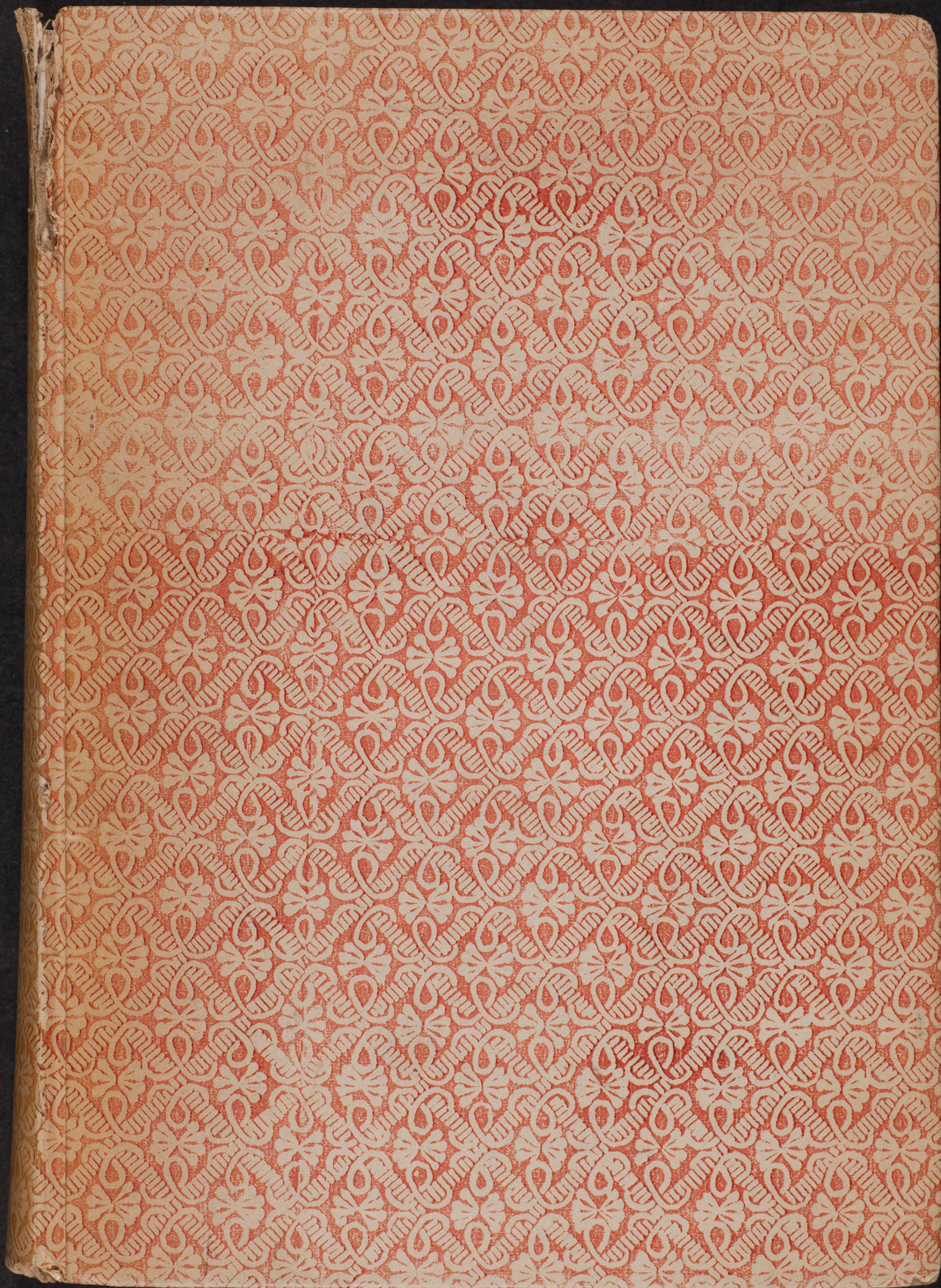

אורים
ותמים
LUX ET VERITAS

Expositio noni libri Almansoris edita a clarissimo viro Joāne arculano Ciue Ueronensi.

Xpositurus Nonum Almansoris reiectis superfluis in librorum principijs īquiri solitis: duo tamē nostro proposito oportuna paucis expediam. Primum quidem erit de laudib⁹ ⁊ celebritate Rasis qui hunc librū edidit quē Regi Almansori dedicauit. Haud.n. dignum censuerim eorū qui humanū genus sibi obnoxiū perpetuoqꝫ deuinctū ingētibus meritis eternisqꝫ fecere beneficijs nomina in obscuro iacere sinere. Ex qbus pmarie Rasim fuisse arbitror. Nemi nem enim pace aliorum dixeri siue grecos aut Arabes siue Caldeos aut latinos mēte reuoluo fuisse existimo. q tantū medicine adiecerit cuiusue studijs assiduisqꝫ laboribus tantū adoleuerit: siue rerū copiā totiusqꝫ negotij medicialis in vno volumine redacti imēsitatē cōsidero q̄lis est liber quē cōtinēs appellauit: siue breuitatē remqꝫ medicialē exiguo perstrictā volumine sūma cū elegātia ⁊ verborū venustate q̄lis est hic liber noīe Regis Alman. nuncupatus quē optimis approbatissimisqꝫ sententijs refertū cernimus. Quare nos sibi totūqꝫ genus hūanum plīn debere pfiteor: iō vnusqsqꝫ p virili debet ī sui laudes suiqꝫ voluminis celebritatē que iuxta peripateticorū pricipē ad sui ēt defuncti gloriā ac felicitatē aliqd momēti allatura sunt: qū id in ethicis multo plus referat q̄ in tragedijs scelera patrata narrari: vt quasi iā patrenē. Secūdū est de subiecto huius libri eiusqꝫ īmēsa vtilitate. Totius.n. huius libri subiectū est corpus humanum arte sanabile: qd̄ totius medicine eē subiectū pibeē. Huius vero noni subiectū est corpus hūanū arte sanabile ꝫ passiōes particulares singulis mēbris appropriatas. Ex quo hui⁹ libri īmēsa iā liquet vtilitas cū per eū oium egritudinū a capite vsqꝫ ad pedes nobis noticia salusqꝫ afferat. Quis est ergo q pro huius libri scia capescēda labores metiri debeat: qs nō oia patiētissime fert incomoda: Qū decus opes gloriā ceteraqꝫ exteriora ornamēta sine qbus nō cōtingit esse felicē per eū nobis polliceri valeamus. Si.n. pro questiōibus Jacobi aut Ugonis senēsis tantū ocij tēporisqꝫ terrimus sūma cū aiaduertētia animiqꝫ applicatōe quarū notitiā parū decoris aut lucri nobis alaturā speramus: Quāto magis pro huius libri scia capescēda inuigilare debemus ex quo tātorū copiā bonorū assecuturos nos spamus. Credite mihi experto credite qsqs honores opes gloriā apud homines gratiā cōsequi desiderat huic libro intēdat. facile.n. breui tēporis decursu hec oia assequētur. Sed de his satis nūc agamus qd̄ instat.

Cōtinuatio huius libri ad precedētes libros Rasis

Ontinuatur Hic nonus ad pcedētes in hūc modum. Postqꝫ Rasis in primo libro dtermiauit de iuuamētis mēbrorū ⁊ anatomia corporis hūani. Et in secūdo notificauit cōplexiōes ⁊ hūores ⁊ physionomiā. In tertio de ṽtutibus medicinarū ⁊ ciborū. In q̄rto de cōseruatiōe sanitatis. In qnto de decoratione. In sexto de regimine iter agētiū. In septio de aggregatiōib⁹ ⁊ sūmis artis chirugie. In octauo de venenis eorūqꝫ sanatione. Placuit sibi in hoc nono deteriare de egritudinibus pticularib⁹ singulis mēbris appropriatis a capite vsqꝫ ad pedes. Tādē in.x. deteriaturus de febribus crisi ⁊ diebus creticis. ex qbus oibus tota medicina integraē. Egritudies aūt de qbus h agiē duobus modis dicunē particulares: Prio particularitate pdicatōis ad drīam egritudinū de qbus agit Aui. in prio cañ. q̄ dicūtur vniuersales vniuersalitate pdicatiōis. Secūdo mō dicūtur pticulares: q2 singulis mēbris appropate ad drīam febrium apatū ⁊ ceterarū egritudinū de qbus Auic. agit in q̄rto que nulli mēbro appropriantē. Ille.n. dicunē oēs cōitate idifferētie.

Diuisio huius noni libri.

Juiditur Autē more quorūdaz hic liber in quinqꝫ partes. In prima agit de egritudinibus mēbrorū aialiū. In secūda agit de egritudinibus mēbroꝝ spiritualiū. In tertia de egritudinib⁹ mēbrorum nāliū. In q̄rta de egritudinibus mēbrorū generatiuoruz. In qnta de egritudiuib⁹ mēbroꝝ exterioꝝ: partes facile patere possunt: quāqꝫ cōformis loquēdo mēti Rasis hic liber diuidēdus est in nonaginta quinqꝫ ptes: sicut sunt.9 5. capitula. Quz ipe vt patet ex ordine suo nunquā diuiserit p̄ntem libruz in fen neqꝫ in tractatus.

Ntentio Mea in expositione presentis libri est prio cōpēdiose ponere anatomiā mēbri de cuius dispōnibus agēdū est. Deinde circa vnūquodqꝫ caplm̄ inuestigare. Prio qd nois ⁊ qd rei dispōnis de qua agitur qꝙ faciā circa rubricā. Secūdo spēs. Tertio cās. Quarto signa tā generalia q̄ pticularia. Quinto pnosticū que quattuor faciā circa eā partē in qua Rasis agit theorice de his dispōnibus. Sexto ponā curā memorando intētiōes curatiuas necnō medicinas tā simplices q̄ cōpositas illas intētiones pficiētes. qd̄ vltimū faciā circa eā ptē in qua Rasis ponit harū dispositionum curam. In qbus oibus me conformabo Rasi. A. G. Mesue ceterisqꝫ auctoribus ⁊ doctoribus illustribus. Et si qua signa propria aut medicine expte apud me fuerint qbus ꝯfidā has subiungā ꝫm oportunitatē. Ille autez sit nobis in auxiliū a quo celū ⁊ tota nā dependet. Amē.

De anatomia capitis.

Equendo Igiē ordinē pmissū ab anatōia capitis ē incipiēdū p qua vidēdus ē prio situs capitis qd̄ fuit in alto cōstitutū ppē visum nō pp aliū sensū neqꝫ pp cerebꝝ vt voluit princeps de iētōe. G. in pn° tertij cañ. Oculus.n. q est custos corpis debuiē eē in alto cōstitutus vt a lōge fugiēda ⁊ cōsequēda facile possiē intueri. Qui oculus debuit eē cōiūctus capiti vt a cerebro p neruos obticos recipet spūm visibilē. Et ecōtra ab oculo deferereē tur spēs visibiles p eosdē ad sensuz cōez. Quia ēt nerui optici cōpōnē oculi ingrediunē vt infra videbiē. Ut ēt oculi reciperent motū a secūdo pari neruorū cerebri q̄propter oportuit caput pp oculū eē in alto cōstitutū. Deinde vidēda est quātitas: Fuit eni caput magnū: q2 debuit magnū cerebrū cōtinere: ⁊ maius i homine q̄ in alio aiali respectu proprie molis. Fuit aūt factū figure spherice ex vtraqꝫ pte cōpresse vt sit magis tutū ab extrisecis nocētib⁹. Et q2 figura spherica ē oium capacissima. Fuit aūt creatū aliq̄liter oblōgū vt tres vētriculi in eo cōuenientius distinguerētur ꝫm lōgitudinē. Nūerus aūt ptiū eius est denarius. prio.n. occurūt capilli. secūdo cutis. tertio caro. q̄rto pāniculus dict⁹ gigiamater vel almochati: qnto craneuz: sexto pāniculi dura mr̄ ⁊ pia mater: septio subā medularis cerebri: octauo duo pāniculi sub cerebro. nono rete mirabile. decio os basilare qd̄ est basis ⁊ fūdamētū totius capitis. Capilli autē fuerunt grossi multi ⁊ longi tū ad tutelā capitis tū ad decorez ordinati. Cutis ēt fuit grossa. q2 capilli in ea infixi debuerūt hēre radices lōgas ⁊ grossas vt ēt eēt clipeus ossis cerebri. Caro aūt repta fuit in fronte ⁊ tēporib⁹ nō in oib⁹ ptib⁹ capitis ⁊ fuit musculosa ad dādū motū illis ptib⁹. Almochati ṽo ordinata fuit ad tutellā ossis ⁊ cerebri. ⁊ ēt ad suspēdēdū durā matrē cū qua colligaē ⁊ ex q̄ generaē mediātibus qbusdā villis nerueis ⁊ ligamētalib⁹. q egrediūtur a dura matre p cōissuras cranei ad cōstitutionē huius pāniculi. ⁊ hoc ne dura mater cerebꝝ cōprimeret. Propterea i actu practico caueāt chirurgici ne icidāt hūc pāniculū i locis cōmissuraꝝ i qb⁹ multū colligaē cū dura mr̄e ⁊ pcipue i cōmissura coronali: Nā nocumētū cōicatū dure mr̄i facile posset eē mortale. Craneū vero fuit ex qnqꝫ ossib⁹ cōpositū habēs duplicē tabulā supiorē ⁊ inferiorē vnū os est in fronte alteꝝ posterius ⁊ duo in lateribus. ⁊ vnū inferius sub cerebro dictū basilare. Fuerūt aūt plura ossa ⁊ nō vnū ne nocumētum cōicatū vni parti cōiceē toti. Et ēt vt ex cōiunctione q̄ttuor ossium superioꝝ tres generenē cōmissure. Pria coronalis ad modū corone existēs in pte anteriori capitis. secūda laudal in pte posteriori existēs. tertia sagittalis penetrās recte p mediuz capi

tis a cōissura corōali.s.ad latitudinē ƀz capitis lōgitudinē. Et iste
tres fuerūt cōmissure vere: qꝛ penetrāt vtrīqz. Sūt ēt ⁊ alie due
commissure non vere lateribus dicte non vere: quia non pene
trant videlicet os vtrinqz sed solum primam tabulam. Iste
autem cōmissure fuerunt serratiles.i.ad modū dētiū serre ꝯiū
cte vt essent firmiores. Nō āt fuerūt nodales qꝛ nō motu indi
guerūt. Et ab Auic.docēt adorēz ⁊ fuerūt ordinate vt fumi ⁊ va
pores ad caput ascēdētes facilius possint resolui: ⁊ vt virtꝰ me
dicinaꝝ tꝑe necessitatis applicataꝝ capiti faciliꝰ penetret i ꝓfū
duz. Et ꝓpterea i actu practico qū medici volūt cerebꝝ alterare
aut aliqd ab eo resoluere dƀēt ponere medicias sup cōmissuris.
Pāniculus āt dura mater imediate supponit craneo: q ē pan
niculus satis durꝰ grossus ⁊ fortis ūdiqz cōplectēs cerebꝝ nō
imediate. Nā imediate post ipsuz seqt pia mater imediate vndi
que cōplectēs cerebꝝ: que pia mater ē pāniculꝰ satis mollis ⁊ sƀ
tilissimꝰ. Hec āt gradatio facta fuit ne molle ledat ex contactu
duri. Hi āt duo pāniculi se ꝓfundāt i cerebro vsqz ad ventricu
los eiꝰ diuidētes cerebrū āteriꝰ i duas medietates secūdū lōgū.
Diuidētes ēt cerebꝝ posteriꝰ ab āteriori qd factū fuit ne nocu
mētū vni parti adueniēs facile cōicet toti. Sz ꝓfūdatio pie ma
tris ad itrinseca cerebri mō iā dicto fuit ꝓpter nutricatōz cere
bri: Sunt eni i pia matre disseminate vene multe ⁊ ꝑ ipsaz sustē
tate ordinate ad nutriēdū cerebꝝ. Subā āt medullaris cerebri
fuit alba mollis viscosa ꝑ hec ordinata i nutricatōz ⁊ dƀitā ge
neratōz neruoꝝ ⁊ nuche ide ꝓdeūtiū: veꝝ cerebꝝ āteriꝰ ē humi
diꝰ ⁊ molliꝰ qz cerebꝝ posteriꝰ ⁊ minꝰ frigidū: Hoc āt factū fuit
quia ex cerebro āteriori dƀēt ꝓdire nerui sensus q sunt mollio
res: ⁊ ex posteriori nucha ⁊ nerui motꝰ q dƀēt eē duriores. In
cerebro āt sunt tres vētriculi disticti secūdū lōgitudinē eiꝰ. In
prima parte cerebri ē vētriculus prius magnus diuisus i duas
medietates dextrā.s.⁊ sinistrā. quaꝝ vnaqueqz est maior aliīs
duobꝰ vētriculis. Hic āt vētriculus primꝰ ē sedes et organum
duoꝝ sensuū iterioꝝ.s.sensus cōis ⁊ phātasie. Est eni sensus
cōis i ꝑma medietate secūdū lōgū ⁊ phātasia i altera. q sensus
cōis hz recipere spēs sensibiliū exterioꝝ iter ea cōponēdo et di
uidēdo nō tamē ꝑ copulā vƀalē. Phātasia vō hz ꝑ puo tēpore
huiusmodi spēs reseruare. ⁊ i fine huiꝰ ꝑmi ventriculi sunt due
subē vna que ē sicut ācha: altera sicut ē vmis sƀterraneꝰ lōga sƀ
tilis rubea cōtrahibilis ⁊ elōgabilis ⁊ iō vmis dicta ē. Nā qum
elōgat claudū fāche ⁊ claudit vētriculus secūdū eiꝰ partem po
stremā secūdū quā cōiūgit secūdo vētriculo: Et similiter claudi
tur pricipiū secūdi vētriculi ita vt spēs nō possint trāsire de vno
vētriculo ad aliū qd fit qū hō vult cessare a cogitatōe ⁊ operatio
nibꝰ sensuū exterioꝝ. qū autē vmis ille cōtrahit fit haꝝ ācharū
dilatatō ita vt spēs possint trāsire d vno vētriculo ad aliū: qum
hō igredit cogitatōz. vētriculꝰ āt medius ē subtilis ⁊ lōgus et ē
sicut diliz.i.trāsitus d ꝑmo vētriculo ad tertiū. Est eiz hic vētri
culus vtriqz cōtiguus. hic āt ē sedes ⁊ organū duaꝝ virtutum
.s.cogitatiue que hz ꝯponere diuidere et cū copula verbali et ex
vno aliud iferre. ⁊ i secūda medietate ē existimatiua eliciēs isen
sata ex sensatis. Tertius vero vētriculus ē i posteriori cerebro
figure pyramidalis latior secūduz partē cōtiguā secūdo ventri
culo gradati cōstrigendo ꝓcedēs vsqz ad origīnē nuche quod
factū fuit vt secūduz extremū magis latū reciperet spēs ⁊ inten
tiones: Et secūdū eiꝰ strictū ipsas melius cōseruaret. ē eiz orga
num virtutis memoratiue que ē pure cōseruatiua. ⁊ secūdū hāc
figurā figurat cerebꝝ posteriꝰ. Et hi tres vētriculi sunt distincti
per mediū secūdū eoꝝ lōgitudinē licet hec distictō sit sensui ma
nifesta solū in prio vētriculo imo ēt nucha eodē modo est disti
cta ꝑ mediū vsqz ad eius finē. hoc aūt factū fuit ne nocumētū
partis cōicet toti. Sed attēdēdū ꝙ duo primi vētriculi sūt inte
rius inuoluti pāniculo subtilissimo dicto piamater: Ultimꝰ āt
vētriculus nō qꝛ eius subā est satis dura seipa cōseruabilis sed
subā duorū primorū. qꝛ satis mollis indiguit cōseruāte. Sub fi
ne aūt primi vētriculi ⁊ principio secūdi descēdēdo reꝑitur qd
dā foramē rotūdū oblūgū aliqualiter dictū lacuna siue ēbotuz
in cuius medio est foramē strictū qd diagonaliter tēdit ad pala
tū ⁊ eidē occurrit via directa que a medio ventriculo directe de
scēdit ad colatoriū qd est foramē in medio ossis basilaris ordi
natū ad expurgationē superfluitatū cerebri. ⁊ circa hoc foramē
sunt carnes eminētie magne rotūde ordinate ad sustētādū ve
nas vel arterias ascendētes a rethe mirabili ad vētriculos di
ctos. ⁊ iō in basi eius apparent glādule q sūt iuxta rethe mira
bile eminētes ⁊ per istā lacunā vētriculi anteriores ⁊ cerebrum
quātū ad modū eius expurgāt suas supfluitates licet qꝫtū ad
partes anteriores magis purget suas supfluitates ꝑ colatoria
nariū. Istud aūt formē. qꝛ latū est superius inferius vō strictū
ab Haliabate vocatur embotuz. Caput aūt rose est meatus qui
dā expulsiuus supfluitatū cerebri amplius supius strictus ife
rius. ideo caput rose dictus est. ⁊ hic est vnus ex meatibꝰ termi
natis ad lacunā. Torcular aūt est due vene grosse circa principi
um lacune a quibus ramificant vene parue per lacunam. Tres
aūt sunt vie expulsiōis superfluitatū a cerebro: vna est ossa nari
uz in extremitatibꝰ suis ꝑforata tū ad expulsionē a parte anteri
ori cerebri tū ad receptionē spērū rerū odorabiliū necnō fuma
lis euaporatiōis ordinata. Secūda aūt via terminat ad finē pri
mi vētriculi ⁊ principiū secūdi. Et tertia ad finē secūdi vētriculi
⁊ principiū tertiꝫ: per quas cerebrū ƀm eius partes medias su
as purgat superfluitates q teriantur ad lacunā iā dictā. ⁊ ideo
oblōga creata fuit. Cerebrū aūt ƀm eius partē anteriorē habet
duo additamēta q sūt sicut duo papille māillares q vocant ca
rūcule mamillares: ⁊ sunt circūuolute pāniculo subtili.s.piama
tre. ⁊ terient ad ossa nariū ⁊ sūt organum olfatus. Et a cerebro
oriunt septē paria neruorū. Primū est nerui obtici grossiores
qz reliqui nerui ortū habētes a vētriculo aāriori ⁊ ꝓcedētes ver
sus oculos ⁊ anteqz egrediātur piāmatrē vniūt adinuicē ⁊ i lo
co vnionis sūt ꝑforati: ⁊ cōiter tenet ꝙ nō crucianť: immo post
vnionē dexter tādit ad dextrū ⁊ sinister ad sinistrū. Hoꝝ āt tria
sūt iuuamēta. primū deferre spūs visibiles ad oculū. secūdum
spēs visibiles ab oculo ad sensū cōem: ⁊ ideo vniuntur vt spēs
delate a duobus oculis vniat ne vna res appareat due. tertium
qꝛ ex ipis generat aretia ⁊ tela aranea vt infra in anatomia ocu
lorū. Secūdū āt par neruoꝝ qd est post istd veniēs ad oculos
cōcurrit ad ꝯpōnē musculoꝝ oculi ꝓpterea dat oculis motū vo
lūtariū. Tertiū vō par diuidit in plures ptes quarū vna va
dit ad partes faciei ad dādū sensū ⁊ motū illis ptibꝰ. Et huius
ēt vna ps tēdit ad liguā ad dādū illi gustuz ƀm Auic. Reliq ps
miscet cū qrto pari ⁊ descēdēs ꝑ foramē igressionis vene sƀetice
ꝑ ceruicē ad diafragma ⁊ stomachū dat sensū visceribus ⁊ ide
ƀm Mōdinū oriunt nerui reuersiui lz apud Auicē. a tertia pte
sexti paris oriant q sūt ꝓpriꝫ nerui vocis. Reliqua vero ps qrti
paris tēdit ad palatū ad dādū ei sensū. Post qd est qntū par
qd tēdit ad ossa petrosa q sūt ꝓpe aures ⁊ ex ipsis in foraminibꝰ
eorū generant pāniculi q sūt instra auditꝰ. Postea ē sextū par
diuisuz in tres partes quarū vna vadit ad musculos gule. secū
da ad musculos spatule. tertia maior ceteris ad viscera descen
dit in ascēsione vene sƀetie ⁊ est illi ānexa ex q i rectitudie epiglo
tis separant rami q ad musculos veniūt epiglotales quorū ca
pita sūt ad supiora q epigloti ⁊ ipsius eleuāt cartilagies. Qūqꝫ
epigloti ptrāseūt ex eis ascēdūt rami q ad musculos cymbala
rē fistulā claudētes veniūt: ⁊ dicūtur nerui reuersiui. ⁊ sūt ꝓpe
nerui vocis. Reliquū vero huius rami spargit i diaphragmate
pectore corde ⁊ pulmone. ⁊ associat ei qd ex pte tertia tertiꝫ pa
ris descēdit ad viscera. postea ē septimū par: qd orit a postrēo
cerebri veniēs ad linguā ⁊ dat illi motū volūtariū. dicit āt Aui.
ꝙ oritur a terio cōi iter cerebꝝ ⁊ nuchā hois: ⁊ ꝑ eū prima duo
paria oriūt a cerebro aāriori: tertiū a terio cōi inter cerebrū aā
rius ⁊ posterius. reliqua quattuor a cerebro posteriori. sic.n. in
anatomia nuche ƀm plm visū est. A posteriori aūt cerebro orit
nucha diuisa in duas medietates ꝑ pāniculū sƀtilissimū: ne no
cumētū vniꝰ ptis cōicet alteri: ⁊ ꝓpterea accidit palysis in vna p
te altera nō nocita. Ab hāc āt descēdēte ꝑ foramina.30. spōdi
liū oriūtur.30.paria neruoꝝ: ⁊ qꝛ a cauda orit vnū ipar erūt.30
paria neruoꝝ ⁊ vnū ipar. que tēdūt ad diuersa mēbra ad dādū
sensuz ⁊ motū volūtariū. sub cerebro sūt duo pāniculi ꝓportio
nati durematri ⁊ piematri: de qbus aā: ita vt hi pāniculi vndiqꝫ
cerebrū iuoluant. Eleuatis aūt his occurrit rete mirabile qd ē
in medio ossis basilaris ex directo colatoriꝫ cōtextū contextura

fortissima et miraculose duplicata ex arterijs sbtilissimis et ad inuicē cōtextis: que sunt rami apopleticarū ascēdētiū. et i isto reti siue in venis ipsi⁹ ɔtinet spirit⁹ vitalis ascēdēs a corde ad cerebrū ad hoc vt fiat aialis: qui vt melius ɔuertat est h̄ mō ad minima diuisus i his arterijs sbtilissimis: ipse tamē i ventriculis postea magis pficit. et hec est vna ex causis q̄re rete mirabile positū fuit sb cerebro. et ē alia causa q2 ē dignū multa custodia: q̄propter natura locauit ipm i loco tutissimo: et tertia causa est vt humiditates aliq i cerebro ɔdēsate ex vaporib⁹ ad ipsū ascēdētib⁹: et cadētes sup hoc rete aliquā oppilatōz causarēt que essz cā sōni et istud rete sustētāt due carnes glādose facte pricipaliter ad ipm sustētādū et replēdū vacuitates et facte ad sustētādum duas venas ascendentes ad cerebrum aut duas arterias ascendentes ad vētriculos cerebri. Ex his potes comprehendere vnum modum apoplexie ɔuenientē. s. ex oppilatōne hui⁹ retis: et arteriarū apopleticarū ascēdētiū pter illū q coiter euenit ex oppilatione vētriculorū cerebri: iter quos est difficile distiguere sz de his i capitulo de apoplexia. Postea seq̄t os basilare quod est durius ceteris: tū q2 debuit alia sustinere: tū ne putrescat: qū sbmissū sit humiditatib⁹ a capite descēdētib⁹. Hoc āt est diuisuz i ossa petrosa et nariū et oculorū et duo ossa lateralia que vocāt ossa paris. Et ex his liquet caput ēe cōplexionis frigide et tēpate i passiuis pter ɔplexionē humidā cerebri cōtra operātē siccitati ossiū et pāniculorū. et q pōt pati oē genus egritudinis simplicis et cōposite. Hec de anatomia capitis et neruorū sufficiāt iam reliquum absoluamus et cetera. Almansor.

q Uādo rubedo et tensio et grauedo i facie et oculis cū istis affuerit et tact⁹ calid⁹ sētitur et pulsus fuerit magn⁹ ex cephalica faciēda ē phlōmia i pte i qua ē dolor vł i qua dolor magis infestat. Deiń aqua ros. et oleū ro. et acetū sumāt et simul mista agitēt donec vnū fiāt: et sup niuē ifrigidata sup caput fūdāt. Eger vō a carnib⁹ et vino abstineat et comedat adesciā citrinā. i. cib⁹ q fit de lētib⁹ coctis in qb⁹ adit acetū et parū croci et tapsil. i. cib⁹ q fit de lētib⁹ coctis cū aqua et herbas frigidas et fruct⁹ frōs. Uēter āt soluat ex myrobl. citris et prunis et tamarīdis et zuccaro albissimo. Quod si ista nō sufficiūt semina maluauisci i aceto posita agitēt quousq3 ad spissitudinē ɔueniāt de qb⁹ ēplūz capiti supponat ex psilio q̄q3 et aceto ēplastrū fieri vtile est. Jo. Ar.

Capitulum primum de cephalea.

h Oc Capitulū pmū ītitulat de cephalea: circa quā Rubricā pmo notādū q cephalea cephalargia soda et dolor capitis sunt termini synonymi significātes hāc dispōz de q̄ diuersi auctores sub his diuersis nominibus dterminātr. ab Auic. naq3 Joanne serapionis: et Mesue vocat soda. ab Alexādro vocat cephalargia. a Rasi Haliabate Cōstātino Passionario vocat cephalea a cephalo grece caput latine. Sz pter hos sunt termini dolorē spetialē capitis iportātes sicut nux ouū passio. galeata significātes dolorē toti⁹ satis isperabilē ɔsuetudinariū a cā fere cā facile excitabilē. Hemigranea dcā ab hemi qđ ē mediū et craneū: dolorē vni⁹ laterū iportat ɔsuetudiariū. et similiter hemipagia. homonopagia āt dolorem quarte ptis significat. Clauus vō est dolor fixus itēsus punctiōs cupiēs pte i pfundū admōz claui caput penetrās. Quantū ad quid rei dicit Auic. q soda est lesio i mēbris capitis. sz itelligendū ē q est lesio dolorosa i toto capite: aut ptib⁹ ei⁹. Est eni dolor tristis sensatio tactiua rei subito materialiter imprimentis. et omnis talis est actō corrupta. et hec de quid nominis et quid rei quantum ad rubricam.

d Iuiditur Hoc capitulū i tres ptes. In pma agit d cephalea pēdēte a cā corporea. In secūda de cephalea a cā pmitiua. In tertia ponit quoddā remediū efficax et vltimū vbi cetera nō suffecissent secūda ibi ppe finē capituli. Si āt cephalea cōtigeret propter multā. tertia ibi. Si āt ad huc soda pseuerauerit. Prima ad huc i duas. In pma agit de cephalea p essentiā i capite. In scda agit de cephalea p cōitatē marie a stō. secūda ibi. Quod si cephalea quotidie. Prima iterū i q̄tuor. In pma agit de cephalea sanguinea. In scda de colerica. In tertia d phlegmatica. In quarta iterū rdit ad ponēdū q̄dā ātidota ɔferētia tā i soda calida q3 frigida. secūda ibi. Si āt cū istis fuerit i pulsu velocitas. tertia ibi. Nō si cū soda nō fuerit aliqd eorū q dixius. Quarta ibi. In cephalea vō calida. pma iterū i duas. Primo ponit signa cephalee sanguinee. secūdo curā. secūda ibi. Ex cephalica facienda est phlebotomia. Expositio littere Rasis.

r Ed nunc Accedēdo ad expōnē littere Rasis Rasis i pma pte breuitati idulgēs ponit qnq3 signa cephalee sanguinee inquiēs: q quādo dolēti caput affuerit he quinq3 signa. tūc su. hec cephalea pēdet. a sanguine. Primū rubedo i facie et oculis suple aliqualiter tēdēs ad fuscū et purpureū: talis eni ē color sanguinis. Scdm tēsio i eisdē ptib⁹ et oib⁹ ptib⁹ dolētib⁹ pp psentiā sāguinis illas ptes replētis et extēdētis. Et tertiū grauedo māifesta sensata in illis ptib⁹ pēdēs ab eadē cā. Et quartū tact⁹ calid⁹. i. māifesta caliditas i illis ptib⁹ sensata tā ab egro q3 a medico tāgēte pter multitudinis sanguinis et spirituū psentiā. Et quitū pulsus magn⁹ maxime arteriarū capitis lz ēt de pulsu aliarū arteriarū. q coiter sentit verificari possit. et h̄ pp necessitatē auctā cū fortitudine virtutis et obediētia istri. Hic aūt puls⁹ cū h̄ qđ ē magn⁹ debet esse plen⁹ ob multi sanguinis psentiā. et ex his littere sniā iā māifesta ē. Quib⁹ oib⁹ p ɔplemēto addite vrinā rubeā grossaz sanguini attestātē. nisi mā ad supiora moueāt cerebrū apostematura. Itē sōnū lōgū pp multitudinē oppilatōis nisi vehemētia doloris excitet. nō tamē ɔfūdū cū materia nō sit frigida viscosa et c.

Sequitur spetiens causas et signa.

r Equendo Ordinē pmissuz i hac vel circa hāc pticulā habemus igrere tria Primū scilicet spetiez et cās doloris capitis. Secundū signa. Et tertiū pnosticū. Spēs eiz et cās Rasis breuitati indulgēs breuiter ptrāsit innuit eiz solā vnicā distictōez spetierū dolorū capitis sūptā a causis. q2 qdā dolor capitis ē pēdēs a cā corporea. qdā a cā pmitiua sicut a sole igne balneo odorib⁹ ebrietate vēto et frigore et sic de singulis. Qui vō a cā corporea ē duplex. q2 qdā p essentiā i capite. i. pēdēs a lesione alicui⁹ nārū ipsius capitis sicut cōplexiōis ɔpōis aut vnitatis aut pliū sit sicut est i apostemate. Et si a mala ɔplexiōe aut simplici aut ɔpoita cū mā aut sine mā lz a mala ɔplexiōe humida sine mā nō possit fieri dolor. et si cū mā aut sāguinea cholerica phlegmatica mełica aquosa vētosa aut vaporosa. et si a mala ɔpositōne aut ab vna aut plurib⁹ spēz male ɔpositōis. et si a solutōe ɔtinui: aut ātiqua aut recēti simplici aut ɔposita facta a cā itriseca aut extriseca. et hec solutio ɔtinui aliquādo pēdet ex ɔmib⁹ existētib⁹ sup stricturā nariū ppe carūculas māmillares et si ē ab apostemate aut est sanguineū cholericū phlegmaticū aut melācholicū aquosuz aut vētosuz aut mistū. et fit aut i subā cerebri aut i pāniculis aut i venis aut i meatib⁹. Que vō p cōitatē aut a toto sicut i febrib⁹ aut ab aliq corpis pticula sicut a stō qđ frequenti⁹ accidit de q̄ Rasis i littera. aut ab itestis. aut ab epate splene renib⁹ vesica matrice. aut a mēbris spūalib⁹ aut mirach aut ptib⁹ extremis.

Que āt ē p cōitatē quādoq3 ē cū piodis et porismis scdz piodos et porismos cause q ē i mēbro cōicāte. sicut q fit cū cōitate stōi ē pp effusionē materierū cholericarū et aliarū ad ipsuz cū piodis. et sicut q fit cū piodis febriū. Circa quā distictōez pulcherrime notādū q duplex ē cōitas. s. absoluta et nō absoluta. Cōitatē absolutā diffinit Auic. pma tertij tractatu scdo capitulo de spetieb⁹ sode p cōitatē. et ē vt ad ptē cerebri ex mēbro cōicāte nihil ɔueniat corporeū nisi ipm nocumētū. Cōitas vō nō absoluta est vt ad cerebrū ex mēbro cōicante aliqd ɔueniat corporeū vt mā vapor vētositas. aut spirit⁹. Exēplū primi sicut dolor capitis pēdēs ex spasmo dolore iūcturarū. pūctura et sitib⁹. In qb⁹ ad caput nō trāsit aliqđ corporeū. i. cōpositū ex mā et forma: ita q neq3 vapores neq3 spūs: sz sola qualitas māifesta aut occulta sicut venenositas: aut forte solū spēs ītētionales fm aliquos.

quibus male cōsentio:qr lʒ spēs itentōeles doloris repsentent dolorē sensui cōi aut ꝟtutui cognitive:at tñ dolorē nō faciūt. vt pʒ ex diffōne doloris in q̄ sumit q̄ res mãliter ip̄rimit.aut forte nihil ad cerebrū pueīt:qḋ pōt eē:aut qr aīa eadē exīstēs ī q̄libet pte dolēs in vna pte dolebit ēt in altera pte valde sensibili:cui ps lesa facile cōicet.sicut ēt sentiūtur delitie in coitu in toto corpore solū pp cāʒ delitiaꝝ exīstētiū i capite virge. Secūdo ymagiemur spūs ⁊ mēbra alterari p ptē post ptē p spēs obiecti seu cāe doloris dato q̄ nulla q̄litas tāgibilis i cerebro recipiat.cui imaginatiōi difficulter assentio.vñ stat ħ mō ī mēbro distāte fieri per cōitatē dolorē pp maximā sensibilitatē:lʒ nō fiat i ptib⁹ itermedijs qr forte nō sunt ita sensibiles:aut ita colligate. Et nota q̄ mēbꝝ lesū p cōitatē ēt absolutā frequēter tādē ledit p ↄ̄tiuā:aut qr mēbrū lōgo dolore debilitatū facile recipit supfluitates aliorū mēbroꝝ.aut qr p dolorē spiritib⁹ resolutis debilitat̄ digestiua ⁊ expulsiua:vñ nō bñ cōuertit.s.nutrimētū:neq̄ȝ supfluitates q̄ in q̄libet digōne resecant̄ debite expellit:⁊ sic seq̄i lesio aliculus suarū nāꝝ:⁊ ex his infert̄ eē dolorē in aliq̄ pte corpis i q̄ nō fit solutio cōtinui:nʒ mala cōplō.

Sed circa cāʒ notate:q̄ cā imediata doloris ē mala ↄ̄plō aut solutio cōtinui aut vtraq̄ȝ sicut in apate.lʒ ƀm Auero.tertio colliget sola mala cōplexio sit cā doloris.q̄libet aūt mala ↄ̄plō siue simplex siue ↄ̄posita ē cā doloris p̄ter q̄ mala ↄ̄plō hūida:ip̄a n.nō facit dolorē nisi sit cū mā mota ad solutionē p̄ma tertij tractatu secūdo caplō p̄io. Cāe aūt male cōplōnis calidē sūt sanguis:colera:phlegma salsum:hūor fact⁹ calid⁹ p putredinē aut ebulitionē:⁊ vapores ab his eleuati.silr cāe p̄imitie calefacientes sunt sicut sol:ignis:vinū potēs:crapula ⁊ similia. Cāe autē male cōplōnis frigidē sunt hūores frigidi ⁊ vapores ide eleuati q̄bus nō acciderit caliditas accidētalis. Male aūt cōplōnis sicce sunt exiccantia:sicut dies caniculares:mot⁹ corporei ⁊ aīales exuberās coitus fluxus vētris ⁊ cetera. Cāe aūt solute cōtinuitatis sunt vapores aut vētositates sui multitudine extendentes.aut sui acuitate mordicātes.silr mā multa replēs ⁊ extēdēs humor corrūsiuus pcussio aut casus vermes generati supra stricturā nariū. Itē apā in aliq̄ pte sensibili cerebri siue calidū siue frigidūm aut mixtū. Sed hic nota q̄ vapores q̄ frequēter cānt dolorē capitis quādoq̄ȝ ascēdūt p vias āplas sicut p meri aut cānam pulmonis. Quādoq̄ȝ p vias strictas sicut p venas arterias ⁊ neruos.vnde in fine p̄imi capituli de soda. Soda eni p̄lm fit.ppterea qr arterie afferūt capiti vapores fraudulentos. Et dolores isti per venas deferētes vapores facti sūt multum fortes ⁊ profundi:⁊ magna aduertētia digni. Et notate ex. Aui. q̄ oīa aromata cal̄a siue frida faciūt sodā:licet aromata calida curēt sodā fridā:⁊ ecōtra frida calidā qū succedūt sode qḋ est verū nisi multiplicent̄. Tūc.n.replēdo caput ⁊ caput extēdēdo faciūt sodā. Amplius sedo nota q̄ modi colligantiaꝝ sūt sex sꝫ p̄i ex Aui.secūda p̄imi capi.de cōplēdis dispōnibus. ⁊ prima tertij tractatu secūdo caplō de spēb⁹ sode. P̄imus est rōe mēbri vtriq̄ȝ cōicantis ⁊ itermedij vt os.ſtōi cerebro mediātibus neruis reuersiuis. Secūdus qr est via ⁊ trāsitus de vno mēbro ad reliquū sicut inguen ab epate in apatib⁹ cruris. Tertius rōne vicinitatis sicut pulmo cerebro ⁊ māilla cordi. Quartus q̄ vnū ē p̄ncipiū ⁊ radix opatōis alteri⁹ sicut diaphragma pulmonis. Quīt⁹ qr vnū seruit alteri vt nerui cerebro. Sext⁹ qr colligantur vni tertio vt nerues ⁊ cerebꝝ epati.iō inter se colligant.similr matrix ⁊ diaphragma mediātib⁹ neruis cor epar ⁊ splē cōmunicant cerebro medianib⁹ neruis venis ⁊ arterijs ⁊c. Soda āt facta a cā p̄imitiua est multiplex ƀm multiplicitatē vel m̄titudinē causarū p̄imitiuaꝝ sicut soda ex vētis.⁊ ex radijs solaribus.⁊ soda ex odoribus bōis ⁊ malis calidis ⁊ fridis. soda ex ebrietate ⁊ ex pcussione ⁊c. Secūda distictio sumit̄ penes intēsionē doloris.qr q̄dē itēsus de quo dicit Aui.q̄ obuiās syncipiti infantis leuia habētis ossa sepat ⁊ frāgit cōmissurā.q̄dā medius.q̄dā paruus vt in lethargia. Tertia sumit̄ a pseuerātia.q̄dā cōtinuus.q̄dā interpollat⁹. Quarta ab accidētibus.qr quidā pducit ad accecidātia mala vt apostema:spasmū:singultū. ⁊ quidaʒ nō. Quinta penes locū.qr q̄dā in substantia cerebri.q̄dā in pāniculis itrīsecis.q̄dā i almochati:q̄dā in venis:q̄dā in meatibus. Sexta penes facilitatē mot⁹ ip̄ius ad difficultatē. Mis eni facile venit soda q̄ habēt debilitatē cerebri ⁊ multā sensibilitatē ⁊ mēbra digestiua debilia cōtrarijs ecōtra. Septia q̄dam est soda tēporalis.i.chrōica.q̄dā pauci tēporis. Tēporalis fit p pter phlegma aut melācholiā:aut debilitatē cerebri aut apostēate incipiēte indurari:aut iā indurato.⁊ illud sepe vidi ⁊ fere semper male tādē teriatur. Octaua qr q̄dā coniuncta cū rheumatismis q̄daʒ nō.⁊ ex his iā p̄mū absolutū sit.s.spēs ⁊ cāe doloris capitis ⁊c. Obmitto dolores capitis q̄ sumunt̄ ab ip̄a doloris essentia qr de his aget̄ in seq̄ētibus caplīs q̄ dolores capitis sunt ƀm p̄lm grauatiū extēsiui pulsatiui pūgitiui aut pforatiui ƀm diuersitates causarū ip̄sos facientiū.

Signa doloris capitis.

Ed Nūc de signis eius. Signa.n.q̄dā pnostica sicut vrina subingalis:aut liuida.si.n.mīgitur turbida ⁊ remanet turbida significat magnā ebulitionē a colore putredinali factā:⁊ tūc dolor est:aut fit.si vero migit̄ clara:⁊ stati turbidat̄ significat dolorē capitis futurū.si āt migit̄ turbida:⁊ postea clara fit minoris est malitie:imo frequēter accidit vitio renū ⁊ vesicce:⁊ proprie cū fecerit residētiā:⁊ fit turbida aliquādo via crisis:⁊ est bonū signū:⁊ marie in pueris ē signū infallibile sup salutē.vt ex lōga practica vidi. Hec oīa discutiēda sunt quarta aphorismoꝝ aphorismo illo.q̄bus in febribus vrine turbidate. Secūdū signū pnosticū ē vrina alba subtilis in febribus:⁊ marie cōtinuis nō q̄dā in principio paroxismi:sed post augmētū ⁊ nō sūpta imediate post cibū.significat.n.raptū materieꝝ ad caput.⁊ fortasse phrenesim.⁊ hoc nisi fit oppilatio aut nisi mā ad aliud ca male pmotet̄:sicut ad intestia factura fluxū vētris:aut ad cuti factura variolas.aut ad aliū mēbrū apandū.sed ƀm p̄lm repit ad cerebrū. Ultimum signū cōe oī sode materiali est fex ieuenta in naribus diuersos hūores significās ƀm varietatē coloris. Citrina q̄dē aut viridis significat coleraʒ: Alba vero phlegma p̄cipue si fuerit sine pūctiōe ⁊ mordicatōe siccitas aūt nariū sine grauedīe capitis significat priuatōeʒ humoris in capite supflui. Cū grauedine āt significat aut oppilationē i strictura nariū:qḋ facile cognoscitur qū nō possit p nares insflare aut raptū materieꝝ.⁊ sic dolorē p̄sentē:aut futuꝝ.aut ipotentiam expellendi ⁊c.

Sed veniēdo ad signa cāꝝ.si fuerit a cā p̄imitiua cognoscit̄ p p̄sentiā:aut pcessionē ip̄saꝝ ⁊ p effect⁹ verisimiliter ab ip̄sis ōrelictos vt p̄ma q̄rti de febrib⁹ ephimeris. Cognoscit̄ āt eē p essentiā i capite q̄ dolor ē magis ↄ̄tinu⁹.⁊ ↄ̄phēdit lesio alicui⁹ naturaꝝ cerebri:aut pluriū.⁊ erūt cū reliq̄s opatōib⁹ cerebri nocumētū ⁊ tenebrositas i oculo.⁊ nocumētū i alijs sensib⁹ cū bonitate dispōis reliquoꝝ mēbroꝝ. Cognoscit̄ vero eē p cōitatē qr nō ita ↄ̄tinu⁹.⁊ auget̄ ⁊ minuit̄ sc̄dʒ augumētū ⁊ dcremētū nocumēti mēbri cōicātis. In q̄ siḡ ē ↄ̄siderādū cui⁹ mēbri nocumētū p̄mo icipit.⁊ q̄ subsecutū ē.p̄mo eni icipiēs egrotare verisimiliter alteri nocumētū cōicat. Cognoscit̄ āt pēdere a mala ↄ̄plexiōe calida aut frigida sine materia qū sentit̄ māifesta caliditas aut frigiditas ⁊ cetera.sine aliq̄ capitis grauedine.⁊ ē cū siccitate nariū.⁊ si ibi ē caliditas fortasse ē rubedo oculi.⁊ iuuat̄ frigidis. In frigida vero res ē ecōtrario.⁊ nō ē i facieb⁹ eoꝝ extenuatio nʒ rubedo coloris.nʒ dolor ē mult⁹. Siccā āt significat pcessio cāꝝ exiccātiū ⁊ auget̄ cū iteratōe eaꝝ. Materie ↄ̄phēdūt̄ p hec signa.siq̄dē fuerit sāguis i cā sunt q̄nq̄ȝ signa in littera posita a Rasi ⁊ sup̄ius dclarata.q̄b⁹ addēd⁹ ē sōn⁹:q̄ ē lōgus pp̄ter vapoꝝ mulutudinē.nisi a vehemētia doloris ipediat̄.nō tamē grauis aut pfud⁹ qū vapores nō sint grossi aut frigidi multū opp̄mētes.vrina grossa rubea purpurea:que oīa itelligēda sunt sanguine peccāte magis i quāto q̄ȝ i q̄li etc.si vero peccaret i q̄litate hec signa esset refracta sc̄dʒ iclinatōeʒ sanguinis ad aliq̄uē aliorū humoꝝ.⁊ frequēti⁹ erit dolor i pte āteriori. Si vero cholera fuerit i cā erit dolor acut⁹.mordicatiu⁹ pūctō nariū vigilie.color citrun⁹.parua grauitas.tactus calidus cū mordicitate. pulsus velox ⁊ ñ dixit magnus qr virtus ↄ̄billoꝝ ceteris parib⁹ is̄ꝝ magis inobediēs.nʒ in oculis aut facie erit tēsio.⁊ sitis adderit et frequētius erit dolor i pte dxtra.si fuerit a phlegmate erit frigiditas tēpoꝝ.color alb⁹.dolor obtussus ⁊ magnus pseuerās

sensus hebes.sōnus ꝓfund⁹.pigritia.ōstructio appetit⁹ vl' ōbi
litas.nauseatiua satietas.que oīa facit phlegma sui frigiditate
humiditate grossitie viscositate ⁊ frequēti⁹ erit dolor ī pte poste
riori. Si fuerit melācholia erit liuiditas faciei:siue plūbeitas.
corruptio sensuū iterioꝝ.pseuerātia doloris.obtussus dolor.et
frequēti⁹ erit dolor ī pte sinistra. Jtē signa vl'ia sūpta ab etate
ꝯplexione sexu regione tēporib⁹ āni ꝯsuetudine.arte vl' exercitio
et similib⁹ vidēda scđa ꝑmi. Jn vētosa aūt ⁊ vaporosa minora
tur dolor aut nō ē grauitas.multiplicat' extēsio:⁊ fortasse ē cū pū
ctōe aut corrosione.⁊ quādoqꝫ ē cū sonitu aut tinitu.⁊ fortasse
crescūt cū ea guidē multū.Et quādoqꝫ multiplicat' cū ea pmuta
tio doloris de loco ad locū:⁊ qū multiplicat' vapor fit pulsatio
fortior capitis:⁊ imaginat' imaginationes corruptas:⁊ associat'
ei scotomia ⁊ vⁱtigo.⁊ videt' ifirmo ꝙ eleuet' ad alta ⁊ sōniabit se
volare. Si vero soda sit a solutōe ꝯtinui ōclarat' p ipsaꝫ solutio
nē si extrīsec⁹ apparet.⁊ p cāꝫ ꝑmitiuā soluētē.si vero nō apparet
exteri⁹ ōclarat' p sāguinē aut saniē egrediētē. Si vero pēdeat a
mala ꝯpositōe ipsa seipsā ōclarat si exteri⁹ appareat.si vero non:
redi ad signa cuiuscūqꝫ male ꝯpositōis.⁊ cognoscit' p exclusiōꝫ
aliaꝝ cāꝝ.si vō sit ab apostemate:adsūt signa carabiti aut lethar
gie.⁊ ceteroꝝ suo loco dicēda. Et dolor quādoqꝫ cōicat vsque
ad radices oculoꝝ pp motū neruoꝝ obticoꝝ pforātiū pannicu
los:⁊ itēsius dolet pp motū.⁊ si nocumētū ē ī pāniculis ītrīsecis
tūc dolor ē fortior.si vō ī subā tūc dolor ē obtusior grauatiuus
aut extēsiu⁹.si vō ī pāniculo extrīseco tūc magis dolet exterius.
Signa āt facta ex ᵛmib⁹ ī capite sunt corrosio fortis.⁊ fetor
oris.⁊ fit soda fortior cum motu.⁊ sedat' ī qete.erit ēt aliqñ pru
rit⁹ ī naso pp motū ᵛmiū. Si vō soda fit p cōitatē a toto sicut ī
febrib⁹ ⁊ crisib⁹:crescūt ipsis excrescētib⁹ ōcrescitqꝫ ipsis ōcrescē
tibus:⁊ remouetur cum remotione earum. Factam autem
cum communitate stōi significat āgustia nausea. paucitas ōsi
derij.malitia digōis ⁊ cetera nocumēta stōi.⁊ qū ē p effusionēꝫ
mārꝫ ad stōꝫ est fortior qū vacuitas adest ⁊ sup sonū ⁊ dolor
stōi.si ē ex cholera excitat' qū vacuitas adest.Et si ē ex hūore fri
gido ē scđꝫ plurimū minor ī vacuitate:⁊ sedat ipsū fames.hu
mor āt peccās ī stō distiguit' p vomitū ⁊ rectuatōꝫ.Et multi qui
dē homines sūt q qū comedūt sedat' soda:⁊ illud significat effu
sionē cholere ad stōꝫ.cui⁹ signū qr si cholera euomūt sedat' do
lor. Significat' etiā cōitas ex pte doloris:dolor eiꝫ ī ea q̄ fit ex
stō scđꝫ plurimū icipit ab āteriori pte syncipitis ⁊ ōclinat ad me
diū syncipitis:ōide t'mouet' ⁊ qñqꝫ ē ī pte posteriori pp sitū me
ri posteriorē iuxta dorsū. Et illa q̄ fit ex epate ōclinat ad latus
ōxtrū.⁊ adsūt egritudies epatis. Et illa q̄ fit ex splene declinat
ad lat⁹ sinistꝝ. Et illa q̄ fit ex mirach ōclinat ad āteriora capitis
valde.⁊ q̄ ē cā matricis existit ī margine syncipitis:⁊ fit plurimū
p⁹ ptū aut post arbosū:aut paucitatē mēstruoꝝ:aut retētōēꝫ.⁊ ad
sūt signa egritudinū matricis.que āt ex dorso aut r'nib⁹ ōcliat ad
posteriora valde. Et vniuersaliter q̄ ē ex nocumento alicuius
membri excitatur ⁊ augetur cum nocumento illius membri ⁊ ō
crescit cuꝫ ōeremēto illi⁹. Jllā vō que fit a ōbilitate capitis si
gnificat ei⁹ excitatio cū pua vl' q̄libet cā.⁊ ē cum pturbatōe sen
suū tā iterioꝝ qꝫ exterioꝝ.⁊ iuētōe nocumēti ī opōnib⁹ cerebri.⁊
cito replet' caput humiditatib⁹. Et illā que fit ab acuitate sēsus
cerebri significat velocitas patiēdi ēt a pua cā.s. vocib⁹ odorib⁹
et reliqs.⁊ cū hoc sēsus sūt boni.⁊ meat⁹ mūdi ⁊ operatōes cere
bri nō lese.⁊ hec cerebra sūt cōiter cholerica aut sicca tamē. Ulti
mo signa viaꝝ p quas fit cōicatio sumūt' a loco materie et mem
bro cōicāte. Nā vapores eleuati a materia existēte ī stō trāseūt
per meri.a mēbris spūalib⁹ p cānā pulmōis. Si materia ꝯtine
atur ī venis vt ī febrib⁹ ꝯtinuis cōicat' p venas ⁊ arterias. si ma
teria sit ī corde magis p arterias.si ī epate magis p venas.si in
diaphragmate ⁊ reliqs pāniculis ⁊ ᵛmbris neruosis cōicat' ma
gis p neruos ⁊ nuchā ⁊c.
Ōui nucis siue galeate passiōis spēs ⁊ cāe ex p̄cedētib⁹ pate
re pñt.pēdet eni ab hūore malo calīdo aut f'rīo frequēter aposte
māte:imo frequēter ab apostemate melācholico aut duro.ī pan
niculo itrīseco aut extrīseco.Et multotiēs cā remotior sūt egritu
dines ātecedētes:que ōbilitarūt cerebꝝ:⁊ velamia ītrīseca ⁊ ex
trīseca:vt ledāt' ex oī cā dꝫ ex motib⁹ puis q sūt ex motib⁹ corpo
ris cibalib⁹ ⁊ vaporib⁹:⁊ motib⁹ extrīsecis.Et ī sūma cā dispositiua ē duplex.s.ōbilitas capitis ⁊ acuitas sēsus ei⁹. Cāe āt facti
ue sūt q̄ dicte sūt signa ei⁹ sūt qr ꝑter h̄ ꝙ dolor fit ꝯtinu⁹ excitat'
ab oī pua cā vt motu potatōe vini ⁊ receptōe vapoꝝ ⁊ cū voce
forti aut media ita vt patiēs odio habeat vocē lumē ꝯuersatōꝫ
cū hōinib⁹.diligat solitudinē tenebras qetē ⁊ resupinatōꝫ.⁊ qū
ē ī pāniculo extrīseco tāgēdo sētit' sꝫ ī intrīseco tāgēdo nō sentit':
cōicat' vsqꝫ ad oculū:qm̄ pānicul⁹ ille ꝯphēdit' sup neruos obti
cos cōicātes oculo qū ex ipsis generet' a retina et tela aranea ⁊c.

Pronosticum ꝑducit frequēter ad morteꝫ aut ce
citatē. Beigrāea ⁊ hōnopagia sunt
spēs cāe signa.ꝑnostica sicut cephalee de q̄ supi⁹ actū ē. Et gra
uitas exñs ifra dolorē pēdet ab humorib⁹ p̄cipue sāguieo phle
gmatico melācholico. Pronostica. soda phlegmatica sangui
nea cholerica melācholica multiplicat' ꝭm ꝓportōꝫ ad q̄tuor tē
pora āni. Quādo autūn⁹ fuerit meridionalis pluuios⁹ multipli
cat' soda ī hyeme.soda ꝯtinua ꝓlōgata frequēter ꝑducit ad apo
stema cerebri aut cecitatē.soda multotiēs resoluit' si ꝯtingat vt
egrediat' ī aure siue p aurē sanies:aut materia aquosa. soda ī fe
brib⁹ ꝯtinuis q̄ nō alleuiat' cū alleuiatōe febris minat' phrenesiꝫ
similiter soda ꝯtinua ad quā sequit' febris qū ꝑus nō fuerit tran
sit in phrenesim.

Cura cephalee.

p Ositis Quid nōis ⁊ qd rei spēb⁹ ⁊ cāis signis ⁊
ꝑnosticis ⁊c. Jā ad quītū veniēdum ē
.s.ad curā. Rasis ḡ breuitati idulgēs ꝓ cura cepha
lee sāguinee:ꝑmo phl'omat venā cephalicā ex pte ex q̄ ē dolor
vl' ī qua dolor magis ifestat vt si dolor magis ifestat ī pte ōxtra
ī manu ōxtra faciēda ē phlebotomia.s.aut ī curuatura brachij
ī pte supiori aut iter policē ⁊ idicē lꝫ hic sit ram⁹ vene cōis ⁊ non
cephalice ex Auic.ꝑma ꝑmi doctrina q̄nta cap.de anatomia ve
naꝝ manuū.Et extrahāt' sex aut octo ūcie sanguinis plures aut
pauciores scđꝫ exigētiā circūstātiaꝝ ꝯsētiēte virtute etate et cete
ris hui⁹modi.Si āt sit ī pte sinistra capitis phlebothomet' ex ce
phalica sinistra ⁊ si ī ābab⁹ phleubothomet' ex ābab⁹.Secundo
sup pte dolēte ⁊ ptib⁹ adiacētib⁹ docet apponi medicamē factuꝫ
ex aqua ro.oleo ro.⁊ aceto simul optime agitatis ⁊ ꝯcussis ita vt
ispissēt.⁊ sup niuē.i.valde actu ifrigidatis:ī qua mixtura sit ace
tū ꝭꝫ quadruplū ad aquā rosaceā ⁊ oleū. Jta vt exēpli gratia sit
aceti ūcia media.aque rosacee olei ro.añ.ūcia.i. ꝑus tamē capil
lis cū forfice abcissis.⁊ applicet' cū petijs lineis veterib⁹ ī hoc
medicamine ifusis sepius scđm exigētiā applicatis. Posset tñ
aceti q̄ꝫtitas augeri vbi q̄rat' maior repcussio. Tertio docet ōbi
tū regimē vt abstinēat a carne vino ⁊ ceteris calidis ⁊ sāguineꝫ
multiplicātib⁹ ⁊ vaporātib⁹ ⁊ comedat adesiā citrinā.i.cbū q fit
ex lētib⁹ coctis cū aqua qb⁹ addit' acetū ⁊ parum zapharani ⁊ ta
psil.i.cibū ex lētib⁹ solū ī aqua coctis. Ponit' āt ī prio cibo acetū
ad ifrigidādū ⁊ crocus ad ꝯfortādū virtutes ⁊ spūs ⁊ vt virtus
huius cibi ad caput dirrigat'.ē eni huiusmodi materie digestiuū
ita vt sit cib⁹ ⁊ medicina.sꝫ meli⁹ ē vt loco lētiū ponat' kisch ipsaꝝ
abiectis corticib⁹ p exꝑssionē ī staminea.Et comedat olera frigi
da sicut lactucā ēdiuiā ⁊ spinachiā ⁊ huiusmodi.⁊ fructus frigi
dos sicut poma ⁊ pira ⁊ cydōia cocta ⁊ ꝑꝑe ī fine mēse ꝯdita cū
coriādris semi ꝯfectis. Quarto docet vētrē soluere educendo
materias cōes ⁊ ēt cholerā q̄ possit ēe cā iflātiōis sāguinis ⁊ flu
xus ipsi⁹ ad cerebꝝ cū myrobalanis citrinis prunis ⁊ tamarin
dis ⁊ zuccaro que recepta sit scđꝫ hūc modū. ℞.prunoꝝ nume
ro.x.tamaridoꝝ ūcia.i.myrobalanoꝝ citrinoꝝ.ʒ.i.aut ʒ.i.ſ.bul
liāt tamaridi aut pruna ī vna.lb.aque ad ꝯsūptionē medietatis
et colet'. Jn qua aqua ōbite colata ⁊ calida myrobalani satis ꝭꝫ
tiliter absꝫ tamisatōe ꝯtusi ifūdāt' p vnā noctē:ōide fiat ōbita co
latō ⁊ exꝑssio ⁊ cū medietate ūcie zuccari albi dulcaret' ⁊ ī matu
tinis exibeat':zuccaꝝ eni dꝫ ēe albū triū coctaꝝ qū zuccaꝝ rube
uꝫ calidi⁹ sit melle.⁊ exibeat' iā celebrata digōne cibi p̄cedentis.
vbi āt queratur maior lenificatio diuutis aut rēotis myrobalāis
possit poni mane vncia.i. aut amplius aut minus secundum
exigentiam:⁊ similiter cassia. Quinto docet apponere medica
men infrigidatiuum pti repcussiuū ptiqꝫ resolutiuū ac doloris
sedatiuū.q̄ ꝯponit' ex sccie altee.i.maluauisci aut brance vrsine

aut malue siluestris q̄ idē sūt. Cui⁹ ɔ̄scriptō erit hec. ℞. seis altee
cali cū equalitate ɔ̄clināis ad siccū q̄ztū volūs ℣.g.ʒ.iiij. ɔtūdā
tur optie semina i mortario: ⁊ cū aceto ɔ̄bite icorpādo fiat ēpla
strꝫ aliq̄liter ligō ⁊ sup petia extēdat ⁊ pti dolēti frigidū applicet
aut aliq̄liter tepidū. Si q̄ras maiorē resolutōꝫ: ⁊ sbdit ꝙ ex se
mie psilij ⁊ aceto posset fieri medicamē simile. Sꝫ aduerte ꝙ
ɔ̄bem⁹ accipere mucilaginē psilij exeūtē siū tractā ex cortice non
ex medulla q: medulla ē vlceratiua existēs calida ⁊ sicca i q̄rto
pars vō exterior frigida ⁊ humida i scdo. ɔꝫ ḡ poni i aqua cali
da ponec mucilago seperet p ɔ̄bitā ɔfricatōꝫ absꝫ forti ɔstrictōe
que mucilago cū aceto misceat ⁊ administret: sꝫ h̄ medicamē ma
gis ɔuenit i p̄ncipio ⁊ vbi magna ifrigidatōe op⁹ sit. Ex his di
ctis Rasis quiqꝫ elicim⁹ itētōes curatiuas. Prima ē sāguīs hūc
dolorē faciētis eūo ac diuersio. Secūda ē male ɔplexiois calide
in cerebro ifrigidatio ac sāguis ad ipm fluētis repcussio. Tertia
est cholere sāguinē acuētis ⁊ fluere faciētis eūo. Quarta ē ifri
gidatio ⁊ repcussio cū resolutōe mista tādē pueniēs ad resoluti
ua pura. Quita ē ɔ̄bita sex rex nō naturaliuꝫ administratio ⁊c.
Et sexta subdi potest. s. accidentiuꝫ correctio ⁊c.

De cura cephalee prouenientis a sanguine.

Vacuatio Quidē sāguis ɔꝫ ēe prima dua
b⁹ ɔditōib⁹ obseruatis: prima ꝙ
vēter nō sit stiptic⁹ ac fecib⁹ replet⁹: i q̄ casu p̄mo cū cli
steri ifrigidāte ac lenitiuo educēda sūt. scdō ꝙ dolor nō sit fortis
sim⁹ adeo ꝙ ordinē curatōis p̄uaricet. In q̄ casu a sedatōe dolo
ris ichoādū ē iuxta canonē q̄rte p̄. ɔqꝫ ad diuersū trahere volu
eris dolorē illi⁹ mēbri p̄us seda. q̄ faciēdū ē scdꝫ pcepta Auic.
quarta p̄mi capitulo tertio. aut cū remouētib⁹ cām. s. malā ɔple
xionē calidā cū ifrigidātib⁹ sicut oleis ⁊ succis de qb⁹ iferi⁹: aut
si sit pp solutōeꝫ ɔtinui a sāguine mordicāte aut extēdēte ponan
tur ea q̄ leniāt dilatāt poros apiāt resoluēdo vt materia nō i lo
co āgusto ɔcludat forti⁹ soluēs ɔtinuū nō tn̄ cū multa caliditate
sicut mucillago maluauisci seis lini ⁊ psilij cū oleo rosaceo ⁊ ca
memillino ⁊ similib⁹ ɔ̄bite tepefactis: aut si hec nō valeāt fiat cū
anodinis scdꝫ plurimū: sūt eni dilatātia poros ⁊ ɔfortātia calo
rē nālē rōe sue similitudinis q̄ ē p̄ncipalis ⁊ efficax curator oiuꝫ
egritudinū. Et tertio si hec duo genera nō sufficerēt fiat seda
tio cū stupefaciētib⁹ sꝫ cū timore ⁊ cautela icipiēdo a leuioribus
et magis exteri⁹ applicitis q̄ꝫ i caputpurgijs aut iteri⁹ sūptis aut
in aures distillatis: potare āt ea iter cetera ɔ̄teri⁹ ē lꝫ exteri⁹ appli
cita magis ptē oppilēt ⁊ materiā āpli⁹ i vno loco ɔcludāt. Sed
circa phlebotomiā aduerte ꝙ si corp⁹ fuerit plenū. s. sāguine secū
dū ābitū totius ⁊ cū h̄ notabiliter fluat ad caput aut i cā fuerit
retētio mēstruorꝫ aut hemoroidarꝫ ex saphenis p̄mo faciēda ē
phlebotomia deide si sāguis fuerit adhuc calidus et multus ex
basilica lateris eiusdē ptis aut vena cōi. tertio ex cephalica. quar
to ex vena frōtis dolor existēte magis posterius aut loco ipsius
sāguis ex naribus puocet aut naribus sāguisuga applicet. Si
vero dolor fuerit magis āterius fiat phlebotomia ex venis no
cre vl' nuche vbi collū capiti ɔiūgit aut vētosatio ibidē: aut i spa
tulis: aut sāguisugarꝫ i his locis applicatio. Et si magis ɔ̄clinat
ad ɔ̄xtrā phlebotomet vene post aurē sinistraꝫ. ⁊ ecōtra si decli
nat ad sinistrā. phlebotomia āt vene nasi credo magis ɔfert ad
euacuādū sāguinē ɔtētū i pte āteriori. ⁊ similiter phlebotomia
venarꝫ labiorꝫ lꝫ aliq̄liter diuertat. Phlebotomia āt puarꝫ vēarꝫ
in cute capitis existētiū euāant sāguinē ɔiūctū sibi primū. Verū
si ille phlebotomie fieri nō possūt pp etatē ⁊ alia huiusmndi san
guisuge i locis ipsarꝫ apponāt q̄ꝫq̄ꝫ Auenzoar non dubitauerit
phlebotomare puerū suū triennem qui phlebotomia illa euasit.
Phlebotomiā āt venarꝫ guidē nūq̄ꝫ ausus suꝫ facere: verꝫ i ma
gna plectoria capitis ⁊ i casibus extremis sicut i apoplexia san
guinea: i magno apostemate sāguineo credo ꝙ nulla phleboto
mia ē magis prōpta ad sucurrēdū. Si āt magna sanguinis re
pletio i toto: sꝫ tamē non i fluxu ad caput a phlebotomia vene
cōis ē inchoādū aut eiusdē lateris aut cōtrarij s̄m maiorē aut
miorē plectoriā: aut s̄m ꝙ q̄rit maior aut mior diuersio. deide
ad cephalicā: ⁊ ceteras p ordinē vt supra vniēdū ē: imo nota ꝙ
ēt in cephalea imāli corpore existēte plectorico phlebotōia con
uenit. Rasis āt p̄cipiēs phlebotomiā cephalice eiusdē lateris lo
quitur in casibus cōiter cōtingentibus in quibus nō est magna
repletio: cetere āt diuersiōes cōtiuari debēt maxie fcā phleboto
mia de q̄ dictū est sicut fricatiōes vētosatōes sine scarificatōe li
gature q̄ oīa fiāt descēdēdo icipiēdo a ptibus ppiq̄s tēdēdo ad
remotas. sed inter cetera memor esto lotiōis cruriū cū aq̄ ca. di
uersiones aūt q̄ fiūt cū eūone ecōtra incipiūt a remotis ⁊ tēdūt
ad propiqua. Memora ēt vniuersales eūones semp debere p̄
cedere pticulares nisi vbi nō adesset repletio in toto neqꝫ in ali
quo mēbro sibi materiā cōicare potēte ⁊c.

Secūda āt intētio pficit cū medicis q̄s Rasis supius posuit
ex aqua rosacea oleo ro. ⁊ aceto cui intētōi accomodat postrēa
eius medicia ex psilio ⁊ aceto qū magis opus eēt infrigidare: ⁊
loco suprascripte si nō habeat: applicet succus plantaginis suc
cus virge pastoris cū modico aceti ⁊ succus lactuce si adessent
vigilie. ⁊ si opus sit magis infrigidare succus solatri semptiue
⁊ hmōi hec tamē ɔueniūt obseruatis quibusdā cōditionibus.
Pria ꝙ capilli cū forpicibus p̄abscidātur. Secūda ꝙ applicē
tur sup cerebro añriori ⁊ i loco cōmissurarū nō āt posteriori: q:
ml'tū frigidū ē: ⁊ ē loc⁹ originis nuche. sꝫ pōe ꝙ mā ca. sit ibidē
q̄d fiēdū. dico ꝙ debemus stare ɔtēti vl'ibus. ⁊ si opus ē aliq̄d
applicare applicet oleū rosaceū aut aliō sil'e nō ml'tū fri. ⁊ tn̄ su
per pte añriori applicet q̄ dcā sūt. Iuuabūt. n. ad rēotionē cali
ditatis i pte posteriori. Tertia ē gradus medicie vt sit propor
tōatus gradui egritudis virtuti nāe mēbri s̄ꝫ ipsius sitū: digni
tatē ⁊c. q̄rta p̄: colligēda ca. i. Quarta vt sit mēbri s̄m oēs suas
v̄tutes ɔfortatiua ēt ppriētate sua occulta siue forma specifica.
Quita vt stipticitate saltē in p̄n⁹ pticipet. Sexta modus subē ne
poros oppilet resolutionē phibēs sicut lac. Ex q̄bus iferf hu
iusmodi medicias nō semp actu fridas applicandas: vt cū vir
tus ē debilis: calor nālis paucus: imo sūt aliq̄n cū aliquo pmi
scēde: sic cū pauco croci: aut vini odoriferi. Sūt tn̄ casus tres
i q̄bus nō ɔuēiūt hmōi fridā. Prius casus vbi multi vapores
⁊ grossi eēnt i capite siue a toto cōitati: sicut i fe. mālib⁹ ⁊ p̄cipue
pēdētibus a mā grossa. Sodā. n. ca. i fe. multiplicat vsus epithi
matū vapores exire nō pmittētiū pria tertij: vbi tn̄ vapores eēnt
subtiles acuti: sicut in tertiāis puris iueni hmōi fri. optie cōfer
re. In hoc aūt casu sūt fri. odorāda ⁊ p nares trahēda sicut ace
tū: aq̄ ro. ⁊ sil'ia. Sil'r q̄n ab aliquo mēbro huiusmodi vapores
capiti cōicarētur: sil'r q̄n eēnt in capite cōgelati: In quo cāu cuꝫ
medicis anodis faciētibus ipos euaporare eēt pcedēdū. sicut
decoctiōe aneti florꝫ cāmemille rosarū ⁊ sil'iuꝫ. Scdus casus vbi
soda cōiūgeret rheumatismo: In quo casu cū eūonib⁹ ⁊ diuer
sionib⁹ ɔ̄ q̄b⁹ sup̄ eēt pcedēdū ⁊ cū odoratis ɔ̄rijs discrasie. Ter
ti⁹ casus vbi caput eēt repletū. ipius. n. eūo h̄ localia ɔꝫ pcedē

Tertia aūt itētio. s. eūo colere pmiste cū sanguie ɔplet cū his
q̄ supi⁹ dcā sūt q̄ canō āpliād⁹ ē ad eūonē phratis: mel'ie aquo
sitatis aut pl'iū: si sanguini pmisti forēt cū his ɔ̄ q̄b⁹ infra dicet.
Quarta āt itētio ɔplicās r̄pcussionē ⁊ resolutōꝫ ɔplēda ē cū his
q̄ i textu dcā sūt. ⁊ q̄ꝫto magis ad statū pcedit resolutia sup r̄pcus
siua āgēda sūt i ɔ̄cliatōe āt sint pura: sic i apatib⁹ p̄cipit. Et ex his
q̄ optie valēt ad resol'onē vaporꝫ ⁊ māe siue apantis. siue nō ē
pulmo agni vl' arietis icisus ⁊ eq̄t⁹ s̄ꝫ exigētiā ptis cui applicat
q̄ ita cal'us sic exhit ab aiali euiscerato applicet. aut ifūdat i aq̄
cal'a ⁊ exp̄ssus capiti applicet. Sꝫ meli⁹ ē vt ifundat i aq̄ cal'a ɔ̄
coctōis florꝫ cāmemille meliloti rosarꝫ violarꝫ aneti ⁊ sil'iū ⁊ appli
cet vt sup̄. cū h̄. n. q̄ō resoluit ē doloris sedatiuus. ⁊ ad hāc itēti
onē laudāt catuli ⁊ puli colūbarꝫ p mediū icisi: ⁊ ita cal'i cal'itate
sua nāli applicati: i q̄ cāu hmōi r̄media eēnt frequēt pmutāda.
facile. n. putrescūt ⁊ olēt ⁊ tc̄ magis nocerēt q̄ꝫ pdessent. Sꝫ me
lius fuisset vt ex scdā ⁊ q̄rta itētōe vna fuissꝫ fcā āmbas ɔplectēs
Quita āt itētio. s. ɔ̄bita admistratio sex rerꝫ n̄ nāliū: lꝫ ɔ̄beat seq
iux̄ text⁹ seriē: cel'is tn̄ postponēda ē cū ipa ordianda sit s̄ꝫ exi
gētiā aliarꝫ. ⁊ ppea meli⁹ ē vt correctō accn̄tiū sit i ordie q̄nta. q̄
ɔplet curādo p̄sētia ab iminētib⁹ p̄suādo. vt si adsit istātia vigi
liarꝫ ⁊ sil'ia curēt. ⁊ si tieāt futura p̄suēt sic aduēt⁹ apatis, ceeitas
⁊ similia: s̄m ea de q̄bus i sequētibus capl'is aget.

Sexta autē intētio. s. debita administratio sex rerū nō nālium
completur vt eligatur aer moderate frigidus ⁊ tēperatus in pas
siuis aut declinās parump ad siccū boni odoris priuatus ven

tis fumis ꝛ vaporibus extraneis fit autē eius fridītas maior ꝛ
minor ꝫm gradū egritudinis cui debet apponi cui etiā virtus
cōsentiat. ꝛ sit magis aut minus lūīnosus ꝫm dispōnem virtu
tutis ꝛ spūum ꝛ varietatē accidentiū cōsequētiū. Si.n. sit pro
hitas id subet ds cē luminosus.si vero in vigilias obscurus ne
ꝗ in loco habitatiōis sit hominū frequētia.neqꝫ strepitus. Po
tus eius sit diminutus ꝛ similiter cib⁹ bibat aquā coctā aut sim
plicē aut cū pauco zuccaro aut cū pauco vino granatorū.vinū
eni nō cōuenit nisi in declinatione.et sit pauciferū cisiolū aut al
bū optime lymphatū.cibi aūt sint frigidi saltē potētia:ꝛ melius
est vt ad siccū declinent.sed ecōtra in cholerica ad humidum.ꝛ
sint pauci nutrimēti ꝛ boni:ꝛ nō sint vaporosi. quapropter sint
facilis digestionis. Verū vbi timeret raptus mãe cholerice ad
stomachū sint stiptici:neqꝫ in hoc casu eger sit famelicus. Ex cō
uenientibus aūt in sanguinea ꝛ cholerica sunt endiuia portula
ca lactuca atripler spinachia ferculū ex acresta pāicū ꝛ miliū.pā
nis lotus.ptisana hordeacea.ꝛ huiusmodi abstineat a carnib⁹
ꝛ ouis nisi in declinatione. Et tunc pulli parui ꝛ cetera huiusimo
di marime cū acresta.ꝛ vino granatorū poterūt erhiberi. cuꝫ ꝗ
bus ēt ꝛ succo limonū citri aranciorū ꝛc.ēt sua cibaria poterūt
cōdiri:ꝛ in fine mēse conuenit aliquid piri:aut coctōa cocta:aut
cōfecta aut corriandra cōfecta.ꝛ hoc idē regimē cōuenit in co
lerica:sed magis declinet ad hūidū. Multitudo somni cōiter
cōfert in soda.ꝛ maior sit in colerica ꝛ melancholica ꝗ̄ i sangui
nea aut phlegmatica:ꝛ sit capite eleuato ꝛ nō supine iacendo:ꝛ
dormiat bene coopertus ꝫm partes inferiores: Caput vero nō
teneatur multum calidum vt humores ꝛ vapores nō repant ab
inferioribus ad superiora.circa inanitionem intellige generalit
in omni capitis dispositione vētrem debere esse lenem propter
eductionem materierum cōium que suis vaporibus nocumen
tū inferunt. Secundo q: paratur via nature ad expulsionēꝫ su
perfluitatū. Tertio q: melius perficiuntur opationes naturales.
Similiter vie vrinales teneantur aperte cū seminibus communi
bus aut aliȷs calidioribus in aliȷs materiȷs ꝫm exigētiā ipsarū
Et silr fricationes descēdendo cōferūt ad vaporū diuersionēꝫ
ꝛ resolutionē.ꝛ ēt euātiones olum superfluitatū capitis p nares
ꝛ palatū:mō fiāt cū facilitate ꝛc. Fricationes tñ fortis capitis
vitētur.leuis pectinatio cōpetit.vomitus multū nocet in oibus
passionibus capitis:nisi adsit egritudo p presentiam materie i
stō. Coitus silr ꝫm plm nocet nisi in corporibus coitui assuetis
sit psentia multi spmatis:nā tūc posset cocedi sed fiat raro ꝛ cū
facilitate. Exercitētur mēbra inferiora.caput aūt qescat:fricatō
nes aūt corpis descēdēdo:ꝗrū qdā scōa sit fortior pria optie
pferūt pcedētib⁹ euōib⁹ vniuersalib⁹ de qb⁹supra ꝛ febre nō
erñte forti silr effusio aque calide sup extrema: Sit qetus ꝗ̄tū ē
possibile ꝫm oīa ai accidētia.vñ caueat a furore ira voce clamo
re sonis fortib⁹ fulgorib⁹ ꝛ hmōi. Alman.

**Si autē cū istis fuerit in pulsu velocitas.ꝛ in
tactu sentitur caliditas:sed nec in facie neqꝫ
in oculis fuerit rubedo nec tēsio.in pricipio
soluatur venter deinde fiant ea que diximus.naribus
aūt oleū iniciatur violatū vel oleuꝫ cucurbite dulcis:
aut nenufaris oleū:aut oleū de floribus salicis:quoꝝ
quodlibet super niuē infridatū capiti superfundat ꝛ
nutriat vt pdiximus. Eger quoqꝫ odoret canforam ꝛ
aquā rosarum ꝛ salices ꝛ viol. ꝛ his similia. Quod si
egritudo multū inualescat sumat opiū ꝛ cāfore vniuſ
cuiuſqꝫ quātū pōderāt duo grana ordei que dissolu
ta in oleo de salicibus mittant in nares ꝛ aures. Jo.**

De cura cephalee proueniētis a colera.

Si autem Cō istis. In hac pte ponit curā
cephalee puēictis a colera. Et pri
mo pōit signa.s.velocitatē pulsus ꝛ caliditatē in loco
doloroso sensatā cū priuatione rubedinis tēsionis ꝛ aliorū san
guinē significantiū de qbus lōgo sermone supius actū est. Se
cūdo ponit curā prio per solutiua iam superius posita ꝛ decla
rata. Secūdo per ea que in nares iniciuntur sicut oleū vio. fri
gidū ꝛ humidū in prio. Oleū cucurbite dulcis frigidū ꝛ hūidū
in secundo. oleū de floribus nenufaris fri. ꝛ hūidum in tertio:
oleū de floribus salicis fri.ꝛ hu. in primo. quorum qdlibet sin
gulariter aut etiā plura simul mixta possunt inici in naribus eu
ius simile etiam de auribus est intelligendū. Hec nanqꝫ sunt fri
gida ꝛ hūida caliditatem ꝛ siccitatem a colera impressam remo
uentia. Et hec eadē actu valde frigida super pte dolente appli
canda sunt lꝫ in auribus ꝛ naribus iniecta debeant esse tepida.
Tertio cura per odores frigidos:docet eni odorare canforam
aquam rosaceam salices ꝛ violas quorum fumalis euapora
tio singulariter aut misti sua frigiditate ꝛ hūiditate dyscrasiam
calidam ꝛ siccam remouet licet canphora sicca sit. Quarto hiſ
non sufficientibus docet accipere opiū canphore. ana. g.ij. que
dissoluta in oleo de salicibus in aures ꝛ nares iniciantur vt do
lor per mēbri stuporē remoueat. hec nanqꝫ frigida sunt. opiūm
quarto canfora in tertio:doloreqꝫ stupefaciendo tollunt. Ex ꝗ
bus duas elicimus intētiones curatiuas. Prima colerā euāt
aut diuertit que intētio cōplenda est cum his de quibus actum
est superius:sed pone simul coleram ꝛ sanguinē esse in causa
aut aliū hūorē colere pmistū: Quid agēduꝫ est. Dico ꝙ si san
guis aut colera:aut alius hūor equaliter cōcurrūt:aut si sanguiſ
dominet a phlebotomia tunc incipiedū.postea colera euāda.
Si vero colera dominet:aut alius hūor:tūc aut sunt pmisti cū
sanguine apti educi cū sanguine.ꝛ tūc a phlebotomia est incipi
endū. Si vero sunt pmisti nec apti educi cū sanguine ab euacu
atione humoris dominaantis cū farmatia est incipiendū:dein
de sanguis minuat preterꝗ̄ in apostumate:in eo.n.a phleboto
mia saltem diuersiua ꝫm plm est inchoandū. Jta dico de quo
cūqꝫ hūore cū sanguine peccante. Si vero alius hūor cum co
lera peccet ambo simul sunt euandi:ꝛ ille magis qui dominatur.
Si vero colera equaliter cū aliȷs dominetur magis colera eua
cuanda est:q: de ea habet maior suspitio:ꝛ est ceteris paribus
eūone paratior. Jdē dico de aliȷs hūorib⁹ inuicē pmistis semp
magis dominās ꝛ digestior ꝛ d quo magis timet ē magis eua
cuandus. Digestiua tamē melius ē pmittere saltē eūoni eradi
catiue lꝫ eūo minoratiua ꝛ marie cū lenētibus pmittenda sit:
postꝗ̄ debēt sequi digestiua qualia sunt sirupus violaceus de
endiuia de portulaca:de nenufare de papauere orizachara:siru
pus de granatis de limonibus de citro sed hec cū aquis fridiſ
ꝛ hūidis teperanda sūt:ꝛ marie ducētibus virtutē eorum ad ca
put sicut aqua violacea:nenufaris:lupulorū lꝫ nō sint humidi.
pōt aūt vnum valde proprium sic cōponi. R. seminū cōium fri.
ʒ.ij. flor viol. rosarū nenufaris ana. ʒ.i. endiuie scariole lactuce
ana. M.i. sumitatū papaueris al. ʒ. mediā vini granatorū. ʒ.iiij.
cū zuccari albissimi. lb.i. fiat sirupus decoquēdo suprascripta i
aque. lb.iiij. donec medietas cōsumet postea colet debite expri
mēdo:ꝛ addat zuccarū ꝛ vinū granatorū ꝛ fiat sirupus longus
p duabus vicib⁹ reliquū abbreuiet ꝛ postꝗ̄ abbreuiatū ē po
stea cū aquis distēpatū de qbus dictū est sumat. Si vero colera
grossa fuerit sirupi sint oryzachara:acetosus simplex:endiuie
bisantius acetosus cōpositus sūpti cū aquis endiuie lupulor
cicoree ꝛ hmōi. Solutiua aūt sūt suprascripta qbus ꝫm opor
tunitatē addi possūt electuariū succi rosaꝝ diaprunis solutiuū
electuariū de psilio. Et si pilulas maluerit sine custodia sint pilu
le alseiaret miorātis m mastice ꝛ hiera cū ꝯfectis cū aq rosacea
aut electuariū succi rosarū. Cū custodia vero sint pilule auree.
Secūda itētio malā ꝯplōne ca. ꝛ sic. i cerebro corrigit caput
ꝯfortat ac colerā repcutit cū his q̄ dcā sūt p Rasis q̄ fri. actu frō
ti tpibus ꝛ cōmissure coronali applicet. Et pter hec sūt succi la
ctuce sempuiue solatri ꝛ haꝝ decoctōes addēdo papauer flores
nenufaris:ꝛ mucilagē psily:vsqꝫ ad semē hyusqami albi cū ad
est istātia vigiliaꝝ. Et tūc nō pōat acetū nisi forte modicissimū
ad penetradū. Si vō nō adsit istātia vigiliarū addat acetū p se
xta pte:aut saltē octaua. Et itētio pficit cū odoramētis d qbus
Ra sis ꝛ quorum est hec descriptio. Recipe. florum violarum
florum nenufaris foliorum salicis ana. ʒ. mediam rosarum ru
bearū. ʒ.ij. cāfore. ʒ.s. ꝛ fiat magdaleō cū aq ro. ꝛ sepe odoret
aut bulliāt in aq ro. ꝛ in aliquo vase reponāt. Aut his pulueriza
tis ꝛ cū dragagāto mistis aut gūmi arabico fiat sicut pomū. Et

vltimo his nõ valentibus sedaẗ dolor ⁊ vigilie cum stupefacien
tibus de qbus Rasis in littera ⁊ debent due gutte illi⁹ liquoris
tepidi pro quaqꝫ aure iponi: ⁊ aliqd huiusmodi narib⁹ sugatur
Sed nõ diu in auribus ꝑmaneãt ne suo stupore nocumẽtũ au
ribus inferant. Et ad hoc valet ꝓcipue qũ adesset instãtia vigili
arũ requies descriptõe Nicholai ⁊ alia hmõi. Sed si stupor in
duceret dissoluatur cassia lignea ⁊ crocus cũ oleo de costo: ⁊ in
aure stupida aliquid põaẗ: aut naribus suggaẗ cui pax vini opti
mi addi possit. Castoreũ vero tryaca antiqua. ⁊ vinũ potẽs cor
rigit nocumẽta narcoticorũ. sed a minus calidis inchoãdũ est.
Tertia aũt intẽtio. s. accidẽtiũ correctio ꝑficiaẗ ꝺm ipoꝝ exigẽ
tiã vtputa vigilie cũ his que dcã sunt a reliquis aũt ꝓseruet vt i
ferius in proprijs capitulis.
Quarta aũt intẽtio. s. regimẽ sex rerũ nõ naturaliũ ꝑficiaẗ vt su
pra in soda sanguinea. sed in cholerica frigidiora ⁊ humidi
ora cõueniũt. ⁊ sõnus prolixior. Et he due intẽtiones duabus
primis ex textu elicidẽis addũẗ pro cõplemẽto cure. Almã.
Quod si cũ predictis egritudinibus nihil eo
rũ: que diximus affuerit de rubedine i facie
⁊ fuerit egritudo ãtiqua in principio vẽter
cũ pilulis cochijs soluaẗ quas ego feci. Cõfectio pilu
larũ cochiarũ. Recipe pulueris picre. ʒ. x. collognti
de. ʒ. iij. ⁊ tertiã scamonee. ʒ. ij. ß. turbit sticados ana.
ʒ. v. fiant pilule ex istis ⁊ sũt doses. x.
Postquã vero vẽter solutus fuerit ifundaẗ caput
ex oleo sambacino ⁊ oleo de ben ⁊ mittaẗ in nares.
Eger quoqꝫ odoret algaliã ⁊ insufleẗ muschus nari
bus. Qđ si egritudo multũ ifestauerit sumaẗ euforbi
um ⁊ castoreũ ãborũ ana. vi. ps. ʒ. i. ⁊ dissoluta in pau
co oleo sambacio ⁊ mittaẗ in narẽ ⁊ aurẽ.

Jo. Ar

De cura cephalee ꝓueniẽs a phlegmate.

q Quod Si cũ. Ponit curã cephalee phlegmatice
Et primo ꝑ medicias educẽtes phlegma
Secũdo cũ alterãtib⁹ malã cõplexionẽ frigidã ⁊ hũi
dã cerebri ⁊ phlegma resoluẽtibus. cũ medicis localibus loco
dolẽti applicatis odoratis ⁊ in nares ⁊ in aures iniectis. Me
dicia solutiua est pilule cochie cuius est hec ꝺscriptio. ℞. pulue
ris hierepi. s. simplicis. G. cõposite ex masticis spicenardi carpo
balsami assari croci xilobalsami casie lignee an. ʒ. i. aloes duplũ
põderis oium. de hac hierapicra accipiant. ʒ. x. Est. n. calida ⁊
sicca circa secũdũ gradũ ⁊ posset fieri liqda in modũ electuarij
addẽdo mellis quãtũ sufficit. vt puta pro duabus vncijs pul
ueris ⁊ dimidia librã vnã mellis: Et sic ea frequẽter vtimur ma
xie in clisteribus. ⁊ posset in ea exiberi ꝑ os. ℥. i. pro vice. Et eua
cuat phlegma: ⁊ colerã. Secũda medicia ingrediẽs hanc rece
ptã est coloquintida calida ⁊ sicca i tertio eũans phlegma gros
sum a cerebro ⁊ neruis ⁊ locis remotis lꝫ ẽt colerã ꝑ parte eua
cuet cuius ingrediunẗ. ʒ. iij. ⁊ vna tertia. Tertia est scamonea ca
lida ⁊ sicca in tertio attrahẽs colerã cũ fortitudine cuius ingre
diunẗ. ʒ. ij. ⁊ media. Quarta est turbit calidũ in tertio eũans si
cõfortatũ sit cũ zizibere ⁊ similibus phlegma grossũ a capite ⁊
neruis ⁊ iuncturis. Si vero nõ cõfortatũ sit phlegma aquosuꝫ
cuius simul cũ sticados calido in pmo sicco i secũdo euacuante
phlegma ⁊ choleram debiliter tamen ⁊ ꝺm aliquos melancholi
am accipiuntur ana. ʒ. v.. Ex quibus hanc medicinaꝫ phlegma
a predominio ⁊ choleram subdominanter euacuare comprehẽ
ditur: de quo forte quis mirabitur qũ sit ꝓpria in soda mista ex
phlegmate ⁊ cholera quo mõ cõtingat i pura phlegmatica. pre
terea propter admistioneꝫ scãmonee acceleratur operatio eius
anteqꝫ medicine tarde euacuantes phlegma compleant opera
tionem: euacuabũt itaqꝫ colerã ⁊ nõ phlegma. Et hoc manifeste
est contra preceptũ Auic. quarta primi capi. de quãdo ⁊ quali
ter euacuari oportet dicentis ꝙ nõ sunt admiscende medicine
diuerse in velocitate ⁊ tarditate diuersos hũores euacuantes:
vna eni cõplebit operationem antequã altera incipiet. Ad qđ
dicitur primo Rasim hoc fecisse qr humores peccantes cum
ad aliquẽ locum defluunt siue apostemandum: siue nõ raro sũt
puri imo plm ad inuicem permisti sicut ⁊ in venis sunt permisti
ꝓcipue colera cũ alijs miscetur cum sit ad fluxũ paratissima im
mo est aliorum vehiculum. Et ꝓpterea semper vel fere semꝑ est
ipsius euacuatoni intendendũ: esto ꝙ ipsam manifeste peccare
nõ videamus. Et credo ꝙ hec sit melior responsio ea quã com
muniter dant expositores dicentes ꝙ hic posita est vt sit calcar
aliarum medicinarum nõ eni in tanta quantitate deberet poni.
⁊ ad obiectionem simul cum auctoritate. Auic. dicitur ꝙ ipsa sca
monea non complet operationem suam anteqꝫ alie: immo acce
lerat operationem aliarum qum alie notabiliter sint dominãtes
⁊ proprie si ille medicine diu steterint ad inuicẽ: ⁊ sint aliqualiter
fermentate. ⁊ ꝓprie qũ ẽt alie medicine satis cito suã velocitent
operationẽ. ⁊ dicit ꝙ sunt doses. x. ex quo cõprehẽdere potes ꝭ
solutiuũ pro quaqꝫ vice esse forte valde: qr si bene cõputes erit
vnaquequꝫ dosis. ij. ʒ. ⁊ fere dimidia qũ tamẽ experiamur. i. ʒ. no
tabiliter operari. Quare tibi cõsulo vt sis contentus comuniter
ʒ. i. Homines. n. sue regionis sunt robustiores nostris. Secun
do docet remouere malam complexionem frigidam ⁊ phlegma
resoluere caput infundendo ex oleo sambacino ⁊ est oleuꝫ ieu
samin: ⁊ nõ est factum ex floribus sambuci ꝺm ꝙ arbitrãẗ expo
sitores. Sãbacus eni est nomen corruptum ex arabico sambac
Sambac aũt apud arabes ꝓcipue est semen ieiusemini: ⁊ est ar
bustum quoddam quod semper virescit calidum ⁊ siccum i ter
tio. Ben vero est semen rubeum calidum ⁊ siccum in secundo
⁊ oleum eius dicitur oleum mascelinum. ⁊ Diascor. vocat hoc
granum balanus: behẽ vero sunt radices cordiales vnde in re
ceptis scribitur behen al. ⁊ ru. ⁊ ex his oleis est aliquid in aures
⁊ nares iniciendum quod saltẽ bis in die debet remutari ne pu
treat: Primum sufficienter extrahendo. Deinde docet odora
re algaliam aliter galiam medicinam valde redolentem: quia
cum ipsa miscetur ambra ⁊ muschus: sed oderetur pauca quan
titas quia multa videẗ fetere. ⁊ propterea muschus naribus in
suflatus sit in modicissima quantitate. ⁊ tandem ergo multum
ifestato dissoluatur euforbij ⁊ castorei an. sexta. ʒ. i. ⁊ i oleo sam
bacino: ⁊ iniciatur in aurem ⁊ nares. quod intelligatur de aure
seqnẽte dolorem ⁊ in parua quantitate. est ei medicina calida in
quarto valde alterans: non ergo conuenit nisi mala complexio
frigida multum excedat. Nec mireris: organum enim auditus
fortes sustinet medicinas sicut testatur. G. Sexto de interiorib⁹
in capitulo de fractura cranei ⁊ docet experientiam ⁊c. Ex his
possumus elicere quinqꝫ intẽtiones curatiuas sode phlegmati
ce. Prima eũat phlegma. Secũda diuertit. Tertia malam com
plexionẽ fridam corrigit. s. phlegma a quo depẽdet resolꝰ ⁊ ca
put cõfortãdo. Quarta corrigit accidẽtia. Quinta ordiat debi
tũ regimẽ sex reꝝ nõ nãliũ.
Prima qdẽ integrãda est ex minoratiuo digestio ⁊ eradicati
uo. Minoratiuũ a quo ichoãdũ ẽ mã existẽte multa ẽ sicut pilu
le ex hiere simplici Alefangie. qbus pro medietate põt addi aga
ricus in oxymelle sqllitico ꝑparatus: ita vt ex his exhibeaẗ. ʒ. i.
qũ vadit dormitũ. ⁊ si vellet medicias liqdas exhibeaẗ hiere sim
plicis. Gal. ℥. i. aut hiere cõposite eiusdẽ. ℥. ß. aut. ʒ. iij. diaphini
cõ aut tãtũdẽ electuarij idi q̃ distẽpari pñt cũ aq̃ decoctõis: aut
distillatõis betõice. aut isopi aut maiorãe aut sticados arabici ⁊
siliũ: vt ãpli⁹ virt⁹ ad caput dirigaẗ. Digestiuũ ãt sit duplex ꝺm
duplicẽ materiã phlegmaticã faciẽtẽ sodã: qdã eni est grossa vi
scosa: Quedã subtilis facile reumatizãs. Pro digestione prime
cõuenit oxymel simplex: oxymel cõpositũ: oxymel squilliticũ siru
pus de sticados distẽperata cũ aquis decoctionis aut distillatõ
nis sticados arabici isopi betonice maiorane ⁊ similium. Sed
cõponi potest sirupus ad hãc intẽtionẽ ꝺm hũc modũ. ℞. aco
ri cipi ana. ʒ. i. aristologie rotũde. ʒ. ij. iterioris sqlle. ʒ. i. vtriusqꝫ
saluie cẽtauree minoris folioꝝ lauri betõce ana. M. i. anisi: ma
ratri: seminis siseleos: basiliconis ana. ℥. ß. liquiritie passularum
mũdatarũ ab arillis vtrisqꝫ sticados. florũ antos. i. roris mari
ni. an. ℥. ij. ac. ℥. i. mellis zuccari an. ℔. ß. fiat sirup⁹ ꝺm artẽ. Et si
mã fuerit mltũ frida pñt addi spẽs cubebe gariof. pipis an. ℥. ij.
⁊ fiet calidior ⁊ delectabilior. ⁊ põt fieri sirup⁹ lõg⁹ pro tribus vt

cib⁹ reliqũ abbreuiari. ⁊ sumat cũ aquis suꝑscriptis. Si vero phlegma sit sbtile rheumatizãs vtat hoc sirupo. ℞. folioꝝ cupſſi saluie ana ʒ. iij. masticis olibani ana. ʒ. i. nucis muschate nucis cupressi ana. ʒ. ß. ligni aloes. ʒ. iij. mellis zuccari ana. ℔. ß. fiat sirup⁹ lõgus vt supra ꝑ trib⁹ vicib⁹ reliqũ abbreuietur his si milia magis aut min⁹ calida tu a te poteris cõphẽdere. Era dicatiua ãt sint pilule cochie de qb⁹ Rasis i littera: quaꝝ cõmũi ter exhibeat. ʒ. i. cũ dimidia. hiera cõpõita. S. hieralogodion et bis silia. Turbit vero ↄfortatũ educit magis materiã aquosam siue phlegma sbtile. Secũda itẽtio. ꝑter diuersiones cões cũ fricationib⁹. vẽtosationib⁹ ligaturis. lotionibus. completur quat tuoꝛ generibus diuersionũ. Primo clisterib⁹. Secundo caput purgijs. Tertio masticatoriꝭ. Quarto gargarismatib⁹. Cliste ria vero sint huiusmodi. ℞. saluie isopi maioꝛãe sticados ara bici ana. M. i. cẽtauree minoꝛis. ʒ. iij. collogn. ʒ. i. ß. agarici i pe tia ligati. ʒ. ß. salis gẽme. ʒ. ß. bulliant in. vi. ℔. aque ad cõsũptio nem medietatis post eoꝝ debitã cõtusionem cuius ↄcoctionis accipiatur. ℔. i. olei cõis. ʒ. iij. fiat clistere. ⁊ si opus ẽ ipsuꝫ forti ficare addatur hiera ↄposita. Gal. hieralogodion. aut huiusmo di. Secundus mod⁹ diuersionis perficitur per caputpurgia sicut aqua siue succus sasuci ⁊ est leuis ⁊ expertus. et fortioꝛ est si huic addat succus bartaite ꝑ medietate. aut tertia parte. ⁊ ad huc forti⁹ si addat tantũdeꝫ succi cucumeris asinini. Et ad hoc propriꝰ ẽ oleũ de cucumere asinino. Nigella quoqꝫ die ac no cte ifusa i aceto ↄinde siccata ⁊ trita: cuiꝰ odoꝛ cũ aliqua ei⁹ par te subtilissima ꝑ nares sit tract⁹ est eni ad hoc propria. ea tamẽ que sunt vltima i hoc casu sunt si suꝑscriptis addat aliqd euſoꝛ bij. aut castoꝛei. aut helleboꝛi. aut fellis alicu⁹ ⁊ similia. Ardoꝛi autem his succedẽti sucenrat cũ iteratione attractionis aque te pide ꝑ nares. aut aque viol. Tertiũ genus diuersionis ꝑ ma sticatoria cõpletur. quoꝝ leue est mastix. forti⁹ autem si ꝑdicto addat radix capparis. ⁊ iteꝝ fortius si addat pip. aut piretrum aut staphisagria. Que oia scdꝫ necessitatẽ icoꝛpoꝛent cum ali quo viscoso sicut cera pix. resina. aut similia. ⁊ possunt aromati zari cũ pauco garioſiloꝝ. galie muschate. Quartũ gen⁹ diuer sionis est cũ gargarismatibus quoꝝ leue est oxymel simplex aut squilliticũ cũ ↄcoctione cortiсũ radicis capparis isopi ⁊ stica dos arabici. Et fortius est: si in hac ↄcoctione ponat piper pire trum. aut sinapis. Sꝫ oꝛdo medicinalis exigit vt a leuioꝛibus inchoet neque fiat huiusmodi cũ fluxus rheumatis ad mẽbra subiecta timet. Hec quideꝫ genera diuersionũ non vno die oia facieda sunt: sꝫ cũ interpolatione vt vna die vnum: scda die ali ud ⁊ sic deiceps. aut interdum duo interponant dies. Tertia autem intentio ꝑficitur cũ alteratiũ malam ↄpletionẽ frigidaꝫ caput ↄfoꝛtatib⁹ ac causam ↄiunctaꝫ resoluentibus applicitis ꝑti dolẽti in nares: ⁊ in aures iniectis ac odoꝛatis. Ex quibus maxime sunt que in littera per Rasim tradita sunt: ⁊ que etiã tra det paꝝ infra. ⁊ ex domesticis in scda frigida sunt cubebe cõtri te. et aqua rosacea asperse loco dolẽti suꝑposite. Sed ex ↄse rentib⁹ in scda frigida et vẽtosa est vt miliũ cuꝫ sale mistũ quan tum ipsum est calefiat super tegula aspsa vino albo. et aceto acu to ex quib⁹ ita calefactis imo aliqualiter toꝛrefactis sacculi iple antur. ⁊ ita calidi sepe applicentur. Grana quoque sinapis ⁊ gra na nasturtij infusi modicũ i aceto optime ↄferunt si ex eis saccu li impleant ⁊ applicent. Tyriaca quoqꝫ vel mithridatũ cũ suc co mẽte ꝑmistũ loco dolẽti appositũ egregie cõfert his aliquid opij apud magnã necessitatẽ addi posset: aut addat aliqd silo nij romani i quo opiũ correctũ ẽ. aut apud vrgẽte necessitatem distillent. ij. g. opij cũ oleo lilioꝝ. aut castoꝛei. aut euſoꝛbij. ⁊ de bite tepidũ i aurẽ sequẽte doloꝛẽ inciat. Sed raro accit ex hu moꝛe frigido igentẽ fieri doloꝛem: ⁊ ꝑpterea secundum pluri mum nõ est vsus opiatoꝝ necessarius ⁊c. Pomum odoꝛife rum ad ↄfoꝛtationem cerebri frigidi. ℞. laudani ligni aloes sto racis calãite ana. ʒ. i. garioſiloꝝ nucis muschate sẽ. basiliconis ana. ʒ. ß. ⁊ cũ aqua rosacea in qua sit aliquid de muscho fiat po mum. ⁊ si aliquid ãbre addatur est prestantius. Quarta intẽ tio est correctio accidentiũ ex quib⁹ frequẽter corrigend⁹ est su bet cũ fricationib⁹ foꝛtib⁹. ⁊ aliꝭ generib⁹ diuersionũ. et odoꝛe aceti acutissimi. A ceteris vero ↄseruet et corrigant vt ꝑpria ex gunt capitula.

Quinta itẽtio exigit aerẽ calidũ ⁊ siccũ et scdꝫ plurimũ lõ vino sum. ⁊ potus sit vinũ vetus medioc ris vinositatis aut multe ali quando: ſꝫ in parua quãtitate. ſꝫ ꝑstantioꝛ est aqua mellis cui aliquid modicũ piperis addi possit. Et fercula sint facilis di gestionis paucaꝝ superfluitatũ ad calidũ ⁊ siccũ declinãtia et carnes auiũ laudabiliuꝫ ↄcedi possunt. ⁊ in fine mẽse paꝝ diaci doniteꝫ cũ spetieb⁹. aut aliquid piri. aut cidonij ↄfecti. Somn⁹ ↄbet esse minoꝛ quã in alijs spetieb⁹ ſode ⁊ doꝛmiat capite leua to et super latere sano. ⁊ sit bene pãnis coopt⁹ taꝫ scdꝫ caput: qꝫ secũduꝫ coꝛpoꝛis residuũ. sollicite purget oẽs coꝛpoꝛis suꝑflui tates ꝑ regiões ↄuẽiẽtes sicut supius i scda sanguiea dictũ fuit. vomit⁹ tamen summo opefugiẽd⁹ nisi adesset istõ materia dolo rem fouẽs. Exercitiũ autẽ fugieduꝫ veꝝ fricatiões supleãt vi cem exercitij. vuet accidẽtia anime excessiua: licet ira leuis ⁊ hu iusmodi accidẽtia caliditatem naturalem aliqualiter excitantia liberius concedi possunt ⁊c.

Almansoꝛ.

In cephalea vero calida ẽplastruꝫ hoc frõti ⁊ tẽ poꝛibus est imponẽduꝫ cui⁹ hec ẽ ↄfectio. Recipe sẽ. lactucaꝝ sief memitbe sandaluꝫ albũ ⁊ rubeuꝫ fausel rosas opiuꝫ fiat ex eis emplastrũ: postqꝫ aceto ⁊ aq̃ rosata cõsp ersa fuerit frõti imponat. super quod mit tat pãnus aceto ⁊ aqua ro. infusus: qui quꝫ tepefact⁹ fuerit iteꝝ ifundat ⁊ desuper ponat. Linimẽtum vero cephalee frigide. Recipe castoꝛeũ euſoꝛbiũ piper si napiꝫ stoꝛace rutã marubiũ que siccata ⁊ puluerizata et ẽt cicotriconizata misceat ⁊ cõspergant i vino vete ri ex quib⁹ fiant trocis. ⁊ disiccent: qũqꝫ necesse fuerit ex vno in vino veteri aut oleo costino vel camamilli no dissoluto frõs multotiẽs liniat: hoc eni linimentũ oĩ antique cephalee ↄfert. non soluꝫ superpositum: ſꝫ etiã auri iniectuꝫ: quẽ sequit illud tep⁹: postqꝫ in aliq̃ de predictis oleis resolutuꝫ fuerit. Ergo vero vinum vet⁹ ⁊ foꝛte dãduꝫ est. Quꝫ autẽ cephalea per hebdo modã vnaꝫ ꝑseuerauerit: eger i balneũ mittẽd⁹ est: at que sup caput ei⁹ aqua i qua camemilla ⁊ sansucus et nemen: et sticados arabicus cocta fuerint smul: aut sigilatim fundenda est. Jo.

Reuersio cure cephalee tam calide quam frigide.

In cephalea vero calida ⁊c. Reuertit ad cõplẽdã curã tã cephalee ca lide qꝫ fride inchoãs a caľa ꝑ cuius cura cõficit hoc empl̃ꝫ vltimũ ⁊ efficacissimũ ad tollẽdũ malã cõpꝛõne calidaꝫ tũ ẽt ad stupefaciẽdũ. cuius descriptio ẽ talis. ℞. sẽ. lactucaꝝ qꝫ ẽ fridũ ⁊ hũidũ in secũdo sief memithe. i. succi memithe ꝑ deco ctione ispissati vel ad solẽ fri. ⁊ sic. in pꝛio. ⁊ est herba silis papa ueri alter dcã glautiũ ⁊ est spẽs chelidonie. Ille aũt succus sic i spissatus dicit sief. lꝫ sief ꝑpꝛie sumpta sit medicia ocularis exi stẽs foꝛme pyramidalis ad siĩtudinẽ nuclei dactili. Sandalus ẽ lignũ triplex existẽs albũ. rubeũ ⁊ citrinũ ceteris duob⁹ magis odoꝛifeꝝ. fridũ ⁊ siccũ in tertio. Fausel ẽ auellana ida frida i se cũdo ⁊ sicca in tertio. Rose fride ⁊ sicce in pꝛio. opiũ fridũ in q̃r to ⁊ siccũ in secũdo. Hec oia debẽt aggregari i modũ emplastri postqꝫ aceto ⁊ aqua rosaceo cõspersa fuerint. Et possunt poni oia i eq̃li dosi ꝑter opiũ qð oꝫ subduplari. aut saltẽ subq̃drupli ad qðlibꝫ illoꝝ. vbi tñ eẽt mala cõplio ca. ⁊ sic. possem⁹ augere humida. Hoc autem emplastrum super aliqua petia subtili ex tensum parti dolenti superponatur. ⁊ super ipsum imponatur petie infuse in aquã rosacea ⁊ aceto sepe replicate vt friditas ac tualis ⁊ potẽtialis cõseruet: ⁊ ꝑpea nõ multũ tapesce dimitat ⁊c.

Linimẽtũ vero cephalee. Hic ↄplet curã cephalee frigide cũ materia phlehmatica. lꝫ ẽt mala complexio frigida pura his cu randa sit. Primo ponit hoc linimentum cuius est hec descri ptio. Recipe castoꝛei euſoꝛbij piperis sinapis ⁊ omnia caľa sũt

in quarto storacis sicce ꝛ calide in secūdo. rute calide ꝛ sicce in tertio. marubij calidi ꝛ sicci in secundo. Que oīa in equali dosi posita: aut forte calidoꝝ in q̄rto possit dosis ad cetera subdu plari siccata pulverizata ꝛ cicotricōizata .i. tamissiata cōmisceantur cum vino veteri. ex quibus sic mistis fiant trocisci: ꝛ desiccētur: ꝛ vsui reseruent. Trociscus dicit forma rotūda ex duab⁹ partibus leuiter cōpressa. ꝛ dicit a trochos grece rotūdū latine i quā formā reducūt pulueres cū aliq̄ liquore pmisti: vt eoꝝ virtus diuti⁹ conseruet quorū trocīscoꝝ accipiat vnus vel plures necessitate vrgēte: ꝛ dissolutus cū vino veteri: aut aliquo oleo. s. cāemillino aut costino parti dolēti applicet: aut aliqd eius in aurē parti dolēti proximā initiat ꝛc. Secūdo cōplet huius cephalee curā per vinū vetus ꝛ potēs exhibēdū in modica quātitate siue via medicine: siue via cibi exhibeat. in magna .n. quantitate nimis euaporando: aut in stomacho acetosando ex indigestiōe posset magis nocere q̄ȝ iuuare. Demū docet curare p balneuȝ siue igneū aliter dictū pyreū: sicut est furnus pane extracto: aut aereū satis notū: aut aqueū siue naturale sicut thermarū. aut artificiale sicut ex decoctiōe rute: betonice: calamēti saluie: isopi sticados arabici: maiorane ꝛ similiū: qbus pōt addi sulfur ꝛ alia notabiliter calefacientia ꝑm frigiditatē resistētia. Ultimo docet curare cū embroca facta cū decoctione rerū similiū his de quibus supra. Est aūt embroca casus liquoꝝ ex alto sup aliqd mēbrū: nā propter casū fortius ipimit: ꝛ magis virtus eius p fundat. Nemē .i. serpillū: ꝛ non sisimbriū. Almā.

Quod si cephalea quottidie ante comestionē inuadat: et post comestionē recedat succurrēdū est infirmo ante horā qua vēire cōsueuit: dādo eis bucellas pāis i succo granati: aut vue acerbe: aut boꝝ similiū infusas. Jo. Ar.

Cura cephalee per communitatem ad stomachū.

Quod Si cephalea quotidie ꝛc. Pōit curam cephalee p cōitatē ad stomachū tradēs solū curationē illius que fit ꝑpter raptū māe colerice ad stomachū. Cuius signū q2 ante cōestiōnē inuadit post cōestiōeȝ vero recedit. Qū .n. stōachus est vacuus fit facile māeruȝ susceptiuus: ꝛ marie eaꝝ q̄ facile ad ipm̄ fluūt sicut sunt materie cholerice. facile aūt sedat hic doloꝛ p cōestionē colera ad fūdū stomaci repressa: ꝛ forte in aliqbus egrediēte pilerō: aut forte p vomitū educta. Si aūt mā eēt phlegmatica aut melācholica nō sic ꝑpter suā grossitiē ꝛ viscositatē facile repmeret. Et esto q2 in principio aliqualiter sedaret parū post magis augeret qū ipe cibus corrūpat mē cui admiscet: ꝛ ēt pp indigestōem cedat in materiā. curat ergo dādo bucellā panis in vino granatoꝝ aut acresta: aut alio simili sicut succus cydoniorū ꝛ hmōi ante raptum māe cholerice ad stōm: vel saltē ante aduētū cephalee q̄ sua friditate: aut stipticitate cholerā reprimūt: aut ipm̄ aduētū ad stōachū prohibēt. Ex his datur intelligi cura reliquaruȝ speticrū cephalee p cōitateȝ siue a toto siue a mēbro deteriato cōicet .q̄ si a mēbro deteriato cōicet qnqꝫ exigūt intētiōes curatiuas. Prima euāt qd̄ de hūoꝛe malo in mēbro suscipiente ꝛ mittente cōtinet. Secūda diuertit qd̄ est aptū communicari cum fricationibus: ventosis: ligaturis lotionibus clisteriijs trahendo ipsum ad partes oppositas membro cui fit communicatio. Nec non rubificantibus: vesiccantibus: ꝛ tandem cauterizantibus factis super ipso membro communicante. Tertia confortat membruȝ mittens ipsius malas complexiones ꝛ dispositiones corrigendo: vt neqꝫ talem humorem multiplicet neqꝫ aliunde suscipiat sed fiat minera laudabilis chimi ꝛc. Quarta claudit vias medias inter membrum mittens ꝛ suscipiens. Quinta membrum suscipiens confortat ne huiusmodi transmissum recipiat.

Si ergo stomachus vel epar vel splen vl' matrix vel membra spiritualia communicent capiti plegma vel choleram vel alium humorem: aut vapores ab his eleuatos: primo premittenda ē euacuatio humoris tam in membro suscipiente q̄ȝ in membro mittente siue sit sanguis cum phlebotomia siue alius humor cum pharmacia integrata ex minoratiuo digestiuo ꝛ eradicatiuo etiam spe iteratis ꝑm exigentiam.

Secunda intentio est scilicet diuersio si sit sine euacuatione i cipit a membro leso aut prope ipsum ꝛ trahit ad partes oppositas distantes tam a membro mittente q̄ȝ suscipiente. Et ex fortibus ꝛ proprijs in attractione materie sode in vigilāte ex soda est fricatio pedū multotiens cum dormit super ipsam patiens sodam ꝛ quandoqꝫ fit eius assiduatio in pedibus donec resoluatur soda ꝛ lotiones pedum conferunt. si autem cū eūone incipit a remotis veniens ad propinqua. Rubificantia aut vesicatoria ꝛ cauteria siue actualia siue potentialia fiant super ipso membro mittente: aut in loco sibi proximo. Et vlcera diu: vt p vnum mensem: aut amplius teneantur aperta: vt materie integra fiat consumptio: vt in stomacho: si ratione fundi fiat per duos digitos supra vmbilicum: si in ore stomaci fiat posterius circa decimamtertiam spondillem: aut anterius parum infra malum granatum: si in splene in latere sinistro circa ipsi⁹ regionē: si in epate in latere dextro: si in matrice circa alchaīm: eodē modo in reliquis. Fiant autem illa magis aut minus profunda ꝑꝫ situm membri mittentis ꝛ ceteras naturas compositionales ꝛ mēbri ipsius nobilitatem: ꝛ ꝑm q2 opus est vt vlcus longo aut breui tempore teneatur apertum. ꝛ ꝑm has considerationes etiam opus est: vt fiat magis aut minus latum. Hec tamen sunt de his que postponenda sunt ꝛ non fienda nisi qum cetera nō contulerint magis tamen ob vulgi infamiam q̄ȝ q2 res in se sit periculosa: immo existimo si medici essent audaciores multa mirabilia facerent cum his cauterijs sicut Albucasis.

Tertia autem intentio perficitur cum his que appropriate ꝛ etiam a qualitate manifesta confortant membrum mittens ipsius dispositiones corrigendo: siue sit malitia complexionis: siue vnitatis: siue compositionis taliter vt fiat minera laudabilis chimi: Que omnia qualiter compleri debeant in proprijs videndum est capitulis de quibus infra.

Quarta autem intentio scilicet clausio viarum inter mediarum completur quandoqꝫ cum stipticis ꝛ confortantibus sumptis per os in fine mense vt cydonijs piris coriandris ꝛ huiusmodi. quandoqꝫ cum medicinis ꝛ ligaturis sicut si communitas sit a pede cum instītis notabiliter strictis circa totū crus: nec non si oportuerit medicinarum stipticarum applicationem etiā desuper stringendo cū ligatura. Et similiter hec eadem circa collum fieri possunt materijs aut vaporibus ad caput ascendētibus per cannam pulmonis meri venas. aut arterias colli: qd̄ idem est ꝛ circa tempora medicinis ligaturis compleri potest. Quandoqꝫ vero cōpletur venarū ꝛ arteriarū laqueatiōe post q̄ȝ prio cōprehēsū fuerat: que sit illa p t̄imorē. caliditatē. pulsuȝ dolorē ꝛ hmōi. Si ergo sit de puis fiat altero duoꝝ modoꝝ aut scindēdo sup ipaȝ: ꝛ postea ipam cuȝ stillo ignito. aut cauterio pōciali cauterizādo. aut p cutē simul cū vena vrēdo. ꝛ tandē escara remota cōsolidādo: Ad ēt cauterio potētiali pfici possēt actuale tamē melius est ꝛ tutius. Si vero sit de magnis scindat vl' vrat cutis sup ipa: qua scissa vel amota liget vena in duobus locis satis sibi inuicem proximis ꝛ scindatur in medio ꝛ vtraqꝫ extremitas cauterizetur. Nota tamen q2 si materia factura cecitatem descenderet ad oculos per vias intrinsecas hec venaꝝ laqueatio nullius eēt pficui sed in hoc casu esset ponendum se daginum in parte posteriori capitis in locis vbi collum capiti coniungitur aut essent facienda cauteria in duobus cornibus posterioribus. s. iuxta loca mendosa aut esset apponenduȝ cauterium in comissura coronali.

Ultia vero intētio. s. capitis ꝯfortatio. cōplet cuȝ applicitis ex circa frōtē ꝛ tpa vt oleo rosaceo ꝛ aceto q̄ mā existēte calida cōtinuētur frigida vero existēte cū mistiōe calidoꝝ tēperēt. Confortetqꝫ caput cū sūptis interi⁹ vt diamuscho diambra i dyscera sia frida iuleb rosaceo ꝛ similibus in caꝫa. ꝛ ex proprijs sunt cerebella hedorū ꝛ gallinaꝝ. Cōfortat ēt caput ne recipiat ꝛ ipius friditas ꝛ hūiditas corrigit cū cauterijs sex aut aliquo istoꝝ. Uno in cōmissura coronali. Alio in medio sagitalis. s. circa sūmitatem capitis. Tertio in lauda. duobus alijs circa tempora. ꝛ marie vbi sunt cōmissure mēdose. Et vbi timeret nocumētū in nucha. Sextū fiat in pte posteriori vbi caput principio colli iungitur ꝛ fuit ad similitudinem ossis oliue ꝛ penetrēt vsqꝫ ad os: aut saltem ad almochati ꝛ diu conseruentur aperta. s. vltra mensem. Et q̄ȝuis posita sint sex cauteria p dcā p cōfortatōe capitis

⁊ correctione dispositionū eius: nō tamē semp hec oīa facere sʒ
plerunqʒ sufficit vnum aut plura fm vnam aut plures cerebri
pticulas corrigēdas. quodlibet. n. corrigit particulā sibi primā.
Et deum testor q nulla alia est melior hac medicina: ⁊ magis
efficax in confortando cerebruʒ ⁊ corrigendo eius prauas dis
positiones cuiuscūqʒ generis sint et quomodocūqʒ euenerint
siue per essentiam siue per cōitatem. Sed precipue valet in cor
rigendo dispositiones chronicas frigidas et humidas cerebri
ac ortoꝝ ab eo necnon membroꝝ suppositorū quibus cerebruʒ
mittendo superfluitates comunicet ⁊c. Alman.

**Si autez cephalea contingat pp multam in sole
moram sufficienter ex oleo rosaceo: ⁊ aceto īfrigida
tis curari poterit que tamē si ex hoc non quieuerit ex
alijs infrigidantibus curanda erit. Jo.**

Cura cephalee prouenientis a causa primitiua.

I autem Cephalea cōtingat ppter mltā ⁊c. Docet remouere cephaleam pen
dentem a causa primitiua vt puta a sole cum frigidis
capiti applicitis. s. oleo rosaceo sub quadruplo ad acetum. et
sint actu īfrigidata capiti. et cū petijs lineis applicēt. q si nō suf
fecerit docet ad alia frigidiora esse procedendū que ex precedē
tibus satis possunt esse nota. sicut sunt succi lactuce semperuiue
et similium quibus semper aliquid aque rosacee pro conforta
tione et aceti pro penetratione est addendum. Et tu pro cōple
mento habeas duas intentiones curatiuas. Prima est remo
uere causam primitiuā. Secunda nocumentuʒ ab ipsa in capi
te impressum. Ergo si cā primitiua fuerit sol: aut alia cā cale
faciens pone egrum in vmbra et in loco frigido. Si vero fue
rit ventus aut res infrigidās pone ipsum ī loco calido. Nocu
mentum autem impressum remoue cum contrarijs capiti appli
citis: quoruʒ copia ex dictis ⁊ dicendis tibi erit manifesta. Si
vo ex soda per liqfactionē humoꝝ a cā calida: aut expressionē
a causa materiali frigida fieret procede sicut superius in soda
materiali est ostensum. Alman.

**Si autem soda adhuc perseuerauerit et fortior fi
at neque vllo modo remoueat̄ et timeatur ne eger vi
sum amittat et aqua ad oculos descendat temporum
arterie sunt incidende et extrahende. hoc tamen qd
nunc loquimur ē pter nostrā ītētionē ī hoc libro.**

Jo. Ar.

De vltimo remedio ne sequatur amisio visus.

I autem Adhuc ⁊c. In hac parte vltima p
sentis capituli ponit vltimū remedi
um multotiens necessarium ne sequat̄ āisio visus. s. ī
cisionem siue laqueationem venaꝝ et arteriaꝝ tēporuʒ p quas
vias materia ad oculum defertur factura cecitatem que laqueā
de sunt modo superius dicto. Primo cognito per tumorem
dolorem ⁊ pulsationem que sit illa. s. per quam materia ad ocu
lum defert̄. Nota tamen laqueationem arteriarum magnaꝝ
satis esse suspectaʒ: ⁊ ppterea si potes cū dfensiuis phibe mate
riā ad oculū fluētē. Dicit tamē ea que nūc dicit eē pter ītētionez
suā ī psenti ope. Qū nō fuerit ītētio sua ī h libro ad tertiū īstru
mētū medicine. s. ad chirurgiā pcedet̄. Et ex his iā māifeste sūt
tibi curationes spetieꝝ cephalee pēdētiū a mala cplexiōe sine
mā qū ī ea nō exigāt̄ nisi tres de ītētionib⁹ suprascriptis. s. altera
tō. accidētiū correctio. ⁊ dbitū regimē sex reꝝ nō naturaliū. ⁊ eti
am cū materia sanguinea cholerica phlegmatica nō autē melā
cholica sʒ eā stati sbiūgā. Similiter posita est cura cephalee p
cōitatē a mēbris deteriatis: nō aūt a toto sicut ī febribus ⁊ crisi
quā nūc subiūgā. Et cū hoc subiungā curatōes multas aliaꝝ
spēꝝ: q mihi videbūt̄ magis necessarie ⁊ ex qbus relique possūt
īnotescere. Spūs aūt sanctus sit nobis in auxiliū amē.

Cura cephalee pueniēs a melancholia.

Cura Sode melancholice sex exigit intētiōes cu
ratiuas. Pria digerit. Secūda eūat. Ter
tia diuertit. Quarta malā cōplexionē alterat caput cō
fortando. Quinta corrigit accidētia. Sexta ordinat debitū re
gimē sex reꝝ nō nāliū ⁊c.

Digestiua debēt eē hūida aliquādo calida aliqñ fri. fʒ q me
lācholia est nālis: aut adusta. ⁊ debēt eē incisiua ⁊ subtiliatiua
magis aut minus fm maiorē vel minorē grossitiē: aut viscosita
tē. ⁊ per tertiā ⁊ quartā virtutē respiciētia deteriatū hūorem ⁊ mē
brū. Ex proprijs ergo est sirupus de epithymo descriptōe Me
sue in antidotario. Itē alius eiusdē intētiōis sublimis ⁊ exp
tus est hic. ℞. capillorū veneris radicū buglosse domestice ⁊ sil
uestris ⁊ floꝝ earū polipodij ana. ℥. i. epithymi. ℥. i. foliculoꝝ se
ne. camepitheos sticados ana. ʒ. vij. camedreos squinanti hel
lebori nigri ana. ʒ. iij. fumiterre. ʒ. viij. eupatorij. ʒ. iiij. succi po
morū dulciū. ℥. viij. oia pter epithymū ⁊ succū pomoꝝ bulliant
in. lb. iiij. aque vsqʒ ad cōsūptionē medietatis deinde bulliat in
ea epithymū ebullitiōe vna: ⁊ coletur ⁊ cū succo pomorū ⁊ zuc
cari. lb. tribus fiat sirupus cuius dosis est. ʒ. x. vsqʒ ad duas vn
cias cū aqua buglosse lupuloꝝ enduie ⁊ silium ⁊c.

Eūatiua debēt hēre tres cōditiōes. Pria vt nō sint multum
fortia ne subito magnā solutionē faciāt. Secūda vt nō multum
recedant a graduali tēperamēto. Tertia vt sint mista cū lenienti
bus ⁊ hūectātibus ⁊ cū hoc secū aliqua cordialia misceāt̄. Que
cōditio in oib⁹ medicis ac oī regie egritudinū melācholicaruʒ
seruāda est. ex pprijs simplicib⁹ est sena epithymū ⁊ polypodi
um ⁊ silia. ⁊ ex cōpositis pilule inde de lapide armēo: de lapide
lazuli ⁊ ex electuarijs diasene confectio amech maxime in me
lancholia adusta. Diuersiones autez cōes ⁊ pprie cū eūone
⁊ sine faciende sunt quēadmodū in precedētibus dictū ē in ali
is speciebus sode.

Applicanda aūt capiti debent eē hūida calida aut frigida fm
q melancholia est adusta aut nō adusta: plm tamen debet ad
calidum declinare: sicut decoctio facta ex buglosa boragine se
ne epithymo ⁊ similibus cum capite castrati in decoctōe dissol
uendo. ⁊ ex oleis est oleum sisaminū amigdalarū dulciū ⁊ silia

Accidentia āt sicut vigilia alienatio ⁊c. corrigant quēadmodū
dictuʒ est ⁊ inferius in proprijs dicet̄ ca. Regimē aūt sit hūecta
tiuum ⁊ impinguatiuum nō tamē oppillatiuū: sit autē declinās
ad calidum aut ad frigidū fm hūoris exigentiā: ⁊ aliarū circū
stantiaꝝ. ⁊ sicut dicet̄ in caplo de melācholia. Si vero in causa
sint hūores adusti totum regimen mediciale necnō sex reꝝ nō
naturaliū declinet ad frigidum ⁊ hūidum. ⁊ hūores adusti eua
cuent̄ cū pilulis de fumoterre: electuario amech ⁊ silibus. ⁊ ex
his potes elicere curā sode pēdētis ab hūoribus mstis. Dige
stiua eni ⁊ euacuatiua debēt eē mista fm hūoꝝ exigentiam.

Cura Aūt sode p cōitatē a toto sicut in febribus est vt cō
sideres an sit solū in cā mala cōplo calida ⁊ sicca: ⁊
tunc sola infrigidatōe ⁊ hūectatōe opus est cū his que supius
dicta sūt. Si vero mā repat ad caput ipm forte apostematura
pcedat̄ sicut supius dictū est in soda hūorali ⁊ dicet̄ in capitulo
de phrenesi. Si vero in cā sint vapores febriles sicut est fm
plm cōicati a toto aut a minera putredis cōsiderent̄ an sint pau
ci ⁊ subtiles. ⁊ tūc due sūt intētiōes. Pria diuertere sicut dictuʒ
est superius. Deinde infrigidare ⁊ humectare ⁊ confortare ca
put cum sibi applicitis ⁊ his que dicta sunt superius nō tamen
multum oppillātibus. si vero vapores sint multi ⁊ grossi diuer
sionibus intendatur omni ingenio. Secundo ipsorum in capi
te contentorum euaporationi ⁊ resolutioni sicut cum decoctiōe
rosarum violarum meliloti cāmomille seminis altee aneti ⁊ si
milium. ⁊ si infrigidatione opus sit: quedam frigida sicut dictuʒ
est superius per nares trahantur: ⁊ in aures inciantur sint ta
men actu tepida. ⁊ quandoqʒ apud necessitatem vrgentem vta
ris narcoticis: aut ex eis aliquid in aures distillando sicut dixit
Rasis in textu: aut aliquid per os sumendo: non autem capiti
applicent̄ ne oppilando magis vapores concludantur ⁊ igros
sent̄ ⁊ deinde fortior sequat̄ dolor ⁊c.

Cura Aūt sode cretice. Sit pria intētio vt nā iu
uet̄ p qʒcūqʒ viā expulsiōeʒ tēptauerit mō
sit cōueiēs vt si senſit dolorē ⁊ rugitū circa ītestia cuʒ
suppositorijs aut clisterib⁹ adiuuet̄. si vo nauseā ⁊ sbuersiōeʒ cū
īpositōe digiti vomitus adiuuet̄: Ei silr cum īpositione pen
ne in ore in oleo intincte aut sūptōe oximellis cū succo raphani

et ſimilibus. Si vero ſenſerit grauitatem ⁊ tenſiōez circa renes
prouocetur vrina cum ꝺcoctione ſeminuꝫ cōiuꝫ frigidoꝝ ⁊ ſimi
lium. Si vero ſenſerit cuteꝫ humidam et pulſum vndoſum ſu
dore adiuuet᷑:egruꝫ bene panis cooperiendo ⁊ anhelitum con
tinendo. ⁊ ſi aparuerit rubedo in oculis:radij imaginationes ci
trine:tūc ſanguis et naribꝰ prouocetur cum impoſitione digiti:
aut ſetis porcinis ⁊ ſimilibus ſanguineꝫ ex naribus ꝓuocātibꝰ.
Si vero in ſubaſcella aut inguine aut primo aures dolorē ſen
ſerit illic emplaſtra attractiua ponāt᷑:⁊ etiā ventoſe ſi oportuerit.
Secunda intentio que vapores reprimunt in fine mēſe ſumā
tur:ſicut cydonia:aut coriandra ⁊ obſeruētur reliq̄ i criſi ꝑuāda.

Cura Sode apoſtēoſe ex curſu phreneſis iferius intelligetur. ❡ In cura ſode ex oppilatione
prio intendendum eſt ad de oppilationem educendo
humorem oppilanteꝫ. Euōne tā cōi integrata ex minoratiuo
digeſtiuo et eradicatiuo q̄ꝫ propria ſicut i curatione ſode mate
rialis ſuperius dictuꝫ eſt. Secundo intēdendum eſt ad altera
tiōem male complexionis ex oppilatiōe derelicte cū cōtrarijs ex
his que dicta ſunt colligendis. Accidit auteꝫ vt dicit. A. i ꝓprio
capitulo in cura huius ſode contrarietas:qū aliquando opor
teat deoppilari cum calidis tā digeſtiuis q̄ꝫ euacuatiuis hūore
exiſtente groſſo:ex quibus auget᷑ mala complexio calida ex op
pilatiōe derelicta:in hoc ergo caſu iux̄ ſententiam. A. nūc fiat
deoppilatio cum huiuſmodi calidis:ex quibꝰ aucta mala com
plexione calida fiat poſtea ipſis dimiſſis alteratio cum frigidis:
Et poſtea iterū redi ad deoppilādū cū calidiſ ita vt he ītētōes
ſint ſibi iuiceꝫ mutuo ſuccedētes totiens:donec cura ꝯpleat᷑ ⁊c.
❡ In cura ſode ex percuſſione ſi fuerit ſoluꝫ cōtuſio abſq̄ꝫ vul
nere manifeſto.

Prima intentio eſt prohibere apoſtema. ſ. aproximando lo
co contuſo faldellas ſtupeas infuſas primo i aq̄ roſacea ⁊ ace
to ſub triplo ad ipſaꝫ ⁊ poſtea ipſas bene expreſſas iterum iſu
ſas in oleo roſaceo et albumine oui ꝺbite ad inuiceꝫ conquaſſa
tis comprimendo. aut ligando ꝺſuper cuꝫ ligatura conueniēte
et faciendo phlebotomiā ex cephalica:aut vena cōmuni eiuſdē
partis. aut contrarie ſecunduꝫ multitudinem repletionis, apud
quam neceſſe eſt reiterare phl'omiam:vt ante dictū fuit. Si vō
albumen oui non habeat᷑ accipiantur aque aut ſucci ſtiptici ⁊ p
miſti cum puluerībus conſtrictiſs loco ꝑcuſſo applicēt᷑ aut etiaꝫ
ſola aqua cōis cum aceto applicet᷑. ſꝫ nō pretermittatur debita
ſtrictura cuꝫ ligatura facta ſecunduꝫ artem:hec enim eſt radix
cure ⁊ debet eſſe ſtricta ſuper loco contuſo:⁊ ſuper parte diſtāte
magis gradatim relaxata. Deinde gradatim debemus ꝑmiſce
re repercuſſiua cum reſolutiuis:donec veniamꝰ ad reſoluentia
pura. et ex proprijs ē myrtus apſinthium. cyminuꝫ calamētum
et huiuſmodi. Si vero ſit vulnus manifeſtum cū fluxu ſangui
nis intendat᷑ ad ipſius reſtrietionem: ac etiā apoſtematis pro
hibitionem cuꝫ faldellis ſtupeis infuſis i albumine oui cū pul
neribꝰ conſtrictiuis ꝺbite conquaſſato ex q̄bus vulnus replea
tur ac etiam fiat phlebotomia modo iā dicto. ⁊ tandem vulnus
curet᷑ vt ex proprijs capitulis. quarta primi ⁊ quinta ſexti eſt vi
dendum. Et ſi propter commotioneꝫ cerebri homo fiat ſine
voce ac forte cum pauco ⁊ ꝺbili ſenſu et motu. ⁊ ſteterit ſic vſq̄ꝫ
ad tertiuꝫ:⁊ non additur neq̄ꝫ minuit᷑ tūc laudatur i tertio vt ex
pectetur vſq̄ꝫ ad ſeptimum ⁊ non moueat᷑ āte illud cum aliquo
quarta quarti capitulo de cāu et offenſione qꝺ itelligendum eſt
egrū non eē mouendum cum aliqua forti operatione:ſicut eēt
ſecare cutim os fractum euellere:tamen ꝺbemus facere phlebo
tomiam virtute vitali ſtante, ⁊ totum caput infundere cum oleo
roſeo omphacino et cum alijs medicinis localibus ſupraſcri
ptis ſecunduꝫ exigentiam. Dieta autem in primis caſibus de
bet eſſe tenuis. ſꝫ cum his accidentibꝰ tenuiſſima. poſtea ad cō
fortationem cerebri egritudine aliqualiter ꝺclinante. precipue
vbi multus ſanguis exiuerit iubet Auice. prima tertij capitulo
proprio cerebella gallinaꝝ dari:ſunt eniꝫ tunc propria ⁊ tunc in
quantitate multa exhibeātur. Raſis autem ſexto almāſoris vlti
mo capitulo poſt principiuꝫ conficit emplaſtrū in his diſpoſi
tionibus propriuꝫ maxime i cōmiſſione factū ſcꝫ ex folijs myr
ti. balauſtijs. ⁊ corticibus granatoꝝ in aqua et aceto vſquequo
diſſoluantur coctis paꝝ muſchi galie ⁊ xiloaloes et calami aro
matici admiſcendo. Ex quibꝰ omnibus cum aceto et aqua et vi
no veteri ac ſtiptico coniuncti quaſi emplaſtruꝫ conficiat᷑:et lo
co ſuperponat᷑. Uenter autem in his caſibus ex aqua fructuuꝫ
aut leui enemate ſoluatur.

❡ In curatione ſode pendentis ex debilitate capitis. Prima
intentio poſt euacuationeꝫ eſt malā cōplexioneꝫ capitis remo
uere. Secunda caput confortare. Tertia eſt debitū regimen vi
te excludēs oēm cāꝫ ꝺbilitātē tā exteriꝰ occurētē q̄ꝫ iteriꝰ ſūptā.

Mala autem capitis complexio remouet᷑ cum contrarijs tā
interius ſumptis quaꝫ exterius applicitis de quibus ſupra.

Cap̄ āt ꝯfortat᷑ cū his q̄ dcā ſunt ꝓpria capiti p tertiā virtutē
et q̄ ſunt ſubtilia cū ſtipticitate quadā odorifera. Et ex frigidis
ſunt roſe ⁊ cāfora. ex calidis ābra muſchꝰ maiorana cinnamo
mū cubebe ⁊c. Et ex cōpoſitis diābra diamuſchus aromaticū
ros. Et ex frigidis zucharū roſatū. Cōpoſitū cōfortās omne
mēbrū ē tyriaca. Et ſimplex cōfortās oē mēbrū ē terra ſigillata.
et oleū roſaceū tēperādo cōplexionē cōfortat oē mēbrum.

Tertia autē itentio ꝑficit᷑ ꝯmēſurādo cibū ⁊ potū i quātitate
et qualitate virtuti digeſtiue. ⁊ nō ſit vaporoſus nec nocēs cere
bro ſicut alleū. crocus, orobꝰ. faba. fareoli. hyuſqamiꝰ. lac. lētes
nuces oliue. rhaphanꝰ:Et ſimiles ꝺbite proportionando reli
quas ſex rerum non naturales ⁊c.

Cura Sode ex acuitate ſenſus ꝑficit᷑ cū his que ꝓbēt nutrimētū groſſuꝫ ⁊ viſcoſū ſicut ſūt
capita ⁊ pedes aīaliū ⁊ ptes viſcoſe:ſilr̄ piſces ⁊ caſe
us frumētū ordeū rizū far fabe ⁊ ſilr̄a digeſtiua cōſtāte. Si vō
ſit debilis deꝫ horū granoꝝ chiſch. ⁊ ptes viſcoſe hoꝝ aīaliū iu
uenū ⁊ ſilr̄ piſces parui in ſpē ſua. narcotica quoq̄ꝫ ſicut papa
uer lactuca ⁊ ſilr̄a ad hoc egregie cōferūt ꝑcipue i cōplexiōe ca
lida aut ſicca ſicut plm̄ eſt. Nūq̄ꝫ tn̄ neceſſariū eſt leuiter ſtupe
facere ēt cū medicis tā interius ſūptis:q̄ꝫ exterius applicitis. ſi
cut ſirupus de papauere ⁊ vnctionibꝰ ⁊ decoctiōnibꝰ exteriꝰ ap
plicitis:⁊ intēdat᷑ capitis ⁊ corporis hūectatōi. Hūiditas nāq̄ꝫ
ſpūum obtūdit ſenſū ⁊c. ❡ In cura ſode ex vmibꝰ exiſtētibꝰ ſu
pra ſtricturā nariū oꝫ vt purgatio fiat corporis ⁊ cerebri marie
educēs phlegma. Deide fiat caputpurgiū cū hierapicra diſtēp
ata cū ſucco foliorū pſici. aut radicis mori ſementia quoq̄ꝫ nari
bus inſufflata:aut cū aliquo liquore attracta cōfert. ⁊ ſilr̄ oia q̄
velāt vermes. ⁊ in ſumma iuuat᷑ ſternutatorijs ⁊ caputpurgijs
purgātibꝰ cerebrū ⁊ vermes necātibꝰ ❡ In cura oui ſunt eedeꝫ
obſeruāde ītētiōes:⁊ eius cura eiſdē medicis ꝑficit᷑ de q̄bꝰ actū
eſt ſupius q̄ diuerſificāde ſunt ꝑm exigētiā cāꝝ a q̄bꝰ pēdet. Sꝫ
ꝑter hec aduertēdū eſt ꝙ cū ouū ſilr̄ ⁊ hemigranea. aut dolor
alius antiq̄tur ꝑter intētiōes cōiter habēdas indigemus ſpetia
li capitis cōfortatiōe cū his q̄ dcā ſunt in ſoda ex capitis debili
tate. Itē ouo hemigranea ⁊ quocūq̄ꝫ dolore vehemēter itēſo
frequēter indigemus ſtupefaciētibus:nā tamē nequeunte dolo
rē tollerare. Et tertio qū dolores ātiquātur frequēter idigemꝰ
operatōe manuali ſicut venaꝝ laqueatōe:cauterizatiōe ⁊ ſilibuſ
ē eni radix cure ſode hmōi. ❡ In cura hemigranee ⁊ hōnopagie
ꝑter intētiōes cōes euōnis ⁊ diuerſionis ⁊ ꝑterea q̄ obſeruan
da ſūt in dolore chronico ⁊ forti de confortatiōe cerebri ſtupe
factiōe ⁊ opatōe manuali medici iuenerūt q̄ſdā medicias ꝓpri
as tā in calida q̄ꝫ in frida. ex ꝓprijs ergo in calida eſt emplm̄
ex fece atrimēti ſicca que diſſoluatur cū aceto multe fortitudinis
⁊ loco dolēti applicetur ⁊ apud vehemētē doloreꝫ octaua pars
opij ſecū miſceatur optime incorporādo per longum ſpatium
⁊ ſuper locū ſtringatur. eſt enim expertum. ⁊ crocus eſt conue
niens. ⁊ ſimiliter emplaſtrum ex ruta menta cum vino oleo ro.
⁊ pauco aceti. Aliud in calida proprium. ℞. ſucci acreſte myr
rhe ana ptem. i. fecis encauſtri ſcriptoris partes. ij. aluminis ia
meni. croci ana partis. i. quartam confice coterrēdo cū aceto vi
ni ⁊ liniatur ſuper tēpora ſiue loco dolenti ⁊ ſtringatur ſtrictura
eni multū confert ita vt lignū aut plūbum decenter poſitū ſup
loco dolēti ⁊ notabiliter cōſtrictū ſedet dolorē forteꝫ pulſatiuū.
Caputpurgiū quoq̄ꝫ ex lacte mulieris cū pauco canfore cui ēt
apud neceſſitatē addat᷑ tantūdē opij q̄ꝫtum canfore optime cō
fert de quo ēt aliquid modicum in aure ſequēte dolorē diſtillet᷑

In hemigranea aũt frida que ex lõgitudie tẽporis dephendit egritudo ẽniz cuius tempus prolongatur est frida ſm omnem dispositionem ꝛ indiget resolutiõe ꝛ qd̃ calefaciat cum fortitudine. Medicamen expertũ acceptuz a muliere: decoquãtur radices cucumeris asinini ꝛ apsintiũ in oleo ꝛ aq̃ donec dissoluantur et ẽbrocetur pars dolorosa ex aqua ꝛ oleo calidis: ꝛ fiat emplastrũ ex fece cõfert eni hemigranee fri. cuz fe. ꝛ sine fe. Et ẽplastruz de sinapi ad hãc itentionẽ resoluẽs humorẽ fri. rubificãs et vesicans. Itẽ vnguentũ factũ ex gummi rute agrestis corticibus radicũ cappaꝝ squilla et euforbio tritis. et ꝯmistis cũ vino odorifero. Et ex sapiẽtibꝰ alr̃ sedãtibꝰ dolorẽ illico: ẽ vt igrediatur balneuz et multiplicetur inclinationes super aquã calidaz: deinde fiat caputpurgiũ ex oleo fisticino. Medicamẽ magnũ cõferens hẽigranee difficili et chronice ꝛ nõ est qd̃ cõfortet sicut ipsum. Accipe ex ẽplastro sinapino. ℥. ij. ꝛ cõmisce cuz eo squille. ℥. ſ. costi radicum capparis euforbij ana. ʒ. iij. omnia trita cum aceto et vino odorifero ana quãtuz sufficit aggregabis et ẽplastra super locũ. Caputpurgiũ expertũ ad hemigraneã difficilẽ ex humore frigido. ℞. euforbij castorei ana ptes equales fiat ex eis sief. ꝛ apud necessitatẽ fricet cuz vno eoꝝ super cutẽ cum aqua calida: aut oleo costino: aut nardino: ꝛ distillet ex eo in nares et aurem que ẽ ex parte doloris: deinde balneet et adhuc ex medicamie distillet ꝛ hoc vicissiz: cito hẽigranea soluetur: huic adde apud necessitatem parum opij ꝛc. Et sic est finis huius capituli deo gratias.

Capitulum de scotomia et vertigine.

Circa Rubricam inquirẽda sunt quid nominis et quid rei vnde dicit scotomia a scotos grece qd̃ ẽ tenebra iñ scotomia q̃si tẽbra siue obtẽbratio. Et hoc scd̃z Isi. et Simonẽ ianuensez. Unde Isidorꝰ quarto etymologiaꝝ cap. nono. d. scotomia ṽo sumpsit ab accidente quod ẽ representãs tenebras cũ vertigie. Et nõ dicit a scotos quod ẽ visio ꝛ mucos muscha sicut qdaz sunt arbitrati. Dicit autẽ vertigo a ṽto tis: qr̃ apparẽt res sup patientez verti aut qd̃ cerebrũ ipsius et corpus reuoluat. Pro notitia autem quid rei premittẽduz ẽ ꝙ vertigo capit quadrupliciter. Prio ꝓ q̃cũque gyratione siue circunuolutiõe: aut ptis eius que itegrat ex quatuor motibꝰ siue i qua sunt q̃tuor motꝰ. s. pulsus: tractus: versio et ṽtigo alr̃ reuersio ꝛ sic accipit septimo phisicoꝝ q modus non est ad ꝓpositũ. Secũdo mõ accipit ꝓ cõphensiõe huiꝰ motus: siue naturali siue ṗter naturali: que etiã nõ est ad ꝓpositũ. Tertio mõ accipit ꝓ cõprehensione preter nãz huiusmõi circũuolutionis aut alterius motus cum dispositione ad casum. Quarto pro cõprehẽsiõe ṗter nãz huiusmõi circũuolutiõis aut alterius motus cuz dispositione ad casuz corrupta visione et visus obtenebratõe. ꝛ hoc quarto mõ accepta ꝓp̃e dicit scotõia differẽs a vertigie. Tertio mõ accepta nõ cõnotãte visꝰ corruptõz ꝛ obtẽbratõz vñ ois scotõia est vertigo ñ ecõtrario. Sed taliter ṽtigo accepta diffiniat ꝙ ẽ actõ corrupta sensus cõmunis cũ casu: aut dispositiõe ad casuz quaz habens imaginatur corpꝰ suum: aut res super ipsuz reuolui. In descriptione scotoie ṗterea que ponũtur i descriptiõe ṽtiginis additur cum corruptione virtutis vl̃ actionis virtutis visiue ipsiusq; obtenebratione queadmoduz quid nois scotomie bene sonat. Quidam ṽo dicunt iter ṽtiginez ꝛ scotomiã ħ interesse quia scotõia et vertigo important corruptã visiõez: sed scotomia superaddit solum visus obtenebrationez qd̃ videtur satis cũ sonũ sentẽtie Isidori capitulo superiꝰ allegato cuius sunt hec ṽba Uertigo ẽ quotienscũq; ventus cõsurgit: et terrã in circuitu mittit: sic ꝛ humectatõne hominis vena ꝛ arterie ventositatem ex resoluta humectatione gygnunt et i oculis girũ faciũt: Unde ꝛ vertigo nũcupata est. Superius autẽ dictũ est ex eius sñia scotõiaz tenebraz iportare cũ vertigine etc. Diffinitio autẽ. A. magis consonat sñie prime. Dicit eni vertigo est: vt habẽti ipsaz imaginetur corpus suum: aut res super ipsum reuolui: quare non regit se: ita vt firmetur inmo cadit: nullã i sua diffinitõe de corrupta visione: aut tenebratiõe mẽtiõem faciens: lz parũ infra ponendo dr̃am inter vertiginez et epilepsiam dicat. Uertigo autem ẽ vt qum homo stat obtenebrentur oculi eius et excitatur ad hoc vt accidat. ibi enim sumit vertiginem contractam ad scotomiã et secunduz vtranque viam scotomia sub vertigine continetur.

Secundum tamen Rasim primo continentis capitulo secundo: vertigo est dispositio in qua apparet res reuolui: et tamen homo nõ cadit sed regit se. Sed i scotomia homo cadit et vocatur sidre secundum glosam cotentam in Almansoris capitulo de scotomia: et hoc modo vna sub altera non ꝯtinetur: tu vero dic vt libet: nomina sunt ad placitum: Et in harum diffinitione li actio corrupta ponitur loco generis: quod verum est qum nulli idiuidno de spem hũana naturaliter conueniat. dicitur aũt sensus cõis quz ipsius sit in mente post operationez sensuum exteriorum comprehendere omnia sensibilia taz propria q̃z comunia: ꝛ per hoc differt ab imaginationibus oculis appropatis: et ceteris corruptis actionibus taz sensuuz exteriorũ q̃z interiorum. Relique autem particule posite sunt ad exprimenduz ipsarum quiditates. Et q̃zquam hec dispositio sit actio corrupta potest tamẽ morbus dici quz immediate et per se ledat operationes sensibiliter: facit eniz errare cogitatiaz: et q̃nq; virtutez visiuam Unde non est verum quod dicit Gerardus de solo ꝙ principium eius est error virtutis visiue. cum frequenter contingat oculis clausis. ꝛ sine lumine. Ledit etiam operationes virtutis motiue saltem mediate. ideo in carente visu licet possit eẽ vertigo non tamen scotomia. Et ex iam dictis possumus habere solutionem questionis communiter solite moueri. Qum autem contingat sensum communem errare circa obiectum sensus auditus ꝛ aliorum sensuum quare non dicitur in vertigine aut scotomia ita fieri corruptionem operationum aliorum sensuum sicut sensus visus. Ad quod respondit Gerardus. d. primam causam esse quia organum visus est propinquissimuz organo sensus communis. que ratio nulla est qum eque propinquum sit organum auditus: qum neruus auditus sit proximus panniculo cerebri, ꝛ valde proximum est organum olfatus scilicet caruncule mamilares. Dixit secundam causam esse quia organum visus est maxime inter cetera organa spũosum: huius autem dispositionis causa immediata est motus inordinatus spirituum. Sed hec ratio solum concludit ꝙ rarius debet complicari aliorum sensuum corruptio. Sed ratio ceteris melior est quia in vertigine sensus comunis ẽrat in comprehẽsione motus. non est autem motus ita aptus sentiri alio sensu sicut visu. Et quanq̃z actio sensus communis possit corrumpi circa comprehensionem sensibilium aliorum sensuum non deberet dici vertigo aut scotomia sed alio nomine nuncupari iã ad capitulum accedamus.

Alman

Cum aliquis illud quod ante eum est circulariter moueri viderit. ꝛ oculi tenebrescunt ꝛ cadere voluerit ꝛ facies ꝛ oculi in eadez hora rubuerint. vene quoq; que sunt post aures grosse apparuerint. ex ipsis venis facienda est phlebotomia ꝛ vẽtose in collo ꝛ tibijs sunt ponende. Quod si predicte non apparuerint vene ꝛ facies fuerit rubea sanguis ex cephalica vel basilica erit minuendus. ꝛ ventose in tibijs sunt ponende. In hac preterea scotomie spetie ꝛ i ea quam ante diximus caput ex oleo rosaceo ꝛ aceto est infundendum. cui confert vt eger acetosa comedat ꝛ stiptica. ꝛ est quando prouenit sidre cum vapore qui ab aliquo eleuatur membro cui confert vt aliqua ex medicinis cutem adurentibus illi superponatur membro. Eger quoq; calida cibaria vitare debet. Uenter quoq; ex apozimate myrobalis citri, quod in ca. de cephalea diximus ẽ soluẽdus.

Jo. Ar.

Cum Aliquis. Diuidit i partes duas. primo ponit curam scotomie ⁊ vertiginis pendentis a materia calida. secũdo a materia frigida. secũda ibi Cũ autem nec in facie. Pria iterum in duas: Prio ponit scotomie ⁊ vertiginis pẽdentis a materia sanguinea: aut saltẽ a predominio sanguinea existẽte in cerebro. Secũdo ponit curã earundem pẽdentem a simili materia cerebro a mẽbris inferioribus communicata: secũda ibi. ꝙ si ꝓdicte non apparuerint vene ⁊c. vt legam ambas partes simul dicit. Quz aliquis viderit ea que sunt ante ipsuz circulariter moueri aut alio motu lz non moueantur: ⁊ oculi obtenebrescũt ⁊ cadere voluerit. ⁊ hec sunt signa communia: licet ẜm approprietur scotomie ⁊ facies ⁊ oculi rubuerit in eadẽ hora ⁊ vene que sunt post aures grosse apparuerint. ⁊ hec duo vltima scotomie ⁊ vertigini sanguinee: aut saltem a predominio sanguinee appropriãtur. ⁊ vos supplete alia signa. s. grauedinem capitis: tẽsionem. tactum calidum ⁊ pulsũ magnum somnum longũ nõ tamẽ profundum vrinam rubeã grossam ⁊ similia sanguinem significantia tunc ex illis venis q̃ sunt post aures facienda est phlebotomia. premissa tamẽ phlebotomia cephalice ⁊ vẽtose in collo ⁊ tibijs sunt ponende. s. incipiendo a parte superiori colli ⁊ descẽdendo ad nates ⁊ coxas si fiat sine scarificatione. Si aũt cum scarificatione procedatur econtra a partibus distantibus ad propinquas. Quod si predicte vene non apparuerit grosse. s. que sunt post aures ⁊ in aliis locis capitis quod significat sanguinis repletionẽ nõ adesse in capite fuerit tamen facies rubea quod significat presentiam sanguinis multam in epate ⁊ membris inferioribus: que cerebro communicãtur. aut saltem vapores eius tunc ex basilica facienda est phlebotomia cõsentiente virtute ⁊ alijs indicantibus de phlebotomia ⁊ premisso clisteri linitiuo si oportuerit. Et vẽtose in tibijs erunt ponẽde. i. in locis inferioribus infra epar. non aũt in collo ne sanguis versus caput trahatur. ⁊ in hac ⁊ suprascripta ꝯuenit caput epithimari ex aceto ⁊ oleo rosaceo sub triplo ad acetũ ad infrigidandũ repercutiendũ ⁊ caput cõfortãdum ⁊ vitãda sunt cibaria calida ⁊ venter ex apozimate. i. decoctione siue infusione myrobalanorũ citrinorũ prunorũ ⁊ tamarindorum sicut in capitulo precedẽti dictum fuit est resoluẽdus ad educẽdũ materiã colericam cum sanguine mixtam que facit ipsum euaporare ⁊ amplius ad superiora moueri. Almã.

Cum aũt neqꝫ in facie rubedo neqꝫ fe. cum scotomia fuerit attendendũ est an sit stomaci subuersio ⁊ nausea aut non que si affuerit prius vomere cogendus est deinde de pilulis cocbijs dosim vnã sumat. ⁊ a frigidis abstineat cibis. Jo.

Cũ autem neqꝫ in facie. Ponit curam scotomie pendentis a materia phlegmatica. ⁊ prio existente in stomacho ⁊ communicante vapores capiti. Secũdo existente in cerebro. Secũda ibi si aũt nec submersio ⁊c. De ambabus partibus simul dicit ꝙ cum nõ fuerit in facie rubedo. nec affuerit fe. siue fe. proprie intelligas siue caliditatem in partibus faciei ⁊ capitis sensatam ⁊ supple nec alia signa significantia materias calidas: tunc considerandum est: an stomaci sit subuersio. i. inclinatio ad vomitũ cũ motu stomaci ad ipsũ absqꝫ hoc ꝙ sequat vomitus: aut nausea ⁊ inclinatio ad vomitum absqꝫ motu ad ipsum ⁊ supple alia signa significãtia stomachi lesionem vnde verisimiliter cerebrũ stomacho cõpatitur: tunc eger prius cogendus est vomere aut sponte si natura ad ipsum complendum sit sufficiens aut artificialiter faciendo egrum prius comedere quedam viscosa sicut alaganas res salsas raphanũ ⁊ huiusmodi ⁊ notabiliter potare tandem post horam ipso prius moto motibus inordinatis exhibere vomitiuum sicut hanc decoctionem. ℞. radicis raphani siluestris. ℥. i. se. atriplicis. assari ana. ℥. ſ. bulliant in octo. ℥. aque vsqꝫ ad consumptionem medietatis ⁊ coletur cum aqua collatura distẽpet oxymellis simplicis aut sqllitici. ℥. i. ſ. croci. ʒ. ſ olei. ℥. i. ⁊ tepidũ in potu exhibeatur: post cuius sumptionem ꝑ horam aut cum inceperit nauseare eger procuret sibi vomitum digito imposito in ore aut pẽna intincta in oleo sepe ac sepe cũ iteratione vt exquisita fiat euacuatio. Deinde vno aut duobus diebus medijs sumat. i. ʒ. pilularum cochiarum. aut. ſ. ℥. hiere composite. S. debita seruata custodia. Et he medicine exsoluẽtes conueniunt: vbi non solum in stomacho sed in partibus circunstantibus fuerit huiusmodi materie repletio. Si vero sola repletio fuerit in stomacho sufficiẽt pilule stomatice: vt alefangine: ⁊ abstineat a cibis frigidis ne phlegma augmẽtetur.

Alman.

Si autem neqꝫ anime subuersio: neqꝫ nausea affuerit neqꝫ caliditatis signa apparuerint venter ex pilulis cocbijs multotiens soluatur: cibaria quoqꝫ frigida omnino vitet: ⁊ gargarismus fiat: quo phlegma deponatur: ⁊ in naribus quoqꝫ post illud ponatur aliquid de his que narrauimus quo caput calefiat.

Jo. Ar.

Si aũt nec anime subuersio. Ponit curã scotomie ⁊ vertiginis pendentis a phlegmate per essentiam in capite quã primo cõplet euacuatione iterata cũ pilulis cochijs: ⁊ integrata ex minoratiuo digestiuo ⁊ eredicatiuo. Est eni difficile materias grossas a capite educere. Secũdo vitando cibaria frigida ⁊ vtendo calidis. Tertio diuertẽdo cũ gargarismatibus phlegma ex capite deponentibus qđ etiam de caputpurgijs ⁊ masticatorijs est intelligendum: omniqꝫ genere diuersionum vsqꝫ ad ipsam cauterizationem factam in cõmissura coronali: cum cetera non cõtulerint. Cũ quibus autem debeant fieri hec gargarismata caputpurgia masticatoria sufficienter dictuz est in capitulo precedẽti. Hic vero ꝯmẽorabo gargarisma satis huic ꝓposito ꝯueniẽs ℞. masticis acori ligricie passularũ ana. ℥. ʒ. ſ. ireos isopi an. ij piretri staphisagrie. ʒʒ. sinapis ana. ʒ. i. contundant grosso modo ⁊ bulliant in. iiij. ℔. aque ad cõsumptionem medietatis ⁊ coletur ⁊ colatura misceat cũ oxymelle simplici: aut squillitico quo gargarismate vtatur stomacho ieiuno. Ultimo docet naribus imitti aliquid quo caput calefiat ⁊ confortetur ac phlegma deponitur siue resoluatur: sicut galia muschata speties diabre muschus: nux muschata ⁊ huiusmodi dans per hec intelligi cetera que iuuant ad has intentiones complendas sicut epithimata odorata ⁊ naribus insuflata. Ex odoribus autẽ cõuenientibus est odor suprascriptus: aut sufumigiũ ex auiculis cipri: aut cortice citri: aut ture nuce muschata ⁊ similibus. Jam superest declaratis quid nominis ⁊ quid rei ⁊ textu exposito: reliqua quattuor absoluamus. s. causas species signa pronostica ⁊ curam.

Speties ergo scotomie ⁊ vertiginis sunt duplices scilicet per essentiam ⁊ cõmunitatem ⁊ absolutam siue non absolutã. Que vero sunt per communitatem quãdoqꝫ sũt ꝑ cõitatem a toto sicut in crisi ⁊ febribus. quandoqꝫ per cõitatẽ a mẽbro determinato ⁊ põt eẽ quodcũqꝫ mẽbrũ sed inter cetera maxie cerebro cõicans est stomachus ⁊ matrix. Secũda distinctio vertigo siue scotomia quedã est intẽsa exñs cũ corrupta visione obtenebratione ⁊ casu. quedam remissa sine aliquo istoruz. quedã media Et iterũ q̃dã frequẽs q̃dã rara. ⁊ q̃dã media inter has. Pro notitia vero causarũ. Sciendũ ꝙ cã coniuncta vertiginis ẽ inordinatus motus spirituũ ⁊ vapoꝝ q spiritibus sunt permixti in venis arterijs ⁊ neruis ac ventriculis maxime anterioribus cerebri qui spiritus inordinate moti representant sensui cõi spẽs motus q nõ ẽ. ⁊ sic faciũt sensum cõez errare q error ẽ actio ipsius nõ diminuta non ablata. sed corrupta ⁊ silr qñqꝫ errat virtus visiua ꝓpter motũ inordinatũ spũum visibiliũ deferentiuz species oboꝝ exterioꝝ qescentiũ ac si mouerent vnde visui appẽtres extrinsecus moueri. ⁊ similiter apparet caput ⁊ corpus ipsius patiẽtis reuolui. nã equale ẽ ẜm. A. cũ diuersificat ꝓportio partiũ spũs ad partes mũdi siue diuersificet ex pte spũs siue ex parte mũdi. idẽ. n. sequitur effectus. s. vt iudicet res visibilis moueri siue moueat siue quiescat. sed forte quis instabit: qr vertiginosus nõ errat circa aliquod obiectũ: nisi illius spẽs ad sensuz cõmunẽ per oculũ deferant: aut delate sint. sed cũ nemo posset videre caput suũ nisi forte ꝑ speties reflexas in speculo spẽs capitis sui nõ deferent ꝑ visũ ad sensum cõem nõ ergo errabit circa

caput suũ apphẽdẽdo ipsũ moveri q̃si qescat. Ad quod dicit ꝓcedẽdo o illud ad qð argumẽtũ ꝺducit: ⁊ ꝙ nõ apphẽdit caput suum solũ moueri. Sꝫ apphendit ptes corporeis sui ab ipso visibilis moueri: ⁊ consequenetr fit idez iudiciũ ꝺe capite. Causa vero rẽotior vertiginis est duplex primitia et corporea. Primitiua quidẽ sicut si homo moueret se circulariter spiritus eius similiter moti et post quietem corporis repsentabunt res visibiles similiter moueri ⁊ erit dispositus ad casũ vł forte cadet qꝫ spũs nõ figant in mẽbris taliter vt possint regere mẽbra. Secũda cã si homo aspiciat res circulariter motas aut aliter velociter motas sicut aquas currẽtes aut equos currẽtes. forme eni rerũ visibilium sic motarum in spiritibus impresse similem motum causant in spiritibus quare disponitur ad casũ: similiter prospectus ex alto loco. Tertia causa est aspectus rerũ radiosarũ et vehemẽter lucẽtiũ sicut solis et similiũ mouet eniꝫ spiritus inordinate pp ipsoꝝ excelẽtiã. Quarta cã sunt voces: aut soni excedẽtes sicut tonitrua aut sonus bõbarde: ꝯquassant eni totũ corpus ⁊ spiritus iordinate mouẽt. Quita cã est pcussio capitis faciẽs motũ vndosũ i spiritibus: sicut mouet aqua ex piectiõe rei grauis i ea. Sexta cã est pcussio circa dorsũ. agitat eni sanguis ⁊ spiritus i vena chili: ⁊ cõsequẽter i venis ad caput ide ramificatis ab arteria adorti. Septima cã furor tior ⁊ huiusmodi accidẽtia spiritus iordinate mouentia. Similiter crapula et ebrietas somnus multus ⁊ ꝓprie sup repletionẽ: lõge vigilie: et sic ꝺe rebus reliquis nõ naturalibus. Cause ꝟo corporee: quedam sunt in capite: qdã aliunde cõicate: pme sũt sicut vapores diu gescẽtes in capite postea aliq̃ occasione cõmoti. Secunda vapores nouiter geniti ab humoribus naturalibus: q̃ sunt in capite ab aliqua mala ꝯplexione forti iducta: aut a causis primitiuis: aut corporeis. Tertia cã ꝓsentia maloꝝ humoꝝ i capite cuiuscunq̃ generis: aut motoꝝ in ipso capite: aut saltẽ euaporanũ. fortis. n. caliditas aduenieńs capiti mouet humores tã naturales q̃ pternaturales in ipso ꝯphẽsos ⁊ facit ipsos euaporare sicut exemplo. A. ignis mouet aqua motu inordinato. Cause ꝟo cõicate: q̃nꝫ sunt cõicate a toto sicut in febribus crisi. aut alia euacuatiõe artificiali p quas secundũ plurimũ vapores aliquando tamen humores ad cerebꝝ ꝺferunt. Q̃nꝫ sunt cõicate a mẽbro pticulari q̃cunq̃ frequẽtius tamẽ a stõ ⁊ a matrice. Et hi vapores siue sint ꝓpꝝ capiti siue cõicati: q̃nꝫ sunt tenebrosi grossi ⁊ tunc magis causãt scotomiã. q̃nꝫ pauciores min⁹ grossi ⁊ opaci ⁊ tunc magis vertiginẽ cõtra scotomiã distinctam. Et qui cõicãtur capiti q̃nꝫ p vias amplas cõicant. s. meri et cãnam pulmonis. q̃nꝫ p vias strictas sicut neruos venas ⁊ arterias extrinsecas aut intrinsecas. Iã supest agere ꝺe signis.

Signa Vertiginis ⁊ scotomie absolute nota sunt ex relatu ipsius egri ⁊ forte ex casu aut dispositione ad casum quã cernimus in ipso egro. ⁊ cũ h̃ ex relatu egri habem⁹ vtrũ sit solum vertigo. aut cũ h̃ scotomia p corruptionẽ visus et obtenebratiouem. Interest autẽ inter vertiginem et epilepsiã qꝛ epilepsia est cum motibus spasmosis sine sensu aut locatione parum durans. vertigo se hẽt ꝯ̃rio. q̃uis ambe ꝓueniũt in cãu. Signa ꝟo vertiginis a causa primitiua est precessio illius cãe et nocumẽtum ex illa causa ꝺrelictum. Si vero causa fuerit corporea p cõitatẽ signum ẽ ꝓcessio nocumẽti totius: aut mẽbri alicuius et ꝙ vertigo crescit ⁊ ꝺcrescit cũ cremento aut ꝺcremento nocumenti totius: aut mẽbri sibi cõicantis. et ꝙ etiaꝫ remouetur cum remotione illius. vt si fit a nocumento totius tunc aut precessit fe. aut crisis aut aliquid huiusmõi. Similiter si pẽdeat a stõ precessit mala digestio ꝺiectio appetitus grauitas. nausea. vomitus. conturbatio. ⁊ anxietas stõi ⁊ ꝙ dolor aliquis est i anteriori parte cerebri vsque ad medium pp cõitatem neruorum reuersiuorum. et fortasse dolor est in collo pp cõitatem meri. et si fit a matrice ꝓcesserunt. aut sunt presentes egritudines matricis et sił ꝺe alijs ⁊c. Secundum signum qꝛ vertigo non est ita frequens. aut continua sicut quando est per eẽntiã in capite. Tertium signum qꝛ operationes sensuum non sunt ita lese quando ẽ per cõitatem sicut quãdo ẽ per eẽntiaꝫ. que autẽ materie peccent in membris cõicantibus ex dictis superius et dicendis inferius satis fiet manifestum. Si vero comunitas sit ab soluta nõ apparent signa materie: aut alicui⁹ corporei in toto. aut mẽbro cõicante quod tñ rarissimũ est. Signa vero vertiginis per essentiã sunt signa his trib⁹ iaꝫ dictis cõtraria. si vero fit a mala ꝯplexiõe sine materia in cerebro erit leuitas capitis. et fere subitus prouẽtus illius male ꝯplexionis notabiliter intense secundũ plurimũ ab aliqua causa ꝓmitiua. Si vero fit in causa multitudo vapoꝝ tunc aderit et etiaꝫ ꝓcessit sonitus et tinnitus auriũ: ⁊ cuiusdã fragoris in capite et est caput sine grauitate saltem notabiliter. Si vero fit presentia mãe in capite euaporãtis tunc adest grauitas i capite. perturbatio sensuũ tam interiorum quã exterioꝝ. et est vertigo valde frequens ⁊ fortasse adest in capite dolor fere cõtinuus. Signa cuiuscũq̃ mãe i capite peccãtis ex prẽcedẽti capitulo nota sunt. Signa vero viaꝝ per quas fit cõicatio sunt quasi fit cõicatio per venas et arterias extrinsecas sentit ipsarum tumor ⁊ tensio et pulsatio maior solito. Si vero per vẽas et arterias intrĩsecas nõ apparet tumor. łꝫ magis intra sentiatur extensio quedam et pulsatio maior solito et in his casibus non est dolor ꝺe quo fit curandũ. Si vero fiat cõicatio per neruos adest i collo dolor notabilis magis intra. et nullum signum ex suprascriptis apparet. Et etiam quando fit cõicatio per vias intrinsecas compressio super venis exterioribus: et stipticorum approximatio non cõfert vertigini. Pronostica vertigo frequens intensa cum pertubatiõe sensuũ nuntiat apoplexiam maxie i decrepitis. Secundum vertigo sequens stuporem nuntiat apoplexiam. Tertium soda sequens vertiginem soluit ipsaꝫ aut propter calefactionem cerebri ex soda: vnde vapores resoluuntur. aut propter fixionem materie in cerebro vnde facit sodam et non vertiginem qum prius dum esset in motu fecerit vertiginem sine sodã.

In cura scotomie et vertiginis si pendeant a causa primitiua sicut si homo se mouerit in gyrũ ⁊ asperexerit res velociter motas aut radiosas. aut audierit sonos ĩgẽtes et huiusmodi preter q̃ a percussione et crapula.

Prima intentio est remotio cause primitiue. et vicarie eius vnde eger se remoueat a visiõe huiusmodi ⁊ auditu sonoꝝ et cetera et remoueatur vicaria eius. s. cõmotio spũũ. et eoꝝ disgregatio quiescendo aĩo et corpore in loco obscuro. et si causa vicaria derelicta fuerit mala complexio in cerebro curetur cum contrarijs interius et exterius applicitis secundum oportunitatez.

Secunda intentio si humores fuerint in motu propter quantitatem. aut eorum qualitatem. aut modũ subẽ euacuentur ⁊ diuertantur secundum exigentiam ẽt cum phlebotomia. ⁊ alijs generibus eũatiõuꝫ secundum exigentiam cuiuscũq̃ humoris q̃ tamẽ corpus non preter modum agitent ⁊ humores amplius in motu ponant: Et propterea sint coniuncta cuꝫ quibusdam stipticis ⁊ confortantibus sicut sunt myrobalam. Et intendat ceteris generibus diuersionum et etiam hũores si noceant qualitate et modo substantie alterentur et ad medium reducantur sibi conueniens donec fiant bẽigni: aut sint eũoni preparati ingrossatio tamen plus iuuat et prohibet motũ: q̃ sub tilatõ.

Tertia intentio est respectu accidentium sicut tenebrositas derelicta corrigatur cum clarificantibus ꝺe quibus infra. Accidentia ẽt iminentia prohibeantur vnde non stent super scalis nec super aquis nec prope ignem nec prope flumina. aut alias res periculosas in quas facile precipitari possunt quod precepteũ multo magis i epilepticis est seruandum.

Quarta intentio est debitum regimen vite. debet enim locari in aere temperato. ⁊ aliqualiter obscuro et sint cibi et potus cõiter frigidi. acres et stiptici sicut succus cydoniorum granatorũ in quibus bucelle panis infundãtur nec sint vaporosi aut vẽtosabiles immo fumorum repressiui. dormiat notabiliter. moderate inaniatur quiescat. mẽte ⁊ corpore sint tranquilli. Si vero pẽdeat a solutione continui curetur cura solutionis continui dicta in capitulo de soda. Quod sit post curam solutionis continui remãneat vertigo curetur per remotionem cause eius sicut in sequentibus dicetur. Similiter si pendeat a crapula aut ebrietate curetur cura sacietatis nauseatiue et ebrietatis infra ponenda. inter cetera prouocetur vomitus. diu abstineat a cibo ⁊ potu nisi forte in ebrietate biberit aquam multum dormiat residuum

facietatis nauseatiue quz soluentibꝰ lenibꝰ deponat, et cū confortantibus stōm sicut diatrionpipereon procedatur maxime i corruptione ad acetosum et que vapores reprimunt. in fine mēse exhibeant semē caulis post ebrietatē exhibitū sedat ipsaz.

Cura vero scotomie per cōitatem siue a toto siue a deteriato mēbro pficit sicut superiꝰ i cura sode dictum est lōgo sermone. qui huic capitulo est accomodandus: quz non sit bonum idez totiens replicare. inter cetera cauendo a vaporosis et ventosis et sumendo in fine mense que vapores reprimunt. Cura scotomie per essentiam si fuerit mala complexio sine materia curāda est cuz contrarijs tam interius qz exterius applicitis. Et cuz hoc caput confortantibus de quibus in precedenti ca. actuz est.

Si vero pendeat a vaporibus prius in capite quiescētibus: nunc vero propter agitationem facientibus scotomiam iaz causa a qua gnāti sunt remota.

Prima intentio est diuertere vapores ꝛ ventositates que facile possent illos vapores fouere et augere cum clisteribus fricationibus lotionibus et cū oi genere diuersionum.

Secunda intentio est illos vapores in capite existentes resoluere cum fricatione capitis scalptōe. pectinatione et tandem cū medicinis ipsos resoluentibus interius et exterius applicitis. ex quibus sunt sacculi ex milio et sale in sartagine cum vino et pauco aceti torrefactis. interius autem sumenda sunt tyriaca. mythridatū diamuschum diambra diacyminum coriandrum anisum ameos et huiusmōi ventositatem carminantia. magis tamē aut minꝰ calefaciētia secūdū ipsoꝝ vapoꝝ naturā.

Tertia est confortatio cerebri et ēt aliquoꝝ instrumentorum sensuum si debilia fuerint cum tyriaca mythridato diamuscho diābra feniculo et similibus cuz sacculis suprascriptis quibus possunt addi cortices citri nuxmuschata maiorana. Sed hec intentio etiaz simul cuz secunda cōpleri possz.

Quarta est correctio accidentium vt sonitus et tinitus cum impōe olei amigdalarum amararum in auribus et cum perseruatione ab accidentibus iminentibꝰ.

Quinta autez cum debita administratione sex rerum non naturalium completur vnde vitentur vaporosa et ventosa ꝛ caput grauantia sicut faseoli fabe cicer album pisces viscosi cācri ostraca. ꝛ genera conchilum. caules caputij. fructus humidi. auellane recentes ꝛc. ex libro simplicium cognoscenda. vinum potens in modica quantitate valet. procuret bona stōi et epatis digestio exercitium ā famē. similiter somnus supra vacuitatem confert ad resolutionem vaporum et ventositatum. Accidentia animi caput moderate calefaciētia iuuāt similiter.

Cura vertigis māł quiqz exigit itētōes curatias. prima euāt Secunda diuertit. Tertia malā ꝯplexionem alterat ꝛ materiam veuenientem repercutit. exn̄tem autem in capite resoluit. ꝛ exhit caput confortando.

Quarta corrigit accidentia. Quinta ordinat debitum regimen sex rerum non naturalium.

Si quidem mā̃ fuerit sanguinea ꝛ peccet solo quanto nō solum in capite sed in epate et alijs membris materiam capiti cōicantibus fiat phlebotomia primo de saphenis vel basilica vel cōi aut pluribus secundum ꝙ tibi videbitur magis expediens deinde fiat phlebotomia ex cephalica. ꝛ demum phlebotomet vena post aures cuius iuuamētū fere est cōe ad oēs scotōias materiales diuertit enim pro parte ꝛ pro parte mā̃z in capite cōiunctam eradicat. Et confert etiam stōatice per cōitatem si cauterizetur aut laqueetur prohibendo trāsitum vapoꝝ aut materie ad cerebrum anterius. Si autem peccatum sanguinis fuerit i solo capite sufficit sola phlebotomia cephalice ꝛ postea vene post aures aut frontis. aut venaꝝ nasi. aut venaꝝ que sunt in cute capitis: aut in his locis sanguisuge apponantur postponēdo semper que causam cōiunctā euacuant. Si autem peccet i q̄li propter admistionem alicuius humoris cum sanguine ille euacuet cū proprijs ꝺm ipiꝰ nāz ꝛ igrosset ꝛ sbtiliet ꝓz oportūitatē.

Diuersio āt fiat cū clisteribꝰ. vētosationibꝰ. fricatōibꝰ. ligaturis et cum oi genere diuersionum vsqz ad cauterium. Iuuamentum cōe huic ꝛ oibus spetiebꝰ vertiginis materialis est si cōprehenderis ipsam ꝓuenire a retentione menstruorum aut sanguinis hemoroidalis aut saniei ex auribus aut alterius euōnis consuete illa solita euōne remouetur.

Tertia autem intentio perficit cuz applicitis ad ex infrigidātibus et repercutientibꝰ si opus ē: sicut ex oleo ro. ꝛ aceto sub triplo ad ipsuz. Et i fine cū resoluentibꝰ puris. sicut oleo camemillino in medio mistis. Et potest fieri cum emplastris fomentis embrocis calidis: aut frigidis secundum materie exigentiaz ex capitulo de soda colligendis.

Correctio autem accidentium fiat secundum accidentia presentia et iminentia sicut dictum est.

Debitum āt regimen seruet sicut i soda sanguinea dictū fuit.

Curatio āt reliquarum spetierum vertiginis mālis: sicut cholerice phlegmatice et melācholice completur iux̄ quinque intentiones dictas. sicut dictum fuit ꝛ fere cum eisdez remedijs: quorum rememoratio precessit in soda a simili causa pēdente huic ergo capitulo accōmodentur. Si eni in singulis capitulis fieret dictorum superius iteratio nimium volumen excresceret. Et hec de hoc ca. sufficiant.

Almansor.

Quum aliquem febris conclusa continua inuaserit cum forti capitis et oculorum grauedine et in facie atqz in oculis vehemens fuerit rubedo ꝛ capitis dolor: ꝛ horror luminis affuerit. et i pulsu velocitas ꝛ frequentie superfluitas inuenietur signa phrenesis certissima iudicabuntur. Quod si lingua nigra aut citrina fiat. ꝛ permisceatur intellectus et multum fuerit alienatus. ꝛ vigilauerit multum iam phrenesis perfecta est.

Io. Ar.

Capitulum tertium de phrenesi.

Phrenesis karabitus. sirsen st nomina sinonymia significantia apostema. s. calidum in panniculis cerebri. de quo diuersi auctores sub his diuersis nominibus determināt.

Phrenesis autem vocabulum grecum licet sit sumptum ab accidente consequente hoc apostema quod accidēs est rabies cum alienatione: Attamen apud auctores medicine significat hoc apostema. karabitus vero est nomen arabicum sumptum ab accidente quod est alienatio: proprie enim in lingua arabica importat alienationem sed transumptum est ad significandum apostema ad quod sequitur huiusmodi alienatio. Sirsen vero est dictio persica a sir quod est caput ꝛ sen apostema quasi capitis apostema. sicut birsen dicitur a bir quod est pectus et sen apostema: quasi pectoris apostema. Et ex his pꝫ quid rei.

Est enim apostema calidum per eēntiam in panniculis cerebri ad quod significandum sunt hi tres termini cōtracti. veruz aliquando ampliatur ad significandum apostema calidum in subā cerebri: quod est deterius ꝛ plurimum interficiens in quarto. lꝫ apostema panniculorum sit magis dolorosum: Et qum trāseunt quartum secundum plurimum sanantur: Est enim egritudo perperacuta. Et si quis quereret quis panniculoruz cerebri frequentius apostemetur. Dicendum hoc esse difficile scire: sed duramater citius debet apostēari ex eo ꝙ natura ē minus de ipsa sollicita et forte a causis extrinsecus occurentibus.

Sed piamater frequentius qr molior et plena vēis et a cāis intrinsecus occurrentibus magis apta apostemari: Compara ergo hec ad inuicem. sed in piamatre est deterius. neqꝫ habeas pro inconuenienti substantiam cerebri posse apostemari licet Serapio opinatus sit contrarium. nā omnia mēbra siue dura sicut ossa siue mollia sicut cerebrum ꝛ pulmo possunt apostemari omnia enim mēbra que possunt extendi cum nutrimento et augeri possunt ēt extendi cum superfluitate ꝛ sic apostemari.

Notate tamen membra dura sicut ossa et panniculi frequentius apostemari a materia calida subtili. si apostementur per viam defluxus. et ecōtrario mēbra rara molia a materia frigida grossa. vbi vero per viam paulatine congestionis tūc apostematur ꝺm naturam sui nutrimenti: et superfluitatis inde decisse.

Quando Aliquā febris ⁊c. Diuidit presens ca. in d. ptes Prio agit de phrenesi theorice. Scđo practice. Scđa ibi. Egro itaqꝫ āteqꝫ. Pria i duas Nā prio pōit signa phrenesis inchoantis siue nōdū cōfirmate. Scđo pōit signa phrenesis ꝯfirmate. scđa ibi. Quod si lingua nigra. In prima parte Rasis ponit sex signa phrenesis īchoātis siue pronostica phrenesis ex proximo secuture. Primum est febris cōtinua conclusa. i. in qua nō sūt excresentie aut decrescētie quod est propriū febri sanguinee: ex sua forma specifica vt non crescat de die in diem nec de tertio in tertium. aut de quarto in quartum. Ubi vero phrenesis esset cholerica febris sequens esset causon aut tertiana continua. Secundum signū est fortis grauedo capitis et oculorum propter multitudinem sanguinis in his partibus grauitantis: licet hoc signum sit cuꝫ phlegmati et melancholie et non sit cholere. Tertium signuꝫ est vehemens rubedo in facie et oculis quod est proprium signum sanguini si rubedo illa fuerit purpurea tendens in obscurum. Ubi autem fuerit purpurea tendens in citrinum magis attestatur cholere. Verum tensio venarum facit differe inter sanguinē ⁊ cholorā cuꝫ i sanguine sit valde maior ⁊c. Quartuꝫ signum est capitis dolor proueniens imediate a malā cōplexione et solutione ꝯtinui. Est tamē differēs i ꝓueniēte a sāguine aut a cholera quādo ꝓueniēs a sāguine sit extēsiuꝰ a cholera vero mordicatiuꝰ et pūgitiuꝰ. Quintum est orror luminis. quia lumen nimium calefacit. disgregat. et dilatat amplius sanguineꝫ et spiritus et ipsos magis ad partes faciei et oculorum trahit vnde eger ex lumine leditur propterea se conuertit ad tenebras effectus cōtrarios iam dictis producentes. Verum horror luminis posset ex alijs cāis ꝯtigē sicut ex spiritibꝰ paucis ⁊ sbtilibꝰ ⁊ ceteris causis noctilope sicut ex vlcere cornee. Sextū signū est velocitas et magna frequentia in pulsu propter necessitateꝫ adauctam cui non potest per solam magnitudinē satisfieri. aut forte debilitata virtute aut instrumento facto inobediente pulsꝰ est paruus. Verū in proueniente a sanguine pulsus est maior ⁊ magis plenus qꝫ in proueniente a cholera. In secunda parte ponit signa demonstratiua phrenesis presentis ⁊ iam confirmate primū est lingua nigra: aut citrina. citrina quidem si ꝓueniat a cholera et tandem efficitur nigra. et arida adustione cōtinuata. Si vero a sanguine efficitur nigra per adustionem non tñ precedente citrinitate. Secundum signum est permistio intellectꝰ. i. corruptio cogitatiue et extimatie et multa alienatio. i. corruptio ⁊ magna lesio sensus cōis: que etiam imaginatiua dici posset. potest enim ⁊ recte ⁊ corrupte imaginari quod multo magis potest cogitatiua. quod prouenit ex phrenesi in organis harum virtutum facta: naꝫ si fuerit. in primo vētriculo magis leditur sensus cōis: si in secundo magis cogitatiua et existimatiua si in posteriori magis memoratiua. Tertium et vltimū signū est superflua vigilia proueniens ex vehementi caliditate et siccitate sicut ad somnum magis facit frigiditas ⁊ humiditas. Jam opus est pro complemento huius partis thorice vt ponamus speties et causas et secundo suppleamus signa que amissa sunt a Rasi ⁊ vltimo pronostice iuxͣ morem consuetum. Phrenesis est duplex vera et nō vera: vera est apostēa calidum per essentiam in paniculis cerebri. et est duplex quedā pua ledēs vnum ventriculum tm̄ pendens a pauca materia. quedam est magna valde pendens a multa materia apostemante fere omnes ptes panniculorum: ⁊ ledente fere omnes operationes sensuum interiorum: immo qn̄ꝫ adeo excrescens est vt propter multitudinē extensionis dilatet commissuras: et tumor ptibꝰ extrinsecis cōicetur. quedam est media iter has. in parte tamē posteriori raro fit phrenesis propter frigiditatē eius sed ſm plurimū lethargia.

Phrenesis autē non vera que dicitur paraphrenesis. i. iuxͣ phrenesim non est apostema sed adsunt acciden tia veraꝫ phrenesim consequentia. sicut dolor. alienatio ⁊ vigilie et huiusmodi hoc autem pendet a materia siue a vaporibus a toto cōicatis calidis ip̄rimentibuſ nocumentum in cerebro sicut in febribus acutis. ⁊ crisi. Et aliquando per simplicem alterationem acuendo spiritus et sanguinem. Secunda causa est humores acuti in ore stōi vel in fundo cōicātes nocumentum cerebro.

Tertia cā est apostema stōi: aut dolor vehemens i eo. similiter apostemata cholerica vꝉ sanguinea i alijs mēbris cōicantia fumos vꝉ nocumentū absolutū sicut apa almochati diaphragma pleur̄ mediastini pulmōis lacertoꝝ pectoris vesice renū matriciſ itestinoꝝ iūcturaꝝ ⁊ mēbroꝝ neruosoꝝ. Vere āt phrenesis cāe p̄mitiue sūt oīa exacuētia cholerā. vꝉ sanguinē ⁊ cerebrū multū calefaciētia sicut sol. aeris caliditas. cibi ⁊ potꝰ nimis calidi et multi motꝰ fortes ⁊ huiusmōi. Cause corporee sunt duplices antecedētes ⁊ cōiūcte. Antecedentes sunt humores subtiles acuti apti penetrare i pāniculos sicut sanguis cholericꝰ cholera rubea. cholera citria. ⁊ qn̄ꝫ humores adusti sbtiles. sicut sanguis et cholera adusti. frequētiꝰ tñ euenit a sāguine et est benignior. deide a cholera siue rubea siue citrina ⁊ est malignior. deiđ ab hūoribꝰ adustis ⁊ est malignissima cui associat̄ omnium. Placuit tñ Auēzoar ipsā posse ꝓuenire a melācholia fecali tertio theisir. Et subdit ꝙ lꝫ hūores calidi sint frequētius in cā sicut cholera ⁊ sanguis ipse tamē nō sunt puri: sꝫ aquoso phlegmati p̄misti a q̄ cerebꝝ nō denudat̄. Cause autē cōiūcte sunt idē hūores actu faciētes apa.

Signa Vere phrenesis quedā sunt ꝓnostica quedā sūt demōstratiua ⁊ quedā rememoratiua. Primū signū ꝓnosticū phrenesis sunt febres acute cōtinue maxime cū dolore capitis. Secūdū stipticitas vētris in eis: ⁊ subtilitas vrine. materia cholerica petēte supiora. Tertiū obliuio rei nouiter facte sine cā exteriori qr significat materiā iā opprimere cerebrū. Quartū sōnia mala teribilia ⁊ ꝓcliuitas ad iraꝫ ⁊ odiū sine cā. qr arguit materiā calidā petere cerebꝝ. Quītū dolor capitis cū repletione ⁊ extēsione venaꝝ faciei ⁊ oculoꝝ. Sextum facies citrina p̄ter solitū. Septimū vigilie ꝓlixe. Octauū somnus iquietꝰ cū furore ⁊ clamore. Nonū stridor dētiū nō ꝯsuetus i somno ⁊ i vigilijs. Signa autē ꝓnostica phrenesis iam inchoātis sunt illa sex. que posuit Rasis i textu supiꝰ exposita. s. fe. ꝯtinua cōclusa. magna capitis ⁊ oculoꝝ grauedo vehemens i facie ⁊ oculis rubedo. dolor capitis. horror luminis vꝉocitas in pulsu ⁊ magna frequētia. Et ex ꝓnosticis est corpoꝝ p̄paratio. corpora autē p̄paratoria ad phre. sunt sanguinea ⁊ cholerica. ⁊ magis iuuenes qꝫ senes ex q̄ cōit̄ senes ñ euadūt iuuenes autē ceteris paribꝰ magis euadūt. sed pueri maxime iter oēſ ⁊c.

Signa Vero demōstratia phrenesis p̄sentis sꝛ tria posita a Rasi et supiꝰ exposita. s. ligua nigra aut citrina permistio itellectꝰ ⁊ multa alienatio necnō multe vigilie. Hec nāqꝫ signa simul cū p̄cedētiꝰ ⁊ cū his que seqūtur p̄cise distiguētibꝰ verā a nō vera ⁊ cū his que significāt ptes cerebri lesas ⁊ cū significātibꝰ causas ꝯiūctas ipsius phre. sūt certa signa demonstratiua phre. presentis Signa distinctiua iter phrenesim veraꝫ et non verā sunt. qr qū dolor capitis p̄seuerat et alienatio et vigilie ⁊ febris continua conclusa et cetera signa phrenesis iaꝫ dicta tunc ē phre. vera. Si vero hec accidētia interpolleꝛ et crescente fe. aut alia egritudie que precessit crescāt ⁊ illa decrescēte decrescāt. ⁊ illa recedēte etiā recedāt tunc est phrenesis non vera sicut in paroxismis fe. acute frequēter accidit. ⁊ non est aliqua phre. ꝑ cōitatē que ita appareat cōtinua ⁊ faciat medicū qn̄ꝫ errare sicut q̄ seqꝛ apa diaphragmatis. Secūdo phre. vera non fit subito sed paulatine ⁊ semper augendo procedit non vera fit subito et qn̄qꝫ augeꝛ et qn̄qꝫ minuiꝛ. Tertio in non vera precessit nocumentum totius aut alicuius mēbri. sed in vera non est hꝫ necessarium. Signa vero causaꝝ phre. sunt. qr incipit cū rubedine oculoꝝ venaꝝ tensione ⁊ plenitudine: et ceteris signis attestātibꝰ sanguini ex etate cōplexione habitudine tēpoꝛ regimie ⁊c. tunc illa phre. est sanguinea p̄terea est cū risu. Tertio ē vniformis ꝓpter motum sanguinis eē vniformē. Alij autē humores habēt motꝰ determinatos quibꝰ moueꝛ. aut de die in diē. aut de tertio in tertium. aut de quarto in quartum. Quarto distillatio sanguinis ex naribꝰ. Quinto oculi pleni lippa. Sexto somnꝰ lōgus. Septimo imaginationes rubee. Octauo ligua rubea postea nigra p adustionē. Si vero sit cū rixa rapacitate ⁊ audacia iquietudie. ⁊ facies ⁊ oculi fuerit citrini ⁊ sicci. multe vigilie. ligue citrinitas: deiđ nigredo cū aspitate ⁊ alia signa significantia cholerā tūc phrenesis ē cholerica quibꝰ addas imaginatio

nes citrinas.attenuationes nariū. tractionē frōtis ad ſupiora
ſpaſmatis muſculis frōtis. Si vō ſit cū rixa cōtinua marie in-
quietudine pmiſta melācholie cū ꝯtinua vigiliarū īſtātia fe.acu
tiſſima cū nigredie ligue ⁊ aſpitate ⁊ ceteris ſignis ſignificātibꝰ
humores aduſtos tūc pēdet ab humoribꝰ aduſtis.⁊ ſūt oculi
turbati ex directo pupille.vaporibꝰ aduſtis ſpiritibus permiſtis.
Et cū his duabus ſpetiebus frequenter coniūgit demoniuꝫ
ita vt ſint cū furore maximo oēs pcutiētes:nec poſſūt teneri ni
ſi difficulter. Et ſi nō tenerēt ꝓijcerēt ſe ex feneſtris.Si vō ſint
nūc cū fletu:nūc cū riſu ⁊ ceteris ſignificātibꝰ humores miſtos
tūc pēdet ab eiſdē. Signa vō ſignificātia ptes cerebri leſas ſu
mūt maxime a leſione opationū. Nā ſi ledat ſēſus cōis vt q̄
n̄ cognoſcat ſēſibilia extriſeca ſibi ꝓus nota nec iter ea ponat cō
ueniētiā ⁊ differētiā ⁊ colligāt villos et ſiſcitātur ſpeties ſēſatoꝝ
que nō ſūt:⁊ corrupte imaginēt tā i luce q̄ꝫ i tenebris tā oculis
aptis q̄ꝫ clauſis tūc leſio ē i pte āteriori cerebri et i ꝑmo vētricu
lo quod ꝯfirmat ſi nocumētū oculis cōicet:vt q̄ fiāt ophtalmi
ci:⁊ ſimiliter ſi dolor ſuus fuerit i pte āteriore. Si vō dolor fue
rit i medio capitis ⁊ leſa fuerit cogitatiua vt q̄ male diſcurrat
male cōpōat ⁊ diuidat:⁊ ſimiliter exiſtiatiua:vt q̄ eliciat amiciti
am:vbi debet elicere inimicitiā. aut ecōtrario.⁊ alia ſimilia tunc
phre.ē i ſecūdo vētriculo.⁊ hic turbat i eo ꝙ audit q̄ nerui au
ditꝰ.ſ.quītū par corrūdet medio vētriculo: licet ſit veriſimilius
neruos omniū ſēſuū ad ꝑmū vētriculū.ſ.organū ſēſus cōis ter
miari:⁊ loqt cuꝫ alienatione plurima q̄ cogitatiua eſt domina
ſermonis. Si vero fuerit obliuioſus nec reſeruauerit ſpeties
aut itētiones quas merito debuiſſet etiā ſeruare: vt q̄ petit vrīa
le ⁊ obliuiſcit ꝓpter quod petit:tūc phre.eſt i poſteriori cerebro
et precipue ſi dolor fuerit in ipſa pte poſteriori. Si vero fuerit
leſe plures virtutes cū febre maxima ⁊ dolor fuerit in pluribꝰ
partibꝰ veriſimile eſt phre.multis ptibꝰ cōicari.ſed hoc atēdēdū
eſt in principio non in ſtatu quia forte tunc poſſet nocumentuꝫ
vnius partis toti cōicari. Signa vero diſtiguētia inter apoſte
ma cerebri ⁊ pāniculoꝝ ſumūt ex dolore.q̄ nō ē dolor niſi ob
tuſus ex apoſtemate cerebri.⁊ adeſt rubedo aut citrinitas i ocu
lis ita vt appareāt ophtalmici.⁊ pulſus ē vndoſus. Contraria
ſigna ſūt i apoſtemate pāniculoꝝ.⁊ apparēt oculi i apoſtemate
cerebri q̄ſi exeūtes ꝓpter ipreſſionē a neruis obticis apoſtema
tis.⁊ oculꝰ illius lateris i quo ē apoſtema ſibi magis cōpatitur.
Uerū apoſtemate exiſtēte magno quandoq̄ꝫ dolor vltra mo
dū excreſcit pp extēſionē pāniculoꝝ ſed quomōcūq̄ꝫ ſit ceteris
paribꝰ magis cōicat nocumētū oculis in apoſtēate ſāguineo et
cholerico cerebri q̄ꝫ pāniculoꝝ.⁊ eſt maior egritudo ſecūdum
plurimū iterficiēs in tertio pp nobilitatē mēbri.⁊ ſi nō moriunt
vſq̄ꝫ ad quartū euadūt ⁊c. Signa tēpoꝝ phre.q̄ ſbſcripta ac
cidētia remiſſa qū ichoāt ſignificāt ꝑncipiū.qū manifeſte augēt
augm̄tū.qū ſtāt in ſui maxima itēſione ſtatū.qū vero manifeſte
declināt dclinationē:licet raro dclinēt qū ſecūdū plurimū mori
ant. Secūdū dolor cōicatꝰ parti poſteriori q̄n ſolū priꝰ fuerit
in ſyncipite ſignificat phreneſiꝫ factā ⁊ materiā i pāniculis fixaꝫ
et hoc vniuerſaliter ſignificat exiccatō oculoꝝ a forti flāma.⁊ po
ſtea fluxus lachrime iuolūtarie marie ex oc'lo corrūdēte parti
leſe.pp dfectū ꝯtētiue:⁊ ē mortale ꝑmo ꝓnoſticoꝝ cōmēto.xiiij.
et.G.quarto aphoriſmoꝝ ꝯfirmat.etiā ſignificat fluxus ſāguis
nariū guttati.natura nequeūte multū expellere.

Signa Uero rememoratiua ſunt accidētia ex phre.dre
licta. Signa pmutatiōis phre. ſunt q̄ ſi pmu
tat i lethargiā remittūt oīa accidētia ſequētia feruorē. Secun
do ꝓfūdāt oculi magis q̄ꝫ i lethargia nō cōſequēte phreneſim
magis cōſūpta humiditate ex phreneſi precedēte ⁊ materia ma
gis driuata verſus poſteriorē vētriculū. Tertio adſūt magis
lachrime.materia ad naturā phlegmatis verſa. Quarto cur
rit ſaliua ſiue ſupfluitas humida Quito pulſus tardꝰ dinuta
neceſſitate.⁊ lenis ⁊ vndoſus rēmota ſiccitate. Et ſigna pmu
tationis i aſchachilos ſumēda ſūt ꝑnia tertij tractatu tertio cap.
de ſignis karabiti circa finē. Primo occultat nigredo oculoꝝ
oculis tractis verſꝰ cerebꝝ ſicut i appropiquātibꝰ morti ⁊ appa
ret albedo oculoꝝ verſus cerebꝝ. Secūdo dormit reſupinꝰ
virtute dbilitata: Tertio iflat etiā vēter eiꝰ pp dfectum caloris
vapores groſſos exiccātis ⁊ nō rſoluētis vnde retinēt. Quar
to extēdūt oſſa pectoris āhelitu magnificato ob phre.augmētū
Quito multiplicat tremor mēbroꝝ ob dfectū virtutis moti
ue.vt tremor.i.iectigatio pp vapores cōicatos muſculis ⁊ ner
uis. Sexto apparēt teſticuli albi ſāguine ⁊ ſpiritu tractis ad
caput. Si vero pmutet i ethicā ſit pulſus durus puꝰ frequens
ſm habitudinē vnā.oculi ꝓfūdāt ob reſolutionē humiditatuꝫ.
corpꝰ dnigrat ex arefactione ⁊ multa alia ſigna ethicoꝝ. Si mu
tet ad ſpaſmū erūt ſigna ſpaſmi de qbꝰ iſra dicet i ca.de melan
cholia. Si vero ad ſubām cerebri ſigna patēt ex dictis ſupius.

Pronoſtica Quādo phreneſis adeo excreuerit vt
ſeparauerit cōmiſuras ⁊ tumor parti
bus extriſecis ſit cōicatꝰ tūc ē mortalis. Secūdū pmiſtio ratio
nis cū fletu ⁊ riſu ex q̄ ſignificat pmiſtio ſāguinis ⁊ melācholie
eſt valde mala. Tertiū phre.facta ex pmutatiōe peripneumo
nie ad ipſā vt ſeptima apho.duodecimo aphoriſmo. In peri
pneumonia phreneſis malū.quod itelligēdū eſt tā de non vera
phre.ſignificāte calorē itēſū ⁊ fūos malignos caput petētes q̄ꝫ
de vera phre.pmutata mā ſynthōatice ad cerebꝝ.q̄ pmutatō eſt
ꝑua ⁊ mortalis:vt poſt tātā egritudinē apoſtemet cerebꝝ mēbꝝ
pricipale.nō vera āt ſignificat malitiā peripneumonie. que ſm
plurimū eſt mortalis. Similiter ſi phre.vera pmutet ad nō ve
rā eſt malū valde ſicut ſi materia apoſtematis pāniculoruꝫ cere
bri pmutet ad pulmonē:aut diaphragma ⁊ ſic cordi vicinetur.
Similiter ſi tāta ſit vt cōicet nocumētū abſolutū illis mēbris
vt q̄ doleāt.⁊ ipediāt i opationibꝰ ſuis eſt vehemēter malū ⁊c.
Similiter ſi pmutet ad ſubſtātiā cerebri eſt cito perimens.
Si vero pmutet ad loca emūctoria cerebri.aut aliquod mē
brū ignobile pmutatio illa ſalubris eſt. Quartum ſpaſmus
ſequēs phre.mortal' pcipue de inanitione. Quitū vomitus
cholet rubee aut citrine pcipue ad quē nō ſeqt alleuiatō malū
ſed vomitꝰ cholere ꝫinarie pdicit feſtinā mortē Sextū vrine
lipide clare ſignificātes driuationē materie ad cerebꝝ.⁊ virtutis
ipotētiā ad expellēdū ad vias vrine vt quarta aphoriſmorum.
Quibꝰ vrine lipide clare ꝓnūtiat mortē.Unde.A.nullus vi
ſus eſt habēs apoſtema in ptibꝰ cerebri cuiꝰ vrina fuerit aquo
ſa qui euaſerit. Septimuꝫ phreneſis in qua habetur fidutia
eſt i qua eger recordat alienationū ſuaꝝ.nō eniꝫ eſt cerebꝝ vlti
me oppreſſuꝫ. Octauū ſperādū eſt i ea i qua eſt riſus cōtinuus
vt.vi.aphoriſmoꝝ.dſipiētie quidē cū riſu facte. Significāt eniꝫ
materiā ſāguineā benigniorē. Nonū fluxus hemoroidalis
ſequēs ad phreneſiꝫ bonū qū p illū quādoq̄ꝫ ēt cauſa cōiūcta
educat aut ſaltē cauſa ātecedēs fouēs cōiūctā:vnō poſtea redit
virtꝰ fortior ſr ꝯiūctā ad eā reſoluēdā. Decimū phre.i lethar
gia pmutata ſm plurimū bonū.ſi vero ad demoniū pnitioſum
materia facta aduſta ⁊ magis acuta ⁊ maligna.ſi vero ad ethicā
materia cōicata toti:aut reſoluta caliditate fixa remanēte bonuꝫ
dat eni iducias.pmutata autē i aſchachilos mortē feſtinā mate
ria putrefaciēte panniculos cerebri. Unde ſeptimo aphoriſ
morum aphoriſmo quinto Quicūq̄ꝫ in cerebro ſcachilon
patiūt i tribꝰ diebꝰ pereūt. Undecimū fluxus ſāguinis nariū
frequēter ſoluit phreneſiꝫ.xij.Sudor ſupueniēs nō diaphoreti
cus frequēter eſt ſalubris terminās ipſā.Si vero fuerit diapho
reticus mors feſtia ſequit. Decimūtertiū rixa fortis cōtinua
iquietudo ſaltare ſup parietes i phre.vera mortale ſignificat enī
demoniū eē ꝯiūctū. Et ſi queratur vnde ē ꝙ ſunt ita fortes ſm
virtutē motiuā:⁊ ita dbiles ſm ſenſitiuam. Dicēdū ꝙ apparēt
fortiores ſm virtutē motiuam q̄ꝫ ipſi ſani:quod tamen non eſt
verum.ſed hoc prouenit q̄ mouentur ſm vltimuꝫ conatum pa
rendo menti leſe quod non faciunt dum ſunt ſani.niſi forte fu
gientes picula ſicut ignē aut a volētibꝰ ipſos occidere.virtꝰ autē
ſenſitiua dinuta eſt:q̄ exiccatio ꝓueniens a phre.magis ledit
neruos ſenſitiuos q̄ꝫ motios qū nerui ſenſitiui operationes ſu
as magis humiditate pficiant et ēt ex alio quia mente egrotāte
non debite ſentiunt etiam res doloroſa iux aphoriſmum ſecun
de particule.Quicūq̄ꝫ dolentes aliquid corporis plꝫ dolorem
non ſentiunt his mens egrotat. Decimumquartum.ſi bibūt
aquā et ſtrangulantur de proximo moriuntur anhelitu impedi
to.aut forte meri ſpaſmato.et precipue ſi in ſtrangulatione illa

ſpuma circa os appareat.nigreſcunt.n.eorum facies propter caloris inati ſuffocationē. Et q: ſpirit⁹ ⁊ ſanguis ad loca ita ve hemēter leſa conuertunt ⁊ oculi ſunt congelati non moti pro pter ſpaſmū:⁊ fit frequēter ſtrāgulatio qū pp neceſſitatē magnā nō poſſunt tāto tēpore cōtinere anhelitū donec bibāt.xv.quando q₃ currūt iſania ducti agētes ſm vltimū conatū.deiñ cadūt ſta tim ⁊ moriunt ſpiritib⁹ reſolutis. Decimūſextū ē ſumptū ex li bro.Hip.ſi i ſiniſtro police infirmi apparuerit ſimilitudo fabe citrine ⁊ dure ⁊ ifirmus ſoluat ſuperius ⁊ alibi vł iferius morit in ſexto.nā per illud apparēs i pollice.ſ.man⁹ ⁊ ante ſigna dige ſtionis ſignificatur materia mala venenoſa ſcilicet ſtimulans virtutē.⁊ virt⁹ ſignificat ipotēs qū nō poſſit expellere ad ex ſed ſolū creſcet per viā pmutatiōis ⁊ ꝑte valde puā.⁊ h̄ ɔfirmat q: natura ſynthōatice operās ſoluit vētrē vł ꝓuocat vomitū ideo morit i ſexta que aſſimat ſeuo tyrāno ſi nō morit āte. Decimū ſeptimū īgſitio extrēitatū et feſtucaꝝ ē mortale prio ꝓnoſticoꝝ cōmēto.xxvij.ad finē q: ſignificat vltiā corruptionē virtutū in terioꝝ ⁊ frequēter fit cū claſione oculoꝝ. Decimūoctauū eſt frigus pſeuerās extreoꝝ pp ɔuerſionē ſanguinis ⁊ ſpirituū ad caput apoſtematū vt quarto aphoriſmoꝝ cōmēto xlvij. Jn nō dficiētib⁹ febrib⁹ ſi q̄ ex materia frigida fuerit ⁊c. Et ſeptima aphoriſmoꝝ.Jn morbis acutis frigiditas extreitatum malum. Decimūnonū āhelit⁹ diuerſus ⁊ iordinat⁹ aliquādo interce ptus pp fortē dolorē aut q: aīa ē ad aliū officiū ɔuerſa vnde ob liuiſcitur anhelare malū. Xx.extēſio oſſiū pectoris neceſſitate cogēte ad multū dilatādum pect⁹ lꝫ h̄ āpli⁹ appareat i phre.ab apoſtemate diaphragmatis malū. Xxi.tremor mēbroꝝ nocuū to epatis cōicato malū.aut forte ſoluit egritudinē. Xxij. Abſciſ ſio vocis aut pp ſpaſmū:aut q: obliuiſcitur loq mortale. Xxiij. ſi dſiderāt aq̄s ſꝫ paꝝ bibūt q: ɔtinue varijs imaginationibus diſtrahūtur malū. Xxiiij.pulſus durus ſerinus eſt propter apo ſtema eē in mēbro ſicco.ſ.pāniculis Si vero eēt in ſubā cere bri eſſet vndoſ⁹.ſi in vtraq₃ erit miſt⁹ ⁊ eſt velox vt ſatiſfaciat ne ceſſitati.et tādē egritudine ꝓcedēte fiet freqūes tū q: virt⁹ dbilis nō poterit ipſū magnificare aut velocitare.tū q: iſtrumēū fiet iobediēs arteria ꝑter modū exiccata diuerſ⁹ ⁊ iordiat⁹ pp virtu tis dbilitatē:⁊ fortē pugnā.tremul⁹ ꝓpter virtutis dbleuātis ipo tētiā.aut pp reſiſtētiā ex duritie arterie.aut q: ſeqt tremorē cor dis ad quē ſequit ſyncopis.ſpaſmoſus.q: arteria reperit tenſa ad modū corde ⁊ ſignificat phre.factā ⁊ ſpaſmū de inanitione. aut nō ꝓportiōatū ad materiā. Et ſic erit calida ⁊ ſicca magis q̄ frigida ⁊ humida ſignificat egritudinē factā ⁊ ſm plurimum mortē ⁊c. Xxv.quieſcere i maiori ꝑte corporis ⁊ nō i manibus arguit virtutē ꝓſtratā que plus dficit in pedib⁹ q̄ in manibus. Xxvi.pigre loqui ⁊ ſbmiſſe cū alienatione mortē portēdit ſigni ficās virtutis oppreſſionē ſcda quarti.alienatio cū algoaza.i. voce ſbmiſſa ⁊ taciturnitate ē mortale.xxvij. diſtillatio vrine in uoluntarie malum.xxviij. obliuio doloris vbi adſint cauſe dolo ris mortale.

Almanſor.

Egro igitur āteq̄ ꝓdicta cōpleāt accidētia ē ſubue niēdū ex ſāguinis dtractione:⁊ vētris ſolutione cum ſucco fructuū. Nutrimētū vo ei⁹ ſit aqua ordei ſe mel aut bis i die ſūpta ſm ɔſuetudinē quā i tēpore ſa nitatis habuerit. Caput autē ex oxyrodio iſunden dum erit. Quod ſi mlt̄e affuerit vigilie ſumant viola rum ſiccaꝝ corticū papaueris al.ordei excorticati.i.ſe. lactucaꝝ radicis mādragore oiū ana. M.i.que oia in curcuma plena aqua tādiu coquant donec aqua ru befiat:dide aqua illa dū ē tepida ab alto ſup caput fū datur:⁊ ſit caput ſup ciminile i q̄ aqua colligat que in curcuma poſita iteꝝ ſup caput fūdat:hoc autē oi die multotiēs fieri cōuenit. Caput ꝑterea ⁊ oleo viola to muliebri lacto admiſto iungēdū erit qd etiā i coto poſitū capiti ē ſupponēdū. Cū autē eger i ꝑicipio hui⁹ egritudinis i viriū fortitudine ꝑmanere iuet⁹ fue rit:phlebotomād⁹ eſt:niſi ſup ifirmū timueris. Poſt q̄ vero ei⁹ egritudo minui ceperit nequaq̄ phlebo to mei. Quod ſi ei⁹ iā ſoluta virt⁹ ē ex alio preſeruetur regimine donec valeat al' euadat.

Jo.Ar.

Egro Jtaq₃ anteq̄. Jn hac pte Raſis ponit curā phre neſis. Et diuidit hec pars in quatuor. Primo curat phre.per euacuationē. Secūdo per dietā. Tertio cū medicinis capiti applicitis. Quarto iterū redit ad cōplēdum ſermonē de phlebotomia. Secunda ibi nutrimentum vero. Tertia ibi caput autem. Quarta ibi iux̄ finem capituli. Quum āt eger.de prima parte dicit Raſis phreneticū eē curā dum cū ſanguinis extractione anteq̄ predicta accidētia cōplea tur. Pro quo notate feſtinādū eē in cura phre.⁊ ſimiliter in cura cuiuſcunq₃ egritudinis nō dātis iducias:nam ſi in phre. expectetur ꝙ materia ſit fixa cura erit caſſa ⁊ vana.verū anteq̄ figatur cura eſt poſſibilis:ſꝫ nō apud negligētes.⁊ ſtolidos.ſꝫ q̄primū occurris premiſſa vētris lenitione aut natura aut arte cū cliſteri leniēte fac phlebotomiā virtute et etate et ceteris cōſen tientibus:que phlebotomia ſit copioſa vſq₃ ad ſincopim exclu ſiue ſi oportuerit multo ſanguine peccante: ⁊ fiat ex cephalica eiuſdem lateris poſt hec ſi colera fuerit permiſta ſanguini cum ſucco fructuū euacuetur que medicina ſuperius poſita fuerit in capitulo de cephalea.

Nutrimētū vero. Jn hac pte curat p dietā exhibēdo aquā or dei ſemel aut bis ſꝫ ɔſuetudinē quā eger i ſāitate habuit. Pro q̄ notate duplicē aqua ordei. Unā que eſt potus medicinalis. Altera vero potus tm̄:qñ eſt potus medicinalis fit hoc modo ℞.ordei excorticati ⁊ bene fricati cū pāno aſpero. ℔.i.aque cla re. ℔.xx.bulliant in vaſe vitreato bene mūdo lento igne: ⁊ ſine fumo ad cōſumptionē medietatis ⁊ coletur. Hec qdē cū hoc ꝙ eſt potus eſt ēt medicīa. Lenit.n.virtute medulle ordei ⁊ abſter git p corticē eius. Secūda vero que eſt potus tātū recipit vt ſu pra ordei cōditionati. ℔.i.lauat ipſum plurles cū aqua calida deinde cū decē. ℔.aque facias ipuſum bullire vna ebullitione poſtea aquā proijce deinde ponas ſuper ipſum aque. ℔.xx.⁊ d coquatur vſq₃ ad cōſumptionē medietatis. Hec.n.aqua ſitim ⁊ aſperitatē ſedat:iflāmationē extinguit:ventrem lubricū reddit precordia hūectat:⁊ nō eſt abſterſiua. Si vero hec aqua vlte riorē decoctionē recipiat infundēdo in ea parū poſt circa. ℔.x. aque calide efficitur cibus ⁊ potus:que quibuſdā colata qbuſ dā vero nō colata ſm neceſſitatis exigētiā ab Hip.dari ꝑcipit. Colata tamen eſt minus nutritiua. Et quādo adhuc vlteriorē recipit coctionē vſq₃ adeo habuerit mediocritatē inter ſpiſſum iunctū ⁊ liquidū eſt cibus laudabilis hn̄s bonitates ſolemnes Si ergo phreneſis acutiſſima fuerit ſtabimus cōtēti aqua or dei que eſt potus medicinalis:aut potus tantum. Si vero fuerit pauce acuitatis dabimus ptiſanam habentem medio critatem inter ſpiſſum iunctum ⁊ liquidum. Si vero phrene. fuerit media dabimus mediam inter has que eſt cibus ⁊ potus Uerum moderni ex farina ordei faciunt ptiſanam:que eſt cib⁹ ſatis conueniēs ſi bene decoquatur.⁊ moderni etiam non ita te nuiter dietant ſicut antiqui:cū homines noſtri temporis magis gulle indulgeāt. Si aūt volueris eē contētus aqua ordei con ſulo vt ſaltem quater in die naturali exhibeas.ſ.quinq₃ aut ſex vncias pro vice.

Caput autem. Jn hac tertia parte iubet quaſdam medici nas capiti apponi ad infrigidandū caput cōfortandū ⁊ mate riam ad ipſum venientem repercutiendum. Primus eſt oxy rodinum ideſt ex aceto ⁊ roſis compoſitum .vel in quo eſt vir tus roſarum:iſtud eſt medicamen ſupra deſcriptum in cura ſo de ſanguineo.in quo acetum eſt ſubquadruplum ad aquā ro ſarum ⁊ oleum roſaceum.verū melius eſt vt ſit tertia pars ſi in tendas magis repercutere.⁊ ſit oleum omphacinum factum ex oliuis imaturis ⁊ roſe ſint albe ſilueſtres non mature. Secun da medicina adminiſtranda eſt vbi multe fuerint vigilie cuius eſt hec deſcriptio. ℞.violarum ſiccarum.que ſunt frigide ⁊ hūi de in primo ordei excorticati frigidi ⁊ ſicci in primo corticis pa

pauerís albí frigidi ín tertio ficci ín prío feminís lactucaꝝ frigidi ꝛ humidí ín fecundo: Radícum mandragore frigíde ín tertio ficce í fecūdo omniū ana. ʒ.M. í.que oía ín curcūa. ꝛ eſt vas fatis notū plena aqua donec aqua rubea fiat decoquantur vſq3 ad conſumptionem medietatis: Uiole tamē ponantur in fine decoctionis. Hec autē aqua ſuper caput ex alto fundatur ébrocando. ꝛ ſit caput ſuper cōca: in qua aqua colligatur: que aqua in curcūa poſita iterum ſuper caput fundatur: quod in die multotiens fieri conuenit vt virtus medicine ad profundum penetret. Forti enim egritudini fortis medicina apponitur. Et hec aq̄ debet eſſe tepida aut actu frigida magis aut minus ẜm fortitudinem virtutis conſuetudinem egri: ꝛ gradum egritudinis cui apponitur. Tertia medicina conficitur ex oleo violaceo lacti mulíebri admiſto ex quo caput eſt inungendum: ꝛ cottum ſiue pecie linee in eo infuſe ſunt ſupponende ꝛ multotiens reiteráde ad tollendam malam cóplexionem calidam.

Dum autem eger. In hac parte vltima dicit phlebotomiā eſſe faciendam duabus conditionibus obſeruatis. Prima ꝙ egritudo ſit in principio aut ſaltem non ſit i ſtatu tota mā iaȝ fluxa. Secunda ꝙ virtus ſit conſtans adde etatem ꝛ reliqua a quibus ſumitur indicatio de phlebotomia. Ultimo dicit ꝙ egritudo declinare inceperit nequaquam fiat phlebotomia: immo ſi tunc virtus temporis fuerit diſſoluta regatur alio regimie magis ingroſſante exhibendo aliquid carnium tenuium conditarum cum vino granatorum. aqua roſacea. ſucco aranciꝫ ꝛ acetoſitate citri ꝛ etiam aliquid vini pauciferi optime limphati donec ad ſanitatem redeat.

Cura Phrenesis quinq3 exigit intentiones curatiuas. Prima euacuat. Secunda diuertit. Tertia repercutit malaȝ complexioné alterando: i fine reſoluēs: i medio ſit repercutiēs ꝛ reſoluēs. Quarta corrigit accidētia. Quinta ordinat debituȝ regimé ſex reꝝ nō naturaliū.

Prima intentio. Mihi nō occurrit niſi vnus caſus i quo nō competit phlebotomia. ſ. quādo phre. pēdet a ſola cholera nullo ſanguini permiſta corpore etiam exiſtente pauci ſanguinis. In hoc eniȝ cāu ſola pharmatia opꝰ ē. Tūc ꝗ exibeatur aqua fructuum. ℞. prunoꝝ. ʒ. ſ. tamarindoꝝ. ʒ. ij. violaꝝ. ʒ. ij. myrībalanoꝝ citrinoꝝ. ʒ. j. contundank groſſo modo myrobalani: reliqua ſuci dantur preter violas ꝛ buliant in. x. ʒ. aque ad conſumptionem medietatis ſed viole ponantur in fine decoctionis: coletur ꝛ clarificek ꝛ in potu tepida exhibeatur. Si vero vēter eſſet nimis ſtipticꝰ poſſet addi aliq miāe aut aliq paꝝ electuariꝫ de ſucco ro. aut electuariꝫ de pſilio ꝛ ſimilium ꝛc. Si autem medicinam ſumere non poſſet fiat cliſtere ex decoctione maluaruȝ matꝝ violaꝝ. lactucaꝝ. florum nenufaris ꝛ exiſtente magno caumate ſépiuie. ſolatri de q̄ decoctōe accipiank. xv. ʒ. olei violati. ʒ. iij. ſalis. ʒ. ſ. ꝛ tepidum ipōatur. Si venter eſſet nimis ſtipticus poſſunt addi. iij. aut. iiij. ʒ. electuariꝫ ſucci roſarum. que cliſteria in hoc caſu ꝛ in alijs de quibus ſtati ſunt frequentanda vt venter maneat lenis: ꝛ ad inferiora fiat diuerſio. In oibꝰ alijs caſibus inchoandū eſt a phlebotomia conſentiente virtute etate ꝛ alijs a quibus queritur licentia de phlebotomando. Sed ſūt tres caſus in quibus opus eſt incipere a phlebotomia venarū pedum. ſ. ſaphenaꝝ aut aliaꝝ.

Primus caſus eſt vbi in toto eſſet ſanguinis plectoria tunc phlebotomande ſunt ſaphene ambe: ſi materia ambabus partibus capitis cóicetur. Si autē ſoli dextre phlebotometur ſaphena deẍ ſi ſoli ſiniſtre ſaphena ſiniſtra. Secundo per. xij. horas aut circa poſt phlebotometur baſilica eiuſdem lateris. ꝛ tertio paꝝ poſt phlebotometur cephalica in manu: ſi queris maioreȝ diuerſionem ꝛ in brachio ſi queris maiorem euacuationem. Poſtea phlebotomentur vene frōtis aut leporis naſi. aut eiſdé locis ſanguiſuge applicentur ꝛ etiam intra nares que etiam applicite faucibus. ſ. parum infra aures optime diuertunt ꝛ euacuant ſimiliter vene poſt aures ꝛ labij ſuperioris phlebotomate cōferunt aut ſi in eis ſanguiſuge applicentur. Ultio ſi opus eſt phlebotomētur vene per cuti capitis diſemiate aut ſāguiſuge applicēk euacuant eni cauſā cōiunctam.

Secundus caſus eſt vbi phre. accideret pp retentionem ſanguinis menſtrualis aut hemoroydalis poſt quaꝝ ſaphenarum phlebotomiam i his caſibus applicentur ſanguiſuge ano in locis conſuetis hemoroydarum. iij. aut. iiij. aut plures ẜm exigentiam ad prouocandum tamen menſtrua phlebotomia venaruȝ que ſunt ſub curuatura poplitis efficatius operatur. Et ſi non poſſunt phlebotomari ventoſe cuȝ ſcarificatione aut ſanguiſuge in his locis apolicentur deide phlebotomēk alie vene ſi oporteurit ſicut in primo caſu.

Tertius caſus vbi phrenesis ſuccederet ad alium morbum ſ. ad ſinocham cauſonem tertianam cōtinuam: Et in oibꝰ his in quibus materie permutarentur a mébris inferioribus ꝛ proprie infra epar ad ſupiora: poſtquā phlebotomiā phlebotomentur alie vene ſi oȝ vt in alijs caſibus. Si vero materia phre. cóllcetur ab epate aut mébris ſpiritualibus phlebotomádo eſt baſilica aut deẍ aut ſiniſtra aut vtraq3 ẜm locū apoſtematum poſt quā ſuccedat phlebotomia cephalice ꝛ aliarū venarum ẜm exigentiā. Si vero materia contineatur a furcula ſupra phlebotometur cephalica eiuſdem partis cum parte leſa ſed in manu vbi queratur maioꝛ diuerſio: ꝛ proprie i manu oppoſita poſt quá ſi oȝ reiterare phlebotometur cephalica brachij eiuſdem lateris.

Sed tutius eſt ambas cephalicas i brachijs vł ét manibus phlebotomare ꝛ ꝓꝑe i manibus. deinde relique vene particulares ẜm exigentiam aut in locis iam dictis ſanguiſuge applicenk.

Sed memora ꝙ ille phlebotomie debent eſſe copioſe: ita vt perueniatur ad ſyncopim excluſiue quod cōprehéditur ex pulſu quapropter oȝ in his caſibus vt pulſus ſemp tangatur. nā quā tremuit ꝛ deſcendit ꝛ diuerſificatur abſq3 ordine ita vt inuenias vnam pulſationem magnaȝ aliaȝ paruam ſignificat ꝓpinquitaté ſyncopis: quare oȝ vt ſanguis reſtringatur. ꝛ oȝ vt ſit cautela in ligatione vitte ſuper venā: ꝛ vt ſit firmata quam motus ipſius ꝛ agitatio irrationales nō ſoluant: Aūȝ. n. ſoluit eam ꝛ deicit ꝑ ſe ipſum pp imaginationem corruptā ducentem eum ad illud.

Quod ſi virtus ꝛ diſpoſitiones non conſentiunt vt fiat phlebotomia vniuerſalis ex manibus aut pedibꝰ: aut nō eſt tibi poſſibile tenere eos propter inquietudineȝ ꝛ iram forté tunc phlebotonia eum in fronte aut ſanguinem ex naribꝰ prouoca. aut ſanguiſuga in locis iaȝ dictis applica. que etiā particulares extractiones ſanguinis ſine vniuerſalibꝰ fieri debent ſi tota materia iam fluxerit. Poſt hec ſi cholera fuerit in cauſa eam eūſbis cum medicina leni éte ſuperius deſcripta aut ſibi ſimili que etiam maxime digeſta materia erit reiteranda. Digeſtiua autē ſunt ſirupus violatus nēufare de portulaca de papauere oxyzachara de citro de limonibꝰ ꝛ ſimiles diſtemperandi cū aqua edi uie acetoſe nenufaris ſempuiue ſolatri ꝛ ſimilibus Sed ſirupus de papauere eſt preſtans in hac re.

Secunda intentio perficitur cum cliſteribus de qbus ſupra ligaturis ventoſationibus prouocatione ſanguinis hemoroidalis ꝛ menſtrualis. Sed melius eſt vt diuerſiones ſint cum eūone ſicut ventoſationes in tibijs ſub genu in coxis in natibus in ſpatulis. lotōnes tamen brachioꝝ ꝛ crurium cuȝ aqua decoctionis papaueris lactucaꝝ ſeminis hyuſquiami florū nenufaris ꝛ ſimiliū optime cōferūt diuertédo ꝛ ſomnū inducédo.

Tertia vero intentio perficitur cū repcuſſiuis applicitis frōtipibꝰ parti āteriori colli fer vſq3 ad nucham cū oleo roſato aceto aq̄ roſata ꝛ ſi opus eſt cū magis infrigidātibꝰ addendo his ſuccuȝ plantaginis ſempuiue ſolatri niſi tumor cóicet exterius tunc eni oȝ icipere ab eo in quo ſit parū mollificationis ꝛ ſedationis doloris. ſicut mucilago ſeminis pſilij ꝛ ſeminis maluaruſci deinde ſtiptica applica colo ꝛ partibꝰ non tumentibꝰ. ꝛ ſi opꝰ eſt ſomni inductione ponātur circa frōtem ꝛ tépora ꝛ cōmiſurā coronalé ſemē papaueris hyuſquiami albi vſq3 ad ipſum opium cum aliquo liquore permiſta. ꝛ cholerica iuuatur valde ſi ſit emplaſtrum ex folijs ſenticis. i. rubi. Sed in cholerica aut pendente a materia aduſta ſint frigida aūt humida. In ſāguinea frigida ꝛ ſicca magis proportionantur ꝛ magis frigida in cholerica aduſta q̄ȝ in ſanguinea. in augmēto autem vſq3 ad medium ſtatus repercuſſiua cum reſolutiuis miſceantur ſicut ſi oxyrodio adderetur aliquid meliloti. ꝛ poſtea in ſtatu magis augendo melilotum. Et in his temporibus confert pulmo ari

etis madefactus in aqua decoctionis rosarum violarum florū nenufaris camemille meliloti quibus pro inducendo somnum potest addi papauer ⁊ semen hyusquiāi albi. Et eodem modo potes applicare colūbaꝫ aut catulum viuentes per mediuꝫ scissum ita ꝙ i sūma in principio approximentur repercussiua iam dicta. Jn augmento repercussiua cum resolutiuis vincentibus repercussiuis. sed in statu vsqꝫ ad medium eius vincant resolutiua. Sed post medium status vsqꝫ per totam declinationem sint resolutiua pura sicut ꝺcoctio facta ex meliloto ⁊ similibus q̄ non multum trāscendunt primum gradum. ⁊ sint oīa hec iusta posse capitis confortatiua tam stipticitate quadaꝫ q̄ꝫ forma specifica sicut flores āthos. i. rorismarini folia lauri sed cum violis possent temperari.

Quarta autem intentio corrigit accidentia. s. vigiliarum istātiam cum iam dictis. ⁊ ex proprijs sedantibus dolorem ē colūba vl' catulus viuus scissus per mediū ⁊ aspersus semine hyusquiami albi subtilissime pulverizato appositus loco dolenti.

Aliud fortius illo. ℞. casie lignee. ℥. i. opij. ʒ. ij. croci. ℈. ß. pulverizentur ⁊ cū aqua rosacea ⁊ pauco aceti albi ⁊ liniantur frōs ⁊ tēpora ⁊c. Experimentum Gerardi. ℞. terre sigillate quātū vis malaxetur cum aqua rosacea ⁊ aceto ⁊ tepidum soleis pedum applicetur. Stupefactiuum domesticum satis. ℞. conserue violarum cōserue nenufaris ana. ℥. ß. seminis papaueris albi. ℥. i. seminis hyusquiami. ʒ. i. zuccari quātum sufficit de hoc q̄libet die poterit exhiberi ⁊ quādo cetera non cōferrēt detur requies descriptōie Nicolai a media. ʒ. vsqꝫ ad. i. Caueantur tamen opiata maxime sumpta per os ⁊ naribus applicita virtute existente debili: qm̄ perimunt. Sitis autem sedatur cum aqua decoctionis tamarindorum ⁊ retentione eorū ⁊ similium in ore.

Urina autem prouocetur si obliuiscitur vrinare scalpendo inter anū ⁊ virgam vbi est collum vesice. aut etiam cimice aut sexcupedem in orificio virge iponendo. Et tandem qū hec nō suffecerint regionem vesice comprimēdo. ⁊ fomētando sicut cū oleo. paritaria ⁊ similibus. Caueant etiam astantes ne saliat ex fenestris ⁊ ne se aut ipsos percutiat. Si vero transierit in aschachilos cura vana est. ⁊ A. mortem pronūciat. si vero permutaretur ad substantiam cerebri: cura est ēt vana ꝭm plurimum A. tamen laudat phlebotomiam venarum. que sunt sub lingua.

Si vero i lethargiā curet̄ cura lethargie.

Ultima intentio est debitum regimen sex rerum nō naturaliū. Unde aer declinet ad. frigidum ⁊ sit redolens ex aspersiōe pomoꝝ floꝝ ⁊ folioꝝ redolentium necnon aspersione aque ro. vitentur calefacientia vt ignis sol flatus hominum luciditas aeris multa. strepitus ⁊ forme. i. picture. Cibus sit aqua ordei vl' ptisana subtilis a principio vsqꝫ ad statum inclusiue cū emulsione seminum cōium frigidorum ⁊ papaueris albi. de aqua tn̄ ordei ē superius sufficienter dictum. Similiter panis simile infusus ⁊ lotus cum aqua fr̄a. Similiter lactuca ⁊ acetosella condita cū acresta vl' vino granatorum muzoꝝ vl' acetosoꝝ: bibat autem aquā coctā cum pauco zuccaro: que permisceatur cuꝫ vino granatorum ꝭm libitum. aut bibat aquā ordei aut aquā prunorum aut tamarindoꝝ. Debent. n. tam cibaria q̄ꝫ medicinalia ad frigidum decliare magis tamen aut minus ꝭm tēpus morbi ⁊ tēpora anni necnon materiam qr in materia adusta competūt frigidiora ⁊ humidiora. ⁊ similiter in cholerica q̄ꝫ in sanguinea.

Nota tn̄ ꝙ huiusmodi potus in his apostematibus non debent eē valde frigidi actu: imo aliquādo actu tepidi vtputa tempore hyemis. qui canon tamē magis obseruād' est i apostematib' mēbroꝝ spiritualiū ⁊ nāliū. Et gradet̄ dieta ita vt a ꝓncipio vsqꝫ ad finē vl' statū poti' sit valde tenuis ſꝫ in ꝺclinatiōe min' ⁊ tunc magis cōuenit ferculū ex simila ⁊ magis i declinatione parū vini pauciferi optime lymphati ⁊ carniū cū acrib' alterata rum. Et in cholerica sint frigida ⁊ humida. Jn sanguinea frigida ⁊ sicca. Prouocet̄ sōmn' vt dictū ē oī igenio possibili. ingenietur etiā ad quietē quantū est possibile. cū ꝓsentia amicorum quos vereant̄ ⁊ oī blāditia possibili. quib' nō valētib' ligentur ⁊ detineantur nō tamē verberent̄: sicut in mania nō apostemosa vēter teneatur lenis si nō nāliter saltē cū clisteribus de quibus supra ꝺclinēt ad iocūditatē ⁊ animi ⁊ corporis quietē. Phlegmon ⁊ herisipila sunt apostāta i substantia cerebri. s. phlegmon a sanguine herisipila a cholera que distigūtur a phre. sanguinea ⁊ cholerica ꝑ signa superius dicta. ipsa autē iter se distigūtur per signa similia illis quib' distiguit̄ phrenesis sanguinea a cholerica. ⁊ eodē modo curat̄ sicut phreneses dicte Herisipila eni i cerebro curatur sicut phre. a materia cholerica cū aspsionibus ⁊ succis firgidis ⁊ humidis ⁊ ꝓprie sumptis ex corticibus melonis cucurbite ⁊ cucumeris quibus ēt ꝭm necessitatē frigidiora addātur ⁊ eedē itētiones accōmodāde sunt que dicte sunt i phre. cholerica ⁊ similiter phlegmon i cerebro curat̄ sicut phrenesis sanguinea appropriat tamē ei. A. phlebotomiā venaꝝ que sunt sub lingua post phlebotomias vniuersales.

Sibare est demoniū supfluū accidens cū sirsen calido cholerico ita ꝙ homo cū hoc ꝙ habeat sirsen alienet propter demoniū agitatiuū. est eniꝫ cū furore ⁊ rabie modū excedēte: demōiū eni siue mania lupina nō dicit i quiditate sua nisi alienationē cū rabie ⁊ furore ad differētiā manie canine que est alienatio nunc cū rixa ⁊ furore nunc cū iocis ⁊ applauxione sicut est de natura canū. ⁊ prouenit ab humore benigniori sicut a sanguine cholerico aut adusto. sed sibare dicit aggregatū ex demonio ⁊ apostemate cuius causa est cholera rubea pura aut adusta. Cuꝫ karabito eni puro fit alienatio ac rationis permistio ⁊ nō est in ipso demoniū si autē est cū ipso demoniū est sibare. Et multotiēs quidē ātecedit demoniū cum colera ipa ⁊ cerebrū impellit̄ in pricipio sue applicationis deinde sequitur apostema ipsa fixa. Jn karabito demoniuꝫ accidit ab apostemate. in sibare demoniū ⁊ apostema simul proueniūt a materia nec vnū est causa ex qua aliud iueniatur ⁊ si quādoqꝫ fiat vnūqꝺqꝫ causa additionis alterius. Species āt ⁊ cause sibara patēt ex dictis. Signa ꝓnostica demōstratiua ⁊ rememoratiua Similiter modi terminationis ⁊ pronostica sumūtur ab eisdē ⁊ eodē modo sicut dictū fuit in phre. ⁊ marie cholerica ipsius etiā cura est cura phre. cholerice cū additione ⁊ humectatione multa. iductione somni omnibus auxilijs: ⁊ oꝫ vt extremorū ligatio assiduetur cū ceteris generib' diuersionum materiā cholericā ⁊ vapores acutos a capite diuertētiū ⁊c.

Sequitur capitulum quartū de lethargia.

g Ratia Complemēti doctrine hic subdā capitulum de lethargia. Et iux̄ morē ꝯsuetuꝫ lethargia sirsen frūm sunt termini synonimi significātes hanc egritudinē que diffinitiue est apostema frigidū ad itraneū. Et hoc apostema nomē sūpsit ab accidēte. s. obliuione que ad ipsum sequitur. Lethargia eniꝫ apud grecos obliuionē iportat. Lethargia est duplex q̄dā phlegmatica vt plurimū eueniēs. ⁊ ꝓpterea. A. diffinit ipsaꝫ āpā eē phlegmaticum.

Quedā est melācholica raro eueniens nec ita ꝓprie dicta lethargia qū sit nō ita factiua obliuionis. Secūda distictio. quedam fit i pāniculis cerebri ⁊ hec raro: qū raro accidat humorē grossuꝫ viscosuꝫ i sbstātiā dēsaꝫ penetrare. Aliqn̄ fit i substantia cerebri: ⁊ hoc etiā raro lꝫ tamē frequētius q̄ꝫ paniculis qr raro cōtigit viscosuꝫ i viscosuꝫ penetrare. Aliquādo fit i vētriculis sed raro ⁊ tūc lethargia cōiūgitur apoplexie vl' epilepsie ꝭm maiorē aut minorē oppilationē licet alie sint differētie. Aliquādo ⁊ raro accidit i origine nuche ⁊ neruorū ⁊ i ipsis neruis ⁊ tunc lethargia cōiūgitur palisi aut spasmo. Frequēter autē ꝭm. A. accidit i meatibus an fractibus seu porositatib' cerebri qui meatus sunt plurimi vt patere potest i anatōia. Sed forte quis instabit

Si humores coligātur i meatibus cerebri ⁊ nō i subām cerebri itrent neqꝫ in pāniculis nō fiet solutio cōtinui ⁊ sic non erit apostema. Dicunt quidā ꝙ aliqua pars subtilior itrabit i substantiā ⁊ sic fiet solutio cōtinui ⁊ apostema. sed certe isti fallunt̄ male loquentes ad mentem. A. Si enim dum lethargia fit in meatibus oporteret aliquam particulam humoris ingredi substantiam cerebri aut panniculi ⁊ frustra dixisset. A. ꝙ raro fit in subām cerebri aut panniculis immo semper ꝭm hanc responsionem esset in aliqua parte. Ex dictis ergo aliter dicendum est ꝙ ꝭm plurimum humor colligitur in meatibus nō intrans ꝭm alquod sui in aliquam cerebri partem. ⁊ qum infertur ergo non facit solutionem continui neganda est consequentia: nam ille humor facit extensionem in partibus cerebri qum a lateribus

illius meatus sit in subã cerebri in fundo: similiter in parte supe riori panniculi. Ad magnam autem extensionem in partibus cerebri sequitur quedam solutio continui coniuncta male com positioni sequenti extensionem. ꝛ male complexioni sequenti na turam humoris que fortasse frigida est ꝛ etiam alteri male com plexioni sequenti conculcationem humorum in eo loco ꝛ prohi bitam transpirationem que fortasse calida est. Et hi tres mor bi apostema constituunt. Et ne miretur quis de hac respõsio ne: legat. A. tertia quarti tractatu secundo ca. de apostematibus ventosis. Et forte percutit percussione manus ꝛ proprie qñ in uenit spatium ad quod aggregetur: sicut stõus ꝛ intestina ꝛ qđ est inter panniculus circundantes ossa ꝛ inter ossa circundata lacertis ꝛ inter lacertos similiter: ꝛ quod circundat cordas ꝛ for tasse non resoluit spatia immo subtiliat membra coniuncta ꝛ ẽt resoluit ea: ꝛ generat in eis quod facit necessarium disrumpere ea ꝛ ventositas remanet propter spissitudinez suam: ꝛ propter grossitiem siue grossitudinem ꝛ spissitudinem eius quod conti net eaz cõstrictione pororum. vnde patet ꝙ in his verbis vult ventositatem tam in stõ qȝ intestinis qȝ inter ossa contentaz ex tendendo membra illa facere apostema ventosum: absqȝ ꝙ in tret alicuius membri subãz. Iterum lethargia aliquando est in cerebro anteriori faciens obliuionem cõicando nocumentum ventriculo. s. posteriori quandoqȝ vero est in cerebro posteriori que verius debet dici Lethargia ꝛ est plurimum contingens.

Cause Lethargie ꝑmitiue sunt multa frigiditas aeris mul tum imprimens in cerebra debilia. vinuz vinosum s. multum v[i]sus ceparum ꝛ omniuz multuz euaporãtium ad ca put ꝛ proprie vapores viscosos itẽ sõn° mult° ꝛ prope suꝑ reple tionem resupie dormire ꝛ de die. repletio nauseatiua ꝛ mltitudo cõmestionis fructuũ ꝛ cuiuslibet in quo est euaporatio ꝛ putre factio. Cause antecedentes sunt humores. s. phlegmatici fre quentius ꝛ melãcholici rarius ꝛ misti ex his. Cause vero con iuncte sunt idem humores in cerebro iam cõprehensi sicut ꝛ ma teria saduc. i. scotomie sed hec est vehementius cõfirmata vtra que enim ab eadem materia potest pendere lȝ materia scotõie sit magis vaporosa.

Signa Lethargie primo pronostica sũt tremor capitis grauitas eius ꝛ proprie ptis posterioris frequẽ ter cuz dolore paruo pigritia ad motus corporeos: Significãt enim materiam frigidam oppressuram cerebruz. Item signa suprascripta permutationus phre. in lethargiam demonstratiua primum dolor leuis sed continuus: qr subã cerebri non sentit non ẽ. n. dolor nisi per cõitatem ad pãniculum cooperientem anfractus ꝛ sic debet eẽ extensiuus ꝛ grauatiuus. secũdũ febris lenta: in apostemate. n. principalis necessaria est fe. propter ma gnam cõitatem cum corde. sed est lenta ratione phlegmatis: im mo qñq3 non sentitur. i. vix sentitur phlegmate leuiter putrente. Tertium subeth grauis. i. somnus profundus propter forte oppilationem ab humore multo grosso ꝛ viscoso ꝛc. Quartũ obliuio apostemate ledente ventriculum posteriorem aut per essentiam: aut per cõitatem. Quintum anhelitus tard° dimi nuta necessitate ꝛ debilis ob debilitatem musculorum pectoris ꝛ diaphragmatis ob nocumentũ cerebri cum strictura propter aggregationem materie: ꝛ qr obliuiscitur anhelare: cum sputo propter catarrum: immo est aliquãdo tanta obliuio vt os clau sum obliuiscuntur aperire ꝛ apertum claudere. Sextũ singul tus cõicato nocumẽto stomacho per neruos reuersiuos: ꝛ al bedo lingue frigiditate ꝛ hũiditate dealbante. ꝛ phlegmate su per asperso pigritia respondendi quasi nõ intelligat aggrauatis sensibus interioribus: ꝛ cõicato nocumento lingue propter no cumentum in septimo pari neruorum cerebri ortum habente a termino cõi inter nucham ꝛ cerebrum. Permistio itellectus ꝛ amentia leso vẽtriculo medio per essentiam aut per cõitatem. egestio humida deriuato phlegmate ad itestina iux° aphorismũ quibus spumose egestiones in diaria his phlegma a capite de fluit: vrina sicut asinorũ phlegmate aut vaporibus ei° cũ vrina permistis: iacent precipitati in lecto ecõtrario habentibus kara bitum qr cum quiete sine furore ꝛ motu. Pulsus magnus vir tute satis constante ꝛ instrumento obediente cũ necessitate. nec obstat anhelitus paruus qui ꝑm plurimuz ẽ in istis qȝuis anhe litus ꝛ pulsus proportionentur: anhelitus enim currit cursu pulsus. nam pulsus ꝛ ãhelitus licet sint proportionabiles non tamen equales. i. eundez situm detinentes in suis latitudinibus sed melius sunt proportionabiles in sanis: sed non in egris qũ possint aliquando impediri instrumenta. s. anhelitus ꝛ non pul sus ꝛ econtra. similiter in lethargia impediuntur magis instru menta anhelitus qȝ pulsus magis nocitis neruis qȝ arterijs. Sunt pulsus rari qr satisfit necessitati per magnitudinem. Et per idẽ tardi. sunt tremuli ꝛ vndosi debilitata virtute: Et qr apostema est molle ꝛ in membro molli assimilatur pulsibus per pnemonicorum in molitie non tamen in velocitate ꝛ frequentia maiori existente necessitate in peripneumonia. Sunt etiam in peripneumonia longiores ꝛ latiores vt melius satisfiat necessi tati: Et qr arteria a phlegmate in peripneu monia ãplius remol lita ꝛ dilationi ptior pulsus sunt cadentes in medio. Pro quo nota ꝙ repitur pulsus cadens ꝛ est pulsus cuius quies est valđ longa inter duas pulsationes ita scilicet ꝙ alia pulsatio fieri po tuisset. Est. n. ille pulsus cadens lethargicorum. Alius est pul sus intercidens vt in cõmento pulsuum de pulsu peripneumõi corũ ꝛ est quum deficit alia pars motus: est enim geminans mo tum quasi bis pulsans vt est anhelitus puerorum flentium. Et ille accidit in peripneumonicis ꝛ fit propter defectum virtutis: ideo peripneumonia est mortalior lethargia capitulo allegato. Ex quibus vides ꝙ aliter hic sumitur cadens in medio ꝛ aliter secunda primi. vnum signum commune omnibus speciebus le thargie est retentio vrine: aut qr obliuiscunt vrinare aut propter debilitatem lacerti colli vesice. Signa autem materierũ ꝛ ma xime melancholie nam signa predicta phlegmatice magis ap propriantur. in melancholia enim dolor est fortior: qr frigiditas siccitati cõiuncta est actiuior: est ẽt longioris durationis cũ me lancholia tardius resoluatur. Secũda est rixa ꝛ alienatio ma teria magis stimulante. Tertio sunt oculi aperti sicut congela ti in vnum locum intuentes siccitate melancholie magis muscu los palpebrarum contrahẽte: ꝛ adsunt cetera signa melancho lie ꝛ sunt etiam signa sumpta a cõplexione habitudine ꝛ huius modi: ꝛ nõ est in subeth sicut in lethargia: licet forte adsit ipotẽ tia vigilandi. Signa vero loci apostemati sunt hec nã si ẽ in subã cerebri subeth est fortior qr materia est magis opprimens ꝛ per idem difficultas maior ad motũ: albedo lingue maior ipa amplius phlegmate aspersa: oculi sunt eminentes relaxatis ꝛ cõ pressis neruis obticis. Si vero sit in pãniculis dolor est for tior: motus leuiores: maior sensuum oppressio.

Pronostica cum multiplicantur accidẽtia lethargie ꝛ sudor est perimens vt si multiplicetur tremor membrorum. Sudor di aphoreticus ꝛ anhelitus fiat paruus sed frequens cum strictu ra ꝛ oregmone ꝛ si econuerso dilatetur anhelit° ꝛ fiat fortis mio ratur subeth hebetudo sensuum ꝛ tremor membror sperak sal° ꝛ maxime si appareat aliqua bona crisis vt apostema post aures vel in cute capitis ꝛc. Cura lethargie.

Cura Lethargie qnqȝ exigit intentiões curatiuas Pria eũat. Secunda diuertit. Tertia in pricipio repercutit in medio simul repaties ꝛ resol ués sed in fine solũ resolués: ꝛ eãm cõiunctã educẽs. Quar ta corrigit accẽtia. Quita ordiat debitũ regimẽ sex rer nõ nãliũ Pro prima intentione si phlegma aut melancholia fuerint peccantes cum sanguine ꝛ cum ipso educibiles premissa vẽtris lenitõe reliquis cõsentiẽtibus phlebotomie ichoetur a phlebo tomia ꝛ ꝑm pl'in fiat de cephalica sinistra: aut dextra ꝑm ꝙ in de xtra aut sinistra parte materia continetur: ꝛ hauriantur conimu niter ℥. sanguinis vel circa. Si vo hũores iã dci ñ fuerit edu cibiles cũ sãguie. sãguie tñ peccãte ab eũone hũorũ ĩchoãdũ postqȝ sequi debet phlomia. Si vero sanguis nullo modo peccauerit: sufficiet aliorum hũorum eũo. Verũ aliquando o3 in primis phlebotomare venas saphenas ꝑm ꝙ dictum fuit in phrenesi: ꝛ aliquãdo basilicã dextrã aut sinistrã si splen aut epar miserint mãm. Euacuantur aũt humores phlegmatici cum hierapicra simplici ꝛ composita pilulis cochijs ꝛ his q̃ dcã sũt superius in soda phlegmatica premissa digestione saltem ante

eradicationẽ cum oxymelle simplici ⁊ composito squillitico siru po de sticados ⁊ aquis rute saluie botonice sticados isopi maiorane ⁊ ceteris suprascriptis in soda phlegmatica. Melancholia vero digeratur cum sirupo de epithymo sirupo de pomis dulcibus ⁊ aquis buglosse boraginis sticados ⁊ ceteris superius dictis in soda melancholica ⁊ soluatur cum educentibus melãcholiã suprascriptis ⁊ inferius in cap. de melãcholia describendis. Sed inter omnia clisteria obtinẽt principatum ⁊ sunt radix cure: quapropter duo saltẽ in die naturali facienda sunt vbi eadẽ die nõ fiat alia euacuatio. Descriptio clisteris in phlegmatica est illa. ℞. saluie maiorane rute betonice rorismarini assari siue bachare: isopi sticados arabici ana. M. i. cõtundãtur grosso modo: ⁊ bulliant in octo. ℔. aque ad cõsumptionẽ dimidij ⁊ coletur: de qua decoctione accipianť. xv. ℥. ⁊ cũ trib⁹. ℥. olei cõis ⁊ duabus. ℥. mellis ro. ⁊ pauco salis fiat clistere. ⁊ si opus ẽ facere clistere acuti⁹ addať hiera simplex vel cõposita vel electuarium indum ⁊ similia: decoctio posset fortificari si suprascriptis adderetur centauree minoris. M. i. ⁊ similiter colo͂qntide ʒ. ij. cartami. ℥. i. corticũ radicũ capparis seminis vrtice ana. ℥. ſ.

Clistere cõferens lethargie melancholice que raro aduenit ⁊ si accidit raro eradicatur. ℞. epithymi. ℥. i. colloquintide interioris. ʒ. ij. polypodij. ℥. ſ. calamẽti. M. i. coquanť in quattuor ℔. aque ad dimidij cõsumptionem. Galieni clistere efficax ⁊ sublime ad apoplexiã paralisim lethargiã tã phlegmaticã q̃ȝ melancholicam. ℞. radicis ciclaminis colloquintide ana. ʒ. i. ſ. carthami. ʒ. i. centauree mĩoris. ℥. ſ. hellebori nigri. ʒ. i. assari. ʒ. viij. coquãtur oĩa in aqua sufficienti ⁊ fiat clistere. His autẽ clisteribus in phlegmatica addi potest salgemma ad acuẽdum ⁊ sal indum in melancholica. Et debes clisteria acuere magis aut minus ẜm maiorem aut minorem stuporem ⁊ ẜm egri tolerantiam ⁊ febris acuitatem: Incipere tamen debes a leuioribus gradatim procedens ad fortiora. Et si eger non potest tenere clisteria facias minus stimulantia subtrahendo sal ⁊ mel.

Uomitus aliquando confert stomacho multum repleto ⁊ ipso communicante vapores aut materias capiti ẜm plĩm tamẽ nocet vbi ergo cõueniat accipiãtur due. ℥. oxymellis simplicis: aut squillitici cum quattuor. ℥. decoctionis raphani in quo si volueris fortius vomitiuum steterint infusi in eo fustes hellebori per vnam noctem. aut accipe dictum succum cum oxymelle iã dicto

Secũda intentio cõpletur cũ ventosationibus fricationibus ligaturis lotõib⁹ que cũ fiat sine euõne icipiant a nucha ⁊ collo ⁊ gradatĩ descendẽdo ꝓcedãt que frequenter reiterentur ⁊ ante cibũ ⁊ post cibũ vt mã ĩ capite nõ figať. Cõfert ẽt ꝓuocatio hemoroidarũ ⁊ mẽstruoꝝ: maxie si ex eoꝝ retẽtiõe ꝓuenerit: necnõ quecũq̃ȝ euõ cõsueta renoueť: gargarismata ṽo masticatoria ⁊ sternutatoria ñ ita q̃ pñ⁹ admĩstrarẽ: ⁊ ñ nisi vlĩb⁹ p̃missis ⁊ reiteratis p̃cipue sternutatoria multũ. n. ĩgetãt: ⁊ mãȝ dilatãt ita vt quãdoq̃ȝ perducãt ad apoplexiã mã ad vẽtriculos delata.

Tertia intentio cõpletur cum his que repellunt materiam in principio sicut oleum rosaceum triplum ad acetum aut dupluȝ approximandum fronti temporibus ⁊ collo. Et si appareret nimis frigidum adde aliquid stipticum calidũ sicut oleũ de mastice aut menta. Et in augmẽto misceantur resolutiua cum repercussiuis vsq̃ȝ ad medium status gradatĩ versus statũ augẽdo resolutiua sicut si suprascriptis adderet parum castorei. Sit aũt hoc oleum factum ex oleõ completo ⁊ rosis rubeis completis. In phrenesi autem sit omphacinũ ex rosis rube. non cõpletis. Et post mediũ status vsq̃ȝ ad totã declinationem põatur resolutiua pure sicut acetum squilliticũ conquassatum cum oleo rosaceo in quo distemperatuȝ sit castoreum: confert in augmento ⁊ euigilare facit: ⁊ quandoq̃ȝ in statu pro oleo rosaceo fiat permutatio ad oleum irinum ⁊ de narcisco. Et quandoq̃ȝ permiscentur capilli hominis adusti triti multũ cum aceto vsq̃ȝ dum fiat sicut vnguentum ⁊ est medicina ratiõalis in lethargia ⁊ subeth excitans cito a somni profunditate. Et quãdoq̃ȝ misceťur eis castoreum magis in statu vel prope. Emplastrũ ex inuentione Mesue cõferens lethargie in statu ⁊ decliatione faciens euigilare ⁊ hoc. ℞. piretri sinapis squille ana. ʒ. i. castorei euforbij ana. ʒ. v. omnia cum succo aphodilloꝝ ⁊ succo sansuci misce ⁊ epithymetur pars posterior capitis: ⁊ est acutũ rubificãs imo forte vesiccãs. Squilla quoq̃ȝ cũ oleo ro. ⁊ aceto trita addẽdo castoreũ ẽ medicina efficax ⁊ experta. Si aũt diuturna efficitur hec passio grana tria castorei cuȝ. ℥. ſ. oxymellis in potu exhibita ẽ medicina experta. Similiter tyriaca metridatũ dia muschus diambra optime conferũt cõfortando ⁊ resoluendo ad resoluendum ẽt posunt fieri fomenta ex ruta decoctione maiorane: calamẽti: sticados vsq̃ȝ ad sinapiȝ ⁊ squillaȝ in aqua cũ pauco aceto acutissimo infundendo spongiã in hac decoctione ⁊ optime expressam superpone loco apostemato ⁊ bis aut ter reitera: post cuius amotionem sequatur inunctio cum aliquo ex suprascriptis.

Quarta vero intentio sedat subeth ⁊ obliuionem loquendi: vrinandi ⁊ egerendi ⁊ aliorum incitando eos ad loquendum ⁊ euigilando cum clamore ⁊ extirpando pilos maxime ex membris inferioribus: ⁊ ligando fortiter membra inferiora: ⁊ cõprimendo vesicam ⁊ pecten ad hoc vt vrinẽt ⁊ ceteris ingenijs in phrenesi dictis. Si tamen permutaretur ad paralysim nõ est prohibendũ imo cum fricationibus eiusdem partis adiuuãdũ qum paralysis sit minor morbus q̃ȝ lethargia ⁊ proprie quando timeres permutationem ad apoplexiam.

Quinta intentio completur locando eos in aere lucido pleno imaginibus ad calidum ⁊ siccum tendente cum accensione ignis ex lignis iuniperi lauri rorismarini ⁊ similibus redolentibus. Cibus autẽ sit aqua ciceris siue brodium ciceruȝ vel lupinorum ⁊ potus sit aqua mellis cui possunt addi dum coquitur tria aut quattuor grana pipis. Et si opus fuerit grossiori dieta dentur vitelli ouoꝝ ⁊ vinum vinosum in valde modica quãtitate cõcedi põt. brodium quoq̃ȝ carnium cum pauco cinamomi aut piperis ⁊ panata subtilis est ad hanc intẽtionẽ sed dieta sit subtilis vsq̃ȝ ad medium status deinde ingrossetur iuxta canones vniuersales abstineat ab aqua frigida parũ dormiat vnde excitetur de media hora in mediam horam: ⁊ dormiat capite leuato ⁊ post cibum stet vigil per vnam horam. Sit venter ei⁹ inanitus cum clisteribus vt supra: ⁊ omnes euacuationes naturales procurentur: fricationes fortes vicẽ suppleant exercitij. prouocetur ad irã ⁊ tristitiam ⁊ coram eo stent clamantes ⁊ strepitus facientes vt non ꝓfundetur in somno: imo gratia huius semper odoret ⁊ in naribus ponatur acetũ acutissimũ ⁊c.

De subeth sahara siue dormitatõe vigilatiua.

Ubeth Sahara dormitatio vigilatiua sũt termini synonimi significãtes apostẽa mistũ ex phlegmate ⁊ cholera ad intra craneũ. Et sũpsit hoc apostema nomen ab accidentibus. s. a somno ⁊ vigilia Subeth enim apud arabes somnum importat sahara vigiliam inde subeth sahara idẽ sonat apud arabes qđ dormitatio vigilatiua apud latinos. In hoc aũt apostemate aliquãdo phlegma vincit choleram ⁊ tunc dominante somno malo supra vigilias malas vocatur subeth sahara. i. dormitatio vigilatiua: vicente autẽ cholera supra phlegma maior est vigilia mala q̃ȝ sõnus malus ⁊ tunc dicitur sahara subeth. i. vigilatio dormitatiua vnde sicut apostema est mistũ ex phlegmate ⁊ cholera ita accidentia sequentia hoc apostema sunt mista. Et si dominetur accidentia cholere ⁊ tunc magis ꝓportionatur phrenesi. Et si magis dominatur phlegma magis dominantur accidẽtia phlegmatis: ⁊ tunc magis ꝓportionatur lethargie: ⁊ si hũores equãtur: accidentia equantur. Cura exigit easdẽ intentiones que dicte sunt in phrenesi ⁊ lethargia: sunt tamẽ complende medicinis mistis euacuantibus ⁊ diuertentibus phlegma ⁊ choleraȝ ⁊ eisdem repercutientibus ⁊ resoluentibus: ⁊ similiter sedantib⁹ accidentia mista. ⁊ regimen similiter fit mediũ inter regimẽ phrenesis ⁊ lethargie. Et phlebotomia est multũ in hac necessaria cũ mistio hũorum arguat repletionẽ.

Capitulũ quintũ de apoplexia

a **Poplexia** Dicitur a poplexiȝ grece idem sonante q̃ percussio latine cadit enim apopleticus ac si esset percussus. Est aũt diffinitiue ẜȝ Aui. ociositas mẽbrorũ a sensu ⁊ motu ꝓpter oppilationẽ contingẽtẽ in vẽtriculis cerebri ⁊ in cursibus spiritus

sensibilis ⁊ motiui. Ociositas a sensu ⁊ motu ponitur loco generis ⁊ nō est nisi ablatio sensus ⁊ motus: qđ intelligendū ē de omni sensu tā interiori q̄z exteriori in apoplexia forti. sed in debili credit aliquā eē opationē sensus interioris: lz nō exterioris Est eni possibile eē oppilationē in origine nuche ⁊ ēt in origie neruorū orientiū a cerebro anteriori licet vētriculus mediꝰ nō sit multū oppilatus ⁊ sic de vētriculo anteriori qui est multum latior: operabūt ergo aliqualiter virtutes eorū sicut ⁊ i epilepsia operantur. Aufertur etiā omnis motus mere voluntarius nō autem omnis naturalis aut mistus qū sit ad vitam necessariꝰ motus cordis ⁊ motus aliquis pectoris quoꝝ primus est nālis reliqꝰ mistꝰ. Verū i forti apoplīa ēt aliq motꝰ misti auferūt sicut motus ꝺglutōis lz apoplīa nō auferat: Et hi auferunt a mēbris que cōsueuerūt sentire ⁊ voluntarie moueri. Additur postea propter oppillationē ad exprimēdū cām apoplexie in vētriculis cerebri. s. primo secūdo ⁊ tertio ⁊ in cursibus spiritus sensibilis ⁊ motiui. i. in meatibus cerebri qui sunt multi in ipsa cerebri substantia p quos meatus ipsi spiritus mouētur. Et per cursus intelligamus origines siue meatus nuche ⁊ neruorū per quos spiritus sensibiles ⁊ motiui ad mēbra deferunt Ex quibus infertur apoplexiā eē accidēs sequēs oppilatiōez licet etiā sit morbus cū per eā ipediāt cordis ⁊ mēbrorū ⁊ anhelitus operationes. fuit aūt cōuenientiꝰ ponere in diffinitione eius ociositatē pro genere q̄z oppilationē: cū illa sit nobis notior ⁊ hec qdē de itētione medicorū dicta sūt. Aristoteles ⁊ philosophi dicerent apoplexiā eē potius passionez cordis q̄z cerebri: qr ponūt cor eē principiū sensus ⁊ motus a quo nerui habent originē. Veꝝ medici licet cōcederēt apoplexiā eē per cōitatē a corde vnde dicit. A. xi. tertij secūdo capi. iuxta finē. Egritudines melancholice ⁊ epileptice nō euacuant a cōitate cordis tamē volūt apoplexiā appropriari cerebro ⁊ nō cordi: ⁊ cerebꝝ esse principiū sensus ⁊ motus ⁊ neruorū. Veꝝ cū medici simꝰ sequamur medicos. Utrum autē in apoplexia auferātur operationes intellectus cū intellectus sit virtus non operās per organū ⁊ etiā a corpore separata intelligat p spēs reseruatas est dubium nō paruū cū oporteat tertio de aīa intelligentes phātasmata speculari: ⁊ sic requiritur virtus cogitatiua que p ventriculū mediū operat. Credo q̄ huius questionis vtraqz pars pōt defendi sicut accidit in rebus dubijs: lz nisi vna sit veritas ⁊ ex diffinitione supius posita māifeste pz solū diffinitā eē apoplexiā per eēntiā in cerebro: ⁊ nō p cōitatē. cū in apoplexia p cōmunitatē siłr ppter nocumētū cordis aut oppilationē arteriaꝝ apopleticarū nō sit oppilatio in ventriculis cerebri ⁊c.

Alman.

Cum aliqs quasi dormiēs iacet ⁊ sine somno stertit. ⁊ cū pungit nō sentit tūc iam patitur apoplexiā. Est autē huius egritudinis quātitas sm q̄ fortiter aut debiliter stertit. Si autē spūa ab ore exierit nō est ei medicandū. Cū āt parū stertit egritudo est leuior. Hec qdē passio aut interficit cito aut in paralysim trāsit.

Jo. Ar.

Cum aliqs. Capłm istud diuidit in duas ptes. Prio determinat de apoplexia theorice. Scđo practice. Scđa ibi. Cū ergo ista. Pria i tres Prio pōit signa apoplexie absolute. Scđo inuēs distictionez quandam apoplesie ponit signa fortis apoplexie ⁊ debilis. in tertia modum terminationis ipsius. Secunda ibi. Est autem huius egritudinis ⁊c. Tertia ibi. Hec āt passio ⁊c. De pria parte dicit: q̄ cū aliqs iacet q̄si dormiēs ⁊ stertit in moduz dormiētis: nō tamē dormit: ⁊ cū pūgit aut ifert sibi aliqs dolor ēt fortis nō sentit: tūc ille patit apoplexiā ita q̄ hec duo signa scilicet iacere i modū dormiētis cū stertore lz non dormiat: ⁊ non sentire neqz ēt moueri pcipue cū pungitur aut ifertur sibi fortis dolor significāt apoplexiā. De secūda pte dicit: q̄ huius egritudinis quantitas. i. apoplexia iudicat fortior aut debilior sm fortē aut debilē stertorē. Si. n. ipso fortiter stertēte spuma ab ore exierit nō ē ei medicādū in ea. n. ppter ipiꝰ fortitudinē nō ē spes liberatiōis. Si aūt parū stertat ⁊ spūa ab ore nō exierit tūc ē leuior i q̄ spes liberatōis hēri possit lz difficile. Ultio dicit q̄ hec egritudo aut cito iterficit cū ē multū opprimēs cerebꝝ ex eo q̄ phibita debita respiratōe cor suffocat: aut si debet liberari transit in paralysim mā pmutata a vētriculis cerebri ad neruos aut ad originē nuche. ista āt palysis aut ē vniꝰ lateris tm̄ lz sm płm dextri aut ē āboꝝ: ⁊ tūc hō remanet sine sensu ⁊ motu in oibus ptibus pter q̄z i ptibꝰ faciei qbꝰ dat sensus ⁊ motꝰ p septimum par neruoꝝ ab ipo cerebro imediate ortū hn̄tiū. Si. n. eēt palysis i oibus ptibꝰ: tūc eēt apoplīa. Sz circa spumā intellige q̄ spūa est ꝯgeries multaꝝ āpullaꝝ i hūiditate quadā reptaꝝ q̄rū cā imediate ē aer aut vapor aut vētositas sub hūiditate illa reclusa eleuās illā in altū: retiet tn̄ ppter hūiditatis viscositatē. Cū g̃ in apoplīa anhelitꝰ est strictꝰ ⁊ fit suffocatio tūc calor ebulliens ꝯuertit aliqd illiꝰ hūiditatis i vapores q rēti sb hūiditate viscosa i cuppū eleuata faciūt āpulas ⁊ spumā. Secūdꝰ modꝰ ē qr anhelitu stricto aer egrediēs pmiscet cū hūiditate cui obuiat ⁊ ipz eleuat i āpullas. ⁊ hi duo modi mortē significant significādo vehemētiā cōstrictōis anhelitꝰ. Est āt tertia spūa nō pnitiosa fcā ex retentione humiditatis in ore vnde aer permiscetur cum illa humiditate: aut propter longam moram: aut propter multam locutionem ⁊c. Stertor āt fit pp aerē ispiratū ⁊ expiratū p loca angusta ⁊ p pulmonē ⁊ cānā eius: Coāgustat āt pp ipotētiā virtutis dilatātis pectꝰ aut ppter multā hūiditatē i vijs anhelitꝰ ꝯtētā quorū vtrūqz arguit anhelitꝰ suffocationē quāto autē aer trāsit p loca magis āgusta tūc ē maior stertor ⁊ maior suffocatio: q̄nto āt p mius angusta mior stertor ⁊ mior suffocatio: ⁊ p ꝯn̄s apoplīa debilior. ⁊ hoc sm płm. Est. n. possibile puo vel nullo stertore existēte anhelitū eē strictissimū ⁊ h̄ qr nullꝰ vł minimus aer penetrabit p ea loca ⁊ tn̄ apoplexia erit fortissima imo sic ē itēdēte ad mortē ex apoplīa: stertor. n. ꝯtīue remittēdo pcedit. Nota tertio apoplexiā nō semp iterficere aut i palysim terminari: imo q̄nqz mā crenice expellit iux̄ aphorismū. xm sexte pticule. Caput dolēti aut circūdolēti: sanies aut aq̄ aut sanguis fluens sm nares aut aures aut os soluit egritudinē. Veꝝ h̄ crisis rarissime fit in apoplīa cū vtꝰ sit debilis ⁊ młtū oppressa a tāta mā cuiꝰ signū qr si vtꝰ fuisset fortis nō pmissū tātā mām ꝯgeri. Et hec itelligēda sūt de apoplexia māli p eēntiā in cerebro de reliqs minime.

Iux̄ ordinē premissū ad spēs ⁊ cās veniēdū ē. Pria distictio Aliq̄ apoplexia ē fortis aliq̄ debił aliq̄ media. Fortis i q̄ vix apparet anhelitꝰ. ⁊ ē sine stertore ⁊ spūa. Media i q̄ anhelitꝰ ē debilis: lz māifestꝰ ⁊ ē cū stertore ⁊ spūa debilis i q̄ anhelitꝰ ē satis fortis ⁊ ordiatꝰ sine spūa ⁊ stertore. Et hoꝝ accidētiū cā supina redita ē. ⁊ ex his hētur scđa distictio q̄ aliq̄ ē mortalis: aliq̄ salubris. Prie due interficiūt: sz pria velociꝰ secūda. Tertia āt ē salubris. qr possibilis ē liberatio lz cū difficultate iuxta aphorismū xli. secūde pticule. Soluere apoplexiā fortē ⁊c. Tertia distictio aliq̄ ē apoplexia p eēntiaz in capite aliq̄ p cōitatē sicut cū oppilātur vene siue arterie apopletice aut coarctatorie a sanguie phlegmate aut melācholia: aut attenuatorie a friditate forti: aut stipticitate: aut ab aliq̄ re exterius fortiter cōprimēte: ⁊ aliqn̄ fit cā cordis pp oppilationē malā cōpłionē: aut debilitatē. Vn̄ i his duobꝰ cāibꝰ spūs vitales nō trāsmittūt a cerebro ex qbꝰ debēt fieri spūs aiales: ⁊ qr ēt debēt ꝯcurrē ad q̄scūqz opōnes sensitiuas ⁊ motiuas. Tertiꝰ cāus qn̄ in aliquo mēbro eēt fortis dolor pp quē cerebꝝ ꝯtraheret. vn̄ fieret spasmꝰ vniuersalis in toto: sz h̄ forte magis debet dici epilepsia q̄z apoplexia. Quartus cāus vbi a toto sicut in febribꝰ cōicarent vapores capiti vētriculos oppillātes ita vt fierēt sine sensu ⁊ motu ⁊ h̄ idē eisdē vaporibus ab aliquo pticulari mēbro cōicatis. Aliqn̄ apoplexia ē p essentiā in cerebro pp oppillationē: aut attenuatoriā: sicut a frigore forti extrinseco occurēte aut ex approxiatōe alicuius rei venenose vn̄ cerebꝝ ꝯtrahit: aut a pcussione: aut casu cōprimente os sup cerebrū aut sanguie aut alia mā retenta inter os ⁊ cerebrū aut a simili materia in meatibus cerebri existente. Aliquādo oppilatio est coarctatoria propter sanguinem phlegma melancholiam in ventriculis cerebri contentaz ⁊ aliquādo ppter

forté doloré cerebri ipm cōtrahit taliter vt fiat huius oppilatio. Cause auté sumpte ex rebus non naturalib⁹ sunt sicut aer fetidus aut vehemēter frigidus ⁊ hūidus ⁊ vaporosus. ⁊ sicut nimis pot⁹ quinta aphorismoꝝ. Si iebriatus quis et repēte fine voce ⁊c. Necnō crapula multa vsus lōgus reꝝ frigidaꝝ caput repletiū aut stupefactiū sōnus multus et ꝓprie de die ⁊ resupine retētio euonū cōsuetaꝝ nimia quies aut nimis forte exercitiū subito occurrēs timor mult⁹ aut tristitia. Et ex his sequit quarta distictio ꝙ aliqua apoplexia est materialis: quedā imaterialis pp forté cōstrictioné cerebri. aut ꝯtractioné pp aliquā causam intrīsecā aut extrīsecā sicut a dolore aut accidētibus animi.

Plures tamē istaꝝ magis merent nomiari epilepsie qꝫ apoplexie qū epilepsia sit spasmus vniuersalis. sicut apoplexia est palysis vniuersalis. apoplexia vero nūqꝫ fit a causis exiccāub⁹ qū cerebꝝ nō possit tm̄ exiccari vt homo fiat apoplectic⁹.

Signa vero quedā sunt pronostica ex quib⁹ est dispositio corpoꝝ ad apoplexiā ⁊ ista sunt frigida ⁊ humida maxime ẜm cerebꝝ ꝯplexionaliter ⁊ etatiue vt scđa aphorismoꝝ. Epilēticoꝝ Juuenib⁹ i cōmēto ⁊ aphorismoꝝ. vi. apoplectici maxime fiunt his etatib⁹ a quadragita annis vsqꝫ ad. lx. et in hac etate magis ab hūore melācholico: lꝫ in decrepitis magis a pplegmate. pueri vero magis incurrūt epilepsiā pp fortitudiné caloris vapores excitātis: que sunt magis imediata causa epilepsie sicut humores frequētius apoplesie ⁊ cum hoc pueri habēt virtuté forté non sinēte multā materiā cōgregari. Horū oppositū est i senib⁹ ⁊ ꝓprie decrepitis. Jtē hūtia capita parua et stricta sunt ad apoplexiā pata. Vertigo pseuerās in senib⁹ cū debilitate sensuum. incubus. iectigatio stupor pigritia ad motus corporeos grauis ⁊ longus somnus cū repletione. tremore in toto ꝓprie in capite. cōtussio détiū in somno vrina nigra. i. liuida. obscura. grossa. cineritia. vaporosa. i. cū multa spuma tenaci cū multo sedimine serino siue furfureo. i. diuiso i puas partes tamē compactas vt sunt serrature ligni aut serinuꝫ. i. simile sero lactis vl' fermēto in aqua dissoluto. iflatio venaꝝ guideꝫ arguens multā materiā oppilaturā arterias subeticas aut cerebri vētriculos. hec quidé apoplexiā ꝓnosticant. Signa inchoantis apopoplexie sunt clamor deiđ anhelitus mugiosus deinde vox sicut strāgulati ⁊ hec sunt qū apoplexia icēperit sed nondū multū ipresserit postea ipsa iā multū ipriméte fit stertor. postea spuma. ⁊ fit ablatio sensus ⁊ motus ad modū superi⁹ expositū Et hec veritaté habent in apoplexia media cōiter cōtingente. in fortissima auté fortasse nō pcedét ista pp subitū aduētuꝫ eius neqꝫ etiā aparet stertor modico aere ⁊ tarde ispirato: i debili etiam non est stertor nec vox strāgulati nec forte anhelit⁹ mugios⁹ lꝫ clamor frequēter precedat. Signa auté significātia materiaꝫ sanguineā sunt facies ⁊ oculi rubei: ⁊ calore multū suffocato tédit illa rubedo i viride ⁊ tādé i nigrū tensio venaꝝ guideꝫ. venarum faciei. oculoꝝ frōtis tépoꝝ ⁊ venaꝝ que sunt post aures ⁊ plenitudo venaꝝ que sunt sub ligua ⁊ fit subito valde. ⁊ si precessit casus vl' per cussio est illud manifestius ⁊ pulsus plenus

Phlegma vero significat color alb⁹ oculi plēi lippa. nares humidi humiditas ex ore profluēs oregmō ⁊c. Melācholiaꝫ aut significat color tēdens in fuscū. priuatio huiusmodi humiditatū a capite ꝓfluētiū. ⁊ sunt signa comunia significātia spetié materie sumpta a cōplexione habitudine etate sexu regione arte ⁊ regimine de quib⁹ supra. Spuma quoqꝫ significat spetié humoris suo colore albo attractiuo citrino rubeo ⁊c.

Signa Apoplexie apostemose est fe. cōtinua secuꝫ coniuncta. Aliquando tamen apostema procedit ⁊ tunc sunt signa apostematis de quibus supra. aliquando subsequit mā fixa ⁊ soluéte cōtinuū. Signa distinguētia inter apoplexiā ⁊ subeth sunt qꝛ in subeth remanet auditus ⁊ visus ⁊ operationes alique sensuum interioꝝ ⁊ exterioꝝ ⁊ fit magis paulatine. Differt a syncopi qꝛ in syncopi facies est sicut mortui reuocato sanguine ⁊ spū ad cor in apoplexia facies est ẜm cōsuetudiné. Et in syncopi pulsus est submersus debilis valde interdum vermicularis: sed in apoplexia est fere pulsus consuetus. Et in sycopi ẜm plm casus in terrā est velocior ⁊c. Differt ab epilepsia qꝛ in ea sunt motus spasmosi in apoplexia nō: lꝫ quādoqꝫ fit cū spasmo in facto esse. ⁊ epilepsia est cū periodis: apoplexia nō. Differt a ꝓfocatione matricis: qꝛ prefocata audit ⁊ sentit ⁊ adsunt ei operationes sensuum interiorum. Apoplexia per colligantiā cognoscitur qꝛ precesserunt nocumēta totius vel membri cōicantis. Si vero fit per essentiā non est necessarium tale precessisse ⁊c. Oppilatio auté arteriarum subeticarū cognoscitur ẜm plm per inflationem venarum colli. ⁊ cū absentia nocumētoꝝ cerebri. Jlla aūt que a corde est cognoscitur qꝛ ẜm plurimū est facies sicut mortui: est. n. ẜm plm syncopi cōiūcta. Ultimo distinguit apoplecticus fortissima apoplexia a mortuo per quatuor signa. Primū est vt in aere quieto aperiantur os ⁊ nares cottō subtilissime carminatū: aut candela accensa cum flamma ex oposito narium ponatur aut cyatus plenus aqua super extremitate pectoris ipsius resupini ponatur: tunc si non videatur aliquod istorum moueri certum est ipsum esse mortuum: ꝙ si contra in istis aliquid motus comprehendatur adhuc viuit. Simile experimētum est de speculo tersissimo opposito ori ⁊ naribus: ꝙ si non maculetur est mortuus. Si vero maculetur ꝙ non est nisi propter flatum anhelitus viuit. sed hoc signum est ceteris minus certum. Pro quo nota ꝙ aīa potest mouere pectus motu dilatationis ⁊ constrictionis solo concursu spiritus vitalis sine animali. Unde hic motus erit dicendus mere naturalis non mistus vt vult. G. secunda aphorismorum. xlij. cōmēto. Et etiā cōfirmatur auctoritate Hip. allegata per. A. xxi. tertij cā. de generatione embryonis. Dicit. n. ꝙ cor est primū quod viuit ⁊ vltimum ꝙ moritur: ergo mortuum est cerebrum viuente corde sed cor non potest viuere nisi per respirationem euentetur: ergo erit respiratio cum non erit spiritus animalis. Ex quo sequitur vt supra aliquem anhelituꝫ esse mere naturalem: licet tamen Gal. sexto interiorum voluerit aliqua animalia frigida per aliquod tempus non habere anhelare: sꝫ sufficere eis euentationé que fit ab extrinseco per porositates corporis illud tamen tempus est paruū. sed de homine habente cor valde calidum non est verisimile. Non apparentib⁹ tamen signis alicuius anhelitus neqꝫ pulsus auctores prohibēt huiusmodi corpora que sunt vel fuerūt apoplectica sepelliri vsqꝫ ad tres dies cuius triplex ratio reditur. Prima est sumpta a motu humorum: omnis. n. motus humorum in triduo finitur vnde in hoc tempore siqđ vite superfit debet declarari cum propter motum nouū cuiuscunqꝫ hūoris in triduo debet fieri aliqs motus in egro sicut euentatio aut crisis. Secunda cā est qꝛ luna saltem velociter mota peragrat mediam quartam circuli signorum ex qua consurgit aspectus sextilis virtutem confortās peragrat enim velociter mota singulo die. xv. gradus. hec auteꝫ ratio est non generalis sed solum est valida dum luna velociter mouetur. Tertia causa quia in hoc tempore incipit aliqualis fetor mortis declaratiuus. ⁊ propterea resuscitatio lazari qua triduani iam fetentis fuit miraculosa non naturalis. ergo qꝫ cito incipit fetere etiam si esset prima dies sicut in estate est sepeliendū pcipue factis expumētis suscriptis. Gentilis tū addit ꝙ tertia dies est dies vltimi ⁊ acutissimi cōatus in qua si nullum signum vite apparebit nunquam deinceps est sperandum. vij. aphorismorum. Quibuscunqꝫ aschachilon in cerebro ⁊c.

Pronostica. Primum apoplexia fortis aut media est ẜm plurimum mortalis. vidi enim quosdam sed paucos apoplecticos media apoplexia. cum forti stertore ⁊ spuma saluatos fuisse. Secundum omnis apoplexia per communitatem: aut in materialis salubris: saluatur absqꝫ transitu in paralysim ẜm plurimū Tertium apoplexia per essentiam materialis salubris per trāsitum in paralysim ẜm plurimum saluatur. Quartuꝫ cum applicantur naribus apoplectici potenter cōmouentia sternutationem: ⁊ non sternutat neqꝫ sentit impressionem mortale.

Alman.

Cum ergo ista accidētia visa fuerit attendēdū erit an patiētis facies multū rubere: aut denigrari: aut viridis fieri videat quēadmodū cōtingit cū sanguis in aliq mēbro excoarctatōe ꝯtiet tūc. n. sanguis ex duab⁹ guidegi illico extrahēd⁹ erit aut ex duab⁹ cephalicis

Quod si ita nõ fuerit: imo cũ aerẽ attrahit sentitur
ꝛ auditur in pectore oregmon. ex hoc clistere erit cli
sterizandus. cuius hec est cõfectio. Recipe colloqui
tide bucormarien centauree minoris bartanite belle
bori al. omniũ ana. M. i. coquãtur oĩa in trib⁹. lb. aq̃
donec ad vnã redeãt. deinde collent ꝛ ex. s. libra bu
ius apozimatis fiat enema: ꝙ si cito exierit fiat iterũ
donec hũorũ multitudo cũ eo exeat. naribus quoqꝫ
condisi ꝛ helleborus albus suauiter insufflentur ꝛ est
ingeniãdũ vt anacardinũ cũ hydromelle per os ad
stomachũ multotiẽs descẽdere cogatur quaqꝫ die se
mel. Ex quo aur. i. põdus in potu sumẽduz est cuius
descriptio est in ca. de palysi. Sartago preterea fer
rea calefacienda est ꝛ capiti multotiens adeo vicinã
da vt patientis capilli adurant̃. Quod si hoc modo
non sanatur in medicando plus laborabitur. Caput
nanqꝫ rademus: ꝛ ex sinapi trito ꝛ castoreo ꝛ fortissi
mo aceto liniemus. In prima aũt huius passionis
spetie: post phlebotomiã stringemus fortiter adiũ
ctoria ligando superius parũ sub cõiunctione ipsoꝝ
cũ spatulis ꝛ strigem⁹ tibias similiter. Capiti quoqꝫ
superfundendum est oleũ ro. ꝛ acetũ vini. ꝛ phlebo
tomia facienda est prius in pedibus: ꝛ postea in nasi
extermitate.

Jo. Ar.

De cura apoplexie.

c Um Ergo ista visa fuerint ꝛc. Hic Rasis põit
curã apoplexie. Et diuiditur in tres ptes.
In pria põit curã apoplexie sanguiee. In scda phle
gmatice. In tertia iterũ redit ad cõplẽdũ curã sanguinee. Se
cunda ibi. Quod si ita nõ fuerit. Tertia ibi. In prima autem
huius passionis. De prima parte Rasis ponẽs signa apople
xie sanguinee ꝛ curã dicit: ꝙ cũ signa apoplexie absolute visa fu
erint erit attendendũ an patientis faciens multũ rubere aut de
nigrari aut viridis fieri videatur sicut cõtingit cũ sanguis i aliq̃
mẽbro retinetur ex coarctatione. i. ppter cõstrictionẽ ꝛ tunc in
hoc casu facienda est phlebotomia aut ex duabus guidez: aut
duabus cephalicis. Et vos supplete alia signa sanguinis. s. tẽsi
onẽ venarũ: tactũ calidũ ꝛc. de quibus supra. Notandũ primo
sanguinẽ quattuor ex cãis posse viridẽ fieri ꝛ tãdẽ dnigrari: pri
mo p adustionẽ: q: calidũ agẽs in hũiduz denigrat pria primi.
Secũdo p cõgelationẽ spiritus ꝛ calorẽ naturalẽ mortificãn
do spiritibus corruptis: q sunt lucidi penes. A. in de virib⁹ cor
dis. Tertio per exitũ sanguis a vena in aliquo loco cõclusi si
cut in contussione. Quarto per constrictiẽm sanguinis etiam
ad intra venas non debite euentati spiritibus corruptis qui ei
admiscentur. Et hic vltimus modus est hic ad propositũ nã
propter anhelitus constrictionem in apoplexia sanguis q prio
erat rubeus prohibita ipsius ꝛ spũum debita transpiratione ꝛ
euentatione prius viridescit deinde nigrescit amplius euẽtatio
ne prohibita p vlteriorẽ suffocationẽ. Est. n. viriditas quasi trã
situs a rubeo in nigruz. Notandũ secũdo ꝙ vene guidez sũt
duplices quedam intrinsece occultate in collo ꝛ quedam extri
sece apparentes in eo in ãbobus lateribus colli ꝛ sunt iste que
phlebotomantur quarũ phlebotomia diuertit a cerebro ꝛ san
guinem in loco cõiunctũ propter propinquitatem etiam euacu
at: timetur autẽ harum phlebotomia propter infamiã ne dicat̃
infirmũ esse subscanatũ: ꝛ secundo q: retentio sanguinis absqꝫ
forti constrictione est difficilis ꝛ si fortiter cũ ligatura cõstringit̃
ꝛ magis ipeditur anhelitus: iterum fit expressio cuiusdã sangui
nis ad superiora vnde auget̃ apoplexia ꝛ ẽt cõstringit super ar
terijs apopleticis qꝺ preparat ad apoplexiã. Verũ tñ sanguis
posset cũ pauca strictura constringi vt infuso cotto in albumie
oui ꝛ super eũ digito cõpresso donec adhereat ꝛc. Phleboto
mia tamẽ cephalicarum est cõiter cõsueta ꝛ est satis efficax. Ve
rum propter vltimũ dictum Rasis in presenti capitulo aliquan
do oportet inchoare a phlebotomia saphenarũ qũ corpus est
valde plectoricũ ꝛ sanguis petit superiora ꝛ ẽt in alijs duobus
casibus suprascriptis in phrenesi: vbi verisimiliter simus secu
ri egrũ posse durare dõec fiat secũda phlebotomia. s. ex guidez
vel cephalicis. s. vsqꝫ ad duas vel quattuor horas vel circa. Si
autem videremus fortẽ apoplexiã tutius est a cephalicis ichoa
re. Et debet eẽ phlebotomia copiosa ꝺm sanguis exuberãtiaz
postea phlebotoment̃ vene magis proprie siue particulares: vt
que sunt sub lingua post aures: in fronte vel naso vel nocra vt̃
cute capitis ita vt vna aut plures fiant phlebotomie ꝺm exigen
tiam. Post hoc si opus est hũores sanguini cõmistos euacu
are fiat cũ clisteribus nõ multũ calidis sicut in phlegmatica: sꝫ
tamẽ potẽter eũantibus de qbus infra aut cum sumptis p os
sicut pilulis cochijs hiera cõposita distẽperata cũ pauco hidro
mellis. Quod si ita. Ponit curaz apoplexie phlegmatice
dicens ꝙ si nõ fuerint signa suprascripta sanguinis imo cũ re
spirat audit̃ oregmon in pectore. i. sonitus qdã sicut in propin
quis morti prouenienss ex hũiditate multa in cãna pulmonis
cui aer respiratus obuiat ꝛ tu supple faciem albã ꝛ cetera signa
phlegmatis tũc clisterizãdus erit hoc clisteri educẽte phlegma
a locis remotis imo interdũ sanguinẽ ppter sui acutatẽ. Col
loquintida ca. ꝛ sic. in tertio buchormariẽ. i. pãnis porcinus si
ue ciclamẽ siue malũ terre ca. ꝛ sic. in tertio cẽtauree miõris que
est efficatior ad eũandũ phlegma a capite qꝫ centaurea maior
ca. ꝛ sic. in tertio at̃ in secũdo hartanite que est vna species bu
chormarien similiter ca. ꝛ sic. in tertio hellebori albi inductiui se
uorũ accidẽtiũ qꝺ nã hũana moderno tẽpore si exhibeat̃ per
os nõ tolerat: lꝫ toleraret helleboꝝ nigrũ ꝛ est ca. ꝛ sic. in tertio.
Ex his qnqꝫ cuiuslibet. M. i. bulliat in tribus. lb. aque donec
redeat ad vnã ꝛ ex media libra huius apozimatis. i. decoctiõis
siue infusionis fiat clistere: potẽter. n. eũat phlegma ꝛ diuertit a
ptibus lõginquis: oĩa. n. hec phlegma potẽter eũant imo artãl
ta ꝛ buchormariẽ extra applicita stõ ꝛ vẽtri soluũt: ꝛ vomer̃ faci
unt. Si aũt vellimus clistere minus calidũ posset cũ his deco
ctionibus matrum violarũ. M. i. addi ꝛ nõ ipoñt in hac deco
ctione nisi. s. lb. ppter ipsius acuitatem ꝛ hec clisteria sunt mul
totiens replicanda bis aut ter i die vt fiat notabilis huius phle
gmatis euacuatio ꝛ diuersio ita vt fere totũ tp̃s occupet̃ nũc in
clisteribus nũc in ceteris diuersionib⁹. Aliud Gerardi de solo.
℞. cẽtauree miõris vtriusqꝫ saluie rute abrotani calamẽti origa
ni ana. M. i. anisi maratri siseleos seminis basiliconis ana. ʒ. s.
florũ sticados arabici. ℥. i. pulpe collogntide. ʒ. ij. furfuris. M.
i. mellis anacardi olei castorei ana quartã mediã: salis gẽme. ʒ.
i. hierepicre hellebori albi ana. ʒ. vi. bulliãt oĩa. in. x. lb. aq̃ pter
hierãpicrã vsqꝫ ad cõsũptionẽ medietatis ꝛ coletur ꝛ ex colatu
ra accipiã̃t. v. q̃rte ꝛ addat̃ hierapicra suprascripta ꝛ ipõat̃. ẽ eni
efficax ppriũ ꝛ vltimũ. Et fortius eẽt si aliqd mellis anacardi
ni decocti ꝛ silr oleũ de castoreo clisteri admisceret̃ deinde im
poneret̃. ẽ. n. mel anacardi calidũ in quarto vehementer stimu
lãs. Narib⁹ quoqꝫ cõdisi ꝛc. Ponit curã per sternutationẽ
insufflando in nares egri cõdisi ꝛ helleborũ sbtiliter pulueriza
tos ex quo appet ꝯdisi nõ eẽ helleboꝝ: sed est plãta q̃ dicit̃ stru
tiũ cõmouẽs sternutationẽ. Succus aũt ireos potẽter sternuta
re facit sed succus cucumeris asinini potẽti⁹: oium potẽtissimũ
est euforbiũ. Et est ingeniãdũ. Ponit curã dãdo p os. i.
aur. cõfectionis anacardie cõmiste cũ pauca aqua mellis talit̃
vt descẽdere possit p meri: hec. n. febrẽ inducẽs phlegma exiccat
ꝛ resoluit cuius cõfectiõis descriptio ponet̃ in palisi. Sartago
preterea ferrea est calefacienda ꝛ capiti multotiens adeo vici
nãda vt patientis capilli adurant̃. Melius autem est vt hec sar
tago sit ad formã capitis: ꝛ ꝙ capilli prius fuerint abscissi con
uertit enim phlegma in vaporem ꝛ minuit. Quod si hoc mo
do non sanatur Docet applicare capiti raso medicamen fa
ctum ex sinapi ꝛ aleo ꝛ castoreo ana. cum aceto fortissimo distẽ
peratis: hec propter caliditatem suam attingentem vsque ad
quartum gradaum potenter phlegma resoluũt immo rubificãt
ꝛ quandoque vesicant si per. xij. horas stent in loco applica

ta ⁊ aliqualiter constricta: debent autem poni super toto capite maxime super tribus commissuris. Emplastrum Gerardi multum attrahens ad exteriora. ℞ galbani serapini oppoponaci an. ℥. ij. euforbij piretri sinapis castorei triũ generũ piperis an. ℥. ij. sulfuris viui. ʒ. i. ſ. terebinthine. ℥. vna puluerizanda pulue- rizent liquefiẽda liquefiãt: postea misceant oĩa ⁊ fiat massa ⁊ su per alutã extẽdat.

In prima aũt ⁊c. Redit ad cõplẽdũ curã apoplexie sanguinee: ⁊ in primis iubet phlebotomiã venarũ pedũ postea vene extremitatis nasi ⁊ iubet post phlebotomiã fortiter adiutoria stringi parũ super coniunctionẽ: ⁊ silr tibias parũ supra genu ⁊ capiti infundi acetũ ⁊ oleũ rosaceũ iuxta superiorẽ doctrinam. Per hãc. n. phlebotomiã pedũ intẽdit euacuare ⁊ diuertere: ⁊ similiter intendit diuertere per ligaturas dolorosas ⁊ egrũ excitare ⁊ per oxyrodinũ materiã ad caput veniẽtem repcutere qđ conuenit materia existente in fluxu ad caput per venas extrinsecas ⁊c. ⁊ per phlebotomiã extremitatis nasi intẽdit sanguinem actu faciente apoplexiã eradicare sed ante phlebotomiam nasi phlebotomentur cephalice vel guidez. Et ex his que dcã sũt potes elicere qnq3 intẽtiones curatiuas. Pria euat. Secunda diuertit. Tertia localia applicat fm exigẽtiã tẽporũ. Quarta corrigit accidentia. Quinta ordinat debitũ regimẽ sex rer nõ nãliũ. Pria aũt in sanguinea ⁊ phlegmãtica cõpletur vt dictum est supra. clisteria tamen in sanguinea debent eẽ min⁹ calida. ⁊ aliqñ fiant suppositoria fortiã salgẽma solo sed cũ filo suspendãtur vt libere possit extrahi: ⁊ põt fieri ex melle cui addi põt salgẽma ⁊ illa q̃ ponũtur in clisteribus. Ver in melancholica ponant i clisteribus ⁊ suppositorijs helleborus ni. ⁊ cetera q̃ potentius euãnt melancholiã: nec hic opus est digestiuis cũ nõ det induci as nisi forte in declinatione.

Secũda ãt itẽtio cõplet omni genere diuersionũ que sũt assi duãde et ppe fortiores eaꝝ sicut ligature ⁊ vẽtosatiões ⁊ debẽt sepe remutari: sic eni melius diuertũt ⁊ egrũ excitãt. et fiant ster nutationes iterate cũ his que dicta sunt

Tertia intentio est ex dictis manifesta.

Quarta vo itẽtio cõplet pucãdo vrinã cũ his que superi⁹ dicta sunt in ca. de phre. et alia accidẽtia corrigãtur scdʒ exigẽtiã.

Quita autẽ ꝯsimiliter cõplet locãdo egrũ i aere ca. ⁊ sicco si fuerit phlegmatica. si vero sanguinea in aere sicco tẽperato in ac tiuis: aut leuiter declinãte ad calidũ. ⁊ si fuerit melãcholia i aere ꝺclinãte ad tẽperiẽ i actiuis ⁊ passiuis aut leuiter declinet ad calidũ. Dieta ãt sit nihil dare vsq3 ad ꝺclinationẽ. ⁊ tũc potest dari hydromel ⁊ oxymel ⁊c. In phlegmatica ⁊ melãcholica acetosus simplex. ⁊ aq̃ hordei i sanguiea ⁊ gradati postea ascẽdere ad dietã grossiorẽ ⁊ cõformẽ humori peccãti. Somnus ãt qũ declinat ꝯcedat sʒ multotiẽs iterrupt⁹ sollicite itẽdatur ad euacuacionẽ omniũ supfluitatũ. mot⁹ i ꝺclinatione ꝯuenit. ⁊ si ñ possũt fieri fricationes fortes vicẽ supleãt exercitij. Prouocẽtur ad irã ⁊ tristitiã. Duo tamẽ pcepta maxime hic attende.

Primũ quod est cõe huic ⁊ oib⁹ valde acutis passionibus vt. s. subito festines ad curã nã post. xij. horas si tardet secũdũ plurimũ cura erit irrita ⁊ vana. Secũdũ est in apoplexia per essentiã in cerebro mãli labores in pvocando palysim cum fricationibus fortibus maxime in ea pte in quã natura repit ⁊ oib⁹ alijs auxilijs ⁊c. Si vero fuerit per cõmunitatem cura sicut in ca. de soda dictũ fuit cũ illis qnq3 intentionibus que huic loco applicande sunt. Si vero pẽdeat a cã primitiua ipam remoue: Et nocumẽtũ per ipam imediate impressum. virtutem excita: ⁊ hũores a lapsu prohibe omni genere diuersionũ ⁊c. Si vero a mala cõplexione sine materia pẽdeat altera cũ cõtrarijs: hũores a lapsu prohibe: virtutẽ sopitã excita: cum omni genere diuersionũ ⁊c.

Capitulũ sextum de subeth.

Subeth apud arabes iportat somnũ lõguʒ ⁊ pfundũ q difficile fm. A. est somn⁹ superfluus. s. in longitudine ⁊ grauis idest profũdus a quo difficilis fit excitatio: pẽdens a causa preternaturam. Dicitur autem superfluus ⁊ grauis ad differentiam somni naturalis ⁊ dicitur pendens a causa preter naturam ad differentiaʒ somni non naturalis de quo infra. Somnus autẽ diffinitiue fm. A. est redditus spiritus aialis ab istrumẽtis sensuuʒ ⁊ motus ad suum principium: cũ quo priuantur ipsoruʒ instrumenta ab exitu operationis in ipsis nisi que necessaria sunt ad hoc vt vita permaneat: ⁊ illa sunt instrumenta spiritus idest anhelitus: dicitur prio redditus spiritus animalis q̃uis etiam redeat spiritus vitalis ⁊ naturalis ad sua principia sed principaliter animalis cũ propter eum magis somnus inductus sit q̃ propter alios spiritus ipso in vigilijs magis laborante in operationibus sensus ⁊ motus: ⁊ per cõsequẽs magis resoluto dicitur ab instrumentis sensus ⁊ motus: qꝛ propter ea principaliter factus est somnus vt quiescant. dicitur ad principiũ. qꝛ. s. ad cerebrum qđ est principium spiritus animalis licet etiam in somno spiritus vitalis reddeat ad cor: ⁊ naturalis ad epar: ⁊ non est tamen negandũ quin omne gen⁹ spiritus redeat ad vnũquodq3 membrorum principalium: sed plus de animali redit ad cerebꝝ de vitali ad cor de naturali ad epar. Dicitur postea q̊ priuantur instrumenta sensuum ⁊ motus: non quidem complete: sed diminute cum in somno instrumenta sensuum sentiant obiecta fortiter iprimentia ⁊ moueantur vt est manifestum. Ultimo additur preter ea que sunt necessaria ad vitam. s. instrumẽta anhelitus: nã ista. s. diaphragma pectus nullo modo in operationibus suis diminuuntur. Cãe aũt redditus spiritus ad sua pncipia est primo inclinatio ipsorũ spirituũ ad redeũdum ad sua principia cum sunt lassati ⁊ resoluti vt in suis principijs fortificentur ⁊ restaurentur non qꝛ spiritus nutriantur cum sint inanimati: sed fouentur ⁊ alij de nouo regenerentur: Et Auerois secundo colliget capitulo de opere somni comparat spiritus militibus qui fracti redeunt ad ducem exercitus ⁊ ad signa vt inde fortificati acriores redeant ad pugnam. Trahuntur ẽt spiritus a suis principijs iprimẽtibus in ipsos pprietatem: qua ad ipos moueantur: lʒ etiã moueant ad ipa ne det vacuũ sicut accidit in corporibus subtilibus permistis cũ vna pars mouetur reliqua subsequitur licet posset dici q᷑ mẽbra principalia attrahant spiritus nihil iprimendo per solam subordinationem ⁊ vtilitas que sequitur ex parte ipsorum principalium ⁊ deseruientium eis maxime stomaci est: q᷑ eorũ digestiones fortificantur ideo dicitur q᷑ somnus est quies operationũ aialiũ cũ fortificatione naturalium sed intellige q᷑ hec diffinitio est causalis: qꝛ data per causam efficientem que est reditus spiritus: si autem velles formalem dic q᷑ somnus est quies operationum animalium cum fortificatione naturalium propter redditum spiritus animalis. Ex his quidem possent elici tres cause somni. s. efficiens que ẽ ipse reditus spiritus animalis: causa autem remotior efficiens est ipsa forma impressa in spiritibus a principalibus aut naturalis subordinato ipsorum: aut propria inclinatio ipsorum aut ne detur vacuum que omnes sunt cause redditus. Causa autẽ efficiens conseruans est oppilatio in rete mirabili ⁊ i neruis venis ⁊ arterijs per quas spiritus redeunt ad instrumenta sensus ⁊ motus que oppilatio fit a vaporibus ascendentibus ad cerebrum in prima secunda ⁊ tertia digestione qui vapores ingrossati a frigiditate ⁊ humiditate cerebri oppillant huiusmodi vias de quibus sermo precessit licet in somno preter naturaʒ fiat oppilatio ab humoribus ⁊ vaporibus grossis. Causa autẽ formalis est quies operationum animalium: finis autem est fortificatio ipsorum spirituum: ⁊ stomaci digestionis ⁊ membrorũ principalium: licet non sit finis vltimus: nam finis vltimus omnium operationum humanarum est felicitas ⁊c. Causa autem materialis non est assignanda: quia neq3 somnus neq3 aliud accidens habet causam materialem ex qua: Et si Auerois dicit loco allegato vapores esse causam materialem somni: intellige causam materialem cum qua non ex qua nihil aliud est q̃ causa efficiens. Et ex his habemus q᷑ color i somno fortificatur interius minuitur exterius quapropter in somno indigemus plurimis coopertentis q̃ in vigilijs: ⁊ notate q᷑ cuʒ spiritus sint fortificati in sõno ẽt resoluta oppilatiõe redeunt exterius ⁊ tunc animal expergesit. ⁊ nõ credatis q᷑ semp redeãt ad ex iidẽ nũero q pus fuerãt igressi: cũ fere i vnaquaq3 cibatiõe fiat nouorũ spirituũ regeneratio sicut cõtinue fit ipsoꝝ corruptio.

Notate etiā q spiritus redeūt ad principalia a mēbris oibus vt ab osse carne ⁊ huiusmodi que nō sunt instrumēta lz nō ita sicut ab instrumētalibus: ⁊ ēt ab instrumētis anhelitus sed pau ciita vt nō diminuātur in opationibus suis: ⁊ hoc propter cau sas ⁊ fines assignatos ⁊ ex his manifestū ē q sōnus est passio anterioris cerebri: ⁊ pprie primi vētriculi: cū in eo magis ipedi atur sensus cōis q̄z aliquis aliorū sensuū interiorū ⁊ inter exte riores magis visus ⁊ auditus q̄z tactus: q fiunt propter neruos ab anteriori cerebro ortū hñtes sicut tact⁹ p neruos orientes a nucha ⁊ cerebro posteriori. Somnus triplex est naturalis nō nālis ⁊ pternaturā. nālis q fit a cāis naturalibus nō ledētibus sensibiliter neq̄z isensibiliter sicut a resolutione moderata spūz in vigilijs ⁊ laborib⁹ ⁊ oppilatione moderata a vaporibus pri me secūde ⁊ tertie digestionis. Nō nālis qui fit a cāis nō nāli bus insensibiliter ledētibus sicut ab exercitio ⁊ vigilijs modū excedētibus ⁊ pter modū spūs resoluentibus ⁊ a medicina sol uente: ⁊ sicut a crapula ⁊ ebrietate nō tamē modū excedēte ⁊ as sumptione rerū moderate stupefacientiuz ⁊ sicut fit in neutris cōualescētie ⁊ hic sōnus est lōgus ⁊ pfundus aut q: spūs sunt nimiū paucificati vnde nō sufsunt vt possint exire: aut nimis in grossati: vnde sunt facti tardiores ad motū ⁊ forte nimia oppi latio facta est nulla tñ existēte lesione sensibili. Preter nālis aūt est q fit a cāis sensibiliter ledētibus sicut est subeth de quo nūc agit Rasis. ⁊ sic patet quid est subeth quid sonnus naturalis ⁊ quid non naturalis ⁊c. Alman.

c Um aliquis quasi dormiēs iacet ⁊ tamē sen tit ⁊ mouet. sed oculos ḃm plurimū hz clau sos quos tamē dū vocatur cū clamore ape rit: lz iterū stati claudat iā patitur subeth. Qui cū cli steribus acutis que paulo ante noiauimus curand⁹ est. In os quoq̄z ipsius mittēdū hydromel ⁊ labora uimus vt descēdat ipm. n. nutrimētū existit eius. Ca put preterea vsq̄z ad diatritū primū oxyrodino infū dendū. Post tertiū aūt diē sternutationē prouoca bimus ex his que noiabimus: ⁊ rademus caput ⁊ li niemus ex synapi ⁊ castoreo ⁊ aceto. Jo.

d Diuiditur Presens caplz in duas partes Primo Rasis agit de sbeth the orice. Secūdo practice. Secūda ibi. Qui cū clisteri bus. De pria parte dicit cū aliqs quasi dormiēs iacet ⁊ tñ sentit ⁊ mouet ad differentiā apopletici ⁊ sincopizati: ⁊ ḃm plm tenet oculos clausos ad differētiā cōgelati de quo in sequēti caplo q ḃm plm stat oculis apertis: quos tñ dū vocat cū clamore ape rit lz stati claudat ad differētiā pfocate q nō aperit oculos lz au diat ⁊ sētiat. Et q: subeth fit paulatie ⁊ post somnū ⁊ diu durat: pfocatio est his cōtraria aŕ cōtinua hic patitur subeth. Qui cū clisteribus ⁊c. Hic ponit curā subethici quq̄z remedijs. Pri mo curat ipm cū clisteribus acutis dictis in cap. de apoplexia: quorū duo aut plura aut saltē vnū iponatur in die ad diuerten dū ⁊ euacuādū materiā phlegmaticā a capite ⁊c. Clisteria tamē possunt esse leuiora q̄z illa q dcā sūt in ca. de apoplexia: cū sbeth sit mior egritudo q̄z apoplexia vt faciēdo decoctionez ex isopo calamēto sticados arabico agarico qbus apud necessitatē ad dat cētaurea collogntida ⁊ alia q ponūt in clisteri descripto in ca. d apoplexia. Secūdo curat cū hydromelle pluris aut pau cioris aq̄. Cōe aūt hydromel recipit. viij. ptes aq̄ ⁊ vnā mellis ⁊ bullit vsq̄z ad tertiā vel tertie ptis cōsūptionē cōtiue dispumā do. ⁊ elaborādū est vt descēdat ad stomachū: q: cū difficultate deglutit. Est. n. cibus medicinalis. Et si vis ipm magis nutriti uū pone sex partes aq̄ ⁊ vnā mellis: Et si vis ipm minus nutri tiuū pone. xij. partes aque ⁊ vnā mellis semp dispumando ⁊ buliendo donec pars tertia sit consūpta: verū declināte subeth oportet ingrossare dietam dando brodium ciceruz ⁊ tandem aliquid carniū ⁊ vini. Tertio applicat capiti oxirodinum su perius descriptum ⁊ hoc fronti temporibus materia fluente p partes extrinsecas vsq̄z ad diatritū primum. i. spatium trium di erum: donec materia est flura. Quarto materiā ḃm maiorez partem flura euacat a capite cum sternutatorijs dictis in ca. de apoplexia: leuiora tamē possūt eē. Sufficit. n. forte succus bar tanite. Ultio ponit medicinas resoluentes ex sinapi castoreo ⁊ aceto dictas in ca. de apoplexia. Est tamē gradati procedēdū primo addendo castoreum oxyrodio suprascripto tandē com ponendū castoreū calidū vsq̄z ad finem tertij: ⁊ sinapim calm in quarto cū aceto forti ad maiorem penetrationē ⁊c. Juxta modum cōsuetum ponēde sunt spēs ⁊ cāe: signa pronostica ⁊ tandem cura. Subeth est duplex quoddā longum pendens a sanguine quoddam graue siue profunduz pendēs a phlegma te. Item quoddam māle quoddam imateriale. Itē quoddā per essentiā quoddam p cōitatē aut a toto aut a mēbro particu lari. ⁊ quādocūq̄z horū fuerit aut est intensū aut remissum aut medium ⁊c.

Cause Primitiue sūt sicut casus ⁊ pcussio in capite ma xime cōprimēs os pcussio in tēporibus vbi sunt arterie apopletice colli laqueatio ⁊ cōpressio sup arterijs apo pleticis. frigus aeris ⁊ hūiditas supflua crapula ⁊ ebrietas nar cotica sūpta p os: aut exteri⁹ applicita quoꝝ qdā oppilāt opila tione attenuatoria quedā coarctatoria: qdā vtroq̄z mō. Cāe corporee p cōitatē sūt sicut febres ⁊ pprie fride ⁊ marie phleg matice in suis pncipijs: necnō multa spūz resolutio a qcunq̄z cā fiat siue corporea: siue incorporea: similiter coitu: fame: vigili is: aut exercitio: aut mora in balneo resolutiuo: aut aliud quod cūq̄z extenuās ⁊ resoluēs sicut egritudines acute ⁊ plixe ⁊ silia Itē cōicatio a quocūq̄z mēbro mittente vapores ad caput sicut a stō intestis: ⁊ vermes aut mām eoꝝ ⁊ sic de singulis: q vapo res propter sui multitudinē faciūt oppilationē coartatoriā. Et si propter malitiā cōplerionis fiat cōtractio cerebri tūc oppila tio ē attenuatoria: ⁊ quādoq̄z est coartatoria in arterijs subethi cis a sanguine aut phlāte. phibēte trāsitū spūs vitalis. Et si est cōpleta seqt appoplexia: Si diminuta seqt subeth. Per eēntiam aūt in cerebro pōt eē a mala cōplexione frida. s. cōstrigēte aut a mala cōplexione hūida relaxāte ita vt paries cadat supra pari etē: Et vtraq̄z est oppilatio attenuatoria: aliqñ est a mā sangui nea aut phlātica q si fit in meatibus trāsitus spūs oppilat coar tatorie: si vero extra eos sicut intra craneū aut cerebꝝ aut in ipis anfractibus ⁊ sba cerebri siue apostemet siue non facit subeth oppillando attenuatorie. Caliditas aūt ⁊ sic. nō faciūt subeth nisi p accidēs. s. caļitas attrahēdo ⁊ siccitas corrugādo. ⁊ inter omnes qualitates friditas est potētior in cāndo subeth ⁊c.

Signa Aūt subeth ⁊ prio pnostica ē debilitas capitis a friditate hūiditate repletōe ⁊ ipius puitate. Scōm ē grauitas capitis cū hebetudie sensuum ⁊ tarditate ad motū. Signa distīctia iter subeth apoplexiā syncopiz pfocatōez matricis ⁊ pgelatione sūt ex dictis māifesta. Dfrt āt a lethargia q: lethargia ē cū fe. cū alienatōe ⁊ obliuiōe hic vo nō. ⁊ ē lethar gia ḃm plm i cerebro posteriori. hic vero i anteriori ⁊ pprie in prio vētriculo.

Signa cāꝝ primitiuarū sūt pcessio earū ⁊ nocumēta ex ipis derelicta. Signa subeth p cōitatē siue a toto siue a pte sūt pre cessio nocumēti toti⁹ aut ptis ⁊ q augeť subeth. cū augmēto il lius ⁊ decrescit cum decremēto illius aut aufertur cū ablatione illius ⁊ per cōitatem interdum fit subito p essentiam vero fit ma gis paulatie. Signa subeth a friditate sine mā erit color viridis tēdēs in nigrū propter mortificationē spūz pulsus durus pro pter cōgelationē arterie tard⁹ diuta necessitate ⁊ nō erit iflatio facie nec in palpebris. ⁊ si fit ab hūiditate sine materia ēt non erit iflatio n ec rubor significans sanguinē: nec grauitas capitis sed erit mollities in toto ⁊ in pulsu. Si fuerit a phlegmate appa rebit eius. Multitudo in egestione vrina ore naribus ⁊ oculis. Secūdo sacietas nauseatiua plurima precedens regimen p portionale complerio naturalis ⁊ etatiua frigida ⁊ humida. pul sus mollis paruus latus quasi cadente superiori latere arterie cum quadam fluctuatione seu vndositate subeth marime pro fundum. Albedo in facie ⁊ oculo lingue limositas grauitas capitis ociositas ponderositas inflatio palpebrarū. Si vo fue rit a sanguie erit inflatio venarū colliligue faciei oculoꝝ frōtis

temporū. post aures rubedo faciei ⁊ oculoꝝ caliditas pcepta cir ca caput ⁊ nō erit somn⁹ ita fixus: nec tāti piculi. Si vō sanguis ⁊ phlegma simul sint in cā: signa sūt mista. ⁊ si apostement ade rūt signa mista apostematis querēda ex his q̄ supius dicta sūt in signis apostematū ⁊c. Pronosticū subeth nō apostemosum ſm p̄l'm curat: sed apostemosū rarissime.

Cura Si fuerit a pcussione colli laqueatione: cāu offensi one cōstrictione vt cā primitiua remoueat ⁊ nocu mētū ab ipso derelictū siue sit vulnus: siue contusio corrigat sicut dictū est in capl'o de soda ex pcussione ad quā recurre. Et si pēdeat a friditate sine materia remoueat cā infrigidans: si qua sit ⁊ secūdo friditas inducta alteret cū calefacientibus exterius applicitis sicut vnctionibus fomētis embrocis ex oleo laurio sambacino de lilio de costo ⁊c. Et cū fomētis ex maiorana sti cados calamēto folijs lauri. ⁊ cū interius sūptis. s. diamuschō dulci diābra mithridato tyriaca cōfectione anacardina ⁊ aqua vite que sunt vltia in calefaciendo interius sumpta sicut exteri⁹ applicita ⁊ sunt aliqua ca. in quarto sicut sinapis castoreū eufor biū ⁊ hmōi pmista cū pauco aceti ad maiorē penetrationē. ⁊ eli gantur medicie ſm gradū egritudinis cui opponūtur ⁊ tertio omnia hec sint capitis confortatiua stipticitate quedā aromati citate ⁊ subtilitate substātie ⁊ cū forma oculta. Et lapsus hūo rum prohibeat cū digerentibus euacuantib⁹ ⁊ diuertētibus ſʒ oportunitatē. ⁊ similibus intētionibus mala complexio hūida corrigat sed sint sicci actu ⁊ potētia. Si vero subeth pēdeat a ve nenis sumptis subito ipsoꝝ vomitus pcuret ⁊ eductio per vētrē marie cū lauātibus ⁊ liniētibus. ⁊ cor cerebrum ⁊ spūs cōfortent. Et bezahartica ppria cōtra illa venena exhibeant ⁊ nocumēta per illa venena inducta corrigant. Si vero subeth pē deat a crapula ⁊ ebrietate curet cū vomitu exquisito lōga absti nentia ⁊ somno ⁊ cū educētib⁹ per inferius ⁊ cū cōfortantib⁹ sicut dictū fuit in de soda ex ebrietate ⁊ nauseatiua sacietate. Si vero subeth pēdeat a mā sanguinea vel phlegmatica per essen tiā in cerebro: procede sicut dictū fuit in apoplexia sanguinea ⁊ phlegmatica: preter hoc φ subeth non indiget tanta festinantia sicut apoplexia nec ita fortibus ⁊ extremis curationib⁹ qūm sit egritudo minus acuta ⁊ in qua saltē ante eradicantia pōt pmit ti digestio: nec hic est opus tenuissima dieta sicut in apoplexia sed dēt aqua mellis ⁊ brodiū cicerū. Et horū et cura in soda sā guinea ⁊ phlegmatica est pquirēda. Subeth vero a multa reso lutione spūū curat restauratione eorū cū debito regimine ⁊ de licato ex his quorū parū multū nutrit ⁊ cū cōfortatione mēbro rū principaliū ⁊ sīo: nec his opus ē euacuatiōe aut diuersione sed tamē aliquali a somni profunditate excitatione. Subeth ve ro p cōitatē curat illis qnqꝫ intētionibus q̄ posite sūt in cura so de p cōitatē q̄ huic loco accomodāde sunt. Duo tn̄ pcepta sunt obseruāda in curatione subeth ⁊ similiū egritudinū vt in approximatione localium vereant actualē hūiditatē ex qua iter dū plus nocet quā iuuet p potētialē sic. aut caliditatē. Et ppte rea in dyscrasia frigida ⁊ humida prestātiora sunt que sunt cali da ⁊ sicca actu ⁊ potētia sicut sacculi ex rebus calefacientibus ⁊ exiccantibus. Secūdo vt timeamus oppilationē que ex olea genis frequēter derelinqt nisi sit acetū secū mistū. ⁊ propterea post approximationē oleorū ⁊ viscosorū subsequat ipsorū con ueniens abstersio: ⁊ lauatiua prestantiora sunt qꝫ olea ⁊c.

¶ Capl'm octauū de cōgelatione.

Ongelatio Sumit qnqꝫ modis. Primo put distinguit cōtra cōdēsati onē ⁊ taliter accepta sic diffinit ab Aristotele quarto me theororū φ est passio humidi aquei a frigiditate forti per quā hūidū aqueū quod est terminabile termino alieno p frigidita tem induratur ⁊ fit terminabile termino proprio. Condensa tio vero nihil aliud dicit nisi minorationē quantitatis materi a non diminuta: Est enim densum cuius partes propinque ia cent. ⁊ taliter non sumitur hic. Secūdo accipit ab. A. pro te tano siue pro cōgelatione materie humide in neruis sicut acci dit itinerantibus per loca frigida ex qua nerui tetanantur. ⁊ tali ter non sumitur hic. Tertio accipit a. G. secundo interiorum capitulo secūdo pro impedimēto operationis ⁊ taliter non su mitur hic. Quarto sumitur ab eodem quarto de accidenti ⁊ morbo pro stupore ⁊ taliter nō sumitur hic. Quinto hic sumit pro egritudine ptis posterioris cerebri q̄ est mala complexio fri gida ⁊ sicca per quā spūs fiūt imobiles ⁊ nerui inflexibiles au ferens sensum ⁊ motū voluntariū: aut notabiliter īpediens. lʒ Joannes Serapionis dicat hanc esse oppilationē in posterio ri ventriculo cerebri ex qua auferunt sensus ⁊ motus voluntari us ⁊ hoc modo erit morbus officialis dic vt libet. Habet. n. no mina multa. A Rasi hec dicitur cōgellatio. ab. A. pūma tertij dicitur socos: est. n. spēties cōgelationis. Secunda aphorismo rū cōmēto tertio dicit cathalēsis a cacos grece qd̄ est turpe q̄si turpis passio. A Serapione ca. allegato dicit cathatas. Et qr to interiorū vocatur kalios. ⁊ ex his māifesta sūt qd nois ⁊ qd rei cōgelatiōis.

Almansor.

q **Um aliqs quasi dormiēs iacet ⁊ nō mouet ⁊ lʒ sint oculi aperti palpebras tn̄ nō mouet cōgelatus est siue rigidus. Curādus est ve ro ex medicis subeth. Hoc tamē addito vt oleum sambacinū super caput fundat: ⁊ in oi. ℔. eius sit. ℥ i. euforbij. Ipsum quoqꝫ caput ex castoreo ⁊ euforbio ⁊ oleo sambacino liniat.** Jo. Ar.

d **Iuiditur** Presens ca. in duas ptes. Prio Rasis deteriat de cōgelatiōe theo rice. Secūdo practice. Secūda ibi. Curandus vō erit De pria parte dicit. Cū aliqs iacet quasi dormiēs ⁊ nō mouet ⁊ supple neqꝫ sentit ⁊ licet oculi sint aperti palpebras tn̄ nō mo uet. neqꝫ etiā oculos. Sunt. n. eius oculi fixi quasi intuentes in vnū locum hic est congelatus siue rigidus. De secūda parte di cit φ hic curand⁹ est ex medicinis subeth cū oporteat ipm forti ter calefieri licet non adeo exiccari. Et propterea vitet acetum qd̄ cōcedebat in subeth. Et laudat oleū sambacinū. i. iesemīnū calidū ⁊ siccū in secūdo cui pro vna. ℔. admisceat euforbij. ℥. i. qd̄ est ca. in quarto euforbiū quoqꝫ ⁊ castoreū permista cum oleo sambacino est medicia propria attingēs fere vsqꝫ ad quar tū gradū: que in modū liniměti capiti est applicanda: aut si vis maiorē impressionē infūdant petie linee in ea: ⁊ applicent mari me cerebro posteriori ⁊c. Duplex est cōgellatio debilis in qua nō aufert omnino sensus ⁊ motus volūtarius. de qua dicit Se rapio ca. allegato q̄ hūs eā dolet in cerebro anteriori. Alia for tis'cio auferēs sensus interiores ⁊ exteriores: ⁊ omnē motum volūtariū: Credo tertiā spētiē in q̄ aufert aut minuit sensus ⁊ motus volūtarius oium ptiū corporis pterqꝫ partiū faciei cū nocumētū p essentiā sit frequēter solū in vētriculo posteriori. Cāe primitiue sūt frigiditas aeris excessiua sicut tēpore hyema li: ⁊ marie cū flatu ventorū septētrionaliū. Et pluuia frigida cū ipetu obiās capiti cū ipetu ⁊ pprie pti posteriori: necnō pot⁹ aque fridissime grōsse latētis in puteis pfūdis in quātitate sū pta: ⁊ proprie stō ieiuno: ⁊ marie post coitū. Exercitiū aut bal neū necnō vsus ciboꝝ pbētiū nutrimētū grossū frigidū ⁊ multi plicantiū melācholiā nālē: aut per cōgelationē genitā: aut phle gma vitreū: sicut sunt fungi melongiana lētes piscis noiat⁹ tor por vel mirica imo hic congelat manus piscatorū solo tactu. Et forte odor argenti viui ceruse aut opij ⁊ silium causaret hāc pas sionē. Et forte poete fingētes hoies vidētes caput meduse sari ficari volebāt ipsos incurrere hāc passionē ex qua fiūt imobiles Et extasis quā quandoqꝫ incurrunt homines circa aliqd̄ obie ctū attentissime speculantes et dispositio huic similis. fiunt. n. imobiles semiclausis oculis in vnum locū ituentes: lʒ nō vide ant neqꝫ audiāt ppter aie fortē cōuersionē ad aliqd speculan dū. Nā attēti fortibus imagiationib⁹ delata sub oculis non vi demus secūdo de anima. Cause corporee per cōitatem sunt vapores frigidi melācholici: aut a phlegmate vitreo eleuati aut a toto sicut i empiala ⁊ lipiria aut in febre syncopali hūorosa aut in q̄rtana ⁊ hi vapores nō sunt putridi: lʒ forte a caliditate putredinali sint eleuati: aut eleuat ab aliq̄ mēbro pticulari sicut splene mirach stō itestis q ad caput veniētes ⁊ ppe ad partem posteriorē q̄ fridior ē: spūs ɔgelāt ⁊ neruos redūt iflexibiles ⁊c. Cāe vero corporee per essentiā in cerebro sunt melācholia nā

lis aut genita p ꝯgelationē ꝛ sicr phl'ma vitreū ꝯgelās spūs oppi
lās vētriculū posteriorē. aut forte mala ꝯplo fortis frigida ꝛ sic
ca sine materia impressa ab alia causa primitiua cum dispo
sitione cerebri ad huiusmodi passionē. Signa vero pronostica
sunt dispositio passi: qr est corpus exangue melancholicū frigi
dum tā cōplexionaliter q̄ȝ ex etate. Signa vero demōstratiua
sunt quia est sine sensu ꝛ motu voluntario vel multuȝ in his di
minutus propter spiritum congelationem ventriculi posterio
ris oppilationē stat oculis aptis palpebris cōtractis humido
ipsarum exiccato: in ceteris mēbris stat sicut erat cū incurrit pas
sionem qr nerui sunt cōgelati facti iflexibiles ideo totū corpus
est frigidū ꝛ iflexibile vnde stat oculis apertis fixis ac si in vnū
locū intueretur ꝛ ex his patet differētia inter ipsam ꝛ apoplexiā
qr licet ambe priuētur sensu ꝛ motu volūtario: tamē apopletic⁹
stat oculis clausis nec mēbra ipsius sunt frigida imobilia ꝛ fa
cies apopletici est magis similis sue naturali faciei. cōgellati ve
ro magis tēdit in palorē cum nigredine propter calidi extinctio
nem ꝛc. Differt ab epileptico qr epilepsia est cū motibus spas
mosis hic sine motu nec stat cū oculis apertis. Differt etiam a
syncopi qr in syncopi est facies sicut mortui sed nō in cōgelati
one ꝛ in sycopi puls⁹ est cadēs diuersus inordinatus: hic vero
satis equalis ꝛ in syncopi nō stat oculis apertis neq̄ȝ corpus ē
rigidū sicut in cōgellatione. Differt a prefocatione qr p̄focata
audit ꝛ sentit ꝛ stat oculis clausis ꝛ est facies sibi consueta neq̄ȝ
corpus est rigidū: sed in cōgelatiōe sunt his contraria. Differt
a subeth ꝛ lethargia qr subethic⁹ ꝛ lethargicus stant oculis clau
sis quos tamen aperiunt si cū clamore vocētur sentiūt. mouen
tur ꝛ loquūtur. Et in lethargico est fe. hic vero adsunt istorum
contraria. ꝛ in subethico ꝛ lethargico pulsus est magnus vndo
sus mollis latus. hic vero non multum magnus: strictus est du
rus. Differt a tetano qr tetanatus audiet ꝛ videt ꝛ exercet sen
sus interiores hic vero non ꝛc. Signa causarum ex dictis su
peri⁹ in soda. aut apoplexia sunt satis nota ꝛ manifesta.

Pronostica Si congelatio est fortis cura est ipos
sibilis. Si debilis cura est possibilis.
sed non apud negligentes. Cura si pendeat a frigiditate rerum
exterius occurentium tunc ille ammoueantur. Secundo nocu
mentum per illas impressum a contrarijs abijciatur tam inte
rius q̄ȝ exterius applicitis. vnde exterius capiti ꝛ toti corpori
obuiet aer calidus. ꝛ panni calidi ꝛ capiti ꝛ toti corpori applicē
tur necnon medicine in textu descripte. ꝛ interius si fieri possit
detur aqua vitis aut confectio anacardina aut tyriaca mithrida
tum diambra diamuschum ꝛ similia. Tertio excitetur cum di
uersionibus ꝛ clamore que etiam iuuant ne fiat materialis. Si
vero sint interius sumpta sicut fungi ꝛc. Ipsorum vomitus ex
quisite prouocetur ꝛ si quid superest cū lenientibus ꝛ lauatiuis
educatur. fiāt quoq̄ȝ clisteria satis acuta horū eductiua. secun
do cerebrum ꝛ membra nobilia confortentur cum tyriaca mi
thridato ꝛ similibus. Tertio bezahartica propria contra vnū
quodq̄ȝ venenum exhibeantur. Si vero fuerit per communita
tem procedatur cum intentionibus quinq̄ȝ curatiuis dictis in
capitulo de soda. Si vero pendeat a materia existente in cere
bro melancholica. aut phlegmatica vitrea. quinq̄ȝ requiruntur
intentiones. s. euacuatio diuersio approximatio localium. cor
rectio accidentium ꝛ regimen non naturalium. Si materia fu
erit phlegmatica euacuetur cum clisteribus ꝛ medicinis dictis
in caplo de apoplexia. Et similiter fiant eodem modo diuersio
nes que in apoplexia phlegmatica precipiuntur. Si vero sit
melancholica sicut est secūdum plurimum fiant clisteria acuta
cum decoctione huiusmodi. Recipe polypodij epithymi ana. ℥
i. hellebori nigri. ℥. ss. sticados arabici. vncias duas. sene. ℥. ss. salis
indi. ℥. ss. alias. ℥. i. bulliant in quatuor. lb. aque ad consumptio
nem medietatis. Sed epithymum ponatur in fine. ꝛ de hac
colatura imponantur. xv. ℥. qbus si opus est acuere magis ad
datur hieralogodion aut hieradiacolloquintide. aut hieraher
metis alicuius istarum. ℥. i. vel. ℥. ss. Medicine quoq̄ȝ digestiue ꝛ
euacuatiue sumantur sicut dicetur in capi. de melancholia. ꝛ di
ctum fuit in caplo de soda melancholica. ꝛ fiant diuersiones q̄
precipiuntur in apoplexia ꝛ precipue fiat sternutatio cum helle
boro ni. Tertia vero intentio perficitur cum medicinis loca
libus dictis in textu. aut si vis facere fomentum aut embrocam
decoq̄ȝ sticados arabicum sene assarum buglosam vsq̄ȝ ad eu
forbium ꝛ sinapim in aqua ꝛ spongia in hac decoctione infusa
ꝛ optime expressa sepe capiti applicetur. aut permittatur ex alto
cadere super commissura posteriori. ꝛ in his medicinis semper
adde folia ꝛ flores ieiusemini sunt enim propria nec hic com
petunt repercussiua quia humor est nimis grossus ꝛ indigens
multa calefactione. Si quod accidens est sicut vrine retentio
corrigatur sicut sepe dictū ē. Regimen autem non naturale de
clinet ad calidum ꝛ siccum in phlegmatica. sed in melācholica
ad calidum ꝛ humidum que ex dictis superius ꝛ dicendis in ca
pitulo de melancholia facile comprehendi possunt ꝛc.

Sequitur caplm de paralysi.

Paralisis Grece est dissolutio latine. Et quā
doq̄ȝ sumitur communissime pro no
cumento in sensu ꝛ motu scilicet ablatiōe. aut diminu
tione vndecunq̄ȝ proueniat. ꝛ aliter non sumitur hic: Sic enim
accepta dicitur de apoplexia ꝛ congelatione ꝛ similib⁹ commu
niter vero accepta conuertitur cum mollificatione de qua est ser
mo apud. A. ca. de paralysi; que est ablatio aut diminutio in sen
su ꝛ motu voluntario aut misto aut saltem in motu i aliqua cor
poris parte non in toto. Si enim esset in toto esset apoplexia.
ꝛ ex his patet q̄ mollificatio siue mollities non sumitur hic pro
qualitate secunda insequente humiditatem. Paralysis autem
proprie sumpta est ablatio aut diminutio in sensu aut motu vo
luntario aut mixto ſm alterā medietatē corporis dextram aut si
nistram ꝛc.

Alman.

Um aliquis se mouere non valet: aut vnuȝ vel plura ex mēbris mouere non pōt: atq̄ȝ eorum sensum amisit ipsuȝ paralysim ipius membri, aut ipsorū mēbrorū incurrisse pronūtiamus.

Jo. Ar.

Cum Aliquis ꝛc. Diuiditur presens caplm in duas par
tes. Primo ponit signa paralysis. Secūdo curam.
Secūda ibi. Cuius curam. De pria pte qd dicit satis est ex di
ctis manifestū maxime ex diffinitione paralysis. Iā ad speties
venīedū. Paralysis cōiter accepta quadruplex est. quādoq̄ȝ. n.
est in toto exceptis partibus faciei que habēt sensum ꝛ motum
a neruis oriētib⁹ a cerebro ꝛ nō a nucha. quādoq̄ȝ est in omni
bus partibus faciei solū i altera medietate dextra. s. aut sinistra
quandoq̄ȝ in mēbro particulari intrīseco aut extrīnseco. Para
lysis aūt proprie accepta q̄ ē in altera medietate. quādoq̄ȝ ē in
tota medietate scilicet a medietate verticis capitis vsq̄ȝ ad pedē
quandoq̄ȝ solum a ceruice infra nullo existente nocumento
in partibus faciei. Secūda diuisio. Paralysis aut est cū totali
ablatione sensus ꝛ motus in parte lesa aut sola diutiōe ipoꝝ.
aut tertio cū nocumēto solius mot⁹. Tertia diuisio q̄libet istaꝝ
aut fit icipiēdo aut pmutādo ex alia egritudie sicut ex apoplexia
epilepsia colica febrib⁹ pleuresi ꝛ silib⁹. Quarta diuisio palysis
q̄dā ē mālis q̄dā imālis sicut pēdēs a friditate hūiditate solu
tōe cōtinui dislocatōe. Cā palysis imediata aut ē mala ꝯplo p
tis palitice lapsa p ca. sic. ꝛ fri. aut hu. ȝ mala ꝯplo ca. ꝛ sic. nisi
mltū excesserit raro ipediat sensū aut motū cū videam⁹ ethicos
nō ipediri i sensu aut motu: verū ois mala ꝯplo qū excedit deij
cit actū pp̄e v̄tutis. ȝ mala ꝯplo fri. ꝛ hu. facile sēsū ꝛ motū ipe
dit cū p friditatē sit ꝯria spūi ꝛ sensū stupefaciat ꝛ p hūiditateȝ
neruos relaxet: vn̄ fiūt ipotētes ad motū. Aliqn̄ cā imediata est
nocumētū i spū vitali: aut aiali. aut qr nimis grossus aut mala
q̄litate affect⁹ māifesta vl' oculta. aut nimis pauc⁹ vn̄ ē ieptū in
strumētū ad sensū ꝛ motū. aut qr nō trāsit ad mēbra pp nocu
mētū i vijs trāsit⁹. H āt nocumētū aut ē solutio ꝯtinui marie ſm
latitudinē qr ſm lōgitudinē raro ipedit trāsitū spūs aut ē ꝯsoli
datio post solutionē auferēs porositatē nerui in loco ꝯsolidati
onis. aut arterie. nō. n. hec mēbra spmatica restaurāt p viā p̄me
itētōis ꝛ oio sicut erāt nisi forte in infantib⁹. Secūda cā ꝓhibēs
trāsitū spūs ē oppilo q̄ si ē i cerebro aut ē i tota medietate dex
triū vētriculoꝝ ꝛ sic fiet palysis a v̄tice capitis vsȝ ad pedē dx̄ꝝ

et tunc erit ipedimētū in locutione hec erit stupor in tota medietate dextra aut erit oppilatio in tota medietate sinistra et fiet paralysis totius lateris sinistri: aut erit oppilatio solū in uētriculo posteriori s3 partē dextrā: aut sinistrā et fiet paralysis lateris dextri aut sinistri a ceruice infra cū in columitate partiū faciei qa oppilatio cōicat solū vni medietati nuche que diuisa ē in duas medietates ſm longitudinē vsq3 ad caudā mediante paniculo subtilissimo male p uisū discernibili qd rōnabile ē: q2 orit a duabus medietatibus cerebri sic diuisi. Si uero oppilatio erit i toto vētriculo posteriori absq3 oppilatiōe anteriorū uētriculorū uel solū erit i ābabus ptibus pricipij nuche: tūc palysis erit in ābabus ptibus dextra et sinistra cū i columitate ptiū faciei: licet cutis capitis sit stupida cū recipiat sensū a neruis oriētibus a ceruice. Similiter si fuerit oppillatio in cerebro añriori et medio s3 partē dextrā aut sinistrā erit paralysis in parte dextra aut sinistra faciei cū in columitate residui corpis. Rarissime tñ cōtingit q sit oppilatio in oībus originibus septē partiū neruorū a cerebro oriētiū quī cōicet alia egritudo sicut epilepsia et silis. Si vero oppilatio est in nucha nō in origie sua sicut a dislocatōe spōdilis cū attritōe nuche aut ruptura: ita vt dislocatio sit quasi angularis nō ſm figurā semi circuli sicut in gibbis, tunc fiet ablatio sensus et motus et paralysis fortissima in oibus mēbris ifra dislocationē. Et si erit vna ex spōdilibus colli satis cito morietur p hibita pectoris dilatione. Et si est ex spōdilibus ifra pectus ad erit ipotētia retinēdi vrinā et feces et ipam expellēdi. Si vero oppilatio sit in neruo pticulari ipediet sensus et motus illius mēbri cui deseruit. Et silr si fuerit a mā deferēte spiritū vitalē. Cāe vero remotiores primitiue sūt sicut pcussio casus et offensio super capite vnde craneū sup cerebrū cōprimit: necnō spōdiles dislocāt et nerui scindunt: aut rūpunt. Silr arterie deferētes spiritū vitalē cuius absentia nō solū est cā paralysis imo ēt mortis mēbri. Silr frigiditas extrema aeris obuiās capiti cōgelās spiritū: aut oppilās oppilatione attenuatoria. Silr hūiditas multa remolliens faciēs cadere vnū parietē sup alterū. Silr crapula ebrietas replēs caput et cerebrū debilitās: vinū. n. potēs multū trāsiēs idigestū ad neruos acetosat in eis: acetū quoq3 acutū vel acuitate nocet: potus aque cōgelate somnus sup repletionē retētio eūonū cōsuetap: multus coitus: nimia qes: motus laboriosi sicut extēsio pstrictio et silia accidētia aie molesta sicut timor et tristitia. Cāe vero corporee antecedētes et ēt coniuncte sunt hūores superflui phlegmatici sanguinei licet phlegmatici ut plurimū sint in causa.

Signa. Uero pnostica sunt dispō corpoꝝ frigidoruz et hūidorum: necnon calidorum et humidorū quum plurimū repleta sunt et proprie in etate decrepita et maxime in hyeme aut i vere multū hūido. Secūdū pnosticum vilnā ifātis viridis pronosticatur paralysim aut spasmum: Arguit ei frigiditatem et phlegmatis abūdantiā verisilr lesuri neruos infantiū debiles. Tertiū stupor et tremor perseuerās pronosticat spasmū vel paralysim ſm plm ſm diuam materie grosse magis factiue spasmi: aut subtilis magis factiue paralysis. Quartū lassitas mēbrorū: diminutio in sensu et motu suntuia in paralysim et cetera.

Signa. Demōstratiua sūt signa Rasis posita i textu et supius exposita. s. nocumentum diminutionis aut ablationis sensus et motus solius: pulsus paruus tardus et rarus: sed virtute debilitate fit frequens et eueniunt ei uicissitudines sine ordine. i. q aliquādo frequētat magis aliquādo minus ſm variū uirtutis conatū. Et urina ſm plurimū fit in eis alba mā repēte ad locū paralyticū. Et qñq3 fit valde rubea propter renū debilitatē in discernēdo sanguinē ab aquositate: aut pp paucitatē eius: aut debilitatē venarū que sunt post epar ab attractiōe sanguinis: aut ppter dolorē: aut aliā egritudinē q̄ propter nō oportet vt ex rubedine vrine arguat dominiū sāguis et phlebotomiaz eē faciēdā. Signa aūt cārū sūt: q2 si est a casu p cussione cōstrictione ipa eā significāt et nocumētū ex ipsa derelictū: Quādoq3 tñ occultat quum neruus ē pfundus: ipaz ergo significat q subito accidit et nō cōfert ei curatio. Signa uero distictiua causarū extrīsecarū hēntur ex narratiōe ifirmi vel astātū. Si uero cāe fuerint itrinsece: tūc si fuerit mala complexio signa habentur ex tactu q2 repsentat tactui caliditas: frigiditas, mollities: vel aspitas: qd etiā eger pcipit: cognoscit ēt ex iuuātibus et nocētibus et q facilis est curatio et ex precessione causaꝝ ĩprimētiū illā malā cōplexionē. Ad hoc etiā adiuuat complexio mēbri egri cōplexio totius habitudo regio etas tps regimē pcedēs. Signa vero hūorū peccātiū sunt hec eadē et que supius dicta sunt in ca. de soda. Si vero fuerit ab apostemate adsunt signa apatū calidorū et frigidorū aut mistorū. Paralysis vero cretica succedēs alijs egritudinibus cognoscit p pcessionē illarum: et q diminuūtur aut auferuntur fcā hmōi pmutatione et cetera.

Pronostica. Paralysis ex friditate et humiditate sine mā est ex his qbus facile est succurrere cū calefactione. Secūdū qōcūq3 mēbroꝝ mollificatorū Secūdū mēbrorū ſm colorē reliq corporis existēs: aut si bi nālis nō minorat nec extenuat ē de quo maior fiducia ē habēda sed in cōtrario cōtrariū idicat. Tertiū paralysis subito eueniēs a dislocatione spōdiliū et pprie ad interiora: aut a solutione cōtinui secūdū latū nō recipit curā: que vero fit a solutiōe ſm longū: aut ab ictu nō cōterēte neruos vehemēter quādoq3 sanatur. Quartū paralysis fortis est quasi cure impossibilis debilis vero non facile sanatur. Quintū tremor et dolor in paralysi superius bonum. Sextum qū paralysis trāsit ānūū: secūdū plurimū nō recipit curā. Septimū ex phibitione spiritus eueniēs ē difficilioris cure q3 pueniēs a mala dispōe spūs. l3 illa q̄ fit a corruptōe spūs si multa sit uix recipiat curā. Et q̄ fit ex phibitiōe spūs uitalis ē deterior qū aufert vitā simul cū motu et a fortiori cā pueīt q2 vie sūt latiores. s. arterie q3 nerui. Octauū palyticat vnū mēbrū magis q3 aliō: q2 magis debile aut q2 vias h3 latiores: aut q2 suppositū pti cerebri aut nuche q̄ magis patit. ē Nonū latus paralyticū si ē frigidissimū et sanū calidissimū malū significat. n. cōuersioꝫ oiuȝ spirituū ad latus sanū et iporū paucificationē in latere egro. Unde ptes aquee et terree dominātes molle deducūt se ad frigiditatē actualē et ex hac causa macrescit latus paralyticū: et variat pulsus in eo a pulsu lateris sani ſm frigiditatis dominiū. Et oculus lateris paralytici mioratur ex eadē cā. s. debilitatis uirtutibus nālibus. Et ex his patet q̄re aliquādo aufert motus et nō sensus aliquādo ecōtra nā spiritus paucificatis citius aufertur motus q3 sensus. Et si fiāt p diuersos neruos stat vnū ledi sine altero. Et tertio hoc fiat ſm q tēperamētū p vno magis corrūpit q3 pro alio: sicut lapsus ad hūidū magis iperficit motū: et ecōtra lapsus ad siccū magis ipēdit sensum et cetera. Almā.

Cuius curā icipiemus: pilulas fetidas quas cōposui dādo que recipiūt pulueris picre. ℥. x. colloquinti de iterioris. ℥. v. euforbij. ℥. ij et ʒ. castorei: piperis asse fetide serapini: oppoponaci: sceitargi indi: sinapis oium ana. ℥. i: cētaureae mioris: elaterij amboꝝ ana. ℥. v gumme in succo rute dissoluātur: et alia ex eis cōficiātur: et fiunt pilule, et fiunt ex eis. x. potiōes.

Jo. Ar.

Cuius curā incipiemus. Diuidit presens ps in duas ptes: In pria pōit curā paralysis phlegmatice. In secūda curā paralysis ex pcussiōe et casu. Secūda ibi Quod si paralysis Pria i qnq3. Primo pōit curā p ventris solutionē. Secundo p dietā. Tertio p medicinas locales. Quarto p medicinam sūptā per os resoluētē. s. cōfectionē anacardinā. Quinto ponit qd faciendum sit si hoc nō sufficerent. Secunda ibi. Quaꝝ vna postq3. Tertia ibi. Mēbra quoq3 eius. Quarta ibi. Diebus vero qbus. Quinta ibi Quod si sumptū. De pria parte dicit q tu debeas icipere curā exhibēdo pilulas fetidas q̄s ipe cōposuit et cetera. Recipe pulueris picre. i. amare: et ē hiera simplex de q̄ supius dcm ca. et sic. i scdo soluēs magis phlegma q3 cholerā et pprie a capite et satis leuiter. ℥. x. collogn. euforbii castorei asse que supius dcā et declarata sunt serapinū ca. in scdo sic. in tertio: gūmi satis notū et ē medicina cataracte: op

popõaci ca. ⁊ sic. in tertio sceptaragi. i. tapsie ⁊ est herba sillis na sturtio. ca. ⁊ sic. in fine scõi oium ana. ʒ. j. centauree mioris ela/ cterij ⁊ est succus cucũeris assi. ca. ⁊ sic. in tertio ⁊ multũ valet i asclute sublimatũ: ⁊ in pilulas reddactũ cũ correctiuis suis: est eni potẽtissimũ ad educendũ aquã gũme dissoluant in succo rute que est ca. ⁊ sic. in secũdo: proprius in egritudinibus capi tis ⁊ neruorũ ⁊ subdit φ sunt. x. potiões. sed notate φ vnaqꝫ potio erit. iij. ʒ. cũ dimidia ⁊ tẽporibus nostris est nimis exces/ siua medicina quã corpora nequeũt tolerare. Sufficeret. n. ʒ. i. est. n. euforbiũ fortissima medicina cuius dosis ẽ a kirat. i. vsꝫ ad. iij. ⁊ kirat est. iiij. g. hordei. Et pro vnaquaqꝫ potiõe de hoc sola ingrediunt. gra. xv. Simil'r de colloquitida. ca. ⁊ sic. in tertiõ ingrediunt i vnaquaqꝫ potione. gra. xxx. cuius tñ dosis est aki rat. vi. vsqꝫ ad. x. Assa vero est ca. in pricipio q̃rti sic. in scõo: Et G. existimaut ipam aliq̃liter solutiuã. sed certũ est φ ipa cõfert solutiõi ãtique frigide oppopõacũ ca. ⁊ sic. i tertio ⁊ soluit phle gma. Simil'r serapinũ soluit phlegma ⁊ aquositatẽ vnde si fiat cõpuatio sufficeret. ʒ. i. huius potiõis. Alman.

Quarũ vnã postqꝫ eger sũpserit p tres dies quie scat ⁊ nutriat tũc cuz aq̃ ciceris ⁊ oleo ⁊ sinapi. ⁊ dei de bibat aliã potionẽ. qõ post φ ter fecerit p aliq̃s di es qescat. Et nutriat carne frustati icisa ⁊ in sartagine frixa ⁊ mutagenath i qb' sũt species calide. vt. pip et his similia. i potu vero sũat hydromel.

Jo. Ar.

Quarum vnaz. Hic curat per dietam. d. φ postqꝫ eger sũ pserit vnã istarũ potionũ qescat p tres dies ab oi alia medicina soluẽte nisi forte aciperet aliq̃d clistere. Et interi nutriat aq̃ ci ceris cõdita cũ oleo. Est. n. mos regiõis sue oia cibaria fere cõ dire cũ oleo ⁊ parũ sinapis posset admisceri loco aromatũ vt cibus sit calidior magis propri' ɔtra phlegma. Et i fine triũ di erũ sũat aliã potionẽ ex suprascriptis. ⁊ sic post triduũ sũat aliã ⁊ interi nutriat. vt supra: deinde post qescat a medicis solutiuis p aliquos dies vt verbigra p hebdomodã ⁊ iteri nutriat carne frustati icisa ⁊ in sartagine frixa sed sit caro leuis vt auiũ: ⁊ mu tagenath q̃ sũt cibi ex carnibus minutissime icisis ⁊ cũ specieb' cõditis: sed spẽs i hoc casu sũt pip. ʒʒ. nux muschata ⁊ siles. qꝛ nutrimẽtũ dꝫ eẽ ca. ⁊ sic. actu ⁊ potẽtia q̃propter vitẽtur brodi alia ⁊ q̃ declinãt ad frigidũ ⁊ hu. actu ⁊ potẽtia nisi aliq̃ de qb' infra. i potu vero sumat hydromel cui' hec ẽ descriptio. vt. iiij. ptes aque admisceant vni mellis ⁊ bulliant ad cõsũptionẽ ter tie partis ⁊ collet. cuius laudes sunt eximie i oibus egritudini bus frigidis capitis ⁊ neruorũ. Alman.

Mebra q̃qꝫ ei' ex oleo costino iũgat. Nõ Recipit costi. ʒ. i. castorei. ʒ. ß. pipis piretri euforbij oiuz triũ añ. tertiã. ʒ. i. disoluat oia i. ß. lb. olei keiri: aut de nar cisco. et vtere eo.

Jo. Ar.

Mebra quoqꝫ. In hac tertia parte docet mẽbra paralytica iungi: sed multo magis origines neruoꝝ. s. posteri' cerebꝝ ⁊ to tã nucã cũ oleo costio cui' hec ẽ descriptio. ℞. costi. ʒ. j. pipis pi retri euforbij ana tertiã. ʒ. i. castorei. ʒ. ß. ⁊ dissoluat oia i media lb. olei de keiri: aut narcisco. keiri fm quosdã est viola ois mẽ sis ⁊ apud. A. nõ ẽ capitulũ de ipa: sed apud Serapionẽ ẽ sim plex ro. ⁊ Diascorides vocat eã leucoion ca. ⁊ sic. in secũdo: ⁊ ẽ resolutiua tumorũ. prouocat mẽstrua sanat ragadias ⁊ valet po dagricis ⁊c. Sed apud simonẽ ẽ plãta cuius sũt tres spẽcies vna hꝫ flores albos altera purpureos altera citrios q̃ ẽ simili ter ca. ⁊ sic. Narcissus secundũ Diascoridẽ ẽ bulbũ hẽaticũ si ue vt latini bulbũ domesticũ multi liliũ dixerũt folia similia por ro hẽt: sꝫ minora hasta duaꝝ palmaꝝ sine folijs: flos ẽ illi alb' i gyro ⁊ in medio croceus aut purpureus radicẽ habet rotun dã. ca. ⁊ sic. in scõo ppri' i passiõibus neruoꝝ. reliqua nota sũt Alman.

Dieb' vero qb' qescit dãde sunt quaqꝫ die. ʒ. ii. de anacardino qõ. Recipit. ʒʒ. piretri nigelle. costi mela no pipis macropipis oggi oiuz ana. ʒ. x. myrrhe rute sice asse fetide aristol. baccaꝝ lauri castorei sceitara gi idi. sinapis gẽtiane oiuz ana. ʒ. v. mellis anacardi. ʒ. v. vngat cũ oleo nucũ: ⁊ cũ melle cocto ɔficiat. hoc. n. medicamẽ valde ɔfert palysi apoplexie torture ⁊ trẽori morphee morsib' scorpionis ⁊ oib' passiõib' frigidis ⁊ spasmo humido. Nõ qum sumit illico p uoca sudorem: ⁊ infert febrem.

Jo. Ar.

Diebus vero quib'. In hac q̃rta parte administrat q̃qꝫ die d. ʒ. anacardie cõfectiõis qõ. Recipe ʒʒ. piretri costi nigelle me lano pipis. i. nigri piperis macropiperis. i. longi pipis q̃. oia sunt superius declarata alias. ozi. oggi. i. se. petroselini ca. ⁊ sic. i secundo oiuz an. ʒ. x. myrrhe rute sic. asse fetide que supra fuerunt declarata aristologie ca. in tertio sic. in secundo. bacce lauari ca. ⁊ sic. in secũdo castorei ca. ⁊ sic. in q̃rto sceitaragi. i. ta psie similis nasturtio acuta aperitia ca. sic. i fine scõi: sinapis ca. in q̃rto: gẽtiãe ca. in tertio sic. in secũdo ana. ʒ. v. mellis anacar di ca. ⁊ sic in quarto. Anacardus est fructus arboris qui pedi culus elephãtis a qbusdã vocat: vngat cũ oleo nucũ ca. in ter tio sic. in secundo ⁊ cũ melle cocto ɔficiant. Hoc. n. medicamẽ valde cõfert paralysi apoplexie torture. s. oris tremori albaras ⁊ est spẽs morphee. morsibus scorpionis ⁊ oibus passiõib' fri gidis ⁊ spasmo hũido. Nũ aũt sũitur illico puocat sudorẽ: ⁊ il lico infert febrẽ: quapp valet ad resolutionẽ cãe cõiuncte para lysis. Et dꝫ sumi cũ vna aut duabus. ʒ. hydromellis. Alman.

Quod si sũptũ nõ affert sanitatẽ eger ab oi medi camine p. x. dies abstineat excepta dieta: deiñ ad ipsi us curam redeundum.

Quod si sumptũ. Ponit i hac q̃nta pte qd faciẽdũ ẽ quz suprascripta nõ sufficerit ad curã. d. eẽ abstinẽdũ ab oi medica mine per. x. dies excepta dieta deinde ad ipius curã redeũdũ. s. ordinate sicut dictũ est. Ex quo collige in oi egritudie marie in chronicis eẽ faciẽdũ iterpollationẽ mediciaꝝ: Ne egruz tedeat ⁊ abhominationẽ icurrat ex tã cõtinuo vsu mediciaꝝ. Alman.

Nõ si paralysis ex pcussiõe aut casu euenerit ⁊ accit subito ita φ nerui equaliter ɔtudãt: taliter pmanebit nũq̃ eni sanabit. Nõ si nõ repẽte ex pdictis sꝫ paula tĩ ⁊ moliter iuaserit: loco pcussionis ẽplastrum hoc ẽ apponẽdũ qõ. Recipit farinã fenugreci. semẽ bebẽ sem mahaleb. sem reusini bõlliũ ãmõiacũ adipẽ ana tis cerã: oleũ de lilio ex his fiat ẽplastruz ⁊ suppõat.

Jo. Ar.

Nõ si palysis h docet curare palysim ex pcussiõe. d. φ si subi to accidere ta'r pmãebit ⁊ nũq̃ sanabit q̃propt' vanũ ẽ labora rei eius curatiõe sꝫ tñ in etate ĩfãtili cura fit possibilis cũ mẽbra spermatica possint in ea etate fm q̃ erãt prio restaurari. Nõ si nõ rẽpẽte sed paulati iuaserit cura est possibilis cũ tũc pueniat ex decursu hũoꝝ ad locũ q̃ deinceps possũt resolui. Applicat ergo loco pcussiõis emplastrũ φ ẽt origini neruorũ est applicã dũ cuius est hec descriptio. Recipe farinã fenugreci ca. ⁊ sic. in prio mollitiẽ exẽpli gra. ʒ. ij. se. bebẽ ca. in prio sic. in secũdo se mẽ mahaleb. i. medulla cerasi siluestris ca. ⁊ sic. in primo se. reu sini. i. pẽtadactili: que est catapuria maior siue spõsa solis ca. ⁊ sic. in tertio: dicet alia spẽs mior fit ca. ⁊ sic. in q̃rto ana. ʒ. ij. bdel lij ca. in prio ⁊ sic. in prio amomaci ca. in fi. tertij ⁊ sic. in primo ana. ʒ. ß. adipis anatis olei de lilio ana quãtũ sufficit ad bene i pinguãdũ cere quãtũ sufficit ad debite inuiscãdũ misce. Sꝫ no ta hãc medicina debere administrari vulnere iaꝫ consolidato aut cõtusione rẽota: paralysi rẽanẽte: lꝫ ẽt stãte cõtusiõe cõferat.

Cura Paralysis. Ante oia tria sunt cõsiderãda ⁊ attẽdẽ da i cura palysis spasmi stuporis trẽoris ⁊ saltus. Primũ vt nõ pperemus i pricipio ad vsuz mediciarũ fortiuz digeretiũ eũantiũ ⁊ diuertẽtiũ: sed icipiamus a leuibus grada tim ad fortiora, pcedẽdo que fortia nõ sunt applicãda in palili leui nisi post q̃rtũ. In media post septimũ in forti post. xiiij. Secũdũ vt medicine q̃ applicãt sint pprie in hmõi dispõnibus

cõfortantes cerebꝝ ⁊ neruos ꝑ virtutẽ primã secũdã tertiã ⁊ q̃r tã ⁊ sĩlr iuxta posse sint cibaria. Tertiũ vt medicine locales applicẽt origini neruoꝝ .s. nuche ⁊ ide oriẽtib⁹. Si vero fuerit i pti b⁹ faciei applicẽt circa secũdũ aut primũ vẽtriculũ ⁊ similiter applicẽt mẽbris paralyticis. ⁊c. Si ĝ paralysis pẽdeat a causa primitiua ut a frigore ⁊ similib⁹ preterq̃ꝫ a pcussione. Prima i tẽtio sit remotio cause primitiue ⁊ nocumẽti eius. Secũda ꝓhibitio humoꝝ a lapsu. Tertia correctio accidẽtiũ. Quarta debitũ regimẽ sex reꝝ nõ naturaliũ q̃ ordinate ĩfra ponẽt. Si vero palysis sit phlegmatica sicut ẽ ut plurimũ sex reqrũt ĩtẽtiones. Prima digerit. Secũda euacuat. Tertia diuertit. Quarta causã cõiũctã resoluit. Quinta corrigit accidẽtia. Sexta ordinat debitũ regimẽ sex rerũ nõ nãliũ. Et ego docebo simul p̃tes istarũ intẽtionũ pficere. Ponamus ergo q̃ hec paralysis sit fortis: vt sit exẽplũ aliis. Prima die palysi nihil medicialefaciẽdũ ẽ nisi forte clistẽ leue ex brodio pulli cũ .ʒ.i. zucari ru. ⁊ pauco sale si venẽ strict⁹ sit aut fiat suppositoriũ ⁊ eadẽ die nõ cõedat nꝫ bibat nisi forte apõnecessitatẽ fũeret aliqd hydrõellis. Scđa die sũat ꝑ digestiuo ⁊ ptꝫ cedat loco cibi hydromel bis aut ter exhibitũ i q̃ũtitate quatuor .ʒ. ꝑ vice ⁊ nihil aliud cõedat nisi forte si esset puer aut assuet⁹ multe cõestioni posſꝫ dari aliquid modicũ panate subtilis i qua esset saluia .s. minuti icisa ⁊ cocta: ⁊ hoc semel tamẽ i die naturali ⁊ nihil aliũ fiat mediciale nisi forte clistẽ de quo ẽ: aut suppositoriũ. In tertia die sumat ꝑ digestiuo aquã saluie cũ melle ro. aut cum equali quãtitate hydromellis aut hydromel i quo decocta sit saluia: sticados arabicũ rosmarin⁹ aut similis nõ multũ calide aut aperiẽtes non multũ ⁊ eadẽ die nihil aliud cõedat aut bibat nisi panatem de qua supra aut ouũ vnũ ꝫ saluia mistũ semel aut bis ⁊ post .vi. aut .viij. aut .x. gra. pini ꝑparata et fiat clistere de quo supra. In quarta die similiter regat vt i tertia ſꝫ i quĩta sexta ⁊ septima sit idẽ regimen cibi ⁊ pot⁹ de quo supra. Sed in his dieb⁹ singula die fiat clistere si opus sit ex decoctione saluie isopi sticados arabici ana. ℳ. i. agarici .ʒ.s. salis gẽme .ʒ.ij. decoquãt i .℔ij. ℔. aque ad ꝯsumptionẽ medietatis ⁊ ex .i. ℔. hui⁹ decoctionis cũ .ij. ʒ. olei fiat clistere. Digestiuũ vero sit hydromel de quo supra. posset tamẽ addi aliquid oxymellis simplicis aut cõpositi vbi vero esset assuetus multiplici cõestioni sicut pueri iterdũ deẽ aliquid hui⁹ ꝯfectiõis cui⁹ ẽ hec descriptio. Recipe zuccari .ʒ.iij. liq̃fiat cũ aqua saluie ĩfusionis cinamomi nucis muschate ⁊ .ʒʒ.i fiat man⁹ xpĩ: vel deẽ parũ hui⁹ electuarij. Recipe saluie recẽtis minuti icise ⁊ cũ melle q̃tũ sufficit fiat electuariũ optime dispumando mel. Octauo vero die sũat .ℨ.ij. pilulaꝝ de hiera simplici cũ scropulo vno agarici ꝑparati i oximelle squilitico ex qb⁹ fiant pilule .vij. ⁊ exhibeãt i mane ⁊ tardet prãdiũ ꝑ sex horas post: Et si videreẽ debilis posset dari aliqd carnis: aut aues parue asate aut aliqd simile i parua q̃ũtitate. Et sẽp in fine mẽse detur gra. pini ꝑparata aut ꝯfecta. Et hoc regimẽ vite ꝯtinuẽ vsq̃ ad .xiiij. diẽ dãdo in cibo ea q̃ dicta sũt ⁊ i potu solũ hydromel ⁊ abstinere sup famẽ ⁊ sitĩ ẽ ꝓpria cura hui⁹ egritudinis. Sꝫ ꝑ digestiuo i hoc tẽpore sumat hydromel de quo supra cui in decoctione potest addi aliquid modicũ cinamomi .ʒʒ. aut nucis muschate ut. Recipe saluie iue sticados arabici ana. ℳ.i. rute maiorane ana. ℳ.s. mellis .℔.s. aq̃ ℔.iij. cinamomi .ℨ. ij .ʒʒ. nucis muschate ana .ℨ.i. bulliãt ad ꝯsũptionẽ tertie partis dispumãdo ⁊ colet. ⁊ posſꝫ etiã addi oxymellis cõpositi .ʒ.i. et ꝓprie si materia videreẽ grossa: licet vt plurimũ sit sbtilis ⁊ in hoc tẽpore clisteria fortificẽt addẽdo suprascripto clisteri .ʒ.s. vl̃ vnã hiere ꝯposite .ʒ. aut hieralogodion aut similiũ. aut addẽdo suprascriptis herbis i decoctione cẽtaureã: aut colognthidã et similia. Sed i .xv. die exhibeãt .ℨ.ij. aut .ʒ.i. pilulaꝝ fetidaꝝ quaꝝ descriptioẽꝫ ponit Raſis i textu seruata debita custodia. Et deinceps vsq̃ ad .xviij. vel .xx. diem continuetur idem regimen vite: aliquantulum tamen si oportuerit paulatim ingrossãdo. Et ꝑ digestiuo in his dieb⁹ deẽ oxymellis squillitici sirupi de sticados ana .ʒ.vi. cũ trib⁹ .ʒ. digestiui suprascripti. Post ea sumpto digestiuo i his dieb⁹ quater aut q̃nq̃es detur .ʒ. vna aut .ℨ. quatuor piluiaꝝ fetidaꝝ de qb⁹ i textu ꝯuata debita custodia. Et clisteria i hoc tẽpore fortificẽt multiplicãdo i hoc tẽpore cẽtaureã collognthidã ⁊ addẽdo bartanitã de qb⁹ i apoplexia aut multiplicãdo electuaria solutiua de qb⁹ supra. deinde sequẽti die deẽ .ℨ.ij. triace distẽpate cuꝫ .ʒ.i. hydromellis supra scripti. ⁊ .ʒ.i. vini potẽtis ⁊ deẽ i mãe ⁊ dormiat post eã ⁊ tardet cibũ ꝑ .vii. horas ⁊ sudet si possit. Et i hoc tẽpore cõueniũt diuersiões fortiores sicut masticatoria ⁊ caputpurgia ⁊ sternutatoria de qb⁹ supra i aliis capitulis. Et ãte ista fortiora ꝯueniunt leuiora sicut fricatiões sup parte sana. fricatiões eni sup parte egra nõ fiũt: nisi quꝫ opus ẽ resoluere facta bina aut trina purgatione. post hoc ꝯueniũt resolutiua applicãda parti lese ⁊ origini neruoꝝ incipiendo a leuiorib⁹ sicut est oleũ de costo descriptõe Mesue. vulpinũ de ruta. de spica ⁊ similes gradati ascẽdẽdo ad oleũ de costo positũ ĩfra a Rasi oleũ de castoreo de piperib⁹ de euforbio postea ad aquã vitis factã ex optio vio. est. n. optia ⁊ vltia i resoluẽdo. Postea ad emplẽa rubificãtia ⁊ desiccãtia ex sinapi ⁊ silibus circa nuchã ⁊ ptẽ posteriorẽ cerebri. sed attẽdaẽ ne nimis ꝓfunde vlceret aut apostemet ⁊ propterea locus sepe videaẽ. Et in hoc tẽpore cõpetũt ventose sup pte palytica al's ꝑtacta ⁊ ꝓprie i capitib⁹ lacertoꝝ ⁊ i hoc tpe cõuenit cõfectio anacardina sed icipiaẽ prio a .ʒ.i. gradati ascẽdẽdo vsq̃ ad duas. Et deẽ alternis diebus cũ .ʒ.i. aut .ij. hydromellis de bñe calcefacti ⁊ deẽ i mane stõ ieiuno. dormiat post eã ⁊ sudet. q̃ si nõ curat⁹ fuerit qeſcat ꝑ .x. dies debito regimine seruato. dein de iterẽtur medicie fortes .s. digestiue euacuatiua resolutiua rubificatiua ⁊ cõfectio anacardia. Et si cũ his non libereẽ vadat ad balnea sulfurea aq̃a ⁊ alumiosa vel lutosa ⁊ aerea sine fumo sã ⁊ sumat aquã sup nuchã ⁊ ptẽ posterioꝫ cerebri debito regimie i balneis seruato. Si v̊o paralysis flegmatica esset leuior citius posset ingrossare dietã: citius deuenire ad digestiua fortia resolutiua rubificãtia ⁊ cõfectionẽ anacardinã. Procedẽte tpe põt bibere parũ vini boni cũ hydromelle lymphati. ⁊ dicta magis ingrosseẽ q̃ sẽp decliet ad calida. ⁊ sic. ⁊ vitẽtur brodialia nisi brodiũ cicerũ ⁊ galli antiq̃ssimi ⁊ brodiũ serpẽtis nõ venenosi. Et cõfert cerebrũ leporũ assatũ. ⁊ herbe aliq̃ue in hac dispositõe: sicut q̃ dicte sunt. acorus ⁊ ꝓprie cõdit⁹ cũ melle: ⁊ diacorus. Et ex aromatibus cinamomũ .ʒʒ. muschata gelãga ⁊ piper ⁊ ex fructibus grana pini ⁊c.

Aer declinet ad ca. ⁊ sic. cuius caliditas gradati itẽdaẽ. Somnus sit cõiter vi. horarũ ⁊ nõ dormiat sup cibũ. oẽs supfluitates solicite ꝑ cõueniẽtes regiões purgenẽ. exerciteẽ fortibus fricatiõibus: suppleãt. n. fricatiões locũ exercitij facteꝑ prio sup pte sana: deide sup egra ad spirituũ attractionẽ: ⁊ calidi viuificatioẽ: nẽ ante illõ tẽpus nec fricet neq̃ exerciteẽ. Accidẽtia aie calorẽ excitãtia sicut ira cõueniũt. Ordieẽ dieta sicut dictũ fuit subtilior in pricipio q̃ gradati ingrossando ꝓcedat: ⁊ cũ ꝓpriis: sicut hydromel saluia: rosmarinus: acorus: mẽta: maiorana: ruta: iua: isopus: capares: brodiũ ciceꝝ: galli antiq̃: ius serpẽtis nõ veneno si: aues pue: carnes leporis ⁊ ꝓprie cerebꝝ assatũ: grana pini ꝑparata ⁊c. Viteẽ vinũ nisi paucũ egritudine iã declinante ⁊ mediocriter viosũ. Viteẽ acetũ ex aq̃ frida: sit famelic⁹ ⁊ sitibũd⁹ ⁊c.

Seqẽ de palysi sanguinea.

Si vero sit palysis sãguinea ꝫ cõeꝫ opinionẽ: tũc ab ipo initio fiat phlebotomia ex pte cõtraria loco palytico ⁊ satis copiosa ꝑmisso clisteri si oꝫ lꝫ nũq̃ã videri phlebotomiã iuuare i palysi nisi fuerit a pcussiõe cõuulsiõe ⁊ silib⁹ ⁊ deẽ aq̃ hordei ⁊ aq̃ zuccarata ⁊ obserueẽ reliq̃ũ regimẽ suprascriptũ i phlegmatica. Si phlegma fuerit sãguini ꝑmistũ sicut ẽ vt pl'z: ſꝫ localia sint parũ ca. vñ sufficeret oleũ cãemillinũ de spica aut ruta qb⁹ ẽt oleũ ro. posset addi imo calida augmẽtãt egritudinẽ: ⁊ ita ꝓportiõa le regimẽ serueẽ in reliqs. Et ex his potes cõcipe qd faciẽdũ sit in reliquis spẽbus paralysis hũoralis: si cõtingit.

Si vero pẽdeat a vulnere cõtusione aut laqueatõe dislocatiõe: prio huiusmodi curenẽ cura sibi ꝓpa: deinde palysis si nõ subito euenerit: q̃ꝛ subito euẽiẽte liberatio ẽ ipossibilis ꝫ plꝫ ⁊c. Cureẽ ergo cũ euãntibus ⁊ diuertẽtibus prio si hũores sint in fluxu ⁊ in hoc casu cõuenit phlebotomia: postea sup loco paralytico ⁊ loco originis neruoꝝ approrient medicine mollificantes resoluẽtes poros dilatantes vt spũs penetrare possit. ⁊ cuꝫ ꝓpriis in passionibus neruoꝝ sicut est emplẽm descriptũ a Rasi.

Et potes facere balneū vel decoctionē ex vulpe cū quibusdam
mollificātibus ꝛ resoluētibus sicut fenugreco. altea. iua. saluia.
sticados arabico. ipericō. Et pmittat vulpē excoriatā prio. ꝛ fra
ctā ꝫ ossa sua bullire vsqꝫ ad carniū sepationē. In q̄ decoctiōe
eger ipe ꝛ mēbrū palyticū balneāt fricādo flectēdo reflectādo.
ꝛ postea vngat cū oleo vulpio. aut ex vnguēto Rasis ꝛ loca bn̄
calida cū pelle vulpis teneant. Sirupus pprius i paralysi phle
gmatica. ℞. saluie rorismarini sticados ana. M. i. radicū acori
ʒ. i. Gariofilate melisse herbe paralysis rute saturegie isopi be
tonice baccarū lauri ana. M. ʃ. bulliāt. cū. ʃ. ℔. mellis in quattu
or. ℔. aque vsqꝫ ad ꝯsumptionē medietatis ꝛ aromatizet cū cia
momo nuce muschata. ʒʒ. pipere piretro. hoc. n. cōuenit factis
huiusmodi purgatiōib⁹. Sed magis in processu addat oximel
squilliticū. Sirupus de sticados descriptiōe mesue. Una. ʒ. sti
cados arabici in pilulis redacta cū oxymelle sqllitico pluribus
diebus successiue exibita liberat a paralysi. Una. ʒ. pilularum de
hiera simplici cū. i. ʒ. piperis cū oxymelle sqllitico in pilulis re-
dacta pluribus diebus exhibita potēter liberat. Ex euacuātibus
pprie sunt pilule de euforbio de oppopōaco: de serapio: de sar
cocolla: de hiera magna: sed vomitiua cōueniūt vbi stōacus su
geret materiā cū hoc ēt q̄ calefaciūt cerebrū. Unus. ℈. asse feti-
de sūptus in pilulis pluribus dieb⁹ ē efficax medicina oleū bal
saminū de lateribus fortia sunt in hac dispōe. Unguētū efficax.
Recipe carpobalsami euforbij ana. ʒ. i. bdelij serapini ana. ʒ. ij.
salis nitri castorei ana. ℈. ij. pulueris anacardi sinapis aristolo
gie ro. spice costi seis agnicasti staphisagrie: piretri aphodilloꝝ
radicis ireos ana. ʒ. i. cucumeris assi vini. ʒ. ij. balsami. ʒ. ʃ. mel
lis anacardi. ʒ. i. terebinthine. ʒ. vi. olei de costo ꝛ de ireos ana.
℥. i. olei de spica. ℥. ij. anetini. ℥. i. ʃ. piguedis ursi tassi vulpis uul
turis ana. ℥. ʃ. dissoluātur gumi in aceto sqllitico: deinde cuꝫ ce
ra citrina fiat vnguētū molle. Fiāt ēt vnguēta alia decoquēdo
anserē in cuius vētre sit aliqd gatti: aut vulpis: Et alia ad hoc
ppositū q̄ omitto credēs hec sufficere. ꝛ hec de palysi dicta suf-
ficiant ꝛc. Alman.

Caplm. viij. de stupore ꝛ tremore.

Um aliquis sētit aliqd̓ suoꝝ mēbrorū si
cut ē dispositio pedis qū sit stupidus di
cim⁹ i illo mēbro stuporē eē. Qua ppter
eius cura nō ē differēda: quādo eni plon
gat tēp⁹ hui⁹ egritudinis pducit ad paralysim.

Jo. Ar.

Um Aliqs. Hoc ē octauuꝫ caplꝫ i quo agit
Rasis d̓ stupore ꝛ trēore. Et p̄mo p̄mit
tēda sūt qd nomis ꝛ qd rei stuporis. Stupor. n.
d̓riuat a stupeo qd̓ q̄n̄ꝫ admirationē importat
quādoqꝫ stuporē mētis. i. dinutionē. aut ablationē virtutū inte
rioꝝ cerebri. q̄ꝫdoqꝫ significat cuiuscūqꝫ opatōis dinutionē. Sꝫ
apud. A. hec dictio stupor aliquando apud quosdā ē simonya
paralysi: quoꝝ modoꝝ nullus ē ad ppositū. Hic vero sumit
stupor p egritudine neruoꝝ que sic diffinit. Ab. A. stupor est
morb⁹ officialis. i. mēbri officialis. i. mēbri orgāici faciēs eue
nire nocumētū i sēsu tactuali. s. destructōeꝫ aut dinutōnē nō au
tē corruptionē ad differētiā doloris: aut cuiuscūqꝫ alterius ta
ct⁹ corrupti sicut esset sētir d̓litisouꝫ p doloroso aut eꝫ aut cali
dū p frigido. Diuidit p̄sēs ca. i duas ptes. Primo agit Rasis
d̓ stupore. Secūdo d̓ tremor. Secūda ibi. Tremor autē. Pri
ma i duas. Primo notificat tremorē. Secūdo ostēdit necessi
tatē festināte cure. Secūda ibi. Qua ppter. De p̄ma pte dicit
Quꝫ aliqs sētit aliquod suoꝝ mēbroꝝ aut etiā totū corp⁹ sicut
ē pes quādo ē dormiēs siue obdormitat⁹ tūc illud mēbꝝ patit
stuporē. i. dinutionē aut ablationē tactus. De secūda pte dicit
curā nō eē differēdā qū trāseat i paralisiꝫ ipsis nō differētib⁹
nisi secūdū magis ꝛ min⁹. Speties stuporis sumūt sicut sp̄ēs
paralysis. Est eni qdā vniuersalis: qdā pticularis ut i altera me
dietatū corporis dextr̄ aut sinistre aut i aliquo vl̓ plurib⁹ mem
bris pticularib⁹. Secūda distictio aliqs stupor fit icipiēdo ali
quis pmutādo ex apoplexia epilepsia dolore capitis pleuresi:
ꝛ colica ꝛ sic d̓ alijs dispositiōib⁹ qb⁹ quādoqꝫ succedit stupor
Tertia distictio aliqs stupor ē materialis aliquis imaterialis.
aliquis itēsus aliquis remissus. Intēsus auferēs totaliter ta
ctū: remissus ipsū dinuēs. Aliquis ē chronic⁹: aliquis iterpola
tus aliquis ꝯtinuus. ꝛc.

Cause Stuporis sumūt a quatuor: aut eni a principijs. s.
ab anima ꝛ duob⁹ mēbris principalibus corde. s.
ꝛ cerebro: aut a ferētib⁹. s. nucha neruis ꝛ arterijs: aut a spiritu
aut a mēbro stupido. Siquidē a principijs ut ab aīa erit q̄r ipsa
cōuersa ad aliquod speculādū nō sētit obiecta extriseca vnde
secūdo de aīa: atēti fortib⁹ imaginationib⁹ delata sub oculis n̄
videm⁹: aut ex parte cordis nā qū ipsū ē d̓ primo icursurū sym
copiꝫ fit homo vniuersaliter stupidus spiritib⁹ ad cor ꝯtractis
Consimiliter ppter oppilationē cordis aut aliā egritudinē spiri
tib⁹ vitalib⁹ nō potētib⁹ exire ad mēbra fit homo stupid⁹: nam
hoc modo accidit apoplexia ut supra. Aliquādo ē ppter defe
ctū i cerebro vt i dolor vehemēti ppter quē oēs spiritus aīales
ꝯuertūt ad ipsū: aliquādo ppter oppilationē i cerebro coarcta
toriā ex hūorib⁹ collectis i vētriculis: aut i origine nuche ꝛ ner
uoꝝ: aut atenuatoriā ex similib⁹ humorib⁹ cum apostemate aut
sine apostemate. Aliquādo ē i deferētib⁹ sicut in nucha aut ner
uis aut arterijs qū scidūt strigūt: aut aliter oppilāt: sicut nucha
oppilat aut scidit ppter dislocationē spōdilis vt s̄ in palysi: ꝛ si
militer ē i arterijs. Aliquādo puenit stupor ex defectu spiritus:
aut q̄r paucus. aut frigidus grosus aut efect⁹ alia qualitate ma
nifesta vl̓ oculta qua ppter nō ē ꝯueniēs instrumētū anime ad
sensuꝫ tactus. Aliquādo est ex parte mēbri qū nimis calefactū
sit ifrigidatū hūectatū aut exicatū: lꝫ mala ꝯplexio frigida ꝛ hu.
aliquādo sit i causa vt plurimū. aliquādo ē ex pte qualitatū se
cūdaꝝ. vt q̄r nimis grosse subē: ꝛ ppterea cutis pedis pōt quo
dāmō ppter suā grossitiē reputari stupida respectu cutis man⁹
ꝛ simile huic pōt p̄ternaturalē accidere alicui mēbro. ꝛ ppterea
mediū inter plātā pedū ꝛ calcaneū ē magis sensitiuū ꝛ magis ti
tilationē incurrit. xxxv. pblematū pblemate. ij. ꝛc.

Cause autē remotiores. quedā sūt primitiue sicut pcussio.
casus dislocatio cōstrictio violēta extēsio ꝛ similes i capite ner
uis. aut arterijs. ꝛ sicut morsus scorpionis aquatici. aut tactus
piscis nominat⁹ barilie vl̓ miracha necnō medicine sūpte inte
rius aut exterius applicite necnō quidā serpētes ca. corrūpētes
cōplexionē spirit⁹ ꝛ mēbri. aer ēt frigid⁹ nimia crapula vina po
tētia sūt cause lōginqꝫ stuporis nimi⁹ somn⁹. supflue vigilie. re
tētio supfluoꝝ cōsuetoꝝ expelli. nimia quies accidētia anime ex
cedētia p̄cipue nimi⁹ timor q p̄mo facit tremorē. ꝛ tādē auctus
aufert sensum tactus ꝛc. Cause autē corporee ātecedētes sunt
hūores mali aut male cōplexiones toti⁹ aut mēbroꝝ cōicātium
neruis. sicut i febrib⁹ fortib⁹ accidit stupor dyscrasiato spiritu et
neruoꝝ cōplexiōe. Et eedē vl̓ similes possunt eē cause cōiuncte:
humores autē faciētes stuporē sunt phlegma secūdū plurimū
Aliquādo sanguis sicut ēt in paralysi.

Signa Stuporis sūt dinutio aut ablatio sensus tactus
aut totius aut partis cui secūdū plurimū aliqd̓
nocumētū i motu ꝯiūgit. Signa causaꝝ p̄mitiuaꝝ sūt ipsemet
cause: ꝛ nocumēta ex ipsis derelicta. Signa cāꝝ corporearuꝫ. s.
male ꝯplexiōis ꝛ humoris faciētis stuporē sūt dicta supius in
palysi ꝛ plerisqꝫ alijs capitulis. Signa stuporis facti permitādo
s̄ p̄cessio aliaꝝ egritudinū ꝛ ipsi⁹ sucessio quo succedēte p̄cedē
tes egritudinis minuūt aut auferūt materia ad neruos vel ad
origines neruoꝝ pmutata. lꝫ tn̄ sit possibile succedere stuporem
p̄cedēte egritudine nō dinuta imo potius aucta. ꝛc.

Pronostica. Stupor pseuerās p̄nūtiat aliquā egri
tudinē cerebri aut neruoꝝ. Causa eni
diminuta faciēs stuporē si augeat aliquā maiorē faciet egritudi
nē cerebri aut neruoꝝ. Scd̓m oīs stupuor mēbri pticularis qū
pseuerat trāsit i palysiꝫ. qū paralysis ꝛ stupor nō differāt nisi se
cūdū magis aut min⁹. Tertiū. stupor faciei nūtiat torturā oris
Quartū. stupor fortis cū vertigine pseuerās nūtiat apoplexiaꝫ:
Quītū. stupor vniuersalis pseuerās mortē p̄nūtiat ꝛc. Et ex
iā dictis iferri potest pedes aptiores eē stupori p̄mo breuiarij

ca. ꝓprio: et secũdo ꝓnosticoꝝ qũ sint distátiores a fonte calo
ris: ꝛ ab ĩfluxu sensus et mot⁹ ꝛ magis ꝺputati ad motũ q̃ȝ ad
sensuȝ ꝛ materie frigide pluries ꝑcipitãt ad pedes. In manib⁹
vero sũt oĩa ista opposita. Patet secũdo quare pes obdormi
tatus siue factus stupid⁹ ex cõp̄sione aut ligatura apparet val
de magn⁹ ꝛ grauis ꝑter solitũ: nõ eni ẽ ob aliud nisi q: virt⁹ mo
tiua facta debilis ex ꝓhibitione spirituũ facit arbitrari pedem
maiorẽ ꝛ grauiorẽ sicut debili hõi apparet paruũ põd⁹ esse ma
gnũ ꝛ graue. Et tertio pȝ quare ĩ mẽbro obdormitato fit q̃daȝ
sensatio sicut formicaꝝ p illud mẽbrũ discurrẽtiũ: h̃ eĩ ñ ẽ aliõ
nisi grossi vapores ꝛ partes sanguinis et spirituũ p meat⁹ illius
mẽbri adhuc strictos discurrẽtiũ quod nõ aparet dũ mẽbrum
ẽ san⁹ illis discurrẽtib⁹ p meat⁹ mẽbri latiores q̃ȝ sint post con
strictionẽ: aut cõpressionẽ. Alia cã ẽ q: virt⁹ tactiua ĩ sano ñ ĩmu
taĩ ex hoꝝ discursu p mẽbrũ ꝓpter similitudinẽ mẽbri cũ eisdẽ
Sȝ mẽbro ĩfrigidato p cõplexionẽ ob absẽtiã spirituũ postea ab
ipsis spiritibus sanguine ꝛ vaporis venientibus immutaĩ pro
ter dissimilitudinẽ. Nec causa hui⁹ ẽ vt nõnulli arbitrãĩ ꝙ virt⁹
tactiua debilis ꝑcipiat obiecta q̃ fortis nõ ꝑcipiĩ. Credẽdum
ẽ eni ꝙ virt⁹ tactĩa fortis si equaliter ab obiectis ĩmuteĩ sicut ta
ctĩa debilis meli⁹ sentiat ea sicut ꝛ cetere potẽtie sensitiue. Aliter
tactiua tẽpati fortissima nõ melius sentiret obiecta etiam mini
ma quam tactiua distemperati ꝛc.

De cura stuporis ꝛ tremoris. Alman.

Curaĩ autẽ hec passio ex aliqua ꝑte medicinaꝝ paly-
sis ꝛ cũ dieta. ꝛ vnctiõe ex oleo costio. Quod si inue-
terauerit passio eger ex pilulis fetidis purgãdis est:
ꝛ cõplexio equãda ex anacardino ꝛ dieta.

Jo. Ar.

c Curatur Aũt. Hic Rasis ponẽs curã dic̃ ꝙ
stupor curaĩ ex aliq̃ ꝑte mediciaꝝ
palysis ꝛ cũ dieta ꝛ cũ ũctõe ex oleo costio ꝛ h̃ ĩtelligiĩ
qũ fuerit recẽs ꝛ debilis ꝛ inmãlis: aut pendẽs a pauca mã ꝛ
frĩda ad cui⁹ cõplexiõis imutationẽ ꝛ pauce mãe resolutionẽ suf
ficiet dieta ꝛ ũctio absq̃ȝ purgatiõe ꝛ medicinis fortibus. ꝛc.
Quod si ĩueterauerit: ꝛ suple fuerit fortis auferẽs sensuȝ cũ
cuius ablatione etiã motus secũdũ plurimũ diminuiĩ: tũc eger
erit purgãdus cũ pilulis fetidis. s. supra scriptis ĩ palysi ꝛ com
plexio erit equãdã. i. ad mediũ reducẽda ꝓportiõatũ mẽbro cũ
anacerdino et dieta supius positis ĩ palysi qũ plurimũ stupor
ꝛ palysis pẽdeãt a causa frigida et materiali. Curaĩ eni qum
fortis ẽ fere eisdẽ medicinis quib⁹ curaĩ paralysis: sȝ aliquãtu
lũ leuiorib⁹ qũ etiã fortis stupor sit leuior q̃ȝ palysis. Cura
vero stuporis ordinãda ẽ oĩo sicut cura palysis a causa ꝓpor
tionali pẽdẽs. Et oẽs ĩũctiones suprapositе ĩ cura paralysis
ꝛ oẽs medicine atq̃ȝ oĩa ĩstrumẽta illas ꝑficiẽtia ad hunc locuȝ
adducãĩ. Uerũ nõ oȝ vt sint ita fortes nec dieta ita tenuis si
cut ĩ palysi qũ stupor sit mior morb⁹ q̃ȝ palysis. A. tamẽ ꝑcipit
ĩ stupore a sanguine pẽdẽte phlebotomiã copiosaȝ cum dieta te
nui q̃ oĩa ĩ palysi sãguinea etiam sunt attendenda.

De tremore.

q Quid Nois trẽoris satis mãifestũ ẽ. Describiĩ
ãt ab. A. scõa tertij caplo ꝓpõ ꝙ ẽ morb⁹
officialis eueniens ꝓpter defectũ ṽtutis motiue a mo
tu lacertoꝝ secũdũ ꝯtinuitatẽ cõparis grauitati corpori intromit
tẽti sua motione motionẽ volũtariã: quare cõmisceñĩ mot⁹ vo
lũtarij cũ motib⁹ nõ volũtarijs. Subdit postea ad decl'ationeȝ
descriptionis: ꝙ tremor ẽ nocumẽtũ in virtute motiua sicut stu
por ẽ lesio ĩ sensibili. Diciĩ primo morb⁹ q: p se et ĩmediate est
lesiuus opationis duplicis virtutis motiue quaꝝ vna ẽ moueĩ
quãdo oȝ et q̃liter oȝ et ad oẽm differẽtiã positionis secũdũ hu
manã necessitatẽ: alia autẽ opatio ẽ stabilire mẽbrũ ꝛ figere qua
ꝓpter tremor ẽ morb⁹ ĩ situ siue cãpiaĩ sit⁹ p loco siue p societa
te. Officialis si sit casus nominatiui. i. cõpositionalis siue mor
b⁹ ĩ cõpositione. Si vero sit casus genitiui. i. mẽbri organici siue
ĩstrumẽtalis: nã q̃ȝuis trẽor sit etiã neruoꝝ ẽ tamẽ principaliter
orgãicorũ quib⁹ mot⁹ ꝓcipaliter atribuiĩ. Eueniẽs pp ꝺfectum
virtutis motiue: g defectus ẽ diminutio nõ corruptio qũ tremor cõ
ueniat al' eueniat hominib⁹ naturaliter dispositis ex decursũ eta
tiuo: nec ablatiuo a motu lacertoꝝ: Ex q̃ssit ꝑncipale ĩstrumẽtũ
corporeũ motus volũtarij. Secũdũ cõtinuitatẽ: q: ĩ tremore fit
mot⁹ ĩterrupt⁹. Cõpis. i. ĩeq̃lis. Grauitati ꝯpari. s. mẽbri ĩtromit
tẽti. Sua motiõe motiõeȝ volũtariã factã a virtute. Quare cõmi
sceĩ mot⁹ volũtarij cũ motib⁹ nõ volũtarijs mediãtib⁹ tamẽ qe
tib⁹ ĩter vtrosq̃ȝ. Sȝ cõtra tremor ĩ decrepitis ex decursu etatiuo
nõ ẽ morb⁹ igiĩ diffinitio ĩsufficiẽs. Diciĩ cõcedẽdo añs: et qõ.
A. nõ diffinit hic nisi tremorẽ ꝑter naturã. Secũdo arguitur tre
mor nũq̃ȝ ẽ igiĩ añs pȝ q: quãdo ẽ mot⁹ sursum non ẽ: nec quã
do ẽ motio deorsũ nec ẽ quãdo ẽ qes. Ad hoc negaĩ añs ꝛ diciĩ
ꝙ tremor ẽ ĩ quocũq̃ȝ motu ꝛ qete ex qb⁹ cõponiĩ sicut ꝛ tẽpus
ẽ quãdo aliquid ipsius ẽ lȝ nõ totũ simul. Tertio tremor nõ le
dit opõnẽ virtutis motiue nec aliã g̃ nõ ẽ morb⁹. Añs ꝓbaĩ: q:
tremor ẽ actio lesa virtutis motiue: sed ipõ actio lesa nõ ledit se
ipsã ꝛc. Dr̃ ꝙ tremor ẽ cõpositũ ex duplici motiõe. s. fcã a ṽtute
ꝛ grauitate. nunc autem licet facta a virtute non ledat seipsam
leditur tamen ab illa que facta est a grauitate. Quarto si mẽ-
brũ positũ in igne fugiens ꝯtrariũ ꝯcutiaĩ tũc iste est tremor ꝛ
tñ nõ fit a grauitate aliquo mõ ergo ꝛc. Dr̃ ꝙ iste nõ ẽ tremor
cũ ñ sit aliq̃ ei⁹ ꝑs volũtaria sicut ẽt rigor ĩ febrib⁹ nõ ẽ tremor
cũ nulla ꝑs ei⁹ sit volũtaria. ẽ tñ motus ꝑter nãm si fiat a cã egra
si vero nõ: nõ ẽ ꝑter naturã. Quinto nõ sp tremor fit ex defectu
ṽtutis motiue a motu lacertorũ qũ aliqs fit trẽor ĩ quo ṽtus mo
tiua ĩtẽdit figere lacertos ꝛ nõ mouere. Dr̃ ſm. G. ĩ libro de tre
more ꝛ rigore ꝙ quãtũcũq̃ȝ ṽtus ĩntẽdat stabilire mẽbꝝ ꝛ lacer
tos ei⁹: tñ ibi ẽ aliqs motus: sicut in aue volãte alis extẽsis: q̃ tñ
ñ ꝯcutit alas ẽ ibi aliqs mot⁹ lȝ nõ multũ manifestus: Et ita est
ĩ mẽbro quod virtus ĩtẽdit qetare. Ego credo tñ ꝙ qcq̃d dicat
G. in aue iã dcã eẽ aliquẽ motũ alarũ q: aliter caderet. nõ tamẽ
sic ẽ necessariũ in brachio hois ꝙ virtus teneat extẽsuȝ qũ illõ
inhereat alicui fixo. Credo ergo descriptionẽ potius eẽ supplẽ
dã. A motu lacertoꝝ vel fixiõe. Sexto trẽor debilitat virtutem
g̃ nõ causaĩ ex debilitate virtutis tenet cõsequẽtia qũ idẽ nõ sit
cã ꝛ causatũ. Diciĩ ꝙ idẽ est cã ꝛ cãtũ sed diuersis modis trẽor
qdẽ debilitat virtutẽ fatigãdo eã. ṽtus vero debilis ipm ꝓducẽ
do sunt tñ ãbe de genere efficiẽtiũ. Septio tremor ẽ total'r a nã
nã motio sursũ ẽ a nã: q: a virtute mẽbri ꝛ motio deorsuȝ ẽ a nã
siue nãlis: q: ẽ a grauitate q̃ ẽ nãlis ipi mẽbro. Diciĩ ꝙ ẽ a nã ñ
tñ nãlis: cũ virtus ꝑter nãliter disposita ipm efficiat vnde ẽ pre
ter naturalis: lȝ sit aliquo mõ nãlis distĩguẽdo nãle ꝯtra violen
tũ. Octauo nũquã virtus ẽ cõpar grauitati igiĩ ꝛc. Assũptũ pȝ
q: in motiõe sursuȝ virtus supat grauitatẽ in motiõe deorsũ su
peraĩ. Diciĩ ꝙ ẽ cõpar ad hũc intellectũ ꝙ fere totiẽs nã supe
rat grauitatẽ quotiẽs ab ea supaĩ. tũ tenẽdũ ẽ virtutẽ eẽ aliquã
do parẽ ipi grauitati: q: virtus supans grauitatẽ successiue re
mittiĩ doec a grauitate supeĩ g̃ qũ ñ sit transit⁹ ab extmo ad extre
mũ sine medio erit aliqñ virtus cõpar grauitati ꝛ hoc erit in pri
mo eẽ qetis. Et sequiĩ cõsequẽter ꝙ inter hos motus cõtrarios
mediabit quies ĩstãtanea: Tenẽdo sicut veritas est ꝙ oĩs ꝓpor
tio maioris ineq̃litatis sufficiat ad motũ deducẽdo ẽt resistẽtiã
extrinsecã. s. medij. Nono sic. Si augeĩ resistẽtia aut miuiĩ potẽ
tia nõ fit motus cõtrari⁹: sed tardaĩ. ergo mot⁹ sursuȝ debilitata
virtute debet tardari ꝛ nõ fieri motus deorsuȝ. Diciĩ ꝙ si auge
tur resistẽtia aut tãtũ minuitur potẽtia ꝙ resistẽtia se hẽat ad po
tẽtiã ĩ ꝓportione maioris ĩeq̃litatis ꝙ tũc fit motus cõtrarius.
Si vero resistẽtie ad potẽtiã sit semp ꝓportio mioris ineq̃litatis
esto ꝙ resistẽtia augeatur aut potẽtia minuaĩ mot⁹ tardabiĩ ꝛ ñ
fiet motus ꝯtrarius. Ex quo seq̃ĩ motũ sursũ factũ a virtute cõ
tinue remitti vsq̃ȝ ad nõ gradũ: motũ aũt deorsuȝ factũ a graui
tate cõtinue ĩntẽdi: cũ motus deorsuȝ factus a grauitate sit ve-
locior in fine q̃ȝ in ꝑncipio. Ex quo sequiĩ ista ꝯclusio ꝙ a mo
tus p totã horã ĩntẽdiĩ ꝛ in fine hore erit sub nõ gradu: q̃ cõclu
sio lȝ sit possibilis tamẽ in hoc casu ẽ negãda: cũ ṽtus antea suf
ficiat tardare motũ deorsum q̃ȝ ipȝ total'r ĩpedire: imo verisili⁹
est hũc motũ remitti paulatĩe ad nõ gradũ: lȝ forte a principio
vsq̃ȝ ad aliquod tẽpus ĩtẽdaĩ. Decio velocius mouetur mẽbꝝ
sursũ q̃ȝ virt⁹ erigat ꝛ sil'r deorsuȝ q̃ȝ erigat grauitas mẽbri g̃
ꝑter has sũt alie cãe horũ motuũ assignãde. Dicitur negãdo as

sumptū mouet.n.mēbrū ita velociter sursū sicut virtus motiua cū illo conatu mouet ipm. mouet tñ velocius salte in principio quā appetitus cognoscitiuus intēdat ipm mouere. Ex quo seq̄tur q̄ motiua ꝓprie debilis non est appetitiui cognoscitiue oīo subordināda: mēbrū tñ deorsū ita velociter mouet sicut grauitas cum his circūstātijs mouet ipm. Tñ credo ad oēm opōnē virtutis motiue debilis siue intēdat stabilire mēbꝝ tremēs siue ad quācūqꝫ dr̄iam mouere preter mēbri grauitatē cōcurrētem solū ad motū deorsū ipam virtutē motiuā debilē cū cōatu cōcurrere. In tremore nāqꝫ ad oppositas differentias ēt hec experientia satis facile ꝓbari pōt. Et ex his pꝫ dr̄ia iter stuporē ⁊ tremorē qꝛ stupor sit passio sēsitiue: tremor aūt motiue. Scd̄o pꝫ differentia inter tremorē ⁊ iectigationē qꝛ tñ sit parti voluntarius, iectigatio āt oīo inuolūtaria. Et tremor ē alicuius mēbri organici: Jectigatio musculoꝝ ⁊ q̄ sunt ptes ipoꝝ organicoꝝ. Tertio patet differētia inter tremorē ⁊ pulsū cordis ⁊ arteriarū. qꝛ pulsus cordis ⁊ arteriarū ē mere nālis: tremor aūt mistus. Et qꝛ iter cōtrarios motus pulsus pcipit qes media: Sed iter cōtrarios motus trēoris nō pcipit qes media: nō qꝛ istātanea: ſꝫ qꝛ breuissima. Quarto pꝫ dr̄ia inter tremorē ⁊ rigorē: qꝛ rigor ē mere nālis ⁊ in ipo totū corpꝰ cōcutit ꝫ tñ cā faciēs cōcussionē ñ sit in toto. Trēor aūt ē motꝰ mistus ⁊ nō ē i toto necessario: sed aliquādo solū in vno pticulari mēbro.

Speties Trēoris sūt sicut stuporis: aut.n. est in toto aut i parte sicut i capite: aut alio mēbro pticulari. Secūda aut ē chronicus: aut nouus: aut mālis: aut imatērialis ⁊c. Accit autē vt caput moueat ante ⁊ retro pp nocumētū in musculis anteriorib' ⁊ posteriorib' sicut aliquādo trēit ad latera pp nocumētū musculoꝝ lateraliū. Et quādoqꝫ fit tremor in vtrisqꝫ māibus ⁊ nō in pedib': vt qñ cā nō ēt in origine nuche: sed in ramis neruorū penetrātibus ad manus: aut si cā fuerit in origine nuche expellit eā nā ad locū ꝓpinquiorē pp minus malū: aut spūs motiu' iferioribus corpis ē fortior ⁊ magis vincēs ſm necessitatē illorū mēbrorū: qꝛ sunt ad motū magis deputata q̄ manus qre nō patiūtur a cāis q̄ nō sūt valde fortes, ꝓpterea frequēti' accidit tremor in māibus q̄ in pedib' ⁊ qñ liberat palysis citi' reddit mot' i māib' q̄ in pedib' ⁊c.

Cause Sūmūt: aut a vtute.i.a spū. aut a mēbro. Si a spū aut qꝛ paucus in toto, ꝓpter nimias vigilias: aut exercitia fortia aut famē coitū. aut balnea. aut alia euātia sensibiliter. aut insensibiliter. aut qꝛ est paucus in mēbro pp retractionē ipius ad principale: sicut in trēore pp aspectū ex alto aut ꝓpter ābulare sup pōtē de cui' pceptio timet. aut ꝓpter orare corā pricipibus. aut pp disputare. aut propter velle inire pugnā. ⁊ quolibet aliter. aut qꝛ spūs motu inordiato mouet sicut in āgustia tribulatiōe gaudio desiderato passiōe dcā llen i q̄ spūs simt ad oppositas dr̄ias mouetur. Aliquādo ē defectus ex pte q̄litatis spūs: qꝛ grossus frigidus aut putrid': aut alia q̄litate occulta vel māifesta affectus. Quādoqꝫ est ex pte mēbri male cōplexionati. Est.n. cōplexio potissimū ⁊ imediatū instrumētum aie ad suas opōnes pficiēdas. hoc aūt erit si mēbrū sit nimis hūectatū pp crapulas ⁊ mollificatū. aut vꝫ multitudinē vini. aut pp potū aq̄ plurie nō in sua hora sicut post coitū balneū exercitiū ⁊ ieiunū. aut est mala cōplexio sicca faciēs mēbrū nō bñ obediens flexioni aut erit oppilatio in mēbro ex cāis repletōis multiplicātibus hūores grossos aut viscosos. aut alijs cāis oppillātibus coarctatorie. aut attenuatorie. aut carnose: vnde nō penetrabit spūs sufficiēs ad debitū motū quo ꝓhibito fieret palysis ⁊ diminutio sensus trēor. aut solutio cōtinui mēbra debilitās. ⁊ quādoqꝫ mēbro ⁊ spūi simul accidit ipedimētū sicut ex morsu aialis venenosi sit nocēte spūbus ⁊ mēbro aut forte duplex nocumētū vnicuiqꝫ ꝓpriū sit coiunget. Cā aūt tremoris frequētior est friditas supflua aut hūiditas remolliens minor tñ humiditate palysim faciēte ⁊c.

Signa Trēoris absolute sūt māifesta ex motu ipi' mēbri tremētis. Signa cāꝝ sūt ipe cāe. Signa aūt ipsi' ꝓpter ðfectū vtutis ⁊ spirituū sunt qꝛ patiēs ðficit ex quocūqꝫ labore ⁊ motu ⁊ similiter a quocūqꝫ nutribili facile leuat ⁊ ñ pōtest pati famē diuturnā: qm̄ syncopizaret. Signa vero supflue frigiditatis: aut humiditatis ⁊ ceteꝝ causaꝝ sūt ex sepe dictis manifesta. ⁊c.

Pronostica Tremor magis puersus est q̄ incipit a sinistro. Scd̄m. tremor in senib' medicatiōe nō est rēouibilis. Tertiū. tremor est via in spasmū aut palysim ſm māe diuersitatē subtilis. aut grosse. Quartū trēor i labio iferiori significat vomitū. Quintū. alienatio supuēiēs tremori i causone vt dixit Hip. soluit ipm pp calorē intēsū preter modū calefaciētē cerebꝝ ⁊ neruos vnde seq̄t alienatio ⁊ cā treōmoris resoluit sicut interdū ecōtra soluit pmistio mētis ⁊ causon mā ad neruos ꝓmutata pp cuius permutationem sequitur tremor ⁊c.

Cura tremoris. Almā.

Tremor āt ex eisdē curat ex qbus sanat stupor. Sꝫ si ex supflui vini potu euenerit eger ab ipso erit abstinēdus. Siīr si aquā q̄ ex niue dissoluit bibēdo hāc incurrit passiōnē: ab ipa abstineat: ⁊ balneū calidissimū ingrediat in quo tādiu morā facit donec sudet a quo qñ egressus fuerit in sole assiduē moret.

Jo. Ar.

Tremor aūt. Hic pōit curā tremoris ⁊ hꝫ tres ptes. Prio ponit curā trēoris absolute. Scd̄o qñ ꝓuēit ex potu vini. tertio qñ ꝓuenit ex potu aq̄ frigide. ptes patent. De pria dicit q̄ tremor curat cū illis cū qbus sanat stupor de cuius cura sermo pcessit Stupor aūt ⁊ tremor curant cura palysis verū leuiores exigūt medicinas sicut sunt morbi leuiores palysi. De secūda pte dicit q̄ si tremor ꝓuenit ex supfluo potu vini eger ab ipo abstineat ⁊ bibat aquā zuccaratā vel aquā mellis. De tertia pte dicit. q̄ si ꝓuenit ex potu aque q̄ ex niue dissoluit vel alr frida valde eger ab ipa abstineat loco cuius vtat vio pauco mediocris potētie: vel aq̄ mellis cū pauco saluie ⁊ pipis ⁊ ingrediat balneū calidissimū i quo tm̄ stet donec sudet siue illd balneū sit aereū sicut stufa. vel igneū sicut furnus ex quo extractus ē panis. vel sit aqueū calidū ⁊ siccū actu ⁊ potētia siue sit nāle sicut terme sulfuree aut alia hmōi aut artificiale. Et ad hoc ꝓfert sepeliri in arena sicca a sole vehemēter calefacta. ⁊ statio sub sole confert ⁊c.

Cura Trēoris pficitur oīo sicut dictū est i palysi. Vex sūt aliq̄ ꝓpa trēori sicut oleū de andacocha.i. flore trifolij q̄ i h hꝫ mirabilē ꝓprietatē applicitū sup originē neruoꝝ ⁊ mēbro trēulo cū fricatiōe bōa. Siīr emplꝫ factū ex folijs eisdē trifolij. cerebꝝ quoqꝫ leporis assatū ad h mirabilr ꝓfert. ꝓpterea frequēter cōedat. Et si trēor ē in capite exptū ē sticados sūptū singulis dieb' pōdere.ʒ.i. aut.ij.cū.ʒ.i. hydroēllis aut sine potu i forma pilulaꝝ. Ex nocētib' āt valde i eo ⁊ oī egritudine neruosa ē multitudo phlebotōie ⁊ nimi' vsus vini ⁊ aceti ⁊ coit' ⁊ aq̄rū fridarū aq̄ tñ pluuialis ē eis melior. ē mioris nocumēti i oī egritudīe neruosa. Castoreū quoqꝫ ⁊ oleuꝫ de cucūere asinino sūt ꝓpria trēori a cā frida ꝓuēiēte. siue castoreū sit exterius applicitū siue iteri' sūptū ⁊c. Capl'z. viiij. de tortura oris

t **Ortura** Que apud Serapionez vocat acauis a qbusdā sic describit. Tortura ē morbus officialis figurā siue formā nālē faciei corrūpēs. ab. A. vero cōpleti' describit scd̄a tertij q̄ est morb' officialis in facie pp quē trahit ps faciei ad ptē nō nālē ⁊ alterat forma eius nālis ⁊ remouet bōitas obuiatōis vtrorūqꝫ labiorūz ⁊ ābarū palpebrarū ex pte. Officialis. i. ꝓpositōalis. Est.n. morbus in figura. ⁊ ēt in situ siue accipiat pro loco siue situs accipiat pro societate vt patebit ex dicēdis. Aliter officialis.i. membri officialis.i. istrumētalis ⁊ orgāici. In facie ad dr̄iam torture alterius mēbri pp quē trahit ps faciei ad ptē nō nālē.i. contrahit aliq̄ ps faciei ad sitū nō nālē. ⁊ alterat forma.i. figura eius nālis ⁊ rēouet bōitas obuiatōis vtrorūqꝫ labioꝝ ⁊ ābaꝝ palpebraꝝ ex pte. In his verbis specificat modū torture ⁊ mēbra torta hꝫ plm i facie vt nobis magis māifesta. Subdit aūt ex pte qñ ſm aliquā ptē sit bōitas obuiatōis ⁊ labiorū ⁊ palpebraꝝ.i. ſm ptē vicinā pte sane.

Alman.

q Um hominis os ꝓtorquet ⁊ vnū ð oculis suis clauder nō valet. ⁊ si pcipit ei vt sufflet

flatus ab vna tantum pte exire videtur:ipsum quoqz tunc cōtorsionem pati dicimus.

Jo. Ar.

c Um hois os. Diuidit pñs capłm i ptes duas. Prio deteriat d tortura theorice. Secūdo practice. Scđa ibi. Cuius curā. In pria pte pōit tria signa. Primū q os .i.facies. vel os.i.labia oris torquet̄ fm q oculus ptis egre claudi nō pōt.i.ob spasmū:aut palysim palpebrarū nō potētiū se ex toto ɔtingere. Tertiuz qꝛ nō pōt sufflare nisi ex pte vna.s.sana altera nō potēte debite moueri ob spasmū aut palysim:7 sił nec p eā pōt expuere.

Species Torture sunt iste.nā aliq est chronica valde trasiēs sex mēses. Quedā ē magis recēs si ne pautioris tpis. Iterū qdā est intēsa fortis qdā debilis 7 reis sa vix ɔprehēsibilis. Cāe torture cōiuncte sunt due.s.spasmus aut palysis ptiū faciei vñ fit ptiū faciei ɔtio ad quē seqꝛ tortura. Spasmus tñ fm plm ē i cā quꝫ ptes faciei sint late ad quas mãe et grosse facile possunt pcipitari. Cāe aūt palysis sūt dicte supius. Cāe spasmi dicēt in capło sequēti. Quas tñ mēorabo. Una est apostēa in collo qđ facit torturā:aut cādo spasmū qđ est fm plm i neruis dātib⁹ motū mādibule iferiori.q.s.oriūt a pria spōdili aut palyticās eosdē neruos ɔhibēdo trāsitū spūꝫ 7 ɔprie si fuerit apostēa molle.nerui.n.dātes sēsū 7 motū ptib⁹ supiorib⁹ faciei ramificātur a tertio pari neruoꝝ cerebri. Scđa ē vulnus in eadē pte:aut in ptibus faciei p qđ fit palysis solutis neruis aut musculis mouētibus ptes illas aut forte fit spasm⁹ neruis et musculis nō totałr sectis. aut propꝯ apostēa qđ seqꝛ ad vulnus replēs 7 cōtrahēs ptes illas q̄ sic deinceps ɔpetuo remanēt cōtracte 7c.

Signa pronostica sūt doloꝛ pfūdus i ptib⁹ faciei 7 stupoꝛ in cute 7 multitudo saltus siue iectigatiōis in eisdē ptibus ɔlongati. Slibet nāqz istoꝝ arguit ɔniā mãe i his ptib⁹ q̄ si ɔplia ta fuerit aut ꝟt⁹ debilitata fiet spasm⁹ aut palysis 7 ɔñter tortura

Signa Demōstratiua torture qñ aliqādo ɔpter eius paruitatē occultaꝛ ē risus aut ɔlatio dictionum i qb⁹ esto: Ex hiſ eni tortura qꝫtūcūqꝫ occulta maifestaꝛ. Signa vero ptis lese plerūq occultāꝛ qꝛ iterdū pars sana aparet ita torta sicut egra:qꝛ aliqādo pars spasmata ɔtrahit partē sanā ita ut ipa videaꝛ torta:7 aliqādo paralytica młtū grauitās 7 defluens atrahit ptē sanā ita vt et videaꝛ torta:aliqādo si parū palytica sit ɔtrahit a parte sana ita vt aliqñ nulla appareat tortura: aut si aparet eq̄ bene apparet i parte sana sicut i egra. Signa ergo ɔpria 7 distiguētia sūt ifrascripta. Primū qꝛ ocul⁹ partis lese ē aliqłiter discoopt⁹ qñ palpebre nō possunt bene vniri:oculi⁹ autē san⁹ totaliter a palpebris pōt cooperiri. Secūdū ē quia nō potest expuere nec sufflare p lat⁹ egrū:nec p mediū oris ꝫ solū p lat⁹ sanū. Tertiū ē vt pcipiaꝛ vt moueat genas 7 labia ɔtrahēdo 7 elōgādo 7 manifeste tūc patebit qꝛ nō poterit lat⁹ egruz ꝫ bene sanū. Signa vo q tortura sit a spasmo est qꝛ pars spasmata extēdi ñ possit:pars vero palytica facile ducit ad oēs driaꝫ Secūdū qꝛ cū spasmosa cōiūgit soda 7 doloꝛ aliqs:cū palytica vero nō. Tertiū qꝛ i tortura ex palysi sensus sūt magis turbati:7 sentiꝛ i cute leuitas 7 i lacertis:7 stupoꝛ qdā 7 humiditas ɔfluit ex oꝛe 7 ē palpebra iferioꝛ demersa 7 medietas pāniculi q̄ ē sup palatū ex pte illa ē molificata:stupida:humida:lassa:et aparet q meditēꝛ homo 7 aspiciat ad iferiora qꝛ palpebra superioꝛ multū cadit 7 magnā partē oculi claudit. In spasmosa sꝫ signa his ɔtraria. Signa āt spasmi sic.aut hu.aut nō ɔportionati ad materiā videbūt i capitulo sequēti:7 signa causaꝝ palysis i ɔpo ca.fuerunt pōsita 7c.

Pronostica Timoꝛ ē mortis i tortura vsqꝫ ad.iiij. dies:qꝛ mã facile pōt cōuerti ad cerebrū ipm oppillando vel apostemando. Scđm torture extense vsꝫ ad sex mēses fortasse nō speraꝛ rectificatio. Tortura i decrepitis raro recipit salutē. Tortura sequēs egritudinē vł egritudines fortes sicut apostema cerebri 7 similes 7 spasmū de ianitio ne qꝛ significaꝛ 7 scił p paulatinū euētū ei⁹ ñ rcipit curationē.7c.

Cura torture oris. Alman.

Cui⁹ curā icipiem⁹ cū soluti one vētris ex pilulis fetidis. Nutrimētū vero ei⁹ atqꝫ ipsi⁹ potū dicimus ut i ca. de paralysi dixim⁹. Egro ɔterea quotidie i mane āteqꝫ comedat sinapi cū sirupo acetoso gargarizare faciem⁹ 7 mittemus eū i domū obscurā. 7 pci piemus vt vnā nucē muschatā i parte oris q̄ torta est retineat. Narib⁹ qqꝫ tē sufflabim⁹ ɔdisi:vt sternutatio ɔuocet. Spōdiles quoqꝫ colli ei⁹ 7 faciē ei⁹ 7 frōtē ex oleo costio inūgē cōuenit. 7 ē quotidie de anacardino aur.i. pōdus sumēdū. Et si passio hoc modo soluta nō fuerit ad vētris solutiōnes et egri sedatiōnē redeūdū est. De tortura vero q̄ nō repēte ꝫ paulatī accidit nō loquimur:ipsa nāqꝫ nō cōtigit nisi i ɔbre. ɔnitiosa moꝛte iam iminēte 7 ē ex siccitate.

Jo. Ar.

c Uius curā. Hic ponit curā torture pēdētis a palysi aut spasmo hu. Secūdo dicit se nō velle ponere curā torture facte paulatī ex spasmo de inanitione qū ipsa sit ɔnitiosa Secūda ibi. De tortura vero. In ɔma parte docet Rasis euāre Prio cū pilulis fetidis. Secūdo docet q dieta eius sit sicut dictū fuit i palysi Tertio pcipit gargarisma vt hoc. ℞.sinapis.ʒ.s. buliat i.℔.i.aque ad cōsumptionē medietatis 7 coleꝛ cuz qua colatura misceaꝛ sirupi acetosi simplicis.ʒ.ij. 7 gargarizeꝛ stō ieiūo. Quarto locat tortū i loco obscuro p quatuoꝛ dies vł sex ne mã āplieꝛ 7 dilateꝛ p multū luminis ɔsentē. Quito teneat nucē muschatā i pte oris q̄ torta ē Sexto ɔuocet sternutationē cū ɔdisi supi⁹ dclarato:vł loco ei⁹ ɔuocet cū eleboꝛo 7 similib⁹. Septio ūgaꝛ spōdiles colli qꝛ ab ipsis ramificāꝛ nerui veniētes ad faciē. Et similiter ūgāꝛ ptes frōtis 7 faciei ex oleo costino supius dscripto. Ultimo sumāt q̄que die aur.i.cōfectionis anacardine vt ꝭ i palysi. Et si cū his nō curaꝛ quiescat p.x.dies solo regimine bono obsuato:dide iteꝝ redeat ad ea que iā dicta sunt.

Cura Torture exigit easdē ītētiones q̄ dicte fuerūt i palysi. Et hic esto memoꝛ sicut ibi nō ɔperare ad vsum medicinaꝝ fortiū i pricipio digestiuaꝝ aut solutiuaꝝ:ꝫ expectavsque ad quartū 7 septimū 7 quartū decimū diē sicut dictū fuit neqꝫ aliquo modo soluas cū debili aut forti solutiō nisi ɔmissa digestione:ꝫ solū sis cōtēt⁹ clisterib⁹ liniētib⁹. Secūdo i tortura ex spasmo ɔmo molifica:dide resolue:ꝫ i tortura ex palysi solūmō resolue. Ex exptis ē vt sumāꝛ.ʒ.ij.hiere Hermetis p mēsꝫ cōtinuū. Secūdū exptū ē.ʒʒ.7 acorus cōfecta cū melle siue diacorus sumpt⁹ mane 7 vespere ad quātitatē nucis 7c. Phlebotomia venaꝝ ligue i tortura sanguinea optime cōfert. Assiduatio ablutionis faciei cū aceto i quo decocta ē sinapis ē mirabilis:ɔspicere i speculo sepe iuuat ad rectificationē torture. Cauteriū sup venā q̄ ē post aurē ē vltimū si p plures dies dimittaꝛ aptū. Sirup⁹ ɔpri⁹ i cā frigida. Recipe acori.℔.s.ʒʒ.nucis muschate aā.ʒ.i.mell.℔.i. fiat sirup⁹ clarificat⁹ buliēdo sup scripta i sufficiēti quātitate aque 7 admistreꝛ cū aqua dcoctionis saluie:ꝫ nō admistreꝛ nisi post septimū 7 pcedēte alia euatiōe. Solutiuū ɔpriū post hūc sirupū ē h. Recipe pilularū cochiarū fetidarū ana.ʒ.s. fiant pilule.v.7 exhibeant in mane seruata debita dieta 7 custodia. Gargarisma. Recipe nucis muscate.ʒ.s.acori.ʒ.ij.piretri sinapis.ʒʒ.ana.ʒ.s.aceti.ʒ.i.mellis.ʒ.ij. buliāt in.℔.ij.aq̄ ad cōsuptionē duarū partiū. sed nō fiat gargarisma neqꝫ sternutatoriū nisi pcedētibus purgatiōibus. Succus auricule muris cū nuce muschata in eo infusa ē ɔprius ɔ nares attract⁹.

Est aūt auricula muris anagallus pro ea tñ sumimus maiorana. Oleū propriū in tortura. Recipe radicis acori.ʒ.ij.ʒʒ. nucis muschate an.ʒ.ij.olei costini.ʒ.iiij.vini al. potētis tātūdem buliāt sup cieres vsqꝫ ad cōsuptionē vini 7 cuz pauco cere fiat vnguetū. Esto tñ memoꝛ in tortura a spasmo ɔpōere mollificātia:deinde resolutia succedāt.7c. Mollific atiuū propriū. Recipe mucillagis fenugreci se. lini butyri axungie anatis olei amigdalarū dulciū medulle cruris vituli ana.ʒ.s.olei de lilio.ʒ.i.nucis muscate.ʒ.i.cere q̄tū sufficit fiat vnguētū molle aut misceāꝛ molificantia cum resolutiuis 7c. Et hec de tortura sufficiant.

Caplm decimum de spasmo

s **Pasmus** A greco deriuatũ idẽ significat ꝙ cõtractio. Et describit ab. A. secũda tertij caplo ꝓprio. ꝙ ẽ egritudo neruosa qua mouentur lacerti ad sua principia ⁊ inobediẽtes fiũt in dilatatiõe. Est qdẽ egritudo: qa sẽsibiliter ẽdẽte. Et ẽ egritudo ꝯpositionalis in figura: qꝛ mẽbrũ in spasmo male figurat cõtra volũtatis iperiũ. ⁊ est morbus in situ capiendo sitũ tã pro positione siue loco q̃ȝ pro societate: cũ mẽbrũ neqȝ in debito loco remaneat: neqȝ põt associari cui debet ꝫm hũanã necessitatẽ. Neruosa qꝛ lȝ in oĩ spasmo mẽbrũ organicũ ledat ꝫm se totũ ledit tñ ꝓncipalr ꝫm partẽ neruosam ipsius: Qua mouẽtur lacerti. Ex ꝓ sit ĩstrumẽtũ principale motus voluntarij. vnde in hꝫ dĩt spasmꝰ a singultu qũ in singultu nõ fit motus lacertoꝝ. Ad sua principia. s. ad nuchã a qua .xxxi. paria neruoꝝ ⁊ vnũ impar originãtur dantia motũ ⁊ sensũ fere toti corpori a ceruice ĩfra. Et a cerebro originatur septẽ paria vt supra in anotomia q oẽs cõcurrẽtes ad cõpositionẽ oĩuȝ musculoꝝ sũt cã vt ipi musculi spasmẽtur ⁊ moueant versus nuchã aut cerebrũ. Et inobediẽtes fiunt in dilatatione: qꝛ ñ possũt dilatari ꝫm voluntatis iperiũ nisi egritudo remoueat.

Nota prĩo ꝙ duplex ẽ spasmus proportionatus ad materiã ⁊ nõ ꝓportionatus. nõ proportionatus ẽ ille cuius cã imediata effectiua est virtus siue aĩa stimulata tñ a re ꝑter naturã est dolor solutio cõtinui ⁊ huiusmodi. Proportionatus ad materiã est duplex de repletiõe ⁊ inanitione: Spasmus de repletione ẽ ille cuius cã imediata effectiua ẽ ipa mã existens in neruo siue apostemet siue nõ: nã dilatãdo mẽbrũ ⁊ extẽdendo ꝫm latitudinẽ ⁊ ꝓfunditatẽ ẽ cã ꝙ abbreuiet ꝫm lõgitudinẽ q̃re fit ꝯtractio. Spasmus de inanitiõe est cuius principiũ effectiuũ imediatuȝ est siccitas ignea ⁊ terrea in eo crescẽs ⁊ dãnãs ꝓpter cõsũptionẽ hũiditatis substãtifice: vnde hũidũ aereũ ⁊ aqueũ euaporat. ⁊ inter hos ẽ dĩa qꝛ in spasmo hũido abbreuiat neruus in lõgitudine ⁊ ingrossat in latitudine ⁊ ꝓfunditate. Sed in spasmo de inanitione ꝫm oẽm dimẽsionẽ fit abbreuiatio ⁊ cõtractõ. Ex quibus sequit istas cõclusiões eẽ cõcedẽdas. Prĩa ꝙ aliquis est spasmus ĩmãlis q tñ est morbus materialis: qꝛ spasmus ñ ꝓportionatus ad mãm pẽdẽs exẽpli gratia ex colera eruginosa in stõ est spasmus ĩmaterialis qꝛ nõ proportionatꝰ ad materiã. est tñ morbus materialis curãdus ꝑ eũonẽ. Scda cõclusio aliquis ẽ morbus siue spasmus mãlis vtputa spasmus de inanitiõe q ẽ proportionatꝰ ad mãȝ est tñ morbus ĩmãlis qũ ibi sit mã euacuãda aut ad benignũ ꝑducẽda ꝑ digestionẽ. Dr aũt spasmus mãlis qa in eius qditate exprimit mã. s. ipius cõsumptio. Tertia conclusio ꝙ aliqs est spasmus proportiõatus ad mãm. ⁊ nõ proportionatus ad mãm. pȝ de spasmo cuiꝰ cã effectiua imediata sit nõ solum mã sed ẽt virtus stimulata. Et si magis virtꝰ cõcurrat a ꝑdominio dicet ñ ꝓportõatꝰ ad materiam ⁊ ecõtra si mã a predominio dicet spasmus proportionatꝰ ad materiã. Et si ambe equaliter concurrãt ab vtrisqȝ eq̃liter denominabit. s. vbi quelibet ꝑ se eẽt sufficiens ad illũ ꝑducẽdum Ubi aũt neutra eẽt ꝑ se sufficiens sed ambe simul dicet proportionatus ad materiã ⁊ nõ ꝓportionatus de copulato extremo. ⁊ nõ copulatiue. Nec valet hoc argumẽtũ. est spasmus nõ proportionatus ad materiã: ergo nõ est ꝓportionatus ad materiã nec ibi arguitur ab affirmatiua de ꝑdicato ĩfinito ad negatiuã de predicato finito. Quarta cõclusio. aliqs spasmus ẽ de repletione ⁊ inanitione. Quinta cõclusio. aliquis est spasmus nõ ꝓportionatus ad materiam de repletione ⁊ de inanitione quarũ deductio faciliter patere posset. Ex his patet ꝙ spasmus de inanitione hȝ vnã cãm primitiuã. s. consumptionẽ hũiditatis ⁊ positiuã alterã imediatã cremẽtũ siccitatis. Cõtra si per siccitatẽ fieret spasmus tũc ethici tertie spetiei oẽs spasmarent: cũ in ipis sit fcã vltimata exiccatio q̃ deducunt ad mortẽ. Ad hoc dicitur multũ interresse inter siccitatẽ q̃ facit spasmũ: ⁊ que facit ethicã tertie spẽi. nã ista est vniformis fere eq̃lis ꝑ totã nerui sbam ex eo ꝙ inducta est paulatine. Illa vero que facit spasmum non est vniformis ꝑ totũ nec eq̃lis in toto neruo ex eo ꝙ ab agẽte violẽto in puo tpe inducta ẽ: vnde magis exiccat vna ps nerui q̃ȝ altera: fit ergo cõtractio ⁊ applicatio in parte. s. minus exiccata sicut in corio proiecto sup prunas fit ꝯtractio vna pte magis exiccata q̃ȝ altera vbi si in sole aut in loco calido diu stetisset ⁊ multũ fuisset exiccatũ nõ fuisset cõtractũ. sicut ⁊ lateres quȝ coquũtur in fornace ab igne dulci nõ torquẽtur: sȝ ab igne nimis forti cõtorquẽtur. Sed ꝯtra neruus est eq̃liter dispositus ꝑ totũ agens forte vtputa calor causonis põt oĩbus ꝑtibus equaliter applicari. ergo nõ spasmabit. Preterea si in ethica est ꝑ totum vniformis exsiccatio totũ deberet equaliter cõtrahi ⁊ sic fieri tetanus. Dr cãs resistẽtes exsiccationi nerui in causone nõ esse eq̃les: cũ pars nerui aliquãdo sit circũuoluta mẽbris humidioribus siue iuxta posita alia pars mẽbris siccioribus q̃re non eq̃liter resistit per totũ neqȝ ẽt vapores febriles eq̃liter oĩbus ꝑtibus applicantur. Ad secũdũ dr ꝙ si fieret contractio in ethico tũc spasmus ille eẽt de inanitiõe. ⁊ silr si corpus extẽsum et inflexibile humido fere vniformiter in oĩbus ꝑtibus neruosis exsiccato: tũc eẽt tetanus. Sed dico nullã fieri cõtractionẽ notabilẽ neqȝ extẽsionẽ ad spasmãdũ sufficienter aut ad tentanãdũ.

Secunda distinctio est aliquis spasmus est in fieri vt quando actualiter fit cõtractio aliqs est i facto eẽ vt quãdo mẽbrũ post cõtractionẽ remanet cõtractũ: tunc. n. est quies vbi dum fiebat erat motus. Et ex hac distictione sequũt iste ꝯclusiões. ꝙ aliqs est spasmus fiens q tamẽ est morbus factꝰ: vtputa spasmus de inanitione cũ ẽ in fieri ⁊ cõplebit ẽt remota oĩ cã cõseruãte ipm sicut febre fluxu ⁊ sitibus. Est. n. morbus factus: qꝛ indepẽdẽs Est tñ spasmus fiẽs cũ actualiter fiat cõtra ctio. Et silr seq̃t secũdo ꝙ aliquis ẽ spasmus factus q tñ est morbus fiens qum ad remotionẽ cãrũ sit aptus rẽoueri neqȝ a seipo cõseruabilis sit vt pȝ in spasmo de repletõe facto ⁊ curabili. Tertia distinctõ aliquis est spasmus ꝓprius sicut est supius descriptꝰ: alius improprius. s. singultus qꝛ in stõacho nõ est musculus: aut aliud principiũ motus volũtarij. Quarta distictio aliqs est spasmus fortis adeo vt ceruix cõtorqueatur ⁊ strideãt dẽtes. Aliquis debilis sicut oscitatio ⁊ aliquis vniuersalis in toto qui nõ differt ab epilepsia nisi qꝛ ẽ cũ sensu intrinseco ⁊ extrinseco. Aliquis ẽ ꝑticularis et in vna medietate. aut in aliquo mẽbro ꝑticulari. Aliquis est spasmus ad posteriora ⁊ dr opistenus. Aliqs ẽ ad anteriora ⁊ dr ꝓstenus. Aliquis ad vtrunqȝ ⁊ dr tetanus. Ad latera aũt rarissime euenit cũ i lateribus pauciores musculi ⁊ nerui sint situati. Et harũ diuersitatũ cã est ꝫm ꝙ cã spasmi est in diuersis locis sicut dictũ fuit in paralysi. Et quicũqȝ istorũ aut est initians aut succedẽs ad alias egritudies siũt ad ꝯgnãtiã pleuresim sirsen ⁊ similia.

Cause Spasmi nõ ꝓportionati ad mãm sunt accidentia aĩe sicut timor ⁊ tristitia solutio cõtinui frigus nerui ex vulnere discoopti putredo dolor pũctura aĩalis venenosi cõestio ⁊ applicatio rerũ venenosaꝝ: ⁊ cõicatio fcã neruis ab aliis mẽbris siue absoluta siue nõ absoluta dũmodo nerui nõ ledant ꝑ eẽntiam ⁊ magis spasmant nerui ex cõitate stõi ⁊ matricis q̃ȝ propter alia mẽbra. Spasmi de repletõe cãe sũt phlegma vt in pluribus. deinde melãcholia vl sanguis rarissime colera siue hũores apostemẽt neruũ siue nõ. Et aliquãdo est vẽtositas ⁊ est ex his q̃ veniũt in hora ⁊ rẽouẽtur in hora ⁊ vulgariter vocatur grãfo. Cãe antecedẽtes sũt idẽ hũores ñ actu ibibiti aut apostemantes neruos liq̃faciẽdo hũiditatũ a febre. Cãe primitiue sunt crapule ebrietates somnus sup sacietatẽ. Exercitiũ forte corpore pleno retẽtio eũonũ ẽt cõsuetaꝝ ingredi etiã balneuȝ corpe pleno. ⁊ similes.

Cãe spasmi de inanitione sunt fe. fortes ieiunia vigilia accidentia aĩ fortiter exsiccãtia fluxus vẽtris ⁊ alie eũones fortes ⁊ cetera preter modũ exsiccãtia.

Signa Distinctia ĩter spasmũ ⁊ epilepsiã sꝫ qꝛ epilepsia ẽ cõis toti ⁊ resoluit velociter ⁊ ẽ cũ ꝑiodis ⁊ nõ fit ex inanitõe ⁊ aufert sensũ. Spasmꝰ vͦo i his sibi oppõitr lȝ tñ spasmꝰ dicat epilepsia mẽbri sic epilepsia ẽ spasmꝰ totiꝰ corpis ⁊ similantur in motibus contractiuis ⁊c. Signa ꝓnostica sunt dispõẽs corpoꝝ. Sunt. n. pueri ad omnes spasmos maxie dispositi. Et etiam ab omnibus maxime releuabiles. Iuuenes ad spasmum non proportionatuȝ sunt ꝓniores q̃ȝ senes. Cor

pora sanguinea ⁊ cholerica sūt pniora ad spasmū q̃ phlegmatica aut melancolica. Secūdū tremor ⁊ dolor circa collū ⁊ iuncturas nuntiat spasmum: pulsus cordosus ⁊ proprie cum diuersitate est nuntius spasmi. Oculi cōtorsio ⁊ facies in modū ridētis est nūtia spasmi: fit.n. ex contractione ptiū faciei. tremor manus egri occult⁹: q aliquādo pcipit a medico solerti dū tangit pulsū pronūciat spasmū. anhelitus difficilis iterfectus suspiriosus q: nō pōt dilatari pectus pꝑter cōtractionē diaphragmatis ⁊ musculorū ⁊ hmōi nunciat spasmū. Signa cōcordantia hēs sexta aphorismorꝫ aphorismo .liiij. In acutis passionibus cū fe. luctuosa suspiria malū. Stipticitas vētris pꝑter cōtractionē musculorū ani aut matricis ad supiora deriuatis. Retentio vrine aliquādo: ⁊ aliquādo emittit cū sanguie mista pꝑter debilitatē renū aut fortē expressionē singultus. Soda tremor ⁊ dolor pnunciāt spasmū stridor dentiū cōtractio cutis capitis. Signa demōstratiua est ipa actualis cōtractio vel cōtractū eē: pulsus tensus diuersus i medio sui mot⁹ sagitte ascēdēs in medio sui mot⁹ ⁊ descēdens in fine ⁊ hūilis in principio i quo nō apparet maifesta diastole pꝑter nimiā tēsionē vnde oportet fieri pulsus velociores ⁊ frequētiores. Itē arteria est calidior alijs mēbris calido spumoso ignito propter prohibitā trāspirationē. Dr̄ āt hic pulsus a pulsu principij parisimi: quꝫ hic fit tēsior ⁊ magis māifestus. Signa spasmi nō proportionati ad māꝫ sūt cāe ipe de quib⁹ pcessit sermo. Signa vero spasmi de repletiōe sunt ei⁹ cāe. Distinguit inter sanguineā ⁊ phlegmaticā p signa sepius dcā. Et cāe pmitiue seipas significāt. Signa spasmi de inanitione est q: paulatine fit ⁊ pcesserunt cāe.s. inaniētes.

Pronostica oīs spasmus vniuersalis ex vulnere est mortalis. Secūdū spasmus de inanitione cui in principio nō resistitur est mortalis. Tertiū spasmus ad posteriora est ceteris deterior. Quartū habet q̄rta aphorismorū. In fe. nō deficiēte si labiuꝫ aut oculus: aut superciliū. aut nasus distorqueat aut nō videat iā debili existēte corpore quodcūqꝫ horꝫ fiat iā est prope mors. Quintū vētositas multiplicata cū tremore vētris mortē significat. Sextū saltus superfluus arguēs multitudinē vētositatis: malū. Septimū spasmus nō proportiōat⁹ ad māꝫ. nisi sit vniuersalis ex vulnere ꝭm plīm est salubre.

De tetano.

TEtanus Qua si totū tenēs a tetanos greců deriuatū. Est ꝭm. A. secūda tertij capitulo proprio. Egritudo officialis prohibēs virtutē motiuam a cōtractione mēbrorū de quorꝫ aptitudine ē vt cōtrahātur pp nocumētū in lacertis ⁊ neruis. Est.n. tetanus morb⁹ in situ ⁊ in figura ⁊ pꝑterea officialis.i. cōpositionalis vel mēbri officialis.i. organici. Nā licet sit passio neruorꝫ ē tamē principaliter organicorū q: pricipali⁹ ⁊ imediatius sunt ad motū ordinata ꝭm hūanā necessitatē: nec vnquā est in neruis q̄ sit in organicis. Dicit phibens virtutē motiuā a contractōe mēbrorꝫ ad drīam spasmi cui⁹ est mēbra cōtrahere. ⁊ subditur pp nocumētū in lacertis ⁊ neruis ⁊c. ad drīam priapismi i quo nō est lesio neruorū nec lacertorū virge sed solū ipa tēdit ex multitudie vētositatis grosse replētis venas ⁊ arterias. Cōtra seqi q tetanus nō dr̄ a paralysi. Dicit q tetanus prohibet virtutē motiuā a cōtractione mēbrorū cū iporū extēsiōe: palysis vero cū iporꝫ mollificatiōe. pterea diffinitio ē supplēda. Et propter hoc ēt differt a spasmo in facto eē. Alcuzeꝫ vero dictio arabica varijs modis accipit. vt vul. A. in caplo de tetāno. Quādoqꝫ p spasmo musculorū furcule. Qñqꝫ pro spasmo oculi. qñqꝫ cōuertit cū tetāo. Sed pꝑie acceptus Alcuzeꝫ ē tetanus a cā frigida ⁊ a vētositate proueniēs: ꝫ. A. in caplo ppo ⁊ silr ceteri auctores sunt multū varij in vsu horꝫ terminorū accipiētes frequēter vnū p altero. Spēs tetani sumunt sicut spēs spasmi. Est.n. qdānō pportiōatus ad materiā pēdēs ex eisdē cāis: ex quib⁹ pēdet spasmus nō pportiōatus ad māꝫ. Et qdā tetanus est pportionat⁹ ad materiā duplex existēs de repletione ⁊ de inanitiōe: ⁊ cāe sunt eedē nisi q: in tetano sunt duo spasmi diuersorū musculorꝫ ⁊ neruorꝫ ad oppositas ptes siue drias trahētiū imo duo tetāi p quorꝫ extēsionē mēbrū rēanet rectū ⁊ extēsuꝫ ad nullā drīam cōtractū sicut si cēt nocumētū in musculis anterioribus ⁊ posterioribus.

aut si solū vnus neruus aut musculus sit lesus ille est lesus vniformiter p totū exēpli gratia: mā penetrāte p riuulas nerui in totū neruū vnde nō magis cōtrahibilis est ad vnā ptē q̃ ad aliā. Sed in spasmo erit in vna parte ingrossās illā: ⁊ p cōsequēs trahit ad se reliquā partē. Sed cōtra si mā existēs in vna pte nerui dilatās illā erit cā abreuiatiōis nerui ꝭm longitudinē multo magis existēs in toto neruo ⁊ dilatās illū erit cā abbreuiatiōis ei⁹. Ad hoc dr̄ negādo cōsequētiā q: oīs ps erit equaliter extēsa sicut in marsurpio vndiqꝫ eq̄liter extēso ꝭm lōgitudinē ⁊ latitudinē nō magis cōtrahet ꝭm longitudinē q̃ latitudinē: sed bꝫ oēs differentiā extēdet ⁊ maiorabit. vt bꝫ hūc modū mēbra vndiqꝫ apostēata vt nō flecti possint dicūt tetanata. Sūt.n. ꝭm oēm differētiā magnificata. ⁊ silr pōt eē tetanus de inanitōe mēbro vniformiter exsiccato ⁊ nō cōtracto cui⁹ cāe sūt eedē q̄ spasmi. Et sic aliquādo videmus brachiū aut crus arefactū iextēsibile. Et silr erit tetanus nō proportōatus ad mām ex similibus cāis cōtigēs ex qbus prouenit spasmus: sicut ex cāis primitiuis vt cū hō dormit super re dura: aut in somno vnū mēbrū cōprimit alterū: aut aliqd mēbruꝫ fune extēdit aut pcutit talr vt mēbrū non pōt flecti sicut aliquādo ex silibus cāis mēbrū spasmat ⁊ nō pt extēdi. Alcuzeꝫ aūt prope sumptus pueniit: aut ex frigiditate sine mā cōgellante: aut ex mā frigida grossa vndiqꝫ eq̄liter mēbruꝫ extēdēte siue apostemet siue nō: ⁊ silr a vētositate vnde si mā palysis cōgelet aut resolutis ptib⁹ subtilib⁹ ingrosset taliter vt mēbrū remaneat extēsuꝫ ex palysi fiet tetanus siue alcuzeꝫ. Tetanꝰ ēt aliquādo fit. incipiēdo aliquādo succedit alijs egritudinibus sicut squinātie ⁊ pleuresi queadmodū dictū est de spasmo.

Signa Sūmunt eodē mō sicut dictū ē i spasmo. Verū tamē ex signis pnosticis tetāi est saltus plurim⁹ grauitas ꝭmonis: durities in lacertis ⁊ dolor i partibus spōdiliū vsqꝫ ad alosos. Et difficultas deglutiēdi: ⁊ cū scalpit nō deletat. Secūdū vrina sicut putredo ⁊ virus cū horripillatiōe ⁊ tenebrositate in vsu sudore in capite ⁊ ceruice significat extēsiōeꝫ in vtrisqꝫ lateribus futurā ⁊c. Tertiū cū tetāus cōis icipit claudit os: rubescit facies fit dolor fortior ⁊ nō pōt sorbere multiplicatur palpitatio ⁊ lachrymant oculi. Et drīa inter tetanū ⁊ spasmū in pricipio sui est q spasmus in lacertis incipit cū motu tetani vero principiū est in lacertis cū qete. Cetera signa demonstratiua spērū eius ⁊ suarū cārū sūt silia his q̄ dcā sūt i spasmo.

Pronostica Tetan⁹ ē egritudo acutior ceteris ptib⁹ q̃ sit spasm⁹ ⁊ magis pnitiosa qū sint duo spasmi vnde iuxta aphorismorū qnte particule. Quicūqꝫ a tetano apprehēdunt in q̄ttuor diebus peūt. Verū spasmus de inanitiōe est deterior q̃ tetanus q: cōtrahit ꝭm oēm dimēsionē. Scōm ille tetanus est malus quē pcedūt febres iseparabiles cū inquietudine fletu ⁊ alienatione ⁊ fit color citrinus pꝑter eas ⁊ exiccat os ⁊ labiū: denigratur lingua ⁊ exasperatur cutis ⁊ extēdit. est.n. ex inanitione. Tertiū oīs tetanus a pcussione cui associat singultus ⁊ permistio ratōis est mortalis ⁊c.

Ed Circa dcā i littera dubitat. Quare spasmus nō est ita piodicus sicut epilepsia. cuꝫ tamen epilepsia sit spasmus vniuersalis. Respōdet q aliquādo fiūt spasmi pticulares piodici: vt quedā mulieres spasmant in manibus ꝭm periodos aggregatiōis materie in matrice vt G. i libello de spmate caplo scdo. Secūdo pōt aggregari i alio mēbro mā per cōgestiōnē: vel q ipa recipiat ab alio mēbro in determiato tpe q̄ erūt factiua spasmi piodici. Dico tamē q epilepsia p essentiā est piodica frequētius q̃ spasmus: q: fit ex deffectu cerebri ⁊ multa malitia ipius cuius deffectus nō corrigit nisi a corde ⁊ epate: qū cerebrū sit mēbrū principale: neqꝫ pōt recipe correctionē p exteri⁹ applicita sicut mēbra pticularia extrinseca. pꝑter pfunditatē ⁊ distātiā ipius cerebri ⁊ pꝑie ꝭm vētriculos eius in qbus hec mā continetur. Alia vero mēbra facilius corriguntur tam a membris principalibus q̃ non principalibus. Et virtutes medicinarum melius in mēbris particularibus penetrāt ad profundū. Epilepsia ēt per cōmunitatem est frequentius periodica cum lesio cerebri etiam nō valde magna sit factiua epilepsie in qua cerebrum contrahetur. Equalis tamē lesio pueniēs ad neruos n̄ faciet iporꝫ cōtractionē. Est.n. nā q fac

hmōi cōtractionē tā in neruis quā in cerebro vt expellat a se nocumētū magis solicita de cerebro quā de neruis. nō est tñ negādū aliquē spasmū ꝑticularē eē magis periodicū certa epilepsia ꝑ cōitatē ⁊c.

q Um aliquod mēbꝝ alicuius cōtrahit̃ ⁊ ad suam redit originē aut plura ex mēbris sic dispōnūt̃ spasmata esse ꝓnūtiabimus. Spasmꝰ autē subito aut paulatī īuadit. Spasmo āt subito eueniēti eadē ꝓparāda ē cura quā ī paralysi conferre diximus. In eo tamē fricatione manuū ⁊ iunctione ex oleo costino plus utimur. Spasmus uero q nō repēte: sȝ suauiter accidit post febrē: aut post multaȝ uētris solutioneȝ aut multū vomitū: aut sāguinis fluxuȝ malus ē et uix curabilis. Quicquid tamen accidit ei mederi īcipiemꝰ. Ergo nāqȝ hordei aquā: ⁊ iura ūctuosa ⁊ mollia mistrabimꝰ, ⁊ ī aquā dulcē tepidā ipsū mittēus: ⁊ ūgemꝰ ex oleo violaceo tepido: ⁊ oleo ꝺ seminibꝰ cucurbite: ⁊ ꝑcipue neruoꝝ radices īqbꝰ spasmꝰ existit. In tīa q̊qȝ diu moret̃ ⁊ ex oleo uiolis. iūgāt̃. De vino bibat patiēs paꝝ ꝙ tamē multum habeat aque admistionē ⁊ cibis nutriat̃ humidis

Jo. Ar.

q Um Aliquod mēbrū. Diuidit̃ hoc caplꝫ de spasmo ī tres ptes. In pria pōit signa spasmi sūpta ex qditate ip̄ius. In secūda ibi. s. Spasmus aūt. Ponēs vnā distinctionē spasmi curat spasmū de repletōe In tertia ibi. Spasmus vero ⁊c. Curat ip̄ȝ spasmū de inanitione. Pria pars est māifesta ex dictis. In secūda pte prio pōit hāc distinctionē: Spasmus aut accidit subito ⁊ est de repletiōe aut paulatine ⁊ est de inanitōe. Sed ip̄i spasmo subito eueniēti eadē ꝓpāda est cura q̄ supius dcā est in paralysi qū sit ꝺ repletione. Est tamen h̄ differētia qꝛ in spasmo idigemus amplius fricatione ⁊ iunctiōe cū manu ex oleo costino supius ꝺscripto ī paralysi qum humor sit grossior. Debemꝰ ēt flectē ip̄sū mēbrū ad oppositū illi ꝺrīe ad quā ꝯtrahitur. In tertia parte dicit ꝙ spasmꝰ q nō repēte sȝ paulatīe accidit post febrē: aut multā ventris solatione: aut multū vomitū: aut sāguinis fluxū est malus et uix curabilis immo nō pōt curari nisi ī prīcirpiucipio.

Curat āt ip̄sū cū rebꝰ humectātibꝰ ī terius ⁊ exteirꝰ applicitis que qualitatiue ⁊ substātifice hūectāt. Et hec ꝫ plꝫ debēt esse frigida minus tamē frigida qȝ hūida. Et oīa que dicit sunt manifesta. Cōcedit tñ vinū multe aque admistū qꝺ ꝺȝ eē nouū nutriēdo. n. hūectat substātifice: Et cū hoc facit aquā multam q̄ ei admiscet̃ ad extrēa corpis penetrare q̈ꝓpt̃ hūectat ēt q̄litatiue. In spasmo tñ de repletōe ꝺȝ eē vetꝰ iuuās ad mãe resolutōe.

Cura Spasmi de repletione quattuor exigit intētiōes curatiuas. Pria ordiat debitū regimē. Scđa eūat materias cōes ⁊ cām antecedētē ēt diuertēdo. Tertia resoluit cām cōiunctā mēbra cōfortādo. Quarta corrigit accidētia.

Aer ergo iuxta primā ītētionē declinet ad calidū ⁊ siccū. Dieta silr̃ declinet ad siccū ⁊ sit valde tenuis ꝑcipue in spasmo vniuersali ita vt sint cōtēti aq̄ mellis aut zuchari: aut pro cibo sumant panatā cū pauco saluie minutiȝ īcise: aut ouū vnū cū saluia: aut brodiū cicerū cū saluia ⁊ silib9. Caueāt a carnibꝰ ⁊ vino nisi forte parū vini antiq cōcederet̃ ad mãe resolutionē eūatiōe iaȝ precedēte. Declināte tñ egritudine vtat̃ carnibus facilis digestionis declinātibus ad siccū sicut pdicibus ⁊ silibus. Et reliquȝ regimē seruet̃ vt supra in paralysi. Scđa intētio. s. eūo ꝑficit̃ cū phlebotomia si sanguis aut hūorū mltitudo sit ī cā. Que phlebotomia iuxta sniam. A. nō sit multū copiosa vt calor innatus nō debilitet̃ q est principale resoluēs, tū etiā qꝛ nerui sūt frigidi. Et fiāt alie eūones ꝫm exigētiā hūoꝝ peccātiū sicut dictū fuit ī paralysi. Attēde tamen ꝙ in spasmo vlī est necessaria festinatio nec oȝ ꝑmittere digestiua neqȝ tardare sicut tardat̃ in palysi: Interficit enī frequēter a pria die vsqȝ ad q̄rtā. Eūo āt fiat cū clisterijs leuibus aut acutis ⁊ ceteris generibꝰ eūonū sicut dictū fuit in palysi. Ubi aūt daret īducias añ digerat̃ mã ⁊ seruētur canones supius dicti in palysi. Ad fortiora tñ digerētia ⁊ eūantia est ceteris paribꝰ citius ꝓcedēdū qȝ in paralysi: qū mã sit grossior. Digestiua ⁊ euacuātia illic regrant̃ in caplo de palysi.

Tertia ītētio. s. cāe cōiūcte resolūo ⁊ mēbroꝝ cōfortatio marie cerebri ⁊ neruorū ꝑficit̃ cū interiꝰ ⁊ exterius applicitis. Sȝ attende ꝙ quātū ad exteriꝰ applicita ꝺr̃t cura spasmi a cura palysis: qꝛ in spasmo debent eē aliq̄lit̃er mollificātia qꝛ mã est grossa ⁊ mēbra īdgēt errectione versus figurā naturalē. Ex cōueniētibꝰ ꝓprijs est re cōtritus cū pinguedine sua sȝ ꝓprie vulpis aut lupi ⁊ applicitus debite calidus origini neruoꝝ ⁊ loco spasmato. Secūdū est pellis vulpis ⁊ lupi ex q̄ cū calore suo actuali dum nouiter fcā est excoriatio eger circūdet̃. silr̃ iunctio cū adipe lupoꝝ ⁊ vulpiū. Itē sessio in aqs decoctōis luporū vulpiū ⁊ sigillati ⁊ cōiuncti precipue si cū eis decocta fuerit aliqua ꝓpria sic abrotanū anetū folia lauri isopus sticados arabicum ⁊ silia. Oleū quoqȝ de lilio est ad ꝑcipuū. Lana quoqȝ succida sup locis spasmatis ꝑcedētibus ꝑus vnctionibus est cōueniēs. Unguētū quoqȝ factū ex storacē liqde. ℥. i. olei ꝺ lilio. ℥. ij. euforbij castorei an. ʒ. i. cere quātū sufficit ē cōueniēs. Silr̃ oleū vulpinū ⁊ oleū de costo descriptione Mesue. Fortius aūt iā dictis est oleū de costo descriptione Rasis. Balnea quoqȝ ⁊ ꝓprie sulfurea sunt ad hāc intētionē. Sed ex iteriꝰ sūptis sūt diamuschū diābra, tyriacca mitrhidatū acori cōditi. ⁊ diacoꝝ ⁊c. Ultimū vo ē cōfectio anacardina febrē ꝓuocās de q̄ supius ī palysi.

Quarta aūt intētio. s. correctio accidētiū ꝑficit̃ educēdo feces aut vrinā si fuerit retēte cū eis q̄ dicūt̃ in proprijs caplis. ⁊ subueniat̃ in difficultate anhelitus cū vnctiōibns dilatātibꝰ musculos ⁊ positiōe egri si oportuerit ī balneo olei cuius mādibule ēt violēter apiant̃: si stricte fuerint. Et reliqua accidētia curent̃ ꝫ ꝓpria capla ⁊c.

Cura Spasmi de inanitione ꝑficitur cū frigidis ⁊ hūidis ꝫm totū regimē sex rerū nō nālīū ꝑcipue aeris tā inspirati qȝ circūdātis. Sed tñ ꝫm plm maius studiū debet eē in hūectādo qȝ infrigidādo. Hec aūt applicētur extra ⁊ intus ꝫm oēm modū ⁊ sint hūectātia q̄ intus approximāt̃ tā qualitatiue qȝ substātifice. Unde cōuenit balneuȝ ex lacte aut ex aquis in qbus cocta sint folia salicis ordeū fractū viola nenufar cucurbita: ⁊ citruli aut fiat tota tina ex succo cucurbite aut ex aq̄ ro. ī q̄ ꝺcoctū sit aliqꝺ horū: aut ex aqua melonis indi ⁊ silibus. Et fiant clisteria ex rebus similibus additis qbusdā ip̄iguātibus sicut oleuȝ violaceuȝ nenufarinuȝ. aut pīguedo porci lota pluries cuȝ aq̄ frigida. Et ex oleo violaceo inungātur iuncture ⁊ totuȝ dorsuȝ aut ex oleo nenufario. aut salicis ⁊ cuȝ istis ꝑmisceri pōt pinguedo porci recēs lota pluries cū aqua frigida: ⁊ īfirmo detur lac recēs ꝫm mēsurā cōueniētē quā possit digerere febre nō existēte. Sed p̄nte febre det̃ aq̄ ordei aqua cucurbite aq̄ melonis indi cū iuleb violaceo aut silī. Et si cū istis misceat̃ parū vini albi subtilis vnius āni tm̄ dulcis aliqualiter aut saltem nō acris erit cōueniēs. ⁊ quiescat ⁊ multū dormiat ⁊ nō fiant eūones nisi naturales ⁊ leues ⁊ gaudeat. ⁊ maximū studiū ēt hēat in hūectatiōe cerebri ēbrocādo ⁊ vngēdo cōmisuras capitis ⁊ totū caput ⁊ instillādo hmōi in auribus ⁊ naribus ⁊ vtat̃ cōtuso ⁊ brodio cōsumpto in quo cocta sit cucurbita lactuca ⁊ similia. ⁊ si qua accidētia superuenerit corrigātur ꝫm exigētiā.

Cura Spasmi nō ꝓportiōati ad materiā si fuerit a vulnere sedet̃ dolor ⁊ procuret̃ sanies ad qꝺ optime valet emplm de maluauisco cū oleo ro. exterus applicitū, ⁊ terebithia lota cū vitello oui in vulnere applicita, ⁊ tota nucha vngat̃ ⁊ fomentet̃ cū hūectātibus tēperatis in actiuis sicut est oleum amigdalarū dulciū. Et si fuerit febris addat̃ paꝝ olei viol. Et si fuerit a punctura vulnus aperiat̃ ⁊ cū incisione donec virus trāspiret ⁊ in pūctura instillet̃ sulphur aut parū euforbij dissolutū cū oleo rosaceo ⁊ terebinthina ⁊ sit actu notabiliter calidūȝ. Et catati siue vermes terrestres cocti ī oleo ro. ⁊ appliciti optime cōferūt ⁊ si fuerint a putredie alicuiꝰ mēbri vulnerati optimum remedium est cauterium actuale super parte putrida.

Et si fuerit a frigiditate loci vulnerati locus ⁊ ptes circūstātes fomētētur cū pānis ifusis ī oleis calidis ad hoc proprijs sicut

oleo de rosto ⁊ de croco. Et si fuerit ab apostemate curet apostema secūdū q oꝫ semp mitigādo dolorē cū vnctiōibꝰ ⁊ ēplastris ⁊ ifundēdo mēbrū i oleo ⁊ similibꝰ. Et i oibꝰ his atēdēdū ē origini neruoꝝ cū humectātibꝰ secūdū plurimū tēpatis i actiuis: immo frequēter oꝫ pōere egrū i tina ex oleo cōi: ⁊ quꝫ erit a tina iduere ipsū camisia ⁊ caligis suffultis lana succida. Et si fuerit a veneno aut a pūctura venenosoꝝ cura reqraꝛ sexta quarti ⁊ a Rasi octauo huius. ⁊ origines neruoꝝ fomētent cū hūidis declināūbus ad calidū aut ad frigidū ꝫm exigētiā rei venenose Et si fuerit a cholera prasina in stō: aut alio hūore vomitu aut secessu ducaꝛ. ⁊ si fuerit a cōitate alioꝝ mēbroꝝ sicut matricis egritudines illius mēbri curētur ꝫm q oꝫ. Dieta aūt debet esse tenuis ⁊ declinās ad calidū aut ad frigidū ꝫm exigētiā cāe. ⁊ accidētia curentꝛ ꝫm q oꝫ ⁊c.

Cura Etiā est eadē q spasmi a simili cā verū idiget vt magis festinetꝛ quoniā ē acutioꝛ qꝫ spasmus ⁊ ex hiꝭ q valde cōueniunt est vt feruēat succus aneti: ⁊ mittaꝛ in ipo catulus talda. catulus canis aut vulpis ⁊ decoquaꝛ donec dissoluatur ⁊ ifundaꝛ eger in decoctiōe eius bis aut quātū vel quotiēs oꝫ. ⁊ si nō hēreꝛ tāta quātitas succi vt in ea posset eger ifūdi habeatur pene q in tali decoctiōe ifundant ⁊ loco nuche aut mēbro tetanato supponaꝛ ⁊c. ⁊ sic est finis huius capli de spasmo ⁊ tetano ⁊c.

Caplm scōm de epilepsia.

Epilepsia Grece quasi captio vel captiuitas latine ex eo q ꝫm Alexandrum tenet oēs sensibilitatē captiuā. Dicitꝛ morbus caducus ex eo q cadit patiēs cū ea. ⁊ dꝛ morbus comitialis eo q si aliqs hoc morbo i comitijs caderet comitia ad aliā diē trāsferebātur Comitia vero dicebātur cōuētus vniuersi populi romani klendis ianuarij i cāpo martio ad magistratꝰ creādos. Et dꝛ morbus lunaticus ex eo q ꝫm motuꝫ lune cōmoueri videꝛ. Et vocāt aliꝭ hieranoson. i. sacruꝫ morbus eo q sacrā ptē corpis possideat. s. cerebruꝫ in quo aiaꝫ habitare dñt. Aliꝭ eā eracliā vocāt eo q fortis sit ⁊ nō facile illidaꝛ. ⁊ hoc morbo dicunt Herculē captū fuisse ⁊ ppterea herculea a qbusdā dꝛ vel qꝛ fortis in prosternēdo hoies sicut Hercules. Et dꝛ cōmesalis: qꝛ cōmesationes crapule ebrietates sint ipius cāe. Pedicon vero a pueris dꝛ eo q faciliter pueris accidit na pedia grece puer latie. ⁊ ppꝫ hoc a qbusdā ifātilis vocaꝛ. Ab A. vero ca. ppo mi puerorū ⁊c. Epilepsia ab. A. sic describitꝛ est. n. egritudo phibēs mēbra aiata ab opatione sensus ⁊ motus ⁊ errectiōe nō integre ppter oppillatione cōtigentē. Est qdē egritudo i figura ⁊ in situ tā p positione qꝫ pro societate. Prohibēs mēbra aiata. i. in qbus viget virtꝰ sensibilis aut motiua. Ab opatōe sensus ⁊ motus ⁊ erectione nō integre: eo q si fortis sit tollit oēm sensuꝫ iteriorē ⁊ exteriorē lꝫ nō oēs motuꝫ: prohibet tñ vt corpus possit erigi imo si sit rectū stare nō posset sed in terrā cadit. Si vero sit debilis rēanet aliquid sensus iterioris. s. cogitatiue ⁊ memorie ex eo q minꝰ ledūꝛ qꝫ sēsus cōis qū magis ledaꝛ vētriculꝰ qꝫ duos posteriores añior cuiꝰ oppilitum ē i apoplexia. Et addiꝛ ppꝫ oppilatiōem cōtigētē. s. in cerebro: nō. n. absoluitꝛ epilepsia ab oppilatiōe cerebri ⁊ ppterea ēt dicitur morbꝰ in via ⁊c. Alma.

Cum aliquis cadit i terrā ⁊ torqueꝛ ⁊ cōmouetur ⁊ itellectuꝫ amittit dicimꝰ ipm epilepticū fore. Quod si spuma exit p os aut secū migit aut sperma egrediꝛ: aut egestio: passio tunc est grauior et vehementior:

Jo. Ar.

Cum aliquis. Diuiditꝛ pñs caplm in duas ptes In pria pōit signa epilepsie. Secūdo curā. Scōa ibi. Si aūt eger. Pria in. d. Prio pōit signa epilepsie i gnāli. Scōo signa fortitudis eiꝰ. Scōa ibi. Qd si spuma. In pria pte pōit tria signa. Primū ē q cadit epilepticus si erectus sit. Scōm ē q post casuꝫ cōmoueꝛ. s. motibꝰ qbusdā spasmosis Tertiū ē q itellectū amittit. i. oēs sensatiōe iteriorē vel maiorē ptē ⁊ siꝉr oēm sensuꝫ exteriorē precipue auditū ⁊ visum lꝫ forte aliqd tactus i pua epilepsia possit remanere. Hec. n. oia fiūt spū sensibili ⁊ motiuo nō debite potēte trāsire p vētriculos neqꝫ deferri ad membꝛ pp oppillationē. In secūda pte pōit signū fortitudinis epilepsie q est exitus spume p os vel vrinam egredi: aut spma aut egestionē ⁊ supplete alias eūones. s. sanguis per os aut nares. Hec. n. oia arguūt fortē spasmū propter quē pectus nō pōt dilatari ⁊ caloꝛe succenso in spūalibus phibita euacuatione fit spūa de q in apoplexia sufficienter dictū fuit. Alie siꝉr eūones fiūt propter fortē spasmū ⁊ cōpressionē musculoꝝ vētris super intestina ⁊ vesicā ad quā seqꝛ expssio vrine ⁊ fecū. Siꝉr ad fortē cōtractionē vasoꝝ spmatis fit ipsius effusio. ⁊ ad fortē cōtractionē cerebri seqꝛ expssio sanguis p nares ⁊ colatoriū nō tñ hec oia i oibus fiūt: sed quedā in qbusdā ꝫm corporū dispōnes ⁊c. Quia epilepsia ē spasmꝰ vniuersalis ꝫ plurimū vel nō fit sine eo sicut spasmus pticularis ē epilepsia mēbri pticularis. ppterea spēs epilepsie sunt fere eedē cuꝫ spēbus spasmi. ē. n. quedā spēs nō pportionata ad māꝫ: ⁊ ꝫ plimꝰ qdā pportionata ad mām: ⁊ hec ē de repletione ⁊ nō de inanitōe qꝛ epilepsia non pōt fieri a siccitate cerebri tñ tum qꝛ fit subito sed spasmus siccus non fit subito. Secūdo qꝛ cerebꝛ non posset tātam siccitatē tollerare vt multū spasmetur qꝛ moriaꝛ corpꝰ prius qū cerebrū sit mēbrū pricipale. Secūda diuisio ē qꝛ alia ē a pricipijs generationis: alia ē tēpore: ⁊ hec ē ātiqua aut noua Itē alia ē fortis alia debilis. alia materialis: alia imaterialis. Aliqua fit icipiēdo: aliqua pmutādo ex aliꝭ egritudibꝰ ut melācolia icubo ⁊ similibꝰ. Itē aliqua nō piodica aliqꝫ piodica ⁊ cū piodis ordiatis aut nō ordiatis: alia cū motibꝰ spasmosis: alia sine.

Cause Epilepsie qdā sūt pmitiue sicut pcussio aut i capite aut i aliquo mēbro neruoso: aut morsus animalis venenosi: aut sūptio aut applicatio medicine venenose. Similiter ex sex rebꝰ nō naturalibꝰ aer nimis frigidus: aut putridus: aut plēus fumis malis sicut aer plenus fumis eleuatis a carbonibꝰ nō potētibꝰ trāspirare: lumē itēsuꝫ subito occurrēs: Auditꝰ sonoꝝ igētiū ⁊ horrēdoꝝ: crapule ebrietates ⁊ nimia fames: somnus nimius retētio eūonū psuetaꝝ nimia qes nimiꝰ motꝰ ⁊ pprie post repletionē. Coitꝰ plurimꝰ ⁊ nimia abstinētia ab eo timor nimiꝰ nimiaqꝫ tristitia. Sūt ēt qdā que a pprietate excitāt epilepsiā: aut si epilepsia sit occulta ipaꝫ māifestāt sicut comestio apij ⁊ epatis hircini: myrrha quoqꝫ ⁊ suffumigiū cornu caprini detegit epilepsiā. Indui quoqꝫ pelle hirci nouiꝛ excoriati: aut que aliquāto tēpore steterit ifusa i aqua excitat epilepsiam. Cause corporee p essentiā i cerebro sūt dolor fortis aut mala cōplexio fiēs fortis aut solo cōiuni. Cā āt imediata ois epilepsie ē opilatio carāctatoria: aut ex vapore vētriculos implēte ⁊ origines ipsius nuche ⁊ neruoꝝ aut ex materia phlegmatica ꝫ plm scōo melāncholica: tertio sanguinea: rarissime vero cholerica. Uerū sp oppilatio est cā imediata rēotioꝛ ꝫm plm vapoꝛ aut vētositas: ⁊ adhuc rēotioꝛ sūt hūores a qbus vapores ⁊ ventositas eleuant. Oppilatio vero attenuatoria fit ab eisdē cāis i meatibꝰ nō in vētriculis: ꝫm plm vero fit ab ipa virtute contrahētē cerebrū stimulata a pter nām: siue sit p eēntiā i cerebro siue aliūde cōicata. Et propterea ꝫ plꝫ epilepsia ē cuꝫ motibꝰ spasmosis: qꝛ ad cōtractionē cerebri seqꝛ et cōtractio neruorū. Et ppterea ꝫm plm ē nō pportiōata ad māꝫ. Epilepsia vero fcā ab oppilatiōe coarctatoria nō cōcurrēte virtute ad cōtrahēdū cerebruꝫ est ꝫm plꝫ sine motibus spasmosis. Cāe aūt epilepsie p cōitatē sunt aut a toto sicut i febribus. aut crisi. aut a stō ppter fortem dolorē. aut fortē famē. ⁊ est cōitas absoluta aut ppter psentiaꝫ hūoris calidi. aut frigidi i eo cōicantis vapores cerebro cōitate nō absoluta. aut est ab epate. aut splene. aut ab intestinis: sic in vermibus aut dolore forti. aut a mirach. aut a renibꝰ. aut vesica. aut a matrice ⁊ est frequenter. aut a quocūqꝫ alio mēbro pticulari ita vt a pollice pedis psepe eleuēt vapores venenosi: qdū attigūt ad caput faciūt epilepsiā. Uez a mrice frequēter fit dispositio mixta ex syncopi ⁊ epilepsia ipis vaporibꝰ nē magis cordi nūc magis cerebro cōicatis: Et quandoqꝫ eqliter: vapores tñ spmatici sūt deteriores qꝫ mēstrua. ⁊ quādoqꝫ a vasis spmatici viri cognoui eleuari vapores a spmate alterato faciētes epilepsiā fortē siñ motibꝰ spasmosis q tādē cū debitis auxilijs sanatari restitutus est. Signa quidem quibus differt spasmus ab epilepsia superius dcā sunt. Differt autē apoplexia ab epilepsia.

q2 epilepsia ē cū motibus spasmosis ꝺm plurimū: que nō sunt i apoplexia. Differt āt epilepsia sine motib' spasmosis ab apoplexia: q2 epilepsia ꝺm plurimū cito soluit: ꝛ est cū paroxismis ꝛ rarissime terminaṫ ad paralysim. apoplexia si fortis sit interficit si debilis terminaṫ ad paralysim fere semp. Differētia uero inter epilepsiā fortē sine cōcractiōibus spasmosis q̄ terminaṫ in paralysim ꝛ apoplexiam debilem que etiā terminatur in paralysim nō est perceptibilis: sunt eniz fere eedē ꝛ ab eisdem causis prouenientes ꝛc. Et si est signum distinctiuū illud sumitur ab etate. Signa vero pronostica sunt grauitas capitis: incubus: vertigo: ꝛ reliqua superius posita in apoplexia. si enim hec veniant in sene pronosticantur apoplexiam: si in pueris epilepsiam: si in medijs inter hos nunc epilepsiam nunc apoplexiā secundum corporum dispositiones ꝛc.

Signa. demōstratiua sunt que dicta sunt in textu. Itē viriditas venarū que sunt sub lingua: cū hoc qđ est pronosticū est etiā signū demonstratiuū. Signa vero epilepsie per cōitatem sunt nocumenta aliorū mēbroꝛuz precedentia: cum quorū augmento multiplicaṫ: dimunitione dimunuitur: ablatione aufertur: ꝛ etiam q2 nō fit subito: ꝛ eger sentit paulatinū aduentū eius: ꝛ est cerebrum i columne in suis operationibus nisi tēpore peroxismi. Quādo vero est p essentiā sūt signa his cōtraria. Mēbrū āt his cōicans cognoscit p ipi' nocumēta: que aūt sint mā̄e peccantes in capite cognoscit p signa dominȳ phlegmatis: melācholie: sanguis. cholere ventositatis ꝛ vaporū que sepe dcā sūt superius precipue in cephalea. Cāe aūt primitiue sunt sibi signa.

Pronostica. Eplia a generatione rarissime curaṫ. Epilepsia accidens pueris usqꝫ ad quattuor ānos plurimū interficit, ppter multitudinē materie: ꝛ stricturā viarū. oꝫ.n. si epilepsia dꝫ curari vt cāe ipi' rēoueāt si sit mā̄ p expulsionē ad nares: uel p colatoriū: aut ꝙ pmuteṫ ad exteri': aut i palysim trāseat: si sint vapores aut vētositates ꝙ resoluanṫ. si dolor ꝙ mitigeṫ. si mala cōplexio ꝙ equeṫ. Tertiū epilepsia accidēs pueris post quartū ānū frequēter curaṫ circa xiiij. aut. xxv. calore fcō acutiori: ꝛ materijs paucificatis ꝛc. Si aūt his tēporibus nō curatur deiceps nō curabit. Quartū epilepsia melācholica est ceteris deterior: licet rarius eueniens q2 phlegmatica. Quintū epilepsia est fortissima cuz qua fiunt fortes spasmi: deinde quies longa cū plogatiōe paroximi: nec etiā reminiscit casus: ꝛ pcipue si cū ea fuerit exp'ssio alicui' superfluitatis. Sextū epilepsia p cōitatē ꝺm plurimū sanaṫ. Septimū alsahaphati morfea aut alia hmōi aperiētia i cute capitis: aut partibus adiacētibus sunt termīus epilepsie. Octauuz quādo paroxismi epilepsie cōtinuanṫ in oi dispōne iterficit ꝛc.

Cura epilepsie. Alman.

Si āt eger añcessionē sētit q̄si aliqđ ex aliquo suoꝝ mēbroꝝ eleuari: ꝛ ascēdēdo caput petere: ꝛ deide syncopizat ꝛ cadit: tūc oꝫ i hora qua sentit illđ āteq̄ illud accidat mēbrū a q̄ pcedit fortiter ligare, phibebit nāqꝫ hoc accessionē euenire. In tēpore uero getis corp' multotiēs erit euacuādū cū pilulis cochis.

Et locus a q̄ exoriṫ passio ex sinapi ꝛ pipe ꝛ euforbio ac melle anacardi erit epitbimād' ꝛ epitbima dimittēdū erit donec uesiceṫ: ꝛ uesice rūpāṫ: ꝛ aqua que i eis ē colecta effluat: ipe quoqꝫ nō cito sūt ꝯsolidāde quinimo dimittēde: ut qđ i eis coligiṫ emanet: deide ꝯsolidēṫ: hoc eiz huius egritudinis oio existit salus. Ad ultimū uero uētose ꝯ parua scarificatione superponere utile est.

Jo. Ar.

I autem. Eger ꝛc. Hic pōit curā epilepsie. Et p:io p cōitat. Scđo p cēntiā i cerebro. Scđa ibi. Quod si cū epilepsia. Pria ps in duas. P:io pōit curā epilepsie p cōitatē a mēbris exteriorib'. Scđo p cōitatē a stō. Scđa ibi. Eger vo. Pria iterū i duas. P:io pōit curā epilepsie p cōitatē a mēbris exteriorib' ichoāte porismo. Secūdo tpe getis. Secunda ibi. In tpe vero getis ꝛc. De prima pte dicit ꝙ si eger āte accessionē sentit aliqđ eleuari ab aliq̄ suoꝝ mēbroꝝ ꝛ paulati ascēdēdo caput petere deide syncopizat quꝫ illud ad caput puenit: tunc pcura oꝫ vt q̄primuz sentit illud eleuari liget mēbruz a quo istud eleuatur forti ligatura. s. cū aliqua a luta fortiter strigēdo mēbruz illđ supra locuz a quo ille vapor icipit eleuari. Hec nā q2 ligatura aut oio prohibꝫ porimuz epilepsie phibēdo. s. trāsituz vaporis venenosi: aut saltē minuet phibēdo ne totus vapor ad superiora feraṫ. Unđ si vapor a māu eleueṫ ligeṫ brachiuz: si a cubito adiutoriuz ligeṫ si a pede tibia: si a genu uel ifra ligeṫ coxa: dicunt etiā ꝙ si fiat ligatura ifra locū a quo eleuaṫ ꝓfert diuertēdo ad iferiora. De secūda parte dicit ꝙ tēpore getis iter unuz paroximuz ꝛ alteruz erit multotiēs euacuādū ꝯ pilulis cochijs.

Sed hic nota duo. Primum ꝙ eūatiua debēt habere duas cōditiones. Prima vt respiciāt mēbrū determiatū a quo dꝫ fieri eūo vnde forte in casibus iā dictis eēt melius eūare cū pilulis de hermodactilis eūantibus a locis distantibus ꝛ a iuncturis: aut si simul a cerebro ꝛ locis iā dictis bonū eēt has pilulas ad inuicē permiscere. Sed vt eūetur hūoꝛ determiatus peccāś pilule cochie a pdominio eūant phlegma. Si autē peccaret melancholia opoꝛteret ēt pilulas indas cū istis pmiscere: ꝛ aliquādo aureas aut sibi similes cholera secū peccante. Secūdū est vt ante istas eūatiōes pcedāt digestiua: nō.n. posset humor euacuari ꝛ pcipue ineptus euacuationi ꝛ p:oprie a locis distātibus nisi pcedēte digestione: que ēt digestio debet respicere taz humores peccātes q2 etiā mēbra in quibus peccāt. Secundo debet sup loco a quo morbus exoriṫ appōi vesicatoriū ex sinapis pipis euforbȳ. ana. ʒ. vna mellis anacardi oiuz ca. i quarto quātū sufficit ad incorpoꝛādū: ꝛ hoc vnguētū dimittatur super loco ab. viiij. horis vsqꝫ ad. xij. s. donec locus notabiliter vesiceṫ deinde vesice cū acu rūpanṫ vt aqua in eis collecta effluat ꝛ sic cōseruetur vlceratio in loco saltē per. xx. dies aut plures ēt reiterādo vesicatoriū donec materia que est radix egritudinis sit eradicata: postea pmittaṫ ꝯsolidari. Uentose quoqꝫ cuz parua scarificatione ad hoc sunt pficue trahēdo materiā ad exteriora: aut ergo vtrūqꝫ fiat: aut alterum tantum ꝺm mā̄e exigētiā sed materia existēte sanguinea fortasse ventose plus conferrēt: vesicatoriū quo cōiter vtor fit ex cātaridibus ꝛ fermēto pmistis ad inuicē cū aceto fortissimo ꝛ loco supponaṫ ad quātitatē castanee. Et pes coꝛuinus cōtritus ad hoc valet: sīr ruta agrestis sed est leuior. Et quādo hec nō sufficerēt, ppter materie distātiā a mēbri superficie: ꝛ proprie vbi nō eēnt mēbra suspecta sicut in coxa natibus spatulis applicetur cauteriū potentiale vel accidētale: ꝛ permitatur pfundari ꝺm exigētiam: ꝛ teneatur aptū per. xl. dies.

Alman.

Eger vero si āte accessionē nauseā aut tristitiā: aut cordis tremorē sētit: Et deide egritudinis accessio sequtur: cogend' ē multotiēs uomer ex aliquo uomitu. Deide picrā i potu sepe accipere ꝯuenit. Stōacho quoqꝫ emplastrū ex spica ꝛ rosis ꝛ mastice ꝛ corticeturis cū vino odorifero ponēdū est. Nutrimētū vero ei' totū taliter statuēdū est vt paucarū sit superfluitatū sicut caro frixa in sartagine: ꝛ caro cocta in cazolis ꝛ cibus qui fit de aue quadā que hꝫ in palato dentes ꝛ vocaṫ taguid ꝛ caro de volatilibus ꝛ bedia.

Jo. Ar.

Eger vero. Ponit curā epilepsie p cōitatē a stō. d. ꝙ si eger ante accessionē. i. porismū sentit nauseā. i. iclinatiōnē ad uomitū: aut tristitiā. i. cōturbationē aut anxietatē stomaticā: aut cordis tremorē. i. oris stōaci: qđ antiqui cor appellauere. aut trēorē cordis per cōitatē a stō. deinde seqtur paroxismus epilepsie debemus prouocare vomitū: aut cum impositione digiti i ore aut pene: aut cum aliquo vomitiuo sicut ex succo vel decoctione raphani in quo steterit infusus helleborus per aliquos dies sufficit tamē cōmuniter dies vna ita ut de illo succo extracto

helleboro ſumant.ʒ.iij.cum.ʒ.ij.oxymellis ſimplicis ⁊ ſuāt tepidū ꝑ pꝰ horā ꝓcedēte cōeſti de alaganoꝝ:aut hmōi reꝝ viſcoſaruꝫ ⁊ īcidētiū ⁊ exqſitꝰ fiat vomitꝰ. Secūdo hoc nō ſufficiente ſumāt hierā picrā ſimplicē:aut ꝯpoſitā vt ſi qd remāſit euacuet. Tertio ꝯfortet ſtōus vt bñ digerat ⁊ ne materiā aliūde recipiat cū h̄ ēplaſtro vł ūguēto.recipe.ſpice ca.⁊ ſic.ī ꝑmo roſaꝝ fri.⁊ ſic in ꝑmo.maſticis ca.⁊ ſic.ī ſecūdo corticū turis ca.⁊ ſic.ī ſecūdo cū vino odorifero aggregetur:⁊ ſi opꝰ ē oleo addat maſticinū vł de ſpica vł cydonioꝝ:ē tamē meliꝰ ī modū fomēti abſqꝫ oleo ⁊ cera cū philtro īfuſo ī vino ⁊ bñ expſſo ī quo ſupſcripta bñ decocta fuerit eq̄liter de ipis ſumēdo. Tertio nutrimētū eiꝰ ſit bonū paucaꝝ ſupfluitatū dclinās ad ſiccū ⁊ ꝓprie humore exiſtēte phlegmatico ⁊ ꝓpterea carnes comedāt aſſate:aut frixa ī ſartagine aut ī caziolis q̄ ſint magis cupe alis cōcaue q̄ꝫ ſartagines ⁊ ſint facilis digeſtiōis:ſicut auis vocata taguid q̄ hꝫ dētes in palato q̄ nō ē ī regionibꝰ nr̄is:ſꝫ loco ipſiꝰ ſint ꝑdices:turdi:frāguelini faſiani:turtures que augumētū faciūt ī cerebro:⁊ augēt ī tellectū Similiter caro hedia ⁊ lepoꝝ iuuenū ē ad huc cōueniens.

Almanſor.

Quod ſi cū epilepſia ſenſuuꝫ affuerit tenebroſitas et debilitas:nec aliqua d̄ ꝑdictis ſignificatōibꝰ iueniatur:ergo pilule cochie multotiēs ſūt tribuēde:⁊ eius cōſeruatio ſubtiliāda:⁊ cibaria q̄ diximꝰ dāda. Gargariſmꝰ q̄ꝙ fieri dꝫ ⁊ ſternutatio ex his q̄ diximꝰ ꝓuocāda:ac naribꝰ peōie puluis ſubtiliſſimꝰ qui ſimiliter alchol inſufflandus.

Quod ſi epilepſie. Jn hac pte pōit curā epilepſie ꝑ eētiaꝫ. ꝑmo phlegmatice.ſecūdo ſanguinee tertio ponit electuariū.q̄rto redit ad cōplēdū curā ſanguinee. Secūda ibi. Si qs autē Tertia ibi. Electuariū. Quarta ibi. Electuariū hoc. De ꝑma pte dicit q̄ ſi cū epilepſia fuerit tenebroſitas ſenſuū.ī.corruptio ⁊ dbilitas.ī.dīnutio ſenſuū.ſ.tā iterioꝝ q̄ꝫ exterioꝝ nec aliqua ſignificatio de ꝑdictis iueniatur que nobis ſignificet epilepſiā fieri ꝑ cōitatē ab alijs mēbris:⁊ hoc maxime q̄ ſentit acceſſionē eiꝰ:tunc ergo ſunt multotiēs dāde pilule cochie:q̄ materia ſecūdū plurimū ē phlegmatica: Sꝫ attēde vt ſ̄ q̄ digeſtiones ꝓcedāt:ſecūda ꝯſeruatio.ī.dieta ē ſubtiliāda ſicut dicet:⁊ cibaria iā dicta ſunt dāda.tertio fiat ēt gargariſmꝰ ⁊ ſternutatio ⁊ ſuple etiā maſticatio cū his q̄ ſepe dicta ſunt ī capitulꝭ ꝓcedētibꝰ. Quarto puluis peonie.ſ.radicis:aut ſeminis eiꝰ ca.⁊ ſic ī ſecūdo ⁊ ꝓꝓo in epilepſia ſubtiliſſimꝰ ſicut alcohol.ī.puluis q̄ ī radijs ſolis aparet ē inſufflandus naribus.

Almanſor.

Si qs autē cū epilepſia ī facie ⁊ oculis rubedinem habuerit:⁊ venaꝝ groſſitiē:phlebotomādꝰ erit ex ſaphena ſāguis ... ex carnoſitate tibiaꝝ cū vētoſis erit extrahēdꝰ. Capiti ꝑterea oleū ro.⁊ acetū ſupifūdatur. et abſtineat a vino ⁊ a cepis et alleis ac ſinapi et porris et apio et fabis et canabit et poſtremo ab oībꝰ fumū caput aſcēdētē ⁊ replētēꝫ generantibus.

Jo. Ar.

Si qs autē. Pōit curā epilepſie pēdētis a ſāguine a cerebro et a toto cōicatāque cognoſcit ꝑ rubedinē oculoꝝ et faciei:groſſitiē venaꝝ ⁊ alia ſigna d̄ qbꝰ ſupra:tūc ī ꝑmis faciēda ē phlebotomia d̄ vena ſaphena ſꝫ meliꝰ ex ābabꝰ dīdde vt legat vltima pars huiꝰ capłi ex vēa baſilica ⁊ ſuple aut cephalica:⁊ poſtea ſi oportuerit ex vēis magis ꝓprijs ſicut ex vēis que ſunt ſub lingua:poſt aures:ī frōte ī cute capitis:nō dico ī oībꝰ:ſꝫ ī qbꝰ videbitur magis expedire:q̄ cognoſcet ex ipſaꝝ tēſione ⁊ groſitie:et ēt ad diuerſionē docet ex carnoſitate tibiaꝝ fieri cū vētoſis ſacrificationē cuiꝰ ſimile ſi oportuerit faciēdū ē ī natibꝰ ⁊ ī ſpatulis. Tertio frōti tēporibꝰ a ꝑti āteriori apponit oleū roſaceū triplū ad acetū ad ifridādū ⁊ rpcutiēdū. Quarto eger caueat a vino:carnibꝰ oībꝰ ſanguinē multiplicātibꝰ necnō a cepis alleis ſinapi porris apio a ꝓꝓetate excitāte epilepſiā fabis canabit q̄ ē caulis ſpialis.ſ.caputiū ⁊ ab oībꝰ ad caput euaporātibꝰ:ſꝫ comedat ea que ſāguinē ifrigidāt ſicut panicū ēdiuiā acetoſā ⁊ ſimiles:⁊ bibat rob.ī.ſuccū ꝑ dcoctionē iſpiſſatū ad ſolē fructuū acetoſoꝝ ſicut acreſte granati et ſimilium.

Al.

Emplaſtrū quod oī epilepſie ſpetiei remedium affert. Recipe piretri ſiſeleos ſticados oiuꝫ ana.ʒ.x.agarici.ʒ.v.cordumeni recētis ⁊ acuti aſſe optime:ariſtologie oiuꝫ ana.ʒ.ī.⁊.ſ.dīde extrahat ſuccꝰ ex ſquilla miſtꝰ cū pari quātitate mellis:coquat ⁊ cōficiāt ex eo ſpeties ⁊ fiat electuariū ex q̄ patiēs qu otidie ſumat ⁊ caueat ſibi a cibis groſſis. Electuariū hoc oībꝰ epilepſie ſpetiebꝰ excepta vna ſanguinea quā.G.noinauit ⁊ nos etiā iā fecimꝰ mētionē opitulat:cui vidi conferre phlebotomiā ex ſaphena priꝰ ⁊ poſtea ex baſilica:deide eiꝰ regimē ſit ex his que ſanguinē ī corpore minuūt ⁊ ipſuꝫ ifrigidāt. A carne ꝑterea ⁊ vino abſtineat ⁊ bibat rob acetoſoꝝ fructuū: capiti q̄q̄ꝫ ſupponāt ea que ipſum infrigidant.

Jo. Ar.

Electuariū. hic pōit electuariū cōferēs oī epilepſie ꝑter quaꝫ ſanguinee ⁊ cholerice cuius deſcriptio ē hec. Recipe piretri ca.⁊ ſic.in tertio aperitiui appilationū colatorij ⁊ nariū extrahētis phlegma:ſiſeleos.ī.ſileris mōtani ca.⁊ ſic.in ſecūdo multū valētis in ſoda ⁊ ad ipregnatōeꝫ mirabilis cōfortatiui ſtōi ⁊ viſceꝝ ſticados capitalis maxie ſolutiui phlegmatis ⁊ cholere mūdificatiui cerebri ⁊ neruoꝝ ana.ʒ.x.agarici qd̄ eſt medicia domeſtica euacuās a cerebro ⁊ neruis.ʒ.vi.cordumēi.ī.carui agreſtis vel cardāomi ca.⁊ ſic.aſſe.ca.in.q̄rto ſic.in ſecundo reſoluētis vētoſitatē ⁊ proprie in epilepſia ariſtologie rotūde ca.⁊ ſic.in ſecūdo reſoluentis vētoſitatē ana.ʒ.ſ.de his accipiat ſ̄m doſim predictā deſcriptā in textu ⁊ cū ſucco ſquille multū icīſiuo ⁊ ſolutiuo phlegmatis ⁊ melle ana quātū ſufficit fiat electuariū: primo bulliēdo ſuccū ſquille cū melle donec ſufficienter diſpumetur poſtea addātur pulueris ſuprāſcripti ꝑ vnaquaq̄ꝫ.℔.ʒ.ij.⁊.ſ.⁊ de hoc accipiatur in māe ad quātitatē nucis ⁊ poſſꝫ accipi de eo in ſero cū itur dormitū ſaltē ꝑ duas horas.aut tres poſt cenā leuem.

Cura Epilepſie eſt duplex q̄dā.n.admiſtrāda tpe poriſmi diuertēdo cū fricatiōibus ligaturis fortibꝰ iteratis ⁊ ſternutatiōibus ⁊ ſuffumigiuꝫ ex aſſa cito rēouet poriſmū ⁊ vocet vocibꝰ fortibus ⁊ eius facies aqua frida aſpergat necnō digiti cōtorqueant:verū in hoc differt a cura apoplexie q̄ nō oꝫ vt faciamꝰ ī poriſmo eius eūones q̄ ꝓcipiūtur in apoplexia qū ſit breuis teriatiōis:neq̄ꝫ in apoplexia fiāt ſternutationes q̄ h̄ ꝓcipiunt qū ꝓpter multitudinē māe ſit ibi timor de eius agitatōe maiori q̄ꝫ in epilepſia quꝫ a pluri mā pēdeat. hi ēt verſus in aure dicti ſubito releuāt a poriſmo.

Gaſpar fert myrā:tus malchion:baldaſar aurū
Hec tria q̄ ſecū portabit noia regū:
Soluitur a morbo chriſti pietate caduco.

Qui ēt ſecū hec portāt liberātur ab epilepſia:vbi vero poriſmi epilepſie eēnt cōtinui oporteret phlebotomare ⁊ euacuare ſ̄m exigētiā māe ſicut in apoplexia: Et extrinſeca fortia applicare ſicut veſicātia cauteria ⁊ ēt ſartaginē ferreā vt in aplia ⁊c.

Cura Epilepſie a vulnere capitis ſi eueniat propter compreſſionē oſſis ſupra cerebrū aut retētionē māe tūc ipm os ſubleuet aut āmoueat. Et procuret vt mā trāſpiret. Et ſi cerebrū ſit apa tū curet cura apoſtematis ſupius dicta ⁊ videnda q̄nta quarti ab. A. Si vero pēdeat a vulnere mēbri neruoſi ſicut a pūctura excecata apiat vulnus vt mā tranſpiret ⁊ interiꝰ ipōat oleū ro.ca.cū pauco ſulfuris. Et apd̄ fortē dolorē mēbū ī oleo ca.teneat ⁊ deſuper lūbrici terranei in oleo cocti ſupponāt ⁊ curet vulnus ⁊ apoſtēa eiꝰ ſi fuerit ſ̄m q̄ oꝫ:ſi aūt curato vulnere epilepſia rēaneat curet ſicut epilepſia materialis de q̄ infra ꝓuenit.n.ꝓpter aggregationē māe deteriatis piodis virtute digeſtiua ⁊ expulſiua cerebti debilitatis. Si vero pēdeat a morſu aialis veneneſi fricetur locus morſus vt ſanguis exeat aut vē

tose cũ scarificatiõe superponãt ↄ̃ eplastra attractiua ꝛ ꝓpria cõtra gen⁹ aialis mordẽtis ꝛ iter cetera applicatio aialiũ nouiter i terfactoꝝ aptoꝝcũ cõloꝛ actuali cõfert trahẽdo ad se venenũ et ipa viua cũ ano applicita cõferũt ꝛ locus superioꝛ defendatur cũ aceto ꝛ forti strictura ꝑ magnã pte eius. ꝛ mẽbra principalia cõfortẽtur cũ interius ꝛ exterius applicitis: pcipue cũ tyriaca ꝛ bezahartica cõtra illud venenũ exhibeant nec in his casib⁹ cõpetũt solutiua saltem foꝛtia neqꝫ phlebotomia. Si vero sum pserit venenũ ꝓcuret ipsi vomit⁹ exqsit⁹ ꝛ si quid supẽ cũ linieti b⁹ educat. sicut cũ multo oleo ca. sumpto: aut casia ꝛ clisteri. Tertio mẽbra ꝑncipalia cõfortẽt ꝛ det bezahartica ↄ̃tra ista venena Et i hoc casu ñ cõpetit phlebotomia. Si vero pẽdeat ex labore aut ex aspectu luminosoꝝ aut ex auditu sonoꝝ terribiliũ: aut ex timore ꝛ ceteris aie accidẽtib⁹ cause ꝑmitiue remoueãt. Secundo iducat somn⁹ ꝛqes ꝛ sliquũ regimẽ secũdũ qꝫ ordinetur. Et si humores positi sunt i fluxu diuertãt ꝛ getẽt. Si vero pẽdeat ab aere malo venenoso aut fetẽti aut putrido aut pleno vapo rib⁹ malis sicut carbonũ: cause ꝑmitiue remoueãt: fiat fricatioẽs ꝛ sliq̃ diuersiões: ꝛ ꝓcuret vapoꝛis i capite cõtẽti resolutio cũ fricatione aliquali capitis ꝛ pectinatione cribiãtqꝫ illa q̃ cerebrũ et coꝛ cõfoꝛtãt iteri⁹ ꝛ exteri⁹ applicita ꝛ odorata nõ tamẽ stiptica ꝛ valde oppilãtia sup capite ponãt. Ex his potest elici cura epilepsie pẽdẽtis a reliquis ꝑmitiis ꝛc.

Cura epilepsie ꝑ cõitatẽ .vij. cõplet itentionib⁹. Prima euacuat. Scd̃a diuertit tamen a mẽbro mittẽte quã a cerebro. Tertia dispositionẽ mẽbri mittẽtis corrigit ipsum confortãdo. Quarta vias trãsit⁹ ad cerebrũ claudit ꝛ itercipit. Quita cerebrũ ↄ̃foꝛtat ne recipiat. Sexta accidẽtia corrigit. Septima ordinat debitum regimen sex rerum non naturaliũ. Unde si pẽdẽt a mẽbro exteriori vtputa a vapore eleuato a coxa vel genu ꝑmo materia ꝓportionalis illi euẽt: secũdo vapores diuertãt fricãdo ꝛ ligãdo partẽ illã iferiozẽ .s. tibiã. Tertio materia ex loco eradicet apponẽdo sup loco vesicãtia: aut cauteria. Quarto loc⁹ supioꝛ strigat forti strictura vt vapores non possint ad supioꝛa penetrare. Quito cõfoꝛtet cerebrũ cũ iteri⁹ ꝛ exteri⁹ applicitis ne huiusmodi materiã recipiat. Sexto curent accidẽtia. Septimo regimẽ ordinet secũdũ qꝫ dicet: ꝛ plures haꝝ itẽtionũ simul sunt pficiẽde. Similiter si pẽdeat a stõ aut a matrice aut a vasis spermaticis ꝛ ceteris mẽbris ꝓcedat vt iã dictũ ẽ. Et ego ponã exẽplũ de epilepsia ꝑ cõitate a matrice.

Primo ergo fiat euo ꝓportionalis materie peccãtis ut si pendeat a phlegmate euacuetur.

Secũdo materia ꝛ vapores diuertãt fricationib⁹: ligaturis appositionib⁹ vẽtosaꝝ i coxis: ꝛ tib ijs dscẽdendo.

Tertio materia ex matrice eradicet ꝓuocãdo mẽstrua cum phlebotomia saphenaꝝ: aut vene q̃ ẽ i curuatura poplitis: ꝛ cũ nastalib⁹ ꝓucatib⁹: iter que ꝑncipatũ optinet farina git cũ mercuriali supposita i matrice: ꝛ ceteris rem edijs mẽstrua ꝓuocãtib⁹ ꝛ materias i matrice cõtẽtas eradicãtib⁹: ꝛ si eẽt spermatica coitu educat si fieri possit: aut sibi ꝓportionali: aut cum excantibus sperma procedatur.

Quarto vie itermedio claudãt cũ stipicis applicitis circa regionem renũ et ũbilici et debita strictura.

Quito caput ↄ̃foꝛtet ne recipiat cũ iterius exteri⁹ applicitis.

Sexto accidentia curentur.

Et septimo regimen ordinetur secundum quod dicetur i epilepsia per essentiam.

Cura epilepsie ꝑ essentiã sex exigit intẽtiones curatiuas. Prima digerit. Secũda euat. Tertia diuertit. Quarta causaꝝ cõiũctã resoluit ꝛ eradicat. Quita corrigit accidentia. Sexta ordinat debitũ regimẽ sex reꝝ nõ naturaliũ. Et i oib⁹ his semp sit itẽtio ad cerebri cõfortationẽ.

Digestio vero i phlegmatica pficit cũ melle ro. oxymelle simplici oxymelle cõposito sqllitico sirupo d sticados ꝛ sumãt cum decoctionib⁹ ꝓpijs .s. isopi: peonie: sticados: piretri: asse: acori: origani: siseleos: aristologia ro. Si vero sit melãcolica tunc det sirup⁹ d epithymo cũ oxymelle sqllitico cũ decoctione epithymi: det sirup⁹ d pomis dulcibus superius descriptus i soda melãcolica cũ decoctione iã dicta. Tamẽ multa iferi⁹ ponẽt i cura melãcolice. q̃ huic caplo accomodãda sunt.

Secũda intẽtio in phlegmatica pficit cũ pilulis cochijs hiera ↄ̃posita. Gal. hiera diacolognitidos ꝛ silib⁹: sed i mixta ex phlegmate ꝛ melãcholia ẽ hoc ꝓpriũ. Recipe siseleos aristologie ro. castorei salis indi ana .ʒ. iij. radicis peõie trocifcoꝝ de squilla. ana .ʒ. vi. pulueris hierepigre sticados epithymi an .ʒ. x. polypodij .ʒ. vij. agarici .ʒ. xij. collognitide .ʒ. xi. turbit .ʒ. xv. myrobolanoꝝ nigroꝝ bellicorum emblicoꝝ ana .ʒ. iij. lapidis lezuli .ʒ. xiij. ꝛ myrabolanoꝝ citrioꝝ hellebori nigri camepitheos camedres ana .ʒ. vij. cõfice pilulã cũ melle squillitico: dosis ẽ an .ʒ. i. vsqꝫ ad .ʒ. i. ſ. Sed ad materiã melãcholicã ẽ hoc ꝓpriũ. Recipe hiere picre .ʒ. v. epithymi .ʒ. x. lapidis lazuli loti .ʒ. vij. scamõee .ʒ. i. collognitide hellebori nigri spice ana .ʒ. ij. cõfice pilulas cũ aq̃ mellis dosis est .ʒ. i. sed post eas sumãt tres .℥. decoctionis epithymi ꝛ passullaꝝ ꝛc. In epilepsia cholerica q̃ rarissime accidit digestiua ꝛ euacuatiua accipiatur q̃ supius dicta fuerũt in soda cholerica. In sanguinea vero fiat phlõmia aut ex saphenis mĩta exĩstẽte plectoria: aut si retẽta sunt mẽstrua: aut sanguis emoroidalis. ꝛ postea ꝓcedat ad phlobotomiã cephalice. Si vero epar fuerit in causa phlebotomet basilica. deinde cephalica. ꝫ plm tñ sufficit phlebotomia cephalice postea phlebotomentur vene sub ligua ꝛ alie vene pticulares vt supra i soda ꝛ karabuto.

Tertia vero intẽtio .s. diuersio pficit cũ fricatõibus. prio leuioribus. deinde foꝛtioribus ꝛ lotionibus cruriũ ꝛ brachioꝝ cũ rebus ꝓpijs superius noiatis. Et mã et diuertãt cũ clisterijs quoꝝ hec est descriptio .s. Recipe alasce isopi apsintij ana .ʒ. ſ. pulpe collognitide .ʒ. ij. centauree minoris .ʒ. iij. carthami .ʒ. i. ꝛ ſ. bulliãt in .iij. ℔. aq̃ ad cõsumptionẽ dimidij de qua accipiant ℥. xv. ꝛ cũ .ʒ. v. olei de kerua fiat clistere. Clisteria quoqꝫ in apoplexia dcã in hoc cõueniũt diuersificent tñ fm mãe exigentiã.

Quarta intẽtio .s. eradicatio mãe cõiuncte pficit cũ sternutatorijs masticatorijs gargarismatibus sepe supius dictis. Et ex ꝓprijs est piretrũ mastix ꝛ cubebe qbus põt fieri gargarisma ꝛ masticatoriũ. Secundo cũ in iectis in naribus sicut puluis peonie subtilissimus ꝛ cum iniectis in auribus sicut puluis spice nardi. nã curat psecte. Et ad hoc valent sacculi capiti applicati ꝛ ꝓprie sup cõmissura coꝛoali ꝛ sagittali ꝛ sticados ruta peonie maioꝛana nuce muschata ꝛ silibus. silr valet puluis mustelle ꝛ sanguis eius ꝛ puluis: ꝛ puluis hirũdinũ ꝛ iectoris milui iniciatur in aurib⁹ ꝛ naribus: balsamus et silr iniectus ꝛ sub lingua vel palato positus est ꝓprius. Odorata et cõferunt vt ruta nigella maioꝛana. ꝛ etiaꝫ cõesta sicut tyriaca. mithridatũ diamuschus diaplisis arcoticon ꝛ similes. Sed iter cetera duo sunt vltima curantia epliam cerebralẽ si manu hũana põt curari. Unũ est vt fiat cõtractio mãeꝝ de pfundo capitis ad cutiꝫ ita q cute fiat alsahafati ad qd faciẽdũ poãt sup magnã pte capitis ꝛ ꝓprie sup cõmisura coronali ꝛ sagittali hoc emplastrũ capite raso. Recipe ãmoniaci dissoluti cũ piguedie anatis: aut milui que est magis ꝓpria .ʒ. ij. fermenti .ʒ. i. sinapis subtiliter puluerizati .ʒ. ſ. cantaridarũ .ʒ. ſ. peonie .ʒ. ij. fiat emplm ꝛ dimitatur super loco donec rubefiat: ꝛ vesicas faciat ꝛ crustas: deĩ remoueãt ꝛ cũ piguedine milui fiat inunctio. postea iterũ emplm appoãt: ꝛ sic totiens fiat nũc cũ vno. nũc cũ altero donec crustẽ ꝛ alsahafati in capite accidãt ꝛ sic ꝑ lõgũ tẽpus vsqꝫ ad duos mẽses plures ↄ̃seruet. Reliqũ est vt fiat cauteriũ actuale aut potentiale in cõmissura coronali vsqꝫ ad ossis supficiẽ ꝛ ita vulcus per duos mẽses aut plures cõseruet aptũ.

Quita intentio corrigit spasmũ ꝛ doloꝛẽ ex ipso accidẽtẽ inungendo spondiles cũ oleo liliorũ alboꝝ vulpino. ꝛ de costo descriptione Mesue. Preseruet aũt ab iminẽtib⁹ piculis ne stet super aquis. aut ꝓpe ignẽ ꝛ similia.

Sexta aũt intẽtio est vt ordinet aer i phlegmatica ꝛ melancholica vt sit declinãs ad ca. ꝛ sic. in phlegmatica ꝛ sit temperatum in passiuis in melĩa. in sanguinea aũt ꝛ colĩca ad tẽperamẽtum. Permutet quoqꝫ regio iuxta aphorismũ secũde pticule. Epilepticorum vero iuuenibus ꝛ sit boni odoris artificialiter cum sparsione foliorum lauri rute iuniperi. ꝛ cum auiculis cypri. galla muschata laudão ꝛ puluere peonie ꝛc. Salata sit endiuia ruta cicorea feniculus asparagus cappares cũ aceto parũ acu

ro. Itē mēta maiorana rosmarin⁹: pētaphilon de quo. A. scribit ꝙ bibitū cū vino. xxx. dieb⁹ sanat. Euitet erucā alleum ⁊ cetera euaporātia. Aromatizet cibaria sua cum nuce muschata cinamomo gariofilis mace siseleos ⁊ semie peonie: pot⁹ ei⁹ sit vinū pauciferū mediȷ̄ coloris nō vinosū nec ātiqū: sꝫ vni⁹ āni bene ꝯpuratū: nā ut dicit. A. pax ex ipso sumptuꝫ dilatat aiam et excusat a multitudine aque: nā ipsi⁹ multiplicatio ē nociua valde. Sūme ēt valēt vina artificiata cū saluia ⁊ rozemarino iux̄ doctrinā Diascoridis ⁊ Arnaldi. ⁊c. Sꝫ aqua mellis ⁊ ꝓpe cū pauco pipis cinamomi ⁊ gariofiloꝝ ē ꝓstātior i phlegmatica. Carnes sint facilis digestionis boni nutrimēti paucaꝝ supfluitatū ⁊ aues sepi⁹ dicte sunt ꝓstātiores q̄ꝫ quadrupedes ⁊ ꝓpe turtures que augumētū faciūt i cerebro ⁊ itellectu scđo canoñ. ca. de duragiet ꝓpe cerebra ꝺbite ꝑparata cōueiūt ⁊ sint carnes iste ꝑus leuiter elixe: ꝺinde asse vł frixe similiter carnes musculose cōueniūt pigues vero euitēt. Euitet ēt oia ꝺātia nutrimētū grossū ⁊ supflue hūidū: oua sorbilia cōueniūt. In fine mēse cōmedat piruꝫ assū vł cōditū. sit cena leuior prādio nec ēt commedat nisi celebrata digestione cibi ꝑcedētis. ieiunet semel aut bis i hebdemoda. nō tamē toleret multā famē. nō bibat extra horas cibationuꝫ nō multiplicet cibaria i mēsa vna. Exercitet̄ stō ieiuno itēsiue et extēsiue notabiliter scđꝫ tolerātiā virtutis: nō tñ exercitiū sit nimis itēsuꝫ: immo poti⁹ lōgū q̄ꝫ itēsuꝫ: ⁊ monet. A. ꝙ cū ifirmus mouet superiora moueat ēt inferiora. ⁊ induat̄ ꝓm tēpora leuibus nō grauantibus vt pellibus agnorū. dorsorū variȷ̄ lupoꝝ: ceruinoꝝ ⁊ similiū ⁊ in estate sint suffulti cēdalo de grana ⁊ sitibus. studeat quātū pōt stare rectus ⁊ capite leuato nec iaceat nisi tēpore somni. sōnus nō sit meridianus nec nimis longus nec nimis breuis nec supra repletionē ⁊ dormiat super altero lateruꝫ ⁊ non supinus. studeat euacuare supfluitates oēs ꝑ cōuenientes regiones. ⁊ leuis fricatio capitis ⁊ pectinatio cōfert fecibus expulsis. nec coeat nisi preter moduꝫ stimulatus fuerit. accidētia sint quieta declinādo ad letitiā. Sūt ēt quedā laudata ab auctoribus in epilepsia quorū q̄dā subiungā ex magis ꝓpriȷ̄s q̄bus in toto ꝓcessu aut aliquo eorū vtēdū est. Primū est vesica apri imediate cū abstracta est cū vrina sua q̄ꝛ nūquā est vesica in aiali sine vrina: hec cū tota vrina posita in furno. aut alio modo ad ignē exsiccata donec posset puluerizari exhibita i quātitate fabe cū. ℥. i. oxymellis. aut media singulo die stō ieiuno sanat auctoritate Alexandri q̄ refert vidisse quosdaꝫ sanatos in tertia die assūptionis. Secūdū est piretrū cōditū sicut cōdit̄. 33. auctoritate. Hip. in singulo die exhibitū est medicia fidelis Peonia ꝓm oēm modū administratiōis. s. radix ⁊ semē: ita ꝙ etiā appēsa collo valet auctoritate. G. sed sumat̄ a stipite habēte florē albū. coagulū leporis bibitū in quātitate pua. s. a. vi. granis vsq̄ ad. x. cum aqua mellis: aut maiorane aut rute. epar asininū assatū ⁊ cōestū valet auctoritate Diascoridis. Cerebrū cameli ⁊ mustelle exiccata ⁊ potata ꝑfecte curāt. G. in libello de tyriacha. Itē puluis mustelle hirūdinū cōbustorū. epata etiā milui cornu cerui bibita aut singulariter aut cōiuncti liberant. Ruta siluestris cōtrita naribus iposita aleuiat poxismū: ⁊ eū retardat. Uiscus q̄rcinus iterius sumptus vel colo suspēsus. Iteꝫ bem betonica aut folia trifoliȷ̄ ⁊ semē cū aq̄ bibita aut assa cuꝫ serapino mista vtputa asse. ℈. ʃ. serapini. ℈. i. hec mista cū aqua ⁊ vino potu sumpta valēt. Antimoniū a ꝓprietate cōfert. Ossa capitis hominis cōbusta ⁊ cū vino subtili bibita singulo die. ʒ. i. galbanū suffumigatū reuiuiscere facit epilepsiā. Ungula asini cōbusta ⁊ trita ⁊ in potu data vale. Brionie si sumat̄. ʒ. i. aut. ʒ. iȷ̄. preseruat ab epilepsia ꝑ totū ānū si semel sumat̄ auctoritate Diascoridis. Lapides q̄ repiunt̄ in vētre hirundinis prio nate apud augmētū lune valēt auctoritate Azarauȷ̄ si ponant̄ i sub ascella sinistra aut puluerizati ⁊ bibiti. Smaragdus collo suspēsus ⁊ sit̄r potatus optime valet. Sit̄r caput cuculi collo suspēsū perseruat ab epilepsia attrahit ipam ad se cum singulo mēse patiatur epilepuā sicut magnes attrahit ferrū. Et hec dicta sufficiant de epilepsia.

Cap̄m de incubo.

i **Ncubus** Ab icubādo dictus eo. s. ꝙ appeat phātasma graue icubare hōi in sōniȷ̄s ac si cū eo cubaret q̄d phātasma hoīes dormiētes ꝓm pl̄m reputāt eē demonē. q̄d forte aliquādo est verū sed minus post aduētū xp̄i cū ātea cū hoib⁹ magis ꝯuersarent̄. Propter quod sciendū de intētione Augustini. xv. de ciuitate dei. ⁊ sancti Thome in ꝑma pte sue theologie ꝙ reperiunt̄ demones q̄ dicuntur incubi ⁊ succubi imo vnus ⁊ idē est icubus postea succubus vnde demō aliquādo suscipit formā quā ex aere cōficit colorē. n. suscipit ꝑ multā cōdēsationē sicut aq̄ ꝑ cōgelationē. assumit ergo formā alicui⁹ mulieris cū aliquo viro cōsuete: ⁊ cū illo succubo vir coit putās coire cū muliere cuius formā demon assūpsit. qū demō fit succubās i modū mulieris ⁊ recipit spma q̄d cōseruat. ⁊ fact⁹ postea incubus accipiēs formaꝫ viri alicui mulieri cōsueti: ⁊ secū coiēs interdū ipam ipregnat. nec est dicēdū inde genitū eē filiū demonis sed viri cuius spma recipit: q̄d postea in matrice iniecit sicut nec ipregnata in lauello ꝓm ꝙ recitat Auero. peperit filiū lauelli: sed eius qui spermatizauerat i lauello. ⁊ hoc modo affirmāt doctores fuisse genitos gigantes quorū maior copia fuit ante diluuiū q̄ꝫ post. Describitur aūt ab Aui. pria tertiȷ̄ tractatu. v. cap̄lo ꝓprio sic. Incubus ē egritudo in qua hō sentit cū somnū ingredit̄ phātasma graue sup se cadēs ⁊ cōprimēs ipm ⁊ angustiat̄ eius spūs: ⁊ intersecatur vox ipius ⁊ mot⁹ ei⁹ ⁊ fortasse ꝑfocat̄ ꝓp pororū oppilationes ⁊ qū ab ipso sepatur excitat eū subito. est q̄dē egritudo q̄ꝛ sensibilit̄r ledēs opationes. Si. n. incubus accipiat̄ ꝑ oppilatiōe est egritudo in via. si vero accipiat̄ pro istis actionibus lesis. s. motu anhelitu ⁊ voce. quāuis sit actio vel actiōes lese ⁊ ꝑ cōsequēs accidēs egritudis. ē tñ egritudo ex eo ꝙ mot⁹ ipedit⁹ impedit anhelitū ⁊ anhelit⁹ ipedit vocē. Sētit aūt hō cū sōnū igreditur phātasma graue cadēs sup ipm ⁊ cōprimēs ipm q̄d phātasma ꝓm pl̄m existimat eē demonē ꝓpter opinionē vulgariū: ꝙ dēones de nocte ābulēt: ⁊ cū hoibus cōiūgant̄ ipsos ledētes. illud n. nocumētū ꝑceptū in sōno facit hoiem sic iudicare ⁊c. Si vero nō esset opinio de huiusmodi dēonibus: existiarent eē aliud graue alterius generis. Primū āt q̄d ipedit̄ est motus ꝓhibito debito trāsitu spirituū ad mēbra mouēda ꝓp opilationē dinutā ꝓm pl̄m in priori vētriculo ⁊ ad motus ipedimētū seq̄t ipedimentū anhelitus ⁊ vocis ⁊ hoc ꝓp oppilationē poroꝝ. i. viarū spūs. Et cū ab eo supple incubus seperat̄ excitat hominē subito. erat. n. forte excitat⁹ vel lenit̄ dormiēs: lꝫ ꝓp hoc nocumētuꝫ vel hec nocumēta nō posset exire in opōnes. Ex quo i nfert̄ huhmōi oppillationē fieri a leui cā. Uirgi. tñ. xiȷ̄. eneidos loquēs ꝺ Turno optie icubū diffinit in his versibus.

Ac veluti in somnis oculos vbi languida ꝓssit
Nocte ꝗes: neq̄cquā auidos extēdere cursus
Uelle videmur: ⁊ in mediȷ̄s conatibus egri
Succidimus nō lingua valet nō corpore note
Sufficiunt vires: nec vox nec verba sequūtur.

Sed instatur q̄ꝛ etiā deberet fieri incub⁹ i vigiliȷ̄s. q̄ꝛ cā oppilās posset eē in vigiliȷ̄s: ⁊ ēt in vigiliȷ̄s cōtingere oppillare. Ad quod dicēdū ipm rarissime inuenire i vigiliȷ̄s cū vapor q̄ ē cā ꝯiūcta sit multo magis apt⁹ resolui in vigiliȷ̄s ⁊ motib⁹ q̄ꝫ in q̄ete ⁊ sōno nō tñ negāda ē possibilitas. Secūdo istat̄ q̄ꝛ deberet ēt ipedire sensus sicut mot⁹ ipedito trāsitu spūuꝫ. Ad q̄d dr̄ leuē oppilationē posse ipedire motū: lꝫ nō sensuꝫ qū pl̄es spūs ad motū q̄ꝫ ad sensuꝫ req̄rant̄. Et si ipediret ēt sensuꝫ tūc esset epilepsia. Ex quo apparet dr̄ia iter icubū epilepsiaꝫ apoplexiā tā ex pte cāe q̄ꝫ accñtiū. Incub⁹ ē duplex q̄dā fortis ⁊ frequens q̄dā debilis ⁊ rar⁹. Itē q̄dā māl[is] q̄dā imālis q̄dā ꝑ essentiaꝫ quidam per comunitatem.

Causa Immediata eius q̄ ē ꝑ eēntiā ē oppilatio in priori vētriculo vel in origine nuche vapore grosso: aut paucissimo hūore facile resolubili. Cā añs est sāguis phlegma aut melācholia a q̄b⁹ hmōi vapores eleuant̄. Cāe primitiue sūt oēs q̄ possūt huiusmōi vapores excitare. Aliquando vero fit a frigore extrīseco oppillāte originē neruorū attenuatorie: nec est negādū q̄n pōt fieri a demone. Sōnus etiam resupin⁹ est multotiens causa eius tertia primi capitulo de somno ⁊ vigilia: māe in vētriculo posteriori ꝯgregata ad quē nō terlantur vie expulsiōis sicut ad primū ⁊ secunduꝫ. Cāe āt ꝑ cōitateꝫ sunt oppilatio in corde: aut in arteriȷ̄s apopleticis a simili vapo

re aut a similib⁹ cäis pmittiuis ꝛc.

Signa Incubi absolute habẽt ex relatu egri. Signa cã
rũ primittiuarũ sũt ĩpemet cãe. Verum difficile
esset cognoscere eẽ dẽonẽ: nisi p signũ sũptũ a ꝯferẽtib⁹ vt q2 pas
sio recederet p cõiuratões ꝛ sĩlĩa q̃ nõ ptinẽt ad medicũ. Signa
ãt cãrũ añcedẽtiũ possũt eẽ nota ex sepe dictis. Sꝫ ꝙ sit p eẽntiã
cognoscit pp aliquã egritudinẽ capitis: aut dolorẽ añcedentes
aut subsequẽtes necnõ ex vertigie ꝛ tinitu. Si vero sit p cõitatẽ
nihil horũ adest: sꝫ forte nocumẽta alioꝝ mẽbrorũ añcedunt.
Itẽ si puenerit ,ppter decubitũ resupinũ significat eẽ p eẽntiã.

Pronosticum Incubus ẽ antecessor vni⁹ triũ ꝫ
egritudinum apoplexie epilepsie:
aut mãie siue melächolie. Secũdũ pnosticũ hñtes corpus debi
le ꝭm cerebꝝ sicut cõualescẽtes aut hñtes malitiã cõplexõis ce
rebri sũt aptiores ad icubũ ꝛ apti magis ab ipo ledi ꝛc. Al.

Vꝫ qs i sõno q̃sĩ rẽ graue aliqd sup se cadeꝛ sẽ
serit icubũ pati nũtiãd⁹ ẽ. In ipi⁹ nãqꝫ cura ñ
ẽ tardãdũ ipe. n. epilepsie pãbulãs ẽ ipse nãqꝫ
p̃cedit. Eger q̊qꝫ si i colore rube⁹ fuerit ꝛ vẽas hũerit
pẽas ex saphẽna erit minuẽd⁹. Et vẽtose i carnosita
te tibiarũ ponẽde sunt. Eger p̃terea a potu vini ꝛ reꝝ
dulciũ cõestiõe abstinend⁹ erit ꝛ p̃cipue ab oi re q̃ mꝉ
tũ generat sãguinẽ. Q̃ ỏ si huic ꝯriũ accit vẽter ex pilu
lis cochijs mꝉtotiẽs erit soluẽd⁹. Et ei⁹ regim̃ subtiliã
dũ: exercitio q̃ꝫ vtẽdũ erit ꝛ mẽbra iteriora eꝛt fricãda.

Jo. Ar.

Q̃ũ qs i sõno. Rasis dẽꝛminãs de icubo prio notificat ipm.
scdo ostẽdit festinãdũ eẽ ad curã cũ sit pambulus epilepsie. ter
tio curãs ipm si pẽdeat a sanguie multo phlebotõat saphẽas:
ꝛ vẽtosas docet appõere in carnositate tibiaꝝ ad diuersionẽ. ꝓ
hibet vinũ res dulces ꝛ oĩa generãtia multũ sanguinẽ. Si vero
cõtrariũ aciderit. i. ꝙ pẽdeat a phlegmate: vẽter multotiẽs erit
soluẽdus cũ pilulis cochijs ꝛ ei⁹ regim̃ subtiliãdũ qỏ decliet ad
ca. ꝛ sic. Et eger exercitãd⁹ ẽ ad mãe ꝛ vaporũ resolutõeꝫ. ꝛ mẽ
bra iferiora erũt fricãda grã diuersiõis. Cura oio pficiꝛ sicut in
epilepsia ꝛ ,ppterea oẽs itẽtões ibi posite ꝛ ea q̃ illas pficiũt sũt
huic ca. accãmodãda. Ex eis tñ q̃ optie ꝯferũt sũt grana peõie
i potu ꝭm cõtinuitatẽ sũpta. Incubus ẽt melächolic⁹ cureꝛ ꝭm
ibidẽ dcã ꝛ in caplo de melächolia dicẽda ꝛc.

De melancholia.

m **Elancholia** dcã equoce ỏ meläcolia hũo
re et melancholia egritudie
Diciꝛ a melã grece nigrũ latine. ꝛ choli fel siue cholera. Unde
melancholia quasi nigrum fel siue nigra colera. Describitur
ab. A. p̊ma tertij tractatu quarto ca. propo. ꝙ ẽ mutatio exi
stimationũ ꝛ cogitationũ a cursu naturali ad corruptionem et ti
morẽ ꝛ maliciã ,ppter cõplexionẽ melächolicã faciẽtẽ siluestrem
spiritũ cerebri iteri⁹ faciẽtẽ ipsuꝫ timidũ pp tenebras ipsi⁹ sicut
tenebre extrisece solicitãt ꝛ timere faciũt secũdũ ꝙ cõplexio fri. et
sic. cõtraria ẽ spiritui ỏbilitãs ipsuꝫ: sicut cõplexio ca. ꝛ hu. ut cõ
plexio vini ẽ cõueniẽs ꝛ cõfortãs. Diciꝛ mutatio existimationũ
ꝛ cogitatõnũ ꝛ suple etiã imaginationũ aliquãdo. Ad corruptio
nẽ ꝛ timorẽ ꝛ maliciã. i. iudiciũ puersuꝫ qũ iudicẽt melächolici
recta ꝛ honesta inhonesta ꝛ non recta. eliceantqꝫ inimicitiam
pro amicitia. Et frequenter etiã imaginetnur ea que non sunt
vt latrones esse in domo: aut demones non autem corrum
pitur memoria qũ sit i cerebro posteriori: sꝫ ỏtutes iã dicte sunt
in ãteriori: licet ledaꝛ remiscẽtia: que pficitur p actuꝫ cogitatiue.
Et p hoc dr̃t a corruptione imaginatiue: siue cogitatiue cũ me
lächolia dicat corruptionẽ duaꝝ ỏtutũ. dr̃t etiam a stoliditate et
amẽtia q2 stoliditas ẽ dinutio ỏtutis cogitatie. Amẽtia vero q̃si
siñ mẽte ẽ cogitatie ablatõ q̃ꝫtũ ad p̃ncipalẽ actũ ei⁹: q ẽ ỏcurs⁹
nõ. n. magis discurrũt q̃ꝫ ifãtes ,ppterea diciꝛ ifantilitas posset
tamẽ dici ꝛ forte cõformi⁹ cõi opioni ꝙ si ꝛ teneꝛ diuisiue. Sub
diꝛ causa haꝝ corruptionũ qũ diciꝛ pp cõplexionẽ meläcolicaꝫ
ipsa eni siue cũ materia siue sine materia facit spiritũ cerebri sil
uestrẽ. i. nõ domestcũ: sꝫ solitariũ. Interi⁹. i. i parte iteriori. Et fa
cit ipsuꝫ timidiũ. i. timorẽ rep̃sentãtẽ: vꝉ timidũ q2 fugiẽtẽ i mo
dũ timidi: ,ppter tenebras ipsius melächolie vꝉ ipsi⁹ spirit⁹: naꝫ
sicut tenebre extrisece solicitãt hominẽ: ꝛ tiere faciũt sicut tẽbre i
trisece solicitãt spũꝫ ꝛ timidũ reddũt: ꝛ ,pbat istud ẽ: q2 ꝯplõ me
lächolica fri. ꝛ sic. ẽ ꝯtraria spũi queãdmodũ ꝯplõ ca. ꝛ hu. vt
ꝯplõ vini ẽ ꝯuẽiẽs ꝛ ꝯfortãs ipsũ spiritũ. Ex qb⁹ iferꝛ melächo
liã corrũpere existimationes ꝛ cogitationes ꝛ p̊mo ,ppter cõple
rionẽ secũdo propter nigredinẽ ꝛ tenebrositatẽ tertõ qdẽ quod
sequiꝛ ex his propter formã specificã occultã siue cõplexionem
i sequẽtẽ materiã. que forte plus ad hoc cõcurrit quaꝫ cõplexio
aut tenebrositas. Sed in hoc vtrum nigredo siue tenebrosi
tas melancholie. aut spiritus aut subem ventriculorum con
currãt ad corruptiones haꝝ virtutũ ẽ magna differẽtia ꝛ alter
catõ iter Aueroiꝫ tertio colliget iuxꝛ finẽ et sequaces ei⁹. ꝛ mo
dernos medicos Auerois nãqꝫ opiaꝛ nigredinẽ siue i humo
re siue i spiritu siue i cerebro nullo mõ esse causaꝫ haꝝ corrupti
onũ ꝛ timoris aut tristitie q2 tũc sequereꝛ colorẽ eẽ egritudineꝫ
qũ imediate ꝛ p se ledat operationes. s. debitã receptionẽ spetie
rum cogitabiliũ i spiritu: ꝛ eas idebite rep̃sentet uirtuti cogitati
ue q2 sub ratione horrẽdi ꝛ tristis. cõsequẽs tamẽ ẽ flm̃ qũ nũ
quã disticta sint genera egritudinũ nisi in malã complexionem
ꝛ compositionem ꝛ solutionem continui. Econtra vero medi
ci cõtra Auerroi instãt: Quia cuius tẽpies est sanitas ei⁹ itẽpieꝭ
est egritudo p locũ a cõtrarijs: sed luciditas spũs ꝛ cerebri est
cã ꝙ spẽs recipiãꝛ sub rõe ꝯuẽiẽtis si obm̃ tale sit g̊ tenebrosi
tas erit cã ꝙ recipianꝛ sub rõe horrẽdi tristis ꝛ discõueniẽtis: ꝛ
p ꝯñs nigredo in spũ siue tenebrositas erit egritudo. Et cõfir
maꝛ q2 color cornee ꝛ crystalloidis est egritudo ipediẽs debitã
receptionẽ spẽrũ visibiliũ. Secũdo quãtitas aucta aut diminu
ta est egritudo ꝛ mediocris est sanitas: ergo ita erit in colore ꝛ
luciditate tenet cõsequẽtia qũ quãtitas sit minus actiua quã co
lor. Et assũptũ cõcidit ipe Auerois. Et ex his inferꝛ scdm medi
cos melächoliã eẽ cãm corruptionũ harũ virtutũ ꝭm cõplexio
nẽ formã specificã ꝛ nigredinẽ. Secũdo iferꝛ ꝙ hoies magis ti
mẽt in tenebris q̃ꝫ in luce q2 cũ in tenebris nõ possint põere dif
ferẽtiã inter obiecta p visuꝫ: oia rep̃sẽtanꝛ sensui cõi ꝛ virtutib⁹
interiorib⁹ sub rõe nigri tristis ꝛ horrẽdi ꝛ phãtasianꝛ demões
ꝛ his siĩa. Medici ãt soluũt rõnẽ Auerois cõcedẽdo ad qỏ de
ducit. s. ꝙ sanitas ꝛ egritudo cõsistũt in colore: luce ꝛ tenebrosi
tate: verũ dicũt aliq ex medicis ꝙ nec tenebrositas spirit⁹ neqꝫ
nigredo hũoris ꝛ siꝉr luciditas spũuꝫ est sanitas neqꝫ egritudo
cũ hmõi debeanꝛ aiatis ꝛ nõ inaiatis. Sed Jacob⁹ de forliuio
diceret ꝙ inaiata sicut spũs ꝛ hũor bene possunt eẽ subiecta sa
nitatis ꝛ egritudis: lꝫ nõ debeãt denoĩari formaꝉr sana aut egra
cõcederet tñ ꝙ tenebrositas vẽtriculoꝝ cerebri ẽ egritudo sicut
eoꝝ luciditas est sanitas ꝛ ipas eẽ denoiandos formaꝉr sanos
ꝛ egros qũ sint aiati. ꝛ cũ inferꝛ cõtra medicos ꝙ plura eẽnt ge
nera egritudinũ q̃ꝫ tria: rñderet colorẽ ad complõnẽ reduci: q2
i seqꝛ cõplõnẽ. Vel meli⁹ dic ꝙ medici posuerũt tãtũ tria genera
egritudinũ oib⁹ mẽbris cõia malã. s. ꝯplõnẽ malã ꝯpõnẽ ꝛ solu
tionẽ ꝯtinui. ñ tñ negarẽt alia eẽ pticularia genera egritudinũ si
cut diaphãeitatẽ: luciditatẽ ꝛ hmõi q̃ nõ debenꝛ oibus mẽbris:
sed solũ oculis ꝛ cerebro. Secũdo instãt p pte Auerois. Color
nõ põt ledere p se operationẽ alicuius mẽbri nisi illud mẽbruꝫ
p colorẽ lucẽ: aut diaphãeitatẽ suã exerceat opõnes: sed solum
oculi sunt hmõi igiꝛ. Ad hoc respõdẽt medici ꝙ cerebrũ p luci
ditatẽ tã ,ppriã suorũ vẽtriculorũ q̃ꝫ spũum aialiũ suas exercet
opationes sicut ꝛ oculus. Tertio istãt cõtra medicos nullus co
lor põt imutare aliquẽ sensuꝫ iteriorẽ cerebri nisi ille pri⁹ fuerit
sensatus p oculũ: Sed color melächolie existẽtis i cerebro ꝛ te
nebrositas spũs aialis nũquã fuit sensata p oculũ ergo nõ pos
sunt imutare aliquẽ sensuꝫ iteriorẽ cerebri cõsequẽtia nota cum
minori ꝛ maior arguiꝛ: q2 ita est de obiectis sensus visus sicut
aliorũ sensuũ: Sed obiecta aliorũ sensuũ sicut odor nõ possũt
imutare sensus interiores nisi pri⁹ imutauerit suos sensus exte
riores g̊ ꝛc. Ad hoc respõdẽt medici ꝙ color melancholie aut
opacitas spũs nõ sentiunꝛ ab aliquo sensu interiori sũt tñ cã vt
oia obiecta rep̃sentenꝛ sensibus iterioribus sub spẽ opaci ꝛ te
nebrosi ꝛ p cõsequẽs timẽdi ꝛ horrẽdi sicut ẽt color existẽs in

cornea nõ vꝫ a crystalloide verũ est cã vt oĩa visibilia repñtent ẜm nãm illius coloris. vnde si est niger oĩa videbũtur nigra: si citrinus citrina ⁊ sic de alijs: sicut radij solares trãseũtes p vitrũ citrinũ apparẽt citrini et per nigrum nigri. ⁊c. Quarto istat cõtra medicos: q2 si color melãcholie imutaret sensus īteriores: cũ hoc faciat sine lumine ẽt potest imutare visuꝫ sine lumine ꝓse quẽs ẜm igit. Ad hoc respõdẽt medici ꝙ nꝫ color existẽs i cerebro nꝫ color existẽs i oculo imutãt virtutẽ visiuã aut aliquẽ sensuꝫ iterio: ẽ. sunt tamẽ causa ꝙ obiecta corrupte cõphẽdant. Et dicit secũdo ꝙ ad cõphẽsionẽ obiectoꝝ p sensus iteriores sufficit lumẽ itrīsecũ spirit⁹ aĩalis ⁊ vẽtriculoꝝ cerebri ñ tñ lum̃ itrīsecũ oculi sufficit ad visionẽ q2 sp̃es obiectoꝝ suoꝝ nõ sunt ita ꝺpurate sicut postea ꝺpurãt qũ imutãt sensus īteriores. Quĩto istat ꝯ medicos si tenebra spirit⁹ aĩalis esset causa timoris seq̃ret ꝙ alicui⁹ effect⁹ positiui adeq̃ta causa esset pura priuatio. s. tenebra respectu tioris. Ad hoc respõdẽt medici ꝙ nõ solũ tenebra ẽ causa timoris sꝫ ẽt ipsi spirit⁹: q rep̃sentãt ⁊ etiã ipsa melancholia ẽ causa hui⁹ p suã cõplexionẽ ⁊ ꝓpetatẽ occultã. Sexto istat ꝯ medicos. Si melãcholia p suã ꝓpetatẽ vꝫ opacitatẽ essꝫ factiua timoris ḡ sanguis p suã claritatẽ esset factiu⁹ letitie. Respõdẽtꝫ ꝙ sanguis clarus aut nitid⁹ p suã claritatẽ cõplexionẽ et ꝓpetatẽ ẽ factiu⁹ leticie ⁊ audatie sicut eꝯ melãcholia p oĩa hec ẽ factiua timoris ⁊ tristitie ⁊c. Septimo istat: q2 melãcholia neqꝫ p colorẽ solũ potest imutare sensus iteriores neqꝫ p speties ei⁹: qũ ibi nõ sit lumẽ q̃ color ⁊ eius speties actuet. Ad quod respõdẽt vt s̃. Et ad auctoritatẽ Auerois q dicit ꝙ color nõ est cã substãtialis al' sufficiẽs ad corrũpẽdas virtutes aĩe: sꝫ cã hec ꝓuenit a spetie vna male cõplexionis sicut ⁊ alie egritudines. et tu scis ꝙ habitus aĩe seq̃t cõplexionẽ corporis i hac cõiũctione. Et q dicũt ꝙ aĩa terret pp humorẽ melãcholicũ nigrũ sicut terret homo i obscuro: dicũt verba cãtionũ. i. fabulaꝝ q2 aliq̃ lesio nõ aducit aĩe i obscuro: nisi ꝓuatio sensati sensui visibili: q2 anima nõ videt i corpore: vt possit dici ꝙ sentiat terrorẽ nigredinis et magis fedũ ẽ dicere ꝙ videat eũ q2 aĩa nõ ẽ eũ nec ũ⁹. Sꝫ est sciẽdũ ꝙ ꝺ natura hui⁹ humoris melãcholici ẽ vt ipsuꝫ sequant accidẽtia hec sicut de natura sanguinis ẽ vt ipsuꝫ sequat letitia et gaudiũ. Et ꝓpterea dicim⁹ ꝙ sanguis dat lumẽ aĩe: ⁊ hoc manifestũ ẽ ei q gustauit aliquãtulũ ꝺ natura. Nõ vult ḡ Auerois ꝙ melãcholia p suã nigredinẽ sit causa terroris ⁊ timoris: sꝫ solũ p suã cõplexionẽ pmã: aut isequẽtẽ materiã. verum nigredo magis cedit loco signi q̃ cause sicut i reubarbaro citrinitas nõ est cã soluẽdi cholerã. sꝫ solũ sua cõplexio siue forma specifica. veꝝ citrinitas ẽ signũ reubarbaro i eẽ bonã ꝓpetatẽ isoluendo cholerã. Nos autẽ qũ medici sim⁹ sequamur medicos. licet rationes medicoꝝ sup̃scripte nõ sint ꝺmõstrationes ⁊c. Al.

Q Um alicui cogitationes male sine causa acciderit ⁊ timor ⁊ tristitia i eo ꝓualuerit: melãcholie pncipiũ i eo ẽ. Cum autẽ res ad hoc ꝺuenerit vt ẽt ea q̃ cogitare ceperit ore ꝓmat verba sua atqꝫ act⁹ ꝓmisceat: iã melãcholia pfecta ẽ. Cui ergo he male cogitationes et tristitia et tribulatio acciderit ãteqꝫ ꝓualeat icipiat sucurendus est: quia si preualuerint cura est difficilis.

Jo. Ar.

C Um alicui. Diuidit p̃sẽs ca. i partes duas. Jn pma agit Rasis ꝺ melãcholia theorice. Secũda practice. Secũda ibi. Qõ si cũ melãcholia fuerit dolor ⁊c. Pria in tres. Prĩo agit ponẽdo signa initiãtis melãcholie. Secũdo pfecte ⁊ iã ꝯplete. Tertio ostẽdit festinãdũ eẽ ad curã antequã pficiat. Scḋa ibi. Qũ aũt res. Tertia ibi cuiḡ hoc male. De pria pte dicit ꝙ qũ alicui male cogitatiões acciderit supplete vos ⁊ extimationes male vt q2 existimat amicos inimicos ihõesta pro hõestis aut phãtasietur aliq̃ q̃ nõ sunt neq̃ possũt eẽ: aut nõ sunt verisil'ia cũ timore ⁊ tristitia sine cã: tũc hic incipit eẽ melãcholic⁹. Credũt. n. semp se decipi semp sibi isidiari. De secũda pte põit signa melãcholie pfecte dicẽs ꝙ qñ ad hoc ꝓuenerit vt q̃ cogitat ore ꝓmat verbaqꝫ sua ⁊ actus permisceat verbi grã dicẽs se eẽ factũ regẽ aut esse demonẽ: aut q2 timeat casũ celi tũc melãcholia pfecta ẽ. Ultimo dicit ꝓpandũ eẽ ad curã melancholie initiãtis: nã si pficiet cura erit difficilis: qũ oẽs egritudines pẽdẽtes ab hũore melancholico terreo aut a cõpl'one fri. ⁊ sic. difficiliter soluũtur. ẽ. n. inimica pricipijs vite ⁊ spũi q̃ ẽ instrm̃ aĩe ad suas opõnes vt s̃ ostẽsum fuit ⁊c.

Melancholia dupliciter sumit cõiter ⁊ proprie. Proprie accepta ẽ supi⁹ diffinita de intẽtiõe. A. ⁊ est corruptio existimationũ ⁊ cogitationũ a cõplexiõe melãcholica fri. ⁊ sic. cũ mã aut fine mã: Et ẽ sine rixa saltu ⁊ agitatiõe imo cũ qete. ⁊ in hoc ꝺꝫt a mania ꝓprie sumpta q̃ ẽ cũ rixa ⁊ agitatiõe ⁊ ꝓuenit a mala ꝯpl'one ca. ⁊ sic. ⁊ hũorib⁹ adhustis. Sed cõiter accepta ẽ cõis tã ad melãcholiã ꝓprie sũptã q̃ꝫ ad maniã: ẽ. n. corruptio existiationũ ⁊ cogitationũ a quacũqꝫ cã ꝓueit. Et forte h̃ mõ accipit eã. A. in capl'o de cutubut qũ dicit ꝙ cutubut ẽ sp̃es melancholie. ⁊ tamẽ dicit ibidẽ ꝙ ꝓuenit a melãcholia genita p adustionẽ colere vel melãcholie: qꝺ ẽ satis visimile qũ sit semp i motu ⁊ ꝓpterea dcã ẽ cutubut. lꝫ Gerar. de solo diceret ꝙ cutubut ẽ sp̃es melãcholie ꝓpe dcã: ⁊ sic vꝫ ex ordie capitulorũ. A. Nec valet h̃ argumẽtũ: gnãtur ex melãcholia adusta: ergo est mania nam dicit ipse ꝙ in quadam melãcholia adusta reseruat calitas adurẽs in q̃dã vo nõ ptib⁹ subtilibus resolutis. Melãcholia ḡ ꝓprie sũpta põt generari ex melãcholia adusta q̃cũqꝫ sit illa: si in ipa nõ reseruet cal'itas adurẽs. ⁊ talis est mã cutubut ⁊ ꝓpterea cutubut nõ ẽ cũ rixa. Tu vo dic vt libet h̃ nõ sũt demõstrationes. Cõiter ḡ melia accepta diuidit i maniã ⁊ mliaꝫ ꝓpe sũptã supi⁹ diffinitã. Mania vero ẽ duplex. s. lupia al'r dcã deõniũ lupinũ. videtur. n. hoies sed deones ⁊ lupi: q patiũt hãc maniã Alia ꝺꝫ mania canina ad canũ sil'itudinẽ. Et ꝺꝫ a q̃busdã ꝙ in vrina patientis maniam caninaꝫ appẽt q̃dã sicut forme ⁊ figure catulorũ paruorũ: sicut appent ẽt i morso a cano rabido. Sꝫ cã manie lupine est melãcholia genita p adustionẽ colere aut melie ⁊ ẽ deterior: q2 difficilioris curatõis qũ hũor genitus per adustionẽ melancholie sit magis grossus ineptior digestioni ⁊ resolutioni ⁊ euacuationi. Et signa eius sunt agitatio saltus inquisitio. Lupinositas. idest mores luporum ⁊ aspectus cui non assimilatur aspectus hominis immo est sicut luporuꝫ Differt etiam ab vna spetie karabiti que est cũ demonio: quoniam cum hac mania non estfe. sed karabitus est cum fe. Canina autem est speties manie existẽs cum ira permista tripudio ⁊ ingsitõe corrupta pmixta petitiõi queadmodũ est ex nã canum. Et in hac est associatio vehemens ⁊ amicitia cum obediẽtia ⁊ conuenientia simul: lꝫ aliquãdo sit cũ ira ⁊ rixa. Et ista generat per adustionem sanguinis cui aliqd colere aduste: aut melancholie ex ea genite pmistũ est. Est ãt alia sp̃es mãie que vocatur sintillaris in qua lucent oculi ad modũ sintillaris ignis: ⁊ imaginatur sintillas ⁊ ignes. ⁊ hec ꝓuenit a vaporibus adustis melãcholicis eleuatis a melancholia genita per adustionem sanguinis ⁊ colere. Melancholia vero licet habeat infinitas speties innominatas. nam quidam timent casum celi super se. Quidã ꝙ terra absorbeat eos. Quidam timent latrones. Quidam ne lupus aut demones ingrediantur ad eos ⁊ omnes hi errant i cogitatiua: lꝫ fugientes non erant in extimatiua. Quidam vero imaginantur res coram oculis q̃ non sunt: ⁊ quandoqꝫ imaginantur se esse factos reges aut lupos aut demones: aut aues aut instrumenta artificialia: ⁊ hi errant in sensu communi ⁊ imaginatiua. Et sunt quidam eorum qui diligunt mortem. Quidã eam abhorrent. Et sunt quidam qui rident quorum melancholia est sanguinea. imaginantur enim quod placet ⁊ dilectet eos. Quidam sunt qui plorant ⁊ imaginant res tristes quarũ causa est melancholia pura. sed melancholia habet duas speties famosas: Una dicitur cutubut ⁊ nomen sumpsit a quadam specie aranee que mouetur super aqua diuersis motibus sine ordine. Alia autem dicitur ilisci siue heros. Cutubut autem est speties melancholie plm̃ eueniens in februario non expectãs vsqꝫ ad ver. propter subtilitatem humoris melancholici ẜm plm̃: generatur enim a melancholia genita per adustionem cholere: aut

melächolie in qua forte caliditas adurēs nō multum remansit.
Et propterea licet sit cum motu plurimo tamen non est cum ri
xa: immo cū timore: hec eiꝫ diligit fugere ab hominibus viuis
et appropiq̄re mortuis: ⁊ sepulcris cū malitia furoris repēte ad
uēiētis ei. Et ē eius ꝓcessio nocturna: ⁊ occultatio diurna: ⁊ totū
istud facit diligēdo solitudinē ⁊ elōgationē ab hoibus. Et cū h̄
nō q̄escit i vno loco plus vna hora: imo nō cessat discurrere et
ābulare i cessione diuersa ignorās quo uadit cauēdo sibi ab ho
minib⁹. Q̄n̄qꝫ tamē nō cauet sibi ab eis paꝝ discernēs istud q̄
videt. ⁊ fit ei p̄sens. Et citrius ē color faciei ⁊ ligua sica sitiēt.
Et sup crura ipius sunt vlcera q̄ nō cōsolidāt. q̄ꝝ cā ē corruptio
materiei melācholice effuse ad crura: ⁊ multitudo mot⁹ pedum
quare materie ad ipsa dscēdūt: Et p̄cipue q̄ occurrit crurib⁹ ei⁹
frequēter aliquod offendēs. aut canes iterdū mordēt eū: q̄re fi
unt i eis vlcera q̄ difficulter cōsolidāt. ⁊ pp motū. ⁊ q̄ sunt can
crosa. Et oculi ei⁹ sunt sicci dbiles submersi nō lacrimātes pp sic
citatē cerebri ⁊ oculoꝝ. Causa autē sue varie icessionis sine ordi
ne nūc ad vnā dr̄aꝫ: nūc ad aliā sicut facit ista aranea q̄ dicitur
cutubut ē q̄ fugiēs ē ab oi idiuiduo apparēte ei ipsuꝫ timēs: nā
ipse pp paucitatē sue cōsuationis ⁊ dfectū rectificationis cōsilij
sui icipit i pte vna moueri ⁊ obuiās alij idiuiduo iterū fugit ad
partē aliā. Ilisci vero siue heros aliterr passio diuina: q̄ q̄dam
putauerūt a deo fieri p̄mo ꝓnosticoꝝ cōmēto. vij. vel q̄ accidit
istis sicut cōtēplātib⁹ diuina: q̄ oēꝫ suuꝫ spiritū ⁊ cogitationē in
illa cōferūt. ⁊ hec passio ē solicitudo melācholica i qua homo i
iducit oēꝫ cogitationē suā sup pulchritudinē quarūdā formaꝝ
⁊ figuraꝝ cū uehemēti dsiderio ad illa ꝓsequēdū: lꝫ nō sequat.
Et signa ei⁹ sunt ꝓfunditas oculoꝝ siccitas ipsoꝝ. ⁊ priuatio la
chrimaꝝ. nisi qū flect⁹ adest. ⁊ mot⁹ cōtinuus palpebraꝝ risibil'
quasi aspiciat aliquod pulchrū ⁊ dlectabile aut audiat rumorē
aut iocūditatē q̄ ꝓuenit ex app̄hēsione alicui⁹ s̄b ratione iocun
di. ⁊ anhelit⁹ ei⁹ ē plurime iterfectionis: ⁊ multe eleuationis iter
dū cū suspirijs: ⁊ nūc alterat ad risū ⁊ letitiā nūc ad tristitiā ⁊ fle
tū. p̄cipue qū audit cātilenas amoris: ⁊ p̄p̄e qū fit rmemoratio
repudij. ⁊ elōgationis a re amata ⁊ sūt oia mēbra ei⁹ arefacta p̄
ter oculos: ipsi eni lꝫ sint ꝓfundi palpebre tamē sunt graues et
grosse ꝓpter vigilias ei⁹ ⁊ plorat⁹ ꝓpter quos ad palpebras se
pe aliq̄d rheumatizat ⁊ i figuris ei⁹ siue sitib⁹ nō ē ordo: q̄si in
nullo situ iueniat rquiē. ⁊ pulsus ē diuersus absqꝫ ordine: sicut
pulsus habētiū tediū: Et ei⁹ q̄dē puls⁹ color. ⁊ dispositio alterat
qū sit rememoratio ei⁹ q̄ diligit: aut cū p̄sentat ei ⁊c. Unde possi
bile ē vt medic⁹ prudēs cognoscat quod sit illud q̄ diligit qum
non cōfitet ipsuꝫ. Cognitio eni eius q̄ diligit nō paꝝ cōfert ad
curā ⁊ ꝓpterea medicus semp tāgēs pulsuꝫ patiētis faciat reme
morari nomina eoꝝ circa que ē suspitio necnō figuras: domus
artes. gen⁹. regiones. ⁊ cōparet vnūq̄dqꝫ ad nomē ei⁹ q̄ diligi
tur. nā qū rememorabit illd q̄ diligit: fiet pulsus diuersitas ⁊ in
tersectio necnō color eius mutabit: ⁊ similiter anhelitus. Con
fert autē scire istud q̄m iterdum nullū regimē medicinale ꝓdest
nisi regimē cōiūctionis iter eos s̄m lex ⁊ fides permutat. Et iā sūt
visi q̄dā q̄ post tolerantiā febriuꝫ: ⁊ paruaꝝ egritudinuꝫ ⁊ post
dbilitatē vtutis ex amore igenti sanitati restituti sunt qū obtinue
rūt q̄ sūmopere optabant. ex q̄ significam⁹ mirabilē obediētiam
nāe meditationib⁹ ai. Causa itaqꝫ priaria huius passionis est
amor p̄ter moduꝫ: verū postea humores adurāt ad melancho
liā cōuertūt q̄bus amplius hec passio figitur. Melancholie pre
terea cōiter sumpte dāt alie distictiones: nam q̄dam est p essenti
am in cerebro: quedā per cōitatē. Secūda distinctio quedam ē
mālis. quedā imaterialis. Tertia quedā fit incipiēdo: q̄dā succe
dit alteri egritudini. Itē q̄dā est piodica. q̄daꝫ nō piodica. Itē
q̄daꝫ antiqua. q̄dam noua. Cause autē melancholie p essentiā
in cerebro sunt. aut mala cōplexio frigida ⁊ sicca sine materia: q̄
pmutando cōplexionē cerebri ⁊ spiritus animalis. ⁊ similiter eo
rum s̄bstantiaꝫ: excludendo. s. ptes s̄btiles calidas luminosas
facit eoꝝ s̄bstantiaꝫ tenebrosam. hoc idē facit mala cōplexio ca.
et. sic. nā adurēdo dnigrat ⁊ tenebrosam facit ipsorum s̄bstātiā
Aliquādo sunt he male cōplexiones cū materia. aut melācholia
naturali aut genita p cōgelationē ⁊ he faciūt melācholiā distictā
cōtra maniā. Et aliquādo pēdēt a melancholia genita per adu
stionem sanguinis aut phlegmatis i q̄b⁹ nō reruat multa cali
ditas adurens. Mania autē proprie generatur ex melācholia ge
nita per adustionē cholere. aut melācholie. aut si melancholie
sanguinee aut phlegmatice aliquid cholere aduste pmisceretur.
Et hi humores quādoqꝫ sunt i venis cerebri. q̄n̄qꝫ i meatibus
quādoque in vētriculis. siue apostemēt siue nō. Et hi humores
quādoqꝫ sunt geniti i ipso cerebro siue p ꝓpriā eius conplexio
nem siue p malā qualitateꝫ a residuo corporis vel ab extriseco
sibi cōicataꝫ. Melancholia vero per colligātiā quādoque ē a to
to sicut i quartana fe. ⁊ in fine morboꝝ materialiū acutoꝝ. s. in q̄
bus generātur melācholie per adustioneꝫ ⁊ iō isti phātasiantur
circa mortuos. Quedā per cōitateꝫ a splene aut q̄ splē nō dbi
te mūdificat sanguineꝫ: ⁊ q̄ est apostēatus. aut q̄ vene oppila
te sunt p quas melācholia transit ab epate ad ipsuꝫ. aut vie sunt
oppilate que trāseunt ab ipso ad itestina: aut vie que transeunt
ab ipso ad os stoi. ⁊ sic non potest expellere melācholiaꝫ super
fluaꝫ. aut q̄ dbilitata ē expulsiua eius aut attractia: Unde nꝫ ex
pellit saltē ad loca cōuenientia. aut nō dbite attrāhit. Quedam
est mirachia. i. a mirach per mirach intelligēdo misēteriū i quo
sunt mesaraice: que prio fit per cōgregationē supfluitatum gros
sarū chilosarū que per adustionē transeunt in melancholiam: ⁊
euaporādo ad caput faciūt melancholiā. Sl'r fieri pōt ab oppi
latione vel apostemate misaraicarū epatis: q̄ nutrimēto nō pe
netrāte putret. Et quādoqꝫ fit a matrice sanguine mēstruo per
putrefactionē adustionē: vel cōgelationē in melācholiam verso
Et quādoqꝫ fit a spermate diu retēto modis similib⁹ corrupto.
Et nota s̄m plurimū nō fit melācholia absqꝫ cōitate cordis: im
mo fortasse magnitudo ipsius erit ex corde. Et forte principiū
eius s̄m plurimū est ex corde: licet confirmetur in cerebro ⁊ est
in hoc circuitio: q̄ ad corruptionē cōplōnis in corde corrūpit
cōplexio cerebri ⁊ ecōtra. Huius aūt potissima cā est spūs aia
lis: q̄a spiritus animalis est cōtinuus spiritui vitali in arterijs
apopleticis ⁊ re te mirabili ⁊ ex ipso generatur. ⁊ si sanguis cor
dis esset subtilis tersus ⁊ clarus resisteret corruptioni cerebri. ⁊
ipsum rectificaret. Et ex ipo etiam generaret spūs vitalis clar⁹
qui est materia spūs aialis. q̄propter raro aut nunquā fit melā
cholia absqꝫ cōitate cordis: licet non confirmet hec egritudo ni
si i cerebro. Et q̄ꝫdoqꝫ fit p cōitateꝫ ab epate: aut q̄ sāguiē adu
rit aut q̄ nō debite sepat melācholiā a sanguie nec expellit ipsā
ad splenem. ⁊ vl'r a quocūqꝫ mēbro pōt fieri melācholia p colli
gantiam: aut q̄ aduritur nutrimētū ipsius aut q̄ nō expellit su
perfluitatē nutrimēti que retēta partibus subtilib⁹ resolutis ver
titur in melancholiam. Cāe vero primitiue sunt aer turbulētus
fri. ⁊ sic. aut ca. ⁊ sic. adurēs sicut aer estatis ⁊ dierū canicularīū
⁊ autūnus est huic egritudini proportionatus. Ver vero licet
sit disproportionatū quātū ad cāe generationē tamē proportio
natū est ad mouēdū causam letētē iam genitam. Unde tertia af
forismorū afforismo illo. Vere ⁊ autūno māie mouētur. ⁊ melā
cholie. Hyems vero est disproportionata nisi forte per cōgelati
onem melancholiam multiplicet. Secūdo cibi melancholici vi
lentes caro vaccina: caprina antiqua pāniciū: vinuꝫ turbidum
grossum. exercitium forte exiccatiuum supflue vigilie timor tristi
tia fortis studium vehemens longi carceres.

Cause autem corporee remote sunt retentio hemoroidarum
⁊ fluxus melancholici consueti. Et quandoqꝫ fit a demone cor
rumpēte cōplexionem cerebri. Agit eum per media naturalia si
ue semper ibi assistat: siue post hanc operationē recedat.

Signa vero melancholie quedam sunt pronostica que
dam demonstratiua. Ex pronosticis sunt pri
mo dispositiones corporum sicut sunt corpora bruna pilosa ex
tenuata. ⁊ ecōtra parum disposita ad melancholiam sunt corpo
ra alba ⁊ pingua. Secūdo corpora habentia cor vehementer
calidum ⁊ cerebrū humidū sunt disposita ad melancholiā q̄ ca
liditas cordis ē gnātia cholere nigre i ipo. ⁊ hūiditas cerebri ē
susceptiua ipressionis eius q̄d generat in corde q̄propter trauli
idest syllabā multotiēs repetēs anteqꝫ dictionē ꝓferāt sunt ad
ipsam parati ⁊ proprie si linguas habuerīt lenes: oculos mobi
les ⁊ quorū facies est vehemētis rubedinis ⁊ cū hoc sūt bruni
pilosi ⁊ proprie qū in pectoribus eoꝝ sūt pilli nigri grossi ⁊ am
plas habēt venas ⁊ labia grossa quoniā quedā istorū significāt
caliditatē cordis sicut pilositas: amplitudo venarū: rubedo fa

cie:oculorũ mobilitas: q̃dã significãt humiditatẽ cerebri.f.trau litas mollities lingue grossitudo labiorũ. Tertio magis dispo siti sunt ad melãcholiã viri q̃z mulieres: lʒ in mulieribus sit de terior quã proueniat a fortiori cã. ⁊ sic magis dispositi sunt iuue nes ⁊ senes q̃z pueri. Secũdũ pronosticũ sumit̃ ex aphorismo xxiij. sexte particule. Si timor ⁊ pusilanimitas multũ tp̃s habẽt melãcholicũ pficiũt: sũt.n. melancholie simul signũ ⁊ causa.

Signa Uero initiantis melancholie sunt q̃ dcã sunt in textu. Jtẽ velocitas ire si mã fuerit adusta. Tertio dilectio solitudinis. q2 nõ cõuersatur pp timorẽ aut tristitiaʒ

Signa vero pfecte mł'ie sunt ea q̃ dcã sunt in textus. Signa vero cãrum imediatarũ infinitarũ spetierũ ipius melancholie malẽ possunt sciri sicut neq3 cãe distincte sciunt̃. Uerũ nõ redu cũtur nisi i spetiales modos mistionis melãcholie: ⁊ spetiales cõditiones indiuiduales: sicut dicim⁹ q̃ venenũ canis rabidi i ducit ad timorẽ aque. Jdẽ ẽt in proposito ẽm varias ipressiões spẽrũ variarũ variar̃ modo melancholie: ⁊ ẽm variã dispõnẽ passorũ fit variatio i phantasijs ⁊ iudicijs corruptis q̃propter ipsarũ spẽs esse infinitas: aut saltẽ indefinitas facile cõcedi pt. Signa vero melãcholie p eẽntiã in cerebro est superfluitas co gitationis ⁊ assiduatio sollicitudinis melãcholice. i. attrahẽtiũ melãcholie ⁊ assiduus aspectus ad rẽ vnã, vt ad terrã. Jtem co lor niger capitis faciei ⁊ oculorũ ⁊ nigredo pilorũ capitis ⁊ gros sities. Jtẽ antecessio insõnietatis ⁊ cogitationũ ⁊ lõga mora in sole: quod plĩmo cerebro nocet. Jtẽ egritudines cerebri antece dẽtis sicut epilepsia. Jtẽ parũ iuuamẽtũ ex medela: ⁊ i sũma sunt accidẽtia maiora: ⁊ magis cõtinua: quãdo est p eẽntiã in cerebro Jtẽ nõ pcesserũt: nec forte cõcomitant̃ eũ alique male dispões corporis verisilr̃ factiue melancholie. Signa vero eius q̃ est p cõitatẽ a toto sunt nigredo corporis ⁊ eius arefactio ⁊ retentio eius qõ solebat euãcuari ex splene ⁊ a stõacho ⁊ ex ano aut matrice f.sanguis hemoroidalis ⁊ mẽstrualis. Jtẽ multitudo pilorum grossorũ ⁊ nigrorũ. Jtẽ antecessio ciborũ melãcholicorũ necnõ antecessio egritudinũ qb⁹ succedit melãcholia sicut sũt fe. chro nice ⁊ maxime pmiste. Signa vero ei⁹ q̃ ẽ ex splene sunt multitu do appetitus ppter effusionẽ cholere nigre ad stõm cuʒ pauci tate digõis propter frigiditatẽ cõplexionis. multitudo rugit⁹ la teris sinistri. ⁊ quãdoq3 iflatio splenis. Si eni splen nõ attrahat melãcholiaʒ pp aliquaʒ ex causis supdictis tũc splen attenuat̃ Si vero attrahat ⁊ non expellat propter causas supscriptas tũc splen est tumidus. Signa vero eius que est a stõ sunt nocumen ta stõi ãtecedentia aut cõcõitãtia qbus auctis auget̃ melãcholia et diuutis minuit̃. Signa vero mirachie sunt nausea ⁊ freques grauitas i mirach. malitia anime. corruptio digestionis ⁊ eructu atio acetosa. rugit⁹ ⁊ exitus ventositatis. ⁊ iflatio ⁊ iuenit dolorẽ inter vtrasque spatulas vsqueq̃ cibus digeratur: ⁊ euomit phleg ma pmistũ cholere aut melancholie. ⁊ quãdoq3 pcedit apa i mi rach: aut oppilatio i mesaraicis ⁊ apparet fluxus chilosus chilo nõ potente transire ad epar. Signa vero q̃ fit per comunitateʒ a corde aut a matrice. aut menbris alijs sunt precessio nocumẽ torum huiusmodi mẽbrorũ. ⁊ proprie qñ non videtur ab alijs causis pẽdere verisimiliter. Signa vero humoris melancholici sunt ista. nã quãdo est a sanguine est cũ risu: siue vero. siue non vero. ⁊ nõ est in eo tristitia vehemẽs. Si aũt est a melancholia phlegmatica ẽ cũ pigritia ⁊ qete ⁊ dominio frigiditatis ⁊ si a co lera ẽ cũ agitatõe. rixa ⁊ demonio. Et si est per adustionẽ vehe mẽtẽ mel'ie est ẽt cũ rixa ⁊ domonio magis pseuerante. ⁊ si fuẽit colera pura nigra tũc cogitatio i ipa eit plĩma. ⁊ audacia mior nisi moueat̃ ⁊ rixet̃ ⁊ hẽat odiũ cuius nõ obliuiscit̃. Signa vero cãrũ primitiuarũ sunt ipemet cãe. Signa vero demonis nulla sũt nisi q̃ dicat aliq̃ q̃ ante nesciebat sic si loq̃ret̃ litteralr̃ aut the utonicũ aut ẽm aliud idioma qõ prius nesciebat. aut sciat aliq̃ occulta q̃ verisilr̃ scire nõ d3. Quãq̃3 Aristoteles pbleãtũ. xxx. pbleãte. i. hec oĩa resoluat in melãcholiã. Jngt.n. q̃ ex melãco lia qdã facti sunt sicut diuini pdicẽtes futura. Et exẽplificat de sibylla ⁊ bachide. ⁊ qdã facti sunt poete sicut Malãthius syra cusanus. Ego vero adherẽs veritati fidei christiane credo sibyl lã erytheream eẽ pphetissã ⁊ de Christo pphetizasse. ⁊ malanthiũ syracusanũ q̃ post maniã nũeratus ẽ inter poetas. credo ante maniã nõ fuisse exptẽ poesis: verũ post maniã subtilius factuʒ est hũiditatibus cerebri eius ingeniũ hebetãtibus resolutis. nõ eni credo sola melãcholia huiusmodi posse cõtingere: sed ex cõ iunctione angeli vel demonis cũ aĩa hũana ⁊c.

Pronostica melãcholia cũ risu est salubrior ceteris. Scõm hemorroidas elephãtia vari ces superuenientes soluũt melãcholiã. Tertiũ melãcholia piodi ca debito seruato regimine curat̃: Ex indebito vero regie efficit̃ cõtinua nõ curabilis. Quartũ ẽ melãcholia p eẽntiã in cerebro multũ antiqua nõ est curabilis. pez cõitatem vero antiquata fre quẽter curat̃. Quintũ eũo colere nigre vomitu ⁊ secessu ⁊ sir eius apparitio in cute sicut in pãno ⁊ lẽtiginibus soluit melãco liam ⁊c. Alman.

Nõ si cũ mel'ia fuerit dolor vẽtris ⁊ inflãtio ⁊ mal⁹ color: ⁊ digõis corruptio ⁊ võit⁹ acetos⁹ ⁊ exiccatõis multitudo Jo.

Nõ si cũ mł'ia. Hic Rasis agit de cura mel'ie h3 ãt h ps du as ptes. Jn pria ponit curã mel'ie splenetice in secũda ibi. Si ãt cũ mł'ia. Põit curã mł'ie p eẽntiã in cerebro. Pria iterũ in duas Nã in pria parte ponit signa mel'ie splenetice in secũda ibi. Jn cipiẽda est cura. ponit ipius curaʒ. Jn pria pte ponit sex signa. Primũ est dolor vẽtris. f. stõi ⁊ intestinorũ. Secũdũ ẽ ipi⁹ ven tris inflatio, ppter vẽtositatẽ genitã a melãcholia. est.n. mł'ia plĩ mũ vẽtosa q̃rta problematũ, pbleumate tertio. Et ẽt vẽtositas multiplicat̃ p idigestionẽ phlegmate multiplicato ⁊ vẽtosato. Tertiũ est malus color. Quartũ corruptio digõnis. f. ad ace tosũ ẽm plĩm ⁊ ppterea fit malus color. Quintũ ẽ vomit⁹ aceto sus. f. aut mel'ie ad stõm deriuate q̃ ẽ acris cũ põticitate. aut for te fit võitus acetosus. i. phlegmatis acetosi p corruptã digõneʒ multiplicati. Sextũ est multitudo excreatiõis. i. sputi p cõitatẽ a stõ. Deinde cum dicit. Alman.

Jncipiẽda est cura cũ phlebotõia ex basilica: aut sal uatella sinistre mãus. Et si sanguis visus fuerit niger dimittat̃ egredi in multa quantitate: subtilis aũt ⁊ rube⁹ si fuerit restringẽdus erit illico. Jo.

Jncipiẽda ẽ cura. h3 h ps sex ptes. Jn pria põit curã p phlo miã. Jn secũda ibi. Eger võ ex rebus. Põit curã p nutriẽtia. Jn tertia pte. f. ibi. Mittẽdus ẽ in balneo. Põit curã p balneũ Jn q̃rta ibi. Post hoc ãt decoctõe. Põit curã p medicinas sol uentes. Jn q̃nta ibi. Jn his aũt dieb⁹. Cõplet regimẽ p dietaʒ ⁊ reliquũ regimẽ sex rerũ nõ nãliũ. Jn sexta. Et studẽdũ est do cet rectificare splenẽ ⁊ stõʒ. De pma pte dic̃ icipiẽdã eẽ curã cũ phlõmia basilice q̃ ẽ i curuatura brachij i pte iferiori qñ iẽtiõ ẽ magis euãre: aut i saluatella eiusdẽ man⁹ sinistre qñ iẽtiõ ẽ cũ h diuertere: Et hec saluatella repit̃ in manu iter anularẽ ⁊ auri cularẽ ⁊ ẽ ramus basilice. Et subdit q̃ sanguis egrediẽs ẽ cõsi derãdus: si.n. fuerit subtilis ⁊ rube⁹ illico strigẽd⁹ ẽ: si võ fuẽit ni ger ⁊ grossus dimittat̃ egredi i quãtitate multa. Cũ ipõ.n. hũor mel'ic⁹ educit̃. Et ppterea pcipiat medic⁹ phlõmãti vt faciat fo ramẽ latũ vt sanguis grossus possit egredi. Nota tñ sic dicit. A. i ca. huic, pportõato q̃uis sãguis subtil' appeat i pn⁹ nõ tñ ita subito ẽ strigẽdus. sed pmutant̃ egredi due. ʒ. vł circa: q2 aliq̃ do post subtilẽ egredit̃ grossus ⁊ niger. Almã.

Eger vero ex rebus lenietibus ẽ nutried⁹ vt sũt ales fidebegi q̃ sũt ex carne bedia ⁊ arietia ⁊ mittẽdus ẽ in balneũ in quo nõ diu moret̃. Jo.

Eger võ. Põit curã p nutriẽtia. d. q̃ nutried⁹ ẽ eger ex reb⁹ liniẽtib⁹. i. hũidis ⁊ ẽt vẽtrẽ mollificãtib⁹ sic sr̃ alesfidebegi. i. iura q̃ sũt ex carne hedia paꝝ distãte a natiuitate ⁊ arietia vni⁹ ãni vł circa ⁊ sic itellige d̃ reliqs carnib⁹ hũidis bõi nutrimẽti pau carũ supfluitatũ sicut capões fasiãi. Et proprie multũ ipiguati Et mitted⁹ ẽ. Jubet egrũ põi i balneo aq̃ dulcis: aut i dcoctõe rerũ hũectãtiũ. i q̃ tñ nõ mltũ moret̃ vt nõ debilitetur: neq3 par tes subtiles resoluantur. ⁊ ideo balneum d3 esse satis tempera tum conforme cõlori nostro ⁊ debet etiam aq̃ balnei pijci sup caput egri: Et p hũc vsuʒ balnei mltos a quartanã liberaui. di gerũt eni humorẽ melãcholicũ ipm reducẽdo ad benignuʒ vł

ad expulsionem preparando. Al.

Post hoc autē ꝺcoctione ꝺ epithymo quam ego cōposui vtat̄. Recipe myrobalanoꝝ idoꝝ. ʒ. decem polypodij. ʒ. qnqꝫ sene. ʒ. octo turbit. ʒ. iiij. sticados. ʒ. x. passulaꝝ enucleataꝝ. ʒ. x epithymi cretēsis. ʒ. x. oia excepto epithymo i. iij. lb. aque coquēda sunt: donec ad. lb. i. ꝛ. ß. r̄deāt: qn̄qꝫ hoc factū fuerit addat̄ epithymū: ꝛ illico ab igne r̄moueat̄: dimittat̄ donec ifrigidari ceperit. Qūqꝫ ifrigidata fuerit manib⁹ fricata colēt̄. Deiꝺ sumāt̄ agarici. ij. tertie. ʒ. i. aloes. ʒ. i. salis idi. ʒ. ß hell. nigri quartā. ʒ. i. ꝛ cōficiāt̄ cū melle: aut cū iuleb ꝛ fiāt ex eis pilule q̄ ꝑ tres horas ante decoctionis acceptionē sumēde sunt: postea sumat̄ ꝺcoctō. Deiꝺ tribus dieb⁹ qescat. In his autē dieb⁹ qb⁹ qescit nutriat̄ ex eis q̄ p̄cepim⁹: ꝛ i potu sumat vinū sb̄tile ꝛ claꝝ ꝛ bene odoꝛifeꝝ. Post hoc quoqꝫ iterū soluēd⁹ ē vt p̄us. Hoc vero ita vt p̄diximus tertio iterādū ē: quarta quoque potio ei dāda ē. Eger vero ab oib⁹ q̄ colerā generāt nigrā abstinēd⁹ ē: vt sunt carnes siluestres oēs et caro vacina: ꝛ hircina ꝛ magnaꝝ capraꝝ ꝛ fabe: et caro salita ꝛ case⁹ vet⁹ ꝛ lētes ꝛ oia humectatiua. Vinū p̄terea grossuꝫ: labores ꝛ vigilias euitet: nec patiatur famē nec siti: vino vero sb̄tili i potu vtatur ꝛ precipiendū ē ei vt doꝛmiat.

Jo. Ar.

Post hoc autē ꝺcoctione. In hac q̄rta pte curat ꝑ solutiua dādo ꝺcoctionē ꝺ epithymo. Recipe myrobalanoꝝ idoꝝ ꝛ nigroꝝ q sūt fri. ꝛ sic. melācholiā soluētes. ʒ. x. polypodij ca. ꝛ sic. i secūdo soluētis melācholiā ꝛ phlegma salsum. ʒ. v. sene. ca. ꝛ sic. i secūdo soluētis melācholiā. ʒ. viij. turbit ca. ꝛ sic. i secūdo soluētis phlegma. ʒ. iiij. sticados calidū i p̄mo siccū in secūdo soluētis melācholiā ꝛ phlegma a capite. ʒ. x. passulaꝝ enucleataꝝ ca. et hu. ʒ. x. ꝛ epithymi cretēsis ca. ꝛ sic. i secūdo optime soluētis melācholiā. ʒ. x. oia excepto epithymo coquenda sunt i trib⁹. lb. aque ad cōsumptionē medietatis. ꝛ qū q̄si facta fuerit huiusmodi cōsumptio addat̄ epithimū ꝛ illico ab igne r̄moueat̄. qꝛ epithimū paꝝ sustinet ꝺ ꝺcoctiōe: ꝛ h̄ sic bulita dimittāt̄ ifrigidari et refrigerat. ꝛ qū aliquātulū ifrigidata fuerit bene exp̄māt̄: ꝛ colētur ꝛ colatura reſuet̄ quā ꝺꝫ eger accipere i quatuoꝛ vicib⁹ ꝺbite calidā: Et iter vnā assumptionē ꝛ alterā mediēt tres dies ꝛ sumat̄ vnaqꝫ portio i māe celebrata digōe cene p̄cedētis sꝫ per tres horas āte vnāquāqꝫ istaꝝ potionū ꝺtur q̄rta pars istarum pilulaꝝ. Recipe agarici ca. ꝛ sic. eūantis phlegma cholerā ꝛ melācholiā. ℈. ij. aloes ca. ꝛ sic. eūantis phlegma ꝛ cholerā ꝛ rectificantis alia solutiua. ʒ. i. salis indi ca. ꝛ sic. in secūdo soluentis melācholiā. ʒ. ß. hellebori nigri ca. ꝛ sic. in tertio soluētis melancholiā gra. xv. fiant pilule. xx. cū melle aut iuleb viol̄. aut sir̄: q̄ pilule in quattuoꝛ vicibus debēt sumi sicut decoctio p̄dcā. Sed ꝑ tres horas ante decoctionē: hoc āt fit vt pilule sint prio actuate deinde decoctio succedat ꝑ tres horas vt adiuuat opōnem pilularum supꝛascriptarū vt ēt hūectet ꝛ equat hūores vel hūoris substātiā. Si tn̄ v ēter eēt facilis sufficeret sola decoctio ꝛ eēt prestantioꝛ q̄ꝫ pilule cāis inferius assignandis. Et tp̄e intermedio eger qescat aio ꝛ coꝛpore. ꝛ nutriat̄ his brodijs ꝛ carnib⁹ que ꝺcā sunt supius ꝛ bibat vinū subtile clarū odoꝛiferū p̄ticipans aliqua dulcedie: ꝛ sit vnius āni tm̄: ꝛ eger abstineat ab oibus q̄ colerā nigrā multiplicāt sicut carnes siluestres lepoꝛū: cuniculorum ceruoꝛū ꝛ huiusmodi. ꝛ vitet carnē vaccinā: hircinā: magnarum capꝛarū fabas carnē salitā. caseū veterē lētes ꝛ omnia olera prebētia nutrimētum siccum sicut ruta ꝛ eruca ꝛ sil̄es: sed cucurbite spinachie ꝛ cetera hūida cōcedi possunt: vitet etiaꝫ vinū grossuꝫ: laboꝛē multū. vigilias multas: imo multū doꝛmiat nec patiat̄ longā famē: aut sitim. Almā.

Et studendū in splenis curatiōe ex his que in sequētibus i ca. de splenis curatōe q augumētat̄ dicturi sumus. Os quoqꝫ stōaci cōfoꝛtādū est: ꝛ ꝓpꝛie ex medicinis quarū mētionē in sequētibus facturi sum⁹ cuꝫ egritudines stōi nominabimus.

Jo. Ar.

Et studēdū ꝛc. In hac sexta pte ꝛ vltima dicit Rasis splenē esse curandā ꝛ propꝛie cū tumidus est s̄m ꝙ inferius dicet̄ vbi agetur de curatione splenis quādo tumescit. Est tamen regula generalis in omni egritudine que fit per cōmunitatē ab aliquo mēbꝛo mēbꝛum illud est rectificandum. Sl̄r dicit eē confoꝛtandum os stōi in melācholia splenetica qū stōachus per os eius recipiat melancholiā q̄ preter modū fluēs ad ip̄ꝫ coꝛumpit ip̄ius digestionem. Alman.

Si aūt cū melancholia ea q̄ noiauimus non fuerit: ꝛ acciderit post lōgā moꝛā sub sole: aut phrenesim aut percussionē in capite: phlebotomia ex cephalica facienda. Et capiti studium adhibendū ex reliquo regimine quod diximus propꝛie aqua p̄terea tepida ab alto loco super caput fundēda est. Deinde oleuꝫ ro. cū aceto vini capiti infūdat̄ ꝛ lac muliebꝛe desuꝑ mulgeat̄: naribus ēt oleū de seminibus cucurbite dulcis: ꝛ lac muliebꝛe iniciat̄. In balneū quoqꝫ sepe mittendus est: ꝛ multū ex aqua tepida capiti ē supinfundendū. Eger etiā omnia odoꝛifera q̄ frigida sūt odoret.

Jo. Ar.

Si aūt. In hac secūda pte principali curat malācholiā ꝑ essentiaꝫ in capite. Habet hec ps duas ptes. In pꝛia curat melācholiā que est mania. In secūda ibi. Si aūt cū ml̄ia. Curat melancholiam propꝛie sumptam distinctā cōtra maniā. De prima pte dicit ꝙ si cū melācholia non fuerint ista que notauimus. i. illa sex signa melancholie splenetice imo acciderit post phꝛenesim aut lōgā moꝛā in sole quē arguūt ip̄am pēdere a melancholia adusta aut acciderit post percussioneꝫ in capite ꝑ quā hūoꝛes cal̄i ad caput attrahūtur q postea adusti faciūt maniā. In his ergo casibus in pꝛicipio faciēda est phlebotomia ex cephalica q̄ est in curuatura brachij in pte supioꝛi tū ad diuertēdū materiam fluētē tū ad euacuandū m̄āni iam fluxā. Secūdo est capiti studiū adhibēdū in reliquo regimine superius dicto per euacuationem humoꝛis melancholici. Tertio aqua tepida est capiti ab alto infundenda ad hūectandum ꝛ infrigidanduꝫ postq̄ꝫ embꝛocationē oleū ro. mistum cum quarta parte aceti vt magis penetret capiti infundēdū: hec enim infrigidāt confoꝛtant ꝛ repcutiunt: ꝛ desuper lac muliebꝛe infundat̄ ꝛ hūectandū ꝛ infrigidandū: oleū etiam de semine cucurbite ꝛ lac muliebꝛe singulariter aut coniunctim naribus iniciatur. Vltio ad infrigidandum ꝛ hūectandū debet poni in balneo aque tepide multū de ea capiti ifundedo: ꝛ odoꝛet ea q̄ frida sunt ꝛ hūida sicut aquā ro. ꝛ viol̄ ꝛ similes. Alman.

Si aūt cū melācholia nichil fuerit eoꝛū q̄ diximus in pꝛincipio matrix vena dextri brachij apienda erit ꝛ sanguis cōsiderādus ꝛ vt prediximus faciēdū erit ꝛ regēdū. Et postq̄ꝫ hoc regimen infirmo adhibueris per aliquot dies quiescere dimittēdus est. deide vt p̄us in cura ei⁹ icipiēdū donec sanitatis fiat restitutio.

Jo. Ar.

Si aūt cū melācholia ꝛc. Docet curare melancholiā distinctā contra maniaꝫ que pꝛouenit a cholera nigra nō adusta: aut a melancholia phl̄atica vel sanguinea in qua non remāet multa caliditas ꝛ etiā que ꝓuenit a melācholia genita ꝑ congelationē: sed maxie h̄ regimē est ꝓpꝛiū mel̄ie nāli ꝛ sanguinee. Sꝫ maxime quando fouentur a malacoꝛdis ꝛ membꝛoꝛum spiritualium dispositionem. Et habet hec pars quattoꝛ partes. In pꝛima ponit curam per phlebotomiam. In secunda ibi. Studiū vero totum. Ponit curā ꝑ debitū regimē sex rerum nō

nālium. In tertia pte pōit curā p solutiā ibi. Pilule q̄ cholerā nigrā. In q̄rta ibi. In diebꝰ vo pōit curā p electuariū letificās

De pma parte dicit q̄ si cū melācholia nō fuerit aliquod eorū que diximꝰ.s.signa ipsiꝰ melācholie splenetice ꝛ suplenz fuerint signa manie. matrix vena.i.cōis dextri brachij erit aperiēda et sanguis cōsiderādꝰ: nā si fuerit subtilis clarus nō promittat exire nisi i parua quātitate vt dictū ē: Si vero grossus ꝛ niger pmittat exire secūdū virtutis tolerātiā ꝛ ceteras circūstātias. Deinde reliqū regimē.s.balneū ēbrocatio eūo capitis obseruādūz est vt supiꝰ dictū fuit iterponēdo iter vnā eūonē ꝛ aliā tēpꝰ sufficiēs ad virtutis restaurationem. Al.

Studiū vero totū qd̄ erga melācholicos est obseruādū: ē vt ipiguēt ꝛ carnosi fiāt: ex q̄ eim pigues ꝛ carnosi fuerit ilico sani erūt. Cibi āt q illis cōgruūt sūt caro arietina et hedi a et gallinacea et panis de simula. Oppyrus āt panis nullo mō ē eis cōgruꝰ. Vinū q̄qz sbtile ꝛ claꝝ eis cōueniēs ē. vinū vo grossuz nō ē eis bonū nec nigrū: lac autē r̄cēter ab vberibꝰ extractū dū adbuc calet eis cōfert pisces r̄cētes ꝛ sisami d̄ zuccaro facti: ꝛ oleū amigdalinū. Preterea audire cantilenas ꝛ gauder̄ ꝛ haber̄ āte seres d̄litiosas ꝛ dormire plurimū cōfert eis. Ecōtrario vero cogitar̄ ꝛ solos morari ꝛ vigilare maxime nocet eis.

Jo. Ar.

Studiū vero totū. In hac pte ponit ipsoꝝ d̄bitū regimē. Est eni studēdū vt ipiguēt ꝛ carnosi fiāt. Ex quo.n.pigues ꝛ carnosi fuerit ilico sani erūt. Cauēdū tamē ne cadāt i oppilationes et ꝓpterea caro arietina hedia gallinacea ꝛ similes boni nutrimēti ꝛ humidi ꝛ brodia ipsaꝝ cōueniūt ꝛ panis d̄ simula.i.optima farina. Panis autē oppyrus.i.grossus ꝛ azimꝰ sicut ē panis rusticoꝝ nō cōuenit. Et similiter cōueniū vinū subtile claꝝ al.iꝰ. anni: nigrū vero grossuz: aut ātiqū nō cōuenit. lac recēter mulsū ab vberibꝰ vt nō corrūpāt̄ ꝯfert. Et similiter pisces recētes.et sisami ca.et hu. cūditi cū zuccaro. ꝛ oleū amigdalinū ca.et hu. cōferūt. Et similiter audire cātilenas gaudere. habere res d̄litiosas cōferūt sicut ecōtra supflue cogitationes. solꝰ morari. multū vigilare ꝛ nia exiccātia plurimū nocet. Almansor.

Pilule q̄ cholerā ni. expellūt d̄ qbꝰ dāt̄ his q decoctionē sumere nequeūt. Recipe epitimi cretēsis.ʒ.xx. polypodij a garici amborum ana.ʒ.x. belle.ni. salis indi amborum. ana.ʒ.v. sticados.ʒ.vij. pulueris hierepicre.ʒ.xv. bibat ex eis.ʒ.iij. In diebus vero quibꝰ qniescit eger debet sumere electuarium qd̄ vocatur letificās qd̄. recipe. melisie cortic. citri gariofil. galie muschate masticis croci oriētales cinami nucis muschate cardamoni ueberemit been albi ꝛ ru. zedoarie doronigi seminis ozimi gariofilati omniuz ana ptes equales muschi quātū ē d̄cima pars.ʒ.i. d̄ide sumant̄ kebuli.xx. ꝛ ēblici.xxx. ꝛ terāt̄ ꝛ i tribꝰ. ℔. aque coquāt̄ donec ad vnā r̄deāt ꝛ colēt̄: i colatura vero addatur mellis. ℔.i. d̄ide buliāt donec aqua cōsumpta sit: post hoc ex hoc melle ꝯficiāt̄ speties p̄dicte quod tm̄ i ponder̄ sit triplū ad speties d̄ quo qū necesse sit ad magnitudinē auellane sumēdū ē. hoc eiz medicamē letitiam ꝛ coloris pulchritudinē ꝛ digōis bonitatē operatur et retardat canos.

Jo. Ar.

Pilule. Pōit descriptionē pilularū q̄ debēt dari his q nō possūt sumere decoctionē. Recipe epithymi ꝛc. Hec descriptio supius declarata ē sufficiēter. tm̄.ʒ.i.ʃ. p vice dari pōt: lz ipse iubeat dare.ʒ.iij. In diebus vero in qbus. Hic Rasis describit electuariū letificās in quo primo pōit mellissa d̄cā rāzata ꝛ citraria. ꝛ secūdo canon̄ bedere segen ca. ꝛ sic. i secūdo letificātiua cordis auferēs tremorē. Cortices subtiles citri arōatici cordiales. ca. ꝛ sic. in secūdo. Gariofili marie cordiales. ca. ꝛ sic. in tertio. Galia muschata cuius pl'es sūt descriptōes i Seruitore. ꝛ Mesue. mastix medicia stōaticalis tyriaca stōica ca. ꝛ sic. i secūdo. Crocus marie letificās.s.vt.iij.aur.iterficiāt letificādo faciēdo spiritus exalare. ca. in secūdo sic. in p̄io. Nuxmuscata ca. ꝛ sic. in secūdo stōachalis ꝛ celebralis. Cinamū cordialee preseruās a putredine ca. ꝛ sic. in tertio: ꝛ p̄stātius q̄z casia lignea ad corrigēdū putrefactionē ꝛ rectificādū cōplexionē: ad mūdificādū virꝰ malū. ad resistēdū medicinis mortiferis ꝛ venenosis. sicut vult A.xiiij. tertij. ca. de cura debilitatis epatis ꝛ iste due excedūt oēs alias medicinas in effectibus iā dictis. Cardamomū ca. ꝛ sic. i tertio stōachale neheremit.i.peonia de q̄ supra. Been al. ꝛ ru. radices cordiales ca. ꝛ sic. in secūdo zedoaria valēs cōtra venena hn̄s duas spēs.s.zorumbet. ca. ꝛ sic in tertio. alia est zedoar q̄ ē p̄stantior p̄ia scd̄o can̄. ca. de zorūbet. doronigi ca. ꝛ sic. in tertio cōfortās cor. Seis ozimi gariofilati.i.basilicōis mioris hn̄tis folia pua ꝛ redolentis bene ad differentiam magni maiora hn̄tis folia q̄ calidius ꝛ siccius est q̄z maius.s.circa secundū gradū: ꝛ alr̄ dicit̄ bedoragi. de istis.xv. accipiātur an.ʒ.ij. muschi grana.xij. ꝛ est ca. ꝛ sic. in secūdo. hec oia subtiliter puluerizētur, deinde sumātur kebuli nūero.xx. emblici nūero.xxx. ꝛ terant̄ grosso mō. ꝛ bulliāt in.℔.iij.aq̄ donec redeat ad.i. verū mihi vr̄ nimis magna quātitas myrobalanorū in cōparatione ad aquā sufficeret ei medietas ꝛ colet̄ ꝛ colatura ista bulliat in.℔.i. mellis donec sufficiētr spūet̄ ꝛ aq̄ cōsūpta sit. deinde spēs suprascripte cū ℔ melle misceāt̄ ita vt mel sit triplū ad spēs q̄zuis mos cōis apud apotecarios est vt p.i.℔.mellis ponant̄.ʒ.ij. ꝛ ʃ.pulueris. sed hoc mō est virtuosius: ponūt ēt cōiter p.i.℔.zuchari.ʃ.ʒ. pulueris licet.ʒ.i. posset poni. Hoc.n. electuariū sumptū ad magnitudinē auellane i māe cū retardatōe cibi saltē p q̄tuor horas iducit letitiā: coloris pulchritudinē: digōnis bōitatē ꝛ tardet cāitiā. Sz nota hoc electuariū ꝯuēire i melācholia phl'atica: aut pēdēte ab hūore melācholico gēito p cōgelationē. ꝛ nō p adustionē: est.n. notablr̄ ca. ꝛ sic. Et si velles ipm̄ cōuenire in melācholia a colera nigra ꝛ a cholera nāli addas.ʒ.iij. passularū enucleatarū pro vna q̄qz.℔. ipius ꝛc.

Prio ponā curā eiꝰ q̄ ē p eēntiā in cerebro. Scd̄o eiꝰ q̄ ē p cōitatē. Tertio eiꝰ q̄ pēder̄ a cāis p̄mitiuis. Cura itaqz illiꝰ q̄ ē p eēntiā in cerebro si sit mala cōplexio sine mā̄ exigit.iiij. itētiones curatiuas. Pria alterat malā cōplexionē cū ꝯtrarijs cerebrū i oi dispōne cōfortātibꝰ ꝛ ēt cor. Scd̄a ꝓhibet hūores a fluxu ad cerebrū si fuerit ꝓni ad fluxū. Tertia corrigit accidētia. Quarta ordinat debitū sex rerū nō nāliū.

Pria ꝯplet̄ cū notablr̄ hn̄ectātibꝰ: sed sint aln̄ ca. aliquādo frigida f̄m discrasie exigētiā ꝛ cū hoc ꝓpria ꝛ cerebri ꝛ cordis confortatiua necnō spūs ꝯfortātia ꝛ illustrātia q̄ ꝯfortatio ꝛ spūuz illustratio i toto cure ꝓcessu dz attēdi ꝛ i q̄cūqz spē. Et ꝓptea ꝓ ꝯpleta notitia bonū ē: vt h̄ describā nouē modos cōfortādōis spirituū ꝛ p cōsequēs mēbroꝝ pricipaliū. ꝛ sibi deseruiētiū. deide medicias i hac dispōne ꝓpas qbꝰ poteris vti f̄m necessitatem.

Nouē modi cōfortādi spūs.

Prio ꝯfortāt̄ spūs p restaurationē ad qd̄ valēt cerebella hedorum agnoꝝ vitulorū gallinaꝝ frequēter cōesta. Et vinū album aromaticū subtile ꝛ alia generatiua boni sanguis ꝛ clari ꝛ vittelli ouorū aq̄ carnis ꝛ silia. Secūdo p splēdidātia spiritū ꝛ redētia ipm̄ illustrē ꝛ clarū vt faciūt margarite. Tertio p cōgregantia ꝛ prohibētia resolutionē eius sicut karabe ꝛ myrobalani emblici. Quarto corrigēdo lapsū cōplexionalē eius vt fridum cuz calidis proprijs sicut melissa doronigi muschus ꝛc. Et calidum cū frigidis sicut rosa acetosa ꝛ cāfora. Quinto p ocultam ꝓprietatē vt iacynthus ꝛ calcedonius. Sexto separando contraria vt bugulossa ꝛ cetera que seperant vapores melācholicos a spiritu: ꝛ melancholiam a sanguine. Et sicut omnia clarificantia siue mōdificātia sanguinem facientia ipm̄ illustrez sicut capillus veneris. fumus terre. lupilli. Septimo per exercitātiā spiritꝰ exercitatio suaui ꝛ sibi proportionato sicut cogitationes aspectꝰ auditus rerum gratarum ꝛ desideratarū vt cantilene ꝛ soni. Octauo confortando ꝛ conseruando calm̄ cōpl'ionale spūum sicut faciunt omnia aromatica habētia substantiā subtilē aromaticā

cõformẽ subẽ spũs sicut crocus ꝛ quorũ copiã subiũgã stati. No
no ꝛ vltimo ↄ̃fendẽdo spiritꝰ a venenosis ꝛ ab his q̃ sunt sibi cõ
traria tã p q̃litates mãifestas q̃ȝ occultas ꝛ pp modũ mistiõis et
alia isequẽtia materiã sicut faciũt zedoaria lapis smaragdꝰ et si
milia. Et plures hac itẽtionũ si diligẽter aduertas tu inuenies in
diamuscho ꝛ i electuario ↄ̃ gẽmis descriptione Mesue. Et i le
tificãte Almãsoris i hoc ca. ꝛ i similibꝰ cõpositis ꝛ ↄ̃ nouo cõpo
nẽdis ad hoc ꝓpositũ: i qbꝰ nihil debȝ poni nisi pp aliquã spe
tialẽ itẽtionẽ ꝓposito ↄ̃seruiẽtem ꝛc.

Nunc vero subiũgã medicinas simplices ꝛ cõpositas altera
tiuas ꝛ euãtiuas in hac dispositione ꝓpa ex qbꝰ sunt ifrascripte.
Frigida sunt p̃mo acetũ q̃d aliquãdo debȝ eẽ squilliticũ propter
humoris grositiẽ ꝛ viscositatẽ: lactuca: ẽdiuia: lac: cucurbita: flo
res nenufaris: acetosa: rosa: viola: corallũ: margarite: coriãdrum
ꝑparatũ flores prunoꝝ amigdalaꝝ: flores cydonioꝝ: piroꝝ: et
ꝑpe odorare p̃sica: pira: poma aromatica. Cõposita zucarũ ro.
zucarũ viol. Sirupus ↄ̃ pomis Mesue. olea ex aliqbꝰ supra
scriptis. Calida sunt aqua lactis basilicon gariofilatũ: calamus
arõaticus gariofili melisa: muscus os ↄ̃ corde cerui ãbra been
vtrũq; cortices citri crocꝰ cubugi. i. caro ꝑdicis doronici. enu
la gallia macis mẽta nucmuscata rosmarinꝰ xiloaloes: passule.
Composita sũt diamuscũ: diãbra: mythridatũ: pliris arcoticõ
Rosata magna Nicolai. Electuariũ ↄ̃ gẽmis Mesue: letificãs
Almãsoris Aromaticũ ro. muscatũ gariofilatũ Gabrielis Me
sue. Cõfectio kermes Mesue cõdiũ de citro. Galia muscata
tyriaca ꝛc.

Tẽperata ꝛ agẽtia a ꝓpetate sunt sicut aurũ buglosa ꝛ flores
eiꝰ calcedoniꝰ lapis collo suspẽsus. Chrisolithꝰ lapis sinistro
brachio ligatꝰ. borago ꝛ flores eiꝰ. Jacynthus zucarũ buglosa
tũ: zucarũ boraginatũ lapis bezahar. Solutiua simplicia sunt
agaricus aleos aqua lactis collognitida heleborus niger epithi
mũ esula lapis lazuli lapis armenꝰ ꝛ mirabolani kebuli ꝛ nigri
sal idꝰ Scene. Cõposita sũt cõfectio hamech diascene pilule i
depilule de lapide lazuli: pilule de lapide armeno: hiera Rasis
Mesue: decoctio epithymi. mesue. His ergo ꝓ cõplenda prima
intẽtiõe q̃ ẽ male cõplexiõis alteratio vtere simplicibus: aut cõ
positis exteriꝰ applicitis: aut iteriꝰ sũptis ƀȝ q̄ expedit tuo ꝓpo
sito. Prohibent ãt hũores a fluxu iuxta secũdã intẽtionẽ euãn
do ꝛ diuertẽdo ƀm q̄ dicet in sequẽtibus. Corrigant aũt ac
cidẽtia pñtia ƀm q̄ expedit iuxta tertiã intẽtionez vtputa vigilia
cũ somniferis exterius applicitis in vngẽdo embrocãdo auri
bus ꝛ naribus instillando ẽt interius sũptis: incipiẽdo a leuio
ribus ꝛ gradati ad fortiora ꝓcedẽdo. Et sic cetera accidẽtia ꝑ
sentia corrigant ƀm oportunitatẽ. Cauendũ est ẽt ab iminẽtibꝰ
piculis egris ꝛ astãtibꝰ: ne se ex alto ꝓcipitẽt ꝛ ne se ꝑcutiãt neq;
alios qua propter oportet q̄ aliquãdo teneant in cõpedibus ꝛ
verberẽtur. Et sint deputati eorũ custodes aliq quos vereant ꝛ
timeant. nisi eni sic fiat nõ ꝑmitent se medicari ƀm q̄ oportet ꝛ
magna interdũ faciũt scãdala ꝛ cura oĩs erit vana.

Regimẽ ãt sex rerũ nõ naliũ iuxta quartã intẽtionez declinet
ad hũidũ semp. sed aliquãdo ad ca. aliquãdo ad fri. ƀm discra
sie exigẽtiã ꝛ totũ regimẽ sit ipinguatiuũ ꝑter q̄ faciat cadere in
oppilatiões ꝛ iter cetera sonꝰ sit plixꝰ ꝛ oĩa ai accidẽtia ad iocũ
ditatẽ declinẽt. Si vero mania ꝛ melancholia pcedãt a mala cõ
plexione capitis aut sit valde antiq̃ aut ex generatõe contracta
aut seq̃ẽs alias egritudĩes quarũ ipossibilis sit erradicatio si
cut q̃ sequitur epilepsiã cura ƀȝ plm est ipossibilis: sed leniẽda ẽ
ꝛ accidẽtia mittigãda quãtũ est possibile ꝛc.

Cura vero manie ꝛ melancholie pẽdentiũ a mala cõplexione
cũ ꝓ̃sentia mãe melãcholice in cerebro nõ aliũde cõicãte sex exi
git intentiões curatiuas. Prima euãt eũone integra ex moirati
one digestione ꝛ eradicatõne ẽt iterata si oportuerit. Secũda di
uertit. Tertia causam cõiũctã resoluit ꝛ euãt. Quarta malã cõ
plexionẽ in cerebro derelictã corrigit ꝛ cerebrũ ꝛ cor cõfortat.
Quinta accidẽtia corrigit. Sexta ordinat debitũ regimẽ sex rez
non naturalium.

Pro pria intẽtione. Si melancholia fuerit sanguinea: aut aliđ
genus melãcholie cũ sanguine peccauerit fiat phlobotomia ex
cephalica dextra aut sinistra. s. ƀm eã ꝑtez in qua maior capitis
grauedo apparet ꝛ fiat forãmẽ latũ ꝛ sanguine existẽte nigro ha
briantur. v. aut. vi. ℥. sanguis ƀm exigẽtiã circũstantiaꝝ. Si vero
sanguis fuerit subtilis aut tẽdẽs in albũ nõ hauriant vltra. iij.
aut. iiij. ℥. Et si cã huius melancholie fuerit epar: aut splen phlo
meꝶ basilica dextra aut sinistra ꝛ si retẽtio mẽstruoꝝ aut emroi
daꝝ fuẽit i cã phlomẽt saphene. mesue ãt corpe existente plẽo
sãguie phlomat prio ex vena nigra deiñ ex basilica i melãcho
lia incipit eni a phlobotomia magis cõi. Sed in mania incipit
a basilica existimãs epar eẽ cãm adustiõis ꝛ cõuersiõis sangui
nis in melancholiã. Et ẽt post has si oportuerit phlebotoman
da est vena frontis ad eradicationẽ cãe cõiũcte. Si vero aliđ
genus melancholie peccauerit distans a natura sanguinis si mul
tũ fuerit minoreꝶ cũ. i. ʒ. scene ꝛ. g. v. ȝȝ. ꝑmistis cũ. ℥. iij. seri ca
prini: vel sumanꝶ serũ caprinũ cũ. ij. epithymi ꝛ. ȝȝ. salis gẽme
ana. g. ij. vel minoreꝶ cũ pilulis istis. Recipe scene epithymi pi
lularũ indaꝝ ana. ℈. i. ȝȝ. salis gẽme ana. g. ij. aloes epatici. ʒ. i.
cum aqua buglosse formẽtur pilule. xv. de quibus possunt sumi
v. vel. vij. ꝑ minoratiuo. Deide digeraꝶ mã cũ sirupo de pomis
descriptione Sabor apud mesue i caplo de cura manie aut me
lancholie: aut cũ sirupo de epithymo aut de bisantijs aut viol.
aut de fumo terre cũ aqua buglose: boraginis: endiuie: nenufa
ris: melisse ꝛ siliũ q̃ declinẽt ad calidũ. ꝛ fri. ƀm exigentiãz me
lancholie ꝛ aliarũ circũstãtiarũ. Et possint sirupi distẽpari cũ se
ro caprio. ꝛ eẽt valđ ꝓuẽiẽs eradiceꝶ ãt mã si fuẽit adusta i mãia
cũ electuario hamech distẽperato cũ sero caprino in quo bulie
rit epithymũ scene sal indũ. ȝȝ. ꝛ flores buglose. Si vero melã
cholia ñ fuerit adusta loco electuarũ hamech põatur diescene
Nicolai: aut eradicetur cũ pilulis indis de lapide lazuli ꝛ lapi
de armeno ꝛ similibus. multa etiã solutiua ꝑ te cõponere potes
obseruatis q̃ttuor regulis mesue. Prima vt nõ semel multaz ꝛ
laboriosam facies euacuationẽ sed per internalla parũ pro vi
ce educẽdo que eũo reiteranda est. Secũda vt medicine exol
uentes nõ recedãt multũ a gradu medicinarũ incolũiuz quod
intelligendũ est tã quo ad qualitates manifestas q̃ȝ quo ad oc
cultas. Tertia vt solutiua semp sint mista cũ hũectantibus ꝛ le
nientibus. propterea prestantiores sunt medicine in forma li
quida q̃ȝ sicca. Quarta vt nunquã denudẽtur a medicinis cõ
fortantibus mẽbra principalia ꝛ spũs. Sic multa digestiua cõ
ponere potes calida aut frigida ƀm q̄ expedit sed semp sint hu
mida non oppilantia imo opillationem remouentia. possint. n.
aliqua ex simplicibus supra enumeratis bulire cũ aqua lactis ꝛ
postea facta debita colatione põt decoctio sirupizari cuz zucca
ro. est. n. aqua lactis optimũ vehiculũ in huiusmodi passionibꝰ.
Et nota q̄ bonũ est i huiusmodi digestis ꝛ euacuatiuis pone
re aliquid dirigens talem medicinam ad caput sicut viole stica
dos ꝛ similia.

Secunda vero intentio. s. diuersio perficitur cum clisteribus q̃
per te potes componere fricationibus ventosationibus descẽ
dendo lotionibus extremitatuz que cum hoc q̃d diuertunt sint
etiam ad somnũ inducẽdum iuuatiua si expediret: fiant etiaz di
uersiones cum caput purgijs masticatorijs gargarismatibus
que tria cum hoc q̃d diuertunt etiã cãm coniunctam eradicant
q̃d pertinet ad tertiam intentionẽ. Et ad hoc optime valẽt cau
teria actualia ꝛ proprie cum auro facta in cõissura coronali sa
gittali laudẽ ꝛ duabus commissuris mendosis que sunt in late
ribus: non dico q̄ omnes semper cauterizari debeant sed vna
aut plures secũdũ q̄ est expediens tuo proposito semper inspi
ciendo cuius partis cerebri operatio magis ledatur ꝛ fiat in cõ
missura illi parti pertinenti. Et huiusmodi cauteria non solum
conferunt in ea que est per essentiam: sed etiam per communita
tem confortando cerebrum ne recipiat vt apparuit in ca. de so
da per cõmunitatem ꝛ de intentione. A.

Tertia autem intentio que est cause coniuncte eradicatio com
pletur cum tã dictis in secunda intentione ꝛ partim cum cõplẽ
tibus quartam que est cerebri ꝛ cordis confortatio ꝛ male com
plexiõis derelicte correctio. Et complentur ambo cum quibus
dã localibꝰ vt embroca rosarũ foliorũ salicis florũ nẽufaris vi
olaꝝ boragis buglose an. M. i. scene. ℥. s. sticados arabici. ℥. i.
capitis castrati nũero. i. Caput castrati cõfractũ bulliat in suffi

ciente quantitate aque cuz suprascriptis vsqz ad decoctione m: deinde cum aqua illa tepida caput lauetur ⁊ embrocetur alternis diebus. ⁊ etiam omni die ⁊ pluries in die si expedierit. Et si nõ possit dormire huic decoctiõe possint addi cortices papaueris ⁊ lactuca. Balnea ẽt ex sic'ibus hũectãtibus facta toti corpori sunt in hac dispõe cõuenietia ⁊ in fine posset inungi caput ⁊ marie in mania cũ oleo ro. uiol'. de florib⁹ salicis ꝺ nenufare ⁊ ẽt mirtino ad cõfortationẽ ⁊ male cõplexionis derelicte correctionẽ. Et cõfortet ẽt cor cũ epithymatibus i hac dispõne propriis q̃ ex suprascriptis eligãtur. zuccar quoqz ro. buglosatũ uiol'. boragiatũ cũ gẽmis margaritis passulis trãsmarinis succo pomorũ dulciũ. ⁊ hmõi valẽt iuxta q̃rtã intẽtionẽ ad cerebri ⁊ cordis cõfortationẽ. Et si mala cõplexio derelicta eẽt frigida sicut in melãcholia procedat cũ calidis exterius applicitis ⁊ interius sũptis ⁊c. Suprascripte. n. embroce ⁊ vnctiones magis cõferũt i mama qz in melancoholia augeant calida ⁊ minuantur frigida semp tamẽ i q̃cũqz spẽ declinẽt ad hũidũ ⁊c.

Corrigant accidẽtia ⁊ proprie vigiliarũ istãtia cũ sirupo de papauere sũpto hora sõni cũ lacte se. papaueris. Et si potẽtiorib⁹ opus erit det sibi reges de scriptõe Nicholai. aut aliqua ex pilulis de cinoglossa siue alcaiber apud Mesue ca. de catarro. Ex inanitione Alexãdri. ⁊ ẽt inducat somnus cũ his q̃ applicãtur fronti ⁊ tpibus sicut cũ populeone cui apud necessitatem addatur parũ opii aut cũ embrocis de q̃bus sermo p̃cessit ⁊ cũ balneis hũectãtibus. Et si aliquãdo cibus in stõ corrũpet: vomitu educatur ⁊ postea stomachus cõfortet cũ aromatico ro. ⁊ ẽt exterius applicitis ⁊ oĩa accidẽtia ꝯm ꝙ oportet corrigãt recurrendo ad illorũ cap'a ꝑpria. Sexta aũt intẽtio. s. debitũ regimen ⁊c. ordinet vt fuit dictũ de intẽtione Rasis i expõne textus. Declinet. n. aer ad hũidũ ⁊ sit aliq̃liter calidus aut tẽperat⁹ in actiuis in melancholia sed in mania declinet ad frigidũ vnde habitet in terren o: sed sit clarus ⁊ lucidus: Et domus habitationis sit sine picturis. ⁊ sil'r sit regimẽ in cibo ⁊ potu vt dictum est de aere ⁊ sit ĩpinguatiuũ p̃ter hoc ꝙ oppilet: Sed decliet ad frigidũ in mania ⁊ ad calidũ in melancholia. Et dent oĩa que generẽt bonũ sanguinẽ subtilẽ clarũ ⁊ cũ hoc cerebrum ⁊ spũs cõfortẽt: Quapropter vinũ albũ vel medii coloris subtile ius. anni tãtũ aliq̃liter dulce ⁊ debite limphatũ ꝯm exigẽtiã est huic proposito cõueniẽs. Et sit somnus prolixus. ⁊ procurent eũationes a nã institute. ⁊ caueat a coitu nisi nã p̃ter modũ stimulata. ⁊ moderate exercitetur ⁊ tpe debito ⁊ fricatiões leues diuertunt ⁊ ĩpingunt ⁊ vicẽ suppleãt exercitii. Et oĩa iocũda administrentur ei cauẽdo a tristitia ira solitudine cogitatiõibus ꝓfundis ⁊ prolixis. Sit tñ deputatus eius custodie aliquis quem timeat ⁊ vereat ⁊ a quo ꝯm oportũitatẽ uberet vt sit obediẽs ⁊c.

Cura aũt manie ⁊ melancholie ꝑ cõitatem.

Cura autẽ manie ⁊ melãcholie ꝑ cõitatẽ duplex exigit regimẽ vnũ circa mẽbrũ recipiẽs. s. cerebrũ: alterum circa mẽbrũ mittẽs. Mẽbra aũt mitẽtia quorũ cõitate frequẽter ledit cerebrũ ⁊ incurrit melancholiã sunt sex cor stõus splen Mesenteriũ qꝺ est cã melãcholie mirachie: lz ẽt mirach ꝑprie acceptũ põt eẽ cã eius epar ⁊ matrix. Primũ aũt regimen cerebro adhibẽdũ qꝺ dz obseruari in toto cure processu est vt confortet ⁊ ꝓhibeat ne a mẽbro sibi cõicante recipiat vapores aut hũores aut malã qualitatẽ ꝑ quã ipius cõplexio distẽpet. Hoc aũt fit cũ iteri⁹ sumptis ⁊ exterius applicitis ipm confortantib⁹ ne recipiat hmõi cãs nocumẽtorũ. ⁊ ne labat in aliquã egritudinẽ in quã merito mẽbri sibi cõicantis esset aptum labi. ergo i oĩ dispositione cerebrum debet hũctari: debet aũt aliquando calefieri ⁊ proprie in melancholia. aliquando frigefieri ⁊ proprie in mania ꝯm exigentiam nocumenti sibi a mẽbro mittente cõicati. aut cõicandi. Dz ẽt cõfortari cũ his que propria sunt calidis aut frigidis ꝯm exigentiã. Que aũt sint ista patere posset ex iam dictis. sunt. n. enumerate fere omnes medicine famose simplices aut cõposite. ca. ⁊ frigide hu. ⁊ sic. ⁊ tẽperate in hac dispositione proprie tu tamẽ vtere his q̃ tibi magis deseruiũt. Secũdũ aũt regimẽ respitiẽs membrum mittens quattuor exigit intẽtiones. p̃ia qz ista nocumẽta horũ mẽbrorum ꝯm plm sũt mãlia est eũo integrata ex miorãtione digõne ⁊ eradicatione ẽt iterata ꝯm exigẽtiã. Secũda est diuersio tã a membro mittente qz a cerebro recipiente. Tertia est cãe cõiuncte faciẽtis nocumentum in mebro mittere resolutio ⁊ remotio. Quarta est hmõi mẽbri cõfortatio rectificando ipsius cõplexionẽ vt huiusmodi materias non generet. sed fiat miera mãe laudabilis.

Que aũt sunt digerentia ⁊ eũantia mãs horum mẽbrorũ iuxta primã intentionẽ ex dictis ⁊ dicẽdis manifestum erit. Dz enim aliquando phlebotomare. aliquando eletiue eũare alios hũores cum his que sunt propria materia peccanti ⁊ mẽbro leso. Et aliquãdo vomitu ⁊ aliquando secessu ⁊ aliquando ꝑ alias regiones ꝯm nature variam inclinationez. Et q̃a hi hũores cõmuniter sunt grossi: ꝯm plm erit oportunũ has eũones iterare. Et digerẽtia debent esse ꝯm plm hũectãtia subtiliantia incidentia apientia proprie materie peccanti ⁊ mẽbris lesis. Sz aliquando magis ad calidum aliquando magis ad frigidum declinẽt ꝯm exigẽtiaz materie ⁊ accidentiũ ⁊ reliquarũ circõstãtiũ.

Diuersio aũt iuxta secundam intentionem perficiatur cum clisteribus lotionibus cruriũ ligaturis fricationibus ventosationibus que descendant a mẽbro leso ad partes distantes. Et etiam aliquando opus est prouocare mẽstrua ⁊ hemorroidas. ⁊ si quod ulcus antiquũ fuerit cõsolidatũ oportet ipm de nouo rũpere vt materie retente ꝑ regiões illas diu cõsuetas purgent.

Tertia aũt intẽtio. s. cãe cõiuncte a mẽbro mittente resolutio ꝑficitur cũ empl'is ⁊ vnguentis ⁊ fomẽtis tã mẽbri qz mãe propriis. ⁊ aliquando cũ ventosis cuz scarificatione ⁊ sine: ⁊ aliquãdo cum cauteriis tam actualibus qz potentialibus in membro mittente: licet actualia sint prestantiora que diu teneantur apta sunt. n. efficatia in multis passionibus. Et hec omnia cum hoc qꝺ euacuant causam coniunctam etiam a cerebro diuertũt. Istorũ aũt mẽbrorum cõfortatio ⁊ malitia complexionis rectificatio iuxta quartam intentionẽ perficit cum iterius ⁊ exterius applicitis sue dyscrasie cõtrariis aliqualiter stipticis ⁊ ꝑ virtutẽ q̃r tam ipa confortantibus: q̃ omnia patere possunt in propriis capitulis dispositionũ singulorum membrorum.

Accidentia aũt corrigant ⁊ ordinet debitũ regimẽ sex reruz nõ naturalium ꝯm ꝙ dictum fuit in cura melancholie per essentiã in cerebro ⁊c.

Cura cuthubuth

Cura cuthubuth que est vna speties famosa melancholie exigit illas sex intẽtiones curatiuas superius dc̃as in cura melancholie ꝑ eẽntiã in cerebro. Uerum. A. appropriat aliqua huic dispõni. Primũ vt multũ dormiat ⁊ totũ regimen notabiliter declinet ad hu. ⁊ aliq̃liter ad fri. qũ ꝑdeat a melancholia genita ꝑ adustionẽ cholere aut melancholie. Secũdũ vt fiat cauteriũ in sincipite. s. in cõmissura coronali. Tertium vt fiat phlebotomia fere vsqz ad sincopim: de qua non paruum est dubiũ. qm̃ A. in nulla spetie melan colie aut manie p̃ceperit tantam phlebothomiã: Qũ tamẽ in melancholia sanguinea competat copiosior phlebotomia. Preterea multa extractio sanguinis qui melancholie opponitur videtur esse causa augmenti melancholie. Sed ego credo intentionem. A. fuisse hanc melancholiã eẽ coniuctam multitudini humorũ ⁊ sanguinis: cui⁹ signum qz accidit in principio veris. s. in februario. ⁊ ob istam causam tantam precipit phlebotomiam ad euacuandum multitudinem. Et ex hoc põt faciliter patere solutio ad duas instantias adductas in contrarium. Quartũ est vt verberet cum hic sit multum inobediens ⁊c.

Cura illisci.

Cura autẽ illisci que est vna spẽs melancholie pendens a cã primitiua. s. ex amore duplex regimen exigit: primũ vt amor ⁊ apetitus rei amate deleat: aut remittat. Secũduz si primum nõ sufficeret: qz forte iam pendet a causa corporea fixa i cerebro est vt curet cura melancholie ꝑ essentiã de qua sermo precessit. primũ aũt regimẽ duobus perficitur modis. Primus est vt patiens potiatur re amata si fieri potest ⁊ est ex illis que lex permittit: nam habitibus presentibus in materia cessat motus. Si vero istud fieri nõ potest aut lex non permittit: tunc scundus modus est ut amor aut appetitus ille deleatur aut remittatur tum faciendo ut ipe abhominetur rem amatam memorando turpissima ili⁹. ⁊ ꝙ illa poti⁹ amabat aliũ qz ipsuz imo plures ⁊ ꝑsuadẽdo ei ꝙ h̃ ẽ tẽptatio dẽonis: ⁊ i ꝑiudiciũ aie sue

Secūdo cōuertēdo animū eius ad alia.tū.s.ad dignitates ad quas exaltet.tū ad venatōes iocos ⁊ ludos.tū ad amorē aliarū qbus potiat. Corruptio.n.puellar ⁊ plures ꝯcubi⁹ ipar: ⁊ ipa rū renouatio ⁊ ꝺlectatio cū ipis marie iuuāt ad delendū amo rē primū. Et si p hoc nō deleat spēs tristitie magne ⁊ dolores in gētes fortasse inducēt obliuionē primi amoris. Et ex his patere pōt cura melācholie a q̄cūq3 alia cā primitiua ⁊ sic est finis hu ius capl'i ⁊c. ¶ Seqͭ capl'm de catarro.

Catarrus Grece flurus latie. Reuma grece fluctuatio. siue inundatio latine quāuis in libro de doctrinē greca. Catarrus sumit tri pliciter cōissime ⁊ est flurus māei de vno mēbro ad reliquū: cō muniter ⁊ est flurus māei a capite ad membra supposita: pro prie est flurus materiei a capite ad pectus. Branchus est flu rus māei a cerebro ad fauces: aut ad amigdalas q̄ sunt paruꝫ infra aures. Et brāci possunt dici faringes grece fauces latine. Corriza vero ē flurus hūiditatis ad nares ⁊ nomē sūpsit a so nitu in ossibus nariū ⁊ cartilaginib⁹ sensatū. Et Gerardus de solo his duobus versib⁹ hec pstrinxit.

Dum fluit ad pectus dicatur reuma catarrus.
Ad fauces brāchus: ad nares dico corrizā.

Ex his patēt qd nois ⁊ qd rei. Catarrus vero ad oēs egritudi nes corporis disponit. fluēs.n.ad neruos ⁊ originē nuche po test cāre spasmū paralysim ⁊ ceteras neruorū passiōes. fluens ad oculos cāt opthalmiā cecitatē ⁊ ceteras oculor passiōes. flu ens ad aures surditatē. Ad carūculas māillares īpedit olpha tū. Ad cuti capitis facit alsahafati: tineā ⁊ siles. Ad dētes dolo rē eor ⁊ corruptionē. Ad linguā ⁊ ptes oris alchola ⁊ ceteras egritudines. Ad guttur squātiā. Ad cānā pulmonis īpedit vo cē. Ad pulmonē āpa eius ⁊ pthysim. Ad pectus pleuresim. Et interdū fluēs ad ptes spirituales subito suffocat. Ad meri īpedit deglutitōeꝫ. Ad stōachū dolorē in eo ⁊ ceteras egritudies. Ad intestina flurū ⁊ colicā. Descēdens et p neruos ⁊ venas ad lo ca lōginq̄ cāt podagrā ⁊ ceteros dolores arteticos. Ad cor cāt tremorē in eo ⁊ ceteras passiones. Et ad vēas apopleticas apo plexiā. Et p venas fluens ad epar cāt nocumēta in ipo ⁊ ad re nes ⁊ ad vesicā q̄nq3 excoriatōem. Et vt vnico verbo oīa āple ctar pōt eē cā quarūcūq3 egritudinū cuiuscūq3 mēbri saltem in genere. Alman.

Um caput alicuius in egressione balnei dis cooptū fuerit: aut post exercitium: aut post aliud fuerit q3 aer frigidus ⁊ vētus septētri onalis: ⁊ accidit inde naribus ⁊ palato pruritus ⁊ cō motio ⁊ sternutatio.

Jo. Ar.

Dum caput alicuius ⁊c. Diuiditur hoc capitulū i ptes du as. Prio ponit cās catarri ⁊ signa in generali. Secūdo curam. Secūda ibi. Pānus tūc calefaciēdus. De pria dicit q̄ dū ca put alicuius in egressione balnei disco optū fuerit aut post exer citū aut aliud calefaciēs sicut irā coitū ⁊ similia. ⁊ pcipue si fue rit aer frigidus ⁊ vētus septētrionalis q̄ frigidus est ⁊ sicc⁹ tūc iste incurret catarrū. Cuius signa generalia sūt hec titilatio pru ritus in naribus ⁊ palato cōmotio ⁊ sternutatio. Si.n.mā fluat ad nares cābit in eis pruritū ⁊ cōmotio pp motus illius māei ⁊ interdū sternutatio si virtutē stimulauerit ad expellēdū. Hor sūt ratio ē q̄ in balneo hūores calefiūt subtiliant. pori apiūtur Sitr in exercitio ⁊ alijs hmōi calefacientib⁹. Unde aer frigidus occurrēs multū penetrat ad pfundū ⁊ multo magis vētus qui ppter fit illarū hūiditatū liq̄factarū p balneū expressio ad mē bra supposita ⁊ fit catarrus. Signa vero iā dcā sūt propa qū cō motio titillatio ⁊ pruritus qdā nō absoluai ab ipa mā actu fluē te. Catarrus est dupler qdā calidus qdā frigidus. ⁊ catarr⁹ ca lidus pōt a cā frida pēdere sicut a vēto exprimēte hūiditates ca lidas in capite exīstētes: ⁊ pōt pēdere a cā calida sicut a balneo liquefaciēte. Idē dicēdū est de catarro frigido. Et propterea nō te decipiat cā nec arguas: cā est calida. ergo catarrus calidus ē: nec econtra: est cā frida. ergo catarrus frigidus. sed vide signa inferius ponenda. Uerum ꝺm plm catarrus calidus pēdet a cā calida ⁊ frigida. Secunda distictio est aliquis catarrus est grossus aliquis subtilis ⁊ vterq3 pōt eē calidus ⁊ fridus subti lis quidē colericus est calidus subtilis aquosus ē frid⁹. Sliter grossus pōt eē calidus ptibus subtilibus p actionē calidi reso lutis. ⁊ pōt eē frigidus ⁊ factus grossus p actionē fridi ptes sub tiles exprimētis. Tertia distinctio. Quidā est salsus. qdā ama rus. Quidā acutus qdā fetēs ⁊ hi sunt calidi. quidā insipidus: qdā dulcis: ⁊ hi sunt fridi. Quarta distinctio. qdā ē cōtinuus q̄ dā interpolatus: imo freq̄ēter piodicus mā indetermiato tpe sub certa quātitate sufficiēte ad motū aggregata q̄ flura quies erit p tantūdē tpis ⁊c.

Cause Sūt triplices pmitie ātecedētes ⁊ cōiūcte. Primi tiue quedā sūt extranee sicut pcussio capitis cere brū debilitās. Sūptio venenor aut eor applicatio balneū cali dum. Et cōmestio rer calidar sicut alleor cepar ⁊ similium: ro se ⁊ viole a ppetate faciūt corrizā. Ex cāis pmitiuis nō extneis ē aer frigid⁹ istatio sub radijs lune ⁊ vēti septētrionales humidi tates exp̄mētes: similiter aer calid⁹ istatio sub sole ⁊ vēti meridi onales caput r̄plētes ⁊ humiditates liquefaciētes. Et si venti se ptētriōales succedāt ad meridionales plures catarros ⁊ egritu tudines ab eis pēdētes expectare oꝫ: qū pmi caput r̄pleāt secun di humiditates exp̄māt. Et multiplicāt ēt i hieme: ⁊ ppe si pces serat estas septētriōalis pauce pluuie ⁊ autūn⁹ austri⁹ pluuios⁹ Et quādo multiplicāt catarri i hieme ⁊ ppe i regiōib⁹ meridio nalib⁹ ppter repletionē capitū. Itē crapule ebrietates vīa poten tia satietas nauseatiua sūt causa catarri ⁊ ppe i r̄giōnib⁹ meridio nalib⁹ ⁊ oīa ad caput multū effumātia ⁊ difficilis digestionis. Somn⁹ eni mult⁹ ē causa ei⁹ caput r̄plēdo ⁊ humectādo: r̄ple tio supflua ⁊ retētio supfluorū cōsuetorū eūari. Itē nimia san guinis eūo p phlebotomiā aut alr̄ sunt cā eius. Exercitiū forte hūores liquefaciēdo ⁊ nimia q̄es caput hūectādo. Ira fortis ⁊ cogitationes fortes hūores liquefaciēdo sunt cā catarri. An tecedētes qdē cāe sūt duplices: qdā p eēntiā qda per cōitatem. pme sunt hūores supflui cuiuscūq3 generis in capite existentes. Itē male cōpleriōes vt frida debilitās digestiuā ⁊ hūida debili tans retētiuā ⁊ calida hūores subtilians ⁊ stimulās expulsiuam Sicca vero rarissime est in cā eius nisi forte poros obstrueret q̄ bus phiberet vaporū resolutio. ⁊ mala cōplexio frida ē cā: cur brāci ⁊ corrize in valde senibus nō maturantur cū friditas illa ex decursu etatiuo acq̄sita corrigi nō pōt: qua propter p viā pau latine cōgestōis in his ⁊ in qbus virtus digestiua ⁊ expulsiua ē debilis fiūt catarri digestiua nō potēte sufficienter couertere nu trimētū. ⁊ expulsiua nō potēte superfluitates expellere debilitas istarū virtutū q̄nq3 cōtrahit ex pricipio generationis. quādoq3 ex tempore ppter longas cerebri egritudines. Catarri autem quādoq3 fiūt ppter cōitateꝫ aut a toto sicut in febribus ⁊ mari me in pncipijs febriū videmus fieri catarros materieb⁹ eliqua tis ex caliditate vaporū febriū. quādoq3 p cōitatē a mēbro pti culari sicut a stō marie cū debilis est in digerēdo multis vapo ribus ad caput eleuatis: ⁊ pprie cū hos stōaci est debile non se corrugās super cibū. Et t sitr pēdere possunt a reliquis mēbris nostri corporis. Sed notate q̄ lꝫ plures sint catarri fri q3 calidi eo q3 supfluitates cerebri sūt ꝺm plm fride magis q3 calide: sūt tamē frequētius a cā calida q3 a frida cū cāe calide faciāt cata ros attrahēdo ⁊ dissoluēdo. Et ex eo q̄ magis ponunt mās in motu ipā subtiliādo. Friditas vero facit catarros debilitādo virtutē vnde paulatie cōgeritur mā ⁊ aliquādo ingrossando va pores ad caput eleuatos: est.n. caput sicut alēbicus vt vult. A. quādoq3 vero hūiditates exprimēdo. Frigiditas vero magis i mobilitat ⁊ retinet mās q3 caliditas. huic tamē opinioni nō as sentio qū sit cōtra expientiā. ⁊ cōtra. A. quinta tertij ca. pprio. ⁊ cōtra. G. secūdo thecni ⁊c. Notate secūdo q̄ caput calidū ē pa ratū catarris a cā extrinseca siue calida siue frida propter po rorū dillatationē. caput vero frigidū est magis paratū catarris a cā intrinseca. Humidū vero ppter vtrāq3 cām est ad catarros paratissimū. Tertio notate q̄ corpora habētia splenē durū nō habēt cattarū: q3 habētes vnū mēbrū debile habēt reliqua mē

bra in colũia materijs ad membrũ debile fluentib⁹. Secũda cã quia habentes splenẽ durum habent humores grossos terre os non aptos fluxui. Et similiter ecõtra habentes catarros nõ facile incurrunt splenẽ vl' grossitiẽ splenis. Ultio nota q̃ soda coniuncta catarro auget ipsũ tum attrahendo pp dolorẽ tum uirtutes debilitando ꝛc.

Signa Pronostica catarri sunt cause ipsius et disposi tio corporum de q̃bus sermo pcessit. Signum demonstratiuũ cõe catarro ꝛ corize est tinlatio ꝛ cõmotio q̃daꝫ sensata in naribus vl' in gutture secundum fluxum materie ad vnam partem vel ad alteram. Signa catarri ca. et fri. sunt hec. Primum sumptum a cõplexione maxime capitis q: si ca. fit ut quia facies erit rubea vl' citrina erit signum catarri calidi. Si uero ecõtra complexio fuerit frigida quod significabitur p palorẽ et plumbeitateꝫ erit signũ catarri frigidi. Secundũ signũ est sumptũ a caliditate vl' frigiditate sensata eius quod fluit p na res aut palatum. Tertiũ signum sumptũ a sapore siue odore eius quod fluit. naꝫ si fuerit saporis aut odoris acuti aut falsi aut amari aut fetentis istud est calidum. Si vero isipidi dulcis aut acris istud ẽ frigidũ. Quartũ sumitur a colore: si eni quod fluit fuerit citrinũ aut rubeũ significat caliditatem. Si vero al bum ꝛ non fuerit salsum frigiditatem. Si vero nigrum aut viri de sine sapore aut odore forti significante caliditateꝫ istud ẽ fri gidũ. Si vero cũ dolore forti illud est calidũ. Uerum nigredo a frigiditate est opaca a caliditate est lucida. Quintũ signũ su mitur a iuuantib⁹ ꝛ nocẽtib⁹. Si enim iuuat̃ p se a febre et cali dis est frigidus et ecõtra est calidus. Sextũ signũ sumit̃ a no cumentis eius. Si eniꝫ fluẽs ad nares fecerit pũctionẽ ardorẽ frequẽtẽ sternutationeꝫ cũ oculoꝝ rubedine et partiũ adiacẽti um ipse est calidus. Et precipue si ibi fuerit paucitas nasitatis .i. locutionis cũ naso neqꝫ odoratus fuerit vehementer ipedit⁹ neqꝫ oppilatio nariũ multa. Ex cõtrarijs autẽ signis cognosci tur ipsum esse frigidũ. Si vero fluet ad palatũ ꝛ gutur ꝛ fecerit asperitatẽ i gutture pũctionẽ ardoreꝫ mordicationẽ alchola ip se est calidus. et hoꝝ puatiõe arguit̃ ipsũ eẽ frigidum ꝛc.

Signa vero catarri grossi vl' sbtilis sumũtur ex eo q̃ expellit̃ naꝫ si fluat ꝛ nõ terminet̃ termino pprio sbtilis est. Si vero fit globatũ ꝛ terminetur termino pprio grossus est. Secũdo sumi tur ex velocitate fluxus: nã si fluat sbito et maxime ad partes di stãtes sicut ad vias augustas ipsi⁹ pulmõis sbito suffocãs ẽ subti lis. Si võ tarde fluat ẽ gross⁹ imo iterdũ adeo grossus ẽ vt vix possit eueli. Uerũ nõ te dcipiat mora ipus nã lõga mora exẽpli gratia in pulmone partibus subtilibus resolutis ingrossatur et sic qũ expellit apparet grossus. sed hec ãbiguitas tollitur ex vni formitate vl' disformitate eius: nã si grossus fit p totũ hoc arguit eius grossitiẽ. Si vero grossus sit i medio. sbtilis i partibus cir cunstantibus arguitur ipꝫ eẽ subtilẽ. ille. n. partes circũstantes subtiles sunt q̃ nouiter aduenerunt nondũ igrossate. Cetere au tem differẽtie catarri facile dignoscũtur. Signa vero causaꝝ pri mitiuaꝝ sunt ipsemet cause pmitiue antecedentes vl' cõcomitã tes nocumẽta ex ipsis drelicta. Cognoscitur autẽ esse p cõtatẽ a toto vt q: adsunt nocumẽta totius vtputa febres i quarũ pa roxismis catarrus auget̃ et ipsis fcedẽtib⁹ minuit̃. ipsis ablatis remouetur. similiter si pcedat aut adsit nocumentũ membri par ticularis vt stõi aut alioꝝ q̃ꝫ nocumẽto aucto auget̃ catarrus et dinuto dinuit̃. Cognoscit̃ autẽ eẽ p essentiã in capite ex ipsius cõtinuitate. Et q: non adsunt alioꝝ mẽbroꝝ egritudines a q bus pẽdere potest. Signa vero humoꝝ. s. phlegmatis aut chole re ꝛ cetera a q̃b⁹ pẽdet sumũt̃ a signis superius positis. Signa vero causaꝝ efficiẽtiũ corporeaꝝ. s. ca. fri. ꝛc. patent ex dcis i pce dẽtib⁹ capitulis: vt q: caliditas capitis ẽ cũ citrinitate faciei aut rubore. ꝛ similiter tẽpoꝝ frõtis ꝛ oculoꝝ ꝛ cũ caliditate sensata circa illas ptes. ꝛ ceteris signis ca. cerebri latius vidẽdis pria tertij ꝛ scdo techni. Si vero cũ fritate erit palor ꝛ albedo color plũbeus tactus frigidus. Si vero fuerit humiditas i causa erit multa mollities laxitas ꝛc. Sicca võ ex aspitate ꝛ paucitate ca tarroꝝ cognoscit̃. Signa vero dbilitatis siue ex tpe siue a gnã tione cõtracte sumãtur a diminutione operationũ cerebri ꝛ or toꝝ vl' corruptione. similiter a paucitate r̃sistẽtie causis egris ꝛc.

Pronostica Catarrosi sũt fere ad oẽs egri tudines facile parati maxime habẽtes catarrũ subtilem. Secũdũ catarrus p essentiã diũ ineteratus raro vl' nũ quã r̃cipit curationẽ. Tertium ẽ Hip. Brãci ꝛ corize i valde seni bus. i. decrepitis nõ maturãtur secunda apho. Ante oĩa in cura catarri sunt tres canones obseruandi. Primus aliquãdo catarr⁹ et causa catarri cõueniunt: aliqñ cõtrariãtur. Et siq̃dẽ cõueniãt vt q: ãbo sint frigidi cũ calidis pcedem⁹. Si vero ãbo ca. cũ fri gidis. Si vero cõtrariãtur vt q: causa sit calida. ꝛ catarrus frigi dus aut ecõtra ẽ diligẽter cõsiderãdũ cui magis itendere debem⁹ Sꝫ hic attẽde canones. A. quarta pmi ca. vltimo. Si eni causa catarri ꝛ catarr⁹ eque fortes sint. aut cã fortior: magis ad causaꝫ itẽdere debem⁹: tũ q: causa: tũ q: secũdũ plurimũ ipsa nõ remo ta catarrus nõ r̃mouet̃. Et ppterea Rasis i catarro pueniẽte a vẽto fri. vl' aer̃ fri. docet caput cũ panno multũ calefieri: etiam si catarrus esset calid⁹. Similiter ecõtra vbi catarrus pẽderet a so le vl' a caliditate ipressa i caput deberem⁹ ipsaꝫ pmo r̃mouere cũ frigidis etiã si catarrus eẽt frigid⁹. Ubi vero causa esset parua et leuis: catarrus autẽ valde fortis magis oꝫ itendere catarro: causa tamẽ nõ oĩo neglecta. Secũd⁹ canon ẽ vt semp i pricipio caueam⁹ ab oĩb⁹ inquietãtibus ꝛ materiã agitãtib⁹ siue illa sue rint medicinalia siue ptineãt ad regimẽ sex reꝝ nõ naturalium. Et pprie oĩs mot⁹ siue localis siue sternutatio ꝛ cetera huiusmo di sunt i pncipio vitãda. Tertius canõ vt dmus ea que cõfortãt caput ꝛ mẽbrũ q̃d ledit̃ p catarrũ sicut pulmo ꝛ huiusmodi: Et caueam⁹ a nocẽtib⁹ sibi. Et ppterea cauẽdũ ẽ ab acrib⁹ ꝛ aceto sis: Et similiter a valde stipticis ꝛ põticis vl' si huiusmodi pueniãt pp ipsũ catarrũ sicut acetũ ad icidẽdũ bolus armen⁹ ad con stringẽdũ hec acetosa corrigãt̃ cũ dulcib⁹: stiptica cũ lẽietib⁹ ꝛc.

Cura Ergo catarri secũdũ Mesue sex exigit intentiones. Prima ordinat dbitũ regimẽ. Secunda digerit ma teriã. Tertia euacuat. Quarta diuertit. Quinta sistit ipsũ. Sexta corrigit accidẽtia. Et hec itelligẽda sunt pter itẽtionẽ pmã gene ralẽ que ẽ r̃motio cause que secũdũ plurimũ i cura oĩũ catar roꝝ est pmittẽda. Si g̃ causa fuerit pmitiua sicut aer frigid⁹. aut calid⁹ crapula ebrietas somn⁹ diurn⁹ ꝛ huiusmodi remoueant̃ Et similiter nocumẽta ex ipsis drelicta. Si vero fuerit p cõitatem a toto sicut i febrib⁹: attẽdat̃ cure febriũ: catarro nõ neglecto et similiter si fuerit p cõitatẽ a stõ aut a mẽbro pticulari nocumẽtũ illi⁹ mẽbri corrigat̃ ꝛ diuertãtur vapores ad inferiora oi genere diuersionũ. Et semp i fine mẽse sumat̃ aliq̃d vapor repssiuũ: et oris stõi corrugatiuũ sicut coriãdrũ cydoniũ ꝛ huiusmodi: et i terim cura catarri nõ negligatur. Si vero causa fuerit p essentiã i capite sicut mala cõplexio ca. aut fri. aut dbilitas aliã cõsequẽs dispositionẽ ex tẽpore aut a generatione cõtractã: huic i primis intẽdatur. Et si eius cura catarri cõueniat simul amborum cure comuni intendatur.

Igitur iux̃ pmã itentionem mesue. si catarrus fuerit calidus declinet aer ad frigidũ. si frigidus ad calidũ secũdũ plurimum tamen ad siccũ. Et hoc dico vbi catarrus ꝛ eius causa cõueniãt Ubi vero cõtrariẽtur cãe secũdũ plurimũ in principio magis at tendatur: dinde catarro ꝛ inter cetera cauẽdũ est ab aere fumo so vẽtoso pluuioso ꝛ statione sub radijs solarib⁹ aut lune et pro prie p fenestrã ingrediẽtib⁹. et sit boni odoris. Caput vero ma gis aut minus teneatur calidũ secũdũ tẽpoꝝ exigẽtiã ita vt nõ estuet neqꝫ frigeat: habito tamen respectũ ad cõsuetudinem q̃ in hoc multũ cõsiderãda ẽ. Uerũ i causa calida ꝛ catarro calido magis frigidũ teneat̃. ecõtra i catarro ꝛ causa frigidis. Residuũ tamẽ corporis satis calidũ teneat̃ vt uapores nõ retineãt̃: immo trãspirẽt ꝛ resolũt̃ ꝛ ad iferiora diuertãt̃. Pot⁹ ei⁹ sit aqua zucca rata aut aqua mellis aut hordei aut saltẽ p arenã distillata. Ca uẽdũ ẽ a vino nisi i dclinatione. pot⁹ tamẽ nõ sit nimi⁹. Uitet po tum aque frigide nisi catarr⁹ valde calid⁹ sit. Potus aque ca. maturat catarros. Uerũ i catarro sbtili calido retẽtio aq̃ frigide in ore pfert. Ex ferculis cõueniũt far ordeũ spelta. sꝫ maxime ho rum kisch. Itẽ kisch fabaꝝ farina ordei amili in calido. sꝫ i frigi do kisch frumẽti ficus sicce kisch cicer. Uitet̃ etiaꝫ multum bro

dialia ⁊ prope ĩ cenis. Ex carnibꝰ ⁊ piſcibus cõueniũt que ſunt faciles digeſtionis boni nutrimẽti paucaꝝ ſuperfluitatũ. ⁊ lac ẽ precioſuꝫ in catarris maxime calidis niſi aliud obſtet. Sit cena leuioꝛ prãdio: imo ĩterdũ omittat. Dĩnutio eiꝫ ciboꝝ ⁊ potuum ẽ cura pꝛima. Jn fine mẽſe comedat coꝛrugãtia os ſtõi ⁊ fumos ꝓhibẽtia ſicut coꝛiãdrũ ꝑparatũ cydoniuꝫ aut pirũ coctũ ſomnus nimiꝰ nocet: ⁊ etiã ſuperflue vigilie magis tamen nocet ſomnꝰ ⁊ ꝓpꝛie ĩmediate poſt crapulas ⁊ quẽcũqꝫ cibũ: ⁊ maxie diurnus ⁊ doꝛmiat capite leuato ad alterũ laterũ ↄ̃clinãte. Procuretur eũones oiuꝫ ſupfluitatũ ꝑ cõueniẽtes regiones. Fricatio tamẽ capitis ⁊ pectinatio nõ cõueniũt ĩ ꝓ̃cipio: ſꝫ in fine Coitus ſupfluus nociuus ẽ: exercitiũ nõ cõuenit niſi ĩ ↄ̃clinatione. Verũ fricationes ⁊ ꝓpꝛie ꝑtiuꝫ ĩferioꝝ vicẽ ſupleãt exercitĳ. Accidẽtia animi ſint quieta.

Secũda ĩtẽtio. ſ. digeſtio ꝑficit ĩ ſbtili calido cũ ſirupo viol. ↄ̃ iniubis ↄ̃ ſebeſtẽ ↄ̃ papauere aut cũ eoꝝ ↄ̃coctionibꝰ. Et mucillago pſilĳ ẽ efficax. Similiter diadragagãtũ diapapauer diacodion ſunt vltima: Cũ hoc eni ꝙ digerũt etiã ſiſtũt catarruꝫ Si vͦo fuerit catarrus calidꝰ groſſus cũ aliqͦ iſtoꝝ ſicut cuꝫ ſirupo viol. admiſceat aliquod ĩciſiuũ abſterſiuũ ſicut ſirupꝰ acetoſus aut oxymel ſimplex: ⁊ aqua oꝛdei potꝰ medicĩalis eſt abſterſiua. Jn catarro vero frigido groſſo ↄ̃uẽit oxymel ſimplex cõpoſitũ ſquillĩticũ loch de pino diairis ⁊ ſimiles. Et ſumãtur cuꝫ aqua mellis aut iſopi aut paſſulaꝝ ⁊ ſimiliũ. Si vero catarrꝰ fuerit ſbtilis frigidꝰ aquoſus cõueniunt ca. ⁊ ſicca ĩgroſſantia ſicut ſirupꝰ ↄ̃ myrto cũ melle ro. Et poſſet ſumi cũ aqua decoctiõis turis ſandarace nucũ cupſſi. ⁊ poſſũt aromatizari cũ mace gariofilis galia muſchata ⁊ ſimilibꝰ. Verũ Meſue digerit catarros tã calidos qꝫ frigidos cũ balneis ⁊ cũ his que capiti applicant ⁊ cũ his que iniciunt ĩ aures ⁊ cũ odoratis per nares calidis aut frigidis ſecundum exigentiam. Sed credo hec nõ conuenire niſi vbi materia fuerit valde pauca aut vbi fuerit minorata ⁊c.

Tertia autẽ ĩtẽtio cõplet cũ eũantibꝰ materiã peccãtẽ. Si ergo materia fuerit calida educat cũ decoctione fructuũ. ſ. iniubaꝝ ſebeſten pꝛunoꝝ violaꝝ cũ qͣꝝ ↄ̃coctiõe trahat caſie. ℥. i. aut mãne. ℥. i. ſ. ⁊ exibeat ſtõ ieiuno. ⁊ poſſet addi apud neceſſitatem ʒ. ſ. ʒ. vſqꝫ ad. i. electuarĳ ↄ̃ ſucco roſaꝝ. pilule etiã alſeiaret poſſẽt exiberi poſt cenã ⁊ apud neceſſitatẽ poſſunt foꝛtificari cũ. ℈. ſ. pilulaꝝ aureaꝝ. ⁊ polypodiũ habet ꝓpꝛietatẽ ĩ eũando materiã ſalſam. Si vero fuerit phlegmatica cõuenit hiera ſimplex hiera cõpoſita pilule cochie ⁊ ſimiles. Cliſteria qͦqꝫ cõueniũt in calida ſi ſint ĩfrigidãtia ⁊ hũectãtia ⁊ lẽiẽtia. ⁊ ĩfrigidantia ſi ſint calefaciẽtia ⁊ magis acuta. Phlebotomia vero nõ cõcedit niſi ĩ tribꝰ caſibꝰ. Primus ſi catarrus ẽ calidꝰ ĩ coꝛpoꝛe calido cũ multa ſanguinis abũdãtia. ſ. ĩ qͦ ſit oculoꝝ rubedo venaꝝ plenitudo ⁊c. Secũdꝰ ſi catarrus fuerit calidꝰ ⁊ ↄ̃clinãs ad aliquã ꝑtẽ figat ĩ ea ſicut ĩ oculis faucibꝰ pulmone pleuradiaphragmate. Tertius caſus ſi catarrus ſit cũ febꝛe ⁊ maxime cõtinua arguẽte mãꝫ vl' putreſcẽteꝫ vl' peccãtẽ ad ĩtra venas ⁊c.

Quarta ĩtẽtio. ſ. diuerſio ꝑficit qñqꝫ cũ cõibꝰ ſicut cũ fricationibꝰ ligaturis vẽtoſatiõibꝰ lotionibꝰ cruriũ ⁊ bꝛachioꝝ que debent diuerſificari ſecũdũ matarie diuerſitatẽ: Jn catarro qdeꝫ calido ſint frigide: ⁊ ĩfrͦo calide: quãdoqꝫ ꝑficit cũ ꝓpꝛĳs ⁊ ſunt quattuoꝛ generũ. ſ. caputpurgia gargariſmata maſticatoꝛia ⁊ veſicãtia ſiue cauterizãtia. Caputpurgia vero fiũt aduertẽdum materiã ꝑ nares ↄ̃ cuiꝰ fluxu timemꝰ ad loca nobilia. Hec eni digeſta materia ⁊ eũata optime cõferũt: ipſa vero nõ digeſta nec eũata magis nocẽt agitãdo materiã qꝫ ꝓſint ipſam diuertendo Et hec diuerſificãda ſunt: ĩ materia qdẽ frigida cõcedũt acuta ſicut ſuccꝰ hartãite: heleboꝛus ⁊ ſimilia ĩ calida vero aqua viol cũ ſucco blitis aut pauco ſucco hartanite. Perficit ẽt hec ĩtentio cũ ſuffumigationibꝰ ⁊ odoꝛamẽtis aperiẽtibꝰ nares ⁊ deoppilantibus colatoꝛia ſicut ſi in cattarro calido reciperet fumum decoctõis violarũ ⁊ in frido fumũ decoctiõis maioꝛane. Gargariſmata vͦo fiũt ꝑꝑ qͣttuoꝛ intẽtiões. Pꝛia vt partẽ nobilẽ ꝑ ignobilẽ purgẽt ſicut gargariſma factũ ex decoctõe piretri. ʒʒ. ⁊ ſimiliũ: purgat. n. cerebꝛũ ꝑ viã oꝛis aliquãdo fit ad ſtrigẽdum fluxũ ſicut adminiſtratio diacodiõ ⁊ decoctio roſarũ balauſtiarum ⁊ ſimiliũ aliquãdo fit ad abſtergẽdũ illud qͦd fluit ſicut adminiſtratio oxymellis ſimplicis aut ſqllitici. Aliquãdo fit ad alterãdũ qͦd fluit ſicut adminiſtratio cãfoꝛe ad calidum ⁊ myrrhe ad frigidum. Aliquando vero plures ex his intẽtionibus per gargariſmata cõplẽtur. ⁊ ꝓpterea gargariſmata ĩ cura catarri cõueniũt in tribꝰ caſibus. Primus in catarro calido ſubtili cũ rebus ingroſſantibus ⁊ infrigidantibus vt fiat facilis ad expellẽdũ qͣ̃ pꝛio pꝛopter ſubtilitatẽ ⁊ acuitatẽ excreari nõ poterat: ſicͭ ſirupus de papauere cũ aqͣ ro. Secũdus eſt in catarro multe viſcoſitatis ⁊ ſpiſſitudinis cũ rebꝰ incidẽtibus ⁊ abſtergẽtibꝰ ſicut oxymelle ſimplici aut ſquillitico.

Tertiꝰ caſꝰ ẽ qñ tieremꝰ mãꝫ figi in faucibꝰ aut in gutture ſicut in ſquinãtia gargarizamus diamoꝛõ ⁊ ſilibus. Sũt aũt qͣttuoꝛ caſus in qbus gargariſmata ſunt ſuſpecta. Primus eſt timoꝛ ⁊ ſuſpitio catarri ad pectus ⁊ ad pulmonẽ fluere ↄ̃ſueti ⁊ ꝓpterea ĩn paratis ad aſma ⁊ pthiſiꝫ ⁊ ſimiles paſſiões ꝑꝑ catarrum cauemꝰ gargariſmatẽ. Secũdus caſus ẽ ſi catarrꝰ ſit acutꝰ ſubtil' cuius fluxus facile excitatur ſiue cõcitat in hoc eni caſu melius eſt retinẽ in oꝛe infridantia ⁊ ingroſantia nõ gargarizãdo. Tertius eſt in ꝓfocatiõibus q̃ fiũt ſubito ad has. n. pati nõ gargarizẽt. Quartus caſus ſi catarrꝰ ſit multus ⁊ vehemẽs quãtuꝫ ad motũ eius. hec aũt gargariſmata ⁊ maſticatoꝛia fiũt quãdoqꝫ ad diuertẽdũ materiã fluẽtẽ ad nares vt ꝑ viã oꝛis expellatur.

Maſticatoꝛia enim licet conferant diuertendo ipſam materiã a nararibus ⁊ in purgando cerebꝛum tamen obſunt aliquando faciẽdo mãꝫ ꝑ̃cipitari ad guttur ad meri ad cãnã pulmonis ⁊ ꝓpt̃ea ẽt in cura coꝛize caute eis vtẽ. Quartũ aũt genus. ſ. rubificatio cutis capitis ⁊ veſicatio ꝑficit radẽdo caput ĩ cõmiſſura coꝛõali poſtea fricãdo cuꝫ cepe acuto aut ſqllitico aut pãno aſpo. ⁊ deinde ſup cõmiſſura apponere ẽplaſtrũ de ſinapi. ⁊ foꝛtius illo eſt fermetũ cũ cataridibus ſecũ miſtis cũ aceto foꝛti. ⁊ hec ſup loco dimittant. x. aut. xĳ. hoꝛis cũ bona ſtrictura. Deinde remoueat ⁊ veſice aperiant ⁊ ſup loco caules ad ignẽ moꝛtificate cũ axũgia poꝛcina ponant vt locus cõſeruet apertus: ſꝫ opoꝛtet vt de qnqꝫ diebus in qnqꝫ dies hec veſiccatio renouet vſqꝫ ad qͣdraginta dies ꝙ ſi hoc nõ cõtulerit cauterizet ſup cõmiſſura coꝛonali: fiat aũt hec cauterizatio cũ ferro ignito cãdẽte vſqꝫ ad oſſis ſupficiem: ⁊ fiat paulatine ſepe cũ ſtillo temptãdo. Põt ẽt fieri cauterio potẽuali: ſed actuale ẽ pꝛeſtãtiꝰ: lꝫ magis hoꝛrẽ dũ ⁊c.

Quinta intẽtio. ſ. catarri cõſtrictio ꝑficit cũ cõſtrigẽtibꝰ ſtati dicẽdis. Verꝝ Meſue repꝛhẽdit ſtolidos medicos q añ digeſtionẽ ⁊ mũdificationẽ cõe: imo in medio agitatõis huius modi cõſtrictiua admĩſtrant q̃ ſunt cã cumulatõis catarri: deinde diſruptiõis vehemẽtis: quapꝛopt' regl'r opando adminiſtrẽt poſt intẽtiões ſupꝛaſcriptas. Verꝝ dubitat meſue vtꝝ ĩ caſibus extremis. ſ. quãdo ex catarro timeremꝰ ſubitã ſuffocationẽ ſicut pluries vidi in. xxiiĳ. hoꝛis ſuffocari debeamus ꝓcedẽ cura regl'ari iã dcã an ſtati a cõſtringẽtibꝰ ĩcipe qũ egritudo non det inducias. Et in ſũma ſibi tutiꝰ videt r̃gimẽ diuerſiuũ qꝫ cõſtrictiuũ: nã regimẽ diuerſiuũ licet agitet mãm ⁊ multiplicet: tamen cõuertit multiplicatũ ad ꝑtem contrariam nõ timoꝛoſam. Ego vero licet credã obſequẽdũ ẽẽ ſm̃ pl'm ꝑ̃ceptis huiuſmodi medici diuini: tñ dicã que in his caſibus repi vtilia ⁊ q̃ nociua. Vocatus itaqꝫ ad hos caſus ⁊ inueniens ipos cũ tanta anhelituꝰ cõſtrictione vt nõ poſſent loqui: neqꝫ ẽt quaſi bibẽ ⁊ cũ continuo oꝛegmõe. ⁊ cũ facie liuida tẽdẽte in nigrã ⁊ cũ ſudoꝛe quedam ob anhelitus anguſtiam: ratus ſum hec tãta nocumenta ⁊ tam ſubita pꝛouẽire a catarro multo ⁊ ſubtili ſubito ad ꝑtes pulmonis ꝑ̃cipitato aut ad aliquas ꝑtes ob quaꝝ nocumentũ anhelitus impedit: ⁊ ſic eſſe in cõtinuo fluxu. quapꝛopt' eos ſtatui in aere libero luminoſo ad fridum declinante iniunxiqꝫ dietam tenuiſſimam: pꝛohibui eis omneꝫ locutionem ⁊ motum coꝛpoꝛeũ ſituauiqꝫ eos ſedentes pectoꝛe dilatato paꝝ pãnis coptoꝛ: cum nulla ſtrictura pãnoꝛũ circa collũ neqꝫ circa alias ꝑtes. Et ſibi dedi in potu ſirupũ de papauere cũ aqua iniubaꝝ ⁊ hoꝛdei ⁊ diapapauer aut diacodion. ⁊ interdũ apud magnã neceſſita-

tē vnā ex pilulis opiatis inferius describēdis aut parū filonij.
Et aliquādo ad anhelitū dilatandū posui vētosam sup spondi
libus pectoris. ⁊ aliquādo pectore existēte plectorico feci phl'o
miā: ⁊ vbi materia iciperet figi i aliquo mēbro nobili. ⁊ aliquādo
vētosaʒ i pulpis spatule ad diuersionē: ⁊ secūdū hūc modū fere
oēs euaserūt. Reliqui autē i qb⁹ pcessū ē cū eūantib⁹ ⁊ diuer
tētib⁹ ⁊ materiā agitātibus oēs piere. quomodo eni sperādum
est huiusmodi materiā tāto ipetu ad ptes illas pcipitatē posse
euacuari aut diuerti: immo huiusmodi materiā agitātia āplius
eam ad loca profunda fluere faciunt.

Cōstrigētia catarrū iuxta quitā itētionē alia sunt gargarisma
ta. Alia suffumigationes. Alia que retinētur i ore. Alia q̄ odorā
tur. Alia que ↄglutiūtur. Alia que lābūtur. Ex gargarismatib⁹
ad catarrū calidū. recipe aque ro. ℥. iij. cāfore. ℈. i. misce. Simili
ter aqua ↄcoctōis corticū papaueris ⁊ rosaꝝ cui si addaꝛ paruʒ
boliarmeni ē pstātior. nō tamē fiat huiusmodi gargarizatio ma
gno cū ipetu. Ad catarrū vō frigidū sbtulē cōfert gargarisma
cū vino ↄcoctionis olibani aut vnicis cui possunt addi nuces
cupressi. Ex suffumigijs ad catarrū calidū ē semē lini pus in
fusus i aceto p diē naturalē postea torrefactuʒ et suffumigatum
Sandaraca i aceto ifusa ē sblimis. Ad catarrū vero frigidū fiāt
suffumigia ex olibano ligno aloes sandaraca mistis vl' diuisis.

Nigelle quoqʒ torrefacte ⁊ trite suffumigatō ē mirabilis. Si
militer odor ipsius ligate i panno. Costi ⁊ nigelle suffumigium
est exptū: forme sicut auellane ex olibano storace sicca castoreo
vernice ligno aloe ana ptib⁹ equalib⁹ cōfecte cū resina puni aut
pice aut laudano suffumigate p ēbotū abscidūt fluxū catarralē.

Retēta i ore ad catarrū calidū sunt diacodion ⁊ diadragagā
tū diapapauer. Et cuilibʒ istoꝝ si addaꝛ lutū armenū i corpādo
cū pauco sirupo ↄ myrto efficitur pstātius: modicū cāfore tētū
in ore sistit catarrū ca. Sed ad frigidū cōferūt olibanū. Et si
militer spica i ore retēta. Cōfectio formaꝝ similiū lupinis que
retēte i ore sistūt catarrū ca. Recipe amili dragagāti amigda
laꝝ dulciū seminis papaueris albi ⁊ corticū eius gummi arabi
ci boli armeni ana. ℈. i. cōfice cū mucilagine psilij ⁊ se. cydonio
rum ⁊ si vis ipsam dulcorari adde diacodion. ʒ. i. Alie fortiores
Recipe olibāi. ʒ. i. myrrhe croci spice storacis sicce ana. ʒ. ʃ. opij
℈. i. fiāt ex eis forme pdicte ⁊ teneaꝛ vna ex eis in ore ⁊ nō ↄglu
tiatur saliua Ex odorib⁹ ad catarrū calidū ⁊ ad febrē adurētē
syncopalē aut pestilētialē sunt forme q̄ꝝ hec ē permistio. Recipe
faufel. i. auellane ide. Sādaloꝝ alboꝝ ⁊ rubeoꝝ an̄. ʒ. i. rosaꝝ. ʒ.
ii. ʃ. sandali mascatij. i. citrini. ʒ. iij. cāfore. ʒ. ʃ. boli armeni. ʒ. vij.
oia pter cāforā terrāꝛ sicut alcochol ⁊ ↄgitēꝛ cōterēdo cū aqua
ro. p hebdemodā vnā. ↄide misceat cū eis cāfora ⁊ fiāt poma q̄
tuor cū gummi arabico ⁊ aqua rosacea: hec odorata sistūt catar
rum ⁊ valēt i pestilētia curādo ⁊ pſuādo. sʒ cōſueꝛ i vase vitreo
in loco fcēti. ⁊ liniāꝛ sepe cū aqua rosacea pmistionis cāfore et
sandali citrini. sʒ ad catarrū frigidū cōferūt poma huiusmodi si
odoreꝛ. Recipe storacis calāite. ℈. v. al'. ℈. ʃ. olibāi masticis vni
cis ana. ℈. iij. costi spice ana. ℈. ij. ābre. ℈. i. laudani ligni aloes
ana. ℈. iiij. muschi. ℈. ʃ. fiat pomū vnū cū dragagāto ⁊ aqua ro.
damascena. Aliud ex iuētione Mesue. Recipe laudani. ℈. viij
ligni aloes. ℈. vij. galie muschate. ℈. vi. ābre. ℈. ij. muschi. ℈. ʃ. fiat
pomū vnū. Sūt eni nobilia ⁊ expta i cōfortatione cerebri ⁊ cor
dis frigidi. Res autēʒ q̄ lābūꝛ ad catarrū calidū sunt diadra
gahātū diapapauer diacodiō cū bolo armēo vt s̄. Sʒ tus ⁊ myr
rha ↄglutita sistūt catarrū frigidū. Cōfectio pilulaꝝ sistētium
oēʒ catarrū. ℞. turis masculi. ℈. i. myrrhe opij croci ana. g. vij.
succi ligritie. ℈. i. fiāt. vij. pilule cū aqua ro. ⁊ deꝛ. i. tēpore somni.

Pilule alcaiber ↄscriptōne Alexādri medici apd Mesue i fi
ne ca. ↄ catarro sunt pstātissime. ⁊ p alcaiber itelligiꝛ cynoglosa
siue ligua canis.

Correctio vero accidētiū catarraliū iuxta sextā itētionē pficiꝛ
p varietatē nocumētoꝝ q̄ inferūt ipse catarrus ↄ qb⁹ i sequenti
bus videbiꝛ si deus voluerit. ⁊c. Alman.

Pann⁹ tūc calefaciēd⁹ ē ⁊ capiti supponēd⁹ i q̄ tā
diu moreꝛ donec eger calorē i capitis pfunditate sen
tiat penetrasse. Deide nigellā odorare icipiat. ⁊ puo
ceꝛ sternutatio. ⁊ caueat ne supiu⁹ iaceat: et comedat
parū: a vino quoqʒ oio abstineat. Jo.

Pān⁹ tūc calefaciēd⁹. Hic ponit curā. Et pmo catarri. se
cūdo corize. Secūda ibi. Quod si cursus. Prima i tres. Nam
pmo pōit curā catarri leuis magis respiciētē causam q̄ʒ catarrū
Secūdo ponit curā catarri fortis. Tertio p cura catarri iuetera
ti remittit nos ad ca. ↄ tussi. Secūda ibi. Quod si passio. Ter
tia ibi. Si vō tussis. Jn pma parte curat catarrū leuē a pauca
materia pēdētē cū pāno calefacto grosso cōprehēdēte totum ca
put collū ⁊ ptes vicinas qd tā diu ita calidū teneaꝛ. aut totiens
appliceꝛ dōec eger sentiat caliditatē i pfundū capitis penetrasse
Hoc fit maxime ad remouēdū nocumētū ipsum ab aere frigi
do ⁊ vēto ⁊ ad resolutionē materie q̄ pauca ē. Secūdo odoret
nigellā ad easdē itētiones. Tertio puocet sternutationē confi
dēs materiā paucā p illā regionē posse diuerti. Quarto ordinat
regimē cauēdo ne eger supin⁹ iaceat ne materia ad posteriora
capitis pcipiteꝛ ⁊ vinū phibet. Almansor.

Quod si passio ex appositōe pāni calidi alleuiata
nō fuerit: nec minuiꝛ p ipsum: fiat phlebotomia ex ce
phalica: ⁊ soluaꝛ natura ex reb⁹ q̄ nō exasperāt sicut
hec ↄcoctio quā i potu sumere ↄbeꝛ q tusiʒ patiꝛ: et in
pectore aspitatē habet ⁊ idiget vētris solutione q̄ re
cipit iuiubas. xx. sebestē. xxx. passulaꝝ enucleataꝝ. ʒ. x.
violaꝝ siccaꝝ. ʒ. iiij. radicis liquiritie fricate. ʒ. v. ficus
citrinas. x. coquātur i. iij. lb. aque donec redeāt ad. i.
et colentur et in colatura dissoluantur casie fistule. ʒ.
vij. tereniabin. ʒ. x. Jo. Ar.

Quod si passio. Hec curat catarrū fortem. Et pmo sine fe
bre. Secūdo cū febre ⁊ vbi timeꝛ materiā figi i aliquo mēbroꝝ
spiritualiū. Secūda ibi. Quod si nec phlebotomia ⁊c. Jn pri
ma pte pmo curat hūc catarrū p phlebotomiā ⁊ p medicinā sol
uētē leniēdo ex qb⁹ arguiꝛ hāc materiā euacuādā eē calidā. De
scriptio autē hui⁹ medicine solutiue satis ē maifesta. Al.

Quod si neqʒ phlebotomia profuerit neqʒ vētris
solutio ⁊ inde ad pectus materia descēderit ⁊ cōmo
ueātur tussis ⁊ febris: illico fiat phlebotomia de me
diana. Et patiens a carne abstineat ⁊ vino: ⁊ in potu
sumat aquā hordei ⁊ muraba violatū quādiu calor
fixus pseuerauerit ⁊ tussis fuerit sicca ⁊ aspera. Sed
postquā calor qeuerit ⁊ tussis mollificata fuerit ⁊ scr
are inceperit huius decoctio quaqʒ die cū muraba ui
olato dāda est donec pect⁹ mūdificeꝛ ⁊ tussis sedeꝛ
et vox clara reddaꝛ que recipit ficus citrinas. v. iuiu
bas. x. sebestem. xx. passulaꝝ albaruʒ enucleatarum. ʒ
. x. liquiritie excorticate. ʒ. v. coquātur vsque ad disolu
tioneʒ et colētur deinde: et dentur omni die. ℥. iij. cum
muraba violato. ʒ. v.

Jo. Ar.

Quod si nec phlebotomia ⁊c. Ponit curaʒ catarri cū fe
bre ⁊ qum incipit imprimere in aliquo mēbrorum spirutualiuʒ
dicens q̄ si phlebotomia cephallice nec ventris solutio de qui
bus dictum est profuerit ⁊ materia ad pectus descendit cōmo
uēs tussim fe. reitteretur illico phlebotomia: ⁊ hec debet esse ex
vena cōi vt simul a capite ⁊ pectore eūet. ⁊ patiēs abstineat a car
ne ⁊ vio: imo bibat aquā hordei cū muraba violato. i. cōdito vl'
sirupo ↄ viol'. ⁊ hoc q̄ʒdiu calor fixus idest febris fortis pseue
rauerit ⁊ tussis fuerit sicca. i. sine sputo: ⁊ aspera materia nō dige
sta. Sʒ qescēte fe. ⁊ tussi mollificata: Et qū eger screare ceperit
materia iā digesta ↄcoctō ifrascripta ē sumēda cū sirupo viol' vs
que ad pectoris mundificationem et vocis claritatem. De
scriptio autem huius ↄcoctionis et simplicia sunt satis māifesta

Almanſor.

Si vo tuſſis iueterauerit diuq̃ pmãſerit tũc oſtendem⁹ q̃lr curãda ſit: qũ d tuſſis cura tractabim⁹. Jo.

Si vo tuſſis. Remittit nos ad ca. d tuſſi p cura catarri inueterati.

Almanſor.

Quod ſi curſus i narib⁹ diu pſeuerauerit ⁊ non fuerit calor: fluxus erit rſtrigẽd⁹ ſuffumigãdo nares per traiectoriũ. Et ſi qd p nares effluit ſubtile ac acutuz et citrinũ fuerit ſuffumigatõ fiat ex ſulfur pus i aceto infuſo et poſtea ſiccato: aut ex fabis: aut hordeo excorticatis ⁊ i aceto pus iſuſis ⁊ poſtea ſiccatis: aut ex zuccaro albo ⁊ ſandalo albo. Quod ſi neq̃ calor neque rubor i facie fuerit ſuffumigatio fiat ex coſto: aut ture: hec nãq̃ ſuffumigatio fluxũ rſtrigit. Jo.

Quod ſi curſus. Hic curat corizã prio fridã cuius tamẽ curã cõplet in fine capl'i ſuffumigãdo nares calore neq̃ rubedie exiſtẽte in facie cũ coſto herba calida ⁊ ſic in ſecũdo ⁊ ture ca. ⁊ ſic in prio. Si vero coriza fuerit calida qd cõprehẽdit ex calore ⁊ rubedine faciei ⁊ q2 illud qd egredit per nares eſt ſubtile acutũ ⁊ citrinũ tũc fiat ſuffumigatio ex ture prius in aceto iſuſo cuius caliditas frangit p acetũ ⁊ ex fabis ⁊ hordeo excorticatis pus in aceto infuſis: poſtea ſiccatis: remanet. n. in eis virtus cõſtrictiua ppter acetũ: aut ex zuccaro albo ⁊ ſandalo albo frido ⁊ ſic. in ſecũdo: zuccarũ aũt fere ẽ tẽperatũ ⁊ poſſũt ad inuicem pmiſceri cũ aqua ro. aut pauco aceto faciẽdo formulas ex qbus fiat ſuffumigatio. Quãdo aũt hec remedia Raſis ſint adminiſtrãda ſatis patere poſſet ex ſuperius dictis.

Capl'm de ophthalmia.

Um Ea q i oculis alba ſũt ⁊c. Poſt q̃ Raſis i pcedẽtib⁹ egit d paſſioĩbus cerebri ⁊ neruoꝝ. Hic agit de paſſioĩb⁹ oculorũ icipiẽs ab ophthalmia. Pro quaꝝ notitia pmittẽdũ q oculus eſt mẽbrũ inſtrumẽtale in ſupiore parte corporis ſituatũ aqueũ rotũdũ ex ſeptẽ tunicis ⁊ tribus hũorib⁹ cõpoſitũ ſex muſculis motũ vno duobus vel trib⁹ muſculis ſuſtẽtatũ ad vidẽdũ finaliter ordinatũ. Hz. n. primo cõiũctiuã vndecũq̃ oculũ circũdãtẽ pterquã in parte anteriori vbi eſt cornea q cõiunctiua orit a gingiamatre. Eſt deinde cornea vndiq̃ circũdãs oculũ poſt cõiunctiuã q in parte anteriori dicit cornea ad ſil'itudinẽ cornu in pte poſteriori ſcli rotica. i. dura ortũ habẽs a dura matre ⁊ hec in pte anteriori ex directo pupille eſt groſſa ex quattuor pelliculis cõpoſita q tamẽ p anatomiã nõ facile diſtingui poſſunt ⁊ i pte anteriori nõ ẽ colorata: ſed peruia ⁊ diaphana poſtq̃ ſeqt vuea ortũ habens a pia matre ſic dcã ad ſil'itudinẽ grãi vue a quo capulus eſt euulſus: ⁊ hoc foramẽ vue dicit pupilla: poſterius aũt dicit ſecũdia. Eſt deinde aranea poſterius dicta aretia ortũ habẽs a neruo obtico que nõ imediate ſequit vueã ſed inter eã ⁊ vueã mediat humor albugineus lz in pte poſteriori ſequat ſecũdina hec ita q̃ circũdat imediate hũorẽ cryſtallinũ ⁊ vitreũ. Ex hũoribus aũt primũ occurrit albugineus ad ſil'itudinẽ albumis oui q eſt maior ceteris in quãtitate poſt quẽ ſeqt cryſtallinus nõ imediate ſed mediãte tunica aranea q cryſtallin⁹ dictus ẽ ad ſil'itudinẽ cryſtalli ⁊ dicit grãdineus ad ſil'itudiuẽ grãdinis aliqualit dur⁹ rotũdus i pte anteriori vbi recipiũt ſpẽs viſibiles aliq̃lit plan⁹ in eo. n. pficit viſio in pte poſteriori figure pyramidalis circundatus ẽm ptẽ poſteriorẽ a vitreo a quo nutrit ſic dict⁹ ad ſil'itudinẽ vitri liquefacti: ⁊ ſic ſufficiat de anatomia oculi q licet dicat cõponi ex ſeptẽ tunicis tñ in veritate non ſunt niſi quattuor ſz ſunt ſeptẽ ẽm denominationẽ. Verũ Ga. addit quartũ humorẽ quẽ dixit cõtineri inter vueã ⁊ corneã quẽ lucidũ ethereũ appellauit: Sed ceteri dicũt hãc eẽ ptẽ albuginei p foramẽ vue egredientis vſq̃ ad corneã. Triplex eſt regimẽ oculis adhibẽdum ſ. qd debet oculis iculpate ſanis ſiue tẽperati ſint ſiue diſtẽpati. Regimẽ pſeruatiuũ qd debet oculis culpate ſanis ⁊ neutris. Regimẽ curatiuũ qd debet oculis egris ⁊ neutris. Primũ vo ẽm Meſue cõplet qnq̃ modis. Primus pſeruat ſupficiẽ oculi terſione dicẽti ⁊ naturali: ⁊ hoc faciũt medicine abſterſiue hñtes mediocritatẽ ⁊ tẽperiẽ in torſiõe ſicut ſucus feniculi: ⁊ ẽ pprium ⁊ ſil'r collyriũ ex eo cuius eſt hec deſcriptio. ℞. ſucci feniculi depurati per reſidentiam eius ⁊ facilem coctionem ipſius in vaſe eneo cũ minimis auri puri ſicut, in . i. ℥. ſucci feniculi poneret v. folia auri ⁊ poſt ſufficiẽtẽ collationẽ ipſius accipiat de ipo. ℥. i. mellis puri clari. ʒ. iij. ⁊ buliãt iterũ ebullitõe vna ⁊ colet ⁊ ponatur in ãpula vitrea ⁊ ſuſpẽdat in ſole ⁊ pmutet de vaſe in vas abiiciẽdo ſemp hypoſtaſim ⁊ diſtillet ex eo i oculo ẽm exigẽtiã: cuſtodit. n. ſanitatẽ oculi ⁊ abſtergit ipm ⁊ clarificat viſuz ⁊ quandoq̃ depurat tãtũ in ſole abſq̃ decoctione ⁊ ẽ eſt exptũ. Et ad hoc valet ſuccus memithe ⁊ eſt ſpẽs chelidonie ⁊ eẽt magis proprius in oculis calidis: ⁊ cũ hoc oz tueri oculũ a fumo puluere flatu vẽtorũ nimia aeris in equalitate ⁊ ab his q faciũt oculum ſeneſcere ſicut coitus labor plurimus fletus excedẽs mẽſuram ebrietas ſõnus plurimus nimie vigilie ſõnus ſupra repletionẽ ⁊ cauere a cibis ⁊ potibus vaporoſis turbidis ſicut caules porri acrumina ſalſa fabe lẽtes ⁊ oĩa cõturbãtia ſanguinez ⁊ ſpũm.

Jtẽ feniculus verbena roſa chelidonia ruta. Ex his fit aqua q lumina reddit acuta. Si hec aqua ex his. v. diſtillata pſeruetur i vaſe eneo acqrit ab eo abſterſionẽ: verũ vbi miori indigeremus abſterſione cõſeruet in vaſe vitreo. Aliud colliriũ viſũ acuens ⁊ oculi ſanitatẽ cuſtodiẽs. ℞. ſucci feniculi. ʒ. xl. ſucci rute. ʒ. xx. ponat in ampulla vitrea cũ. ʒ. xv. mellis clari obturet orificium eius ⁊ dimittat in ſole p tres mẽſes abiiciẽdo fecẽ eius bis vel ter in mẽſe. Si aũt opus eſſet minori calefactõe addat huic ſucci granatorũ dulciũ ⁊ acetoſorũ ana. ʒ. x. ⁊ dimittat in ſole vt. ſ.

Antimoniũ quoq̃ lotũ ⁊ tutia ppata cũ aq ro. ⁊ aqua feniculi permixta ſanitatẽ oculi calidi cõſeruat.

Scda res cõplet cũ medicinis q alterãdo cuſtodiũt ſanitatẽ oculi. ſ. calefaciendo infrigidando hũectando ⁊ exiccando: ſed temperatum cum ſimilibus in gradu ⁊ forma cõſeruamus calidum vero cũ frigidis frigidũ cũ calidis hũidũ cũ ſiccis ⁊ ſiccũ cũ hũidis. Hec. n. ſunt virtualiter ſil'ia ⁊ nõ formaliter. Eligãt aũt ex his q oculi ſunt propria p virtutẽ q̃rtã ſicut eſt tutia i exiccando viola pſiliũ ⁊ albumẽ oui in humectãdo: feniculus in calefaciẽdo: roſa in infrigidãdo. Tertia res cõpletur p medicias conſeruantes ſanitatẽ eius in compoſitionem: licet ſuperficies contineatur ſub compoſitione. Et hoc faciunt omnes medicine cõfortãtes pforationẽ ⁊ cõcauitatẽ ptiũ eius ⁊ nõ ſinentes fieri oppilationẽ pupille nimiã dilatationẽ: ſtraboſitatẽ ⁊ ſimiles. Siue ille medicine ſint euacuãtes ſiue reſoluẽtes ſiue cõfortantes cũ pprietate ⁊ ſtipticitate moderata. Quarta res completur cũ medicis cõſeruãtib⁹ vnitatẽ ⁊ phibitionẽ oĩuz cãrũ q poſſũt ſoluere cõtinuũ ſiue pmitiue ſint ſiue corporee. Quinta res cõpletur p medicias multiplicãtes ſpũm viſibilẽ ⁊ ipz illuſtrãtes ſicut ſunt carnes aſſate aut elixe aialiũ viuẽtium de rapina: ⁊ ſorbere iura eorũ ⁊ proprie pice. Jtẽ ius ſerpentũ nõ venenoſoꝝ ⁊ caro ipſorũ comeſta confortat viſum. Jtẽ cerebella hedorum ⁊ gallinarũ. Jtẽ vinũ albũ aromaticũ ſubtile ⁊ alia generãtia ſanguinẽ clarũ. Ex maxi e aũt ſplẽdidãtibus viſuz ⁊ ſpiritum viſiuũ ſunt margarite Ariſtoteles inſtruẽs Alexãdrũ regẽ ingt frequẽtatões pectis: ⁊ pprie eburnei ſup caput vapores viſum ipediẽtes euertũt ad cuti ne viſui obſint. Jtẽ aſpectus rerũ viridiũ in loco multe tẽperiei viſuz corroborat ⁊ oculi fatigationẽ remouet. Et ex pprijs in hoc eſt ſmaragdus. Jtẽ iuuuxit poſt oculi de fatigationẽ ingredi domũ obſcurã nõ multe tenebroſitatis ⁊ intueri p feneſtras in qbus ſit aliqd puiũ viride. vel intueri aquã clariſſimã i vaſe viridi exiſtẽtẽ ⁊ ſubmergere ipos oculos in ipa. ſed hoc fiat tpe calido ⁊ exercitatio legẽdi litteras mediocres pulchras viſũ corroborat: ⁊ oculi ſanitatẽ cuſtodit. Et ex proprijs i cõfortatione viſus ⁊ proprie vbi hũores ſint groſſi viſcoſi eſt vſus aceti ſqllitici. Jtẽ trifera magna ⁊ trifera mior ⁊ proprie cũ quarta parte pulueris herbe adhil: ⁊ eſt herba habẽs folia ſimilia tamariſco. ⁊ theodoricũ ad hoc multũ confert. Jtẽ pilule lucis euacuando ſunt pprie. Et chebuli conditi euacuando ⁊ confortãdo. Electuarium ſublime cõſeruans ſanitatem oculoruz ⁊ cõfortans ſpiritum viſibilẽ in claritate ſua. ℞. herbe adhil aut loco eius eufragie. ℥. ij. ſemis feniculi. ʒ. v. macis cubebe cinamomi piperis lon. gariofili. ʒ. i. pulueriẑetur ſub

tilissime ꝛ accipe mellis dispumati. ℔.i. succi feniculi cocti ꝛ depurati succi rute depurati ana. ℥.i. succi chelidonie. ℥.ß. coquantur succi cum melle vsqꝫ dum mellis tenuis hēant spissitudinē ꝛ secū misce spēs ꝛ conseruetur in vase vitreo cuius dosis est. ʒ. iij. alleuiando cenam vel dimittendo: ꝛ similiter sumat in mane.

Regimē ꝓseruatiuū cōplet̄ prio gnāl̄r cauēdo ab oibus q̄ possunt ledere oculos ꝑm cōplōnē cōpositionē ꝛ vnitatē ꝛ spiritus de qbus pro magna pte dictū est supius. Et adhibēdo regimē cōtrariū lapsui i quē oculus est pnus labi: hoc aūt cōsistit in cognoscēdo cām lapsus: illud. n. ꝑm plīm ē aut pp defectum oculi aut totius aut alicuius mēbri oculo cōicantis ꝛ h̄ pp nocumētū in cōplexione cū mā: aut sine cōpositiōe aut vnitate. Si ergo defectus sit pp cōplexionē sine mā alteratione indiget cū cōtrarijs sicut supius dictū est. Si vero sit cū mā aut ista tm̄ ē i oculo aut in ptib⁹ sibi cōicantib⁹: Si sit in oculo solum educat̄ aut insensibil̄r p resolutionē ad qđ cōfert sucus ꝛ aqua feniculi ꝛ sarcocola. aut sensibil̄r p lachrymas: Ad qđ cōfert sal. ꝛ sal armōiac⁹ vt si i oculo iniciat̄ aq̄ ro. salita cū sale aut sale armōiaco Si vero sit in ptib⁹ sibi cōicātibus q̄druplici regimie idiget euōne. s. diuersione fluxus iterceptiōe. ꝛ oculi cōfortatiōe. Euō āt fiat cū phlebotōijs aut pharmatijs ꝑm exigētiā māe peccātis q̄ respiciant vtrūqꝫ mēbrū mittēs ꝛ suscipiēs. Diuertat̄ ēt mā oi genere diuersionū siue euōne siue fricatiōibus vētosationib⁹ lotionibus ꝛc. Et cū euōne sicut clisterib⁹ masticatorijs caput purgijs gargarismatibus phl'omijs venarū nocre venaꝝ post aures tēpoꝝ frōtis ꝛ eaꝝ q̄ sunt in cute capitis nec nō ꝓuocatōne flux⁹ sanguis nariū hemorroidalis ꝛ mēstrualis. Et ex hoc genere sunt sedagina posita in colo vbi cōiungit̄ capiti cauteria in cornibus posterioribus ex directo oculoꝝ cauteriū in cōmissura coronali. Interceptio aūt fluxus ꝑficit̄ aut cum appositis fronti ꝛ tēporib⁹ aut cū laqueatione venarū ꝛ arteriarū ꝑm qđ dicet̄ in curatiōe ophthalmie. Cōfortet̄ aūt oculus cū his q̄ sūt propria tā interius q̄ꝫ exterius applicitis moderate stipticitatis de qbus in regimie cōseruatiuo dictū fuit. Si vero nocumētū sit in cōpositione ꝛ vnitate studēdū est cōfortationi oculi cū iā dictis: Et ne hūores ad oculū ꝓfluāt cū intētiōibus de qbus statī dictū est. Nocumētū aūt in spiritibus pōt eē aut ꝓpter ipoꝝ paucitatē aut pp ipoꝝ grossitiē ꝛ turbulētiā. Prio āt subueniēdū est cū cibis boni nutrimēti paucaꝝ supfluitatum ꝛ bono vīo subtili odorifero. Secūdo āt nocumēto subueiat̄ cū his q̄ clarificāt sanguinē ꝛ spūꝫ ꝛ ipos spiritus illustrāt de qbus supius dictū est ꝛ dicet̄ in sequētibus in debilitate visus. Et ne spūs pacificet̄ cauēdū est a phlebotomijs ꝛ alijs modis extrahēdi sanguinē ꝛ a coitu labore nimio ꝛ ab aspectu rerū radiosarū ꝛ splēdidarū ꝛc. Tertiū aūt regimē patebit i sequētib⁹. De ophthalmia aūt p̄mittēduꝫ qd nois ꝛ qd rei. Dicit̄. n. ophthalmia ab ophthalmos grece qđ idē est q̄ oculus latine inde ophthalmicū. i. medicamē oculare obthalmicū aūt est medicamē faciēs sternutationē. Diffinitiue aūt est apa in oculo. s. in coniunctiua oculi ꝛc. Alman.

Um ea q̄ in oculis alba sunt in rubedinem mutata fuerit fluxeritqꝫ lachryme ꝛ i angulis oculoꝝ lachrymalib⁹ lippitudo collecta fuerit dicemus tūc egrū pati ophthalmiā. Et quāto plus synthomatū vehemētia. aut iporū affuerit mioratio tanto est ophthalmie fortitudo aut ipius debilitas. Deterior aūt ophthalmia ē cū alba oculoꝝ videtur iflata ꝛ adeo eleuata: vt oculoꝝ coopiat nigredinē ꝛ palpebre inuersentur. Jo.

q Um ea Que i oculis ꝛc. Istd capl'ꝫ diuidit̄ i ptes duas. In p̄a agit đ ophthalmia theorice. In secūda pratice. Scđa ibi. In principio vero. Pria in tres. In pria ponit signa. In secūda ibi. Et quāto plus. Ponit signa fortitudinis ꝛ debilitatis eius. In tertia ibi. Deterior aūt. Ponit signa ophthalmie pessime. Que dicit in omnibus ptib⁹ nota sūt ꝛ āplius notificabūt̄ ex dicēdis. Synthoma duo iportat: aut accidēs sequēs egritudinē ꝛ taliter sumitur hic. Aliquādo significat motū ipetuosuꝫ nature cōtra morbū idistinctū cōtra crisiꝫ laudabilē. Sinthoma. n. grece piculum ꝛ ruina latine.

De spetieb⁹ ophtalmie. Sciēdū q̄ duplex ē ophtalmia vera ꝛ nō vera ab. A. dicta ꝯturbatio q̄ nō ē verū apa: sꝫ quedam oculi rubedo pēdēs a cā p̄mitiua. Vera āt hꝫ triplicē spetiem secūdū magis ꝛ min⁹ differētē q̄ ꝓpter spetiēs apellāde nō sunt q̄ magis ꝛ min⁹ nō variāt spetiē. vna ē maxima i q̄ cōiunctiua tm̄ eleuat̄ vt coopiat corneā ꝛ palpebra iuersat̄ ne oculū tegere possit ꝓueiēs secūdū plurimū ex sanguine phl'atico ꝛ i oculis eminētib⁹ q sunt facilius materieꝝ susceptiui cū magna phlectoria corporis ꝛ capitis đ q̄ Rasis i litera. ꝛ hec grece vocatur chimosis. Arabice v̄o alguardenigi ꝛ hec nō solū fit a materia ca. sꝫ phlegmatica ꝛ melācholica: Existimo tamē ipsaꝫ non fieri a materia coolerica ꝛ plurimū accidit ifantib⁹ licꝫ i adultis etiam videri. Est ꝛ alia spetiēs ophthalmie q̄ ē parua a pauco pēdēs humore ꝛ p ꝯsequēs dat̄ tertia spetiēs iter has media. Et đ spetieb⁹ ophthalmie ē que habēt piodū secūdū piodū generatōis materie ꝛ effusiōis ei⁹. Solēt ēt spetiēs ophthalmie assignari sex secūdū hūores a qb⁹ pēdēt silicꝫ sanguinea cholerica phlegmatica melancholica aquosa ventosa.

Sed nūc đ causis ei⁹: p̄mo generalib⁹ efficiēte māli formali ꝛ finali. Causa efficiēs ophthalmie tā añs q̄ꝫ cōiūcta sūt humores ipi ꝛ nō sunt causa materialis q̄ ophthalmia ē accidēs ꝛ accidēs nō potest generari ex subā tāqꝫ ex cā materiali. ophthalmia itaqꝫ nꝫ aliqđ apostema nꝫ aliqs morb⁹ q̄n sint accidētia habēt humores ꝓ materia sua ex q̄ generet̄ nisi tm̄ morb⁹ i numero. Cause efficiētes p̄mitiue sunt extrisece a sex reb⁹ nō naturalib⁹ ꝛ sibi ānexis sumpte necnō alijs in debite occurrentibus

Causa ophtalmie materialis i qua nō ex qua ē ipsa cōiūctiua causa formalis ē ipse humor al' tumor cā final' vt oculum destruat ꝛc.

Sed nūc đ modo euēt⁹ ophthalmie dicēdū ē. Potest enī dupliciter generari p viā paulatie ꝯgestiōis ex supfluitate nutrimēti ipsi⁹ cōiūctiue: ꝛ ēt ex nutrimēto male cōuerso q̄ non resoluūt̄ sed i dies paulatine ꝯgerūt̄ vt tādē apostema faciāt qđ secūdū plurimū ē frigidū. Et generat̄ ēt p viā đ fluxus maxie ex capite: aut p ptē extrisecā mediātib⁹ venis ꝛ arterijs hūores ad ꝯiūctiuā đferētib⁹: aut p ptē itrisecā. s. p foramina orbite ad cerebꝝ terminata p que musculi ꝛ nerui obtici ad oculū veniūt. Et tunc hūores a cerebro ꝛ pāniculis veniūt itrisecis: secūdum tamen plurimū ē p ptē extrisecā ꝓpter colligationē ꝯiūctiue cū gigiamatre a q̄ orit̄. Aliquādo ēt materie veniūt oculo ab alijs mēbris: et ꝓprie qū oculo cōsecuta ē malitia cōplexionis ꝛ fecit eum susceptiuū materieꝝ ꝛ ē đbilis. aut ex generatōe. aut ex tēpe. Nūc āt de signis.

Cognoscitur ophtalmia in genere per tumoreꝫ grauitatem doloreꝫ ruborem. Sꝫ spetiēs tres differentes secūduꝫ magis et minus cognoscūt̄ per visum. Spetiēs vero distīcte secunduꝫ humores cognoscūtur q̄ sanguinea ē notabiliter rubea cum tumore notabili dolore grauatiuo ꝛ extensiuo magis q̄ꝫ pungitiuo cū multitudine lachrymarū. aut mediocritate lipitudinisqꝫ multitudine. et ceteris signis arguētib⁹ dominiū sanguinis i corpore et capite ꝛc. Cognoscitur chol'ica per rubedinē clariorē vergētē ad citrinū cum paruo tumore dolore acuto pungitiuo effusione lachrimarum acutarum. pauco lippitudinis paucaqꝫ oculi glutinatione. Cognoscitur phlegmatica per colorē rubeū vergētem ad album cum paucissimo dolore extensiuo. aut grauatiuo non pungitiuo cum paucitate lachrymarum non acutarum: ꝛ multa lippitudine ꝛ viscosa ꝛ similiter cognoscitur aquosa sed est tumor magis mollis ꝛ minor viscositas lippitudinis in ceteris similatur phlegmatice. Cognoscitur melancholica p ruborem vergentem versus fuscum cum pauco tumore. paucissimis lachrymis. pauca lippitudine ꝛ minuta sed dura. Cognoscitur ventosa quia est sine lachrymis. sine lippitudine sine grauitate ꝛ per euaporātia facile remouibilis.

Signa temporum ophthalmie sunt quia in principio est tumor paruus a pauco pendens humore cum pauco rubore: ꝛ est fluxus lachrymarum subtilium sine lippitudine paucaqꝫ

oculi iuiscatione. In augumēto apparet maior tumor: ꝛ rubor
lachrymeq; ingrossant fiuntq; tenaciores: ꝛ apparet notabilis
lipitudo notabilisq; oculi iuiscatio. In statu est maior tumor
qui ꝺbet eē. sed forte rubor tēdit ad albedinē quādā. lachryme
fiūt grossiores ꝛ viscosiores maior lipitudo maiorq; oculi iui
scatio. In ꝺclinatione hec oīa minuūt. Sed quia q̄daʒ lip
pa significat grossitiē ꝛ viscositatē materie: quedā digestionē. in
ter vtrāq; ē quatuor signis distiguendū: nā ꝓueniēs ex grositie
mãe fere stati appar; a ꝑncipio. ꝛ cōiter i ophthalmia phlegma
tica a ꝑdominio. Et apparet qū nōduʒ ē nʒ ꝑcessit vehemen
tia accidētiū excepta grauitate. ꝛ grana eius sunt minuta. Et q̄r
to nō attinēt relucētie. Et quattuor signa his cōtraria sunt in il
la que ꝓuenit ex digestione materie. Nō eiʒ apparet nisi post
ꝓcessum egritudinis ꝛ post vehemētiā accidētiū. s. aut qū ē aut
cū ꝑfuit. Et grana ei⁹ sunt grossa. ꝛ attinet cuidaʒ relucentie.
Qua ꝓpter nota ꝙ lippa ē sūpfluitas quarte digestionis ocu
li: lʒ i oculo ophthalmico ꝓ parte ꝺcidat ab hūore faciente oph
thalmiam.

Sʒ cuidā forte videbit dubiū pp q̄ꝺ speties ophthalmie fri
gide rubēt qū cetera apata ab humorib⁹ frigidis pēdētia nō ru
beāt. cui⁹ cā duplex ē. Prima sumpta a dolore. Est ei ocul⁹ val
de sensibilis ꝛ pp dolorē mult⁹ san. ꝛ spirit⁹ ad cōiūctiuā trahūt
qui ibidē cōtēti i venis ipsius cōiūctiue ꝺāt cōiūctiue colorē ru.
lʒ n̄ apostemēt ex q̄ fit ꝙ humor apostemās ꝛ si frigid⁹ sit ꝺpac
cidēs tamē calefit. ꝛ p cōsequēs fit magis illuminabilis ex pre
sentia san. et spirituum. Secunda cā sumit a multa albedine
cōiūctiue: i q̄ oīs rubedo eueniēs facile discernitur. Cogno
scit mod⁹ euētus ei⁹ p venas et arterias extrinsecus q̄r ineniūt
tumētes vl' aliqua ipsaꝝ. Et si arteria ē magis pulsans cōsue
to. palpebra ipsa tumēs aliq̄liter apparet. ꝛ similiter loca sibi ꝓ
piqua. Et hoc signū ē ꝓpriū. Si āt materia fluit p partes in
trinsecas multotiēs fit frequēs sternutatio. ꝛ dolor ꝑus icipit
a ꝑfūdo oculi ꝛ pte posteriori ei⁹ q̄ʒ videat ophthalmia

Pronosticū ophthalmia si recte curet secūdū plurimū sanat
nisi que maxime ē: frequēter eni pducit ad putrefactioneʒ oculi
et aliū tādē ad mortē putrefactione igrediēte ad cerebꝝ p muscu
los ꝛ neruos obticos. frequēter pducit ad exitum vuee cornea
disrupta p corrosionē aut putrefactionē. Secūdū pronosticū
Quando ꝓlōgat ophtalmia secūduʒ plurimū pducit ad vlcera
tionē: vl' aliquod vestigiū i oculo ꝺreliquit. Cā eiʒ ꝓlōgationis
est sumpta ex duob⁹ ꝑncipaliter: Prima ex materia q̄ icessāter
profluit ad oculū. aut pp multitudinē ei⁹. aut oculi ꝺbilitatē. aut
viaꝝ amplitudinē. Secūda cā ē aliquod nocumētū iā ipssuʒ
difficulter remouibile sicut vlcus i oculo. aut sanies ītro corneā
aut aliq̄ mal a materia i tunicis iphiltrata. aut scabies aut pili
palpebraꝝ. Tertiū ꝓnosticū dolor multū ꝓlōgat⁹ in ophtal
mia pessimū: significat eni aut materiā acutā corrodētē aut mul
tuʒ extēdētē. aut maturatōʒ. aut vaporē grossū sb tūicis reclusū
sed hic minus malū ꝛ vaporatiōib⁹ sedat. Cuius doloris qua
druplices cās distigue p spēs doloris aut acuti pūgitiui ꝛ mor
dicatiui aut grauātis extēsiui aut pulsatiui sine grauitate ꝛ pfora
tiui: atq; aliis signis significātibus acuitatē mãe ꝛ multitudinē.
Ex signis ēt significātibus maturationē i sequēti ca. de vlcerib⁹
dicēdis. Quartū ꝓnosticū in regiōib⁹ meridiāis ꝛ tēporib⁹
calidis ꝛ hu. frequēter accit ophthalmia: ꝛ facile curat in contra
riis ꝟo ecōtra. Quintū ꝓnosticū cū ꝑcedit hyems septētrio
nalis ꝛ seq̄t ver meridiōale ꝛ silr estas multiplicāt ophthalmie
ꝛ multo magis multiplicant: si ecōtra tēpora se habuerit ꝛc.

Cura ophthalmie nō ꝟe a cā primitiua.

Cura cōturbatiōis ꝑficit remouēdo cāʒ post cu
ius remotionē si aliq̄d in oculo remanet i
pressuʒ caliditatis aut frigiditatis aut alteri⁹ dispōnis ꝑ
ter nām cū cōtrariis rēoueat applicitis in oculo ꝛ ptibus adia
cētibus. Et in sūma curet cura pricipii ophthalmie vere de q̄
stati ꝛ cū aplicitis ꝛ cū phlebotomia si expedierit: ꝛ inter cetera
sōnus prolixus laudat: q̄r dolorē sedat ꝛ hūoruʒ agitationem.
Et siq̄d nocumēti ipressum est corrigit ꝛ marie remediis cōgru
entibus ꝑapplicitis. Et si fuerit ꝑcussiōe prius iniciat in oculo
ꝛ desup albumē oui cū aqua rosacea cōcussa: ꝛ tādē sanguis co

lūbe vt inferius interfati ad sanguis resolutionē. Et si dolor in
staret ꝑmissa phlebotomia fiat oculi fomētatio cuʒ philtro aut
spongia pāno subtili lineo inuoluta ꝛ ifusa i lacte ꝛ oleo ro. de
bite calidis ꝛ bene exꝑssa oculo dolēti sepe applicita ꝛc.

Cura vere ophthalmie triplex exigit regimē vnū circa cām an
cedētē. Alterū circa cām cōiūctā actu faciētē ophthalmiā. Terti
uʒ ē vtrisq; cōe. Primū exigit q̄nq; intētiōes. Pria est minora
tio materie. secūda digō. Tertia eradicatio. Quarta est diuersio
Quinta fluxus interceptio.

Pria. s. minoratio cōplet ꝟm plm p phlebotomiā quecūq; sit
mã vel p vētosationē vel aliq̄ꝺ ꝓportionabile sicut sunt sanguis
uge q̄s inueni magis cōferre quā vētosas si cōgrue applicētur
Sed mã existente multa fiat prius ex cephalica ꝯtraria vt docet
Rasis. deide si mã: sanguinea sit fiat sequēti die phl'omia cepha
lice eiusdē lateris. In hac. n. sanguinea nec digestio nec eūatio p
solutiua est multū necessaria. Si tn̄ sāguis ē multū subtilis: aut
calid⁹ cōpeterēt infrigidātia ꝛ ingrossantia sicut sirup⁹ de papa
uere de iuiubis ꝛ sīles. Si vero mã sit cholerica fcā prio phlebo
tomia: aut ex eodē latere aut cōtrario ꝟm mãe multitudinē mio
ret mã cholerica cū lenitio i q̄ sit plus alteratōis q̄ʒ eūonis: sic
ex decoctiōe fructuū prunoꝝ: tamaridoꝝ violaꝝ ꝛ myrobalāoꝝ
citrinoꝝ cū q̄ trahat mane. ℥. i. ss. vl'. q. sufficit: succus ēt rosaꝝ ē i
hac intētione cōueniēs si aliq̄d eius suprascriptis addat. deide
sequat si oportuerit pp mãe ml'titudinē scꝺa phl'omia ex cepha
lica eiusdē lateris. ꝛ in hac cholerica ophthalmia ꝓcedēduʒ est
cū digestiuis infrigidantib⁹ valde ꝛ ingrossantib⁹ mãʒ: sicut si
rupus violat⁹ de papauer mucillago psilii aqua nenufaris ꝛ si
milia. Et iterāde sunt eūones: vt mã eradicet. Si āt phlegmati
ca vel melancholica vel aquosa vl' vētosa reliq̄s ꝯsentiētib⁹ silr
icipiēdū ē a phlebotōia q̄ ēt aliquādo reiterāda ē pp mãe multi
tudinē min⁹ tn̄ in melāccholia mãe multitudinē min⁹ tn̄ in melā
cholica aquosa ꝛ vētosa. sʒ in ventosa minus q̄ʒ in ceteris sʒ in
his pēdētib⁹ ab hūorib⁹ fri. possunt exiberi solutiua exoluētia si
cut pilule cochie de hiera cū agarico i phl'atica. pilule ide in me
lācholica. turbit nō cōfortatū in aquosa. Et i vētosa ē eūandus
hūor a quo vētositas eleuat. Digestiua aūt in mã phl'atica ē
mel ro. oxymel simplex. ꝛ in melācholica sirupus de epithymo
cū sirupo acetoso aut oxymelle simplici. Et possūt distēpari cū
aq̄ feniculi aut eufragie. cū his. n. digestiuis ꝛ eūatiuis itēdēdū
ē hūori faciēti ophthalmiā. ꝛ mēbro leso tā mittēti q̄ʒ recipienti
nec stem⁹ cōtēti vna eūone: sed iterāde sunt vt mã eradicet.

Et sic iā expedite sꝫ tres itētiōes. s. miōratio digestio ꝛ eradi
catio. Seq̄t q̄rta. s. diuersio q̄ multiplicib⁹ istrumētis ꝯplēda est
Est. n. q̄dā diuersio sine eūone: ꝛ in hac incipe debēus a ptibus
ꝓpinqs ꝛ tēdē ad ptes remotas sic exēpli gr̄a i fricatōib⁹ debe
mus icipe a collo ꝛ a spatulis ꝛ descēdē ad brachia deorsuʒ co
xas ꝛ crura silr vētosando prio nocrea: deide ad spatulas: deiñ
ad nates ita in ligaturis ꝛ lotōibus. Diuersio aūt cuʒ eūone fit
ecōtrario icipiēs a remotis ꝛ ꝓueniēs ad ꝓpinq. ꝛ ꝯplet multis
instrumētis. s. phl'omiis: ꝛ prio debem⁹ icipe a phl'omia venaꝝ
q̄ sūt i nocrea. deiñ venaꝝ q̄ sūt post aures. deiñ venaꝝ aut arte
riaꝝ tēpoꝝ. deiñ venaꝝ frōtis. deinde venaꝝ q̄ sūt i āgulis ocu
loꝝ domesticis q̄ nō appent nisi apud fortē guturis ꝯstrictionē
Iste tn̄ magis eūant cāʒ cōiūctā q̄ʒ diuertāt. Et loco istaꝝ phle
botōiaꝝ excusaret appositio sanguisugaꝝ i locis eisdē. Scꝺʒ ge
nus diuersiōis ē elaq̄atio q̄ ꝺʒ fieri i sūpiori pte colli vbi colum
ceruici ꝯiūgit: ꝛ sic ꝺʒ teneri p. xxx. vel. xl. dies quotidie trahēdo
sedaginū ad diuersionē mãe. Tertiū gen⁹ ē cauteriū siue cau
terizatio siue actualis siue potētialis. ꝛ ꝺʒ prio fieri i posteriori
capitis ex directo oculi ophthalmici: vt nō pētret nisi vsq; ad al
mochati cuius escare casus procuretur / ꝛ dimittatur apertum.
Deinde si oportet fiat in commissura coronali quod apud ve
hementem necessitatem penetret vsq; ad os ꝛ diu teneat aptuʒ.

Hec tamē sunt de illis que postponi debēt quātū est possibi
bile: nō dico tamē ꝙ he diuersiōes in singulis ophthalmiis sint
necessarie: sed eas memoro vt vnusq̄sq; possit vti his que suo
ꝓposito magis seruiūt. Nō obliuiscamini tn̄ phlebotomie ve
narū q̄ sunt in nocrea vel vētosatiōis i eodē si nō repiunt vene
aut sanguisugarū appositiōe: ex hoc. n. loco sanguis extractō

est inter ceteras diuersiones pstantissima. Quita et vltia intentio quātū ad cām antecedētē est fluxus iterceptio: q prio cō plet cū medicis cōstringētibus applicitis fronti et tēporib⁹ de qbus Rasis ponit vnā descriptionē in littera: et ab hec intētione p medicias cōpleda qzuis posterius posita sit: in ordine tn̄ ab hac via opōnis fere ab initio fcā. s. vna phlomia aut duab⁹ pl⁹ debitis ichoare. Perficitur secundo cū sectione venarū vel arteriarū qd̄ fieri nō debet nisi cū suprascripta ad curā nō sufficiunt q si sint magne debet prio scidi pellis: et vena in duabus ptibus ligari in medio ligature scindi et extrema cauterizari. vbi tamē est magna necessitas eūationis nō eēt cōueniens vt extremitas vene scisseq; est versus oculū dimittat tantū nō ligata donec sanguinis quātitas sufficiēs fluat in arterijs tn̄ hoc eēt magis suspectū. Si aūt fit de paruis venis scidat p mediū absq; ligatura et cauterizatione: sanguis. n. ad libitum restringi pōt.

Hec tamē vltima intētio marie cōueniēs ē mā fluēte p ptes extrinsecā. sed mā fluente p partē intrinsecā simus sollicitī i eūationibus et diuersionib⁹ iteratis.

Cura aūt localis respiciēs cām cōiunctā tribus pficitur i tētionibus repcussione pura cōueniēte in pricipio resolutōe pura cōueniēte in declinatōe et postrema parte status. Tertio repcussione mixta resolutioni cōueniente augmēto et statu: ita tamē vt gradati pcedat a repercussiuis puris paulatim augēdo resolutiua donec deueniamus ad resolutiua pura. Si aūt ophthalmia tēderet i viā exiture recurrēdū est ad capitulū sequēs de exituris et vlceribus oculorū. Restat tertium regimē duas exigēs intētiones cōes tā cāe antecedēti qz coniuncte. s. correctio accidētiū ex qbus marie corrigendus est dolor: aut cū remouētibus cām de qbus iā dcm̄ est: aut cū stupefaciētibus leuibus aut opiatis de qbus seriatī post expositionem textus aget aut cū anodinis et facientib⁹ mām euaporare marie pmissis vniuersalib⁹: et vbi dolor ex cōculcatiōe mãe in loco pueniret sicut cū balneis totius corporis: aut cū suffumigatiōibus et fomētis applicitis oculo dolēti et ptibus adiacētibus ex decoctione violarū rosarū seminū cydonior̄ fenugreci florū camomille meliloti aneti et silium et sicut fomētū factū ex lacte et oleo rosaceo spōgia aut philtro in ipsis infuso et oculo dolenti aliquotiēs applicito. nō est tamē diu oculus fomētandus ne dilatādo et calefaciendo mā ponat in fluxu rc. Si vero dolor pueniret sicut plm̄ puenit aut qz apostēa exiturare: aut qz vlceraret oculi piculā recurre ad capl̄z sequēs de vlcerib⁹ exiturar. Vltia intētio est debita administratio sex rerū nō nālium ez exigētiā intētionū pcedētū. Aliter. n. regēdus ē eger i pricipio aliter in augmēto et statu aliter in declinatiōe aliter qū dolor in stat. aliter qū est sine dolore. De regimie tn̄ harum rerū nō naturaliū. Rasis aliqd tangit in littera. Aliqua subiungaz post textus expositionē. Jā igit ad expositionē quorūdā dictor in textu veniendū est q̄ q̄ clara sunt omittētur. Alman.

In principio vero curationis ophthalmie cephalica est phlebotomāda ex manu vel ex brachio ptis ɔtrarie q est oculus ifirmus: nisi leuis fuerit ophthalmia et quanto fortior fuerit ophthalmia tanto plus est minuendum de sanguine. Deinde venter ex myrobalanis citrinis et teremabim et succo fructuum soluendus est. Et eger a carne et a vino et a rebus dulcibus abstinere debet et cibum minuere.

Jo. Ar.

In principio vero rc. Pars pratica. Diuidit in quattuor ptes. Jn pria docet curare principiū. Jn secūda que incipit ibi. Quod si ista nō sufficerint. Docet curare augmētū. Jn tertia q incipit ibi. Et si lippitudinis. docet curare statū. Jn vltima ibi Si aūt oculus leuior. Docet curare declinationē. Jn qnta ibi. Ex his aūt redit ad ponēdū medicinas principij. Jn sexta ibi. Sief albū. Ponit descriptionē medicinarū quarū supius fecit mētionē. Jn pria parte oia clara sunt pterq; dū dicit phlomet cephalica ex manu vel ex brachio. Pro quo sciēdū q penes. A. cephalica q in manu phlomat nō est ram⁹ cephalice q in pte superiori apparet in cubito: sed est ramus vene cōis sicut est se ilē vt est apud. A. pria primi doctrina. v. ca. iiij. de anatomia venarū manus. hec tamē pōt dici cephalica qz confert in passionibus capitis: sed tamē est dr̄ia inter phlebotomiā harū venarū qz q est in police et est ramus vene cōis cōfert ad longinqua diuertēdo: illa aūt q est in brachio magis multitudinē ē eūando: et imediatius a parte lesa. Alman.

Quod si ista nō sufficerit sief albū in lacte puellā lactātis fricādū et in oculis distillandū. Et si lippitudinis multitudo affuerit in oculis colecta: radi⁹ cotto inuoluat et madefiat in aqua et cū ea oculus ab illa lippa mundetur. Deinde puluis albus aspergatur et superponendo oculis aliquid vt cottum suauiter sustentetur et ligetur. Et eger in domum tenebrosam mittatur. Et ingeniandū est quātuz possibile est vt sōnus prouocet. Caueat tamē ne super oculū infirmus dormiat: et ne caput depressum sit sed superius eleuatū. Nec vestimētorum capitia sint stricta nec in faciē se diu proijciat. Jo.

Quod si ista nō suffecerint. Docet administrare sief albuz in cuius descriptione ponit sarcocollā: et iō fm mesue cōuenit i augmēto nō in principio. Sed qs forte instabit q rasis omisit medicinas principij. Dicedū est q sic dat ipas intelligi: nam si ab hoc sief albo remoueat sarcocolla est medicina principij. Uel forte hic Rasis breuitati indulgēs voluit hoc sief eē medicinā principij obthalmie pueniētis ex mā mixta ex humorib⁹ calidis et frigidis. Uerū cōsuetudo mesue et aliorū auctorū in principio ophthalmie calide est apponere albumē oui cū aqua ro. vel lacte. Jn secunda parte principij sief albū sine sarcocolla et i augmento cum sarcocolla: et tandem addere aliquid aque feniculi aut aque decoctionis se. cydonior aut fenugreci vbi quaeratur maior digestio et maior sedatio dolorū.

Caue tamē sūmopere ne matures. Et si lippitudis: i hac tertia parte oia clara sunt docet eni curare statū. et iō ponit puluerē albuz qui fit ex sarcocolla et sief memithe. Caue tamen ne pulueris sub bā mordicet iō forte melius est vt simus cōtenti collirijs in forma liquida sief et collyriū idem sunt. s. medicia ocularis. Et habēt formā oblongā ad similitudinē ossis dactuli qz quā moderni intelligant p collyriū medicamē oculare liquidū Collyriū aliquādo accipit p suppositorio q est ad similitudinē sief siue collyrij pr opne sumpti. Almā.

Si aūt oculus leuior fiat et dolor sedet: ac lachryme minuātur phlebotōia iā fcā et ventre soluto. Balneū multotiēs et frequēter igrediat ex hoc. n. passiōis reliquie dissoluētur. Nō si in oculo hūorositas et grauedo remāserint puluis citrinus ē imittēdus. Ex his aūt que habēti ophthalmiā multū cōfert. est vt frōs et palpebre ex hoc liniant epithimate. Nō. Recipe sief memithe ro. aloes licij sandali ru. faufel croci oriētalis oiuz an. ptes equales fiāt ex eis pilule: cūqz necesse fuerit resoluat vna ex eis i succo coriandri: aut in succo endiuie aut i aqua ro. et liniat cū eo et liberabit si deus voluerit. Sief albū. R. ceruse ablute. ʒ. x. sarcocolle grosse. ʒ. iij. dragagā. ʒ. i. opij ʒ. s. fiāt ex eis pilule lēti similes. Puluis citrius. R. sarcocolle grosse. ʒ. x. aloes. ʒ. ij. croci. ʒ. ij. myrrhe. ʒ. i. licij. ʒ. ij. et bis optie tritis imitat puluis cū op⁹ fuerit. Puluis alb⁹ R. sarcocollā albā et piguē q mittat in lac mulieris qd melius ē cū alicui⁹ iuuēcule fuerit et dimittat i vmbra donec siccet et terat optie et oibus. ʒ. x. ipius addat de sief memithe. ʒ. ij. que iterū optie trita repon āt et cum opus fuerit in oculū mittatur.

Jo. Ar.

Si aũt oculus leuior fiat. In hac vltia parte ponit puluerem citrinũ resolutiuũ declinatiõi cõueniētē q̄ fit ex sarcocolla aloe croco ⁊c. Verũ applicat i hac vltia pte res cõueniētes principio vtputa cõstringētia intercipiētia fluxũ qbus stati ab initio vti debemus .s. scã pria phl'omia. Sief mēithe .i. succ⁹ mēithe ispissatus: Est aũt mēithe plāta frigide nãe que dr̄ glauciũ: ⁊ est spēs chelidonie fri. ⁊ sic. i p̄mo cuius succ⁹ extrahaẽ post aliq̃lē exiccatiōnē vt ptes aquee resoluātur ⁊ ad formã sief reducant ⁊ si in sole exiccetur. Liciũ vero tēperatũ in actiuis siccũ in secũdo ⁊ fit ex folijs granis radice cuiusdã arboris spumose sĩl'is buxo multum valet in obtalmia. Fausel .i. auellana inda. Croci orientalis .i. cõis quo vtimur: crocus aũt hortulanus est flos cartami ⁊ cetera nota sunt.

Et nota q̄ Rasis in declinatione cõcedit balneũ in qđ multotiens eger ingredi debet ad resolutionē residui mãerũ q̄ balneũ debet esse aereũ aut aque dulcis: sed tpe isto hoc nõ vtũtur: nequaquã aũt cõuenit in augmēto: eēt .n. cã maioris fluxus humorũ ad oculũ ⁊ augmēti apatis: imo neq̄ cõuenit in statu nisi cũ tota mã fluxerit. In descriptõe pulueris albi ponit sarcocolã que est gũmi ca. in secũdo siccũ in p̄mo multũ valēs i obtalmia ad resoluēdũ ⁊ abstergēdũ: Et est p̄parãdũ in lacte mulieris iuuencule. Alias docet eē p̄pandũ in lacte mulieris nutriētis puellã: qđ vltimũ intelligēdũ ē ipaz pepisse illã quã nutrit: sic .n. lac ē frigidus ⁊ hũidus. Est aũt melius vt sit iuuencula q̃z senex qa lac ipsius est hũidius lz calidius: sed est calidius caliditate viuificante ⁊ spũosa oculo cõueniente. cetera patēt ⁊c.

Ed Ut modus curationis obtalmie pro iuuenib⁹ clare dearticulef. Ponamus exēplũ. Occurrit tibi fortes plectoricus patiēs ophthalmiã satis notabilē ⁊ infestantē mistã hũoribus calidis dominãtibus precipue sanguine sicut frequēter accidit: Raro .n. fiũt apostēata singularia tertia quarti. In p̄ma die ophthalmie fiat phlobotõia stõ ieiuno vene cephalice in brachio cõtrario oculo ophthalmico ⁊ hauriant. ℥. x. san. ⁊ plures ⁊ pauciores ꝭm exigentiã virtutis repletõis etatis tēporis ãni ⁊ aliorũ a quibus querēda est licētia in phl'omia. Et si fuerit stipticus ꝭz vētrē p̄mittat huic phlebotomie clistere lenitiuũ ⁊ eadē die ponat in oculo aliqd aque ro. ⁊ proprie ex rosis siluestribus actu frigide: nã que in oculis ponũtur debēt eē actu frida ꝭm ph'm: ⁊ que in aurib⁹ calida de sex horis in sex horas. ⁊ clauso oculo ponaẽ desup faldella cotti lenis circũdata petia linea subtili infusa in aqua ro. q̃ coopiat oculũ ⁊ ptes circũstantes: ⁊ p̄cipue magnã partē frontis: ⁊ aliq̃liter stricte sup oculo ligeẽ ita vt dolorē nõ inferant q̃ sil'r de sex horis in sex horas cũ suauitate renoueẽ. Si aũt dolor vehemēs instaret in hoc p̄cipio p̄misceat hec aq̃ ro. cũ aliquo leui stupefacienti sicut est aqua papaueris mucillago psilij succus lactuce solatri aut pomorũ mandragore que mixta in oculo ⁊ super oculo ⁊ partibus adiacētib⁹ applicētur secũda die phl'omeẽ ex cephalica eiusdē brachij ⁊ hauriant. ℥. vi. san. vel circa q̃ cõpleta ponaẽ de sex horis in sex horas sief albũ sine sarcocolla cum aqua ro. aut lacte distēperatũ aut sup cote cũ eisdē fricatũ. ⁊ sit sine opio si dolor abfuerit. aut cũ opio si dolor erit ⁊ super frontē ⁊ super tempus oculo cõicans ponaẽ repercussiuum. Descriptio sief albi. Recipe gummi arabici dragaganti amili ana. ℥. i. ceruse lote. ʒ. i. ʃ. ⁊ distēpenẽ cũ albumine oui. Huic si dolor affuerit addant opij grana septē. Descriptio repcussiui applicandi sup frontē ⁊ tēpora. Recipe sief. mēithe rosarũ licij boli armeni ana. ʒ. i. cũ albumine oui optime incorporeẽ ⁊ fiat sicut vnguentũ molle ⁊ extēdaẽ sup petia lata ꝭm frontis latitudinē ⁊ fronti apponaẽ: Et vna alia sil'r tēpori oculo cõicanti. Et nõ remutteẽ nisi de tertio in tertiũ. aut cũ cadũt per se. Si tñ hoc tpe infestareẽ addaẽ. ʒ. ʃ. opij ⁊ vtere vt prius. Aliud repcussiuũ doloris vehemētis sedatiuũ. Recipe croci memithe licij aloes gummi arabici acatie opij ana partes equales confice formas similes aualanis cum succo rubi. ⁊ cum oportet dissolue vnam carũ cum succo solatri aut rubi. aut mucilagine seminis cydoniorũ aut psilij aut albumine oui aut aq̃ rosacea ꝭm exigētiã necessitatis. Et in hoc liquore infundaẽ faldella cotti cũ petia linea subtili circũdata ⁊ ponaẽ vt supra. ⁊ remuteẽ ꝭm necessitatē satis frequēter: ne nimis sup oculo exicceẽ ⁊ inuisceẽ: remotio .n. rei multũ inuiscate eēt cã augmenti doloris: ⁊ maioris fluxus hũorũ ⁊ propterea multũ viscosa nõ sunt super oculo ponēda sicut huiusmodi faldelle infuse in albumine oui ⁊ sil'ibus multũ oculo adherentib⁹ ⁊c. Deinde tertia die soluaẽ venter si nõ fuerit nimium solut⁹ cũ aq̃ decotiõis mirabolanorũ citri. prunorũ tamarindorũ violarũ cũ cui⁹: ℥. iij. aut. iiij. trahatur casie. ℥. i. aut. ʒ. x. aut dissoluatur cũ ea mãe. ℥. i. ʃ. ⁊ potio calida exhibeaẽ post cui⁹ sũptionē tardet p̄ãdiũ per qnq̄ horas ⁊ h eũo potest deinceps replicari ꝭm exigētiã semp digerēdo mãm cũ sirupo de papa. ⁊ sil'ib⁹ ⁊ idē collyriũ oculo iponaẽ ⁊ cetera fiãt vt s̈ vsq̄ ad quartũ diē ⁊ in hoc quarto die grã diuersiõis phl'omenẽ vene nocte. Et si nõ repiunẽ vētoseẽ locus iste cũ scarificatõe aut sãguisuge apponãẽ. Deinde qnta die sief albo suprascripto addaẽ. ʒ. i. sarcocolle nutrite in lacte mulieris. ⁊ distēperentur cuz lacte mulieris ⁊ aqua ro. ⁊ quarta pte mucillaginis seis cydoniorũ. aut h sief addita sarcocolla sup cote cũ lacte friceẽ. In hoc .n. tēpore opus est digõne aliq̃ est doloris sedatõe cũ in hoc tpe vniuersr debeat eē augmētũ qđ magis declaraẽ si oculus lippitudinē habere ceperit. Ante .n. hoc tēpus .s. in toto principio nõ est in oculo lippitudo neq̄ inuiscatio notabilis palpebraꝶ sed solũ flux⁹ lachrymarũ subtiliũ. Et i hac qnta die si opus fuerit p̄pter mãe multitudinē gratia diuersionis phl'omētur vene q̃ sunt post aures ex pte oculi egri dimittanẽ p se cõstringi aut sanguisuge apponanẽ. Hoc ēt vltimũ colyriũ vsq̄ in diē septimũ continueẽ .s. quousq̄ puētũ fuerit ad p̄cipiũ status qđ declarabiẽ per multitudinē lippitudinis ⁊ palpebrarum inuiscationem cuius lippitudinis grana sunt grossa attinentia cuidam relucentie. Deinde post septimum collyrio addatur plus sarcocolle ⁊ aliqd aque feniculi sicq̄ cõtinuenẽ vsq̄ in diē. x. vel. xi. Et i vnaquaq̄ mutatõe est oculus debite a lippis abstergēdus cũ extermitate stilli cotto inuoluta: ⁊ ēt si opus fuerit poterit cũ aqua ro. tepida madefieri ⁊ cũ ea oculus lauari ⁊ abstergi ⁊ post debitã abstersionē medicie debēt imponi. Et in hoc tēpore exterius sup oculo ponaẽ cottũ petia linea subtili circũdatũ ifusum in decoctiõe rosaꝶ ⁊ fenugreci: aut ro. ⁊ meliloti. Si aũt hoc tēpore dolor excresceret signũ est vlceris aut exiture pro quoꝶ curatiõe recurre ad capl'm sequēs de vlceribus ⁊ exituris. Post. xi. autē vsq̄ ad. xiiij. vel circa in quo tpe est declinatio q̃ p signa pri⁹ posita cõphēdi debet pueniaẽ ad resoluētia pura q̃ de intētione auctorum in forma pulueris ⁊ liqda possunt applicari: lz vt credo tutius sit cũ hũidis procedere: puluis .n. frequēter ⁊ si sit optime trituratus ⁊ p̄patus sua aspitate dolorē cõmouet: ⁊ est aliquãdo cã noui fluxus hũorũ ad oculũ. Et ex cõueniētibus in declinatõe est vt oculus collyrizeẽ cũ sarcocola nutrita cum aqua feniculi distempata: cui p̄pter hũoris caliditatē aliquid tutie p̄pate posset addi: aut oculo iponaẽ collyriũ hmõi descriptõe Mesue. Recipe sarcocolle nutrite. ʒ. i. croci spice aloes loti ana. g. vi. distemperenẽ cũ aqua feniculi: cui si i oculo videaẽ nimia caliditas addaẽ aliqd aque ro. Et si oculus tolēt in forma pulueris põt applicari. Extius aũt ponaẽ cottũ infusum in decoctione fenugreci rosaꝶ meliloti in aqua ⁊ vino.

Regimē aũt sex reꝶ nõ nãliũ est vt eger loceẽ in aere tēpato obscuro non vētoso neq̄ fũoso: aut mali odoris. teneatq̄ non solum oculũ lesum clausũ sed ēt sanũ: vnius .n. oculi cõmotio iquietat alteꝶ teneatq̄ caput tēpate calidũ ⁊ in omnē euentuz nihil gerat strictum circa caput neq̄ circa collũ. Dormiatq̄ capite eleuato sup ceruice aut sup latē oculi sani: ⁊ neq̃quã sup oculo egro: dormiatq̄ multũ de nocte maxie: sed non dormiat nisi distanter a cibo p duas horas vel circa hēatq̄ p̄posse vētrē lubricũ vt ascellet bis in die aut nãl'r aut auxilio medicinali .s. suppositorio aut clisteribus: nullo mõ exerciteẽ. nec loquaẽ sed fricationes vicem suppleant exercitij: que fiãt satis fortes aut mediocres incipiēdo a spatulis aut brachijs descēdendo. Et possunt fiēi bis in die stõ ieiuno: sil'r lotio cruriũ cũ aqua ca. confert taz stõ ieiunũ q̃z post cibũ. Sit sperãs ⁊ gaudēs: Uitet oĩa animi ac

cidentia multum excedentia. Dieta eius sit tenuis vnde cibuz minuat: immo cenam aliquando omittat: caueatq̨ a vino carnibus ⁊ rebus dulcibus in toto cure processu p̃terq̨ in declinatione. ac vniuersaliter quãto accidentia sunt vehementiora sit dieta magis tenuis: ⁊ in oẽz euentum declinet ad frigidum. Caueatq̨ ab euaporantibus ẽt si fri sint sicut acetũ ⁊ ẽt ab his que a ꝓꝓetate nocẽt oculis aut a modo substãtie sicut lactuca coriandrũ lẽtes ⁊ iflatiua oĩa. vnde comedat ptisanã paniciũ ⁊ cõdiat cũ pauca acresta aut vino granatoꝝ ſ3 nõ sit multũ acetosa. comedatq̨ i fine mẽse aliquid repressiuũ vapoꝝ sicut pirũ aut cydoniũ coctũ vł ꝯfectũ. In ꝺclinatiõe potest vti carnib⁹ leuib⁹ in pauca quantitate ⁊ vino paucifero lymphato ñ vaporoso. ⁊ quãto magis ꝓcedit ad finẽ ꝺclinatiõis tãto magis dieta igrossef. Hec dixi i cura regulari sec⁹ i cura coacta. Accidẽtia nãq̨ ⁊ virtutis ꝺbilitas iterdũ ordinẽ curatiõis ꝑuaricãt. Et ex hoc possunt elici modi curationis ceteraꝝ spetieꝝ ophtalmie: Et erit auxiliũ ad plura sequẽtia capitula. Si enim ophthalmia fuerit cholica cõiter vna phlebotõia sufficiet ⁊ humor cholericus erit aliq̃tiẽs euand⁹ cũ aq̃ fructuũ de q̃ sup̃. ⁊ cetere itẽtiones respicientes cã3 ãtecedẽtẽ vt sup̃ cõpleaſ. Et medicine locales declinẽt plus ad frigidũ ⁊ min⁹ ad siccũ. Si v̊o fuerit phlegmatica euẽſ humor phlegmaticus cũ his de qb⁹ sermo ꝑcessit. ⁊ remedia plus ꝺclinẽt ad calidũ ⁊ siccũ. Si vero melãcholica euẽtur humor melãcholic⁹ ⁊ remedia localia sint magis humida ⁊ satis in actiuis tẽpata. In aquosa euẽſ humiditas aquea cũ his q̃ dicta sunt ⁊ remedia localia sint magis sicca ⁊ ad calidũ ꝺclinãtia. In vẽtosa autẽ euẽſ humor a q̃ eleuaſ vẽtositas ⁊ ꝓcedaſ cũ calidis ⁊ siccis vẽtositatẽ carminãtib⁹: que ãt sint huiusmodi in q̃cũq̨ mã cõpetẽtia nõ ꝺarticulate scribo ſ3 facile possũt elici ex dictis ⁊ ex dicẽdis: si eni oĩa ꝺarticulate ponereſ magnũ volumẽ excresceret ⁊ tediũ legẽtib⁹ pareret. imo etiã lõgi⁹ ꝓcessi q̃3 decreuerã. ſ3 ħ erit auxiliũ ad sequẽtia. gratia tamẽ cõpletioris doctrine ꝺscribã aliq̃ localia ꝭm varias spetiẽs ophthalmie.

Si ergo ophthalmia fuerit fri. phlegmatica vtere i p̃ncipio sief hoc cũ succo myrti aut aqua ro. cuius est hec ꝺscriptio. ℞. sief albi ꝺscriptõe Almãsoris. ʒ. i. spice croci ana. g. v. distẽpereſ cũ succo myrti aut aqua ro. ⁊ i ꝓcessu vtaris isto. ℞. sarcocolle. ʒ. i. spice. ℈. i. rosaꝝ. ℈. ij. croci. ℈. i. opij aloes gũmi arabici amili dragagãti ana. ℈. ſ. cõfice cũ aqua pluuiali ⁊ vteſ eo cũ aqua feniculi. aut succo ei⁹. ſ3 dolore nõ exñte ſmoue opiũ. Si ãt materia fuerit melãcholica addaſ eũ similib⁹ mucilago seminis cydonioꝝ: aut vtamur similib⁹ collyrijs ad calidũ ꝺclinãtib⁹ cũ lacte.

Mã v̊o exñte colerica vtamur sief albo cũ opio aut siñ opio cũ aq̃ papaueris aut mucilagine psilij. aut similib⁹ ⁊ in ꝓcessu cũ lacte ⁊ mucilagine seminis cydonioꝝ. ⁊ addaſ i statu paꝝ sarcocolle ⁊ aqua feniculi. Et materia existẽte aq̃sa vtamur tutia cu3 sarcocolla ⁊ similib⁹. S3 materia existẽte vẽtosa resoluaſ cũ filtro aut spõgia ifusa i aqua ꝺcoctiõis rosaꝝ feniculi cymini meliloti aliq̃tiẽs applicita purgatiõe ꝑcedẽte. Puluis ẽt citrin⁹ ⁊ similiter puluis alb⁹ Almãsoris ꝯueniẽtes i statu ⁊ ꝺclinatione ophthalmie calide aut miste ẽt essent ꝯueniẽtes i p̃ncipio ophthalmie frigide aut saltẽ i augmẽto: si misceãſ cũ lacte aqua ro. mucilagie se. cydonioꝝ ⁊ similib⁹ ⁊ cũ ꝺcoctione meliloti ⁊ se. cydonioꝝ. Ex exteri⁹ ãt applicãdis sup toto i p̃ncipio ophthalmie calide est cottũ carminatũ circũdatũ petia lini subtili ifusu3 in aqua ro. Et si dolor eẽt ifũdaſ i aqua papaueris cu3 lacte ⁊ aqua rosa. ⁊ i ꝓcessu ꝯuenit pomũ coctũ cũ aqua rosacea permistũ aut cottũ sup̃scriptũ ifusũ i aq̃ ꝺcoctiõis ro. meliloti ⁊ seminis cydonioꝝ ⁊ sic vlteri⁹ ꝓcedẽdo addãſ calida ⁊ minuãſ frigida. S3 i ophthalmia frigida i p̃ncipio exteri⁹ sup oculo applicẽſ cottũ ifusũ i aq̃ ꝺcoctiõis ro ⁊ myrti. Et i ꝓcessu ifũdaſ i aq̃ ꝺcoctiõis aneti rosaꝝ ⁊ malue i vino stiptico ⁊ magis i ꝓcessu i vino ꝺcoctiõis meliloti spice fenugreci ⁊ rosaꝝ. Ex applicãdis ãt frõti ⁊ tẽporib⁹ i ophthalmia calida ad rep̃cutiẽdũ ẽ istud q̃ cõiter vtor. ℞. boli armẽi. ℥. i. aq̃ ro. ℥. iij. aceti. ℥. i. albuminis oui numero. ij. misce ⁊ ifũdãſ petie ⁊ frõti ⁊ tẽporib⁹ applicẽſ. Sed in ophthalmia frigida cũ ħ misce thus ⁊ masticẽ. veꝝ apõ necessitatẽ posset sup̃scriptis addi. ℈. ſ. opij aut ãpli⁹ ꝭm maiorẽ necessitatẽ sedãdi dolorẽ. Et si materia eẽt calida valde cholerica posset addi succ⁹ sẽpuiue aut solatri aut aq̃ papaueris. Quod si mã faciẽs ophthalmiã eẽt corrosiua vtaris sief albo cũ opio cũ albumie oui ⁊ postea addas aliq̃d sief de plũbo. vł elysir de qb⁹ i sequẽti cã. Et nota ꝙ ea q̃ ponũſ i oculis ꝺbẽt eẽ actu frigida ⁊ nõ multũ stiptica. ſ3 ea q̃ frõti ⁊ tẽporib⁹ apponũſ ꝺbẽt esse valde stiptica ⁊ ꝯtinuari vsq̨ ad statũ iclusiue. ea ãt q̃ i oculis ponũſ variãſ ꝭm tẽpora ⁊ siłr q̃ ponunſ sup oculis ⁊c.

De vlceribus oculorum.

Circa Rubricã itellige ꝙ ħ rubrica. s. de vlcerib⁹ oculoꝝ multos ꝺcipit iterp̃tes hui⁹ capituli. Existiant. n. ꝙ Rasis i ħ ca. solũ agat de vlceribus oculoꝝ cũ tñ p̃mo agat de pustuł siue exituris oculi ad q̃s sequũtur vlcera cũ rupta sunt: postea de vlcerib⁹. Et vtrorũq̨ i p̃senti capitulo ponit curationẽ. ⁊ ꝓpterea forte fuiss3 ꝯueniẽti⁹ vt rubrica diceret de pustuł ⁊ exituris oculoꝝ: ſ3 Rasis a fine. s. ab vlceribus in fine remanẽtibus sumpsit denominationem.

Premittẽda sunt q̃ iux̃ ꝯsuetudinẽ q̃d nois ⁊ q̃d rei pustule siue exiture ⁊ siłr vlceris. Pustula. n. diſ quasi apostema paruũ. est aũt apostema scꝺa p̃mi egritudo cõposita ex trib⁹ morbis ex qbus cũ ꝯiunguntur ꝓuenit vna egritudo. Aldubellet v̊o ẽ apostema colligẽs humores calidos siue frigidos. S3 exitura est dubellet colligẽs humores calidos vñ termini se hñt sicut supius ⁊ iferius. Exitura aũt fit dupłr icipiẽdo ⁊ pmutãdo. Exitura incipiẽdo ẽ illa q̃ sicut icipit fieri ita icipit colligere. S3 exitura p mutando est q̃ p̃mo fit: deinde post tempus colligit. Exiture autem que fiunt in oculis ⁊ ꝓprie in cornea ꝭm plurimum fiũt incipiendo. Vlcus aũt est solutio continuitatis cum sanie ad differentiam vulneris quod est solutio continuitatis sine sanie.

Almansor.

Cum i oculis fortis dolor ⁊ pũctio nociua ac pulsus sentit ⁊ lachrymaꝝ fluit multitudo ⁊ cũ palpebre eleuanſ ⁊ oculi aperiunſ loca que sunt i albis ipsoꝝ iueniunſ rubea: ⁊ si totum fuerit rubeu3: ⁊ vn⁹ loc⁹ magis rubere iueniſ: aut in nigredine loc⁹ aliquis alb⁹ apparet pustula iã in oculo exorta est. Ad hãc vero curãda3 passionẽ necessarius est medic⁹ valde istruct⁹ in curis oculoꝝ: Nos tamẽ curationis ipsi⁹ sũmas ⁊ aggregatões dicemus Dicim⁹ itaq̨ ꝙ vlcera que i coniunctiua nascunſ hoc est in albis oculoꝝ nõ adeo sunt timẽda: vt ea que in cornea hoc est in oculi nigredine fiunt. Deteri⁹ v̊o vlceꝝ est illud quod i nigredie ſb pupilla existit: eminẽtia nãq̨ ad istu3 est velocior.

Jo. Ar.

Cum in oculis fortis dolor ⁊c. Diuidiſ aũt p̃sens capłm in ptes duas. In p̃ma agit de pustulis siue exituris cornee theorice. In secũda ibi. hoꝝ aũt vlcerũ agit practice. Prima in tres: nã in p̃mo ponit signa earũ. in scꝺa ibi. Ad hãc v̊o curãdam oñdit eẽ necessariũ medicũ in egritudinib⁹ oculoꝝ eẽ eruditũ p harũ dispositionũ curatiõe. in tertia ibi. Dicimus aũt ꝙ vlcera: ponit diuisionẽ harum pustularũ in suas ſpẽs oñdentes q̃ sit deterior. Pro declaratione hui⁹ partis theorice iux̃ ꝯsuetudinẽ nostrã p̃mo vidẽde sunt ſpẽs ⁊ cause pustularũ cornee ⁊ vlcerũ eius. Secũdo signa. Tertio ꝓnostica. Pustule igiſ cornee quedã sunt phlegmatice pẽdentes ab aquositate siue phlegmate aquoso ⁊ dicunſ apud. A. vesice: Et apud Azarauiũ ampulle. Quedã sũt cholerice quas. A. appellat exituras: Sed Rasis hic ⁊ Joãnes serapionis scꝺo breuiarij ⁊ Jesuali vlcera. Tertie sunt sanguinee q̃ bothor ab. A. dicunſ. Quarte melancholice ⁊ ꝓprie ex melãcholia adusta quas cancros. A. noiauit. Rasis tñ breuitati indulgẽs solũmodo de cholericis ⁊ sanguineis tractauit hic. Pustule v̊o phlegmatice pẽdẽtes a phłate aquoso non aũt grosso: q2 nõ posset in ſbam dẽsam nisi difficillime penetrare distinguũtur. v. modis. s. situ q̃3titate mõ substãtie acuitate ⁊ colore. Situ q̃dem nam q̃nq̨ aquositas ꝯtineſ inter p̃mũ ⁊ scꝺm corticẽ cornee: q̃nq̨ inter scꝺm ⁊ tertiũ q̃nq̨ iter tertiũ ⁊ quartũ. Ex parte

q̃ꝫtitatis:nã quedã pendẽt a multa materia fere totaꝫ corneã oc cupãte:quedaꝫ a pauca siue mediocri. Nõ subẽ qꝛ quedã pẽ dent ab aquositate subtiliori:quedã grossiori. Acuitate vͦo naꝫ quedã pẽdent ab aquositate magis acuta ⁊ corrosiua.q̃daꝫ ab aquositate suaui nõ acuta. Colore ãt:nã quedã tẽdũt ĩ nigrũ cũ diaphanitate:quedã sunt albe nõ diaphane. Prime sunt il le que cõtinent̃ iter ꝑmũ corticẽ ⁊ secundũ. Secũde sunt ille q̃ ꝯtinẽtur iter tertiũ ⁊ quartũ. Medie ãt iter has sunt cõtente int̃ secũduꝫ ⁊ tertiũ. Ratio antẽ primaꝝ est qꝛ aquositas illuminat̃ a lumine cõtinẽtis pp ꝓpiquitatẽ: Unde visio aspiciẽtis po test penetrare ꝑ ipsaꝫ vsqꝫ ad vueã ⁊ ꝓpterea apparet coloris ni gri:nã quãdocũqꝫ nigrũ ponit̃ sub diaphano apparet diapha nuꝫ coloris nigri. Et secũda rõ est qꝛ radĳ penetrãtes ꝑ ipsam vsqꝫ ad vueã reflectunt̃ ab vuea ad aquositatẽ ⁊ pp distãtiã aq̃si tatis ab vuea radĳ reflexi sunt rectiores ⁊ magis nigredinem vuee repꝛesentãtes. Si vͦo aquositas ꝯtinet̃ iter tertiũ ⁊ quartuꝫ corticẽ tũc nõ posset sufficiẽter illuminari a lumine cõtinẽtis nꝫ visio aspiciẽtis posset ꝑ ipsaꝫ penetrare ad vueã quaꝓpter ap parebit sub colore suo.s.albo ⁊ ñ apparebit diaphana ⁊ etiã qꝛ radĳ si qui penetrãt vsqꝫ ad vueã postea reflexi non sunt recti ꝓ pter ꝓpiquitatẽ ipsa aquositate existẽte ex directo medĳ pupille quãto enĩ radĳ illi reflexi sunt breuiores tãto sunt minus recti:et ꝓpterea minꝰ repꝛesentant nigredinẽ vuee. Et quãto sunt distã tiores sunt magis recti ⁊ meliꝰ ipsaꝫ repꝛesentãtes. Oppositũꝫ tamẽ accit respectu ipsiꝰ egri:nã illa que ẽ iterior apparꝫ sibi ma gis nigra ⁊ tenebrosa cũ magis visuꝫ ipediat:⁊ minꝰ illustret̃ a lumine cõtinẽtis. Ecõtra exterior apparet magis alba ⁊ minꝰ tenebrosa pp causaꝫ oppositã. Et siqs q̃reret quomõ distiguit̃ hec vesica:siue pustula nigra:a pustula nigra respectu humoris melãcholici. Dicẽdũ ꝙ nigredo cõsurgẽs merito sitꝰ est cũ luci ditate ⁊ puietate:sꝫ cõsurgẽs merito hũoris est nigredo ꝓpria terminãs visuꝫ nõ lucida nꝫ diaphana. Idẽ dicẽdũ de his pu stulis cũ pẽdẽt a cholera aut ab alĳs hũoribꝰ que enĩ sunt ma gis extra apparẽt magis clare:q̃ vͦo magis ĩtra magis opace sꝑ tñ tẽdũt in colorẽ hũoris ex q̃ gñãnt̃. Ulcera vͦo q̃ Auic. exitas appellat sũt.vĳ.speꝝ ⁊ gñãnt̃ ſm plurimũ ab hũoribꝰ acutis adu stis q̃tuor ĩ sup̃ficie cornee.⁊ accidit ꝓpter ipsa aspitas cũ pal pebra cõpꝛimit̃ sup cornea. Prima est vlcꝰ simile fumo vl' pul ueri ĩ colore:⁊ tenue expãsuꝫ occupãs locũ magnũ. Secũda spe ties ẽ ꝓfundior vehemẽtꝰ alba ⁊ minoris quantitatis:⁊ noiat̃ nubes ꝓpter similitudinẽ cũ nube alba. Tertia dicit̃ coronalis qꝛ ẽ sup corõa nigredinis.⁊ quãdoqꝫ occupat aliquid de albo cõiunctiue:⁊ quod ẽ super cornea ẽ albũ:⁊ quod ẽ sup cõiuncti ua est nigrũ. Et quarta species noiat̃ lanosa existẽs ĩ sup̃fice cor nee:ac si lana pauca esset sup ipsa ⁊ tres alie sunt ꝓfunde:quaꝝ vna noiat̃ anulũs,submersaꝫ habẽs ꝓfunditatẽ ⁊ ẽ vlcꝰ ꝓfundũ strictũ mũdũ ꝓpterea noiat̃ anulũ ad similitudinẽ gẽme anuli ⁊ penetrat vsꝫ ad vltimũ corticẽ. Secũda nominat̃ vngula:⁊ ẽ minoris ꝓfunditatis ⁊ latioris occupationis. Et tertia est vlcꝰ quod nominat̃ adustiuũ:⁊ ẽ vlcꝰ sordidũ habẽs crustas ĩ cuiꝰ mũdificatione ẽ timor. Et etiã si nõ mũdificat̃ ẽ timor qꝛ hu miditas currit ꝑ corrosionẽ pãniculoꝝ:⁊ corrũpit̃ cuꝫ ea oculus. Itẽ vlcera ⁊ pustule distiguunt̃:nã quedã sunt ĩ cõiunctiua ⁊ sũt minꝰ mala.quedã sunt ĩ cornea:⁊ dteriora. Et deteriꝰ ex illis que sunt in cornea est factum ex directo pupille

¶ Cause pustulaꝝ sunt quattuor hũores iã dci ⁊ quecũqꝫ pos sunt illos hũores mouere ad oculos siue sint cãe ꝑmitiue.siue corporee. Cause vͦo vlceꝝ sunt aut ophtalmia aut pustule cor nee de qbꝰ sermo ꝑcessit:ipsis enĩ eruptis succedunt vlcera. Et quãdoqꝫ generant̃ a causis ꝑmitiuis sicut gladio ⁊ similibꝰ casu ⁊ offensione. Aliquãdo fiũt ab hũore paulatine sup̃ficiẽ corro dẽte ⁊ ẽt lachꝛyme acute diu ꝯtinuate possunt hꝰ facere. Et nota ꝙ pustule qñqꝫ rũpunt̃ exterius ⁊ sanies fluit ex:qñqꝫ rũpunt̃ i terius ⁊ sanies ꝯtinet̃ retro corneã ⁊ similat̃ vngule:est eniꝫ sicut quedam lunella. Signa pustullarũ sunt ea q̃ dicta sũt in textu s.fortis dolor ꝓpter mẽbꝛi sensibilitatẽ pũctio nociua ꝓpter acui tatem ⁊ mordicationẽ humoris:aut pustule ruptionẽ ⁊ pulsus si ne dolor pulsatiuus ꝓpter vehemẽtẽ caliditatẽ:vñ arterie ꝯiũcti ue pulsant̃ ampliꝰ solito. Et multitudo lachꝛymarũ multa aquo sitate ad oculũ deriuata tã ꝓpter dolorẽ q̃ꝫ ꝓpter caliditatem. Quintũ signũ ꝑ qd locus vlceris distinguit̃ est qꝛ.s.si pustule vl' vlcera sint in albis oculoꝝ loca illa apparẽt rubea. Et si totũ fue rit rubeũ locus vlceris vel exiture apparebit magis rubeus:sed in nigredine oculi locus vlceratus vel pustulatus apparebit al bus. Rõ ꝑmi ẽ duplex dicta supius. Una qꝛ in ꝯiũctiua sũt mlt̃ te venule:⁊ ꝓpter dolorẽ vlceris ⁊ caliditatẽ multũ ex sanguie et spiritu attrahit̃ ad ꝯiunctiuã ⁊ magis ad locũ lesuꝫ ⁊ ꝓpterea ru bet sicut facies sanguine ad ipam attracto. Et scđa cã ẽ: qꝛ in ꝯiunctiua alba oĩs rubedo ẽ valde manifesta. Cã aũt ꝙ appa ret albedo in cornea ẽ:aut ꝓpter saniẽ ibidẽ exñtem albã:aut si sit vlcus sine sanie aer subingrediẽs repꝛsentat colorẽ albũ:sicut subingrediẽs cornu in frusta diuisum. Tertia cã qꝛ ꝑ pustulã ⁊ vlcera ꝑditur diaphanitas cornee:⁊ qꝛ color magis cõformis diaphanitati ẽ albedo color apparet albꝰ diaphanitate in albe dinẽ cõuersa:sicut videmus aquã diaphanã ꝑ ꝯgelationẽ effici albam ⁊ visum terminare. Est.n.color extremitas ꝑspicui ter minati corporis ꝑ opacũ. Cetera q̃ ĩ hac parte dicit Rasis theo rice sunt nota. Dicit tñ in parte vltima huiꝰ partis theorice ꝙ vlcus existẽs sub pupilla ex directo pupille vel ẽt parũ infra pu pillã est deterius ceteris:cũ ad ipm velocius sequat̃ eminẽtia.i. exitus vue. His addas sextũ signũ.s.ꝙ q hꝫ vlcera aut pustu las in cornea ⁊ ꝓpꝛie calidas nõ põt tolerare lumẽ.tum.s.qꝛ lu mẽ calefacit:tum qꝛ spũs ⁊ sanguinẽ trahit ad locũ vñ fit maior inflãmatio ⁊ dolor ꝓpter motũ humoris ⁊ spũs ad locũ. Et tertia cã est qꝛ in vlcere lumẽ penetrat ad crystalloidẽ nõ debite mondificatũ ꝑ vlcus in cornea:quaꝓpter non põt ipm sustinẽ.

Pronostica: Pustula aut vlcus ꝓfundum in cor nea ducit ad cecitatẽ aut aliquod ve stigiũ albũ derelinqt.s.cicatricez q̃ nõ est diaphana cũ sit restau rata ꝑ viã scđe intẽtionis ⁊c. Scđm ꝓnosticum pustula vl' vl cus cancerosum ſm plurimũ ẽ icurabile ducẽs ad dstructionẽ oculi:⁊ ẽ magis dolorosum in oculo q̃ꝫ in aliqua pte nr̃i corpis. Tertiũ ꝓnosticum ſm plurimũ deterior ẽ ruptio ad iteriora q̃ꝫ ad exteriora oculi.lꝫ eruptio vtrinqꝫ sit ceteris dterior ⁊c. Al.

Hoꝝ autẽ vlceꝝ curã cũ phlebotomia icipere de bemꝰ:⁊ sanguis extrahere multitudinẽ secũdũ ꝙ pos sibile fuerit. Cõsequẽter ãt vẽter soluẽdꝰ ẽ. Et eger sibi cauere debet a carne ⁊ vino dulci ⁊ esse contentꝰ her bis frigidis ⁊ ĩ potu sola aqua vti. In oculo vero in initio sief albũ cũ lacte mulieris ẽ mittẽdũ.⁊ si pulsus iã eleuari ⁊ sedari videt̃ sperãduꝫ ẽ ꝙ egritudo soluat̃ sine saniei collectõe. Qd si pulsus post sanguis extra ctionẽ ⁊ vẽtris solõnẽ ac sief albi imissionẽ qescere nõ videt̃ parua fidutia ĩ hoc qd diximꝰ ẽ habẽda. Est itaqꝫ tunc sief de olibão mittẽduꝫ ĩ oculo ⁊ pila aliq oculo supponẽda ⁊ cuꝫ ligatura strigẽda:ãte vero q̃ꝫ hoc eueniat oculꝰ suauit̃ ẽ ligãdꝰ ⁊ sine suppositione pile ⁊ nõ cesses ĩ oculuꝫ de sief de ture sepe distillare donec sanies in pila videatur. Io. Ar.

h Orum aũt vlcerũ ⁊c. Hic ponit curã pustu larũ ⁊ vlcerũ cornee. Et diuidit̃ hec pars in duas ptes. In ꝑma parte ponit regimen vl'e curationis istoꝝ. In scđa ibi in oculo vͦo. Ponit regimen parti culare. De ꝑma dicit eẽ inchoandũ curã cũ phlebotomia exhĩ do sanguinẽ ſm ꝯditionẽ patiẽtis. scđo eger soluẽdus ẽ cũ me dicina leniẽte frigida descripta supius in capl'o de ophthalmia. Tertio regat̃ eger cauẽdo se a carne ⁊ vino ⁊ ꝓpꝛie dulci.sꝫ sit cõ tentus herbis frigidis sicut portulaca endiuia lactuca cucurbi ta ⁊ solũ aquã bibat. In oculo vͦo.hic ponit regimen particula re:⁊ diuidit̃ in.v.partes.in ꝑma parte ponit curã istarũ pustula rũ vsqꝫ ad statũ.in scđa ibi. Quod si pulsus. Ponit curã ipaꝝ in statu vsqꝫquo rũpant̃. In tertia ibi.ex quo visum fuerit.ponit curã vlcerũ remanẽtiũ post rupturã pustulaꝝ.in quarta ibi. Cũ aũt caro ⁊c.ponit curationẽ albedinis remanẽtis post curatio nẽ vlcerũ. In q̃nta parte ibi. Sief de ture. Ponit descriptionez

quattuoꝛ collyrioꝝ cōplentiū intētiōes supꝛascriptas. De pͥma parte dicit ꝙ i pͥcipio sief albū distēperatū cū lacte mulieris est ponēdū i oculo ⁊ si p huiusmodi ipositionē simul cū remedijs vniuersalibꝰ doloꝛ pulsatiuꝰ alleuiari ⁊ sedari videret sperādū ē ꝙ egritudo saluet sine colectiōe saniei. Quod si doloꝛ pulsatiuus post remedia supꝛa scripta nō qescat parua fidutia habenda ē ꝙ egritudo saluet sine collectione saniei imo credēdū ē perseuerāte doloꝛ pulsatiuo saniē colligi: ⁊ pꝛopterea ē accelerādū ad maturationē ⁊ sief de olibano ē ponēdū i oculo: ⁊ pila aliq̄ sicut faldella ex cotto ē supponēda oculo: ⁊ cū ligatura strigēda: que oīa fiūt ne coꝛnea rūpant ⁊ hūoꝛes ⁊ vuea exeāt. Si vero nō timeremꝰ ruptōnē coꝛnee nō esset necessariū pilā oculo supponere ⁊ strigere: cōtinuet ḡ sief de ture dōec pustula rupta sit ⁊ sanies in pilam superposita videatur. Almansoꝛ.

Ex q̄ eni hoc visuꝫ fuerit sief de plūbo vti necesse ē vsqueq̄ ꝓfunditas fiat plana ⁊ tota caro generet: ea tū que diximꝰ tūc sunt faciēda cū pustula nō ē magna. Qm̄ cū magna fuerit: fueritq̈ȝ iuxta pupillā: aut iferiꝰ ea: ē tūc necesse vt cū elisir medicet: ne oculꝰ emieat: ad pile q̄qȝ suppositionē ⁊ ligaturā ē redeūdū: Eger pterea sp̄ supinꝰ iacere dȝ ⁊ a foꝛti motu abstinet. Jo.

Docet curare vlcera remanētia post rupturā ponēdo i oculo sief de plūbo vsqueq̄ ꝓfunditas fiat plana: ⁊ tota caro generet ⁊ ſ̄dit ꝙ h̄ faciēda sīt cū pustula n̄ ē magna. ipa.n.exn̄te magna pꝛope iux̄ pupillā aut ifra eā ita vt manifeste timeamꝰ de exitu vuee ⁊ hūoꝝ: tūc ē necesse vt cū sief elisir posito i oculo medicet ne oculus emineat rupta coꝛnea: ⁊ egrediēte vuea. Et i h̄ casu debemus pilā supponere ⁊ ligare ⁊ eger debet iacere supinꝰ ⁊ abstinere a foꝛti motu. imo ēt a locutiōe. Jsto āt sief elisir vtimur ad alterā duaꝝ ītētionū: aut sanie emanāte ad ꝓhibēdū ne vlcꝰ coꝛodat ⁊ āplificet: Est eni frigidū siccū ⁊ stipticum. Aut eo vtimur āte ruptionē pustule ad faciēdū ea rūpi iterꝰ ne oculꝰ defoꝛmet ⁊ sanies iteriꝰ collecta i pꝛocessu poterit resolui. aut cū operatiōe manuali extrahi sciēdo i parte iferioꝛi vbi.s.colecta fuerit sicut dicetur in curatione cataractarum. Almansoꝛ.

Cū āt caro i loco vulnerū perfecte generata fuerit vł locus apostematis carne repletꝰ fuerit remanebit ibi i oculo albedo: Qd̄ si vlcꝰ pꝛofundus fuerit albedo ē grossa ⁊ si i supficie tm̄ carnis fuerit erit subtilis. Vlcꝰ quoq̈ȝ si a pupilla fuerit remotū ⁊ steterit separatiȝ p se vestigiū illud quod remanet nihil mali faciet. Si āt iusta pupillā q̄n̄qȝ fuerit post vlceris curationē vestigiū remanēs ꝓhibebit visionem. Quapꝛopter tūc vtēdū ē rebꝰ ⁊ medicinis quibꝰ vestigiū qd̄ diximꝰ abstergi ⁊ deleri possit. Jo. Ar.

Docet curare albedinē post ꝯsolidationē vlcerū remanentē: q̄ aliquādo est grossa ⁊ ꝓfunda aliq̄n̄ supficialis ꝺm ꝙ vlcus ē ꝓfundū aut supficiale. Et hoc aliq̄n̄ nō ipedit visum si non fuerit ex directo pupille ⁊ aliq̄n̄ impedit si fuerit ex directo: quapꝛopter vtendū ē medicinis q̄bus vestigiū illud posset abstergi ⁊ deleri. de his aūt dicet inferiꝰ in ca. de albedine oculi. Almāsoꝛ.

Sief de thure. Recipe āmoniaci sarcocolle amboꝝ ana.ʒ.v. thuris.ʒ.x. croci.ʒ.ij. cōficiant ex mucilagine fenugreci ⁊ fiat ex eis sief. Sief de plūbo. R. plūbi vsti antimonij tutie ablute calcucecauenon gūmi arabici dragagā. oīum an.ʒ.viij. opij.ʒ.ſ. terant ⁊ cū panno sericio q̄ sit subtilissimus cernant ⁊ cribelent ⁊ conspergant ex aqua pluuiali ⁊ fiat ex eis sief. Sief ex q̄ caro in vlceribꝰ oculoꝝ generat ⁊ vue egressio pꝛobibetur ⁊ vestigiū subtiliat. R. climie ablute tutie ablute ceruse antimonij thuris oīuꝫ an.ʒ.ij. myrrhe.ʒ.i. sarcocolle grosse.ʒ.i.⁊.ſ. san. dꝛa. aloes opij. ana.ʒ.i. fiat ex eis sief. Elisir quo est vtendum cū timet ne ex vlcere vue sequat egressio. R. antimonij hematitis amboꝝ ana.ʒ.x. acatie.ʒ.iij. aloes.ʒ.i. terant ⁊ fiāt ex eis sief et administrētur apud necessitatē. Jo. ar.

Hic describit quattuoꝛ sief cōplentia quattuoꝛ intētiones suꝓꝛascriptas. Pꝛimū ē sief de thure maturās pustulas. ℞. armoniaci ca. in tertio sic. in pꝛimo maturatiui ⁊ resolutiui sarcocolle an.ʒ.v. thuris ca. ⁊ sic in pͥmo.ʒ.x. croci.ʒ.ij. cōficiatur sief cum mucilagine fenugreci exhendo ꝺm doctrinā Seruitoꝛis. Secundū ē sief de plūbo carnē generās in vlceribus mūdificās ⁊ sigillās. ℞. plumbi vsti frigidi ⁊ humidi maxime coꝛrectiui vlcerū malignoꝝ antimonij fri. in pͥmo sic. i pͥmo tutie ablute fri. in pͥmo sic. in sc̄do eris vsti calidi in sc̄do sic. in tertio abstersiui. gūmi arabici dragagāti oīum an.ʒ.viij. opij.ʒ.ſ. terant ⁊ tamisient ⁊ ꝯspergant aqua pluuiali: q̄ ē magis subtilis ⁊ abstersiua. Deinde ponit aliud sief. ex quo caro in vlceribꝰ generat ⁊ pꝛohibet egressionē vue ⁊ vestigiū subtiliat. ℞. climie ablute q̄ ē fuligo adherens parietibꝰ supioꝛibus foꝛnacis: in cuiuscūqȝ metalli purificatione ⁊ ē diuerse complōnis ꝺm diuersitatem metalloꝝ tutie ceruse antimonij thuris an.ʒ.ij. myrrhe.ʒ.i. sarcocolle grosse.ʒ.i.ſ. san. dꝛa. q̄ est fri. ⁊ sic ꝯstrictiuus ꝓhibēs fluxū ꝯglutinans vlcera ⁊ plagas recētes. aloes opij an.ʒ.i. fiat ex eis sief. Sief elisir quo vtendū ē: cū timet ne ex vlcere sequat egressio vue. ℞. antimonij lapidis hematitis fri. in sc̄do sic. in tertio ⁊ valet multuꝫ in vlceribꝰ oculi: Et hȝ ꝓpꝛietatē mirabilē ad gomoꝛeā ⁊ dȝ eē lotus. an.ʒ.x. acatie.ʒ.iij: sȝ nos nō habemus acatiā q̄ fit de succo arboꝛis cuiꝰ gūmi ē dragagantū: sȝ loco illius vtimur succo pꝛunelloꝝ. aloes.ʒ.i. fiant ex eis sief cum albumine oui: nā hoc sief est frigidū siccum stipticum consolidatiuū ⁊c.

Triplex est harū pustularū regimē curatiuū sicut dictū fuit in ophthalmia: Pꝛimū est vłe respiciēs cām āñcedentē. Sc̄dm est particulare respiciēs magis ꝯiunctā. Tertiū est cōe vtriqȝ. Regimē vłe q̄nqȝ ꝑficitur intētionibꝰ curatiuis: pͥma ē minoꝛatio. sc̄da digestio. tertia eradicatio. quarta diuersio. ⁊ q̄nta fluxus interceptio. Et he oēs ꝑficiunt cū phlebotomijs euōnibus digōnibus diuersionibꝰ ⁊ fluxus īterceptionibꝰ sicut dc̄m fuit. Jn ophthalmia a simili cā ꝓueniēte sola ē dr̄ia q̄ꝛ rarius opȝ intercipe fluxū cū repcussiuis fronti ⁊ tpibus applicitis: ⁊ cū sectione venaruꝫ ⁊ arteriarū in pustulis coꝛnee q̄ȝ in ophthalmia cuiꝰ cā ē: q̄ꝛ māe fluētes ad ꝯiunctiuā frequētius fluūt p venas ⁊ arterias extrinsecas q̄ȝ p itrinsecas eo ꝙ ꝯiūctiua oꝛitur a gingiamatre. E contra v̄o coꝛnea a dura matre q̄ sub craneo ē: quare māe frequētiꝰ fluūt ad ipam p īterioꝛa q̄ȝ p exterioꝛa saltē in cōparatione ad ꝯiunctiuā. Attamē vbi in vtraqȝ necessariū sit incipe fluxuꝫ cum eisdē remedijs ē illud faciendū ⁊c. Sc̄dm v̄o regimen exigit tres intētiones curatiuas sicut dc̄m fuit in ophthalmia. s. repercussionē in ꝑncipio repcussionē cū resolōne in augmento vsqȝ ad mediū statꝰ gradatim augēdo resolutiua. a medio statꝰ. deinceps resolutiua pura: si pustule tendāt in viā resolōnis: ⁊ he eisdem remedijs fere cōplēde sunt: nisi ꝙ magis sedatiua doloꝛis ⁊ stupefaciētia sūt necessaria in pustulis coꝛnee q̄ȝ ophthalmie ꝓpter doloꝛis magnitudinē. Verūtn̄ est dr̄ia q̄ꝛ pustule coꝛnee frequētius maturant q̄ȝ ophthalmia: eo ꝙ coꝛnea ē magis densa ⁊ minus hn̄s de caliditate inata. ⁊ ēt q̄ꝛ iter coꝛtices eiꝰ faciliꝰ mā colligit. Et ꝓpterea in ꝑncipio pustularū indigemꝰ repcussiuis ꝺm plm̄ magis frigidis. ⁊ stupefaciētibꝰ ⁊ doloꝛē sedātibus sicut lacte cū aq̄ papaueris. aut sicut sief albo cū opio siue sarcocolla cū lacte. in augmēto v̄o addat sarcocolla. Et si doloꝛ ⁊ pulsatio ⁊ cet̄a accn̄tia videant remitti: tūc sperādū ē pustulā p viaꝫ resolōnis terminari. Si v̄o pulsatio ⁊ reliqua accn̄tia augeant: suspicandū ē de maturatōe. ⁊ ꝓpterea iubet Ras tūc apponi sief de thure. sȝ q̄ꝛ h̄ ē nimis ca. laudo vt in pͥmis icipias cū magis domesticis sicut cū mucilagine se. cydonioꝝ. aut se. lini aut fenugreci cū sief albo. ⁊ postea venias ad sief d̄ thure cū lacte qd̄ tanto tpe ꝯtinuet donec pustula rupta fuerit ⁊ sanies in pila videat. Et si illa pila siue faldella eēt ifusa in lacte aut in aliq̄ decoctiōe maturatiua sicut semis cydonioꝝ se. lini aut fenugreci cū pauco aq̄ rosaꝝ eēt ꝑstātius. Hoc aūt fit vt p illā compssionez ꝯseruet

cornea ne disrūpaꝝ. ⁊ h ēt modꝰ eēt obseruādus in ophthalmia
si ophthalmia aliqñ maturaret ⁊c. ❡ Rupta vō exitura itētio rēa
net ad vlcus triplex. s. mūdificatio carnis gnātio ⁊ ꝯsolidatio.
Pria pficiꝝ cū aq̄ ↄcoctionis mellis ro. aut aqua zuccarata:
aut cū sieꝝ de plūbo cū lacte pmisto: hꝫ. n. virtutē mūdificatiuā ꝫ
⁊ ē ceteris pstāti. Scōa itētio pficiꝝ cū eodē ⁊ aq̄ rubi idē ēt si
gillationē pficit ſꝫ magis ppriū i sigillādo ē sieꝝ elisir. Dicit tñ
Raſ ꝙ si pustula ē magna vl' vlcꝰ magnū loco sieꝝ de plūbo po-
namꝰ sieꝝ elisir: qꝺ itelligi pt vt dixi circa tex. ⁊ añ maturationē vt
sanies fluat iteriꝰ ne tota cornea disrūpaꝝ: quod maxime verum
vbi pustula illa esset pfunda. s. iter tertiū ⁊ quartū corticē: posset
etiā itelligi vt admistreꝝ sieꝝ elisir i vlcero magno ⁊ pprie corosi
no ad phibēdū corosionē ē eni fri. ⁊ sic. ⁊ stipticū. Et i his casi
bus semp debet fieri cōpssio cū pila: ſꝫ cū curanꝝ vlcera fit isu
sa i aqua ro. Et esto memor nunq̄ꝫ sup oculū apponere aliqꝺ
tenax ne i remouēdo dolorē faciat. Si vō vulnꝰ eēt recēs factū
a cā pmitiua pma itentio eēt pbl'ia. Et si aliꝰ hūor supabūdaret
i corpe educaꝝ ⁊ maxime cū medicina leniēte. Scōa itētio ē p
hibitio discursus materierū ad ocl'os cū repcussiuis supiꝰ dictis
frōti ⁊ tpibus applicitis. Tertia ē admistratio itētionis circa
vulnꝰ: In pricipio ponaꝝ aq̄ albuminis oui in oculo ⁊ die sequēti
aqua albuminis oui cū sieꝝ albo: ⁊ ita ꝯtinueꝝ vsq̄ꝫ ad quartū. Et
deiceps addaꝝ istis sieꝝ de plūbo pro tertia pte ⁊ gradatim
minuaꝝ sieꝝ albū ⁊ augeaꝝ sieꝝ ↄ plūbo donec sieꝝ de plūbo solū
ponaꝝ. ⁊ postea ad cicatrizādū ponaꝝ sieꝝ elisir. Si āt timeremꝰ
egressuꝫ vuee stati apponamꝰ sieꝝ elisir cū albumie oui: ⁊ sp pila
i aqua ro. isusa ē sup oculo cōprimēda ⁊c. ❡ Tertiū regimē cōe
vtriq̄ꝫ pficiꝝ duabꝰ itētionibꝰ. s. correctōe accñtium ⁊ ↄbito regi
mine vite. Accñtia vō corrigēda sūt tria. s. dolor aut cū remo
uētibus supiꝰ dictis: aut cū anodinis fomētādo oculū cū lacte
⁊ oleo ro. tepidis aut cū stupefaciētibꝰ tā iteriꝰ q̄ꝫ exteriꝰ applicitis.
Scōm ē istātia vigiliarū curāda cū stupefaciētibꝰ iteriꝰ ⁊ exte
rius applicitis. Vñ oi nocte cū vadit dormitū deꝝ. ℥. ij. sirupi ↄ
papauere: cū h enim ꝙ digerit māo subtiles calidas ēt somnū i
ducit. Et si nō sufficeret deꝝ a. ʒ. ſ. ad. i. regei ↄscriptiōe Nicolai
aut aliq̄ pilula opiata: aut lac semis papaueris ponaꝝ i ferculis.
Regimē vō pficiꝝ cū aere cibo ⁊ potu sicut dcm̄ ē supiꝰ: ⁊ die-
ta dꝫ eē subtilior q̄ꝫ in ophthalmia: ⁊ magis frigida actu ⁊ potē
tia: Et reliquū regimē obseruēꝝ nisi ꝙ h opus ē pluri sōno ⁊ ma
iori qete ai ⁊ corpis. ❡ Si vō pustula eēt aq̄sa post vl'ia ⁊ euonē
sibi ppriā cū turbit nō ꝯfortato. s. aut eiꝰ isusione in aq̄ feniculi ē
necessariū pcedē cū his q̄ illā humiditatē exsiccāt sic medicami
ne de luto cōparato ad sanios loco cuiꝰ vtimur luto sigillato. ℞.
luti sigillati ⁊ torrefacti. ʒ. iij. tutie pparate. ʒ. i. climie lote ⁊ anti-
monij abluti an. ʒ. ij. scorie eris ablute. ʒ. iij. opij si dolor fuerit.
ʒ. iij. gūmi. ʒ. iiij. teranꝝ cū aq̄ pluuiali ⁊ fiāt ex eis sieꝝ: ⁊ admini
streꝝ cū aq̄ fenugreci aut feniculi ⁊ qñ multiplicaꝝ cureꝝ cū ferro
faciēdo foramē paruū i pte iferiori: ⁊ eodē mō ⁊ cū eisdē medi-
cinis exhaꝝ sanies ꝯtēta sb cornea. Vex de h latiꝰ i de cura cata
ractarū. ❡ Si vō appet bothor sanguineū i cupū aliqualꝛ eleua
tū post vl'ia distilleꝝ i oculo freq̄nter lac: postea sāguis columbe
aut turturis calidus sic exit a vena ⁊ pomū coctū cū aq̄ ro. pmi
stū sup oculo applicet ⁊ aliqualꝛ cōprimaꝝ. ❡ Si vō fuerit pustu
la cācerosa tūc post vl'ia itētio ē sedatio doloris cum sieꝝ. s. albo
opiato ⁊ lacte mulieris ⁊ emplastrū factum ex vitello oui ⁊ oleo
ro. exteriꝰ applicitū ē ꝯueniēs. Intēdaꝝ ḡ sedationi doloris mo
dis supiꝰ dictis. vera āt cura nō ē possibilis ⁊ potꝰ lactis laudaꝝ
in ea. similꝛ euō cū sero capino i q̄ sit sene ⁊ epithymū. Verū for
te esset pstātiꝰ ocl'uꝫ euelere cū nō videaꝝ cura possibilis. fortas
se eni sicut aliqñ vidi cācer p ptē post ptē cōicabiꝝ cerebro. ⁊ seq̄
tur mors ⁊ ppterea meliꝰ esset oculū euelere ⁊ sineꝝ ml'tū sangui
nē egredi. ⁊ ↄinde locū cauterizaꝝ cū cauterio actuali.

❡ De his que in oculis cadunt. Almansor.

s Umaꝝ resina. i. gūma pini ⁊ p oculū trahaꝝ:
⁊ extrahit illud quod i oculo cecidit. Io.

Circa istā rubricā nota ꝙ ea que i oculis cadūt. si ad placitū
remoueri possūt nō sunt dicēda egritudines: lꝫ etiā visuꝫ ipedi
ant. aliter sequereꝝ ꝙ cōpedes essent egritudo: Et ꝙ indutꝰ ve
stes graues esset eger: sunt eni hi i operationibꝰ sensibilibꝰ ipedi
ti. Si vō illud quod cecidit i oculo nō sit ad placitū remouibile
q̄r forte fixū i oculo. aut i palpebra si ipediat opationes ē mor
bus. aut i numero. aut i via: si ipediat ↄlationē spetieꝝ ad crystal
loidē. aut saltē ē cā opilationis: que ē morbus i via. Vex h fuit
dr̄ia iter. G. ⁊. A. q̄r Gal. voluit ꝙ nihil debeat dici sanitas aut
egritudo si pēdeat a cā pmitiua. A. vō voluit oēꝫ dispositionē i-
mediate nocētē opationibus aut ipsas pficiētē esse dicēdā egri
tudinē aut sanitatē siue pēdeat a cā pmitiua siue nō dūmō sit in
aliq̄ nārū. s. ꝯplexione ꝯpositiōe aut vnitate ⁊c. Mihi tñ magis
placet opinio. A. ⁊ ſm nullū istoꝝ auctoꝝ id quod cadit i oculo
ad placitū remouibile ē dicēdū egritudo. Si āt nō pōt ad pla-
citū remoueri q̄r fixū ⁊ icarnatū ⁊ sēsibiliꝝ lederet opationes ſm
vtrunq̄ꝫ istoꝝ ē dicēdū egritudo. ❡ Pro cura aduerte ꝙ multi-
plex ē modus extrahēdi id quod cecidit i ocl'o. Primus si fue
rit ill'ꝺ sb palpebra supiori aut iferiori trahaꝝ cū vna manu pal
pebra supior iferius notabiliter capiēdo ipsaꝫ cū digitis i extre
mitate sua: Et similiter trahaꝝ cū alia manu eodē tēpore palpe
bra iferior iferius ⁊ pcipiaꝝ ḡ vt voluat oculū ad supiora ⁊ sbito
quod cecidit i oculo exibit. Si āt pma vice nō ꝯseq̄ris effectū
expiaris scōa vice ⁊ tertia ⁊ hic modus ē leuissimus oīuꝫ. Se
cūdus modus ē vt ipleas os tuū aq̄ aut lacte ⁊ dilatata palpe
bra quātuꝫ fieri potest isuffleꝝ aq̄ aut lac cū velocitate i oculum.
Istud ēt aptius fit p catathir siue iniectoriū. Tertius multotiēs
dilatata palpebra ab vbere lac i oculū inijciaꝝ. Et isti mōi vtiles
sunt quādo aliq̄d acutū sicut sal armoniacus aut argētū sblima
tū aut similia ceciderit i oculū. Quartꝰ ꝯtineaꝝ anhelitꝰ obturan
do os ⁊ nares dōec oculi lachrymenꝝ ⁊ exibit cū lachrymis qꝺ
i oculo ꝯtineꝝ. Quitus iuerseꝝ palpebra ⁊ i extremitate stilli pōa
tur rsina aut terebīthia aut viscus ⁊ tāgaꝝ qꝺ cecidit i ocl'o ⁊ ex-
haꝝ. Sextꝰ fricet carabe sr pāno dōec vehemēter calefiat ⁊ vicie
tur illi quod cecidit i ocl'o ⁊ adherebit ipsi: Attrahit eniꝫ festu
cā sicut magnes ferrū. Septimus si illud sit ifixum in ocl'o aut
palpebra cū molletis dētatis. aut tenacula acuta dentata extra-
hatur. Et ex his patet littera textus.

❡ De albedine oculorum.

n Ota Quod albedo. albula nubes nebula albu
go tela pānus. Aliquādo accipiunꝝ vt ter
mini synonymi significātes hāc dispositionē que diffinitiue est
vestigiū apparēs in supficie cornee ſm plurimū tēdēs in albedi
nē. Vex apꝺ aliquos diuersa iportāt: vt apud. A. nebula ipor-
tat vestigiū magis supficiale: ⁊ albugo magis grossum: ſꝫ de his
nō est curādū: Sunt tñ hec noīa sumpta a rebus q̄bus hec pas-
sio assimilaꝝ. Verū Rasis solūmodo loq̄tur de albedine q̄ ē ci
catrix ex vlcere ↄrelicta: est aūt hec albedo si sit corā pupilla visū
ipediens morbus in via. Si vō sit ꝯcaua aut eleuata ⁊ ledat
p illud posset dici morbus in supficie ⁊ in situ. Si aūt ledat p co-
lorē vt q̄r faciat obiecta apparere citrina: aut alteriꝰ coloris cuius
nō sunt reduciꝝ ſm aliquos ad morbū in compl'one: sed ſm ve
riorem sniam reduciꝝ ad morbū in colore. Si vō nō ledat p co-
lorē suū: aut q̄r nō sit ex directo pupille nec aliter ledat: tūc nō est
egritudo: est tamen de his que cum egritudinibus noīantur se-
cūda pmi doctrina pma ca. vj. Almansor.

a Lbedo q̄ in oculis ꝯtingit ē vestigiū post vl
cerū curationē remanēs qñ ꝯsolidanꝝ. Io.

Hoc capl'm diuidiꝝ in duas partes. In pma agit de albedie
oculi theorice. In scōa ibi. Hec aūt passio ⁊c. Agit de ipa practi
ce. pma in duas: Primo ponit ipsiꝰ diffinitionē ⁊ cām. In scōa
ibi. Que cū in oculis ⁊c. inuit spēs eius. De pma parte dicit ꝙ
albedo in oculis ꝯtingēs ē vestigiū remanēs post vlcerū cōsoli
dationē cuius cā est: q̄r illud qꝺ generaꝝ loco illiꝰ qꝺ deperdituꝫ
ē ex vlcere generaꝝ p viam scōe itentionis ex nutrimēto: quapro
pter nō est homogeneū pmo: cū pmum depditum fuerit mēbrū
spermaticum qꝺ nō pōt restaurari sicut pus pter carentiā māe
spermatice a pncipio generationis ꝯtracte. Verū in infantibꝰ p
pter ppinq̄tatem temporis pncipij generationis si parua sit facta
depditio ⁊ supficialis pōt restaurari p viaꝫ pme intētionis oino
pmo simile depdito: ad quod ēt ꝯcurrit ꝙ virtutes nāles sūt for
tiores in infantibꝰ q̄ꝫ in adultis potētes melius assimilare nutri
mentū ſm naturā eius cui apponitur. Almansor.

Que cū i oculis pueroꝝ fit levioꝛ ē ad curandū ꝗ̄ cū accidit ānosis. Cū eni i ānosis fit ad sanādū fortas se impossibilis existit: nisi subtilissima fuerit. Jo.

In hac scd̄a pte inuit ꝙ ꝗ generant̄ in oculis pueroꝝ ē levioꝛ ad curādū ꝗ̄ cū accidit ānosis: imo forsitā in eis cura ē ipossibilis nisi albedo sb̄tilissima fuerit: hui⁹ causa patet ex iam dictis. Species albedinis sunt tres ꝗdā ē cicatrix ex vlcere derelicta: quedā ē vestigiū ex hūoꝛe iphiltrato in supꝑfice oculi. ꝗdā ē vestigiū ex defectu virtutis assimilatiue ꝓueniēs sicut albaras ⁊ morfea. Et cuiuslibꝫ istarū spetierū quedā ē grossa ꝓfunda quedā supꝑficialis: quedā magna occupās magnā ptē. Quedā puā ⁊ quedā noua: quedā āntiqua. Cicatricū vō quedā ꝯcaua: quedā eleuata. Secūde ⁊ tertie spetiei quedā alba ⁊ ē phlegmatica: ꝗdā tēdēs in viriditatē vl' citrinitatē ⁊ ē cholerica. quedā in rubedinē ⁊ ē sāguinea: quedā in fuscū ⁊ est melācholica sꝫ vt plurimū sunt albe etiā si tendant in aliū colorē. Et his patēt cause ipsaꝝ. Signa vō ipsarū absolute sumunt̄ ex visu. Signa vō cicatricis sunt: q2 aliqñ ē ꝯcaua. cetere āt albedines non sunt concaue. Secūdū signū cicatricis est vlcus ꝓcedēs ⁊ oīa signa vlceris ⁊ pustularū ruptarū dicta supius. Tertiū signū q2 frequēter non bene tolerat lumē. Quartū signū ē puū iuuamētū a medicinis. Secūde vero spetiei sunt signa opposita. lꝫ alie egritudines precesserūt ⁊ nō vlcera ⁊c. Signa vero tertie spetiei sūt q2 illa vestigia facta sunt signa manifesta: sine manifesta egritudine ꝓcedente. vl' fuerūt a generatione ꝯtracta: ⁊ h̄ ꝓm plurimū. Pronostica cicatrix in pueris ēt mediocris qñq3 remouet̄. in ānosis vero nō nisi valde supꝑficialis ⁊ minīa. Secundū ꝓnosticū scd̄a speties albedinis ēt grossa in infātib⁹ facile remouet̄ sꝫ in ānosis si grossa fuerit ⁊ āntiqua nō remouet̄ nisi forte cum opatione manuali ꝑficiēda secūdū ꝙ dicet̄ in sequētib⁹. in medijs āt iudicia media sūt habēda. Tertia spēs nō ē curabilis: lꝫ forte paliabil'.

Almansor.

Hec āt passio ex his medicaminib⁹ curāda ē: post ꝗ̄ eger balneū egressus fuerit: aut faciē sup vaporem aque calide quousq3 quo rubea sit tēuerit si tñ ex hoc medicamine in venis rubedo oculi ⁊ doloꝛ ꝓuenerint ꝑ aliquos dies ab eo ꝗescēdū donec oculus ꝗescat: ⁊ post ad idē redeūdū. Medicamē valde vtile ad albedinē remouēdā ⁊ visū clarificādū: ego quoq3 nō vidi qd̄ eo meli⁹ aut equale esset ad albedinē remouēdā. ℞. massacumie spume maris stercoris magni lacerti baurach zuccari higeri oīu3 an. ptes equales: dinde sumant̄ acori chelidonie fe. oīu3 an. ptes. x. coquant̄ i lb. i. aq̄ donec ad quartā redeat ⁊ colet̄: ⁊ ex hac aqua ibibant̄ speties quas diximꝰ ita ꝙ cōficiant̄ ex ea: ⁊ siccent̄ in vmbra: dinde iterū terant̄ ⁊ cōspgant vt pri⁹ ⁊ siccent̄. Quod postq̄ quat̄ factū fuerit siccent̄ ⁊ terantur ⁊ i ocul' mittant̄: hoc medicamē nulli vt ꝓdixim⁹ cōpar existit i r̄motiōe albedinis: r̄mouet eni hoc medicamē grossa3 albedinē ēt ex ocul' animaliū. Jo.

Hec pars diuidit̄ in ptes duas. nā in ꝑma parte ponit ꝑmam intētionē que est albedinis mollificatio. In scd̄a pte ibi. Si tñ ex h̄ medicamine. Ponit scd̄a3 itētionē que est ipsi⁹ absterſio. De ꝑma pte dicit ꝙ eger ꝑmo dꝫ in balneū poni: aut teneat faciē sup vaporē calidū aq̄ calide vsqueq̄ rubea sit ad h̄ vt albedo mollificet̄. De scd̄a parte dicit ꝙ si ex h̄ medicamine de quo dicet̄ positio in oculo imediate p⁹ albedinis mollificationē rubedo fiat in oculo ⁊ doloꝛ ꝓueniat ꝑ aliquot dies ab h̄ medicamine quiescēdū ē donec oculus ad nāle3 redeat dispositionē. Deinde secūdo idē medicamē ē iponēdū ꝓcedēte pri⁹ mollificatiōe vt dcꝫ ē ⁊ sic ē ꝓcedēdū nūc ponēdo medicamē nūc interponēdo mollificationē donec albedo cōsūpta sit. Deide ꝺscribit istud medicamē quod sūmis laudib⁹ extollit quod medicamē Rasis accipit a. G. in libro secretoꝝ. ℞. massacumie ⁊ Simon Ja. credit ꝙ sit vitrū nō ꝑfecte decoctū: Alij credūt ꝙ si sit ꝯpositio quedā: ꝗ vasa terrea vitreant̄. s. facta ex vitro silice ⁊ plūbo: lꝫ aliqui solū ꝯponāt ipsu3 ex plūbo se hn̄ēte in ꝓportione dupla sequi altera ad silicē. i. lapidē a q̄ excutit̄ ignis. vitrū eni ꝓm. A. ca. proprio valet ad ꝺlendas albugines. Et dicit ibi ꝙ ē iter lapides sicut stult⁹ inter homines: nā sicut stult⁹. s. placidus est obsequēs alijs hominibus: sic vitrum est obsequens recipiens quidem colorem cuiuscunq3 quod secum commiscetur. spume maris ca. ⁊ sic. in tertio abstersiue vehementer. stercoris stellionis vl' diab quod est multum valēs in cataracta ⁊ baurach loco cuius accipimus sal nitrū zuccari albissimi an. ptes eq̄les ⁊ dinde sumat̄ acori ca. ⁊ sic. in scd̄o chelidonie ca. ⁊ sic. in tertio feniculi ca. ⁊ sic in scd̄o an. ʒ. x. ⁊ iste tres sunt medicine oculares abstersiue. Coquant̄ in vna. lb. aque ⁊ colētur in qua aqua ibibātur speties ꝓdicte. dinde siccent̄ in vmbra ⁊ iterū terātur ⁊ ꝯspergātur eade3 aqua vt pri⁹ ⁊ exiccētur. quod postq3 factū fuerit quat̄ siccētur ⁊ terātur sb̄tilissime ⁊ in oculu3 mittātur. delet eni nō solu3 albuginem hominis: sed albuginem grossa3 brutorum.

Cura duplex exigit regimē vnu3 generale habēdu3 circa cā3 ātecedēte3 si adsit sicut in albugine pēdēte ab humore. si vero nō adsit: caueat̄ tñ fluxus humoꝝ in paratis ad h̄. qd̄ regimē ꝑficitur digōne. evacuatione diuersione ꝓm humoꝝ exigētiā. ⁊ aliqñ fluxus iterceptione cu3 superi⁹ dictis i curā ophthalmie. Scd̄m regimē respiciens ipam egritudinē iam factā duab⁹ ꝑficitur itentionibus. Prima mollificat ipam albuginem ⁊ oculi sb̄am tenerā facit cum balneo in aqua dulci toti corpori. aut cum iclinatione faciei sup aquā decoctionis raparum. aut palee hordei. aut palee auene. aut feniculi berbene rute chelidonie ⁊ huiusmodi. Scd̄a itentio est post suffumigiu3 imediate apponere aliquod abstersiuū ⁊ subtiliatiuū icipiendo a levioribus sicut zuccarū albissimum candi. aqua distillatiōis mellis. aut puluis factus ex candi sarcocolla ⁊ spuma maris. aut cū osse sepie. aut cū vrina pueri coagulata in furno i vase eneo aut cū stercore hirūdinis: ⁊ est satis forte. A. cōmendat succū cētauree minoris cū succo papaueris ruffi misto cū pauco ⁊ melle. ⁊ succus lingue passeris est ꝓprius ⁊ ē herba cū qua hirundines recuperant visum. Vel. ℞. stercoris hirūdinum subtilissime pulverizati. ʒ. i. mellis quod sufficit ad icorporandū misceant̄ ⁊ distemperent̄ cū aqua acori vel eufragie ⁊ fiat collyriū. Secretum Gerardi. ℞. aque rorismarini q̄ fit hoc modo habeat̄ vitrū mūdum ⁊ impleat̄ floribus rorismarini: ⁊ fortiter obturet̄ ⁊ ponat̄ sub terra in dieb⁹ magni estus p. xl. dies ⁊ aqua que inuenietur i oculo imponat̄. Ultimū ē medicamē Rasis suprascriptum. Sꝫ attende tria ꝑmum ꝙ icipias a levioribus: deinde gradati3 ꝓcedas ad fortiora. Scd̄m documentū est qñ experiris medicinas fortes accipias stillū in cui⁹ extremitate sit cottū ⁊ illud i funde in aliquo liquore deinde fac puluere3 adherere: ⁊ suppone cū stillo solū loco vbi ē albugo ⁊ remoueas ⁊ reiteres ꝓm ꝙ tibi videbit̄ expediens. Tertiū si ruboꝛ aut doloꝛ in oculo acciderit ex huiusmodi acutoꝝ impositione desine ꝑ aliquos dies donec oculus ad ꝑmam redeat sanitate3. Et si aliquo auxilio opus sit impone lac: deinde redi ad medicamē. Et ꝓpterea cum vtimur istis fortibus nō eēt malum apponere fronti ⁊ temporibus aliquod defensiuū. Si vō cū medicinis auferri non pōt auferatur operōne manuali vt infra dicet̄. aut si cura vera fieri non pōt cum aliquo colore paliet̄ albugo. Regimen autē sex rerum nō naturalium iam patere pōt ex sepius dictis.

Capl'm de scabie ⁊ sebel oculoꝝ.

Um palpebre. Primo agendū ē de scabie: Secūdo de sebel oculoꝝ. Scabies ⁊ pruritus differūt q2 pruritus est tristis sensatio. s. cū pūctione ⁊ acuitate i supꝑficie itrinseca palpebre. Scabies vō ē egritudo in superficie cū asperitate ⁊ rubedine. aut pustulis in supꝑficie itrinseca palpebre cum pruritu. Unde hoc modo prurit⁹ est accñs q2 actio lesa virtutis sensitiue. sed scabies ꝓprie ē egritudo in superficie intrinseca palpebre cōnotando pruritum. Species scabiei ꝓꝫ A. sunt triplices: Prima est asperitas cum rubedine quā ꝓm plurimum ꝓcedit pruritus. ⁊ fit asperitas ꝓpter exficcatione3 superficiei palpebre ⁊ rubedo ex accensione sanguinis ⁊ alioꝝ humoꝝ. Secunda species est granulosa cum rubedine ⁊ asperi

tate assimilata granis itrinsecis ficus imature que tendunt in rubedinem: Jlle autem pustule siue grana sunt facta ex materijs leuioribus cum caliditate ꝛ acuitate ꝛ est cum aliquali vlceratione. Tertia species est in qua sunt grana dura cum vehemētia scissionis ꝛ pauca rubedine. fit autem scissio per nimiaꝫ siccitatē discōtinuantem: sed durities fit propter grossum terreum derelictum partibus subtilioribus euaporātibus: ꝛ propterea non est cum tanta rubedine sicut prima ꝛ secunda species cum per adustionem tendat in fuscedinem. Sunt itaqꝫ grana eius sicut grana ficus sicce. Uerum Joannes serapionis distinguit in quattuor species. Prima nominatur diffutis: ꝛ eius intentio est prurit⁹. Secunda curechatis al' trachetis ꝛ eius intentio est asperitas. Tertia succussis: ꝛ eius intentio est ficus. Quarta tulusis: ꝛ ei⁹ intentio est exiccatio durities aut soliditas. ꝛ si bene cōsideres nō discrepat ab. A. Cause coniuncte sūt quattuor sanguis. s. adustus cholera adusta. phlegma salsum aut per adustionem transiens in melancholiam ꝛ melancholia adusta. A phlegmate vo ꝛ melancholia puris non generatur scabies aut pruritus cum oporteat eorum materiaꝫ subtilitate quadam pticipare. Ueruꝫ per putrefactionem vaporibus acutis eleuatis ad cutim posset fieri pruritus scđm plurimum tamen generantur scabies ꝛ pruritus a materia mista septima quarti sicut a materia sanguinea cui admiscetur cholera adusta vel sub propria forma vel per nimiam adustionem in melancholiam versa. Aliquādo sanguini permiscetur phlegma salsum ꝛ baurachium ꝛ nominatur humida respectu prioris a qua fluit humiditas subtilior ꝛ paucior. Et si hoc phlegma salsum esset conuersum in melancholiam vl' melancholia alterius generis cum sanguine miscetur scabies eēt siccior pautiorem emittens humiditatem. Dicitur autem hoc phlegma nitrosum vel baurachium ad similitudinem salis nitri ꝛ baurach q̄ inter genera salis sunt acuta sicut illud inter phl'ata. Cause antecedentes sunt idem humores cū nondum collecti sunt in loco: Et quecunqꝫ cause corporee sunt horum pductiue. Cause vero primitiue sunt oīa euacuētia humores ꝛ in huiusmodi conuertibilia sicut salsa acuta amara vehemēter dulcia oleaginea vnctuosa bibita ꝛ comesta. Scabies ꝛ pruritus quandoqꝫ fiunt incipiendo qn̄qꝫ permutando maxime ex ophthalmia pustulis ꝛ vlceribus. lꝫ ipsorum presentia augeat ꝛ conseruet ophthalmiam ꝛ vlcera sintqꝫ ipsorum productiua.

Pro declaratione istius materie tria sunt discutienda. Primū vbi contineatur materia pruritus ꝛ scabiei. Secundum est vtrū eadem sit materia pruritus ꝛ scabiei: Et si differunt que sit grossior ꝛ acutior. Tertiū vtrum pruritus semper precedat scabiem. Quantum ad primum premittendum ꝙ materia pruritus est duplex sicut scabiei antecedens ꝛ coniuncta. Premittendum secundo ꝙ pruritus qn̄qꝫ est per essentiam in membro: qn̄qꝫ per cōmunitatem siue per colligantiam: sicut est de ceteris speciebus dolorum ꝛ delicieī. Quibus premissis: dicendum ꝙ cā coiuncta scabiei ꝛ pruritus ꝟm plurimum est inter duas cutes. s. imen ꝛ veram cutem: pꝫ de pruritu quia plurimum sedatur scalpore cuius actio non profundatur. Patet hoc idem de scabie cum pustule ipsius in cute contineantur. Secundo quia cura vtriusqꝫ perficitur per abstergentia ꝛ exiccantia in cute posita.

Secunda conclusio causa coniuncta pruritus nō necessario est in cute: Pꝫ in habentibus pruritum in quibus pustule nō apparent: huiusmodi enim materia sub cute continetur pungēs ꝛ stimulans superficem intrinsecam: licet tamen pruritus posset esse a solo vapore ad cutem perueniente ꝛ hic facillime pauco scalpore sedatur. Tertia conclusio licet semper sit pruritus in scabie non tamen necessario materia faciens pustulas scabiei ē pruritiua. Pꝫ conclusio cum videamus aliquādo scabiosos non prurire ꝟm partem pustulosam: sed secundum superficiem cutis intrinsecam q̄ꝺ prouenit aut ex vapore ad cutem delato aut ex materia pruritiua. Quarta conclusio in pruritu tam p cōitatem absolutam q̄ꝫ nō absolutā materia pruritus in pte pruriente nō continet̄ q̄ pclusio pꝫ satis ex notitia terminoꝝ. Est aūt pruritus p cōitatem absolutā cum parti prurienti nihil corporeū cōicatur. Ecōtra p cōitatem nō absolutā: qn̄ aliqd corporeū parti prurienti cōicatur sicut vapor. Quinta pclo cā antecedens pruritus ꝟm plurimū est in venis ꝛ aliqn̄ in vijs medijs inter venas ꝛ cutē ꝛc. Pro solutione secūdi dubij nota pmo ꝙ aliqs pruritus ē intensus: aliqs est remissus aliqs mediocris. Scđo nota ꝙ q̄zto pruritus est itensior tāto materia ē calidior ꝛ subtilior alioꝝ paritate supposita ex parte sensibilitatis ꝛ ceteroꝝ Et ecōtra qn̄ pruritus est remissior materia est minus subtilis ꝛ acuta: pꝫ q̄zto materia pruritiua est magis stimulatiua: ꝛ impssiua tāto est calidior ꝛ subtilior. Et ecōtra q̄zto minus: tāto ē grossior vel frigidior ꝛ aquosior iuxͣ aphorismū nonū. v. particule. Late pustule nō valde pruriginose ꝛc. Cōtra q̄ supposita paritate ex parte caliditatis q̄zto materia ē grossior ē magis impssiua ꝛ pōns magis pruritiua: pꝫ q̄ q̄zto est grossior hꝫ plus de multitudine forme q̄ꝫ potentia rei inseqūr igitur. Et ɔfirmatur experiētia. nam q̄zto cholera est grossior tāto pfundat magis actionem suā sicut cholera ꝫinaria vnde. xiij. de igenio sanitatis si cholera fuerit grossa ꝛ calidissima cutē excoriabit vsqꝫ ad sui iteriora sic accidit in formica miliari in cōparatione ad herisipilā. Ad hꝫ dicendū inherēdo snie pori ꝙ q̄zto humor ē grossior alioꝝ pitate supposita tāto est impssiuior ꝛ actiuior. Sꝫ dico scđo ꝙ si cū humore grosso fuerit iūcta multa caliditas faciet aliud genꝰ doloris deterioris: q̄ꝫ sit dolor pruritus. Et si insistatur ponamꝰ ꝙ q̄zto grossities plus iprimit q̄ꝫ subtilitas tāto caliditas in humore grosso remittat̄ ꝛ seqtur ꝙ humor subtilis ꝛ grossus minus calidus eque itensum facient pruritum credo pcedendū eē illud ad quod deducit̄. Cū hoc tn̄ pcedendū est itensissimū gradū pruritus puenire ab humore subtili ꝛ nō grosso: lꝫ diuturnior ꝛ nō facile p scalporē sedabilis. pueniat ab humore grosso magis q̄ꝫ subtili. Tertio nota ꝙ qdam pruritus scalpore sedatur. s. qui pēdet a materia subtili ꝛ pauca: Calefit enim mēbrū scalpēdo pori dilatant̄ materia subtiliat̄ vn̄ facile exhalat. Ecōtra materia existente multa ꝛ grossa nō tota resoluitur. Et si forte tota piuncta ēt soluatur forte noua materia añcedens trāsit in piunctam.

Prima pclo materia pruritus itensi cito p scalporeꝫ sedabilis est subtilior materia scabiei remissi pruritus ꝛ nō facile p scalporem sedabilis. Scđa conclusio materia scabiei itensi pruritus facile sedabilis est subtilior materia pruritus remissi nō facile sedabilis. Tertia pclo est ex paucitate pruritus tā quo ad intensionem: q̄ꝫ quo ad durationē materie pruritus arguit̄ alioꝝ paritate supposita. Quarta pclo non est necessariū materiā scabiei ꝛ pruritus eē distinctarum spērum cū ab oībus spēbus humoris adusti de qbus. s. pōt vtrūqꝫ pendere. Quita pclusio pruritus ꝛ ēt scabies ɔsequens ipm ꝟm plurimū ab eodē pēdēt humore: q cum pmo cuti applicatur facit pruritū postea magis egrediēs facit scabiem. Sexta pclo ꝟm plurimū materia pruritus quē non ɔsequitur scabies est subtilior materia scabiei: pꝫ q̄ ꝟm plurimū facile scalpore sedatur ꝛc. Oppositum tn̄ qn̄qꝫ cōtingit cum ppter materie grossitiē nequeat exterius expelli. Cause enim pruritus sine scabiei sunt aut grossities materie aut nimia subtilitas. est enim vapor aut sicut vapor aut dēsitas cutis aut imbecillitas virtutis sicut in senibus. Pro solutiōe tertij dubij pono duas pclones. Prima ꝟm plurimū pruritus precedit scabiē. pꝫ q̄ materia scabiei ꝟm plurimū ē pruriginosa: ergo in pma applicatione ad cutē faciet prurituꝫ postea egritudinēs faciet scabiē cū quo tn̄ stat ꝙ multi sunt pruritus ad quos nō seqtur scabies. Scđa pclo impossibile ē scabiē pcedere pruritū pꝫ cum scabies in qditate sua icludat pruritum ꝛc. Correlariuꝫ scabies ꝛ pruritus quādoqꝫ fiūt simul tpe pꝫ de pustulis que nō fiunt a materia pruriginosa: q̄ postea p adustionem baurachia facta ꝛ pruriginosa simul icipit facere scabiē ꝛ pruritum. i. ille pustule fiunt scabies cū ante nō eēnt scabies.

Signa vo scabiei ꝛ pruritus absolute sunt ex dictis manifesta. ex rubore cū pruritu ꝛ asperitate ꝛ sepe infirmus scalpit palpebram. signa vo spērum de qbus sꝰp sunt ex dictis manifesta. Jn quo aūt differat scabies a lepra ē alibi videndū iter quas. ꝛ si multe sint dr̄ie hec vna ē potissima: q̄ cū lepra semp associat̄ defectus tertij actus virtutis nutritiue. s. assimilatio q̄ꝺ non ē in scabie. Signa vo cārum sunt: q̄ si ē a sanguine ē notabilis rubor purpureus sine pustulis aut satis diminutis itensus pruritus ꝛ facile sedabilis: ꝛ si aliqd emanat illud

est satis subtile. Et si ē a cholera pruritus acutior ⁊ facile sedabilis ⁊ rubedo tēdit in citrinū ⁊ pustule parue ꝓfunde: ⁊ si quid egredit̄ est subtile citrinum. Signa vō barauchiarū cōphēdunt̄ ex rubedine tendēte in albedinē. Et ex pustulis latioribus ⁊ quod egredit̄ est pluris q̄ntitatis tendēs in albedinē. Et prurit⁹ ē remissus nō facile sedabilis. Melācholia vō subtilis adusta cōphendit̄ ex rubore tēdente in fuscedinē. Et ex asperitate magna cū pustulis ꝓfundis ⁊ aliquādo crustis paruis: ⁊ quod egredit̄ tendit in fuscedinē. Cōplo quoqȝ habitudo ⁊ tempus etas ars regio regimen ꝑcedens sunt quoqȝ coadiuuātes in cognoscendo huiusmodi dispōnum cās. Pronostica pruritus ⁊ scabies ꝑme spēi est cū medicinis curabilis. que vō ē tertie spēi nō est curabilis nisi cū opatione manuali. Media vō rarissime curabilis nisi cum operatione manuali ⁊c.

De sebel.

S Ebel ꝫm. A. est pāniculus accidens oculo ex inflatione venarū apparentiū in sup̄ficie cōiūctiue ⁊ corne: ⁊ texitur q̄dem in eo qđ est īter ea sicut fumus. Uerum ꝫm Rasim nō est pāniculus sed similitudo pāniculi cuius snia est verior accipiēdo pāniculum ꝓprie: q2 nō cōtexit̄ ex neruis ⁊ ligamētis sicut texit̄ pāniculus ꝑma ꝑmi doctrina. v. ca. ꝑmo. Sȝ q2 extendit̄ supra ꝯiūctiuam ⁊ corneā ad modum pāniculi: ideo dr̄ pāniculus. Repletio aūt venaruȝ ē causa sebel. ⁊ modus ē q2 vene capillares multe disperse ꝑ ꝯiunctiuaȝ lȝ pauce ⁊ subtilissime ꝑ corneā trāseunt al̄ ītumescūt ⁊ fiunt apparentes ⁊ ꝓpter magnā ꝓpinq̄tatem apparēt in forma pāniculi. Scđo imaginamur sicut placuit. A. ꝙ ab illis resudet sāguis subtilis q̄ coagulat̄ in forma tele ⁊ pāniculi. Uel tertio imaginemur sicut magis placuit Rasi: ꝙ caro ꝯiunctiue ⁊ cornee tumeat aliqualiter īter illas venas ꝓpinq̄ssimas vñ faciūt nobis fantasiam ꝙ hoc totū apparens sit vnus pāniculus. sȝ in vero sūt ibi nāles vene: vt in scđa parte canticoꝝ cōmento. lxxxvij. ⁊ ȝoar li. viij. ca. de sebel: ⁊ ex isto pōt īferri dr̄ia īter sebel ⁊ vngulā. q2 ipsa est quoddā nerueū vel sicut nerueū sine repletione venaꝝ oriēs a lachrymali domestico: nec cooperit nisi in forma sagitte. sȝ sebel cooperit totum oculū vel quasi totuȝ: ⁊ hȝ alias circūstātias de q̄bus supra. Ex q̄bus īfertur ꝙ sebel est egritudo in sup̄ficie situ ⁊ via. Et ꝑter hec ꝫm. A. est morbus in numero. Sebel ē duplex quoddā nouū quoddā antiquū. Item quoddā grossū quoddā tenue. Sebel q̄nqȝ causat̄ ꝑ viam defluxus materijs fluētibus ad venas ꝯiunctiue ⁊ cornee: q̄nqȝ ꝑ pāniculum extrisecum. s. gingiamatrē. q̄nqȝ ꝑ pāniculos itrinsecos. s. durāmatrē vel piāmatrem siue venas ⁊ arterias earū. q̄nqȝ generat̄ ꝑ viam paulatine cōgestionis in venis ipsi⁹ oculi ex nutrimēto nō debite cōuerso ⁊ retēto ⁊ sup̄fluitatibus nō resolutis. Cause vō cōiuncte sunt sanguis solus: aut alij humores cū san. misti. sȝ alij humores sine san. ip̄m causare nō p̄nt: cholera eni pura ip̄m cāre non pōt cū ꝓpter sui subtilitatē ipediat coagulationē ⁊ pāniculationē: purū ēt phl̄a ⁊ melīa nō faciūt sebel cū sint alba ⁊ fusca: ⁊ sebel rubeum. sȝ isti misti cū san. poterūt ip̄m causare. ⁊ ita erit sebel sanguineū. sanguineū cholericum. sanguineū phlegmaticum. ⁊ sanguineū melancholicum ⁊c. Signa sebel aspicienti satis manifesta sunt cū videat pāniculum rubeū tegenteȝ ꝯiūctiuam ⁊ corneā ꝑ magna parte ex venis iā dictis tumentibus cōtextam. Signa ēt cārum manifesta sunt: est eni sanguineū notabiliter rubeū purpureū sanguineū cholericū rubeū tendēs in citrinitatem. sanguineū phlegmaticū rubeū tendens in album. sanguineū melancholicum rubeū tēdens in fuscum. Sūt ⁊ alia signa sup̄ius in scabie dicta: q̄bus materia peccans cognoscitur. Signa vō descensus materie ad oculū ꝑ pāniculū extrisecuȝ ē exuberatio venarū exterioꝝ rubedo faciei. pulsatio vehemens in fronte aut t̄pibus si descēdat ꝑ arterias. aliud signum fluxus mãe ꝑ extrinseca ponit Iesus hali in ca. de sebel: ꝙ te trahente palpebrā iferiorem versus te sebel eleuat̄: ac si erigeret̄ versus te ꝓpter maiorē colligantiā palpebre cū exteriorib⁹ oculi: qđ signū ē absqȝ calūnia. Signa vō descēsus mãe ꝑ pāniculos intrinsecos sunt q2 nihil istoꝝ q̄ dicta sūt apparēt. Signa vō ꝙ mã ei⁹ paulatine ꝯgesta fit. est q2 factū ē paulatine in longitudīe dierū. sebel ꝑterea ꝯsequūtur q̄dam accñtia. s. pruritus ꝓpter vapores ⁊ materias subtiles adustas retētas lachryme ex oculi debilitate aut pruritu aut ex idebito ꝯcursu siue cōtactu palpebre super oculū: nocumētū a lumine solis vel candele ꝑp disgregationeȝ mãe attractionē ⁊ eius dilatationē: debilitas visus aut debilitate oculi aut q2 ipedit delationē spērum pupilla cōstricca: estuatio oculi: tum ꝓpter dolorē: tum ꝑmulti sanguinis ⁊ spūum p̄sentiā minoratio oculi ⁊ pupille retēto nutrimēto in venis ⁊ nō delato ad oculū vel oculi sbam. Pronostica sebel ē de egritudinib⁹ q̄ eradicant̄. Scđm sebel ē morbus ꝯtagiosus ita vt ꝑmutet̄ đ vno oculo ad aliū: aut ad oculū aspiciētis ip̄m vaporib⁹ exeūtibus ificientibus oculū aspiciētis sibi ifectione. aut ꝓpter imaginationē ⁊ ꝑcipue si aspiciēs sit debiliū oculoꝝ. Tertiū sebel nouum subtile curabile ē medicinis. Antiquū vō ⁊ grossum nō nisi operatione manuali ⁊c. Almansor.

C Um palpebra inuersatur ⁊ interius apparet rubea ⁊ aspera ⁊ scabies adest. Et cū super alba oculoꝝ ⁊ sup nigredineȝ videt̄ spissitudo panniculi ex venis rubeis ⁊ grossis texti adest passio que vocatur sebel. He vero due passiones sūt graues ⁊ chronice ⁊ vix curabiles. Io. Ar.

Primo agit de his dispositionibus theorice. Secundo ꝑctice. Secunda ibi. Patiens tamen dum sanus. Qđ dicit i prima parte satis est ex dictis manifestum. Pro cura harum dispositionum ante oīa sciendum ꝙ si scabies ⁊ ophthalmia aut vlcera coniungātur prius inchoanduȝ est a curatione ophthalmie ⁊ vlcerum ⁊ vniuersaliter omniuȝ egritudinum q̄ sunt maiores: postea veniendum ad curationeȝ scabiei ⁊ egritudinū minorum: Et hoc vbi harum egritudinū curatio perfici possit vbi vero maiores curari non possent non curatis minoribus a curatione minorum inchoāduȝ est maioribus non neglectis iuxta canonē. A. quarta primi ca. vltimo. Triplex igitur est regimen haruȝ dispositionum curatiuuȝ. Primum vniuersale respiciens causaȝ antecedentē. Secundum particulare siue locale respiciens causam coniunctam: Tertium est cōmune vtriqȝ.

Primum exigit. v. intentiones. Prima minorat. Secūda digerit. Tertia eradicat. Quarta diuertit. Quinta fluxū intercepit. Prima autē intentio. s. minoratio ꝫm plurimum in scabie ⁊ sebel: sed maxime in sebel complēda est per phlebotomiaȝ aut cephalice si materia fuerit pauca. aut basilice si ep cōicet mittendo mãm. Et si in causa fuerit retentio menstruorum aut hemorroidaruȝ premittatur phlebotomia saphene eiusdē lateris ⁊ postea duobus diebus itermedijs aut tribus aut plurib⁹ phlebotomet̄ cephalica eiusdē lateris; Hauriat̄ aūt q̄ntitas san. ꝫm tenorē virtutis ⁊ ceteras circūstātias iudicātes de phl̄omia. Et penes rasim facta phl̄omia vl̄i aliq̄ñ phl̄omam⁹ venā frōtis ad eradicādā mãm ꝯiūctā vel đ ꝓximo trāsiturā i ꝯiūctā. Si vō nō appeat dn̄ium sanguis: imo alioꝝ humoꝝ qđ freq̄nter accidit i scabie: minoret̄ mã peccās aut cū pilulis đ fumoterre: q̄b⁹ admisceat̄ paꝝ pil̄. aure. aut aggrega. vt virt⁹ ducat̄ ad caput. aut cū infusione aut đcoctōe polipodij. ȝ. i. i sero capno. cui ēt potiōi addat̄ parū succi rosaꝝ aut aq̄ lupuloꝝ vt virt⁹ ducat̄ ad caput. Electuariū q̄nqȝ hamech ē in hoc casu p̄stātissimū si tres. ȝ. ei⁹ misceātur sero capno aut aq̄ lupuloꝝ fcā mioratiōe a q̄ ichoādū ē mã exn̄te ml̄ta: Si vō pauca a digōne icipiēdū. ꝓcedat̄ ad digerētia sic ē sirup⁹ đ fumotre cū aq̄ lupuloꝝ. succ⁹ q̄ȝ fumitre solus đpurat⁹ ꝑ residētiā aut ꝑmist⁹ cū sero capno ē p̄stantissim⁹ in hac dispōne ⁊ i scabie toti⁹ mūdificās sāguinē qđ marie ē attēdēdū. Et ex mūdificātib⁹ ē casiafistula. fumuster. capilliue. lupuli ⁊ epithymū ꝯfert i hoc ⁊ in euādo humorē melācholicū: quap̄p cum ml̄ia ē i cā sp miscear̄. ⁊ i digestiuis ⁊ euātiuis hȝ antonomasiā sr̄ oib⁹ euantib⁹ ml̄iam: lȝ tñ đbilit̄ soluat. quap̄p sirup⁹ đ epithymo ē ꝓpri⁹ i digerēdo hūorē melācholicū. si vō aliq̄ñ phlegma grossū eēt i cā sic alñ i sebel. misceat̄ i digestiuis oximel simplex aut ꝯpositū ⁊ ponēt caput ꝑ acetū. Digestiua nāqȝ i his dispōnib⁹: imo i oib⁹ đbēt respicē determinatā mãm ⁊ mēbꝝ tā mittēs q̄ȝ suscipiēs ꝑ t̄tiā ⁊ q̄rtā v̄tutē ⁊ ꝑ ꝑmā ⁊ scđaȝ respicē discrasiā mēbroꝝ ⁊ mãe. necnō modū sbe ipsi⁹ hūoris: ⁊ vt vie ꝯseruent̄ apte aut stricte ꝫ exigētiā ⁊ r̄spiciāt reliq̄s spēs ꝯpōis ⁊ vnitat's. sic. n.

opatio sua felicitat͛ ⁊ in scabie ⁊ plerisq; aliȷ̈s dispōnibus attēdē dū est mūdificationi sanguinis sicut cū illis de qbus dictū est.

Quid aūt sit mūdificare san. ⁊ clarificare ⁊ p quas virtutes hoc cōpletur ⁊ quot modis fiat: ⁊ q̄ sint medicine hoc facientes ⁊ silr qbus modis spūs illustrent͛ p parte dictū est in ca. de cura melācholie: sꝫ magis exq̄site dicet͛ in caplo de cura debilitatis vi sus. Digesta aūt materia eradicet͛ aut cū phlebotomiȷ̈s ꝰm exigentiā: ⁊ in hꝰ valet phlebotomia vene frontis de q̄ Raſ i lra aut cū solutiuis de qbus sermo ꝓcessit q̄ ēt in his dispōnibꝰ sūt iterāda: ⁊ vlr in oibus dispōnibus in qbus mā̄ difficulter eradicatur aut ꝓpter dispōnem mēbri aut māe. Et non obliuiscaris ꝙ aloes est ꝓpriū solutiuū in scabie septima quarti ca. ꝓprio ita vt solus frequēter excuset ⁊ sic absolute sunt tres ꝓme intētiones .s. minoratio digestio ⁊ eradicatio. Quarta intētio .s. diuersio possit ꝑfici oibus generibus diuersionū cū euone ⁊ sine sicut dictū fuit in ophthalmia: ⁊ ꝓuocent͛ mēstrua ⁊ san. hemorroidalis si ex eoꝝ retētione acciderint. Ex ꝓpriȷ̈s aūt diuersionibꝰ sunt phlebotomie venarū nocre: venarū post aures tempoꝝ ⁊ frōtis ꝓcipue illarū q̄ vident͛ magis tumētes aut in his aut in aliqbus ipsarum: sanguisuge apponant͛: phlebotomia ēt venarū q̄ sūt in angulis lachrymaliū domesticoꝝ optime cōfert magis eradicādo mā̄ q̄ꝫ diuertēdo: sꝫ nō vident͛ nisi post fortē gule ꝯstrictōēꝫ.

Quinta v̾o itentio ꝑficitur cū appositione repcussiuoꝝ fronti ⁊ tpibus. ⁊ scd̾o cū sectione venarū ⁊ arteriarū deferētium humorē ad oculos sicut dictū fuit in ophthalmia: sꝫ hec nō fiāt nisi mā̄ fluente p venas ⁊ arterias extrinsecas ⁊c. Scd̾ꝫ regimē locale qn̄q; ꝑficitur cū medicinis in pruritu ⁊ scabie leui ⁊ sebel icipiente: qn̄q; cū opatione manuali in scabie scd̾e spēi ⁊ tertie ⁊ sebel antiquo. Opatio v̾o cū medicinis duas exigit itentiōes sicut in albedine. Prima ꝑficiēda ē cū mollificantibꝰ sicut cū balneo aque dulcis ⁊ cū fomētatione decoctionis raparū ⁊ aliorum sicut dictū fuit in albedie. Scd̾a inten:io ꝑficit͛ cū abstergētibus ⁊ exsiccantibꝰ. ⁊ iterdū aliqualiter corrodētibus imediate applicandis post fomētationē ꝓdictā in vtraq; dispōne: ⁊ icohandū ē a leuioribꝰ gradatim ꝓcedēdo ad fortiora. Ex ꝓpriȷ̈s āt leuibꝰ ē puluis factus ex zuccaro candi: tutia: sarcocolla: spuma maris ana. fortius aūt hoc ē. ℞. aloes partē .i. salis armoniaci partē .ſ. cōfice cū melle satis domesticū. ℞. carabe partē .i. corticum granatoꝝ partes .ij. ꝯficiant͛ cū melle ⁊ applicet͛. Et fortius isto ē medicamē. A. accipiat͛ cortex oui ⁊ stet in aceto ca. x. diebus vel dimittat͛ cū aceto in sole ⁊ postea exsiccet͛ in vmbra ⁊ terat͛ subtilissime ⁊ applicet͛: est ei ꝓpriū in sebel: puluis ēt lapidis hematitis ē ꝓprius in vtraq; dispōne ⁊ marie in sebel. Fortius aūt isto ē sief rubeū descriptū a Rasi. ℞. hematitis colcothar vsti .i. vitrioli romani ⁊ ē ca. in quarto ⁊ lapis hematitis nō ablutus ē ca. in ꝓmo siccus in scd̾o: sꝫ ablutus fri. ⁊ minus siccus ana. ʒ. iiȷ̈. eris vsti. ʒ. ij. myrrhe croci an. ʒ. i. pipis lon. ca. ⁊ sic in quarto cōspergātur vino veteri post optimā puluerizationē ⁊ fiāt ex eis sief. Et si timeres huiusmodi approximationē pmisce cū tertia parte aut. ſ. sief albi: ⁊ tūc paulatim auge ꝰm necessitatē ⁊ ꝰm ꝙ oculus tolerat: ⁊ lapis hematitis solus ꝯfert aut cū pauco mellis. Aliud Mesue satis domesticuꝫ. ℞. ceruse viridis eris ana tere cū tritione vltima ⁊ ꝯfice cōterendo cū vino albo potēti ⁊ succo rute ⁊ ponant͛ in vase eneo limpido p diem ⁊ noctē postea colet͛ ⁊ colatura reseruet͛ in vase vitreo ⁊ distillet͛ in oculo mane ⁊ sero Sief ꝯferēs vlceribꝰ ⁊ scabiei oculoꝝ cū caliditate. ℞. climie croci scorie eris gūmi arabici eris vsti ana. ʒ. iiȷ̈. myrrhe lapidis hematitis spice ana. ʒ. i. opiȷ̈ ro. ana. ʒ. i. pipis albi. g. iiȷ̈. cōfice cuꝫ vino ⁊ vtere cū albumine oui: sed in hoꝝ applicatione obseruentur hi canones. Primus vt a leuioribꝰ inchoet͛ gradatim ad fortiora ꝓcedendo. Scd̾s vt sepe in oculo aspiciamꝰ si nimis aut diminute iprimāt: Et si nimis imꝓsserint ⁊ dolorē ⁊ ruborēꝫ ꝓter modū fecerint dimittemus ipoꝝ ipositionē p aliquot dies donec oculus sit restitutus: Et postea faciemus vt ꝓus. Si autē mediocriter sequamur eo mō. si diminute gradatim augebimꝰ donec sufficiēter imꝓmant. Opatio v̾o manualis in scabie sic ꝑficitur: Jaceat eger supinus ⁊ sup aliqua tabula capite aliquātulū eleuato ⁊ inuerset͛ palpebra: ⁊ sub palpebra iuersa ponatur stillus aliquāte latitudinis cui palpebra cū fricatur adhereat: deinde medicus inuoluat digitū suū indiceꝫ cū folia paritarie aut ficus: ⁊ tenēdo palpebrā ⁊ stillū cū alia manu fricet supficieꝫ intrinsecam palpebre donec erumpant͛ granula q̄ sunt in eius superficie ⁊ bene sanguinare pmittat͛: ⁊ post lauet palpebraꝫ ⁊ oculum cū aqua ro. tepida. Aliquando hec opatio ꝑficitur cū vna lima subtilissime dētata fricando supficiē palpebre vt ꝓus ⁊ citiꝰ expedit͛. Aliquādo v̾o fricant cū huiusmodi lima ꝓus ponendo sup supficiem palpebre aliquē puluerē sicut spumā maris: Credo ꝙ scd̾a operatio sit ceteris expeditior. Postea mundificato oculo .s. a san. cū aqua ro. tepida aut aceto aut vino forti aut cū his mistis simul imponūt medicinā aliquā abstergentē ex superius descriptis ad ꝯsumendū residuū illius qd̾ remāsit. Deinde claudat oculum desup ponēdo faldellā ex cotto circūdata petia linea veteri ⁊ infusam in lacte ⁊ aqua ro. aut in lacte ⁊ oleo ro. si volūt magis mitigare dolorē: ⁊ aliquādo secum ꝯiungūt vitellū oui: sed Mesue emplastrat tpe frigido cū amigdalis ⁊ cymino ⁊ mica panis infusa in vino cocto cū pauco croco. Sed tpe calido cum vitellis ouoꝝ oleo ro. ⁊ violis. Sebel aūt cum opatiōe manuali curat͛ sic: Extendāt egrū super tabula: aut faciant ipm sedere sup vna bancha eqtando banchā: ⁊ ponant ministrum post ipm q eleuet palpebram supiorem ⁊ trahat inferius palpebram inferiorē ita vt oculus stet apertus: deinde medicus capit cū vncino .i. paruo vnco argenteo venulā vnā: ⁊ eleuet ⁊ postea cū acu penetret vbi eleuata est: ⁊ anectat eam cū filo de serico subtili: aut si nō vult penetrare cū acu penetret cū seta porcina in cuius extremitate est filū de serico ⁊ sic annectūt ipm: deinde hoc idem faciēt in alia parte eiusdē vene vel alterius ⁊ sic faciūt in venis .s. magis apparētibus taꝫ in parte siluestri q̄ꝫ in parte domestica oibus filum anectēdo vt .s̈. Deinde oia huiusmodi fila eleuabūt ⁊ incident oēs illas venulas: qbus sunt fila alligata totaliter ex trāsuerso. ⁊ sinēt multā q̄ꝫtitatem san. egredi. ⁊ hāc operationē faciant in ꝯiunctiua ⁊ nō in cornea: nam p exitū san. ab huiusmodi delitescūt ēt vene cornee. Deinde post hoc oculo .s. mūdificato a san. vt .s̈. imponūt medicinā abstersiuā. sꝫ Mesue ꝓus iponit aquā infusionis cymini ⁊ post illā puluerē citrinum ⁊ ligent oculū exteriꝰ applicando q̄ dicta sunt supius in scabie. Sed bonū est vt post has opationes fronti ⁊ tpibus applicent͛ defensiua ne materia ꝓpter dolorē attrahat͛ ad oculū: deinde ponatur in domo obscura ⁊ qescat ⁊ dormiat capite eleuato ⁊ non sup latere oculi lesi ⁊ iniungat͛ sibi dieta tenuis frigida sine carnibus ouis ⁊ vino: neq; masticent aliquid neq; loquant͛ nisi voce submissa: ⁊ q̄ꝫto minus ē possibile moueant͛ ⁊ fiāt iste opatiōes tpe tēperato .s. vere aut autūno. Tertiuꝫ regimē vtriq; cōe duas exigit intētiones .s. accn̄tium correctionē ⁊ regimē sex reꝝ nō naturaliū. Corrigat͛ itaq; dolor fomētando oculū cū lacte et aqua ro. aut oleo ro. Et ꝰm. A. vitellus oui sanat dolorē sequētē operationē sebel cū icisione si oculo supponat͛ ⁊ melius est vt sit tepidus iter duas petias inuolutꝰ: sed tangēs oculū sit subtilissima. Et si hec nō sufficerint administret͛ in oculo sief albū cum opio. Si v̾o eēt istantia vigiliarū sedetur vt supius dictū est. cauendū est ēt post operationē manualē in scabie ⁊ sebel ne palpebre adhereāt oculo ⁊ secū inuiscent͛. Ad hoc aūt cōfert bis aut ter in die aperire palpebras ⁊ ab oculo separare. sꝫ melius ē oculū itra palpebras aliquotiēs reuoluere. Ultima intentio est vt locetur in aere satis temperato non ventoso neq; fumoso boni odoris aliqualiter obscuro. Cibi ⁊ potus sint declinantes ad frigidum ⁊ humidū nisi forte in sebel phlegmatica in quo declinet ad siccum: ⁊ sint prebentia nutrimentum subtile non grossuꝫ aut viscosum. Caueat a salsis acutis amaris dulcibus vnctuosis acetosis multum: ⁊ ab omnibus multum vaporosis: inter cetera caueat a nucibus eruca caulibus ⁊ ab omnibus que sunt difficilis digestionis ⁊ a melle: caueat a vino vinoso ⁊ ebrietate: sit cena leuior prandio: dormiat multum de nocte: ⁊ nō incipiat dormire nisi distanter a cibo per duas horas ⁊ capite eleuato ⁊ nullomodo super latere oculi lesi: nec cum facie deorsum. neq; faciat aliquam operationeꝫ ꝰm quam oporteat caput inclinare deorsum. Caueat a coitu ⁊ vitet iram clamorem rixam nec ferat aliquod strictum circa collum ⁊c.

Almansor.

Patiēs tñ dū san⁹ ē phl'omia ex brachio ꝛ frōte ꝛ vētris solutiōe vti dʒ. Et ī cōestiōe vitaꝛ dactilos ꝛ sisamos de melle ꝛ vitet ebrietatem. Jo. Ar.

Hic ponit curā. ꝛ ṗmo p vlīa. scđo p particularia. scđa ibi. Et quādo nō est plenus. De ṗma dicit ꝙ patiens dū san⁹ ē dʒ vti phlebotomia ex brachio ꝛ vena frontis ꝛ vētris solōne de quibus dictū ē. ꝛ vitet dactilos ꝛ sisamos ꝯditos cū melle: qꝛ ṗbēt nutrimentū grossum ꝛ adustū. sed videt includere ꝯdictionē cū dixit. Patiens dū sanus ē. Jstud ergo intelligendū ē de regie ṗseruatiuo: patiens. i. aptus pati has dispōnes vtaꝛ phlebothomia ꝛ cetera ne huiusmodi dispōnes icurrat. Aliter patiēs has dispōnes. i. nullaʒ aliā hñs egritudinē: nā posset hēe aliquā aliā egritudinē qua ꝓhiberent huiusmodi opationes sicut ptisim.

Almansor.

Et qñ nō ē plen⁹ sepe igredi balneū ē ei vtile. Et frequēter imitteꝛ oculo sief rubeū silr cōfert: Sief rubeū ℞. ematitis colcotar ꝯbusti āboꝝ an. ʒ. iij. eris vsti. ʒ. ij. mire. croci ana. ʒ. i. pipis lōgi. ʒ. ß. ꝯspgāꝛ ex vino veteri ꝛ fiat ex eis sief. his ṗterea egritudinib⁹ ꝯfēr sief viride cui⁹ ꝺscriptio ī capl'o de vngula ꝯtineꝛ. Quod si passioēs iste vetuste fiāt scabies fricatiōe idigebit ꝛ sebel collectiōe: nō tñ mēsure hui⁹ libri conuenit vt de his tractemus. Jo. Ar.

Primo ponit curationē localē cū medicinis scđo cū opatione mannali. scđa ibi qđ si passiones. De ṗma parte duas elicit intētiones curatiuas. Prima ē mollificare oculū cum balneo ꝛ fomētis sicut dictū fuit. Scđa ē abstergere exsiccare resoluere ꝛ corrodere cū sief rubeo ꝛ silibus cui⁹ descriptionē ponit ꝛ declaratū fuit superius: reliqua sunt manifesta ꝛc. Curat tertio opatione manuali remittēs nos ad aliud capl'ʒ suā cyrurgiā: qꝛ hic solū phisice tractat. De pruritu lachrymalium. Alman.

Endiuia tenera sumaꝛ ꝛ teraꝛ ꝛ fiāt ex ea magdaleōes pui ꝛ ex oleo viol'. iunganꝛ ꝛ oculis supponanꝛ ꝛ in hora dormiēdi ligenꝛ: rosatū tñ meli⁹ ē et citi⁹ ꝯfert. Et si hoc nō suffecerit lētes absq; corticib⁹ ꝛ sumach ꝛ ro. ru. ꝛ granati carnositas sumanꝛ ꝛ ꝯtrita ex careno conspganꝛ ꝛ more emplastri superponantur. Jo.

Hic agit de pruritu lachrymaliū de quo supius dictū ē qꝫtuꝫ est expediēs: lachrymalia. n. citius pruriunt qꝫ cetere partes oculi: ꝛ ṗprie lachrymale domesticum qꝛ plēs māe ad ipm defluūt cū vie sint latiores. Diuidit h' capl'm in partes duas. Primo ponit curā p localia: in scđa ibi: qđ si nō suffecerit. Ponit curaʒ p vl'ia. De ṗma parte dicit ꝙ fiāt magdaleones parui. i. corpa parua. s. ad qꝫtitatē orbite ex endiuia tenera. i. nō multū antiqua q̄. s. ꝯtundaꝛ cū oleo violaceo aut ro. qđ ē melius qꝛ magis ꝯfortat ꝛ repcutit: ꝛ oculis supponaꝛ in hora dormiēdi ꝛ ligeꝛ vt ꝯueniēter adhereat: est. n. h' medicamē fri. ꝛ hu. repercussiuū cōueniens in ṗncipio alterās humorē iā fluxū ꝛ remouēs malā cōplexionē ipressam ꝛ ꝓhibet mām fluentē. Scđm medicamē si h' nō suffecerit ē vt lētes fri. ꝛ sicce absq; corticibus vt nō sit in eis asperitas. ꝛ sumach ꝛ rose rubee ꝛ granati carnositas itrinseca oīa fri. ꝛ sic. ꝛ stiptica ꝯteranꝛ ꝛ post ꝯtritionē ꝯsperganꝛ ex careno calido ꝛ hu. mitigatiuo ꝛ resolutiuo: ꝛ est vinū coctū ꝛ reducanꝛ ad formā emplastri ꝛ supponaꝛ vt ṗus ligādo: est. n. medicamē augmēti vsq; ad medium status.

Quod si nō suffecerit ex cephalica prius phlebotomeꝛ patiēs: dinde ex vena frōtis ꝛ ex vēis q̄ sūt ī lachrymalib⁹ āgulis. Uēter q̄q; frequēter soluaꝛ ꝛ multotiens balneum ingrediatur. Jo. Ar.

Quod si nō suffecerit. Ponit curā vl'em p phlebotomiā vene cephalice ꝛ vene frontis ꝛ venarū q̄ sūt in angulis lachrymalibus domesticis. Uenter ēt soluaꝛ ꝛ balneū ingrediaꝛ de qbus oībus sufficiēter dictū est supius. Medicamē vo ṗprium in pruritu ꝛ in ṗma specie scabiei misceaꝛ tutia ṗparata subtilissime puluerizata cū vino maluatico: aut optimo vino antiquo albo. ꝛ aqua ro. ꝛ pōt admisceri magis aut minus ꝺ vino ꝭm ꝙ volumus maiorē ꝛ minorē exsiccationē ꝛ resolōnem ꝛ hoc collyriū quater in die oculo iponaꝛ. Aliud infallibile. ℞. san. dra. aloes epatici: sarcocolle nutrite ana. ʒ. i. ʒʒ: gariofil'. croci canfore an. ʒ. ß. tutie ṗparate. ʒ. iiij. teranꝛ pulueres subtilissime ꝛ misceanꝛ in vini maluatici ꝛ aque ro. ana. ℔. i. bulliāt in vase vitreo ponēdo illud vas in vna calderia aque: p cuius bullitionē bulliat dictū collyrium exñs in vase vitreo vsq; ad tertie partis ꝯsumptioneʒ ꝛ vsui reserueꝛ. Et quādocunq; eo vtimur conquassemus vas: melius est tñ vt ante hoꝝ applicationē fomentenꝛ oculi cū decoctiōe aliq̄ de qua. ꝺ. ꝛ excusabit a balneo qđ Raſ pcepit fieri ꝛc.

Capitulum de vngula.

Ungula dicta ad silitudinem vnguis eo ꝙ ipa tegit ꝭm plurimum extremitateʒ oculi versus lachrymale domesticum: sicut vngues tegunt extremitatē digitoꝝ. Describiꝛ ab. A. tertia tertij ca. ṗprio ꝙ est additio ꝯiunctiue ꝛ velaminis ꝯtinentis oculum incipiens ꝭm plurimū a lachrymali domestico ꝛ currēs semp super ꝯiūctiuā. Et qñq; tegit corneā ꝛ inuadit eā ita ꝙ cooperit foramē. Dicit ṗmo additio. s. ṗter naturā coniūctiue. i. velaminis ꝯtinētis oculum: Coiectiua enim vndecūq; ꝯtinet oculū ṗter vbi ē cornea. Et dꝛ coniūctiua qꝛ cōiungit partes oculi ad inuicem: aut qꝛ cōiungit oculū cū craneo in orbita ꝛ currit semp sup ꝯiūctiuam: lꝫ non semp tegat corneā. Et in vera vngula ē membruꝫ cū sit corpus ex ṗma mistione humoꝝ genitum ꝛ non cōpositū ergo simplex. Et non est pāniculus qꝛ non cōponitur ex vilis neruеis ꝛ ligamētis neq; ē neruus vt pꝫ satis ex paucitate sensus relinquitur ergo ꝙ sit caro: qꝛ cū nullo alio simplici tantā hꝫ cōueniētiaꝫ qꝫtam hꝫ cū carne. Et cum caro sit ēt qntuplex verisil'e est ipam eē carnē cōfusam ṗter nālem. ex quo inferꝛ vngulam eē morbū in numero: morbū qdem qꝛ sensibiliter impedit motiuā oculi. ꝛ quādoq; sensitiuā faciendo dolorē. ꝛ in numero qꝛ addit in numerū partium oculi. Si aūt cooperiat pupillā est ēt morbus in via. ꝛ pōt ēt dici morbus in situ ꝛ supficie. Et nota ꝙ aliqñ ī ipa apparēt venule p sbam eius disseminate ꝛc. Almansor.

Cum aliqd pāniculo simile ex āgulo q̄ ē ex parte naris oriri vꝫ ꝛ albū oculi coopire ꝛ pueit vsq; ad nigredinē generaꝛ passio q̄ dꝛ vngula. Cuius nocumētū tūc solū ē pei⁹ cū peruenit vsq; ad nigredinis ptē que ē iuxͣ pupillam. Jo. ar.

Hoc capitulum de vngula diuiditur in partes duas. Jn ṗma parte determinat de ipsa theorice. Jn scđa ibi. Hec igitur passio. determinat practice. Prima pars satis ex dictis est manifesta. ꝛ nō dixit vngulā eē pāniculuꝫ sed pāniculo silem qꝛ subtilis ꝛ lata. Et ipam dixit eē deteriorem cum puenit ad partē nigredinis i. cornee q̄ est iuxta pupillam. i. ex directo pupille: tūc enim visuꝫ impedit. pupilla enim ṗprie est foramē vuee multum ꝓxime ipsi cornee. Species quandoq; sumunꝛ a modo substantie ꝛ sūt tres neruea qꝛ ad nerui similitudineꝫ in duricie. ꝛ carnea qꝛ ad carnis similitudinē quādo est mollior. Adiposa qꝛ similitudinē adipis ꝛ hanc tertiā speciem ponit Albuchasis. Secundo distinguūtur ex parte coloris: nam quedā est rubea notabiliter a san. pueniēs. q̄dā alba a phlegmate permisto cū san. q̄dā citrina siue viridis a cholera mista cū san. q̄dā nigra a melancholia mista cū san. Semp. n. sanguis ꝯcurrit ad gnātionē mēbroꝝ tā ꝯiūcta gnātione qꝫ seiuncta: ꝛ silr ad nutricationē. Utrū aūt ad gnātionem membri oēs humores cōcurrāt sicut elemēta admisti generationē est alterius speculationis. Distinguitur ēt ex parte qꝫtitatis: nam q̄dam est magna occupans magnā parteʒ cōiunctiue: imo corneam ipam quedā est parua quedaʒ mediocris. Jtem quedam est grossa quedā subtilis. Distinguiꝛ quarto ex parte adherentie: nā quedā est multū inuiscata cū coniūctiua aut cornea: quedā leuiter ꝛ est facillime separabilis. Quinto ex parte originis. nam quedā oritur ex lachrymali domestico ꝛ est ꝭm plurimum qꝛ illud ṗpter latitudinem viarū est plurimū materierū susceptiuū. qñq; oriꝛ a lachrymali siluestri ꝛ ē rarius. qñq; a ꝓfunditate palpebre iferioris aut supioris ꝛ ē rarissimū.

Sexto ꝛ vltimo: q̇dā antiq̄ q̇dā noua ꝛ q̇dā a gnāꝛione ꝯcta. Cause ꝑ magna pte sunt manifeste. Cā eni mālis ex qua est ꝭm plurimū supfluitas nutrimētī lachꝛymalis ꝛ ꝯiūctiue: ꝫ etiā alie māe supfluētes possint eē cāe māles ipsi⁹. Cause ꝑmitiue sꝫ quecūqꝫ huiusmodi hūoꝛes mꝉtiplicant ꝛ ad oculos declinare faciūt. Cā efficiēs ē virtus augmētatiua cū colore nāli. Formalis ē forma carnis. finalis inq̇ztum caro vt habeat eē. ꝫ finalis inq̇ztum moꝛbus vt ledat. Mā vō adipose est phlegma aq̄sum cū parte vnctuosa san. permistum. Signa satis nota sūt cum sensib⁹ subiaceāt. Pronostica q̄ dura ē antiqua grossa magnā partē occupās multū iuiscata ꝛ ꝑpꝛie cū coꝛnea ē icurabilis. Scōm adiposa mollis parū iuiscata subtilis distās a coꝛnea ē facile curabilis. Jn medijs dispōnib⁹ iudicia sꝫ media ꝛc.

Almansoꝛ

Hec igiꝉ passio dū subtilis est cū sief viridi ꝛ sief de calcanto est medicanda. Si aūt vetusta fiat ꝛ grossa cum ferro ē expoliāda.

Jo. Ar.

Primo ponit modos curationis. Scōo ponit duplicē descriptionē sief ibi. Sief viride. Quid dicat in ꝑma pte satis notū est. inuit. n. duplicē modū curatiōis. Unū cū medicinis. Reliquū cum operatione manuali.

Almansoꝛ.

Sief viride qꝺ ꝯfert sebel ꝛ scabiei ꝛ vngule ꝛ albedini. ℞. ziniar. ʒ. iij. colcothar vsti. ʒ. vj. arsenici rubei: baurach spume maris oium ana. ʒ. i. salis armoniaci ʒ. ʃ. āmoniaci. ʒ. ij. āmoniacū in succo rute dissoluatꝛ ꝛ speties ex eo ꝯspergantꝛ ꝛ fiat ex eis sief: est eni' mirabile. Sief de calcanto qꝺ ꝯfert vngule. ℞. eris vsti calcanti amboꝝ ana. ʒ. v. ziniar. ʒ. ij. salis armoniaci baurach arsenici sublimati oium an. ʒ. i. terantꝛ ꝛ per hebdomadam. i. dimittantur: deinde fiant ex eis sief ꝛ fricetur vngula cum eis.

Jo. ar.

℞. ziniar. i. viridis eris coꝛꝛosiui ca. ꝛ sic in quarto. ʒ. iij. colcothar vsti. i. vitrioli rubei vsti ca. ꝛ sic. in tertio. ʒ. vj. arsenici rubei ca. in tertio sic. in secūdo baurach spume maris ca. ꝛ sic. in tertio oium an. ʒ. i. salis armoniaci ca. ꝛ sic in quarto. ʒ. ʃ. ammoniaci. ʒ. ij. ammoniacū dissoluatꝛ in succo rute ꝛ ceteri pulueres cōspergantꝛ eodē succo ꝛ simul icoꝛpoꝛādo fiāt sief qꝺ ē mirabile siue in forma pulueris siue in forma liq̄da applicetꝛ. Sief de calcāto. ℞. eris vsti calcanti. i. vitrioli viridis an. ʒ. v. zimar. ʒ. ij. salis armoniaci baurach arsenici sublimati oium an. ʒ. i. terantꝛ ꝛ ꝑ hebdomodā. i. dimittantꝛ iterim ip̄a bene puluerizando ꝛ incoꝛpoꝛādo ꝛ fiat sief ex eis cū aliquo liquoꝛe vt succo rute ꝛ cū eis vngula fricetꝛ. Quattuoꝛ sunt spēs vitrioli. s. colcothar qꝺ est citrinū: calcantū viride: ꝛ hec sunt ca. ꝛ sic in tertio. Calcadis. s. albū: Assurie rubeū. ꝛ hec duo sunt ca. ꝛ sic. in scōo verūtamē Simō Ja. dicit q̄ colcothar est calcantū viride antiquatū. Arsenici tres sunt spēs rubeū citrinū q̄ sūt min⁹ acuta ca. in tertio sic in scōo. Albū dictū realgar ca. ꝛ sic. in q̄rto. ꝫ arsenicū sublimatū est ceteris acutius ꝛ multū causticū ꝛ ei⁹ opatio durat tribus diebus dū ꝑfunde cauterizat: q̄ꝑpter consideretur qualiter in oculo administretur: sed de hoc statim dicetur ꝛc.

Cura vngule triplex exigit regimē. Primuꝫ vꝉe circa cām antecedentē. Scōm locale. Tertiū vtriqꝫ cōmune. Primū completꝛ. v. itentionib⁹. s. minoꝛatione digōne eradicatione diuersione ꝛ fluxus iterceptione. q̄ oēs qualꝛ debeāt compleri satis pōt ex supꝛascriptis patere in ca. de scabie ꝛ ophthalmia. Scōm regimē duob⁹ ꝑficitur modis: ꝑmo cū medicinis scōo cū opatione manuali. Primus vō modus cōueniēs in subtilibus ꝛ mollibus ꝛ ꝑpꝛie qn̄ nō possūt leuiter cū opatione manuali remoueri duab⁹ ꝑficitur itentionib⁹. Prima ē mollificatio cū balneo aut fomētis supꝛascriptis. Scōa imediate post fomētationē apponere medicinas abstergētes ꝛ coꝛꝛodentes a leuioꝛib⁹ inchoādo ꝛ gradatim ad foꝛtioꝛa ꝑcedēdo. Thus solum tritū ꝛ aspsum cū aqua ca. ꝛ postea collyrizatū ē exptum ꝛ securū. Collyriū Rufini descriptū a Jesuali. ℞. lapidis hematitis loti eris vsti climie argēti an. ʒ. iiij. pipis al. ʒ. ij. pipis nigri spume maris an. ʒ. viij. aloes succo trini spice gariofiꝉ. an. ʒ. iiij. ʒʒ. ʒ. iij. amili myrobalanoꝝ belliricoꝝ an. ʒ. ij. croci salis armoniaci an. ʒ. i. terantꝛ ꝛ cribellentur subtilissime ꝛ vtere. Est. n. sublime ꝛ famosum. Collyriuꝫ. A. ex testa cancroꝝ fricata. ab ea linimento misto cū oleo cucurbite ē apud oēs mirabiliter laudatū.

Foꝛtioꝛa sunt descripta ꝑ Rasim in textu. Et si vis vti foꝛtib⁹ sine q̄bus ꝭm plurimū ista opatio cōpleri nō pōt: Accipe sief descripta a Rasi ꝛ tenēdo aliquod ip̄oꝝ inter digitos applicat cuꝫ extremitate ei⁹ sup vngulam: Et tādiu teneas donec eger sentiat doloꝛē ꝛ postea āmoueas: Et pone in altera parte eiusdē vngule ꝛ sic paulatim tota ꝯsumetur aut intingatꝛ extremitas stilli cotto inuoluta in aliquo collyrio foꝛti ex supꝛascriptis ꝛ aplica sup vngula vt ꝑus: aut illi extremitati ꝑus in aliquo liquoꝛe balneate annecte pulueres supꝛascripte sief: Et applica quousqꝫ sentiat doloꝛē vt. s̄. ꝛ si oculus icurreret ophthalmiā ꝛ doloꝛē desiste ab huiusmodi opatione ꝑ aliquos dies: deinde reuertere donec cōpleta sit ꝛ hoc mō secure poteris vti huiusmodi medicinis foꝛtibus. Elonga tn̄ hāc operationē a coꝛnea q̇ztum potes. ꝛ cū facis huiusmodi opationes doloꝛosas bonū ē ponere defensiuū circa frontē ꝛ tp̄a ne humoꝛes fluāt ad oculū: ꝛ clauso oculo pone desup faldellā cotti īfusam in lacte ꝛ aqua ro. ꝛ oleo ro. ad doloris mitigationē. Modus aūt opatiōis manualis in vngula ē triplex. Primus si vngula nō sit multū cū oculo inuiscata ꝛ cū vncinis in extremitate ei⁹ magis sepata siue minus inuiscata capiatꝛ palpebꝛa ei⁹ aperta ꝛ sic retēta ꝑ aliquē bonū ministrum eleuetꝛ: Et si opus sit alio vncino ad melioꝛē eleuationē applicetꝛ postea cū instr̄o ad modū lācente: sed obtuso aliqualꝛ excoꝛietꝛ ip̄am ab oculo separādo vsqꝫ ad lachꝛymale cui annexa ē ꝛ ibidem incidatꝛ cū foꝛfice ꝛ caute ne caro lachꝛymalis incidatur: sic eni fieret fluxus lachꝛymarū ꝑpetuus. Scōs modus est in illa q̄ multū cū oculo ē inuiscata vt suspendatꝛ cū vncino. ꝑpter duritiem ei⁹ in parte magis eleuata ꝛ grossa ꝛ si nō pōt capi cū vncino ꝑpter durutiē ei⁹ ꝑfoꝛetur ibidē cū acu subtilissima in cui⁹ extremitate sit filū ꝛ cū filo suspendatꝛ ꝛ eleuetꝛ q̇ztum apte fieri potest qua eleuata adhuc infigatꝛ alia acus capiēdo maioꝛē parteꝫ eius: ꝛ q̇ztum de ip̄a capi pōt: dūmodo nō ledatꝛ oculus ꝛ tracto filo de serico vsqꝫ ad mediū ei⁹ trahatꝛ filū nūc ad vnam ꝑtiam nūc ad aliā secando ꝛ ip̄m ab oculo sepando ꝑmo versus coꝛneā postea versus lachꝛymale donec totaliter separetꝛ. Et si videretur tibi q̄ cū pilo caude eq̄ne separi meli⁹ posset secando ip̄aꝫ experire quo melius ꝑficiatur opatio hec. Postea iux̄ lachꝛymale incidatꝛ. ꝛ in hac opatione cauendū ē ab icisione partium oculi: caro eniꝫ lachꝛymalis cognoscitꝛ ꝑ rubedinē ꝛ mollicie: ꝛ ꝯiūctiua cognoscitꝛ ꝑ duritiē ꝛ maxime caue ne coꝛnea ledatur.

Tertius aūt modus ꝭm Albucasim ꝑpꝛius in vngula adiposa acceptatus a multis in curatione macularū de q̄bus sermo ꝑcessit. perficitꝛ cū rasoꝛijs raspādo siue abradēdo totū qꝺ est in supficie oculi: illud enim apte fieri pōt nō radēdo oculū cū illa additio sit oculo mollioꝛ. ꝛ post has opationes iponunt in oculo cyminū masticatū cū sale ad ꝑhibendū iuiscationē oculi cuꝫ palpebꝛa. Ego aūt credo ꝯueniētius eē imediate post has opationes sief albū cū lacte ad sedandū doloꝛē ꝛ ꝑhibēdū ophthalmiā. Prohibetꝛ aūt iuiscatio faciēdo egruꝫ sepe mouere oculum sꝫ palpebꝛa: ꝛ si nō possit aperiantꝛ aliq̄n palpebꝛe si ab oculis sepentꝛ ꝛ postea si opus ē trāsactis duob⁹ dieb⁹ vel trib⁹ aliq̄d ex medicinis abstergētib⁹ de q̄b⁹. s̄. ad ꝯsumēdū residuū i oc'lo ponatꝛ. Tertiū regimē duas exigēs itētōes. s. coꝛꝛectōꝫ accn̄tiū ꝛ obitū regimē sex reꝝ nō nāliū ex capꝉis ꝑcedētib⁹ pt elici ꝛc.

De atarphati siue sanguine effuso in oculo.

m Acula rubea atarphati: tarpha pustula sāguis infusus in oculo sūt termini synonymi significantes hāc dispositioneꝫ q̄ diffinitiue ē sanguis in superficie oculi adherens ꝛ inuiscatus. Et si sit ex directo pupille impediēs visionem est moꝛbus in via. si vō sit in alia parte oculi ꝛ ledat ad malam cōplexionem cum materia reducitur.

Si vō non ledat non est egritudo: sed est de his que nō sunt egritudines ꝛ tamē cum egritudinibus numeratꝛ: vt est apud. A. secunda primi doctrina prima capꝉo sexto ꝛc.

Species ei⁹ sunt: q2 aliquando sanguis ille occupat magnā

partē sup̄ficiei oculi. aliqñ paruā existēs sicut pūctū rubeū: ideo starphati dictū est. Itē aliqñ est recens san. nouiter infuso: ⁊ est coloris rubei. Aliquādo est antiqua ⁊ tūc est nigra vel tēdēs in nigrum resolutis ex longa mora partibus igneis ⁊ aereis remanentibus partib⁹ terreis tendētibus in fuscū. Cā imediata ē duplex vna ē exitus sanguinis a vena vel arteria: aut q2 soluitur ip̄arum ꝯtinuitas aut p̄ viā resudationis. Cā aūt solutionis cōtinui ip̄arum qñq3 est p̄mitiua sicut p̄cussio casus fricatio oculi motus laboriosus statio sub sole ⁊ huiusmodi. Quādoq3 ē itrinseca corporea sicut multitudo san. extendēs: ⁊ ipsi⁹ ebulitio sicut aliqñ in febribus balneo ⁊ forti exercitio vnde humor ebulliēs scindit venā: ⁊ fortasse subtiliatus resudet ex venā Aliquādo ē humor corrosiuus s̄bam vene corrodens.

Scd̄a cā cōiuncta ē aliqd remanēs ex mā ap̄atis san. resoluto s̄m maiorē partē: siue vt veri⁹ dicā illud remanēs ē ip̄a macula: sed ap̄a p̄cedens vel cā imediata ipsius ē cā hui⁹ macule.

Signa sunt macula ru. aspicienti ē manifesta: q̄ aūt sit ex reliquia ap̄atis ex p̄cedente ap̄ate cognoscitur. Quod vō sit a cā p̄mitiua ex relatu egri habet. Quod vō sit a cā corporea cognoscitur cū nulla cā p̄mitiua p̄cesserit. Utrū aūt a plenitudie vel ab acuitate cognoscit q2 plenitudinē declarat tēsio venarum. Ebullitionē vō declarat ꝯplexio ca. corporis ⁊ cause sanguinē ebullire faciētes. s3 q̄ sit ex resudatiōe cognoscit q2 tenuis ⁊ subtilis ē. Et quando est ruptura vene: grossior est macula illa san. grossiori fluente.

Pronosticum Hec dispositio est ex toto genere salubris natura aut arte curabit.

Cura triplex exigit regimē vt supra. Primū vl'e. Scd̄m particulare. Tertiū cōe vtriq3. Ul'e qdem cōpletur p̄ phlebotomiā s̄m q̄ sup̄ius dictū fuit: necnō medicinā solutiuā q̄ d3 eē leniēs ⁊ infrigidās sicut aqua fructuū cū casia aut māna. Diuersio ēt p̄ficitur tam diuersionibus cōibus q̄3 p̄prijs. s. phlebotomijs particulariū venarū capitis de qbus. s̄. Fluxus ēt interceptio p̄ficiatur vt. s̄. Scd̄m regimē p̄ficitur in p̄ncipio cū repercutiētibus ⁊ in fine cū resoluētibus ⁊ abstergētib⁹: in medio autē cū mistis. Ex ꝯueniētibus in p̄ncipio ē aqua albuminis oui in oculo infusa: aut si in ea infundat parū boli ar. ⁊ deinde coletur ⁊ sic colata ⁊ exp̄ssa oculo imponat: ⁊ deide scd̄a die ponatur in oculo lac in quo bolus ar. ⁊ silia sunt infusa. Exterius aūt applicet albumē oui cū oleo ro. ꝯtusum. Deide tertia ⁊ quarta die ⁊ qnta iponat sanguis colūbi calidus: aut turturis exhendus p̄ phlebotomiā venarū: q̄ sunt sub ala: aut p̄ decoctionē ⁊ est calidior. Et h̄ tp̄e emplastret oculus cū fenugreco ⁊ rosis coctis in aqua ro. aut emplastret cū folijs salicis coctis cū aqua ro. deinde emplastret cū fenugreco. ⁊ rosis cū vino decoctis. Postea cū nō ē timor noui fluxus vaporet oculus cū decoctione camemille meliloti aut folior3 cauliū: ⁊ postea emplastret cū folijs salicis: ⁊ caulis tritis: ⁊ coctis cū vino potēti antiquo. Et in hoc tp̄e ponant in oculo collyria fortia. R. turis. 3. i. tere vltima ꝯtritiōe: ⁊ funde sup ip̄m ex aqua pluuiali in qua dissolutū sit sal cōe. Et si vis vt magis ip̄rimat dissoluat in aqua sal armoniacū aut sal gēma ⁊ cū suprascripto ture ēt misceat: ⁊ fiat collyriū. Forti⁹ aūt ē istud qd̄ a Rasi in l'ra describit. Olibani quoq3 pars vna: ⁊ salis gēme tertia vni⁹ partis in lacte dissoluta egregie ꝯferūt ⁊ silr cū aqua rafani. Si vō macula ru. fuerit reliq̄a ap̄atis: fomētet oculus p̄mo cū decoctione passullarū cui parū fenugreci addi possit: deide collirizet cū suco passularū sine arilis ⁊ aqua mellis: ⁊ cū eisdē cū qbus fit fomētatio pōt emplastrari vt qd̄ derelictū ē emplastret ⁊ mollificet ⁊ resoluat. Tertium regimē cōe vtriq3. s. cōplendū ē p̄ correctionē accñtium: ⁊ p̄ regimē sex rerū nō nālium patere pōt ex sepe dictis: in p̄n°. n. dū ē dolor ⁊ estuatio d3 eē tenuis: postea his accūtibus declinātib⁹ pōt igrossari.

Almansor.

C Um i oculo ex p̄cussione aut ex re alia punctū rubeū fieri cōtingit sanguis q ibi est dissoluēd⁹ est. Postq̄ estuatio quieuerit. Sumant igitur arsenici ru. olibani āmoniaci myrrhe oiu3 ana partes equales ⁊ fiāt ex eis sief q̄ i succo coriādri fricent ⁊ in oculo distillent. quādiu tamē dolor p̄seuerat albugo oui sumēda est ⁊ oleo ro. cōmiscēda ⁊ totū ex eis iuo lutum oculo est superponendus.

Jo. Ar.

C Um in oculo ⁊c. Habet h̄ ca. duas partes. In p̄ma ponit cām hui⁹ passionis. In secūda curā. scd̄a ibi sanguis q ibi est qd̄ dicit in p̄ma manifestum ē. In secūda parte. p̄mo docet qd faciēdū est cū egritudo p̄cesserit cuius cā est: q2 medici s̄3 plurimū nō vocant in p̄ncipio: s3 posteaq̄3 aliquādiu p̄cessit. Scd̄o ponit curā q̄ debetur p̄ncipio. q̄ dicit in parte ista manifesta sūt. Describit. n. collyriu3 satis forte applicandū: postq̄3 estuatio. i. calor ⁊ dolor ⁊ fluxus humor3 cessauerit. R. arsenici ru. olibani myrrhe armoniaci an. partes equales fiāt ex eis sief cū succo coriandri: q ēt cū vis vti eis sunt fricandi sup cote in succo coriādri ⁊ collyrizādi: melius tñ est vt arsenicū sepe abluat cū aqua rosacea aut succo iā dicto Et forte melius ē vt hoc collyrium cū extremitate stilli cotto iuo luto applicet. q2 ad placitū sic p̄t remoueri ⁊ s̄r macula reiterari.

Hic ē dubiū nondū decisum. vtrū. s. in cornea sit vene ⁊ arterie p̄ quarū rupturā pōt fieri tarphati. Et videt q̄ sic q2 nutrit ⁊ viuit. ⁊ q2 patit sebel q est pāniculus accidēs ex iflatione venar3 apparentiū in sup̄ficie ꝯiūctiue ⁊ cornee. In oppositū arguit q2 q̄3tūcūq3 eēnt minute adhuc apparēt. Itē eēnt plene san. q non ē diaphanus ⁊ p̄ ꝯñs nō eēt p̄fecte diaphana: imo in aliqb⁹ partibus colorata. Itē si oculus videt vaporē ⁊ ipeditur ab eo multomagis ipediet a p̄sentia sanguinis in cornea. Credo ꝯformādo me dictis. A. ⁊ ceteror3 ⁊ expientie q̄ in ea sint venule ⁊ arterie minutissime: q̄ sunt dyaphane ⁊ nō replete san. s3 humiditate p̄ma de scd̄is facta diaphana ⁊ trāsparēte s̄m ipsius cornee exigentiā: sed cū multus ad oculos fert sanguis: san. replētur ⁊ apparēt. Et ad argumēta in oppositū dico q̄ si vapor ipediat visū iste tñ non impediunt cū sint diaphane: sicut cornea neq3 videntur ab ip̄a separate cum sint minutissime ⁊ sibi similes ⁊c.

C De lachrymis siue distillatione oculi.

L Achrime. Distillatio oculi sunt termini synonimi significantes hāc dispōnem: q̄ diffinitiue ē egritudo s̄m quā oculi semp apparēt humidi humiditate aquosa: ⁊ qñq3 currūt gutte: vel breuius lachryme sunt humiditas aquosa ab oculo p̄fluens. ⁊ in alia veritate sunt egritudo in via: cū visum ipediat p̄hibēdo debitā delationē spērum visibiliū p̄ corneā: ⁊ hec nō sunt nisi sup̄fluitas aquosa resecata in secūda tertia aut quarta digestione. Aquositate nāq3 genita in epate p̄ scd̄am digestionē: postea expulsa cū san. ad chili3 magna p̄s ei⁹ tanq̄3 sup̄flua expellit p̄ venas emulgētes ad renes: ⁊ deinde a san. collata expellit p̄ poros vritides ad vesicam ⁊ mīgit: Reliquū aūt ipsi⁹ aquositatis qd̄ remansit cū san. vt sit vehiculū ipsi⁹ san. penetrat cū san. ad extremitates venarū q̄ ad oculos terminant ⁊ fit lachryma. Generat secūdo mā lachryme in tertia digestione in extremitatib⁹ venarū cū sanguis ꝯuertit in p̄mā humiditatē de scd̄is: est. n. illi⁹ tertie digōnis sup̄fluitas. ⁊ hec simul ē mā lachrymarū ⁊ ēt sudor3: l3 ēt prima aquositas sit mā sudoris. Tertio resecat sup̄fluitas aquosa i q̄rta digōne cū p̄ma hūiditas d̄ scd̄is trāsmutat i scd̄am ⁊ tertiā ⁊ tñ tertia. s. cambiū trāsmutat i quartā. s. in glutē ⁊ mēbror3 s̄bam. Due. n. i q̄rta digōne resecant sup̄fluitates al'a grossior: ⁊ ē illa imūdities q̄ appet i corpis sup̄ficie: ⁊ ex h̄ gnē sūt muchinarū cerumē auriū ⁊c. Al'a s̄btilis q̄ aliqñ i vaporē aliqñ i sudorē paucū ⁊ s̄btilē ꝯuertit: ⁊ d̄lata ad ocl'os i lachrymas ꝯuertitur. Due āt sūt vie p̄ q̄s hec mā lachrymar3 ad ocl'os d̄fert: p̄mo p̄ venas exteriores frontales ⁊ tp̄ales ad ocl'os termiatas. scd̄o p̄ vias itrinsecas p̄ueniētes ad ocl'os ⁊ p̄ foramina q̄ sūt i orbita. Pōt addi tertia via q2 humiditas fluēs p̄ nares qñq3 p̄ foramina ossiū nasi ad ocl'os t̄minata d̄riuat ad ocl'os sic ecōtra Collyria posita i oculis d̄ferent p̄ eadē foramina nariū ad os: vnde quinta tertij sentit i ore sapor alcohol posite in oculo. huiusmodi aūt signū q2 multis humiditatib⁹ d̄fluētib⁹ p̄ nares ocl'i lachrymant. Spēs lachrymar3 sūt duplices q̄dā volūtarie p̄ueniētes aut ex tristitia dū fit cerebri ꝯstrictio ⁊ ꝯñr hūiditati s aq̄se exp̄ssio: aut ex letitia p̄ quā fit cerebri dilatatio ⁊ suor3 meatuum

⁊ cōsequēter p canales dillatatos hūiditatis aquose effusio: ⁊ similiter fiūt i ira ꝓpter caliditatē dilatātē ⁊ māz mouētē ad exteriora de quarū cura nō est sermo i ꝓposito. Aliq̄ āt sūt iuoluntarie ⁊ sūt duplices q̄dā natiue. ⁊ q̄dā tēporales siue accidētales q̄rū q̄dā sūt āriq̄ quedā noue. Et istarū q̄dā sequūtur aliū morbū sicut fe. apāta cerebri ⁊ his silia: Quedā vero nō: ⁊ prie rēouent cū remotiōe egritudinū q̄s sequunt. Secunde vero q̄ñ q̄ꝫ sūt ꝯtinue q̄ñq̄ꝫ interpollate ꝑm d̄riaz causaꝝ a q̄bus pēdent ⁊ oēs iste sūt duplices q̄dā. s. ca. ⁊ q̄dā fri. Sunt tñ̄ q̄dā lachryme accidētales cōseqūētes vltimā debilitatē oīum virtutū oculi ⁊ cerebri ac residui corporis q̄ accidūt in ꝓpīq̄s morti ⁊ hec nō fiūt a virtute expellēte: sed fiunt a grauitate hūiditatis iclinātis deorsū: q̄ ēt mō fiūt ꝯregmiones i ꝓpinq̄s morti. Et de his sepe in ꝓnosticis ⁊ in aphorismis ⁊ libro regis acutoꝝ fit mētio ⁊c.

Cause Lachrimarū in genere sunt q̄ttuor defect⁹ mēbri suscipiētis. s. oculi defectus mēbri mittētis puta capitis ⁊ cerebri ꝑsentia māe ⁊ viaꝝ latitudo. Ex defectu q̄dem oculi dupliciter: aut q̄ caro lachrimalis āmota ē aut a ꝯnātiōe deficit cuius defect⁹ ē dicēdus morb⁹ in nūero diminuto. Aut ē debilitas ipius oculi: ⁊ marie cōtētiue. Defectus aūt membri mittentis q̄d est cerebrū aut caput saltem immediate: lꝫ a toto corpore ad caput possit hec mā deriuari. Est āt is v̄tute ꝯtentiua nō potēte retiere debite aut digestiue superfluitates multiplicāte aut i expulsiua nō potēte insensibiliter resoluere: aut p loca cōueniētia expellere. ⁊ h̄ pp malā ꝯplīonē ipi⁹ cerebri fri. ⁊ hu. ꝑꝫ plīm ex tpe aut ex natiuitate ꝯctā aut pp malā ei⁹ ꝯpōnez aut pp ꝯpa ipi⁹ ca. ⁊ fri. aut mista. aliq̄ñ accidūt pp fe. marie sanguieas faciētes multas mās euaporare ad caput q̄ deiñ in hūiditatez aq̄saz ꝯdēsant aut liq̄faciūt mās ipi⁹ cerebri: vñ ad loca supposita fluūt. Presentia āt māe ē cā labrymaꝝ. aut rōne sue mltitudinis. aut rōne sue acuitatis expulsiuam ipsius capitis stimulātis. Latitudo āt viaꝝ siue itrinsecarū siue extrisecaꝝ ad h̄ adiuuat sic̄ ad ceteros fluxus. Et q̄ñq̄ꝫ cāe lachrymarū sūt ꝑmitiue sic̄ frig⁹ forte mordicādo oculos: ⁊ exꝑmēdo multomagis q̄ꝫ calor. Similiter res sternutationē iducētes ⁊c.

Signa Lachryme sunt visui nota. d̄fect⁹ carnis lachrymalis ēt sensui s̄biacet ⁊ habet ex relatu egri. aut alioꝝ q̄ forte fuit abscisa vngula nimis ꝓfūde i lachrymali domestico. aut q̄ ip̄sit fistula i eodē: que sua sanie corrosit carnē lachrymalis. aut q̄ curata ē cū corrodētib⁹ aut causticātib⁹: aut q̄ hic d̄fect⁹ fuit a natiuitate ꝯtract⁹ cū sēp habuerit lachrimas.

Signa d̄bilitatis oculi sunt q̄ ocul⁹ facile r̄cipit supfluitates: vnde fit frequēter ophthalmic⁹ aut q̄ nālr ē eminēs alb⁹: cui⁹ debilitas ē a natiuitate ꝯtracta. ⁊ marie cū parētes sui fuerūt d̄bilium oculoꝝ: ē eni morb⁹ hereditari⁹. Signa sūpta ex pte cerebri sunt signa d̄bilitatis digestiue cōtētiue ⁊ aliaꝝ virtutū. naz si absolute d̄bilis ē virtutes oēs ipsi⁹ ē ortoꝝ ab ipso sunt diminute. si v̄o digestia d̄bilis sit mltiplicant supfluitates in ipso. Si vero cōtētiua sit d̄bilis quecūq̄ꝫ supfluitas i ipso aggregata etiā si pauca sit quāp̄mū fluit ad mēbra supposita. Sed fortasse q̄dā istabit: q̄ h̄ ē ex fortitudine expulsiue nō ex d̄bilitate cōtētiue

Ad q̄d dicēdū: q̄ si he māe expellant ab ipso p vias a nā istitutas h̄ arguit fortitudinē expulsiue. Si v̄o fluāt nō p loca ꝯueniētia sicut ad oculos pulmonē neruos arguit poti⁹ d̄bilitas cōtētiue q̄ꝫ fortitudo expulsiue.

Signa āt egritudinū que sūt cāe eaꝝ d̄bilitatū cerebri. vl' virtutū ei⁹ male ꝯplexionis male ꝯpositionis ⁊ apostematū habenda sunt ex his que i caplīs p̄cedētib⁹ dcā sunt.

Signa māe si mlta sit ē grauitas capitis ⁊ dolor extēsiu⁹ aut grauatiu⁹ ipi⁹ aut q̄ forte he māe vndiq̄ꝫ ꝓfluūt ab ipo cerebro.

Si v̄o mā sui acuitate sit cā lachrymaꝝ cognoscit ex dolore acuto i capite necnō caliditate lachrymaꝝ.

Signa v̄o latitudinis viaꝝ sunt ꝓuatio signoꝝ aliaꝝ causaꝝ ⁊ q̄ vene i frōte ⁊ tēporib⁹ multū late ⁊ āple videt. Signa lachrymaꝝ que natiue sunt habēt ex relatu. Signa lachrymaꝝ in ꝓpiq̄s morti s̄t ipsa mortis ꝓpiq̄tas. Signa lachrimaꝝ calidaꝝ habent ex relatu egri. aut q̄ vlcerāt ptes q̄s attigūt. necñ iterdū frequēs sternutatio egri mā fluēte p vias itrisecas. Signa q̄ sequāt alias egritudines aut cās ꝑmitiuas sunt ꝑsentia ipsaꝝ egritudinū. aut cāꝝ ꝑmitiuaꝝ.

Pronosticum Que natiue sunt nō curāt nisi prouenīūt ex supflua humiditate p decursū etatiuū vsq̄ꝫ ad etatē iuuētutis corrigēda. Secūdū lachrime antiq̄ difficillime curāt. Tertiū lachryme sequētes alias egritudines curant si curari prīt: si v̄o nō nō. Quartū lachryme diuturne frequēter ꝑducūt ad fistulā lachrymalis.

Vltimū que ꝓueniūt ex d̄fectu totali vl' maioris ptis carnis lachrimalis nō curāt. ē eni caro lachrymalis frenū lachrymaꝝ q̄ remota etiā i corpore tēpato fluerēt lachryme.

Sed hic remanet dubiū nōdū discussuz a q̄bus partib⁹ oculi lachryme fluāt: an a lachrymali domestico an siluestri. Ad quod dicēdū q̄ a lachrymali domestico ꝑm plurimū cū ad ipsum plures vie ⁊ latiores terminēt. A lachrymali autem siluestri modicū cū ad ipsuz pauciores vie ⁊ strictiores. s. vene ⁊ arterie tēporales terminant. Sed dicit Beneuēut⁹: q̄ lachryme lꝫ appareāt i lachrymalib⁹ ꝓprie tamē fluūt a duob⁹ foraminib⁹ paruis i fine piloꝝ palpebraꝝ: vno i palpebra supiori altero in iferiori apud lachrimale domesticū. Et subdunt aliq̄ q̄ lachrime que veniūt pp animi accidētia. s. tristitiā irā ⁊ huiusmōi ꝓfluunt a foramie iferiori cū hec animi accidētia i corde fiāt vnde rationabili⁹ ē vt effundant ex palpebra iferiori: que magis cōicat cordi q̄ꝫ ex supiori. Que autē veīunt p alias cās magis cerebro cōicātes d̄fluūt p foramē palpebre supioris ⁊c.

Ex iā dictis facile colligim⁹ solutionē quorūdā ꝓblematū.

Primū quare i risu fluūt lachrime ⁊ i tristitia nisi sit vehemēs ⁊ subita nō fluūt. Huiusmodi eni cā ē q̄ i risu ⁊ gaudio fortis fit expāsio humoꝝ ⁊ caloris ad circūferētiā toti⁹ ⁊ etiā p viā cuiusdā ip̄ressionis cerebri facte i risu fluūt lachrime. In tristitia vero paulati facta nō fluūt lachrime: q̄ fit retractio humoꝝ ⁊ sp̄ūuz a circūferētia ad cētrū. sꝫ i subita fit cōpressio cerebri ⁊ exp̄ssio humiditatū. Et ex eadē cā in timore nō finiūt lachryme: q̄ subito retrahunt humores: ⁊ sp̄ūs ad cor. Sed in ira q̄ñq̄ꝫ fiūt lachryme ꝓpter vehemētē agitationē expasionez ⁊ cōmotionem humoꝝ ad exteriora. ⁊ hoc verū ē nō in principio ire: sed in processu cum calor magis expanditur ⁊c.

Scd̄m ꝓblema: quare hn̄tes oculos lachrymosos iudicant luxuriosi: sꝫ hoc solū hꝫ veritatē in q̄busdā in q̄bus oculi sūt lachrymosi ꝓpter subtilitatē ⁊ mobilitatē humoꝝ latitudinē viaruz cū caliditate. He enim sunt cause ꝯcurrētes ad hoc vt hoies sint luxuriosi. Ubi aūt hn̄ent oculos lachrymosos ex alijs causis ꝓblema nō ꝯtineret veritatē. Verū potius ecōtra possumus dicere luxuriosos hr̄e oculos lachrymosos: q̄ in ipsis debilitant virtutes oēs ⁊ ꝓprie cerebri: quare merito abundant lachryme: necnon cetere superfluitates.

Tertiū ꝓblema: quare in forti ītuitu alicui⁹ obiecti fiūt lachryme: cuius cā est q̄ in tali ītuitu debilitat oculus merito fixionis sp̄ūum ꝑm habitudinē vnā: Scd̄o a lumine ⁊ obiecto oculi ita fixi debilitant: imo q̄ñq̄ꝫ in eis fit ēt q̄daz modus doloris. Tertio musculi ita fixi ꝑm habitudinē vnā extēdunt: ⁊ ita ipsis remanentib⁹ extensis p aliquod tp̄s fit humiditatū oculi exp̄ssio ⁊c.

Quartū quare lachryme ridentiū apparēt frigide. Dicendū istud ꝓuenire: q̄ ꝓpter expansionē caloris ad faciē in risu redditur facies calida. ⁊ lachryme minus calide q̄ꝫ sit facies apparēt frigide sicut vrina exn̄te in balneo mincta sup corā suā apparet frigida cū tñ̄ sit calida. Ad h̄ adiuuat: q̄ in ridente calore expanso ad exteriora lachryma redditur frigidior. In plorante v̄o est econtra duabus causis suprascriptis contrarijs.

Quintū est quare viso aliquo obiecto delectabili vel audito fluūt lachryme. huius enim cā est: q̄ vt dictū est in letitia calor ⁊ humores exterius expanduntur ⁊ vie dilatantur quare ⁊c.

Cura lachrymarū si sequāt causas ꝑmitiuas aut egritudines alias fit p remotionē illarū cāruz ⁊ egritudinū si remouibiles sint ⁊ cū h̄ intēdat cōfortationi membroꝝ. s. oculoꝝ cū stipticis moderate ⁊ ꝓhibeat fluxus humoꝝ ad oculū debito seruato regimine: si v̄o sequant defectū carnis lachrymalis nō integrū nec ꝓ maiori pte: curant cū ipositione pulueris citrini ab. A. ⁊ Rasi in diuisionib⁹ laudati. ℞. sarcocolle nutrite. ʒ. x. sief memithe. ʒ. iij. licij aloes añ. ʒ. ij. croci. ʒ. ij. s. spume maris. ʒ.

s. aggregentur & subtilissime terantur. pulvis et factus ex ture sive fumo turis: qui melior est sarcocolla & aloe est ad hanc rem et prestantissimus: sed medicine iste sint preparate cum aqua decoctionis myrti. Si vero lachryme proveniunt secundum quod est ut plurimum ex presentia materie multe aut acute cum debilitate virtutum cerebri & oculorum & latitudine viarum aut ex pluribus de causis suprascriptis Cura completur sex intentionibus. Prima evacuat. Secunda divertit. Tertia causas debilitatis cerebri removet ipsiusque confortat. Quarta fluxum intercipit. Quinta oculum confortat. Sexta ordinat regimen conveniens sex rerum non naturalium. Prima intentio completur cum minoratione materie ut cum pilulis de hiera simplici: cui agaricus addi potest materia existente frigida: aut cum pilulis assageret: si magis ad caliditatem declinat & fiat digestio in materia calida cum iuleb rosarum aut sirupo de papauere si calidior sit. Si vero frigida cum melle rosarum & breviter cum exsiccantibus in omni dispositione sed calefacientibus aut infrigidantibus secundum exigentiam materie et membrorum: non autem cum subtiliantibus neque aperientibus: immo inviscantibus & ingrossantibus. Eradicatio autem fiat cum pilulis cochiis aut hiera composita. S. in frigida: aut cum aureis in calida & cum his mistis in mista. Diversio autem completur cum lotione brachiorum & crurium & totius corporis fricatione descendendo: necnon cum balneis aereis: aut aqueis in quibus sudor provocetur: magnifice enim conferunt & consumendo materiam aquosam & divertendo. Item cum masticatoriis & gargarismatibus ad hoc propriis & tandem cum cetera non sufficiunt cum cauterio in commissura coronali quod est ad hoc precipuum maxime in causa frigida. Tertia autem intentio. s. capitis confortatio dupliciter completur. Uno modo removendo causas debilitantes cerebrum. Alio modo confortando ipsius virtutes & spiritus multiplicando & confortando cum sibi propriis per virtutem primam tertiam & quartam. Si ergo cause debilitantes cerebrum fuerint egritudines aut cause primitive removeantur si removibiles fiunt. Si vero fuerit complexio ipsius cerebri naturalis lapsa fri. & hu. que est secundum plurimum causa huiusmodi: tunc cum eisdem poterit corrigi & cerebrum confortari sicut est sacculus ex milio & sale torrefactus corticibus citri maiorana calamento sticados cipero & similibus. Quibus si maior fuerit frigiditas & humiditas addi posset semen nasturcii & sinapis: qui sacculi calefiant super latere calido vino potente asperso & applicentur parti capitis anteriori & medio aut caput lavetur cum lixivio exiccante & confortante. Ex cinere vitis & stipitum caulium in quo decocta sit maiorana bacchara folia lauri & in fine cum uno ciato vini potentis antiqui sicut malvatici lavetur. Aqua ardens capiti applicita est in hac dispositione ultima. Confortatur et cerebrum & mala complexio fri. & hu. corrigitur cum interius sumptis sicut tyriaca & mythridato diambra & electuario de gemmis cum spetiebus Mesue: pliris arcoticon Nicolai & tandem cum aqua ardente cuius parum a. ʒ. i. vel quasi ad. ʒ. ij. bibatur & teneatur os clausum. Si vero fuerit mala complexio calida corrigatur cum frigidis & siccis sicut cum sacculo ex milio torrefacto & rosis: cui si maior fuerit caliditas addant sandali: sed forte prestantius est hec extrinseca omittere: nam si calida fuerit cerebrum dyscrasiant: si frigida humiditatem exprimunt & augent lachrymas. Procedatur ergo cum interius sumptis sicut cum iuleb rosarum sirupo de papauere aut diacodion: cui aliquid spetierum diambre vel diamuschi ad cerebri confortationem addi potest: & cum odoribus quos require in capitulo de catharro. Quarta autem intentio. s. fluxus interceptio completur si materia fluat per vias extrinsecas constrictivis frontis & temporibus applicitis de quibus sermo precessit in ophthalmia: sed proprium in hac dispositione in materia frigida est quod ponit Mesue ex inventione Democriti. R. lanam succidam non ablutam et combure & cinerem eius diligenter tere & ex eo cum albumine ovi lini frontem & tempora: mox enim materiei fluxum amputat & lachrymarum: Multa huiusmodi dicta sunt superius in ophthalmia valentia in causa ca. & fri. & mista. Sed his non potentibus intercipere fluxum veniendum est ad sectionem venarum sicut in ophthalmia dictum fuit. Si vero materia fluat per partem intrinsecam hec non conferunt: sed intercipiendus est fluxus necessario cum interius sumptis ad quod optime confert diaolibanum descriptione Nicolai dando ex ipso. ʒ. s. cum. ℥. j. vini albi ca. in quo coctum sit olibanum per tres aut quattuor horas post cenam levem. In causa vero ca. sumat. i. ex pilulis his. R. turis. ℈. j. myrrhe. opii croci an. g. v. fiat. v. pilule cum sirupo de papauere. Grana quoque turis & similiter myrre conglutita ad hoc conferunt & non in his timor de stupore & propterea ab ipsis & similibus est incoandum & multa alia remediorum genera ad hoc require in capitulo de catarro.

Quinta intentio. s. oculi confortatio completur cum rebus mensurate stipticis precipue cum pulvere Rasis valente in causa mista: sed in causa calida removeatur piper: & ex hoc pulvere potest fieri collyrium cum aqua myrti & confert. Et ad hoc iuvat pulvis tutie ablute solus cum aqua myrti. Item pulvis ossium myrobalanorum combustorum cum dieta aqua. Item recipe tutie preparate cum aqua myrti. ʒ. j. corali al. & ru. ossium myrobalanorum ke. combustorum sumach gallarum aloes olibani opii an. ℈. s. pulveres subtiliter triti misceantur cum aqua infusionis dragaganti & gummi arabici & est optimum. Ultimum cui non est par per descriptionem Mesue ex inventione zrizes regis medorum conferens lachrymis ardori aspritati oculorum & fere omnibus egritudinibus ex causa ca. & etiam aliqualiter in mista & confert principio cataracte & qui videt unam rem quasi duas. R. sarcocolle nutrite in lacte mulieris diebus pluribus. ʒ. iij. dragaganti albi olibani scorie ferri margaritarum non perforatarum an. ʒ. j. spice ide climie auri & ar. acatie an. ʒ. s. amidi cerusse an. ʒ. ij. tutie preparate subrubee. ʒ. iij. tere omnia cum succo granatorum acetosorum & fac siccari sicut prius: deinde cum aqua infusionis hu eg. i. acori: ultimo cum aqua solatri: deinde pone cafore. ʒ. i. zuccari al. aur. i. deinde tere ultima contritione: & fiat ex medietate eius sief cum aqua ro. ex alia medietate alcohol subtilissimum & possumus et eo uti cum albumine ovi & lacte et mulieris: est enim optimum confortans oculum. Sed nota quod pulveres constantiores sunt in lachrymis quia fortius imprimuntur & et magis oculis inviscantur & adherent si non faciant ardorem. Aqua tamen ardens secundum quod diu expertus est quidam ex sociis confert optime ad exsiccandas lachrymas in causa multum fri. & hu. si lachrymale cum hac balneetur aliquotiens in die Sed quereret aliquis quare medicamina applicanda oculo in lachrymis: immo in omni passione oculi nisi ubi sanguis flueret et ubi et timeretur de exitu uvee debent esse commensurate stipticitatis & non fortis: Et in aliis membris cum volumus constringere aut repercutere utimur fortiter stipticis. Dicendum quod oculus fortificatus est ille qui lachrymas principaliter constringit & retinet: Fortificatur autem per stiptica mensurate & non per fortia. Quod si quis instaret sic et est de brachiis & ceteris membris: Repellunt enim a se vasa confortata stipticis farmaciis. Dicitur quod non est similitudo quia in brachio & pluribus aliis membris similibus manifeste fluunt per venas super quibus stiptica fortia apte possunt applicari: immo & ligature repercutientes: sed super oculo non sic unde melius est in eo intendere omino ad confortationem magis quam ad ultimam stipticitatem ipsum debilitantem. In manifeste autem fluente ad oculos applicamus super iis. s. fronte & timporibus extreme stiptica: immo fere sic est in omni membro applicamus fortiora stiptica super vias per quas materia fluit quam super parte recipiente. Ex his infertur opiata esse vitanda quantum est possibile. Sexta & ultima itentio. s. debitum regimen perficitur ut diximus in catarro. Almansor.

Cum lachrymales oculorum anguli semper humidi videntur patiens quotidie ieiunus ingrediatur balneum & in oculum istud alcohol mittat. R. tutie. ʒ. x. coralli ru. mirobal. citrino. fricati aloes omnium an. ʒ. ij. piperis. ʒ. s. fiat ex eis pulvis qui assidue mittatur in oculo. Jo. ar.

In hoc capitulo ponit curam lachrymarum. Et primo curat per balneum de quo dictum fuit & potest esse balneum aqueum & aereum ad exsiccandum & divertendum materiam. Secundo ponit curam per pulverem subtilissimum in oculo ponendum. R. tutie. ʒ. x. corallorum ru. fri. in primo sic. in secundo mirabolanorum citri. aloes ana. ʒ. ij. piperis. ʒ. s. fiat pulvis et valet in causa mista & remoto pipere valet in ca. & sic patet textus &c.

De debilitate visus.

Debilitas visus nocumentum defectio tenebrositas sunt termini synonymi huius dispositionis de qua diversi auctores sub his diversis vocabulis determinant: quia debilitas visus diffinitive est actio visus diminuta corrupta vel ablata vel lesio visus diminuta corrupta vel

ablate. nā cū Rasis nō faciat aliud caplm de corruptione visus ab ablatione ꝯgruū ē vt hoc caplm sit cōe his trib' modis lesionū. Ex qbus inferī hāc debilitatē eē accn̄s lꝫ ēt possit eē morb' ipediendo opationes virtutū interioꝝ cerebri saltez p cōitatem.

Sed p terminoꝝ dclaratione. Sciendū est actionē tripliciter ledi. s. diminute corrupte ꝛ ablate. Actō qdem ablata est cū oio aufertur sicut in visu cecitas: ꝛ in apetitu oīmoda ipsius puatio ꝛ dicit mors appetitus. Actio corrupta est actio non cōueniens alicui idiuiduo speciei humane nāliter disposito siue sibi sano vt exēpli gfa in appetitu. appetit' carbonū ꝛ similiū nō ꝯueniētium speciei hūane: ꝛ in visu visus vni' rei q̄si due sint ꝛ vni' coloris p altero. Actio scd̄a diminuta vl' diminute lesa est cū minuitur opatio a pfectione opationis ꝯueniēte homini sibi sano nō tn̄ mutās spetiē: sicut in appetitiua appetit' remissus: aut nimis itēsus vt canin'. Et in visiua visio remissa nō tn̄ est simile de visiua cogitatiua: ꝛ aliquib' operationib' animalib' sicut de appetitiua ꝛ multis aliis: nā ille pōt ledi diminute dupliciter p remissionē: ꝛ itēsionē sicut in appetitiua: sꝫ in visiua ꝛ in qbusdā aliis nō credo h̄ euenire. s. ꝙ ledanī p intēsionē: imo quāto est intēsior ꝛ acutior tāto ē pfectior: ēt si qs haberet visiuā liceā: lꝫ multi ducti apparētib' rationib' oppinenī ꝯriū. Et hec oia itelligēda sunt ad bonū itellectū: dico eni nō eē possibile visionē ledi p intēsionē cū fortitudine virtutis visiue que maxime arguiī ex tolerātia excellētiū sensibiliū: sꝫ sine huiusmōi fortitudine pōt ledi p itēsionē: sec' āt in appetitiua ꝛ aliis: possūt eni ledi p intēsionē ēt stāte fortitudine appetitiue. Sꝫ ꝯ visio acuta ē cā imaginationū: q̄rū cā nō ē visio obtusa ḡ ꝛc. Antecedēs ē. A. tertia tertij tractatu. iiij ca. de imaginationib' vt cū visiua pp ei' acuitatē videt vaporem existētez itra corneā quē oculus obtusi visus nō cōprehēdit per huiusmodi eni visionē imaginaī homo aliqd̄ obiectū eē in medio corā pupilla: quod tn̄ nō ē. Et cōfirmaī qꝛ huiusmōi visio est corrupta ḡ lesa. Assūptū pbaī qꝛ p vapore ad itra oculū rep̄sentaī obm̄ ex̄ oculū corā pupilla. De h̄ aūt diceī in ca. de imaginationib'. Qū triplex sit speties dbilitatis visus iā dicta videamus sb̄ diuisionē vni' cuiusqꝫ in suas speties. Visio eniz diminuta duas hꝫ speties q̄rū vtraqꝫ tripartiī. Sūt eni qdā male vidētes de ppe ꝛ bene de lōge: qdā ecōtra male d lōge ꝛ bene de ppe: qdā male de ppe ꝛ de lōge. Itē aliqui bene vidēt in claro ꝛ res claras ꝛ albas: ꝛ male eꝯ. s. res nigras ꝛ i obscuro que dispō dr̄ noctilopa. Alqui bene in obscuro ꝛ res nigras ꝛ male eꝯ que dispō dr̄ aliar. Aliq eni male vidēt vtroqꝫ mō. Similiter visio corrupta duas hꝫ speties vnā circa sēsibile ppriū sicut vidētes vnū colorē p alio. Alterā circa sensibile cōe ꝛ ē q̄druplex: sunt eni aliq errātes circa numerū qb' vnū apparet duo: ꝛ econtra. Aliqui circa motū ꝛ quietē qb' res mota apparet qescēs vl' ecōtra. Aliqui circa figurā quib' q̄drata apparēt circularia ꝛ ecōtra. Et aliquib' istoꝝ apparēt oia in medio pforata. Et aliquib' scdꝫ lat' abscisa. Aliqui errāt circa magnitudinē qb' res magne apparēt pue ꝛ ecōtra. Quīto aliqui errāt ꝑm sitū: lꝫ nō sit sensibile cōe aut ppriū de q̄ forte quis mirabiī cū distātia ꝛ ppiquitas pluribꝰ sensib' possint sētiri: ꝛ istoꝝ aliq iudicabūt res semp magis de ppe qꝫ sint: Aliquādo oia magis distāter qꝫ distēt ꝛc.

Actio āt ablata nō hꝫ speties nisi forte ꝙ aliqui sunt vidētes aliquid luminis: lꝫ nihil discernāt ꝛ aliqui oio nihil vidēt: sꝫ h̄ vltima speties pprie dr̄ actio ablata: ꝑma āt iproprie ꝛ apd̄ cōitatē. Et iste oēs speties aliqn̄ sūt ex tēpore: aliqn̄ sūt ex generatione cōtracte ꝛc. Cause dbilitatis visus in genere sūt duplices: quedā p cōitatē: ꝛ q̄dā p essentiā: p cōitatē dupliciter: aut a toto: aut a mēbris pticularib'. s. stō cerebro ꝛ ortis ab eo matrice ꝛ cetis. p cōitatē a toto pōt fieri dbilitas visus ex oi gn̄e male ꝯplxonis sine mā ꝛ cū mā cōicāte ocl'o sb̄ forᵃ hūoris aut sb̄ forᵃ vaporis ꝛ fumi. Ex cal'itate. n. supflua toti' accit dbilitas visus sic̄ in multū febriētib'. aut alio mō extreme calefactis tū pp caliditatē resoluētē spirit': tū pp vapores ad oculos dlatos: imo in febrib' n̄ solū accidit diminutio visus sꝫ aliqn̄ corruptio cū existimāt se videre aliq̄ que nō sunt. ꝛ h̄ pp vapores corā ipsa crystaloide situatos huiusmodi res rep̄sentātes. Ex supflua ēt humiditate ꝛ frigiditate accidit debilitas visus vt in hiposarcha chronica spiritib' igrossatis ꝛ pancificatis. Et ex oib' cāis ad-

dētib' in repletionē corporis supfluā siue q̄ ad vasa siue q̄ ad virtutē pōt accidere dbilitas in visu. Accidit tertio ex vehemēti inanitione ꝛ siccitate de q̄ Rasis in littera sicut in ethicis: aut alio modo cōsumptis pp spirituū visibiliū ꝛ humoꝝ paucificationē ꝛ tunicarū exiccationē: Et ppterea in cōualescētib' accidit dbilitas visus spiritib' rsolutis ꝛ humido exiccato. Siccitas ēt cum mā melāncholica maxime obest spiritib' visiuis tanqꝫ sibi maxime ꝯtraria vt superius in melācholia: lꝫ tn̄ frequētius visio ledatur a phlegmate. Est scd̄o dbilitas visus p cōitatē a mēbris pticularibus sicut a stō frequētius eueniēs pp ipsius malā cōplexionē frigidā ꝛ hu. cū mā phlebmatica ad cap̄ vaporāte de q̄ Rasis in littera: lꝫ p p̄sentiā cuiuscūqꝫ māe in stō existēte pōt actio oculi diminui ꝛ corrūpi. Itē p cōitatē a capite pp oē genus egritudinis. s. cōplexionis cōpositionis vnitatis ꝛ pp apostema sꝫ maxie cū he egritudines sunt i pte āteriori cerebri magis oculo cōicāte: Nā ptes itegrātes oculū ꝑm magnā ptē a pte āteriori capitis oriunī: Unde pp illi' ptis egritudinē actio visus corrūpiī diminuiī ꝛ cū vltimanī auferī. Maxie āt visus dbilitas accidit pp cōitatē a neruis obticis ad h̄ ordinatis dferāt spēs siue spiritus visibiles a cerebro ad oculos: ꝛ ecōtra ab oculis ad cerebrū. s. ad sensū cōez spēs visibiles ꝛ ppterea in medio anqꝫ exeant cerebro cōinncti fuerūt siue cruciens siue nō. Propter ḡ ipsoꝝ nocumēta: vt cū spasmanī aut mollificanī aut discontinuantur accidit freq̄nter vt vnū appareat duo. Cū āt oppilanī nō totaliter diminuiī visus. si totaliter auferī. Silr cū patiuntur apata aut sol'onem cōtinui ꝑm plurimū visus auferī ꝛ ppterea cōtusiones ꝛ icisiones facte in parte anteriori cerebri frequēter visum diminuūt corrūpunt ꝛ auferūt. Est ēt debilitas visus p cōitatem scd̄i paris neruoꝝ cerebri venientiū ad cōpositionem septē musculoꝝ oculi ppter quoꝝ nocumēta visus magis corrūpitur qꝫ minuaī aut auferaī: faciūt. n. freq̄nter vnū apparē duo ꝛ ēt p ipsoꝝ nocumēta oculi obliquanī: Et silr pōt visus ipediri p cōitatem a matrice ꝛ ceteris mēbris sicut a palpebris cū patiunī scabiē aut alias egritudies sibi pprias. Similiter a carne lachrymalis cum minuitur ꝛ cum lachrymale fistulam icurrit.

Cause aūt ꝑmitiue sunt quecunqꝫ possunt huiusmodi nocumēta toti' mēbroꝝ particulariū aut ipsi' oculi facē aut ꝯseruare.

Cause v̄o debilitatis oculi p essentiaz sumunī a quattuor. s. a cōpositione oculi spiritib' tunicis ꝛ humorib' a ꝯpositione qdē vt cū nimis magn' aut nimis eminēs: nā ppter eminētiā meliuſ videt in obscuro qꝫ in claro: meli' de ppe qꝫ de longe: meli' res nigras qꝫ albas ꝛc. Ecōtra aūt oculus pfundus se hꝫ in oibus lꝫ absolute ceteris partibus oculus pfundus se habeat meliuſ in oibus istis qꝫ oculus eminens sicut ꝛ oculus paruus respectu cuiuscūqꝫ visibilis melius se habet qꝫ oculus magnus.

Secundo cause debilitatis visus p essentiam sumunī a spiritibus: nam quādoqꝫ multiplicanī: quādoqꝫ paucificantur: quādoqꝫ sunt grossi: quādoqꝫ subtiles: quādoqꝫ clari quādoqꝫ turbidi: quandoqꝫ vniti quandoqꝫ disgregati. Cause aūt multitudinis spirituū sunt multitudo humoꝝ ꝛ nutrimenti cum bonitate membroꝝ ꝑncipalium ꝛ sibi deseruientiuz ꝛ paucitate resolutionis ipsoruz. Paucificationis v̄o sunt cause contrarie ꝛ coitus paucificat spūs ꝛ deterior ē paucitas spirituuz qꝫ multitudo eorūdem: lꝫ multitudo quādoqꝫ noceat cū ipsis multiplicatis non sit liber eoꝝ transitus p vias angustas. Et qꝛ p multitudinem fiunt minus parui hoc tn̄ rarissime accidit: ppterea dixit. A. ꝙ eoꝝ multiplicatio est melior vsus vel res ꝛc. Cause v̄o grossitiei ipsorum est sanguis grossus ex quo generanī frigiditas ꝛ humiditas ꝛ permistio vapoꝝ cum eis postqꝫ geniti sūt ꝛ ecōtra. Cause subtilitatis sunt subtilitas sanguinis ca. ꝛ siccitas ꝛ eoꝝ depuratio a vaporibus. Mediocritas tamē in grossitie ꝛ subtilitate est melior. ꝛ propterea vitāda sunt prebētia nutrimentum nimis grossum aut subtile. ꝛ quecūqꝫ preter moduz calefaciunt ifrigidant humectāt ꝛ exsiccant. Nec valet si arguaī qꝛ caliditas ꝛ siccitas plerūqꝫ igrossant humores resoluendo partes subtiles terreis remanētibus ꝛ ita poterit eē in spiritib'.

Dicitur ꝙ nō est similitudo qꝛ spiritus sunt subtilissimi nature aeree: apti facillime p caliditatem ꝛ siccitatem transire in naturam igneaz ꝛ sic magis subtiliari. Cause aūt turbulētie ipoꝝ

est trubulentia sanguinis ex quo generantur ⁊ turbulētia vaporum secum pmistorū. s. postq̃ geniti sunt: sicut ecōtra cause claritatis sunt claritas sanguinis ⁊ eorum a vaporibus dpuratio. Cause sit pmitiue sunt quecūq̃ generant sanguinē turbidū ⁊ quecunq̃ ipsum turbidant sicut oēs qualitates prime modū excedentes. Et ecōtra claritatis sunt cause cōtrarie. Cause vero vnionis spirituū est aer tendens in obscurum cum dbita tēperie sicut ecōtra nimia luciditas ⁊ aeris caliditas superflua ē cā disgregationis Et ex his possum9 videre causas sex spetierum diminutionis visus: ⁊ cās bonitatis visionis nā si spirit9 sint multi clari mediocres fit optima visio de prope ⁊ de lōge in claro ⁊ in obscuro: ⁊ respectu cuiuscunq̃ obiecti. Habētes āt spiritus his cōtrarios s. paucos obscuros nimis grossos aut subtiles ecōtra male se habent in omnib9 huiusmodi dispositionibus. habētes vo spiritus multos obscuros ⁊ grossos bene vidēt de longe de prope vero male. bene res lucidas ⁊ albas male nigras bene in claro male in obscuro. ⁊ melius magna q̃ pua. ⁊ tolerāt obiecta excelētia sicut aspectum solis melius q̃ habētes spiritus multos ⁊ claros mediocres in subā. ⁊ ecōtra se habent in omnibus oculi habentes spirit9 his cōtrarios. s. paucos subtiles ⁊ claros posset ēt esse tanta paucitas spirituū ⁊ obscuritas: q oīo visus auferēr sicut in propiquis morti ⁊ in quib9 ē integra oppilatio neruorū opticorum. disgregatio ēt spirituum minuit visionem sicut ecōtra vnio perficit nisi modū excedant quod rarissime accit. Et oēs he cause sunt aut a principio generationis. aut ex tempore cōtracte. Tertio sumunt cause debilitatis visus per essentiam a tunica oculorum a coniunctiua quidē cum diu passa est ophthalmiā: licet aliqui ophthalmici clarius videant q̃ ipsi sani. xxxj. pblematum problemate. ix. nam multis lachrymis fluentib9 dpurantur humores oculi ⁊ spiritus reddunt clariores. Ex nocumento ēt cornee debilitatur visus corrūpit ⁊ aufertur: cū enim patit exituram ⁊ vlcus: si sit in tota cornea visus auferf si partē pupille occupet visus diminuit aut corrūpitur. ⁊ similiter cū remanet ex vlcere cicatrix aut aliud vestigiū si sit in medio apparēt obiecta perforata sm aliquam partē. Si in extremis corā pupilla apparent obiecta diminuta sm aliquam partem. Et quadrata quandoq̃ apparent rotunda propter diminutionē visionis: q anguli non videntur: quod etiam accidit cū obiecta sint distātia. Si vero cornea sit colorata colore rubeo propter tarphati apparent obiecta rubea. Si vero colore citrino vt in icteticia apparēt oīa citrina ⁊ sic erit actio corrupta respectu sensibilis pprij: tunc eni accidet de spetiebus ad oculū delatis sicut accidet de radijs solis ingredientibus per vitrum citrinum aut rubeum: apparēt eniz rubei aut citrini nō nūq̃ etiam cornea exiccatur aut humectatur superflue ex quibus perdit paruitatem ⁊ est causa diminutionis visus aut ablationis. Et quādoq̃ etiam vapor existens corā pupilla siue naturalis siue accidētalis sicut in principio cataracte est causa corruptionis visus sm situm: naz aliquid indicatur corā pupilla quod nō ē. Hic autē vapor ⁊ cataracta nō solum possunt esse cornee adherentes: sed etiam vuee ⁊ tele aranee ⁊ in quocunq̃ loco inter corneam ⁊ crystalloidem. Aliqñ propter solutionem cōtinui in cornea oculis nō potest tolerare lumen nec videt in claro: licet forte in obscuro ex eo q trāsitus luminis non gradatim: sed magis subito peruenit. s. ad crystalloidē vt optime sentit. A. ca. de dbilitate visus quāq̃ fortasse hec ratio dubia videbitur: cum semper lumen subito penetret ad crystalloidem ⁊ non gradatim neq̃ in tempore. sed per gradationē illam intellexit. A. modificationem quādam luminis factam per ptes oculi: que sunt ante crystalloidem que modificatio quomō fiat subito a potentia finita difficile est videre. sed credo q sicut spēs subito multiplicantur ita subito possunt moderari cū sint intētionales sicut radij transeuntes per vitrum subito modificantur ⁊ colorantur sm colorem ipsius quantum ad apparētiā. Et quādoq̃ cornea rumpitur ⁊ egrediuntur humores ⁊ vuea. Ex defectu etiam vuee que naturaliter dz esse nigra debilitatur visus cū est min9 nigra debito: sic eni oculus efficitur albus ⁊ si nimis nigra sic efficitur niger: Et melius videt in claro sicut sibi contrarius in obscuro. Aliquādo foramen vuee nimium dilatatur. Et dicitur alinsiar. Aliquando nimium constringitur ⁊ tunc pupilla appa-

ret parua ⁊ dicitur constrictio pupille: que constricta naturaliter melius videt omnia obiecta quocūq̃ modo situata q̃ oculus pupille late: licet habentes pupillā latam melius videant in obscuro q̃ in claro: melius magna q̃ parua: melius nigra q̃ alba: Et melius de prope q̃ de lōge: ⁊ semper iudicant obiecta minora q̃ sint. ⁊ pupilla pua ecōtra se hz in omnib9. Ex hoc patet causa corrupte visionis respectu magnitudinis. Sed cōtra arguitur q pupilla magna magis de prope videat q̃ parua: Sit obiectum equale ita propinquū vtriq̃ pupille vt a neutra videri potest propter propinq̄tatem: elongetur paulatine equaliter ab vtraq̃ ⁊ tūc manifestum est q conus pyramidis huius rei citi9 recipietur in pupillam magnam q̃ paruam ergo citius ⁊ magis de prope videbit ipsum. Ad quod dicitur q argumentum concludit de obiectis maioribus pupilla: sed nō de minoribus aut equalibus. nec valet argumentum magis de prope videt: ergo melius videt. Et si argueretur q obiecta minora pupilla eque bene sm conum sue pyramidis recipiuntur in pupilla magna sicut in parua: ergo eque cito ab vtraq̃ videri debent. Dicitur negando consequētiam nō enim sufficit sola receptio coni pyramidis in pupilla: sed debita oculi dispositio que est deterior in pupilla magna q̃ parua. neq̃ etiam species transeunt ita vnite in magna sicut in parua. Et si infertur vlterius q q̄to pupilla ē minor deberet melius videre speciebus transeuntibus magis vnitis. Dicitur q non sequitur: q potest esse ita parua q extremitas pyramidis transeuntis per pupillam pus deperderetur anteq̃ attingat crystallinam. Et hoc tenendo q species rei visibilis deferantur ad crystallinam sub forma pyramidis. In tela autem aranea potest eē omne genus egritudinis vnde p nocumentum eius potest visus diminui corrumpi auferri: sed tamen de nocumento eius auctores non fecerunt mentionē tam specialem: eo q est in profundo constituta non ita subiacens visui: aliarum vo tunicarum preter corneam vueā ⁊ telam araneā nocumentum non est primitiuū sed mediatum: ledunt enim visum cōmunicando nocumentum his de quibus sermo pcessit.

Credendum tamen est q omnes possunt pati malam complexionem cuiuscūq̃ generis malam compositionem solutionē continui ⁊ apostemata. Quarto ⁊ vltimo leditur visus merito humorum. Albugineus ergo vel multiplicatur nimium ⁊ hec est vna ex causis pter q̃ oculi sunt nigri: aut paucificatur aut naturaliter aut propter egritudinem chronicam vel acutam ipsum resoluentem: Et hec est vna ex causis propter quā oculi sunt glauci: sicut sunt oculi multorum egrorum ⁊ conualescentium q postea sanitati restituti habens oculos nigros. Et non est dubium q isti vident melius de prope q̃ de longe melius nigra q̃ alba melius in obscuro q̃ in claro ⁊ contrariū autem contrario modo se habent. Aliquando albugineus obscuratur aut propter vapores aut aduentum alterius materie ipsum turbidātis aut q propter aliquam egritudinem taliter mutatur in substantia eius absq̃ aduentu alterius materie: ⁊ tunc male vident in omni dispositione: licet minus male res claras ⁊ in claro: immo aliquando hac causa visus aufertur. aliquando autem corrumpitur vt cum est in eo presentia vaporis aut cataracte diminute propter quod existimatur aliquod obiectum esse corā pupilla quod non est. Crystalloides vo aliquando magnificatur aliquando situatur versus corneam: Et he due cause sunt q oculi apparent glauci sicut contrarie faciunt oculos nigros. Aliqñ nimis subtiliatur ⁊ non tolerat splendorem neq̃ bene videt res albas sicut cum ingrossatur melius videt in claro: ⁊ res albas. Aliquando vo obscuratur propter causas similes que dicte sunt in albugineo ⁊ in omni dispositione male videt sicut cum est bene clarus est causa perfecte visionis. aliquando crystalloides non est situata ex directo pupille: ⁊ si est eleuata sursum aut deorsum magis debito vnum apparet duo. Si vo ad latera fit strabositas. Nocumentum autem vitri vt dicit. A. non est primitiuū sed ledit visum p quanto cōmunicat nutrimentum crystalloidi qui ab ipso nutritur si dat sibi nutrimentum infectum aut opacū Et pptera omnia vaporosa inflatiua turbidantia sanguinē ⁊ spiritus sicut legumina vina turbida cepe ⁊ huiusmodi sūt vitanda. Ex his ergo iam manifeste sunt cause colorum oculo-

rum:lz colorentur oculi frequenter ẜm colorem cutis ⁊ complexionis dominium. Pro cuius rei ampliori notitia sciendũ est coniunctivã ⁊ oẽs alias tunicas preter corneã ⁊ telam araneam esse vere coloratas nõ diaphanas non lucidas. Cornea autem ⁊ tela aranea sunt diaphane non colorate nz lucide:lz ẜz G. tela aranea sit lucentissima vt .S. Albugineus vero ⁊ vitreus sunt diaphani:licet albugineus magis non colorati nec lucidi. Crystalloides autem sola inter ceteras partes est diaphana nõ colorata habens lucem propriã q̃ ceteras partes oculi luminis susceptivas illuminat:imo in quibusdam animalibus illuminat medium extrinsecum sicut in gattis lupis leonibus serpentibus buffis ⁊c. Sed solum restat vna causa sumpta ex multitudine spirituum per quoꝝ presentiã oculus redditur glaucus ⁊ bene videt in omni dispositione sicut per paucitatem spirituũ oculus redditur niger ⁊ male videt in omni dispositione:que quidẽ paucitas spirituũ accidit aut pp paucitatem nutrimenti aut dispositiones resoluentes aut propter oppilationem in neruis obticis aut propter lõgum aspectum rerum albarum ⁊ lucem vel lucentium sicut accidit inter agentibus per niues ⁊c:⁊ qui solem intuentur aut propter longam morã in tenebris propter quã tãdẽ spiritus paucificantur. Et hec est vna ex causis propter quam si quis diu cõtraxerit moram in tenebris:postea veniens ad lucem magnam subito excecatur: Illi enim spiritus qui paucificati fuerunt propter longã morã in tenebris propter lucẽ valde intensam resoluuntur anteq̃ alij succedant ⁊ sic remanent ceci que cecitas deinceps auferri nõ potest cũ de priuatione ad habitum non sit possibilis regressus. Quam rem Dionisius siracusanus sepe expertus fuit hoc modo excecãs multos quos diu incarceratos tenuerat. Jam restat vt circa visionem corruptã assignẽtur cause propter quid vnum apparet duo nisi enim effectus in proprias causas resolueremus:non possemus sibi curam debitam administrare. Sex ergo sunt cause q̃ vnum apparet duo. Prima sumitur ex parte velocis ⁊ inordinati mot⁹ siue fluctuosi spirituũ deferentium simulacrũ rei vise. prius eniz q̃ prima species recedat a sensu cõmuni in quo fit iudiciũ:imprimitur secunda species eiusdem visibilis delata per spiritum subsequentem propter agitationẽ in spiritu visibili deferẽte sicut apparet cum forma solis suscipitur in aqua velociter fluente:apparent eniz due forme solis recepta noua forma in aqua anteq̃ prima destruit. ⁊ sicut apparet in gutta velociter mota:q̃ fit vna linea ⁊ in baculo ignito velociter circũducto q̃ sit circulus. Hoc autez accidit ebrijs iratis ⁊ his quibus caput est contusum propter casum aut offensionẽ ⁊ quibuscũq̃ ⁊ ex quacũq̃ causa sit hic motus inordinatus ⁊ fluctuosus spirituũ. Scda causa sumitur ex parte humiditatis seu vaporis sperãtis spiritum visibilem in duas medietates vel plures quod accidit etiã habenti solũmodo vnum oculũ ⁊ hec separatio potest esse ante crystallinam in ipsa crystallina ⁊ post ipsã sicut accidit in reumatismis ⁊ in principio aque. Tertia causa quãdo vnus oculus magis q̃ alter cõtrahitur ẜm rectitudinem aut propter spasmum illius musculi qui est ad retinẽdum oculũ aut propter cõtractionem vnius nerui optici magis q̃ alterius aut alterius relaxationem vnde propter breuitatem vie simulacrum rei vise citius defertur per vnum neruũ q̃ per alium ad sensum cõez:⁊ sic primo simulacro non corrupto in sensu cõmuni reliquũ subsequit. Quarta causa est discontinuatio neruorũ opticorum propter spasmum vnius duorum neruorũ aut amborũ vnde species non vniunt Qd etiam potest accidere a casu aut a percussione. Quinta cã sumitur ex parte vnius oculi cõtorti sursũ aut deorsum sicut in strabositate non autem ad latera q̃ in hac conuersione vnius oculi sursum aut deorsum species delate ad sensum cõem non vniuntur in cõiunctione neruorum:sed transeunt separate. non autem est ita in contorsione ad latera q̃ in hac neruus opticus non tantũ contrahitur. Et hec est causa quam assignat Aristoteles xxxj. problematum problemate. vij. Et. G. x. de vtilitate particularum ca. penul. licet huiusmodi solutio multas patiatur instãtias quas gratia breuitatis obmitto. Sexta causa dicta ẽ superius de intentione iesushali quãdo crystallina ẽ situata magis sursum aut deorsum debito. quod credo intelligendum esse altera crystallina non similiter situata.

Superest dicere causas corrupte visionis respectu motus ⁊ quietis respectu propinquitatis ⁊ distantie. Cause enim quare quiescens apparet moueri est motus fluctuosus ⁊ inordinatus spirituũ de cuius causis dictũ est superius. His adde multitudinem vaporum permistorum spiritibus qui sunt cause inordinati motus spirituũ sicut in vertigine ⁊ scotomia sufficienter dictum fuit. spiritus enim sequitur motum vaporum secum permistorum. sed de hoc sufficiant que dicta sunt in vertigine. Quod autem mota appareant quiescẽtia non credo cõtingere. Cause autem q̃ distãtia propiqua appareant sunt cause superius dicte:quod magna apparẽt parua q̃ si res magne apparent parue etiã distantia iter oculum ⁊ rẽ visam q̃tũuis sit etiam magna apparebit parua:⁊ per consequẽs res visa apparebit propinqua. ⁊ cause quare propinqua apparent distantia sunt cause his cõtrarie. Et forte propter hãc cãz distantia ⁊ propinquitas non sunt sextum sensibile cõe:sed ad magnitudinem reducuntur.

Signa debilitatis visus absolute habentur ex relatu egri q̃ si referre nesciat aut si forte velles ad excellentiam artis sibi dicere quas egritudines patitur cõsidera oculum ⁊ omnes partes eius:q̃tum pupilla sit dilatata:aut constricta:q̃ bene sit clarus oculus q̃ bene moueatur ⁊ ꝯsidera dispositionem mẽbrorum per quorũ cõitatẽ oculus posset ledi ⁊ nũquid parentes sui fuerunt debilium oculorum:naz medicus exercitatus sciet dicere quas egritudines patiatur ⁊ quas verisimiliter est incursurus. Si vero oculus ledatur per cõmunitatem a toto vel a parte cognoscitur q̃ precesserunt egritudines toti⁹ aut alicuius mẽbri cum quibus oculus est debilitatus:⁊ quã augentur augetur debilitas visus. ⁊ ecõtra minuitur cũ ille minuuntur. ⁊ q̃ debilitas ẜm plurimũ cõicatur ambobus oculis imo pluribus sensibus simul. Et si fuerint cause calefacientes ⁊ exiccantes apparet oculi cõcauitas ⁊ exiccatio:⁊ leditur ex ieiuno ab euacuatione. ⁊ ab aere ca. ⁊ sicco:⁊ iuuatur a cõtrarijs ⁊ interdum oculi apparent albi cõsumpto albugineo cum prius fuissent nigri aut medij ⁊c. Et si sint cum materia sicut in febribus humoralibus: Aliquando corrumpitur visio vaporibus delatis ad oculũ facientibus existimare aliquod obiectũ eẽ corã oculis quod nõ est. Ecõtra võ si fuerit a frigiditate ⁊ humiditate:⁊ ꝓprie si cũ materia aderit iflatio oculi ⁊ forte cacesia. Iuuat a calidis ⁊ siccis ieiunio eũone nocetur a cõtrarijs. Et si fuerit p cõitatem a stomacho aderũt nocumẽto stomachi. Et si fuerit cũ ꝑsentia materie phlegmatice patiet oculus imaginationes albas. Et si in stomacho fuerit ꝑsentia cholere patiet imaginationes citrinas. ⁊ si melãcholie imaginationes nigras:⁊ ẜm plurimũ magis ledit stomacho pleno visũ q̃ vacuo. Et sic discurre p matricem ⁊ alia mẽbra. Si võ ledatur visus p cõitatem ad caput hoc declarãt ipsius capitis dispõnes ꝑsentes aut pterite maxime in parte anteriori exñtes. Et et q̃ nõ solum visus ledit sed ẜm plurimũ oĩs sensus aut plures. Ponit tñ. A. casum spãlem q̃ ppter nocumentũ cerebri stat aliquãdo hõ oculis apertis nõ potẽs claudere palpebras:nec vidẽs sed audiẽs quod est ppter nocumentũ cõicatum neruis opticis ⁊ neruis mouẽtibus palpebras absq̃ hoc q̃ cõicetur qnto pari neruoꝝ cerebri q̃ pt esse a cã ꝑmitiua ⁊ a ꝑcussione ⁊ sibib⁹ ⁊ a cã intrinseca aut a mala cõplexione frigida ⁊ sic. ⁊ est quedã spẽs cõgelationis. Si võ sit in visu nocumẽtũ p lesionez neruoꝝ opticoꝝ. s. ap̃a oppilationem solonem cõtinui est ẜm plurimũ visus ablatus:sz si ppter ap̃a adest fe. ⁊ si ppter oppilationẽ adest grauitas sine febre et euenit subito ẜm plurimũ:si ppter solonem ꝯtinui ip̃a solutio ẽ signũ. Cognoscit tñ oppilatio neruoꝝ opticorum fricando vnũ oculũ ⁊ tenẽdo alterũ cõpressum ⁊ videre vtrũ in oculo fricato post fricationẽ aperto imediate cõphendat pupille illius oculi dilatatio ⁊ ꝯstrictio qbus apparẽtibus nõ est oppilatio cũ spiritus libere trãseant. ipsis võ nõ apparẽtibus adest oppilatio in neruis opticis:⁊ tu postea experire in alio oculo tenẽdo ꝑmum cõpressum. Si võ ledatur oculus p cõitatem ad secũdũ par neruoꝝ ẜm plurimũ impedit motus oculi ⁊ euenit strabositas ⁊ freq̃nter vnũ apparet duo strabositate facta sursũ aut deorsũ

Et cū fit sursum res visa apparet magis īfra. Et cum fit deorsū apparet magis desup. Similiter si fiat ad latus dextrū res visa apparet magis in sinistro ⁊ ecōtra. Sꝫ nūc agamus de signis debilitatis visus p essentiā. Si ergo fuerit ꝓpter malā complexionē aut compositionē aut magnitudinē oculi aut eminentiaꝫ sensui nota est. Subtilitas vero spirituuꝫ compꝛehēditur q2 vident sine perscrutatione sicut ecōtra in habētibus spiritus grossos requirit pscrutari: at vehemens ītuitus ⁊ aliq̄ndiu obiectuꝫ īn tueri ad bene videnduꝫ. Similiter subtiles nō tolerant longam moꝛam visionis nec aspectum rerū lucentium nec mediuꝫ valde luminosum. sed ecōtra euenit habentibus spirit⁹ grossos Et hi nō bene vidēt in obscuro sicut prioꝛes ⁊ bene vident de lōge: male de ꝓpe sicut subtiles ecōtra. Spirit⁹ autē turbidi male vident ꝺm oēꝫ dispositionē: melius tamen in claro ⁊ res claras q̄ꝫ in obscuro ⁊ res nigras. Et frequēter patiuntur imaginationes. Spiritus autē disgregati cognoscūtur p cās ipsos disgregātes vt q2 iter egerūt per niues ⁊ diu asperxerūt res lucētes ⁊ albas ⁊ imediate post illud male vident in obscuro. A. vō reddēs rōneꝫ huius. s. ꝙ habētes spirit⁹ grossos sicut senes bene vidēt de lōge: male de ꝓpe ⁊ habētes subtiles eꝫ. Dicit ꝙ si visio fiat extramittēdo: tunc radius visualis exiens ab oculo ⁊ tēdens ad rem visaꝫ lōginquā: si grossus est subtiliatur ⁊ ad mediū reducitur ꝓpoꝛtionatum visioni. Si subtilis est resoluit: sed vidēdo ꝓpinqua: Si subtilis est in sua subtilitate cōseruatur: grossus āt non subtiliatur quantum est opoꝛtunū pꝛo visione: quare habētes spiritus subtiles melius vidēt de ꝓpe: sed habētes grossos melius de lōge. Que opinio nullo modo saluari pōt: nam per radiuꝫ visualē aut intelligūt spirituꝫ visibileꝫ qui est coꝛpus sic manifeste expꝛessit Jesushali ⁊ Gentilis: ⁊ tunc sequit ꝙ visio non fiat in īstāti: imo exiget tēpus valde magnuꝫ. s. anteq̄ꝫ spiritus trāseat ad obiectū valde distās sicut ad celū: nō eniꝫ postq̄ꝫ coꝛpus est possint trāsire in pleno nisi cū resistētia. Ampli⁹ hi spiritus in tāta distātia ⁊ in tam frequentib⁹ aspectib⁹ debēt oio cōsumi etiā si essent multo pluris quātitatis: imo quātitatis imēse. Preterea cū trāseāt per media distēperata vt puta p sperā ignis deberēt coꝛrūpi ⁊ sic visio īpediri. Rursus quomodo hec coꝛpoꝛa trāsirent per speras celi que nequaq̄ꝫ solui possunt nisi daretur penetratio coꝛpoꝝ ⁊c. Ultimo ex flatu vēti debet linea visualis īpediri vento simul īpediente aerē ⁊ spiritus. Non credo itaq̄ꝫ ꝙ sit possibile visionē fieri p exiuꝫ spiritus ab oculo ad rē visam. Si vero per radiū visualē itelligant spetieꝫ ab oculo exeuntem ad rem visaꝫ quod tamē nō placuit Gentili: tūc stabit difficultas eadeꝫ nō soluta quaꝫ ipsi hoc ponēdo soluere volūt nō enim apparet quomodo spiritus grossus subtiliaꝛ pp exituꝫ spetierum que sunt intentionales nihil resoluētes aut minuētes de subā oculi aut spirit⁹. Preterea spetiès intentionales quomodo possunt subtiliari aut igrossari. Preterea si spetiès itentionales vadāt ad obiectum nō ꝓpter hoc videbiꝛ obiectū nisi similitudo vel spetiès obiecti veniat ad ipsum oculum quare vꝫ frustra in visione tot spetiès multiplicari. Si auteꝫ visio fiat intus suscipiendo spetiebus intentionalib⁹ ab obiecto ad oculum transeuntib⁹: tunc dicit. A. ꝙ obiecto existente lōginquo crystallina multum cōmoueꝛ: ex q̄ foꝛti cōmotione si spiritus ē grossus subtiliatur ⁊ ad mediū reduciꝛ: spiritus autē sbtilis nimiū resoluitur: sed obiecto existēte ꝓpioquo nō fit glatialis mot⁹ ita foꝛtis ⁊ p ꝯñs spiritus grossus nō subtiliatur: sed subtilis bene videt in sua subtilitate cōseruatus: q̄ opinio nisi haberet. A. ⁊ reliquos auctoꝛes ipaꝫ defendentes multū videreꝛ extranea: nō eniꝫ appet. q̄ ex cā ꝓpter aspectuꝫ ad lōginq̄ glatialis moueaꝛ nō ab obiecto q2 eo ꝙ distās est minus ꝑter in glatialē ipꝛimere q̄ꝫ si ꝓpinquū essꝫ: ⁊ sic ipsum minus cōmouere: non etiaꝫ a lumine medij quia siue obiectū sit pꝛopiquū siue lōginquū idē est lumē alterans oculum glatialē ⁊ spiritus foꝛte diciꝛ sicut placet Jacobo foꝛliuiēsi ꝙ licet sit idē lumen totale mouēs oculū aspiciēteꝫ de longe: ⁊ oculuꝫ aspiciēteꝫ de ꝓpe: non tamē vterq̄ꝫ oculus totaliter irradiaꝛ quia maioꝛ multitudo radioꝝ rectoꝛū ꝑuenit ad oculum distanteꝫ q̄ꝫ ad ꝓpinquū. Cōtra sit. a. oculus spirituum grossoꝛū vidēs. b. obiectuꝫ ad distātiaꝫ pedalē ⁊. c. oio simile. b. ad distantiā bipedalē: ⁊ manifestū est ꝙ ab eadem multitudine radioꝛum rectoꝝ illuminaꝛ. a. oculus simul vidēs. b. ⁊. c. ꝑterea omnes radij existētes in medio luminoso ꝑuenientes ad oculū sub foꝛma pyramidis ꝑueniūt ad oculū: ḡ oēs tales recti ꝑueniunt ad oculū. ḡ nō maioꝛ q̄ꝫtitas radioꝛum rectoꝝ peruenit ad oculum vidētis de lōge q̄ꝫ de ꝓpe. Assumptū pꝛobaꝛ q2 simile ē de radijs ⁊ spetieb⁹ visibilis: sꝫ stante oculo fixo ꝺm vnū sitū eleuato visibili: aut ꝺpꝛesso aut lateraliter moto: intra tamē distātiā in qua videri possit semp spetiès recte perueniūt ad oculū: ergo erit ita de alijs: sic etiā in speculo oēs spetiès obiectoꝝ q̄uocūq̄ꝫ situatoꝝ ⁊ oēs radij venientes ad speculum recti ꝑueniunt ad ipsū: ergo oculus ab equali quātitate radioꝝ rectoꝛum irradiaꝛ siue videat de ꝓpe siue de longe. Preterea si fieret visio in medio obscuro obiecto existēte in claro sicut est possibile nō apparet ꝙ habēs spirit⁹ grossos deberet meli⁹ videre de lōge q̄ꝫ de ꝓpe q2 spiritus sui non sbtiliarētur a lumine medij. Et in hoc casu hñs spiritus sbtiles debet longius videre: q̄ꝫ habēs spiritus grossos: q2 spiritus sui subtiles in medio obscuro ⁊ frigido in sua sbtilitate cōseruabūtur ⁊ grossi non sbtiliabunꝛ: imo igrossabuntur: nec etiā pōt dici ꝙ spūs magis subtilienꝛ ꝓpter obm̄ lōginquū q̄ꝫ ꝓpinquū pp laboꝛē cū tātus laboꝛ ⁊ difficultas sit videre longinqua magna sicut ꝓpinqua parua q̄ rō placuit Jacobo foꝛliuiensi: imo equalis difficultas ē videre quecūq̄ꝫ obiecta nimis de ꝓpe: sicut nimis de longe cū neq̄ꝫ pp nimiā ꝓpinq̄tatē neq̄ꝫ ꝓpter nimiā longinq̄tatem pñt videri: ḡ in vidēdo de ꝓpe ⁊ de longe spūs equal'r dꝫ subtiliari. Latitudines. n. difficultatis visionis ꝓpinqua ⁊ remota sunt eq̄les cū ambe ad nō gradum potētie vidēdi terminenꛃ. Ultio si ꝓpter visionē ad longinqua spūs grossus subtiliareꛃ seq̄tur ꝙ imediate post illud cū factus ē subtilis deberet bñ videre de ꝓpe: cui⁹ oppositū experimur.

Solent ḡ q̄dā ꝑspectiui soluere dicētes ꝙ q̄ꝫto conus piramidis rei vise ē acutioꝛ tāto magis ipꝛimit in visum ⁊ spūm visibilē ampli⁹ debilitat. sꝫ conus piramidis obiecti q̄ꝫto est distantius tāto ē acutioꝛ: ergo q̄ꝫto ē distātius tāto magis ipꝛimit in visum ⁊ debilitat spūm visibilem. Cū ergo spūs subtilis sit debilioꝛ spiritu grosso magis debilitabiꛃ ex distātia obiecti q̄ꝫ spūs grossus quare nō pōt ita de longe videre sicut spūs grossus. Econtra aūt obiecto appꝛopinquante conus sue piramidis ē obtusioꝛ ⁊ p ꝯsequēs minus impꝛmens in oculū ⁊ ꝓpterea cū maioꝛi ꝓpinq̄tate ab oculo spūs subtilis poterit videre cui parua ipꝛessio sufficit ad visionē: non aūt ab oculo habente spūs grossos cū maioꝛ p causanda visione necessaria ē impꝛssio. Sꝫ ꝯtra sequereꛃ fieri saltū de extremo ad extremū sine medio ⁊ latitudinē actōis subito deperdi q̄ȯ pꝫ q2 obiecto ab oculo recedēte donec in fine hoꝛe nō videaꛃ: nam ꝯtinue intendiꛃ p totā hoꝛā ipꝛessio obiecti in oculū q̄ tñ in fine hoꝛe est sub nō gradu. Scḋo sequiꛃ ꝙ hñs spūs grossos videret obiecta minoꝛa q̄ꝫ habens spūs subtiles: ꝯsequēs cōtra experientiā. Pꝛobaꛃ consequentia q2 quāto obiectū est minus conus sue piramidis est acutioꝛ ceteris paribus ⁊ p ꝯsequēs magis ipꝛessiuus iuxta r̄nsionem hāc ergo ⁊c.

Preterea lucidū siue albū q̄ꝫto est ꝓpinquus oculo tāto agentis ipꝛimit in oculum ḡ r̄nsio falsa. Et ꝯfirmaꛃ q2 oīs actio fit p ꝯtactum ⁊ debitā appꝛoximationē agētis ad passum. Sꝫ quāto obm̄ magis appꝛopinquat oculo magis sibi appꝛoximaꛃ quare ⁊c. Quidā clarissimus doctoꝛ resoluit hos effectus in coꝛrugationem pupille. i. partis coꝛnee ex directo pupille: vel pupille i. foꝛaminis vuee. d. ꝙ in plerisq̄ꝫ sicut in senib⁹ coꝛrugaꛃ pupilla ex ꝯsumptione humidi substātifici: quapꝛopter minoꝛaꛃ ꝺꝫ quālibet partē sui. Jn his ḡ conus piramidis rei vise nō suscipiꛃ nisi in parte nō coꝛrugata q̄ parua est nō pōt suscipi nisi sit paru⁹. nunc aūt q̄ꝫto res visa est distātioꝛ tāto conus sue pyramidis ē acutioꝛ: ⁊ p ꝯsequens meli⁹ suscipieꛃ in parte nō coꝛrugata parua ⁊ p cōsequens melius vident de longe q̄ꝫ de ꝓpe. Contra quelibet pars pupille siue coꝛrugata siue nō coꝛrugata ē diaphana ergo in qualibet parte ⁊ in tota supficie suscipiꛃ con⁹ pyramidis. tenet cōsequentia ⁊ assumptum manifestū est ad sensum.

Secūdo sequereꛃ ꝙ deberet melius videre obiecta parua q̄ꝫ magna: Cōsequens cōtra experiētiam ꝓbaꛃ consequentia q2 conus pyramidis obiecti parui est minoꝛ ⁊ p ꝯsequens melius suscipietur in parte nō coꝛrugata. Tertio sequereꛃ ꝙ isti deberēt

curari p humectantia cōsequens ↄtra expientiam. nam curaṫ p exsiccantia. Quarto ꝙ ethicus senectutis aut cōsumptus ex egritudine ex simili fundamēto deberet melius videre de longe q̄ȝ de ppe. ↄsequens est cōtra expientiam ⁊c. Quinto hec opinio ē isufficiens cuȝ reperiaṫ iuuenes melius videntes de longe q̄ȝ de prope ⁊ ecōtra aliq quoꝝ effectuū causa nō pōt resolui in corrugationem aut nō corrugationē pupille. Item sequiṫ ꝙ senes deberēt eque bene videre obiecta minora sua pupilla: silr iuuenes cōtra expientiam. Illoꝝ autem error q resoluerant hos effect⁹ in spūs magnos ⁊ paruos tunicas ⁊ humores grossos ⁊ subtiles facile deprehendiṫ. Credo igiṫ aliter eē dicēdum. pro cuius rei declaratione p̄suppono p̄mo visionem fieri p pyramidem veniētem ab obiecto ad oculum cui⁹ basis est in obiecto: conus in crystalloide. hoc suppositum cōiter sentiūt phi ⁊ pspectiui. Scdo suppono ꝙ obm̄ pōt esse ita distans vt nō videatur eo ꝙ conus pyramidis nō attingat ad cristalloidem in qua fit visio: Et si attingat ita debiliter iprimit vt nō sufficiat ad visionem. Silr obm̄ potest esse ita ppinquū vt nō videaṫ eo ꝙ conus pyramidis lȝ pueniat ad pupillam nō tñ puenit ad crystalloidem sub forma pyramidis ipeditus a foramine vuee aut si pueniat ita debiliter iprimit vt nō sufficiat ad causandū visionē Hoc suppositū expientia probatur. Tertio suppono ꝙ respectu cuiuscūqȝ obiecti visibilis est signāda certa distātia in q̄ optime videri potest: ita. s. ꝙ nec sb maiori illa nec sb minori in eodeȝ medio ita bene videri potest: que distātia non est eadē respectu oium oculoꝝ. Si enim respectu. A. obiecti pedalis distantia sit optima oculo temperatissimo habenti spūs satis multos mediocriter subtiles ⁊ optime illustres cū ceteris circūstantijs facientibus ad optimā visioneȝ Maior distātia requiritur habēti spiritus grossos cū qua. s. maioꝛ distātia obiectū fortius imprimat in oculū ⁊ minor distātia requiritur habēti spiritus subtiles cū qua minori debilior fiat ipressio. Quarto suppono quod respectu cuiuscūqȝ obiecti ē signāda certa distātia in qua illud obiectū ex natura sua fortissime iprimit in oculum ipressione faciēte ad visionē ⁊ oculum debilitante: ꝙ non prouenit nisi qꝛ respectu cuiuscūqȝ obiecti est signādus conus sue pyramidis dtermināte acuitatis cū qua optime iprimat in oculuȝ: ita ꝙ maior aut minor nō ita iprimeret in oculum. Hec experiētia patet ⁊ pro parte sequitur ex secundo. Et hec distātia non est illa de qua dictū fuit in tertio: ista eniȝ diuersificatur fm diuersitatem oculorum: hec vero est vna ⁊ eadē ex natura rei ⁊ respectu oium oculorum. His premissis soluitur problema: naȝ respectu cuiuscūqȝ visibilis habenti spiritus grossos requiritur illa distātia in qua obiectum fortissime iprimit in oculum ipressione faciēte ad visionē optimā illius obiecti ab oculo qꝛ spiritus grossus nō facile patitur ab obiecto. Et hec distātia est maior illa q̄ requiritur oculo temperata ad visioneȝ illius cū minor ipressio ad eius optimaȝ visionē sufficiat. Et que requiritur oculo tēperato est maior req̄sita habenti spiritus subtiles: huic eniȝ valde parua ipressio sufficit ad visioneȝ: ⁊ a magna oculus debilitaretur. Cū hoc tamē stat ꝙ oculus tēperatus melius videret in omni distātia q̄ȝ hñs spūs grossos: ⁊ q̄ȝ habens spūs subtiles. Et similis solutio assignanda respectu habentiū tunicas ⁊ humores grossos aut subtiles. Cōtra seqtur ꝙ oculus spūum subtilium deberet videre ad maioreȝ distantiā q̄ȝ oculus spūum grossoꝝ qꝛ vltra distātiam in qua oculus spūum grossoꝝ exigēs fortissimā impssionē optime videt remittiṫ impssio vsqȝ ad nō gradū ergo erit deuenire ad ipressionē optime pportionatā oculo spūum subtilium.

Ad qd̄ dr̄ ꝙ nō soluȝ sufficit determinata ipressio ab obiecto ad bene videndū sed ēt determinata coni acuitas oculis pporcionata. Exigit aūt oculus spūum subtiliū conum obtusiorē et oculus spūum grossoꝝ conū acutiorē ⁊ temperatus mediū inter hos. Cōtra sequitur ꝙ oculus spūum grossoꝝ posset videre obiecta magis parua q̄ȝ oculus spūum subtilium postq̄ȝ exigit conum acutiorē: nam q̄ȝto obm̄ est minus ceteris paribus conus est acutior. Negaṫ ad qd̄ deduciṫ: nam lȝ rōne coni acutioris deberet melius videre tñ deficit ipressio sufficiens que dȝ eē fortis in oculo spūum grossoꝝ: ⁊ debilis in oculo spūum subtilium. q̄ȝto enim obm̄ est minus ceteris paribus tāto minus imprimit. sed vbi obm̄ parui ab vtroqȝ videri posset maior distantia exigeretur oculo spūum grossoꝝ q̄ȝ oculo spūum subtilium.

Et ex hac opinione iferṫur ꝙ nō omne agens q̄ȝto est ppinquius passo tanto fortius agit: lȝ enim illud sit verum in actione reali nō est vlr verū in actione spirituali vt docet expientia.

Signa debilitatis visus pp̄ter nocumenta tunicarū: aut humoꝝ sumuntur sicut statim in exemplo declarabo occurrit tibi sortes conquerens de mala valitudine oculorum debes igitur ipsum oculum diligenter aspicere notando cōpositionem q̄ȝ eminens sit ⁊ q̄ȝ magnus. Quod si videres eminētiam preter modum ac magnitudinem nunciare potes ipsuȝ eē debilium oculorum ⁊ procliuē in multas passiones de repletione ⁊ q̄ȝ ad presens non hȝ pfectum visum. Postea etiam cōsidera vtrum oculus sit strabosus ⁊ si strabositas sit ad latus dextrum tūc nuncia sibi: ꝙ res vise debent sibi apparere magis in parte sinistra q̄ȝ sint ⁊ si strabositas sit ad sinistrum nūcia oppositum. Si vō sit sursum ⁊ notabilis res debent apparere magis deorsum q̄ȝ sint. Et si strabositas sit deorsum nuncia contrarium ⁊c. Et si strabositas sit sursum aut deorsum notabilis in vno oculo tm̄ vna res apparebit due. Post hoc considera dispositiones singularum partium palpebrarum carnis lachrymalis coniunctiue: ⁊ si que erunt dispositiones preternaturales nūciare potes nihil interrōganti cum iste visui subiacent. Post hoc considera corneam nunquid habeat pustulam vel vlcus q̄ comprehenduntur ex signis suprascriptis in ca. suo. Si vō nullum istorum habuerit considera nunquid sit aliquod vestigiuȝ in cornea ⁊ etiam si est cicatrix nuncia precessisse vlcus. Si vō albedo alterius generis ipe passus est defluxum humiditatis ad oculum post cuius resolutionem hec macula remansit. et si huiusmodi macula quecunqȝ sit non sit ex directo pupille nullo modo visum impedit. si vō ex directo pupille occupans totam pupillam considera an sit peruia aut non. Si enim sit peruia potes nunciare ꝙ apparet vt videat per quoddaȝ velum: ⁊ si est alba obiecta apparent alba ⁊ si citrina citrina: ⁊ si rubea vt in tarphati rubea: ⁊ sic de singulis coloribus. Si vō non sit peruia ⁊ occupet totam pupillam: tunc nuncia ꝙ nihil videt nisi forte splendorem. Si vō macula illa in peruia occupet mediuȝ pupille solum: dic ꝙ omnia obiecta apparent in medio perforata. Si vō sit in latere dextro pupille obiecta apparebūt diminuta in latere sinistro. Et si in latere sinistro apparebunt ex opposito diminuta. Et si in parte superiori aut inferiori obiecta similiter apparebunt diminuta in parte superiori aut inferiori. Si vero nullum istorum fuerit considera an ipsa tunica cornea sit bene peruia: an non: ꝙ si non considera vtrum proueniat ab humiditate superflua quod declarabitur quia tensa est: oculus plenus ⁊ multe humiditates profluunt a capite ⁊ oculo ⁊ precesserunt cause replentes tunc dic sibi ꝙ diminute videt ac si per velū aspiceret. Et si illa in peruietas multum aucta sit dic ꝙ patitur irim prouenientem ex reflexione luminis crystalloidis ad nubē oculi. i. ad humiditatem que est in cornea aut in albugineo sicut in maiori mundo fit iris ex reflexione radiorum solarium a nube sibi opposita. Si vō in peruietas cornee proueniat ex siccitate: tunc apparet sicut corrugata oculus diminutus cum pauca effusione humiditatum ab oculo ⁊ cerebro: ⁊ tunc nihil habet nisi qꝛ diminute videt ac si videret per velum vt supra. Postea cōsidera pupillam. i. foramen vuee vtrum sit dilatatum aut constrictum preter modum. Quod si extreme pupilla dilatata sit aut constricta fere nihil videbit. Si autem notabiliter dilatata aut constricta non tamen extreme videbit omnia maiora q̄ȝ sint propter constrictionem: propter dilatationem vero omnia minora q̄ȝ sint. Post hoc considera nunquid videatur homo oculi. i. forma aspicientis in oculum. Quod si non videatur tunc istud est aut ex defectu cornee aut albuginei aut crystalloidis aut tele aranee. Si quidem videris corneam obfuscatam non solum ex directo pupille sed in alijs partibus argue ꝙ sit ex nocumento eius. Si autem videris corneam bene peruiam argue albugineum turbidatum vel telam araneam vel crystalloidem inter que distinguitur querendo egrum an appareat sibi nubes prohibens visum ⁊ tunc est ex nocumento albuginei obscurati; vi

det enim parum aut nihil. Si autem non viderit nebulam et non apparet homo oculi vt supra: tunc iudica turbidationem te le aranee et crystalloidis. Pro quo sciendum quod homo oculi siue idolum oculi quod est forma aspicientis est in tela aranea per quam reflectuntur species aspicientis in oculum vt est apud Haliebatem tertio theorice et apud. G. x. de vtilitate particularum sexto capitulo: cuius hec est littera. Pupille idolum. In hac tela aranea velut in speculo quodam consistit: est enim lenis et micans super omnia specula. Sed contra sequeretur visionem non perfici in crystalloide cuius tamen oppositum omnes arbitrantur consequentia probabitur quia si a tela aranea que est ante crystalloidem reflectuntur species visibiles sicut in speculo ergo aliqualiter terminat species visibiles sicut et speculum: ergo cum non perfecte transeant ad crystallinam non fiet visio perfecte in crystallina. Ad quod dicitur quod in superficie crystalline cui hec tela aranea tenuissima est imediata perficitur visus et simul ab hac tela et superficie crystalline reflectuntur species et sunt causa apparitionis hominis. sed hanc. G. appropriauit tele aranee tanquam parti dempsiori. neque etiam valet argumentum reflectuntur aliqualiter species per telam araneam: ergo non transeunt species sufficientes pro visione ad crystallinam. Nam a quocunque membro fiat reflexio: certum est etiam species transire per neruos opticos ad sensum communem. Si autem nullum istorum nocumentorum que dicta sunt appareat tibi aspicienti in oculo: tunc considera vtrum nocumentum sit in neruis opticis et tunicis sequentibus crystalloidem: et tunc facias experimentum de quo supra an pupilla per confricationem et alterius oculi compressionem dilatetur et constringatur an non. Si non tunc argue oppilationem in neruis opticis aut in tunicis posterioribus oculi et nuncia sibi ipsum non videre. Sed inter oppilationem neruorum et tunicarum discernitur quia si subito euenit et ablata sit visio subito est in neruis opticis. si vero paulatine est in tunicis posterioribus. Sed in qua sit est difficile comprehendere Cognoscitur tamen causa nocumenti an sit mala complexio an apostema. et etiam que species male complexionis et apostematis per signa horum propria ex capitulis generalibus perquirenda. Quod si videris oculum bene dispositum secundum omnes partes apparentes et vides ipsius debitum motum non strabositatem non oppilationem iudica ipsum esse sanum nisi forte haberet imagines per essentiam aut per communitatem de quarum signis infra dicetur in capitulis proprijs. aut nisi forte haberet dolorem qui per visum a medico cognosci non potest. aut forte vnum apparet duo propter aliquas ex causis suprascriptis que visui non subiacent. aut nisi haberet diminutam visionem causa spirituum de qua supra. Aliud ponendum in practica est vt per signa propria distinguamus inter causas colorum oculorum: vt sciamus effectus in proprias causas resoluere et eisdem curam adhibere si oportuerit. Si ergo occurrens tibi habeat oculos glaucos debes considerare primo an color cutis totius corporis et pilorum sit similiter glaucus. i. albus et tunc hanc albedinem oculi debemus in dominium complexionis phlegmatice corporis et humorum resoluere. Si vero non habeat similem colorem in cute aut in pilis debemus querere an hec glaucedo sit contracta a generatione an ex tempore propter aliquam dispositionem precedentem. si sit ex tempore et habeat oculos aliqualiter concauos. s. magis consueto et exsiccatos prouenit ex diminutione humoris albuginei precipue si non videat ita bene res splendentes et in claro sicut consueuit. Si vero hec albedo sit naturalis querendum est an bene videat in omni dispositione an non. si bene est illa albedo ex altera duarum causarum aut ex multitudine spirituum et claritate. aut ex magna relucentia crystalline inter que distinguitur. nam si fuerit homo bone habitudinis bene coloratus abundans in sanguine et spiritu credendum est illam glaucedinem prouenire ex multitudine et claritate spirituum. Si vero haberet dispositiones his contrarias prouenit ex relucentia crystalline. Si vero non bene videt in omni dispositione: imo melius in obscuro quam in claro potest ex tribus causis contingere aut ex paucitate albuginei aut ex parua nigredine vuee aut ex magnitudine crystalline. siue pone eius versus partem anteriorem oculi inter que distinguitur: quia si ex paucitate albuginei oculus apparet concauus depressus non plenus. Si vero ex pauca nigredine vuee aut ex defectu crystalloidis hoc non apparet. sed inter illa duo distinguitur quia cum crystalloides est magna aut posita versus partem anteriorem apparet albedo oculi cum relucentia. Si vero sit ex defectu vuee apparet oculi albedo sine relucentia. sed inter magnitudinem crystalline et positionem eius versus superficiem oculi distinguitur quia quando est locata multum versus superficiem videt nigra. bene etiam in obscuro. alba vero male etiam in claro. Sed quando albedo prouenit propter magnitudinem crystalline equaliter bene aut male videt in claro et in obscuro. sed tamen non ita bene videt in aliqua dispositione sicut est conueniens. Et ex signis contrarijs si consideraueris signa distinctionis causarum colorum nigrorum comprehendere poteris. hec dixi que nunquam legi neque audiui: Tu autem si in aliquo est erratum corrige etc.

Pronostica Defectus visus per coitatem ad neruos opticos secundum plurimum irremediabilis est nisi in tribus aut quattuor diebus corrigantur. Secundus defectus visus propter paucitatem spirituum et causas inanientes est deterior quam propter grossitiem eorum et causas replentes. Tertius debilitas proueniens propter crystalloidem et telam araneam est deterior ceteris et minus corrigibilis. Almansor.

Si cum debilitate visus humiditatis signa apparuerit manifesta que in tempore famis et exercitij parumper dissoluantur: pilule cochie multotiens assidue erunt tribuende. Nutrimentum quoque patientis desiccatiuum esse debet. Et eger sepe vomere cogendus est. pulueres etiam desiccati oculis sunt immittendi. Jo.

Hoc capitulum diuiditur in tres partes. In prima ponit curam debilitatis visus propter humiditatem phlegmaticam existentem in toto aut in cerebro aut isto aut alio membro oculis etiam coicatam sub qua etiam comprehenditur cura illius que est propter turbulentiam et grossitiem spirituum. In secunda parte icipiente ibi. Quod si cum predicta. Ponit curam illius que prouenit ex inanitione totius et exsiccatione tunicarum et humorum oculi necnon ex paucitate et subtilitate spirituum. In tertia ibi. Confectio alcohol. Reuertitur ad ponendum medicinas locales ponendas in oculo pro curatione debilitatis visus ex repletione a cuius cura incipit in principio capituli In prima parte omnia clara sunt nisi quod quamuis solum ponat medicinam euacuantem humiditates phlegmaticas. s. pilulas cochias et non ponat digerentia vt breuitati indulgeat: dat tamen ea intelligi quorum superius multiplicem posuit descriptionem ad quam recurre. Intellige etiam dum dicit. Eger sepe vomere cogendus est. s. cum facilitate donec cibus et materia phlegmatica stomachum replens oculis coicans sit educta vomitus enim violentus facit oculos exire ipsos debilitans et materias ad ipsos precipitans: propterea oculi in vomitu ligandi sunt. Nutrimentum patientis debet esse desiccatiuum tum quia paucum tum quia actu et potentia siccum quapropter a nimio potu et brodialibus est cauendum Almansor.

Quod si cum predicta egritudine affuerit siccitas et corporis obfuscatio nutrimentum erit augendum et vinum in potu est tribuendum ac super caput ipsius aqua tepida fundenda: et incuruatio super eam facienda: balneum preterea igrediatur in quo tamen non multum sudet. Naribus quoque oleum de amigdalis dulcibus atque auribus est immittendum. Oculis vero mulieris adolescentis quaque die est injiciendum quod etiam frequenter fieri conuenit. Hec vero debilitatis visus species fortior fit in tempore famis et dum venter vacuus fuerit. Jo. Ar.

Ponit curam debilitatis visus contingentis ex siccitate ad quam sequitur corporis obfuscatio san. et spiritu paucificatis: in qua lac inponendum est oculis. Adolescentis debet esse quia magis humidum magis viuificum et spumosum. Amplius spiritus et oculos confortans. Almansor.

Cõfectio alcohol quod valde acuit visum qui cã
humoris debilitat. Recipe tutie ablute ⁊ siccate. ʒ. xx.
deinde extrahat succus sansuci viridis: ⁊ p noctẽ vnã
residere dimittat ⁊ colet ex quo tutia cõspersa dimitta
tur quousqꝫ siccetur postea teratur: deinde sumantur
ꝫꝫ. piperis ni. macropiperis chelidonie oĩuz ana. ʒ. ij.
salis armoniaci. ʒ. j. cũ tutia fuerit. ʒ. xx. post hec oĩa te
rantur ⁊ ex succo teneri feniculi conspergãtur ⁊ sicca
ta iterum terantur ⁊ reponantur: ⁊ cum necesse fuerit
oculis immittatur ad hoc preterea valde confert sief
de fellibus. Jo. Ar.

Quod dicit in tertia parte notũ est. est enim puluis iste exsic
catiuus resolutiuus vapoꝝ ⁊ humiditatis turbide ⁊ ipsius cum
lachrymis eductiuus ⁊ cũ hoc igreditur tutia ⁊ chelidonia ocu
lum ꝯfortantes. Collyria ẽt de fellibus ⁊ quedã alia ꝓ ampliori
doctrina istis adiũgatur ⁊c. Cũ debilitas visus dupl'r eueni
at p essentiam ⁊ cõitatem; Ab ea. s. que p cõitatem euenit est in
choãdum. ⁊ p̃mo ab illa cuius cã est totius corporis repletio:
aut alicui⁹ particule oculis cõicantis maxime stomachi cerebri
⁊ neruoꝝ hoꝝ enim cõmunitate frequẽtius visus debilitatur qꝛ
cõmunitate alioꝝ membroꝝ maxime stomachi: cũ vapoꝝ multi
tudine tum viarũ latitudĩe: tum; qꝛ directe respicit oculos ⁊ par
tem cerebri anteriorẽ. Cuius curatio qnqꝫ exigit intentiones
curatiuas. Prima euacuat. Secũda diuertit. Tertia regit mem
brum mittẽs. Quarta oculũ confortat. Quinta ordinat debitũ
regimẽ sex rerũ nõ naturalium. Prima qdem itentio si cau
sa repletionis fuerit sanguinis q dominat perficitur cũ phlebo
tomia aut alia eũone huic ꝓportionali necnon cum ꝓuocatione
hemorroydarũ ⁊ menstruoꝝ si eoꝝ retentio fuerit cã: ⁊ similiter
cum eũone cuiuscũqꝫ humoris cuius cã oculus debilitat de qui
bus oĩbus necnõ digestiuis superius sufficienter dictum fuit in
pluribus causis: ⁊ si materia fuerit in stomacho ꝓuocet vomitus
sed leuiter iteratis vicibus ne vomitus ipetuosus materias ad
oculos p̃cipitet ⁊ ip̃os debilitet. Scd̃a itentio perficit cum fri
cationibus vẽtosis clisteribus crurium lotionibus. Jtẽ si expe
diret cũ phlebotomia venarũ nocre ⁊ q̃ sunt post aures ⁊c. vt. s̃
in ophthalmia: aut in his locis sanguisuge applicent. Sũmo
pere tñ caue a nimia sanguinis eũone: nam spũs paucificantur
quoꝝ magna copia ẽ necessaria ad visus fortitudinez. Si v̇o
materia fuerit phlegmatica aut alteri⁹ generis diuertenda caput
purgijs masticatorijs gargarismatibus. Caputpurgia tamẽ
p nares postponant q̃ztum possibile ẽ. Ultimo v̇o his nõ suffi
cientib⁹ fiat cauteriũ aut in occipite aut in coronali potẽtiale aut
actuale qđ melius ẽ de quo supra. Tertia itentio. s. mẽbri cõi
cantis regimẽ ⁊ maxime stomachi pficit cum ꝯfortantibus dige
stiuã ei⁹: ⁊ arcentibus vapores a capite p̃missa eũone ad quod
in cã frigida optime ꝯfert trifera minor. Jtem kebuli cõditi ⁊ p
prie in mane sumpti. Jn calida v̇o trifera descriptiõe mesue in
capl'o de debilitate visus cui⁹ est hic textus: Sabor trifera mira
bilis visum cõfortãs cuius accidit impedimẽtum ꝓpter fumos
ignitos cholericos aut salsos ⁊ ẽ ei ipressio fortis: reducit enim
oculos ad formã vigoris adolescẽtie. ℞. myrobalanoꝝ citrino
rum kebuloꝝ ⁊ indoꝝ ana. ʒ. ij. ß. belliricoꝝ emblicoꝝ ana. ʒ. ij.
zuccari. ʒ. vj. tere in vase lapideo: ⁊ funde sup ip̃m aque fontiuz
clare aspergendo parũ post parũ: ⁊ hoc fac per triduũ. deinde p
mitte exsiccari ⁊ postea sparge super ip̃m distillãdo ex oleo ro. ⁊
amigdalarũ ⁊ cõtere p alios tres: ⁊ iterum pmitte exsiccari. dein
de accipe rosarũ sandali cubebe machasari. i. sandali citrini cor
dumeni ana. ʒ. ij. spodij macis ana. ʒ. j. suc. i. galie muschate. ʒ. j.
ß. deide accipe zuccari albi. ℔. j. ⁊ fiat ex eis formulas sil'es aue
lanis ⁊ da quolibet mane a. ʒ. ij. ad. ʒ. iij. cũ aqua calida. Et in
hac cã optime cõfert zuccarum ro. ⁊ myrobal'. citrini conditi.

Quarta itentio pficit cũ his q̃ in oculo ponunt compl'onem
⁊ vnitatẽ cõseruantib⁹ p̃seruãtibus ⁊ curãtibus si qd nocumẽti
imp̃ssum sit ⁊ spũs ⁊ humores illustrãtib⁹ ex qbus est aqua cõi
tatis facta ex feniculo berbena rosa chelidonia ruta p distillatio
nem aut decoctionẽ ⁊ in cã frigida optime ꝯfert collyriũ ex lami
nis auri supius descriptũ in ꝯseruatione oculi. Aliud collyrium
in cã calida descriptiõe mesue: ꝯfortat enim visum debilẽ ⁊ sedat
multitudinẽ lachrymarũ. ℞. antimonij loti ⁊ p̃parati in aq̃ plu
uiali circa dies. xx. tutie p̃parate climie. i. spume argenti vel auri
ana. ʒ. vj. marchasite. ʒ. iiij. tere vnũquodqꝫ p se ⁊ tere ea bene p
dies plurimos cũ aqua pluuiali multotiẽs donec siccent aq̃ eoꝝ
deinde terant cũ aqua feniculi multotiẽs cũ ꝯtinuitate dierũ ali
quoꝝ sil'r donec exsiccent. Tertio v̇o cũ aqua sansuci. Quarto
cũ aqua rute. Quinto cũ aqua chelidonie: deide exsiccent ⁊ ad
datur cũ eis sedenegi p̃parati. i. lapidis hematitis ⁊ croci ana. ʒ.
j. margaritarũ nõ pforatarũ. ʒ. ij. muschi. ʒ. j. tertia canfore. ℈. ß.
⁊ proijce ipsa in mortario cũ p̃dictis: deinde adde sumac. ʒ. ß. te
re vsqꝫquo exsiccentur ⁊ fac alcohol ⁊ administra mane ⁊ sero:
qm̃ ꝓbatum est ⁊ exptum. Quod si non volueris ip̃m admini
strare in forma alcohol distẽpera cũ aqua ro. aut feniculi ꝺm qꝺ
est ꝯueniẽs tuo ꝓposito ⁊c. Quinta itentio complet vt infra:
sit aer temperatus aut parũ a temperie declinãs ꝺm exigentiam
dispõnis corrigẽde vitãdus ẽ aer fumosus vẽtosus nebulosus
valde clarus ⁊ nimiũ obscurus habitetqꝫ i domo nõ alba neqꝫ
ni. sed coloris medij ⁊ ꝓprie viridis declinãtis ad obscuruz aut
ad clarũ ꝺm exigentiã dispõnis corrigende. Aspectus eni reruz
viridiũ maxime ꝯfert sicut aque viridis aut existẽtis in vase viri
di in qua si oculi supcalefacti teneant aperti tpe estiuo confert in
visus confortatione. Et sil'r aspectus gẽmaruz viridiũ sicut sma
ragdi: sil'r speculi viridis optime enim ꝯfortat. Sit eius potus
vinũ cisolũ bene clarũ pauciferũ aut mediocris vinositatis lim
phãdum magis aut minus cũ aqua bene ꝯditionata ꝺm dyscra
siam tpis ⁊ circũstãtiarum exigẽtiã: nõ bibat tñ nisi in prandio ⁊
cena ⁊ nõ supflue. neqꝫ bibat in fine mẽse. sed postq̃ potauerit
aliqd vaporis repressiuũ accipiat vt cydonia aut pira ꝯdita aut
coriãdrum ꝯfectũ aut p̃paratum. Sit ei⁹ panis bene ꝯditiona
tus in quo aliqd feniculi aut sil'ium visum cõfortantiũ ponatur
Sint eius salate cappares rutta berbena chelidonia feniculus
endiuia scariola sparagi cicorea luppuli: Uitet lactuca q̃ salate
cõdiant cũ aceto nõ multũ acuto aut cum vino granatoꝝ ⁊ acre
sta ꝺm dispõnis exigentiã: Meli⁹ tñ est vt coquant vt sint faci
lioris digõnis. Sint ei⁹ fercula q̃ ex pane aut ouis fiãt ꝺm oẽm
vsum cõem. Ex granis cõueniũt ordeũ pãniciũ spelta far rizũ
⁊ ꝓprie vbi opus eẽt nutrimẽto grossiori. Uitent faba sasẽli ci
cera lentes mes. i. bisi sit raro in visu. Ex herbis cõueniũt feni
culus herba adil: q̃ est sil's tamarisco petroselinũ serpillũ saluia
maiorana borago. Rape cucurbite i dispõne ⁊ tpe calido amig
dalata sermia. Uitent tñ fercula in cenis ⁊ ꝓprie in dispõne hu
mida. Uitent anetũ. Ex carnib⁹ magis cõueniñt aues q̃z q̈dru
pedia ⁊ ꝓprie q̃ sunt facilis digõnis paucarũ supfluitatũ sicut p
dices saxiã turdi allaude turtures colũbi volare icipiẽtes ⁊ pas
seres sunt ꝓprij. Ex q̈drupedib⁹ cõueniũt vituli edi castrati ãnu
ales lepores capoli cuniculi q̃ in prãdio sint elixe i cenis assate
saltẽ q̃ ex his sũt facilioris digõnis. Ex piscib⁹ min⁹ nociui sunt
petrosi agiles pui in specie sua ⁊ squamosi sic̃ ceuiali lucij strill
cauedani barbones eoꝝ ouis abiectis senete scardue marsones
⁊ carpiones. Uitent tinchie anguille cancri sturiones. pisces tñ
marini min⁹ nociui sũt. Eligant g̃ ex eis ꝯueniẽtes ꝺm spẽz suã.
frequẽs tñ vsus pisciũ iducit cecitatẽ. Sapores cõueniẽtes tpe
frigido ⁊ in dispõne multũ frigida sũt pipata ⁊ sil'ia cũ aromati
bus ⁊ melle ⁊ zuccaro ꝯdita. Uitent alleata. sꝫ tpe calido ⁊ dispõ
ne calida vinũ granatoꝝ ⁊ acresta ⁊ acetũ pauce acuitatis ⁊ sa
pores q ex his fiũt sic̃ salsa ⁊ sil'es. Uitent oẽs sapores q sũt ex
cepis porris: Oĩa. n. h acrumina vitãda sũt. Uitent lac ⁊ lacticia
sꝫ aq̃ lactis ꝯueniẽs sit. butyꝝ ⁊ oleũ ꝯcedunt. Uitet caseus. Ex
fructib⁹ ꝯueniũt ficus ⁊ vue bñ mature. Sil'r vue sicce pruna mo
ra pepones. Sꝫ p̃stãtia sunt pira ⁊ cydonia cocta in fine mẽse.
Jtẽ ꝯueniũt auelane amigdale pinee p̃parate ⁊ fistica. Ex cõdi
tis ꝯueniũt pira ⁊ cydonia. Sꝫ. ꝫꝫ. ꝯditũ i dispõne ⁊ tpe frigidis
Aromatica ꝯueniũt sic̃. ꝫꝫ. pip cinamomũ macis nux mus. gario
fili. croc⁹ i dispõe ⁊ tpe frigidis. Sꝫ i cibatõe he regule obꝺuẽt vt
nũq̃z comedat nisi digõe celebrata. surgat a mẽsa cũ reliquijs fa
mis. nõ mltiplicet cibaria i mẽsa vna sit cena leuior prãdio: imo
freqnt cenã dittat ⁊ i cena vitet brodialia. sit sõn⁹ mediocr ꝫ. s. vij

horarum aut circa somnus minus nocet. Sed superflue vigilie magis dormiat capite elevato & nunq̄ cū oculis deorsum neq̄ dormire incipiat nisi distanter a cibo per duas vel tres horas: neq̄ dormiat in meridie nisi parum. s. circa horā mediam & capite elevato a medio madij vsq̄ ad mediū augusti & hoc nisi somnū nocturnū aliqua occasione obmiserit. Evacuat superfluitates a natura istitutas sollicite & per loca convenientia. Coitus multum nocet nisi ad ipm̄ superfluente materia stimuletur. Sed eius exercitiū sit mediocre superfluū namq̄ spm̄ resolvit & nimia quies spiritū igrossat. Similiter eligatur exercitium oculo propriū: vnde neq̄ obiecta minima neq̄ multū distantia diu aspiciat: neq̄ colores extremos neq̄ nimis lucida aut obscura: sꝫ media & proprie colorē viridē vt ante: neq̄ faciat aliquod exercitiū per quod teneat caput & oculos iclinatos: neq̄ post cibum imediate exerceat: sed quiescat per duas aut tres horas sit sperans & gaudens. Accidentia animi excessiva & molesta fugiat. Caveat a fletu longo: sꝫ paucus aliquando visum corroboret humores oculi depurando & spiritus illustrando per exitum lachrymarum.

Cura aūt debilitatis visus ꝓpter exsiccationem tunicarū & consumptionē spiritus & humoꝝ per coitatem a toto pficitur cū humectantibus tam qualitative q̄ substantifice iterius & exterius applicitis que debent eē aliquando frigida sicut in ethica febrili. Aliquando calida aut tēperata in activis sicut in ethica se. Interius aūt que sunt convenientia ad impinguandū & humectandū tam qualitative q̄ substātifice: & cū hoc ꝓpria in confortatione visus collige ex regimine precedente et ex capitulis ethice se. & febrilis. Sed exterius applicanda sunt balnea aque dulcis tepide in qbus nō sudent & illa aqua est super caput ifundenda. Utentur balnea aerea & aquarū calidarum: olea ēt humida exterius applicita sicut amigdalinū & violatum cōveniunt & similiter in naribus & auribus iniecta: oculis aūt lac & ꝓprie humanū vel asininū iponatur frequenter & in summa recurrat ad capitula de ethica senectutis & febrili. Sed iter cetera attendat capitis humectationi cū ifusione lactis sup ipm̄ & epithymatione ipsius cū eo & cū infusione decoctionū humectantiū laudatarū in melācholia & mania. Hanc tamen curam īegre pertractat Rasis in hoc capitulo. Curationes egritudinum spālium sive cōium sive propriarū. s. quibus nocetur oculus haberi possunt ex his que dicta sunt supius & ex dicendis inferius. Curatio ꝟo nocumenti visus per cōitatem ad nervos opticos quod fm̄ plurimū est destructio visus est male possibilis. Et iō cum. A. posuit causas & signa destructionis visus non subiungit curā reputans eam ipossibilem. Quia tamē aliqui saltē duo p me curati fuerūt qbus acciderat destructio visus subito ꝓpter oppilationē nervoꝝ opticoꝝ curam subiungam: imo me Jo. Ar. scribente hoc capitulū coniunx cuiusdam veronēsis que ex dolore defuncti filij in vna nocte cecitatem icurrerat humiditate ꝓpter doloreꝫ & cerebri constrinctionē expressa ad nervos opticos curata est: cuius signū est q̄ per fricationem oculoꝝ fm̄ modū superius recitatū pupille non dilatabant aut constringebantur. Subiūgam itaq̄ modū curationis p me servatum. In p̄mis iūri sibi dietam valde tenuem: ita vt nihil eis concesserī nisi aquā mellis per quattuor dies. & et q̄ nullo modo moverentur: imo q̄ non loquerentur timens ne motus amplius faceret fluere materias ad locum ad quē fluere inceperāt faciebā que ipsos dormire capite elevato quasi sedendo: & si nō habebant ventris beneficium cū suppositorio aut clisteri levi iubebam feces educi qui duo in quarta die sanati sunt. Multos alios curavi quos post multos dies sue cecitatis visitare icepi: & nullum eoꝝ sanavi in quibus sic pcessi. Primo minoravi materiā cū pilulis de hiera simplici & agarico. Deinde digessi cū melle ro. & oximelle simplici distēperatis cum aqua betonice & feniculi. Deinde eradicavi cū pillulis cochijs & aliquādo aliqb' eorum habentibus habitudinem sanguineā cum rubedine oculorum & tumore venarum feci phlebotomiā ex cephalica. Deinde de superioribus in quibus videbam phlegma abundare. Iterabam digestivū cū oximelle squillitico & sirupo de sticados cū aquis suprascriptis & iterum eradicabā cum cochijs: deinde divertebam cū masticatorijs & gargarismatibus & tādem cum caputpurgijs per nares. Ultimo his nō conferentibus feci cauterium in cōmissura coronali vsq̄ ad ossis supficieꝫ quod dimisi apertum donec os squamatū fuerat. Exterius super parte anteriori capitis apponebā medicinas resolventes & caput cōfortantes. Curā autem nocumenti visus ex alijs causis per cōmunitatem pendentis hic nō subiungā ne omnia capitula in vno perstringā &c. Cura autem debilitatis visus p essentiam in oculo: lꝫ ex multis causis pendere possit quarū cura pergrenda est ex superius dictis & ex iferius dicēdis hic solūmodo cura perstringenda est triū causarum. Prima quando provenit propter humiditatem turbidā in tunicis & humorib'. Secunda propter turbulētiam & nimiā grossitiem spūs visibilis. Tertia ꝓpter paucitatem & nimiā subtilitatem eius.

Cura ergo debilitatis visus ꝓpter humiditatem turbidaꝫ completur quattuor itentionibus. Prima ē evacuatio integrata ex minoratione. s. digestione & eradicatione vt superius dictum fuit: lꝫ in hoc casu magis propria oculis exhibenda sunt sicut pro minoratione pilule de hiera simplici aut cochie pro eradicatione addende sunt pilule lucis. Sed pro digestione cum melle ro. oxymelle simplici aut squillitico misceat aqua feniculi rute & similium. Sirupus in hac causa propri'. ℞. maiorane bethonice gariofilate melisse chelidonie ana. ℳ. s. radicum feniculi petrosellini ana. ℥. j. seminis anisi feniculi endivie rute ana. ℥. s. eufragie. ℥ j. s. zuccari. ℥. xv. & fiat sirupus cuius dosis est. ℥. j. s. cum. ℥. iij. aque decoctionis harum rerum. ℞. sene eufragie seminis feniculi floꝝ boraginis an a. ℥. s. bulliant in. ℔. iij. aque ad consumptionem tertie partis & colletur: & hoc in autumno: sed in vere loco sene ponatur acorus & sticados. Et post purgationem ordinariam frequēter vtatur pilulis lucis cū myrobalanis kebulis conditis. Secunda intentio est diversio cum masticatorijs gargarismatibus caputpurgijs per nares. Et his non conferentibus fiat cauterium in cōmissura coronali. Tertia intentio est materie turbide ab oculo resolutio & ipsius per lachrymas eductio ad quod optime confert pulvis Rasis in hoc capitulo. Item collyria de fellibus magnificantur in hoc casu. Sed attende q̄ fella sunt quadruplicia. s. reptilium inter que acutissimum est fel vipere super cuius administratione non est presumendū nisi in modicissima quantitate & cum maxima cautela: Ex eius enim impositione quorūdam oculi sunt dissipati. In secūdo gradu acuitatis sunt fella avium: sed maxime earum que vivūt ex rapina. In tertio gradu sunt fella quadrupedium sed inter hec magis acutuꝫ est fel leopardi & leonis & minoris acuitatis est fel porci. In quarto gradu sunt fella piscium & minoris acuitatis ceteris. Tu ꝟo incipe ab his que sunt minoris acuitatis dūmodo sint propria: & in casu laudata. Verū etiaꝫ fella in acuitate distinguūtur fm̄ q̄ sunt aīalis ieiuni aut de pasti quod est minus acutuꝫ. Collyria aūt appropriata & approbata ab auctoribus in fine capituli subiūgam: & cum hoc quedam ellectuaria in hac dispositione & in sequentibus ꝓpria. Quarta intentio est debitū regimen sex rerū non naturaliū superius memoratū precipue in cibo & potu que in hac dispositione debent paucificari & ad sicum declinare. Unde vitentur brodialia & omnia vaporosa caput & oculū replentia &c.

Nocumentum autem visus ꝓpter superfluam grossitiem & turbulentiam spiritū exigit duplicem intentionem generalem. Prima est sanguis clari & subtilis generatio que est materia spiritus. Scḋa ipsorum spirituū clarificatio & subtiliatio. Primum duplici regimine perficitur. Primum est debitum regimen sex rerū nō naturalium superius memoratum maxime in cibo & potu. Unde in hoc casu sunt eligende carnes laudabiles generātes sanguinem subtilem, & clarū sicut avium laudataruꝫ magis q̄ quadrupedium, & similiter vinum subtile citrinum aut albū non vaporosum oua sorbilia & breviter sanguinem grossum & turbidū generantia vitentur. Secundum regimē est medicinale per quod sanguis iā genitus lꝫ sit turbidus & grossus subtiliatur et clarificatur. Ad qḋ faciēdum duo sunt genera medicinarū fm

q sanguis duplr potest fieri turbidus: Unomodo in sba sua; Aliomodo p admistionē alioꝝ humoꝝ ipsum turbidantium. Primi modi turbulētie ꝯferunt medicine a ꝓprietate sanguinem clarificantes iter quas pcipue ⁊ famosi sunt luppuli q via cibi ⁊ medicine possūt exhiberi capillus veneris ⁊ fumus terre. Et sunt multe cōposite iter quas sunt due pcipue. s. decoctio, capilloꝝ veneris ⁊ fumi terre: quarū descriptionē regre a Mesue in suo antidotario ⁊c. Carnes aūt vipere ƀm q preparātur in lepra in hoc casu ⁊ in illis cui⁹ statim rememoratio pcessit. s. in nocumēto visus ex humiditate turbida sunt pcipue. Aliud est genus medicinarū soluentiū ⁊ separantiū humores turbidos a san. sicut sunt sene ⁊ epithymū in sepando melācholicos humores: ⁊ myrobalani ⁊ agaric⁹ in sepando cholericos ⁊ phlegmaticos. ⁊ possum⁹ miscere hec cū suprascriptis a ꝓprietate sanguinem clarificantib⁹: imo ēt quedam ꝓpria in visus cōfortatione calida ēt aut frigida ƀm q est expediēs ꝓposito nostro. Et si qs quereret que virtus ē ista clarificatiua sanguinis ē ne virtus tertia: Et si tertia ē ne virtus solutiua. Dicendū q ē virtus tertia q2 respicit determinatum humorē. s. sanguinē ⁊ nō est virt⁹ solutiua: l3 ƀm plurimum reperiat in medicinis solutiuis. Scda intentio pncipalis ē ipos spūs iam genitos depurare a vaporib⁹ secum cōmistis ⁊ ipos turbidātibus ⁊ ipos ēt in sui sba subtiliare sicut de sanguine ē dictū q duo pficiunt, phibēdo vapores a stō ⁊ a toto trāsire ad caput cū fricationib⁹ ⁊ aliis generibus diuersionū: ⁊ cū ꝯfortantibus stomachū ⁊ claudētibus os ipsius ⁊ vapores repmentib⁹ de qbus oibus supra. Scdo perficit cū pectinationib⁹ ⁊ capitis fricationibus stō ieiunio ⁊ celebrata digōne itegre ⁊c. Tertio cū his q in oculo ponunt ipos vapores resoluētibus de qbus partim dictū est: l3 vberius dicetur inferius. Perficit hec itentio. Scdo pncipaliter cū his q a ꝓprietate sbam spūs clarificant ⁊ subtiliāt ⁊ virtutes membroꝝ pncipalium ⁊ oculi ꝯfortant sicut sunt trifere de qbus actū est: ⁊ qdā ēt ellectuaria de qbus agetur ⁊ multa odorabilia iter que precipuus est odor maiorane sicce ⁊c. Cura aūt debilitatis visus propter spūs paucos ⁊ nimiū subtiles pficitur pmo p debitum regimē sex rerū nō nālium. ⁊ pcipue cibi ⁊ potus q in hoc casu debēt eē multi nutrimēti ⁊ humidi ⁊ aliqualr grossi ⁊ cōpacti nō tñ turbidi sicut sunt carnes electe quadrupediū ⁊ pedes vituloꝝ ⁊ quedā fercula sicut hordei farris rizi frumēti spelte. Et in hoc casu ꝯuenirent carnes caprine ⁊ vinū mediocris potētie cū solū bene clarū l3 nō subtile. Scdo pficitur cū cōfortantib⁹ virtutes membroꝝ pncipalium l3 nō multū calidis neq3 subtiliantibus: sicut sunt gēme trifera descriptiōe Mesue ca. de debilitate visus supius posita. zuccarū ro. ⁊ si opus fuerit calis elligat trifera minor tyriaca mytridatu3 quoꝝ caliditas si videat superflua alteretur cū zuccaro ro. aut trifera statim memorata. Myrobalani tñ vt vult mesue in hac re sunt pcipui. Regimē aūt cōfortādi spūs ƀm nouē modos dixi in ca. de melāchola. Hic nūc subiūgam descriptiones quorūdā medicaminū in debilitate visus. Primū est vinū artificiatū cui⁹ ē hec descriptio. ℞. vini nouiter expressi. lb. i. eufragie. m. ij. saluie domestice rute maiorane chelidonie rorismarini bethonice seminis anisi feniculi ana. m. s. cinnamomi. ℥. s. misce ⁊ pmitte bullire cū quo vino poterunt sumi ellectuaria tyriace trifere pulueres ⁊ siles medicine in causa frigida ⁊ humida; Est eni vehiculum medicinarū ad caput ⁊ oculos. Puluis ex iuentione Gētilis. ℞. folioꝝ bethonice rute eufragie seminis anisi cinamomi. ʒʒ. cardamomi se. feniculi petroselisilleris montani origani isopi cubebe ligritie ana. ʒ. ij. zuccari optimi ad pondus oium sumat de eo mediū coclear in mane cū pauco vini suprascripti. S3 in cā calida vtendū est trifera supius descripta ex iuentione Mesue vel vtēdus est huius modi puluis. ℞. myrobalanoꝝ citrinoꝝ. ℥. i. kebuloꝝ indoꝝ bellericoꝝ emblicoꝝ ana. ʒ. i. terant in vase lapideo trib⁹ dieb⁹ omni die bis semp aspergēdo cū aqua ro. ⁊ pmittendo siccari. de quo puluere accipiat. ℥. i. sandali ru. corriādri ꝓparati ana. ʒ. i. eufragie. ʒ. ij. misce de quo puluere pōt accipi medium coclear alternis diebus cum succo ro. aut cum pauco vini suprascripti sub triplici ad aquā ro. hic etiam puluis potest fieri solutiuus addēdo turbith. ʒ. ʒʒ. aut diagridium ƀm exigentia3 necessitatis ⁊ potest dulcorari cum zuccaro ro. ⁊c. Nunc subiūgam quedam collyria de magis exptis. Primum ⁊ facile est Gentilis. ℞. antimonij preparati tutie preparate ana cū aqua feniculi q̄tū3 sufficit fiat collyrium. Scōm est Gerardi de solo auis dicta pica exsicetur in furno donec possit puluerizari ⁊ puluis subtilissimus ex ea oculo impouat: q si cum succo feniculi misceatur aut aqua ro. erit conueniēs huic ꝓposito. Tertium est mesue supius memoratum ex succo feniculi cum nūmis auri aut auro calcinato cū argento viuo nō cum mordicantib⁹. cui si addatur vigesima pars fellis galli vt vult mesue erit magis resolutiuū ⁊ abstersiuū. Et ad hoc confert cohol supius memoratum auctoritate eiusdem. sed magis in causa calida. Aliud est Ruffi. ℞. licium ⁊ contere contritione multa cū succo feniculi depurato vsq3 dum fiat sicut mel ⁊ reconde in vase vitreo. Et qdam posterioꝝ addiderūt ad oēm. ℥. eius fellis galli aut perdicis. ʒ. ij. Tutia quoq3 sola. Primo cum aqua pluuiali lota ⁊ exsiccata; Deinde cum aqua feniculi trita ⁊ exsiccata; Tertio cum aqua sansuci similiter trita ⁊ exsiccata; Quarto cum aqua alfarario oculis imposita optime ꝯfortat. Aliud ex iuentione mesue cōferens supcalefactioni oculoꝝ ⁊ debilitati visus causa humiditatis subtilis ⁊ acute ⁊ mordicationi ⁊ pruritui in oculis. ℞. tutie carmene lote in aqua pluuiali. deinde in aqua ro. pluries. ʒ. x. fricationis myrobalanoꝝ citrinorum cum aqua ro. ʒ. vj. licij. ʒ. ij. ʒ. ʒʒ. piperis longi ana. ʒ. i. aspergantur cum succo acreste ⁊ conterātur cum eo. deinde exsiccent ⁊ puluerizētur ⁊ fiat alcohol. Potest etiam fieri collyrium liqdum miscendo cum aqua ro. aut succo feniculi ƀm q tuo ꝓposito est conueniens. Aliud positum ab. A. de quo dicitur q tanti existit iuuaminis q oculū talem efficit ne ei noceat in solē aspicere. ℞. lapidis sentici. i. marchasite lapidis magnetis lapidis batis. i. albumini alsi sedine i. sedenegi siue lapidis hematitis calamenti succi condisi quod qdam helleborum dicunt: qdam succum cucumeris asinini. Sed Simon ianuensis dicit eē quādam herbam qua vtunt tinctores non repertam apud nos oium ana partem. i. fellis vulturis fellis vipere ana partem. i. misce. Tu de hoc collyrio crede quod vis. facilius est dicere q3 facere: ego in oculo humano nō auderem ponere. Et hoc teneas consilium in medicinis oculis imponendis vt semper a leuioribus icipias gradatim ascendēdo ad acutiora ne sequatur nouissimus error peior pore. Attamen de modo vtendi felle vipere dicam in ca. de imaginationibus oleum balsami in hoc casu magnificatur ƀm quosdam et dicunt q aut melioraт oculu3 aut cōseruat in eadē dispositione quā reperit. l3 sufficit vna gutta ⁊ hoc in dispositione frigida ⁊c.

De apostemate palpebrarum oculi.

Almansor.

e Pithymetur ex epithymate quod in ca. de ophthalmia nominauimus. Jo. Ar

Tumor palpebrarum alintifar inflatio oculi. Inflatio coniunctiue sunt nomina synonyma hanc passionem significantia de qua diuersi auctores sub his diuersis nominib⁹ determināt que diffinitiue est apostema palpebrarum oculi cum itumescentia notabili vt plurimum cōiunctiue cōicans ƀm Jesushali ⁊ ꝓpterea ipsam appellat inflationem coniunctiue tractatu primo ca. xlj. ⁊ in hoc differt ab ordeolo nodo ⁊ plerisq3 aliis apostematibus palpebrarum.

Species sumuntur a causis corporeis ex quibus generatur que ƀm. A. sunt quattuor ventosa aquosa phlegmatica melancholica. non enim posuit hanc passionem a sanguine aut a cholera prouenire, quāq3 plerīq3 alij dicant ipsam ab omni humore posse prouenire; quod videtur rationabilius ⁊ magis consonum menti Rasis qui curādo hāc passionem dicit q epithymetur epithymate in capitulo de ophthalmia nominato: Et certum est epithyma istud magis conuenire in materia calida q3 frigida. fit enim ex sief memithe rosis aloes licio sandalis ru. fausel croco orientali ana dissolutis in succo coriandri aut endiuie aut aqua rosacea. Respondēt tamen hunc humorem ex sanguine aut cholera prouenientem vocari rosarium. sed hec nomina obmittamus. Potest aūt prouenire a causa pmitiua mouente antecedentē in coniūctaз.

Signa hui⁹ passionis absolute qꝛ in initio sui apparet frequẽter sicut pũctura acus musce aut cimicis cũ pruritu. deinde statim palpebra notabiliter tumescit. Sʒ q̃ ꝓuenit ex sanguine est cũ tumore ꝛ duritie tensiua colore rubeo tẽdente ad obscurũ dolore extensiuo ꝛ pulsatiõ ꝛ alijs signis phlegmonis. Que ṽo ex cholera minoris ẽ tumoris ꝛ tẽsionis cũ dolore magis acuto ꝛ colore rubeo claro vel ad citrinũ tendente ꝛ alijs signis herisipile. Sʒ que ex vẽtositate euenit subito ẜm plurimũ magis declinans ad lachrymale domesticum sicut ꝛ cetera ꝛ ẽ sine grauitate: neqʒ mutatus ẽ color palpebre ꝛ ẽ cũ tumore notabili i quo nõ remanet vestigiũ impᵱssionis ꝛ cum pauco dolore. In phlegmatica aũt lʒ color non muteẜ tñ ẽ durities minor ꝛ remanet vestigium impᵱssionis ꝑ aliquod tp̄s cũ nullo dolore. Similiter i aquosa ẽ mollities maior q̃ʒ in phlegmatica sine dolore in qua licet facilis fiat impᵱssio tñ citius remoueẜ q̃ʒ in phlegmatica et minus cito q̃ʒ in vẽtosa: neqʒ color palpebre est mutatus: vl' est mutatus ad albedinẽ tam in phlegmatica q̃ʒ in aquosa. In melancholica ṽo est durities notabilis nõ tñ sicut in cancro ꝛ sephiros cũ ad tantã exsiccationẽ hui⁹ egritudinis mã nõ ꝓuenit. nõ enim in tam paruo tp̄e accideret: videm⁹. n. cancros ꝛ sephiros ad tantũ tumorẽ nõ nisi longo tp̄e ꝓuenire. Unde hanc melancholiã quodãmodo mistã arbitrari debem⁹ cũ alijs humorib⁹ augmentũ velocitantib⁹. Et tumor hic ẜm. A. cõicat sup cilijs ꝛ maxille sʒ magis maxille qꝛ grauis ẽ descendẽ ꝛ cũ colore fusco ꝛ pauco dolore ꝛc. Pronosticũ hec egritudo ẜʒ. A. ꝯsequiẜ ophthalmiã ꝛ variolas qđ Gẽtilis exponẽs dicit pp seriẽ text⁹. A. debere ĩtelligi de melãcholia ꝛ causas assignat: quas obmitto que euenit ẜm ip̄m post curationẽ ophthalmie ꝛ variolarũ: qđ credo nequaq̃ʒ ꝯuenire ĩtentioni. A. neqʒ experientie: sʒ ĩtelligendũ est ꝙ sequiẜ ophthalmiam ꝛ variolas. i. ꝙ euenit postq̃ʒ he passiones ĩchoate sũt: videmus eni ꝑ sepe ĩchoata ophthalmia multa materia fluentẽ ꝑ partem exteriorẽ palpebras tumefieri. Silr in augmento variolarum ꝛ in statu videm⁹ palpebras esse adeo tumidas vt nõ possint aperire oculos: nõ obstat nisi cum mãe ophthalmie ꝛ variolarũ sint calide plurimũ hoc apostema eẽt calidum qđ repugnat dictis. A. nisi velit hoc ap̄a qñqʒ eẽ calidum maxime qñ seqtur alias egritudines ꝛ fit ꝑ viã defluxus. nisi forte iniciatiue sit frigidum. Pronosticum scđm. Hic tumor palpebrarũ curatur ẜm plurimuʒ si bñ tracteẜ: Si ṽo imperite ꝑducit plerũqʒ ad cancrenã materia exñte multa ꝛ ca. existente autem melancholica plerũqʒ ad cancrum ꝛ sephiros ꝛc.

Cura tres exigit ĩtentiones gñales. Prima ẽ circa cãm antecedentẽ cõplendam ꝑ eũonem: diuersioneʒ fluxus ĩterceptionem. Scđa est circa cãm ꝯiũctam cõplendam repcussione ꝑ̃ncipio ꝯueniente: resol'one declinationi ꝯueniẽte: repcussione ꝛ resol'one simul ꝯuenientibus augmẽto ꝛ statui. ꝛ hoc si ĩcedat in viam resol'onis. Si aũt in materia maturatiõis loco resolutiuoꝝ applica maturãtia. Tertia intentio duas exigit ĩtentiones particulares. s. correctionẽ accñtium ꝛ debitum regimen q̃ oia fiant sicut in ophthalmia. Sʒ est dubiũ nõ paruũ an phlebotomia ꝛ repcussio cõueniant in hac passione. Quod nõ arguiẜ ex ĩtentione. A. neqʒ phlebotomiã neqʒ repcussionem ꝯsulentem quã ĩtentionem approbat Gentilis in expositione capituli de alintiphac. Hanc opinionẽ manifeste ponit Jesus hali vetans phlebotomiã ꝛ repcussionem a quo. A. totũ hoc capitulũ accepit. In oppositũ ẽ Rasis. Ex cui⁹ dictis nõ explicite sʒ ĩplicite comp̄hendere possumus phlebotomiã ꝛ repcussionem cõpetere cũ doceat curare hãc passionem medicamine repcussiuo posito in ca. de ophthalmia. Et ꝯfirmaẜ qꝛ in cuiuscũqʒ apostematis ꝑ̃ncipio cõpetunt repcussiua nisi in casib⁹ exceptis: Et certũ est ꝙ hic nõ est ex illis ꝛ in ap̄ate sanguineo oẽs ꝯcedunt phlebotomiã: põt aũt palpebra apostemari a quocunqʒ humore sicut ꝛ oculus. Pro solutione hui⁹ dubij dicendũ ꝙ aliqua ẽ manifesta dr̃ia in causis hui⁹ passionis iter. A. ꝛ Jesuʒ hali ex parte vna ꝛ Rasim ꝛ plerosqʒ alios ex parte altera. Uolũt eniʒ ꝑ̃mi hãc passionẽ solũ ex quattuor humorib⁹ iam dictis ꝓuenire. Alij ꝑ̃ter hos quattuor humores frigidos arbitranẜ ex cholera ꝛ sanguine ꝓuenire posse. Est scđa dr̃ia quã Jesus hali exp̄mit q̃ ẜm plurimum non ꝓuenit hec passio ꝑ viam defluxus: Sed ophthalmia ecõtra ẜm plurimũ ꝓuenit ꝑ viã defluxus. Ex quo infert ẜm Jesus hali ꝛ. A. q̃ sequiẜ ip̄m neqʒ phlebotomiam neqʒ repcussionẽ cõpetere tum qꝛ mã ẽ frigida nõ bene curabiẜ ꝑ phlebotomiã: tum qꝛ nõ defluit ad oculũ sʒ congeriẜ: Phlebotomia aũt debeẜ cause antecedẽti nõ ꝯiuncte. Sʒ ẜm alios auctores ponẽtes ip̄am ꝓuenire ex humorib⁹ calidis q ẜm plurimum defluũt ad oculũ ꝛ non congerunẜ: dicendũ est phlebotomiam ꝛ repcussionem cõpetere multo minus tñ competũt repercussiua sup loco q̃ʒ in ophthalmia ex eo ꝙ palpebra est mẽbrũ ignobile in cõparatione ad oculũ: ꝓpterea vitandũ ẽ ne repcussiua applicita sup palpebra repcutiant mãm ad oculuʒ ꝛ eo magis qꝛ ẜm plurimũ huic passioni ꝯiũctiua cõicat ꝑ̃cipue ẜm Jesus hali. ꝰ multo ẽt magis debem⁹ eẽ solliciti de ꝯiunctiua q̃ʒ de palpebra sicut ꝛ in sqnantia in qua simul mã ẽ iterius ꝛ ext' solũ iterius applicam⁹ repcussiua: exteri⁹ aũt attractiua. Et forte pp hãc cãm dixit Jesus hali gñaliter siue sit factũ hoc ap̄a ꝑ viaʒ defluxus siue ꝑ viã paulatine ꝯgestionis repcussionẽ nõ cõpetere.

Sʒ nũc ad medicinas locales veniam⁹ distinguẽtes modum curationis. Sic hoc ap̄a fiat a cã ꝑ̃mitiua vt ꝯtusione al' concussione debem⁹ in ꝑ̃ncipio admistrare albumẽ oui ꝯtusum cuʒ oleo ro. ꝛ iterius albumẽ oui cũ aqua ro. postea scđa die oleuʒ ro. cũ vitello oui si dolor affuerit: Si ṽo nõ fuerit epitimabim⁹ cũ oleo ro. desup aspergẽdo puluerẽ myrthi deinuʒ ꝓcedere ad resol'onem sanguinis ꝯtusi sicut exigũt canones iterius aũt veniemus ad sieẜ albũ ꝛ tãdem ad cetera cõpetẽtia in ophthalmia ẜm tp̄a sua. Et si ibi fuerit tarphati vt plurimũ est: curabim⁹ ꝯcuratione ei⁹ sicut supius dcm̃ est. Si aũt ap̄a exteri⁹ tẽdat in viam maturationis maturabim⁹ ꝛ apiemus vt docemur in canonibus vl'ibus. Si aũt ꝓueniat a cã antecedẽte. s. sanguine fluẽte ad palpebrã in ꝑ̃ncipio repcutiemus cũ medicamine Rasis: cui⁹ descriptio ẽ in cap'lo de ophthalmia aut cũ aqua ro. oleo rosaceo aceto bolo armeno sil' mistis. Et si mã fuerit cholerica his poterim⁹ addere aliquẽ succum frigidũ sicut semp viue aut solatri q̃ ꝯsilio meo magis applicanda sũt sup fronte ꝛ tp̄ibus q̃ʒ super palpebris. Procedentib⁹ aũt tp̄ibus resolue aut matura aut cũ mistis ꝓcede sicut in phlegmone ꝛ herisipila auctores ꝑ̃cipiũt cõmiscendo medicamina huic mẽbro magis ꝓpria. Si ṽo mã fuerit vẽtosa cũ subito fiat ẜm plurimũ manifestũ ẽ repcussiua nõ cõpetere: sʒ ẜm Jesus hali nihil a ꝑ̃ncipio faciẽdũ est s. in ꝑ̃ma die: sʒ in scđa si egritudo nõ ẽ curata laueẜ facies ꝛ oculus cũ aqua ca. ꝛ dieta subtilieẜ. Si tñ oportuerit applica sacculũ ex milio ꝛ sale ꝛ cimino torrefactis. Sʒ Gerardus đ solo docet admistrare farinã milij cũ aq̃ feniculi. Si ṽo mã fuerit phl'atica aut aquosa epithymãde sũt palpebre ex aloe cũ succo feniculi. ꝛ si forti⁹ vis resoluẽ applica sieẜ rubeũ leue distẽperatuʒ cũ aqua feniculi aut pluuiali: aut aq̃ fabroꝝ ꝛ chimolee cũ pauco aceti. ꝛ si vis magis resoluẽ cũ pauco lisiuij. Descriptio sieẜ ru. Rasis in suo antidotario. ℞. floris eris vsti q fit in minera eris. ʒ. iij. colcotar vsti. ʒ. ij. eris vsti. ʒ. v. myrrhe croci ana. ʒ. i. pipis. ʒ. ſ. fiant ex eis collyria cũ vino albo. Hoc eni est resolutiuũ efficax.

Aliud ex ĩuentiõe nr̃a satis domesticũ. ℞. aloes myrrhe licij acatie sieẜ memithe ciperi croci oriẽtalis boli armeni ana misceantur cũ aceto ꝛ succo feniculi aut addaẜ paruʒ lixiuij si vis magis resoluẽ. ꝛ in mã multũ aquosa potes ꝑmiscere cũ aq̃ fabrorũ ꝛ addẽ chimoleã. Si aũt mã fuerit melãcholica mollifica ꝑ̃mo: deide resolue aut cũ mistis ꝓcede sicut cũ mucilaginib⁹ maluauisci fenugreci lini ꝛ pinguedie galline qbus si volueris magis resoluẽ adde bdelliũ. aut ammoniacũ in aceto dissolutũ. Et tu ex cura ap̄atum scliroticoꝝ collige medicamina huic dispõni ꝯueniẽtia addẽdo aliq̃ ꝓpria ẜm exigẽtiã particule patientis ꝛc. Tertiũ aũt regimẽ ex sepedictis põt eẽ manifestũ ꝛ text⁹ clarus ẽ

De dispõne piloꝝ palpebrarum. Almãsor.

8 I pilus fuerit vn⁹ aut duo alijs palpebraruʒ pilis cũ masti. aut oleo sisami sũt annectẽdi: aut radicit⁹ euellanẜ ꝛ loca a quib⁹ euulsi sunt cũ ferro acuto: aut acu adburanẜ. Si aũt multi fuerint necesse est caro palpebre ĩcidaẜ loqui tñ de hoc nostri libri mensuram pretergreditur. Jo. ar.

¶ Pilus a pelle dicitur quia ex pelle procedit. xi. ethimologiarum. capitulo primo sicut capillus dicitur capitis pilus. Pilus est diffinitiue pars corporis in aiata tenuis rotunda longa dura flexibilis in poris cutis secundum radices fixa ab exalatione fumosa terrestri viscosa unctuosi tate participante genita: a calido adurente ad poros cutis elleua ta: sed a complexione cutis et aeris in pilum densata ad decorem tutelam que corporis atque ipsius ab huiusmodi fumosis exalationibus mundificationem finaliter ordinata. Ex qua diffinitione elicere potes causas pilorum. scilicet materialem efficientem tam iniciatiuam quam completiuam et causam materialem in qua et formalem atque finalem. Pili autem palpebrarum quadrupliciter possunt male disponi aut paucificantur: quia tenues aut curti aut pauciores debito generantur aut multiplicantur modis contrariis aut inuersantur in oculum non seruantes debitum situm: et hec inuersatio tamen vocatur. aut non debito colorantur vt quia producunt albi: aut alterius coloris non naturalis: cum debeant esse nigri. Paucificantur autem propter defectum materie terrestris unctuose aut defectu agentis aut paucitate calidi aut ex defectu cutis. Ex defectu quidem materie quia consumitur sicut accidit in egritudinibus exsiccantibus vt ptisi ethica et similibus aut quia materia pilorum in pediculos conuertitur que ab illis postquam geniti sunt et consumitur. aut quia materia pilorum a potentia alterius materie acute aut salse consumitur: sicut in alopitia aut ex defectu caloris cum paucificatur: sed hoc rarissime est causa defectus pilorum palpebrarum: aliorum autem multotiens cum videamus in omni etate in omni complexione pilos palpebrarum debite generari. Defectus autem ex parte cutis est aut propter oppilationem pororum cutis et stricturam aut nimiam dilatationem siue ex tempore siue generatione contracte sint. aliquando accidit propter vlcera corrosiones manifestas: et pustulas in palpebris existentes ex quibus fit pilorum casus sicut et in ceteris membris. Et ex contrariis causis tam efficienti quam materiali ex qua et in qua accidit pilorum multiplicatio Inuersantur autem pili in oculum aut quia pori exitus pilorum sunt obliqua ti versus oculum directi. aut ex generatione aut ex tempore: aut quia palpebra ipsa est facta et versus oculum curuata: aut quia radix vnius pili nascens in poro alterius sub radice eius non potens exire directe propter impedimentum radicis alterius pili curuatur iterius versus oculum. Male autem colorantur pili aut propter egritudines consumentes vnde ex defectu humidi dealbantur sicut segetes cum maturescunt humido deficiente dealbantur: et hec albedo incipit ab extremitate pilorum etc. dealbantur secundo pili propter presentiam materie phlegmatice putrentis in radice eorum sicut accidit in canitie. aut propter presentiam albaras aut morphee in cute pilorum secundum cuius colorationem et pili colorantur. et hoc color incipit a radice pilorum tendens paulatim et eorum extremitatem. Sed ad propositum redeundo cum quattuor sint he dispositiones pilorum solum vna. scilicet inuersatio dicitur egritudo cum sensibiliter ledat operationes: et est plerumque causa ophthalmie et prauarum egritudinum. est. n. morbus in situ. alie autem dispositiones non sunt egritudines: sed persepe pedeant ab egritudinibus aut causis preter naturalibus. Et ex his liquent he dispositiones et cause earum. ¶ Signa autem manifesta sunt cum sensui sbiaceant.

Pronosticum He dispositiones difficillime curantur cum male dispositiones pilorum non nisi a forte agente possunt rectificari. substinent autem pili et cutis pilorum fortes medicinas sua duritie et viscositate multum resistentibus etc.

Cura paucificationis pilorum in duobus consistit. Primo in remotione cause pilos paucificantis. Secundo in actione vel in attractione materie pilorum generari proportionate. Si ergo causa paucitatis pilorum fuerit humidi consumptio et exsiccatio cum humidis et resumentibus curanda est. Si autem propter presentiam pediculorum ipsos remoue. et interfice et materiam generationis ipsorum consume vt docet A. tertia tertii tractatu tertio capitulo primo. Et Rasis secundo continentis. Si vero fuerit presentia materie acute et salse in origine pilorum cura curatione alopitie. Si vero fuerit propter vlcera aut pustulas in cute pilos consumentes materiam generationis pilorum et poros oppilantes aut ipsos corrodentes cura curatione asahaphati. Si vero fuerit nimia strictura aut dilatatio pororum a generatione contracta non recipit curam. Hic autem solummodo debemus initi circa secundum. scilicet circa attractionem materie terrestris vnctuose subiciende pro generatione pilorum ad quod faciendum quasdam subiungam medicinas: hoc tamen premisso quod medicine facientes nasci pilos sunt diuersorum modorum. Quedam enim agunt a proprietate oculta vt lapis lazuli et lapis armenus. Quedam a caliditate trahendo materias pilorum versus poros concurrente et quadam proprietate sicut spica nardi et celtica. Quedam faciunt hoc quadam stipticitate confortatiua partium membri vnde calor vigoratur sicut laudanum etc. Quedam faciunt hoc non generando pilos de nouo: sed ipsos genitos conseruando sicut medicine stiptice et viscose. Quedam faciunt hoc remouendo malitiam materierum corrodentium et iste sunt diuerse secundum quod materie corrupte egent rectificatione siue exsiccatione siue abstersione aut resolutione aut corrigendo aliquod genus malitie complexionis et isto sed primo regimine continentur quedam ad hoc iuuatiue sunt tenendo alias medicinas in loco sicut medicine viscose sua viscositate faciente alias medicinas palpebre adherere sicut mel. Et si instet quia medicine viscose oppilant poros: ergo phibent generationem pilorum oppilando. negatur consequentia. non. n. omne viscosum est oppilatiuum sicut mel. et si sit aliqualiter oppilatiuum maior tamen est conferentia ex parte aliorum quam hoc paruum nocumentum. Descriptio conuenientis ad pilorum generationem. Recipe lapis armeni lapidis lazuli ana cum melle incorporentur et applicentur. Secundum magis efficax est stercus muris adustum aut non adustum cum melle confectum. Tertium magis iuuans in causa ca. scilicet vbi est pruritus rubedo et corrosio est vt granatum cum sua totalitate decoquatur in aceto donec dissoluatur et super locum ponatur Et hoc quidem magis confert prohibendo casum pilorum quam eorum nouam generationem procurando. ¶ Medicine autem phibentes ortum pilorum postquam euulsi sunt. sunt multe ab auctoribus recitate. Vna est ex rubigine ferri cum saliua distemperata vel limatura ferri cocta cum aceto vel ferrum calcinatum. siue crocus ferri coctus cum aceto. Secundum est sanguis rane proprie in catanis habitantis. Tertium est cum tinea canis seu lendicubus canis contusis et loco applicitis. Quartum est cum frigidis stipticis et opiatis claudentibus poros et calorem naturalem debilitantibus. Quintum est cum fiet de vitriolo ex inuentione Jesus hali conferente pilis additis. filac scabiei vngule sebel. Recipe gummi arabici draganti aloes succotrini viridis eris arsenici ru. colcotar eris vstitrium piperum sedenegi amidi rubee tinctor. battature eris vsti ana. ℥. ij. sanguis dra. acatie ana. ℥. i. ʒ. tutie spice li cum galle vstra na. ℥. i. chatimie argenti cerusse myrrhe an. ℥. i. salis armoniaci ana. ℥. iiij. dissoluatur arsenicum cum aqua rute et suco pomi citrini alia bene puluerizata misce et fiat sief. Sed certe dicant omnes quicquid velint ego adhuc non inueni medicinam in hac re conferentem sicut nec Galenus vt testatur. x. de simplici medicina: Nam cum plures expertus fuerit non inuenit aliquas in hac reconferentes etc.

¶ Cura autem inuersionis pilorum quinque modis pficitur de quibus tres tanguntur a Rasi in presenti capitulo. Primus est inuiscando pilos inuersatos cum pilis naturalibus cum mastice aut oleo seni. i. de illa regione quod viscosum est. Sed inter cetera vt refert. A. in hoc prestatior est gumma piscium: Sed caue ne pili inuersi superent pilos rectos et trahant ipsos in oculum. Secundus modus est per cauterium actuale factum in modum acus curue. dicitur ergo palpebra inuersari et ipsius extremitatem debemus capere inter duos stillos et ipsos ex vtraque parte ligare et pilos inuersos cum moleta dentata extrahere. Deinde oculum tueri cum pasta vt dicit Jesus hali oculo supposita. sed melius fiet cum cotto in aqua ro. infuso oculo supposito. et tunc acum illam curuam ignitam in poros pilorum extractorum infigere semel aut pluries et satis profunde donec tota caro pororum sit combusta. postea lacte applicito super loco doloris mitiget et post mediam horam aut quartam stilli soluantur: vt palpebra ad situm naturalem redeat: deinde cum phibentibus ophthalmiam medicetur. Tertius modus est positus a Rasi. scilicet incisio. sed hoc penes auctores tripliciter potest fieri. Aliqui incidunt palpebram iterius parum distanter ab origine pilorum et secant satis profunde ad hoc vt caro orta in scissura appellatur et iuerset palpebram alterius. et hic modus est satis in anis et carens ratione. alii autem scindunt cutim palpebre exterius aliquam partem ipsius eleuando ad modum vnius alute. et deinde consolidant vnum labrum cum alio vniendo aut futura aut alio ingenio vt palpebra post consolidationem remaneat aliqualiter exterius iuersata. Modus autem capiendi pellem aptior est vt cum picicarolis eleuetur et comphendatur inter duos stillos sbtilissimos secundum eam quantitatem que videtur tibi necessaria ad hoc vt palpebra remaneat aliqualiter iuersa adeo vt pili non ingrediantur oculum deinde stilli stringantur ex vtroque capite notabiliter et pellis ista intercepta. scilicet cum forfice super stillis scindatur. deinde antequam stilli remoueantur figatur acus vna vel plures imediate sbtilis vtrunque

labiuz vulneris cōprehēdēdo deinde stilli remoueantur ⁊ fiat
pūctuz vnum aut plura ſm necessitatē que remaneāt vsq ad cō
solidationē perfectaz. Et si remanere non possent iuiscetur vnū
labiū cuz alio cū medicinis ad hoc proprijs: Et hic modus ē
ex inuentione nostra. Alij icidunt totaliter extremitatē palpebre
in qua nascunt pili inuersati ipsa palpebra pri⁹ intercepta inter
duos stillos vt dictuz est superius: sed non pauca apparebit de
formitas. Quartus modus nō tactus a Rasi est cū suitione:
Et est vt ligetur primo palpebra iter duos stillos ad modū ioue
cte circa mediū ipsius ⁊ cum acu pforetur ppe pilū inuersuz ab
intra ad ex ita vt pūcta acus veniat exterius ex directo pili iuersa
ti in margine alioruz pilox: ⁊ cum acus est fixa in palpebra non
dum ex toto penetrās: figatur pilus inuersus in foramē acus ⁊ si
non potest aliter ifigi capiat capillus duplicatus ⁊ figatur ita du
plus in foramē acus ⁊ cū illa duplicitate que ab auctorib⁹ vocat
ansa capiatur pilus inuersus ⁊ trahatur donec pilus ingrediat
foramē acus: ⁊ postq̄ ingressus ē trahat acus exteri⁹ simul cum
pilo inuerso ⁊ ibi pmittatur cōsolidari: sed bonuz est vt iuiscetur
exteri⁹ cū visco aut alio glutino vt non possit redire: ⁊ hic est mo
dus omniū pulcherrim⁹. Et sicut dixi de vno pilo ita fiat de re
liquis si plures sint. Sed caue ne p idē foramē multotiēs acus
reiteretur est eni cā q foramen illud fiat latū vnde pilus sbulis
nō remanebit laterib⁹ adherēs: ⁊ ex hoc cōprehendere possum⁹
in actu practico q quāto acus est subtilior tāto est aptior dūmō
he operationes cū ea possint prefici. Ultimus modus recita
tus ab auctorib⁹ quē non approbo est vt euelletur pilus: deinde
cū prohibētibus eius generationē pcedatur. s. cum medicinis
suprascriptis quaruz adhuc nullam inueni: qua fidere possem.
Ultima dispositio pilox est eorum nō dbita coloratio ad quā
remouendā duplex est intētio vna remouere egritudinē aut cau
sas a quibus dependet illa mala coloratio. s. causas canitiei aut
morpheā aut albaras: si ab eis pēdet que faciliora sunt dictū q̄
factu. Sed quomō remoueant require a Rasi quinto huius ⁊
ab. A. septima quarti: q si remouere nō possūt restat vltima intē
tio. s. coloratio illox pilorū cum tincturis colorantibus s3 exigē
tiā pilorū naturaliuz suorū: sed prestātius est vt sint nigri q̄ alte
ri⁹ coloris: l3 i plerisq dispositionib⁹ reperiant rubei: quas tictu
ras collige vbi s̄ in locis allegatis ⁊ ex iā dictis p3 lre expositio.

De aqua descendente in oculo

Quandoque Aqua descendens in oculo imaginatio fantasia aparitio
sunt termini synonymi significantes hāc dispositionē
de qua diuersi auctores sub his diuersis nominib⁹ determinant
l3 stricte viz vocabulox cōsiderāti appareat q hic terminus aq̄
descendēs in oculo sit inferior ad alios tres cū non ois imagi
natio sit aqua dscēdēs in oculo: sed bene ecōtra. Sed vtamur
hoc vocabulo large sicut vtitur rasis in presenti capitulo. Hec
dispositio diffinitiue est visio corrupta colox qui sentiunt coraz
visu ac si ipsi sint misti in aere: ⁊ hic colorē accipimus large ex q̄
forte ifertur q pprie loquēdo hec dispositio nō est egritudo: s3
accidēs egritudinis loquēdo de ea que cōparatur ad nocumen
tum: Est eniz accidens oppilationis que est morbus in via cu
ius oppilationis causa est aliquod corpusculū iterpositū inter
crystalloidez ⁊ res distincte visas. Sed cōtra hec visio corrupta
siue cōparetur ad nocumentum siue nō per se ⁊ imediate ledit
operationes alicuius virtutum cerebri: q per ipsum per se ⁊ im
mediate corrūpit iudicium: q indicat aliquod esse in medio co
ram visu quod non est: siue istud iudiciuz attribuam⁹ sensui cō
muni siue cogitatiue. Ad quod respōdet q hec visio corrupta
cōparata ad oppilationem est accńs sed cōparata ad iudicium
quod corrūpit est morbus aut saltē causa morbi. Si autez hec
visio corrupta sit de his que nō cōparantur ad nocumentuz di
cendum est q non est accidens morbi neq morb⁹ neq causa
morbi q̄uis sit actio corrupta: sed non corrupte lesa: ⁊ corrūpit
iudiciuz sed nō corrupte ledit. Sed cōtra eodē modo ⁊ equali
ter ⁊ eq itense corrumpit iudiciū per visionē non corrupte lesaz
pendentē ab acuitate sensus sicut p visionem corrupte lesaz pen
dentē ab oppilatione: ergo q ratione hec pendēs ab oppilatio
ne corrupte ledit iudiciū eadē ratione pēdēs ab acuitate visus
etiā corrupte ledit iudiciū. Pro solutione huius dicēdū q ali
ud est visionē esse corruptā ⁊ aliud corrupte lesaz. Ad visionez
eniz corruptā sufficit q iudicetur aliquē colorē esse coraz oculis
qui nō sit. Sed ad visionē corrupte lesaz requiratur preter hoc
vt sit error circa sensibilia cōmunia aut propria cōiter occurētia
circa que cum debitis circūstantijs non debet esse error. Pri
mū accidit in homine acutissimi visus: Sed secūdū accidit in
his qui habent vapores grossos in oculis. Et ad foramen ar
gumenti cū dicit equaliter ⁊ eque itense corrūpit iudicium per vi
sionem nō corrupte lesaz pendētem ab acuitate sensus: negatur
vt patet ex fundamēto iā dicto imo non valet hoc argumentum
visio Sor. respectu aliquorū obiectox est corrupta: ⁊ visio Plato
nis sibi sani respectu nulli⁹ obiecti est corrupta neq alio modo
lesa respectu obiectorum que potest videre. ergo melior est visio
Platonis q̄ Sor. q visio Platonis respectu illorū obiectorū
est ablata respectu quox visio Sor. ē corrupta quod ē deteri⁹ ⁊c.
Species imaginationū sunt duplices quedā nō cōparate ad
nocumentuz que non fiunt nisi in oculis acutissimi visus. Que
dam cōparate ad nocumentū que fiūt in oculis mediocris aut
obtusi visus. Pro cui⁹ itellectu est sciendū ē q oium imagina
tionū cā imediata ē obiectū aliqd nō paruū aut saltē nō puū ca
puitate q̄ ē mediū iter res distincte visas ⁊ crystalloidē positū q̄
obiectū aliqualiter videtur: sed nō distincte cōprehenditur. Si q̄
hoc obiectū sit minimū siue in oculo sit: siue in medio extrinseco
non videtur nisi a visu acutissimo: l3 nō distincte cōprehendatur
⁊ hoc est duplex vł dupliciter situatū: Aliqn̄ est in medio extrin
seco corā pupilla sicut sunt athomi a quib⁹ aer quātuncūq pu
rus nō dnudatur nec etiam aqua nec alia media denudantur.
Aliquando situant in oculo ⁊ sunt quidā fumi siue vapores mi
nimi ab oculis resoluti a quocūq eniz mēbro fere semp aliqd
resoluitur. Et hi fumi vident in visu acutissimo sicut ⁊ athomi
de quib⁹ sermo pcessit. Et he imaginationes pueniētes ex tan
ta acuitate visus nō cōparantur ad nocumentū cū nō sint mor
bus neq alia res pter naturā: nec ipse oculus est lesus in cōple
xione cōpositione vnitate nec in aliquibus particulis ipsum ite
grantib⁹ nec etiam per cōitatem. ⁊ simile huic q dictū est de visu
accidit in sensu auditus ⁊ est apud Rasim secūdo cōtinentis ⁊
Jesus hali tractatu tertio capitulo primo. Fit eniz aliquādo tini
tus ⁊ sibillus: quod est actio corrupta nō cōparata ad nocumen
tum propter acuitatem auditus audientis minimū sonitū existē
tē in organo auditus propter vaporē minimuz in eo motum a
quo organū auditus non dnudatur. Aliquādo audit sonitū
minimū in aere aut in alio medio extrinseco a q̄ aer quātūcunq
quiescens nō dnudat. Aliquādo fit propter grossaz ventosita
tē in organo audit⁹ existentē ⁊ hec ad nocumentū comparatur.
Imaginationes āt cōparate ad nocumentum fiunt ab obiecto
existe in ipso oculo cōprenso a visu mediocri vł obtusso siue sit
vapor grossus siue sit vestigiū alterius generis: est eni causans
aliqualē oppilationē. ⁊ hoc obiectum l3 cōprehēdat aliquo mō
non tñ distincte cōprehenditur. Et he imaginationes sunt du
plices quedam sunt pter nocumentū tunicarū. s. cornee aut te
le aranee pter aliqd vestigiū in aliqua ipsarū drelictum aut ex
egritudine aut ex aliqua causa preternālī que q̄uis sit in cornea
non tñ videt ab homine in oculo aspicientē: l3 cōprehendatur ab
egro cuius rei causa ē q non videt ab oculo aspiciēte pter suā
puitatem: sed cōprehenditur ab egro ex eo q ipedit debitum trā
situm spetierum visibiliuz. minimū eniz existens in pupilla qd a
nullo oculo aspiciēte acutissimi visus videri pōt potest multum
ipedire trāsitum spetierū visibiliū: nā ad hoc q res ⁊ si sit maria
sicut celū videat: oz formaz eius recipi in pupillā: ⁊ tandē in cry
stalloidē. minimū ergo ipedimentū existēs in pupilla aut in cry
stalloide potest ipedire visionē magne partis celi. Aliquādo fit
nocumentū est in humorib⁹. s. albugine aut crystalloide frequē
tius tamen in albugineo cū oēs ipressionē sui subtilitate facilius
suscipiat. Et hoc erit dupliciter aut pp rē aduenietē ipsis hūori
b⁹ siue sub forma vaporis siue sub forma hūoris q vapor siue
humor mistus cū albugineo ⁊ crystalloide redit ipsos nō puios
aut non peruios ea peruietate qua debent esse ⁊ qua sunt cetere
partes eorum: Unde si aliqua pars ipsorum fiat in peruia ⁊ op

pilet totum foramen pupille tunc est cecitas sicut quando cata
racta perficitur. Si uõ oppilet partem tunc si est in medio res
nõ vident nisi ꝫ latera ⁊ nõ ꝭm mediũ. Si ãt sint in aliquo la
tere res nõ vident ꝫ illud lat⁹: imo apparẽt diminute. Si ãt illa
pars sit puia sed nõ puietate cõsimili ꝑme: tũc apparent diuerse
imaginationes ꝫ ipsius diuersitatẽ: Si eni tẽdat in citrinũ ap
parẽt imaginationes citrine ⁊ obiecta oĩa citrina. Si ãt ad rube
uꝫ dclinet apparẽt rubea ⁊ sic de alijs colorib⁹. Et hec que ve
niũt ad oculũ sũt simplicia aut vapor aut humor. Si vapor tũc
puenit a toto sicut in febrib⁹ ⁊ crisib⁹ aut a stõ aut a cerebro per
venas ⁊ arterias ⁊ neruos aut ipse vapor ab ipso oculo resoluit
⁊ corã crystalloide situat. Si vo ſit forma humoris ꝭ marie est
a cerebro sicut in reumatissimis p vias neruoꝝ venarũ ⁊ arteria
rũ. Aliqñ vo hi hũores alterant ⁊ efficiunt nõ bñ puij nõ pp res
aduenietẽs ſꝫ q2 mutant in subã suã aut pp caliditatẽ sbtiliantẽ
aliquã pte ipsoꝝ ⁊ puertẽtẽ ad naturã aeris: vñ illa pars appa
ret alba siue lactea: aer eni cõmistus humido aqueo facit colorẽ
albũ faciẽdo spumã tertio ⁊ quito de generatione aïaliũ. ⁊.xxj.p
ticula pblematũ pblemate pmo. Aliqñ mutant a frigiditate cõ
gelãte ⁊ igrossante: vñ fit color alb⁹ aliqñ ab humiditate tenebrã
te aliqñ a siccitate igrossante vl' ispissante. Diuersificant eni spe
cies imaginationũ multipliciter: Aliqñ scdꝫ colorẽ: vt q2 appa
rẽt citrine ipsis pẽdentib⁹ a fumis cholericis aut a vestigijs citri
nis puijs. aliqñ apparẽt albe ipsis pẽdentib⁹ a vaporib⁹ phleg
maticis aut vestigijs albis peruijs ita aliqñ apparẽt rubee aut
nigre ex similib⁹ causis. Sed hic nota ꝙ si vestigiũ sit nõ puiũ
cuiuscũqꝫ coloris sit semper imaginatio apparebit nigra: cui⁹ cã
in sequẽtib⁹ assignabit. Aliqñ distigunt imaginationes ratione
quãtitatis q2 quedã magne quedã parue ꝭm quãtitatẽ vaporis
aut vestigij situati iter crystalloidẽ ⁊ res visas. Aliqñ distingunt
ratione grossitiei aut sbtilitatis ratione vaporis aut vestigij gros
si aut subtilis. Aliqñ distigunt ꝭm figurã q2 quedã apparent cimi
cales q̃dã muscales quedã capillares ⁊ sic de singulis ꝭm vari
as figuras rei situate iter crystalloidẽ ⁊ res visas/ aliqñ apparẽt
sursũ moueri aut dorsũ aut lateraliter ꝭm vapoꝝ variũ motũ.

Ad euidentiã eoꝝ que dicta sũt cadũt hic duo dubia. Pri
mũ vtrũ res nõ puia situata post crystalloidẽ versus cerebrum
possit esse causa imaginationum. Et arguit ꝙ sic: vapores ele
uati in febribus aut crisibus sunt causa imaginationũ cũ perue
niunt ad cerebrũ. causant eniꝫ aliquãdo phrenesim nõ veraꝫ: ğ
questio vera pro parte affirmatiua. Secũdo hi vapores eleua
ti vel existentes in parte anteriori cerebri mouẽtes spiritus mo
tu iordinato sunt causa vertiginis aut scotomie ⁊ per cõsequẽs
imaginationũ: imaginant eni homines corpus suũ moueri aut
res aliquas circa corpus suuꝫ moueri: ⁊ eo magis q2 scotomie
interpretat obtenebratio visus. Tertio res non puia existẽs in
hũore vitreo põt videri per crystalloidẽ sicut ⁊ res exñs in albu
gineo: ergo cũ male videat poterit eẽ causa visionis corrupte ⁊
per cõsequens imaginationũ ⁊c. Assumptũ probat q2 sunt oĩa
necessaria ad visionẽ. s. obiectũ mediũ crystalloides videns lu
men taꝫ extrinsecũ qꝫ ipsius crystalloidis. Quarto species re
seruata in memoratiua aut i aliq̃ virtutũ cerebri põt puenire ab
vltio vẽtriculo ad mediũ a medio ad pmũ a pmo ad crystalloi
dẽ: ⁊ sic põrit vide p crystalloidẽ: ğ a fortiori aliqꝺ corp⁹ ñ puiũ
exñs in crystalloide vl' post crystalloidẽ põrit videri. ⁊ si male vi
debit erit causa visionis corrupte ⁊ imaginationũ. assũptum est
Auerrois tertio colliget in capitulo de accidentib⁹ sensus visus ⁊
in libro de sensu ⁊ sensato. Et confirmat q2 illa species pueniẽs
a cerebro ad oculũ obuiãs vaporib⁹ existentib⁹ in vitreo inficiet
ꝭm naturã illoꝝ vaporũ: ergo pueniẽs ad crystalloidẽ sic isecta
erit cã imaginationũ sicut species exterioꝝ obiectorũ pueniẽtes
ad crystalloidem ificiunt ꝫ colorẽ vapoꝝ aut hũiditatis exñee
existẽtis in albugineo ⁊ sunt cã imaginationum vt referunt oẽs.
In oppositũ autẽ est. A. d. ꝙ cã imaginationũ est res nõ puia
inter crystalloidẽ ⁊ obiecta exteriora nõ autẽ post crystalloidẽ.

Pro solutione huius questionis pmittendũ imaginationes
esse duoꝝ modoꝝ: quedã eniꝫ pertinẽt virtutib⁹ cerebri. s. sen.
sui cõi imaginatiue ⁊ que apparẽt tã in luce qꝫ in tenebris tam
homine vidẽte qꝫ nõ vidente ⁊ de istis nõ est questio nostra: sed
questio nostra est de imaginationibus que appropriantur visui
⁊ nõ fiunt nisi homine vidẽte. Et circa hunc modũ est duplex re
spõsio. Illi eniꝫ qui tenent visioneꝫ fieri in crystalloide que est
cõmunis opinio dicunt ꝙ res non peruia post crystalloidẽ non
est causa imaginationuꝫ tum q2 non est mediũ inter res visas ⁊
crystalloideꝫ. Sed respõdẽdũ est ad duo argumenta. s. ad ter
tium ⁊ quartuꝫ facta ante oppositũ questionis. Unuꝫ probat ꝙ
hec res non peruia videt a crystallina q2 sunt quattuor requisita
ad visioneꝫ. s. obiectuꝫ quod est ipsa res nõ peruia mediuꝫ dia
phanuꝫ. s. ipse humor vitreus crystalloides videns ⁊ lumẽ suffi
ciens. Dicitur ꝙ non est mediũ sufficiens. Et si arguitur ꝙ ẽ
mediuꝫ diaphanũ sicut ⁊ albugineus. Dicitur ꝙ nec vitreus
nec albugineus sunt soli mediũ sufficiens ad visionẽ colloꝝ
nisi concurrat mediuꝫ extrisecũ de hoc tamẽ clarius in sequẽti
questione. Ad aliud argumentũ cũ dicitur species transiẽs a ce
rebro ad crystalloidẽ obuians vaporibus existẽtibus in vitreo
inficietur ꝭm naturaꝫ vapoꝝ quibus obuiabit: ergo sic infecta
visa a crystalloide erit cã imaginationũ rubearuꝫ aut citrinaruꝫ
⁊c. ꝭm naturam rei ificientis. Ad hoc dicitur ꝙ hec est species
multum imaterialis ⁊ multuꝫ magis denudata a cõditionibus
materialibus: qꝫ sint species venientes ab obiectis exterioribus
cũ obuiant vaporibus existẽtibus in albugineo ⁊ etiã hec speti
es potest esse causa visionis q2 multum est in materialis absqꝫ
hoc ꝙ trãseat per mediuꝫ extrinsecũ ⁊ hoc tenendo opinionem
Auerrois. Sed ꝭm opinionẽ tenẽtem visionẽ fieri in crutiatio
ne neruoꝝ obticoꝝ ẽ duplex respõsio. s. vna que magis placu
it Gentili qua dicit ꝙ hec res nõ peruia post crystalloidẽ nõ est
causa imaginationũ ex eo ꝙ ipsa non potest videri nec aliquo
modo cõprehẽdi p visũ cũ cuiuslibꝫ quod ɓeat aliquo modo
videri siue bene siue male oporteat species plus depurari ⁊ mo
dificari in crystalloide: ⁊ ẽt q2 hec res nõ est mediũ iter crutiatio
nẽ neruoꝝ ⁊ obiecta exteriora ex eo ꝙ visio post crystalloidẽ nõ
fit ꝫ rectitudinẽ linearũ nec ꝫ formã pyramidis: sed fit q2 spe
ties visibiles in crystalloide. Iã depurate suscipiunt in spiritibus
⁊ deferunt ad crutiationẽ neruoꝝ in q̃ fit visio. Alia respõsio q̃
mihi magis placet ẽ ꝙ res nõ puia post crystalloidẽ põt esse cã
imaginationũ q2 species obiectoꝝ visibiliũ trãseũtes p hãc rem
nõ p viã pñt infici p nãꝫ hui⁹ rei: qꝫuis hec res p pprias spẽs
nõ possit videri vt ostẽdet in sequẽti q̃stione: ⁊ qꝫuis ẽt post cry
stalloidẽ nõ fiat visio ꝫ rectitudinẽ linearũ q2 spirit⁹ deferẽs spe
tiẽ simul cũ spetie poterũt ifici ab hac re nõ puia ⁊ sic erit cã ima
ginationũ. Et ex his iã aperte liquet: qꝺ sit in hac tota q̃stione
tenẽdũ ⁊ quomõ ad argumẽta facta in pricipio q̃onis sit respõ
dẽdũ. Sed tenẽtes visionẽ fieri i neruis obticis male poterũt
saluare visionẽ fieri in istãti. s. cũ spirit⁹ nõ moueat in istãti a cry
stalloide ad crutiationẽ neruoꝝ. Scdꝫ dubiũ vtrũ res nõ per
uia exñs in ocl'o possit videri: Et arguit ꝙ nõ pmo visibile po
situ sup oculũ nõ põt videri: ğ a fortiori positũ in ocl'o nõ pote
rit videri: cõsequẽtia tenet ⁊ assũptũ ẽ philosophi ⁊ cõmẽtatoris
scdo de anima. Scdo ad visionẽ requirit mediũ extrisecum vt
vult Auerrois scdo de aïa cõmẽto. lxxvij. ğ res existẽs in ocl'o cũ
nõ multiplicet spẽs suas p mediũ extrisecũ nõ poterit videri.

In oppositũ arguit q2 vapores in ocl'o exñtes vident cũ de
ipsis p visũ faciam⁹ iudiciũ vt ꝙ sint citrini vl' rubei ⁊c. Prete
rea spẽs veniẽtes a cerebro ad oculũ sũt cã visionis vt fuit dictũ
in pcedẽti q̃stione ex itẽtione Auerrois: Et certũ ẽ ꝙ nõ multi
plicant p mediũ extrinsecũ: ğ multo magis res existẽs in ocl'o p
pprias spẽs videri poterit. Preterea lumẽ positũ sup oculo
⁊ in ocl'o videri poterit vt docet experiẽtia. Immo expimur in
nobis ipsis ꝙ si cõprimamus oculuꝫ in lachrymali domestico
versus partẽ siluestrẽ siue teneamus oculũ clausum siue apertũ
videm⁹ aliquod lumẽ. In hac q̃one dicũt aliq ꝙ res nõ puia
in oculo existens videt ſꝫ male. s. diminute aut corrupte sicut tan
gibile positũ supra neruũ sentit: ſꝫ diminute aut corrupte. ⁊ cãm
assignant q2 sunt sibi quattuor ad visũ necessaria. s. obm̃ lumẽ
mediũ itrinsecum ⁊ crystalloides vidẽs. Cõtra sequtur pmo ꝙ
res nõ peruia exñs imediate supra crystalloidẽ nõ posset vide
ri nec aliquo modo cõprehendi cũ non multiplicet spẽs suas p
aliquod medium ⁊ sic nõ poterit eẽ cã imaginationũ qꝺ ẽ ɔtra

Jesus hali tractatu tertio ca. de accidētib⁹ crystalloidis. Scđo sequit̄ ꝙ vuea semp ꝺberet videri: Cōsequēs cōtra experiētiaʒ semp. n. viderem⁹ aliqđ nigrū vł celestinū. Tertio si vapor existēs in ocłō aut aliud vestigiū posset videri ab oculo in q̄ ē etiaʒ posset videri ab ocło extrīseco aspiciēti cōsequēs ē fłm: nemo. n. videt vapores ocłi egri. Forte dr̄ ꝙ nō ē similitudo tū quia vapor existēs in ocło ē multū ꝓpiqui⁹ crystalloidi: ⁊ magis distās a crystalloide oculi aspiciētis tū qr iste vapor ē in medio aqueo in quo spēs multiplicate apparent maiores sicut experimur de oculo videti obiectū in aqua. Cōtra pm̄ū qr aliqn̄ imaginationes pēdētes a vapore apparēt sꝫ forma cimicis: Aliqn̄ maiores ergo lʒ sit minor distātia īter vaporē ⁊ crystalloidē ocłi egri q̄ʒ inter illū ⁊ oculū aspiciētē tn̄ adhuc poterit apparere oculo aspicienti: sʒ sub quātitate minore vt verbigr̄a sub forma pulicis. nec obstat scđa ratio qr spēs trāsiēs de medio dēsiori in rari⁹ diuertit̄ a ꝑpēdiculari ⁊ ꝓpterea si obiectū sit in aqua ⁊ oculus vidēs sit in aere obiectū apparet maius q̄ʒ si ābo sint in aqua aut in aere vapor itaqꝫ existēs in oculo ꝺberet apparere maior ocło aspiciēti q̄ʒ oculo in quo ē. Quarto pricipalit̄ si res existēs in ocło vr̄ semp ꝺberet apparere in eadē distātia cū ipsa res visa nō moueat̄ vt pono neqꝫ crystalloides nec mediū mutet̄ nec lumē sed cōsequēs est falsū qr si oculus habēs imaginationes aspiciat in aerē apparet sibi ꝙ imaginationes sint in aere: si in parietem ꝙ sint in pariete. Quito pricipalit̄ si res existēs in ocło videret̄ p spetiē ꝓpriā sequeret̄ ꝙ vestigiū album existēs in cornea ꝺberet apparere albū: sed cōsequēs est falsū qr quāto ē albi⁹ tāto oculo in quo ē apparet nigrius vt docet experiētia. Certe iste rationes sunt efficaces ⁊ de necessitate cōcludūt rē existētē in oculo proprie videri nō posse ab oculo in quo sunt. Cū ergo aliquo mō cōprehēdant̄ ab oculo in quo sunt vt docet expiētia: qr si vapores sint citrini apparēt imaginationes citrine ⁊ si rubei rubee: oꝫ vt ꝺiuīgamus modū ꝭm quē res existēs in oculo cōprehēditur.

Dico ergo ꝙ res existēs in oculo aut est ꝑuia aut non ꝑuia. Si ꝑuia aut ꝑuietate simili ꝑuietati oculi: Et tūc nō videtur neqꝫ ē cā imaginationū ⁊c. Si āt sit ꝑuia ꝑuietate nō simili ꝑuietati oculi: tūc vr̄. Et ē cā imaginationū sed nō videt̄ p spēs ꝓprias: sed per spēs obiectoꝝ extrīsecoꝝ que spēs ꝺlate ad crystalloidē trāseūtes p hāc rē taliter per viā īficiunt̄ ꝭm naturā huius rei: ⁊ sic obiecta apparent citrina aut rubea ⁊c. ꝭʒ colorē hui⁹ rei in quocūqꝫ loco fuerit hec res siue imediate sup crystalloidē aut tela aranea aut albugineo. aut cornea. Et simile hui⁹ accidit sicut experimur in radijs solarib⁹ transeūtib⁹ p vitrū qr apparēt colorati ꝭm colorē vitri. Si āt hec res sit nō ꝑuia: tūc nullo modo vr̄ nec per se nec p accidēs: sed bn̄ cōprehēdit̄ per potētiā superiorē vt sensū cōeʒ aut cogitatiuā eo ꝙ obiecta extrīseca apparēt nigra aut obscura aut ꝑforata aut diminuta ꝭʒ illā partem a qua spēs ad partē oculi nō ꝑuiā multiplicant̄. Quib⁹ sic visis nūc restat vt respōdeam⁹ ad rationes adductas post oppositūʒ questionis. Due eni rationes āte oppositū nihil aliud ꝓbāt nisi ꝙ visibile positū in ocło aut sup oculo nō pt̄ videri nisi in luie ꝓpter suā mālitatē ⁊ hoc p spēs ꝓprias cū quo tn̄ stat ꝙ p spēs obiectoꝝ exterioꝝ color existēs ī ocło videri posset. Ad pm̄ū post oppositū cū dr̄ ꝙ p visū indicamus vapores citrinos aut ru. ⁊c. Iā apparet q̄liter sit respōdēduʒ. Ad tertū ⁊ scđm volo postponere respōsionē in fine q̄ōnis. Tamē cū dr̄ ꝙ lumen positū sup oculo: aut in oculo pōt videri cōcedit̄: negat̄ tn̄ consequētia cū īfert̄: ergo ēt res nō ꝑuia posita in oculo aut sup oculo ēt poterit videri ex eo ꝙ lumē ē multū imāle: nec ad hꝫ vt videat̄ exigit mediū extrīsecū: sʒ color ē multū mālis: nec aliquo mō videri pōt per spetiē ꝓpriā nisi spēs sua ꝺlata sit p mediū extrīsecū vt de māli ad imāle reducat̄. ⁊ qr tactū ē in illo argumēto ꝙ nobis cōprimētib⁹ oculū in lachrimali domestico apparet aliqđ lumē oꝫ vt huiusmodi apitionis causaʒ videam⁹: Dico ḡ quod hoc lumē qđ videt̄ in compressione oculi facta in lachrymali domestico ⁊ nō in alijs partib⁹ oculi ē lumē crystalloidis reflexum ab vuea ad ipsaʒ crystalloidē qđ lumē iō apparet in forma circuli qr fit reflexio ab ipa vuea ꝑforata ⁊ nō fit reflexio in parte in q̄ ipa est ꝑforata. Et si quis argueret cōtra qr semp istud lumen ꝺberet apparere qr semp crystalloides multiplicat lumē suū ad vueā ⁊ semp reflectit̄ ab vuea. Dicit̄ ꝙ lʒ semp młtiplicet lumē tn̄ ipsa crystalloide mota per cōpressionē forti⁹ ipsū multiplicat aut qr moueat̄ aut qr mota magis appropiquat ipsi. s. vuee: vnđ facilior fit reflexio sicut experimur ꝙ nobis mouentib⁹ esset lucidū apparet magis sui luminis multiplicatio: ⁊ ēt maior sui luminis reflexio. Ita ēt hꝫ apparet lumine solis cadēte sup aq̄ q̄ aq̄ q̄ʒto magis agitat̄ tāto lumē magis multiplicat̄ ⁊ tanto magis a parietib⁹ circūstātib⁹ reflectit̄. Et si quis diceret ēt ex cōpressione aliarū partiū oculi ⁊ nō solū in lachrymali domestico ꝺberet apparere hꝫ lumē cū similiter moueat̄ ipsa crystalloides. Dicit̄ ꝙ nō tantū moueret̄ sicut si fiat cōpressio in lachrymali domestico ⁊ ēt si moueat̄ ipsa crystalloides p cōpressionē in alijs partib⁹ tn̄ nō mouet̄ versus vueā sicut ex compressione in lachrymali domestico. Ad quartū cū dicit̄ tangibile positū supra sensum siue sup̄ organū tactus aut in organo tactus sentit̄ ḡ positū sup̄ oculū aut in oculo dʒ videri tenet cōsequētia a simili ⁊ assūptuʒ est manifestū ad experiētiā. Respōdet̄ ꝙ nō est simile qr visus est potētia magis imaterialis q̄ʒ tactus ꝓpterea exigit̄ ad hoc vt color videat̄ etiā vt multiplicet spēs suas per mediū extrīsecū vt de materiali ad minus materiale reducat̄: non sic est de tangibili qr tactus est potētia multuʒ mālis ⁊ ꝓpterea nō exigit̄ medium extrīsecū: sʒ sufficit ītrinsecū. Et ꝓpterea dicūt aliqui ꝙ si tāgibile sit positum supra sensum siue supra neruuʒ neruus non sentit ꝭm partē imediataʒ ipsi tangibili. sed ꝭm partē sequenteʒ ⁊ ipsa pars imediata tāgibili gerit vicem medij. Ad scđm cū dicitur ex tertio colliget capitulo de accidētibus sensus visus ꝙ speties delate a memoratiua ab aliqua virtute intrinseca cerebri ad sensuʒ cōmunem ⁊ a sensu cōmuni ad visum vel auditum est causa visionis ⁊ auditionis ⁊c. ergo a fortiori speties multiplicata ab obiecto existente in oculo erit causa visionis negaretur consequentia apud volenteʒ sequi Auerroiʒ ex eo ꝙ speties perueniens a cerebro ad oculuʒ est multuʒ imaterialis non idigēs medio extrinseco ad hoc. s. vt ad imateriale reducatur. Sʒ spēs rei existētis in oculo est multum materialis indigens medio extrinseco ad hoc vt ad imateriale reducatur ⁊ sit cōueniens obiectuʒ sensus visus: Et sic ꝭm auerroim haberemus cōcedere homines videre ⁊ audire ⁊ exercere oēs operationes sensus in somno sicut in vigilijs. Sed cōtra sequitur ꝙ sine lumine cōtingit videre consequens falsuʒ contra philosophos ⁊ ꝑspectiuos: consequentia probatur qr speties patris tui iaʒ defuncti in memoratiua aut in virtute fantastica reseruata aut ab aliqua potentia cerebri cognitiua cōprehensa pōt deferri ad crystalloidē. Et similiter spēs vocis eius deferre ad organum auditus ⁊ sic fiet visio eius ⁊ auditus vocis eius tā in somno q̄ʒ in vigilia tam in luce q̄ʒ in tenebris. Sequit̄ scđo ꝙ nō ens ꝓprie ⁊ vere videtur ⁊ audit̄ qr spēs ⁊ simulacrum coloris ⁊ figure patris tui existens in crystalloide representās pr̄em tuum est cā sufficiēs ad veraʒ visionē. Similiter spēs vocis eius cōphensa p auditum ē causa sufficiēs ad verā auditioneʒ eque bene sicut si vox patris tui aut color eius exn̄tis corā te multiplicarent̄ p medium ad organum visus ⁊ audit⁹. Tertio sequit̄ ꝙ color nō est obm̄ visus nec sonus auditus ꝯsequens falsum cōtra oēm scholā philosophoꝝ. Et ꝯsequētia ꝓbatur qr nihil est color nec obm̄ visus nec sonus nec obiectuʒ audit⁹ nisi illud sit: sʒ hic color pr̄is tui ⁊ hec vox eius nō ē nec pōt eē: ḡ sequit̄ ꝙ color nō est obm̄ visus nec vox auditus. In oppositum ē Auerrois cuius hic est textus. Sed fit modo ꝯtrario qr motus incipit in virtute imaginatiua ꝓpter formā receptam deforis in vigilia aliquo tp̄e ⁊ illa est remota: ⁊ ꝓpterea mouet primo sensum cōem ⁊ cōis particulares sensus: tunc sentiunt̄ res quasi eēnt extra ⁊ sicut hoc fit in somno eodem modo fit in vigilia propter multā sollicitudinē circa aliquā rem. Et p hoc confirmant̄ virtutes anime: aut propter aliquam egritudinē fixam in corpore aut propter timorem aut tristitiā qr resoluit̄ q̄dam vapor ⁊ ascendit cerebrū: ⁊ in ipo imprimitur forma rei cogitate ⁊ ascendēdo supius mouet spūm aīalem ⁊ deducitur iste motus vsqꝫ ad virtutē imaginatiuā ⁊ mediāte ipsa mouetur sensus cōis: ⁊ ille mouet particularē sensum ⁊ sentit̄ res ac si eēt extra ⁊ vulgus credit ꝙ hoc fiat ab angelis aut demonib⁹. Et huius demōstrationes declarate sunt ibi: ⁊ hec quidem sunt

accidentia que supueniunt oibus sensibus. Et forte ꝙ hec ē cā ꝙ pleriqȝ hoies se dicunt in vigilia vidisse ꝛ audiuisse mortuos loquētes ꝛ referunt verba audita: Et referūt aliquādo se vidisse demones. Tu in hac materia tene quod vis ꝑ nulla pte sunt demōstrationes: Ego tamē ꝑ parte mea volo credere Auerroi. Sed respondeamus ad rōnes adductas in ꝯtrarium. Ad pmū cum infert ꝙ sine lumine ꝯtingit videri cōcedit de lumine extrinseco: sed nō de intrinseco ipsius crystalloidis ꝛ spūum visibiliuȝ. Et si qs diceret ꝙ si quis eēt cecus aut ꝑuatus auditu posset ne videre aut audire ꝑ huiusmodi spēs delatas a cerebro ad organa istarū potentiarū: Dicit qȝ non ad quācūqȝ enim sensatione requiritur potētia sentiens. Ad scōm cū infertur ꝙ non ens videtur ꝛ audit vere cōcedit ꝙ eq̄ bene auditur ꝛ videtur sicut si obiectū esset in presentia: imo ꝙ plus est nō ens nec potēs eē nec quod nūqȝ fuit nec quod nūqȝ erit proprie videtur ꝛ audit nā quodcūqȝ potest per virtutē imaginatiuam imaginari: pōt et videri ꝛ audiri spētiebus illis dlatis ab imaginatiua ad sensus exteriores ꝛ per ipsos cōprehensis per quos representatur forma ꝛ similitudo ac si obiecta essent in presentia qȝuis accidat error ꝛ decipiatur homo credens has res visas ꝛ auditas esse corā ipso cū non sint ꝛc. Ad tertiuȝ negatur cōsequentia sȝ bn̄ verum est ꝙ color qui non est nec potest esse: ꝛ similiter somnus qui nō est ꝛc. sunt obiecta visus ꝛ auditus. nec valet hȝ argumētum. hoc videtur aut est obiectū visus: ergo hoc est sicut nō sequitur hoc imaginatur: ergo hoc est. Et si instetur ꝙ arguitur a tertio adiacēte ad scōm: qui ꝭm loicos est optīus modus arguēdi ꝛc. Dicitur ꝙ nō arguitur illo modo sȝ debet argui hoc est obiectum visus. ergo hoc potest obici visui. Sicut nō sequit hoc est obiectuȝ virtutis imaginatiue ergo hoc ē qz eē obiectū alicuius potētie non est nisi cōprehēdi per ipsam. Sed nō sequitur hoc cōprehenditur per aliquā potentiā. ergo hoc est. Aliter dī ꝙ a tertio adiacēte ad scōm nō tenet vniuersaliter argumentum cū terminis ampliatiuis. Sed forte quis istabit. Quia hec visio de qua sermo precessit est corrupta quia per ipsaȝ iudicat obiectū esse in p̄sentia quod non est: ergo non est vera ꝛ perfecta. Secundo qz hec est differentia iter sensus exteriores ꝛ iteriores quia exteriores cōplent operationes suas in presentia obiecti. interiores vero tā in presentia qȝ in absentia vt est de itentione Aristotel. scōo de anima. Sȝ ad hoc respondetur ꝙ ista visio in se nō est corrupta qz per spēs ad virtuteȝ visiuā a cerebro delatas optime cōprehenditur forma ꝛ simulacrū rei per species illas representate. Sed pro tāto dicitur ꝙ est corrupta qz est cā ꝙ imaginatio corrūpatur iudicando aliquid esse in presentia ꝙ non est. nec sequitur hec visio ē corrupta hoc modo ergo non ē vera ꝛ pfecta sicut visio fumi per visum acutissimū ē visio corrupta ꝛ tn̄ vera. Ad scōm dicitur ꝙ verū est ꝙ ordīe recto sensus exteriores sentiūt in presentia obiecti: sed ordine retrogrado nō est incōueniens ꝙ sentiāt in absentia obiecti sicut ordine retregrado imaginatiua aliquādo imaginaꝫ ꝑ speties delatas a memoratiua. Hoc eni modo fit reminiscentia. Et tamē certū ē ꝙ quocūqȝ modo imaginetur imaginatiua est vera ꝛ pfecta imaginatio. ergo ꝛ similiter spetiebus delatis a sensib' interioribus ad exteriores. Posset tn̄ quis oppositū determinationis sensate defendere ꝛ forte probabilius ꝛ cōformius opinioni cōi: Et dicere ꝙ ad visionē veraȝ requiritur p̄sentia obiecti. Tu vo eaȝ partē teneto que magis tibi cōsona erit. Hec eni dixi nunqȝ audita nec lecta: tu vero in quibus erratū est corrige ꝛc.

Signa imaginationū absolute sunt ipsemet imaginationes. signa imaginationū propter acutatem visus: que nō cōparātur ad nocumentuȝ sunt tria. Primuȝ ꝙ sunt leues ꝛ materie nullo modo visui nocētes. secundū ꝙ sunt diuersorum modorū ꝛ figuraruȝ: Scōm ꝙ athomi in aere existētes sunt diuersi ꝛ ꝭm ꝙ fumi in oculo existētes sunt diuersi a quibus oculus non denudatur. Tertium ꝙ aliquādo desunt iste imaginationes in duobus casibus. s. aut cū aer non est bn̄ clarus aut cū homo nō aduertit extra hos casus semp cōprehēduntur. Signa autē imaginationū que cōparantur ad nocumentuȝ sunt his contraria. Signa vero imaginationū ꝑ communitatē a toto sicut in febribus aut crisib' sunt ipse febres: aut crises quibus auctis augenꝫ imaginationes ꝛ diminutis diminuūtur. ꝛ secundo quia sunt cōmunes vtrisqȝ oculis. Signa imaginationū per cōmunitatē a stō sunt. Primuȝ ipsa stōi nocumenta quibus auctis augētur: etiaȝ imaginationes ꝛ diminutis diminuūtur ꝭm ꝙ sunt cōes vtrisqȝ oculis. Tertiū ꝙ augētur tēpore repletionis stōi ꝛ precipue rebus vaporantibus ꝛ ꝓpter malos motus sūpto cibo: ꝛ diminuūtur in vacuitate stōi ꝛ ipso inanito ꝛ famellico nisi pendeāt ex cholera in quo casu frequenter augetur cholera tēpore famis ad stōm repente ꝛ ꝑ sumptionem cibi moderati frigidi stiptici sedātur. Quartuȝ est ꝙ per euacuationem ipsius stomachi vomitu aut secessu minuuntur. ꝛ ex contrarijs causis augentur ꝛ cetera. Signa imaginationum per cōmunitateȝ a matrice aut alijs membris particularibus sunt nocumēta matricis ꝛ aliorū quibus auctis augenꝫ ꝛ diminutis diminuūtur ꝛ sunt cōes vtrisqȝ oculis ꝛ menstruis ꝛ alijs humiditatib' a matrice debite fluentibus minuūtur: ipsis retentis augentur ꝛ sic̄ de superfluitatib' aliorum membrorum. Signa imaginationū per cōitatem a cerebro q̄ ꝭm plurimuȝ minātur kataractā magis qȝ imaginationes per cōitatē ab alijs mēbris sunt ipsa capitis nocumēta quibus auctis augētur ꝛ diminutis diminuūtur: ꝛ sunt aliqñ cōmunes vtrisqȝ oculis aliqñ ꝓprie vni oculo ꝭm ꝙ vapores aut materie caput replētes sunt in vna parte cerebri aut in vtrisqȝ dextra ꝛ sinistra quod cognoscitur per grauedinē ꝛ alias lesiones vnius ptis tm̄: aut āmbaruȝ. Tertium signū qz he imaginationes ꝭm plurimum augendo procedūt ꝛ in kataractaȝ transeūt multo magis qȝ per cōmunitem stōi ꝓpter tres causas. Prima qz vapores seu materie celebrales attinēt magis nature aquee: ꝛ cōformiores sunt ipsi kataracte qȝ vapores stomachales. scōo qz nocumēta stōi facilius remouētur qȝ nocumenta cerebri. Tertio qz materia existēs in cerebro facile ēt fluit ad mēbra supposita. s. oculos ꝛ cetera instrumēta sensuū. Signa vero imaginationū per essentiam in oculo quibus distiguūtur ab illis que sunt per cōitatem sunt: Primuȝ absentia nocumētorum aliorūȝ mēbrorum oculis cōicantiū. ꝭm presentia nocumētoruȝ ipsius oculi: vl' que saltē precesserunt. Tertiuȝ ꝙ ꝭm plurimū sunt proprie vni oculo. Quartum ꝙ sunt cōtinue a quibus oculus numqȝ absoluitur. Quintum ꝙ non recipiūt facilem mutationē: sed aut stant vniformiꝫ aut si augētur augēdo ꝓcedūt aut si minuunꝫ minuēdo ꝓcedūt. Signa vero propter nocumentuȝ cornee sunt. Primū egritudines in cornea precedentes. s. vlcus albugo ꝛ similes ex quibus derelictuȝ est aliquod vestigiū occultum. Secūduȝ ꝙ nō recipiunt facilē mutationes ita vt nūc augeantur: nunc minuanꝫ. Sed aut stant vniformiter aut si augenꝫ augendo procedunt: ꝛ si diminuunꝫ diminuēdo procedunt. Tertium qz sunt cōtinue a qbus oculus nunqȝ absoluit. Quartum qz nō ꝓducūt ad cataractam. Signa imaginationū ꝑ essentiā in albugineo sunt ipsa nocumenta albuginei cum ꝑuatione nocumentoꝝ aliarum partiū oculi que nocumenta sunt aliquod genus malicie cōplonis ca. frigide humide vel sicce cū materia vel sine materia. Uerum mala cōplo sicca que cognoscitꝫ ex eo ꝙ tpe famis ꝛ inanitionis augetur ꝛ ex cōtrarijs causis minuiꝫ nunqȝ ꝑducit ad cataractā: lȝ sit cā imaginationum. Mala aūt cōplo calida raro ꝑducit ad cataractā: sed tamen aliquādo. s. cum aliqua particula humoris albuginei subtiliaꝫ ꝛ in aerem cōuertitur: pars autem aerea genita ꝑ caliditatem ꝛ mista cū parte aquea est causa coloris albi: sicut in spuma. lȝ hec proprie nō erit cataracta: sed bene valde similis cataracte: ita vt medicus male pōt distinguere iter hāc ꝛ cataractā. Et forte hec ꝑ approximatione frigidāuum tam exterius ꝙ interius ipā parte aerea ingrossata ꝛ ad naturā albuginei reducta poterit curari ꝛ reputabitur mirabile. mala aūt cōplo frigida ꝛ humida ē illa que ꝭm plurimū ē cā ꝙ imaginationes trāseant in aquā ꝛ verā cataractā trib' modis Primo contrahendo aliquā partem ipsius albuginei ita vt per congelationem acqrat albedinem ꝛ fiat non peruia: aut propter humiditatem obscuratem faciendo ipam nō peruia. Sed est difficile videre vtrum hec proprie sit dicēda cataracta: ꝛ vtrū cum acu pōt deponi. Secūdo retinēdo vapores proprios ꝛ alienos. s. ꝑ cōitatem ꝛ ipos in aquā conuertendo cui ꝓcordat

glosa Almansoris in hoc ca. Tertio debilitādo digestiuam: ⁊ etiam expulsiuā ipsius albuginei ita vt nutrimētum eius siue vere nutriatur siue non, non debite conuertatur in ipsuz albugineum: sed generetur aliqua pars non pura. ⁊ erit defectus vltimi actus qui vocatur assimilatio: aut forte q̄r supfluitates in vnaq̄q̄ digestione resecande debilitata expulsiua non resolueutur: sz remanentes conuertentur in humiditatem aqueaz que erit vera cataracta genita per viam paulatine congestionis sicut ⁊ illa q̄ erit per retentionem vaporis proprij ingrossati in aquaz dicetur vera cataracta ⁊ genita per viaz paulatine congestionis ⁊c.

Secundum signuz quia he imaginationes sunt continue a quibus oculus nunq̄z absoluitur. Tertium ꝙ non recipiunt facilem mutationem: sed aut stant aut si augentur in augendo procedunt ⁊ si minuūtur minuendo procedunt. Quartum q̄r apparet quedam obfuscatio in pupilla tam ipsi egro q̄z oculo aspicienti licet cornea appareat bene tersa ⁊ peruia. Quintum quia secundum plurimuz perducunt ad kataractam marime ille imaginationes que pendent a mala cōplexione frigida ⁊ humida: ⁊ he semper augendo ꝓcedunt. Signa vero imaginationum per essentiaz in tela aranea ⁊ crystalloide sunt ipse imaginationes absq̄z nocumentis aliarum partium oculi. Secundum q̄r non recipiunt facilem mutationem. Tertiū ꝙ sunt continue. Quartum ꝙ non perducunt ad cataractam. Et in sūma cataracta non est nisi in ipso albugineo vt infra ostendet licet tamen possit adherere tunicis. Signa autem quibus cognoscuntur imaginationes ducentes ad cataractam ab alijs sunt q̄r ducentes ad aquam sunt proprie vni oculo ꝯm plurimū ⁊ sunt continue ⁊ augmentando procedunt ⁊ apparet in oculo obfuscatio tam ipsi egro q̄z aspicienti ⁊ apparent sicut candele duplices aut similes res luminose lumine extrinseco recepto in vaporibus aqueis grossis: ⁊ aliquādiu retento donec comprehendatur a crystalloide: aut forte lumine ipsius crystalloidis ⁊ spirituum visibiliū reflexo ab ipsis vaporibus grossis ad crystalloidem ⁊ non pertranseunt duo menses ꝯm Almansorem ꝙ cataracta cōpletur. Et secundum Rasim scd̄o continentis ⁊ Jesus hali tractatu tertio ca. de imaginationibus non pertranseunt tres menses aut quattuor ⁊ ꝯm. A. sex menses ꝙ cataracta completur cataratarum autem non perducentium ad aquā sunt signa contraria. Sed ne cui mirum videatur quare auctores ita diuersos terminos posuerunt nec videntur concordes est: q̄r hoc inuentum est experientia: vnde ꝯm ꝙ diuersi auctores diuersa tempora experta experti sunt ita etiam diuersa tempora asscripserunt: que diuersitas potuit accidere ratione diuersorum regiminum diuersorum temporum diuersaruz regionū diuersarum cōplexionum. A. vero tempus eligit longius. Sed scias q̄d aliquādo cataracte accidunt nullis precedentib⁹ imaginationibus humiditate ad albugineum delata fere subito ꝑ neruos opticos. aliquando ea die vel secūda qua apparēt imaginationes apparet aqua ex eadez causa: aliquando pluribus diebus apparent imaginationes que continue augendo procedunt: ⁊ sic fit aqua ꝯm plurimū ante duos menses per viam paulatine congestionis: aut q̄r vapores aliunde delati ad albugineum īgrossantur ⁊ in cataractam conuertuntur. Quando q̄z vero pertranseunt sex menses ⁊ amplius anteq̄z imaginationes in aquaz vertantur: sed hoc est rarissimuz. Attende tñ duo: q̄d plures fiunt imaginationes ducētes ad aquam per cōmunitatem a cerebro q̄z per essentiam in oculo ⁊ fiunt pluries ꝑ essentiā in oculo q̄z ꝑ cōitatem a stō aut ab alijs mēbris. Sz de non ꝑducētibus ad aquā ꝯtrium iudica. Uñ lz vapores stōi aut alioꝝ mēbroꝝ possint ducere ad cataractā hoc tñ rarum est frequenter tamē faciunt imaginationes nō ducentes ad aquā.

Pronostica ex iam dictis satis inotescunt: iam enim visum est que imaginationes proueniunt ex acuitate visus que non cōparantur ad nocumentum. ⁊ que cōparantur ad nocumentum. Et inter cōparatas ad nocumentū: iā note sūt ille q̄ sunt male ꝑducētes ad cataractā. Et silr̄ q̄ lz noceāt visui: nō tñ ꝑducūt ad cataractā. Sz q̄r aliq̄ñ ad imaginatiōes sequūtur cataracte. Et q̄r Raſ in p̄senti ca. aliq̄d d̄ ipsis loq̄tur: iō ꝑ cōpletiori doctrina d̄ cataractis ē agēdū ⁊c.

Cataracta ergo aqua descensus aque: aqua descendens in oculo gutta infusio siue suffusio sūt termini synonimi significātes hāc dispōnem de qua diuersi auctores sꝫ his diuersis nominib⁹ determinant: Dicitur cataracta a catarizo zas quod idem est q̄d sigillo las oculus eniz catarrizatus siue cataraticus ē qui signatus siue sigillatus. Dicitur aqua ad similitudinem aque fluide in principio: in processu autem dum confirmata est dicitur ad similitudinem aque congelate aqua. Et ex eadem causa dicitur gutta. Dicitur eniz descensus aque siue aqua descendens ex eo ꝙ frequentius fit per viam defluxus quam per viam paulatine congestionis. Et ex eadem causa dicitur a. G. infusio siue suffusio ⁊ diffinitiue est oppilatio ex aqua inter corneam ⁊ crystalloidem situata visum īpediens: licet aliqui alij aliter diffiniant. ꝙ est macula pānicularis intra oculum corā pupilla ꝑ quā visus prohibetur ex humiditate extranea in oculo existente temporis diuturnitate ⁊ frigiditate ocl̄i cōgelata. Et hec diffinitio proprie diffinit cataractam iaz cōfirmatā. Et ex prima diffinitione que est artificialior collige ꝙ cataracta est morbus in via ⁊ non in numero vt quidam opinati sunt: non enim sensibiliter ledit operationes pro quanto est aliquid super additum partibus oculi. Nam si illa aqua esset in profundo albuginei non coram pupilla non lederet sensibiliter operationes ⁊ tamen eq̄ bene esset aliquid superadditum partibus oculi. sed quia est coram pupilla prohibens visum ledit operationem principalem oculi ⁊ propterea est morbus in via non autem in numero. Ex quo concipe ꝙ aqua est causa morbi. s. oppilationis. ipsa enim oppilatio est morbus ⁊ lesio operationis visiue est accidens. Ipsa tamen aqua licet nō sit morbus in numero reducitur tñ ad morbum in numero ⁊c. Sed circa dicta cadit dubiuz nūdum discusum cuius dubij solutio est multuz necessaria ad curandum cataractas operatione manuali. s. in quo loco cataracta situetur ⁊ per cōsequens ad quem locum debeat peruenire acus pro depositione cataracte. In quo dubio auctores ⁊ doctores multum fuere discordes: Aliqui nāq̄z vt Azaranius ca. de aqua: Aliebas nono theorice ⁊ tertio eiusdem. Et similiter ali tertio tegni ⁊ Gilbertus ca. de aqua volunt aquaz situari inter vueam ⁊ crystalloidem ⁊ per cōsequens acum pro deponēdo cataractam debere penetrare vsq̄z ad intra vueam. Ecōtra vero Jesus hali. A. Mesue Albucasis asserunt aquam cōtineri inter vueaz ⁊ corneam ⁊ consequenter acum non debere perforare vueam sed solum coniunctiuam. ⁊ scliroticam ꝯiunctiue imediatā: ⁊ ita imediatā vt appeat vna sola sicut ⁊ cornea manifeste appet cū ꝯiunctiua vniri ipsis solū differētib⁹ ꝑ ꝑuietatē ⁊ iperuietatem. Pro cuius dubij solutione. Premittendū cataractam dupliciter sumi. s. cōmuniter ⁊ proprie. Kataracta cōmuniter sumpta est oppilatio aquosa prohibens visum: vnde vbicūq̄z potest esse oppilatio aquosa ꝓhibens visuz ibi pōt esse cataracta. Unde nō solum ante crystalloidē: sz in crystalloide ⁊ post crystalloidē. s. in vitreo aretina ⁊ secūdina scliroticha cōiunctiua neruis opticis potest esse oppilatio aq̄sa ꝓhibens spiritus visibiles venire ad crystalloidē ⁊ sic potest eē cataracta cōiter sumpta que tñ ab oculis aspiciētibus non videtur quaz aliqui appellāt guttaz serenam: sed forte melius est cōformādo se dictis auctorū appellare guttam serenā cataractā apparentē cōnotando ꝙ cum hoc sit oppilatio vltra crystalloidē ꝓhibēs transitum spirituū ad oculū: sed litē de nominibus obmittam⁹. Cataracta autem proprie sumpta est oppilatio aquosa ꝓhibēs transitū spetieruz visibiliuz ab obiectis exterioribus ad crystalloidez: ⁊ hec ab oculis aspicientibus videri pōt. Ubicūq̄z ergo pōt esse hec oppilatio pōt ēt eē cataracta ꝓprie sūpta de q̄ ē q̄d nr̄a. Cū g̊ hec oppilatio aq̄sa pōt eē in toto ābitu a cornea vsq̄z ad crystalloidē: imo ēt in supficie ipsi⁹ crystalloidis: sequit̄ ꝙ in toto h̄ spatio pōt eē cataracta ꝓprie sūpta. Et sic aliq̄ñ erit in supficie crystalloidis: Aliq̄ñ adherēs tele aranee siue versus crystalloidē siue v̄sus vueā. Et pōt eē in q̄libꝫ pte albugiei ⁊ in foramine vuee ⁊ in vltima pte albuginei adherēs cornee. Nōs āt in his oib⁹ ptib⁹ pōt eē oppilatio aq̄sa manifestū ē: q̄z i oib⁹ his ptib⁹ possūt eē imaginationes aquose ad q̄s sequunt cataracte

vt ē ꝺterminatū ē. Preterea in oīb⁹ his ptibus p viā paulatine ꝯgestiōis pōt cataracta fieri tū ex nutrimēto haꝝ ptiū nō bñ cōuerso tū ex supfluitate nutrimēti nō bñ resoluta tū ēt ex vaporib⁹ q ad quācūqȝ harū ptiū cōicari possūt: possent ēt in oīb⁹ his ptib⁹ p viā defluxus a capite cataracte gērari: nā pōt fluere mā a gigia mr̄e ad cōiunctiuā q̄ existēs in cōiūctiua pōt resudare ad albugineū. ⁊ tūc colligeret cataracta iter corneā ⁊ vueā. Et in h̄ casu cū fit p viā ꝺfluxus a gigia mr̄e laudāt auctores sectionē venarū tēporaliū aut frōtaliū. Potest ēt mā humida ꝺriuari a dura mā ad scliroticā ⁊ cōsequēter ad corneaȝ ⁊ ab ipis ad albugineū. ⁊ tūc situabit cataracta inter corneā ⁊ vueā. pōt ēt tertio mā humida i pia matre cōtēta ꝺriuari ad secūdinā ⁊ vueā ⁊ ab ipsis resudari ad albugineū. ⁊ tūc si resudet ad itra v̄sus crystalloidē cataracta situabit iter crystalloidē ⁊ vueā. Si v̄o ad albugineū resudabit v̄sus corneā tc̄ cataracta situabit iter corneā ⁊ vueā. Si v̄o hec humiditas resudet ab extremitate circuli ipsius vuee: tūc direte erit in ipo foramine vuee. Si v̄o mā humida sit in cerebro ⁊ ꝓfluat ad neruos opticos ⁊ a neruis opticis ad arietinā ⁊ telā araneā: ⁊ resudet a tela aranea v̄sus crystalloidē: tūc adherebit superficiei tele aranee ⁊ crystalloidis. Si v̄o resudet v̄sus vueā: tūc situabit in extremitate albuginei apꝺ telā araneā: ⁊ forte adherebit tele aranee. Ex his itaqȝ manifestū ē in oīb⁹ his ptib⁹ posse generari cataractam ipsam que posse situari tā iter crystalloidē ⁊ vueā q̄ȝ iter vueā ⁊ corneā. Ex his ēt manifestū ē q̄ūo aliq̄n tot⁹ albugine⁹ aut maior pars ei⁹ est vna cataracta ipso albugineo alterato ⁊ pp aliquā egritudinē facto albo ⁊ in puio aut pp multā humiditatē ad ipsū a capite ꝺcurētē ipso similit̄ facto albo ⁊ in puio: hic ē ꝙ aliq̄n totum quod apparet de oc̄lo ē albū. Sed iā restat vt soluam⁹ quasdā rationes sensibiles cōtra vtrāqȝ opinionē. Primo cōtra Azaraniū ⁊ ceteros tenētes cataractā situari iter crystalloidē ⁊ vueā ⁊ opatorē cū acu ꝺbere pforare cōiunctiuā scliroticam ⁊ vueā vt pueniat ad ipsaȝ cataractā: nā ex hac operatione ꝺberet sequi exit⁹ albuginei p foramē acus. cōsequēs ē cōtra experientiā: ḡ positio falsa. Secūdo q̄r cataracta nō posset extrahi p sectionem cornee in parte iferiori: ꝯn̄s ē ꝯ expientiā. Et. A. in ca. pprio ⁊ ꝯtra grecos sic opantes. Sed ad h̄ r̄ndetur sc̄ꝺo opinionē suā q̄ in pte verior ē q̄ȝ opinio ꝯria: Ad p̄mū ꝙ albugineus cū sit aliqual̄r viscosus pp stricturā foramis acu. s. exn̄te stuli sic̄ ꝺȝ eē albugine⁹ nō pōt exire q̄r exc̄ta acu q̄ȝprimū⁹ foramē claudit̄ ēt q̄r h̄ arg^m eq̄ bñ ꝓcedit ꝯtra opi. cōtrariā cū ac⁹ s̄ȝ opi. suā ēt penetret ad albugineū. Preterea h̄ rō ē cōtra eos: q̄r aliq̄n cū pūctura acus aliq̄d de albugineo exhit̄. Ad 2^m ꝺi ꝙ ñ oīs cataracta curat̄ p sectionē cornee: sȝ solū illa q̄ ē imediata ipsi cornee ⁊ q̄ ē fluida. Et forte ꝙ in h̄ casu eēt meli⁹ vt illud istr̄m eēt pforatū ita vt cataracta posset fugi: ⁊ h̄ istr̄ȝ eēt ꝯueniēs ad exhēdū saniē exn̄tē ad itra corneā. Sȝ ꝯ opi. A. ⁊ ceteroꝝ sūt v. rōnes nō faciles. p̄ma q̄r si cataracta ꝯtinet̄ itra corneā ⁊ vueā ñ possȝ apparē dilatatio ⁊ strictio vuee qꝺ tñ ē signū sp apparēs i cataracta curabili ⁊ ꝓbat̄ ꝯn̄a: nā cataracta opponit̄ ipi vuee vl̄ ipsi foramini vuee: ⁊ coopit ipm. Cū ḡ nō sit diaphana ñ pot̄it ab aspiciēte videri ipsi⁹ dilatatio aut ꝯstrictio al̄r nō ꝓhibēt visū.

Sc̄ꝺa q̄r cataracta curabil̄ nō ꝺberet sp appere ex directo pupille: imo aliq̄n s̄. aliq̄n i̅. aliq̄n deorsū dextrorsū. aliq̄n sinistrorsum s̄ȝ ꝙ accidit aquā colligi. Cōsequēs cōtra expientiā q̄r cataracta curabil̄ sp appet solū ex directo pupille. Tertia rō q̄r cataracta ꝺberet m̄ltotiēs apparē maior q̄ȝ pupilla: imo eq̄ magna sic̄ tota cornea cū accidat aliq̄n multā h̄uiditatē coagulari totā corneā occupātē ꝯn̄s ꝯ expientiā: q̄r appet fere sp ad q̄ȝtitatē pupille saltē cataracta curabil̄. Quarta rō q̄r acus ꝯposita p ueniēs ex directo cornee cū cornea sit diaphana in oi pte sui deberet videri i q̄libet pte: sȝ ꝯn̄s ē falsū: q̄r nō videt̄ nisi ex directo pupille cui⁹ signū ē ꝙ opatores pforāt vueā vñ acus solū appet ex directo pupille ⁊c. Quinta rō sumit̄ ex difficultate opatiōis q̄ fere equat̄ ipossibilitati. Est. n. difficillimū pforare ꝯiūctiuā et nō vueā sibi imediatā i ea pte in q̄ fit pforatio cui⁹ maxia appet difficultas ex eo ꝙ aliq̄ sūt expti in oculis mortuis ⁊ nunq̄ȝ pn̄t pforare solū coniūctiuā: ita vt penetrēt cū acu iter cōiunctiuam ⁊ vueā ad vacuū corā pupilla ḡ multo min⁹ in oculis viuis: qui dolēt ⁊ nō ita q̄escūt tpe opationis. Iste q̄dem rōnes vt vides sūt apparēter cōcludētes cōtra. A. Iesushali. ⁊ alios hāc viā sequētes. Et forte si multotiēs opati fuissent: mutassent opinionē.

Credo ḡ pp rōnes p̄dictas ꝙ s̄m plurimū cataracta deponibilis ē ad itra vueā: aut in circūferētia foraminis vuee lȝ ēt aliquādo ꝯtineat̄ itra corneā ⁊ vueā vt ante ꝓbatū ē: Et credo ꝙ absolute meli⁹ sit ⁊ depositioni cataractarū ꝯgruētius vt opator cū acu pforet vueā: nā hoc mō facile ꝺponet cataractā q̄ erit ad itra vueā in quacūqȝ pte fuerit: imo ēt si eēt imediata tele aranee

Cauēdū tñ sūmopere in curatione ne moueat̄ aut disrūpat̄ tela aranea: sic. n. necessario visus ipediret̄: est. n. post crystalloidem p̄ncipalissima pticula cōcurrēs ad visionem nec ē vt quidam somniauerūt: ꝙ cataracta deponibilis adheret tele aranee ⁊ simul deponit̄ cū tela aranea: Et dicūt ꝙ hec est cā propter quā semel deposita cataracta in vno oculo nunq̄ȝ alia generat̄ i eodē. pōt ēt cū hac opatiōe facile ꝺponi cataracta q̄ ē ꝓpe vueā: vl̄ i ipsi⁹ foramie ⁊ q̄ ē vltra foramē vuee adherēs cornee penetrādo acu p foramē vue vsqȝ ad corneā ñ āt ita facile s̄m modū Iesushali ⁊. A. pot̄it ꝺponi cataracta ea. s. marie q̄ ē ad itra vueam vt pȝ ꝯsiderāti: q̄ȝq̄ȝ Iesushali dicat ꝙ p foramē vuee cōtorquēdo acū itromittit̄ pūcta ac⁹ ⁊ cataracta exn̄s ad itra vueā ptrahit̄ ex vueā: ⁊ poni sub cornea: Et dicit ꝙ in exc̄tione dilatabit̄ foramē vuee: deinde ex se claudet̄ sicut in exitu fetus aperit̄ collum matricis: deinde post exitum claudit̄. Sȝ facilius ē dicere q̄ȝ facere. Et pro opinione cōtra Iesushali. A. ⁊ ceteros est opatio oīum modernoꝝ q deponēdo eas pforant vueam ⁊ eligūt hunc modū tanq̄ȝ aptiorem ⁊ faciliorē ad quē minor dolor ⁊ remissiora sequūtur accn̄tia: sicuti enim fuissent p̄muȝ si fuisset cōueniens: Artes enim facte sunt p addimenta ⁊ cuiuslibet ē addere qꝺ deficit p̄mo ethicoꝝ. Sed tñ q̄r rōnes contra Auice. ⁊ Iesushali cōcludebant cataractam deponibilem nunq̄ȝ cōtineri iter vueā ⁊ corneā: ideo ad rōnes illas est respondendū: Ad p̄mum cū infert̄ ꝙ non posset videri dilatatio ⁊ cōstrictio pupille cataracta posita inter vidētem ⁊ vueā: negat̄ cōsequētia q̄r cataracta deponibilis ꝺȝ eē aliqual̄r transparens ⁊ a lumine irradiabilis. Unde habētes ipam aliqualiter vidēt lumē: lȝ nō videant colores ⁊c̄. Unde vuea mota aliqualiter poterit videri lȝ difficulter. Ad sc̄ꝺm cū infertur ꝙ nō deberet semp situari ex opposito pupille: sed aliq̄n magis supra vel ifra. Cōceditur vt plerūqȝ accidit vnde ꝓpter hanc cāȝ aliquādo cataratici vidēt medietatē iferiorem vnius rei aliquādo supiorem aliquādo dextram aliquādo sinistrā. ad tertium cū infert̄ ꝙ aliquando deberet occupare totā corneā. Concedit̄ ⁊ tūc illa cataracta nullomodo ē peruia nec illuminabilis ⁊ apparet tegere totam corneā: et non ē deponibilis vel raro. Si autē sit a lumine irradiabilis tunc magis irradiat̄ in ea parte in qua ē subtilior. sed ē subtilior in circūferentijs cornee q̄ȝ in medio ipsius ⁊ ideo in medio ipsius apparet magis terminare visum ⁊ sic habere magis rōnem cataracte in circūferentijs aūt lȝ sit: q̄r nō terminant visum non habent rōneȝ cataracte ⁊ hec est cā propter quā hec cataracta videtur minor in loco lucentissimo q̄ȝ in loco obscuriori sicut etiā ea que cōtinet̄ ab intra vueā videt̄ minor. s. q̄r ꝓpter disgregationem luminis foramē vuee constringit̄ ⁊ in obscuro dilatat̄.

Ad quartū cū infert̄ ꝙ debent videri pūcta acus: cū est ex directo cornee ⁊ nō solum pupille concedit̄: sed nō apud opantes modernos q pforant vsqȝ ad vueam vel pforant vueā nō eniȝ videt̄ nunc nisi ex directo pupille. Ad vltimū argumentū sumptum ex difficultate opationis dicit̄ ꝙ hec opatio est difficilior: sed tamē non est ipossibilis. Et si arguat̄ q̄r in oculo mortuo non pōt fieri: ergo minus in viuo dolente ⁊ non ita bene q̄escēte negat̄ cōsequētia q̄r in viuo he tunice magis distāt calore spirituū dilatāte ⁊ quodāmodo replente iter tunicam ⁊ tunicā quo consumpto corrigāt̄: ⁊ magis sibi inuicem appropinquāt.

Signa aūt q̄bus distincte comp̄hendi potest an cataracta sit inter vueam ⁊ corneā an post vueaȝ an in foramine subiūgam cum aget̄ de signis ⁊c.

Species cataractarū quādoqȝ sumunt̄ a q̄ȝtitate q̄r q̄dam sunt magne oppilātes totā pupillaȝ vt ex nulla parte remaneat discoopta ⁊ tunc obiecta extrinseca s̄m

nullam eoꝝ partem cōphendi possunt. ⁊ aliquādo est ita ma
gna vt fere occupet totum oculū albugineo toto ꝓpter aliquam
egritudinē facto in peruio: est enim totus vna cataracta. Et si
militer si multitudo humiditatis fere ꝑ totū albugineum a cere
bro deriuet. Quedam sunt parue oppilantes solū partem pu
pille ⁊ tūc obiecta vident ſm eam partem ſm quam pupilla est
discopta: Unde obiectoꝝ aliquādo videt dextra ps ⁊ non sini
stra. aliquādo supior ⁊ non īferior: Aliquādo solū videt circū
ferentia: imo in medio existimant sicut obscura siue pforata: ſʒ
eadem obiecta vt dixit. A. que ſm vnum sitū non videt totaliter
ipsoꝝ situ mutato totaliter videbunt. aliquando spēs cataracte
sumunt a colore ⁊ sūt quattuor in genere albus phlegmati pro
portionatus. rubeus sanguini citrinus aut viridis clarus cho
lere niger melācholie. Sub colore albo ꝯtinent sex spēs . cata
racte. Primo coloris aerei aut etherei. Scđo coloris margari
talis. Tertio coloris albi vergētis ad citrinū siue plūbei. Quar
to coloris albi tēdentis ad viridē. Quinto similes argēto viuo
nō solum in colore sed ēt in motu: nā ex quacūqʒ oculi palpita
tione: imo ex motu spūum agitant ⁊ mouent ex eo ꝙ illa aqua
est fluida non cōdempsata. Sexto sunt gypsee ipso phlegmate
multū inspissato. sub colore aūt rubeo attestāte sanguini cōtinē
tur rubee clare siue auree: nō enim reperiunt alique q̄ ꝓprio san
guinis colori attestent. Quedā pēdentes a sanguine sunt albe
saniose ipso sanguine in saniē verso quod tn̄. raro accidit: nam
⁊ si vertat in saniē sanies descendit in albugineo sua grauitate ⁊
nō stat corā pupilla. aliqn̄ sunt citrine aut remisse aut ītense. Et
aliquādo virides clare ⁊ he pēdent a cholera. aliquādo sūt me
lācholice aut nigre aut violacee aut virides obscure q̄ʒq̄ʒ color
viridis obscurus nō solū pēdere possit ab humore sic cholora
to: sed ēt multitudine aque: aqua. n. multa ⁊ pfunda sicut expe
rimur in fluuijs appet viridis obscura. Color. n. niger nō sem
per pendet ab humore nigro ſʒ aliqn̄ appet in pupilla ꝓpter lu
minis diminutionē ⁊ nō ē vera nigredo ſʒ obscuritas. Tertio
sumunt spēs cataracte a modo ſbe nā quedā sunt subtiles nō
dum iuiscate sicut accidit in pncipio cataractarū nō cōfirmata
rum. Quedā sūt adeo igrossate ⁊ iuiscate vt sint quodāmodo
in pānū verse: ⁊ multū adherētes quedā sunt medie īter has q̄
sole sūt cū acu ꝺponibiles. sumunt ⁊ quarto spēs cataracte: nā
quedā sūt cū oppilatione nerui optici aut alicuius ptis vltra cry
stalloidē. quedā sine oppilatione. Quinta diuisio nā quedā si
tuant īter corneā ⁊ vueā: quedā īter vueā ⁊ crystalloidē. quedā
in circūferentia foraminis vuee vt antea dictum fuit ⁊c.

Signa cataracte absolute sunt ipemet cataracte q̄ a do
mestico artis facile cōprehēdunt habēte visum
acutū ⁊c. Differūt. n. ab albugine ⁊ alijs vestigijs exn̄tibus in
cornea: qr hec sūt in supficie cornee extrīseca cataracte vltra cor
neā. Differūt a sanie retro corneā qr sanies in pte īferiori cor
nee appet ad modū lunelle. ⁊ si cooperit totā corneā dr̄ catara
cta: silr ptem cornee ex directo pupille. Signa cataracte q̄ di
uersificant ſm q̄ʒtitatem nota sunt ad visum ⁊ ex relatu egri.
Signa cataracte diuersificate ſm colores nota sunt cuicūqʒ
bene vidēti: nā ⁊ si aliqn̄ color obscurus ꝑ puationē luminis re
putet niger ⁊ a nō bene ꝯsiderāte reputet pēdere a melancholia
tn̄ si qs exercitat⁹ bene aspiciat cōprehēdet diuersitatē īter colo
rem nigrū vera nigredine ⁊ obscurū. Signa cataracte distin
cte ſm vel penes modū ſbe sūt duo. Primū qr si qs fricat ocu
lum cataraticū ⁊ imediate post aspiciat in oculo ⁊ videat aquaʒ
dilatari in tm̄ vt vna pars appeat ab altera diuidi ⁊ separi tunc
ē nimis subtilis. Si aūt appeat dilatari ⁊ nō separari ⁊ postea
imediate ad suū sitū cōsuetū redeat tūc ē mediocris ⁊ cū acu ꝺ
ponibilis. Si aūt ꝑ fricationē nullo mō moueat ē nimis idura
ta nō curabit. 2° isti expimētatores ponūt cottū sup oclo: ⁊ for
titer suflant vt illud cottū motuʒ fortiter cōmoueat oculū: ⁊ ime
diate aspiciētes in oculū indicāt ꝑ motū ka. aut puationē mot⁹
ſm ꝙ statim dictū fuit. Sʒ cōsilio. A. hec expientia non ē sepe tē
ptāda: nā ē ex eis q̄ ꝯturbāt aquā ⁊ facit curā cū instrō difficilē.
Signa distinguētia vtruʒ sint cū oppilatione alicuius partis
vltra crystalloidē aut nō sunt qr oculus alter dʒ claudi ⁊ compri
mi tūc si ꝑ cōpressionem appebit dilatatio aut cōstrictio pupille
alterius oculi est signū oppilationē nō adesse spūalibus trāseū
tibus de vno oculo ad alterū. Si vō nō fiat dilatatio ⁊ constri
ctio: adest oppilatio de vno oculo cōpresso alter oculus in quo
vis expiri fricet ⁊ videat vtrū pupilla dilatet ⁊ cōstringat. Ueruʒ
hoc signū fallit si ka. grosse eēnt in ambob⁹ oculis tūc. n. pupil
la ꝓpter iuiscationem a cataracta nō poterit moueri: ⁊ si mouebi
tur nō cōprehendet ab aspiciēte. fallit scđo qn̄ qs pateret aliuti
sar: aut cōstrictionem pternālem in ambobus oculis. Scđm
signū ē qr ſʒ plurimū vbi nō ē oppilatio ītegra videt aliqs splē
dor cū oculus ē in loco lucētissimo cōstitutus: ⁊ pcipue si vene
rit de obscuro loco ad clarissimū: aut si subito magnū lumē pre
sentatū fuerit. Signa cataractaꝝ situatarū īter corneā ⁊ vueā
sunt ipedimentū visionis vuee: nā si cataracte sint male nō irra
diabiles a lumie: vuea nullo mō videt. si vō sūt irradiabiles fo
ramē vuee aliquo mō videt ⁊ i loco clarissimo tn̄ cū difficultate.
Scđm signū qr appent nō solum oppilare corneā ex directo
pupille: sed iterdū multo maiorē partē aut totā corneā pcipue si
aspiciant in loco tenebroso. Tertium qr ſm plurimū sunt ali
qualr laterales nō in directo ipsi⁹ pupille: ſʒ aliquando magis a
dextris aliqn̄ a sinistris supius vō magis aliquando. Aliqn̄ ma
gis iferius: ſʒ sint pupille cōicantes qr aliter nō eēnt cataracte.
Quartū signū qr pupilla est ⁊ appet strictior cōsueto ipsa ca
taracta ipellente vueā iterius sua corpulētia: Unde foramen ap
paret min⁹. ſʒ opposita signa sunt oino cū cataracta ē ad intra
vueā qr vuea clare videt ēt in loco nō multū lucenti. Appet solū
ex directo pupille ⁊ nunq̄ʒ occupare maiorē partē q̄ʒ sit pupilla
ſʒ aliquādo minorē ⁊ foramē vuee ſm plurimū appet mai⁹ con
sueto ipa cataracta sua corpulētia expellēte vueā: vn̄ foramē di
latat. Signa cataracte exn̄tis in circūferentia foraminis sunt
oia signa iam dicta qn̄ est ad itra vueā: aut maior ps eoꝝ. Sed
est vnū signū distinctiuū sensibile qr foramē vuee appet minus
remotū ab oculo vidēte q̄ʒ ipa cataracta: si ipsa cataracta sit de
albis sicut vt plurimū ē: nā in equali distantia color niger appet
ꝓpingor q̄ʒ albus. Pronostica cataracta maxima q̄ fere to
tū occupat oculū nō ē curabilis. Scđm cataracte aeree. mar
garitales declinātes ad viride cineritie siue plūbee sunt curabi
les. ſʒ sikes argento viuo ſm grecos facile curant. Gipsee vō
⁊ sikes argento viuo nō sunt cum acu deponibiles. Auree citri
ne nō vehemētis citrinitatis difficile curant. ſʒ intēse citrinitatis
nō curant. ſʒ nigre violacee plūbee vehementis nigredinis nō
curant virides obscure nō curant virides clare difficile curant.
ka. mediocris ſbe cū acu deponibilis ē subtilis ſbe nōdum con
firmate cū medicinis aliqn̄ curant ſʒ raro. nō aūt cū acu ꝺponi
possunt. Nimis aūt igrossate que nō mouent ꝑ cōpressioneʒ
neqʒ acu neqʒ medicinis sunt curabiles. Cataracte q̄ sunt cuʒ
oppilatione nerui optici ītegra sūt icurabiles. ſʒ sine oppilatiōe
curabiles. Et ka. q̄ post casum aut egritudinē cerebri aut pp ꝑ
cussionē in capite siue in oculo accidit fit difficilis curatio eius.
Cura qr imaginatiōes ⁊ cataracte multū sunt affines de am
barum cura simul agēdum est hoc pmisso ꝙ hic nō intendo cu
rare imaginationes prouenientes ex acuitate visus qr nō com
parātur ad nocumentum nec intendo ponere curā earum que
pendent a siccitate que remouent per humectātia interius ⁊ ex
terius applicita qr de ipsis actum est sufficienter in ca. de debili
tate visus: Ad qđ recurre neqʒ hic intēdo ponere curā imagina
tionum proueniētiū ex vestigijs derelictis in cornea ex albugine
vlcere ⁊ alijs egritudinib⁹ in ipa precedentibus. nam de earum
cura sufficiēter dictum ē supra. Hic ergo solum intēdo ponere
curā imaginationum ducētium ad aquā ⁊ ipsius aque initiātis
aut pfecte siue sint ꝑ cōmunitatem siue p essentiam in oculo.
Cura itaqʒ harū imaginationū ⁊ aque initiantis ꝑ cōitatem
a toto aut a stomacho aut a capite ⁊ neruis opticis qnqʒ exigit
intētiones curatiuas. Prima euacuat. Secūda diuertit. Tertia
regit mēbrum mittēs. Quarta oculum cōfortat ne materiā aliū
de suscipiat ⁊ si qd susceperit resoluit ⁊ euacuat. Quinta ordiat
debitum regimē sex rerum non naturalium ⁊ annexorum.
Prima intētio completur eisdē instrumētis de qbus in capi
tulo de debilitate visus ꝓueniente ꝑ cōitatem dictum ē hoc addi
to ꝙ euacuationes pro cura imaginationū ⁊ aque initiātis sunt

multotiēs reiterande frequēter ex minoratiuo digestiuo ⁊ erra
dicatiuo euacuātes diuersos humores ꝺm humoris exigētiam
a quo pēdet imaginatio siue cataracta q tamen vt plurimum est
phlegmaticus vel aquosus raro cholericus sanguineus aut me
lācholicus. Et propterea raro in hoc capitulo cōpetit phleboto
mia aut alia sanguinis eūo. Et si materie peccantes fuerint in
stomacho vomitu possunt euacuari: sed cū timore ⁊ magna ob
seruatione ne materia ꝑcipitetur ad neruos obticos aut ad ocu
los: itaqꝫ capite existente pleno nullo modo fiat ⁊ cū hoc facilis
semper dꝫ esse vomitus. Scꝺa intētio .s. diuersio ꝑficitur cum
fricationibus ligaturis clysteribus pedū locationibus: ⁊ si ma
teria fuerit in capite cū gargarismatibꝰ masticatorijs caputpur
gijs p nares que tamen postponēda sunt q̄ꝫtuꝫ est possibile ne
propter vicinitatē materias ad oculum ꝑcipitent. Et his nō suf
ficiētibus cum laqueatione in suprema parte colli terminata ad
occiput. ⁊ cū cauterio in parte posteriori capitis .s. in cornu capi
tis ex directo oculi patiētis. Et cum cauterio in cōmissura coro
nali. ⁊ si materia fuerit sanguinea que raro ē cum phlebotomia
venarū nocree ⁊ venarū post aures ⁊ frontaliū ⁊ temporalium
si opus fuerit: imo laudat. A. in hoc casu incisionē arteriarū tē
poralium quod silr de venis tēporalibus est intelligendum vbi
materia fluat ad oculos p partem extrinsecam quecūqꝫ sit mate
ria de qbus omnibus sufficiēter actum ē in capitulo de debilita
te visus ad quod recurre. Tertia intētio perficit in confortan
do digestiuā ⁊ expulsiuā eiūs vt si stomachus fuerit in cā qꝺ ta
mē raro ē in imaginationibus ducētibus ad aquā lꝫ imagina
tiones non pducentes ad aquā persepe causet. Debet eniꝫ cō
fortari cū interius ⁊ exterius applicitis post sufficientē eūonem
⁊ diuersionez ad quod in cā frigida ⁊ humida que ē vt plurimū
iam laudata est trifera minor: ⁊ kebuli ꝯditi ⁊ multa supius no
minata in debilitate visus in quo casu maxime os stomachi dꝫ
ꝯfortari ipm corrugādo ⁊ claudēdo in fine mense cū cydonijs
aut piris cōditis aut coriādris ꝑparatis de qbus in ca. de debi
litate visus. Silr caput ē ꝯfortādū cū electuarijs de qbus ꝰ ad
cuiꝰ ⁊ ēt oculoꝝ ꝯfortationē optie ꝯfert maiorana sicca odorata.
Quarta intētio ꝑficitur cū collyrijs supius dictis in cura de
bilitatis visus ꝑpter turbidam humiditatē in oculo grossitiem ⁊
turbulētiam spūum: ad que recurre: ⁊ accōmoda huic loco siue
huic caplo. Inferius ēt subiungent multa collyria expta ⁊ in h
casu laudata. Ad hoc ēt ꝯferunt electuaria ⁊ trifere ⁊ miroba
lani cōditi de qbus oibus supra. Ultima intētio exqsite ptra
ctata est in ca. de debilitate visus: sꝫ in h casu ampliꝰ subtiliāda ē
dieta ita vt ꝺm. A. solū comedāt semel in die non bibāt vinū sed
aquā mellatā aut zuccaratā nō comedāt humida brodialia: sed
stēt ꝯtenti assatis aut frixis euitēt oia brodialia euaporātia ⁊ oia
ꝑbentia nutrimētū grossum ⁊ morent in aere sicco ⁊ declinante
ad calidū ꝺm plurimū: ⁊ aspectus rerū viridiū maxime in h cō
fert ⁊ ꝑcipue fortis ⁊ longus aspectꝰ in oculo asini siluestris for
titer disgregat aquā subtiliat ⁊ resoluit ⁊c. Cura aūt imagina
tionū ⁊ aque initiātis p essentiā in oculo ꝑficitur cū eisdē inten
tionibꝰ ⁊ instris de qbus ample dictū ē in curatione debilitatis
visus ꝑpter humiditatē turbidā exn̄tem in oculo ad q̄ recurre ⁊
huic ca. accōmoda. Inferiꝰ aūt vt dixi statim subiungent colly
ria in hoc casu ꝑpria resoluētia vapores atqꝫ aquā in oculo iaꝫ
collectā: ⁊ ipam cū lachrymis educētia sicut ēt supius dcm̄ fuit.
Sꝫ attēde tn̄ q̄ est differētia aliqualis iter localia admistrata
p cura imaginationū ⁊ iter ea q̄ admistrātur p curatione aque
iam initiate. Prima eni debēt eē leuiora. Scꝺa acutiora quāto
difficiliꝰ ē resoluere aquā q̄ꝫ vapores: sꝫ in oibus tn̄ icipe a leuio
ribꝰ gradati pcedēdo ad fortiora ꝺm q̄ ordo medicinalis expo
scit: sꝫ iā ad textꝰ expōnem accedamꝰ: deide subiūgemꝰ vltra me
dicinas Rasꝭ al's in h ca. ꝑprias ⁊ vltio ponemꝰ curā cataracte
ꝯfirmate cū opatione manuali relinqn̄tes curā cataracte idura
te ⁊ in pāniculū solidū verse q̄ nullo igenio ē curabilis ⁊c. Al.

Quandoqꝫ videtur alicui q̄ ante se habeat cimices vel alia parua corpora subtilia ⁊ ra
diosa. quod aliquando causa stōi aliquan
do ex proprio nocumento ipsius oculi cōtingit: Iō
q̄ꝫ differentia inter hec duo desideranda est neqꝫ p
paruo est habenduꝫ cum hoc accidens euenerit. Ex
eo nāqꝫ q̄ causa stōi accidit non est multuꝫ timēduꝫ
q̄ oculo nocumentum iferat: ex eo vero q̄ ex ꝑprio
vicio oculi contingit valde timendum est hoc enim
aque principium existit. Hec autem passio dum re
cens est ⁊ in principio curabilis est: sed cum iaꝫ ad p
fectionez deuenerit sanari non potest: nisi cū icisione
⁊ fortasse etiam incisio prodesse non poterit. Qua
propter differentia inter hec duo predicta diligenter
est inuestiganda que est prout dicemus. Quando
imaginationes que videntur vtriqꝫ apparent oculo
existimandum est hoc contingere ex vitio stōi ⁊ ecō
uerso. Et cū imaginationes in hora fastidij ⁊ in ho
ra male digestionis plura solito videntur. In hora
autem famis ⁊ laboris pautiora apparent existiman
dum est etiaꝫ hoc ex stō esse: ⁊ si ex quo iste imagina
tiones acciderunt duo preterierunt menses aut plu
res ⁊ in pupilla non fuerit visa conturbatio existimā
dum est hoc ex stō esse. Quando autem iste imagi
nationes tibi aggregate fuerit pilulas cochias in po
tu tribue. ⁊ si passio omnino remouetur: iaꝫ existima
tiones predicte certificate erunt. Si autem vni tan
tum oculo apparuerint ⁊ vno modo in horis omni
bus pmāserint existimādū ē viciū aque ad eē ꝑcipue
cū in pupilla nō fuerit obfuscatio: obfuscatio nāqꝫ si
fuerit in pupilla dubitatio iā tūc erit sublata. Io. Ar.

Hic Rasꝭ agit de imaginationibꝰ q̄s appellat aquā descēdētē
in oculo cū freqn̄ter sint aq̄ initiū. Diuidit h tex. i duas ptes.
in ꝑma agit de ipsis theorice. in scꝺa practice ibi. Cū aūt hec
passio. Prima in tres. in ꝑma ponit diffinitionē imaginationū
in scꝺa ibi. qꝺ aliqn̄ cā stōi. Ponit duas spēs imaginationū. in
tertia ibi qn̄ imaginatiōes. Ponit signa distinctiua iter vtrāqꝫ
spēm. dico q̄ in ꝑma pte ponit: lꝫ nō explicite diffinitionē imagi
nationū: quā tu supple ⁊ ordina vt .s. dcm̄ fuit. Sūt .n. imagina
tiōes visio corrupta cimicū aut rerū silium aut alioꝝ corpoꝝ sb
tiliū radiosoꝝ aut nō radiosoꝝ q̄ .s. apparēt corā oculis: lꝫ n̄ sint
Et ex his ꝯcipe potes quasdā spēs imaginationū sūptas a co
lore figura aut q̄ꝫtitate d qbꝰ .s. In scꝺa pte ponit duas spēs
imaginationū vnā p cōitatez a stō: aliā p eēntiā in oclo iter q̄s
ē vt ipe dicit sollicite distinguēdū: nā lꝫ ex ea q̄ venit p cōitatez a
stō nō sit multū timēdū: tn̄ multū timēdū ē ex ea q̄ ꝑuenit p eēn
tiā in oculo cū hec freqn̄ter sit aq̄ ꝑncipiū q̄ in eiꝰ ꝑncipio aliqn̄
cū medicis ē curabilis: cū aūt ꝯfirmata ē nō ē curabilis nisi cū
icisione .i. ꝺpositiōe q̄ fit cū acu: aut icisione quā faciūt qdā pfo
rādo corneā i pte iferiori ⁊ exhēdo cataractā de q̄ .s. Et fortasse
aliqn̄ ēt nō ꝯfert aliqꝺ igeniū curatiōis. ⁊ ꝑpterea diligēter ē iue
stigāda dr̄ia iter vtrāqꝫ imaginationē ⁊ ab initio cura ꝯueniens
possit adhiberi. Sꝫ circa hāc partē nota q̄ꝫuis sint mlte spēs
cataracte ꝑter supscripta: Rasꝭ breuitati idulgēs tetigit solūmō
duas freqn̄ter eueniētes de oibus tn̄ supius actū ē plene. In
tertia pte ponit signa distinctiua iter vtrāqꝫ spēm .s. iter imagina
tiones q̄ sūt p cōitatem a stō ⁊ illas q̄ sūt p essentiā in oculo po
nēs q̄tuor signa distictiua. ꝑmū q: imaginatiōes p cōitatem a
stō sūt cōes vtriqꝫ oculo. Scꝺm q: multiplicant ⁊ augent in ho
ra fastidij .i. abominationis cibi .s. nausee ꝺuersionis ⁊ vomitꝰ
⁊ huiusmodi nocumētoꝝ stōi ex repletione ipsiꝰ ꝯuenietiū. Et i
hora male digōnis .i. corrupte aut diminute: In hora āt famis
⁊ laboris .i. inanitionis q̄ laborē sequit diminuūtur. Tertiuꝫ si
gnū ē q̄ si ꝑterierūt duo mēses aut ples .s. tres aut q̄tuor ꝺꝫ q̄
dic ipe Rasꝭ .2°. ꝯtinētis: aut .vj. ꝺꝫ q̄ dicit. A. Et nō fuerit i oclo
pturbatio supple visus existimādū ē has imagiatōes eē cā stōi
Quartū signū q: ꝯueniētes a cā stōi facile sūt curabiles p ex
hibitionē pilularū cochiarū educētiuꝫ materias a qbus pēdēt.

Sed forte ꝑstantius eēt in hoc casu exhibere hierā pigrā sim
plicem aut compositā. Modus tñ curationis istarũ sufficien
ter positus est ⁊ ex quattuor signis ꝯtrarijs cōcipe ꝙ sunt ꝑ eēn
tiam in oculo. Existimādũ est.s.iudicio verisimili non tñ cer
to:q̃zuis enim oīa signa arguētia imaginationes eē ducētes ad
aquā apparuerint:non tñ certe iudicanduz est nisi cũ hoc obfu
scatio in oculis ⁊ tenebrositas affuerit.nam qñq̃z imaginatiões
iste postq̃z inceperunt curanẽ absq̃z hoc ꝙ ꝑducant ad aquam:
aut nature aut medici bñficio ⁊c.Deinde cũ dicit. Almāsor

Cũ aũt hec passio in oculo ꝓpria fuerit prohiben
duz ē infirmo ne cũ vētosis minuat ex collo sangui
nem:nec ex brachio:nec comedat pisces:nec omnia
que humectare possũt. Venter vero frequenter sol
uēdus est ex pilulis cochijs. Et eger ex calefactiuis
⁊ desiccatiuis nutriēdus ē.idromel preterea in potu
est ei tribuēduz. Et in oculis sief de fellibus mittēdus.
Sief de fellibus q̃ proficit aque in principio ⁊ dilata
tioni pupille ⁊ eis qui post ocasũ solis nō vident ⁊ te
nebrositati visus que ē ex humore. Recipe fellis gru
is fellis sabot fellis hircini fellis ãcipitris fellis aq̃le
fellis perdicũ oīum siccorũ vnum aut plura sumãtur
quoq̃z de oībus.ʒ.x.istorum siccorum euforbij collo
quintide serapini oīum ana.ʒ.v.trita aggregētur ex
succo feniculi teneri ⁊ mittatur in oculum. Jo.Ar.

Ponit curam aque initiantis ex cuius curatione elicere po
tes tres gnāles itentiones supius declaratas.s.eũonem quā fa
cit non q̃dem phlebotomia aut ventosis ex eo ꝙ rarissime acci
dit in hoc casu ꝙ sit ꝯueniens sanguinis extractio: In q̃bus tñ
casibus accidit dictum est supius:sed cũ eũantibus phlegma ⁊
aquositatē sicut sunt pilule cochie nō vna vice s; sepi⁹ exhibēde.

Scđa intētio est regimē vite cũ calefacientibus ⁊ exsiccantib⁹
facilis digōnis nō vaporosis nec ꝓbentibus nutrimētũ grossũ
vnde abstineant a vino ⁊ bibant hidromel.i.aquam mellis.

Tertia itentio est cũ localibus ⁊ maxime cũ collyrio ex fellib⁹
cuius descriptionez ponit.s.℞.fellis saboth.i.varioli ⁊c.hoc tñ
collyriũ est acutũ valde:Unde ꝯsulo vt in ꝓmis leuiora tēptenẽ
de q̃bus statim diceẽ:sed q2.A.vnā expositionē Gentilis laudat
fel vipere ꝑm aliam vituperat s; credā ꝙ intentio eius fuerit lau
dare ⁊ nō vituperare: Attende septem ꝯditiones obseruādas
si volueris ipm applicare: Prima ꝙ eligaẽ fel vipere non vene
nose saltē extreme.s.talis qualē comedere possemus cui⁹ electio
tangiẽ quarto canoñ.fen.tertia capl'o de cura lepre: Scđa condi
tio est ꝙ tale fel misceaẽ cũ alijs medicinis frangētibus acuitatē
eius sicut dragantũ gũmi arabicũ ⁊ silīa ipm sit in parua q̃ztita
te. Tertia ē ꝙ corpus sit bene mundificatũ. Quarta ꝙ nō sit pu
er:sed deuenerit ad cōplementũ etatis vt tunice eius oculi non
sint multũ molles aut passibiles. Quinta ꝙ tunice oculi nō ha
beant aliquā vlcerationem nouā nec antiquā nec malā compl'o
nem ca.aut apostema nec aliā debilitatē accñtalem. Sexta ꝙ hō
nō sit multũ famelicus nec habeat corpus multũ inanitũ vt nō
trahaẽ intus aliq̃d fellis. Septima ꝙ cũ collyrizaẽ oculus habe
at os plenũ aqua vt si q̃d ꝑ foramina narũ resudet ⁊ igrediaẽ
os nō trāsglutiatur s; recipiaẽ in aqua ⁊ expuatur. Si g̃ tanta
sit spes in hoc felle vt dixit.A.ca.de debilitate visus ⁊ vt q̃dā re
ferunt se exptos fuisse administra obseruatis.vij.cōditionibus
suprascriptis. Fel ꝑm Rasim d; eē exsiccatum nō humidũ naz
resolutis partibus humidis remanet in reliquo fortior imꝑssio
vnde si nolueris tantā ipressionē melius ē vt eligaẽ humidum.
S; iam ꝑter medicinas Rasis ⁊ eas q̃ dicte sũt.s.in ca.de debi
litate visus ad resoluendũ humiditatē turbidā in oculo subiun
gam quasdā in hoc ca.ꝓprias. Ex Auic.ellice quattuor. Pria
est succus feniculi cũ melle ⁊ oleo debite icorporatis. Scđa ē al
cohol cũ semine alketen quod est vltimuz in resol'one vel in re
soluendo aquā alkretra existimo sclareā aliter dictā centrũ galli:
siue galli cristinā ⁊ gallientũ vulgari scarlosa. Tertia est caput hi
rũdinis adustũ cũ melle ꝯfectum. Quatta ē oleum balsami col
lyrizatum.A.ēt laudat odorē sansuci.i.maiorane ⁊ ꝑstantius ē
vt sit sicca. Ex glosa Rasis ellice hāc descriptionē. ℞.salis ar
moniaci opoponacis ana.ʒ.j.dissoluanẽ in lacte ficuũ. Gerar
dus de solo accipit fellis balsami ana.℈.ij.hellebori al.piperis
ana.℈.j.puluerizanda puluerizenẽ ⁊ misce cũ aqua distillatiōis
rafani. Mesue collyrizat cũ aqua rute mista cũ serapio aut cum
succo feniculi misto cũ felle hircino melle ⁊ serapino quod ē vlti
mũ. Sabor accipit fellis hircini exsiccati in vase eneo granoruz
lauri excorticatoꝝ ana.ʒ.v.serapini.ʒ.j.gũmi.ʒ.ß.misceanẽ cum
melle pauco ⁊ vrina pueri non polluti. Jesushali comēdat fel
vacce mistũ cũ assa fetida ⁊ pauco balsami. S; attende ꝙ i ocu
lo nō sit aliqua egritudo ꝓhibens hoꝝ acutoꝝ approximationē
sicut mala compl'o calidā vlcus aut apā. Et ex bona preparatio
ne ad resol'onem aque est vt ante hoꝝ administrationem hanelet
aliq̃s diu in oculũ patiētē postq̃z masticauerit semē feniculi aut
piper aut alleũ aut simile acutũ:postq̃z anelationem imediate sib
sequaẽ collyrizatio cũ aliquo de suprascriptis:aut fomētet ꝓmo
oculum cũ aqua decoctionis feniculi aut ifundat oculũ in aqua
ca.decoctionis feniculi in vase viridi:nec solũ ad hoc conferũt
exterius applicita:sed iterius sumpta sicut sunt ellectuaria dicta
supius in d̃bilitate visus ex humiditate turbida ⁊ ꝓpter grossitiē
spũum ⁊ sicut hec trazea quam ꝯsulit Thadeus. ℞.se.feniculi
anisi ameos silleris montani.ʒʒ.gariofiloꝝ cubebarũ pipis lon
gi nucis muschate radicũ chelidonie eufragie rute betonice asse
regie ⁊ silīum:fiat puluis miscendo cum zuccaro aut cũ sufficiē
ti q̃ztitate mellis:fiat ellectuariũ:nota tñ ꝙ si cataracta fuerit cho
lerica aut sanguinea ꝯueniunt ꝓ resolutiōe ipsius remissiora ca
lida tam exterius q̃z interius applicita. Et silr̃ diuersificanda
sunt medicamina ꝑm tempora anni ⁊ compl'onem corporis et
oculoꝝ: Et propterea posite sunt diuerse medicine. tu vtere his
que magis tuo proposito seruiunt.

Jam superest vt ponamus modũ deponendi ca
taractā cũ acu que deponenda nō
est nisi sit substātie mediocris ⁊ boni coloris:vt antea fuit dictũ.

Si ergo fuerit nimis tenuis ingrossetur cũ cibis ⁊ potibus ꝓ
bentibus nutrimētum grossum nō tñ caput multũ replentibus
ne cataracta augeatur. Conceduntẽ ergo in hoc casu pisces car
nes grosse rizum frumētum ⁊ similia igrossantia non multũ va
porantia:imo ēt in hoc casu si caput nimium repleretur eũandũ
est tam euacuationibus cōibus q̃z ꝓprijs:⁊ igrossata cataracta
sufficienter ꝓmissis eũonibus ⁊ etiam phlebotomia si propter
multitudinem sanguinis videaẽ opportuna ⁊ patiēte bñ dispo
sito tam ꝑm corpus q̃z ꝑm animam vt q2 nō sit tussiculosus:aut
habēs aliam egritudinem nec iracũdus aut habens aliud acci
dens animi molestũ:⁊ similiter oculo non habēte aliam egritu
dinem procedaẽ ad operationem postq̃z eger quieuerit ꝑ duos
dies post euacuationes suprascriptas:ipo tamē habente bene
ficium vētris quottidie aut naturaliter aut medicinali auxilio.s.
suppositorio aut ēt clisteri:ipso etiā iterim vtente dieta tenui: aut
saltē mediocri. Et si timeaẽ fluxus materie ad oculuz ꝑ partes
extrinsecas vt q2 alias sit cōsueta fluere approximeẽ fronti ⁊ tpi
bus aliquod stipticũ ex dictis in ophthalmia. Et tũc operator
ꝓparatis necessarijs.s.acu argētea:cui⁹ hec est figura. Et faldel
la cotti noui in albumine oui bene ꝯtuso isusa ⁊ aliqua petia sub
tili linea veteri circũdata q̃ silr̃ madefacta sit. ⁊ si videaẽ albumē
oui eē nimis tenax addaẽ parũ aq̃ rosacee qđ forte meli⁹ ē ne in
separatione dolorē faciat. ⁊ silr̃ fassia sit parata. Et sit tp̄s tēpera
tum sicut ver aut autũnus aut fiat tēperatũ artificialiter:neq̃z sit
vētosum aut nebulosum. Et sit luna decrescēs ⁊ non in ariete:
sitq̃z eger ieiunus nō multũ famelicus in loco claro ꝯstitutus se
dens sup vna bancha eq̃tando. Et opator sedeat sup eadem
altius aliquantulũ facie sua versa versus faciē egri. Et cũ cruri
bus suis amplexetur coxas egri:⁊ habeat sub pedibus ei⁹ duas
banchas vel duo scabella firmiter frixa q̃bus tpe opationis ini
ti possit ⁊ minister sit post egrũ stans rectus vt possit videre ope
rationem cuius pectori eger adhereat ⁊ teneat palpebram supe
riorem eleuataz cũ indice aut medio digito. ⁊ medicus iferiorē
palpebrā deꝓmat sinistrā cũ manu sinistra:dextrā cũ manu de
xtra ⁊ sic oculo aperto operator sufflet in eo ter aut quater poste

q̃z masticauerit feniculū vt ħa. motum cū calore recipiat ⁊ depo sitioni obediat: deinde pcipiat patiēti vt vertat oculū versus na sum ⁊ teneat ipm firmū: ⁊ tūc in noīe dei pmisso signo crucis in tromittat acum p mediū ɔiūctiue distāter a cornea p mediuz di gitum aut plus aut min⁹ ẜm oculi magnitudinē itornādo acum ⁊ pforādo itus donec penetret vueā: ⁊ imediate cū senserit acuz ēē in loco vacuo vertat acū versus foramē pupille ne aliquo mō tāgat crystallinā. Et caueat ne nimis itromittat acum: cōis eniz q̃ntitas ei⁹ qd̄ de acu itromittit̄ est q̃ntitas digiti parui. Et pptērea bonū ē vt in illa pte acus vſq ad quā debeat itromitti vel paruz alti⁹ sit aliquod signū fixum vt margarita aut file: vel sit in ea pte deaurata aut aliter colorata. ⁊ qñ videbis acum p corneā aut si nō videbis credis verisilr puenisse ad cataractā: qm̄ cū catara cta ē in foramine vuee aut iter vueā ⁊ corneā nō pōt videri acus q̃zuis acus pueniat ex directo foraminis vuee: lz q̄nq̄ p motuz acus videat̄ vmbra ei⁹. Si aūt cataracta sit post foramen vuee versus crystalloidē pūcta acus videt̄ clare cū ē ex directo fora minis: q̄z cadit pūcta acus iter cataractā ⁊ foramē vuee. Et tunc deponat ipsam trahēdo paulatim cū suauitate ad partē iferiorē ⁊ eam sic depositā teneat tanto tpe q̄ diceret ter pater noster: aut vnū miserere: deinde paululū acū trahat ⁊ videat si reſcēdat ⁊ si reascēdit iterū eam dponat totiēs q̄ iferius remaneat faciendo tamē oīa cū suauitate ⁊ cauēdo tactū crystalline aut tele aranee: ⁊ silr dilatationez vuee ⁊ pforationē cornee. Si aūt cataracta nō pōt deponi ad partē inferiorē q̄z forte adheret parti supiori de ponat ipsam ad partē supiorem aut. s. ad dextrā aut ad sinistraz in qua parte deposita qesc̄it. Et propterea dixit. A. q̄ medic⁹ an te depositionē dz experiri mouēdo cataractaz cū ɔpressione ad quā partem magis declinet ⁊ ad eam partē deponere ad quā vi sa est in motu suo declinare. Et tūc acum extrahat itornādo eaz sicut ipsam itromisit ⁊ tūc ad extollendā artem ostēde sibi aliqd̄ obm̄ ⁊ iterroga qd ē hoc vt circūstantes admirent̄ ⁊ magnificēt opus tuū. ⁊ pptērea bonū est vt oculus sanus sit coopertus an te opationem ⁊ nō solū propter hoc ſz propter alia. Tuti⁹ tñ est vt cū adhuc tenes acum in oculo ⁊ deprimis cataractā vt osten das obm̄ de quo dcm̄ est: deinde clausa palpebra suppone co tum q̄d antea pparasti ⁊ ligent̄ ambo oculi vt vnus aliū non mo ueat. ⁊ educat̄ caute ad lectū propinquū ⁊ precipiat̄ qes silentiū obscuritas ⁊ iaceat in lecto ſup ceruicem capite elleuato. ⁊ parū comedat ⁊ bibat aquā coctā: ⁊ comedat mollia nō idigentia ma sticatione sicut ptisana hordei: aut oua sorbilia ſz nō pma aut se cunda die: ſz tertia aut quarta ⁊ sic deinceps. Et vtat̄ regimine in frigidatiuo prohibēte apa ⁊ vſq ad quattuor dies nō mutet̄ ni si de tertio in tertiū aut saltē nisi singula die semel: ⁊ trāsactis q̄t tuor aut q̄nq̄ diebus singula die bis ſemp iponendo albumen oui cōquassatum cū pauca aqua ro. ⁊ sic fiat vſq ad nouē dies. Deinde paulatim redeat ad cibū ⁊ potū ⁊ opationes sibi cōsue tas paulatim illuminādo aerē in quo morat̄ ⁊c. Duo aūt sunt accñtia q̄ ſupuenire possūt q̄bus ē subueniēdū vnū. s. cū opera tio fit: alter post operationē. Primū cū opatio fit aliqd sangui nis pōt resudare corā pupilla q̄z forte pūgit̄ vuea aut cornea vt illū sanguinē omni tuo posse simul cū cataracta deponas: Aliter erit nouissimus error peior priore ẜm q̄ post depōnem aliquādo ſupuenit dolor: tū ex ophthalmia ſupueniēte tum ex vulnere qd̄ malignat̄. Cura ergo ophthalmiā cū fiet albo ⁊ reliquo regi mine ipsi⁹. vlcus ēt in pncipio cū fiet albo: ⁊ deinde paulatiz ad dēdo fiet de plūbo ⁊ reliquū regimē eius. Et tpe vehemētis do loris nō opz q̄ oculus teneat̄ vehemēter cōpressus: ⁊ si ſupue nerit pruritus q tñ sub dolore reponit̄ subueniat cū aqua ro. te pida qua nō sufficiēte aliqd tutie pparate ei addat̄ ⁊ tādē si mul tum molestat cū iam securi fuerim⁹ ab apate iponatur collyriū nostrū ſupraſcriptū in ca. de pruritu ⁊ rubedine palpebrarum.

Aliqui tñ ex grecis antiq̄s vt recitat Albucasis ⁊ A. faciebāt foramē subtus corneā qd̄ forte meli⁹ ē facere in ɔiūctiua cum acu canulata vt sugēdo extrahāt cataractā: q̄ opatio est inconue niens nisi aliq̄bus obseruatis ɔditionibus. Prima vt aqua ipa sit citra vueā ⁊ nō vltra. Scd̄a q̄ illa aq̄ sit fluxibilis nō ɔfirmata ⁊ q̄ h̄ opatio fiat paulatina ne fiat̄ albugine⁹ exhat̄. ⁊ hec ē ppria cura sanieī retro corneā. Multa h̄ dixi i ca. q̄z cōit̄ ē male cognitū.

Capitulum de noctilopa.

Noctilopa sequibare amicalopes. Subera ti: Asse. tenebrositas sūt termini synonymi significantes hanc dispōnem de qua diuer si auctores sub his diuersis noībus determināt ab Aliebate no no terapēutice. xiij. ca. dicitur sequibare a Rasi. ix. continētis: asse ab. A. ⁊ Rasi noctilopa quasi noctis passio siue visus obscuri tas. Et diffinitiue est actio diminute lesa ita vt euanescat visus in nocte. i. in obscuro ⁊ videat in die. i. in claro ⁊ debilitet̄ in fine ei⁹. Et ecōtra aliar glaucosis egilops sileua sunt termini synonimi significantes dispōnem noctilope ɔtrariā: glaucosis q̄dē q̄z acci dit h̄ñtibus oculos glaucos: sic eniz appellat̄ gnto de gnātione aialium scd̄o ca. ⁊ tertia aphorismoꝝ vltimo aphorismo. Et est actio diminute lesa vt nō videat in die ſz in nocte qd̄ non ē abso lute itelligendū: vt nullo mō videat in die ſz diminute cū nō pos sit tenere oculos aptos ad lumē multū tolerare nec econtra q̄ vi deant in nocte pfecte: sed nō ita ipediūt̄ in nocte sicut in die in cōparatione ad oculos sanos siue tēperatos imo forte melius vidēt in die q̄z in nocte sicut ēt nō ē intelligendū de noctilopa q̄ nullo mō videāt in nocte ſz q̄ meli⁹ in die q̄z in nocte in cōpara tione ad oculos sanos: q̄z q̄z defendi possit q̄ aliq̄s noctilopus meli⁹ videat in loco lucentissimo ⁊ melius toleret aspectuz solis q̄z oculus tēperatus. ⁊ silr aliq̄s aliarticus meli⁹ videat in nocte q̄z oculus tēperatus. Ex quo tñ nō ſeqtur q̄ visio absolute sum pta sit pfectior in egro aut distēperato q̄z in sibi sano aut tēpera to: Sz bene visio respectu determinati obiecti aut mediȷ aut bre uiter cum circūstantiȷs q̄busdam limitata nō absoluta. Et ex his diffinitionibus iferre possum⁹ q̄ he dispōnes. s. noctilopa ⁊ aliar non sunt egritudines ſz accidentia egritudinum a quibus imediate pendent ⁊c.

Species harum dispōnum sunt. aut q̄z he opationes sunt multū lese. aut parū. i. q̄ iste dispōnes p ter naturales sunt remisse aut itense sunt recentes aut chronice sunt per essentiam in oculo aut per cōitatem lz omnes iste ipro prie spēties appellande sunt.

Cause harum dispōnum lz plurime sint ad hūc tamē mo dum vnitatis reducunt̄ q̄z cā imediata ⁊ adequa ta noctilope est reqſitio multi luminis ad visionē cū hoc q̄ ocu lus pōt ipm tollerare. Et ecōtra cā imediata ⁊ adequata aliar est reqſitio nō multi luminis ad visionē cū hoc q̄ oculus nō po test multū lumē tolerare. Et ex hoc ſeqt̄ q̄ illi q̄ nihil vident nisi lumē magnū q̄zuis nō possint nisi lumē magnū tolerare sicē h̄ñtes vlcus in cornea ⁊ q̄bus vuea egredit̄ nō sūt dicēdi aliar tici sicē ecōtra neq̄ sūt dicēdi. s. noctilopi q̄ nihil vidēt nisi lumen q̄zuis multū lumē tolerare possint vtraq̄ eni ē visio colox: lz di minuta. Cause aūt noctilope ⁊ aliar ēt sumunt a trib⁹. s. aut a tunicis oculi. s. cornea vuea ⁊ tela aranea aut ab humorib⁹. s. al bugineo ⁊ crystalloide aut spiritib⁹. A cornea q̄dez cū ē nimis grossa aut nō bene puia. He. n. dispōnes sūt cause noctilope sicē ɔtrarie sicut nimia tenuitas cū plurima puietate sūt cause aliar. Nimia aūt grossities cornee ẜm plurimū ē ex multa humidita te siue ex tpe siue ex gnātione ɔtracta. Et ecōtra tenuitas cornee ē ex siccitate ẜm plurimū. Ipuietas aūt cornee pōt seq̄ ex gen⁹ male complōnis ⁊ multas ēt alias egritudies de q̄bus oībus ample dcm̄ ē in ca. de debilitate visus. Uerū vlcus ſupficiale lz faciat corneā ipuiā ē q̄nq̄ cā aliar oculo nō potēte mltū lumē sustinere cū hoc tamē q̄ nō sit ita ipuia vt nō possit videre qd̄ etiam fere accidit in omni ophthalmia. Heedez cause noctilope ⁊ aliar sumūtur ex dispōnibus tele aranee vt de cornea dictū est ex vuea q̄z aut ē nimis nigra reddens totū oculum obscuruz ⁊ est cā noctilope aut ecōtra parū nigra reddens totū oculū glau cum ⁊ est cā aliar. Similiter si foramē eius sit multū strictū siue nāliter siue preternaturaliter est cā noctilope. ⁊ econtra si nimis latum est causa aliar. q̄z q̄z constrictio pupille nālis sit causa vt melius videat in claro ⁊ obscuro q̄z pupille dilatatio cōparādo tamen vueā ad reliquā melius videt habēs pupille ɔstrictionez in claro q̄z in obscuro. ⁊ ecōtra habens dilatationem pupille. Ab albugineo vo cum est multus in q̄ntitate aut nō bñ peruius est cā noctilope sicut contrarie dispositiones sunt cause aliar.

Causa aũt multiplicans albugineũ ẜm plurimũ est humidi/
tas.s.cũ p̃sentia materie sanguinee aut phlegmatice sicut cã pau
citatis est siccitas sicut accidũt conualescentibus ⁊ qui passi sunt
longas egritudines:vñ in his oculi efficiuntur glauci ⁊ ipsis ad
sanitaté redeũtibus multa hũiditate reassũpta efficiunt nigri ⁊c.

Cause aũt impuietatis albuginei dicte sunt.s̃.in ca.de debili
tate visus et caplo de imaginationib⁹. Ex crystalloide vo q2 si
fuerit magna ⁊ multũ lucens aut versus supficiem oculi ẽ causa
aliar. Cõtrarie dispõnes sunt cãe noctilope. Ex spiritibus vo
q2 si fuerint multi grossi aut turbulẽti sunt cã noctilope: cõtrarie
dispõnes paucitas:subtilitas cũ claritate sunt cã aliar. Unam
cãm noctilope scribit Jesushali.s.nimius aspect⁹ solis ⁊ rerum
albarũ sicut accidit iter agẽtibus in niue.⁊ ecõtra longa mora in
tenebris ẽ cã aliar q2 totũ resoluit in grossitiẽ ⁊ subtilitaté pauci/
taté ⁊ multitudiné vnioné ⁊ disgregationé spũuz:⁊ ẽt assuefactio
nem q̃zdam:virtutes enim nãles necessitaté aliquã assumentes
fortius operant. Et ex his iam apparet solutio multoꝝ pble/
matum. Primũ ppter qd hñtes oculos nigros sunt frequen
tius noctilopi.⁊ hñtes glaucos ⁊ varios sunt freqntius aliartici
Scdm quare aliq exñtes in claro bene vidẽt in obscuro: aliqui
male.⁊ econtra aliq existentes in obscuro bene vident in claro:
aliq male.aliq bene vtroqz modo.aliq male vtroqz modo q̃zq̃z
omnes exñtes in obscuro melius videant in claro q̃z existentes
in claro videant in obscuro. Tertio quare habẽtes multitudiné
coloꝝ in oculis suis sunt apti ad noctilopam:⁊ silr anfractuosi
l oclis suis vt dic.A.p anfractuosos itellige oẽcos l qb⁹ apparẽt
quedã pfunditates obscure:hec enim arguũt aut paruã peruie
tatem humoꝝ:aut tunicarũ aut grossitiẽ ⁊ turbulẽtiã spũum cuz
paucitate. Quarto q̃re oculi eminẽtes sunt proni magis ad aliar.
ecõtra ꝯcaui ad noctilopam. Cause aũt noctilope ⁊ aliar per
cõitatem a sto capite ⁊ toto corpore sumunt sicut dictũ est in ca.
de debilitate visus:⁊ ca.de imaginationibus. sz certe nõ causant
noctilopã neqz aliar nisi iducendo nocumentum per essentiam
in oculo de quibus sermo p̃cessit aut ipsa augendo.

Signa aũt noctilope ⁊ aliar ⁊ spẽrum ⁊ cãrum earũ siue
sint p essentiam siue p cõitatem siue corporee si/
ue p̃mitiue sumunt eodẽ mõ sicut in debilitate visus dictũ est;et
nõ imerito.he eni sunt spẽs debilitatis visus:imo fere ex eisdez
causis pueniunt ex quibus visio de longe ⁊ non de ppe ⁊ econ/
tra proueniunt.

Pronostica aliar ꝯsequens subtilitaté spũuz ⁊ pau
citatem ⁊ cãs inaniẽtes ẜm plurimum
deterior ⁊ min⁹ corrigibilis ceteris parib⁹ q̃z noctilopa ꝯsequẽs
dispõnes ꝯtrarias tã aliar q̃z noctilopa ꝯsequẽs nocumẽta tele
aranee ⁊ crystalloidis raro vel nunq̃z sunt corrigibiles. Nocti
lopa ꝯsequẽs constrictioné foraminis vuee p̃ternãlem ẽ magis
timẽda q̃z aliar.consequẽs eius dilatationé preternãlem ⁊c. Sz
tũc circa hoc dubitat. Utrũ hõ p aliquã dispõnem nãlem aut p̃
ternãlem posset videre in vmbra ⁊ tenebris. Et arguit q̄ nõ: qa
sine lumine nõ ꝯtingit videre:igit qõ falsa p parte affirmatiua tz
ꝯña ⁊ assumptũ ẽ phi ⁊ Cõmẽtatoris scdo d̃ aia cõmento.lxvij.
Preterea Auerrois in cõmento de sensu ⁊ sensato dicit lux nõ ẽ
in oculo p nãm oculi:sz itrat ipm ab ex̃. Et si iesset ei de eius nã
tũc in obscuro videret. In ꝯtrium ẽ.A.ca.de aliar tertia tertij. et
ꝯfirmat q2 q̃dã aialia vidẽt in tenebris sicut leones serpẽtes gat
te buffones ⁊c.vt dicũt phi ⁊ docet expientia:g̃ ẽt hõ p aliquam
dispõnem poterit videre in tenebris:tz ꝯña q2 hõ q̃dã virtualita
te cõtinet factiões ⁊ pfectiones oĩum aialium vt ingt Aris.in li.
ad Alexãdrũ ẽt q2 videm⁹ in hoie fieri mirabiles trãsmutatiões
ex mltis egritudinib⁹.vt.A.p̃ma tertij ⁊ Ga.tertio iterioꝝ.⁊ Ar.
xxx.pblematũ.pblemate p̃mo. Ingt.n.q̄ ex melãcholia qdã fa/
cti sunt quodã mõ diuini vaticinãtes ⁊ futura p̃dicentes ⁊ exem
plificat de sibilla ⁊ bacade. Et qdã facti sunt poete sic Malathe
us siracusanus:⁊ recitat cõciliator ibidẽ se habuisse a medico fi
deli q̄ quedã mulier illiterata dũ eẽt melica latinũ cõgruũ loq
bat qua sanata locutio illa lrãlis euanuit ⁊ multa ẽt silia in nris
tpibus referunt q̃ certe mirabiliora vident q̃z q̄ hõ videat in te
nebris. Et nouissime nostris tpibus fuit padue quedã mulier
noiata angariel de qua mirabilia predicant. Pro solone hui⁹
qõnis premittendũ p̃mo q̄ medici p vmbrã itelligũt mediũ di/
minute illuminatũ sicut ẽ in nocte.p tenebrã vo mediũ oino lu/
ce priuatũ. Philosophi aũt qditates rerũ pprias idagantes p
tenebrã itelligunt luminis p̃uationem ⁊ p vmbrã tenebrã remis
saz:tenebra eni lumini p̃uatiue opponit:vñ nõ gradus luminis
est tenebra ifinita:reliqui vo gradus luminis iter gradũ infinitũ
⁊ nõ gradum habẽt tenebrã admistã. Ad ppositum credo tenẽ
dum eẽ nullũ aial posse videre in medio summe illuminato:visi
bile enim tãte excellẽtie cuiuscũqz aialis visum corrũperet: imo
ẽt neqz in medio multũ propiuquo illi quod sũme illuminatũ ẽ.
Inter aialia tñ est dña: Quedã enim sunt lumẽ itensum toleran
tia:sicut.s.aqle vultures ⁊ silia.⁊ multo itensius q̃z hõ. Et sicut
tolerãt lumẽ itensius q̃z hõ: Ita vidẽt magis de longe lz forte d̃
prope ⁊ obiecta minima melius videat hõ:⁊ silr in vmbra siue ĩ
lumine remissiori meli⁹ videret hõ q̄ huiusmodi aialia.qd totũ
puenit ex grossitie maiori spũum visibiliũ ⁊ humoꝝ in his aia/
libus q̃z in hoie:imo dĩ q̄ vultures vidẽt cadauera distantia p
qngenta miliaria. Quedã sunt aialia melius vidẽtia in obscuro
q̃z hõ:imo vidẽtia in medio oino lumine exteriori p̃uato : sicut
leones serpẽtes gatti lupi buffones:lz nõ oino videãt sine lumi
ne:habẽt enim lumẽ itrinsecum qd est lumẽ crystalloidis ⁊ con
sequẽter spũum visibiliũ q generant ex spiritibus aialib⁹ in cry/
stalloide quod lumẽ ẽ adeo itensum vt illuminet mediũ sibi pro
pinquũ:⁊ facit vt colores sibi ppinqui potẽtia visibiles actu vi/
deãtur. Et hec aialia optime vidẽt de prope ⁊ obiecta minima si
bi propinqua ⁊ multo meli⁹ q̃z hõ lz forte in claro ⁊ d̃ longe me/
lius videat hõ q̃z hec aialia qd totum prouenit ex maiori subtili
tate spũum cũ claritate in his aialibus q̄ in hoie. Et silr ex ma/
iori peruietate humoꝝ ⁊ tunicarũ ⁊ maiori peruietate ⁊ claritate
crystalloidis. sunt aũt q̃dã aialia q̃ neqz in claro neqz in medio
multũ obscuro vidẽt sicut vespertiliones qd prouenit ex pauci/
tate spũum cũ pauca claritate ipsoꝝ.⁊ silr crystalloidis lz forte
satis mediocres sint in grossitie ⁊ subtilitate ⁊ hec male vidẽt de
longe ⁊ de prope sicut ⁊ hoies q habẽt paucos spũs visibiles ⁊
male claros. Ad propositũ g̃ cũ querit.vtrũ hõ sine lumine ex
teriori possit videre p aliquã dispõnem nãlem aut preternãlem:

Tenẽdum ẽ q̄ nõ vt existimo q̃zq̃z Gentilis ꝯtrium arbitret.
nã frustra ẽ illa potẽtia que nunq̃z reducit ad actum nunq̃z aũt
ẽ auditũ neqz visum neqz scriptũ q̄ hõ sine lumine exteriori vi/
deat ⁊ suas posset exercere opationes in tenebris. q̃zq̃z aliq in
medio multum remisse illuminato videãt habẽtes.s. subtilitaté
spũum ⁊ humoꝝ cum claritate ⁊ magna peruietate. ⁊ si cũ hoc
habẽt multitudiné spũum visibiliũ bene vident in claro ⁊ in ob
scuro.⁊ bene de prope ⁊ de longe. Et si qs instaret qd prohibet
ẽt silem dispõnem in oculo humano repiri in crystalloide.s. val
de lucente:⁊ consequenter spũs visibiles in ea genitos ita luci/
dos sicut in aialibus suprascriptis:nã certum ẽ crystalloidé hu
manã eẽ lucidam ⁊ eius luciditaté posse itendi:⁊ certuz ẽ q̄ ma
gis ⁊ minus nõ variãt speciez. q̃zuis enim crystalloides huma
na fieret ita lucida sicut crystalloides serpẽtis vel leonis siue a
natiuitate siue ex tpe nõ propter hoc desineret eẽ humana neqz
mutaret spẽm:q2 hec dispositio nõ est essentialis illis spẽbus q
bus inest:neqz forma specifica aut proprietas in sequẽs spẽm
sic enim eẽt propria vni spẽi ⁊ non cõis tot spẽbus. Amplius
dicit.A.q̄ aliartici vidẽt in tenebris ⁊ vmbra:⁊ nisi sit supfluus
p tenebras itelligit mediũ oino lumine carẽs. Ad hec respon
detur ad p̃mum dĩ q̄ sicut oĩum natura constãtium determina
tus est numerus magnitudinis ⁊ augmẽti secũdo de anima.sic
oĩum natura cõstãtium determinatus est terminus intensionis
quãuis neqz magnitudo maior aut minor neqz intensio maior
aut minor varient speciem.⁊ consequenter dicẽdum q̄ lumino
sitas illa non est forma essentialis neqz specifica improprietas
vni speciei propria: Sed est forma accidentalis insequens cõ
plexionem ⁊ modum mistionis pluribus speciebus cõmunica
bilis sed non speciei humane. Simili enim argumento posset p
bari odoratũ hominis posse intẽdi ad gradũ odoratus canis
⁊ similia que satis reputantur absurda. Sed iam restat vt re/
spondeamus ad argumenta in oppositum. Et quia omnia ar
gumenta tam ante oppositum q̃z post adducta aliqualiter ten/

dunt ɔtra determinationē q̄onis: ad oīa est rn̄dendum. Ad p̄mum igit̄ cū dr̄ q sine lumine nō ɔtingit videre: ɔcedit̄ sꝫ aīalib⁹ de q̄bus. s. sufficit itrinsecū sine extrinseco: homini vo p̄ter itrinsecum reqrit̄ extrinsecū. Et ad Auerroim in de sensu ꝛ sensato cū dr̄ q lux nō est in oculo p nām oculi itelligit de oculo humano ꝛ plurimarū sp̄erum nō de oī oculo. ꝛ itelligit de luce sufficiēte ad visionē sine lumine extrinseco: Certū ē eni q tā in oculo humano q̄ꝫ ceteris inest lux. s. p nām sꝫ q̄busdā sufficit ad visionem lumē itrinsecum. q̄busdā vo non: quoꝝ aīalium diuersitas a nobis facile cōprehendi pōt: nā illa aīalia quoꝝ oculi adeo in tenebris lucent vt a vobis videri possint ꝛ nō solū oculi sꝫ os ꝛ caput ꝛ mediū sibi ꝓpinquū p̄nt in tenebris vider̄. Et quāto plus de medio sibi ꝓpinquo illuminātꝰ tāto meli⁹ in tenebris videre p̄nt. ꝛ si instet̄: ergo ēt obiecta eoꝝ lumīe illuminata ꝛ ad tātam distantiā deberem⁹ videre sicut ip̄a. Dicit̄ q aliqua videtur sꝫ nō oīa nec ad tantā distātiā cū minima illuminatio ꝓpter suorū oculoꝝ disp̄onē sit eis sufficiens ad visionē nō hoī. Ad argumēta post oppositū rn̄detur ad auctoritatē. A. in ca. de aliar. dr̄ q p tenebras itelligit mediū remisse illuminatū sicut in nocte valde obscura: sꝫ p vmbrā itelligit mediū obscurū magis tn̄ illuminatū: sicut ē imediate post solis occasum. Ad scd̄m dr̄ q hō s. virtualitate quadā ɔtinet factiones oium aīalium. i. q quicqd faciūt cetera aīalia nāli istinctu hō virib⁹ sui intellectus ꝛ aliarum potētiarū aīe quoadiuuātib⁹ organis corporeis facere pōt. Sicut eni q̄dam aīalia in aq̄s natāt ꝛ degūt silīr hoīes ex idustria in aq̄s natāt: ꝛ pisces capiūt ꝛ merces nauib⁹ hincide ferūt. Et si aues p aerem volāt silīr ꝛ hoīes p artē ꝛ saraceni colūbis vtūtur ad portādū lr̄as subito ad loca ' distātia. Ex his itaqꝫ ꝛ silibus ɔcludi pōt q hō virtualitate quadā cōtinet factiones oium aīalium. Ad tertiā rōnem arguētē mirabiliores effectus eueni re in q̄busdā egritudinib⁹ marie in mania ꝛ melia q̄ꝫ vt hō videat in tenebris. Cōcedit̄. sꝫ vlterius dr̄ ɔformiter loquēdo ꝫm fidem q hi⁹ effect⁹ nō solū in vim egritudis ꝛ cās resoluēdi sunt nāles: sꝫ in cās sup̄naturales. s. in demones aut angelos q cum aīa humana coniungunt̄. Cui opinioni ɔsentit. A. p̄za. tertij ꝛ quarta sexti nāliū. Et de sybilla Eritea tenet̄ de xp̄o ꝓphetasse fiūt aūt ꝓphete ex ɔiūctione sup̄ioris itelligentie cū aīa humana vt. A. loco sup̄rascripto: q̄ꝫ q̄ꝫ astrologi hos effect⁹ in cās celestes referāt vt apparet in centilogo ꝛ tertio quadripartiti. De bachide aūt multa poetice referunt q̄bus nō leuiter credēdū ē: Et forte Aris. xxx. ꝓblematū ꝓblemate p̄mo multa de his poetice locutus ē q̄ꝫ q̄ꝫ visus sit hos ꝛ siles effectus aut in melācholiā aut in ebrietatē resoluere oñdens p longum ꝓcessum ex melācholia ꝛ ebrietate oīno siles effectus ꝓuenire. De Malatheo aūt siracusano q postq̄ꝫ maniā icurrit factus ē poeta: Dicit̄ q nō est in cōueniens aliquē ꝓpter maniā fieri acutioris itellectus ꝛ saltem in aliqua re determinata meli⁹ speculari q̄ꝫ in sanitate humiditate cerebri resoluta: q̄ antea vires itellectus obtūdebat: sicut ꝛ superius de intētione Aris. ꝓcessum ē aliquē oculū ophthalmicum acuti⁹ videre q̄ꝫ ip̄m sanū: sic ꝛ malatheus siracusanus fact⁹ maniacus numeratus ē iter poetas: cū antea ad poesim hebetiorē habuerit itellectū. lꝫ nō credēdum sit ip̄m ante maniā oīno poesis in expertū fuisse: sic. n. miraculosum fuisset ꝛ in cās sup̄ nāles resoluēdū. Eodē mō ꝛ in ꝓposito nostro ɔcedo aliquē aliārenꝫ melius videre in tenebris q̄ꝫ ip̄emet anteq̄ꝫ aliar icurrisset non tn̄ posse videre oīno sine lumine exteriori p aliquā disp̄onēꝫ aut ex tpe aut ex natiuitate acq̄sitam nisi sup̄nāliter q̄ eni fecit videre cecū natū poterit facere q hō videat sine lumine exteriori. Et ex his iam manifestū ē q̄d ad cetera rn̄dendum sit: Si. n. vera sint q̄ medicus fidelis retulit Petro de ebano de muliere illa q̄ p̄us illiterata facta maniaca ɔgrue loquebat̄ qua sanata locutio litteralis euanuit: manifestū ē ip̄am fuisse demoniatā: silīr ēt dico de muliere patauina q̄ iō angariel noīata ē a noīe demonis a quo verabat̄. Sꝫ cōsulo tibi vt in silibus nō facile credas: hoīes eni plerūq̄ꝫ sunt mēdaces ducti quadā auiditate magna ꝛ inusitata p̄dicandi. Ego eni cū. A. xxv. annis citra fuerim diligēs hoꝝ inquisitor nōdum vidi aliquos effect⁹ quos nō potuerim in melācholiā referre: Et ēt Petrus de ebano q fuit diligēs oium rerū iuestigator nō dicū se hec mirāda vidisse sꝫ audiuisse. Et forte Aris. cū multā talia audiuisset ꝛ nō vidēs tpe suo aliqd q̄d non posset in cās nāles resoluere: iō oīa talia in ebrietatē ꝛ melācholiam resoluebat vt in longo ꝓcessu pꝫ tertio ꝓblematū ꝓblemate p̄mo ꝛc. Excusamur a ꝓsequēdo curam noctilope ꝛ aliar ꝫm oēs earum cās pp ea q̄ dicta sunt in ca. debilitatis visus cui⁹ curam ꝓsecuti fuim⁹ ꝫm oēs eius cās ꝛ sp̄es: Est nāqꝫ manifestuꝫ q noctilopa ꝛ aliar sunt sp̄ēs debilitatis visus pēdētes fere ab eisdē causis a q̄bus pēdet visio de longe ꝛ nō de ꝓpe: ꝛ silīr de ꝓpe ꝛ nō de longe: vñ hic ɔstringimus curā noctilope solū ꝓuenientis pp humiditatē turbidā in humorib⁹. ꝛ pp sp̄ūs grossos ꝛ turbulētos cui⁹ cā remotior pōt eē ꝛ ē sepe humiditas corporis sup̄flua: aut alicui⁹ mēbri oculo cōicantis maxime stōi: aut capitis ꝛ ponā ēt curā noctilope ꝓpter longū aspectū rerū albaruꝫ ꝛ lucentiū ꝛ silīr ex paucitate sp̄ūum ꝛ subtilitate cui⁹ cā remotior ē sepe siccitas corporis sup̄flua aut alicui⁹ particule oculo cōicantis. ꝛ silīr curam aliar. s. ꝓpter longam morā in tenebris ꝛc.

Cura itaqꝫ noctilope ꝓpter humiditatē sup̄fluā turbidam in humorib⁹ oculi: ꝛ ꝓpter grossitiē ꝛ turbulētiā sp̄ūum si sit non solum p essentiā in oculo: sꝫ ēt p cōitatem exigit istas itentiones de q̄bus dictū ē in d̄bilitate visus a sili cā quas huic ca. accomoda vnā tn̄ hic ꝓsequar. s. resolōnem hūiditatis humores oculi turbidātes ꝛ igrossantis: nec nō resolōnem vapoꝝ sp̄ūs igrossantiū ꝛ turbidātiū cū localibus huic disp̄oni ꝓp̄ijs. Et quia Rasis ponit in hoc ca. plures medicinas huic disp̄oni proprias ideo capl'm Rasis exponam⁹ p̄us: deinde p̄ter medicinas Rab alias subiūgamus ꝛc. Almansor.

a Ꝺ hoc vtile existit ep caprinū scindere ꝛ ponere super vnā sectionē pip longū ꝛ cooperire ip̄sū ex alia sectione pipe longo in medio existēte: deīde ponere ip̄suꝫ in furno ꝛ dittere ip̄sū donec assetur ꝛ desiccet: q̄ facto pip lōgum q̄d in medio erat sumat̄ ꝛ bñ terat̄ cū pauco muscho: dinde ex liq̄re qui ex epate assato expressus fuerit aspergat̄ ꝛ siccet̄ ꝛ in oculo mittat̄: aut fel caprinū cū melle mistū in cottima sup ignē misceat̄: dinde radi⁹ in eo illinit̄ imittat̄ in oculū. Q̄d āt ad hoc magis valet ē vt fiet de fellib⁹ in oculū mittat̄. Si āt hec nō suffecerit vēter soluatur ꝛ sanguis ex duab⁹ cephaleis ꝛ ex frōte minuatur ꝛ regimen subtilietur. Jo. Ar.

Diuidit hoc ca. in quattuor partes. Jn p̄ma ponit vnā medicinā. Jn scd̄a ibi. Aut fel caprinū. pōit aliā. Jn tertia ibi. Quod aūt ad hoc. ponit tertiā. Jn quarta ibi. Si aūt hoc non. ponit. qd agendū sit his localib⁹ nō sufficiētibus. Primū est vt eper caprinū scindat̄ p mediū ꝛ meli⁹ ē vt in eo fiant plures scissure ꝛ in medio scissurarū ponat̄ piper longū grosso mō cōtusū ꝛ bñ iungant̄ partes adiuicē ꝛ assetur in furno tādiu donec sit bene coctū nō sit tn̄ exsiccatū quo facto pip longuꝫ q̄d erat in medio sumat̄ ꝛ subtilissime terat̄ ꝛ misceat̄ cū pauco musco q̄d sit sbsexcuplū aut suboctuplū ad pip deide hic puluis cū succo q ex epate assato exprimit̄ misceat̄ optime in modū collyrij icorporādo ex quo collyrio ē aliqd in die saltē quater in oculo iponendum. Hoc q̄dem collyriū calefacit exsiccat ꝛ resoluit humiditatē ꝛ vapores humores ꝛ sp̄ūs subtiliat oculū cōfortat sp̄ūs ꝛ humores illustrat: magis tn̄ cōforme est menti Rasis: vt hic puluis postq̄ꝫ cū liquore epatis hircini cōspersus siccet̄: ꝛ in oculū mittat̄. epar enim caprinū siue hircinū quocūq̄ modo administratū cōfert in hac disp̄one sua occulta ꝓprietate siue postq̄ꝫ assatū est aut elixatum comedat̄ ꝛ p̄cipue cū aliq̄bus i hac disp̄one ꝓp̄ijs sicut est pip longū sal indū eufragia semē feniculi siler montanū ꝛ similia siue dū assetur aut elixet̄ noctilopi suffumigent̄ puluis siue collyriū mō sup̄rascripto ordinatū oculo iponat̄. Sꝫ dr̄ q eper hirci magis cōfert viris capre vo mulieribus. Et silīr vt refert A. epar leporis est in hac disp̄one ɔueniēs silīr ꝓparatuꝫ. Scd̄a medicina Rasis ē vt fel caprinū cū melle. s. mistū in curcūa vel i aliquo vase simili sup ignē misceat̄ donec bona fiat mistio: ꝛ stilus in cui⁹ extremitate sit aliqd cotti isto medicamine illinit⁹ ponatur in oculo. Tertia medicina ē collyriū de fellib⁹ in p̄cedēti

ca. a Rasi positū. In vltima pte dicit Ras ꝙ si hec nō sufficerēt věter soluat ⁊ sanguis ex duab⁹ cephalicis ⁊ frōte minuatur ⁊ regimē subtilietur dās p hec verba ītelligere tres ex intētionib⁹ positis in ca. de debilitate visus. s. euōnem perficiendā taʒ phlebotomia qꝫ pharmatia diuersioneʒ ⁊ debiti regiminis ordinationē. Causa āt quare aliquādo sola localia ad curam sufficiūt est q͛ humiditas hec aut hi vapores sunt per essentiā in oc'lo non aliunde cōmunicati ⁊c. Cum autē materia aut vapores aliunde cōicantur. s. a stō cerebro aut a toto requiruntur ꝑter localia itentiones que ordinate in ca. de debilitate visus posite sunt ⁊ sunt. v. s. euō cōplenda per phlebotomiā vtriusqꝫ cephalice si sanguis fuerit in causa ⁊ fuerit noctilopa vtrisqꝫ oculis cōis ⁊ cōplenda ēt per pharmatiaʒ si aliꝗ hūores fuerint in cā.

Scđa est diuersio quā Rasis per phlebotomiaʒ vene frōtis dedit itelligi. Et tu supple oīa genera diuersionum de quib⁹ in ca. de debilitate visus lōgo sermone actuʒ est. Tertia est mēbri cōicantis regimen sicut ibidē dictuʒ est ⁊ oculi cōfortatō ne recipiat. Quarta est humiditatis in oculo existētis resolutio aut per angulos lachrymales educitur ipsorūqꝫ humorum ⁊ spirituum subtiliatio ⁊ illustratio. Quinta est debitū regimē sex rerum non naturaliuʒ ⁊ annexorū sicut ibideʒ longo sermone positum est ⁊c.

Cura autem noctilope ꝓpter grossitieʒ spirituū ⁊ turbulentiam exigit duas intētiones generales de quib⁹ in debilitate visus actuʒ est quarum vna est sanguinis subtilis ⁊ clari generatio qui est materia spiritus. Altera est ipsorū spirituum subtiliatio ⁊ illustratio que equaliter cōpleri dēbeant ⁊ cū quibus ibidē sufficienter dictū est. Illuc ergo recurre. Sed nota ꝙ. A. ⁊ Mesue approprīāt in hac dispositione vinum vetus purū vinosuʒ ante cibum. s. per mediā horā aut vnaʒ horaʒ iā perfecta cibi precedētis digestione ⁊ iaʒ perfectis euōnibus ⁊ diuersionibus de quibus sermo precessit ⁊ sit in pauca quātitate. s. duarum. ʒ. aut circa. hoc eniʒ datur ad spiritus ⁊ humores subtiliandos. Et si exhiberetur imediate post sūptioneʒ alicui⁹ electuarij aut pulueris in hac dispositione proprij de quibus in debilitate visus ꝓpter humiditatē turbidaʒ ⁊ ꝓpter grossitiē ⁊ turbulentiaʒ spirituū actuʒ est ꝑstātius. Et posset exhiberi ēt per tres horas ante cibū aut plures dūmodo esset perfecta digestio cibi precedētis loco huius posset exhiberi vinū artificiatuʒ in illo capitulo descriptū. Nota scđo ꝙ Mesue in noctilopa prouenięte ex multitudine sanguis facta phlebotomia ex cephalica precipit phlebotomiā venarū lachrimalium. i. que sunt in lachrimalibus domesticis ad euacuādū causaʒ cōiunctam. Similiter sanguinē extrahi ex venis nariuʒ aut cū sanguisugis aut cū istrumēto facto ex setis porcinis aut cū fustibus herbe que sanguinaria vocatur vbi tamē hec duo fieri debēt ꝑus sanguis ex naribus ē prouocādus dinde ex angulis lachrymalib⁹ ex quibus eliciūtur tres intentiones. s. euacuatio diuersio ⁊ cāe cōiuncte remotio. Quarta autē intentio. s. humiditatis ⁊ vaporū resolutio ⁊ humoruʒ ⁊ spirituum subtiliatio ⁊ illustratio ꝑficitur nō soluʒ cū his que in oculo ponūtur sed etiā cū interi⁹ sumptis sicut herba adhib. i. eufragia cubebe feniculis kebuli conditi nux muschata cōdita trifere pulueres electuaria vinū artificiatum epar hircinuʒ comestuʒ carnes viperarū preparate ⁊ in lepra ⁊ multa alia de quibus dictū est in debilitate visus ⁊ plerisqꝫ aliȷs capitulis. Sed preter collirīa superius descripta ex itentione Rasis est collirīū expertuʒ ex inētione Alexādri. ℞ succi feniculi dpurati partē. i. mellis fellis hircini ana partem. s. expertū est cui si admisceatur ex stercore cocodrilli. i. illius spēcis ⁊ stercore stellionis ana partis. i. quarta pars: sanat in paucis diebus ⁊c. Simili̅t laudat cohol ex pipe lōgo. ʒʒ. ⁊ spica ⁊c.

Cura autē aliar propter paucitatē ⁊ subtilitateʒ spirituū ⁊ humorum perficitur duplici regimine vnū est debita administratio cibi ⁊ potus ⁊ aliaruʒ rerum non naturaliuʒ quibus multū de sanguine laudabili ⁊ aliquātulum grosso nō tamen turbido generatur qui est materia spirituū visibilium ⁊ humoruʒ oculi. Scđm ē ꝯfortatio virtutū nāliū vt excibo bonus chim⁹ siue chilus ēt ex chilo bon⁹ sanguis: Et ex sanguie mlti spūs ⁊ hūores ⁊ aliqꝫtulū grossi sed nō turbidi generētur de qbus actū ē sufficienter in debilitate visus ad qđ recurre. Et hi dēbēt multuʒ dormire ⁊ esse occiosi animo ⁊ corpore ⁊ multū humectari qualitatiue ⁊ substātifice ⁊ debent vti mirabolanis ⁊ triferis ex illis factis ad confortandū spūs ⁊ vniendum sed sint permiste cū aliquibus humectantibus. s. syrupo aut zuccaro violato. Et vestes ⁊ operimēta sua cū egrediūtur domum transeuntes p medium luciduʒ debent esse nigra ⁊ locus habitationis debet esse mediocris coloris maxime viridis. Et in sūma totum regimē debet notabiliter ad humidū declinare: sed leuiter ad frigidū aut ad tēperiē in actiuis ⁊ raro conueniūt euacuationes nisi ad sit humor ꝑtermodū spiritus subtiliās qui euacuandus est cū lenibus in qbus sint mirabolani aut eorū virtus. Et si longuʒ essent acturi iter per loca alba aut lucētia: portēt vellum nigrum coram oculis.

Cura autem noctilope ꝓpter longum aspectuʒ rerū albarum ⁊ lucentiū ⁊ similiter haliar propter lōgaʒ moram in tenebris ⁊ aspectuʒ rerū nigrarū perficitur vt in noctilopa fiat trāsitus paulatine de medio claro in obscurū: ⁊ econtra in haliar d obscuro in clarū: Et magis sucessiue ⁊ paulatine qꝫ in noctilopa de claro in obscuruʒ cū lumen fortius iprimat qꝫ tenebra. Demū hoc regimine non sufficiēte ꝓcedatur in haliar cū multiplicātibus ⁊ igrossantibus spirituʒ ⁊ humores. ⁊ in noctilopa cū subtiliātibus spūs ⁊ humores ⁊ ipsos illustrantib⁹ sicut iam dictum est ⁊c.

De dilatatione pupille.

Dilatatio pupille alintisar sunt nomina sinonima significātia hāc dispositionē de qua diuersi auctores sub his diuersis nominibus determināt que diffinitiue ꝭm. A. est vt fiat foramen vuee latius qꝫ est a natura. Et ecōtra cōstrictio est vt sit foramē vuee stricti⁹ qꝫ consuetuʒ sit. Ex quibus infertur ꝙ vtraqꝫ earū dispositionum est morbus in via vt q͛ via dlationis spetterū nimis dilatatur, aut cōstringitur imo aliqñ via aufertur foramine penitus obstructo ⁊c. Duplex est alintisar siue pupille dilatatio quedaʒ nālis quedā preternaturalis. i. reddēs oculuʒ egrū vl' neutruʒ. ⁊ hec iterū est duplex quedā ex tēpore. quedā ex generatione cōtracta quarum vtraqꝫ est duplex quedā magna ⁊ iterdum adeo magna: vt consequatur cornea qđaʒ ꝑua nō multū transcendēs limites sibi naturales. Eedē speties ⁊ diuisiones constrictionis pupille possunt assignari. cū quedā similiter sit naturalis quedam ꝑternaturalis. Et ꝑternaturaliuʒ quedā ex tēpore quedam ex generatione cōtracta. Et vtraqꝫ duplex nā quedā magna ⁊ interduʒ ita magna vt foramen penitus obturetur q̄dam parua nō multuʒ recedēs a limitibus naturalibus causas dilatationis aut constrictionis naturaliū non oʒ assignare cum sibi non dēbeatur curatio: sed preseruatio vl' reductio que non sunt presentis ꝓpositi vt plurimū tamē dilatatio naturalis insequitur humiditatē ⁊ multitudinē albuginei ⁊ constrictio causas his contrarias. Cause autem dilatationis ⁊ constrictionis preternaturalem quandoqꝫ sunt per cōitatem quādoqꝫ sunt ꝑ essentiaʒ in oculo. Sed q͛ necessariuʒ est in his dispositionib⁹ vueam ledi aut per essentiaʒ aut per cōitatē placet nunc ordine resolutorio causas harū dispositionū iuestigare resoluēdo hos effect⁹ in cās ꝓpinq̄s ⁊ ꝓpinquas in remotas ⁊ remotas in remotiores. Cāe itaqꝫ imediate harū dispōnū sunt aut mala cōplexio. aut apostema. aut solutio continui aut mala cōpositio sicut malus situs est causa tā dilatationis qꝫ cōstrictionis vt clarius in sequētib⁹. Et si mala cōplexio ꝭm pluriműʒ est aut humida aut sicca. Et si humida aut sine mā ⁊ sic molificādo est cā cōstrictionis. aut cū materia subtili paraliticante: ⁊ sic etiam est cā ꝯstrictionis: aut cum mā grossa spasmāte: Et tunc illa materia aut est imbibita in pte vuee terminata ad foramē eius ⁊ sic ē causa cōstrictionis: aut in parte vuee terminata ad secūdinam ⁊ sic est causa dilatationis. Si vero in tota vuea est causa cōstrictionis. Si vero fuerit cōplexio sicca aut est nō ꝓportionata ad materiam: ⁊ sic non est cā dilatationis nec cōstrictionis: aut ꝓportionata ad materiā ⁊ hec dupliciter aut in aniēs ⁊ resoluēs humidū substātificū ipsius notabiliter ita vt sit causa cōstrictionis partiū ⁊ cōtractionis partium adinuicem. Et tunc si est in

parte terminata ad foramē est causa constrictionis: ⁊ si est in p
te terminata ad secūdinaꝫ est cōtrahēdo causa dilatationis. Si
autē sit vniformiter per totū est causa cōstrictionis. Si vero sit
siccitas cū presentia materie aut materia est ibibita in parte ter
minata ad foramen: ⁊ sic est causa cōstrictionis aut in parte ter
minata ad secūdinaꝫ ⁊ sic est causa dilatationis aut in tota ⁊ est
causa cōstrictionis. Mala autem cōplexio calida ⁊ frigida nō
faciūt ſm plurimuꝫ dilatationeꝫ aut cōstrictionē nisi imediate:
licet imaginabile sit frigiditatē imediate partes cōtrahere in ea
parte in qua est. ⁊ sic esse mediataꝫ causam dilatationis aut con
strictionis vt supra ⁊ si sit per totum est causa cōstrictionis: si ve
ro sit apostema aut est in parte terminata ad foramē ⁊ sic est cā
cōstrictionis aut in parte terminata ad secūdinaꝫ ⁊ sic est causa
dilatationis aut in tota erit causa cōstrictionis. Solutio autem
continui est causa haruꝫ dispositionū ⁊ de per se soluēdo vueā:
vnde si soluatur in parte foraminis dilatatur: cui non est cura ⁊
si in parte posteriori cōstringitur ⁊ de per accidēs attrahendo
humores ⁊ apostemādo ⁊ dilatabitur ⁊ cōstringetur ſm diffe
rētiaꝫ loci apostemati vt autea. Cause autē harū dispositionuꝫ
mediate aut sunt in albugineo aut sūt iter vueam ⁊ corneā. Si
in albugineo aut qꝛ superflue humectatur ⁊ multiplicatur ⁊ sic
inquantū humectatur est mollificādo vueā causa constrictio
nis: ꝫ inquantū multiplicatur est causa dilatationis extenden
do eaꝫ aut qꝛ superflue exiccatur ⁊ paucificat̄ ⁊ sic ratione sicci
tatis est ſm plurimuꝫ causa dilatationis: ꝫ rōne paucificatio
nis sit causa cōstrictionis. Si vero cā sit iter corneā ⁊ vueam. s.
humiditas retēta est ipellēdo vueā ad iteriora ſm plurimū est
causa cōstrictionis. Si vero cā per cōmunitatem sit remotior
aut est in cerebro: aut in aliꝯs mēbris: ꝫ ſm plurimū sit hec cōi
catio a cerebro: sed a quocūqꝫ mēbro fiat cōicatio ē ſm alteruꝫ
triū modoruꝫ: aut per simpliceꝫ alterationeꝫ aut per vaporum
trāsmissionē aut humorum ⁊ quocūqꝫ modo sit: nō pōt vuea
dilatari: aut constrigi nisi ꝓpter aliquod nocumentum impres
sum in ipsa a mēbris sibi cōicantibus quod non est aliud ni
si aut mala cōplexio aut apostema aut aliud ex nocumentis de
quibus sermo precessit: aut saltē aliquis modus male cōposi
tionis sicut est in cōpressione vuee ab humore cōtento iter cor
neaꝫ ⁊ vueam aut extēsio eius ab humore albugineo ipsam sui
multitudine dilatāte. Et si quis cōsiderat hec causa reducit̄ ad
morbuꝫ in situ ⁊c. ē eni malus situs imediate causa dilatatiōis:
aut constrictionis. Cause autē primitiue sunt sicut percussio ca
pitis: aut oculi.

Signa dilatationis ⁊ cōstrictionis absolute nota sunt
ad sensuꝫ. Signa naturalium ⁊ pternaturaliuꝫ
sumuntur ex pfectione operationū oculoruꝫ aut ex earuꝫ lesio
ne precipue visionis que est principalissima eius operatio.

Signa accidentaliū ⁊ earū que sunt a generatione cōtracta
habētur ex relatione cognoscentiū egruꝫ ⁊ dispositiones oculo
rum suoruꝫ. Signa vero causarum siue sint per cōitatē siue
per essentiā siue ab humiditate siue a siccitate: aut a quacūqꝫ cā
dependeant habentur ex his q̄ longo sermone dicta sunt in ca.
de debilitate visus. Sed circa signa distiguētia iter dilatatio
nem ⁊ cōstrictionem pupille cadit dubitatio nō parua. Utruꝫ
dilatatio pupille faciat res videri minores q̄ꝫ sint: ⁊ ecōtra con
strictio maiores. Et arguitur ꝙ nō qꝛ quāto res representatur
sub cono maiori apparet maior: ⁊ sub cono acutiori minor: sꝫ
in dilatatione pupille res representatur ſb cono maiori ⁊ in cō
strictione sub minori: ergo questio falsa pro parte affirmatiua:
tenet cōsequētia ⁊ maiorem declarat experientia: qꝛ aliter non
potest solui quare res de lōge vise apparēt minores: ⁊ de prope
maiores. Et hoc etiā est sicut principium in perspectiua minor
ēt declaratur: qꝛ linee visuales perueniētes ad crystallinam per
viaꝫ latam faciūt angulū magis latuꝫ. Et ecōtra p viā angustā
coangustātur ⁊ faciunt āguluꝫ acutiorem. Amplius speties re
cepte in spiritu magis disperso āplius dispergūtur ⁊ dilatantur
⁊ ecōtra in spiritu vnito cōstringūtur. Sed in dilatatione pupil
le spiritus est magis dispersus ⁊ ecōtra in constrictione vnitus
vt omnes cōcedūt: ergo in dilatatione pupille res debet appare
re maior: ⁊ ecōtra minor in constrictione. In oppositum est. A.
tertia tertꝯ ca. de aluntisar fic. d. Et quandoqꝫ est āplitudo oculi
naturalis ⁊ nocet visui: videt eni res minores q̄ꝫ oꝫ. Et Azara
nius in ca. de dilatatione. d. de ꝓprietate huiusmodi egritudines
est ⁊ eius signum qꝛ vidētur res minoris corporis q̄ꝫ vere sint.
Et in ca. de strictura. d. Signum huius egritudinis ꝓpriuꝫ est
qꝛ vidētur sibi res maiores q̄ꝫ vere existūt. Idem scribitur plu
ries scd̄o cōtinentis: vnde auctoritate Butegni. Si pupilla sit
stricta patiēs videt res maiores q̄ꝫ sint. Hic multe assignantur
solutiones sicut est in rebus dubꝯs cōsuetudo: cū nulla sit cer
ta ei integre satisfaciens. Prima ē originaliter Jesushali re
soluētis hos effectus in fortitudinē ⁊ debilitatem virtutis visi
ue nam qꝛ in dilatatione virtus visus est d̄bilior ꝓpter spirituꝫ
dispersionem res apparēt minores. Et ecōtra in cōstrictione qꝛ
virtus visiua est fortior ꝓpter spirituū vnionē res apparēt ma
iores. Sed certe hec solutio stare non posset: nō potest eni assi
gnari cā quare ex fortitudine virtutis cōsurgētis ex vnione spi
rituū ꝓpter stricturam pupille d̄beat eē error in visione: Absur
dum eni est ꝙ fortitudo virtutis faciat errorē in visione: sic eni
oculo tēperato d̄berent res apparere maiores. q̄ꝫ sint ⁊ forte ꝓ
pter hanc causam. A. solū dixit āplitudineꝫ naturalē esse causaꝫ
vt res minores appareāt nullam faciens mentionem de cōstri
ctione. Preterea cū in dilatatione ⁊ constrictione tam natu
ralibus q̄ꝫ preternaturalibus virtus visiua debilitetur in cōpe
ratione ad oculuꝫ tēperatū in vtrisqꝫ debent obiecta apparere
minora q̄ꝫ sint. Preterea potest esse tanta d̄bilitas in oculo pu
pille cōstricte sicut in oculo pupille late: ergo in vtroqꝫ obiecta
apparebūt maiora q̄ꝫ sint: quod iplicat añs facile d̄duci posset.
Scd̄a responsio est Gentilis siue recitata per eum ꝙ qꝛ in di
latatione spiritus visibilis est rarus ⁊ despersus nō pn̄t speties
visibiles in eo multiplicari multiplicatione que fit cum termina
tione quod requiritur ad hoc vt aliquid in alio videatur: ⁊ ideo
res potest videri in aqua: ⁊ nō in aere. Cū igitur speties ibi talit̄
nō multiplicētur oꝫ ꝙ res diminute videātur: ⁊ sic minores q̄ꝫ
sint. Et ecōtra qꝛ in cōstrictione pp multam spirituū coaduna
tionē speties possunt multiplicari cū terminatione: ideo appa
rent maiores. Et huius exēplum est qꝛ in serenitate hiemali mi
nutissime stelle apparent qꝛ speties earū possunt recipi termina
tiue in aere grossiori: que stelle nō apparent in serenitate estatis
ꝓpter aeris raritatē. Sed certe hec ratio nihil aliud cōcludit ni
si ꝙ aliqua obiecta possūt videri in constrictione pupille ꝓpter
spetierū vnionē: que non possūt videri in dilatatione pp disgre
gationē: sed tamen si ab vtroqꝫ oculo eadē obiecta vidētur po
tius cōcludi ꝙ obiecta in dilatatione pupille debeant apparere
maiora cū speties magis disperse trāseant ad pupillaꝫ. Et ecō
tra in constrictione minora cū trāseant magis vnite. Sed forte
dicet Gentilis hāc instātiam facere pro opinione sua: nā omne
obm̄ qd̄ ab aliqua potētia desinit videri p̄us videt̄ ſb maiori q̄ꝫ
titate postea sub minori donec paulatine appenter decrescendo
euanescat: g̃ in ꝓposito si ꝓpter disp̄sionem sp̄erum visibiliuꝫ de
sinat videri sequit̄ q̄ꝫ ꝯtinue minoris ⁊ minoris q̄ꝫtitatis appa
rebit ergo disp̄sio sp̄erum visibiliū que ē in dilatatione pupille ē
cā vt res minores appareāt. Ad qd̄ dicēdum ꝙ r̄nsio Genti
lis eēt bona si maior p̄assūpta eēt vera. s. ꝙ oē obm̄ qd̄ ab acu
ta potētia desinit videri p̄us videt̄ sub q̄ꝫtitate maiori postea ſb
minori sꝫ ꝫ sit vera de oībus q̄ desinūt videri ꝓpter distantiam:
non tn̄ est vera de oībus q̄ desinūt videri ꝓpter disgregationeꝫ
sp̄uum ⁊ sp̄erum visibilium in dilatatione pupille nisi obm̄ cō
tinue maneat in eadē distantia: neqꝫ de obiectis q̄ desinūt vide
ri ꝓpter cataractam: cū in dies paulatine ꝯfirmatur neqꝫ hꝫ ve
ritate in his que desinūt videri ꝓpter nimiam ꝓpinqtateꝫ aut ꝓ
pter tenebras. Et breuiter credo ꝙ non habeat veritatē nisi in
his q̄ desinunt videri ex eo ꝙ conus pyramidis sp̄erum visibi
lium non pōt attingere ad crystallinā cum p̄us attingeret ex eo
qd̄ ille conus ꝯtinue factus ē acutior ⁊ acutior ⁊ paulatim dimi
nuēdo ꝓcessit donec deueniret ad nō q̄ꝫtum: siue nō gradū qd̄
nō est nisi ꝓpter distantiā: aut qꝛ obm̄ ꝯtinue diminuendo ꝓces
sit: aut qꝛ mediū paulatine fit densius: ⁊ ꝓprie si fiat densius
vniformiter difformiter extremo dēsiori terminato ad crystal
linam: radius enꝫ transiēs de medio rariori in densi⁹ ꝯuertit̄

ad ppendicularem. Sed restat vt respondeat ad experientiam Gentilis qr stelle minutissime nō appent in serenitate estiuali q̄ apparent in serenitate hyemali. Dico q ppter subtilitatez aeris spēs disparguntur ita vt conus sue pyramidis non pōt attingere ad crystallinam. Dico ēt q si aer vltra modum dempsaret stante equali diaphaneitate conus pyramidis illarū stellarum minutissimarū nō posset attingere ad crystallinam. Unde ad bñ videndum requirtur q in medio sit cōmensurata dēpsitas 7 raritas nō enim si totus aer eēt ita dēpsus sicut crystallū aut vitrū possemus videre aliquā stellam tū cum toto hoc dico q ille stelle siue magne siue parue q̄ videntur in serenitate estiuali nō apparent minores q̄z ipsemet appeant tpe hyemis: vt pz ad experiētiam de stellis nobis cognitis quod tū deberet eē sm Gētilem vnde apparet q hec experientia sit magis ɔtra opinionē q̄ p opinione. nam neq̄z pōt gentilis in huiusmodi cāe assignatione intelligere q in spū vnito spēs terminatiue recipiantur p modūz cuiusdam reflexionis sicut exemplū suū de hīs q̄ possunt videri in aqua 7 non in aere videtur sonare: qr si visio fiat in crystallina vl vltra crystallinā sm q tenent oēs deberēt habētes hanc spūum vnionē ppter terminationem spēi 7 reflexionis ad extra deteri9 videre: q̄z habentes spūs dispsos ipsis spēbus nō ita bene potentibus transire ad locum in quo pficitur visio neq̄z pōt intelligere q ille spēs terminatiue recēpte in spū postea p spūm deferantur ad crystallinam qr exemplū suū de stellis minutissimis visis in serenitate hyemali 7c. non eēt ad propositū qr 7 si ille spēcies melius terminatiue recipiantur in aere dempsiori: non est in illo aere spūs delator illarum spērum sic terminatarū ad oculū nostrū nisi forte diceret q aer ille est imediatus oculo nostro in cuius supficie sunt spūs dilatores. Sed tūc oporteret ɔcedere q si aer imediatus oculo nostro eēt subtiliatus: tūc stelle minutissime ita male apparerēt in serenitate hiemali sicut estiuali: sed obmittamus in hoc longius pcessi q̄z statueram. Credo tamen q hec opinio haberet bonū itellectum: lz non fuerit clare recitata 7 explicita p fundatores eius. Tertia cā recitata p Gentilē est ppter quā est premittendū q habentes latitudinē pupille sūt debilis visus debilitate tali q idigēt nō multo lumine qr disparegetur spūs visibilis 7 egent forti motu ex parte rei vise mouētis: nam res debiliter mouēs non causaret modū motus sufficientis ad visionez: 7 ideo videm9 q dissoluti in virtute tactiua nō pcipiunt nisi fortia tangibilia sm q pmittere opz est q linee visuales q̄to sunt magis centrales tāto sunt fortiores: Et quāto sunt magis laterales tanto sunt debiliores sicut ēt dicim9 de radio q est centralis qm rectus est fortior. Ex qbus apparet q̄ re habēs pupillam latā videt res minores qr maxime videt res sub lineis rectis fortiter iprimentibus 7 nō sub lineis lateralib9 7 econtra habens pupillā strictam qr fortis est visus videt sub vtrisq̄z. Sed hec cā non pōt dare moduz quare in strictura pupille res appareat maior: imo deberet solum apparere sicut ē vl sm q est. etiam ex hac cā habet q in dilatatione mediuz cētrale rei apparet 7 nō apparent extrema quod est ɔtra experientiam: sic enim quadrata 7 triāgula apparerent rotūda: pterea in ɔstrictione visiua virtus est debilis in cōparatione ad pupillā cōperatā: ergo in ɔstrictione obiecta debēt apparere minora q̄z sint ex fundamento passumpto 7 in sola tēperata aut sibi vicina debēt obiecta apparere q̄ta sunt: quare hec solutio lz apparēs sit est longe a veritate distās. Hec ēt causa 7 secūda psupponunt q in spiritu visibili speties recipiantur terminatiue qd difficile est defendere. Si enim est pars in oculo in qua speties recipiatur terminatiue: ista est crystallina 7 tela aranea. In spiritu autez recipitur solum delatiue nisi quis forsan diceret q in spiritu qui est delator proximus ad visionem etiam terminatiue recipiatur. Quarta causa est propria Gentilis sumpta ex quodam dicto Aris. xxxj. pblematum pblemate. viij. vbi querens propter qd obtuse videntes scribunt litteras paruas dicit q scribunt litteras paruas qr cōstringunt siue coadunant palpebras: vñ species rerum visibilium recipiuntur in oculo sub angulo acutiori: cū foramen transitus spērum coagustetur ob clausionem palpebrarum. 7 simile etiā est in his que habent latas pupillas. s. cū a lumine itenso eorū spūs amplius disgreget. Econtra euenit in habentibus pupillam strictam: nam dilatant palpebras qr spiritus constrictus 7 dempsus multa luce idiget 7 ideo spēs potest venire ad oculū sub forma pyramidis lata 7 spūs dempsatus recipit illam spēm sub modo latiori: sicut recipit species in aere grosso. Sed cōtra sequitur ex pmo dicto q habentibus pupillā magnam deberēt res apparere minores sm longitudinē 7 nō sm latitudinem: consequens falsum 7 contra experientiaz: 7 conseqntia probatur qr angustatur foramen transitus spēruz sm longitudinem 7 non sm latitudinem. Sequitur ex secundo dicto q qr species recipiunt in spiritu dempsato ex puitate pupille q res debeant apparere minores ex eo q radius siue species transiens de medio rariori in dempsius conuertitur ad ppendicularem 7 sic representatur sub cono acutiori: 7 ecōtra recepta in spiritu rariori ex dilatatione pupille deberet apparere maior: qr species transiens de medio dempsiori in rarius diuertitur a ppēdiculari quare cū he solutiones quesito non satisfaciant opz alium modū soluendi inuestigare. Dico ergo q aut comparantur oculo in sui dilatatione 7 constrictione naturalibus aut preternaturalibus. Si qdem pmo modo cum oculus habens pupillam latam sit debilis visus 7 econtra pupillam strictā sit fortis visus sm plurimū representantur res habenti pupillam latam minores q̄z sint ob visus debilitatem: 7 econtra habenti strictā ob fortitudinem virtutis visiue representantur res sm q sunt. Et ppterea. A. loquens de dilatatione pupille naturali dixit q in ea res apparent minores. 7 in capitulo de constrictione pupille non dixit q appareāt maiores: non enim est credenduz q fortitudo virtutis visiue sit cā erroris ipsius. Contra quicūq̄z gradus potentie visiue reperitur in constrictione pupille equalis reperitur in dilatatione: ergo quātum est ex parte virtutis nulla debet eē disparitas in visione tenet consequentia 7 antecedens est manifestum cum tam in dilatatione q̄z in constrictione sit signanda latitudo potentie visiue a gradu correspondente visiue temperate vsq̄z ad non gradum: lz in dilatatione 7 constrictione naturalibus sit solū signāda latitudo terminata a temperamento ad certum gradum iclusiue q gradus terminans latitudinem est equalis in dilatatione 7 constrictione. Dicitur ad hoc q antecedens est verum attamen qr ex equali lapsu in constrictione nō ita debilitatur virtus sicut in equali lapsu in dilatatione medici ascripserunt hunc defectū dilatationi 7 non constrictioni. Si vō comparentur oculi in sui dilatatione 7 constrictione preternaturalibus cum sm plurimū dilatatio insequatur humiditatem superfluam per quam ingrossantur humores pcipue albugineus sitr tunice 7 spūs 7 ecōtra constrictio insequatur siccitatem p quam subtiliantur humores tunice 7 spiritus nisi illa siccitas ad vltimum pueniat per quā possent humores ingrossari resolutis partibus subtilibus 7 remanentibus terreis: tenendum est sm plurimum in dilatatiōe res debere apparere minores: 7 ecōtra in constrictione maiores ex eo q si esset transitus de medio rariori in dempsius conuertere tur ad ppendicularem. vnde conus sue pyramidis efficitur acutior. 7 sic species visibiles transeuntes ab aere ad oculum cuius spiritus tunice 7 humores sunt ingrossati ppter humiditatez superfluam faciunt conum sue pyramidis acutiorez: 7 ppterea representāt res minores q̄z sint. 7 ecōtra species trāseuntes ab aere ad oculum cuius spūs tunice 7 humores sunt subtiliate faciunt conum sue pyramidis latiorem: 7 p consequēs representāt res maiores q̄z sint vel saltem concluditur q 7 si in constrictione seqnte siccitatē subtiliantē humores 7 non semp appareant res minores q̄z sint: saltem de necessitate apparent res maiores q̄z appareant in dilatatione consequente humiditatē ingrossantez 7c. Ubi aūt dilatatio pueniret ex alījs causis 7 similiter constrictio non ē necessarium problema illud verificari. Quod aūt constrictio sm plurimū insequatur siccitatem. dicit. A. in ca. de constrictione sic ingens. 7 plurimū accidit hoc accidēs ex siccitate. Ex quo syllogizare possumus sm plurimū dilatationem inseq humiditatem: quod etiā clarius plurimi auctores experientia testant hanc solonem si placet accipe aut male dicta corrige. Hec ēt solutio posset ampliari ad dilatationem 7 constrictionem naturales. Sed contra spēs transiens de aere ad quēcūq̄z oculū transit de medio rariori ad dempsius. ergo res semp debēt ap

parere minores. Ad hoc dicit q in oculo temperato est cōmē
surata dempsitas faciēs p optima visione ꝛ vt obiecta appeant
quāta sunt. In reliquis āt labentibꝰ ab hac . dēpsitate tēperata
accidit vt res appareāt maiores aut minores q̄ȝ sint. Jam sup/
est vt respōdeamus ad argumēta adducta in principio. Ad pri
mum cū dicitur quod quāto res representatur sub cono maio
ri apparēt maiores ꝛ sub minori minores: Conceditur ꝛ negat
minor: qꝛ licet ratione dilatationis pupille res possit representa
ri sb cono maiori tamē ratione īgrossationis ꝛ dēpsitatis hū o/
rū tunicarū ꝛ spirituū conus pyramidis cōstringit ꝛ sic res illa
apparet minor: Et in cōstrictione pupille ecōtra euenit ꝑpter
subtilitatem humorum tunicarū ꝛ spirituū. Ad scdꝫ dicitur q si
ratione dilatationis spiritus dbeat dispergi ꝛ ratione cōstrictio
nis pupille magis vniri attamē ratione igrossationis spirituuꝫ
ꝛ tunicarum ꝛ humoꝝ in quibus spiritus cōtinētur sunt minus
apti in dilatatione pupille dispergi q̄ȝ in cōstrictione. Scdo ne/
gatur cōsequētia: Spiritus sunt magis dispersi in pupilla lata
q̄ȝ in stricta: ergo species dbent transire ad crystalloideȝ magis
disperse: plurimum enim facit ad vnionem specierum densitas
medij intrinseci q̄ȝ faciat ad dilatationem dispersio spirituum.
Sed vbi cum dilatatione pupille essent spiritus humores ꝛ
tunice subtiliate: ꝛ econtra cum constrictione ingrossati sicut
potest accidere omnino contrarij effectus euenirent: ꝛ multo
magis cum due cause ad eundem effectum ꝑducenduȝ sese iu
uarent. Ex quo etiaȝ cōcluditur q vbi dilatatio pupille ꝛ igros/
satio humorū ꝛc. essent eque potētes ad contrarios effectus
ꝑducendū effectus iñ ꝑducendus gradui medio correspōde
ret. ꝛ sic obiectum representaret sub quantitate quā habet. ꝛ idē
in constrictione deduci posset ꝛ tu considera.

Pronostica dilatatio naturalis deterior est q̄ȝ con
strictio naturalis. imo non reputatur
mala nisi mōȝ excesserit ꝛc. Certū est eni mediocritatem in dila/
tatione ꝛ cōstrictione esse laudabilē ꝛ tēperamento pertinere ꝛ
ecōtra extrema viciosa ꝛ distēperata. Eq̄lis tñ lapsus a tēpera/
mēto in dilatatione est deterior q̄ȝ eq̄lis lapsus in ꝯstrictiōe. Et
ecōtra cōstrictio preternaturalis ceteris paribus est deterior q̄ȝ
dilatatio ꝛ qꝛ pronior in visus ablationē. quia cōiter pēdet a
siccitatē inanitione q̄bus difficilime succurritur. Et eꝯ dilatatio
ab humiditate ꝛ causis replentibꝰ quibus faciliter succurritur.
Secūdum ꝑnosticū he dispōnes a natiuitate ꝯcte aut lōgi tpis
siue ꝯfirmate non sunt remouibiles: ꝛ minꝰ remouibilis est dila
tatio q̄ȝ constrictio: cū dilatatio sit morbus diminutionis cōse
quens defectuȝ materie aut virtutis iformatiue. Et ecōtra con
strictio sit morbus augmēti. Tertiū si dilatatio tanta fuerit vt
ad coniūctiue circūferentiā ꝑueniat ꝛ ecōtra constrictio tāta fue
ritꝰ vt foramen penitus oppiletur raro aut nūq̄ȝ curaȝ recipiat.
Quartū he passiones sequētes sodā aut alias cerebri egritudi
nes difficilime curabiles sūt qꝛ egritudines cerebri ad istas cre
tice terminātur. Quinta he passiones pendētes a percussione
ꝛ similibꝰ causis primitiuis si magne sint difficilime curātur aut
nunq̄ȝ. Si vero parue aut mediocres facilime. Si enim distrum
pitur vuea non recipit curam ꝛc. Almansor.

Um pupilla hoc est foramē qđ est in nigre/
c dine oculi adeo dilatari videtur: vt vndiqȝ
pertingat ad albedinē: fueritqȝ hoc post ve
hementē cephalee dolorē: parua est habēda fiducia
in eius cura. Sed si dilatatio ꝑua fuerit tūc assidua
sofoeȝ vētris ex cochijs multotiēs ꝛ sief de fellibꝰ in
oculos est mitēdus. Qđ si pupillaȝ post percussio
nē dilatari cōtingat nō est inde timenduȝ: qꝛ remoue
bitur fiat itaqȝ ēplastrū ex farina fabarū ꝛ camomil
la ꝛ euisco cum vino ꝛ aqua. Jo. Ar.

Asis in presenti ca. dterminās de dilatatione pupille
r siue alintisar tria facit. In prima parte dterminat de
dilatatione pupille cōsequēte cephaleā. In scda ibi.
Sed si dilatatio. Ponit curā dilatationis pupille nō valde ma
gne ꝑpter humiditatē superfluā existētem in oculo aut ꝑpriaȝ
aut cōmunicatā. In tertia ibi. Quod si pupillā. Ponit curam
dilatationis sequētis percussioneȝ. De prima parte dicit cū pu
pilla. i. foramen quod est in nigredine oculi. i. vuea adeo dila
tatur vt vndiqȝ circūcirca perueniat ad albedinē. i. cōiunctiuaȝ
fueritqȝ post vehemētē capitis dolorē parua est fiducia in eius
cura tū ꝑp eius magnitudinē tū quia est cretica vñ a capite sp
noua driuatur materia. De scda parte dicit q dilatatio pupille
cōsequēs humiditatē oculi superfluā aut propriam aut cōicatā
curatur frequēter exhibēdo pilulas cochias cum debita tamen
interpolatione ne virtus tereatur. Scdo ponēdo in oculo sief
de fellibus cuius dscriptio precessit in ca. imaginationū. In ter
tia parte curat dilatationē sequentem percussionē inuens facilē
eius curā cū hoc emplastro. ℞. farine fabarum que est frigida
ꝛ sicca repcussiua ꝛ partiȝ resolutiua. ʒ. ij. camemille calide ꝛ sic
ce in primo resolutiue siue attractiue. ʒ. ß. euisci. i. altee ca. ꝛ sic. re
solutiui ꝛ doloris sedatiue. ʒ. j. cū aqua ꝛ vino nigro stiptico in
quibus camemilla ꝛ altee cocte fuerint fiat ēplastruȝ: qđ quiđ
cōpetit nō stati a principio: sed post tertiā aut quartā diē cū sit
partim repercussiuuȝ partiqȝ resolutiuū. sed contra qꝛ. A. tertia
tertij ca. de alintisar dicit q alintisar sequēs percussionē nō hȝ
curam. Respōdetur q. A. itelligit cū dilatatio est magna ꝛ pro
prie si sit cū fractura vuee. Rasis autē itelligit hic cū est parua ꝛ
sine fractura vuee.

Cura dilatationis ꝛ constrictionis pupille cōueniunt si
pēdeant a causis similibus. vnde si pendeant ab
humiditate superflua aliūde oculo cōicata sex requirūtur inten
tiones. Prima est eūo ꝑm humoris exigētiam. si enim fue
rit sanguis in cā fiat phlebotomia ex vna cephalice vel ambabꝰ
si ambo oculo fuerint lesi. Si vo pēdeant ab alijs humoribus
fiat euacuatio ꝑm humoris exigētiam respiciens tam mēbrum
mittēs q̄ȝ recipiens integrata ex minoratiuo digestiuo ꝛ eradica
tiuo aliquotiēs reiterata: nō tamē ita frequēter vt virtus terreat
de q̄bus dictum est in caplo debilitatis visus. A. tamē assignat
terminum decem dierum. s. inter eūonem ꝛ eūonem. Scda i
tentio est diuersio complenda materia exñte sanguinea cum ꝓ
uocatione hemorroidarū menstruoꝝ sanguinis narium: si eoꝝ
retentio fuerit in causa. Item cum ventosatiōe phlebotomia ve
narum nocree ꝛ aliarum de quibus sermo precessit. Si vero
alie materie peccauerint fiant diuersiones alie ꝯueniētes ꝛ pro
prie vsqȝ ad ipsa cauteria si oportuerit. Tertia itentio est regi
men mēbri mittētis complēdum cum eūone diuersione ipsiꝰ cō
fortatione ne huiusmodi materiam multiplicet sed expellat p lo
ca ꝯuenientia. Quarta intentio est resolutio cause coniuncte
que ꝑm plurimum ē humiditas phlegmatica que complet cuȝ
alcohol ex tutia. Item cum collyrio ex succo feniculi cui addi
posset parum fellis gruis aut hedi aut tātūdem mellis. A. vero
laudat hoc. ℞. fellis hedi fellis gruis ana auꝛ. ij. croci. ʒ. j. pipis
c lxx. g. succi liquiritie auꝛ. v. ꝛ tertiā ammoniaci auꝛ. ij. mellis q̄ȝ
tum sufficit: terant terenda cū aqua feniculi ꝛ miscēdo cū melle
fiat collyrium. Ad eūandum ēt cām ꝯiunctam ꝯfert phlebo
tomia venarum q̄ sunt in lachrymalibus domesticis. Quin
ta intētio est correctio accñtium inter que cauendum ē ne dilata
ta pupilla vnius oculi altera dilatet ꝛ ꝑpterea iubet. A. fieri alco
hol alteri oculo cū tutia preparata ne dilatetur sicut ꝑus. Se
xta intentio est debitum regimen quod dꝫ ad siccum declinare
ꝛ ad calidum ꝑm plurimum. verum materia existēte sanguinea
declinet ad frigidum: inter cetera laudat. A. aquam ciceris cum
oleo sisamino. Si vo pendeant he passiones a siccitate tunc
adhibeatur omne regimē intrinsecum ꝛ extrinsecum humectati
uum qualitatiue ꝛ substantifice ꝛ in summa regat regimine ethi
ce. Et inter cetera aliquando fiat fricatio oculi ꝛ partium circū
stantium vt nutrimentum trahatur ad oculum sit tamē breuis.
Si vo pendeat a percussione: pma intentio est diuersio cum
phlebotomia cephalice eiusdem lateris ꝑm plurimum. Et si
oportuerit apponantur ventose cum scarificatione in spatulis
aut nocrea aut in his locis sanguisuge applicentur. Secūda
fiat repercussio ponendo in oculo ꝛ super oculo aquaȝ albumi
nis oui cum aqua ro. per duos dies aut circa: deinde sup oculo
ponatur emplastrum. A. ex farina fabarum siue corticibus ꝛ fa

rina hordei ana. ℥.j. cum aqua foliorũ salicis ⁊ endiuie: aut ponatur lana infusa in vitello oui ⁊ oleo rosaceo cũ pauco vino stiptico. ⁊ tũc in oculo lac distilletur. Et post hoc ẽplastrũ oculo superponitur ẽplastrum Rasis magis resolutiuũ ⁊ tunc in oculo distilletur sanguis turturũ colũborũ aut pullorũ: postremo ą̃t cũ materia ãplius non fluit administretur collyriũ factum ex tutia croco ⁊ myrra ana: cui si oportuerit addantur alie medicine magis resoluẽtes de quibus dictum ẽ in tarphati ⁊ similiter exterius apponantur magis resoluentia ⁊c.

De fistula lachrymali.

Um angulus lachrymalis ⁊c. Hoc est vltimũ capitulũ de passionibus oculorum, in quo Rasis agit de fistula lachrymali. Et iuxta morez nostrum p̃mo videnda sunt: quid nominis ⁊ quid rei: sed qꝛ fistula lachrimalis vt plurimuz sequitur ad apostema lachrimalis: ideo de ipso a nobis prius agendũ est. Apostema lachrimalis penes. A. dicitur bachilus. ⁊ est apã ẜm plurimum factuz in lachrimali domestico. Huius enim quattuor sunt species ẜm quattuor humores phlegmaticum sanguineuz cholericũ ⁊ melancholicum. Uerum. A. de duobus tãtuz modo loquitur. s. de phlegmatico quod est de genere glãdularum siue sit cum chisti siue sine chisti. ⁊ de sanguineo ex eo ꝙ ista duo sũt ẜm plurimũ euenientia. s. phlegmaticũ quidem ꝑpter multa phlegmata a cerebro ad lachrymale domesticũ reumatizantia. sanguineũ etiã accidit frequenter ꝑpter venam que est in lachrymali domestico a qua facile egreditur sanguis illius apostematis factiuus. Et hoc apostema dicitur exitura bothoralis. Apostemata enim que fiunt in hoc loco sunt ẜm plurimum exiture incipiẽdo: licet ẜm plurimũ sint difficilis suppurationis ⁊ ꝑpterea ex lõga mora frequenter putrefaciunt os: vt aliquam particulaz. s. pannicu lum aut cartilaginem. Apostemate vero cholerica ⁊ melancholica rarius accidunt in hoc loco. Et hec exitura bothoralis existens ẜm plurimũ sanguinea est duplex: Est enim quedaz magis superficialis subiacens visui. Quedam magis profunda non subiacens visui: sed cũ compressione sentitur ⁊ est deterior Arguit enim aut grossitiem materie aut debilitatem virtutis expulsiue ⁊ est tardioris suppurationis q̃z prima ẜm plurimum corrũpens os aut aliam particulam intrinsecam.

Cause horum apostematum sunt primo quattuor cause generales. s. fortitudo mẽbri expellentis. s. cerebri ẜm plurimum presentia materie ⁊ latitudo viarum d̃bilitas mẽbri suscipientis cum aptitudine ad recipiendum ꝑpter carnis spõgiositatem. ⁊ propterea hic locus. s. lachrymale domesticuz frequentius apostematur q̃z siluestris. Causa autem efficiẽs est sanguis ẜm plurimũ d̃inde phlegma postea cholera aut melancholia. lz ẜm plurimum hec apostemata sint mista.

Signa huius apostematis sunt tumor duricies dolor grauitas ophthalmiam ꝯñs. ⁊ similiter fluxus lachrymalis. Cognoscitur autem sanguineum aut quia rubeũ purpureum cum tensione dolore extensiuo ⁊ notabili tumore ẜm plurimum cuius rubedo per cõpressionem non dealbatur. Cognoscitur phlegmaticũ quia album cũ pauco aut nullo dolore ⁊ si ẽ cũ chisti facile impellitur de loco ad locum ⁊ parũ est aptum terminari per suppurationem ⁊c. Cognoscitur cholericum qꝛ rubeum clarum vel tendens in citrinum cũ pauca tẽsione ⁊ duritie paucaq̃ꝫ eminẽtia ⁊ dolore pũgitiuo cuiꝰ locus rubeus albescit per compressionem ⁊ est cum multitudine lachrymarum. s. calidarum. Cognoscitur melancholicum qꝛ tendens in fuscum cũ duricie multa ⁊ pauco dolore. Hec apostemata ẜm plurimuz generãtur per viam d̃fluxus p partes exteriores ⁊ ẜm plurimuz suppurãtur ⁊ tandem rumpũtur aut intra oculuz aut ad ex̃ per cutim aut vtrũq̃ꝫ materia existẽte multa ⁊ acuta. aut rumpuntur ad nares ossa putrefaciendo ⁊ perforando: ita vt interdum putredo communicetur collatorio aliquando corrũpuntur cartilagines palpebrarum aut pãniculus cooperiens os aliquãdo nullũ istorum corrũpitur apostemate existẽte pineali ita vt solum cutis rumpatur.

Pronostica corrũpentia os ⁊ precipue os collatorij sunt ceteris difficiliora que rarissime aut nũq̃ꝫ curantur. Pinealia autẽ facile curantur mediorum iudicium est mediuz. Sed nunc dicamus de fistula lachrymali. nam fistula lachrymalis ⁊ algarab sunt termini sinonimi: ⁊ scd̃o cõtinentis dicitur algarab transumptiue a quodã instrumento siue vase non habente nisi vnum foramen per quod aq̃ infunditur lz interius sit ãplum. Sed nota ꝙ fistula accipitur dupliciter cõiter. s. ⁊ proprie: fistula enim cõiter sumpta dicitur de quocũq̃ꝫ apostemate cauernoso ⁊ taliter sumitur hic. Proprie autẽ sumpta est vlcus cuius funduz est ãplum ⁊ orificium strictum cũ duricie ⁊ nodositate partis intrinsece. Hec autez fistula dicta algarab aliquando dicitur lachryma propter multitudinem lachrymarũ. Et a Si. Ja. egylopa. Et ab Azaranio Abracor. Et ab Aliebate cornu vel corna. Et scd̃o continentis auctoritate. G. Agilos. Species eius sunt qui aliquando est superficialis aliquãdo profunda. Et hec est duplex: aliquando cũ corruptione ossis ⁊ pãniculi. aliquãdo sine. Item aliquando cũ duricie ⁊ obstractione aliquãdo sine. Cause sunt apostemata iam dicta cũ erumpuntur. Item diuturnus fluxus lachrymarum. Signa fistule est resudatio virus aut saniei. Item ẽt egressio ipsius manifesta per cõpressionem super lachrymale: Egreditur eniz aut per oculum aut per nares aut per aliquod foramen cutis. Item malus color ⁊ mala dispositio illius partis necnõ fluxus lachrymaꝝ ⁊ dispõ ad ophtalmiã. Cognoscit̃ ꝙ sit supficialis ex apãte p̃cedẽte supficiali ⁊ facile. s. paucis diebus erupto. Et cognoscit̃ ecõtra ꝙ sit ꝓfundũ ex apãte ꝓfũdo s. cui tardata est eruptio. Cognoscitur ꝙ sit cũ obstracositate ex longitudine temporis ⁊ qꝛ per tactum sentitur durities manifesta preter cõsuetudinem. Cognoscitur ꝙ sit cũ corruptione ossis per tactum cũ proba argentea aut plũbea. ⁊ p virus ꝙ egreditur cũ est subtile tendens in citrinitatem. Cognoscitur autem putredinem esse cõicatam collatorio per virus fetidũ subtile citrinũ per os egrediens. Cognoscitur ꝙ cartilago oculi sit corrupta per visum. Quod autem pãniculus sit corruptus cognoscitur qꝛ faciliter proba penetrat in ipsum ⁊c.

Pronostica ex dictis facile innotescunt. hoc tamẽ affirmare potes ꝙ he fistule cõmuniter sunt chronice tum ꝑpter cõtinuum d̃fluxum ad lachrymale domesticũ tum propter motuz oculi ⁊ lachrymalis. tertio qꝛ nõ potest fieri ligatura cõueniẽs in vlceribus. quarto qꝛ medicine d̃biles non imprimũt fortes ṽo nocẽt oculo ⁊c. Almansor.

C Um angulus lachrymalis resudat: ⁊ cũ premitur sanies ⁊ virus ab eo egrediat̃ fistulaz pati intelligit̃. Que cũ cauterio curatur d̃ hoc tamẽ loqui plus ẽ q̃z huic nostro libro attineat. Nos tamẽ iam ei adinuenimꝰ medicamẽ ꝙ si adhibitũ fuit ipsam per multos mẽses adeo tardare facit vt eger sanus videat̃. Medicamẽ aũt illud est. R. aloes thuris sarcocolle sanguinis draconis balaustie antimonij aluminis oium ana partes equales. zimiar quãtum est quarta pars vnius: fiant ex eis sief. Cunq̃ꝫ necesse fuerit fistula in tãtũ premat̃ vt quicquid saniei in ea ꝯtinet̃ egrediat̃. Deinde ĩfirmus sup latꝰ in quo nõ est fistula iaceat ⁊ de predicto sief aliquid dissoluat̃ in aqua d̃ qua in angulo lachrymali tres gutte aut quattuor intimarizent̃ magno existẽte iterstitio inter proiectionẽ vnius gutte ⁊ alterius: quo facto eger per tres sic iaceat horas. In mane quoq̃ꝫ sequenti diei similiter fistula bene premat̃ ⁊ fiat eadez cura quod p ebdomadam vnam fieri conuenit ⁊ etiam tãdiu donec a fistula nihil egrediatur cum premitur. Ex hac nãq̃ꝫ cura locus multis mensibus siccus permanebit. De curis oculoꝝ quantum huic loco necessariuz esse putauimus: iam satis dictum eẽ credimus. Alia ṽo que sunt de curis que per ferrum exercentur dimittamus

q: multis indigent medicaminibus. Sunt autem que dam ex eis que in locis in quibus de decoratione tra ctabimus ⁊ sanitatis custodia ptinent. Jo. ar.

Dividitur hoc capitulum in quattuor partes. In prima par te notificat ipsam fistulam. In secunda ibi. s. que cum cauterio. innuit veram curationem fistule. In tertia parte ibi. Nos ta men adinuenimus. ponit curationem fistule mendosam. In quarta ibi de curis oculorum excusat se ab vlteriori determina tione de passionibus oculorum que dicit in omnibus istis par tibus satis manifesta sunt verificemus solum receptaz que opti me confert in exsiccatione fistularum ⁊ earum consolidatione. aloe nam est calidum in secundo sic. in tertio pauce mordicatio nis conglutinans fistulas ⁊ vlcera difficilime consolidationis fm Serapionem auctoritate. S. in de simplici centesimo nona gesimo sexto. secūdo est tus ca. in secundo sic. in primo abster gens obscuritatem visus replens vulnera profunda ⁊ incarnat ea apud Diascoridem libro. j. simplici septuagesimo primo. ter tio est sarcocolla ca. in secundo sic. in primo corrodens carnem mortuam ⁊ restaurans corrosam. quarto est san. dra. fri. ⁊ sic. in tertio fm Serapionem conglutinans vlcera ⁊ plagas. quinto sunt balaustie fri. ⁊ sic. in primo valde stiptice restringentes icar nantes ⁊ consolidantes. sexto est antimonium fri. in primo sic. in secundo destruens carnes putridas vlcerum: mundificans sordes eorum ⁊ consolidans ea prohibens pustulas fieri in cō bustione ignis consolidans vlcera a combustione facta mistuz cum cerusa ⁊ mumia. septimo est allumen habens multas spe cies: hic vo sumitur allumen de rocha callidum ⁊ siccum in ter tio constringens fluxum sanguinis desiccans vlcera. octavo est zinar corrosiuum forte ca. ⁊ sic. in quarto. Ex his ergo apparet quanta sit virtus huius antidoti in huiusmodi fistulis ⁊ aliis in qbus est humiditas superflua. Dicit autē Rasis hoc de bere imponi postq aliquod sief ex his distēperatum est cum aq decoctionis gallarum existente magno interstitio. i. spatio inter pro ductionē vnius gutte ⁊ alterius vt optime possit ad profun dum penetrare quapropter foramen debet esse prius bñ dilata tū ⁊ vlcus bñ abstersuz ⁊ seruare reliqua que in textu dicta sunt. ¶ Apātis lachrymalis ⁊ sitr fistule eiusdē triplex est regimē. s. vlē quod debetur cause antecedenti ⁊ particulare propriuz cau se coniuncte. tertium est regimen cōe vtriusq. Primū exigit tres intentiones. s. eūonem diuersionem ⁊ fluxus interceptionē que omnes complende sunt fm q dictum fuit in ophtalmia. Scd͠z s. particulare qd̄ ꝺbet apāti si sit genitū p viā ꝺfluxus ⁊ terminet p viā resolōnis exigit tres itentiones repcussionē in pricipio in medio repercussionem mistam resolutioni. sed in fine resolutio nē tantum. Repercussiua que debent in principio sūt leuia sicut in materia ca. aqua rosacea aqua albuminis oui lac ⁊ oleum ro. permistum cum aceto quod bullierit vsq ad aceti consumptio nem ⁊ superponatur lachrym ali petia infusa in eo cauendo tū ne aliquid eius oculum ingrediatur. Si autem materia sit fri. huic aliquid bdellij in aceto dissoluti permisceatur ⁊ ꝺsuper po natur postea gradatim addatur ammoniacuz succus feniculi. Et si apparet durities parum mucillaginis altee aut fenugreci ⁊ similium. tandem ammoniacum in aceto dissolutum cum. x. par te attramenti. i. vitrioli est conueniens resolutiuum nux rancida contrita ⁊ superposita est vltima. Si vero tendat ad matura tionem adiuuetur cum diaquilon ⁊ similibus: postea rumpatur Sed consulo tibi vt non expectes eruptionem fiendam a natu ra: sed tu erumpe cum cauterio aut cum sagittella ⁊ distanter ab oculo ⁊ si minus tarda fuerit maturatio erumpe ante maturatio nem completam ne ex longa mora partes intrinsece corrumpā tur ⁊ fac foramen latum vt conuenienter possis perficere om nes operationes in hoc casu oportunas. De maximis enim er roribus ⁊ tardantibus curationem est paruitas foraminis. Quod si fuerit ruptum cum sagittella imponātur pro prima vi ce: aut etiam duabus vicibus stuelli stupei in albumine oui infu si iuxta consuetudinem. Si vero cum cauterio ponatur vitellū oui in oleo ro. infusum duobus diebus. Postea quomodocū q ruptum sit perueniat ad mundificandum siue ad mundificā tia. Et ex conuenientibus est mel ro. aut oxymel simplex. Et ex proprijs est lanugo inuenta in canna prope radicem permista cum melle ro. aut oxymelle fortius istis est vnguentum egiptia cum remouens carnem mortuam. Et adhuc fortius est hoc ℞. mellis viridis eris alluminis ana ⁊ misce. Et conueniens ad mundificandum ⁊ exsiccandum ⁊ consolidandum est medica men Rasis positum in littera ⁊c. Si vero os sit putrefactum necessarium est ipsum amouere. aut cum cauterio actuali quod ordinetur fm exigentiam ossis remouendi: ⁊ orificium vlceris: cōmunis autem modus est vt defendatur totus oculus ⁊ etiaz labia orificij cum pecijs lineis aut cotto infusis in aqua ro. aut albumine oui aut in aliquo succo frigido quod semper faciēdū est cum volumus vti aliqua medicina caustica: ⁊ deinde instru mentum bene ignitum ponatur vsq ad os bene adherēdo ipsi ossi semel bis aut pluries fm exigentiam. ⁊ propterea sint para ta plura instrumenta taliter ignita: ⁊ semper fundum vlceris a sa nie aut a sanguine abstergatur ne operationem impediat: post hoc albumen oui cum oleo ro. ⁊ vitello oui concussum ponatur intus ⁊ desuper. Et in oculo ponatur sief album cum albumine oui lacte aut aqua ro. ne oculus ophthalmetur: ⁊ super oculo et cottum petia linea circūdatum in aqua ro. infusum: ⁊ fronti et temporibus repercussiua applicentur. Si vero eger abhorre at cauterium actuale dilatato orificio vlceris cum sectione: aut tentis de spongia de medulla mellege vel sambuci vel gentiane procedatur ad squamationem ossis ⁊ remotionem substantie corrupte: aut abstracose cum medicinis incipiendo a leuiorib⁹ sicut est allumen de roca combustum ⁊ peucedanum est propri um in squamatione ossis ⁊ fortius est vitriolum combustum et potius est euforbium: vitriolum tamen aliquanto tempore con tinuatum super osse est mihi expertum: fortius autem omnibus ⁊ infallibile est cauterium factum ex capitello: sed inueteratum valde vt amplius in aquam non conuertatur: si enim quantitas grani frumenti super osse ponatur potenter squamat non solū hoc os: sed etiam cetera ossa ⁊ est mihi expertum. Attamen lau dat diebardich ⁊ fm aliquos fit hoc modo. ℞. bdellij āmonia ci ana. ʒ. j. dissoluantur ad ignem ⁊ proijciantur desuper viridis eris. ʒ. ij. aut plus si volueris facere ipsum acutius. Aliter de scribitur a Rasi secundo continentis. ℞. arsenici citrini partem vnam eris vsti partem. s. salis armoniaci partes quattuor infun dantur in aqua calcis per ebdomodam ⁊ exsiccentur in sole. de inde sublimentur ⁊ reseruetur quod sublimatum in vase vitreo ⁊ est multum acutum. Aqua quoq separationis auri ab ar gento si in eo cottum in extremitate stilli infundatur ⁊ applicet. Et similiter aqua dissolutionis cauterij. Et he aque leuiter pos sunt applicari cum extremitate stilli in quo vis ⁊ per foramen ca nule potes intromittere stilum in cuius extremitate sit cottum in huiusmodi aquis infusum: Et sic perficies operationem tangē do locum corruptum ⁊ non nocebis sano ⁊c. Ex his ergo omnibus collige sex intentiones curatiuas. Prima est dilata tio orificij vlceris. Secunda cauterizatio donec mortificetur ca ro. s. fistulosa ⁊ os corruptum: aut alia substantia. s. putrida. Tertia est abstersio ⁊ eleuatio partium causticatarum ad quam intentionem perficiendam ponantur mundificantia de quibus supra transactis duobus diebus: in quibus vitellum oui cum oleo ro. mistum potest imponi. Quarta est generatio carnis q debet fieri cum notabiliter exsiccantibus propter humiditatem vlceris superfluam: ⁊ propterea non denudentur a pauca quan titate viridis eris. Et ad hoc perficiendum valet medicamen Rasis in littera. Quinta est sigillatio perficienda cum vnguen to de litargirio. ⁊ quandoq cum allumine combusto. Sexta est accidentium correctio. s. doloris ⁊ ophthalmie. s. minuendo et temperando oculum cum frigidis ⁊ circa frontem ⁊ temporare percussiua apponendo ⁊ proprie dum fiunt operationes fortes ⁊ dolorose ⁊c. Ultimum regimen cōmune vtriusq cause respi cit accidentia de quibus dictum est. Et secundo regimen sex re rum non naturalium variandum fm exigentiam intentionum de quibus supra. sed sit dieta magis tenuis ⁊ declinans ad frigi dum quanto accidentia sunt fortiora: ⁊ quando perficis aliquā operationem dolorosam ex iam dictis. Cura vero mendosa

in textu posita fuit ⁊ sufficienter ordinata ⁊c.

¶ Sequūtur capitula de passionibus aurium. ⁊ p̄mo
De anathomia.

Ctum est in precedentibus de passionibus cerebri et
a neruorum ⁊ oculorum. Hic agitur de passionibus
aurium ⁊ iuxta consuetudinem premittaȝ anathomiá
auris: ⁊ modum regiminis conseruatiui eiusdem: immo potius
preseruatiui. deinde ad curandas eius egritudines accedaȝ iu
xta seriem capitulorum. Rasis.

¶ Auris dicta est ab hauriendo eo ꝙ per aures doctrinaȝ hau
rimus: nam per auditum maxime efficitur scientes p̄mo metha
phisice. ⁊ in libro de sensu ⁊ sensato scd̄m accidens vero ad pru
dentiam auditus plurimum confert: sermo enim audibilis exi
stens est causa disciplíne. quare infra concludit ꝙ sapientes a
natiuitate vtroqȝ sensu sunt ceci muti ⁊ surdi. lȝ enim sensus vi
sus de per se magis conferat ad scientiam q̄ȝ auditus. de per ac
cidens tamen magis confert auditus: vt vnus quisqȝ nostrum
in se ipso facile potest iudicare ⁊c.

Auris descriptiue est membrum instrumentale cartilaginosū
rotundum subtili panniculo velatum cum quibusdam elleuatio
nibus anfractuosis habens foramen similiter anfractuosuȝ nō
rectum perueniens vsqȝ ad extremitateȝ foraminis ossis petro
si. in qua est neruus auditiuus in modum panniculi contextus
dure matri continuus. in quo spiritus audibilis complantatus
continetur ⁊ ante ipsum sibi contiguus est aer stans vesica qua
dam circūdatus ad audiendum finaliter ordinatum. Est. n.
membrum instrumentale ⁊ organicum ratione operationis no
bilis facientis ad bene esse indiuidui: ⁊ est compositum fuit au
tem cartilaginosum vt esset sonorum ⁊ non fuit factum ossuosū
ne casu aut percussione frangeretur neqȝ factum fuit carneum
aut panniculare quia non bene seruasset figuram ⁊ compositio
nem sibi necessariam. ⁊ fuit rotundum vt esset bene capax aeris
⁊ deinde sonorum habuit autem anfractus ad similitudiné ab
strabi lunatiarum vt melius fieret aeris ⁊ inde sonorum reuer
beratio. fuit autem velatum panniculo duro subtilissimo qui ƀȝ
veriorem sententiam est genitus ex villis nerueis ortum haben
tibus a quinto pari neruorum cerebri aut ex villis ligamentalibꝰ
ortum habentibus ab osse petroso vt auris haberet debituȝ sen
sum ⁊ cum hoc bene resisteret exterius occurrentibus. fuit auté
foramen eius anfractuosum non rectum ne vēter aut aer distra
siatus aut fortis sonus subito sine modificatione ad organum
auditus perueniret. neruus autem auditiuus est pars principa
lissima in qua fit auditus sicut crystalloidis respectu visus in
oculo: ⁊ spiritus complantatus est instrumentum auditus sicut
spiritus visibilis ipsius visus. ⁊ aer stans circūdatus vesica qđ
totum vocatur miringa auditus est medium intrinsecum specie
rum sicut albugineus est medium intrinsecum specierum visibi
lium ⁊ foramen auris ab. A. est appellatum alsa mach sicut fo
ramen vuee. dicitur pupilla in quo vniuntur species soni sicut
in foramine vuee species visibiles. non est auteȝ nisi hec differé
tia q: foramen vuee est coopertum cornea non autem foramé
auris. Illud enim fuit necessarium in oculo ne albugineus exi
ret: Similis autem necessitas non est in aure. Est autem ad
audiendum ordinatum tanq̄ȝ in finem: q̄ȝuis enim auris habe
at alias operationes naturales ministrantes ⁊ ministratas ⁊ vi
tales. Et q̄ȝuis sit deputata ad expurgādum superfluitates cho
lericas cerebri vt patet in cerumine aurium quod per eam egre
ditur: Attamen p̄ncipalissima operatio est audire ⁊ non est cere
brum euentare sicut quidam existimauerūt. neqȝ etiaȝ per aures
respirare: quos Arist. reprobat primo de historijs animalium.
Ex quibus patere potest anatomia auris. fuerūt due ne nocita
vna auditus impediatur. patet etiam numerus partium cōpo
nentium aurem. s. cartilago panniculus foramen aer stans cum
vesica sua. neruus auditiuus ⁊ spiritus complantatus. Patet
secundo situs q: fuerunt in alto constitute vt essent proxime ce
rebro quod propter visum debuit esse suprema pars corporis.
fuerūt in lateribus constitute ⁊ non ante propter oculos ⁊ istru
menta gustus ⁊ olfatus que hunc locum sibi vendicarūt ⁊ non

fuerunt posite posterius q: nimis fuissent distantes a sensu cō
muni quare ⁊c. Fuerunt autem imediate sub tonsura capillorū:
q: si fuissent magis supra ab ipsa fuissent velate. ⁊ ab his que in
capite geruntur. Patet etiam substantia q: cartilaginosa a pre
dominio: propterea auris est fri. ⁊ sicce complexionis q̄ȝtuȝ ad
complexionem inatam lȝ q̄ȝtum ad influenteȝ sit ca. ⁊ hu. patet
etiam q̄ȝtitas ⁊ figura ⁊ iuuamenta. potest autem pati omne ge
nus egritudinis simplicis. ⁊ etiaȝ apostema ex quibus infertur
ꝙ ea que ponuntur in aure debent esse actu tepida non frigida
nisi forte in casu excessiue caliditatis p̄ternaturalis quod rarissi
me contingit neqȝ multum calida ⁊c.

Circa hec due cadunt dubitationes. Prima q: videtur
ꝙ vnus sonus debet iudicari duo: cum a duabus
auribus per duos neruos qui nūq̄ȝ vniuntur species soni ad
sensum cōmunem deferantur: si vera est cōmunis sententia ꝙ
nerui optici vniuntur ne vnum visibile iudicetur duo.

Secunda dubitatio q̄m quintum par neruorum ori
tur a posteriori cerebro: immo omnia pa
ria preter duo prima vt est manifestum his qui viderunt anato
miam: ergo species soni debent deferri ad cerebrum posterius
⁊ ad memoratiuam non autem ad sensum cōmunem: ⁊ sic sen
sus cōmunis non erit iudex obiectoruȝ sensuum exteriorum.
Ad primam respondetur. ꝙ vnus sonus non debet apparere
duo quia duo nerui. s. auditiui venientes ad duas aures vniun
tur in origine ipsorum ⁊ sic fit vnio specierum delatarum per ip
sos neruos. Contra si illa vnio neruorum in origine sua suffi
ceret ad vnionem specierum audibilium a pari sufficeret vnio
specierum visibilium in origine neruorum obticorum ⁊ sic fru
stra esset altera vnio circa medium ipsorum. Ad hoc dicitur ꝙ
prima vnio sufficeret. s. ad vnionem specieruȝ scd̄a tamen vnio
non est frustra cum sit facta non solum propter vnioneȝ specie
rum visibilium: sed etiam vt spiritus visibilis possit cito deferri
de vno oculo ad alium cuius signum q: ꝑ compressioné vniꝰ
oculi pupilla. s. alterius dilatatur. Scd̄ȝ iuuamentum est vt ꝑ
illam vnionem se ipsos melius sustentent vt vult. A. prima pri
mi doctrina quinta ca. de anatomia neruorum cerebri auctori
tate Gal. hoc autem non fuit necessarium in auditu cum pau
ciores spiritus ad audiendum sufficiant. Et quia due aures
sunt in duobus lateribus oppositis situate adinuicem valde di
stātes. Ad scd̄am dicitur ꝙ a loco coniunctionis neruorum
auditiuoruȝ transit via occulta tamen ad sensum communem:
orti autem fuerunt a cerebro posteriori vt essent duriores: sic
enim fuit expediens pro operatione sua. ⁊ quia sunt multum ex
positi extrinsecus alterantibus. nec de hoc mireris: nam ⁊ speci
es tangibilium deferuntur a neruis manuum ⁊ pedum ad sen
sum communem non immediate sed per multa media. Pri
mo enim deferuntur ad nucham a qua illi nerui originantur:
deinde ad cerebrum posterius a quo nucha oritur. Et ex inde
ad sensum communem qui est in cerebro anteriori. non tamen
prius deferuntur ad memoriam q̄ȝ ad sensum communem vt
manifestum est. ¶ Regimen autem conseruatiuum auris siue
preseruatiuum est vt tueamur auris complexionem cauendo
ab extrinsecis occurentibus. sicut aere vento aqua ⁊ similibus
potentibus aurium eucrasim corrumpere. Conseruemus que
earum compositionem prohibendo ne foramen oppiletur ab
his que possunt aures ingredi sicut aqua lapilli cimices ⁊ simi
lia. Et ne etiam ab intrinseco oppiletur sicut a cerumine san
guine aut alia humiditate vermibus aut carne. s. interius orta
Ad hec autem duo prohibenda optime confert oleum amigda
larum amararum debite calidum: si in vtraqȝ aure tres gutte se
mel singula hebdomoda imponantur ipsis auribus bene ab
stersis ⁊ sine dolore a cerumine ⁊ reliquis superfluitatibus in
ipsis existentibus cuius olei extractio cum cotto postea procu
retur. Ad conseruandum autem vnitatem ⁊ prohibendum
apostemata ⁊ bothor in eis optime ꝯfert sief memithe cū pau
co aceti similiter instillatum. Et cauendum est a repletione ⁊
satietate nauseatiua ⁊ proprie a somno super repletionem ⁊c.

¶ De dolore aurium.

Hec pars egritudinibꝰ aurium diuiditur in sex partes. Pri

q Rasis sex facit capitula. Primum ca. e de dolore auris circa quod sunt quedã notãda iuxta morẽ nostrũ. Quid nõis doloris auris satis manifestũ est. Dolor aũt auris ẽ tristis sensatio tactiua eiusdem rei subito mãliter imprimentis 7c. Species doloris quãdoqʒ sumunt a particula patiente aut qr qdam est exterius in cartilagine auris. qdam interius in foramine aliqñ cõicans neruo auditiuo: aliquando sumunt a dolore in se: 7 sic sunt .v. species doloris cõiter euenientes. s. pũgitiuus pruritiuus extẽsiuus grauatiuus pulsatiuus. Item qdam intẽsus qdaʒ remissus qdam creticus: qdam nõ creticus. Et qlibet dolor ẽ actio corrupta: 7 ppterea est accidens alicuius morbi: lʒ ẽt quandoqʒ sit morbus cum qñqʒ subito iterficiat: sicut apoplexia apõ A. ca. pprio. Est aũt 7 alia actio corrupta auris de qua .J. qñ vnus sonus p alio apphendiur aut apphenditur sonus eẽ in medio: q non ẽ inter quas duas actiones corruptas est dña: Prima enim ẽ actio corrupta tactus: Secũda auditus: lʒ vtraqʒ actio corrupta fiat in eadem parte organi 7 cum eisdẽ instrumẽtis adequatis numero cõplexione 7 spiritu auditiuo: Et per vnãmet cãm imprimentẽ in organũ auditus. s. vẽtositatẽ 7 eque pmo tpe nec obstat famosum dictum Arist. 7 Cõmentatoris secũdo de gnãtione q ab vno inqʒtum vnũ non pueniit pmo nisi vnum. Isti enim duo effectus nõ pueniũt ab eisdem causis in qʒtum vna: est enim potẽtia auditiua a tactiua realiter distincta: 7 etiam spẽs sonora que ẽ imediata cã vnius differt a mala cõplexione aut sol'one continui q est imediata cã alterius 7c.

Cause doloris auris aut sunt p essentiam aut p cõitatem qʒuis cuiuslibet doloris cã imediata sit mala complexio aut solutio ptinui exñs in membro dolẽte aut in mẽbro sibi cõicante: vnde nõ ẽ incõueniens eẽ dolorẽ in aliquo mẽbro in quo nõ sit mala compl'o: aut sol'o cõtinui: lʒ illius doloris cã imediata sit mala compl'o aut solutio cõtinui existens in altero membro sibi cõicante. Mala aũt compl'o factiua doloris auris plurimũ est ca. aut frigida sine materia aut cum mã cuiuscunqʒ generis 7 frequẽter cũ cerumine auris ledente qualitate aut qʒtitate. Mala aũt compl'o ca. aut ẽ a cã extrinseca sicut ab aere calido: aut aqua ca. 7 pprie cũ succedunt causis ifrigidãtibus. Et silr mala complexio fri. est ab aere aut a vento aut ab aqua fri. 7 silibus 7 pprie cũ succedunt causis calefacientib': aliquando ẽt pendẽt a causis corporeis sicut in febribus 7 alijs dispõnibus.

Cause aũt solute ptinuitatis sunt casus offensio aut pcussio: aut aliquod aĩal aut alia res igrediẽs aurem aut nata in ea: aut ventositas extẽdens aut humor aliqs corrodens aut putrefaciens 7 tãdem vlcerans aurẽ: aut apostema cum rumpit 7 frequẽter cerumine auris tam sua qʒtitate qʒ qualitate 7c. Apostemata enim 7 bothor sine pustule causant dolorẽ auris mediante tam mala compl'one: qʒ solutione continui: hec aũt apostemata ₰m plurimũ sunt calida sanguinea aut cholerica: aliquãdo tamẽ sũt frigida phlegmatica 7 melancholica. Et possunt fieri tam p viã defluxus qʒ p viam paulatine pgestionis. Cause aũt doloris auris p cõitatem aut sunt a toto sicut in crisi aut febribus aut a membro particulari sicut stomacho epate matrice 7c. frequẽti tamẽ a cerebro 7 a qnto pari neruorum cerebri 7c.

Signa doloris auris habent ex relatu egri. Quod si referre nesciat qr forte infans tangant loca vensimiliter dolẽtia. quod si dolor erit in aure ex tactu dolor crescat 7 ploratus 7 lamẽtatio. Et ẽt qr forte preter psuetudinem aliqua humiditas fluit ex aure: aut forte illa que fluere psueuit est retẽta. Signa võ cãrum pmitiuarum tam male compl'onis qʒ solute ptinuitatis sunt ipsarũ pcessio 7 nocumẽtũ ide sequutũ cãe pportionatũ: sicut exẽpli grã precessio venti aeris frigidi aque frigide 7 pprie aurem igresse: 7 frigiditas ide in aure manifeste sensata. Et sicut pcessio aeris calidi 7 igressio lisiuij aut alterius calidi in aurem cũ manifesta ei' caliditate. Et sicut pcessio pcussionis casus 7 offensionis sequẽte fluxu sanguinis aut saniei ab aure. Cognoscit aũt dolorẽ pendere ab aĩali aut alia re aurẽ ingressa aspiciẽdo in aurem sub radijs solarib': 7 ẽt si est aĩal sentitur cõmotio ipsi' 7 pũctio 7 sonitus magnus in ei' cõmotione. Et si est vẽtositas dolor est extẽsiuus nõ grauatiuus 7 audit sonitus manifestus 7 clarus nõ qualis in apostemate aut in mã nõ apostemãte in qbus est sonitus 7 fragor qdam pfusus. Cognoscitur aũt mala compl'o ca. ex pcessione. s. cãe calefaciẽtis. 7 qr caliditas in aure sentit: iuuatur a frigidis 7 in hora frigidiori dicit: nocetur a calidis 7 in hora calidiori dici. Ecõtrario sunt signa male compl'onis frigide. 7 si ẽ sine materia ẽ sine grauitate sine tumore sine obturatiõe foraminis: 7 pcessit aliqua ex causis pmitiuis ₰m plurimum: 7 nõ multum impedit auditus. Sed cũ presentia materie adest grauitas 7 tumor 7 foraminis obturatio 7 magis pendet a cã corporea 7 impedit audit' si sit in pfundo. Soluta aũt continuitas manifesta cognoscit p exitũ sanguinis aut saniei. Sed apã cognoscit p grauitatem dolorẽ continuũ 7 tumorẽ 7 obturationẽ foraminis nisi sit in parte valde itrinseca: 7 tũc dolor est valde itensus 7 adest grauitas et febris cõtinua: 7 si calidum sit sanguineum: adest magna grauitas 7 tumor 7 duricies 7 rubedo tendẽs in obscurum. Et si valde p fundum sit dolor ẽ itensissimus cũ alienatione 7 interdũ motibus spasmosis: 7 sincopi 7 frigiditate extremoꝝ. Et fe. est intẽsa 7 interdũ cum rigore 7 oripilatione. In extrinseco enim febris est leuis sicut ephimera. Si aũt sit cholericum adest dolor pũgitiuus: nõ ita extensiuus 7 grauatiuus sicut in pmo cũ caliditate mordaci 7 intensa 7 non ẽ ibi tumor magnus neqʒ magna foraminis obturatio 7 rubedo ẽ clara q per compressionem delitescit. Phlegmaticum aũt est cum paruo dolore pauca fe. neqʒ color mẽbri est mutatus a colore sibi consueto 7 est cũ leuitate. Melancholicum aũt est cũ duritie 7 cũ colore tendẽte in fuscũ 7 cum maturat crescit febris: dolor ẽt fit magis pulsatiuus 7 cetera accñtia crescunt: sed eo maturato oĩa minuũtur 7 eo rupto sanies egredit 7 multotiens ex inspato cum medici multotiens decipiant non credentes eẽ apã: 7 non est differentia inter mãʒ apostemantẽ 7 non apostemantẽ sed solum imbibitaʒ nisi qr in nõ apostemãte est minor tumor minor dolor minor obturatio foraminis minor febris: vno ₰m plurimũ non est febris 7 cetera accñtia sunt remissiora raro tamẽ accidit vt sit materia imbibita nõ apostemans. Spẽs aũt materie cognoscit ex signis suprascriptis: 7 iterũ ex signis cõibus sumptis ex etate compl'one forma 7 tpe anni arte regimine pcedente 7 silibus. Cognoscit aũt dolorẽ pendere ex cerumine qr foramẽ auris in eo plenũ ẽ: 7 ex extractione eius dolor recedit. Cognoscit aũt q sit p cõitatem a toto vel a parte ex nocumẽto toti' vel partis precedente cũ cuius augmẽto augeẽt 7 diminutione diminuit: 7 si sit p cõitatem a cerebro ₰m plurimũ nõ solũ audit' ledit: sʒ ẽt gustus pp pingtatẽ originis qnti paris neruoꝝ cerebri pbẽtis auditũ originẽ tertij 7 quarti paris pbentis gustũ 7 sensum lingue. 7 dolor creticus cognoscit ex egritudine pcedẽte cũ cuius doloris augmento materia pmutata sedat egritudo pcedens sicut sedatur phrenesis materia ad aurem permutata.

Pronosticum. A. puerilior dolor auris ẽ q fit ab apate pfundo ca. 7 pprie cũ ẽ cũ fe. inseparabili: pducit. n. ad pmistionẽ itellect' 7 qñqʒ iterficit subito sic apoplexia. cũ. n. ẽ in neruo auditiuo ob fortez dolorẽ fit cerebri pctio. 7 p pñs meatuũ oppilatio 7 phibitio transit' spũs aĩalis ad mẽbra mouẽda ex quo phibito anhelitu sequr suffocatio 7 mors: 7 hec ẽ poti' epilepsia qʒ apoplexia cũ in pctiõe tota cerebri necesse sit vniuersũ corp' phibi: ₰m plurimũ tñ nõ iterficit in .vij. Pronosticũ scdm: h dolor veloci' 7 frequẽti' iterficit adolescẽtes qʒ senes qr in senib' ẽ sensus obtusior pp cuius obtusionẽ tolerat quousqʒ suppuret. Sʒ i pueris ob acuitatem sensus nõ põt tolerari quousqʒ saniet. Si aũt suppuret cũ ceteris signis laudabilib' sperat euasio: nullu3 tñ vsqʒ ad .lv. etatis mee annũ vidi mori ex auris dolore 7c. Almansor.

Si cũ dolore q fit i aure fuerit i facie iflatio: 7 pulsatio ex cephalica erit minuẽdus. Et oleũ ro. aut oleũ d florib' salicis tepidũ cũ pauco aceto imittendũ lac quoqʒ ita ca. vt ex mãilla egredit erit distillãdum multotiẽs. Vẽter ptereã ex myrobo. citri. 7 scamõea 7 aloe vehemẽter soluat q hoc modo fit. R. myrob citri. ʒ. xx. 7 pulueriʒat: in duabus. lb. aque coquatur donec ad duas tertias vnius. lb. reddatur 7 colentur.

Post hoc sumant aloes.ʒ.j.scamonee.vj.pars.ʒ.vni
us aggregent cum rob de cydonijs ⁊ fiant ex eis pilu
le que p duas horas ante decoctionē sumant: deinde
bibat decoctio:quod si dolor non quieuerit parū opij
in oleo ro.resoluti in aurē mittat. Et si pulsatio re
dierit:⁊ tribus diebus pseuerauerit oleū sisaminū in
quo anatis aut galline adeps fuerit resolutus in au
rem sepe mittat:ibi nāq̄ ē pustula que maturatione i
diget. Cum aūt dolor quieuerit putredo iam ē col
lecta:ideo plus subito ex isperato egreditur de aure.

Jo.ar.

Diuidit hoc ca.in partes tres. Nam in pma parte Rasis po
nit curam doloris auris ab apostemate siue pustula ca.lʒ in hac
parte comphendat cura doloris a mala complone calida sine
apostemate. Jn secunda ibi.s. Cum aūt dolor in aure. Po
nit curam doloris auris a mala complexione frigida cum mate
ria. Jn tertia ibi. Si aūt cum dolore. Ponit curā doloris pē
dentis a ventositate. Primam iterū in duas:naʒ in pma ponit
signa doloris auris ab apostemate calido.in secūda ibi. Ex
cephalica. Ponit curam. Jn pma parte ponit duo signa aposte
matis ca.in aure. Primum ē inflāmatio faciei:⁊ maxime partis
circūstantis aurem ⁊ ipsius auris ppter psentiaʒ sanguinis aut
cholere miste cum sanguine ex quo etiam dʒ sequi aliquis rubor
faciei. Scōm signuʒ est pulsatio.i.dolor pulsatiuus ⁊c.dolor
nāq̄ pulsatiuus est in apostemate calido ⁊ pprie sanguineo ē
in sui pncipio ⁊ maxime cum ē presentia arteriarum: qui dolor
postea tempore maturationis multo magis auget. Secunda
pars diuidit in tres.nam in pma ponit curam conuenietem in
pncipio. Jn secunda ibi q si dolor. Ponit curam quādo dolor
nimium excrescit. Jn tertia ibi. Et si pulsatio.ponit curaʒ aposte
matis quando maturat. Jn pma parte Rasis curat apostema i
sui pncipio tribus generibus remediorū. Primum est phle
botomia ex cephalica cuius causa nota est. Scōm genus est
applicatio localium sicut olei ros.aut olei de floribus salicis qd
est frigidum ⁊ humidum cum pauco aceto.s.quarta parte. Se
cūdum imittendum in aure est lac ita tepidum sicut ex mamilla
egredit fri.⁊ humidum doloris sedatiuū ⁊ hec ponunt in aure
⁊ circa ipsam. Tertium genus remediorū ē ventris solutio cū
decoctione myrobalanorū citri.quorum sumant.ʒ.xx.⁊ pulueri
zati grosso modo bulliant in duabus.lb.aque ad ɔsumptioneʒ
duarum partium. Scōm solutiuū est aloes.ʒ.j.qd soluit phleg
ma ⁊ choleram cum sexta parte.ʒ.j.scamonee que potissime sol
uit choleram ex his cum rob de cydonijs.i.cum succo cydonio
rum ispissato p decoctionem fiant pilule.s.vij.que per duas ho
ras sumant ante decoctionem. He enim medicine potentissime
soluūt choleram. Sed tempore moderno in regione nostra suf
ficeret medietas istorū solutiuorū:existimo tamen q in regione
Rasis corpora sunt robustiora indigentia fortioribus solutiuis
sicut ⁊ in regione teucrorū datur magna quantitas scamonee se
cundo canon. Ratio aūt Rasis quare dat pilulas ante deco
ctionem p duas horas est vt sint iam actuate ⁊ iceperint iaʒ tra
here humores ad stomachum ⁊ ad intestina:Et deinde supue
niente decoctione adiuuet ⁊ felicitetur ipsarum opatio tardius
enim actuant q̄ʒ medicine liquide. Jn secūda parte existēte for
tissimo dolore docet pmiscere parum opij vt puta.℈.ß.cum.℥.ß.
olei ro.de quo due gutte instillent in aure. Jn tertia parte rede
unte ⁊ crescente dolore pulsatiuo ⁊ perseuerante aliquanto tem
pore docet maturare:⁊ hec debent apponi tam interius q̄ʒ exte
rius:⁊ littera satis patet:nam cum maturatur dolor excrescit.
Sed pustula maturata dolor sedatur iuxta aphorismum. Circa
generationem saniei ⁊c. Deinde pustula rumpitur ⁊ sanies ex
aure egreditur.ex insperato q̄r forte nec medicus nec eger crede
bat esse apostema.

Almansor.

Cum aūt dolor in aure fit post fastidiosam sacieta
tem aut post vētos frigidos oleuʒ in quo ruta aut ce
pe cocte fuerint in aure distilletur. Et si hoc nō suf
fecerit oleū in quo turbit coctū fuerit distilletur. Aut
oleuʒ de lilio sumat ⁊ cuiq̄ʒ.℥.j.ex eo misceat euforbij
recentis.ʒ.j.⁊ castorei.ʒ.j.sed si hoc nō suffecerit ven
ter ex pilulis cochijs soluat:patiens quoq̄ʒ balneum
ingrediat:in quo sudet.vinum quoq̄ʒ vetus ⁊ forte ei
tribuatur.

Jo.ar.

Jn secunda parte pncipali ponit curam doloris auri a ma
la complexione frigida cum presentia materie phlegmatice. Et
posset diuidi hec pars in quattuor partes sm quattuor genera
remediorum. Primo eniʒ ponens signa doloris a mala cō
plexione frigida que sumuntur a causis suis.s.q euenerit post
fastidiosam sacietatem ⁊ ventos frigidos. Et suplete vos alias
causas ifrigidantes. Ponit pmo curam cum iniectione oleorū
calefacientium ⁊ exsiccantium.quorū quedam sunt calida in q̄r
to gradu sed tutius est incipere a leuioribus ⁊ pprie non facta
purgatione. Secundo soluit ventrem cum pilulis chochijs:
a quibus regulariter operando esset incipienduʒ. Tertio po
nit curam per balneum ad corporis exsiccationem calefactionē
⁊ materie resolutionem:quod balneum potest esse tam aereum
q̄ʒ aqueum ⁊ proprie ex aquis calefacientibus ⁊ exsiccantibus:
siue sint naturales siue artificiales. Quarto exhibet vinuʒ ve
tus ad calefaciendum ⁊ exsiccandum resoluendum ⁊ confortā
dum ⁊ dʒ esse in pauca quantitate. Et similiter totum regimē de
clinet ad ca.⁊ siccum.

Almansor.

Si aūt cū dolore auris sonitus ⁊ tinit⁹ fuerint atq̄ʒ
vētositas panicum siue milium in sartagine torefactū
calidū multotiēs supponat:auris quoq̄ʒ sup vaporē
aque in qua sint cocta mētastrū ⁊ sticados arabicus
⁊ sansucus teneat. De castoreo preterea ⁊ euforbio
i oleo sambacino dissolutis:quorū vnūquodq̄ʒ quat
tuor.g.hordei pōderet in aurem mittat.

Jo.ar.

Jn hac vltima parte curat dolorem auris a vētositate ⁊ que
dicit sunt manifesta. Ultima tamen medicina sic perficitur.
℞.castorei euforbij ana.g.iiij.olei sambacini.i. sesamini.ʒ.ij.
misce ⁊ due aut tres gutte in aurem instillētur ⁊ etiam partes cir
cūstantes inungantur.

Pro curandis egritudinibus aurium ante oia
sciēdum est q multis modis me
dicine pnt auribus applicari. Primo fomētando aurē cū lana
cotto petijs spongijs aut filtris infusis in aliquo liquore ⁊ exp̄
sis ⁊ applicitis. Scōo modo recipiēdo fumum aut vaporē cum
emboto aut sine. Tertio sub forma emplastrorū ⁊ vnguentorū.
Quarto sub forma puluerum. Quinto quo frequentius vti
mur sub forma liquoris instillādo aliquid in profundo auris.
Circa quem modū sunt octo canones obseruādi.s. Primus
q auris pposse aliqualiter premundificet cum cotto aut re simi
li ⁊ leuiter ne dolor inferatur vt medicine possint in pfunduʒ pe
netrare. Secundus canon vt que instillant sunt valde liqui
da aut liquidis admista. Tertius vt non sint valde ca.aut fri
gida actualiter:sed tepida propter debilitatem miringe: ⁊ nerui
auditiui nō sustinentis excellētias istas qualitatum actualium.
lʒ medicinas potentialiter tales in quarto gradu faciliter susti
neant:⁊ pprie siccissimas. Quartus est vt ea que instillantur
sint pauce q̄ʒtitatis:sufficiunt enim due aut tres gutte ppter par
uitatem ⁊ stricturam foraminis. Quintus est q dum impo
nuntur iaceat super aure contraria aliq̄ʒtulum siue aliquādiu
s.donec liquor ad pfundum descenderit:nam ppter tortuosita
tem stricturam:⁊ aliqualem distātiam non ita cito descendit.
Sextus vt instillatum nō longo tempore retineat in aure:sed
pcuretur frequēter ipsius eductio ne putrescat: Et cū educit ia
ceat sup eadem aure ⁊ ēt cum cotto eadē auris leuiter mundifi
cetur. Septimus q que instillant nō sint facile putrescibilia.
Octauus q frequēter reiterentur.s.ter aut quater in die nāli
Nam postq̄ʒ pauca q̄ʒtitas dʒ imponi ⁊ pauco tempore dʒ im
posituʒ remanere iuxta canones suprascriptos sequit q aut nō
fiet actio aut opʒ medicinas frequenter instillare.

Cura doloris auris ab animali igresso aurem vl' nato in ea: ⁊ a lapide aqua ⁊ similib⁹ cadētib⁹ in aure: ⁊ a casu offensione vlcerib⁹ ⁊ a vētositate patebit ex capl'is sequētib⁹.

Cura autē doloris auris a mala cōplexione ca. aut fri. sine materia siue pēdeat a causa ꝑmitiua siue corporea est: vt primo causa remoueatur. Scd̄o nocumētuȝ ex ipso d̄relictū cū cōtrarijs sicut frigida cū applicatione pānorum calidoruȝ necnō medicinarum calidarū tam interius q̄ȝ exterius. Et similiter calida cū frigidis interius ⁊ exteri⁹ applicitis semp aurem cōfortādo. Tertio prohibeātur hūores a fluxu si timeat̄ ne fluant ad aureȝ cū euacuātibus ⁊ diuertentib⁹. Quarto corrigantur accidentia si qua corrigenda sint sicut istātia vigiliarū ⁊ similia ꝫm ipsoꝝ exigentiam. Quinto ordinetur d̄bitum regimen ꝫm exigentiā male cōplexionis sibi ipresse: ⁊ accidentium. Que autē sint medicine calefaciētes aut infrigidātes ꝑprie in dispositionibus auris ⁊ que sint medicine solutiue opportune in his dispositionibus apparebit in sequentibus.

Cura doloris auris pēdentis ab hūore apostemāte aut non apostemāte est variāda ꝫm q̄ dolor ē creticus aut non creticus ⁊ ꝫm q̄ extrisecus aut intrisecus. ⁊ ꝫm q̄ ē intensus aut remissus. Si iste dolor fuerit nō creticus ⁊ itrisecus pendens a materia apostemāte exigit septem intētiones. Prima est eūo. Secunda diuersio. Tertia repercussio: que d̄betur ꝑncipio. Quarta est repcussio mista resolutiōi aut maturationi que d̄betur augmēto vsq̄ȝ ad medium status. Quinta est pura resolutio que debetur a medio status vsq̄ȝ ad finē d̄clinationis. Sexta est accidentiū correctio. Septima est debitū regimē sex rerum nō naturaliū variandū nō solum ꝫm diuersitatem materie: sed ēt ꝫm exigentiam intentionum de quibus dictū est. Et hec oīa itelligūtur in cura regulari. Sȝ in dolore extriseco auris nō cōpetit repercussio: Et eni mēbrum satis ignobile ⁊ deputatum ad recipiendū superfluitates mēbri nobilis ⁊c. Ubi vero dolor esset valde intensus ad eius sedationē ante oīa est incoādum iux̄ sententiā. A. quarta primi. Qūq̄ȝ ad diuersum traher̄ volueris mēbri a quo ꝑtrahis dolorem prius seda: quo sedato ad curam ordinariā ꝫm. vij. itentiones suprascriptas est redeundum. Si ergo dolor fortis sit a cā ca. hec remedia facies vel aliquod ipsorū quoꝝ plurima sunt de intentione Mesue cuius fere totum capitulum hic scribā d̄clarādo que declaratione idigent. Oui albumen cū lacte mulieris tepido ipositū auri ⁊ partibus circūstantibus cū petijs aut cotto superpositum. Item oleum ro. tepidū p se aut ablutū cū aceto quantū ē oleū deinde bullitū ad aceti cōsūptionē aut permistū cū succo cucurbite: ⁊ bene cū ipso cōquassatum: oleū de florib⁹ salicis ꝫm eandem doctrinā oleū nenufarinū. oleum de semine cucurbite. oleum papaueris. si dolor est vehemēs per se aut cū aliquanto cāfore: Est eni sedatiuū tū remouēdo malā cōplexionem ca. tū ēt stupefaciēdo lac mulieris solū mox cū mulgetur. aut cū succo solatri aut cū aqua corriādri hu. Mucillago psilij cū oleo ro. cōquassata: aut mucillago seminis cydoniorū oleū de gribret i. de mādragora: quādo dolor est acutus cū lacte mulieris mox cū mulgetur lēticulas stantes in superficie aquarū coctas cum mica panis cataplasmabis: succus iusquiami fortes sedat dolores etiam stupefaciēdo lactuca agrestis ꝫm omnē modum administrationis est medicamen bonū. Similiter succus solatri ⁊ papaueris ⁊ mādragore ⁊ salicū. ⁊ turionū vitis. i. teneritatē extremitatū vitis ⁊ similia amech. Ad dolorē auris a caliditate. ℞. olei ro. partes duas olei amigdalarum dulciū ptē. j. aceti partes. iij. fac coqui lēto igne vsq̄ȝ ad aceti cōsumptioneȝ cola ⁊ administra tepidū. Item accipe folioꝝ cucurbite aut ipsius cucurbite succum. ⁊ misce cū oleo ro. diu cōquassato ⁊ vtere. Et alicui istorum addere potes apud dolorē fortem parū opij. s. pro. ʒ. ʒ.. v. aut. x. g. Sȝ ad dolorē auris a causa frigida administretur oleū nardinum. i. de spica costinuȝ sansuci rutaceum amigdalarum amararum camemillinum anetinuȝ larinum de lilio de keiri grisomilinū de behen. de kerua oleum cinamomi. quodcūq̄ȝ eorū ꝑprietatem hȝ ad dolorem auris a cā fri. aut ventosa. Fundamētuȝ autem ⁊ materia ꝑparationis eorum artificialiter est cepe cōcauum in quo oleum ipositū oȝ decoqui cū facilitate super cinere prunarū. Et ex rebus admistis eis sigillantibus ipsis virtutes mirabiles cū bonitate d̄coctionis in cepe cū eis est ruta ꝑprie. ⁊ succus radicis q̄ comeditur. i. rafani ⁊ spica ⁊ sansucus ⁊ sceba ⁊ est species apsinthij ⁊ putatur q̄ sit sandonicū. s. herba lūbricorū siue semē eius al' sementina ⁊ camemilla ⁊ galbanū dissolutū in succo porri per se. ⁊ alleum ⁊ castoreū ⁊ piper ⁊ suth. i. galia muschata. ⁊ succus cepe ⁊ succus farasion. i. prassij. ⁊ succus aphodilli ⁊ euforbium ⁊ vterq̄ȝ helleborus ⁊ proprie albus. ⁊ nō est incōueniens in huiusmodi ꝑmistionibus admisceri modicū mellis: ⁊ deinde tepidū distillet̄. Si autem dolor est fortis ex miscibilibus bonis ē opiū cū pauco castorei ⁊ croco aut filoniū cū lacte aut trocisci stelle. aut trocisci croci. d̄inde remoue nocumēta narcotici cū eis que scis de quibus stati dicetur. Ex euaporatorijs autē siccis est miliuȝ aut panitiū ⁊ sal calefacta ⁊ superposita aut bacce lauricū melle pauco calefacte ⁊ superposite aut pullegiū cum melle ⁊ olibano aut granū lauri ⁊ olibanū cū succo rute. Et hec maxime valent in dolore vētoso. Et dixit. Gal'. saccelletur ex furfure cū vino cocto. ⁊ oleo spice aut rute. Cepe marinū cōtusum cū oleo aut butyro coctū ē expertū. Euaporatoriū āt humiduȝ fit cum aquis d̄coctionis rerū que maturāt ⁊ carmināt ⁊ mollificāt sicut melliloti ꝑprie ⁊ aneti ⁊ camemille ⁊ fenugreci ⁊ volubilis ⁊ foliorū cauliuȝ ⁊ seminis eius ⁊ herbe vēti. i. paritarie ⁊ sansuci ⁊ absinthij ⁊ similiuȝ singulariter aut coniuncti ita vt recipiatur vapor eorum per canulā cuius vna extremitas sit fabricata super vas in quo res coquūtur. ⁊ alia extremitas applicetur auri. Et qn̄q̄ȝ est necesse vt misceatur his rebus aliquid ex stupefacientibus vt sedetur vehemētia doloris: ⁊ tūc fiat istud cū cautela. Remouent āt nocumēta narcotici vapores superius dicti cū modico castorei croci ⁊ piperis sicut scis. Gal'. linimētum quod administratur ⁊ sedat dolorē auris. Accipe medullā ceruinā aut medullā cruris iuuēci ⁊ ceram ana. ʒ. v. olei amigdalarū amararū succi polligonie. i. virge pastoris ⁊ a multis vocatur sanguinaria ⁊ corrigiola ana quantū sufficit fiat vnguētum ⁊ iungatur in circuitu auris. Est eniȝ mirabile vel radicis rafani cū oleo ⁊ decoque ⁊ distilla ex eo in auribus ⁊ cū lana calida auri applicita ⁊ vermes qui sunt sicut media faba: ⁊ ueniūtur s̄b lapidib⁹ aut vermes pluriū pedū coquātur oleo ex oliuis imaturis. ⁊ distilletur ex eo in aurē: est eni expertū. fit autē similiter ex scarabeis ⁊ ex lūbricis terestribus coctis cū oleo omphacino. oleū similit̄ de scorpionib⁹ ē ad istud sublime. Item fel thauri cū adipe anatis ē iuuamēti mirabilis ad dolorē auris a cā vehemēter frigida. Hec oīa sunt de itentione. S. que expientia ꝯfirmabit. Hic multiplicaui tot medicinas in sedatiōe doloris auris q2 vehemens dolor ipsi⁹ ē pniciosus ⁊c. Dolore aūt sedato vel remisso ꝑcedat̄ ad curā ordinariā ꝫm. vij. itentiones suprascriptas. Pro ꝑma igit̄ itentione q̄ ē eūo si humor peccans fuerit sanguis aut sanguini mixtus si mā nō fuerit valde multa fiat phlebotomia ex cephalica eiusdē lateris: materia aūt exn̄te plurima fiat phlebotomia ex cephalica lateris ꝯtrarij: deinde ex eodem latere. Ubi aūt videret̄ eper eē i cā aut alia mēbra nālia fiat ꝑmo phlebotomia ex basilica: deide ex cephalica eiusdē lateris si oportuerit. Ubi aūt matrix ē retētio mēstruoꝝ fuerit in cā ꝑmo phlebotomet̄ saphena eiusdē lateris: deinde cephalica eiusdē lateris si oportuerit. Hauriat̄ aūt q̄ȝtitas sanguinis ꝫm exigentiā circūstātiarū iux̄ doctrinā supius datā. Mesue tn̄ ꝑpter multā egritudinis acuitatē ꝑcipit multā sanguis ex̄ctionē: aut vna vice aut plurib⁹: post h̄ si oportuerit eūetur humor peccans cholericus. s. cū his q̄ dicta sūt in textu: aut cū ellectuario succi rosarū ⁊ sīlibus. Uerū mā exn̄te valde calida ⁊ ꝑprie apostemāte leniētia frigida sunt potētiora sicut māna aut cassia cū d̄coctione prunoꝝ tamarindoꝝ ⁊ violarū ⁊c. Phlegmaticus v̄o cū cochijs. Melācholicus cū indis ⁊ sīlibus q̄bus aliq̄d cochiarū sit admistū. Et si nō sit opus phlebotomia ab istis eūonibus ē ichoandum.

Diuersio iuxta secundam intentionem fiat cum clysteribus lotionibus brachiorum ⁊ crurium ventosationibus diuersionibus per nares gargarismatibus ⁊ phlebotomijs venarum que sunt iuxta aures: non autem masticatorijs: Dolorem enim augerent ⁊ materiam magis ad locum attraherent ⁊c.

Tertia intentio pficitur cum repcussiuis īpositis auri sup aurem circa aurem dūmodo materia nō sit cretice expulsa non sit venenosa nō furiosa nō plurima nō expulsa imediate a cerebro nō valde tenax grossa z viscosa nō ibidem paulatine ꝯgesta neqꝫ fluat ad partem extrinsecam auris aut ad locum emūctoriū sibi primum: repcussiua aūt possunt eē multa vt pꝫ ex iā dictis sicut in materia ca. oleū ro. cū quarta parte aceti: aut oleū ro. cuꝫ tātūdem aceti: a quo acetum p decoctionem sit resolutū. Et mlta ex supraſcriptis in sedatione doloris. Sed in cā fri. oleum amigdalarū amararum aut de spica aut camemillinuꝫ z similia nō attractiua: sed aliqualr sliptica. Primo ꝯquassata cū tātūdē aceti deinde bullita vsqꝫ ad aceti ꝯsumptionem. Et hec applicētur p totum scdm aut tertium diē. Et post hoc tps pmiscēda sunt iuxta quartā itentionem repcussiua cū resolutiuis z mollificantibus vnde in cā ca. supraſcriptis addaꝛ mucillago se. cydonioꝝ aut se. lini aut fenugreci aut oleum amigdalarū dulcium. Et mā non existente multe caliditatis adeps anatis aut galline Et ex valde bonis est mucillago se. muluauisci medulla cruris vituli: butyrū z sint pauce caliditatis. Et qꝫto magis proceditur versus statum multiplicenꝛ hec mollificantia z resolutiua ita vt transacta sexta die vel septima ponanꝛ sola resolutiua z mollificantia de qbus dictum est donec mā resoluatur aut maturetur iuxta qntam itentionem. Et in toto cure pcessu attendaꝛ summopere sedationi doloris iuxta doctrinā supius datam eligendo. s. ex medicinis supraſcriptis que magis videnꝛ ꝯuenire habendo respectum ad qualitateꝫ māe z tempus egritudinis z ad intentionem quā queris. Et nota ꝙ auri imponēda non debent eē omnino humida ēt si imponanꝛ gratia sedationis doloris aut maturationis qꝛ complo auris est sicissima cuius cōseruationi cum siccis semp pro parte itendendum est. Et pꝑterea Galꝛ. qnto de igenio sa. reprobat medicum ponenteꝫ in aure regis maturatiua qbus cōmuniter vtimur in maturatiōe reliquorum apostematū. Et in maturando apostemate valde calido diaquilon minus est valde pꝑprium z proprie cum oleo de alcana: diaglos aūt magnum vtrūqꝫ magis confert in maturando apostemate frigido. Jo. mesue. Emplastrū conferens ad maturādum z resoluēdum apostema auris ca. non multe caliditatis ℞. farinam hordei decoque eā cum rob z oleo camemillino. Aliud. ℞. farine fabarum folioꝝ violarum floꝝ camemille farine hordei altee meliloti decoque cum aqua z oleo camemille: z rob z suppone. A. isopi ceroꝫ cuius iuuamentū est sublime ad apostemata auris maturās z sedās dolorem. ℞. adipis galline butyri ouini seu vaccini loti cere citrine adipis caprini mellis olei de lilio isopi hūidi ana partes equales fiat ex istis cerotum z tepiduꝫ in aure mittaꝛ: z hoc valet in materia frigida. s. nō vehementis frigiditatis ēt suppositum z linitum in circuitu z est exptum. Aliud eiusdem cepe albū elixum z cū butyro ꝯtrituꝫ z suppositum est proprium in cā. s. frigida. Confectio Rasis emplastri satis boni ad dolorem auriū apostemosum apostemate m isto. ℞. bdelliȷ̈ adipis caprini ana. ʒ. iiȷ̈. farine fenugreci. farine seminis lini: radicis altee: radicis liliȷ̈ ana. ʒ. v. camemille meliloti ana. ℥. j. croci. ʒ. j. vitellum vnius oui conficiaꝛ sic: camemilla melilotuꝫ radix altee radix liliȷ̈ decoquanꝛ in aqua bñ vsqꝫ dū decocta sint bdellium vo dissoluaꝛ in aqua decoctionis herbaꝝ z ex oībus his fiat emplastrum addendo rob olei sisamini ana ℥. iȷ̈. butyri qꝫtum sufficit. Et apud necessitatem addaꝛ opiȷ̈. ʒ. iȷ̈. z est mirabile. Et quādoqꝫ poniꝛ pro opia papaueris albi. ʒ. vj. Multa ēt dicta sunt supra in sedatione doloris que ad hunc locum ēt accōmodari possunt. Et memento ꝙ butyrū nō hꝫ aliquod sibi compar in maturādo apostema auriū mollificando resoluendo z sedando dolorē: z proprie in corporibus teneris. maturato aūt apostemate itentio est vt rumpaꝛ z deīde curetur cura vlceruꝫ de quoꝝ curatione agetur in ca. sequenti. Si vo apostema non fuerit in loco valde profundo z apte possit fieri cum sagittella scindaꝛ. Ubi vo eēt profundum aut eger nolet incidi rumpaꝛ cum medicinis z ex leuiter rumpentibus ē cepe album coctum pmistum cū butyro z fermento. z si pdictis addaꝛ alleum coctū est efficacius: aut radix hireos decocta z cepe narcisci. i. liliȷ̈ habentis florem album in giro: z in medio croceum aut purpureum cum radice rotunda sicut bulbus: z semē nigrū z oblongum coctum cū aqua z mistum cū melle z oleo lilioruꝫ alboꝝ z butyro z est efficax valde. His aūt si addaꝛ paruꝫ fimi columbini efficiꝛ pstantius zc. Sexta itentio est corrigere accidentia tam psentia sicut istantiam vigiliarum sincopim z similia quā futura sicut surditatem zc. quoꝝ curatio ex propriȷ̈s capitulis positis z ponendis est pquirenda. Septima auteꝫ. s. debitum regimē est vt aer ispiratus declinet ad calidū frigidum aut temperamentū ꝺm exigentiam materie facientis apostema z febris magnitudinem. Cauendū tamen est ne auris qualicūqꝫ apostemate laboret ledaꝛ ab aere circūdante frigido: est. n. frigidum inimicum omnibus neruosis: z dieta sit tenuis z dclinans ad frigidum in cā ca. z proprie apostemate. Caueat a vino z carnibus nisi in declinatione comedat ptisanam ordeaceā panem lotum z olera frigida. Sed in cā frigida non apostemosa bibat aliquando parum vini veteris z dieta declinet ad ca. et siccum. z si eēt apostema frigidum aut non bibat vinum aut sit valde permistum z totum regimē declinet ad ca. aut sit temperatum. Sit somnus cōiter septem horarum z non sup aure. dolente nisi forte cum eēt tempus eruptionis apostematis aut eēt ruptum quiescat. z fricationes vicem suppleant exercitȷ̈. procuret omnes eūones nāles z sit sperās z gaudens fugiat accidentia animi molesta z excessiua. Si aūt dolor cum apostemate aut sine eēt in parte extrinseca auris aut prope aurem non ē necessaria tanta sollicitudo in eūone diuersione: nec ibi cōpetit repercussio: imo pcedendum est cum mollificantibus z resoluētibus z reliquo regimine de quo supra. Si auteꝫ dolor fuerit creticus tres requirunꝛ intentiones. Prima est crisim adiuuare. Secunda accidentia corrigere. Tertia est debitum regimē ordinare. Prima autem intentio qnqꝫ modis completur

Primus modus est debilitare inimicum virtutis. s. materiā q modus pficitur digerendo z euacuando z hec debēt fieri ante crisim. Secūdus modus est confortando virtuteꝫ z membra pncipalia multiplicando sanguinem z spūm q est expeditꝰ p crisim. Et hoc debet fieri ante crisim in crisi z post crisim exhibendo ea que sunt facilis digestionis z conuersionis boni chimi paucarum supfluitatum: cauendū tamen est tempore crisis cum hec exhibenꝛ ne natura a crisi impediaꝛ z propterea est tutius huiusmodi ante crisim exhibere. Tertius modus est ppparando viam sicut mundificando aurem a cerumine z supfluitatibus in ipsa existentibus sicut mundificamus itestina a fecibꝰ: Et hec facienda sunt ante crisim: z ēt in crisi si expedit. Quartus modus est stimulando virtutem expulsiuā sicut in crisi per itestina. supponimus ergo suppositoriuꝫ aut clistere aliquod stimulans expulsiuam. Sic z in pposito poneremus digituꝫ in aure scalpendo aliqꝫtulū aut aliquod sīle faciendo. Et hoc fieri dꝫ ante crisim si tardauerit z in crisi si postqꝫ icepit sit pigra z lēta. Quintus modus pficitur attrahēdo mām sicut in crisi p itestina fricantis hipocōdria z ilia: z qnqꝫ supponimus clistere attractiuū materie cuiꝰ crisim speramus. Sic in pposito. s. fricamus qnqꝫ aurem z emplastra supponimus attrahētia z ēt vētosas si expedierit. Sꝫ cauēda sunt duo. Primū ne dolor nimis excrescat. Scdm ne materia extrahaꝛ supra illud qd necessariuꝫ est z opatio mēbri dstruaꝛ: Et pꝑterea hec attractiua vt plurimū sint leuia z doloreꝫ mitigantia sicut euaporatoria facta cū spongiȷ̈s z filtris z emplastra potius dilatātia poros qꝫ fortiter attrahentia nisi forte materia eēt venenosa aut furiosa: Et timeremus crisim ipediri in his casibus deberemus fortiter attrahere ēt cū ventosis magis eligētes vitā hois cū surditate qꝫ morteꝫ. Si tñ pꝑter huiusmodi attrahentia dolor nimis excresceret vt ad sincopim deueniret z huiusmodi accñtia extrema hec dimittēdo pcedamus cū supraſcriptis leuibꝰ dilatātibꝰ z dolorē leniētibus potiꝰ eligētes vt eger vi egritudīs moriaꝛ qꝫ ꝙ ipm interimamus. Emplastra aūt huiusmodi z fomēta tā leuia qꝫ fortia ex supſcriptis eliganꝛ. Fermētū. n. galbanū āmoniacū aristologia radices liliȷ̈ z sīlia sunt de fortiter attrahētibus. Scda intētio. s. accñtiuꝫ correctio est vt dolor modū excedens leniaꝛ nō cū frigidis repcussiuis aut stupefaciētibꝰ: sꝫ cū mollificantibꝰ de qbus. s. Reliqua accñtia curenꝛ ꝺm ꝙ opꝫ crisim nō ipediēdo

Regimen aūt sex rerum non nālium iuxta tertiam intentionē est vt taliter ordinent ne crisim impediant imo adiuuent ⁊c. Sit aer leuiter declinās ad calidū aut ad frigidū ꝫm exigentiam cause doloris vitet excellentiam in qualitatibus ꝑmis ⁊ sit boni odoris mediocriter illuminatus. Caueat tpe crisis a cibo ⁊ potu nisi q̄tum sit expediēs ꝑ custodia virtutis. Et ꝑpterea si cibus ē necessarius sit paucus boni chimi paucarum superfluitatum facilis ꝯuersionis. Caueat a somno nisi q̄tum est expediēs pro custodia virtutis in hac crisi ⁊ ceteris nisi in ea q̄ fit ꝑ sudorem. Eūones nāles spontaneas natura inuitante procuret non multū stimulet. nā ipsa non inuitāte ne ipsam a pugna diuertat. Quiescat animo ⁊ corpore ne nām a crisi diuertat. Si ergo sit crisis eūonis completa bene ē. Si v̄o incompleta suppleatur ꝑ illud quod aptius videbit. Si aūt sit crisis ꝑmutationis intendat postea resolōni ⁊ maturationi: non aūt repercussioni ꝫm q̄ dictū fuit ⁊ maturato apāte rumpat iuxta doctrinam supiorē.

De vlcere aurium ⁊ sanie.

Vlcus est solutio ꝯtinui cū sanie. Et dicit cum sanie ad drīam vulneris: quod ē solutio cōtinui sine sanie ⁊c. ex quo infert q̄ vlcus est morbꝰ in vnitate sicut ⁊ quelibet solutio ꝯtinui: ⁊ ꝑ ꝯsequens est morbus cōis tam simplicium q̄z compositoꝝ sicut ⁊ vnitas natura cōis est vtrorūq̄z. compłō aūt appropriat simplicibus sicut compositio organicis. Sanies aūt descriptiua ē superfluitas quarte digestionis ex toto genere ꝑternaturam. ⁊ ē duplex. s. laudabilis ⁊ illaudabilis. Prima h3 q̄nq̄z bonas ꝯditiōes: est. n. alba q2 d3 assimilari membris radicalibus siue spmaticis: que concurrūt ad ipsius gn̄ationem. In ipsis enim ꝑncipalr fundat calor innatus qui est instrm ipsoꝝ ad ipsius gn̄ationem. Scd̄a lenis. i. vniformis in partibus suis: hoc enim arguit bonā ꝓportionez virtutis nālis digerētis digōne que fit in nocitiuo ad māz digerēdam: ⁊ propterea vniformiter patit a calore digerente. ⁊ nō diuersificat in partem obedietem ⁊ non obedientē neq3 in modo s3 neq3 in colore neq3 in reliqs. Tertio equalis. i. mediocris s3 non multum subtilis aut grosse seruata ꝓportione ad membrum in quo fit ⁊ ad humorē ex quo fit: non enim est dubiū q̄ in neruo osse ⁊ cartilagine ⁊ vlr in membro: q̄to est dempsioris s3 generatur sanies subtilior: ⁊ econtra in carne ⁊ mēbris mollibus generat sanies grossior: ⁊ ex humore grossiori grossior: ⁊ ex subtili subtilior. Quarto non d3 eē multū fetoris: sed tamen aliqualis ꝑ hoc eius significat dn̄ium caloris inati l3 non absoluatur ab extraneo. i. putredinali iuxta sniam. A. tertia quarti ca. de iudicijs saniei. ꝑ cuius declaratiōe ꝑmo nota q̄ ad digōnez laudabilē q̄ fit in innatiuo solum cōcurrit calor vt nālis: sicut in digōne qua chilus ex cibo generat sanguis ex chilo: humiditates secunde ex sanguine mēbrum: aut pars mēbri ex humiditatibus secūdis: econtra in putrefactione ꝯcurrit calor solum vt extraneus sed in digōne in nocitiuo qua exempli gr̄a generatur sanies ꝯcurrit calor partim vt nālis: partim vt extraneus in gn̄atiōe saniei laudabilis ꝯcurrit magis vt nālis: sed in gn̄atione saniei male fetentis ꝯcurrit magis vt ꝑternālis: ex quo sequit q̄ inter aliqua media iter has concurrit equaliter vt nālis ⁊ ꝑternālis Secundo nota q̄ calor iste de quo loquor est ille qui suscipitur in materia saniāda: Idem. n. calor numero faciens saniem ex sanguine partim erit nālis partim extraneus ⁊ putredinalis vt effectu comprobat. Tertio nota q̄ nō est inconueniens q̄ calor membri in quo fit sanies sit omnino nālis: Calor enim q̄ a mēbro suscipit in materia saniāda est partim nālis partim extraneus sicut cum generat sanies ex sanguine in concauitate venarum in homine sano non exercitato iuxta sniam. A. summa ꝺ vrinis. Sanus preterea nō exercitatus mingit vrinam sicut saniez ⁊ est ei euacuatio laudabilis. ⁊ propter hoc remouet laxitas que ei ex dimissione exercitij acciderat. Nota quarto non eē incōueniens eundem calorē numero in humido putrente eē preternālem omnino humido quod putrefit: ⁊ nālem omnino vermi ꝑ putredinem ex illo humido generādo: l3 materia adequata illius vermis non putrefiat. Quinto sanies debet eē mediocris q̄titatis non diminute neq3 superflue in relatione ad mēbrum in quo fiet: ⁊ ad quātitatem vlceris: sanies enim potest eē laudabilis in colore s3 ⁊ in singula cōditionum suprascriptarum: et in pluribus ipsarum. bonum enim h3 rationem finiti: malus v̄o infiniti secundo ethicorum.

Causa saniei mālis est humor ꝑmus: ⁊ proprie sanguis ⁊ humiditas secūda. Cā efficiens instrumētalis est calor inatus efficiens ꝑncipalis est vis anime digestiua. Finis vt pareat expulsioni materia. Et sanies l3 plurimum reperiatur in vlceribus ⁊ exituris reperit q̄nq̄z tamen in aure ⁊ alijs membris absq̄z vlcere ⁊ exitura: sicut videmus in q̄busdā multiplicari saniem in aure absq̄z vlcere ⁊ exitura ⁊ ꝑ longum tēpus ⁊ hec est sanies generata in concauitate venarū cerebri: que expellitur ad aures ꝑ orificia venarum ad ipsas terminata ꝺ qua A. quarta primi capitulo tertio ⁊c. Vlcera auris duplicem recipiunt distinctionem. s. in particula patiente ⁊ in se. a particula quidem patiēte: nam quedam sunt itrinseca auri quedā extrinseca. Et que itrinseca quedam sunt in cartilagine: quedam in miringa ⁊ neruo auditiuo. quedam in osse petroso ⁊ hec aliquando sunt superficialia aliquādo profunda que aliquādo ꝑpter sui profunditatem possunt dici cauerne ⁊ absconsiones. In se aūt distinguunt q2 quedā sunt munda quedam sordida quedaz virulenta quedam putrida. quedam corrosiue quedā fistule. quedam cum apostemate. mala compłone aut dolore. quedaz sine quedā antiqua quedā noue. Cause vlceruz sunt apostemata aut bothor: cū rumpunt necnon humores acuti. Primo superficialiter imprimentes. deinde paulatim se profundātes. Et similiter cerumē aurium ⁊ vermes ⁊ res extrinsece cadentes in aures aut ibidem nate paulatim corrodentes aut putrefaciētes. Et similiter casus offensio aut percussio vulnerātes aurem. ad vulnus enim sequitur vlcus.

Signa vlcera auris cognoscunt ex sanie ide egrediente verum non ē sufficiens signū cum iuxta supius dicta possit sanies a cerebro ad aurem sanaz deriuari siue in cerebro sano genita sit: siue sit ex apostemate in cerebro rupto profluens. frequentius tamen decidit ab vlcere auris siue vlcus illud sit factum ex apostemate auris siue nullo ꝑcedente apostemate. iter que est differentia. cum enim fluit sanies ex apostemate rupto in cerebro aut in aure: ꝑmo sanies in magna quātitate effundit: deinde paulatim donec consumpta sit ⁊ ꝑcesserunt signa apostematis auris aut cerebri de q̄bus supra. Si autem sanies genita sit in cerebro sano adest incolumitas ⁊ cerebri et auris ⁊ illa sanies fluit in ꝑmis pluribus diebus in magna q̄titate postea paulatine donec ꝯsumpta sit. ⁊ postea aliquādo iter reagregat ⁊ iterum fluit: imo ipsius violenta retentio facit vertignem aut al's cerebri egritudines. Si v̄o sanies sit ex vlcere facto in aure ex vulnere aut ex humore aut ex alijs huiusmodi paulatim corrodētibus aut putrefaciētibus illa sanies paulatine icipit fluere: deinde sicut vlcus excrescit sanies auget quousq̄ q3 vlcus sit. primum cōsolidationi. tunc enim icipit minui. Sed vera signa vlceris auris sunt dolor ardor ⁊ punctio cū saniei et ꝑprie apud tactum ⁊ imissionem alicuius acuti ⁊ aliquādo sanguinis simul cū sanie egredit. Cause v̄o vlcerum ex ipsarum ꝑcessione declarant. si vlcera sunt exterius sensu subiacēt. si v̄o interius ⁊ sic in neruo adest aut precessit dolor itensiuus. ⁊ si sint in osse cognoscit ex sanie que est subtilis tendēs in citrinum: et ex morbi antiqtate. ⁊ si stilus potest imitti certificaremur ꝑpter ossis duritiem: sed illud nō est tutū propter dolorē itensissimū nisi neruo corrupto aut eius compłone: ⁊ que ꝓfunda sūt sicut cauerne ex multitudine eius quod egredit cognoscunt. Vlcera munda cognoscunt ex sanie laudabili. Sordida ex grossitie cū multitudie eius quod egredit. Virulenta ex subtilitate saniei. putrida ex sanie fetente. Corrosiua q2 aliquando post saniem egredit sanguis fistule ex diuturnitate vlceris ⁊ sanie virulenta ⁊ carne callosa ⁊ magis solito indurata ⁊c.

Pronosticum. vlcera mūda superficialia facile curant. profunda aūt ꝑueniētia ad neruū cōsolidata derelinqūt nocumentum auditus. Scd̄m vlcera ꝑueniētia ad os raro vel nunq̄z curant. Et silr fistule profunde. Tertium vlcera profunda corrosiua aut putrida freq̄nter sunt ꝑniciosa. cū freq̄nter se ꝓfundēt vsq̄z ad cerebrū.

Cum pus ab aure egredit̄ hidromellis tepidum multotiēs in vna die in aure est distillādum: deinde hoc medicamē optīe faciens ad hoc est imittendū. Qd̄ recipe sarcocolle aloes et san. dra. turis ferri ziniar ex eo in aceto dissoluāt̄: ⁊ in aurē mittat̄: ⁊ liciniū melle illinitū in predictis itingatur: ⁊ sic inde mittat̄: patiēs itaqꝫ ex hoc medicamine ⁊ hidromelle mediceť donec sanus sit. Jo. Ar.

Diuidit hoc ca. in partes duas. In primo ponit curā ꝑ mundificantia. In secūda ibi. Deinde hoc medicamē. Ponit curā ꝑ consolidantia. In p̄ia pte mūdificat vlcus auris cū hydromelle: sꝫ dꝫ eē pauce aq̄ vt Recipe aq̄. ℥. iiij. ⁊ mellis. ℥. j. bulliāt simł dispumādo vsqꝫ ad ꝯsumptionē tertie ptis vel medietatis donec habeat aliqualr̄ tenacitatē et tepidū instellet multotiens .s. saltē quater in die naturali. In scd̄a pte ponit curā ꝑ ꝯsolidātia describens medicamē ꝯuenientissimū ad hoc. Recipe sarcocolle ca. in scd̄o sic. in p̄io habēs virtutē ꝯsolidandi ⁊ corrodēdi carnē mortuā: ⁊ spālem ꝓprietatē hꝫ ad vlcera auris: ita ꝙ si lichmiū illinitū melle cū sarcocolla puluerizata imittat̄ auri saniosi sanat vsqꝫ ad aliqd̄ dies: scd̄o canonis simplici nono. Secundo ponit̄ aloes ca. ⁊ sic. in fine scd̄i valens in vlcerib⁹ difficilis ꝯsolidationis. Tertio est san. dra. fri. ⁊ sic. in tertio apud serapionē: sed apud. A. in scd̄o multū valens ad glutinandū vlcera ⁊ vulnera: ⁊ ꝯtēperat caliditatē alioꝝ. Quarto ponit̄ tus siue olibanū a monte olibano dictū. ca. in scd̄o sic in p̄io ꝯsolidans ⁊ habēs ꝓprietatē ad aurē ⁊ sedans dolorē auris. Quito ponit̄ squama ferri fri. ⁊ sic in tertio ⁊ siccior oibus squamis. Ultimo ponit̄ ziniar. i. viride eris ca. ⁊ sic. in quarto mūdās vulnera sordida prohibens āibulatiua ⁊ potes sic dosare. Recipe sarcocolle aloes san. dra. turis ana. ʒ. ſ. scorie ferri. ℈. i. ziar. g. vj. dissoluant̄ cum aceto nō multū acuto ⁊ est acetū fri. ⁊ sic. ꝓhibituū putrefactiōis ⁊ āibulatiōis vlceꝝ. ⁊ sic aggregatū medio cris. s. spissitudinis: ⁊ ex eo. ij. aut tres gutte tepide in aurē distillentur postea lichmiū illinitū in melle in ꝓdicto puluere itingatur ⁊ in foramine imittat̄: hec eni ad curā vlceꝝ sufficient hidromelle mundificando ⁊ hoc mundificando ⁊ consolidando ⁊c̄.

Pro cura vlceꝝ auris ⁊ etiā reliquoꝝ vlcerum ē in primis sciendū ꝙ medicine q̄bus frequēter indigem⁹ in vlcerib⁹ aliqñ sunt corrosiue. aliquando abstersiue aliqñ carnis generatiue: aliqñ ꝯsolidatiue: aliquando cicatrizatiue. medicia eniꝫ corrosiua est cuius ꝓprietas ē vt ꝯsequatur ex eius resolutōe ⁊ vlceratōe qd̄ de sb̄a mēbri minuat̄ sicut flos eris: ⁊ hic ca. ⁊ sic in quarto: sꝫ medicina abstersiua ē cuius ꝓprietas ē vt moueat humiditates viscosas ⁊ cōgelatas ab orificijs venaꝝ poroꝝ in sup̄ficie membri: ita vt elonget eas ab eo ⁊ hec est ca. ⁊ sic. circa scd̄m gradū. cum quidā substātia subtili sicut mel. medicia generatiua carnis ē illa cuius ꝓprietas vt cōuertat sanguinē supuenientē vulneri in carnē ꝓpterea ꝙ equat ꝯplexionē eius ⁊ coagulat. ⁊ hec ē cōiter sicca in primo cū tēpamento actiuaꝝ aut saltē ꝓ portionē ipsaꝝ ad membroꝝ pauce stipticitatis pauce abstersiōis: sicut tus. Consolidatiua v̄o siue incarnatiua est que exiccat ⁊ inspissat hūmiditatē stantē iter duas sup̄ficies vulneris propiquas: ita vt ꝯuertatur ad ꝯglutinationeꝫ ⁊ viscositatē ⁊ adhereat vna eaꝝ alteri sicut sanguis dra. ⁊ aloes ⁊ hec est sicca cōiter in scd̄o cū ꝓportiōe actiuaꝝ ad mēbrū cū stipticitate ⁊ viscositate absqꝫ abstersione. Cicatrizatiua vero siue sigillatiua est medicina que exiccat sup̄ficiē vulneris: ita vt fiat cortex: ⁊ ita cōiter est sicca in tertio cuꝫ stipticitate absꝫ astersiōe ⁊ absqꝫ mł'ta mordicatōe ⁊ ē cū tēpamēto actiuaꝝ sicut cortex pini: lꝫ qñ caliditas sup̄flua exiccando de per accidens faciat hanc opationē sicut allumen ⁊ vitriolū. Notādū scd̄o ꝙ q̄ auris est mēbrū valde siccū naturaliter in vlcerib⁹ eius ꝯpetit medicina siccior: q̄ꝫ in alio mēbro nostri corpis alioꝝ paritate supposita ⁊c̄. Quanto eñ mēbroꝝ vlceratū aut lapsū ad humidū est magis sic. naturaliter ꝯpetit medicina intēsius sicca ꝙ in membro naturaliter hūido lapso equaliter ad hūidū iuxta A. quarta quarti tractatu p̄io ca. de medicinis facientib⁹ nasci carnem cuius ratio est q̄ qū nihil agat vltra gradum ꝓprium ⁊ a ꝓportiōe equalitatis aut minoris inequalitatis non ꝓuenit actio non poterit medicina minus sicca q̄ꝫ sit membꝝ cui applicatur ipsum exiccare. Cū hoc tamē tenendū est ꝙ in corpe et mēbro humido nāliter: sed equaliter ꝑter nāliter lapso ad hūidū corpore naturaliter sic eo potētius sicca ꝯpetūt q̄ꝫ in corpe sicco naturaliter preternaturaliter lapso ad hūidū cuius rō est: q̄ vbi est maior resistētia maior reqrit̄ potentia ⁊c̄. Sꝫ in corpore hūido lapso ꝑternaturaliter ⁊ ad hūidū maior est resistētia cū exiccantibus resistat hūiditas naturalis ⁊ ꝑternaturalis In corpore aūt sicco resistat tm̄ humiditas nālis. Est aūt iter hec differentia: q̄ potētia rei insequtur multitudinē forme: Intēsio aūt hꝫ attendi penes distantiā a non gradu nūc aūt reducendo ad actū practicū possumus in corpe sicco approximare intensius sicca sicut aristologiaꝫ: sed in pauca quātitate: ⁊ i corpore hūido possum⁹ approxiare remissius sicca sicut tus ⁊ in multa quantitate. Contra tm̄ hanc determinationē sunt difficiles instantie quas dominis theoricis dicto. ⁊c̄. His ita ꝑmissis p̄io ponaꝫ curā saniei auris venientis a cerebro ad aureꝫ absq̄ vlcere auris: Secundo ponā curā vlcerū auris. Pro curatione prime dispositiōis quatuor exigunt̄ intentiōes. P̄ia est euacuatio ⁊ ꝓprie a cerebro ꝑficienda cū phlebotōia ⁊ alijs generibus eūonū secundū ꝙ dictuꝫ fuit in capitulo ꝓcedenti. Scd̄a est diuersio ⁊ ꝓprie a cerebro cum caputpurgijs ⁊ gargarismatibus mł'totiēs iteratis de q̄bus in multis ca. dictū est. Tertia ē cerebri ꝯfortatio ne talē materiā mł'tiplicet qua ꝓpter ꝯfortetur eius digestiua expulsiua cum interius sūptis odoratis ⁊ capiti applicitis vt i cā fri. diamuscū diambra ⁊ silia. Et in calida zuccararū ro. cum paucis specieb⁹ diamuschi aut pliris arcoticon. Odorata aūt in cā fri. sūt sic nigella torrefacta aut puluis ireos q̄bus pōt addi paꝝ musci ambre gariofiloꝝ aut galie muschate et silia. Et in cā calida odorent̄ rose ⁊ poma artificialia quoꝝ ꝓcessit rememoratio in ca. de catarro. Applicita aūt capiti sūt sicut latōes ex lixiuio facto ex cinere stipitū caulīū in quo bullierit bachara scene ⁊ sticados arabicū ⁊ proprie in cā frigida. Sꝫ in cā ca. aut nō lauet̄ caput aut cū lexiuio paucissime acuitatis in quo bullierit ro. ⁊ bachara: ⁊ applicent̄ capiti sacelli ex milio corefacto sale corticibus citrimaiorane gariofilꝭ vernice galiē muschatē ⁊c̄. Et in ca. ex rosis ⁊ sandaracha ⁊ his non ꝯferentib⁹ fiat cauteriū actuale in ꝯmissura coronali iuxta doctrinaꝫ in multis ca. positā. Quarta intentio est auris mūdificatio ⁊ ꝯfortatio non aūt stipticatio: imo poti⁹ ꝓhibitio ipsius ab vlceratōe lauando ipsaꝫ cum vino decoctiōis mellis ⁊ rosaꝝ. et si timeret̄ vlceratio instillenter due aut tres gutte sief memithe cū pauco aceti ⁊ silibus. Et sic timeret̄ obturatio mūdificet̄ cū tētis ex cotto et aliqñ oleū amigdalaꝝ amaraꝝ īstillet̄.

Cura vlcerum Auris si mūda fuerit ⁊ in corpore mūdo ꝑter correctioneꝫ accidētiū ⁊ regimē vite duas tm̄ exigit intētiōes curatiuas. Prima est vlceris mūdificatio. Scd̄a ꝯsolidatio que qualr̄ debeāt ꝑfici apparet in textu ⁊ ex dicendis clarius apparebit. Si vero vlcus auris fuerit cū mala ꝯplexiōe apostemate: aut dolore vehemēti principalius ē intēdēdū curationi illoꝝ nō neglecta cura vlceris. qualiter aūt curent̄ pꝫ ex dictis in precedēti ca. Cura vero vlceꝝ auris malignoꝝ. s. putridoꝝ currosiuorū fistularum cū corruptiōe ossis octo exigit intētionis curatiuas. Prima eūat. Secunda diuertit. Tertia fluxū intercipit. Quarta substantiā corruptā. s. putridā corrosam aut induratā aut aliter isfectā remouet. Quita mūdificat. Sexta substātiaꝫ deꝑditā generat tādē cicatrizās. Septia accidētia corrigit. Octaua ordinat debitū regimē. Euacuatio aūt iuxta primaꝫ itentionē ꝯpletur phlebotomia si oportuerit ⁊ alijs eūatiōibus integratis ex minoratōe digestione eradicatōe ēt iteratis si oportuerit iuxta doctrinā precedētis capituli. Sed attende ꝙ digestiua debēt rectificare mēbra ⁊ ꝓprie cerebrū ipsius malis dispositōes corrigēdo ⁊ ipsū ꝯfortando vt fiat minera hūoruꝫ laudabiliū: debent etiā corrigere humores preparando ipsus eūationi aut ad benignum reducēdo: ipsorū nāqꝫ malitia in quali aut in quanto

multū impedit curationē vlcer. Scḋa intētio .s. diuersio pficit̄ cum his que dicta sunt in precedenti .c. ex diuertentib⁹ ad ꝓpinqua imo forte ꝓ pte erradicantib⁹ materiā malignā auriuz est phlebotomia venarū que sunt post aures. Tertia intētio .s. fluxus interceptio pficitur approximādo repercussiua et ꝯfortātia circa aurē vt oleū ro. vide .i. factū ex oleo onfancino et rosis siluestribus albis cui si opus est addat̄ acetuz et bolū arm. aut terra sigillata aut alia huiusmodi. Quarta intentio .s. sanie corrupte remotio pficitur instillando in aurē vnguentū egypciacum dissolutū cuz pauco aceti aut vini est .n. mirabile. Et fortius isto vbi essz multū de substantia corrupta et cū quadā sensus obtusione. Recipe viridis eris alluminis mellis añ. dissoluāt̄ cū pauco aceti. Aliud recipe floris eris. tubel eris .i. squame eris añ ℥. ij. succi porri mellis añ ℥. i. vrine pure quātū sufficit terrātur vsq3 dum fiant sicut mel: lichiniū melle iunctū deinde vitriolo subtilissime pulverizato linitū et in aure impositū optime valet ad remouēduz carnē putridam et callosaz et ad squamandū ossi ad ipsuz puenire possit. Non est tñ credēdū q᷑ ad ipsum ꝑueniat ꝑpter tortuositatē foraminis. Et viride eris sil'r applicitū eēt ꝑueniēs: et fortius remouens carnes corruptas et callosas quas attingit. Sz si caro corrupta esset in pfūdo: aut os squamatione indigeret eēt melius huiusmodi in forma liqda instillando applicare sicut dissoluendo allumē aut vitriolū aut viride eris in aceto et ex eo tepido duas aut tres guttas istillare aut aliquā ex medicinis suprascriptis. Sz esto memor ñ frequentare ista acuta: sufficiet eniz istoꝝ instillatio bis in die. et cuz tu ꝯprehendis escarā verisimil'r factam ex hoꝝ ipositōe eo q᷑ neq3 virus neq3 sanies egredit̄ scḋz q᷑ ꝯsueuit dimitte huiusmodi acuta: et si dolor est infunde lac tepidum et si nō est dolor ydromel quousq3 escara remoueat̄ qua existēte qḋ ꝯprehēdes in eo qḋ egredit̄ aut q᷑ forte mundificando cū cotto inuenies ipsaz aut partē eius in extremitate cotti postea ꝑcede ad qntā intētionez .s. ad mundificationē aut si forte cū lacte aut ydromelle. Jam dicto sit facta mundificatio ꝑcede ad sextā .s. ptis deperdite restaurationē scḋo attende in horū acutoꝝ approximatōe vt incipias a leuiorib⁹ sicut ab allumie dissoluto cum aceto aut oximelle deinde hoc non sufficiente ad ministres vnguentuz egyptiacū deinde venias ad alia fortiora gradatī ascendendo. Auic. tñ ponit curā quorundā medicoꝝ q obturāt foramē auris optime: vt sanies non possit exire: et faciunt eū dormire sup ꝯtrariam ꝑtem vt sanies retenta descendat ad carnē glandosam que est in ꝑfundo auris vt ibidē retēta tumefiat locus ille quez tumefactum scindunt deinde curāt mundificando cū his que necessaria sunt. Non ꝯsulo tñ vt facias hoc q᷑ forte sanies retenta posset putrefacere neruū auditiuū et durē matrē. Sz si natura materiā ad illas .s. ꝑtes glandosas que sunt sub aure deriuauerit et ille locus intumuerit materia suppurata et ēt ante pfectā maturatiōez incide et cura deiceps illud vlcus scḋz q᷑ oportet q᷑ facilius postea vlcus auris consolidabit̄. Postea ē necessaria tibi qnta intentio .s. mundificatio vel ꝑpter remotionē escare nō .n. in his casibus est remouenda escara cū putrefactiuis vel si remota escara nō appareat locus mūdificatus ꝑpter multitudinē eius qḋ egreditur aut ipsius malitiā hic pficienda est cū ydromelle aut vino bullito cū melle aut oximelle simplici aut squillitico si sanies fuerit grossior et viscosior que possunt immitti ꝑ sringam aut cuz catatir si volumus vt cum fortitudine ipellat ad ꝑfundū: sic eni melius lauat. Postea ꝑcedat ad sextā intentionē .s. paris deperdite restaurationē et tandē ad cicatrizationē que pficiēda est cū his que sunt mediocris exiccationis sine multa mordicatiōe sic olibanū aut cortex eius dissolutus cū vino: aut sarcocolla et olibanū soluta in vino et melle pauco et est expertū. Similiter mirrha et aloe dissoluta in vino et sandaraca in hoc ē mirabilis et ꝑprie tria cuz vino et melle et instillata et immissa cū lichinio. Ex consolidātibus aūt siue cicatrizanībus est liciū eū sieᷣ memite. Similiter sanguis draconis sieᷣ memite sarcocolla myrrhe aloes spume maris corticis olibani albuminis vsti añ ℥. i. terātur cū tritione vltima cum melle et vino et vsquedū fiat in termino mellis fluentis et distilla et vtere cū lichinio mundificat cicatrizat et substātiā deperditaz restaurat. Et ad hanc intētionē est medicamē. Rasis positum in littera et superius declaratū. Joannis serapionis modus cōfectionis scorie ferri cui⁹ iuuamentū est sublime ad exiccanduz et ꝯsolidandū. Accipe scoriā ferri laua eā cū aceto forti postq᷑ triueris eaz vehemēter deinde siccet̄ sup latere calido postea iterum tere et laua cū aceto et exicca et fiat hoc spēs donec fiat puluis subtilis: dequoquatur postea cū aceto decoctiōe vehemēti vsq3 dū h3 mellis spissitudinē et distillet̄ ex eo in aure aut intromittat̄ cum lichinio. Et si volueris hoc medicamē eē magis abstersiuum adde modicū mellis. Septima aūt intētio .s. accidētiuz correctio ē vt corrigatur dolor et surditas et alia scḋz q᷑ dictū fuit et dicetur in capitulis sequentib⁹. Octaua intētio .s. regimen vite estyt aer declinet ad siccū cū tēperamēto actiuaꝝ. Et cibus et potus sil'r minuant̄ et ꝑprie dum timemus fluxū huoꝝ ad locuz et dum intendimus minoratiōnē et mūdificationē vlceris iuxta tertiā quartā et qntā intētionē. Cū aūt volumus iuxta sextam intētionē ptem deperditā restaurare cibo abundantiori vtatur et semper sit boni chimi facilis digestiōis paucaꝝ superfluitatū declinans ad siccū non vaporatiuus dormiat sup aure cōtraria imediate cū iposita sunt medicamia deide trāsactis duabus aut tribus horis dormiat sup aure egrā. ꝑcurat oēs euātiones naturales et ꝑprie mundificatōis capitis p os et nares. gescat corpore et aio. Si vero vlcus nō sit putridū aut corrosiuū neq3 fistula neq3 cum osse aut alia substantia corrupta sz sit virulentū aut sordidū solū exigunt̄ septē ex intentionib⁹ suprascriptis non eni reqritur q̄rta est substantie corrupte remotio. Jlle aūt intētionēs pficiuntur sup hoc attendendo .s. q᷑ virulentū indiget multa exiccatione pauca abstersiōe. Ecōtra sordidū multa abstersiōe et nō tanta exiccatōe sic oximelle squillitico et silibus.

De sonitu et tinnitu. Capitulum Tercium

Jrca rubricā est sciēdū q᷑ reperiunt̄ isti termini apd auctoritas sonitus tonitus tinitus et sibilū q aliqn̄ significat sonūs aliqn̄ corruptionē auditus: Sz scḋo mō h accipit̄ sonitus siue tinitus de sonitu eni prio mō sūpto q diffinitiue est q̄litas de tertia spē qualitatis ꝑ se primo pceptibilis ab auditu cāta i aere. moto a duob⁹ corporib⁹ duris et planis aut ab aliquo eoꝝ vicem gerēte ordinata ad scḋz aliqd nō est hic sermo. Sonitus aūt est terminis cōis ad alios tres importans quancūq3 huiusmodi dispositionē corruptā auditus. Tonitus significat corruptionē auditus qua apprehendit̄ sonus grauis et fortis. Per sibilū aūt corrupte apprehenditur sonus acutus. Sed ꝑ tinitū sonus medius inter hos sic sonꝰ pluuiaꝝ et folioꝝ arboꝝ et huiusmodi. Est aūt h dispositio dicta vocabulo generali sonitus descriptiue. auditus corruptio i qua apparet hoi audire sonū aliquē ex motu facto in aere exteri q ē interi⁹ in mtringa auditus. sicut eni motus et inūdatio in aere exteriori .s. cū speciebus soni repsentāt sonū q ē et apparet exterius sic etiā motus et inūdatio in aere interiori representat sonū q apparet exterius ppt ꝯsuetudinē pcipiēdi illos sonus q sunt exterius. et apud. Auic. eius ꝯpatio aditū ē sic ꝯparatto imaginationū ad visū. Sicut eni ex vapores aut alia re non puta corā cristillina apparet hoi q᷑ videat aliqd obiectū exterius: Jta ex inundatiōe aeris iteriorꝭ ppt vapores effusos ad aurē apparet hoi q᷑ audiat aliquē sonū exterius q nō est. Ex quo infertur q᷑ hec dispositio dū ē ꝑter nām est accidēs alicuius morbi lz etiaz posset dici morbus cum imediate ipediat opationē sensus cōis siue imaginatiue. Est āt hec opatio corrupta duplex vna .s. nō cōparata ad nocumētū q ꝑuenit ex bonitate auditus in aure et tēperata sic qn̄ apprehēdit sonit⁹ vaporis subtilis a quo auris nunq3 denudat̄ quantūcūq3 sana ac si son⁹ ille eēt exterius. hec eniz ē actio corrupta cū apprehendit̄ sonū eē exterius q nō est. non aūt ē corrupte lesa: cum illic nulla sit lesio in aliqua mā auris neq3 in spiritib⁹ neq3 ꝑ essentiā neq3 ꝑ cōitatē. Est aūt alia actio corrupta auditus q̄ ēt est corrupte lesa q᷑ ē cū nocumēto auris de qua est sermo in presentiaꝝ. Cōprehēsio aūt sonitꝰ nimiū existētis in aere a quo aer q̄ātūcūq3 getus nō denudatur fit ab aure optimi auditus et nō ab aure obtusi auditus non est operatio corrupta neq3 corrupte lesa. Licet hec actio in aure debili acuti audit⁹ sit diminuta ꝑ intensionez: et si senserit va

poten minimū faciente opinari sonū esse exteri⁹ erit nō solū per intentionē lesa sed et corrupte lesa loquamur autē hic de actōe corrupte lesa hec eniʒ curatōe indiget ꝛc. Causa huius est du plex vna sumpta ex pte auditiue virtutis altera ex pte obiecti ꝛ causaꝝ mouentiū. Et p virtutē auditiuā intelligo potētiā aīe cū instrumentis suis. Auditus ergo aliqñ est nimis acut⁹ ꝓpter malam dispositionē organi ꝛ reliquoꝝ istrumētoꝝ ita vt sentiat quecunqꝫ minimū sonū vt vaporis existentis in aure aut mini mū sonū existentē in medio exteriori p quē hō turbat ꝛ a melio rib⁹ operationib⁹ ipedit ꝛ hoc ꝓuenit aut ex dispositōe forami nis sicut qñ foramē auris est nimis largū aut nō debite tortuo suʒ: q ꝓpter inūdatio sonora nō debite modificat aut ex pte mi ringe auditus cū ē nimis tenuis ꝛ aer stās nimis subtilis. Cū enim ad sonū pcipiendū sit necessarius motus ꝛ aeris inūda tio: si causa soni sit exterius vterqꝫ aer interior ꝛ exterior mouet Si vero causa soni sit interius tantū aer intrinsecus mouet. Re gritur eni ad quēcunqꝫ sonū pcipiendū mediū intrinsecū mo tus ipsi⁹ aeris mediȷ intrinseci: q aer si sit tenuis ꝛ subtilis a quo cunqꝫ minimo vapore mouet cuius mot⁹ ꝛ inundatio pueniēs ad neruū auditiuū est causa pceptiōis motus siue soni: aut ter tio qꝛ neruus auditiuus est texture nimis tenuis ꝛ naturali hu mido siue ꝯuenienti priuat⁹ q̄re factus debilis patit a qualibet inundatōe aeris extrinseci et minima. Primū aūt. s. latitudo foraminis ꝛ nō debita tortuositas a generatōe cui nō ē cura: se cūdū ꝛ tertiū pōt eē a generatōe ꝛ ēt ex tpe sic frequēter accidit ꝯualescentib⁹ ꝛ his q nimiū abstinēt hūido resoluto ꝛ aere itrin seco subtiliato: Qua ꝓpter deficit humiditas nālis sensuʒ ali qualiter obtundens. Et textura facta ē rarior debito qua ꝓpter facilius patit. et aer itrinsecus subtiliatus ex oi cā mouet. Aliqñ ꝓuenit ex spiritibus nimis subtilib: et ꝯplexōe et corpe illo ni mis ad siccū declināte qua ꝓpter neruus auditiuus fact⁹ de bilis patit a quacūqꝫ minima inūdatōe aeris intrīsec. Et sic pa titur debilis calorē ꝛ frigus a quacūqꝫ minima cā deficiēte ꝛ in frigidante: ꝛ aer intrinsecus a quocūqꝫ minimo vapore moue tur. Et foramē auris existēte late aut nō debite tortuosa ois mi nima inundatio aeris extrinseci cōicat aeri intrinseco q aer ex trinsecus extinguat pellicule ꝯtinēti aerem itrinsecuʒ ꝯtiguum vero auditiuo. Et ille aer interior apud Auic. est vapor effusus in cōcauitate illa. Sed ex causis ꝯ̄ȷs fit auditus obtusus: ex te aūt obiecti ꝛ caꝝ mouētiū. Cause huiusmōi corruptiōis au ditus sunt ventositas ꝛ vapores grossi aut multi q ꝓpter suam grossitiē aut multitudinē nō solū mouerēt aerem stantē subtilē sed ēt grossū. Hec aūt ventositas ꝛ vapores qñqꝫ fiūt in aure ex hūore ibidē existēte in hos vapores ꝛ ventositatē resoluto Et qñꝫ ex apostemate qd in aure suppurat multis vaporibus a mā dū suppurat resolutis mouētib⁹ aerē ꝯnālē: ꝛ ꝯlequat ner uū auditiū. Qñqꝫ vero hi vapores sūt aure aliūde cōicati aut forte ēt hūores q cōicatio qñqꝫ est a toto sicut i febrib⁹ ꝛ ꝓprie in principio paroxismoꝝ vaporibus interi⁹ retētis in aure exaltā tibus etiā sicut in crisi ꝛ ꝓprie p vomitū a materia agitata vapo res resoluti ꝓueniūt ad aurē. Et sicut in vehementi fame ca lore ꝯuerso circa hūiditates ꝛ eas in vapores ꝯuertēte, et sic ali qñ retentis fluribus ꝯsuetis vapores ꝛ mā ad cerebꝝ aures de riuant ꝛ sunt cā sonitus auris ꝛ surditatis sicut eꝯ fluxus vētris aliqñ liberat a surditate iuxta aphorismū lxȷ. quatre particule. Quibuscūqꝫ aures surdescūt i febrib⁹ his solutio superueniēs aut sanguis de naribus fluens aut vēter turbatus soluit egritu dinē. Qñqꝫ vero his vapores ꝛ etiā hūores ad aures delati sūt p cōitatē a mēbro pticulari ꝛ marie a cerebro: Materia enim supflua ꝛ vapores in cerebro ꝯgesti aut aliunde ad cerebrū de riuati facile aurib⁹ cōicant ꝛ ꝓpe p qntū par neruoꝝ cerebri aut p venas ꝛ arterias a cerebro ad aures veniens. Aliqñ cōicatio fit a stomacho. Aliqñ a matrice ꝛ sic de ceteris mēbris ꝛc. Cau se aūt primitiue sunt sicut aer frigidus retinēs vapores aut alique medicie quaꝝ ꝓprietas est vt retineant vapores ꝛ vētositates in ptib⁹ cerebri. Et sic ventus aurē ingrediēs. Silr cibi ꝛ pot⁹ vaporosi ꝛ ꝓprie ebrietas ꝛ nauseatiua sacietas. Et silr somn⁹ supfluus: et ꝓprie meridianus aures ꝛ caput replēdo ꝛ marie post crapulas. et silr retentio euōnuʒ ꝯsuetaꝝ ꝛ marie p os et nares ꝛ exercitiū forte ꝯuertens hūidū in mltos vapores q ad cerebrū ꝛ aures deferunt. Et inter accidētia animi ira pōt esse causa huius corruptōis auditus. Silr cause priuatiue extnee sic casus pcussio ꝛ offensio adueniēs auri ꝛ capiti mouēdo spi ritus ꝛ vapores fortiter ꝛ inordinate lʒ sint magis cā vertiginis.

Signa

Sonit⁹ cognoscitur ex relatu egri ꝛ si sit ꝓpt for titudinē auditus cognoscit p carentiā oium cā rum preter nāliū ꝛ ex pfectōe opatiōis auditiue: Et qꝛ non ledi tur a mediocrib⁹ sonis imo nō nisi a fortibus ꝛ excellentib⁹. Si vero sit ex acuitate audit⁹ absqꝫ fortitudie cognoscit p carentiā vētositatis vapoꝝ grossoꝝ ꝛ repletiōis ꝛ ledit a mediocrib⁹ so nis sed excellentes tollerare nō pōt. Et si est ex latitudine fora minis aut paucitate tortuositatis illud sensui subiacet aspicien do in aurē: Et est a gnātiōe ꝯcta. Et si est a tenuitate miringe subtilitate aeris stātis ꝛ spirituū raritate texture ꝛ hūidi supflua exiccatione cognoscit qꝛ deterius se hʒ ex vigilȷs exercitio ꝛ ab stinētia ꝛ in ꝯ̄ȷs dispositōibus melius se hʒ. et si he cāe fuerit a gnātione semp sic se habebūt. Et scdm plurimū eius ꝯplexio declinat ad siccū. et si sūt ex tpe hoc nocumentū sibi euenit post pcessionē alicuius dispositōis egritudinalis in qua forte nunc ē ꝯualescens aut post precessionē alicui⁹ dispositōis verisilr sub tiliantis ꝛ exiccātis. Signa vero cāꝝ corruptōis audit⁹ que su munt ab obieto ꝛ causis iprimētib⁹ sunt signa multitudinis va poꝝ ventositatū ꝛ repletiōis ꝛ absentia cāꝝ acuitatis audit⁹ de qbus sermo pcessit. Sed q sit p essentiā in aure aut in cerebro cognoscit qꝛ sonitus est fere ꝯtinu⁹ p cōitateʒ vero qꝛ ē inter polatus ꝛ excrescit cuʒ cremēto dispositionū a qbus pendet et decrescit cū eaꝝ decremento: ꝛ si ex ventositate existente in aure sonitus est clarior est que auris sine grauitate. Si vero in au re sit presentia hūoris q ꝯtinuo in ventositatē resoluat est graui tas in aure ꝛ diminutio auditus ꝛ fortasse sonus nō est ita cla rus. Si vero sit ex apostemate suppurat in aure adsunt signa apostematis ꝛ maturatōis eius ꝛ sonitus est magis ꝯfusus ꝛ si sit cū cōitate cerebri adsūt ad nocumēta cerebri. s. dolor aut gra uitas ꝛ nocumētū plurib⁹ sensib⁹ cōicatur scdm plurimū: Utrū aūt si p cōitatē a toto aut mēbro pticulari ꝛ q̄sit mēbrū cōicans cognoscit p nocumētū totius aut illi⁹ mēbri p cuius nocumē tū vl nocumēti augmētū augetur sonit⁹: ꝛ p cuius decrementū decrescit. Cognoscit aūt vtꝝ ventositas sit in aure aut cerebro vel cōicet ab inferioribus p formā ꝛ modū ipsius ventositatis Si eniʒ appareat sonitus ascendens tūc generat in iferiorib⁹ ꝛ ad superiora eleuatur. Si vero apparet sonus circūuolutus ꝛ quasi reflexus in seipso tunc fit in aure ꝛ cerebro. Sibilum aūt significat ventositatē paucā cum ipetu motā. Tonitus aūt ventositatē multā ꝛ grossaʒ cū ipetu motā. Tinnitus aūt q īter hos medius ē dispositioneʒ siue causaʒ mediā significat. Cau se autē primitiue ex eaꝝ precessiōe cognoscūtur. ꝛc.

Pronosticum

Corruptio auditus natiua scdm plurimū nō est corrigibilis: Cro nica ꝛ antiqua difficulter corrigitur. Recens aūt scdm plurimū facile corrigit: sed ꝓ declaratōe dictoꝝ querēda sunt aliq. Pri mū nunqd sicut auditus ledit p intēsionē: Ita etiā visus ꝛ que cunqꝫ alia opatio aialis possit ledi p intensionē ad qd dr q stā te fortitudine virtutis nulla istaꝝ pōt ledi p intensionē: Sed cū debilitate virtutis bene possūt ledi p intensionē vt supra decla ratum fuit de auditiua. Debilitas aūt ꝛ fortitudo virtutis ex re sistentia pua vel multa excellentib⁹ sensibilib⁹ arguitur: secus aūt in appetitiua ꝛ similib⁹: possūt eni ledi p itēsionē ēt cū fortitudi ne ipsaꝝ: pōt eni appetitiua magis appetere qꝫ virtuti digestiue ꝯueniat aut nutritiue in quas ordinat sed nō pōt visiua nec au ditiua melius aut acutius videre aut audire qꝫ cōueniat sensui cōi aut cogitatiue aut itellectui in quas ordinat. Scdm dubiū vtꝝ aer ꝯnaturalis intrinsecus pmutet vel semp sic pmaneat in corpe nālr disposito. Ad qd dicēdū q aer ille ꝯnaturalis nō ē de generē aeris extrinseci sed est vapor q ꝓpter finē a nā ibidē genitus est ꝛ resolutionē recipit ꝛ restaurationē sicut ꝛ spiritus. Tertiū dubiū nūqd ad pcipiēdū sonū pter motū aeris extrin seci ꝛ intrinseci requirant species representatiue soni sic ad viden dū requirunt species coloris. Ad qd dicēdū q preter motū du

plicis aeris iá dicti reqrunt etiá spés soni aliter nõ videret cur magis ex motu aeris debẽt reputari sonus acut⁹ q̃ȝ grauis nec distinguerent varij ↄcent⁹ ⁊ armonie q̃ sentiũt in cantu: neqȝ valet instãtia quorũdá dicétiũ nõ semp reqri motũ vtriusqȝ aeris cũ non videat verisile in sonitu bonbarde totũ aeré orbiculariť p distantiá centũ miliariũ moueri. Et scõo q: duo soni aut plures nõ pñt orbiculariter mouere aeré mediũ q: vnda vni⁹ aeris moti p vnũ sonũ distanté ab alio ipedit vndá alterius soni. ⁊c. Qua ppter auris existens i medio aut nõ audiret aliqué istoꝝ sonoꝝ si sint eq̃ potétes aut audiet solũ potétiorē. ad h̃ rñdeť q motus hui⁹ aeris nõ est nisi qdá tremor ipsi⁹: hoc aũt pt fieri si sonus sit valde magn⁹ ⁊ ad valde lõgá distãtiá. Semp eni ceteris pibus q̃ȝtitas aeris moti é ꝓportionata sono mouẽti ⁊ etiá si aer inundaret orbiculariter põt vna vnda alterá supeqtari ꝯ Aer p vnũ sonũ exépli gr̃a moueť orbiculariter in quocũqȝ pũcto ad distãtiá .x. miliariũ ergo si p aliũ sonũ idé aer vel ps eius mouebiť orbiculariter ad oppositas differẽtias erit necessariũ aut vná vndá alťá ipedire: aut dari penetratõȝ corpoꝝ, nec poterit vna vnda alterá supeqtare. Ad qd̃ 2[m] rñdeť qd̃ q: mot⁹ aeris é qdá tremor nõ sese taliť ipediunt vt existẽs i medio nõ pt audiri vtrũqȝ sonũ: fortis tñ instãtia é ꝯ dicétes nõ semp reqri motũ vtriusqȝ aeris sed solũ spés sufficere. Si.n. sic eẽt sequeretur q son⁹ eq̃ cito audireť ab aure multũ distãte sic ab aure paꝝ distante nõ imediate cũ est sonus in aere ꝓpiquo rei sonãti species illius soni intẽtionales cũ multiplicẽť sine resistentia multiplicãť subito: ⁊ p ↄsequẽs eque cito ad locũ distãté sic ꝓpinquũ: sic ét p hác cãm spés coloris subito multiplicãtur: hec ét opinio de motu vtriusqȝ aeris est ↄformis dictis Aristotel' Auic. Gal. ⁊ ceteroꝝ q̃ sũt inter philosophos prestantiores. ⁊c.

De cura sonitus ⁊ tinnitus. Almansor.

b Ec fortasse q̃nqȝ ↄtingit ex subtiliate sensus auditus: ⁊ eius claritate cui⁹ signũ é q in tẽpore famis augeť ⁊ i hora satietatis ⁊ ebrietatis minuiť que ꝓpria nõ indiget cura: nisi supfluitaté obtineant: Tunc eni de opio dissoluto in oleo imittendũ é quãtũ duo grana ordei põderant. Si aũt h̃ cuȝ grauedine capitis: ⁊ auditus debilitate affuerint oleũ de semine rhaphãi ⁊ oleũ de amigdalis amaris ⁊ oleũ ro. in quo castoriuȝ fuit resolutũ sũt imittenda. Auris quoqȝ sup vaporé aqua i aqua sansucus sticados arabicus apsinthiũ mentastrũ origanũ cocta sũt ponẽda é. Et vẽter mľtotiẽs ex pellulis cochijs é soluẽdus. ⁊ cibaria minuenda. ⁊ vinũ dimittẽdũ. Jo. ar.

Diuidiť p̃sens capľm in ptes duas. In p̃ria ponit curá sonitus ex acuitate audit⁹. In scõa ibi. Si aũt hoc cũ grauedine. Ponit curá sonitus cũ debilitate auditus. Que dicit in p̃ria pte nota sũt ex supius dictis Sed hic nota sic dictũ fuit q duplex est sonitus ex acuitate vn⁹ cuȝ fortitudine virtutis auditiue que nullomõ curatiõe indiget é eni cũ auris tpaméto. Alter aũt sonitus ex acuitate audit⁹ cuȝ debitalitate virtutis auditiue que cognosciť q: lediť a sonis etiá mediocribus curatõe idiget: nõ tñ nisi dũ supfluit q: eius curatio nõ é nisi stupefactio ⁊ sensus diminutio: ⁊ pterea nisi supfluat nõ cureť saltẽ cũ stupefaciẽtib⁹: sȝ vbi supfluerit ét cũ stupefaciẽtib⁹ cureť: sic cũ duob⁹ .g. opij dissolutis cũ vna .ʒ. olei. ro. de quo tres gutte instilleňť iuxta textũ. Que dicit etiá in scõa pte ét nota sũt: oleũ de semie rhaphani: ⁊ de amigdalis amaris singularé ꝓprietaté hñt in resoluendo vẽtositaté auris ⁊ ↄfotãdo eam. Castoreũ vero est resolutiuũ forte sua caliditate vehemẽti de quo. Auic. scribit scõo canonũ. ↄfert surditati frigide: nec é aliud magis iuuatiuũ vẽtositati in aure q̃ȝ ipsũ: q̃ñ ex castoreo acciptť q̃ȝtuȝ est lens vna ⁊ dissoluiť in oleo nardino ⁊ distillať in auré. oleũ auté ro. ét é ↄfortatiuũ auris ⁊ ↄtẽperat caliditateȝ castorei. Reliqua nota sũt ⁊ supius declarata ⁊c. Sed nota q meli⁹ é post fomẽtationé auris aut receptioné vaporis de quo loqtur in littera olea suprascripta auri instillare. ⁊c. Sonit⁹ pẽdens ab acuitate sensus cũ fortitudine virtutis iuxta dicta in textu nõ indiget curatiõe. Si vero pẽdeat ab acuitate cũ debilitate curatiõe indiget. Si ergo in cã sit latitudo foraminis aut nõ debita tortuositas curationé nõ hȝ. q: hec ↄpositio non põt pmutari: siľr raritas texture nerui ⁊ ꝓprie a gnãtõe ↄtracta: huic tñ raritati aliq̃ mõ subueniť vniẽdo ptes ⁊ virtuté ↄfortãdo: sic cũ signis calidis instillãdo oleũ ro. p̃rio ↄquassatũ cũ tantũdẽ aceti ⁊ postea bullitũ ad aceti ↄsũptioné: His etiá posset addi si eť memite: sed cũ signis frigiditatis oleũ de amigdalis amaris cũ aceto ↄquassatũ vt supra ⁊ postea bullitũ ad ↄsũptioné aceti ⁊ totũ regimé declinet ad hũidũ tá substantiue q̃ȝ q̃litatiue cũ vsu rerũ ingrossantiũ ⁊ inuiscãtiũ nõ vaporãtiũ neqȝ ventosaꝝ Et hoc idé regimé ↄueniẽs est aere. s. ⁊ spiritib⁹ auditiuis existẽtibus subtilib⁹. Si vero corpus sit nimis siccũ ↄplexionaliter é hũectãdũ ⁊ pmutãdũ. Si vero sit factũ siccũ ex egritudine sicut ↄualescentes regať regimie ↄualescẽtiũ. ⁊ quecũqȝ mala cõplexio sit in organo aut cerebro q̃ scõȝ plurimũ est sicca aut calida illa corrigať. Rasis tñ ⁊ Aui. docent subuenire in acuitate auditus q̃ñ vera cura fieri nõ põt cũ his que auditũ obtũdunt sȝ cũ hec sũt duplicia. s. stupefaciẽtia ⁊ hũectantia ⁊ igrossantia absqȝ stupore melius é a nõ stupefacientib⁹ inchoare sic é nutrimẽtũ humidũ grossũ ⁊ viscosũ: ⁊ instillatio olei violati aut d̃ semie lactuce qb⁹ nõ sufficiẽtib⁹ ꝓcedať ad stupefacientia ichoando a leuioribus sic est oleũ de hengi ⁊ est spés iusqami pmistũ cũ oleo ro. ⁊ his nõ sufficiẽtibus ponať paꝝ opij. s. a duob⁹ granis vsqȝ ad qnqȝ cũ vna .ʒ. olei ro. aut olei de amigdalis amaris q̃ prius ↄquassata sint cũ aceto ⁊ buliant donec acetũ sit resolutũ si vero sonitus pẽdeat a causis primitiuis sic pcussiõe vento ebrietate ⁊ ceteris quoꝝ p̃cessit rememoratio cura est remouere causas primitiuas ⁊ nocumẽta eaꝝ cũ ↄrijs semp auré ⁊ cerebrũ ↄfortãdo. Si vero sit p cõitaté a toto sic in febrib⁹ ⁊ crisi intentio est cura febris ⁊ pfectio crisis ad quá pficiẽdam si nã sufficeret bñ est: si vero nõ sufficẽt adiuueť. Mesue tñ auctoritate filij zacharie appropriat in debilitate auditus sequẽte febres oleũ decoctõis apsinthij cũ oleo ro. istillatũ in auribus. Si vero sit p cõitaté ab aliquo mẽbro pticulari sic frequenter a stomacho corrigať nocumẽtuȝ mẽbri illius eũando diuertẽdo eius ↄplesioné pmutãdo si lapsa fuerit: ⁊ ipsũ ↄfortãdo. ⁊ cum hoc itẽdať ↄfortatõi cerebri cũ oleo de mirto ⁊ ↄfortatiõi auris cũ oleo de amigdalis amaris si vero sonit⁹ fit p eẽntiá in aure sicut ab apostẽate qd̃ maturať cureť cura apostẽatis de q̃ supra. Si vero pendeat a vẽtositate ⁊ vaporibus grossis hũore grosso repletiõe capitis aut ét totius intẽtões sunt qnqȝ. p̃ria é eũo integrata ex minoratiõe digestiõe eradicatiõe ét iteratis si expedierit. ⁊ que sint digerẽtia ⁊ eũantia ex suprascriptis patere põt. Scõa est diuersio ↄplẽda cũ clisterib⁹ fricatõib⁹ caputpurgijs masticatorijs gargarismatib⁹ ⁊ tandé cauterijs in ↄmissura coronali si expediret. Tertia é cãe ↄiũcte resolutio: auré ⁊ cerebꝝ ↄfortãdo ⁊ eius discrasiá corrigẽdo. Sȝ in huiusmõi intẽtõis executõe duo canones obſuenť: prim⁹ vt añ huiusmõi intẽtionis executõeȝ due p̃rie itẽtões sint absolute sufficiẽter imo exq̃site ná localia ⁊ ꝓp̃e istillata ⁊ maxie caliditatis excellẽtis añ suprascriptaꝝ duaꝝ itẽtionũ ↄplemẽtũ magis obsunt q̃ȝ iuuẽt nisi forte mã existente paucissima. Scõs vt a leuioribus ichoeť ⁊ gradatiȝ ad fortiora ꝓcedať ⁊ añ ab exterius applicitis q̃ȝ ab his q̃ i aure ponũtur ⁊ ante ab his que sub forma solida i aure applicanť q̃ȝ ab his que istillanť. Ex his ergo q̃ ad hác ↄplẽdá intẽtioné applicanť sũt sacculi fomẽta suffumigia. itẽ ea q̃ in aure sub forma solida applicanť ⁊ istillata. ex sacculis é q fit ex milio ex sale torrefactis ⁊ aliquaľr vino potẽte aspsis auri ⁊ ptibus circũstãtibus applicitis: Est eni efficax in resolutõe vẽtositatis ex fomẽtis p̃stãtissimũ é qd̃ poniť a Rasi i textu: camemilla eni mellilotũ sansucus calamẽtuȝ scea ysop⁹ sicca apsinthiũ origanũ sticados arabicũ mẽtastrũ singulariter ⁊ ↄiunctiȝ sunt ꝓp̃a i huiusmõi dispositiõe: spongia siue filtrũ in aq̃ decoctõis hoꝝ infusũ ⁊ calidũ auri ⁊ ptibus circũstãtibus applicitũ ⁊ sepe iteratuȝ optie valet ⁊c. Ex his ét cum ẽbotor sine põt fieri suffumigiũ: Et post hoꝝ applicatõeȝ ⁊ ét añ põt poni i aure parũ muscati cotto inuolutũ. ⁊ efficacius est si secũ aliqd castorei amisceať tẽta q̃ȝ ex radice raphani et muscato aut castoreo asp

sa ꝛ inuoluta auri imposita ẽ ꝯueniens. Ex his aũt q̃ instillantur ẽ castoreũ cũ oleo ro. aut de amigdalis amaris dissolutum aut cũ oleo rutaceo aut de spica: succus ẽt porri cũ oleo ro. ꝛ lacte mulieris ꝯmixtũ in cã minus frigida: ꝛ his addaẽ castoreuz si oportuerit: vltimũ ꝛ fortissimũ ex inuẽtiõe. Mesue ꝯferẽs sonitui auris: ꝛ grauitati auditus ꝓpter grossã ventositatẽ ꝛ mãm frigidaz ꝛ grossaz. ℞. ellebori albi. castorei costi añ. ʒ. i. rute nitri piperis lõgi añ. ʒ. i. ptes. ij. euforbij. ʒ. i. tertiaz: Deiñ recipe succi radicis q̃ ꝯmedit succi porri olei nardini camemillini anetini d̓ amigdalis amaris añ. ʒ. i. coquanẽ ad succoꝝ ꝯsũptionẽ: cola ꝛ vtere exptũ est. Corrigant aũt accidẽtia iuxta quartã itẽtionẽ scõm q̃ os. Regimẽ aũt iuxta qntã intẽtionẽ declinet ad sic. cũ ꝛ scõz plurimũ ad calidũ. Caueat a vento et pluuijs neque stet sb radijs lune aut solis nisi forte in declĩatõe aut paucissima existente mã: statio ꝛ ãbulatio sub sole ꝓcedi pt ad resolutionẽ residui p̃ superfluitatũ: teneat caput satis calidũ ꝛ totũ corpus: ꝓcipue auris lesa aliquo opimẽto tegaẽ ꝛ i orificio auris aliqd cotti muscati teneaẽ obturãs ipsũ s; nõ inferẽs dolorẽ. Uitet ebrietatẽ ꝛ satietatẽ nauseatiuã caueat ab euaporãtibus ꝛ a vino nisi forte in declĩatõe caueat a somno meridiano ꝛ a sõno supra repletionẽ ꝛ dormiat scõm plurimuz sup latere ꝯrio auris lese: ꝓcuret oẽs euãtões nãles: Caueat a vomitu nõ eni ꝯuenit nisi opus eẽt stomachũ euãre a superfluitatibus faciẽtib⁹ ꝛ fouẽtibus hanc dispositionẽ iter cetera ꝓcuret vẽtris lenitionẽ. exercitium nõ ꝯuenit in p̃ncipio s; in declĩatõe vitet accidẽtia ai molesta sicꝫ irã ꝛ que precipitãt materias ad caput. ꝛc.

De grauedine diminutõe siue oblatõe auditus.

Circa Rubricã sciẽdũ q̃ apd̓ auctores repiunẽ isti termini grauedo audit⁹. defect⁹. auditus siue tarar siue tarsen ꝛ guare. Grauedo audit⁹ ꝓpe accepta ẽ diminutio auditus. S; defect⁹ auditus dicit tã diminutionẽ q̃ꝫ oblationẽ surditas aũt dicit oblationẽ auditus ꝯsequẽtẽ defectũ foramis auditus siue illd̓ fit creatũ solidũ a natiuitate siue illa surditas soliditas acq̃sita fit ex tpe. In tarar autẽ siue tarsen ꝛ guare iuẽio auctores varios s; dicam⁹ nos q̃ guare ẽ oblatio auditus ex defectu nerui auditiui sed radix siue traxen est diminutio auditus ꝛ sic conuertitur cum grauedine auditus. De terminis nõ est lis faciẽda aliquando enim vnus istorum accipiẽ p̃ altero. S; vt gnãlizemus magis capl'z dicam⁹ q̃ intẽtio. Rasis ẽ hic de terminare de grauedine audit⁹ largo mõ sumpta siue de defectu q̃ diffinitiue ẽ diñutio auditus vel oblatio. De corruptõe eni audit⁹ ꝛ lesiõe ipsius p̃ itẽsionẽ actũ ẽ i p̃cedẽti ca. Grauedo ãt auditus q̃dã ẽ a gnãtõe ꝯcta: q̃dã ex tpe ꝛ q̃dã antiqua q̃dã noua: nouã aũt itelligo infra duos ãnos. Cẽ q̃dã sunt p̃ cõitatẽ q̃dã p̃ eẽntiã: p̃ cõitatẽ q̃dẽ aut a toto sicꝫ i febrib⁹ in qb⁹ vapores ad aures deferunẽ: ꝛ q̃nq; mã cretice ad aurez ꝓmutatur aut a mẽbro p̃ticulari sicꝫ a cerebro cui⁹ mã. s. vapores ꝛ ventositas facile ꝓmutaẽ ad aurẽ ꝛ ꝓpter vicinitatẽ ꝛ q̃ sunt tanq; emũtoriũ cerebri aut a mẽbro vicino sicꝫ in dẽtib⁹ cũ oriunẽ aut cũ dolẽt: ꝛ q̃nq; a mẽbro lõginquo sicꝫ a stomacho ceteris ꝛ cõitas totius ꝛ hoꝝ mẽbroꝝ aliq̃ñ ẽ sine crisi aliq̃ñ cũ crisi. ꝛ cũ fit crisis aliq̃ñ mã cretice ꝓmutaẽ ad aurẽ ꝛ fit grauedo audit⁹ difficilis diu remanẽs post crisiz. Aliq̃ñ fit crisis absq; hoc q̃ mã ꝓmuteẽ ad aures s; solũ mã agitata p̃ quẽcũq; locũ fluat multi vapores eleuati ad aures grauãt auditũ: Hec aũt grauedo facile recedit crisi ꝯpleta. Aliq̃ñ succedit grauedo auditus ad retentionẽ fluxuũ ventris: sicꝫ ꝯ̃ felle egestões sapuenientes soluũt sorditatẽ q̃rta aphorismoꝝ. ꝯsilr põt eẽ in retẽtõe q̃rũcũq; euãtionũ ꝯsuetaꝝ. Cãe ãt p̃ eẽntiã aut sumũtur a foramie cũ opilatur aut a cã extrinseca sicꝫ a faba verme lapillo aqua ꝛ huiusmõi aut a cã itrinseca sicꝫ ab apostẽate cerumie auriũ ꝛ ab alio hũore ꝛ a veruca ꝛ carne orta aut a p̃cipio gnãtõis aut ex tpe qb⁹ fit oppilatio aut itegra aut diminuta aut sũt i neruo: aut pp malã ꝯplexionẽ cuiuscũq; generis ꝛ maxie frigidã: ꝛ sine mã ꝛ cuz mã cuiuscũq; generis aut pp malã ꝯpositionẽ sicꝫ ẽ oppilatio ex tpe aut a gnãtõe ꝯcta: q̃ pp ꝓpũs auditu⁹ nõ põt ad aures peruenire: ꝛ forte nõ ẽ neru⁹ i foramie ossis petrosi ꝛ si ẽ forte creatus est absq; foramie ꝛ hoc frequẽter ẽ cã ablatõis audit⁹ a natiuitate. ꝛ q̃nq; ledit neruus a solutõe ꝯtinui aut noua aut antiq̃: ꝛ q̃nq; pp apostema in ipso neruo de quo p̃mo ꝓcessit. Defectus ẽt spirituũ. s. cuz sunt grossi ꝛ pauci ẽ cã grauedis auditus ꝛ silr paucitas spirituũ ꝛ corporis exiccatio ꝯsũptio. Signa grauedo auditus p̃ cõitatẽ cognosciẽ ex p̃ssione alicui⁹ egritudis aut dispositõis totius aut ptis cũ cui⁹ augmento augeẽ grauedo auditus diminuẽ q̃ ante illã dispositionẽ auditus erat i columis: ꝛ cõitas cerebri cognosciẽ q̃ scõm plurimũ nõ soluz ledit auditus imo multi sensus ꝛ q̃nq; virtus motiua. cognosciẽ aũt q̃ fit cũ crisi q̃ egritudo p̃cedẽs terminaẽ aut minuiẽ. Et si mã terminaẽ ad aures fit grauedo audit⁹ difficilis remanẽs post crisim. Si vero mã ad aliud mẽbrũ ꝓmuteẽ aut expellaẽ finita crisi remoueẽ grauedo auditus. Cognosciẽ aũt q̃ sit per eẽntiã q̃ nulla adest dispositio totius aut alteri⁹ mẽbri verisilr factiua huius grauedinis. ꝛ si adsit oppilatio in foramie cognosciẽ aspiciẽdo i aure sub radijs solis. Et cognosciẽ ẽt cã oppilans. Cognoscimus aũt cãz eẽ in neruo auditiuo ex carẽtia cuiuscunq; alterius dispositõis verisilr facientis grauedinẽ auditus ꝛ scõz plurimũ est cũ dolore: s; mala ꝯplexio solutio ꝯtinui apostẽata ventositas cognosciẽ p̃ signa ꝓpa dicta in ca. de dolore auris ꝛ ca. de vlceri auris. Et si adsit opilatio in neruo cognosciẽ ex carẽtia oĩuz aliaꝝ dispositionũ: ꝛ q̃ forte ꝓcessit plenitudo capitis apa aut alia cã verisilr oppilãs ꝛ q̃ sentiẽ grauitas ꝛ ꝓprie cũ se prosternit in ozone. ꝛ si est surditas a natiuitate cũ bonitate foramis auris cognosciẽ illud eẽ aut q̃ dficit neruus in osse petroso. aut q̃ creatus est solidus absq; foramine aut q̃ hũiditas oppilans ipsũ ingressa est. Cognosciẽ aũt spũs eẽ grossus q̃ auditus ẽ diminut⁹ nõ oblat⁹ ꝛ ex carentia aliarũ cãꝝ. Diminutio ãt auditus ꝓñs siccitatẽ ꝛ paucitatẽ spirituũ cognosciẽ ex p̃ssione cãꝝ corporis exiccantiũ ꝛ cũ tornatilitate faciei. Cãe aũt p̃mitiue ẽ ipsas oñdunt. ꝛ nocumẽta de illis d̓ relicta sibi ꝓportionalia ꝛc.

Pronosticum

Surditas a natiuitate nõ ẽ curabilis antiq̃ supra duos annos difficilime curaẽ. noua aliq̃ñ faciliter aliq̃ñ difficulter scõz cãe fixionem ꝛc. Dubitaẽ vtꝛ plures sint muti q̃ꝫ surdi. Ad q̃d dĩ q̃ a natiuitate plures sunt muti q̃ꝫ surdi nã oẽs surdi sũt muti eo q̃ ipsis nõ audientib⁹ nõ pñt discere formatõez lraꝝ ꝛ silabaꝝ nec dictionũ: multi aũt sunt muti a natiuitate ꝓpter defectũ i neruis mouentib⁹ linguã q̃ veniũt a septio pari neruoꝝ cerebri q̃ tñ nõ sunt surdi nullo existente defectu in qnto pari neruoꝝ cerebri ꝛ in ceteris organis ꝛ instrumẽtis q̃ debuiũt auditui s; ẽ ꝯ̃ ẽx tẽpore plures sunt surdi q̃ꝫ muti videmus eni ex decursu etatino ꝛ ẽt ex cãis egris occurrentib⁹ plurimũ ledi visuz ꝛ auditũ nõ ãt linguã. neq; q̃ꝫtũ ad gustũ neq; q̃ꝫtũ ad motũ d̓ ipsa. n. nã mltum solicita fuit ꝛ ordinauit vt multe arterie ꝛ nerui multũ grossi a pluribus ptibus cerebri venirẽt ad liguã. s. a tertio ꝛ quarto pari ad dãduz gustuz ꝛ a septio pari ad dãdum motuz. sed ad aurẽ pauci nerui pauce arterie ꝛ vene veniũt ꝛ mltũ subtiles ordinati ad ipsi nutritionẽ ꝛ cũ auris sit mẽbrũ paruũ ꝛ exangue venẽ aũt debuerunt eẽ pue p̃ quaꝝ extremitates purgatur nãliter hum or colericus in aure reptus q̃ ẽ cerumẽ auriũ ordinatuz sua exiccatõe ꝛ calefactõe ad auditus ꝯ̃uatiõe. Lingua ãt est mẽbrũ magnũ ꝛ carnosuz multo indigẽs nutrimẽto ꝓpterea vene eius magne fuerunt ꝛ q̃ multos habuit musculos ꝓpter plurimos motus eius multi ad ipsũ veniũt nerui. nã eniz fuit multũ solicita de lingua ꝛ ꝓpter gustũ sine quo ꝯtingit aial diu viuere: ꝛ ꝓpter motũ lingue cũ debuiat masticatõi. ꝛ ẽt ligua est magis posita in loco tuto. oculi aũt ꝛ aures magis extrinsecus occurrentibus ꝓpterea facilius ledunẽ q̃ꝫ lingua q̃re ex tẽpore plures fiunt surdi q̃ꝫ muti ꝛc. Almansor

Cum in auditu ꝯtingit grauitas ꝯsiderandũ est an sit ibi sordities q̃ vocaẽ cera que fit in aure que si inueterauerit mũdeẽ aut cum medicis scõm q̃ p̃diximus: aut cũ cura manus. Si aũt sordes nõ affuerit ꝛ venerit hoc post societatẽ fastidiosam: que eã precessit aut egritudinẽ acutaz auris ponẽda ẽ super vaporẽ aque in qua ea p̃dixim⁹ cocta fuerint traiectorio interposito quousq; vapor

ascẽdat qđ hoc mõ fieri ꝯuenit. Res iste in curcuma hñte os acutũ coquantur: deiñ traiectoriũ ori curcume supponať: ⁊ ne vapor egredi possit pãnis iuoluatur ⁊ auris sup os traiectorij ponať. ⁊ istđ fieť in aurẽ mittať: qđ recipe cologntide. ʒ. i. baurach tertiam. ʒ. vnius castorei aristol. ro. succi absinthij oium añ. ʒ. ß. costi quartũ. ʒ. vni⁹ euforbij sextã. ʒ. vnius fellis vacci quãtũ sufficit ad ꝑdicta ꝯficienda fiant ex eis fieť cũq3 necesse fuerit vnũ in oleũ de amigdalis amaris auri resolutũ imittať: h valde vtile existit dolori pblati cor: ⁊ ventositati ⁊ sonitui ⁊ tonitrui q ex grosso vento fuerit ⁊ surditati q̃ est ex grossis hũoribus. Si aũt auditus debilitas post ieiuniuz vigilias q̃ ꝯtingit fuerit que facies extenuata ⁊ oculi cõcaui eger balneuz sepe ingrediať. ⁊ largiori cibo ac potu vtať. ⁊ in somno fiat ꝓfũdior sup caput q3 aquã tepidã cũ oleo fũdat donec saneť. qđ si post frenesiz cõtingat ex medicinis primis curetur. Jo. ar.

Diuidiť pñs caplm in ptes quatuor pria eni ponit curã grauedinis audit⁹ pendẽtis a cerumie auriũ. In scđa ibi. Si ãt sordes nõ affuerit. Ponit curã ei⁹ que pendet ab hũiditate in organo auditus infusa siue in niscata q̃ scđm plurimũ fria est. In tertia pte ibi si aũt debilitas Põit curã ei⁹ q̃ fit ex ianitõe ⁊ ꝯsũptõe corpis ⁊ paucitate spirituũ audibiliũ. In q̃rta ibi Qđ si post frenesiz. Põit curã eius q̃ seqtur frenesim ad alias capitis egritudies. De pma dicit ꝙ si ꝓueniat ex sorditie q̃ vocať cera in aure diu retenta et idurata curanda ẽ cũ medicis ⁊ opatõe manuali. In primis igiť egro ꝯstituto cũ aure sub radijs solarib⁹ extẽdať auris ita vt foramẽ rectificeť: ⁊ cũ instr̃o argẽteo cõiter ꝯsueto auris ab illo cerumine purgeť cauẽdo. s. q̃ztũ est possibile ne organo auditus nocumentũ inferať iđ fiat cũ oi suauitate qđ si cerumẽ mltuz ꝓfũdũ fuerit ⁊ induratũ molificeť et abstergať prio aliquotiẽs lauãdo aurẽ cũ idromelle callido postea imittẽdo duas guttas: aut tres olei amigdalaꝝ amaꝝ deiñ sequenti die fiant tẽte ex cotto longe subtiles cũ qb⁹ auris in ꝓfundo sufficienť mũdificeť illas tẽtas circũducendo vt melius cerumẽ adhẽat. De scđa pte dicit ꝙ si surditas sequať satietatẽ fastidiosaz ex q̃ cõiter mltiplicanť hũores frigidi aut supplete aliquã egritudinẽ cronicã aut aliq3 egritudinẽ acutã: ⁊ sint hũores frigidi in aure retẽti: tũc suffumigãda est auris cũ ẽboto posito sup orificio curcume hñtis strictuz orificiũ cui⁹ extremitas subtilis ad aurẽ ꝓueniat ⁊ in curcuma bullierunt herbe supius posite in tinnitu ⁊ i sonitu ⁊ suffumigiũ illud fiat stomacho ieiuno prio p quartã ptẽ hore deiñ p ãpli⁹ spaciũ vsq3 ad mediã semel aut bis in die q̃tuor aut q̃nta dieb⁹ ꝯtinuis: deiñ imediate post hoc suffumigiũ: hoc fieť distẽperatũ cũ oleo amigdalaꝝ amaꝝ auri iniciať. ℞. cologntide. ʒ. i. q̃ est ca. in tertio sic in prio mũdificãs aurẽ resoluẽs ⁊ incidẽs ⁊ trahẽs mãz ex ꝓfundo auris baurabe. ℈. i. p hoc sale accipim⁹ sal nitrũ qđ ẽ sic. in. iij. ericcat ⁊ subtiliat castorei. ca. ⁊ sic. in prin. q̃rti gradus aristologie. ro. ca. in. iij. sic. in 2° q̃ ẽ subtiliatiua ⁊ atractiua ex ꝓfundo ⁊ a ꝓꝑetate abstergit sordes aurẽs ꝯfortãs auditũ succi ⁊ apsinthij ca. in p° sic. in 2° surditati appriati. añ. ʒ. ß costi q̃rtã tertie vnius ca. in tertio sic. in 2° attrahit ex ꝓfũdo: et ꝯfortat oia neruosa euforbij. ca. ⁊ sic. q̃rto sextã tertie vni⁹ fellis vactini ca. ⁊ sic. in q̃rto quãtũ sufficit ad ꝯficiẽdũ fieť. In tertia pte dicit ꝙ si debilitas audit⁹ ꝯtingit post ieiuniũ ⁊ vigilias: fueritq3 facies extenuata ⁊ oculi ꝯcaui sic accit his q passi sũt longas egritudines eger se balneũ ingrediať. s. aq̃ dulcis ⁊ ãplior cibo vtať ⁊ tot⁹ ⁊ ꝑcipue caput humecteť q̃litatiue ⁊ substãtifice. in quarta pte dicit ꝙ si ꝯtingat post frenesiz cureť cũ medicis ꝑmis p frenesiz itellige qđcũq3 apã siue calidũ siue frigidũ capitis ⁊ magis ãpliãdo quãcũq3 egritudinẽ mãlẽ ipsius. si ergo qđ auri cõicatur ex capite fuerit cerumẽ aut siľis mã cholerica curetur ipsã exhẽdũ 2m ꝙ in pa pte capľi dcm̃ ẽ. Si ãt fuerit mã frigida ifusa i organo audit⁹ cureť 2m ꝙ dcm̃ est in 2a pte capľi. si vero corpus sit ꝯsũptũ ⁊ pter modũ resolutũ p has egritudies cureť cũ hũectãtibus scđz ꝙ dcm̃ ẽ in tertia pte capľi: q̃cũq3 cureť curabiť cũ medicis ꝑmis. i. q̃ dicte sunt. h nõ oz ordinare curã surditatis que pẽdet a cerumie auriũ nã satis ẽ ex supradictis manifesta neq3 curã ei⁹ q̃ pẽdet ex siccitate: nã sibi vnica debeť intẽtio q̃ ẽ hũectatio q̃litatiua ⁊ substãtifica de qua sepe supradictũ est neq3 oz ponere curã eius q̃ ꝓuenit ex carẽtia foraminis: aut ex carentia nerui auditiui: aut neru⁹ ipse creat⁹ fuerit solid⁹ hec eni nõ recipiũt curã ⁊ est cõiter surditas a gñatõe ꝯcta. s. ex đfectu virtutis in formatiue: neq3 oz ponẽ curã eius q̃ fit in senibus ex decursu etatiuo ꝓpter paucitatẽ ⁊ grossitiẽ spirituũ ⁊ exiccationẽ substãtificã nerui auditiui ⁊ mltitudinẽ hũiditatis superflue q: nõ recepit curã. Neq3 curã illius q̃ ꝓuenit ad apostẽate solutõe ꝯtinui ⁊ vapore siue vẽtositate nã de his in capľis ꝑcedẽtibus sufficiẽter actũ est. Neq3 oz ordinare curã ei⁹ q̃ pẽdet ab oppilatõe pp vermes in aure. s. existẽs aut alia corpuscula q̃ aurẽ ingressa sunt q: đ his in duob⁹ capľis sequẽtib⁹ ageť. Sup est ergo vt ponamus curã surditatis q̃ pẽdet a mala ꝯplexiõe sine mã in organo auditus existẽte siue sit ibi paulatie ꝯgesta aut aliũde deriuata. Cura ergo surditatis a mala ꝯplexõe sine mã q̃nq3 exigit intẽtiões. s. alterationẽ ꝑficiẽdã cũ ꝯrijs aut ꝓhibitionẽ humoꝝ a fluxu correctionẽ accidẽtiũ ⁊ regimẽ sex reꝝ nou nãliũ. Pria intẽtio si fuerit mala ꝯplexio calida ꝑficiť iniciẽdo aliqd olei ro. cũ aceto bulliti ad aceti ꝯsũptionẽ: ⁊ si frigida fuerit calefaciẽdo cũ pannis callidis ⁊ cũ infusiõe olei de amigdalis amaris de spica de balsamo de costo laurino raphanino de stafisagria ⁊ siľibus ⁊ eisdẽ itẽtiõibus ꝑficiatur scđa itẽtio. s. auris ꝯfortatio. ⁊ ꝯpleť ẽt tertia itẽtio si huiusmõi sit aliq̃ľr stiptica vbi ⁊ op⁹ sit fiãt eũationes ⁊ diuersiões scđm oportunitatẽ. Ex accidẽtibus corrigentib⁹ ẽ dolor de quo in p° ca. Regimẽ aũt sex reꝝ nõ nãliũ declinet in ꝯriũ discrasie. Si vo fuerit mala cõplexio cũ mã aliũde trãsmissa sex exigũť itentiões. s. eũatio. Diuersio regimẽ mẽbri mittentis mãe ꝯiũcte eductio ⁊ resolutio ⁊ cũ h discrasie alteratio accidẽtiuz correctio ⁊ debitũ regimen. Eũatio aũt fiat in mã frigida cũ hieris ⁊ cochijs ⁊ agirico i calida cũ decoctõe fructuũ pillulis assageret ⁊ pillulis aureis. ⁊ digestiua ꝓꝑa ex capľo de soda ꝑgranť ⁊ mul totiẽs ẽ necessariuz iterare eũatões: ⁊ ꝓꝑe qñ fit surditas ex retẽtõe colere vel cuiuscunq3 alterius hũoris fluere ꝯsueti cui⁹ redũdatio fit ad aures iuxta Hipo. q̃rto aphorismoꝝ. Medicamẽ mirabile in soluẽdo hũores grossos frigidos optie ꝯferens ad surditatẽ ⁊ mirabile ad vertiginẽ ⁊ epilepsiã menstrua potẽter educit. ℞. salis armo. piperis añ. ʒ. ij. euforbij. ʒ. i. dabis ex eo quatuor aut septẽ grana cũ ouo sorbili aut idromelle ⁊ melius ẽ multiplicari nũerũ eũationũ ⁊ minorare q̃ztitatẽ vt virtus ꝯserueť ⁊ ꝓueniat maturatio. Diuersio ãt fiat cũ gargarismatib⁹ caputpurgijs p nares et masticatorijs scđm qđ in plurib⁹ capľis dictũ est vsq3 ad vesicãtia ⁊ cauteriũ in ꝯmissura coronali oẽs eũatões diu ꝯsuete ꝓuocẽtur si facta sit retentio. Regimẽ ãt mẽbri mittẽtis si aliqđ sit i cã ꝑficiať eũando discrasiã eius corrigẽdo ⁊ ipsũ cõfortando ⁊ de hoc sepe dictũ est: plurimũ. n. in surditate cerebꝝ ẽ in cã. Materie ãt ꝯiũcte eductio q̃ scđz plurimũ ẽ frigida ꝑficiť cũ exercitio ⁊ ꝓꝑie p loca sicca ⁊ arenosa ⁊ stomacho ieiuno. Itẽ cũ vociferatõe ⁊ clangorib⁹ tubaꝝ ⁊ ceteroꝝ istr̃oꝝ musicaliũ: ⁊ cũ balneatõe in aqs tarmaꝝ ⁊ salis imo aq̃ maris. s. instillata ꝯfert et cũ suffumigijs ⁊ liquorib⁹ in aures iniectis de qbus in lr̃a. ⁊ ẽt cũ medicis siccis i aure retẽtis. Sz pro hac itentõe ꝑficiẽda aliq canones obserueť ꝑter canones gñales ab initio positos: primus vt hec iponẽda ordineť scđz exigẽtiaz discrasie ⁊ hũoris peccantis. scđs vt inchoeť a leuioribus ⁊ gradati procedať ad fortiora. Tertius vt prio tẽpteť exterius applicita q3 iposita vt prius sicca q̃ nõ penetrẽt in profũduz auris: postea humida. Quartus obſueť an pp hoꝝ admistrationẽ sequať iuuamẽtuz ⁊ ꝯtineť an sequať nocumẽtũ ⁊ omittanť: ẽ eni difficile bñ metiri huiusmodi medicias q̃ ponãtur in aurib⁹. Multotiẽs. n. magis nocẽt q3 ꝯferãt. Ex ꝯueniẽtibus ergo ad hoc in cã frigida ẽ muscus cotto inuolutus ⁊ in aure retẽtus itẽ frustrũ raphani scđm foramẽ auris figuratũ castoreo ⁊ musco ꝯspsũ: itẽ suffumigiũ de quo dcm̃ ẽ: itẽ oleũ amigdalꝝ amaraꝝ nardinũ costi

nū oleū balſami. Euaporatoriū bonū eſt vt calefiat vrceꝰ quo diu ſteterit oleū oliuaꝝ ⁊ ſit cū amurca ſine oleo: ⁊ fumū recipiat ꝑ traiectoriū: ⁊ ſuccus abſinthij cū ſale eſt leuis ⁊ proprius ⁊ vrina capre hꝫ in h̄ proprietatē. Aliō leue ⁊ exptū. ℞. gariofiloꝝ. ℈. ſ. ⁊ maſticis grana duo ſemis porri grana ſex pulueriżētur groſſo mō ⁊ buliāt in. ℥. ſ. olei de ruta: ⁊ tepidū īſtilleť. ⁊ pulpe colo͡qntide ⁊ ſucco cucumeris aſinini aut radici eius ieſt ꝓꝓetas mirabilis cū aliquo dictoꝝ oleoꝝ ⁊ ex eis eſt oleū nardinū cū caſtoreo ⁊ pulpa colo͡qntide ꝑtibꝰ equalibus ꝯfectis cū felle vacino ⁊ exptus ē puluis ellebori albi cū aceto diſtillatus in aurē aut miſſus in aurē cū lichinio: itē ellebori albi caſtorei piretri nitri an̄. coquanť in vino potēti cola ⁊ diſtilla de oleo in auribus ⁊ ſpoliū ſerpētis cū aceto ⁊ vino ꝯfert cū propꝛietate ſua vt oleū dectōis eius. In cā calida ꝯfert oleū ro. cū aceto bullitū ad ceti ꝯſumptionē. itē ſuccus granati reducať i cortice ſuo cū pauco aceto thure ⁊ oleo ro. ⁊ decoquať donec aliquaľr inſpiſſeť ⁊ i maiori caliditate ſuccus lactuce ⁊ ſolatri ꝯfert ⁊ ex vaporibꝰ cōuenientibus ē aq̄ calida ſola vel in aqua bulluerit res infrigidātes vt folia vitis ſalicū. ⁊c. Corrigať āt dolor ſiċ ſupra dictū fuít in pꝛio capľo. ⁊ regimē ordineť in ꝯriū diſcraſie: ⁊ ꝑticulariter ꝑgreť ex capľis precedētibus. Surditas āt pēdēs ex neruo aut carne addita raro ꝑꝑ loci nobilitatē curā recepit: īterdū tn̄ curetur cū admīſtratōe medicamīs acuti vna vice poſt aliā vſqꝫ dū ꝯſumať: ſꝫ eſto memor vt id paulatīe fiat ⁊ in lōgitudīe dieꝝ. ⁊c

De vermibus auriū ⁊ ꝑuis aīalibus.

Almanſor.

Cum i aure fuerit titillatio et pruritꝰ ⁊ dolor ⁊ deiñ ceciderint vermes ab aure imittať auri ſuccus mētaſtri: aut folijs ꝑſicoꝝ: aut oleum de nucleis ipſoꝝ: aut aloes i aqua diſſoluať ⁊ mittať: hec enī vermes auris ⁊ ꝑua aīalia igrediētia ipſā q̄ñ ert in aure ⁊ in vlceribꝰ naſcunť interficiūt. Jo. ar

Diuidiť hoc capľm i ꝑtes duas in ꝑma ponit ſigna v̄miuꝫ ⁊ huiuſmōi aīaliū in aure exiſtentiū. In ſcd̄a ibi imitatur. ponit curā de ābabus ꝑtibꝰ ſimľ de ꝑma diċ ꝙ q̄ñ in aure ſentiť titillatio q̄dā. i. motꝰ q̄dā cū agitatōe ꝑua ⁊ adeſt pruritus q̄ ē vna de decē ⁊ q̄nqꝫ ſpēbus doloris ſcd̄a primi ⁊ dolor. ſ. alius q̄ ſcd̄ꝫ plurimū ē pūgitiuus ⁊ aliq̄ñ maxius ⁊ ſpaſmoſus cū ꝑuenit ad neruū auditiuū ⁊ cū etiā maxia egri anguſtia ⁊ ingetudine ⁊ aliq̄ñ aliq̄s neruis ab aure egrediť. hec māifeſta ſūt ſigna ibi adeſſe vermes vel ſiľia aīalia ꝑua ſicut pulices cimices ſanguiſſuca ꝑua ⁊ ſiľia. vermes āt ibi naſcunť ex ſanie aut ex alia hūiditate ibidē putrefacta. aliq̄ñ v̄o aures ingrediunť ſiċ ⁊ alia aīalia ſibi ſiľia ⁊ hi vermes q̄ñ ſenſibiliter ledūt oꝑatōes ſūt morbus in nūero ſiċ ⁊ vermes in inteſtinis. In ſcd̄a ꝑte dicit ⁊ ponit curā ꝯplēdā q̄nqꝫ intētōibus ꝑma vermes educit. ſcd̄a ſi vermes educi nō poſſūt ipſos interficit. tertia interfectos educit ⁊ aures mūdificat. q̄rta corrigit accidentia q̄nta ordinat regimē. Pꝛia intētio ꝯpleť ſituata aure egra ſub radijs ſolis imittēdo in orificio auris cottū infuſū in lacte aut i melle aut in penidijs cū lacte diſtēꝑatis in ſucco carniuꝫ pinguedinū aſſataꝝ: Ad dulcia. n. ⁊ ꝑiguia moueť vermis ⁊ poſt hoc ad ſternutatōeꝫ ꝯmouere ore clauſo ⁊ naribꝰ vt ipetus ⁊ ꝯmotio magna fiat vel ꝑtes auris cū quo excutianť v̄mes exterius. Si vero fuerīt ſanguiſuga q̄ð forte cognoſceť aſpiciēdo in aurē ſub radijs ſolis tūc ſanguis colūbe in orificio auris imponať. ⁊ ſi nō ſepereť: q: forte iam adheſit alicui ꝑti diſtilletur in aureꝫ aqua ſalita aut lichiniū ⁊ imediate ſeparabiť ⁊ tūc cum motu ſternutatōis aut tuſſis facilius poterit educi. ⁊c. Scd̄a intentio ē vermes interficere quā intentōeꝫ ꝯplet. Raſis cū ſucco mentaſtri calido ⁊ ſicco in ſcd̄o mꝯltum ꝓpꝛio ad interficienduꝫ vermes ſiľr cum ſucco de folijs ꝑſicoꝝ ſimilis ꝯplexōis ⁊ virtutis etiā eos interficiēs ſua amaritudīe ſiľr cum oleo de nucleis ipſoꝝ aut aloe cū aqua diſſoluto diſtillādo ex his duas aut tres guttas in aurē: ⁊ hec cū hoc ꝙ vermes interficiunt etiam aures a ſanie et hūiditatibus extraneis mundificant: ⁊ non ſinunt in ea fieri putrefactionem ⁊ breuiter oīa amara acuta acetoſa ſunt in hoc preſtantia ⁊ cuꝫ hoc ſi habeant ſigularē ꝓpꝛietatem ꝯtra vermes magis ꝯueniūt ſicut apſinthiū alpharaſion. i. radix mori ſcd̄ꝫ aliquos ſꝫ credo ꝙ ſit praſiū vel centurea ⁊ fortius his ē calamētū. Hec enī aut aliq̄ð eoꝝ ſi buliāt in vino aut aceto ſūt vltīa ſuccus tn̄ ipſoꝝ ē potentior: necat enī vermes ⁊ dolorē ſedeat: ⁊ ſiľr ſuccus caparis ſuccus radicis mori ſuccus cucumeris agreſtis cū radice eiꝰ ⁊ ſuccus lupinoꝝ amaroꝝ: ⁊ ex bonis miſcibilibus cū eis ſūt fella aut euforbiū ⁊ oleādro inē ꝓꝓetas mirabilis adhec. Et dixit Gal. ſi cetera nō ꝯferrēt ſulphur viuū ⁊ calx viua teranť ⁊ cū melle ꝯficianť ⁊ cū aceto in aurē inſtilleť. ⁊ alkitrā diſtillatū in aurē eos ꝑnecat: ⁊ ꝑ alkitrā aliq̄ itelligunt reſinā pini aliq̄ picē aliq̄ gumi cedri q̄libet eſt bona q̄ñꝫ ꝑmiſcemus placentia vermibus cū eis q̄ eos necant ſiċ mel cū aliquo ſupraſcriptoꝝ. Auic. ponit hoc medicamē. ℞. vini. ʒ. ij. mellis. ʒ iij. olei. ʒ. i. miſce cū albumine duoꝝ ouoꝝ fiūt tepida ⁊ ībibanť lane ⁊ ipleať auris ⁊ cubet ſuꝑ aurē ⁊ nō dormiat deiñ ſubito rapiať q̄m vermis egredietur. Tertia intentio ē ipſos īterfectos educere ipleať ergo auris vna vice poſt aliā ex vino ⁊ oleo tepidis ⁊ cū ſtuellis ex cotto factis circūducēdo educanť. ⁊ cū he intentiōes ꝯplētur dormiat eger ſuꝑ aure egra ad hoc ēt valet immiſſio aque mellis ⁊ ꝓꝑe violenter cū catathir ⁊ poſtea exiccatio cū ſtuellis de cotto. Quarta intentio. ſ. accidētiū correctio ꝯpletur ſedando dolorē aut curādo vlcera ex putredine vermiū derelicte ſcd̄ꝫ ꝙ in capľis ꝑcedentibꝰ dictū eſt. Quinta intētio. ſ. debitū regimē ꝑficiť vtēdo amaris ſalſis acutis ⁊ acetoſis ⁊ ipſa maſticando maſticata in ore tenēdo ⁊ odorādo. ⁊c.

De his que in aures extrinſecus cadūt.

Almanſor

Cum aliq̄d in aure figitur oleū tepidū eſt immittendū ⁊ patiens balneū igrediať ibi morā faciēs donec corpus eius mollificeť deiñ naribus inſuffleť condiſi ⁊ teneať anhelitus ne ſternutatio ſequatur forſitan eniꝫ ſic egredietur. Si aūt fuerit difficile ⁊ nō exierit erit neceſſe vt cū ferreo auri immiſſio extrahatur: Quod ēt in naribus eſt faciēduꝫ ſi quid eas ingreſſuꝫ fuerit ꝙ extrahi non poſſit. q̄ð ſi aqua aurē intrauerit capite ad partē auris illius inclinata ſaliat eger: q̄ð ſi nō exierit ꝓuocetur ſternutatio vt diximꝰ deiñ oleū tepidū multotiēs immittatur. neqꝫ hoc ꝓ ꝑuo ē habēdū ⁊ ꝑcipue ſi res malā hñs qualitatē ingreſſa fuerit ex ea nāqꝫ grauis ſeq̄ť dolor.

Jo. Ar.

Diuiditur hoc capľꝫ in ꝑtes tres. In prima ponit modū extractōis reruꝫ duaꝝ fixaꝝ in aure. In ſcd̄a ibi: q̄ð ſi aqua. ⁊c. Ponit modū extractōis reꝝ liq̄daruꝫ. In tertia ꝑte ibi. Nec hoc ꝓ ꝑua eſt. Facit medicū diligenteꝫ in huiuſmōi reꝝ extractiōe. in prima ꝑte innuit duas intētiones. Prima eſt foraminis mollificatio ⁊ dilatatio ⁊ etiā mollificatio rei que ingreſſa ē aureꝫ aut ipſius ꝯminutio ſi fieri poſſit inſtillando in aurē oleū tepidū ⁊ egrū ponēdo in balneo. ſ. aque dulcis ⁊ marie fomētando aurē cū philtro aut pecia infuſa in aqua tepida. caue tn̄ ne res que eſt ingreſſa aurē ꝑ hūectationē creſcat: ſibi faba faxeolus cicer ⁊ ſiľia in his enī ab olei inſtillatione ⁊ fomentatōe cauēdū eſt. Scd̄a intentio eſt ipſius rei extractio ꝓuocādo ſternutationē cuꝫ ꝯdiſi: aut elleboro naribus inſufflato: ore ⁊ naribus clauſis: vt cuꝫ ipetu aere inſpirato v̄ſus aurē moto illa res ab aure excutiať. Si aūt cuꝫ ſternutatione exire non poterit extrahať cum inſtrumēto ꝯgruo cū quo etiam extrahūtur res narem ingreſſe cuius inſtrumenti figuraꝫ vides in margine ⁊ cum hoc etiam extrahuntur lapilli in virga retenti. Sed bene caueat operans quomō ipſū applicet ne in profundum rem extrahendam impellat. De expertis per me in extractione reruꝫ infixarum in aure eſt vt lacerta viua aut nouiter mortua applicetur cum capite ſuo auri ⁊ ligetur ſic per tres horas retenta ⁊ cum eam amouebis inuenies rem infixam adherentem capiti lacerte ⁊ hoc valet in extractione cuiuſcunqꝫ rei vbicunqꝫ fixa. In ſcd̄a ꝑte dicit ꝙ in extractōe aque ⁊ reruꝫ

ligdaꝝ dꝫ eger saltare capite icuruato sup aure egra ⁊ liquor exi bit ⁊ si nõ sufficiat ꝓuocet sternutatio vt pri⁹. vlteri⁹ dicit ꝙ me dicus nõ dꝫ eẽ negligẽs in extractõe huiusmõi reꝝ ⁊ ꝓprie cum sunt affecte mala q̃litate. causant eni interdũ dolorẽ fortẽ ⁊ alia pessima accidẽtia. ingenia ãt i extractõe huiusmõi reꝝ humida rum penes. Auic. ⁊ alios sunt plũa primũ ẽ cũ ẽbula id est ca nula pforata cuius extremitas bene cotto circundata in aurem ponantur vt bene adhereat: deinde cum ore potenter fiat suc cio: exibit eniꝫ ne detur vacuũ. ⁊ simile huic est cathatir cum sua extremitate in aure imissuꝫ. secũdus modus ẽ vt spongia facta subtilis p fortẽ ꝯstrictionẽ cũ extremitate ponit i aure exiccabit eniꝫ humiditatẽ illã. ⁊ sile huic ẽ medulla melige aut fustes ane ti aut papirus palustris cũ extremitate ponat in aure postq̃ȝ be ne p ꝯstrictionẽ fuerit subtiliatũ vt crescẽdo bñ foramini adhe reat ⁊c. Deĩn in alia extremitate cotto circũdata vsq̃ȝ ad tertiã ptẽ sui accendat ignis q ꝓcedat ardendo vsq̃ȝ ꝓpe aurẽ egro ia cente sup aure egra ⁊ subito extrahat ⁊ exhibit aqua. Tertius modus ẽ ẽt ne detur vacuꝫ accipiat vesica ⁊ in collo vesice sit canula posita ⁊ bñ ligata ⁊ in residuo vesice sint tres circuli eq̃ distantes bñ adherẽtes ⁊ ligati cuꝫ vesica siue ꝯsueti ⁊ vesica h cuꝫ circulis suis ꝯstringat versus colluꝫ suũ ⁊ canula i aure po nat cotto scḋm extremitatẽ suã circundata ⁊ postea vesica elon getur tenẽdo canulã bñ firmaꝫ ⁊ exhibit aqua ne det vacuuꝫ. et ad hoc optie faceret follis puus cuius cãnula eẽt auri ꝓportio nata: his duabus itẽtõib⁹ peractis: seqtur tertia q̃ est accidẽtiũ correctio marie doloris cuius cura supraposita est. ⁊ iponatur in aure oleũ ⁊ ꝓpe de amigdalis amaris si aq̃ ingressa fuerit et si lichiniuꝫ aut aliud calidũ de oleũ ro. onfantiũ instillet ⁊ idẽ facit. ⁊ ordinet regimẽ scḋꝫ exigentiã accidentiũ ⁊ intentionẽ ⁊c.

Sequunt ca. de egritudinib⁹ nasi ⁊ p̄io de Anathomia eius.

Urta ordinẽ a nobis ꝓmissũ hẽmus duo ꝓcognosce re. Primũ ẽ anathomia nasi. Scḋꝫ est modus cõ gru⁹ applicãdi medicinas ꝓ cura passionum nasi.

Nasus qd

Quantũ ad ꝓmuꝫ nasus descriptiue ẽ mẽbꝝ instrale insuprema pte corpis situꝫ oblõguꝫ ex duobus ossibus trib⁹ cartilaginib⁹ ⁊ duobus musculis ꝯpositũ duo hñs foramia v̄l q̃ȝ ad collatoriuꝫ penetrãtia ad euẽtanduꝫ cerebruꝫ odorãduꝫ distinguẽduꝫ lr̃as ⁊ supfluitates a cerebro ad euãduꝫ finali ter ordinatũ ẽ eni p⁹ mẽbꝝ instrale siue organicuꝫ q̃r ꝯpositũ ⁊ ad plures opatões faciẽtes ꝓ bñ eẽ indiuidui ordinatũ: ẽ ãt in supma pte corpis sitũ vt eẽt cerebro. primũ ẽ ãt fcm̃ oblõgũ sic eni meli⁹ debuit ad opatões de q̃bus ifra est ad ꝯpositũ ex duo bus ossibus figuratis scḋm formã duoꝝ triangulorꝝ ⁊ scḋꝫ eorꝝ angulos iũgunt collatorio: scḋm bases iũgunt iferius ita vt na sus sit maior ⁊ latior inferi⁹ q̃ȝ supius. Hec ãt ossa fuerũt subti lia vt eẽnt leuia neq̃ȝ fuerũt multũ dura q̃r magna fortitudie nõ idigebãt merito opantionũ in q̃s ordinant fuit ẽt nasus cõ positus ex tribus cartilaginib⁹: duabus. s. extremitatib⁹ duorꝝ os siuꝫ q̃ruꝫ iuuamẽtũ fuit triplex. Primũ gnãle ne mẽbra molia sicut cutis ⁊ musculi imediate ossib⁹ duris ꝯiungerent. 2ᵐ fuit vt nares starẽt apte ⁊ possent dilatari ⁊ ꝯstringi scḋꝫ necessitatem aeris attracti ⁊ expulsi: si eniꝫ fuisset solũ os nõ potuisset dilata ri ⁊ ꝯstringi. Si vero caro ⁊ pãniculus non stetissent, nares dila tare ꝓpter molitiẽ sbe. Tertiũ iuuamẽtũ vt quaterent in expul siõe supfluitatũ sic eni adiuuat ad ipsaꝝ expulsionẽ. tertia vero cartilago ẽ in medio nasi diuidẽs ipsuꝫ p mediũ scḋꝫ lõgũ ⁊ est durior supius q̃ȝ inferius: Hoc ãt fcm̃ fuit vt in naso eẽnt duo foramina vt supfluitates expulse a cerebro scḋꝫ plimum transe ant solũ p alterꝫ foramẽ et reliquũ attractõi ⁊ expulsioni aeris li bere subseruiat: si eniꝫ nõ fuisset nisi vnuꝫ frequẽter supfluitati bus a capite descẽdẽtib⁹ p nasuꝫ fuisset ipeditus trãsit⁹ aeris. ⁊ fuit ꝯpositus ex duob⁹ musculis puis vt sua magnitudine nõ ipedirent alios musculus q sunt in genis debuiẽtes motui labi oruꝫ ⁊ aliaꝝ ptiuꝫ faciei. fuerũt ãt fortes vt fortitudie suppleret qḋ deficit in magnitudine ⁊ ortũ habuerint a genis qua ꝓpter nares versus ipsas ꝯhuntur scḋꝫ voluntatis impiuꝫ habuit ãt duo foramina peruenientia ad colatoriuꝫ qḋ ẽ in osse basillari: ẽ eniꝫ ibi pforatuꝫ: ⁊ silr perforati sunt pãniculi tegentes cerebꝝ et ipsius directo vsq̃ȝ ad caruncules mamillares q̃ sũt in extre mitatibus duaꝝ ptium ventriculi añrioris hoc aũt factũ fuit vt supfluitates a pte añriori cerebri possẽt expelli p nares vt etiam spẽs odoris ⁊ ẽt fumalis euaporatio aeri pmista possent p fora mina nariũ ⁊ collatorij ⁊ duorꝝ panniculorꝝ defferri ad carũcu las mamillares q̃ sunt organũ olfat⁹ ⁊c. Subdunt aũt postea in diffinitione q̃tuor iuuamẽta ad q̃ nasus ordinat. Primum ẽ ad euẽtãdũ cerebꝝ qḋ facit mediãte multo acre in ipso ꝯtento quẽ modificat vt modificatus trãseat ad cerebri euẽtationẽ licꝫ maior ps aeris per ipsũ attracti deferat ad cordis euentationẽ. Scḋm iuuamẽtũ ẽ vt mltus aer in ipso ꝯtentus receptiu⁹ spẽ rũ odoris ⁊ fumalis euaporatõis melius ad adorãtũ debuiat. Tertiũ vt p ipsũ paulatine expulsũ scḋm exigẽtiã lr̃e etiã disti guant: nã taliter deseruit nasus iuxta. Auic. p⁹ primi ca. de ana thomia ossiũ nasi ad distinguendũ lr̃as q̃lr debuit foramẽ ma gnũ fistule ad distinctionẽ sonoꝝ. Quartuꝫ iuuamẽtũ fuit ad tegendũ supfluitates ⁊ p ipsas expellendũ q̃ a cerebro defluũt per nares. Cũ eni manib⁹ fit nariũ ꝯstrictio aer p loca angusta ipulsis expellit cũ violenta supfluitates q̃bus obuiat. Ex his pꝫ situs nasi figura quãtitas nũer⁹ ptiũ substantia ex quo ẽt pꝫ ꝯplexio est eni frigide ⁊ sicce ꝯplexiõis ⁊ colligãtia: colligat eni cũ cerebro colligat ẽt cũ ore ⁊ gutture q̃r p illa foramia ẽ transi tus ad guttur. colligat ẽt cũ oculis q̃r in supioribus ptib⁹ ossiuꝫ nasi sunt foramina ad oculos terminat qua ꝓpter alchool posi tuꝫ in oculo gustat aliqua pte ipsius resudante ad os p forami na nariũ. põt aũt pati oẽ genus egritudis. s. ꝯplexiõis ꝯpositio nis ⁊ vnitatis ⁊ apostemata cuiuscũq̃ȝ generis ⁊ hec sufficiant de anathomia. Scḋm ãt perficiẽdũ ẽ modus applicatõis me dicinaꝝ pro quo sciẽdũ ꝙ aliq̃ñ applicant capiti ⁊ precipue pti anteriori ⁊ marie ad diuertẽdũ a naso. aliq̃ñ applicant ori sub forma masticatorij aut gargarismatib⁹ aliq̃ñ applicant naribus quadrupliciter aut ifũdẽdo eas liq̃das in naribus capite con uerso ad posteriora ⁊ melius ẽ saltẽ medicina existente acuta vt os sit plenũ aqua. scḋo narib⁹ sugunt. tertio sub forma odoris ⁊ suffumigij aplicãtur quarto sub forma pulueris isufflantur. Sciẽdũ tñ est ꝙ si medicie fuerint acute seq̄t odor ⁊ dolor na si ⁊ capitis cui oꝫ subuenire cũ atractiõe siue iniectõe lactis ⁊ si miliũ sedantiũ acuitatẽ ⁊ dolorẽ remouentiũ.

De sanguine a narib⁹ fluente.

Ec q̃nta pars de passiõibus nasi hꝫ quatuor ca. quo ruꝫ primũ ẽ de fluxu sanguis nariũ qḋ nois satis no tuꝫ est: sed fluxus sanguis nariũ descriptiue est exit⁹ sanguis p nares siue imediate veniat a narib⁹ siue aliunde: pro cuius noticia vt veniam⁹ ad scḋm. s. ad spẽs siue modos fluxus sanguis nariũ: Sciẽdũ ẽ ꝙ sanguis aliq̃ñ egredit imediate a ve nis q̃ sunt in narib⁹, aliq̃ñ a venis ⁊ arterijs longinq̃s, sic ab ar terijs rethe mirabilis cũ rũpunt aut ab alijs arterijs ⁊ venis q̃ sunt in cerebro nõnũq̃ȝ rupta vena in pulmone sanguie ipetuo se expulso cũ tusi. aliq̃ñ egredit simul p os ⁊ nares. idez accidit sanguine ipetuoso vomito. sanguis tñ ex narib⁹ ꝓprie scḋꝫ oẽs intentionẽ medicorꝝ dꝫ de illo imediate egredit de narib⁹ aut ce rebro siue rethe mirabili. Scḋa distinctio fluxus sanguis ali q̃ñ est paru⁹ sic distillãs aliq̃ñ mltus ⁊ ipetuosus aliq̃ñ medi⁹ inter hos ⁊c. Tertia distinctio aliq̃ñ ẽ vena aliq̃ñ ab arteria. Quarta distinctio aliq̃ñ ẽ periodic⁹ aut de mense in mẽse sic ali q̃ñ accidit mulieribus q̃bus retenta sũt mẽstrua: hic eni supplet vicẽ fluxus menstrualis ⁊ aliq̃ñ hꝫ alios period⁹ scḋm ꝙ in di uersis tpibus tãtus ꝯgregat sanguis vt sufficiat ad fluxũ aliq̃ñ ẽ sine piodis. Quinta distinctio aliq̃ñ huiusmõi fluxus ẽ creti cus aliq̃ȝ egritudinũ ꝓcedentiũ aliq̃ñ nõ creticus. Sexta di stinctio est aliq̃ñ iuuatiu⁹ aliq̃ñ est nocitiuus: iuuatiuus q̃deꝫ est mlta plectoria cũ vene sũt tẽse color rubeus pter modũ ⁊ fa cies tumẽs: iminet. n. piculũ aut fracture vene aut suffocatiõis subite silr cũ sanguis eẽt nimis acutus lꝫ ẽt eẽt mediocris q̃ti tatis in his eni casib⁹ fluxus sanguis ex naribus optie ꝓfert. est enim iuuatiuus in mltis egritudinibus q̃ sũt apte creticẽ termi nari p fluxũ sanguinis nariũ sic apostẽate cerebri ⁊ ꝓpo calido ⁊ sanguineo aut colerico in soda ex sanguie, puemẽte ⁊ in sq̃nã tia ⁊ piplemonia aut pleuresis ⁊ apostẽatibus epatis. ⁊ in mor bil ⁊ variolis ⁊ febre synocha ⁊ febre terziana ⁊ causõe i q̃bus

marie colera eēt mista cū sāguine: sed dič Auic. qnta tertij .ca. de fluxu sanguis nariū φ pleuresis ē apta meli⁹ ꝛ frequēti⁹ terminari fluxu sanguis nariū q̄ꝫ pipneumōia cuius cā q: scḋꝫ plurimū fit pleuresis a sanguine colerico q̄ ē aptus p nares expelli Et ēt vena arterialis deferens sanguinē ad pulmonē minorē hꝫ colligātiā cū vena chili ascendente q̄ꝫ vene pectoris ab ea ramificate dicit tn̄ Auic. ꝛ ēt vena chilis ascēdēs a q̄ ramificaī vene dissemīate p pectus ē primioꝛ venis nariū siue q̄ terminanī ad nares q̄ꝫ ps vene chilis a qua ramificaī vena arterialis deferēs sanguinē ad pulmonē. dič tn̄ Aui. 2ª q̄rti dē iudicijs flux⁹ sanguis nariū φ periplemōia terminaī p fluxū sanguis nariuꝫ ꝛ φ pleuresis q̄ztū ad hoc iudiciū ē mediū quē pass⁹ credo sic eē itelligēdū .s. φ pleuresis rarius terminaī p fluxū sanguis nariū q̄ꝫ multa alia apostēata vt verbi gr̄a rarius q̄ꝫ apostēa cerebri ꝛ sq̄nātia frequēti⁹ tn̄ q̄ pilimōia. ego tn̄ cū viderī cētū pleuresas ꝛ multas pilemōias nūq̄ꝫ vidi nisi vnā pleuresiꝫ sanguis fluxu terminari. Nullā āt vidi piplemoniā sanguis fluxu terminari ſꝫ bn̄ multas freneses siue apostēata calida cerebri: ꝛ forte ēt φ apostēata epatis ꝛ p̄pe existētia in gibo ꝛ frequētius terminatur p fluxum sanguis nariū q̄ꝫ pleuresis cū troncus vene chilis trāseat p gibū epatis: ꝛ forte hoc ītellerit Auic. in p̄po ca. ď fluxu sanguis nariū cū dixit iuuaī eo p̄cipue egritudinib⁹ acutis ꝛ in apostēatibus itrinsec: ꝛ p̄prie sanguineis ꝛ colericis i cerebro deiñ in epate postea i velamie .i. diafragmate: ꝛ p velamē ēt possumus itelligē pleurā ex hoc ordine Auic. possumus elicē sniaꝫ p̄dictā. Aliq̄n hic fluxus ē nociuus sič q̄n supfluit: tūc. n. i colericis facies citrinaī colera furiēte ꝛ ebuliēte ꝛ residuū sanguis adurēte: ꝛ in flegmaticis facies pallidatur ꝛ fit plūbea flegmate multiplicato: ꝛ in melancolicis fit facies fuscha ꝛ plerūq̄ꝫ in oibus istis facies tēdit in colorē mortui sp̄ū paucificato ꝛ extremitates ifrigidanī ꝛ cadūt i sincopi ꝛ interdū moriunī ꝛ p̄cipue cū magna q̄ztitas in puo tpe egrediī sič .xxv. li. ꝫ mulierez viderim euasisse postq̄ꝫ ab ea egresse sūt .xxv. li. sāguis p matricē in tribus dieb⁹ sanguie āt in multa quātitate ſꝫ paulatine fluēte ꝛ i p̄ribus dieb⁹ debilitaī epar ꝛ pueniī ad idropē ꝛ corpa vehemētius p̄parata fluxui sanguis nariū sūt corpa citrina subtilis sanguis ꝛ iuuaī ex eo q tpatus est. ꝛc. Cāe fluxus sanguinis nariū sūt m̄ltiplices. scḋꝫ φ differenī sanguis egrediī aliq̄n eni apiunī venaꝝ orificia aliq̄n vene soluunī aut scḋꝫ lōgū aut scḋm latū totaliter aut scḋꝫ ptē. Aliq̄n sanguis egrediī resudādo orificia āt venaꝝ a qbus p̄t sanguis resudare ꝫ sint m̄lta fere ad vniuersaꝫ cutī termiata vñ aliq p hūc modū sudarūt sudore sanguineo sič de christo credimus ꝫ illḋ ēt potuerit eē per resudationē a venis: Tria tn̄ sunt loca famosa in qbus frequēter sanguis egrediī p orificia venaꝝ ad illa loca terminata. s. nasus anus ꝛ matrix. Cāe aūt aptiōis venaꝝ siue orificioꝝ q̄dā sunt p̄mitiue sič aer calidus statio sub sole balnei ingressio. cibi ꝛ potus calefaciētes. repletio m̄lta ciboꝝ motus violētus furor ꝛ ira: sim̄r pcussiōes casus ꝛ offensiōes, clamores leuatōes pōderū. itez aliq̄ medicie sič aleos scamonea ꝛ sites. ꝛ aliq̄ sūt corpore sič m̄ltitudo sanguis aut ipsi⁹ acuitas ꝛ subtilitas, febres calefaciētes ꝫbilitātes virtutis retētiue ꝛ silia. cāe āt solutōis venaꝝ sūt iā dicte p̄mitiue ꝛ corpee. sim̄r vlcera corrodētia. cāe aūt resudatōis sanguis ē caliditas ꝛ subtilitas ipsi⁹ ꝛ dilatatio poroꝝ ꝛ raritas texture ꝛc. Signa q̄dā sunt p̄nostica sič splēdor apparēs in vtrisq̄ꝫ oculis ꝛ linee albe ꝛ rubedo ꝛ citrinitas ꝛ p̄ prie post sodā ꝛ reliq̄s egritudines de qb⁹ supra aptas fluxu sanguis termiari: ipse eni egritudines sūt signa fluxus sanguis futuri splēdor tn̄ appens in vtrisq̄ꝫ oculis p̄t itelligi ex pte egri et ex pte aspiciētis i occultū vtroq̄ꝫ mō nūciaī fluxū sanguis futurū. prurit⁹ aūt ꝛ titillatio accidēs in naso cū signis iā dictis significat iā fluxū sanguis primū ꝛc. Signa aūt φ sanguis egrediaī ex naso imediate sunt: q̄ p aproxiatiōne alicuius lichinij p̄strigētis ad intra nares facile sedaī. scḋm q: nullo loco capitis dolor p̄cipitur: si ṽo sanguis fit ex cerebro i aliq̄ pte determiata dolor p̄cipitur ꝛ nō facile sedatur flux⁹ sanguis imo i naso posita nihil p̄ferūt. Qḋ āt fit ex ruptura vene i cerebro ꝛ nō ex resudatōe cognoscitur q: m̄ltus ē ꝛ grossus, pueniēs āt resudādo paucus ꝛ subtilis ꝛc. Qḋ aūt fit ex arteria cognoscit q: calid⁹ rubeus cū claritate subtilis ꝛ ē cū spuma frequēter ꝛ ipetuose egreditur. Sanguis āt ex vena ē rube⁹ tēdēs in fuscū grossus sine spuma cū puo ipetu egrediēs qḋ āt fit p̄iodic⁹ cognoscit ex determinata p̄iodo s̄uata. qḋ āt fit creticus cognoscit q: seq̄ī alias egritudines ꝛ cū ipsis plurimū terminanī. qḋ āt fit iuuatiu⁹ cognoscit q̄n seq̄tur bona p̄ferētia. ꝛ bn̄ tolleraī. ꝛ p̄rioꝝ p̄ria sunt signa ꝛc. Cause āt p̄matiue ꝛ corpee se ipsas oñdūt. φ aūt fit ab vlceribus cognoscit q: post saniē sāguis egredi: ꝛ significa vlcus āmbulatiuū .s. corrosiuū aut putridū.

Pronostica fluxus sanguis nariū ex fractura arterie in cerebro difficuiter curatur ꝛ scḋꝫ plurimū male termiaī ꝛ p̄pe si frangatur arteria rethe mirabilis scḋm p̄nosticū est Auic. ꝛ scias φ q̄nq̄ꝫ viuit hō fluxu sanguis nariū vsq̄ꝫ quo egrediaī .xx. li. ꝛ vsq̄ꝫ ad .xxv. li. deinde moriī: ꝫ vt anteadixi viderī ꝛ supuixisse mulierē cui ī tribus diebus egresse fuerūt .xxv. li. sanguinis ꝛc.

De sanguie fluēte ex naribus ponit. Rasis curā. Almansor.

Ex his que sanguis de naribus fluxū retinent est succus albedorogi cū camphora fuerit i eo resoluta narib⁹ imissis p̄fert eni ei q hanc passionē incurrere solitus est añ eā iniectus aut i hora egritudis. Aut sumaī gipsū ciniś charte de panno galle sanguis dracōis calx. zezi: ꝛ pulueriza ta naribus insufflenī aut lichiniū in eis intinctū mittatur i aures. aut alumē iameni puluerizatū. vt alcohol cū amilo eiusdē quātitatis narib⁹ insuffletur.

Hoc capl'm de sanguine fluēte ex naribus Diuiditur in tres ptes. in p̄ia pōit q̄dā medicamia naribus imponēda. In scḋa ibi. Qḋ si ad hec vehementer. curat fluxū sanguis p diuersiō. i tertia ibi. Medicamen qḋ vehemēter valet. ponit aliḋ medicamē naribus iponēdū. Prima ps pōt diuidi in tres ptes scḋm φ tria sūt medicamia de q bus facit mētionē: ptes patebūt. Primū medicamē ē succus albedorogi .i. ozimi maioris siue basilicatiōis de quo vbi gr̄a sumatur. ℨ .i. ꝛ misceaī meida. ℨ. cāphore ꝛ si maior eēt caliditas sit ℨ .i. p̄fert eni vt dicit rasis in tertio curādo ꝛ p̄seuerando: cū aūt basilicon fit triplex. s. maius hn̄s folia magna ꝛ stipitē satis longū: ꝛ ē cōe. scḋꝫ minus hn̄s folia pua redolens odorē garioffilo ꝛ ď ozimū garofilatū: tertiū hn̄s ēt folia satis magna redolēs odorē citri ꝛ ď cintrariuꝫ: de maiore ē hic sermo: retinet. n. sanguinē a forma specifica nō a q̄litate māifesta imo q: calidū est fortasse magis adiuuaret ad sanguis puocatiōnē ꝛ ideo sexcuꝫ p̄miscet cāphora frigida in q̄rto ad reprimēdā eius caliditatē: stuellus itaq̄ꝫ in eo infusus ꝛ naribus imissus optie iuuat scḋm ē hoc. ℞. gipsi fri. sicci ꝛ stiptici ciņeris charte de pāno calidi sicci ꝛ stiptici: ď de pāo ad differētiaꝫ charte de papiro palustri sup q̄ antiq̄ scribebāt gallaꝝ frigidaꝝ ꝛ sic. ꝛ stiptic. sanguis dra. fri. ꝛ sic. ꝛ stiptici ꝛ inuiscatiui calcis ca. ꝛ sic. i q̄rto ꝛ caustice zezi .i. vitrioli ca. ꝛ sic. in q̄rto oīuꝫ añ. ℨ .i. ꝛ puluerizata subtilissime naribus insufflenī: aut lichiniū ex cotto prius ifusū in albumine oui deinde isto puluē aspsus narib⁹ imittaī. vltimū medicamē ē alumē iameni ca. ꝛ sic. ꝛ stipticum subtilissime puluerizatuꝫ ꝛ mistuꝫ cuꝫ eq̄li q̄ztitate amidi retinētis sua inuiscatione.

C Qḋ si adhuc frequenter manauerit supiores adiutorioꝝ ptes apḋ ascellas cū instita ꝛ coxe apḋ inguia ligēt: ꝛ testiculi sunt ligandi similiter.

Si vero passio inualuerit phlobotomeī cophalica eiusdeꝫ ptis de qua fluit sanguis: Si autē nec hoc mō strictus fuerit magne ventose cū igneꝫ supponaī acutāri ab ea pte ď qua fluit sanguis. Medicamē qḋ vehemenī valet ad sanguinē p̄strigēdū sumat calx alba ꝛ leuis qua vtunī aurifices ꝛ sepe naribus insuffletur sine iterpolatōe ꝛ lichiniū albumie oui illinitū ea iuoluaī ꝛ naribus imittaī. In hac scḋa pte curat fluxū sanguis diuertēdo p̄rio sine euatione. scḋo cū euatiōe. s. phlebotomia ꝛ pꝫ. Et i vltia pte docet assumere calcē qua. s. vtunī artifices ꝛ naribus frequenī isufflare vel in lichiniū in albumie oui illinituꝫ ꝛ postea ipsa inuolutū naribus imponi ꝛc.

Pro ordinatõe cure fluxus sanguinis nariũ sciendu3 q̃ fluxus creticus non ẽ ↄstringẽdꝰ imo adiuuandus nisi virtutẽ debilitet. sil'r fluxus factus a nã stimulata ipsius m'l'titudine aut ẽt ipsius acuitate cũ mediocri quãtitate eiꝰ nõ ẽ restringendus imo inẽritu q̃tuor librar̃ est aliq̃n egro iuuamẽtu3 non puũ quo fortasse ↄseruat̃ ab apostemate vel ruptura vene vel morte subita ⁊ sĩlibus. reliq̃ aũt fluxus sunt scd̃m plurimu3 restringẽdi ⁊ etiam iã dicti cũ nimiu3 exuberãt.

Cura Ergo fluxus sanguinis nariũ triplex exigit regimẽ. primũ vniuersale. scd̃m pticulare. tertiũ cõe vtriusq3. primũ ↄplet̃ quatuor intẽtiõibꝰ. prima sanguine3 infrigidat ⁊ ingrossat caliditatẽ mẽbror̃ reprimẽs. scd̃a diuertit. tertia vias ⁊ meatus q̃bꝰ sanguis ducit̃ ad nares ↄstringit. quarta cãm fluxus remouet. Prima ↄplet̃ ex his que actu aut poᵉ aut vtroq3 mõ infrigidãt iterius ⁊ exterius applicitis vt si epar sit in cã aut cerebr̃ ppter supfluã caliditatẽ ⁊ sil'r vniuersũ corpus infrigidet̃ cũ aceto aqua ro. succo sempiuiue solatri ⁊ sil'm q̃ sint actu ⁊ potẽtia frigida: sed sint pp̃ria membris q̃bus applicant̃ ⁊ si totũ corpus sit in cã totũ corpus in aqua frigida infundat̃ virtute ⁊ reliquis ↄsentiẽtibꝰ. ⁊ interius sumat sirupũ de papauere et sĩlia p̃cipue infrigident̃ testiculi cũ aceto ⁊ aqua veri frigoris.

Scd̃a intentio. s. diuersio pficit̃ stringendo fortiter adiutoria p̃pe assellas ⁊ coxas ppe inguina ⁊ mamillas in radicibꝰ suis et testiculos que ligature sint dolorose ⁊ sepe remutent̃. Itẽ ponatur ventosa sup epate si fluat ex nare dextra ⁊ sup splene si ex sinistra ⁊ sup vtroq3 si fluat ex vtraq3 et ponat̃ sup sumine ⁊ super spatulis ⁊ sup nocra nã ↄferũt itẽ diuertat̃ sanguis cũ phlebotomia ⁊ si fuerit magna repletio in toto fiat ex saphena vel ex alijs venis pedis eiusdem lateris. ⁊ si epar fuerit in cã phlebotomet̃ basilica. Si vero repletio fuerit pua aut a furcula supra phlebotomet̃ cephalica dextra aut sinistra ⁊ fiat sp̃ phlebotomia subtilis: ⁊ hauriat̃ q̃ntitas sanguinis scd̃m quãtitatẽ repletiõis ⁊ tolerãtiã virtutis imo lipotomia si suꝑuenerit eẽt efficax remediũ stringendo sanguinẽ. S3 ↄsulo q̃ si fluxus dat inducias vt q̃ non sit ipetuosus vel fortassis sit pyodicus qd̃ potius reiteretur phlebotomia q̃3 q̃ magna quantitas vna vice extrahat̃ s3 i impetuoso ⁊ non dante inducias iudico ↄriũ. S3 mesue dubitãs a qua istar̃ duar̃ intentionũ sit inchoandu3 in actu practico dicit ⁊ bene: q̃ si fluxus sanguis ẽ ppter caliditatẽ ⁊ subtilitate3 inchoetur i prima siue a pria. Si vero pp m'l'titudinẽ tñ aut m'l'titudinẽ cũ acuitate sil'r a scd̃a est inchoandũ. Quãuis eadẽ hora sit ad ãbas festinãdũ. tertia intentio. s. ↄstrictio ductuũ ⁊ viar̃ pficitur cũ frigidis actu ⁊ potẽtia ⁊ stipticis applicitis sup loca viar̃ ⁊ transitus sanguinis ad nares ⁊ cũ debita ↄstrictiõe quapropter applicẽtur acetũ ⁊ aqua ro. ⁊ sil'r succi frigidi iã dicti singulariter aut ↄiunctĩ circa colũ vt oppilẽt ⁊ claudant̃ vene deferentes sanguinẽ ad caput. hoc idẽ fiat circa frontẽ ⁊ tẽpora. ⁊ si opus sit maiori ↄstrictiõis suprascriptis possunt addi bolum armenũ gypsũ terra sigillata sanguis draconis albugo oui trocisci de karabe ⁊ de terra sigillata ⁊ sĩlia. Quarta intentio. s. remotio cause pficit̃ hoc mõ nã si colera fuerit in cã calefaciẽs sb'tilians mordicãs ⁊ stimulꝰ virtutẽ expulsiuã euet̃ cũ decoctiõe pruno⁊ tamarindor̃ mirobalanor̃ citrinor̃ cu3 pauco casie aut mãne. Si vero aquositas eẽt in cã educat̃ cu3 decoctione aut succo yreos ⁊ sĩlibus sint tamẽ admista cũ mirobalanis kebulis bdelio ⁊ sĩlibus ↄstringentibꝰ: Et in hoc casu pria intẽtio iam dicta nõ h3 locũ: Et tertia intentio ↄplẽda est calidis ⁊ siccis stipticis inuiscãtibꝰ sic cũ thure mastice allumine nuce cipressi ⁊ sĩlibꝰ que tã in decoctiõe q̃3 in sb'a possunt applicari ad ↄstringendũ vias ⁊ trãsitus. et nota q̃ ubi fluxus eẽt piodicꝰ aut daret inducias hec intẽtio que ẽ quarta deberet eẽ pria s3 in fluxu non dãte inducias d3 ẽe quarta ⁊c. Scd̃m regimẽ. s. pticulare siue locale ↄplet̃ cũ medicinibꝰ naribꝰ ipositis ↄstringentibus ꝑ vnã aut plures har̃ q̃q3 virtutũ. pria est virtus infrigidatiua congelans sanguinẽ ⁊ ingrossans ⁊ iste sunt sic opiũ iusq̃amus cãfora madragora papauer solatrũ semẽ lactuce ⁊ succus eius semp viua alie sunt cauterizantes faciẽtes escarã sicut arsenicũ calx colchotar calcantũ es vstũ flos eris ⁊ sĩles ⁊ cauteriũ actuale vbi põ emẽter põt applicari optinet principatũ ↄglutinatiue vero sũt sic farina volatilis: albumen oui charta combusta spongia marina ↄbusta pili leporis ⁊ coagulũ eius fumus thuris ⁊ thũs ⁊ aloes gypsum gumi assu3 dragantum ↄbustũ penne ↄbuste ⁊ rasura lebetis terrei que sepe steterit ad ignẽ. Alie sunt vehement̃ stiptice vt rosa semẽ eius sucꝰ barbe hircine galle succus palme balaustia cortices granator̃ alumẽ hematites mirra karabe sanguis dra. bolus armentꝰ terra sigilata achatia succus rubi succus folior̃ piror̃ ⁊ sĩles. Alie eni3 a pp̃rietate retinent sic stercus assini odoratũ isufflatũ. Sil'r stercus porci succus porri: succus basiliconis mẽta ⁊ plura his sĩlia. Cerebella aũt galinar̃ ↄmesta in magna quantitate retinẽt sanguinẽ fluentẽ de peliculis cerebri. ⁊ scd̃3 sniam. Ga. q̃nto de igenio sanitatis thus ⁊ aloes incorporata cũ albumie oui ita vt habeat mediocrẽ spissitudinẽ sic mel excedunt oẽs medicinas in ↄstrictione sanguinis fluentis ex pelliculis cerebri. ⁊ in hoc medicamine ꝑa virtus aloes q̃ est inuiscatio reducit̃ ad actũ: ⁊ nõ tertia p quã aperit orificia venar̃ vbi e cõtra si in potu sumeret̃ tertia reduceret̃ ad actũ ⁊ non ꝑa. vel saltẽ magis oparet̃ p tertiã q̃3 p scd̃am: securiores tñ medicine ⁊ ceteris p̃eligende sunt stiptice inuiscantes restringẽtes a forma specifica frigide eni3 ↄgelãtes corrumpũt spm̃ ⁊ calorẽ innatũ: s3 in approximatõe cauterizantiũ est timor de casu escare ⁊ de fluxu vehemẽtiori. iste vero medicine aliq̃n applicantur sub forma pulueris ⁊ sunt subtilissime puluerizande ⁊ elaborandũ est vt bñ adhereant. aliq̃n approximãt̃ stuelle siue tente ifuse in ipsis ⁊ elaborãdũ vt bene obturẽt nares ad multũ ad supiora trãseant: neq3 remoueant nisi post q̃3 de fluxu sanguinis securi sumus: sũt tñ alique medicie q̃ portate vel suspense collo stringunt sanguinem sic iaspis ⁊ sĩlia ⁊c.

Tertiũ regimen recipit accidentia subueniat̃ ergo debilitati virtutis cũ vino aq̃ carniũ ⁊ sĩlibꝰ: itẽ si sanguis trãsiret ad pulmonẽ. pcuret̃ eius extractio ⁊ meliꝰ eẽt vt transitus eiꝰ ad pulmonez phiberet̃ frequẽti extractõe eius qd̃ descendit. ⁊ sil'r phibeatur eius transitus ad stomachũ ⁊ si transiret vomitu educatur: ⁊ si transierit ad intestina cũ solitiuis ⁊ sanguinẽ discoagulantibus p os sumptis: ⁊ cũ clisteribus ⁊c. Regimẽ aũt sex rer̃ nõ nãliũ declinat ad frigidũ ⁊ siccũ. ⁊ aer ⁊ cũ hoc sit boni odoris vñ sternãtur in loco hitatõis folia piror̃ cidonior̃ nespilor̃ sorbar̃ rubi ⁊ sĩlia ⁊ sit aer aliquat̃ obscurus ⁊ pauca ẽt habeat vestimẽta ⁊ nõ stricta ⁊ pp̃rie circa collũ: ⁊ nihil teneat in capite: et stet capite eleuato. cibi sint sil'r huiꝰ intentõis frigidi sicci stiptici viscosi ⁊ bibat aquã calibeatã ⁊ comedat pedes ⁊ extremitates aialiũ ⁊ pisces viscosos: somnus sit multꝰ s3 iterruptus ne sanguis descẽdat ad pulmonẽ vel ad stomachũ: ⁊ dormiat capite eleuato: pcuret̃ ventris solutio cũ clisteribus leuibꝰ ⁊ sĩlibꝰ non agitãtibꝰ. Nares autẽ nõ deducet aut deducet minꝰ q̃3 põt. Sit q̃etꝰ aio ⁊ corpe ita vt vix loq̃tur. et caueat ab ira furore gaudio timore ⁊ adiuuat ad ↄstrictionẽ. De vlceribꝰ nariũ

Quid nois ⁊ q̃d rei vlcer̃ nariũ sũt satis ex dictis mãifesta. Spẽs aũt sumũt q̃nq3 ex pte mẽbri patientis: q̃nq3 ex vlceribꝰ in se ipsis. Prio nãq3 quedã sũt extrinseca quedã intrĩseca. Intrĩsecor̃ aũt quedã sunt in alhaelsim ⁊ sũt praua q̃dã in collatorio ⁊ sũt prauiora. Quedã in caruculis mamiꝑaribꝰ puenĩetia vsq3 ad ipsã cerebri substantiã ⁊ sũt prauissima. ⁊ vbicũq3 sint: aliq̃n sũt supficialia ⁊ sũt leuiora aliq̃n se profundãt sicut cauerne ⁊ absciõnes ⁊ sunt difficilia: ex pte aũt sue distiguent̃ nã q̃dã sunt sicca crustosa a q̃bus fere nihil emanat ⁊ sũt superficialia pẽdetia a vaporibꝰ aut hũoribꝰ adustis. q̃dã sunt hũida a q̃bꝰ notabiliter sanies emanat. ⁊ istor̃ q̃dã sũt munda a q̃bus sanies laudabilis emanat: q̃dã virulẽta q̃dã sordida q̃dã putrida q̃dã corrosiua q̃dã fistule. Quedam cancrosa. Itẽ quedã hor̃ sũt recentia q̃dã cronica ⁊ antiq̃. Cãe vlcer̃ sunt apostemata aut botor̃ que corrũpũtur in naribꝰ. aut vulnera a cã primitiua illis ptibꝰ illata q̃ postea fiunt vlcera aut hũoris acuti paulatim se pfũdantes aut vapores acuti ad partes nariũ eleuati paulatim excoriantes donec se pfundent. Cãe remotiores sunt quecunq3 possunt hos humores ⁊ vapores m'l'tiplicare. ⁊ hi humores quandoq3 defluunt a capite per viã catarri aliq̃n ab alijs ↄsurgunt ptibus. ⁊ q̃nq3 in principio cum veniũt ad mẽbrũ non sũt adusti s3 postea tãdẽ aduruntur sic vt

demus multa apostemata a pncipio nō cācrosa q̄dā ad cāc̄ p
mutāt ⁊c. Signa vlcera si extriseca sint sensui subiacēt: si vero
ꝓfundent ex sanie aut ex crustis deinde egrediētib⁹ cognoscun
tur ⁊ dolore interius sensato: naʒ vbi dolor ibi egritudo ⁊ si sint
in kaiesim frequenter obturant nares ⁊ si in colatorio sanies fe
tes p os egredit. Que si ꝓueniat ex vlcere ⁊ corruptione ossis
est subtilis. Si in carunculis mamillaribus nocet olfatus ⁊ si
ꝓueniant ad cerebꝝ anterius tādeʒ nocet sensus cōis ⁊ adest
febris: ⁊ si ꝓfūda sint ⁊ āpla ex egressiōe mlte saniei. si mūda ēt
ex sanie laudabili: si sordida ex sanie grossa. si viruléta ex sanie
subtili. si puida ex fetore saniei si corrosiua ex exitu sanguis cū
sanie aut post sanié corrosione tendéte de ptes sanas. Can
crosa ex signis cancri cognoscūtur marie ex dolore fulmieo cū
sanie fetentissima inde egrediente. sed fistule ex antiqtate ⁊ sani
es cōiter est subtilis q̄ aliqn̄ paucificat aliqn̄ multiplicat. Cāe
aūt vlceꝝ se ipsas ondūt.

Pronostica

Ulcera extrinseca supficialia mūda re
centia facile curant. scōm occulta pro
funda in mūda difficilime curant marie ossib⁹ nariū ⁊ collato
rio cōicata. Putrida vero corrosiua cancrosa marie carūculis
mamillaribus ⁊ cerebro cōicantia plurimū sunt pnitiosa ⁊c.

Almansor.

Um in naribus fuerint escare cera ⁊ oleuʒ
⁊ adeps gallinace⁹ eis imittat: ⁊ aquā calidā
naribus in mane multotiens p aliquot dies
odoret: cunqʒ pustule egredi ceperit lichiniuʒ aceto
forti isusū in quo sal positū sit naribus imittat ac sup
eas sil'r ponant: siccabunt. n. ex hoc ⁊ non ꝓlongabit
eaꝝ mora. qd̄ si vlcera ibi affuerint vnguento de ceru
sa curentur.

Jo. ar.

Diuiditur hoc capl'm in duas ptes prio ponit curā vl
ceꝝ que nō sūt sicca crustosa i scd̄a. ꝙ si vlcera. ⁊c. po
nit curā vlceꝝ hūidoꝝ. de pria dicit ꝙ cū in narib⁹ sūt
escare ⁊ cruste primo dʒ eger odorare frequēter aquā tepidam
.i. vapores aque calide ad nares recipere: postea imediate nari
bus iponere vnguentū B. ℞. adipis galline olei. anna. ʒ. s. vel
quātū vis cere quātū sufficit fiat vnguentū molle hoc ter aut q̄
ter in die ponat debite calidū ⁊ ꝯtinuet quousqʒ eschare cecide
rint ⁊ post eaꝝ casum stuellus ex cotto in aceto salito ifusus na
ribus imittat ⁊ aliquotiés replicetur. ex his enīʒ medicaminib⁹
eger satis cito sanabit. De scd̄a pte dicit ꝙ si vlcera. s. hūida in
naribus fuerint curent cū vnguento de cerusa cuius descriptio
notissima est ⁊ ꝓprie apud. Mesue ⁊ marie si vlcera supficialia
fuerint: ⁊ affuerit ibi mala ꝯplexio calida. Hoꝝ vlceꝝ cura tri
plex. exigit regimé vniuersale pticulare ⁊ tertiū qd̄ é cōe vtrique
vniuersale vero q̄ttuor ꝯplet intētōib⁹. pria é eūatio. scd̄a diuer
sio. tertia regimé mébri mittentis q̄rta fluxus iterceptio. Pro
pria intentiōe ꝯpléda marie attendat cacochimie toti⁹ ⁊ marie
mébri mittétis ita vt fiat phlebotomia aut alia eūatio scd̄ʒ ꝙ oʒ
etiā iterata ex suis minoratiōe digestiōe ⁊ eradicatione que qua
lit fieri debeat é satis ex sepe dictis māifestū ⁊c. Scd̄a. s. diuer
sio ꝯplet cū oībus aut pluribus generib⁹ diuersionū de qb⁹ se
pe dictū é. Sed ex proprijs est ventosatio aut sanguisugaꝝ ap
plicatio circa scd̄aʒ aut primā spondilé sic ex prope eradicātib⁹
cām ꝯiunctaʒ est phlobotomia venaꝝ nasi. Regimé aūt mem
bri mittentis qd̄ scōm plurimū est cerebrū ꝯplet eūando ab ip
so discrasiaʒ eius corrigendo ⁊ ꝯfortando qd̄ q̄lit fieri dʒ: pʒ ex
p̄cedētib⁹ taliter ēt rectificet epar ⁊c. mébra principalia ⁊ sibi de
ꝓuentia vt sanguis delegatus ad nares sit ꝯueniens in q̄ʒtitate
⁊ qualitate. Intercipit aūt fluxus vnguendo nares circūcirca
cū defensiuo facto ex bolo ar. aceto oleo ro. aut sibi sīlib⁹ scōm
discrasie exigētiā: sil'r ponendo stiptica flux⁹ ad nares prohibē
tia fronti ⁊ tempotibus si p eā regioné materie fluxerit. Scōm
vero regimé. s. locale si vlcus fuerit crustosū pficit duab⁹ inten
tionibus. Pria é mollificatio cū vnguento in textu dicto ⁊ va
pore aq̄ calide aut aliq̄ decoctōe mollificāte p̄us narib⁹ appli
cita. et ex proprijs é butyꝝ recés. Et si affuerit caliditas miscea
tur cū oleo violaceo aut mucilagine psilij aut mucilagie semis

cydonioꝝ. ⁊ si non fuerit caliditas cū oleo sisamino amigdala
dulciū ⁊ piguedine galline mucilagine maluauisci semis lini ⁊
sīlib⁹. ⁊ escara remota ifundat stuell⁹ i aceto salito ⁊ expressus
aliq̄l'r inuoluat vnguento de cerusa aut tetraframaco facto. s.
ex lithargirio aceto ⁊ oleo aut cū vnguento de tutia ⁊ narib⁹ im
mittat. si vero vlcus fuerit hūidū ⁊ mūdū solū tres exigit inten
tōes. s. mundificationé ꝯplendā cū aq̄ mellis qd̄ sit subquadru
plū ad aquā. ⁊ si sit cū signis frigiditatis cū vino decoctōis mel
lis: ⁊ bulliat ad ꝯsumptioné tertie ptis. Scd̄o carnis gnātōē cō
plédā cū his q̄ dicta sūt in cura vlcerū auriū ab illo tn̄ pt demi
ʒiniar cū huic minus sicca debeātur q̄ʒ aurib⁹ ⁊ magis sicca q̄ʒ
oculis. ⁊c. Unguentū quoqʒ tetrafarmacō ⁊ de cerusa é ad hoc
ꝯueniés ⁊ cū hoc ꝯplebit etiā tertiā intétioné q̄ est sigillatio. ⁊ si
opus é ꝯfortent cū pauco colcotar aut alumie. In vlcere vero
sordido idigem⁹ maiore abstersiōe sic oximelle simplici ⁊ etiam
squillitico apud maioré necessitaté ⁊ postea generet caro ⁊ cica
trizet scd̄ʒ opportunitaté. Sʒ in virulétis in maiori indigemus
exiccatōe sic sanguine draconis scoria ferri tutia climia et sīli
bus cū succo plantaginis: qb⁹ apud maioré necessitaté posset
addi aliqd aluminis aut aliqd puuʒ aq̄ aluminose ⁊ pauca idi
gemus abstersiōe. Et hec. ēt cicatrizabunt ⁊ ꝓprie si ponant in
in forma pulueris. Et si tutia aut climea misceāt cū ture aut sar
cocolla cū oleo rosa. ⁊ cera carné generabūt. Si vero vlcus fue
rit putridū cū carne aut osse corrupto aut corrosiuuʒ aut fistula
quattuor exigit intétiōes. s. corrosioné aut cauterizationé ꝯplē
dam cū ferro ignito figurato scōm exigētiā ptis cauterizande ⁊
ꝓprie si malitia fuerit magna. Et melius est si ferrū illud igni
tū imittat p canulā ferreā circū lutataʒ luto sapie sine alchimi
staꝝ aut cū medicina corrodente aut caustica. Et ex leuib⁹ est
vnguētū egyptiacuʒ: ⁊ fortius illo est qd̄ fit ex viridi eris alumi
ne melle ana ptib⁹ equalib⁹. ⁊ adhuc fortius est qd̄ fit cū caute
rio facto cū capitello dissoluto. fortissimū aūt oīum est arsinicū
sublimatū. Sed non ponat nisi in pauca quātitate. s. ad q̄ʒtita
té grani mellice aut grani frumenti. Ex eo tpe quo iste opatōes
fiūt tueant ptes circūstantes cū aqs ⁊ succis frigidis postea p
curet casus escare non qdé putreficiétibus sʒ cū vitelo oui oleo
ro. ⁊ pauco ceruse aut cū stuello in lacte infuso ⁊ postea loc⁹ mū
dificet cū aq̄ mellis tertio caro generet ⁊ tandé cicatrizetur. Et
si eēt os discooptū téptet ipsius squamatio ⁊ ossis corupti emis
sio cū alūine aut vitriolo sepe sup osse iterato. ⁊c. Si vero vlcus
eēt occultū ⁊ ꝓfūdaret ad colatoriū ⁊ ad ptes distantes mundi
ficet cū ydromelle attracto p nares. Et si opus sit maiori exic
catōe addat oximel simplex aut ꝯpositū. Et adhuc apud ma
ioré necessitaté ⁊ vbi eēt caro putrida addat vnguētū egyptiacū
⁊ p nares sugat. sed melius est vt capite ꝯuerso ad posteriora p
nares huiusmōi instillent ét fortiter sugédo. Quidā pcipiūt fi
lū sugi p nares ⁊ elaborare vt descendat p os ⁊ héat plures no
dos ⁊ in modū sere trahat ⁊ retrahat donec loc⁹ sanguinet que
opatiō mihi vꝫ satis vana ⁊ fortuita secabere eni nō scandū sʒ
forte in hoc posset eé aliqd̄ iuuamétuʒ vt in extremitate fili liget
aliq̄ pecia subtilis linea ⁊ vnguento aliquo iūgat aut aliquo li
quore attrahat supius p filū egrediens p os ⁊ ibidé dimittatur
vsqʒ ad sequēté mutationé. et postea in sequēti mutatatōe illi pe
tie que fm aliquā pté remansit ex nares sumat alia pecia ꝯsil'r
iuncta ⁊ attrahat: dʒ aūt petia illa eé iuncta aut infusa in liquore
ꝯueniente ad intétioné quā queris. s. corrosiōis mundificatōis
ꝯsolidatōis ⁊c. Sed marie cū opus é supflua corrodere aliter
⁊ melius possemus p̄mā peciā abicere ⁊ filo interius remanēti
aliā anectere: ⁊ ad supiora trahē. Dicit. n. mesue ꝙ ꝯsuetudina
ria vlcera. i. logo tpe ꝯsueta ex de fluxu. s. materie ad nares que
sunt sic cruste ⁊ bothor rubei coloris ⁊ asperitates curant cum
duob⁹ cauterijs positis inter labia ⁊ ginginas iuxta dentes ca
nīos ⁊ ascédūt hic inde ad colateralia nasi. ⁊ debēt fieri cū duo
bus stilis ignitis ⁊ debent etiā dimitti aperta lōgo tempore vt
materia illuc deriuetur. Filius zacharie medicamen conferens
vlceribusnarium. Recipe ceruse lithargiri plumbi vsti ana par
tes equales lauentur pluribus vicibus postquam fuerint trita
deinde fac vnguentum cum vino et oleo mirtino diu conte
rendo inmortario nūc vinum nunc oleum vsque dum inspisset

et fit nōtoriū de plumbo et sit pistellū et ppriē qñ vlcus esset cācrosum: et tunc dimittat vnū et ponat succus solatri. climia quoq3 et tutia sunt in hoc casu prestans etc. Ex medicinis cōibus est vt sumant granata acetosa sed melius est succus eius ptritus cum tota substantia sua decoquat in vase ereo post ipsius ptritionē donec perueniat ad medietatē et lineat ex ea tēta et administretur. Tertiū regimē corrigit accidentia doloris qd pficitur cum lacte naribus imposito aut vitello oui et oleo ro. et similib9 mitigantibus ardorē sequentē medicinas acutas. Regimē aūt vite declinet ad siccū cū tēperamēto actiuarū. verū tpe huiusmodi fortiū operationum sicut cauterizatio cum ferro aut medicinis acutis sit dieta tenuis sine vino et carnib9 declinās ad frigidum etc.

De polipo et hemorroidibus narium.

Almansor.

Circa rubricā sciēdū q reperiunt isti termini hemorrois. Albarnabeth polipus q significāt carnes additas in naribus. et frequenter hi termini accipiunt vt synonimi. Sed vim vocabuli psideranti apparebit q hemorrois de qua hic est sermo sit additio carnosa in naribus aq sanguis facile pfluit. Hemorrois enim grece fluxus sanguinis latine: hoc aūt est q2 oritur ab extremitatib9 venarū que ad nares terminant. Albarnabeth vero et polipus importāt additiōes carnosam in naribus non pnotando pnitatem ad fluxū sanguinis sed ex itentiōe Auic. videt posse elici. Albarnabeth siue polipū esse carnē duriorē q3 sit hemorrois. Polipus aūt dictus ē hec egritudo ad silitudinē carnis piscis q polipus dr qui tēdit in albedinem: aut q2 h3 multos pedes .i. radices qbus naribus alligat sicut polipus piscis q ppter hanc causam multipes dr. Et bene psideranti appebit huiusmodi carnes eē morbū in numero cū sint aliquid additū supra ptes nariū sensibilit ledēs operatōes. polipus siue hemorrois est duplex. Est enim qdā3 existens caro mollis alba aut rubea a qua hūiditates pfluūt: sine dolore habens radicē gracilē que caro aliquando multū plongatur donec nares egrediat: Aliqñ transiēs p palatū appet in ore. Sed alter est caro durior tendens in rubedinē vel fuscedinem a qua minor humiditas pfluit existens cū dolore habens radicē firmiorē: et cōiter minus plongat. et hec aliqñ malignata materia ppter incisionē aut approximationē medicinarū acutarū aut ex lōgitudine temporis cū malo regimine sex rex non naturaliū vertitur in cancrū. Aliqñ tamen in naribus fit cancer incipiendo: q2 incipit sicut faba parua durus fusci coloris cum dolore fulmineo scōm radicē in pfundum affixus et incipit scōm plurimū in pte iferiori nasi q valde tandē augmentat donec nares impleat ipsas valde extendens cū magna duritie: et cōicat collatorio apparēs in palato cū dolore et duritie: et cum vlcerat emittit virus fetentissimū: et ingrossant labia vlceris et vniuersantur. Ex his manifeste sunt species polipi siue hemorroidis Est eni qdā mollis qdam durus qdā paruus qdam magnus valde elongatus donec ex nares pendat aut in ore appareat et cōiter quāto est mollior magis plongat: qdam antiquus: qdā3 nouus: et qdam h3 radicē suam supius valde affixam in supiori pte kaiesim. Quidā in pte inferiori que sensui subiacet et ē aliqñ vna caro aliqñ plures que habēt radices suas diuersas. et est aliqñ cū fluxu sanguinis aliqñ sine. Et Mesue ponit q aliqs est mollis fetidus putridus q fortasse non sanatur qd pōt esse vex q2 corrumpit partē in qua etc. Causa autē materialis est humoris a cerebro h3 plurimū deriuati aliqñ in narib9 paulatiue pgesti ex nutrimēto .s. ipsarū q hanc carnē paulatie et in lōgitudie temporis puertent a virtute nutritiua aut augmētatiua ad hoc pcurrēte sua pplexiōe et spū vitali et naturali itavt forma carnis inducat cuius carnis finis inqtū morbus ē vt noceat operationibus nariū q tñ finis est preter intentionē virtutis. h3 finis ipsius inquantū caro intentus a virtute est vt ipsa pseruetur. hūores autem isti q subiciunt p materia carnis mollis albe sine dolore sunt a predominio phlehmatici qbus aliqua pars sanguinis est admista nulla participantes adustione. Materia autē carnis durioris tendentis in colorē rubeum et aliqñ fuscum est hūores phlegmatici et sanguin ei p adustionē tendentes in melācholiā, et qñq3 cū his pmiscet aliqd cholere aut melancholie ppter cuius 9 distinctōes aliqñ tendunt in fuscū huiusmodi additiones. Materia autē cancri potest eē quecūq3 melancholia adusta: hec autē non caro sed apostemā. Signa ex iam dictis sunt manifesta et est qlibet polipus cū oppilatiōe foraminis nasi et ipedimento respiratōis. et species ipsius maifeste sunt ex cum dictis. et signa distinctā inter eas et signa qb9 cancro differunt etc.

Hemorrois nasi

Polipus nasi

Spes

Causa

Pronostica Huiusmodi carnes molles albe sine dolore facile curant timor tamen magnus est cū sunt emoroides de supfluo fluxu sanguinis. Carnes duriores cū dolore difficulter curant et transeūt in cancrū Secundū pnosticū cancer etiā incipiens curari non pōt nisi tota substantia cui affixus est eradicet illi ergo cancri sunt incurabiles q non possunt propter loci nobilitatē eradicari. et cetera.

Cum intus in naribus caro supflua mollis et quasi dissoluta rubea aut alba exorta fuerit et nares ingrossari ceperint ac ex carne pdicta repleri cephalica prius erit phlebotomanda. Deinde licbiniū ex vnguento viridi qd in capitulo de corrodentib9 carnē noīauimus liniendū et naribus erit immittendū. Si vero istud nō suffecerit medicamen acutū qd ibi descripsimus apponat donec ex toto mundificet. Hec preterea qñq3 curatur cū ferro radicitus oīno incidendo. Medici tamē plurimū in hoc errant: vnde ex eorū cura eger maximū icurrit nocumētum: in hoc nāq3 loco cancer plurimūq3 exorit Verū cancer qñ in hoc nascit loco nec tollēs aut acutas medicinas: nec incisionē que cū ferro fit: immo indiget vt suauiter tractet et medicaminibus linietibus et phlebotomia et ventris solutōe curet. Cognoscitur aūt an illa accidens sit cancer: q2 est durus ptingens quandoq3 vsq3 ad palatū: Sed cū nares sicce sint et dure nec sit in eis aliqua hūiditas summopere cauendū est ne hec egritudo aut silis ferro: aut acuto medicamine tangat. Si aūt qd in naribus exorit et caro est mollis fluxerintq3 ex eis humores et cum nares stringunt inueniunt molles et cū tangunt tactus non sentitur solidus: non est timēdū q ex medicaminibus acutis et ferro mederi possint.

Diuidit presens .c. in partes tres: in pria notificat hanc egritudinē in 9a ibi. Cephalica prius erit phlebotomāda ponit curā eius: in tertio ibi. medici tñ docet quendā errorē euitare qd dicit in prima pte notū est p ly dissoluta intellige q habeat radicem et tenuem et exilē. Quod dicit in scda pte est etiā manifestū. Sed vnguēta illa corrodentia et cauterizātia requ septimo huius capitulo de medicinis que carnē supfluam remouēt quorū descriptionē ponā qñq3 ordinabo curā in tertia pte docet euitare errorē quē medici plerūq3 incurrūt. In hoc nāq3 loco plerunq3 fit cancer aut incipiēdo aut pmutando que neq3 curationem cū ferro neq3 fortes etiā sustinet medicinas immo medicinis blādientib9 flobothomia ventris solutōe et pueniēte vite regimine ad frigidū et humidū declināte curādus est. Quapropter signa distinguentia iter polipū non malignū et polipū malignum tēdentē in carnē īmo cancrū ipsum sunt bñ psideranda. Cum eni fuerit durus fusci coloris non emittens hūiditates cōicatus palato cum dolore fulmineo et radicibus magis non gracilibus non ē pcedēdū in eius cura cū ferro aut medicinis acutis vbi vero adsint 3rie pditiones cū ferro et medicinis acutis curari pōt immō cancer ipse icipiēs exiens sicut faba parua non d3 ferro aut medicinis acutis curari nisi voluntas sit ipsū cū tota pte cui affixus est eradicare etc.

Cura Polipi septē exigit intentōes prima euat: 2a diuertit: tertia mām fluentē intercipit q3 quarta polippū remouet qnta psolidat: sexta corrigit accidentia. septiā ordinato

regimē. prima intētio ⁊ scđa cōplent cū extractione sanguinis ſm plurimū phl'oia aut vētosatione aut sanguisugarū applicatione si nō tolleret phlebotomiā prouocatione emorroydarū ⁊ mēstruoꝝ si fuerit in cā eoꝝ retētiones ⁊ phlebotomia venarū noc' ⁊ ceteris diuersionibꝰ preterqʒ per nares vsqʒ ad cauteriū in cōmissura coronali: phlebotomia venarū nasi ⁊ fluxus sanguinis nariū potiꝰ eradicāt qʒ diuertāt. Fluxus materie intercipit iuxta tertiā intētionē cū stipticis applicitis frōti ⁊ tēporibꝰ si fluat per partes extrīsecas. Si vero per intrīsecas potiꝰ nocent qʒ cōferāt. Sʒ cū inciditur ⁊ cauterizat polipꝰ est cōueniēs vt fiant huiusmodi defensiua frōti tēporibꝰ ⁊ circa nasū ne ex defluxu humorū pp dolorē loca illa apostement. Quarta intētio perficit si fuerit ex mollibꝰ trahēdo ipsū cū tenacula dētata per quācunqʒ partē appareat quantū est possibile dūmō nō rūpat. Et incidat in radice sua vt nihil aut minimū de eo remaneat vt cū forfice subtili stricta aut cū raspatorio subtili paruo cuius sit possibilis in nares ingressus: aut cū cultello nō ex lateribꝰ incidēte sʒ solū ſʒ extremitatē suā que sit lata ⁊ optime incidēs. Et si dubitet de fluxu sanguinis huiusmodi instrumēta cū quibꝰ fit sectio igniat: postea residuū cū ferro ignito aut cū medicaminibus acutis de quibꝰ īfra cōsumatur. Si vō abhorret huiusmōi operationes aut apte fieri nō possunt cōsumēdꝰ est cū medicinis acutis que in radice sua ponant. Et si ꝑ his operationibꝰ perficiēdis nares nō sint sufficiēter aperte aperiant ⁊ aperte teneant cū speculo nasi cuiꝰ figura est hic in margine depicta. Deinde stuellus de cotto inuolutꝰ in vnguēto viridi Ras descripto septimo huiusmōi sup radice imponat. ℞. viridis eris bn̄ depurati mellis ana ℥. j. optime permisceant: Et h̄ ēt cōfert in corrosione carnis in naribꝰ superflue. ⁊ sic medicet mane ⁊ sero donec fiat escara fortis. Aliud fortiꝰ ⁊ citiꝰ expediēs est vt stuellus infusus in aqua forti. s. qua separat aurū ab argēto aut in aqua dissolutionis cauterij sup radice imponat. Escara āt perfecta ꝓcuret eiꝰ remotio cū vitello oui cū oleo rosaceo misto donec cadat. ⁊ si tota radix cōsūpta sit ita vt separet: bn̄ est. Si vō non idē medicamē ⁊ eodē mō replicet donec tota cōsūpta sit ⁊c. Et stuelli illi sint cū filo ligati quod pēdeat extra. ⁊ aliqn̄ imponimꝰ per os aut nares sup radice polipi stilū in extremitate sua cotto inuolutū ⁊ infusū in aqua forti sepiꝰ replicādo donec fiat escara. sʒ oportet vt aqua illa sit valde fortis sicut illa cuiꝰ descriptio est apud Rasiʒ septimo almāsoris caplo de his que minuunt carnē. ℞. arsenici citrini alchali. i. cineris facti ex herba salsa inuēta in litore maris. calcis viue viridis eris an. ℔. j. argēti viui ℔. j. salis armoniaci. ℥. iij. terant oia cū aqua donec argentū viuum sit extictū: ⁊ forte meliꝰ est ꝙ aqua illa sit aqua fortis facta ex calce ⁊ cinere ⁊ i sūma sit capitellū postea exiccent: ⁊ exiccata iterū terant deinde in alābicho alchimistarū totū sublimet ⁊ qđ sublimatū ē in ampulla vitrea totū reseruet. ē eni facies operationē ignis. ⁊ ad hāc intētionē est calidicon in eodē capitulo a rasi descriptū. hāc operationē maxie facimus cū apparet in ore cū ibi apte nō possint medicine dimitti. Operatio āt Mesue ⁊ Auic. est cū tribꝰ pilis caude equi nodatis in tribꝰ aut quattuor locis ⁊ cōtortis adinuicē ⁊ retractis nūc ꝑ os nūc per nares in modū sere que operatio ē satis fallax ⁊ fortuita cui parū innitēdū est. Verū cū polipꝰ est occultꝰ si attrahat per nares filū in cuiꝰ extremitate sit suta petia vnguēto aut aqua ad h̄ propria intincta ē cā vt medicamē applicet sup polipo ⁊ applicata remaneat. ⁊ in scđa mutatione parti petie que remanet ex̄ nares suatur alia petia ⁊ similiter per nares trahat: ⁊ sic fiat quousqʒ volueris Sed meliꝰ est vt prima petia abiciat ⁊ filo interiꝰ remanēti alia petia cōsuat. ⁊ in nares cū eodē filo trahat: ⁊ sic fiat in qualibet mutatione. qn̄qʒ tn̄ in auferēdo polipū ꝓcedimꝰ cū medicinis lenibꝰ ipsū in lōgo tēpore auferētibꝰ: ex quibꝰ ē medicamē Gal. ℞. ex tribꝰ generibꝰ granatoꝝ ptes equales ⁊ tere ea ſʒ totalitatē eoꝝ ⁊ extrahe succū ipsoꝝ ⁊ decoque in essentia rob tenuis. deinde tere substātiā granatoꝝ cōtritione multa donec fiat sicut pasta ⁊ fac cū succo eoꝝ formas similes vastalibꝰ ⁊ intromitte ex eis in naribꝰ vnā post vnā liniēdo semp cū succo predicto: ita vt attigāt radicē polipi. efficit eni operationē suā sine dolore ⁊ tādē sanat ⁊ ē expertū. Si āt nō sufficiēter imprimeret adde ex trociscis alcardicō aliquid parū vl' ex medicamine in ꝑncipio descripto facto ex melle ⁊ viridi eris. Cōfectio trociscoꝝ alcardicon cōsumētiū polipū cācrū ⁊ oēs additiones carniū in omnibꝰ locis. ℞. calcis nō extícte arsenici citrini ana ptes. ij. colcotar floris eris aluminis ana ptē j. gallarū balaustiarū ana ptēʒ mediā. cōtere ea in mortario eneo cū aceto forti cōtritione multa vsqʒ ad quiqʒ dies deinde fac ex eis trociscos ⁊ in vase vitreo cōseruent in loco frigido ⁊ sicco ⁊ distēpera vnū eoꝝ cū vino ⁊ vtere cū lichinio: est eni expertū. Diascorid. medicamē auferēs polipū cācrosū. ℞. seminis luf. i. serpētarie tere cū succo maloꝝ granatoꝝ tritoꝝ cū cortice suo ⁊ liniat sup polipo ⁊ in circuitu eiꝰ. Idē ēt operat succus radicis eiꝰ ⁊ ꝓprie lana ex aliqͦ eorū imbibita ⁊ immissa naribꝰ: est eni expertū. itē xylocaracta ꝯtusa ⁊ imissa sup polipo cū lana aut cotto: corrodit eni ⁊ cadere facit polipū sicut facit cadere verrucas. Similiter nuces cipssi puluerizate. Et Auic. dicit se expertū fuisse atramētū ⁊ vitriolū viride tritū sicut alcohol insufflatū in naso. sʒ meliꝰ est vt aliquid ipsius cū moieta subtili sup radice polipi ponat aut stuellus infusus in oximelle simplici in quo puluis eiꝰ sit suprapositꝰ: sanat eni si mane ⁊ sero aliquibꝰ diebꝰ cōtinuet. Si vō dubitet ne cācreret aut forte ne cācer nouꝰ incipiat portet cristallū ⁊ ipō in cibo ⁊ potu vtat. nā preseruat a cācro. silr politricū portatū. medicine diuerse posite sūt vt eis ſʒ oportunitatē vtaris nūc lenibus nūc fortibꝰ ſʒ diuersitatē polipi in duritie ⁊ mollitie ⁊ ſʒ eiꝰ resistētiā. Cācer vō ⁊ polipus cācerosus curat cū blādiētibꝰ sicut cū vnguēto de cerusa ⁊ cū mineralibꝰ sicut tutia preparata cerusa climia ⁊ similibꝰ in mortario plūbeo cū oleo ro. ⁊ succo solatri diu agitatis: ⁊ piguedo cācroꝝ in mortario plūbeo ⁊ cum pistello plūbeo diu malaxata est in hac dispositione propriū. hec tn̄ nō curāt sʒ prohibēt eiꝰ augmētū ⁊ vlcerationē. Scribit tn̄. A. ꝙ succus expressus ex vua que ē sup extremitate ſpētarie ⁊ cū lana aut cotto impositꝰ ꝺstruit oēʒ carnē additā ⁊ cācrū. sʒ faciliꝰ ē dicere qʒ facere. Cōsolidet iuxta qntā intētionē si cancer aut polipꝰ fuerit male nature cū mineralibꝰ de qbꝰ sermo precessit. Si vō nō malignꝰ sit ex his pōt additus sarcocolla ⁊ silia ⁊c.

Accn̄tia corrigenda maxime iuxta sextā intentionē sunt dolor q mitigetur cū lacte tepido vitello oui ⁊ oleo ro. simul mistis et silibus fluxus stringatur cū his q̄ dicta sunt. Cortices aūt que qn̄qʒ remanēt in naribus educant sternutādo ⁊c. Dieta autē iuxta septimā intentionē declinet ad frigidū ⁊ humidū cū ē cancerosus. Et similis sit cū exercemus opationes fortes de qbus supra: sed cū hoc ēt sit tenuis vt caueat tūc a vino ⁊ carnibus.

Si vō polipus sit benignus declinet ad siccum cū tēperamēto actiuarū. Cancer aūt incipiēs aliquādo curari pōt sʒ nō nisi icisione ꝓfunda eradicante ipm: ⁊ ꝑmittat sanguis egredi multꝰ ⁊ postea satis ꝓfunde cauterizet cauterio actuali: ⁊ hec fiant premissis vlibus: verum aliq moderni ꝓfitentur se oēm polipuʒ et cancrū curare vbicūqʒ sit cū hoc medicamine. ℞. cantaridaruʒ partē vnā arsenici sublimati partē mediā aut plus aut minꝰ ſm ꝙ vis facere vnguētuʒ fortiꝰ aut debiliꝰ: incorporent cū oxymelle simplici ⁊ apponat vt bene adhereat. ⁊ quādoqʒ incorporant ipm cū sapone nigro: ⁊ verū est ꝙ fortis medicina se ꝓfundans cuiꝰ opatio durat tribus diebꝰ ēt si minimum qd de ipa ponat. ⁊ cū apponit bonū ē defendere partes circūstantes cū succis frigidis ⁊ defensiuo in forma cōi. ⁊ verū est si cancer radicabilis ē eradicat: si vō nō saltē facit curā paliatā: ⁊ tota vis est in arsenico. Sed caue. s. ne approximes membris nobilibus: nam forte eorum operatio destrueret ⁊c.

De amissione ⁊ nocumento olfatus.

Circa rubricam sciēdum ꝙ lʒ amissio olfatus ꝓprie dicat eius ablationē ⁊ nocumētum olfatus dicat eius destructionē diminutionē ⁊ corruptionē frequēter tamē hi termini accipiunt vt synonimi lʒ Rasis in ꝑsenti ca. p amissionem ꝓprie itelligat diminutionē ⁊ ablationē. Est aūt olfatꝰ siue odoratus sensus exterior quo odores ꝑcipiunt cuius nocumētum ē triplex diminutio. s. quo solū odores intensi vix ꝑcipiūtur sicut aromaticum valde aut fetentissimū: ablatio in qua nullus ꝑcipitur odor: ⁊ corruptio existens duobꝰ modis: Aliquādo. n. ꝑcipitur odor eē in medio q non est. Aliquando vnus ꝑ altero

representatur sicut fetens ꝓ aromatico ⁊ econtra: Sunt.n.aliq quibꝰ omnia fetēt:ecōtra aliqui quibꝰ omnia redolēt ⁊ aromati cum spirent odorē. Quod ēt nocumentū aliqñ est nouū aliqñ antiquū:immo aliqñ a generatione ꝯtractū. Hoc āt nocumentum frequēter accidit homini qꝛ organuꝫ sui olfatus est debile propter superfluā humiditatē cerebri in cōparatione ad multa animalia. Et propter hoc homo praue odorat vt dicitur in de sensu ⁊ sensato.

Cause nocumēti odoratus quādoqꝫ sunt ex decursu etatiuo sicut in senibꝰ in quibꝰ nō solū olfatus ledit sed auditus ēt ⁊ visus ⁊ ceteri sensus interiores ⁊ exteriores propť paucitatē spirituū ⁊ grossitiē exiccationē substātificā ⁊ multiplicationē humiditatū accidētaliū. Et qñqꝫ est hoc nocumentum ꝓpter egritudines in cerebro sicut vertiginē apoplexiā lithargiā ⁊ siľs: ⁊ marie cū nocent duo vētriculi anteriores. Et qñqꝫ cause nocumenti olfatus sunt in duobꝰ carūculis mamillaribus a malicia cōplexionis sine mā cuiuscūqꝫ generis que tñ ꝫm plurimum est magis frigida qꝫ calida ⁊ magis humida qꝫ sicca aut cum mā cuiuscūqꝫ generis ſꝫ marime phlegmatica: Et materie huiusmodi qñqꝫ sunt apꝑantes qñqꝫ nō. ⁊ tertio cause nocumenti olfatus qñqꝫ sunt in colatorio.i.in foramine ossis basillaris ⁊ duoꝝ pāniculoꝝ ꝓp oppillationē i his foraminibꝰ factā a vētositate aut a mā cuiuscūqꝫ generis apꝑante aut nō apꝑante aut carne ibidē nata. Et qñqꝫ ꝯfecerūt huiusmōi foramīa sic ēt potuerūt deficere carūcule mamillares ex defectu virtutis informatiue. quarto cā nocumēti olfatus pōt eē oppilatio in kaiesiꝫ: aut a mā ⁊ ꝓprie a capite reumatizāte: Et dicit corriza. aut a carne ibidē nata sicut polipo emoroide veruca ⁊ similibꝰ: aut apostemate ꝙ frequēter ē cācrosū. Et qñqꝫ est oppilatio in foramine illo ꝓp malā cōpositionē illoꝝ ossiū aut ex tēpore sicut cū premunt aut rūpunt ꝓp ꝑcussionē casū aut offensionē aut forte est illa mala cōpositio a generatione cōtracta. Et qñqꝫ est oppilatio ista a faba fasiolo lapide ⁊ huiusmodi nares ingredientibꝰ. sicut etiā pōt esse a vermibꝰ crustis ⁊ similibꝰ. Et cause hoꝝ nocumētoꝝ ꝫm has quattuor species qñqꝫ sūt primitiue sicut aer malus cibi mali. potꝰ crapule ebrietates somnus meridianus: ⁊ proprie sup crapula. Retētio euacuationū cōsuetarū ⁊ similes. ⁊ cause primitiue magis extranee sunt sicut medicine exterius applicite ⁊ naribꝰ instillate inducētes aliquā speciē male cōplexionis: ⁊ proprie in karūculis mamillaribꝰ. Itē casus offensiones ⁊ percussiones de quibꝰ sermo precessit.

Sed cā corruptionis odoratꝰ vt aliqs odor appareat esse in medio qui nō est aut ꝙ oīa appareāt fetētia aut bñ redolētia est duplex.s.aut corrupta cōplexio organi olfatꝰ.s.carūcularuꝫ mamillariū per quas vis olfatiua corrupte recipit: ⁊ corrupte sensui cōi representat aut aliqs odor fetēs aut redolēs exñs in aliq̃ partiū sensataꝝ suꝑscriptarū vł i kaiesiꝫ vł in foraminibꝰ ossis basillaris ⁊ pāniculoꝝ aut in carūculis mamillaribꝰ aut in cerebro aut forte in ore stomachi pulmone ⁊ partibꝰ inferioribꝰ. Cuius odoris cā est aliqs hūor corruptꝰ aut alia sba corrupta aut boni odoris sicut phlegma dulce existēs in aliq̃ partiuꝫ sensatarū suprascriptarū.

Cognoscit nocumētuꝫ olfatꝰ ex relatu egri. Sed ꝙ sit ex decursu etatiuo: sensū ipsū declarat. ⁊ paulatinus euentꝰ eius ⁊ nocumentū aliȷ̃s sensibꝰ cōe. si āt sint egritudines in cerebro signa earū iā precesserūt ⁊ cū hꝫ aliȷ̃ sensus nocent. Si vō cā nocumēti sit in carūculis nocumētū odoratus est marime ꝯtinuū neqꝫ apparet nocumentū in cerebro neqꝫ oppilatio in kaiesimi neqꝫ in foraminibus ossis basillaris ⁊ pāniculorū qꝛ forte superfluitates ꝯscēdūt per nares sicut cōsueuerūt neqꝫ adest nausitas ⁊ ꝓhibitio respiratōnis. ⁊ malitia cōplexionis cognoscit qꝛ sentit caliditas aut frigiditas aut aliqua alia qualitas in parte anteriori cerebri vbi sūt carūcule. ⁊ qꝛ ꝑcesserūt cause calefaciētes infrigidātes ⁊c. Tertio qꝛ ledit a similibus iuuat a contrariȷ̃s. ⁊ mā cognoscit ꝑ grauitateꝫ perceptā ⁊ si egredit per colorem odorē sbstātiā ⁊ speciē nocumēti: quod impmit. ⁊ si apostemat adest febris dolor grauitas. oppilatio vero in foraminibꝰ ossis basillaris ⁊ pāniculoꝝ cognoscit qꝛ humiditas solita non egredit. ⁊ adest ibi dolor grauitas cū incolumitate kaiesiꝫ ⁊ aliarum ptiū. nō eni ē nausitas ⁊ ꝓhibitio respirationis ꝑ nares sicut qñ oppilatio est in kaiesiꝫ. Sꝫ cā oppilās cognoscit aspiciēdo in naribꝰ ⁊ ꝓprie sb radȷ̃s solaribꝰ naribꝰ cū speculis dilatatis ⁊c. Cognoscit eni an sit caro an apostema aut crusta aut humor inuiscatꝰ absqꝫ apostemate. ⁊ si quid nares sit ingressuꝫ inspiciēdo cognoscit ⁊ habetur ex relatu egri. ⁊ apostemata cognoscunt ꝑ signa ꝓpria. Cause primitiue seipsas ostēdūt quia precesserūt ⁊ postea huiusmodi nocumētū secutū ē. Causa corruptionis huiusmodi odoratꝰ si sit mala cōplexio sine mā: aut cū mā existēs in karūculis aut ptibꝰ vicinis cognoscit: qꝛ odor iste semꝑ apparet eiusdē speciei: ⁊ eque intēsus. Si vero sit in ꝑtibꝰ distātibꝰ nō semꝑ sic apparet. ⁊ mēbrū in quo ē huiusmodi humor. aut alia sbstātia corrupta ex nocumētis illiꝰ mēbri comprehēdit. humor āt siue alia sba redolēs ꝯiectura quadā cōprehēdi pōt in quo loco sit. quod patet discurrenti.

Pronostica. Nocumētū odoratꝰ ⁊ ꝓprie ablatio antiqua aut a generatione cōtracta ē incurabilis. Scꝫ3. qñ in egritudinibꝰ acutis eger ꝑcipit odoreꝫ malū sicut pisciū luti aut alteriꝰ rei fetētis quod nō est merito alicuiꝰ agētis obiecti extrīseci ⁊ a nullo circūstātiū cōprehēditur cū aliȷ̃s signis malis argue mortē. Significat.n.ꝯbilitatē caloris innati ad quā sequit putrefactio que ꝫꝫ plurimū est in partibus cerebri. Almansor.

C Um sensus a quo odorāda ꝑcipiunt amissus fuerit nec in naribꝰ caro suꝑflua creuerit ⁊ aer ita leuiter vt priꝰ attrahat ⁊ ocłi ac sensus naturaliter existūt naribꝰ erit insufflādus puluis adeo subtilis vt alcohol qui fiat ex cōdisi ⁊ artanita ⁊ sale armoniaco. Ergo quoqꝫ ꝑcipiat vt nares vapori ex aceto calido ꝓcedēti multotiēs apponat.

Si āt hec nō suffecerit naribꝰ insufflet puluis quē nominabimus: cuiꝰ ꝯscriptio est. ℞.nigelle fellis gruis coloquitide ellebori al.oīuꝫ an.ꝑtes equales puluerizent ⁊ ponant in vrine cameli arabici quātitate tāta qua cooperire possit ⁊ ponat ad soleꝫ donec siccet: dinꝯ fiāt ex eis sief: cūqꝫ necesse fuerit vnū ex eis lētis habēs magnitudinē in oleo sambucino intictuꝫ naribꝰ īmittat optimū eni ad hoc existit. Si āt ex eo quod naribꝰ imittit fortis sequat dolor oleū de semie cucurbite eis imittat ⁊ aqua calida sup caput: fūdat: ⁊ sorbeat calida ea que humectāt vt ptisana ⁊ quod fit de aqua furfuris ⁊ de farina ⁊ similia. Et hoc quidē ē medicamē ad amissionē olfatꝰ ꝓbatissimū quod sic cōficit: nigella pulerizetur donec fiat vt puluis ⁊ misceat cū oleo veteri: dinde eger implēs os suū declinet caput retro quāto plus poterit: ⁊ tūc ex predicto medicamine aliquāte gutte naribus distillent. Ergo quoqꝫ precipiat vt quātū ei possibile ē aerē extrinsecus interiꝰ attrahere nitat: ꝙin tribꝰ diebꝰ tribꝰ vicibꝰ fieri cōuenit. Si āt mordicatio superuenerit fiat hoc quod prediximus. Jo. Ar.

Diuidit hꝫ capitulū in ꝑtes duas. In pⁱma notificat nocumētum illud quod intēdit curare. in scꝺa ibi naribꝰ erit insufflādus Curā ꝓsequit. De prima parte dicit cū sensus olfatꝰ amissus fuerit.i.diminutꝰ vł ablatꝰ nec in naribꝰ fuerit caro nec aliud oppilās cuius signū est qꝛ aer ita leuiter respirat sicut priꝰ: ⁊ oculi ⁊ ceteri sensus nāliter sūt existētes quod arguit nocumentū nō esse in cerebro. nā tūc plures sensus essent lesi. ex quibꝰ infertur nocumentū odoratꝰ esse aut in karūculis mamillaribus aut oppilatio in foraminibus ossis basillaris ⁊ pāniculoꝝ que ꝫꝫ plurimū ꝓueniūt a mala cōplexione frigida ⁊ hūida cū mā phlegmatica: tūc vtēdū est medicinis infrascriptis. Naribus erit. Diuidit pars ista in tres. primo ponit tria medicamina ad hoc ꝓpoꝑa. in scꝺa ibi. Si āt ex hoc. docet sbuenire ardori ex huiusmodi medicinis ꝯtingenti ⁊ ꝓprie ex vltima. in tertia ibi. ⁊ hoc qdem medicamē: ponit aliā medicinā docēs siłr ardori ex ipsa

ↄtingēti subuenire. Quod dicit in pͣma parte satis ē manifestū: cōdisi de quo supra nō habemus ƺ loco eiꝰ accipimus ellebo-ruz calidū ꝛ sic. in tertio arthanita ē panis porcinus ca. ꝛ sic. in tertio: Et hec potēter ↄmouēt sternutationē puocādo ꝛ cerebꝝ per nares mūdificāt: sal ar. ca. ꝛ sic. in quarto resoluēs ꝛ attra/hēs potēter. hec recepta pōt sic ordinari. ℞. ellebori artāite ana ʒ. j. salis ar. ℈. j. fiat puluis sbtilis ꝛ insuffletᷣ stō ieiuno pus tn̄ precedēte eūone. Acetū acutū suffumigatū ꝛ freqnter odoratū est pstās medicina incidēs sbtiliās ꝛ se pfūdās ꝛ resoluēs ter/tia medicina pstātoꝝ suprascriptis fit ex nigella ca. ꝛ sic. in ter/tio incisiua abstersiua resolutiua vētositatū. Ultimo mūdificat aperit oppillationes colatoꝛij a pprietate cōferēs crebro ꝛ cori/ze. felle gruis ca. ꝛ sic. in quarto. collogntida ellebor o albo de q̄bus superiꝰ de his quattuoꝛ accipiant ptes equales ponanᷣ in vase aliquo ꝛ coopianᷣ vrina cameli arabici ꝛ si n̄ habeat vrina asini pꝰ ipsoꝝ pulueriʒationē. Et dimittanᷣ in sole donec siccenᷣ. Deide fiāt ex eis sief: cūq3 necesse fuerit vnū ex eis lētis habēs silitudinē. i. valde paꝝ distēperet cū oleo gēsemino ꝛ naribꝰ in/suffletᷣ capite ad posteriora reuoluto. In scda pte sbuenit dolo/ri ex ƺ ↄtingēti cū oleo de semine cucurbite naribꝰ tepido instil/lato. Et cū infusione aque tepide in naribꝰ ꝛ cū dieta infrigidan/te ꝛ humectāte vt ptisana ꝛ pprie hordei: ꝛ cū ferculo facto ex aqua furfuris. i. in qua furfur fuerit infusū. postea colatū ꝛ suf/ficiēter coctū. ꝛ cū ferculo facto ex farina de simila. i. flore fari/ne. Quod dicit in vltima pte est manifestū. Est eni nigella exp/tissima medicina in ƺ casu. ꝛ pprie si pus fuerit infusa in aceto forti: postea exiccata siue naribꝰ insuffletᷣ siue odoreᷣ. siue mista cū aliquo liquore naribꝰ potēter fugat siue corpore supino capi te cōuerso ad posteriora vł naribꝰ instilletᷣ siue suffumigeᷣ. hec n. sola sufficit in mala cōplexione frigida ꝛ humida cū mā ꝛ si/ne mā: siue sit oppilatio siue mā in organo olfatꝰ sit infusa ꝛc.

¶ Supest vt ordinemus curā nocumēti olfatꝰ: quod si pēdeat ex ↄcursu etatiuo nulla ē curatio: nisi ad retardādū eiꝰ totalem ablationē cū odore rute nigelle. ꝛ frequēti mūdificatione capi/tis masticatoꝛijs gargarismatibꝰ caputpurgijs per nares. Si vō pēdeat ab egritudinib cerebri earū cura pcessit. Si vō sit a mala cōplexione karūcularū ꝛ ptiū vicinariū que ƺ plurimuz est fri. ꝛ hūida si fuerit sine mā cause cōseruātes remoueantur discrasia cū ↄrijs corrigat sicut fria ꝛ humida odorando suffu migādo fomtādo sugēdo instillādo embrocādo emplastrādo sacellādo. ꝛ oibꝰ alijs modis applicādo calida ꝛ sicca: ꝛ pprie circa ptē anteriorē cerebri ꝛ sup cōmissura corpali. ꝛ cū hoc in hac dispositione ppria sicut ē maiorana spica ruta nigella ꝛ mu schus ꝛ calāus aroāticus. ꝛ fortiora sūt euforbiū ꝛ castoreum olea ppria sūt sicut oleū de ruta de spica de costo de gēsemino. ꝛ si fuerit calida remoueaᷣ cū frigidis. sicut cū rosis ꝛ aqua ro. coriādo ꝛ aqua eius odorata atq3 aceti euaporatio quibꝰ apud maiorē caliditatē possꝫ addi aliqd cāphore ꝛ acetū cū his mis/tum facit eoꝝ virtutē magis ad pfūdū penetrare. Si vō mali/tia cōplexionis cū mā. aut vētositate fuerit in karūculis mamil larībꝰ ꝛ vētriculis anterioribꝰ ꝛ oppilatio in colatorio. pͣmo mā euacueᷣ cū cochijs ꝛ hieris si fuerit frigida. ꝛ si fuerit calida cū aureis. ꝛ si apostemauerit phlobotomeᷣ cephalica ꝛ euacuatio/nes iteṙ ƺ necessitatē. Scdo mā diuertaᷣ cū diuersionibꝰ cōibꝰ. s. vētosationibꝰ clisteribꝰ lotionibꝰ cruriū. ꝛ similibꝰ. ꝛ pro prie si fuerit cōicata a mēbris inferioribꝰ. ꝛ mā existēte sangui/nea ꝛ pprie apante cōuenit phłotomia venarū nocree ꝛ vētose poite in pte posteriori. s. in nocra ꝛ spatulis. ꝛ similiter sanguisu ge. tertio mā eradiceᷣ cū masticatoꝛijs caputpurgijs per nares gargarismatibꝰ ꝛ resoluat cū exteriꝰ applicitis. s. sacellis empla/stris vnctionibꝰ fomētatōibꝰ embrocis odoribꝰ ꝛ suffumigijs que in oī dispositione cerebꝝ cōfortēt. Masticatoria ꝛ gargaris mata. ʒ. in multis locis dicta sūt. Caputpurgia ppria sunt que dicta sūt in textu ꝛ similia illis sūt succus radicis preos: in quo puluis piretri sit infusus. Similiter inūctio olei nardini in quo aliquid musci euforbij ꝛ castorei sit dissolutū: ƺ parū valde po naᷣ de euforbio: est eni nimis acutū imo sola istoꝝ calidoꝝ suf ficeret infusio absq3 quod ponerenᷣ in subā. ea āt in quibꝰ pos/sent infūdi sūt sicut vinū bonū odoriferū ꝛ aliquod ex oleis su prascriptis. ꝛ cōsulo tibi vt incipias a leuioribus ꝛ gradati ad fortiora pcedas. ꝛ si ante hoꝝ instillationū aut infusionem siue suctionē odoreᷣ aut suffumigeᷣ acetū: ē eni valde efficax. ꝛ ad oppilationē vētosaꝫ laudaᷣ caputpur. ex oleo amigdalino ama ro mōtano. ꝛ in cā calida instillenᷣ aque ↄcoctionis rosarū co riādri aneti ꝛ similiū. sacelli fiāt ex maiorana ruta spica nigella musco calamo aromatico floribꝰ gēsemini costo ꝛ similibus. Et ex eisdē fiāt ↄcoctiones in vino ꝛ aqua cū qbꝰ fiat fomenta tio ꝛ embrocatio. ꝛ cū eisdē possūt fieri emplastra ꝛ vnctiones oleis additis pprijs de qbꝰ sup. ex odorādis āt ꝛ suffuigādis est ruta sicca ꝛ nigella ꝛ maiorana muscus ambra laudanū ꝛ li loaloes. ꝛ in cā calida rose sandali pōa ꝛ cidonia odorifera. qr to corrigant accnā. s. ardoꝛ ꝛ doloꝛ cōsurgēs et huiusmōi medi cinis cū his que dicta sūt in textu. ꝛ panis calidus odoratꝰ ad ƺ optime pfert. qnto ordinetur regimē in ↄrium discrasie cauēdo ab euaporātibus ꝛ caput replētibus. Procurenᷣ eūones a na tura istitute. Et exercitium est ↄueniens stō ieiuno. cauendū est a somno meridiano ꝛ sup replonem ꝛ ebrietatem. Si vō cā no cumēti olfatus fuerit oppilatio in kaiesim ex humore a capite fluēte recurre ad caplm de catarro. Si vō oppilatio fuerit a ve ruca ꝛ carne orta in naribꝰ recurre ad caplm de polipo. Et si ali quid itrauerit nares extrahaᷣ sicut dem̄ fuit supius in ca. de his que igressa sunt aurez. Si vō mala ossis nasi compō fuerit ꝛ cā pͣmitiua os rumpēte cōprimēte aut ↄtorqnte reducaᷣ ad situm nālem cū ligno rotūdo naso iposito cū quo os subleueᷣ. ꝛ ad fi gurā pprīā reducaᷣ alia manu adiuuāte ad ipsiꝰ equationē: Et post reductionē applicenᷣ oportuna in ƺ casu vtingt Aui. ille āt q̄ sentit odorifera ꝛ nō sentit fetida nō cesset sibi facē caputpur gia. cū castoreo multotiēs: vsq3 quo rectificeᷣ eiꝰ dispō. Si autē oīa sibi appareāt fetida odoret acetū ꝛ suffumigeᷣ cū eo ꝛ fugat p nares oxymel simplex aut sqlliticuz cū vino odorifero aut cū vrina asini. ꝛ cū his paꝝ musci misceaᷣ ꝛ gariofili aut gallie mu scate. ꝛ si opus sit fortibꝰ addātur quedā cōmouētia sternutatio nē. Si āt humoꝛ ille fetidus fuerit in stō aut in alia pte eūeᷣ ꝛc.

¶ Sequitur de passionibus dentium.

I gingiua ꝛc. Hec ē sexta ps pͥncipalis in qua agit de passionibꝰ dētiū ꝛc. ꝛ ante oīa sunt tria pͣmittēda. pͣmū ē anathomia den tiū. scdm ē regimē pseruatiuū dētiū. tertiū regimē vł curatiō passionis dētiū. Dētes ḡ descriptiue sūt ossa parua dura i vtra q3 mādibula psita numero. xxxij. aut. xxviij. ad locutionē ƺ pͥn cipalius ad masticationē finaᷣ ordinata. Sūt qdē ossa pua qꝛ si fuissent magna tot numero nō potuissent in oꝛe ꝛ mādibulis ↄtineri. ꝛ sunt duriora ceṫis ossibꝰ nostri corpis cū sint ordiata ad ↄterēdū res duras. ꝛ sūt in adultis numero. xxxij. fm plimū s. xvj. in supiori mādibula ꝛ. xvj. in iferiori. In aliqbꝰ aūt sūt so lū. xxviij. in supiori. s. xiiij. ꝛ tot in mādibula iferiori. in qbusdaꝫ eni deficiūt quattuoꝛ dētes extremi dicti neguegid ꝛ sūt dicti dē tes sapie. nascunᷣ. n. circa mediū adolescētie cū iā hō coire pos/sit. Duo anteriores i supiori mādibula vocanᷣ duales: duo aliꝫ ab vtraq3 pte vocanᷣ qdrupli. ꝛ isti ordinati sunt ad scindēdum cibū: postea sūt duo canini ordinati ad frāgēdū cibū in grossaꝫ ptes: postea sūt octo molares qttuoꝛ ab vtraq3 pte iā dictoꝝ oꝛ dinati ad ↄterēdū cibū: deide sūt duo neguegid iā dicti q̄ et sūt molares ad ↄterēdū sūr ordiati. ꝛ tot sūt in mādibula inferiori ad eosdē fines ordiati: hi aūt dētes ifigunᷣ i foraminibꝰ existībꝰ i mādibula iferiori ꝛ supiori qbꝰ multū annectunᷣ mediāte ad/ditiōe qdā exūte i extremitate dictoꝝ foraminū ꝛ alliganᷣ mādi bule mediāte carne ꝛ ligamentis fortibꝰ. Sex aūt pͣmi supioris mādibule hn̄t radicē vnā: ꝛ sūr sex ēt sibi corrn̄dētes in mādibu la iferiori. ƺ octo molares mādibule iferioris nō hn̄t nisi duas radices: supioris vō mādibule molares cōiter hn̄t tres radices sūr neguegid mādibule supioris hn̄t qttuoꝛ radices: ƺ duo neg uegid inferiores hn̄t solū tres. Quod factū fuit qꝛ grauedo su perioꝝ adiuuat ad exitū ꝛ casū ipsoꝝ nō āt grauedo inferioꝝ. se cūdo qꝛ plꝰes reumatismi faciētes ad casū dētiū cōicanᷣ dētibꝰ supioribꝰ q̄3 iferioribꝰ. Fuerūt āt creati tot dētes ꝛ nō vnꝰ ne no cumētū ptis cōiceᷣ toti. ꝛ sūt ad locutionē qꝛ p ipos fit refractio aeris ordiati ad platiōnē ꝛ distictionē lraꝝ ꝛ syllabaꝝ ꝛ dictoꝛuꝫ

quapp carētes dētib⁹ in locutione īpediunt. Sunt tñ pncipalr ordinati ad cibū adeo masticandū vt pōt faciliter ɔglutiri imo bona ei⁹ masticatio ē qdā digō siue pme digōnis initium. Post hec sciēdū q dēs sentit p neruū veniētē ad radicē ei⁹ a cerebro. s. a tertio ramo tertij paris neruoꝝ cerebri qđ nō ɔuenit alteri ossi. Hoc aūt factū fuit qr soli dētes sūt discoopti ꝛ obuiāt extrinsecus alterātib⁹: ne g̃ ledant dat⁹ ē sibi sensus qz̄qz efficax argumētū sit i ɔtrium: q dētes nō sentiāt nisi ɓm radicē cū alie ptes nō doleāt ex solōne cōtinui et si totaliter secent. verū tñ appent dolere ex cōtactu calidi aut frigidi ʒ h nō ē q ille ptes doleāt aut sentiāt: ʒ qr spēs caliditatis ꝛ frigiditatis multiplicant vsqz ad neruū exñtem in radice. Scđo sciēdū q dētes hñt h ppium q nulli alteri mēbro cōuenit qr ipsi crescūt p oēm decursum etatis vñ videm⁹ dētes maiores in senio q in iuuētute reliqs membris minoratis. hoc aūt factū fuit qr dētes ex cōtritione sua sine masticatione quottidie minuūtur: Si g̃ nō crescerēt cito ɔuenirent ad nō q̃tum. Et pptera dētes q nō hñt sibi corrñdentes multū crescūt in cōparatione ad alios. Et ex his ē manifestus situs dētium. q̃ztitas numerus colligātia qr colligant cū mādibulis ꝛ cū cerebro ꝛ ɓa ꝛ p ɔñs complō eoꝝ ēt pz: sunt. n. frigidi ꝛ sicci in cōparatione ad mediū generis ʒ in cōparatiōe ad medium spēi sue in aliqbus sint calidi ꝛ humidi qđ cōphēdit p grossitiē ꝛ rubedinē nālē gingiue in aliqb⁹ ca. ꝛ sic. qđ cōphēdit p citrinitatē gingiue in aliqb⁹ frigidi ꝛ sicci qđ p fuscedinē gingiue cognoscit. In aliqb⁹ fri. ꝛ hu. qđ cōphēdit p albedinē gingiue iuuamēta patēt ex supradictis: pñt aūt pati oē gen⁹ egritudis complōnis cuiuscūqz generis cū mā ꝛ sine mā cōpoñij ꝛ vnitatis cū aliqñ scindant rūpant ɔcauent putrefiāt ꝛ pñt pati apānā oē mēbrū qđ pōt nāliter augmētari cū nutrimēto cū supfluitate pōt ēt augmētari preternāliter: ꝛ sic apari. Patiunt et malas colorationes ꝛ limositates sibi adherētes ꝛ lapides siue gypsum circa ipos generatur ꝛc. Regimē aūt cōseruatiuū dentium decem cōpletur canonib⁹. Primus vitet corruptionē cibi ꝛ potus in stō: ꝛ p ɔñs oēm cām corruptionis vtputa ea que merito sue ɓe corrūpunt sic lac pisces salitꝫ ꝛ silia: postpositōe cibi subtilis grosso. Mot⁹ fortes post cibi assūptionē ꝛ añ descēsum ei⁹ a stō: nutriētia diuersa coitū ꝛ balneū post cibū ꝛ silia. Scđs caueat a vomitu ꝛ multo magis si vomerit rē acetosaʒ. Terti⁹ euitet cibaria grossa viscosa ꝛ ppie dulcia viscosa sicut sunt ɔfectiōes ɔ melle ꝛ ficus siccas. Quartus vitet res duras ad frāgēdū. Quintus ɔgelātia dētes siue stupefacientia fugiat. Sext⁹ res vehemētis frigoris nō comedat ꝛ ppie p⁹ assūptionē calidi. Itē oīa vehemēter calida ꝛ ampli⁹ post frigidi assūptionē. Septio res dētibus nocētes sua ppietate: sic sūt porri. Octauus mūdificet dētes sibi imediate post cibū ab eo supfluo: qđ igredit iter ipos ꝛ ppie cū ligno subtili non acuto nec icidēti ʒ sit obtusū cū latitudie quadā sicut eēt ramusculus cypssi: ligni aloes: pini roris marini iuniperi ꝛ silium. ꝛ h faciat absqz multa pscrutatione ne noceat gingiue ipam monēdo aut dētes ipsos. ꝛ sint hec ppie pticipātia amaritudinē cū quadā stipticitate. Nonus facta tali mūdificatione imediate post cibū vt. s. lauent dētes ꝛ ppie cū aliquo ex ifrascriptis vinis medie vinositatis ꝛ saporis mediɉ iter dulce ꝛ acre notabilr stipticis. Et ex ɔueniētibus ad h ē vt in q̃draginta sibi musti ɔditionati vt. s. postqz bulierīt sub graspis circa tres dies ꝛ extum sit ɔ sub graspis buliat i eo vna libra saluie recētis icise in frusta mediocria ꝛ nō pistate nec lote vsqz ad sufficietē clarificationē ipsi⁹ vini: deinde extrahat ꝛ obseruet in vase bñ obturato vel accipiat cinamomi electi ℥. j. masticis ℥. ß. gallie muschate cubebarū ana. ʒ. ij. se. iunipi. ʒ. iij. radicū cipi. ℥. j. ß. folioꝝ roris mar. ℥ vj. ɔtundant oīa grosso mō exceptis folɉs rorisma. ꝛ bulliāt oīa silr in vna brēta vini vt. s. ɔditionati: ꝛ fiat p oīa vt supdictū ē ꝛ h multū valet i passionib⁹ neruoꝝ. Decim⁹ canō fricētur dētes suauiter ꝛ tpe breui: nā fortis fricatio aut diuturna ɔstruit dentiū hūiditates nāles ꝛ ad eos trahit reuma ꝛ vapores a stō ascēdētes aut saltē ipos ppārat ad h recipiēdū: ʒ fricatio cū eq̃litate abstergit dētes ꝛ carnē gingiuarū ɔfortat ꝛ phibet lapides seu gypsū circa ipsos gnāri ꝛ facit oris odorē bonū: ꝛ ʒ Aui. pcipiat fricationē dētiū fieri cū oleis calidis frigidis aut mistis ɓʒ exigētiā nihilomin⁹ qr fricatio cū oleis ē abhoīabilis stō: iō obmissa fricatiōe cū oleis fricent dētes cū ifrascriptis cū vadit dormitū: ꝛ ēt stō ieiuno quocūqz alio tpe ad libitū. ℞. mellis ptes ij. zuchari optimi ptē. j. misce. Itē aliud. ℞. pulueris capitis leporis adusti ad q̃ztitatē auelane q puluis ligef in pecia lini rara ꝛ subtili: Et cū hac pecia in q̃ sit h puluis fiat fricatio. Aliud. ℞. salis vsti ad q̃ztitatē auelane mellis q̃ztū sufficit ad icorpandū ɔ pellīo cū q̃ ligato in pecia vt. s. fiat fricatio dētiū ꝛ gingiuarū. Ex tyriaca quoqz antiq̃ fricent dētes oī mēse semel stō ieiuno. s. post cenā p. ix. horas sup q̃ fricatiōe cū dicta tyriaca dormire pt ad libitū. Et nota q post dictas fricatiōes nō ɔbēt dētes lauari ne virt⁹ supraſcriptoꝝ a dētib⁹ amoueat. ꝛ sufficit huiusmōi fricatio sel' in ebdomoda. ꝛ nota q medicine ɔseruatiue dētiū debēt eē sicce ʒ i actiuis tēperate aut tēperamēto ppinq̃. Si vō dētes eēnt notabilr lesi siue lapsi in actiuis ad ūtra tñ latitudinē sanitatis medicine sint ca. aut fri. ɓm exigētiā lapsus corrigēdi: cauēdo tñ ab itense calidis sic i tertio gradu aut. s. silr ab itense frigidis ꝛ ab his quoꝝ sapore dētes stupēt sicut acria acetosa: aut pontica. Sʒ sint medicine sue exsiccātes abstergētes resoluētes super fluitatē q̃ ē i eis cū moderatiōe ꝛ ipos ɔfortātes cū stipticitate moderata ꝛ ex fris sūt rose sic. galle karabe margarite fruct⁹ tamarisci ꝛ folia ei⁹ cortices arboris mori radix acetose: ʒ calide nā vl' artificio sic sal vstū cinamomū isop⁹ sic. flos sgnāu fruct⁹ capparis ꝛ cortex radicis ei⁹ foliū mastix sādaraca caput leporis vstū xyloaloes musc⁹ capil. ue. folia cypssi folia iunipi ꝛ cortex radicis ei⁹ cornu cerui vstū vl' ñ vstū: mētastrū cortex arboris pini: acetū vō ʒ noceat dētib⁹ sua acetositate ꝛ sua ɓa subtili icisiua tñ ponit freq̄nter i medicis dētiū ifrigidātib⁹: qr iuuat ad infrigidādū ꝛ penetrādū: ʒ nō ita penetret mistū ifrigidātib⁹ coꝝ frigiditate penetratōeʒ phibēte: ꝛ cū calis qr iuuat ad penetrandū ꝛ resoluēdū ɓa sua subtili calida: ꝛ nocumētū suū frāgit cū alɉs medicis ppɉs dētib⁹ secū mistis. Medicine aūt dētales: alie sūt dētifritia alie masticant. alie liniunt. alie sūt sicut pastilli q̄ ponunt. s. dētes aut sup mādibulā ꝛ alie sūt cū qb⁹ fricant. alie sunt cū qbus dens iplef. alie sūt vaporatiōes alie suffumigationes alie caputpurgia alie distillatōes in aurib⁹: alie sūt cūantes mām cū phlomia ꝛ vētosis ex ppinqorib⁹ locis. ꝛ alie sūt eradicantes dētes qbus vtendū ē nūc vna nūc altera ɓʒ qđ tuo pposito ē ɔueniēs ꝛc. De dolore dentium.

Irca rubricā doloꝛ dentiū q̃ztū ad qđ nois ꝛ qđ rei satis manifestus ē. Spēs siue modi ipsi⁹ sūt qr qdā ē itensus: qdā remissus. Et qdā nouus qdā antiqu⁹ ꝛ qdā ɔtinuus qdā iterpolatus. Et qdā pulsatiuus: qdā extensiuus qdā pungitiuus qdā pforatiuus ꝛc. Cā dolorosa quādoqz ē in ɓa dētiū. s. mala complō ca. fri. ꝛ sic. sine mā. Et qñqz est cū mā aut apostemāte dentē aut corrodēte: aut in ipo vermē generāte. Et qñqz cā dolorosa ē in neruo exñte in radice dētis. s. aut mala complō sine sine mā aut cū mā in eo ifusa aut apante. Et solō ɔtinui in eo aut ē a verme pungēte: aut a mā grossa ꝛ multa extēdēte: aut ab acuta subtili in ɓam ei⁹ penetrāte. Et tertia cā dolorosa ē in gingiua. ꝛ hec freq̄ntius accidit ppter mām ad ipam fluentē corrodētē apantem: aut carnē supfluā generātem aut mollificantē: vñ fit prona ad suscipiēdū mās malas: q̄ putrefiūt in ipsa: Et nocēt dētibus putrefaciēdo ꝛ cōmouendo ipos. Siccitas ēt ppter puatiōe nutrimēti qñqz ē cā doloris sicut in senib⁹ ꝛ cōsumptis ex egritudinib⁹ siue sint adhuc egri: siue ɔualescētes. Et doloꝛ pforatiuus aut extēsiuus qñqz ē a ventositate retēta in radice dētiū. Sʒ mēt pncipiū apud. A. aut ē ex stō aut ex capite aut ex vtroqz simul. Et si fuerit totū corpus plenū illa mā tūc cursus māe ex corpe ad dētes erit ex his duabus vɉs. Et mā ab his mēbris aut ab alɉs cōicatur dentibus: aliqñ sub forma vaporis: aliqñ sub forma hūoris. Et qñqz dolēt dētes in febrib⁹ acutis ɓm semutā ɔmūitatis in malicia complonis. Et qñqz accidit sub aliquo dēte corroso doloꝛ pulsatiu⁹ tūc in radice eius ē supfluitas nō matura quare apa illud maturetur: ꝛ doloꝛ iux posse mitiget ꝛ cū cetera nō conferūt eradicet dens. Mā aūt addentes deriuata ɓm plurimū est phlegma ꝛ aliqñ salsum deinde sanguis: rarius cholera rarissime melīa.

Cause aūt pmitiue sunt pcussio casus ꝛ offensio ventus aer

frigidus crapule ⁊ reliquū regimē malū sex rerum nō nālium. et qñq₃ sit difficile pluribꝰ hoībꝰ ꝯsiderātibꝰ suū dolorē discernē ptē dolorosā₃ ⁊ mlto minꝰ cā₃ sui doloris: q₃uis regimē ꝺbeat eē diuersū: imo qñq₃ ñ distinguūt dētē dolorosū a ñ doloroso ⁊c.

Signa primo ꝯsideres an gigiua patiat̄ malā cōplexionē quod ex malo eiꝰ colore potissimū cōprehēdes. ⁊ an sit tumida sanguinolēta apostemosa. aut sit in ea corrosio: aut putrefactio ⁊ sanies exeat ꝯprimēdo: ⁊ tūc indicabis nocumētū eē in gigiua. Si vo nihil tale sit ⁊ cōparādo ipsa₃ gingiuis alijs nō cōprehēdis di₃a₃ tūc cā dolorosa erit in subā dentis vl' in neruo inter que distingues: nā si fuerit in dēte forte dens erit corrosus aut magis tumidus solito. Et forte vermis erit in foramine quod cōprehēdes ex dolore interpolato cū motu vermis. ⁊ qñq₃ nihil tale fuerit saltē dēs totꝰ dolebit ꝫ lōgitudinē suā ⁊ nō ꝫ extēsionē mādibule ⁊c. Quod si nocumētū fuerit in neruo dolor ceteris paribꝰ erit magis acutꝰ q₃ in alijs partibꝰ ⁊ erit in radice dētis ⁊ expādet in carne rubea ⁊ ꝫ extēsionē mandibule. ⁊ forte dēs erit stupidus. ⁊ tu qdē cōprehēdes mala₃ cōplexionē calidā aut frigidā ex relatu egri sentiētis caliditatem aut frigiditatē ⁊ ex colore tēdēte in rubeū vl' citrinū albū ⁊ fuscū: ⁊ ex causis p̄cedēibꝰ ⁊ ꝯcomitātibꝰ: ⁊ q₂ iuuat̄ a cōtrarijs ⁊ nocet̄ a similibꝰ. ⁊ siccitas cognoscit̄ p ꝯtumitionē ⁊ cōmotionē ⁊ p̄cessionē ⁊ cōcomitātiā cārū ericcātiū ⁊ vētositas ⁊ vapor cognoscit̄ ex pmutatione doloris nisi eēt in aliquo loco reclusa: tūc eni faceret dolorē pforatiuū aut extēsiuū. ⁊ hūor grossus cog̃scitur cū ꝯmersiōe ⁊ mora doloris absq₃ caliditate aut frigiditate apparētibꝰ valde. Sed hūor acutꝰ sanguieus ⁊ cholericus cognscit̄ ex velocitate nocumēti cū intēsione ⁊ alteratiōe coloris ad similitudinem humoris ⁊ ex sapore ⁊ caliditate acuta sensata ab egro aut a tāgēte. ⁊ dolor pulsatiuꝰ arguit hūorē calidū ⁊ p̄prie sanguineū aut ap̄a quod maturat̄. ⁊ sciēs q̄ initiū hūoris est ex cerebro aut stō ex repletione ⁊ nocumēto sensato in vno eoru₃ aut in ambobꝰ. Cāe p̄mitiue se ipsas ostēdunt.

Pronostica. Primū cū cā doloris est in gigiua ñ sufficit eradicatio dētis: imo nō ē necessaria. i. vtilis. ⁊ si ē in dēte remouet̄ dolor cū eradicatione. ⁊ si est in neruo qñq₃ remouet̄ dolor cū eradicatione: qñq₃ nō. ⁊ nō remouet̄ nisi q₂ mā inuenit locū amplū in quo expellit̄ cū p̄us esset ꝯfocata retēta cū dēte. Si vo mā sit fixa in neruo nō sic facile remouet̄. Scd̄₃ fortissimꝰ dolorꝰ q̄ p̄uenit ab ap̄ate qd̄ in radice dētis maturat̄. Tertiū ad huiusmodi dolores fortissimos qñq₃ sequit̄ syncopis aut epilepsia nocumēto cordi aut cerebro cōicato. Quartū cū barba tumescit ex directo dētis ꝫ plurimū dolor sedat̄ mā exterius ꝺriuata ⁊c. Almansor.

Si gigiua cū dolore dentiū fuerit sanguinolenta ⁊ apostēosa ⁊ ru. fueritq₃ apostēatio cū pulsatione extrahat̄ sanguis cū vētosis phlebotomia ex cephalica p̄us facta. Deide in ore aliquādiu acetū ⁊ oleū ro. teneat qd̄ postq₃ eiecerit hoc idē iterū fiat. Post hoc oleum ro. i ore teneat. ⁊ si ex hoc nō euaserit fueritq₃ pulsatio vehemēs ⁊ cū inflāmatione cāfora ⁊ piretru terant̄ ⁊ in radicibꝰ dētiū ponant̄: qñq₃ dissoluta fuerit iterū mittant̄. Cottū quoq₃ oleo ro. illinitū supponat̄. Qd̄ si dolor aliqñ augmentet̄: ⁊ vehemētior fiat opij sexta ps. ꝫ. j. in oleo ro. dissoluat̄: ex q̄ cottū illinitū radici dētis dolētis adhibeat̄. Si āt nōdū sedet̄ scalpellet̄ locus ⁊ sanguisuge supponēde sunt. Jo. Ar.

De cura.

Jn hoc quarto tractatu agit de egritudinibꝰ dētiū: ⁊ facit qtuor capl'a: Primū ē de dolore dētis quod capl'₃ trifariā patit̄ Primo ponit curā doloris dētis a cā ca. Scd̄a ibi. Gigiua vo Ponit curā doloris dētis a cā frigida. Tertia ibi. Si vo dens corrosus ⁊c. Ponit curā doloris dētis a corrosione. Pria in duas. Primo ponit signa qñ p̄uenit a cā ca. ⁊ p̄prie sanguinea Jn scd̄a ibi Phlebotomia ex cephalica. Ponit curā. De dnabus p̄mis ptibꝰ dicit. Si gigiua fuerit ru. sanguinolēta tumida: fueritq₃ apostematio illa cū dolore pulsatiuo qui vt superius dictū fuit marie p̄uenit ex apostemate sanguieo fiat p̄mo phlebotomia ex cephalica ⁊ p̄prie ex latere dētis dolētis: ꝺinde fiat vētosatio cū scarificatione in spatulis ad euacuādū ⁊ diuertēdū. Deinde teneat in ore acetū ⁊ oleū ro. quod sit duplū ad acetū ⁊ sint adiuicē bñ ꝯcussa. et cū fuerit aliquādiu i ore retētū abijciatur illud ⁊ nouū sumat̄ in ore: ⁊ sic fiat pluribus vicibus et sint actu frigida ad repcutiendū ⁊ ad alterādū dyscrasiā ca. tam mēbri q₃ humoris. Scd̄o post hoc teneat in ore solū oleu₃ ro. ad mitigādū dolorē: nō. n. ē opus ampliꝰ tāta repcussione. Tertio si ex hoc nō recesserit dolor fueritq₃ pulsatio vehemēs cū inflātione qd̄ p̄uenit ex p̄sentia mãe calide in loco canfora fri. in tertio ⁊ piretrū calidū in tertio vel in fine tertij simul terant̄ ⁊ in radicibꝰ dētiū ponant̄ ⁊ cū dissoluta fuerit iterū ponant̄. Et vt melius adhereant possent pmisceri cū oxymelle simplici ⁊ cū cotto radici dentis apponi. Hec aūt mistio fit vt p canforā fiat caliditatis alteratio. ⁊ p piretrum mā de ꝓfundo dentis educat̄ ⁊ postea cottū in oleo ros. ifusum loco dolēti supponat̄ ad doloris mitigationē. Quarto si dolor nō mitiget̄ imo fiat vehemētior opij sexta pars. ꝫ. j. in. ꝫ. ʒ. olei ro. dissoluat̄ ex quo cottū illinitū denti dolēti apponat̄. Et apud necessitātē replicet̄ cauēdo tñ ne degluttiat̄. Quinto si dolor adhuc nō sedet̄ locus scarificet̄ ⁊ sanguisuga saltē vna supponat̄ taliter vt mām q̄ ē cā doloris exsiccet ⁊ ea remota pmittat̄ sanguis fluē. Ꝺinde cū dicit. Almā.

Gingiua vo si nō sanguinolētia fuerit nec apostemosa nec dolorē cū pulsatione nec i facie fuerit inflātio: aut dolor acciderit post fastidium ex satietate: ⁊ post cenā comederitq₃ ex cibo frigido multotiēs vēter egri soluēdus erit ex pilulis cochijs. Et dolētiū dētiū radices ex hꝰ medicamīe fricande sūt qd̄ sic fit. ℞. piretri sinapis setaragi indi baurach pipis. ʒ₃. ⁊ ex eis puluerizatis dētiū fricent̄ radices. Cottū q̄q₃ eis illinitū sup dētiū radices ponant̄. Postq₃ eger os ex aceto in q̄ piretrū ⁊ mētastrū ⁊ origanū fuerit cocta colluerit. a foris p̄terea paniciū siue miliū i sartagie torrefactū sup maxillā ē ponēdum. aut ex pipis p̄fer milli cōmisto dēs ⁊ eiꝰ radix fricet̄. ⁊ si hec nō suffecerit in dētiū radicibꝰ hec tyriaca ponat̄. Que recipe castorei asse pipis. ʒ₃. storacis opij oiu₃ ptes equales cōficiant̄ cū melle ⁊ admistrent̄. Ergō p̄terea p aliquātū tēporis a cōmestione abstineat maneatq₃ famelicus ⁊ ingrediat̄ balneū ⁊ vtat̄ motu. Si āt nec sic q̄escat ferrū ignitū radici dentis multotiens apponatur aut eradicetur. Jo. ar.

Jn hac scd̄a parte p̄ncipali curat dolorē a cā frigida ⁊ dicit q̄ si nō fuerint signa caliditatis suprascripta: ꝫ potiꝰ signa frigiditatis ⁊ maxime q₂ dolor acciderit post fastidiu₃ ⁊ satietatē nauseatiuā. ⁊ post regimē ⁊ cās ifrigidātes vēter ex pilulis cochijs erit soluēdus ⁊ radices dētiū dolētiū ex ħ medicamīe fricande. ℞. sinapis piretri septaragi idi: q̄ sūt ligna qdā minuta silia garioſil. ca. ⁊ sic. baurach. p quo accipiat̄ sal nitrū pipis. ʒ₃. de his pūt accipi ptes eq̄les vl' de magis ca. s. in q̄rto sicut sinapi: ⁊ piperis minor q̄₃titas accipiat̄. ⁊ elaboret̄ vt radici dentiu₃ aliqd̄ adhereat: postq₃ eger p̄us dētes colluerit ex aceto in q̄ piretru₃ mētastrū ⁊ origanū cocta fuerint. ⁊ de foris paniciū siue miliu₃ torrefactū ⁊ pauco vino ⁊ aceto dū torrefit aspsum: ⁊ in sacculo positū: ⁊ sup loco dolēte appositū. Jtē ex pipe puluerizato ⁊ cu₃ melle misto dens ⁊ eiꝰ radix fricent̄. Et his nō sufficiētibꝰ hec tyriaca in radice dētis ⁊ circa dentē ponat̄ cū stuello cotti in ea ifuso. ℞. castorei asse piretri. ʒ₃. storacis opij oiu₃ ptes eq̄les ꝯficiant̄ cū melle remouēdo cām ac stupefaciendo dolorē mitigat: ⁊ dr̄ tyriaca p silitudinem: q₂ sicut illa iuuat in passionibꝰ cōtra quas inuēta ē sic ista in tollēdo dolorē dētiū. ⁊ eger fameat sitiat exercitet̄ balneū igrediat̄. s. stufā aut balneū aliud calidū ⁊ siccū. ⁊ his non sufficiētibus stilus ferreus ignitus radici dentis apponat̄. Dolorem remouet ⁊ dentem tandem cadere facit

aut eradicetur fm q dicetur in ca. sequenti. Almansor.

Si vo dēs corrosus fuerit repleat ex medicaminibus q noiauim⁹ z q sūt corrosiua aut abstrahat Jo.

Hic curat dolorē dētis a corrosione aut putredine pueniētez iplendo foramē ex medicaminib⁹ ad h pprijs q aliqñ sunt corrosiua z ɔsumētia humiditatē putrētē z corrodētē sbam dentis. Aliqñ solū cōseruatiua cū pprietate sua z ɔueniētia in qlitatib⁹ manifestis pmis z scdis: tū phibēdo ne cib⁹ aut alia res putrēs igrediat sicut ē aurū: aut dens extrahat fz doctrinā seqntis capli zc.

Cura doloris dētis a mala complone sine mā qttuor exigit intētiones. Prima ē remotio cāe faciētis aut cōseruātis ipam. Scda ē alteratio ipsius cū ɔrijs. Tertia ē phibitio humoꝝ a fluxu. Quarta correctio accntium. Si g cāe fuerint pmitiue sicut vētus aer fri. aut ca. z cibi z pot⁹ calefacientes aut ifrigidātes crapule ebrietates z huiusmodi remoueant. z similiter si cāe fuerint itrinsece sicut fe. hidrops retētio eūonuz cōsuetarū iux posse remoueant zc. Scda intētio pficit cū ɔrijs tā ex pte regis medicinalis qz ex pte sex rerū nō nāliū. In dyscrasia g calida teneat in ore aquā frigidā aut ro. aut aliquaz istarū cū tertia pte aceti pmistā aut succū aliquē frigidū sic plantaginis solatri sempuiue z silium: aut aliquā decoctionē sicut est decoctio facta ex rosis myrto z folijs salicis z silibus. z ex oleis ē oleū imaturū oleū ro. salycinū myrtinuz nenufarinū. z apud maiorē necessitatē ifrigidationis possum⁹ addere p qualibet. ℥. succi aq aut olei. ʃ. ℈. canfore. z apud maiorē necessitatē pfundationis aut repcussionis acetūqd sit subtriplum aut subquadruplum ad illud cui admisceat. Sz in dyscrasia frigida ɔfert vinum calidū retētū i ore z dcoctiōis ex reb⁹ calis sicut ex sandaracha mastice saluia isopo. ʒʒ. pipe piretro z silib⁹ ex gb⁹ vnū aut plura cū vino dcoquant. z his pōt addi acetū p octaua pte aut dcima Et tyriaca mythridatū sup dētib⁹ illinita ɔueniūt. z aq ardēs est vltima. Si vo cā doloris fuerit siccitas pura cōfert vt fricetur dens cū eis q sunt sicut butyrū z adeps anatis. Et regimen sex rerū silr ordinet in ɔrium dyscrasie zc. Prohibent aūt humores a fluxu si suprascripta aliqua stipticitate participēt aut secuz admisceat acetū. Et si oportuerit fiāt eūones z diuersiones d qbus. j. Et corrigant accntia fm q opz z marie vigilie fz q dcm ē supius z marie cū narcoticis de gbus. j: Et phibēt mām declinare addētes. Si vo dolor fuerit a mala complone cū mā et pprie apāte exigit duplex regimē. Primū trib⁹ cōplet itētionib⁹ s. eūone diuersione z fluxus phibitiōe. Prima intētō pficit cū phlebotomia ex cephalica: si mā a capite reumatizet. Sz si a mēbris iferiorib⁹ cū phlomia basilice aut saphenaꝝ. z h si mā ē sanguis aut mista cū sā. z ppe apostemās z reliq hūores cū pprijs educant de gbus sepe dcm ē. Sz mā calida apante poti⁹ ɔueniūt medicine lenitiue. s. aq fructuū q cū māna aut casia pmisceatur. Scdm rē cōplēt vētosatōes facte in spatulis fricatōes extremitatū lotiōes cruriū ligature dolorose. z ex diuertētib⁹ z silr eradicantib⁹ mām sūt icisio venarū q sūt sb lingua z in labijs. z vētosatiōes sub mēto cū icisione z scarificatiōe gingiuarū appositio sanguisugarū in radicib⁹ dētiū. Et dixit. G. q si terat alleū z ponat in palma man⁹ in pte domestica p noctē: z ppe in manu q sequit dolorē dentis tollit: z ē exptum. Tertiā rē cōplent administratiōes phibētiū fluxū materierū sicut pilule opiate alkaiber: qs fecit Alexā. z posite sūt in ca. d catarro. Regimē āt pticulare diuidit in curā verā z curā mēdosam vt ē apud Mesue.

Cura aūt mēdosa diuidit qr auferēdo sensum sedat dolorē: sz nō remouēdo cāz sicut ē suffumigatio facta cū iusqamo z ppe cū canula veniēte a dentes posita sup emboto: z exptū ē oleū ro. ℥. ʃ. cū. ℈. ʃ. opij. s. linituz sup dentes: z loco olei pōt accipi sirup⁹ aceto sus: silr piretrū z canfora eqlib⁹ portionibus. z colutio facta ex aceto dcoctiōis iusqami aut ex radice ei⁹ cū aceto z oleo ro. z solatrū cū aceto ē medicamē exptū. z h i cā ca. sz in fri. ē h medicamen. ℞. iusqami al. opij storacis galbani ana. ʒ. j. pipis asse fetide ana. ʒ. ʃ. misce cū rob z liniat sup dentē dolorosū. Castoreū quoqz z opiuz ana mista cū oleo ro. z distillata in aurē seqntē dolorē optime ɔfert z sufficiūt de ambobus duo. g. simul. Itē sagenea trocisci stelle z philoniū z pprie si fuerit mistū cū eis aliqztulū opij. Ex sedātib⁹ dolorē illud q cōiter vtor ē oxymel sqlliticū cū opio vt puta. ij. ʒ. ei⁹ cū. v. g. opij: z cuz cotto in h iuoluto dens z radix ei⁹ iuoluat: z hec sufficiāt p cura mēdosa zc. Vera aūt cura trib⁹ cōplet itentionib⁹. Pria ē repcussio ɔueniēs in pncipio. Scda repcussio cū resolone mista: aut maturatiōe ɔueniēs vsqz ad mediū stat⁹. Tertia ē resolo aut maturatio dinceps ɔueniēs. Pria cōplet cū his q repellūt māz z ɔfortāt sua stipticitate d qb⁹. s. dcm ē saltē in cā calida qztū est oportunū. Sz in cā frigida in pncipio fiat repcussio cū oleo ro. misto cū mastice: aut sandaracha aut cū ramich. i. cū mistura facta cū passulis z gallis ex q fit galia muschata. z apd. A. ex reb⁹ fortib⁹ ad repcutiēdū z ppe in mā fri. z alumē adustū z extinctū cū aceto cū eqli qztitate de sale z admistret: postea colluat os cū vino: z dcoctio gallaꝝ in vino z aceto ɔuenit. z cū vētū ē ad augmētū admistrādū ē oleū ro. cū vino dcoctiōis masticis aut cuz vino dcoctiōis passulaꝝ aut fenugreci. Et sandaracha cū aceto ē sblimis iuuamēti: phibet. n. reumatizationē stringit gingiuas z sedat dolorē. z vltio pueniēdū ē ad resoluētia vl maturātia sic vinū dcoctiōis passulaꝝ ficuū z fenugreci. imo ficus masticate z in ore retēte sup dente doloroso maturāt z sedāt dolorē. Et ex maturātib⁹ sedātib⁹ dolorē ē oleū dcoctionis radicis altee fenugreci camemille meliloti singularit aut ɔiūctim. z h in cā ca. sz in fri. ɔuenit vinū dcoctiōis isopi alasce. i. timi: z succus porri cum cotto loco dolēti applicit⁹. Expta hñtia singularē pprietatē in sedādo dolorē sūt mltiplicia. s. collutiōes oris apposita circa dētes: suffumigata. exteri⁹ apposita in aurē istillata. Cauterizatōes dentis z fricatiōes. Ex dcoctionib⁹ iuuātib⁹ ē acetū dcoctionis spolij serpētis cū ppetate sua. z silr dcoctiōis radicuz capparis in ore retētū vl sup dente dolēte appositū. Itē cortex z lignū pini bullitū cū aceto. z radix collogntide z pulpa ei⁹ silr bullita. et acetū bullitū in testa collogntide. Huiusmōi āt q fiunt cū collogntida: qñqz abhorrent pp amaritudinē z helleborus bullitus cū vino ē vltimū. Itē radix ēt raphani folia almezereō piretruz ʒʒ. cucumer asi. harmel. i. ruta acrestis piretrū aristol. ro. Hec oīa singulr aut ɔiunctim bullita cū aceto ɔferūt: z ppe in cā fri.

Sed ex proprijs applicitis super dentes dolorem sedantibus est piper z pix simul mista: similiter piper z assa aut sinapis z assa aut serapinum: resoluit enim dolorem congelatum. Item opoponacum cū piretro spoliū serpētis cōbustū z mistum cum oleo ad silitudinē vnguēti z posituz sup dētes ē mirabile i sedatione doloris. z puluis fact⁹ ex origano z nitro sup dētes z gingiuas aspsus mox tollit dolorē. Itē. ℞. piretri staphisagrie ana. ʒ. j. z fiat puluis subtilis z cū cera icorporet ex q cera dens iuoluatur. Et ex ɔueniētib⁹ leuib⁹ multum iuuātib⁹ ē vt medulla panis recētis calidi dentib⁹ cōprimatur. Ex suffumigatis ē semē porri cū pice suffumigatum cum traiectorio ad radicē dētiuz tollit dolorē z vermē occidit. Res āt gbus fit euaporatio exteri⁹ ad dolorē dētiuz sunt sic malua anetū altea paritaria camemilla z melilotum fenugrecuz semē lini semē cauliuz semē porri zc. Ex his pōt fieri emplastrū z silr ex cepe asso cū oleo camemillino z anetino aut oleo lilioꝝ. Et qñqz fiāt euaporatiōes ex reb⁹ siccis sic ex milio panico aut sale. Res āt q inijciunt in aures z sedāt dolorē st sic oleū d amigdalis dulcib⁹ z amaris z sambacinū quodcunqz hoꝝ coctuz fuerit i cepe ɔcauo postqz secū pmiscet aliqd castorei aut euforbij z qñqz aliqd opij apud vehemētiā doloris. A. ɔfectio expta ad dolorē dentiū difficilē z ad corrosiones. ℞. castorei myrrhe opij pipis galbani ana ɔfice cū rob z fac ex eis trociscos z linianx dētes. Et apud. A. si cā doloris ē vētositas: resoluat cū serapino galbano z granis alharmel. i. rute acrestis z cornua cerui cōbusta dcocta in aceto sqllitico deinde trita z cōfecta in oxymelle dēti applicita sedāt dolorē z ppe ex corrosione. ēt epar stellionis positū sup dētē corrosū sedat dolorē. Et qñqz vaporat barba freqnter z emplastrat vt ad ipm trahat mā: cum n. emplastrat barba. i. locus exterior ex directo dētis dolentis sedat dolor: z pprie cū coqtur dens cū oleo feruēte illa hora. Cauterizat aūt dens aut cū oleo feruēte applicito cū extremitate stilli cotto iuoluta: aut oleū feruēs cū embuba istillet in foramie dētis: Sz pmus modus ē melior: z qñqz cauterizat cū extremitate stilli igniti z pprie pueniente ad radicē dentis aut ad partē putri

dam aut corrosam. Et bonū est vt gingiua ⁊ dentes sani defendātur cū pecia in aqua ro. aut aliquo frigido infusa parti defendende applicita aut cum pasta aut simili re viscosa. Et quādoqꝫ necessarium est vt pforetur dens pforatorio minuto vt virt⁹ penetret cauterizatiua ad locum egrū. Et fricant aliquādo dentes ad excussionem materie in ipo existentis. Ex ꝯuenientibus ad fricandum est .33. ⁊ piretrum in oxymelle īfusū. ⁊ silr̄ acetum cū sale. Et suffumigationes ⁊ ꝓprie cum traiectorio cōueniūt ⁊ maxime si vermis adsit: sicut si fiāt ex colloquintida aut granis ei⁹ aut semen sinapis aut cepe. Tertium vo regimen curat accidentia sicut vigilias cum his que dicta sunt in capitulo ꝓprio. Regimen vite declinet in ꝯtrarium dyscrasie. ⁊ cū fiūt huiusmōi cauterizationes declinet ad frigidum ⁊ humidū ⁊ sit tenuis.

Cura corrosionis dentium tribus complet intentionib⁹. Prima est euacuatio humiditatū putridarū cum eis que sunt dicta. Secūda est resolutio ipārum ex ipsis dentibus: ad quod valet acetum decoctionis nigelle cū cotto applicitum aut nigella trita cū alkitran ⁊ super dente linita. Et silr̄ acetum decoctionis capparis aut .33. aut acetum solū ⁊ oxymel sqlliticum ⁊ est ꝓprium. ⁊ epati lacerte inest proprietas in ꝓhibēdo corrosionem si eo fricetur dens corrosus. Tertia intentio est cōfortatio dentis ⁊ ꝓhibitio corrosionis cum ex eis linitur aut impletur dens corrosus. Et gallia sola ꝓhibet putrefactionē. ⁊ canfora sola in causa ca. est vltima. ⁊ iusquiamo cum storace misto inest operatio mirabilis cum per traiectorium dens corrosus suffumigatur.

Regimen aūt implendo dentem corrosum est vt impleatur in causa calida cū frigidis: ⁊ in frigida cum calidis. Secundo vt non impleatur cum labore ⁊ vehementia addente in dolore ⁊ ex proprijs est gallia cum ciperis aut cum mastice. ⁊ eligant ex suprascriptis calida aut frigida ƀ; oportunitatē in ꝯtrarium dyscrasie dentis: ſ; vbi nō fuerit multus recessus a mediocritate impleat cum folijs auri ⁊c.

De extrahendis dentibus.

Almansor.

Medicamē qđ cū in dēte corroso pōit ipsi⁹ sedat dolorē: aut ipsū ꝯstrigit sūat kebikegi ⁊ pip ⁊ trita cū alkitrā ꝯspgant ⁊ impleant ex eo. Medicamē qđ dētes dbiles ⁊ q̄ sūt exbedi ac dolētes eradicat. Cortices radicū mori ⁊ cappari ⁊ piretrū ⁊ lac titimalli atqꝫ lac anabule ⁊ arsenicū ru. ⁊ radix colloqntide sumant ⁊ trita ex tāto aceto qđ eis sufficiat ꝯspgant. acetū quoqꝫ p hebdomodā vnā semel in die vt ꝓus addat. post hoc dentes in circuitu scalpellent: ⁊ ex pdictis decies in die epithiment donec ad mouedū sint faciles: ⁊ sic extrahant. aut epitima fiat ex fece aceti acutissimi p mltos dies ⁊ postea extrahant. aut rane fluuiales in oleo coquant donec dissoluant. Qñqꝫ necesse fuerit dētiū radices scalpellent: ⁊ ex oleo isto multotiēs inūgant dōec facile moueri possint: postea cū instrumento euellendi dentes euellantur. Jo. ar.

Cause eradicationis dētiū sūt tres. Prima qꝛ sanitas nocumēti ei⁹ ⁊ ꝓprie doloris nō sperat cui⁹ signū potissimū est qꝛ ꝗuis aliqñ medicali auxilio sedet tñ pax post reddit. Scđa qꝛ timet nocumētū corrosionis aut putrefactōnis: aut aliud cōicari dētib⁹ vicinis aut mādibule. Tertio qꝛ forte impedit opationes in quas ordinat. s. locutionē aut masticationē quare cōsiliū est pcedere ad ipsius eradicationē ⁊ ꝓprie si cā ⁊ nocumētū sit in subā dētis. Si āt dēs sit san⁹ ⁊ nocumētū sit i gigiua verisimili ē ei⁹ eradicationē magis obesse qꝫ pdesse. Si vo cā nocumēti sit in neruo ē indifferēs ei⁹ eradicatio ad nocēdū ⁊ iuuādū: iuuabit eni qꝛ de mā p eradicationē resoluet. Scđo qꝛ ꝯuenīēti est medicias ptī lese. s. neruo applicare: ſ; nocebit qꝛ p dolorē extionis materie ad locū dolorosū attrahent que erūt cā augmēti doloris ⁊ qꝫ cōicet oc'o ⁊ cerebro ⁊ fortasse febriū syncopis ⁊ epilepsie ⁊ ꝓprie si ante extionē aderit magn⁹ dolor ⁊ cū ƀ si magnus supueniet cā extionis: qꝛ forte dēs ē valde firm⁹ ⁊ plurib⁹ radicib⁹ effixus mādibule: et si dēs ipe fuerit aposus aut corrosus. Quare diligēter ꝯsidera anteqꝫ ad ipsius extionē pcedas ⁊ alia medicaia ꝓus expire. Quod si cōsiliū tuum oīb⁹ eqlibratis fuerit in ipsius extione: hoc facito qbusdā canonib⁹ obseruatis. Prim⁹ vt pcedat euo cū ꝓhlomia pharmatia aut vtraqꝫ ƀ; exigētiā plectorice aut cachochimie. Scđs est vt dolor si fuerit fortis ꝓus sedet ⁊ si nō cū alio salte cū stupefacietib⁹. Modi āt in extione dētiū sūt tres. Prim⁹ cū ferro: ſ; ꝓus dꝫ fieri scarificatio gigiuarū ⁊ ligamētoꝝ circa radicem dētis ligātiū dētē cū mādibula: dinde cū instrumētis ad ƀ ꝓprijs exhat quoꝝ figuras vides in margine. Scđs mod⁹ est cū cauterio actuali vt cū stillo ignito multotiēs applicito i foramine dētis si quod ē: aut si nō ē circa radicē dētis: nā p ƀ forte sedabit dolor ⁊ cadet dēs in pcessu tēporis. ⁊ vicem hui⁹ supplet oleū feruēs cū cotto in extremitate stilli inuolutō multotiēs applicitū dēti dolēti aut cū moieta multotiēs applicet granū olibani feruēs figuratū ƀ; exigētiā ptis cauterizāde. ⁊ hec cū hoc qꝫ faciūt dētē in pcessu dieꝝ cadere dolorē sedāt. Terti⁹ modus est cū medicinis ad ƀ ꝓprijs quarū quattuor dscribit Ras in psenti capto. Prima sumat kebilzegi. i. apiū ⁊ proprie siluestre ⁊ marie radix que ē calida vsqꝫ ad tertiū gradū: ⁊ sicca i secūdo corrosiua frāgēs dētes ⁊ pip calidū in quarto faciēs cadere dētē ꝯsumēdo hūiditatē sbstātificā ipsius ⁊ ligamētoꝝ et trita in corporent cū allzitran. i. pice liquida ca. ⁊ sic. circa scđm gradū posita vt medicias faciat dēti adherere. Impleat dens corrosus: ex ƀ aut circūuoluat. Dicit et ꝺ apio qꝫ appēsū collo tollit dolorē ei⁹. Scđa q̄ eradicat dbiles dētes aut dolētes q̄ sūt exhedi. R. corticū radicū mori fri. ⁊ hu. cui⁹ tñ fruct⁹ ē calidus ⁊ hu. si dulcis sit: si vero acerb⁹ fri. ⁊ hu. radicū capparis ꝺ gb⁹. s. piretri lactis titimalli lactis anabule arsenici rubei ca. ⁊ sic. in tertio radicis collogntide ana ⁊ trita cū tāto aceto qđ sufficiat ad incorporādū oia in modū vnguēti misceant ⁊ dētib⁹ applicet. Titimallus āt hꝫ. vij. spēs quarū vna ē anabula: lac autē cuiuscūqꝫ speciei ipsius titimalli ē ca. ⁊ sic. in tertio corrosiuū ⁊ faciēs cadere dētes cōsumēdo hūiditatē sbstātificā eoꝝ ⁊ suoꝝ ligamētoꝝ: acetū āt qđ singulo die p hebdomodā addi ꝺbet iuuat ad faciēdū virtutes aliarū medicinaꝝ penetrare: ⁊ qꝫ hoc hūidū sbstātificū exiccat. ⁊ hoc vnguētū marie impmit dētib⁹ in circuitu scarificatis ⁊ multotiēs applicet ƀ vnguētū cū cotto in eo infuso dētē circūdante donec facile moueat ⁊ sic exhatur. Tertia medicina ē vt fiat epithyma ex fece aceti acutissimi p mltos dies ⁊ ꝓprie scarificatis dētib⁹ vt ꝓus. Quarta medicina ē vt rane fluuiales in oleo coquant donec dissoluant ⁊ scarificatis dētib⁹ ex oleo isto multotiēs inūgat dōec facile moueri pōt: ⁊ postea cū instrumēto facile exhat imo cū digitis aut solū fili suspēsione aliqlr cū impetu in rectitudine ipsu trahēdo. Melior tñ ē adeps rane viridis habitātis in arborib⁹ ⁊ ꝓprie si misceat cū lacte titimali: cū āt he opationes fiūt dētes alij tueant ne nocumēta eoꝝ q̄ applicant eis cōicet. Et dentib⁹ euulsis cum ferro teneat in ore acetum infrigidatum decoctionis gallarum aut balaustiarum ſ; pauce acuitatis aut cum aqua ro. mistum. Et si dolor adsit oleum ros. solum aut decoctionis masticis quomodocunqꝫ extracti sint aut lac in ore teneatur ⁊c.

Almansor.

De congelatione ⁊ stupore dentium.

Portulaca ⁊ amigdale amare masticent aut his similia. aut fiat fricatio cum sale ⁊ masticetur cera. Jo. ar.

Congelatio dētiū siue stupor est diminutio sensus tactus accidēs dētib⁹. Cā ei⁹ ē mala cōplexio ƀ; plurimum frigida cum asperitate quadam in superficie dētis que fit aut a causis extrinsecis sicut rebus acetosis acribus ponticis ⁊ stipticis masticatis aut in ore retentis. Quandoqꝫ vero ab humoribus venientibus ad dentes sub forma vaporis aut humoꝝ a stomacho vel a capite q̄ acetositate vel acredine: ponticitate participāt. qñqꝫ vo ab imaginatiōe sicut cū videmus coram nobis aliquos masticantes res acres huiusmodi

imaginatio facit dētes stupere siue hoc imediate faciat siue me
diate similē humorē. s. acetosum acrem ⁊c. ad dētes attrahēdo.
Et qñqȝ fit pp nerui oppilationē aut aliā malā dispōnez siue
ꝓpter alias cās. ⁊ si qratur qre aqua frigida aut aer frigidus nō
facit huiusmodi stuporē postqȝ sequit̄ malā compl'onez frigidā.
Rñdetur ꝙ huiusmodi acetosa ⁊ pōtica cū hoc ꝙ iducant ma
lam compl'onem ēt exasperāt dētes ⁊ gingiue sup̄ficies ⁊c. Et
forte bene ꝯsiderāti apparebit stuporē dētis eē duplicē. qdā dic̄
purā diminutionē sensus tact⁹: sicut q ꝓuenit ex oppilatione ner
ui: quidā cū diminutione quādā tristē sensationē q̄ est actio cor
rupta sensus tact⁹ ipsius dentis: ⁊ p̄ma posset ꝯtingere ex aq̄ fri.
diu applicita: scđa exigit p̄ter diminutionē sensus cās iducētes
huiusmodi tristē sensationē in sup̄ficie dentis ⁊ gingiue.

Signa ꝙ stupor sit ex nocumēto dētis cognoscit̄ ex ipsi
us diuturnitate ⁊ p̄cesserunt nocumēta dentis.
Sȝ ꝙ sit p cōitatem a stō aut a capite declarāt nocumenta prece
dentia stomachi aut capitis. Sed quod sit a causis primitiuis
ipe semet ipsas declarant ⁊c.

Pronosticum ꝓm plurimum curat̄ satis faciliter
nisi sequat̄ malā nerui dispōnem
⁊ p̄cipue ei⁹ oppilationē ⁊ solutā ꝯtinuitatē cui⁹ cura sit difficilis
⁊c. Cura masticatio portulace eā remouet sua viscositate at
trahēdo qđ in dēte imp̄ssum ē: Et. A. scđo canone ⁊ Serapio di
cunt ꝙ hoc facit sua sb̄a viscosa remouēdo asperitatē ab huius
modi acrib⁹ ⁊ ponticis derelictā. Et sil'r h̄ facit masticatio ce
re casei ⁊ sil'ium viscosoꝝ. Amigdale aūt amare masticate h̄ faci
unt partim sua caliditate partim sua adherentia ⁊ viscositate.
Sal aūt fricatū sua caliditate ⁊ siccitate alterādo malā compl'o
nem frigidā resoluēdo qđ ex humiditate subtili stupefaciente in
dentib⁹ ē ip̄ressum aut in sup̄ficie inuiscatū. Et panis calidus h̄
idē facit sua caliditate actuali ⁊ adherētia. Et in sūma oīa calida
⁊ sicca curāt calefaciēdo ⁊ resoluēdo humiditatē dētibus imp̄s
sam ⁊ remouēdo malā compl'onem frigidā. Et oīa viscosa sua
adherētia ext̄hendo qđ dētibus ē affixū: ⁊ quecūqȝ nerui oppi
lationē remouēt sūt in h̄ ꝓficua si ab ei⁹ oppilatōe ꝯsurgat. De
stupore tm̄ supius est actū sufficiēter in ꝓprio ca. Almansor.

Oleum calefactū in pāno desup̄ ē ponēduȝ: aut vi
tellus oui assatus calidus multotiēs masticet̄: aut cali
dum panem multotiens mordeat: aut fiat fricatio ex
balsamo aut oleo de lilio siluestri. Jo. ar.

Hec dispositio ab. A. noīatur ebet dentiū ⁊ ē vt dētes non to
lerēt calidū neqȝ frigidū neqȝ durū. Huius. n. cā imediata est
debilitas dētis quare faciliter patit̄ a qbusdā occurrētib⁹. Cā
aūt debilitatis ē triplex. s. frigiditas ⁊ ē ꝓm plurimuȝ ꝓpter com
plexionē dentiū sua simboleitate facile labentē ad frigidū. ⁊ ali
quādo sȝ raro ē caliditas. Et tertio sȝ rarissime ē nimia dentis
sensibilitas cū raritate texture ipsi⁹. vñ a qbuscūqȝ notabilis im
pressionis facile patit̄. Et frigiditas cognoscit̄ ex colore gingiue
albo vel fusco sicut caliditas cognoscit̄ ex colore rubeo vel citri
no. Scđo cognoscit̄ vtraqȝ ex sensatione caliditatis aut frigi
ditatis. Tertio ex causis p̄cedētib⁹. Quarto: qr iuuatur a
ꝯrījs ⁊ nocet̄ a sil'ibus. Sȝ raritas texture cognoscit̄ ex diuturni
tate hui⁹ passionis: aut forte qr ꝯtracta ē a p̄ncipio gnātiōis cui
parū remedia ꝓficiūt. Pronosticū hec passio cū ē a raritate
texture difficile curat̄. Sȝ si pēdeat ab alījs causis satis faciliter
Scđm hec dispositio frequenter nūciat ⁊ p̄cedit dolorem ⁊c.

Cura si sit a caliditate vel frigiditate cū mā est vt post euo
nem ⁊ diuersionē factā ꝓm exigētiā humoris peccā
tis: q̄libet istarū cū suis ꝯrījs remoueat̄: frigiditas qdem cū pā
no vel cotto in oleo ifuso ⁊ dētib⁹ applicito. Et ē p̄mū remediuȝ
Rasis ⁊c. Scđm ē vt vitellus oui assatus donec induret̄ exñs
multū calidus masticet̄. Tertiū ē vt panē calidū multotiēs mor
deat. Quartū ē vt fiat fricatio ex balsamo calido i tertio: aut ex
oleo đ lilio p̄silio siluestri calido in scđo q̄ tm̄ actu calida applicē
tur. Et p huiusmodi itelligere potestis multa alia calida ⁊ ꝓprie
viscositate quādā participātia q̄ ēt ꝓprietatē habeāt in sedatiōe
doloris sicut sūt oleagina: remouēt. n. frigiditateȝ ⁊ mām si q̄ sit
resoluūt ⁊ dētē ꝯfortāt. Si vo sit caliditas cōfert oleū rosa. cū
canfora vel sandalis. Itē portulaca masticata ⁊ semē ei⁹ ⁊ ē ꝓꝓa
⁊ his sil'ia: si vo sit a nimia sensibilitate cū raritate texture ꝯfortet̄
dens cū moderate stipticis ⁊ viscosis ⁊ sensus obtūdant̄ etiaȝ si
oportuerit cū leniter stupefaciētib⁹. De anathomia oris.

Uxta morē cōsuetum nobis p̄mittenda ē anathomia
oris ⁊ reliquoꝝ mēbroꝝ q̄ in ore cōtinent̄ p̄terqȝ den
tiū qr de ipsoꝝ anathomia actū ē. Os. n. descriptiue
ē vas vl'e membroꝝ locutionis in hoīe ⁊ vociferationis in reli
quis aīalibus vociferātib⁹ ex sufflatione ad retinēdū cibum do
nec masticet̄ ⁊ deglutiat̄ ⁊ retinendū aerē p euētatione cerebri ⁊
membroꝝ sp̄ūalium ⁊ ad expulsionē sup̄fluitatuȝ q̄ p meri can
nam pulmonis ⁊ colatoriū ad ip̄m deferunt̄ finaliter ordinatū.
Labia vo q̄ sunt anterior pars ipsi⁹ sunt cōposita ex cute carne
neruis ⁊ pāniculo iterius tegēte q ē cōtinuus cū palato pānicu
lo lingue ⁊ meri ad os stōi ⁊ ꝓpterea ante vomitū ꝓpter hāc cō
tinuationē tremit labitū iferius ⁊ ē de signis vomitus prime fu
turi: he aūt partes labia cōponētes sunt adinuicē mirabiliter cō
texte ita vt nō possint separari. Hoc aūt factum fuit qr labia de
buerunt moueri ad oēm dr̄iam positionis ꝓm exigētiā locutōis
Si ḡ in ipsis fuissent musculi p his motib⁹ necessarȳ nimis
labia fuissent grossa qđ valde fuisset indecoꝝ ⁊ propterea nerui
fuerūt cū his p̄tibus ad minima diuisi vt cum subtilitate labioꝝ
seruaret̄ mot⁹ voluntarius. Ex quo pȝ ꝙ labia sunt calida ⁊ hu
mida ꝓpter carnis dñium. Et in ipsis sunt quattuor vene dicte
alieneri due in labio sup̄iori ab vtroqȝ latere sup̄iori vna ⁊ due i
inferiori sil'r partite quarū phlebotomia multū valet in egritudi
nibus oris ⁊ partiū ei⁹ ⁊c. De egritudinibus lingue.

Ingua vo est mēbrum instr̄ale in ore constitutū figu
re oblonge ex carne pāniculo venis ⁊ arterȳs ⁊ nouē
musculis cōpositum ossi laude in p̄te posteriori alliga
tum. Ad gustū locutionē cibūqȝ voluēdum p masticatione fina
liter ordinatuȝ. Fuerunt aūt tot musculi in lingua qr debuit ad
oēs dr̄ias positionis moueri ꝓm locutionis exigētiā. Et habuit
plures venas arterias ⁊ neruos q̄ȝ aliquod aliud mēbrum re
spectu sue mollis. Est aūt organum gustus p neruos veniētes
a tertio pari neruoꝝ cerebri ⁊ hȝ motū voluntariū p neruos ve
niētes a septimo pari neruoꝝ cerebri. Circa radicem eius ab
vtraqȝ p̄te sunt carnes glādose ad h̄ ordinate vt humiditatē sa
liualē generarēt p humectatione lingue ne tot motib⁹ exsiccetur
gnātur aūt in eis saliua ex vaporib⁹ vndecūqȝ ad illas p̄tes ele
uatis: ⁊ ex reumatismis a capite descēdentib⁹. Et in illis carnib⁹
glandosis sunt duo foramina q̄ posset ingredi stillus p q̄ humi
ditas salíualis ad linguā distillat. ⁊ cutis lingue ē diuisa in duo
media corā cōmissura coronali: Et iter illa duo ē cōitas in liga
mētis ⁊ ꝯtinuatione. Sub lingua vo sunt due vene virides ma
gne ex qbus ꝓcedunt vene plures ⁊ vocant̄ ramine. Et melior
linguarū ꝓm potentiā bñ loq̄ndi ē cōmensurata. i. mediocris in
lōgitudine ⁊ latitudie sua ⁊ subtilis ad extremitatē suā exteriorē
Illa. n. q̄ magna ē ⁊ lata valde ⁊ grossa aut parua sicut spasma
ta nō ē couenięs ad locutionē. Et ex his pȝ linguā eē calidā ⁊
humidā in compl'one. ⁊ pōt pati oē genus egritudis ⁊c. ⁊ pȝ ei⁹
colligātiā cū cerebro epate corde p neruos venas ⁊ arterias. et
cum stō mediāte meri. ⁊ cum pulmone ⁊ mēbris sp̄ūalibus per
cannā pulmonis. Et ꝓpterea signa sumpta a lingua sunt fere in
quacūqȝ egritudine efficacissima ⁊c. Postea sunt dētes quoꝝ
anathomia p̄cessit. ⁊ postea ē palatum habēs cōcauitatē in ca
cumine sup̄iori vt fiat vocis itonatio ⁊ reuolutio agilis cibi qñ
dentibus conterit̄ ⁊ in fine palati est vuea pēdens in modū gra
ni vue iō vocata ē vuea existens rara in sb̄a ⁊ spongiosa qr p̄n
cipaliter facta ē vt sup̄fluitatē descendētē a capite hora reumatis
mi recipiat ne ad mēbra iferiora descēdat. ⁊ ꝓpterea frequenter
ap̄atur. ⁊ ēt formata vt vocē modulet refrāgēdo aerē q est ma
teria vocis. Tertium iuuamētum ē vt aerē q ad pulmonē va
dit ⁊ attrahit̄ p nares ⁊ os repcutiēdo aliquādiu in ore retineat
ne frigidus sȝ alterat⁹ ad pulmonē ꝯueniat. ⁊ ꝓpterea ꝯtingit ꝙ
hñtes absciſſam vuulā multum sunt catarrosi: ⁊ iō ꝓhibet̄ ab au
ctorib⁹ ne icidatur. Sȝ si sit putrida vel ap̄ata dȝ aduri semper
dimittēdo tm̄ de ea vt possit ad sup̄scripta iuuamēta ꝯseruire qđ
posset fieri cū cauterio actuali: ⁊ canula enea lutata luto sapiētie

Et cum potẽtiali vt puta cotto in extremitate stilli imposito ⁊ in aqua forti intincto ⁊ pluries applicito ſ3 exigẽtiã siue cũ canula. siue sine canula. ⁊ cũ isto ẽt põt abscidi si nimis elõgat̃ ⁊ pẽdeat posita sb ipa aliq̃ lamina ferrea sup q̃ adereat: ⁊ nõ dz scidi propter multitudinẽ sanguinis egrediẽtis difficulter cõstrigibilis. ⁊ qꝛ difficulter cõsolidat̃ pp sitũ suũ ⁊ modũ sbstãtie vnde ppetuo sanies emanat ⁊ sequit̃ fetoꝛ oris ppetuꝰ. Post vuulã sũt fauces dicte farigés: ⁊ sũt loca ampla glãdosa ex vtraq3 pte colli apta suscipere supfluitates cerebri: imo sunt emũctoria cerebri iõ frequẽter apostemant̃ ⁊ apa earũ l3 nõ emineat ex̃ eminet tñ intꝰ. ⁊ iõ si os aperiat̃ ⁊ in pfũdo aspiciat̃: Appet tumoꝛ ⁊ fit ibi vna species squinãtie q̃ in vulgari nr̃o dr̃ gaiõ. ⁊ in fine istarũ existit pricipiũ cãne ⁊ meri de quoꝝ anatomia infra dicetur.

De pustula lingue.

Pustula lingue q̃si pruz apa ⁊ bothoꝛ lingue sunt termini synonymi significantes hanc dispositionẽ q̃ diffinitiue ẽ pustule multiplicate in ptibꝰ oris. Bothoꝛ enim arabice idẽ significat ꝙ pustula latine. Species harũ sũt ſ3 diuersitatẽ humoꝝ. s. san. cholerice phlegmatice ⁊ melãcholice. Itẽ quedã maligne herpetice q̃daz pauce malignitatis. Cause q̃dã sũt extrĩsece sicut cõstitutio pluuialis ca. ⁊ hu. dispositionẽs ad humoꝝ putredinẽ. Similiter cibi in stõ corrupti ⁊ pprie ad putridũ ⁊ fumosuz. l3 ẽt corruptio ipoꝝ ad acetosũ aliqñ posset eẽ in cã ⁊ pprie corruptio lactis in stõis pueroꝝ lactãtiũ siue pp lactis dispositionẽ siue suoꝝ stomacoꝝ dysrasias. aliqñ cause sũt corporee duplices existẽtes p cõitatẽ aut a toto sicut in febribꝰ acutis ⁊ pprie pestiferis: Et sicut in speciebꝰ hidropisis. aut a parte marie a stõ ⁊ capite pp vapores eleuatos ab humiditatibꝰ putrẽtibꝰ in ipsis ⁊ cõicatis ptibꝰ oris: Et aliqñ pp hũores a capite reumatizãtes. Similiter põt fieri cõicatio a ceteris mẽbris. Hi ãt vapores ad os puenientes faciũt pustulas altero duoꝝ modoꝝ aut qꝛ fixi in ptibus cutis oris que sbtilis ẽ ⁊ tenera: postea ingrossati reducunt̃ siue cõdẽsant̃ in hũorẽ a quo eleuati sũt: aut qꝛ inficiũt partes oris quas attigũt taliter vt illarũ ptiũ hũores male dispositi faciant has pustulas. Aliqñ ṽo cause sũt p essentiã in ore. s. mala dispositio hũoꝝ in venis oris contentoꝝ talis vt nã̃ moueat̃ ad ipos expellẽdũ ⁊ sic expulsi faciãt has pustulas nulla alia causa corporea precedente.

Signa harũ pustularuz habent̃ ex relatu egri ⁊ visu ꝙ sint sanguinee ex colore rubeo purpureo cognoscit̃ ⁊ ꝙ sint cholerice ex colore rubeo tẽdẽte in citrinũ ⁊ phlegmatice ex colore albo ⁊ melãcholice ex fusco siue nigro ꝙ sint maligne cognoscit̃ qꝛ pcedũt dilatãdo se ⁊ corrũpẽdo ptes vicinas: ⁊ qꝛ tẽdũt in nigredinẽ ꝙ pẽdeãt a causis pmitiuis dclarat pcessio illaꝝ. Et ꝙ sit p cõitatẽ a toto dclarãt egritudies to[illegible] ⁊ silr̃ ꝙ sint p cõitatẽ ab aliq̃ mẽbro dclarat pcessio ma[illegible] dispõnis illiꝰ mẽbri cũ cuiꝰ cremẽto auget̃ ⁊ decremẽto minuit̃. Qd ãt sit p essentiã in ore dclarat̃ ab abñtia aliarũ cãꝝ q̃ sũt p cõitatẽ.

Pronosticum. Cum pustule nigre huiusmodi multiplicant̃ in egritudinibꝰ acutis mortẽ in breui segturã pnũciat. Scd3. cũ huiusmodi pustule marie nõ nigre in egritudinibꝰ acutis multiplicant̃ exteriꝰ in labijs ⁊ circa ipsa magis attinẽt saluti q̃3 morti. Significãt eni dominiũ virtutis sup mã3: sicut in casu pori cũ nigre sunt ⁊ interiꝰ facte significãt malignitatẽ materie pp nigredinẽ ⁊ virtutis impotẽtiã qꝛ nã̃ nõ expulit exteriꝰ q̃propt̃ o3 vt cito sbcũbat.

Sz qꝛ ad huiusmõi pustulas sequũt̃ ſ3 plurimũ vlcera oris de his vlceribꝰ q̃ apud. A. ⁊ arabes vocant̃ alcola ẽ agẽdũ. Sũt eni vlcera existẽtia in cute oris ⁊ ligue cũ expãsione ⁊ dilatatione ⁊ eiꝰ species sumunt̃ ab hũoribꝰ sicut dictũ ẽ in pustulis. Et maligniꝰ oibꝰ ẽ melancholicũ ⁊ fit ex melancholia adusta: sicut phlegmaticũ fit ex phlegmate salso ⁊c. Cãe ⁊ signa sumunt̃ ſm ꝙ dictũ fuit supra in pustulis: nõ. n. ẽ dr̃ia nisi ꝙ vlcera sũt cũ sanie ⁊ pustule nõ: nisi vlcerent̃. ⁊ de cõsuetudine. G. ẽ vt nominet ea colabã dũ in supficie pseuerãt. Q̃ñq3 putrefiũt ⁊ sbmergunt̃ se pfundãtia ⁊ dilatãtia nõ noiat colabã: imo vlcera maligna herpetica ⁊ indigẽt medicinis cauterizatiuis ⁊ possũt huiusmõi vlcera incipere absq3 precessione pustularum.

Pronosticum omne vlcus veniẽs in superficie oris ẽ velox ad dilatãdũ ppterea ꝙ nõ dficit ei caliditas inseparabilis ⁊ cutis hũida lenis ⁊ sic intellige in ceteris mẽbris similibꝰ sicut vulua: ⁊ veretro. Reliq̃ pnostica sumunt̃ vt dictũ ẽ in pustulis ⁊c. Almansoꝛ.

Si pustule fiãt rubee sumant̃ anthere amili spodi lẽtiu3 excorticatarũ semis portulace coriãdri sicci seminis scene dmecha oiu3 ptes equales cãfore parũ: ex his puluerizatis fiat fricatio: Et cũ aceto mista ⁊ oleo ro. ⁊ aqua ro. i ore teneant̃. Et sanguinis minutõ cũ vẽtosis fiat. Albe vero si fuerit pustule cũ sale ⁊ melle fricent̃ ⁊ fiat sirupꝰ acetosus aut almuri in ore teneatur. Jo. ar.

Hoc capitulũ h3 duas ptes. In pma ponit curã pustularuz calidarũ que sũt sanguinee aut cholerice. In scda ibi. Albe ṽo Ponit curã phlegmaticarũ ⁊ patẽt oia. Anthera ẽ semen rose colligẽdũ in autũno ex quodã fructu rubeo nascẽti in extremitate rosarij in cuiꝰ pte itrinseca sũt semina dicta anthera cũ multa lanugine ⁊ ẽ fri. ⁊ sic. ⁊ stipticũ sicut cetera que hic ponunt̃ preter semẽ portulace quod ẽ frigidũ ⁊ hu. ⁊ semen scene dmecha quod ẽ calidũ ⁊ sic. ⁊ dr̃ dmecha ad differẽtiam scene de arabia quod nõ ẽ ita bonũ. Cãfora ãt sit sbdecupla ad quolib3 alioꝛũ Et meliꝰ ẽ vt i regione nr̃a sit hec mistio sine oleo ros. pp abhominationẽ. Quid dicat in scda pte manifestũ ẽ. Almuri ẽ salsamẽtũ factũ ex piscibꝰ salsis cũ aceto mistis: ⁊ speciebꝰ. Et sirupꝰ acetosus de q̃ sequit̃ marie sit mellinꝰ l3 ẽt zuccarinꝰ ꝯueniat ⁊c.

Harũ pustularũ cura triplex exigit regimẽ. Primũ est vniuersale cõplẽdũ p euãcuatiõnẽ diuersionẽ ⁊ mẽbri mittẽtis correctionem. Unde p pma intẽtõne fiat phlebotomia ⁊ aliarũ hũoꝝ euão ſ3 ꝙ expedit de quibꝰ dictũ fuit sufficiẽter in multis ex pcedẽtibꝰ caplis. Et cõiter euacuant̃ humores adusti ⁊ corrupti.

Pro scda intẽtõne apponant̃ vẽtose iux̃ textũ in spatulis vl̃ in nocrea vl̃ sb mẽto vl̃ apponant̃ sanguisuge vl̃ phlebotomentur vene illarũ ptiu3. Et sic discurre p alia genera diuersionũ vt supra in alijs caplis. Pro tertia itẽtione corrigant̃ egritudines totiꝰ sicut febres ⁊ spẽs hidropis ⁊ similes ⁊ reliquoꝝ mẽbroꝝ cõicãtiũ sicut stõi ⁊ cerebri ſ3 ꝙ dictũ fuit sup. Scd3 regimẽ cõplet̃ pmo p eradicatõnẽ materie ꝯiũcte quapropt̃ fiat phlebotomia aut venarũ sb ligua aut venarũ alieneri que sunt in labijs: aut fiat scarificatio ptiũ lesarũ ⁊ hac intẽtione opꝰ est cũ iã adest mã̃ notabilis q̃ztitatis in ptibꝰ illis siue ibi congesta sit: siue aliunde dflura. Si ṽo nõ: s3 icipit fluẽ opꝰ ẽ vt repcutiat̃ i pncipio postea resoluat̃ aut suppuret̃. Singularia ṽo ꝯueniẽtia i pncipio cũ opꝰ ẽ ifrigidatione ⁊ exsiccatõe: sũt apud. A. myrobolani se. rose sief memithe dragagãtũ balaustie duo sãdali rose: spodiũ sumach lẽtes lutũ armenũ capita granatoꝝ cortices glãdiũ ⁊ climia. Itẽ succi frigidi sicut lactuce solatri virge pastoris portulace extremitatũ vitis cãfora rob de ribes rob acetose rob de moris siluestribꝰ succꝰ ⁊ rob granatoꝝ ⁊ acreste ⁊ sorbaꝝ piroꝝ ⁊ silꝰiu3 stipticoꝝ. In pcessu ꝯueniũt galle fructꝰ tamarisci cipeꝝ nux cypssi folia oliue sicca. Et i fine cortices nucis muscate gariofili mẽtastrũ galia ⁊ huiusmõi q̃ ꝯueniũt i pcessu vel in fine in cã calida ꝯueniũt i pncipio i frigida. Et tua itereſt miscẽ calida cũ frigidis ſm opportunitatẽ ⁊ tẽpoꝝ egritudis ⁊ mistionis mãe. S3 chelidonia galle alcana. i. arboꝛ ciprica cõuenit in pncipio in vtraq3 mã̃ silr̃ mirtus ⁊ acetũ qd ſm plurimũ cũ his medicinis d3 eẽ pmistũ. ⁊ chelidonie cũ rebꝰ stipticis iest virtus mirabilis i alcola ⁊ silr̃ canfore vbi opꝰ sit mlta ifrigidatiõe. Si ṽo huiusmõi pustule suppurent̃ adiuuet̃ huiusmõi suppuratio cũ lacte ⁊ pp̃e asinino retẽto in ore. Itẽ cũ mucilaginibꝰ se. altee malue lini almaru. i. lingue bouine se. cydonioꝝ aut cũ hoꝝ dcoctiõe aut passulaꝝ. ⁊ apud. A. q̃dã sublimiu3 medicoꝝ dixerunt nõ eẽ aliqd magis vltimu3 i cura bothoꝛ oris q̃3 oleu3 d sgnãto tepidum i ore retẽtu3. Cum ãt ex his pustulis facta sunt vlcera vl̃ forte vlcera ichoauerint ab initio tunc ꝯsiderãdu3 ẽ an huiusmodi vlcera calida sint. i. facta ab humoribꝰ p se calidis aut frigida. i. facta ab humoribꝰ p se frigidis: q tñ ſm plurimum habent caliditatẽ accñtalem p adustionem aut putredinẽ acq̃sitã.

Calidoꝝ qdem cura pficitur cū medicinis supius dictis in causa huiusmodi bothoꝛ calidoꝝ anteqꝫ vlcerent̄: ſʒ eligant̄ medicine magis sicce: ⁊ ad h̄ sunt ꝓpria q̄ sunt dicta in textu in curatiōe eoꝝ q̄ pendēt a cā calida. Si tñ notabiliter saniosa videant̄ pcedat mūdificatio cū aqua zuccari aut sirupo acetoso simplici.

Sʒ frigida phlegmatica exigūt duplicem itentionē. Prima ē mūdificatio pficiēda cū medicinis abstersiuis ⁊ exsiccatiuis sicut ē oxymel simplex: aut sqlliticuʒ q̄ ēt apud necessitatē poterūt pmisceri cū aq̄ oliuarū salitarū. Item pōt fieri oximel cū vino ⁊ pōt hic addi modicū allumis aut colcothar. i. vitrioli. Scđa i tētio pficit̄ cū exsiccantibus ⁊ ꝯsolidantibꝰ sicut vinū stipticū decoctionis gallarū. Cyperi fructꝰ tamarisci nucū cypssi ⁊ siꝉium.

Melācholica vō maligniora pcedētibꝰ exigūt duplicē itētioneʒ. s. mūdificationē pficiendā cū medicinis multū abstersiuis: immo virtute corrosiua participātibꝰ sicut acetū decoctiōis gallaꝝ: aut memithe q̄ ē spēs chelidonie aut almezereon cū melle qbꝰ in decoctionē pōt addi almiuri ⁊ colcothar ⁊ passule. Unguētum quoqꝫ egyptiacū cū aceto pmistum ē ad h̄ efficax si loca vl cerata inungant̄. Scđo ardoꝛ mitiget̄ cū lacte in oꝛe retento: aut cū aqua albuminis oui in oꝛe retenta aut aqua plantaginis solatri ⁊ siꝉium. Tertio consolidet̄ cū his q̄ dicta sunt ⁊ dicent̄.

Si vō alcola fuerit herpeticum malignū siꝉr triplicē exigit intentionē. Prima ē mūdificatio ptis corrupte cū admistratiōe vnguēti egyptiaci aut fortioꝛis facti. s. ex melle allumie viridi eris ana qbꝰ p vnaquaqꝫ. ℥. addant̄. ʒ. ij. aceti acuti, ⁊ bulliāt donec habeāt mellis spissitudinē ⁊ cū cotto sup parte corrupta iponat̄: ⁊ aq̄ fortes ⁊ cetere medicine corrosiue supiꝰ in cura polipi memorate huic loco accomodent̄. Et siꝉr medicamē corrosiuū positū a Rasi in ca. seq̄nti de gingiuis sanguinolētis ⁊ efficax ad h̄ ꝓpositū. Uitriolū quoqꝫ cū aceto hʒ mirabilē ꝓprietatē in his alchola cū sint maligna. Siꝉr admistratio floꝛis eris cum colcothar ⁊ gallis in sirupo acetoso. Et galle cocte cū aceto ⁊ sale ꝯferūt oī alcola maligno, ⁊ cinis almezereon hʒ ꝓprietatē mirabilē in alchola ēt maligno: ⁊ ꝓprie cū aceto aut oxymelle. Et si os eēt ꝯtaminatū cauterizet̄ cū ferro ignito: aut ꝓcurent̄ eiꝰ squamatio cū vitriolo aut allumine cōbusto. Et hoc cauteriū actuale ē magis ꝓpꝛium qꝫ cetera in ractificādo huiusmodi herpetes ⁊ optimū ē in huiusmodi herpetibꝰ quousqꝫ sedata ē malitia ipsoꝝ vt frequēs fiat collutio oꝛis cū aceto sallito tepido: ⁊ ꝓprie ante impositionē medicinarū de qbus. s̄. Scđo escara remoueat̄ ⁊ doloꝛ mitiget̄ cū lacte in oꝛe retēto ⁊ multotiēs pmutato. Tertio cōsolidetur cū his q̄ dicta sunt ⁊ dicent̄ ex expertis in ꝯsolidando huiusmodi vlcera cū sunt cū caliditate ⁊ supficialia ē cerusa cuʒ aq̄ ro. aut aqua albumīs oui: aut succo cydonioꝝ aut vino granatoꝝ ⁊ siꝉium applicita. Sʒ cauēdū ē ne deglutiat̄. Et mineralia frigida ⁊ ꝓpe abluta sunt ad hāc intētionē efficacia. Aliud in cā calida. ℞. sumach rosarū sic. ana. ʒ. j. spodij balaustie ana. ʒ. ſ. ramich. ℈. j. tere ⁊ accipe ex eo parū ⁊ frica locū alcolatum vel puluerē hunc misce cū rob cydonioꝝ ⁊ fiat ex eis oꝛis collutio frequēter. Aliud frigidiꝰ. ℞. se. rosarū amili sumach se. portulace lentiū excoꝛticatarū spodij alchāne balaustie ana ptes eq̄les: canfoꝛe partis. j. quartā ex medietate huiꝰ grosso mō cōtusi fiat decoctio in aqua cū quarta pte vini granatoꝝ ⁊ os sepe colluatur: deide cū alia medietate pulueris fiat aspsio loci alcolati. ⁊ sic frequēter nūc viniꝰ nūc alteriꝰ fiat admistratio. Sʒ ꝯferēs alcola phlegmatico ē huiusmodi. ℞. memithe. i. radicis chelidonie coꝛticū radicū capparis colcotar ana partē mediā: aluminis balaustie ptis viniꝰ tertias duas: alkana partē mediaʒ ꝯfice cum aceto ⁊ melle ⁊ applica. Si vō alcola fuerit pmistum ex cholera ⁊ phlegmate. ℞. chelidonie sicc̄ memithe spodij seminis plantaginis se. rosarum ⁊ capitum earū: myrobolanoꝝ citri. balaustie folioꝝ oliuarū siluestriū siccarū carmezit. i. fructꝰ tamarisci aluis iameni ana: terant̄ ⁊ misceant̄ ⁊ possent admistrari sb̄ forma pulueris ⁊ sub forma vnguēti ꝯficiendo cū sirupo acetoso simplici.

Medicamē cōferēs alchola nigro ⁊ herpetico. ℞. folioꝝ oliuarū siccarum folioꝝ iani ranic siccoꝝ acatie ana. ʒ. viij. allumnis iameni colcotar ana. ʒ. ij. croci. ʒ. j. terant̄ ⁊ admistrētur aut sub forma pulueris aut sub forma vnguēti ꝯficiēdo cū melle vl oxymelle. Cum aūt vlcera hec sint melācholica cōfert vt cum alijs misceant̄ passule ⁊ semē sene de mecha. Hic plures medicine posite sunt qbus vtendū ē nunc alia ꝑm coꝛpoꝝ ⁊ vlceꝝ diuersitates. In coꝛpoꝛe. n. magis molli sicut sunt pueri minꝰ sicca cōpetunt ⁊ minꝰ corrosiua: ⁊ siꝉr in vlceribꝰ minꝰ humidis ⁊ minoꝛe putredine participātibus ⁊ in cōtrarijs contraria ⁊c.

Ultimum aūt regimē exigit duplicem intentionē. s. correctionem accñtium pficiendā ꝑm ipsoꝝ exigētiam. Scđo debituʒ regimē qđ ordinet̄ in ꝯtrium dyscrasie: dʒ enim ꝑm plurimū declinare ad frigidum ⁊ siccuʒ. Et in lactētibus caueat̄ corruptio lactis alterādo dyscrasiam stomachoꝝ eoꝝ ⁊ ipsoꝝ stomachos cōfoꝛtādo ⁊ nutriēdo nutricem cū his q̄ ꝓhibeant corruptionē lactis: ⁊ sint cōtraria dyscrasie p quā corrumpit̄ lac ⁊c. Et diamoꝛon cum oxymelle ē mihi exptum litum in alcola pueroꝝ.

De exitu sanguinis gingiuarū. Almansoꝛ.

Cum ex gingiuis sanguis subtilis ꝯtinue manauerit vtriusqꝫ arsenici. s. ru. ⁊ citrini calcis gallarū alluminis oiuʒ partes sumant̄ equales ex quibus puluerizatis ⁊ cum aceto mixtis parui foꝛment̄ trocisci: cūqꝫ necesse fuerit ex eis puluerizatis sumat̄ quātum sexta pars. ʒ. j. fricent̄ ex eo optime ⁊ pmaneat sic parum: deinde teneat̄ oleum ro. in oꝛe est enim hoc mirabile ad hanc egritudinem curandā ⁊ putredinem ⁊ herpetem estiomenum qui est in oꝛe.

Jo. ar.

Sanguis pōt exire ex gingiuis duabꝰ ex causis aut a cā extrinseca sicut a pcussione casu ⁊ offensione. Et de huiusmodi exitu sanguinis nō est sermo hic. Et pōt exire a cā itrinseca dupꝉr: aut ꝓpter multitudinē sanguinis quapꝛopter tumescūt gingiue ⁊ vene scindunt̄ aut earū oꝛificia aperiunt̄ aut subtilitate sua sanguis resudat. ⁊ de hoc ēt nō est h̄ sermo facile eni curat̄ cum phlebotomia manus ⁊ aliarū venaruʒ ⁊ scarificatione gingiuarum siue sanguisugarum applicatione. Sed quādoqꝫ sanguis egredit̄ ꝓpter corrosionem factā in gingiuis a mā acuta cholerica aut sanguinea phlegmatica salsa: et aliquādo melācholica adustione participāte: Quapꝛopter corrosione paulatina se dilatāte ⁊ pfundāte sanguis effluit: ⁊ magis subtilis ꝓpter corrosionē venarū capilariū: In qbus hic sāguis continet̄. Et differt a putredine in gingiuarum in qua. s. gingiue putrefiunt: ⁊ caro putrefacta remanet ibi ⁊ non dissoluit̄ sicut in corrosione. Unde corrosio ꝓuenit a foꝛtioꝛi calido. Et đ sanguine hoc tertio modo fluente. s. p corrosionē est hic sermo in h̄ ca. Est. n. hec corrosio qñqꝫ vlcus corrosiuū qđ aliquādo est in supficie. Aliqñ magis pfundat̄: lʒ qñ est in supficie nō appellet̄ vlcus ꝓpter paucitatē saniei ide egrediētis: sicut nec supficialis excoꝛiatio vesice aut itestinoꝝ dr̄ vlcus. Sʒ in veritate vbicunqꝫ sit soꝉo ꝯtinui cū sanie ibi ē vlcus. Hec aūt corrosio aut putrefactio siue sit cū sanie siue sine sanie. Aliqñ ē supficialis aliquando pfunda: imo aliquando ossi mandibule cōicata: huius cause sunt pꝛopoꝛtionales illis q̄ dicte sunt superius in alcola ⁊ pꝛoprie maligno ⁊ herpetico. ⁊ siꝉr signa sunt illis pꝛopoꝛtionalia.

Pronostica si supficiales sūt ⁊ in pncipio faciliter curant̄. Si aūt sint pꝛofunde ⁊ ꝓprie ossi mandibule cōmunicate difficulter curātur.

Cura qꝫtum ad regimen vniuersale ex euōne diuersione ⁊ membroꝛuʒ mittentium rectificatione est pꝛopoꝛtionalis cure alcola. Similiter qꝫtum ad regimen locale exigit tres itentiones pꝛopoꝛtionales illis q̄ dicte sunt in alchola herpetico. s. mundificationē siue cauterizationeʒ partis corrose aut putride. Secūdo doloꝛis mitigationē ⁊ partis cauterizate remotionem. Tertio consolidationē. Prima cōpletur cum illis que dicta sunt superius in alchola herpetico. Sed Rasis in pꝛesenti ca. ponit medicinās causticam satis potētem dicens. Cum ex gingiuis sanguis subtilis assidue manauerit. s. per corrosionem vtriusqꝫ arsenici. s. rubei ⁊ citrini que sunt calida in tertio sicca in secundo corrosiua ⁊ cauterizatiua calcis calide ⁊ sic in quarto gallarum fri. ⁊ sic. in secūdo alluminis de roca ca. ⁊ sic. in tertio partes sumantur equales.

Ex quibus pulverizatis cū aceto mistis parui foment trocisci. Quādoq3 necesse fuerit ex eis subtiliter puluerizatis sumat sexta ps ʒ.j.cū qua fricent gingiue optime eis applicando ꝛ permaneat puluis sic parum sup gingiuis.s.p quartā partē hore:deinde remoueatur lauādo os cū lacte aut aqua tepida:aut aqua plātaginis. Postea teneat in ore oleū ro.aut lac ad ardoris mitigationem ꝛ eschare si qua facta fuerit remotionē iux' scdam intētionē

Et si opus est mundificet cū oxymelle aut melle ro. Est eniz mirabile illud medicamē caustică ad hāc egritudinē curandā ꝛ herpetē estiomenum.i.putrefactionem ꝓfundā q̄ fit in ore. Et vos supplete tertiā intētionē.s.sbe deperdite restaurationē cum puluere facto ex myrobolanis ablutis cū pauco thuris aut masticis.ꝛ ex his cum melle ro.aut oxymelle posset fieri vnguētum aut cū puluere facto ex olibano sarcocolla ꝛ sanguine dra. ana. Et si post hoc opus fuerit,ꝓhibitione fluxus ꝛ ꝯfortatione gingiuarū colluatur os cū aqua decoctionis aut distillatiōis foliorum cypressi. Si aūt corrosio fuerit leuior ꝛ icipiens sufficit allumē extinctū cū aceto cū duplo sui d' sale ꝛ cū sauic.i. vitriolo rubeo in ꝓportione sexqaltera ad allumē ꝛ pulverizent sup gingiua ꝛ est Auic.scdm leuius ēt penes Auic.est vt adurant caratha salita vsq3quo fiāt sicut carbo:caratha aūt siue carathiz sūt lumbrici terrestres ex quoꝝ puluere sumat pars vna:rosarū sic. partes due ꝛ miste supponatur. Aliud eiusdez sumant myrti lentiū adustarū ana pars.j.sumach surie ana partes.ij.florum squinanti partes tres misceant ꝛ admistret. Hec oīa sunt ad cōplendā ꝑmam intētionem postea succedāt alie intētiones. Prestātissimum tñ oīum ad cōplendū ꝑmaz intētionē ē ferreū ignitum.s.sup parte corrosa aut putrida appositū vel applicitū l3 aurum ignitū ēt sit ꝓstantius. Cum aūt huiusmodi corrosiones sūt leues sufficiūt medicine alcola supius dicte absq3 q' sint corrosiue. Regimen autem sex rerū non nāliū cōiter ad frigidum ꝛ siccum declinet.

De casu vuule.

Ciendū q' egritudines vuule sunt quattuor.s. apostema vlcus putredo siue corrosio ꝛ casus. Apostema vō l3 possit fieri a quacūq3 materia ꝑm plurimū tñ fit a sanguine vel phlegmate:vlcus vō aut seqtur apa aut fit a materia vlcerāte absq3 q' apostemet. Putredo aūt siue corrosio fit aut a multitudine materie aut eius acuitate ꝛ malignitate ꝛ plurimū seqtur apa magnum aut malignū. Et posset fieri a vaporibus malignis ad ipam eleuatis. Casus aūt vuule q̄ est ipsi' ꝓternaturalis elongatio ꝑm plurimū fit a sanguie aut phlegmate ꝛ ꝓprie aquoso ipam remollieñte:siue hi humores apostement siue nō:ꝛ ē egritudo in situ. Humores aūt isti quādoq3 congeruntur in vuea:s3 vt plurimū a cerebro deriuant. Apostema vō cognoscit p' dolorē tumorē ꝛ duritiē siue extēsionē quandā. Cognoscit aūt q' sit sanguineū ex colore rubeo purpureo. S3 colericum ex colore rubeo tēdente in citrinū. Phlegmaticū ex colore albo. Melācholicum ex colore ēt fusco. Mista aūt colorez habēt mistum. Et cū sanguineo ē dolor grauatiuus ꝛ pulsatiu' ꝛ in cholerico pungitiuus. Cum alijs aūt paruus aut nullus adest dolor. Et reliqua cōia signa sumpta ex etate tpe anni regimine ꝑcedente ꝛ similibus cōsignificant.ꝛ significant q' sint facta p viam paulatine ꝯgestionis paulatinus ipsoꝝ euentus ꝛ lōgitudo temporis:sicut ecōtra quādo fiūt p viam defluxus fere subito eueniūt. Vlcus aūt sensui manifestū ē ꝛ sanies ide egrediens manifestat ipm. Spēs ipsoꝝ vlceruz sumunt ꝛ cognoscūtur sicut dēm fuit in caplo de vlceribus aurium. Putredo autē vuule cognoscit ex nigredine aut viriditate ipsius cū fetore magno ꝛ humiditate fetente inde egrediēte. Et q2 nō sentit ꝑm partem q̄ putrefacta ē:corrosio aūt est cū dolore.ꝛ cū sanguinis distillatione sequēte corrosionē. Casus vō cognoscit q2 eger sentit aliqd in radice lingue sue pter ꝯsuetudinem insistere. Et cū aperitur os videt ipsi' manifesta elongatio. Que elongatio aliquando est valde magna sicut cauda muris. Aliquādo parua aut mediocris ꝛ aliquādo cum febre:aliquando sine febre. Et humores q̄ sunt in causa ex coloribus suis cognoscuntur.

Pronosticum.

Apostema cancrosum ipsius aut nō pōt curari aut difficilime si' ici piens sit in extremitate ipsius cū totali ipsius euulsione. Reliq̄ apostemata satis faciliter curant ꝛ similiter vlcera ipsius. Putredo aūt ꝛ ipsius corrosio ēt si profunda sit causticando curat. Sed ipsius elōgatio si parua sit neq3 sit graciliata satis faciliter curatur cū medicinis. Si vō multum elongata sit ꝛ in radice graciliata ꝛ in extremitate sua facta rotūda curatur sola icisione aut causticatione donec magna pars ipsius abscindat. Quod si totaliter abscindat nocetur vox ꝛ seqtur tussis:ꝛ ꝑm plurimuz ptisis aut asma in ꝓcessu tpis propter defluxum catarroꝝ ad pulmonem ꝛ q2 aer inspiratus pro refrigerio spūalium non modificatur:infrigidatur pulmo ꝑm plurimum ꝛ ad asma disponit ꝛ anhelitus ꝯstrictionē. Et sequūtur ēt nocumenta stomachi catarris ad stomachū descēdentibus. Et si totaliter incidat anteq3 graciliata sit sequitur fluxus sanguineus qui cum difficulta te constringitur ꝛc. Almansor.

Cum eger senserit aliquid radici sue lingue insistere:aut gutturi ꝛ cū iubetur aperire os:ꝛ extrahere linguā videtur vuula eius iā esse fluxa ꝛ elōgata:ramich ꝛ sal armoniacus sumantur:ꝛ bñ puluerizata cū instrumento insufflādi super vuulā insufflentur:ꝛ ex eis in sumitate predicti instrumēti aliquid ponat ꝛ radici vuule cū eo dirigatur ꝛ in ipsa cū instrumēto parū exterius extrabatur:aut granatū acetosuz cū pulpa sua terat:ꝛ fiat ex ea gargarismus. Quod si diu permāserit totaliter:ꝛ elōgata fuerit eiusq3 pars superior subtiliata:ꝛ caput eius rotundū fuerit tūc radicitus erit incidēda. Cauendū tamē ne anteq3 ita vt prediximus sit disposita incidatur:ex hoc eni sequercur quādoq3 sanguinis fluxus qui restringi non potest. Jo. Ar.

Presens caplm in quo agit Rasis de casu vuule diuiditur i quattuor partes. Jn ꝑma ponit signa casus vuule superius declarata. Jn secūda ibi. Ramich ꝛ sal armoniacum. Curat ei' casum quando prouenit a cā frigida. Jn tertia ibi. Aut granatum acetosum. Curat casum eius a cā calida. Jn quarta ibi q' si diu ꝑmanserit. Ponit modum ꝛ necessitatē incidēdi ipam. Quod dicit in ꝑma parte ē manifestum ex iam dictis. S3 in secūda parte est sciēdum q' medicamē illud nō couenit in ꝑncipio:s3 in augmēto ꝛ statu ꝛc. Ramich.i.mistura facta ex gallis ꝛ passulis ex qua fit gallia muschata:ꝛ est satis ꝓpinquū temperamēto cum repcussione ꝛ digestione quadā. Sed sal armoniacuz resolutiuū calidum in quarto ꝛ sic. Ex his enim equaliter sūptis fiat puluis cuius aliqd ponatur in extremitate canule que sit lata ꝑm q̄titatem vuule:sed illa extremitas sit nō canulata ꝛ lōga vltra partem canulatā ad q̄titatem digiti parui:ꝛ non acuta taliter vt possit poni sub vuea:ꝛ sit illa extremitas aliqualiter curua. Et cū hac vuea subleuetur trahēdo eam versus os. Et cum ē sic subleuata puluis q̄ est in extremitate canule insufflet in vueā ꝛ sic tota hoc puluere circūdabit:tum q2 sibi adherebit puluis q̄ erit in extremitate nō canulata:tum q2 puluis in sufflatus q̄ continetur in parte canulata cōtinua extremitati nō canulate sibi adherebit p insufflationem. Figura huius instrumēti ēt hic in margine depicta. Jn tertia parte dicit q' cū succo granati acetosi ꝓtriti ꝛ expressi cum tota sba sua:fiat gargarisma i causa ca. est eniz frigidus ꝛ siccus. Jn vltima parte dicit q' quādo diu sic permāserit ꝛ multum elongata fuerit et graciliata ꝛ eius extremitas pēdens fuerit rotūdata que rotundatio fit ex humiditate ad illā extremitatez defluxa grauitate sua natura nō regente:tūc est radicitus icidenda dimisso tamen tanto eius quod sufficerit ad fines in quos ordinat. Et cauendum est vt nullo modo incidatur anteq3 fuerit sic disposita:sequit enim fluxus sanguinis qui forte non constringetur propter sectionem extremitatum venarum que ad vueam terminantur. Et q2 medicine non possunt sibi conuenienter applicari ꝛ adherere. Sed cum ē sic elongata ꝛ graciliata vene ille sunt extenuate sanguine carentes ꝛ nō est dubium de fluxu sanguinis. Prestantius tamen est vt cum cauterio incidatur vt infra dicetur.

Cura apatis : vlceris : Corrosionis & casus Vue.

Cura harum diſpōnum triplex exigit regimē. Primū eſt
vl'e reſpiciens cām antecedētē cōplenduʒ eūone di
uerſione ⁊ mēbri mittētis.ſ.cerebri regimine:q̄ ītentiones cōple
antur phlebotomia ⁊ ceteris eūonibus ſm̄ humoꝝ exigētiam.
Itē vētoſatione in ſpatulis aut in nocrea. Iteʒ phlebotomia ve
narū alienerim ⁊ venarū q̄ ſunt ſub lingua ſicut ſupius ca.ꝺ pu
ſtulis q̄ fiūt in lingua dcm̄ eſt.⁊ ſil'r caput regaꝛ eūando dyſcra/
ſiam ei⁹ corrigēdo ⁊ ꝯfortādo ſicut ſepe dcm̄ ē. Meſue tn̄ ſi hu-
moꝛ apoſtemās aut faciēs caſum vuee fuerit valde calidus lau
dat eūonem cū aqua fructuū.⁊ laudat diuerſionē cū fricatione
ꝯtēſione doloroſa auriū ⁊ earū ſcarificatiōe ⁊ phlebotomia ve-
narū q̄ ſunt poſt eas eſt ꝯueniēs.⁊ p diuerſione laudat vt capta
tur manipulus capilloꝝ in cōmiſſura coronali:⁊ egro iacēte po
nas pedes ſup humeros egri trahendo capillos ei⁹ fortiter do/
nec cutis diſloceꝛ.ex h̄ enim ſubito vuea eleuaꝛ. Sʒ h̄ remediū
ſatis ignominioſum ē.⁊ ſubdit ꝙ iam exptum ē vt lineaꝛ linimē
to ſup cōmiſſura coronali emplaſtrū factū ex ſucco acatie ⁊ h̄ in
pncipio aut ex acatia cum aceto: aut ex gallis aduſtis cum aceto
qm̄ eleuant ipſam.

Regimen aūt locale apatum vuee ⁊ caſus ei⁹ exigit
tres ītentiones repcuſſionē ꝯueniētē in pn
cipio. In augmēto repcuſſionē cū reſol'one vſqꝫ ad mediuʒ
ſtatus: aut repcuſſionē cū maturatione ſi tēdit in viā maturatio-
nis. Sʒ a medio ſtatus vltra reſol'onem aut maturationē ſolū.
Si ḡ apa fuerit multū calidū cū magna rubedine repcutiaꝛ
in pncipio cū multū frigidis ſicut ſuccus ſolatri plātaginis aut
ſempuiue cū tātūdem aque ro.⁊ aceto qꝺ ſit quarta ps toti⁹. ⁊
his poſſūt addi ſandali ⁊ canfora apud maiorē neceſſitatē īfri-
gidationis. Si v̄o nō ſit tāte inflāmationis ſufficiēt ſtiptica ⁊
pōtica īter q̄ eſt dr̄ia q̄ꝛ pontica ſūt frigidiora ⁊ magis terrea q̄ꝫ
ſtiptica: lʒ vtrinſqꝫ virt⁹ min⁹ pfundeꝛ q̄ꝫ virtus acetoſi. Et ex cō
ueniētibus ē ſuccus granati acetoſi triti ⁊ expſſi cū tota ſb̄a ſua.
Et ſi pmiſceaꝛ cū roſis ſiccis ⁊ ſemine earū fiet adhuc maioꝛ re
percuſſio. Et in hoc tpe ꝯuenit puluis ſubtiliſſim⁹ fact⁹ ex roſis
ſandalis ⁊ balauſtijs ana q̄bus apud maiorē neceſſitatē īfrigi
dationis pōt addi canfora quo puluere vtere cū inſtr̄o ſupi⁹ de
ſcripto. Et ſi adhuc fuerit minoꝛ caliditas fiat gargariſma cum
ſucco expſſo ex duab⁹ granatis.ſ.acetoſo ⁊ dulci ꝯtritis ⁊ expſſiſ
cū tota ſb̄a ſua.⁊ ſup vuea ponaꝛ puluis fact⁹ ex galliſ balauſtijſ
⁊ allumine qꝺ ſit duplū ad vtrūqꝫ. Et īfuſio ſumach optime cō
triti in aq̄ ro.⁊ aceto ſub triplo ad aquā ē ꝯueniēs in pncipio. Et
in fine pncipij ⁊ pncipio augmēti eſt ppriū diamoron ppꝛie fa-
ctū ex moris rubi imaturis cū tātūdem aceti ⁊ duplo aq̄ ro. Et
magis pcedēte augmēto ꝯuenit diamorō ex moris celſi ⁊ ppꝛie
maturis cū pauciori aceto ⁊ aq̄ hordei aut hordei ⁊ paſſularuʒ
aut aq̄ ꝺcoctionis ramich cū diamorō pdicto. Deinde cū vētū
eſt ad mediū ſtatus ſolū reſolutiuis opus ē ſicut eſt crocus gal
lia muſchata piretrū.ʒʒ.cinnamomū paſſule myrrha mel.⁊ pōt
ex his fieri decoctio gargarizāda. ℞.croci piretri.ʒʒ. cinamomi
ana.ʒ.j.paſſularū.℥.ſ.mellis.℥.iiij.bulliāt in duab⁹.lb̄.aque ad
ꝯſumptionē tertie ptis ⁊ coleꝛ. Et ex ſupraſcriptis pōt fieri pul
uis cū inſtr̄o vuee applicādus. Si aūt apa aut caſus fiant a
phlegmate vtendū ē in pncipio diamorō aut diamicū cū ſubdu
plo aceti cū aqua ꝺcoctionis ramich.i.paſſularū ⁊ gallarū que
aq̄ ſit dupla ad reliqua: aut hec aqua miſceaꝛ cū oxymelle ſimpli
ci aut ſirupo acetoſo deīde gradatim pueniēduʒ ē ad pip.ʒʒ.ſal
armoniacū ſinapi almuri cinnamomū ⁊ ſil'ia q̄bus poſſum⁹ vti
in decoctiōe ipſarū pmiſcēdo cū oxymelle aut melle roſaceo aut
oxymelle ſquillico. Et pn̄t huiuſmodi cū ſupraſcriptis pulue
ribus miſceri in modū electuarij ⁊ applicari cū extremitate pen
ne.⁊ pn̄t fieri pulueres cū inſtr̄o applicandi. Meſue narrat plu
res deſcriptiones. Prima ē filij Serapionis. ℞.balauſtie.ʒ.ij.
alluminis iameni.ʒ.j.croci.ʒ.ſ.canfore.g.v.fiat puluis ſubtiliſſi
mus ⁊ vtere cū inſtr̄o poſt gargariſma factū ex diamoron ⁊ ace
to ⁊ valet in cā ca.in pncipio augmēti. Itē aliud valde bonum
℞.ramich ſalis armoniaci partē.j.alluminis myrrhe ana partē
ſ.fiat puluis ⁊ vtere cū inſtr̄o ꝯuenit in cā frigida in augmento.
Aliud ex īuentione Meſue. ℞.ʒʒ. cinnamomi pipis piretri
balauſtie corticum granatoꝝ folioꝝ roſarū ſe.earū ana ptes eq̄
les fiat puluis ⁊ vtere cū inſtr̄o:⁊ valet in cā miſta poſt gargariſ
ma ſibi pportionatū. Auenzoar. ℞.pipis ni.⁊ lon.⁊ myrrhe ſa
lis armoniaci ana fiat puluis.⁊ valet in cā fri.in ſtatu ⁊ in decli-
natione.⁊ nota ꝙ q̄ꝫtum ad huiuſmodi localia nō eſt dr̄ia inter
curā apatis vuee ⁊ caſum ei⁹ a cā pportionali vel ſil'i niſi q̄ꝛ ma
gis ꝯſtringēda ꝯueniūt in caſu ⁊ magis īdiget ſubleuatione cū
inſtr̄o pulueribus ſuppoſitis: imo ſi eēt apa abſqꝫ caſu non idige
mus ſubleuatiōe neqꝫ pulueribus: imo ſola ſufficiūt gargariſma
ta: aut electuaria cū pēna admiſtrata. Si v̄o apa ſuppureꝛ ad
iuuetur cū gargariſmate facto ex ficubus paſſulis dactilis.⁊ mā
exn̄te frigidiori addaꝛ radix lilij ⁊ ex fece eoꝝ fiat empl'm. Et qn̄
q̄ꝫ cū his admiſceꝛ aliq̄d ex ꝯfortātibus mēbrū ne cadat putre
factio in integrū ipſi⁹ ⁊ deſtruaꝛ membrū ſicut balauſtia ramich
myrrhe roſe ciperi quodcūqꝫ hoꝝ magis videbiꝛ opoꝛtere ſm̄
exigētiam māe. Poſtq̄ꝫ aūt ſuppuratū ē: aperiaꝛ ſicut dicetur
in ca.ꝺ ſqnantia.⁊ ppꝛie cū ſagittella aut inſtr̄o icidēte huic ope
rationi pportionato qꝺ habeat additionē q̄ꝫdam diſtātem a pū
cta p mediū digitū: vt nō poſſit pfundari vlteri⁹. Poſt h̄ cureꝛ
cura vlcerū mūdificando cū hidromelle gargarizato aut cum
oxymelle aut melle ro.miſto cū thure ⁊ ſarcocolla applicito cuʒ
extremitate ſtilli cotto inuoluta ēt applicita vſqꝫ ad itrinſeca vlce
ris. Deinde cōſolideꝛ cū vino decoctionis gallaꝝ ciperi ⁊ ſil'iuʒ
aut cū melle ro.aut oxymelle miſto cū thure ⁊ ſarcocolla applici
to cū extremitate ſtilli vt.ſ̄. Si v̄o putrefiat vuula aut pter mo
dum elongeꝛ ⁊ gracilieꝛ ita vt nō ampli⁹ ad benignū reduci pōt:
opus eſt vt auferaꝛ q̄ ablatio lʒ multis modis fieri poſſit: pſtan
tioꝛ tn̄ modus ē vt habeaꝛ canula ferrea ſatis ampla hn̄s cōca
uitatem ⁊ ſit ſatis ēt groſſa vt nō facile igneaꝛ. Sʒ extremitas q̄
ꝯuenit ad vuulā ſit ſicut media canula ad q̄ꝫtitatem digiti parui
aut medietatis digiti: Sʒ extremitati q̄ remanet ex̄ os ſit annexū
manubriū vel ipſamet deſinat in manubriū ex eodeʒ ferro pen
dēs ad iferiora cum quo poſſit teneri. Situato itaqꝫ egro ſup
vna cathedra in loco lucido ⁊ capite ipſi⁹ retento p miniſtrū exn̄
tem poſt ipm̄: medicus iponat ſpeculū in ore cū quo fortiter p
mat linguā ad iferiora qꝺ ſpeculū p aliqueʒ miniſtrū teneaꝛ.
Poſt hoc iponat canulā iam dictā vſqꝫ ppe radicē vuule ⁊ cuʒ
ſtilo trahat vuulā ſup extremitatē nō canulatā ita vt eq̄tet ipam:
⁊ ipam canulā magiſter teneat cū manu ſua ſiniſtra ⁊ cū manu
dextra imittat p canulā inciſoriū aureū vel ferreū ignitum ita vt
ferueat qꝺ tn̄ icidat ſatis obtuſe ⁊ cū ipo fortiter cōprimēdo ici
dat vuulā nō tn̄ radicit⁹ ſʒ relinquat aliq̄d ipſi⁹.ſ.q̄ꝫtum erat tē
pore ſanitatiſ: fortaſſe.n.natura ſumet ex eo qꝺ remanebit offm̄
aliquod pficuuʒ ad fines in quos ordinata ē vuula.⁊ h̄ ſi iſtud
nō ſit putridū. Si v̄o tota putrida ſit neqꝫ tota auferaꝛ ⁊ dein
de colluaꝛ locus cū aceto decoctionis alluminis ⁊ gallarū. ⁊ p
cureꝛ ipſius cauterizatio cū vino decoctiōis earū.ſ.rerū aut cū
puluere facto ex gallis corticib⁹ granatoꝝ ⁊ ſil'ibus. Si auteʒ
vuula ſit putriēs ⁊ nō pēdens tūc cū inſtr̄o ferreo aut aureo cu
ius extremitas pportioneꝛ parti cauterizāde imiſſo p canulam
cauterizeꝛ ⁊ habeanꝛ diuerſa inſtr̄a ignita cū aliq̄n opꝫ ipꝫ mul
totiēs cauterizare mutādo canulā: nūc ad vnā partē nūc ad aliā
partē ſm̄ exigentiā ptis corrupte cauterizāde: deinde pcedaꝛ vt
ſ̄.vel teneaꝛ in ore lac ad mitigationē ardoris ⁊ ptis cauſticate
remotionē. Si q̄s aūt abhorreat cauteriuʒ actuale ipam aufe
rat cū cauterio potētiali: habeaꝛ ḡ media canula ⁊ ſup ipam cū
ſtillo trahaꝛ vuea ⁊ cū extremitate ſtilli cotto inuoluta in fuſo in
aqua forti tāgat ipam fortiter cōprimēdo.⁊ hoc multotiēs fiat:
deinde teneat lac in ore aliq̄n donec ſepareꝛ ⁊ eodeʒ mō ſi ſit pu
trida nō pēdens pōt cauſticari: poſtea pcedaꝛ vt dictū quouſqꝫ
ſanitati reſtituta ſit. Inſtrumēta aūt p hac opatione neceſſaria
ſunt in h̄ margine depicta. Tertiū aūt regimē duas exigit intē
tiones.ſ.correctionē accn̄tium ⁊ regimē ſex rerū nō nāliuum.

Curetur ergo fluxus ſanguinis ex vuea cū phleboto
mia cephalice ⁊ poſitione ventoſarū ſup col
lo ⁊ teneaꝛ in ore iux̄ vueā ſuccus plātaginis: ſuccus ſolatri ⁊ p
pꝛie ꝯmiſ cū pulueribus ꝯſtrictiuis ſicut ē bolus armen⁹ ſan.dra.
thus dragantus ⁊ trociſi de karabe ⁊ de terra ſigillata: aut huiuſ
modi pulueres cū aq̄ albuminis oui pmiſceanꝛ ⁊ iux̄ vuulaʒ te
neanꝛ.⁊ oīa hec ſint actu frigida ſicut nix. Et iux̄.A.admiſtreꝛ

medicamē diogenis: ⁊ est helbēsum al' altuesuch. His vō nō sufficientibꝰ cauterizet pfunde cauterio actuali aut potētiali iuxͣ superiorē doctrinā si possit applicari: ⁊ aliquādiu teneri adherēs vuule. Scōm accñs ē tussis nocumētū vocis ptisis asma: nec nō aliqñ nocumēta stōi ppter catarros q nō retinent. Et q2 aer īspiratus nō modificat. S3 his subueniat locādo egrū in aere tēperato ꝯclināte ad calidū ⁊ sic. ⁊ adhibēdo curā catarri ꝺ q̃. ẽ.

Regimē aūt sex rerū nō nāliū cōiter declinet ad siccū ⁊ aliqñ leuiter ad calidū aliqñ ad frigidū ꝺm exigentiā dyscrasie ⁊ tēpore operationū fortiū. s. cauterizationis ⁊ icisionis dieta declinet ad frigidum ⁊ sit tenuis. Almansor.

¶ Seqtur capl'm de sanguisugis que bibuntur.

Cum aliquis in gutture suo titilationē sense rit ⁊ sanguis subtilis inde manauerit existimandū est: tunc sanguisugā in ore esse ⁊ pcipue si aquā loci in quo sanguisuge fuerit biberit. Os igitur egri est aperiendū ⁊ lingua extrahēda ⁊ inferiꝰ premenda ⁊ guttur in sole est aspiciendū ⁊ si sanguisuga in loco propiquo pēdere visa fuerit cū forficibꝰ quibus sagitte educuntur extrahenda erit quod hoc modo fiet. Caput a quo pēdet est stringēdū ⁊ sic extrahatur. Quod si nō fuerit manifesta eger multotiens gargarizet sinapi cum aceto: q2 de loco in quo ē mouebit aut fiat gargarismus ex aceto ⁊ assa: aut ex aceto ⁊ assa ⁊ sale. Nigella pterea ⁊ sinapi trita insufflentur gutturi. fiat etiā gargarismus ex succo cepe. Si āt post eius casū remāserit ergo sanguinis desudatio fiat gargarismus ex apozimate in quo cortices granati ⁊ balaustie ⁊ sumach cocta fuerit. ⁊ gutturi insuffletur puluis ex balaustījs ⁊ ture ⁊ san. dra. ⁊ amido. Si autē sanguisuga stō annexa fuerit medicamina quibꝰ vermes expellūtur: in potu sumātur. Ex his etiā que sanguisugā exire faciūt est vt eger balneū ingrediat ⁊ moretur in eo donec magnā patiatur siti: ⁊ tūc aquā infrigidatā in niue frigidissimā. s. in ore aliq̄ diu teneat: cū tepefieri ceperit eā expellat ⁊ aliā sumat: sanguisuga eni qñq3 venit ad os frigiditatē q̃rēdo. Jo.

Sāguisuge igrediunt guttur cū hō aliqñ bibit aquā in q̃ sunt sanguisuge nō aduertēdo: aut q2 nō videt sicut accidit iter agentibus tpe noctis. Et aliqñ cum hō natat ore apto: ⁊ pprie h accidit qñ sunt parue vix visibiles: q̃ postea magnificant cū mordēt ⁊ sanguinē sugūt q̃ sanguisuge sunt aliqñ venenose aliqñ non. Venenositas aūt ex accñtibꝰ inde seq̄ntibus maxie cognoscit sicut sincopis tremor cordis ⁊ silīa. Et he sanguisuge qñq3 adherent palato ⁊ parti supiori versus collatoriū: aliqñ partibꝰ oris manifestis: aliqñ gutturi: aliqñ meri ⁊ stō: ⁊ cognoscunt vbicūq3 sint ex titulatione ⁊ pūctione in ea pte ⁊ san. subtili p os fluente:

Sāguis. n. egrediēs ex venis paruis ē subtilis in cōparatiōe ad eū q egredit ex venis magnis. Et ꝯfirmat iudiciū hoc q hō memoret se bibisse aquā in q̃ hmōi habitāt: aut natasse i ea: tūc cognoscit locus vbi ē p sensum titilatiōis eiꝰ ⁊ pūctionis vbicūq3 sit: ⁊ si ē ppe colatoriū sanguis in ore egredit: ⁊ non īdiget rascatione ad h vt expuat. Si nō sit in partibꝰ oris subiacet sensui: si in gutture sanguis egredit rascando. Si in meri ipedit deglutio ⁊ vomitꝰ excitat. Si in ore stōi vomitꝰ excitat absq3 ipedimento ꝯglutionis. ⁊ ab his locis sanguis egredit cū vomitu.

Pronosticum Curat hec dispō satis faciliter si nō sint venenose. Si vō venenose fuerūt nō sunt absq3 piculo. ¶ Quātum vō ad curā pſciēdū q hñs sanguisugam d3 cauere a clamore ⁊ locutiōe cū tēptatur eius sepatio ne forte ad cannā pulmonis precipitaret: eēt. n. periculū de suffocatione. Si vō sanguisuga sensui subiacet capiatur cū tenacula hñte rostrū subtile longū dentatū cū capite cum quo adheret ⁊ stringat fortiter ⁊ extrahat cū hoc eni solēt ferra sagittarū extrahi. Quod si videri nō possit tūc ꝯsiderādū ex signis scriptis vbi verisilr sit. Si. n. sit versus colatoriū cū medicinis infra ponēdis fieri d3 oris fortis collutio vt liquor in ore acceptꝰ vsq3 ad colatoriū ipellatur aut p nares ad itra os trahat. Si vō eēt in gutture fiat gargarisma. Si vō in meri aut stō hmōi ꝺglutiant. Medicamē aūt Rasis sunt iste. ℞. aceti. ℥. iiij. sinapi. ʒ. ij. aut cū aceto tm̄dem asse misceat aut cū eisdē tm̄dem salis dissoluat. Postea nigella ⁊ sinapi trita subtiliter versus partem vbi adheret insufflet. Et succus cepe valet optime ad hanc rem ⁊ hec oīa inimicant sanguisugis sua acuitate ⁊ fetore ⁊ faciunt eas separi a loco in quo adherēt: imo ēt eas īterficiūt. Ex bonis cito īterficientibꝰ eas ē medulle. ʒ. j. se. citri cum. ℥. ß. aceti dissoluta ⁊ bibita īterficit eam maxie si sit in meri ⁊ stō. ⁊ hec pñt vti gargarizādo ⁊ ēt os colluēdo ꝺm opportunitatē ⁊ qñ ē in stō ⁊ meri oēs medicine q̃ sūt ꝯtra vermes bibite aut comeste ipsas īterficiūt aut saltē ipsas separāt. Et Rasis dicit in fine capl'i q ex his q̃ sanguisugā exire faciūt ē vt eger balneū ingrediat qualecūq3 sit illud ⁊ in eo tm̄ moret donec sitiat multū ⁊ tūc aquā in niue ifrigidatā siue notabilr frigidā in ore teneat aliq̄ tulum. Et cū ceperit tepefieri eā expellat ⁊ aliā sumat. Nā sanguisuga qñq3 venit ad os frigiditatē q̃rendo. ⁊ cū his absoluta sit p̄ma intentio q̃ ē sanguisuge extractio: aut īterfectio: aut saltē a loco cui appēsa ē sepatio. Scda vō intētio ē accñtium correctio quorū vnū ē fluxus sanguis post sanguisuge separationē: cui subueniendū ē pmittēdo p̄mo aliqd ipsius exire ita. n. pcipit. A. quarta p̄mi capl'o de sanguisugis. postea cū dictis in textu ꝯstringat. s. cū apoziate. i. decoctione in qua cortices granatorū balaustie et sumach cocta fuerint: quo vtēdū ē gargarizādo aut alījs mōis suprascriptis. s. bibēdo paulatim aut colluēdo taliter vt pueniat ad locū morsum: ⁊ silr valet puluis ex balaustījs thure san. dra. ⁊ amido gutturi in sufflatis aut aliter vnde fluit applicitis.

Alia accñtia in seq̄ntia venenositatē corrigant exhibendo tyriacam aut mythridatū: aut zedoariā: aut terrā sigillatā ⁊ hmōi q̃ ꝯtra morsum venenosum sunt ppria. Et ex his p3 expositio textus Rasis q diuidēdus ē in q̄nq3 ptes. In p̄ma ponit signa sanguisuge in os igresse. In scda ibi. Os igit ē. Docet modum extractionis ipsiꝰ cū sensui subiacet. In tertia ibi Quod si nō fuerit manifesta. Docet ipam extrahere cū nō sensui subiacet. In q̄rta ibi. Si aūt post eiꝰ casum. Docet constringere fluxū sanguis post eiꝰ separationē. In quinta ibi. Si aūt sanguisuga. Docet occidere vel extrahere sanguisugā in meri ⁊ stō existentem: q̃ dicit in oibꝰ his ptibus manifesta sunt ex suprascriptis: sūt. n. sigillatim superius declarata. ¶ De his q̃ intrant guttur. Almāsor.

Cum aliquid quod guttur igreditur ⁊ infigitur in eo: aut meri fuerit bolus magnus: aut ei simile de his que nō habēt frusta scissa cōtenta in eis: aut acuta: cōfert plerūq3 percutere egrū in collo posterius ⁊ multotiēs. Et aquā sepe trahicere fortassis eni descēdit inferius. Eger quoq3 balneū ingrediatur ⁊ oleū multotiens trahiciat. q postq3 factum fuerit magnos deglutiat bolos. Quod si non descēderit instrumētum qud illi simile inferius duci cōsueuit in os mittatur. Est autē instrumentū illud ꝺ plūbo quod cū sit reti simile est longū gibositatem in se habens. Jo. Ar.

In hoc ca. docet Rasis extrahere ea que retēta sunt in gutture si fuerit bolus male masticatꝰ siue anulus: aut os pruni ⁊ similia grossa viā oppilātia siue fuerit spina aut os acutū ⁊ simile alicui parti gutturis: aut meri affixū. Et primo docet extrahere res grossas viā oppilātes. Scdo res acutas gutturi affixas Scda ibi. Postq3 factū fuit. De prima dicit. Quod cum illud quod guttur ingreditur ⁊ infigitur in eo aut in meri. i. isophago siue via trāsitꝰ cibi ad stōm fuerit bolus magnus. De his q̃ nō habēt frusta scissa. i. diuisa cōtenta in eis. s. gutture aut meri aut acuta infixa in eis cōfert plerūq3 percussio egri in collo posterius satis fortiter maxime collo depresso ⁊ humeris eleuatis sic eni illa res grossa descēdet. ⁊ iuuat scdo aquā traīcere mul

totiés: aut oleū ⁊ prope ergo existéte in balneo: balneū tñ apud nos nō est multuꝫ cōsuetum. Et si hoc modo res grossa oppilans nō descenderit téptetur ipsius vomitus digito vel penna in ore imposita: ⁊ proprie si fuerit multū in parte superiori ad extrahendā autē spinaꝫ aut res acutas infixas iubet magnos deglutire bolos ⁊ male masticatos vt descēdētes rem infixam secū ducāt: ⁊ ad hoc iuuat bibere sorbitiones viscosas ꝺ pasta ⁊ similibus: Et proprie cū impetu. De scḋa parte dicit Qꝫ si cū his nō descēderit instrumentū quo huic simile existēs inferius in gutture duci cōsueuit in os immittatur: instrumētuꝫ āt illud est cānula de plūbo habens lōgitudinē palme ⁊ grossitieꝫ penne ante perforata multis foraminibꝫ puis ad modū retis ⁊ pprie ſm ptē que guttur ingredit ⁊ ꝫ extremitatē illā aliqliter curua ⁊ ponaf interius quātuꝫ ē possibile ⁊ trahaf sursū ⁊ ēt de orsuꝫ impellaf ad oēs gutturis differētiā: adherebit eni in aliq illoꝝ foraminū res illa acuta ⁊ educef ⁊ posset hoc instrumētuꝫ esse solidū ſm eā ptē que tenef in manu si āt res infixa videaf ē melius vt cū moieta aut tenacula dētata capiaf ⁊ extrahaf: pter ꝺs sunt multi modi. Primus vt suspēdaf cū filo carica q̄ male masticef ⁊ ꝺglutiaf ⁊ postea cū filo extrahaf: ⁊ similiter pōt fieri cū carne aut spōgia cōdēsata in modū pile ⁊ deglutiaf ⁊ dimittaf per quartā horā ꝺōec crescat: ⁊ pter hoc bibaf post eius deglutionez ꝺinde cū filo extrahaf ⁊ ē melior ceteris. ⁊. ʒ. j. nasturtij. al' rafani vl' parū elebori cū aqua tepida bibita ⁊ euomita a pprietate extrahit quod gutturi ē affixū. Empl'a quoqꝫ mollificatia ⁊ maturatiua exteriꝰ applicata iuuāt: ⁊ pprie cū res infixa ē cā apostematis: Nam apostemate maturato ⁊ erupto educit. Et vidi semel os acutū infixū in gutture exire p cutē exteriꝰ in fine duoꝝ mēsiū. Gargarismata āt cū ē i gutture ⁊ pprie violēter facta iuuant ad extractionē rab in cōtinēti dicit q stercus fureti cū aqua decoctionis carnis distēperatū ⁊ gargarizatū a pprietate extrahit res infixas: similiter facit exteriꝰ linitū. Ultio si q̄raf an sanguisuga aut res similis existēs in gutture aut meri sit morbꝰ in numero. Et an oppilatio inde pueniēs sit morbꝰ. Respōdendū est ꝫ. gal'. q nō cū eiꝰ cāe sint pmitiue ⁊ oppilatio inde pueniens immediate pcedat a cā pmitiua sed penes A. sanguisuga essꝫ morbꝰ in numero sicut ⁊ vermis ibidē exñs in corpore genitꝰ ⁊ oppilatio inde pueniēs dicenf morbus in compositione.

De passionibus lingue.

Superius posita fuit anatōia lingue. Nunc duo alia circa linguā pmittēda sūt. Primū ē que sūt ligue egritudines in generali. Scḋꝫ ē modus generalis curationis ipsarū egritudinū ligue. Lingue igitur egritudines multiplices sūt ſm q multiplices sunt opationes ligue: que per egritudines eiꝰ ledūt. f. motꝰ lingue: gustus ⁊ tactꝰ. Motus ligue ledif tripliciter ꝺinute ablate ⁊ corrupte per quas lesiones impedit locutio vna de pncipalibꝰ opationibꝰ eius ꝺinute ablate ⁊ corrupte de q̄ statī erit ppriū capitulū. gustus ēt ⁊ tactꝰ silr tripliciter ledunf. Hec āt nocumēta sūt in lingua p essentiā aut p cōitatē aut a toto sicut in febribꝰ aut pte sicē ex nocumēto tertij paris neruoꝝ cerebri: ⁊ pprie tertij paris neruoꝝ rami eiusdē qui lingue ꝺlegaf: ledif gustus ⁊ tactꝰ: ꝫ gustus posset auferri sine tactu: ꝫ nō ecōtra q: gustus psupponit tactū. ⁊ q̄uis gustus ⁊ tactus sint adequate in eadē pte ligue ⁊ pficiant eisdē instrumētis: stat tñ ab eadē cā notabiliter ledi immo auferri gustū ⁊ nō tactū. ⁊ ex nocumēto septimi paris neruoꝝ cerebri impedit motus ligue ⁊ p cōsequēs locutio aut p cōitatē a stō aut a mēbris spiritualibꝰ epate splene renibꝰ vesica matrice ⁊ sic de singulis. que egritudines pprie illis mēbris sūt aut mala cōplexio ⁊ pprie cū mā aut apostemata aut vlcera ⁊ huiusmōi. Egritudines vero p essentiā in ligua silr sūt male cōplexiones cuiuscūqꝫ generis cū mā. ⁊ sine mā male cōpositionis sicut magnitudo lingue ⁊ pāuitas mala figura malus sitꝰ. Silr soluta cōtinuitas recēs aut antiq. Et apa siue bothor cuiuscūqꝫ generis. Male aūt cōplexiones ligue ⁊ ppe cū mā siue p cētiā siue p cōitatē cognoscunf ex. vij. Ex sapore amaro acetoso salso pōtico acuto fetido ⁊ sic de singulis quoꝝ qdā arguūt caliditatē qdā frigiditatē ⁊ sic humorē calidū aut fri. Scḋo ex colore rubeo purpureo arguēte dominiū sanguīs ⁊ ex citrino arguēte cholerā ⁊ similiter ex nigro misto cū citrino ad quē peruenif ex citrino aut ex albo arguēte phlegma aut ex fuscosiue nigro absqꝫ citrinitate ⁊ rubedine arguēte mliaꝫ. Tertio ex hūiditate ⁊ siccitate. ⁊ siccitas qui deꝫ sentif duobꝰ modis quoꝝ vnꝰ ē cū claritate supficiei lingue Et hec ē siccitas leuis ⁊ ꝫ plurimū sine mā. Et scḋa ē cū cursu humoris viscosi pfūdi q est in ipa quē color iā exiccauit ⁊ hec nō significat siccitatē in subā eiꝰ. f. sine mā: immo hūiditatē viscosās aggregatā in ea aut ex catarro aut ex vaporibus grossis spissis: ⁊ hoc ē ex eis que facit errare medicos: q cū cognoscūt ex infirmo dispositionē exiccationis oris non discernunt inter istas. Quarto ex aspitate q̄ significat siccitatē sicut planicies significat hūiditatē. Quito ex motu. f. velocitate tarditate facilitate difficultate qđ marie cognoscif ex locutione veloci aut tarda facili aut difficili: motꝰ nāqꝫ siue locutō velox ⁊ facilis arguit caliditatē cū tēperata hūiditate sicut ecōtra locutio difficilis ⁊ tarda frigiditatē aut siccitatē aut hūiditatē supfluā. Sexto ex grossitie ligue arguif hūiditas ⁊ ex tenuitate siccitas. Septimo ex pustulis ⁊ reliqs egritudinibꝰ calidis arguit caliditas ex frigidis frigiditas. Reliq āt eiꝰ egritudines. f. male cōplexiones solutio cōtinuitatis ⁊ apostemata sensui subiacēt. Modus āt generalis curationis passionū ligue est q: qñ sūt p cōitatē fiat cūo a mēbris cōicātibꝰ ⁊ ipsoꝝ discrasie corrigant. ⁊ tertio fiat ipsoruꝫ cōfortatio ne malas mās multiplicēt. Que nō sūt p essentiaꝫ in ligua: curent medicinis ligue pprijs q̄rū qdā sūt euacuationes: Cauēdū tñ siue ledaf p essentiā siue p cōitatē a vomitu quātū ē possibile. Scḋꝫ genꝰ medicinarū ē collutiōes lingue. Tertiū gargarismata. Quartū vnctōnes ⁊ pulueꝝ aspsiones. Quitū ea que tenenf i ore siue sint pilule q̄ ꝺbēt cē copresse siue electuaria ⁊ similia. Sextū ciꝰ fricationes ⁊ oꝫ vt caueaf in administratione medicinarū oris ⁊ ligue cū fuerit ex genere acutarū q̄ nocēt gutturi ⁊ pulmoni ⁊ nihil ex his ad illa pfluat.

De grauedine lingue.

Grauedo ligue mollificatio eiusdē sūt termini synonimi huiꝰ dispositionis que ꝺscriptiue ē impedimentuꝫ motus ligue locutionē minuēs auferēs aut corrūpēs pro cuiꝰ ꝺscriptionis notitia ē sciēdū q motꝰ ligue tripliciꝰ pōt impediri ꝺinute ablate ⁊ corrupte ⁊ tot modis impedit locutio vna de pncipalibꝰ opationibꝰ ligue: minuit qdē motꝰ ligue cuꝫ homo difficulter aut tarde mouet linguā auferf cū nullo pacto pōt eā mouere: corrūpit āt cū homo intēdit mouere ipsam ad vnā differētiā ⁊ mouet ad alterā pter volūtatē. sic ēt locutio tripliciꝰ impedit: auferf qdē cū homo nihil pōt loqui ⁊ hi appellanf muti ꝺinuif cū tarde aut difficulꝰ loquif. Corrūpit cū vna littera pfert p altera aut sillaba p altera. Diminutio āt in locutione tripliciter fit vnomō q: sūt aliq q nō possūt incipere loqui nisi pmo mltū aerē īspirēt ꝺinde cū velocitate loquunf. Hoc. n. accidit q: musculi pectoris: ꝫ marie epiglotis sūt ꝺbiles: Unꝺ nisi prio moueanf cū inspiratione mltī aeris non possūt debite moueri p voce formāda. Scḋo sūt aliq qui nō possūt incipere loq nisi pus mltotiēs moueāt labia ⁊ liguaꝫ. Deide expedite loquunf. Et hi sūt hñtes ꝺbilē linguā quā oꝫ pluries moueri: ⁊ silr labia anteqꝫ oportune moueāt ipa ꝫ exigētiam locutionis formāde ⁊ hec dispositio ab. A. vocaf tarbas. Sunt tertio aliq qui postqꝫ inceperūt loq impediūtur: nec possūt cōtinuare sermonē ⁊ eoꝝ aliq nihil pferūt p tēpꝰ tādem postea pferente qđ intēdūt hoꝝ āt aliqui sepe eandē syllabā repetūt anteqꝫ dictionez proferāt: ⁊ hi apellanf trauli. Corruptio āt locutionis ē mlꝰ tiplex: imo in diffinita ꝫ indiuiduoꝝ multitudinē: sūt eni aliq qui nō pñt pferre vnā litterā: aut syllabā: sed alterā pro illa pferant. Et hi multipliciter variātur ſm multitudinē causarū indiuiduantiū. Aliqui etiaꝫ in locutione sua multiplicāt fen fen ten ten. nō nulli vero ta ta sicut pueri ⁊ aliqui ka ka: ⁊ sic de singulis Et omne impedimentū in locutione pter ablationem nominatur ab. A. alchael quapropter omnis tarbas est alchael ⁊ similiter traulitas ē alchael: sed non econtra: pueri aūt in pncipio sūt altaka. i. loquentes ta: in locutione quos nos in vulgari sermone vocamus tartaia q postea facti viri recte loquūtur psumpta humiditate supflua ex ꝺcursu etatiuo. Et hi aliqūādo post egritudinē acutā sicut febrem incedēteꝫ aut chronicam psumentem

humiditatem supfluam fiunt recte loquentes. He aũt dispositiones aliquãdo sunt noue aliquãdo chronice: imo frequẽter a generatione ꝯtracte. Unde sunt aliqui a generatione muti. ⁊ hi ꝑm plurimũ sunt surdi. Aliq tarde loquentes. Aliq male loquentes impediti aliquo ex modis scriptis ⁊ hec sufficiant q̃ztum ad qd nominis ⁊ quid rei ⁊ species grauedinis lingue.

Cause võ quedam sunt ꝑmitiue sicut ebrietas ira tristitia timor verecũdia q̃dam sunt corporee ⁊ sunt duplices quedã p cõitaté quedã p essentiã in ligua ⁊ musculis eius p cõitaté quidé a toto sicut in febribꝰ ⁊ ꝓprie in arsiuis qbꝰ ligua arescit ⁊ spasmat̃ spasmo de inanitõe nõnũq̃ mã̃ ꝑmutata ad liguã fit motus eiꝰ ⁊ locutio difficilis aut a parte sicut a septio pari neruoꝝ cerebri q aliqñ oppilat̃ alñ apat̃ ⁊ fit qñq̃ spasmꝰ aut palisis aut tetanus ⁊ cõsequẽter sequit̃ difficultas aut in potẽtia ad motuz lingue aut per cõmunitaté a cerebro sicut in litargia ⁊ similibus: ⁊ fit defectus in ligua aut ꝓpter humiditatem a cerebro cõicatam: aut defectu spirituũ aut per cõitatem a stõ epate mẽbris spiritualibꝰ matrice ⁊ ceteris: per essentiã vero in lingua aut mala cõplexione sine mã̃ aut cũ materia cuiuscũq̃ generis: sed ꝑz plurimũ sanguinea aut phlegmatica aquosa infusa in ipsa aut musculis eius aut a mala cõpositione. s. magnitudine aut pẽruitate aut mala figura aut malo situ aut a magnitudine ligamẽti existẽtis sub lingua impediẽte motũ eiꝰ aut a soluta cõtinuitate. s. vulneribus ⁊ vlceribus derelicta aut propter apostemata ⁊ pustulas ipsius.

Signa grauedo lingue est sensui manifesta. Sz cause primitiue sunt sibi signa cũ cõsuetudine ꝓuẽtꝰ huius impedimẽti lingue ex causis similibus. Cause auté corporee per cõmunitaté cognoscũtur q2 precesserũt ⁊ etiã cũ eaꝝ augmẽto augetur grauedo lingue: ⁊ decremẽto minuitur ⁊ ablatione aufertur nisi nocumentũ per cõmunitaté sit factũ per essentiaz sed specialiter si sit per cõmunitaté a toto sicut in febribus arsiuis adest lingue exiccatio ⁊ forte spasmus ⁊ ipsius contractio sequẽs inanitioné ⁊ forte mã̃ liquefacta impleti sũt musculi ipsius: Unde lingua est spasmata spasmo de repletione sz ꝑm plurimũ paraliticata ⁊ remollita humiditate existẽte subtili: inter que distinguitur q2 spasmus de repletione ⁊ paralisis fere subito acciderũt: sed spasmus de inanitione paulatine. Spasmus auté de repletione differt a paralisi q2 taliter spasmata nõ potest per se neq̃ per aliũ faciliter moueri: sed paralitica licet ñ per se: per aliũ tamé faciliter mouetur. Si vero sit lesa per cõitatem a septimo pari neruorũ cerebri est nocumentũ in motu lingue quod nõ est cõe alijs operationibus cerebri: aut ortoꝝ ab eo. Et cũ hoc nõ videtur aliqua egritudo lingue ꝓpria ex scriptis nec appareat nocumẽtuz sibi cõmunicatũ ab alio mẽbro. Nam cũ est per cõmunitaté a cerebro nocumentuz est cõmune pluribus operationibus cerebri aut operationibꝰ ortorũ ab eo. ⁊ si materia a cerebro sit cõicata ligue ⁊ musculis eius é spas

perfecte curari. Que vero est a natiuitate cõtracta non sequẽs surditaté corrigetur tñ ex decursu etatiuo tamé medicinali auxilio ⁊ fere omnes relique species emẽdari possunt: licet omnes ꝑm plurimuz non perfecte curent̃ ⁊ ꝓprie cũ inueterant̃ sequit̃.

Almansor.

CUm lingua absq̃ alijs mẽbris grauedinez fuerit passa ⁊ eger neq̃ febrem neq̃ acutaz egritudiné incurrerit sal armoniacus ⁊ piper. ʒ.ʒʒ. ⁊ sinapi albũ ac piretruz est staphisagria atq̃ origanũ ⁊ baurach ⁊ sal indi ⁊ nigella ⁊ sansucus siccus sumãtur ⁊ in aqua coquantur aut fiat ex eis gargarismus. Caueat tamen patiens ne ex eo aliquid trabiciat. aut eger ieiunus multis diebus gargarizet almuri nabati. aut fiat gargarismꝰ ex aceto ⁊ piretro. Post q̃ võ gargarizare cessauerit sumãtur salis armoniaci piretri piperis sinapi omniũ ꝑtes equales ⁊ ex eis bene puluerizatis lingua diutius fricetur. Jo. Ar.

Hoc capitulũ diuiditur in quattuor partes. Jn ꝑma curat grauediné lingue pendenté ab humiditate phlegmatica aquosa musculos eius ingressa. Jn scda curat ipam grauedinez lingue pendenté a palysi ⁊ mollificatione p cõitatez a cerebro. Jn tertia parte curat ipam exsiccatam ⁊ spasmatã spasmo de inanitione sequente fe. acutas ⁊ cãs huiusmodi inaniẽtes. Jn quarta cã curat ipam pendenté a ligamẽto qd est sub lingua nimis ꝓlõgato. Secũda ibi. Quod si lingue. Tertia ibi. Si aũt loquela. Quarta ibi. Et si diu est ex quo loquela. Que dicit in ꝑma pte nota sunt. Nam ꝑmissis vl'ibus que Rasis obmittit breuitati indulgẽs curat grauediné lingue cũ exsiccantibus resoluentibus humiditatem phlegmaticam quaꝝ quedã sunt notabiliter calida attingentia vsq̃ ad quartum gradum de qbus dz sumi minor q̃ztitas ꝑm cañ. dosandi: q2 tñ bulliunt cũ aqua cõtemperante ipoꝝum acuitatem possumus accipere de ipsis equal'r vt Rasis. ℞. salis armoniaci piperis. ʒʒ. sinapi albi q2 est minꝰ calidum piretrũ staphisagrie baurach loco eius accipit̃ sal nitrum origani salis indi nigelle sansuci sicci. i. maiorane sicce omniuz ana. ʒ. j. bulliant in vna. ℔. aque ad consumptionez medietatis ⁊ colet̃ cuz qua colatura debite calefacta fiat gargarisma stõ ieiuno cauendo ne deglutiat̃. Jpa quoq̃ dz aliquando in ore teneri absq̃ quod gargarizet̃. Scda medicina est almuri. i. salsamentũ nabati. i. illius regionis. Tertia medicina est acetuz cũ piretro q̃ facit fluere multũ humiditaté ex lingua: sz post gargarizationem docet fricare linguaz cũ salis armoniaci pipis piretri sinapi ana partibus equalibus. Sed hec est acutior medicina qua nõ est vtendum nisi in adultis habentibus sensuz obtusum ⁊ hoc q̃ztum ad ꝑmam partem. Almãsor.

vel etiã semper cõsiderandũ est an ligamentũ quo inferius ligua cõnectitur maius sit q̃ȝ debeat. Quod si ita fuerit ex eo parũ est incidendũ ⁊.ȝȝ. puluerizatuȝ immittendum. Jo.ar.

In hac quarta pte curat grauedinẽ ligue ꝓpter lõgitudineȝ ligaméti quod est sub lingua cuius superius signa dicta fuerũt cum sectione ipsius ⁊ ȝegi.i.vitrioli suppositione in loco secto ne rursus cõsolidetur. Hec autẽ sectio fiat ꝯm trãsuersuȝ ligamẽti vt totũ in latitudine seccetur cũ lanceta curua subtili in extremitate. Postea ponatur ȝegi ap prohibendũ cõsolidationẽ: ȝ apud. A. imponatur filũ cũ acu stricte ligetur donec se rũpatur aut tertio cũ lanceta ignita scindẽdo cauterizetur ⁊ melius est vt sit aurea iuxͣ doctrinã sapiẽtũ: fiat autẽ hec sectio in loco magis oportũo per cuius sectionẽ iudicio existimatiuo videaꝛ magis ad motũ facilitari. Sed hic vltimus modus iudicio meo ẽ melior. Post eius sectioneȝ ponatur in vulnere parum cotti infusi in oleo ro. tepido vel melius in albumine oui vt partes solute distantes conseruẽtur nec permittantur inuicem reuniri. Conformius tamen videtur textui Rasis aliquid de ligamẽto esse ꝯm lõgitudinẽ incidendũ. Si cause fuerint primitiue remoueantur ⁊ paulatiȝ assuefiat proferre homo sillabas dictiones ⁊ litteras in quibꝰ marie difficultatur. Iteȝ assuefiat loqui corã magnis viris ⁊ magistratibꝰ incipiẽdo a mĩus dignis ⁊ gradatim ad magis reuerẽdos procedẽdo. Si timore aut verecũdia in locutione impediatur, ⁊ si pueri fuerint tardãtes ĩ locutione ad loquendũ irritẽtur. ⁊ si adlti fuerint aut grande studeant se exercendo paulatim cõponere maxime ⁊ frequẽter proferẽdo ea que sibi fuerunt difficilia: ⁊ imitẽtur demostenẽ virũ eloquẽtissimuȝ qui cũ inepte ⁊ balbuciẽdo loqueretur: sumebat in ore lapillos paruos sex aut plures postea cũ studio ⁊ conatu loqui studebat. Qũqȝ pluries sic loqui studuisset postea pauciores in ore loquẽdo retinebat. Tandẽ post lõgaȝ ꝯsuetudinẽ ⁊ experientiam talem: sine lapillis ⁊ ita clare ⁊ expedite locutꝰ est vt ceteros in pronũciando superaret. Utebatur speculo magno ĩ quo se ipsũ frequẽter intuebatur pronũciãs in loco secreto oratões quas habiturus erat in publico ⁊ seipsũ notãs emendabat inneptos aut turpes gestus manuuȝ ⁊ pedũ aliorũqȝ mẽbroꝝ motus oculorũ ⁊ oris ita vt se totũ corrigeret ⁊ poliret: Deinde cum vocem breueȝ ⁊ submissaȝ ⁊ anhelitus angustiã pateret ad littora maris accessit vbi sese orãtẽ audire volebat necesse erat vt alte clamaret. Quibꝰ igenijs limatissimũ ac florẽtissimũ se fec. Et pp ħ qui habent anhelitũ breueȝ ⁊ augustũ studeãt anhelitum diu cõtinere. Item lõgã orationẽ vno anhelitu voce sonora producere. Si grauedo lingue pẽdeat ab humiditate sanguinea aut aquosa sepulta aut imbibita in lacertis aut musculis lingue cũ cõmunitate cerebri aut sine cõmunitate eiꝰ exiguntur sex intẽtiones. Prima euacuat. Scd̃a diuertit. Tertia resoluit ⁊ exiccat residuũ materie per partem oppositam. Quarta vero per eandeȝ parteȝ. Quinta corrigit accidẽtia. Sexta ordinat regimen sex rerum. Prima quidẽ perficitur cũ phlebotomia ex cephalica si materia fuerit sanguinea. [illegible] lingua ⁊ 3° si expedierit sub[illegible] materia sit multa. si vero[illegible] sub lin[illegible] ma[illegible]

spõgia aut filtro debite expressis postea sequatur aliqua ex vnctionibus ceratis aut emplastris dictiꝭ in capitulo de paralesi q̃ omnia ad hũc locuȝ afferant ꝯm opportunitatẽ ⁊ casus aque termarum sulfurearuȝ ⁊ vniuersaliter exiccantiuȝ super puppa capitis ⁊ primis spõdilibus est cõueniens. Forma autẽ cauterizationis si expedierit est ꝯm hunc modum fiant tria cauteria actualia cũ ferro aut auro figurata ꝯm foramen medietatis ossis oliue q̃ penetrẽt q̃ztũ ẽ medietas ossis oliue ꝯm lõgitudineȝ aut minꝰ: ⁊ fiat ꝯm lõguȝ in fontanella pupis capitis quoꝝ pm̃ sit in nocra. i. vbi caput collo cõiungit. 2m in fine pme spõdilis 3m in fine scd̃e ⁊ fiãt duo alia lateralr in radice cranei distãtia a medio ꝯm quãtitatẽ pollicis ⁊ diu cõseruentur aperta. Ista tñ postponãtur quãtum est possibile nõ fiant nisi cũ cetera nõ cõtulerint. Quartam rem cõplẽt gargarismata colutões oris fricationes lingue res que in ore retinẽtur exiccãtes residuum materie ad quas gradatiȝ perueniatur incipiẽdo a debilioribꝰ ⁊ gradatim procedẽdo ad fortiora neqȝ fiant continue sed per interualla dãdo etiaȝ aliquãdo dum hec expediunt tyriacã metridatum ⁊ similia sicut semel ĩ ebdomada ꝺbita seruata custodia. Medicine autẽ simplices leues ad hãc intẽtõnẽ sunt maiorana saluia iua sticados ysopus origanũ costus alacce radices capparis acorus ⁊ similia. Sed fortia sunt. ȝȝ. cinamomũ sinapi stafisagria piretrum 3a genera piperis sal armoniacus nigella euforbiũ ⁊ similia: his autẽ vti potes faciendo decoctiones pulueres pilulas ⁊ similia his ꝯm exigẽtiã ⁊ castoreum retentuȝ sub lingua ⁊ cõfricatum cõfert mirabiliter. Et ex supra scriptis pñt fieri pilule incorporãdo pulueres suprascriptos cũ castoreo terebẽtina assa fetida laudano resina dragagãto ⁊ similibus ⁊ sunt efficacissime. Itẽ acori cõdituȝ ⁊ diacori sũt medicine prestãtes ad hanc intẽtionẽ. Itẽ cõfectio de piretro ⁊ cõfectio anacardina data per interualla est cõueniẽs sũpta linita ⁊ emplastrata parti posteriori ⁊ origini neruoꝝ. Item sal solutiuuȝ linituȝ super linguaȝ descriptum in capitulo de paralisi. ⁊ quãdoqȝ cõfert fricatio lingue cũ acetosis stipticis sicut lac acetosum succus fructuũ acetosorum qui nõ sunt maturi ⁊ acetuȝ ⁊ huiusmodi. Et nota q̃ si timeatur fluxibilitas materie sunt stiptica predictis exiccãtibus miscẽda sicut darsesabam ⁊ est flos mali granati permistũ cum rosis. Et sicut flos squinãti cũ spodio. Medicine aũt Rasis sunt fortes ⁊ vltie. ⁊ hũiditate sanguinea exñte in cã ꝯueniũt leuiora ⁊ minꝰ ca. Quinta aũt itẽuo ẽ correctio ardoris aut excoriatõis lingue ⁊ sitium si acciderit. Sexta ãt itẽtio elici põt ex capl̃o palisis. dȝ. n. dieta ad sic. ꝺclinare. Si võ grauedo lingue sequaꝛ spasmũ ꝺ inanitiõe aut magnitudine ligaméti qd̃ ẽ sb̃ lingua: Cura a Rasi sufficiẽter posita ẽ ⁊ p me ꝺclarata. Sequẽs võ malã cõponem ñ pt pfecte curari: corrigitur tñ igenijs supius dictis in pncipio cure positis.

Cura aũt grauedĩs seq̃ntis solonem ꝯunitatis est cura ipsiꝰ solõis ⁊ si cicatrix remaneret mollificatõi ⁊ sb̃tiliatiõi eiꝰ itẽdaꝛ. Apatum ãt lingue cura ponetur inferius.

De tumore lingue.

Umor lingue magnitudo iflatio sũt termini synonimi [illegible]dispõnis q̃ diffinitiue ẽ tumor pternãlis lingue: i[illegible] egrediaꝛ. Est ãt ħ tumor aliqñ apo[illegible]e non aposo agit: differt apo[illegible] mala cõplone mala cõpo[illegible] puenit vna egritudo [illegible] mẽbroꝝ simplicium [illegible]unt i venis ⁊ po[illegible] postqȝ extẽso [illegible] poris solutis [illegible]oluta ꝯtinuitate [illegible]die ⁊ depẽdẽ[illegible] fluxi susci[illegible] soluta ꝯti[illegible] duplex. s. [illegible] remo[illegible]enosoꝝ [illegible]mixto [illegible]nes ⁊

similium. Aliquando sunt corporee sicut multitudo sanguinis aut phlegmatis in toto aut in capite.

Signa cãe p̄mitiue significant sei pas ꝛ nocumentū ſe stinū ex ipsis derelictū. Tumor õ sanguine⁹ cognoscit ex colore rubeo cū alijs signis attestātibus sāguini. Et phlaticus ex colore albo ꝛ multa humiditate phlatica ex ore fluente cū ceteris signis phlatis. Discernit aūt apostemosus a nō apostemoso duritie febre dolore non aūt q̄titate.

Pronosticum.

Hec dispō curat̄ ſm plurimum si conuenienter tractet̄. Almāsor

Cum cōtigit linguā adeo inflari vt p̄magnitudine os egrediat̄ fricāda ē ex cepe: aut ex citri acetositate aut cū ribes aut ex granato acetoso donec saliua multa ab ea fluat hoc nāq3 mō d̄tumescit ꝛ ad p̄mā redibit mēsurā. Si āt nō sufficit fiat fricatō ex sale ꝛ aceto. Et si nōdū sufficit fiat minutio ex vtrisq3 cephalice pri⁹: ꝛ postea ex vēis ſb ligua Jo. Ar.

Diuidit̄ h̄ caplm̄ in p̄tes duas. In p̄ma pōit remedia localia. In 2° ibi. Et si nec suffic̄. Curat hāc passionē p phlomiā totū caplm̄ patebit ex dicēdis. Cura hui⁹ hūoris triplex exigit regimē p̄mū respicit cāz antecedētē cōplēdū euōne ꝛ diuersiōe vnde mā existēte sanguinea fiat phlomia ex vtraq3 cephalica p pter ei⁹ multitudinē. Et si retētio hemoroydarū aut mēstruoꝝ esset in cā p̄mittat̄ phlomia saphenarū: ꝛ p h̄ recurre ad ea que superi⁹ dicta sūt sepe. Materia āt existēte phlatica euēt cū sibi ppriȷs de qb⁹. 3. Scdo diuertant̄ iste materie sanguinee cū vētosis in spatulis ꝛ nocrea ꝛ phlomet̄ vena q̄ ē in mēto aut sanguisuga vl' vētosa ibi apponat̄. Sed mā phlatica cū caputpurgijs ꝛ clisterib⁹ ꝛ similib⁹. Scdm̄ regimē respicit cāz cōiūctā p̄mo cōplēdū p materie eradicationē: sanguine eq̄dē p phlomiā venarū lingue. Phlatice āt gargarismatib⁹ aut masticationib⁹: sed meli⁹ ē vt hec postponant̄ vsq3 ad statū. Scdo mā existēte sanguinea repcutiat̄ ꝛ si qd sluxū ē educat̄ cum acetositate citri aut ribes aut vini granati acetosi ex qb⁹ lingua fricet̄ aliq̄liter ꝛ in ore teneant̄ p hec eni sint fri. ꝛ sic. ꝛ stiptica fiat repcussio: ꝛ p acetositatē hūiditatis cū saliua eductio. In mā vero phlatica in p̄ncipio approximet̄ oxymel simplex. In augmēto vero i sanguinea addat̄ suprascriptis rob diamoron ꝛ i phlatica oxymellis parū. 33. aut salis cōis aut salis armoniaci. ꝛ vlteri⁹ versus declinationē misceat̄ acetū ꝛ diamoron i sanguinea. Et in phlatica fiat fricatō cū sale ꝛ aceto cū cepis addat̄ tādē. 33. ꝛ sal gemma ꝛ sal armoniacus ꝛ reuertet̄ ad mēsurā suā. Mollificatio quidē lingue cū accidit pueris sufficit in ea solicitudo custodie i. regiminis in sex reb⁹: ꝛ cibatio ex passerib⁹ ꝛ volatilib⁹ multū ambulatiuis. i. que d̄clinēt ad siccū. Quidā hō vt dicit. A. iā vētosat̄ fuit ꝛ pcussus ē cū scalpelo vilus nerui in spōdilib⁹ pāniculi cōiūcti cū lingua q̄re mollificata ē lingua. Ex q̄ arguit p̄ter septimū par neruoꝝ cerebri alios neruos a spondilib⁹ colli orientes cōcurrere ad motū lingue: ꝛ 2° infert in actu practico scarificationē eē faciēdū in pulpis spatularū nō in spōdilib⁹ neq3 p pe spōdiles. Tertiū regimē sedat accidētia vt puta ardorē seq̄ntē ad medicinas acutas vt cū lacte retēto in ore ꝛ similib⁹. Secūdo ordinat regimē sex rerū nō nāliū. Quod i sanguinea declinet ad frm̄ ꝛ sic. i phlatica ad calidū ꝛ sic. Si vero hic tumor pēdeat a venenosis cura requirēda ē. sexta quarti. Nimis eniz plixus essem si oia hui⁹ psequi vellē. De ranula lingue.

Hec passio d̄ glādula: q2 ad similitudinē glādule in figura quātitate ꝛ duritie aut q2 ē vere glādula. s. apostema phlaticū chisti circūdatū mobile faciliter de loco ad locū ꝛ hec est raro: immo ē ſ3 plurimū caro ibidē nata ac si noua lingua excresceret. ꝛ dr̄ ranula ad similitudinē rane pue in quātitate figure ꝛ colore h3 eniz colorē albū tēdētē ad viridē simılē colori rane: hec āt est simil' colori lingue cōposito ex colore sue subē qui ē alb⁹ ꝛ ex colore venarū q̄ sūt in ea que tēdit in nigrū ex qb⁹ cōsurgit color alb⁹ tēdēs ad viridē. ꝛ hec egritudo est pportional' pueris ꝛ infantib⁹ q2 in eis m̄tiplicat humiditas viscosa a capite d̄fluēs que ē ei⁹ cā. Spēs ei⁹ est duplex: est eniz quedā alba mollis tractabilis q̄dā nigra vl' fusca dura intractabilis. ꝛ vtraq3 est duplex quedā cū dolore aut alia sensibili lexione q̄dā sine ꝛ q̄lib3 est duplex q̄daz antiqua q̄daz noua.

Signa et cause patēt ex dictis. Appet eniz aliq̄ñ in loco iā dicto ac si noua lingua oriret̄ ꝛ que est alba ē ab humore phlatico viscoso. ꝛ que nigra ab humore phlatico tēdēte in meliā p adustionē aut p ptiū s̄btiliū resolutionem.

Pronosticum.

Secūdū plurimū curat̄ si 2ueni enter tractet̄ nisi pēdeat ab hūore melācolico ꝛ pprie adustione pticipāte. Almansor.

Cum sub lingua glādula nociua fuerit in p̄ncipio ex sale armoniaco ꝛ glādis fricāda ē. Si āt vetusta fuerit: ex medicamine gigiue sanguinolēte fricāda ē: quod est medicamē acutum. Eger autē acetū ꝛ salē in ore teneat. Jo. Ar.

Diuiditur h̄ capitulū in ptes duas. Primo ponit curationē ranule noue. scdo antique: scda ibi. Si āt vetusta fuerit. Totum patebit ex dicēdis. Cura post euationē ꝛ diuersionē ꝛ 9biti regiminis ordinationē. Primo est tēptāda cū leuib⁹ exiccātib⁹ cū saluia pistata vl' succo ei⁹ ibidē cū cotto apposita vl' fricet̄ cū origano sale ꝛ corticib⁹ granatoꝝ tritis ꝛ simul mistis postq3 fricationē infūdat cottū cū his medicinis cū aceto mistis ꝛ applicet̄ ꝛ forti⁹ istis ē calcātū. i. vitriolū vstū hermodactili cū albumie oui mista ꝛ applicita vl' iux̄ textū fricet̄ cum sale armoniaco ca. in quarto ꝛ galis simul mistis vl' acetū sal ꝛ flos eris simul mista applicent̄. Acetū ēt ꝛ sal ibidē retēta sūt leuia ꝛ 2ferūt in cura. Si āt vetusta fuerit ē auferēda aut cū causticis aut opatione manuali. Rasis āt dicit eē applicādū medicamē sapius positū i ca. de gingiuis sanguinolētis qd̄ tenēdū ē ibidē p mediā horā aut circa aut approximet cauteriū ex capitello factū ꝛ eā causticabit in paruo tpe ꝛ tūc tpis defendant̄ ptes circūstātes cū pecijs infusis in albuie oui aut cū succo plātaginis ꝛ aceto post ei⁹ remotionē applicet̄ lac aut vitellū oui ꝛ tādē remota escara 2solidet̄. Opatio āt manualis ē vt capiat̄ cū vncino ꝛ cū sagittella eradicetur post ei⁹ eradicationē ponat̄ vitriolū mistū cū albumie oui. S3 hec fortia nō fiāt nisi in illa q̄ sensibilit' ledit ꝛ q̄ non ē fusca. Si. n. ē fusca tutius ē dimittē ne 2uertet̄ in cancrū. Et si fluxus sanguis ipediret p illa vice dimittat̄. Et sanguie 2stricto seq̄nti mutatiōe opatio cōpleat̄ ꝛ post extīctionē lauet̄ locus cū aceto p duos dies postea cum aceto decoctionis myrre donec sit facta consolidatio. De his q̄ nascunt̄ in lingua. Almansor.

Ista ex eisdem sunt curāda ex quib⁹ curant̄ alcola quas nouim⁹ ꝛ squātia sanat̄. Jo. Ar.

Ista breuiter se expediēs dicit hec esse curāda sicut alcola. i. pustule lingue quas superi⁹ noiauit ꝛ etiam sicut squinātia de q̄ in sequēti caplo est acturus. Sed pro integra notitia sciēdū ꝛ hec apāta esse sanguinea cholerica phlatica ꝛ melica que iterū sunt duplicia q̄nq3 generant̄ a melia adusta ꝛ sunt cācri q̄nq3 melia nō adusta ꝛ sunt de genere sephiros. Cause ꝛ signa patere possunt ex sepe dictis q̄nq3 eniz generant̄ ex potu venenosoꝝ sicut fungi ꝛ opij ac ēt ex morsu sicut dcm̄ est superius.

Pronosticum.

Hec apostemata si 2ueniēter tractentur curant̄ p̄ter melica quoꝝ ſm plurimū est difficilis erradicatio ꝛ p̄cipue cancri.

Cura siſr exigit triplex regimē sicut dcm̄ fuit in tumore nō apostemoso: hec tñ velociorib⁹ indigēt auxilijs: fiāt g̃ euōnes ꝛ diuersiones in sanguineo phlatico sicut ibidē dcm̄ ē. In cholerico āt ꝛ melico fiat euō cum ppriȷs q̄ ex sepe dictis p̄nt eē manifesta. Duo tñ h̄ attēdēda sunt. Primū q2 phlomia in q̄cunq3 specie hoꝝ apātū ſm plm̄um ē 2ueniēs ꝛ siſr phlomia venaꝝ ſb lingua ad mãe erradicationē. Scda vt in his apātibus sicut ēt in tumore lingue nō apōso vomit⁹ caueat: s3 super lingua localia applicāda in p̄ncipio apātis sanguinei ꝛ cholerici sunt succus plātaginis aq̄ ro. succus solatri succus sempuiue succus lactuce ꝛ ē ppri⁹: q̄ oia cū aceto misceant̄ qd̄ sit ſb quadruplum ad succos secum p̄mistos. S3 in cholerico eligant̄ ex his q̄ sunt magis fri. ꝛ hu. qbus ēt minus aceti p̄misceat̄. Siſr

decoctiones rosarū ⁊ aliarū rerū īfrigidātiū ⁊ stipticantiū sicut sumach mirti ⁊ silium. In augmēto aūt addaᷓ his decoctio foliorū oliue ⁊ vinū ponticū ⁊ silia ⁊ si tēdēt in viam resolōnis. Si vo maturenᷓ adiuuenᷓ cū melle ⁊ lacte ⁊ cū ₒcoctiōe ficuū ⁊ passularū fenugreci se. lini ⁊ silium. Et post maturationē apiantur cū sagitella. ⁊ tādem mundificent ⁊ ꝯsolidenᷓ cū melle ro. vino nigro ⁊ sic de singulis. Phlatica vo in pncipio repcutianᷓ cum decoctione myrti folior̄ oliue vino pontico ⁊ aceto qbus pt addi radix feniculi cōbusti ⁊ puluerizati. Et vlteriꝰ in pcessu addaᷓ his sal. ʒ. ⁊ silia supius dicta in tumore phlatico nō aposo. Si vo apata sint melica inchoādū ē cū lacte mulieri asinino ⁊ caprino postea teneaᷓ in ore decoctio dactilor̄ ⁊ ficuū cū vino dulci ⁊ sic pcedaᷓ p tpa sua: in cancero aūt pcedaᷓ cū magis frigidis sicut lacte ⁊ oleo ro. ⁊ mucilagine psilij ⁊ succo solatri ⁊ silibus. Et Auic. recitat historiā Gal. de sene sexagenario hūte apa i lingua cui nō fecit phlomiam qꝛ nō erat ꝯsuetus ⁊ cū apposuisset qdā localia nō volebat obedire qꝛ fatuus erat. ⁊ tādem dixit se somniasse tenere in ore succū lactuce ex quo videbaᷓ sibi in somnijs eē liberatus qd Gal. sibi ꝯcessit ⁊ p illū liberatus ē. Et ē deinceps inuentū succū illū eē medicinā singularē in hoc capitulo qd ēt multotiens exptus sum. Curatio aūt vera cancri ⁊ silr sephiros puri nō est nisi eradicatio ipsor̄ cū tota sba lingue i qua sunt ⁊ et auferēdo aliqd de pte sana ⁊ ppie in cancero q̄ res difficilima ē ⁊ ƀm plurimū ipossibilis. Dieta aūt in sanguineo declinet ad frigidū ⁊ siccū. In cholerico ad frigidū ⁊ humidū i phlatico ad calidū ⁊ sic. in melācholico nō cancroso ad calidū ⁊ hu. sed in cancroso ad fri. ⁊ hu.

De anathomia gutturis.

Ostq̄ Rasis in pte pcedenti egit de passionibꝰ oris. In hac pte agit de passionibꝰ gutturis de qbꝰ Aui. determinat ꝯª tertij; lꝫ de qbusdam passionibꝰ eius superius dcm̄ fuerit. Juxta ordinē pmissum pmittēda ē anathomia gutturis. Est. n. guttur spatiū in quo sunt meatꝰ anhelitꝰ ⁊ cibi in cuius pncipio ē vuea pēdēs ex palato ⁊ a lateribꝰ due amigdale ⁊ sub vuea algalsamat ⁊ epiglotis ⁊ cāna pulmonis post q̄s versus spondiles ē meri: de anathomia vuee fuit supius dcm̄ ⁊ silr p parte de anathomia duarū amigdalarū q̄ iuxta sniaꝫ Aui. sūt due carnes nate in radice lingue tēdētes ad superiora ac si ipse sint due auricule parue ⁊ sūt neruose vt sint fortiores quarꝫ iuuamentū ē vt adiuuēt vt aer penetret p epiglotim ad cannā pulmonis. Algalsamat vo ē caro pāniculosa ⁊ p parte cartilagnosa annexa palato sub vuea coopertēs caput canne. i. orificium epiglotis vt cibus ab ore possit sup hoc coopimento trāsire ad meri qd est sitū in parte posteriori: aperitur aūt hoīe loquēte ridēte aut canēte: ⁊ ppterea si tūc tpis cibum deglutiat vel potū transit ad epiglotim ⁊ hō strangulaᷓ ⁊ tussit donec qd ingressū ē emiserit: anathomiā vo epiglotis cāne pulmonis ⁊ meri dicemꝰ posteriꝰ.

De squinantia.

Irca rubricam huius capli sciēdū q̄ repiunᷓ isti termini synāchis siue synanchia: qnanchis siue qnantia significantes hāc dispōnem de qua h agit Rasis: que diffinitiue ē apa in gutture anhelitū ipediēs vel deglutionē aut vtrūq̄. Parasynāchis ⁊ paraqnāchis sunt termini synonimi significātes paruā synanchiā ⁊ ppterea appropriāᷓ synāchie q̄ ē in musculis extrinsecis ⁊ nō itrinsecis ipsꝰ meri ⁊ epiglotis: lꝫ apud salernitanos. Synāchia dicaᷓ qn̄ est itus ⁊ nō apparet ex. quināchia vo qn̄ est solū foris sqnanchia qn̄ ē intus ⁊ foris iuxversum suū. Si intus q vo foris squi. tenet vtrūq̄ dꝛ aūt indiffinitiue q̄ est apa: nā lꝫ possit accidere ipedimentū in deglutione ⁊ anhelitu ex alijs causis exñtibus in gutture: illud tñ non dꝛ synanchia sicut si pfocareᷓ hō ex cōmestione fungor̄ aut alior̄ venenor̄ aut ex ꝯgelatione sanguis in aliqbus visceribꝰ aut si iste opationes ipedierenᷓ ppter dislocationē alicuꝰ spondiliū colli marie pme ⁊ scđe ad interiora q̄ dislocatio pōt eē tam a cā extrinseca q̄ꝫ a cā itrinseca: ⁊ ppie i pueris ppter debilitatē ligamētor̄ suor̄: silr si spasmarenᷓ aut paraliticarenᷓ musculi meri aut epiglotis ppter q̄ iste opationes impedirenᷓ sicut ē possibile nullo exñte apate tūc nō diceret synachia: imo eēt possibile q̄ fiat pfocatio ⁊ impediaᷓ anhelitus ppter nocumētū lacerti q ē in iteriori parte epiglotis q̄uis meatus nō sit oppilatꝰ: ⁊ plurime sūt alie causę q̄ possent ipedire deglutionē ⁊ anhelitū q̄ tñ nō faciunt synanchiam qꝛ nō apostemant.

Species synanchie qnq̄ sumunᷓ ab humoribꝰ: qnq̄ a locis in qbꝰ fiūt. Est. n. quadruplex. s. sāgulnea phlatica cholerica melica q̄ tñ rarissime accidit cuiꝰ cā ē qa ista passio fit valde cito ⁊ ƀm plurimū p viā defluxus. Raro aūt humor melicus ppter sui grossitiē ⁊ paucitatē cito pmutat ₒ loco ad locū neq̄ hmōi apa melicum posset nisi in longo tpe cōgeri. Attñ vult Auic. hāc synāchiā melicam tā icipiēdo q̄ꝫ pmutādo maxime ex apate sanguineo aliqñ posse gnāri. Sunt ēt qtuor spēs distincte ƀm loca: Nā aliqua fit in musculis extrisecis ipsius epiglotis versus partē anteriorē gule ⁊ aliqñ fit in musculis extrinsecis ipsꝰ meri siue versus epiglotim siue versus spōdiles colli ⁊ silr ēt aliqñ fiet in musculis spondiliū colli. 3º aliq fit in parte itrinseca ipsꝰ meri. Quarto aliqua fit in pte itrinseca epiglotis ⁊ cāne pulmonis. Et qnq̄ fit in pluribꝰ ptibus simul. A. vo noiat vnā spēm famosam pfocationis q̄ dꝛ canina: nam patiēs ipam gerit silitudinem canis sub estu solis fatigati. Emittit n. linguā tꝫ os aptum hꝫ anhelitus succedentes sicut canis taliter fatigatus ⁊ h ē ƀm plurimū in parte itrinseca epiglotis ⁊ canne. Et ex his inferᷓ apa duarū amigdalarū nō ppie synāchias appellari cuius cā ē qꝛ ƀm plurimū leuiter ipediunt deglutionē aut anhelitū sꝫ dignius appellanᷓ parasynāchie. Cāe ꝯiūcte sunt humores iam dicti sꝫ freqntiꝰ sanguis qꝛ eiꝰ maxima abūdātia in venis ⁊ arterijs colli est repta. deinde phła qꝛ plurimū ex eo a cerebro deriuaᷓ rarius chola rarissime melia. Cause antecedētes sunt repletio aut totiꝰ aut capitis aut partium circa guttur. silr debilitas illor̄ mēbror̄. Cāe pmitiue sunt idebitū regimē sex rerū nō nālium ⁊ ppterea mltiplicanᷓ in vere frigido ⁊ humido ⁊ aliq cibi a ppietate eā generāt sicut andacocha. i. trifoliū. Itē balneum exercitiū forte ⁊ inꝯsuetū corpore repleto ⁊ silia. Terminanᷓ aūt q̄ sextupliciter qꝛ aut resoluiᷓ aut supuratur aut induraᷓ aut pmutaᷓ vł ad cutim exteriꝰ vel ad pulmoneꝫ vel ad cor vel ad stōm vel ad cerebruꝫ aut putrefit aut interficit marime suffocando. Signa cōia ois sqnantie sunt ipedimētū deglutionis aut anhelitus ⁊ ƀm plurimū vtriusq̄. ⁊ aliqñ tm̄ vt potꝰ cū nō pōt ₒgluttiri p nares egrediaᷓ. Signa āt sāguinee si sensui subiaceat ē color rubeus purpureꝰ tēsio duritiės dolor fortis extēsiuus grauatiuus ⁊ qnq̄ pulsatiuus sapor rei dulcis attestātis dulcedini sanguis aut silis sapori vini ⁊ ꝯstrictio anhelitus vehemēs ⁊ reliq signa sūpta ex cōplone ⁊ habitudie sāguinea tēsione venar̄ faciei ⁊ colli ⁊ silia. In cholerica color ē rubeus tēdēs in citrinū dolor pūgitiuus aut mordicatiuus paucatēsio ⁊ duritiės sitis lingue citrinitas ⁊ ariditas pua anhelitꝰ ꝯstrictio ⁊ vigilie ⁊ appet q̄ sit i loco aliqd acutū mordicatiuū dolor tñ cholerice minor ē dolor sāguinee ⁊ cetera attestātia cholere. Phłatice dolor ē paruus obtusus sapor phłatis salsus cū caliditate ⁊ viscositate qm̄ h phła ē corruptū ⁊ putrefactū albedo lingue ⁊ faciei paucitas sitis ⁊ paruitas iflāmationis multa hūiditas ex ore ꝯfluēs ⁊ cetera signa phłatis. Et qnq̄ ꝯsterniᷓ lingua cū mollificatiōe ⁊ raro accidit cū ea apa in glādulis ⁊ nō sūt cū ea febres ⁊ plonganᷓ spaciū eiꝰ ad q̄ttuor dies ⁊ qn̄ nitiᷓ hūs eā possibilis ē ₒglutio qm̄ penetrat ₒglutitū in molliciē. Melācholice vo color fuscus puus dolor siccitas lingue duritiės tardus euētus ei sapor ponticus ⁊ cetera signa melīe. Et qnq̄ fit icipiēdo ⁊ qnq̄ pmutādo ex apate sanguineo. Signa illiꝰ q̄ ē in musculis extrinsecis epiglotis versus anteriꝰ ē qꝛ cōphēdiᷓ p visū ⁊ tactū tāgēdo cuti exterius ex directo epiglotis. nā sentitur duritiės ex leui tactu cātur dolor ⁊ aliqñ color apatis cōicaᷓ exterius ⁊ ē magnū ipedimētū in anhelitu paruū in ₒglutiōe nō pt videri aspiciēdo in ore. Illa vo q̄ fit in musculis extrisecis meri ⁊ facta in musculis spondiliū cōphendiᷓ visu fortiter cōpmēdo linguā lꝫ magis ipedit ₒglutionē q̄ꝫ anhelitū: ⁊ facta in musculis extrinsecis epiglotis versus meri ēt cōphēdiᷓ visu fortiter cōpmēdo linguā. Sꝫ magis ipedit anhelitū q̄ꝫ ₒglutionē. facta āt iterius in meri nō cōprehēdiᷓ aliq mō p visum ⁊ magis ipedit ₒglutionē q̄ꝫ anhelitū. Sꝫ fcā in epigloti ēt nō videᷓ ⁊ magis ipedit anhelitū q̄ꝫ ₒglutionē. Nota q̄ si fiat in pte iferiori meri pōt ipedire ₒglutionē non ipediēdo anhelitū sic fcā in canna

distáter ab epigloti multũ ipedit anhelitũ: imo ſm plurimũ suffocat q̃zuis nõ ipediat ↄglutioné. Sz in pte supiori pp magnaz ↄnexioné vtriusq̃z in quocũq̃z fiat vtriusq̃z notabilr opationez ipedit. Signa vo cárum pmitiuaꝝ sunt ipaꝝ pcessio. Signa vo apatum que fiunt in amigdalis ex loco sumuntur: facile eni subiacent visui. ⁊ ét cum digito tangi possunt.

Signa terminatiõis ipius sunt q̃ si resoluať febris ⁊ cetera accñtia cõplete remittunť neq̃z appet alteri⁹ mébri nocumétũ. Si vo suppureť itédiť fe. ⁊ dolor ⁊ ppe pulsatiuus ⁊ cetera accñtia: ↄinde parũ qescũt circa quartũ dié donec tãdé rumpať siue a nã siue ab arte. Si vo idurať resolutis ptib⁹ subtilib⁹ ⁊ grossis remanétibus in pmis fit aleuiatio ↄcrescit fe. ⁊ cetera accñtia ⁊ remanet tñ grauitas ⁊ dolor ⁊ ipedimñtũ ↄglutionis aut anhelitus lõgo tpe ⁊ forte p annũ. Et q̃nq̃z mã lapidať ⁊ aliq̃n res dura sicut lapis egrediť. Si vo pmuteť illius apatis ↄlitescũt oĩa accñtia pter febré: ⁊ cũ h̃ seqtur nocumétum in alio mébro ad qd mã pmutať. Vñ si pmutať ad pulmoné sequiť tussis ⁊ pulsus fit vndosus anhelitus postea ↄstringiť cũ in pn° pmutatiõis fuerit dilatatus ⁊ sequuntur cetera accñtia piplemonie. Si vo pulsus fiat spasmosus pmutať ad neruos. Si vo ad cor fit pulsus diuersus ↄbilis tremor cordis ⁊ syncopis ⁊ festina mors. Si vo ad stõm seqũtur nocuméta stõi cũ remissiõe nocumétoꝝ gutturis. Si vo ad cerebrũ seqtur dolor capitis alienatio ⁊ cetera accñtia frenesis de q̃bus. s̃. Si vo ad cutiz crescit in cute dolor durities tumor ⁊ rubor: si mã sit ca. cuz remissione nocumétoꝝ sqnantie. Si vero nõ pmuteť sz potius mã dilateť ppter sui multitudiné tunc cũ cremẽto nocumétoꝝ cutis crescunt accñtia sqnãtie. Si aũt putrefiat crescit fe. ⁊ cetera accñtia ⁊ ptes putride q̃ sensui subiacét liuét aut nigrescũt ⁊ fetét. Si vo iterficit absq̃z alia ex supdictis terminatiõib⁹ tũc ẽ aut q̃ corpus nõ nutriť ↄglutiõe ipedita aut pfocať anhelitu ppter apa ipedito.

Pronostica. Primũ oĩs sqnãtia ẽ acuta ⁊ velocis terminationis ad morté vł ad saluté nisi ad duritié termineť tũc eniz q̃nq̃z cronicať. Velocissime át terminationis ⁊ pprie ad morté ẽ que ẽ in pte intriseca epiglotis ita vt q̃nq̃z in. xxiiij. immo in. xij. hore pfocet. Et cum hac frequéter ẽ exit⁹ amboꝝ oculoꝝ ⁊ egressio lingue cũ ↄbilitate mot⁹ eius. Sed in plurib⁹ est sqnãtie terminatio inter quartũ ⁊ septimuz. ſm illa squinatia est ↄterior que apparet interi⁹ ⁊ exterius occupãs oẽs ptes: postq̃z sequiť in malitia q̃ nõ apparet interius neq̃z exteri⁹: ↄinde que apparet interi⁹ ⁊ nõ exterius: minus mala que apparet exterius ⁊ nõ ẽ interius. Tertiũ illa squinãtia est valde mala cũ qua phibeť anhelitus oĩno si eger resupineť ⁊ si nõ resupineť fit anhelitus difficilis. Jlla át cũ q̃ impediť deglutio: immo auferť absq̃z magno impediméto anhelitus est ſm plurimuz salubris. sicut ecõtra illa cum q̃ multuz impeditur anhelitus cum pauco impediméto meri ẽ ſz plurimuz mortalis. ⁊ mortalior ẽ illa que plurimuz impedit anhelituz absq̃z aliquo impediméto ↄglutionis q̃z que simul impedit anhelituz ⁊ ↄglutioné. Significat eni apa in cãna pulmõis qd ẽ ↄterius alijs paribus q̃z in epigloti. Quartuz q̃n tãta fit anhelitus cõstrictio vt eductis hũiditatib⁹ ex pulmone fiat spuma tũc nõ est spes in ipo nec oz vt cureť: Cũ tñ q̃nq̃z accidit vt pfocatus spumet. s. ex alijs causis ↄinde saneť. Quintũ cuiuscũq̃z pfocati facies fit viridis ⁊ ↄnigrať sit⁹ oculoꝝ tũc moriť. ⁊ silr q̃n minoratur pulsus ⁊ infrigidanť extrema. Sextũ grossitudo lingue ⁊ ipsius ↄnigratio est ex signis valde malis. Septimũ q̃n ẽ cuz pfocationib⁹ malis febris melica ⁊ inordinate vagãs ⁊ nõ seruãs piodũ tũc mors festinat q̃m febris facit egrũ indigere anhelitu mag̃. Octauũ dictũ ẽ in signis mortis velocis q̃ si quis pfocationé patiť ⁊ alterať color postremi colli ei⁹ a rubedie sua cõsueta ad albediné aut ad viriditaté ⁊ sudát asselle ⁊ inguina eius sudore frigido moriť inter spatiũ duoꝝ dierũ. Nonũ si pmuteť ad pulmoné in septé dieb⁹ pereũt. Si vo hos effugerint salui fiũt. Sed que pmutanť ad cor semp interficiũt. Signa vo spei sũt si pmutať rubedo ad exteriora multotiés eniz aperiunt oculos ⁊ sananť. ⁊ silr q̃n alterať eoꝝ anhelit⁹ ⁊ incipiũt anhelare anhelitu breui cui⁹ cã ẽ q̃ in veheméti cõstrictione hñt anhelitũ lõgũ q̃n pp stricturã viarũ aeré paulatiz intrare faciũt. Cũ ergo abbreuieť remoueť cã pparãõ ad lõgitudiné ⁊ redeũt mébra ad dispositioné nãlé. ⁊ silr q̃n pmutať mã ad lat⁹ oppositũz facit sperare. ⁊ q̃n accidit dolor pseuerãs anno vno aut duob⁹ in gutture significat petrosaz supfluitaté in ptib⁹ gutturis sequitur textus Rasis. Almansor.

C Um in deglutiẽdo sentiť ãgustia adest passio q̃ sinãtia vocať cui⁹ grauitas aut leuitas ſm angustie quãtitaté ↄprehédi põt. Jo.

Diuidit h̃ capitulũ in ptes duas. Jn prima ponit signa squinãtie in scda ibi. Cũ trahiciẽdi. ponit curã de pma pte dicit. Cũ in deglutiẽdo sentiť angustia: tũ ex dolore in deglutiẽdo tum ex anhelitus cõstrictione adest squinãtia: ⁊ vos supplete, reliqua signa supius dicta cõcludétia ibi adesse apa hui⁹ át squinãtie grauitas ẽ maior aut minor ſz quãtitaté angustie. i. nocuméti i deglutiẽdo ⁊ anhelãdo sz marie in anhelãdo. Almansor.

Cunq̃z trahiciẽdi angustia fuerit in facie ⁊ occulis rubedo ⁊ repletio in principio curationis cephalica phl'omeť ⁊ gargarism⁹ ex succo granati muzi cũ carnositate sua fiat; aut ex rob mali maciani acetosi; aut ex rob mori de semi. Et post hoc fiat gargarism⁹ ex aqua ro. in qua sumach fuerit infusũ. Quod postq̃z per tres dies sic factũ fuerit ⁊ véter ex succo fructuuz sicut prunoꝝ tamaridoꝝ cassiefist. ⁊ tereniabiz solut⁹ fuerit fiat gargarism⁹ ex apozimate ficuũ citrinarũ ⁊ passularũ aut ex medulla cassiefi. cũ idromelle. Qd si passio inueterauerit ex gargarismis ⁊ insufflatione fortiũ medicaminũ q̃ dicturi sum⁹ curãda erit. Jo.

Hic ponit curã ⁊ diuidiť in tres ptes. Jn pma curat synãchiam a cã calida in scda ibi. Si át in facie nõ fuerit rubedo. Curat squinãtiã a cã frigida: in 3ª ibi. De his pterea ponit remedia male synãchie que dicit in hac pte sũt manifesta. Jnnuit eni curationé vłez cũ phl'omia cephalice ⁊ cũ ↄcoctõne fructuũ ⁊ mãna ⁊ casia ad euacuãdũ cholerã q̃ in his casib⁹ cũ frigidis lenientib⁹ dz educi ⁊ nõ cũ medicinis exsoluétibus. Recepta autez sit hmõi. ℞. prunoꝝ tamaridoꝝ an. ℥. 5. incidanť grosso mõ ⁊ bulliant in noué. ℥. aque ad cõsũptioné duarũ ptiũ ⁊ coleť cũ q̃ colatura trahať casie. ℥. j. manne. ℥. j. aut. x. 3. floꝝ. casie cũ suprascripta ↄcoctõe misceanť. Et quãtũ ad curã pticularé innuit intétiones tres. Pria ẽ repcussio cũ quattuor medicinis fri. sic. stip. ⁊ in lr̃a ↄscriptis q̃ ↄbét aliq̃ põticitate ⁊ acredie pticipare vt psũdius impmãt loco matianoꝝ acriũ de qb⁹. s̃. accipiamus succũ pomoꝝ imaturatoꝝ aut succũ pomoꝝ rubeoꝝ acriũ. mora sũt duplicia sũt. n. mora rãni siue rubi q̃ sũt magis stip. magis cõueniétia i pn° ⁊ mora celsi magis ↄueniétia i augméto ⁊ vtraq̃z sũt duplicia matura ↄueniétia in augméto ⁊ imatura magis in pn°. Et ex maturis q̃dã sũt acetosa fri. ⁊ hu. ⁊ apud quosdã fri. ⁊ sic. ↄueniétia magis i pn°. Quedã dulcia ↄueniétia in augméto et statu hoꝝ g̊ succoꝝ aut rob vtere ſz q̃ opz. Scda ẽ resołõ cũ lenitione q̃dã aut maturatõe q̃ tñ debét eé mista cũ repcussione ⁊ ppe si apa tédat in viã resołõnis. Si vo p viã maturatiõis aut sufficiũt sola maturatiua aut sint mista cũ paucis repcussiuis. Vñ cũ ↄcoctiõe ficuũ passulaꝝ ⁊c. sit admistũ aliqd diamoron aut dianucũ. 3ª ẽ resołõ pura ↄueniés a medio stat⁹ ↄinceps cũ medicis ponédis i fine captĩ. Si vo apa tédat i viã maturatõis adiuueť maturatio ⁊ postea eruptio ſz q̃ diceť i ordiatiõe cure. Almansor.

Si ãt in facie non fuerit rubedo fluxeritq̃z ab ore saliue multitudo ⁊ eger fuerit humectat⁹ in pncipio soluať véter ex cochijs. ⁊ fiat enema ex clisteri acuto qd in. c. de apoplexia noiauim⁹. Cũ passio tñ inceperit fiat gargarismus ex sirupo acetoso. aut cum idromelle pipe ⁊ oxymelle deide ex almuri nabati fiat ét gargarism⁹ ex idromelle ⁊ sinapi. Jo. ar.

Que dicit in hac scda parte sunt manifesta ⁊ magis ex dicendis manifestabuntur. Almansor.

Et de his preterea que male sq̃nãtie ꝯferũt sũt vt ex venis que sũt sub lingua fiat minutio ⁊ võtose abs q̃z scarificatione in collo ponant̃. ⁊ epithimet̃ colluz ex melle anacardino donec vesice in eo generent̃. ⁊ fiat gargarismꝰ cum sinapi. ⁊ fiat gutturi insuflatio ex hoc medicamine qđ sic fit: sinapi sal armoniacus pi retrũ nitrũ assa pip mẽtastrũ sumant̃ ⁊ ex eis cũ idro melle fiat gargarismus. Jo. ar.

In hac vltima parte innuit intẽtiones quattuor. s. eradicatõnez materie cũ phl'omia venarũ que sũt sb lingua. scđo meri et epiglotis dilatationẽ cũ vẽtosis appositis in collo ⁊ ꝓprie super scđa spondili ad faciliter anhelãdũ ⁊ ad deglutiẽdũ. Tertio diuersionẽ cũ melle anacardino ca. ⁊ si. in q̃rto vesicante apponẽdo ꝓprie supra scđa spondili p spaciũ. viij. aut. x. horarũ donec vesice fcẽ sint q̃ apiant̃ ⁊ apte teneant̃. Ultio itẽdit resol'onez cũ medicis in textu ꝺscriptis que sũt ille de qbꝰ facta ẽ mẽtio supiꝰ

Cura squinãtie triplex exigit regimẽ. Primũ ꝺbet̃ cãe antecedẽti. Scđm cãe cõiuncte. Tertiũ cõe vtriq̃z.

Primũ hz tres intẽtiones eũonẽ fluxus ꝓhibitionem ⁊ diuersionẽ. Eũo ãt si solus peccet sanguis aut alij hũores cũ sanguine sanguine dominãte: aut ẽt si oẽs hũores eque ꝓportionabiliter creuerit ẽ phl'omia que repletione existẽte in toto fiat ex vena cõi. Et si retẽtus fuerit fluxus hemorroydalis ꝯsuetus aut mẽstrualis fiat ex saphenis. ⁊ si epar fuerit in cã gnãns sanguinẽ acutũ fiat ex basilica q̃cũq̃z harum ꝑus phl'omata fuerit phl'omet̃ postea cephalica eiusdẽ lateris ⁊ si ad neutrũ latꝰ ꝺclinauerit sq̃nãtia phl'omet̃ cephalica dextra: aut dextra ⁊ sinistra sil'r. Quãtitas ãt sanguis hauriẽdi ꝯstãte virtute ⁊ multa exñte repletiõe ẽ vsq̃z ad syncopim exclusiue q̃ i casibꝰ fortibꝰ nõ dãtibus idutias ẽ ꝯtinuatim exhẽdus donec videat̃ sufficẽ. Si aũt virtꝰ ñ tolleret aut egritudo ꝺderit idutias ẽ hmõi phl'omia partiẽda vt verbigrã ꝑma hora exhat̃ a. vj. vsq̃z ad. xij. vncias sanguis. ꝺinde p. viij. horas aut. xij. horas hauriat̃ a q̃ttuor. ℥. vsq̃z ad. viij. Et postea si oportuerit a tribꝰ vsq̃z ad. vj. ⁊ meliꝰ ẽ vt hec fiãt ex diuersis venis icipiẽdo a remotis ⁊ veniẽdo ad ꝓpinq̃s: ⁊ vltio ad cephalicã eiusdẽ lateris ⁊ q̃cũq̃z harũ phl'omata aut pl'ibꝰ phl'obotoment̃ si egritudo nõ manifeste cessauerit vene q̃ sũt sb lingua ⁊ pmittat̃ sanguis p se stringi nisi multũ exuberauerit. et si repletio solũ fuerit a furcula. s̃. phl'oment̃ solũ cephalice: ⁊ ꝑus cephalica lateris oppositi ꝺinde cephalica eiusdẽ lateris. Quod si pauca sit repl'o sic̃ verisil'r ẽ i illis q̃ freq̃nter icurrũt sq̃nãtiã sufficit phl'omia cephalice eiusdẽ tateris a q̃ttuor. ℥. vsq̃z ad. vj. postq̃z p. xij. horas si oportuerit phl'oment̃ vene sb lingua ⁊ marie si in eis appuerit plenitudo. Si ãt cholerã cũ sãguine abũdare ꝯtigerit soluat̃: ⁊ añ phl'omiã si pl'imũ abũdauerit ⁊ ẽt si vẽter fuerit stipticꝰ soluat̃: Sz post phl'omiã ẜm pl'imũ ⁊ soluat̃ cũ medicinis ifrigidãtibꝰ ⁊ leniẽtibꝰ sic̃ cũ ꝺcoctõe prunoꝝ tamarindoꝝ violarũ mirabolanoꝝ ⁊ sil'ium addẽdo casiã ⁊ mãnã. Et apđ maiorẽ necessitatẽ ifrigidatiõis addat̃ aq̃ solatri. ⁊ reiteret̃ ẜz necessitatẽ ⁊ nullo pacto soluat̃ cũ medicis exsoluẽtibꝰ. Et sil'r si alij hũores peccauerint cũ sanguie fcã pl'omia educant̃ phl'a cũ cochijs ⁊ ieris: ⁊ mel'ia cũ epythimo sena ⁊ pilulis idis ⁊ sil'ibꝰ. Pauci. n. sũt casus i qbꝰ sit excusatio a phl'omia. Scđa ãt itẽtio si mã fuerit ca. subtilis ꝑficiat̃ comedẽdo ⁊ tenẽdo i ore diacodiõ ⁊ sumẽdo sirupum ꝺ papauere nocte ⁊ die stõ ieiuno ad ꝯpingẽdũ ⁊ igrossandũ mãm. Et his nõ sufficiẽtibꝰ sumat vnã pilulã alkeiber opiatã aut requiẽ descriptione Nicolai ⁊ sil'ia: hec tñ opiata postponant̃ q̃ztũ ẽ possibile. 3ª ãt itẽtio ꝑficit̃ cũ clisteribꝰ leuibꝰ i calida ⁊ ꝓpe exñte febre. ⁊ cũ acutis l frigidis ⁊ cũ fricatõibꝰ ⁊ ligaturis ⁊ lotionibꝰ crurium ⁊ brachioꝝ. ⁊ cũ positiõe vẽtosarũ i pulpis spatularũ ⁊ i collo: Et ꝓpe circa scđam spondilẽ elargat. n. fauces ⁊ guttur ⁊ adiuuat ad attractionẽ aeris ⁊ expirationẽ fumoꝝ ⁊ remouet ꝓhibitiõez ꝺglutiõis: Quapp opz vt sepiꝰ reiterent̃ ⁊ sit vẽtosa magna. Et ꝯfert vẽtosa posita sup cõmissura coronali ⁊ sup mẽto ⁊ sub mẽto ⁊ sup maxilis faciũt. n. materierũ facilẽ diuersionẽ. Et Rast diuertit cũ vesicatiõe facta i collo ⁊ ꝓpe circa scđam spondilẽ cum melle anacardino. Scđm ṽo regimẽ. s. locale exigit tres intẽtiones si ap̃a resoluat̃ ⁊ q̃ttuor si maturat̃. Pria itẽtio ẽ repcussio ꝯueniẽs in ꝓ̃ncipio apđ. A. ⁊ Rasim. lz apđ Meſ. nõ ꝯueniat nisi in augmẽto. Nã i ꝓ̃ncipio nõ fcã eũone ẽ suspecta apud eũ. nõ. n. recipit repcussionẽ corpꝰ plenũ exñs. 3º. tegni. Sz iter hos auctores ẽ ꝯcordia ẜ mõ ponẽda: Quod apud Meſ. repcussiua gargarizata nõ ꝯueniũt corpe exñte pleno cũ ille motꝰ gargarizatiõis agitãdo mãm sit cã maioris attractiõis q̃z stiptici cũ aut ponticũ repcussionis. Attñ illa retẽta in ore ⁊ i gutture nõ gargarizata corpe ẽt exñte pleno apđ Meſ. cõpeterẽt. ⁊ idẽ sentiũt ceteri auctores ⁊ cõiter practicãtes: lz. n. nõ repcutiãt mãz faciẽdo ip̃am retrocedẽ: attñ ꝯfortãdo locũ ⁊ vias siue ductꝰ stringẽdo ꝓhibẽt pl'ime aduẽtũ mãe. Et in ẜ satisfactuz ẽ auctoritati Gal'. 3º. tegni. Et ꝑterea aliud dubiũ discussione dignũ. Sunt. n. q̃dã moderni ⁊ q̃dẽ excellẽtes viri q̃ i ꝓ̃ncipio repcussiua exterius iubẽt apponi: ⁊ adducũt rõnes apparẽtes. Si. n. i ꝓ̃ncipio frenesis approximant̃ repcussiua fronti ⁊ vsq̃z ad cõmissurã coronalẽ ⁊ i ꝓ̃ncipio ap̃atis epatis sil'r ⁊ cordis renũ vesicce splenis ⁊ singuloꝝ mẽbroꝝ nobiliũ: q̃re ẽt nõ sũt gule approximãda ⁊ expiẽtia ꝯfirmatũ est hmõi applicita ꝯferre mirabil'r. In q̃ dubio tenẽdũ cẽseo hmõi repcussiua i ꝓ̃nº sq̃nãtie aut i alijs tpibꝰ nõ eẽ exteriꝰ gule approximãda cũ illđ pl'imũ possit nocẽ repcutiẽdo mãm q̃ facile ꝑt pmutari ad pulmonẽ ⁊ cet'a mẽbra nobilia sic̃ psepe accidit. Et q̃ repcussiua iteriꝰ approximant̃ ꝓhibentia augmẽtũ ap̃atis neq̃z verisil'r iferẽtia illđ nocumẽtũ qđ pñt repcussiua exteriꝰ applicita iferre: imo forte repercutiẽt mãm ad mẽbra exteriora cũ exteriꝰ applicita solũ repcutiãt mãz ad iteriora. ⁊ ad expientiã suã q̃ visa sũt mirabil'r iuuare. Credo ꝙ i aliqbus casibꝰ ẜ fuerit possibile sic̃ mã exñte pauca ⁊ benigna. In qbꝰ ẽt casibꝰ sine hoꝝ applicatõe liberati fuissẽt: lz forte nõ ita celeriter. attñ in casibꝰ arduis credo illa magis obesse q̃z iuuare. ⁊ ad argumẽta de ap̃ate cerebri ⁊ alioꝝ dico ꝙ i illis applicant̃ repcussiua exteriꝰ q̃ nõ pñt applicari iteriꝰ sic̃ in sq̃nãtia. Et si istet̃ ꝙ. A. iubet i sq̃nãtia approxiari repcussiua sup cõmissura coronali sic̃ succũ acatie g̃ multo magis poterũt gule applicari. Negat̃ ꝯñа: ẽ. n. iter ꝯmissurã coronalẽ ⁊ guttur colligãtia q̃dã q̃ fit vt medicine ibi applicite iuuẽt in passionibꝰ gutturis. Sic̃ ⁊ mirabiliꝰ ẽ ꝙ in fissuris labioꝝ medicie apposite sumini ⁊ ano ꝯferãt.

Cõferẽtia g̃ in sãguinea sũt illa q̃ttuor repcussiua i textu posita. Ex cõibꝰ ãt ẽ aq̃ ro. cũ q̃rta pte aceti. ⁊ succꝰ solatri cũ se. ro. est ad id mirabile ⁊ sil'r succus cydonioꝝ sorbarũ zarar. i. genꝰ piri paruũ: Et apđ siculos arbor eiꝰ vocat̃ zarore ⁊ nõ ẽ sorba neq̃z nespila ⁊ albelach. i. spẽs dactiloꝝ ⁊ ꝓpe siluestriũ ⁊ imaturoꝝ. ⁊ q̃ñz cũ istis ad vigorãdũ opationẽ suã admiscent̃ balaustie galle semẽ rosarũ alumẽ ⁊ sil'ia. ⁊ succꝰ acreste ispissatꝰ ⁊ mistꝰ cũ ꝑdictis medicinis liq̃dis ẽ iuuamẽti sblimis: ⁊ sil'r succꝰ sumachi spissatꝰ. Quod si mã fuerit cholerica ꝯferũt hec q̃ diximꝰ fcã magis ifrigidãtia cũ eo qđ ẽ ꝓpe succꝰ solatri sandali ⁊ canfora ⁊ mucilago psilij ⁊ sil'ia stiptica põtica aut acetosa. Et apđ. M. q̃dã ex his nõ tm̃ gargarizata sz ẽt bibuta sũt iuuamẽti sblimis. Sic̃ verbigrã rob ꝺ papauere bibitũ ẽ sublimis iuuamẽti vehemẽtie doloris sq̃nãtie ⁊ ꝑfocatiõis ⁊ ꝓpe cũ aq̃ sumach. Et sil'r lac qđ mulget̃ ex se. papaueris ⁊ ꝓpe cũ aq̃ ro. aut sumach. ⁊ ex eis ẽ succꝰ solatri ꝺpuratꝰ ⁊ bibitꝰ mane ⁊ sero ẜz mẽsurã duaruz testarũ oui sil'r mucilago psilij cũ coriãdro ⁊. g. j. ſ. canfore. Sed hec ꝓpe cõplẽt itẽtionẽ scđam regis vl'is ⁊ valẽt in sedatõe doloris ⁊ vigiliarũ sic̃ dicet̃ in regie 3º. Sz in phl'atica in ꝓ̃nº ꝯuenit si phl'a fuerit viscosũ sirupꝰ acetosus aut oxymel simplex gargarizata cũ ꝺcoctiõe mirthi aut gallaꝝ aut cũ diamoron ⁊ aceto cũ aq̃ ro. Et si phl'a fuerit aquosũ ꝯuenit ꝺcoctio mirti thuris gallarũ aluis aut alicuiꝰ istoꝝ cũ diamorõ aut dianucũ ꝑdicto. Et si fuerit mel'ica gargarizet̃ ꝺcoctio liq̃ritie ⁊ passularuz cũ diamorõ aut lac cũ diamorõ aut dianucũ. Sz in augmẽto in ca. cũ aliquo aut aliqbꝰ ex dictis supiꝰ misceat̃ diamorõ aut dianucũ. Et q̃zto magis ꝓcedit augmentũ tãto plus minorent̃ frigida acria acetosa põtica ⁊ stiptica: ⁊ addãt̃ resoluẽtia ⁊ leniẽtia sic̃ ꝺcoctio liq̃ritie passul'. dactil'. aut ficuũ aut lac cũ diamorõ ⁊ dianucũ cũ diamorõ aut dianucũ. ⁊ lac solũ ẽ optimũ sedãs dolorẽ deinde ⁊ sit caprinũ aut asininũ: ⁊ mucilago se. cydo. ⁊ se. maluauisci lenit ⁊ sedat dolorẽ in vltio statꝰ gargarizet̃ cũ leniẽtibus ⁊ resoluẽtibꝰ

simul sicut est decoctio pdicta cui apud maiorem necessitatē resolutionis addatur aliqd modicum cineris irūdinū aut aliqd vini albi: ꝛ in sūma in pncipio ɔueniūt repcussiua pura. In augmēto vsqȝ ad mediū status repercussiui mista cū resolutiuis et lenitiuis gradatim augēdo resolutiua ꝛ minuendo repercussiua. Sed a medio status deinceps resolutiua pura. Sȝ in phlati ca in augmēto ɔueniunt decoctiones suprascripte cū diamaron cui in pcessu addat myrrha crocus baurach sal armoniacus pi retrum sinapi succus raphani stercus irūdinis: cinis iparuȝ cō bustarū cū pennis aut sine pennis. Modus artificialis cō burēdi irūdines ē vt caput abscindat ꝛ permittat sanguis exire ꝛ deplumenť ꝛ salient: ꝛ ponanť i vase vitreato lutato luto sapiētie in furno donec desiccenť vt possint pulverizari ꝛ ɔuenit ei pulvis ad resolonem. si vo tm̄ comburať vt incinerētur nō solū cōfert eius cinis ad resolonem: imo ad eruptionē. ꝛ possunt ēt cō buri cū pēnis ꝛ sunt efficaces. Sed in augmēto melice ɔuenit decoctio pdicta lenitiua cū diamoron ꝛ vino coctoꝛ ꝛ in pcessu addatur aliqd ex resolutiuis suprascriptis. Exterius applicanda in pncipio siue terminet p viam resoloīs siue maturationis ē oleum cōe aut camemelinū quod Auic. iubet cum lana sucida applicari. Quod si timeres caliditatē lane sucide applicetur cū pecia lini veteri neqȝ aliquo pacto approximāda sunt repcussiua. Postea in augmēto approximet hoc emplastrum. ℞. farine hordei farine se. lini ana. ℥. j. carnium dactiloꝝ ficuū siccarū pinguiū ana. ℥. j. ß. mice panis. ℥. j. coquant oia in rob pistent ꝛ fiat emplastrū ꝛ pōt impinguari cū oleo amigdalino ꝛ pinguedine porci. emplastrū mirabilem ad resolonem isti apatis. Accipe nidum hirūdinis fac illud diu in aqua bulire postea cola cū cribro deinde in colatura coquanť radices lini ꝛ malua visci ꝛ folia maluarū violarū ꝛ paritarie postea pistētur fortiter ꝛ incorporeť cū eis aliqd fermēti acris ꝛ aliqd farine se. lini ꝛ in fine addať olei veteris assūgie porcine ana q̄ntum sufficit ad impinguādum ꝛ fiat emplastrū. ꝛ dū hoc applicať fiat gargarisma cū aqua vino cocto ꝛ melle ita vt aqua sit dupla ad vinū ꝛ vinū duplū ad mel: ꝛ in his coquanť ficuū siccaruȝ passularū se. mal uavisci se. cydonioꝝ. Scdm̄ eam pportionē q̄ tibi videť hec tm̄ magis maturāt q̄ȝ resoluāt. Quod si resoluať bene ē. Si vo maturet erumpēdū est. Modi aūt eruptionis sunt isti. Prio suprascripte decoctioni maturāti addatur aliqd acutum sicut baurach aut stercus irūdinis aut cinis irūdinis pparatus ſm artē aut aliqd stercoris adip aut stercus albū canis q diu pastus est ossibus. Si aūt cum his nō rumpiť rumpendum ē cū ferro si videri possit: capiať lignū vel aliud simile in cuius extremitate figatur ferrū nō maioris longitudinis q̄ȝ sit digitus paruus ſm latum ꝛ sit latitudinis tante sicut ē medietas digiti ꝛ ore aperto cū instro simili freno vel ligno iter molares posito pforetur locus apatus in loco q tibi videť magis idoneus: hoc enim instrm̄ est tutū ita vt nō possit ledere. ꝛ certe si videri pōt ꝛ ɔstet de maturatione ē illud a quo inchoadū est. Si aūt nō videať: sed cū digitis tangi pōt cū vnguibus rumpať. Sed hec opatio nō est oib cōmittēda sed doctis ꝛ expertis. Cū aūt sanies manare ceperit teneat os aptum ꝛ caput inclinatū ita vt sanies egredi possit imo aliqñ ipe eger aut medicus cū digito aut instro obtuso comprimat locum apatis ut sanies egrediať. aliq tñ volentes rumpere faciūt deglutiri spongiā cū filo suspēsam ꝛ ipam violenter extrahūt postq̄ȝ creuit: sed hoc est difficile cū ſm plurimū vix aquam possint deglutire. postea vacandū ē mūdificationi vlceris cū vino ɔcoctionis mellis aut alijs hmōi. ꝛ tādem ɔsolideť cū vino ɔcoctionis rerū stipticarū. Quod si locus sgnāticus putrefiat pper multitudinē aut pper malignitatē mãe qd cōphendiť: q locus viridescit aut denigrať ꝛ fetere icipit tūc iteratis vlibus ꝛ iterata phlomia venarū sub lingua si videať expediēs scarificetur locus q putrere icipit donec mã corrūpens egrediať: deinde gargarizet cū aceto calido aut aceto salito aut oxymelle mlti acet: ꝛ in sūma regať regie alcola herpetici de quo. s. Si vo apa in duretur cureť cū mollificantib exterl applicitis sicut diaglone de mucilaginib ꝛ fomētis mollificantib. ꝛ interius cū gargarismatibus ex ɔcoctione ficuū seminis lini cydonioꝝ maluavisci ꝛ radicis ei. ꝛ teneant in gula ficus masticate ꝛ oleū amigdala

rū dulciū ꝛ sauonea ꝛ silia ꝛ in sūma regať cura apatum duroꝝ. Si vo pmuteť qd cōphendiť q minuit tumor ꝛ dolor loci sgnantici ꝛ mēbrū ad quod pmutať icipit pati tūc si pmutať ad partē ignobilē sicut ad cutim adiuueť ponēdo sup loco ad quē pmutať emplastra attrahētia in qbus ponať fermentū ꝛ emplastrū de sinapi solo: aut cū mollificantib pmistum. Si vo pmutetur ad mēbrū nobile itereť phlomia venaꝝ q̄ sunt sb lingua gargarizet res mollificātes poti attrahētes q̄ȝ repcutiētes ꝛ ɔfortetur mēbrū ad qd fit pmutatio ne recipiat sicut cerebrū cū oxirodino fronti ꝛ tpibus applicito ꝛ fiat phlomia cephalice ꝛ in sūma cureť cura frenesis. Si vo pmuteť ad spūalia fiat phlomia de basilica aut ambab si videať expediēs: cūando notabilē q̄titatē ꝛ leniatur vēter ſm mãe exigētiaȝ. Et si pmuteť ad cor qd cōprehendeť ex pulsu ꝛ tremore cordis ꝛ ex alijs accñtibus sibi pprijs emplastreť pectus cū frigidis ꝛ siccis cordis cōfortatiuis. Et si pmutentur ad pulmonem curatur cura perplemonie.

Tertium aūt regimē hȝ duas intētiones vna ē correctio accidētium scda debitū regimē sex rerū nō nãlium. Prima corrigatur dolor gargarizādo aut tenēdo in ore lac caprinū vel asininum gargarizādo tñ addit in dolore pter motū partiuȝ dolentiū. Si vo ɔregmonizet ꝛ timeať suffocatio gargarizet cū decoctione aliqua ex supradictis cui si humor sit grossus ꝛ viscosus posset addi parū oxymellis simplicis ꝛ sirupi de ligritia. si vero subtilis iuiubinus aut violaceus ꝛ pcureť cuȝ rascatione ꝛ tussi eūo supsluitatum. Quod si ɔgluire nō pōt teneat tpe cōmestionis vētosam sup spondili scda. Pro scda intentione loceť in aere tēperato nō fumeo neqȝ vētoso mediocriter illuminato ꝛ teneat corpus satis bñ pānis cooptum ſm exigētiam tpis. Sȝ caput mediocriter calidū ispecta sua ɔsuetudine vt neqȝ estuet neqȝ frigeat. Somnus ei sit iterruptus ꝛ sint ibi astātes fideles et discreti q expergefaciāt ipm cū sentiūt eū ɔregmonizare ꝛ faciāt ipm ɔspuere deide ad somnū redire: ꝛ dormiat sedens capite ad alterū latus declināte ꝛ distāter a cibo p horam. Solicite pcuret oēs eūones a natura istitutas pcipue assellet bis aut semel i die natura aut arte ꝛ demulcet nares: non tñ fricet caput saltē in pncipio nullo pacto moueat neqȝ loquať neqȝ sit ibi strepit psonarum. Sit spērās ꝛ gaudēs ꝛ vitet ai accñtia supflua: pma die nō bibat nisi aquā zuccaratā aut hordeaceā aut melitā si mã fuerit frigida scda die comedat ptisanā hordeaceā in die vľ panē lotū in aqua ꝛ nō bibat vinū neqȝ comedat carnes aut oua. Et sic cōtinuet quousqȝ icipiat declinatio qua icipiēte comedat ptisanaȝ hordeaceā aut panē lotū i brodio pulli ꝛ poma cocta. tādeȝ ipa magis declināte ɔcedant oua sorbilia ꝛ tādē vinū limphatum ꝛ carnes ꝛ brodiū cicerū ē ɔueniēs pprie in mã fri. Et de hac cura hec sufficiunt.

De anathomia pectoris.

Uia hic agiť d passionib pectoris ꝛ mēbroꝝ spūaliū q iuxta ɔsuetudinē pmittēda ē anathomia eoꝝ. Et pmo anathomia pectoris. Est. n. pectus descriptiue venter medius ɔtentiuus mēbroꝝ spūalium supius ad furculā iferius ad diafragma terminatū he. 88. hñs musculos ad eius mot ordinatos. xxiiij. costas a. xij. spondilibus ortum hñtes iterius circūdatas pāniculo dicto pleura ad motū pulmonis ꝛ tutelā cordis pncipalr ordinatus ꝛ mot musculoꝝ ei est aiatus. i. voluntaris aduenūt sibi nerui a duodecim spondilibus pectoris qui nerui in somno nō oppilanť nec qescūt. Diafragma vo ē pāniculus in medio neruosus cū quo pulmo ɔiūgiť in circūferētijs carnosus ad anhelitū ꝛ diuidēdū nãlia a spūalibus ꝛ ad expellendū q̄ in mēbris nãlibus sunt digna expulsione finalr ordinatū ꝛ ei mot partim ē nãlis partiȝ aiatus: aduenūt sibi nerui sensitiui ꝛ motiui a q̄rto ꝛ q̄nto pari neruoꝝ nuche. Pleura vo est pāniculus durus vndiqȝ tegēs costas ad ɔtinēdū imediate mēbra spūalia. ꝛ vt pāniculi cetera spūalia suspēdētes ꝛ inuoluētes ab eo oriūť finalr ordinatū: mediastinus vo ē pāniculus vnimo poti duplex diuidēs pect ſm longū ortū hñs a pleura ad suspēdēdū pulmonē ꝛ phibēdū trāsitū meri de vna medietate pectoris ad alterā finalr ordinat. Pulmo vo ē mēbrū istfale in pectore ɔtentum ex trachea arteria vena arteriali ꝛ arteria venali carne molli spongiosa ꝛ pāniculo inuoluēte cōpositus ad anhelitū ꝛ cordis euētationē pncipalr ordinat ad anhelitū mere

naturaliter concurrens lȝ ad ipm̄ causandū sit agens pͥncipale.
Trachea
Trachea aūt que est pͥma pars eius est longa rotūda in gutture
ꝯstituta cōtigua meri ⁊ ori ẜm partem eius supiorem q̄ vocatur
Epiglotis
epiglotis: ex annulis cartilaginosis ⁊ pāniculis inuoluentibꝰ ⁊ li
gamētis ad inuicem annulos ꝯtinuantibꝰ q̄ ẜm partem poste
riorem meri cū quadā pellicula ꝯtinuant ad deferendū aerē ad
pulmonē ⁊ exterius referendū ad vocez ẜm eius extremū supe
rius ordinata. Epiglotis vo est canne pͥncipium ori contiguum
⁊ cū suprema parte meri multū colligatum ex tribꝰ cartilaginibꝰ
⁊ .xx. musculis ⁊ pāniculis inuoluētibus compositū ad vocē pͥn
cipaliter ordinatum. Est.n. hec epiglotis in supͥma ⁊ anteriori
parte gutturis ꝯstituta vt ipͣ a cū sit vocis instr̄m sit prima ori in
quo perficit locutio cū vox in locutionē ordinetur. ⁊ fuit facta to
ta cartilaginosa: vt eēt sonora. Est aūt multū annexa cū meri: vt
cū meri eleuatur ad cibum attrahendū ipa secum eleuetur ne re
manēs inferius deglutionē impediat: vna eius cartilago est ante
rius ⁊ vocat scutalis siue clipealis ad modū clipei. Posterior
vo versus meri vocatur nomē nō habens. tertia aūt ē in medio
earum in qua est lingua fistule ad modulandū ordinata: dr̄ aūt
hec epiglotis fistula: qꝛ est ordinata in cantum sicut fistula ordi
12 musculi
natur in sonum. Est aūt ex viginti musculis cōposita q̄ ordi
nātur in motū eius volūtarium ẜm exigentiā vocis formande:
Nerui reuersiui
⁊ duodecim sunt interius ⁊ octo exterius: ⁊ ad istos musculos
adueniūt duo nerui dicti reuersiui in vnoquoqȝ latere canne est
vnus ⁊ oriunt a sexto pari neruoꝝ cerebri cuiꝰ vna pars descen
dit ad cor iuxta arteriam adorti ⁊ exinde incipiūt ascendere su
perius vsqȝ ad epiglotim. Et hi nerui reuersiui diuidunt in hos
viginti musculos dātes eis sensum ⁊ motū ⁊ isti sunt ꝓprie ner
ui vocis. Alij vo descendētes de q̄bus dcm̄ est sunt nerui vocis
4or de causis
⁊ aliarū operationū. Hi aūt nerui fuerūt reuersiui ⁊ nō dire
cte venerūt a cerebro ad epiglotim quattuor ex causis positis a
Gal. in libro de motibus liq̄dis. Una cā vt eēnt fortiores cum
sint pͥncipium magni motus. Nunc aūt q̄nto sunt ficciores sunt
duriores ⁊ fortiores. siccitatem aūt acq̄runt q̄nto magis a cere
bro distant. Scd̄a cā vt cerebro modice moto moueret epiglo
tis ẜm imperium eius: fit hoc aūt melius p hoc q nerui illi sunt
situati ad modū freni q̄bus vtit cerebrum sicut miles vtit freno
⁊ habenis. Tertia cā qꝛ lȝ vox dependeat a cerebro tanqȝ a
pͥncipio volūtarij motus dependet tm̄ a corde tanqȝ ab eo in q̄
firmat cōceptus vel in quo ē pͥncipium ꝯceptus cerebri: ⁊ iō cuz
sit cōis opatio cerebri ⁊ cordis nerui q̄ sunt instr̄a vocis debēt
cōicari cordi ⁊ cerebro. Sȝ he due cause sunt rethorice. Quar
ta cā melior ē ceteris qꝛ nerui debēt puenire ad musculos iuxta
pͥncipium ipsoꝝ ⁊ nō iux finē. Principiū aūt musculoꝝ epiglo
tis est versus partē inferiorē quare ⁊c. Pāniculi aūt inuoluē
tes epiglotim ⁊ cannā pulmonis ortū hn̄t a pleura ⁊ ad istos ⁊
pāniculum inuoluentē pulmonē adueniūt nerui solū dātes sen
sum a sexto pari neruoꝝ cerebri. Hec trachea arteria cū est ifra
furculā diuidit in duas partes vna eius pars trāsit ad dextrum
pulmonis altera ad sinistrū. ⁊ vtraqȝ subdiuidit. Nā vtriusqȝ
vna pars trāsit ad supiorem partē pulmonis altera ad partem
inferiorē ⁊ sic vlterius pcedunt se diuidēdo. s. rami maiores in
minores: ⁊ minores in minores donec ambiāt totam sbām pul
monis: ⁊ annuli q̄ sunt in pulmone sunt cōpleti stātes semp aper
ti ex eo q cartilaginosi. Fuerunt aūt facti in canna tot annuli vt
ipa eēt flexibilis ⁊ melius posset dilatari ⁊ situari ẜm exigentiaz
aeris inspirādi ⁊ expirandi. Et ꝓpterea non fuit facta ossea nec
fuit facta carnea aut pellicularis ne latera concideret. Cōpo
Vena Arterialis
nitur scd̄o pulmo ex vena arteriali ortū hn̄te a dextro vētriculo
cordis deferentis sanguinē subtilem acutū nutriturū pulmonē:
⁊ ꝓpterea habuit duas tunicas ⁊ dicta ē arterialis ꝓpter hoc et
dicta vena qꝛ nō pulsat ⁊ cū venit ad pulmonē diuiditur in duas
medietates dextrā ⁊ sinistrā: ⁊ quelibet illaruz in duas medieta
tes supiorem ⁊ inferiorē ⁊ sic deinceps donec ambiāt totuz pul
Arteria Venalis
monē vt de trachea dictum ē. Est deinde arteria venalis ortum
hn̄s a sinistro vētriculo cordis: ⁊ dicit arteria qꝛ pulsat. venalis
dicit qꝛ hȝ solum vnā tunicam: ⁊ ē facta vt accipiat aerem inspi
ratum ad trachea arteriam ⁊ deferat ipm̄ ad cor ⁊ eius euenta
tionem ⁊ econtra referat fumos ⁊ aerē multū ad tracheā arteriā

⁊ expiretur ⁊ hec cū venit ad pulmonem similiter diuidit ⁊ sub
diuiditur et de alijs dcm̄ est. Et rami istoꝝ trium componūtur
ad modū rhetis totum pulmonē ambiētis ⁊ foramina huiꝰ rhe
tis replet caro mollis spongiosa q̄ est ꝓpria sbā pulmonis. Et
oīa hec inuoluūtur pāniculo subtili ortum hn̄te a pleura cui da
tus ē sensus p neruos de q̄bus supius dcm̄ est: ⁊ mediante isto
pulmo sentit ⁊ non p sbām suaz. Et nota q rami trachee arterie
sūt iuxta ramos vene arterialis vt nutriant ab ea ⁊ iuxta ramos
arterie venalis vt aerē trāsmittant ad arteriā venalē vt eū portet
ad cor ⁊ a corde ducat ad tracheā arteriā aer q̄ factus est inutilis
iste tn̄ vie siue rami q̄ sunt iuxta has sūt ita stricti vt sint inuij san
guini ⁊ peruij aeri intranti ⁊ exeūti ⁊ ideo si dilatant supflue pōt
fieri exitus sanguinis a pulmone sine ruptura vene: sicut aliquā
do cōtingit ꝓpter multitudinē sanguinis aut ipsius ebulitionē.
⁊ ex his vlterius pȝ via p quam a pectore ad pulmonē ⁊ trache
am arteriā expellit excreatus. s. sanies vel sanguis emanās a pe
ctore vt in pleuresi empimate ⁊ emotoyca passione qꝛ materia i
his locis ꝯgregata subtiliat: ⁊ fortitudine pectoris ipellit ad pul
monē p orificia ramoꝝ trachee arterie ⁊ nō p orificia vene arte
rialis aut arterie venalis qꝛ sic de necessitate pus hec mā transit
ad cor. Sȝ vtrū hoc melius fiat quādo pectus dilatat aut quan
do cōstringit: tenet cōiter q hoc fiat qn̄ dilatatur qꝛ orificia tra
chee arterie magis dilatant. Sed mihi potius videt oppositum
nā quando pectus constringit magis adheret pulmoni: ⁊ facili
us pōt mām in pulmonē impellere ad quod adiuuat qꝛ aer tūc
expiratur ⁊ sic ne detur vacuū dȝ materia in pulmonē ingredi p
foramina a q̄bus aer expellitur: nec valet rō adducta in ꝯtrariū
qꝛ semper rami trachee arterie cū sint cartilaginosi stant apertꝭ
rami aūt alij bene claudunt ⁊ sic non ingredit p alios. Et no
ta q in pulmone plus de aere ꝯtinetur qȝ indigeat cor in pulsu
vno cuius iuuamentū est vt cum aīal submergitur in aqua aut
emittit vocem longā ꝯtinuam impedientē ipm̄ ab attractiōe no
ui aeris: vt cū abhorret attractionē eius ex fetore aut per aliam
causam sit aer in pulmone preparatus quo interim cor euentet.

De tussi.

Quid nominis tussis manifestū est. est aūt ẜm Aui. de
cima tertij tractatū tertio capl'o pͥmo ex motibꝰ q̄bus
expellit natura nocumentū a pulmone ⁊ mēbris que
ei ꝯtinuant ⁊ cōicant: ⁊ subdit q tussis est pectori sicut sternuta
tio cerebro: ⁊ complet cū dilatatione pectoris ⁊ cōstrictiōe ⁊ mo
tu velaminis. i. diafragmatis: p hoc qd̄ dixit ex motibꝰ tetigit ge
nus caute loquēs. Sȝ p hec verba caute intelligere debemus q
tussis est aggregatū ex duobus motibus. s. ex dilatatione ⁊ con
strictione pulmonis ⁊ pectoris impetuosa: lȝ pͥncipalior motus
q̄ magis meret dici tussis sit illa ꝯstrictio pectoris impetuosa: p
hanc enim fit sonitꝰ in tussi auditus ⁊ rei nocue expulsio q̄bus
expellit natura nocumentū. i. rem nociuā vel temptat expellere a
pulmone: qꝛ tussis est ꝓpria eiꝰ passio ⁊ membroꝝ q̄ ei ꝯtinuant
sicut canna pulmonis ⁊ cōicant sicut pectus diafragma. ⁊ ex hiis
ē manifestū q tussis ē pectori sicut sternutatio cerebro: ⁊ ı̄ vtra
qȝ pͥmo fit dilatatio ⁊ aeris attractio postea ꝯstrictio impetuosa
ad expellēdūȝ nociua. ⁊ Auic. in parte suprascripta ꝓter virtutez
motiuā nālem pulmonis tāgit alios duos motores ad tussiz cō
currētes. s. motiuam virtutem musculoꝝ pectoris que est mere
voluntaria ⁊ virtutem motiuaz diafragmatis que est mista. s. na
turalis ⁊ partim voluntaria cū sibi a quarto ⁊ q̄nto pari neruoꝝ
nūche vt supra declaratū est in anathomia adueniat virtus vo
lūtarie motiua. Modus aūt est qꝛ virtus sensitiua pāniculi pul
monis sentiens nocumentū mouet virtutem nālem pulmonis
ad expellendum: que cū ex se impotens sit adiuuatur ordine na
turali a deo instituto a diafragmate habēte duplicē virtutē de q̄
statim dictū est: ⁊ a musculis pectoris habēbus solum virtutez
voluntarie motiuam. ex quo concludi posset diffinitio integra
tussis qꝛ est aggregatum ex duobus motibus. s. dilatatione ⁊ cō
strictiōe impetuosa pulmonis ⁊ pectoris vel sola constrictio ipe
tuosa ad expellēdū sibi nociua facta a virtute expulsiua nāli pul
monis coadūata a virtute mista diafragmatis ⁊ vtute volūtarie
motiua musculoꝝ pectoris cū adiutorio aeris ipetuose expirati.
Et qꝛ tussis ē ad expellēduz nociua nō ē dispō hoīs pfecte sani.

Notãdum p̃mo q̃ partiũ pectoraliũ qnq̃ assignant motus siue actiões: p̃ma ẽ anhelitus equalis q cõpletur p̃ncipalr̃ p virtuté attractiuã ⁊ expulsiuã nãlem ipsius pulmonis nãliter attrahentis ⁊ expellẽtis aerem. Scd̃o p virtuté duplicem ipsi⁹ diafragmatis nãlem ⁊ aĩatam de qua. s. coadiuuantem pulmoné ad suprascriptã opationem. Tertio p virtuté aĩatam quorũdam musculoꝝ pectoris. Et q̃uis he due virtutes diafragmatis ⁊ musculoꝝ p̃us ↄcurrant ad anhelitũ ⁊ icipiant mouere pectus ad cui⁹ motum sequat̃ motus pulmonis sicut de spongia iter manus retenta q̃ dilatatur cũ manus dilatat̃ ⁊ ↄstringitur cum ↄstringit̃ vt exẽplificat. G. quinto de interiorib⁹ capl̃o scd̃o. tñ cum toto h̃ stat q̃ p̃ncipalius pulmo ↄcurrat ad anhelitũ q̃ȝ diafragma aut musculi pectoris cũ hec mẽbra pulmoni in anhelando deseruiant.

Scd̃a actio ẽ flatus aeris maior ⁊ ĩpetuosior solito anhelitu ⁊ equali ⁊ hec actio supponit p̃maȝ. s. anhelitũ equalẽ ⁊ tres motores iam dictos ad anhelitũ equalem ↄcurrentes: Et p̃ter hos exigit lacertos q sunt inter costas ⁊ ẽt cooperiẽtes costas iterius aut vult Gal̃. quarto de iterioribus capl̃o de nocumẽto vocis ⁊ tertio de iuuamẽtis capl̃o p̃mo cũ ad anhelitũ equalẽ sufficerẽt musculi pectoris extrinseci. ⁊ hec opatio scd̃a põt fieri dormiendo ⁊ vigilãdo s̃m necessitatẽ instãtem expellendi fumos ⁊ attrahendi aerem frigidũ p cordis ⁊ spũalium euẽtatione. Tertia actio ẽ flatus cũ ictu aliqnali aeris expirati ⁊ repcussi in trib⁹ cartilaginibus epiglotis. ⁊ hec tertia actio supponit duas p̃mas et oẽs motores scriptos ⁊ cũ hoc motum lacertoꝝ exñtium in gutture. Quarta actio ẽ vox q̃ comp̃hendit tres p̃cedẽtes ⁊ supponit eas ⁊ cũ hoc exigit expirationẽ aeris cũ maiori ictu ⁊ supponit oẽs motores p̃cedentes: ⁊ cũ hoc exigit motum lacertoꝝ epiglotis p voce formãda. Quinta actio partiũ pectoralium est loquela comp̃hẽdẽs ⁊ supponẽs quattuor dictas ⁊ oẽs motores supradictos ⁊ cũ hoc exigit motum lingue vt variet ⁊ diuidat vocẽ ⁊ cõpleat loquelã vna cũ partib⁹ q̃busdã coadiuuãtibus ⁊ sunt dentes labia nares palatũ vt d̃r quarto interioꝝ ca. de nocumẽto vocis: q mot⁹ lingue fit p neruos veniẽtes a septimo pari neruoꝝ capitis orto a pupi s̃m q̃ patuit supius de intẽtione. A. ⁊ quarto de iteriorib⁹ capl̃o tertio circa p̃ncipiũ ⁊ sic pȝ q̃ iste actiones partim sunt nãles partim sunt aĩate siue volũtarie. In p̃mis trib⁹ actionib⁹ virtus nãlis pulmonis ⁊ diafragmatis superat motiuã volũtariã. In quarta actione motiua voluntaria interdũ superat nãlem pulmonis ⁊ partiũ vicinarũ sicut videmus in tussi volũtaria interdũ nãlis superat motiuã voluntariam vt pȝ in tussi iuoluntaria. In q̃nta actiõe motiua voluntaria supat nãlem pulmonis ⁊ partiũ vicinarũ qd̃ pȝ q̃r s̃m ipeium volũtatis loq̃mur ⁊ desistim⁹ a loq̃la. Et ex his pȝ q̃ quattuor p̃me actiones ↄcurrũt in tussi. Nã in flatu cũ ictu aliquali ⁊ motu lacertoꝝ gule nõ ẽ vox: sed in tussi ẽ vox ⁊ exigit fortẽ motũ lacertoꝝ gutturis ⁊ lacertoꝝ pectoris ⁊ cũ hoc ẽt fortẽ motuȝ lacertoꝝ epiglotis. Hic est dubiũ satis difficile: nunq̃d tussis sit ꝓpria passio pulmonis ita vt nõ possit fieri p alterius mẽbri nocumentũ nõ nocito pulmone: in qua q̃one tenẽdũ ẽ tussim eẽ ꝓpriam passionẽ pulmonis ad hũc intellectũ q̃ p nulli⁹ alteri⁹ mẽbri nocumẽtũ põt fieri tussis nisi pulmo ledat̃ vel aliq̃ modo ad expellẽdũ nociua irritet̃ siue p essentiã siue p cõitatem. vnde Aui. decima tertij tractatu q̃rto capl̃o de signis pleuresis in p̃ncipio capl̃i inq̃t. Et tussis q̃dẽ nõ accidit nisi ꝓpterea qd̃ pulmo ledit̃ ex vicinitate ⁊ hãc eãdem sñiam reperies ab eodẽ decia tertij in multis locis q̃ gr̃a breuitatis ommitto. Idẽ Auerrois. 3° colliget capl̃o de egritudinib⁹ pulmonis. dicit. n. q̃ ꝓpria egritudo pulmonis ẽ tussis ⁊ Gal̃. sentit idẽ scd̃o de crisi ⁊ tertio de interiorib⁹ vltio capl̃o. Et breuiter oẽs auctores q̃ȝtum ad hoc in eãdem coincidũt sñiam: ⁊ semp itelligendũ ẽ de tussi inuoluntaria q̃r de tussi volũtaria dicendũ ẽ oppositũ ⁊ vnusq̃sq̃ põt in se ipso experiri. Sȝ ↄtra tussis complet̃ cũ motu pectoris ⁊ diafragmatis: ⁊ p̃ncipalius res ẽ expellẽda p eoꝝ motum expellit̃ q̃ȝ ꝑ motũ pulmonis ḡ si ex lesione pulmonis soli⁹ accidit tussis multo magis ex ipsoꝝ lesione. Et ↄfirmat̃ si ꝓpter lesionẽ pulmonis pectus mouet̃: ⁊ facit tussim ⁊ nocumentũ expellat a pulmone ḡ multo magis mouebit̃ ꝓpter nocumẽtũ ꝓprium vt ipȝ a se expellat: Cum vnũquodq̃ membrũ sit magis solicitũ de cõmodo ꝓprio q̃ȝ de alieno ⁊ eo magis stat robur hui⁹ argumẽti quia pulmo de itentione Gal̃. vt supra nullum hȝ motũ nisi quẽ recipit a pectore. Amplius Rasis in hoc capl̃o iter causas tussis ponit res ifrigidãtes pectus ⁊ lacertos ei⁹. Item in ap̃ate epatis fit tussis sicca ⁊ nõ nisi p mordicationẽ inductã in diafragmate tertio ꝓnosticoꝝ cõmento tertio. Preterea sputũ sanguinis a pectore fit cũ maiori tussi ⁊ longiori q̃ȝ sputũ sanguinis a pulmone de itentione oĩum auctoꝝ aut ḡ fit tussis anteq̃ȝ sanguis tãgat vel ledat pulmonẽ: Et habet̃ intentũ aut solũ dũ ingredit̃ pulmonem ⁊ tũc nõ videt̃ ratio quare tussis debeat eẽ maior ⁊ longior q̃ȝ si sputũ sanguinis eẽt a pulmone. Et cõfirmat̃ q̃a auctores assignãtes cãm hui⁹ dicũt q̃ sanguis exiens de pectore venit a longiori seu distãtiori loco q̃ȝ exiẽs a pulmone. In summa tenẽda est sñia scripta q̃ ad tussim necessariũ est pulmoneȝ aliqualr̃ irritari aut de p se aut de p accidẽs aut p essentiã aut p cõitatem ita q̃ si solus ledat̃ alijs nõ lesis: neq̃ȝ p essentiã: nec p cõitatem fit tussis ꝓpter nãlem subordinationẽ ipoꝝ ad pulmonem. si v̉o ipa ledat̃ nullo modo leso pulmone nõ fit tussis hui⁹ sñie habemus duo signa. Primũ q̃r si eẽt maximum vlcus aut ap̃a in pectore qd̃ nullo modo penetraret nõ eẽt tussis: attamen ex omni modico nocumẽto pulmonis aut canne seq̃tur tussis. Scd̃m signum est q̃r nõ fit tussis nisi merito illi⁹ membri cui cõicatur aer ꝓpter expulsionẽ nocumẽti eius. Sȝ aer nulli mẽbro cõicatur nisi pulmoni ad hãc itentionẽ. s. ad expellendũ nociua quare ⁊c. Sȝ ad argumẽta in oppositũ r̃ndetur ad p̃mum cõcedatur q̃ cõplet̃ tussis ꝓpter motũ pectoris ⁊ diafragmatis ⁊ res expellẽda expellit̃ p illa tñ dico q̃ hec fiunt p̃ncipalius p pulmonem q̃ȝ p hec mẽbra coadiuuãtia: ⁊ ad ↄfirmationẽ difficilẽ dicitur negãdo q̃ si pectus mouet̃ ad tussim ꝓpter nocumẽtum pulmonis multo magis mouet̃ ꝓpter nocumentũ ꝓprium. q̃r lȝ pectus sit magis sollicitũ de nocumẽto ꝓprio q̃ȝ de alieno: Tamẽ nunq̃ȝ moueret̃ ad faciẽdũ tussim nisi p̃us pulmo sentiret nocumentũ ⁊ sentiẽs hoc exigeret motũ pectoris in adiutoriũ q̃r in hȝ subordinat̃ pulmoni ⁊ nõ pulmo pectori. Et q̃uis pulmo nullum habeat motũ nisi quẽ recipit a pectore: Attamen pect⁹ neq̃ȝ diafragma vnq̃ȝ mouebit̃ ad aliqueȝ motũ nisi pulmone p̃us illũ motũ exigẽte. Ad Rasim d̃r q̃ cãe ifrigidãtes pectus faciunt tussim q̃r ifrigidãt pulmonem. Et silr̃ de ap̃ate epatis q̃ nunq̃ȝ faceret tussim nisi nocumẽtũ cõicatum imediate diafragmati aliquo mõ cõicaret̃ pulmoni ⁊ de sputo sanguinis a pectore dicit̃: q̃ tussis ẽ maior ⁊ lõgior cũ iste sanguis ẽ grossior: ⁊ ẽt si eẽt eq̃ subtilis multa fit tussis anteq̃ȝ pect⁹ igrediat̃. Illud. n. ẽ difficili⁹ q̃ȝ q̃ postq̃ȝ igressus ẽ excreetur. Tussis ẽ q̃daȝ sicca: ⁊ est sine sputo quedã humida exñs cũ sputo: ⁊ vtraq̃ȝ ẽ duplex quedam multũ freq̃ẽs quedã rara. Itẽ quedã laboriosa ⁊ fortis ⁊ q̃dã facilis. Cã tussis ẽ duplex p̃mitiua ⁊ corporea. Primitiua sicut aer frigidus aut vẽtosus: maxie vẽtus septẽtrionalis exp̃mẽdo: australis replendo: ⁊ multiplicat̃ tussis in hyeme ⁊ vere hyemali: ⁊ cũ estas ẽ septẽtrionalis paꝝ pluuiosa ⁊ ẽ autũnus meridionalis pluuiosus mltiplicat̃ tussis in hyeme. Silr̃ vapores acuti ispirati sicut pipis ⁊ silr̃iuȝ sũt cã tussis mordicãdo pulmonẽ: ⁊ silr̃ sapor cibi acuti acris aut acetosi valde ⁊ res bibite aut cõmeste q̃ cannã pulmonis igrediunt̃. Cãe v̉o corporee sũt duplices p cõitatem ⁊ p eẽntiaȝ: p cõitatem aut a toto sicut in febrib⁹: aut a p̃te sicut a cerebro ex ↄfluxu mãerum ad pulmoneȝ q̃ mãe cũ distillãt sup cãnã pulmonis nõ faciũt tussiȝ s̃m plurimũ: sȝ tũc maxie faciũt tussim cũ figunt̃ in aliq̃ p̃te mordicando aut aeris trãsitũ oppilãdo. Silr̃ p cõitateȝ ad pect⁹ sic̃ i pleuresi ⁊ empimate aut p cõitatem ad diafragma cũ ap̃atur aut vlcerat̃ ⁊ q̃nq̃ȝ p cõitatem a sto epate splene cũ ap̃antur aut oppilãtur: ipa. n. talr̃ in tumescẽtia faciũt tussim cõprimendo diafragma ⁊ pulmonẽ ⁊ q̃nq̃ȝ mãm trãsmittẽdo: a reliq̃s ẽt mẽbris corpis p̃t accidẽ tussis cõicando mãȝ vapores aut malã cõpl̃oneȝ pulmoni. Cãe ãt p eẽntiã aut sũt mala ↄpl̃o sine mã ca. fri. aut sic. aut cũ mã cuiuscũq̃ȝ generis sanguinea phl̃atica cholerica ⁊ melãcholica: sed rarius que materie aliq̃ñ imbibunt̃ aliq̃ñ iuiscant̃ aliq̃ñ oppilant ⁊ apostemãt. Aliq̃ñ resolutis partibus subtilib⁹ i petrã densant̃. A. sol̃one quoq̃ȝ ↄtinui sicut ab vlcere pulmonis fit tussis sicut in ptisi ⁊ silr̃ a vulnere facto ab aliqua cã p̃mitiua.

Cause aũt tussis sicce sunt quecũqꝫ cause faciũt tussim absqꝫ ꝑsentia mãe in pulmone sicut cãe ꝑmitiue ⁊ corporee cõicantes malá complõnem aut vapores aut faciẽtes malá cõpositionem comprimẽdo. Mã quoqꝫ exñte in pulmone accidit tussis sicca qñ est nimiũ subtilis aut nimiũ grossa inepta excreationi q̃ postea cum reducit ad mediũ p digõnem facit tussim humidã. ꝓpterea multotiẽs in ꝑncipio apatum pulmonis aut qñ sunt alie mãe in pulmone nõ apostemãtes est tussis sicca q̃ postea digesta mã efficit humida. Apostemata aũt pulmonis dura sunt fere semp cum tussi sicca. Mã quoqꝫ ꝯtenta in venis pulmonis sua acuitate aut multitudine stimulãdo facit tussim siccam ⁊ qñqꝫ cã tussis sicce est debilitãs virtutis expellẽtis. Signa cãrum ꝑmitiuarum tussis sunt ipãrum ꝑcessio. Signa võ tussis per cõitatem a toto sicut in febrib⁹ sunt qꝫ post febres secuta ẽ tussis cũ quarum augmẽto auget ⁊ diminutione diminuit ⁊ ipsis recedentib⁹ recedit ⁊c. Cognoscit eẽ p cõitatem a capite p signa catarri de qbus. s. in ꝓprio caplo. Et cognoscit eẽ p cõitatem a pectore ⁊ diafragmate sicut accidit in apatibus ⁊ vlceribus eoꝝ p signa pleuresis empimatis ⁊ vlcerũ ipsoꝝ de qbus. i. ⁊ marime p excreationẽ sputi sanguinolẽti saniei ⁊ hmõi. Cognoscit aũt eẽ p cõitatem a stõ splene ⁊ epate sicut accidit in apatibus ⁊ oppilationibus ipsoꝝ de qbus. i. ⁊ marime q̃ tussis huiusmodi ẽ sicca ꝓueniens p solã compꝛssionem diafragmatis ⁊ pulmonis. Silr cognoscit eẽ p cõitatem a ceteris mẽbris ꝓpter vapores ⁊ malã complõnem pulmoni cõicatam q̃ ꝑcesserunt egritudies ipsoꝝ ⁊ cũ augmẽto ipsarũ auget tussis ⁊ diminutione diminuit ⁊ q̃ tussis ẽ sicca. Cognoscit eẽ p essentiã in pulmone q̃ ẽ magis ꝯtinua ⁊ magis laboriosa qꝫ illa q̃ est p cõitatem: sed que ẽ a mala complõne calida frigida aut sicca sine mã est tussis sicca ⁊ q̃ ꝑcesserũt cause calefaciẽtes ifrigidãtes aut exsiccantes: ⁊ leditur ex silibus iuuatur a ꝯrijs: ⁊ caliditas frigiditas ⁊ siccitas ab egro sentit. Sꝫ mã sanguinea cognoscitur p rubedinẽ faciei ⁊ tẽsionem venarũ ⁊ saporẽ sanguinis in ore sensatũ. Et q̃ forte sãguis excreat: sicut cholerica cognoscit p colorem faciei citrinum saporẽ amarũ sitim ⁊ p citrinitatẽ eius qđ excreat. Et phlã cognoscit p palliditatẽ faciei cũ albedine sapore insipido aut salso cũ humiditate supflua oris ⁊ pauca siti: melãcholica võ p colorem faciei fuscũ ⁊ saporẽ ponticum in ore ⁊ tardũ euentũ eius ⁊ longã durationẽ. Si võ mã sit apostemãs cognoscit ex signis periplemonie de qbus. i. Subtilitas võ mãe cognoscit ex subtilitate ⁊ fluxibilitate ei⁹ qđ expellitur: ⁊ q̃ subito accidit sicut econtra viscosa ex signis ꝯrijs. Quod aũt sit ab vlcere sicut in ptisi cognoscit ex signis ptisis de qbus. i. Vulnus aũt pulmonis cognoscit ex sanguine excreato ⁊ ex cã ꝑmitiua q̃ vulnus itulit. Sed apa durũ compꝛhendit q̃ tussis est sicca diuturna cum signis ceteris periplemonie. Quod aũt mã adintra venas contineatur cognoscit q̃ si multa ẽ adest tensio venarũ ⁊ repletio. Si võ acuta sunt signa cholere de qbus. s. ⁊ hec tussis est sicca. Tussis aũt pendens a lapide i pulmone genito coğscit p ei⁹ excreatũ ⁊ cãis calefaciẽtib⁹ ⁊ exsiccãtib⁹ ꝓportiõatis gñãtoi ipsi⁹.

Pronostica tussis intẽsa frequẽs ⁊ diuturna deducit ad sputũ sanguis ꝓpter rupturã venarũ. Scđm tussis ꝑgnãtis freq̃nter ꝓuocat abortũ. Tertiũ tussis excrescẽs in febrib⁹ aut post febres augmẽtũ ⁊ recidiuam significat sequitur textus: cum tussis. Almãsor.

Cum tussis acciderit fueritqꝫ aspera ⁊ sicca ⁊ cũ rubedine ⁊ calore ergo muruba. viol. ⁊ ptisana tribuẽda erit: fabas quoqꝫ excorticatas ⁊ spinachias cũ oleo de amigdalis dulcibus in comestione accipiat. In ore vero semp tenere debet pilulas bichichas aq̃ aũt quã bibit sirupus violaẽ amiscẽdus pilule bichiche. ℞. suci liquiritie zuccari albi amboꝝ añ. ʒ. x. amili draga. amigdalarũ dulciũ excorticatarũ omniũ añ. ʒ. v. ex his cũ mucillagine seminis cidonij cõspersis in formentur pilule. Jo.

Diuiditur hoc caplm in partes tres. In ꝑma ponit curã tussis a cã calida: in scđa ibi. Quod si cũ tussi ponit curam tussis a cã frigida. in tertia ibi. Quod si tussis antiqua. ponit curã tussis iueterate ⁊ ꝓprie catarralis: de ꝑma parte dicit. Quod cũ tussis fuerit a cã calida quod cõprehendit q̃ est cũ asperitate ⁊ ẽ sicca ⁊ sine sputo aut q̃ est a mala complõne calida aut sicca sine mã aut cum mã subtili q̃ nõ facile excreat nisi postqꝫ digesta ẽ ⁊ cũ rubedie. s. faciei ⁊ lingue ⁊ calore qđ cõprehendit ex febre aliqñ ex amaritudine siti ⁊ silibus arguẽtibus caliditatem tũc det egro muraba violaceũ. i. cõditum de violis ⁊ ptisana. s. hordeacea et comedat fabas sine corticib⁹: sꝫ meli⁹ est kist fabarũ: Mã ifrigidat ⁊ igrossat ⁊ spinachia cõueniũt q̃ frigi. ⁊ hu. ⁊ ꝓprie cũ oleo amigdalarũ dulciũ humido ⁊ leniẽte pectus ⁊ pulmonẽ. ⁊ i ore teneat pilulas bichichas q̃ interpretãtur pilule ad tussim. nã bichis grece tussis latine ideo bichiõ medicamẽ ad tussim: hec aũt ꝯscriptio in textu satis manifesta est. Almãsor.

Quod si cũ tussi multũ affuerit sputũ quod cũ expuẽdo expelli nõ potest nocumentũ infert sed neqꝫ febris neqꝫ vehemens vẽtris solutio ipsam cõtantur ex his troc. dãdum erit infirmo. ℞. seminis feniculi seminis apij. succi liquiritie capilli veneris amigdalaꝝ oium partes equales ex his cũ mucillagine seminis lini cõspersis ifor mẽtur trocisci ex quibus. ʒ. iij. tribuãtur. Decoctionem autẽ qua in hac egritudine vtendum est in. c. de catarro iam descripsimus cui tamen ʒ. v. capilli veneris sunt adende. Jo. Ar.

In hac scđa pte curat tussim pendẽtẽ a phlãte dicẽs. Quod si cũ tussi affuerit sputũ multũ. i. magna q̃ntitas mãe expuẽde q̃ tñ nõ facile põt expui ꝓpter grossitiẽ ⁊ viscositatẽ suã nõ exñte febre nec vẽtris solõne dent ex his trociscis egro. ʒ. iij. s. in mane stõ ieiuno ꝯbita seruata custodia cũ ꝯcoctione supius dicta in caplo de catarro. Cui ꝯcoctioni facte. s. ex passulis ficubus liq̃ritia ⁊ hui⁹ addant in ꝯcoctione. ʒ. v. cap. ue. q̃ sunt multũ pectoralis tẽperati in actiuis declinãtes ad siccũ ⁊ valde aptiui. Simplicia aũt igrediẽtia trociscos in lr̃a descriptos satis nota sunt. pñt aũt hi trocisci. ʒ. iij. ꝑmisceri cũ. ℥. iij. hui⁹ ꝯcoctionis ⁊ totum calidũ in potũ exhiberi: pñt ẽt ex trociscis fieri pilule post quaꝝ sumptionẽ sumant. ℥. iij. decoctionis ꝑdicte. Almansor.

Quod si tussis antiqua ⁊ nociua fuerit adeo vt egrũ in nocte dormire nõ permittat pilule storacine sunt dãde que. ℞. myrre storacis opij omniũ partes equales informẽtur ex his pilule ad lupinorum similitudinẽ ex quibus vna aut due patiẽti tribuãtur. in potu vero sumat sirupum de papauere ⁊ comedat semẽ albi papaueris cũ zuccaro. Qui hãc ꝑterea patitur egritudinem vitet in comestione acetosa salsa põtica acria atqꝫ amara suffumigiũ ad antiquã tussim ⁊ sputum fetidum. ℞. aristol. myrre storacis galbani omniũ partes equales arsenici rubei ad põdus omnium omnia puluerizata ex butyro vaccino cõspergantur ex quibus magdaleões ad pilule parue similitudinẽ informentur ⁊ cũ necesse fuerit in ieiunio ex vno coꝝ per traiectorium suffumigetur eger. Jo. ar.

In hac vltima pte ponit curã tussis antique ⁊ ꝓprie catarralis ⁊ ꝑmo dũ multũ ifestat pp tussim ꝯtinuã nõ ꝑmittentẽ egrum q̃escere dãdo pilulas stupefaciẽtes mãm igrossantes q̃ vocant pilule ꝯ storace q̃ sunt pilule satis note. Cauendũ tñ ẽ cũ ꝑmo exhibent ne dent vltra duo. g. opij. ꝯcedit ẽt sirupum de papauere ꝯuenientẽ marie cũ mã ẽ calida subtilis ꝯinde dat semẽ apij et papaueris cũ zuccaro vt accipiẽdo se. apij ⁊ papaueris añ. ʒ. ij. zuccari. ℥. s. ⁊ ex eis simul mistis. ij. aut. iij. ʒ. pñt accipi ꝓ vice ꝗ ꝯuenit in mã mista cũ apium subtiliet mãm frigidam ⁊ papauer calidã ⁊ subtilẽ igrossat. Quod si textus dicit albi papaueris est clarus. ⁊ ponit a qbus in tussi cauẽdũ sit: scđo curat humiditatẽ supfluã pectoris ⁊ pulmonis siue pẽdeat a sanie sicut in ptisi et empimate siue pẽdeat ab hũiditate phlãtica faciẽdo suffumigiũ

quod dz ore apto p emboců inspirari. Est át h suffumigium ex
aristologie myrre storacis galbani ca. in 3° oiuz ptes eq̃les arse
nici ru. ad pondus oiuz que pulueri3ata cũ butyro vacino pmi
sceant̃ ⁊ fiát magdaleões ad modũ ⁊ siĺitudiné puaꝝ pillaꝝ ex
quoꝝ vno cũ oportuerit fiat suffumigiũ vt. s̃. Cauédũ tñ é ne h
existéte febre admistret̃ ⁊ nõ nisi mã paucificata. Si cáe tussis
fuerit ꝑmitiue remoueant̃ ⁊ iducat̃ regimé ꝯriũ. Si vero tussis
fuerit p cõitaté a toto sic̃ in febrib⁹ duplex exigit cura. Una ꝯ fe/
bré ca. ꝓprio pquiréda. Altera ꝯ tussiz in q̃ é habéda ꝯsideratio
s. n. tussis sit sicca sequés malá cõplexioné febrilem aut fumos
acutos pulmoné stimulátes curáda é ifrigidatione ⁊ hũectatio
ne cũ bibitis ⁊ in ore retétis sic̃ aq̃ hordei sirup⁹ violaceus muci
lago psiliȷ̃ pilule bichiche de qb⁹. ȷ̃. ⁊ si cauma fuerit magnũ ifri/
gidet̃ ⁊ hũectet̃ cor ⁊ pect⁹ cũ exterius applicitis. si át p febré liq̃⁹
fiát catarri petétes pulmoné qd̃ significabit̃ p mĺtitudiné screa/
tuũ curet̃ cura tussis catarral̃. Hec át tussis catarralis duas exi/
git res vna é sedató fluxus catarri ⁊ cura é sup̃ius dicta. Altera
át respiciés qd̃ fluxũ é exigit duplicé intétõné. Pria é maturatio
eius qd̃ fluxit: scd̃a vero é illius qd̃ maturatũ é eductio ⁊ abster
sio. Si g̃ catarrus fuerit acutus ca. ⁊ sbtilis curat̃ cũ infrigidá/
tibus ingrossantib⁹ ⁊ tardátibus velocitaté sui fluxus. Et hec ca
dez cõueniũt ad maturationé eius qd̃ fluxũ é sic̃ sirupus de pa/
pauere ꝓprie cũ aq̃ d̃coctõnis hordei iuiubarũ ⁊ sebesté. ⁊ for/
tius é diacur: siue diacodion datũ põdere. ʒ. j. ⁊ ꝓprie post cenã
hora somni ⁊ teneat in ore pilulas bichichias in textu d̃scriptas
aut aliquã ex his si fuerit opus magis infrigidare ⁊ catarrũ cõ/
strigere. ℞. amidi dragagáti amigdalaꝝ dulciũ excorticatarũ fa
rine fabarũ se. papaueris al. ⁊ nigri ⁊ corticũ eius gũmi arabici
boli armeni ana fac formas similes lupinis aliquátulũ cõpres/
sas cũ mucilagine psiliȷ̃ ⁊ se. cidonioꝝ. ⁊ si cũ h significat̃ pleni/
tudiné eé in sanguine phl̃omet̃ cephalica post sedationé acuita/
tis ⁊ inflámationibus supflue ⁊ mane det̃ aq̃ d̃coctõnis hordei
iuiubarũ ⁊ sebesté cũ iuleb aut sirupo vio. ⁊ si indiget vétris solu
tione. ℞. iuiubarũ ⁊ sebesté añ. numero. x. violaꝝ ligritie añ. ʒ. j.
ficuũ sic. quattuor buliát in. j. lb. aq̃ ad ꝯsũptioné duaꝝ ptium ⁊
colet̃ cũ qua colatura distéperet̃ máne. ℥. j. ß. aut floꝝ casie. ℥. j. ⁊
ca. in mane stõ ieiuno exibeat̃. Cũ át appuerit maturató ⁊ screa/
re incepit det̃ hec d̃coctõ. ℞. ficuuz siccaꝝ piguiuz n°. v. sebesté
iuiubaꝝ añ. n°. xv. passul̃ enucleataꝝ. ʒ. v. ligritie. ʒ. ij. se. altee se.
cidonioꝝ isopi viol̃ sic. añ. ʒ. ij. aq̃. lb. iij. d̃coquant̃ ad ꝯsũptio/
né medietatis aut duaruz ptiuz ⁊ dent̃. ℥. iij. cuz. ʒ. 3uccari viola
cei aut. j. ℥. iuleb aut sirupi viol̃. oi die stõ ieiuno: ⁊ in ore tenere
põt dragagátũ cũ quarta pte loch de pino. Et si opus fuerit em/
plastrare pectus státe mag̃ caumate fiat vnguétũ ex oleo viola/
ceo mucilagie psiliȷ̃ ⁊ pauco cere. ⁊ postea maturatiõe pfecta cũ
opus é excreádo mã3 in pectore collectã educere his addat̃ ole
u3 amigdalarũ dulcium ⁊ siĺia. Cibi át sui sint cucurbita ptisana
hordeacea kist fabarũ malue attriplices spinachie blitis q̃ cõdi
ant̃ cũ lacte amigdalarũ dulciũ aut oleo amigdalino ⁊ triticũ. i.
frumétũ ⁊ lac seminũ cõiũ in brodiȷ̃s. ⁊ si nõ sit febris lac é ꝯue
niés. ex carnibus át ꝯueniũt pulli pui pedes vitularũ siĺia aues
minute vitelli ouoꝝ recétiũ sorbiliũ. caueat a vino bibat aquam
3uccaratã. Qd̃ si tussis pédeat a catarro calido cũ grossitie vi/
táda sũt cõpigétia ⁊ ingrossantia sic̃ sirupus de papauere diaco/
dion ⁊ siĺia. ⁊ dent̃ infrigidátia aliqualiter sbtiliátia ⁊ abstergétia
sic̃ é d̃coctio statiz d̃scripta in catarro sbtili cũ é pfecta maturató
⁊ in ore teneat̃ dragagátũ mixtũ cũ pauco loch d̃ pino. Si vero
tussis sit fri. mãlis aut pédet a mã a cerebro aut ab aliȷ̃s mébris
d̃legata aut é in pulmone paulatine ꝯgesta. Si vero ꝑmuz exigit
duplicé curã vnã q̃ d̃bet̃ catarro ⁊ mébris mittétibus q̃ cura sal/
tez catarri a cerebro sup̃ius é expedita ad quã recurre fz necessi
taté. Altera q̃ d̃bet̃ cáe vl̃ materie iá fluxe in pulmone collecte q̃
siue sit ab aliȷ̃s mébris d̃fluxa siue in pulmone ꝯgesta exigit sex
intétiones. Pria digerit mã3. Scd̃a euacuat eũatione cõi. Ter
tia eũat eũatione ꝓpa. Quarta exsiccat residuũ mãe in pulmõe
relicte. Quita accidétia corrigit. Sexta ordinat d̃bitũ regimé sex
rerũ nõ nãliũ. Pria intétio. s. digestio mãe cõplet̃ cũ sirupo d̃ li
quiritia de isopo d̃scriptione Mesue. Jtez cũ sirupo de ꝑssio si
mã fuerit valde fri. ⁊ grossa ⁊ in senibus ⁊ fri. nã. ⁊ pñt sumi cum
aqua d̃coctionis ligritie passularũ ficuũ siccaꝝ ⁊ siĺiuz. ⁊ si mã
esset valde grossa aut viscosa hiȷ̃ posset addi aliq̃d oximellis. s.
cõpositi aut sq̃litici. Si vero aquosa digerat̃ cum melle ro. misto
cũ aqua d̃coctionis turis sandarache nucũ cipssi ⁊ siĺiũ: hec. n.
cũ h q̃ digerũt phl̃a sbtile sistunt catarrũ frigiduz. Scd̃a vero
intétio cõplet̃ cũ pilulis d̃ iera simplici ⁊ tertia pte agarici ꝑpara
ti. Jté cũ pilulis de agarico d̃scriptõne Mesue. ⁊ si volumus si/
mul eũare a capite ⁊ pectore misceát̃ pilule cochie aut de iera cõ
posita ga. cũ pilulis de agarico. Minorat̃ ét ⁊ diuertit̃ hmõi mã
cuz clisteribus acutis aut leuibus fz exigétiá ⁊ alñ cuz vomitus
Sz tertia ĩtétõ cõpletur cum medicinis educétibus mã3 a pecto
re sic̃ loch de pino loch sanuz ⁊ expnuz ⁊ mĺta q̃ dicétur in asma
te in hac intétõne. Quartá intétioné cõplét medicie exiccantes
residuuz mãe i pulmõe relicte quaꝝ admistratio penes Mesue
est fz duos modos. s. aut lábédo aut bibédo aut vaporando. ⁊
ex his é lábere. ʒ. j. ex myrra cũ melle facilitat. n. anhelitũ ⁊ cõsu/
mit hũiditates ⁊ ad h valet storax ⁊ oppoponacũ si sumant̃ cuz
ouis aut melle. Jté sapinũ factis ex eo pilulis cũ aqua rute vite
⁊ ichoáduz é a pua quátitate paulati crescédo. ex vaporib⁹ át ad
tussim antiquã é illud qd̃ dictũ é a Rasi in fine huius capituli de
tussi aliud Mesue. ℞. arsenici citrini aristol̃. ro. añ. fac formas
similes auelanis cuz butyro vacino recéti. Aliud eiusdé. ℞. sto
racis myrre turis galbani añ. ʒ. j. arsenici citrini ad põdus oiuz
fac formas similes auelanis cuz butyro vacino. ⁊ si timeres ad
ministrationé arsenici loco ei⁹ administret̃ tátundé sulfuris: imo
aliq̃ñ ad hác intétioné exhibet̃ sulfur cum melle aut vitello oui. ⁊
diasulfur d̃scriptiõe Mesue é ꝓpriũ. Sedat. n. stati tussim anti
quã: sz cuz huiusmõi admistrant̃ siue sumant̃ siue lábátur siue
suffumigátur obseruétur hee cõditiões Pria vt mã existens in
pectore sit paucificata a nã vl̃ ab arte iteratis eũonib⁹ cõib⁹ ⁊ ꝓ
pꝛiȷ̃s. Scd̃o q̃ nõ adsit febris salté notabilis. Tertia q̃ virt⁹ sit satis
cõstás. Quarta q̃ admistretur stõ ieiuno. Quita q̃ inchoetur
a pauca quátitate gradati ascédédo vt experiamur quomõ eger
bñ tolleret. Sexta q̃ fiat suffumigatio cuz emboco ore aperto ⁊
egro bñ tolleráte ter aut quater in die: Septima si sequat̃ cõstri/
ctio anhelit⁹ aut febris augmũtũ corrigant̃ cũ hũidis pect⁹ dila/
tátibus ⁊ frigidis aut in actiuis téperatis sic̃ aqua hordei ligri/
tie passularũ ⁊ siĺiuz cũ iuleb aut 3uccaro viol̃. hmõi medicine
cõferũt in ptisi asmate ⁊ épimate ⁊ ꝓprie qñ mã é sbtilis siue sa
niosa. Quita intétio. s. correctio accidétiũ cõplet̃ fz ipsoꝝ exigé
tiã. Si g̃ adsũt vigilie ⁊ tussis sit ꝑter modũ infesta dent̃ somni
fera sic̃ mulsio se. papaueris aut sirupus de papauere hora som
ni aut aliqua ex pilulis infrascriptis. ℞. storacis liq̃de turis ma
sculi opiȷ̃ croci succi ligritie añ fiát pilule sic̃ cicer ⁊ dosis est ab
vna vsq̃ ad tres sz incipies a pauca dosi ita vt p ꝑma vice non
des vltra. ij. g. opiȷ̃ his si volueris magis calefacere potes ad
dere castoreũ. ⁊ plenitudie existéte in pectore nõ sũt dáda opia
ta nisi post eũoné ⁊ dáda sũt p interualla ⁊ cibo digesto aut fere
digesto. ⁊ si adsit ꝯstrictio anhelit⁹ intédat̃ ipsi⁹ dilatatiõi fz q̃ di
cetur i asmate. Et nota q̃ opiata sicut filoniũ romanuz iuuát ad
dilatádũ anhelitũ ꝓfocatuz. ⁊ si excreuerit febris corrigat̃ fm q̃
opz. Et in toto cure ꝓcessu attendat̃ ad sedationé tussis ad ꝯfor
tationé pectoris ⁊ pulmonis cũ medicinis ad hec ꝓpꝛiȷ̃s ⁊ regi/
mini ꝯueniéti sex reꝝ: Est. n. h necessariũ maxie qñ recipiũt mã
aliũde. Et ex ꝓpꝛiȷ̃s mirabilib⁹ est rob aut sirupus ex succo gra/
noꝝ mirti cõpletoꝝ ⁊ hoc in tussi ca. sz in fri. misceatur cũ modi/
co myrre ⁊ croci ⁊ pulmonis vulpis sicci é iuuamétũ sublime in
tussi ca. ⁊ fri. sz in ca. detur ex eo sicco ⁊ pulueri3ato aur. i. cũ siru
po mirtino: Jn fri. vo cũ aq̃ mellis: hui⁹ ét itétionis é crocus cũ
siru. mirtino aut siru. de isopo in mã frigidiori: siĺr sandaracha
cũ melle ⁊ nux cipssi cũ vino ⁊ melle: ⁊ ista cũ hoc q̃ ꝯfortát pul/
moné sistunt catarrũ. ⁊ grana pini ꝯfortát mũdificát ⁊ anhelitũ
dillatát. Ex medicinis át q̃ magis tussim sedát pect⁹ pulmoné cõ
fortát sunt tyriaca metridatũ diamuscus ⁊ siĺia qbus p iteruallũ
vtendũ é. Sexta át intétio. s. sex reꝝ regimé: aer sit téperatus in
actiuis d̃clinás ad fic. sit parcus in cibo ⁊ potu ⁊ cibi sui sint vé/
tris lenitiui pectus dilatátes ⁊ ꝯfortátes non acetosi salsi pontici
acres aut amari sz poti⁹ dulcedie participátes sicut cappares cõ
diti cũ oleo amig. dul. pauco aceto ⁊ ꝑpe passulato ⁊ pauco mel/

lis aut zuccari aut vini cocti. Itē radix porri. Ex ferculis ꝯuenit blitis brodiū cicer̄ cicera fracta siue lxist cicerū vitelli ouor̄ sorbiliū carnes tenere ꝓprie leporis gazelli pullor̄ ⁊ reliquarū auium bñ ꝯdicionatarū ⁊ pulmones animaliū sūt ꝓprij ⁊ prope vulpis ⁊ ericij porcini: ⁊ panis sit bñ fermētat⁹ in q̄ sint semina anisi feniculi potus sit vinū s̄btile antiquū pauce quātitatis ⁊ vinū dulce ⁊ idromel ē bon⁹ pot⁹. ex fructib⁹ passule ficus sicce ⁊ grana pini dactili: ⁊ cōestio ficuū sic. cū amigdalis ⁊ nucib⁹ abscidit illā q̄ ē antiqua: vitet somnū. s̄. cibū ⁊ diurnū ⁊ dormiat capite eleuato ad alterū lat⁹ ↄclināte vt videat magis sedere quā iacere exercitet s̄tō ieiuno ⁊ a puo ⁊ tardo incipiat gradatī augēdo exercitiū ꝓcuret oēs eūones a nā̄ institutas sit gaudens ⁊ sperās: irā timorē tristitiā ⁊ ↄsperationē fugiat. ⁊ nota ꝙ si aliqñ ꝯtingerēt intētiones ꝯtrarie sicut sistere catarrū cū ingrossātibus ⁊ educere mā̄ꝫ cōtētā in pectore cū abstergētibus ⁊ s̄btiliātibus opus ē aut miscere s̄btiliātiā cū ingrossātibus q̄ tñ nō sint fermētata sicut sirupū de isopo ⁊ ↄ mirto aut sirupū de isopo cū aqua decoctiōis turis iuiubarū ⁊ silꝛiū: aut vti diuersis medicinis sicut diuersionibus p nares vesicatorijs aut cauterijs rōne catarri: ⁊ sirupi s s̄btiliātib⁹ ratiōe mā̄e ꝯtēte in pectore. ⁊ pñt ēt retēta in ore ꝯtrariar̄ intētionū inuicē pmisceri sicut loch de pino cum bolo ar. eūones āt sunt vtriqꝫ intētioni cōes. Si vero tussis sit p cōitatē a pectore sicut in pleuresi ⁊ ēpimate aut p cōitatē ab epate s̄tō aut ab alijs mēbris duplex exigit cura p̄ma q̄ ↄbet membro cōicāti: Altera q̄ ↄbet pulmōi p̄ma āt cōplet s̄ꝫ exigētiā egritudinis q̄ ē in mēbro cōicāte q̄ ꝓprijs caplis pquirant. Scd̄a āt debetur pulmōi in q̄ ē habēda ꝯsideratio: Nā illud qd̄ cōicat pulmoni aliqñ ē sola mala ꝯ⁹ aut mala cōpositio sequēs cōpressionē mēbri vicini aut vaporis: ⁊ i his casib⁹ dupx ē hñda itētio vna ē alteratio dyscrasie pulmōis cōicate alꝛa pulmonis ꝯfortatio q̄ q̄lr ꝯplēde sint ex scriptis ē māifestū. Mala āt cōpō pulmōi cōicata a mēbro vicino nō pōt corrigi nisi corrigēdo dispositionē mēbri cōicātis. Si v̄o illud qd̄ cōicat pulmoni fuerit mā̄ ca. aut fri. saniosa aut nō san. cura pficiēda ē s̄ꝫ ꝙ dictū fuit supius. est eni ostēsū qb⁹ ingenijs ⁊ auxilijs in mā̄ ca. ⁊ fri. ꝓcedendū est. Mala āt cōplexio in pulmōe cuiuscunqꝫ generis sine mā̄ exigit alterationē cū ꝯtrarijs ⁊ ipsius pulmonis ꝯfortationē q̄ qualit debeāt cōpleri patet ex sup̄scriptis. ⁊ mala cōplexio fri. in mālis rectificat in momēto cū retētione anhelit⁹. ⁊ fri. curātia malā cōplexionē ca. supius posita sūt in tussi a mā̄ ca. sic. āt curātia malā cōplexionē hu. sunt sicut bolus ar. drag. gūmi arabicū isop⁹ capilli vene. cinamomū ⁊ similia. ⁊ siccitas si fuerit sine febre curat cū lacte caprino aut asenino. Si v̄o cū fe. aut aqua hordei ptisana hordeacea sorbitionib⁹ ⁊ amigdal dulcib⁹ ligritia retenta in ore ⁊ silꝛa. Si v̄o tussis sequat ap̄a pulmōis aut solutōnē ꝯtinui eiusdē cura ponet inferi⁹ in ꝓprijs caplis. si vero mā̄ existēs in venis pulmonis faciat tussiꝫ sic. ei⁹ cura pblo̅mia basilice pficit aut ꝓuocatione fluxus sanguinis nariū emorroydalis aut menstrualis: silꝛ vētris solutione s̄ꝫ exigētiā humor̄ peccātiū mā̄ p̄digā ↄinde cū medicinis pect⁹ excreādo mūdificātib⁹ q̄ ex sup̄scriptis patere pñt: hec tñ parū ꝯferūt cū difficile sit illas p screatum educere nisi forte aliq̄ ps extra venas resudaret.

De asmate.

Circa rubricā notādū ꝙ repiunt isti termini asma. Cōstrictō anhelit⁹ difficultas anhelit⁹ disnia. Orthomia. Asma grece cātus latine. ⁊ hec egritudo dicta est asma eo qd̄ s̄ꝫ plurimū gdā sonit⁹ siue cātus in respiratiōe audit. Cōstricto āhelitus differt a difficultate eo ꝙ in ꝯstrictione sicut vocabulū sonat via p quā dꝫ aer inspirari ⁊ expirari p cordis euētatione ⁊ mūdificatione ē stricta q̄ strictura pēdet immediate ab aliqua specie oppilationis: difficultas āt anhelit⁹ ē qñ cū difficultate pectus dilatat ⁊ ꝯstrigit pp nocumītū in mēbris mouētibus pectus ꝓ anhelitu cāndo sicut in musculis pectoris aut diafragmate aut neruis veniētib⁹ a nucha ad musculor̄ pectoris cōpositionē. Aut forte pp nocumītū in ip̄a nucha aut in cerebro ex q̄ infert s̄ꝫ plurimū cū difficultate eē ꝯiūctā ꝯstrictionē lꝫ nō econtra ⁊ hec difficultas dꝛ disnia sicut ꝯstrictō anhelit⁹. Aliqua dicit orthomia q̄ꝛ. s̄. oꝫ ꝓ anhelitu cōplēdo pect⁹ stare rectū. Orthos eni grece rectū latine. Anhelitus v̄o p̄parationis ē qñ oꝫ hominez p̄parari vt possit h̄re anhelitū ⁊ ex h̄ infert ꝙ oīs orthomia ē anhelitus p̄parationis ⁊ nō econtra lꝫ aliqñ anhelitus p̄parationis appropriētur cuidā spēi cōstrictionis anhelitus. Asma āt dupliciter sumitur. s̄. cōiter ꝓ quocunqꝫ nocumēto anhelitus cū freq̄ntia a quacūqꝫ cā ꝓueniat. ⁊ sic describitur ab. A. xª. tertij. Est egritudo pulmonis cū qua patiēs nō inuenit excusationē ab anhelitu freq̄nti sic ē anhelitus q̄ laborat p̄focatus aut festinat⁹. Est. n. egritudo pulmonis cū semp sit necessariū in asmate pulmonē ledi p essentiā aut p cōitatem: Naꝫ sicut anhelitus ē p̄ncipaliter opatio pulmonis: sic nocumētū in anhelitu ē p̄ncipaliter eius passio. ⁊ ē necessariū in oi asmate eē anhelitū freq̄ntē sicut ē anhelitus festinati. i. exercitati aut p̄focati siue a cā itrinseca siue extrinseca sic a ꝯstrictōe colli: nō tñ necessariū ē in asmate anhelitū eē velocē aut magnū sicut virtute exñte ↄbili aut pp inobediētiā instrī. Quapropter si anhelitus eēt magnus ⁊ velox ⁊ nō frequēs nō diceret asma. ⁊ ex his pꝫ ꝙ asma ē accñs q̄ꝛ actio lesa: lꝫ ēt sit egritudo cū ex hac impediant opationes ⁊ ꝓprie cordis euētatio: Pēdet āt imediate s̄ꝫ plm ab oppilatione coartatoria attenuatoria aut carnosa ipsius pulmonis q̄ ē egritudo in via siue in receptaculo: posset tñ teneri ꝙ asma ē oppilatio ad quā sequit hui⁹ freq̄ntia anhelitus ⁊ eēt magis ꝯsonū verbis. A. ⁊ ꝯnr eēt morbus in via aut in receptaculo. Asma āt ꝓprie sumptū sic accipit a Rasi in ꝓprio caplo ↄscribit ꝙ ē anhelitus ꝯstrictio cū freq̄ntia pp mām̄ iuiscatā in pulmone s̄ꝫ plm cū sonitu ⁊ cantu: ⁊ ex his pꝫ ꝙ lꝫ in piplemonia sit asma nō tñ piplemonia ē asma cū sit ap̄a. Duplex ē asma quoddā ver̄ ⁊ ē māle ⁊ ꝓprie a mā̄ in pulmone ꝯtēta. Quoddā nō ver̄ ⁊ ē in māle. Itē quoddā antiquū quoddā nouū. quoddā piodicū quoddā sine piodis: ⁊ verum asma s̄m plm ē piodicum cui⁹ piodicatiōis cā ē mā̄ idetermīnato tp̄e ꝯgregata catarrizās ad pulmonē siue fluat ad euꝫ p cannā pulmōis a capite siue fluat ad eū p venas ⁊ arterias aut a capite aut ab alijs mēbris nr̄i corpis siue paulatim in eo cōgeratur. Cā qñqꝫ ē p essentiā qñqꝫ p cōitatem ⁊ qñqꝫ ē p̄mitiua p essentiā qdē aut a mala cōplone sine mā̄ sic a frigiditate coāgulāte ⁊ oppilāte qñqꝫ a siccitate corrugāte. Aliqñ ab hūiditate superflua mollificante ⁊ faciēte oppilationē attenuatoriā. aliqñ a caliditate augēte necessitatē euētatiōis. Sꝫ s̄m plm ē cū mā̄ ⁊ ꝓpe phlatica aut in pulmone ꝯgesta aut aliūde ↄriuata lꝫ ab oi mā̄ fieri posset. Hec aūt mā̄ cōtinet aut in canna pulmonis ⁊ ramis eius aut i vena arteriali aut arteria venali ⁊ ramis ear̄ p vniuersum pulmonē ad minima diuisis: aliqñ in spongiositatibus pulmonis ⁊ carne molli ⁊ qñqꝫ pēdet asma a fumis: qñqꝫ a vētositate in pulmone aut in pectore cōtēta q̄ si in pectore ꝯtineat ꝓhibet pulmonis dilatationē ⁊ sic aeris ispirationē. Si v̄o i pulmone ꝓhibet ipsius ꝯstrictionē ⁊ sic ꝓhibet magis expirationē. Alꝛi v̄o in cā sunt vlcera ⁊ ap̄ata ipsius p cōitatem aut a toto sic in febribus ⁊ idrope aut mēbris particularibus sic capite nucha neruis spōdilibus pectore diafragmate epate s̄tō splene matrice ⁊ silꝛibus. A capite qdē s̄m plm ꝓpter catarrū. A nucha v̄o pp oppilationē nō potētibus spiritibus trāsire ad musculos pectoris ⁊ diafragma fit anhelitus difficilis. Et silꝛ p cōitatem a neruis veniētibus ad cōpositionē musculor̄ pectoris ⁊ veniētibus ad diafragma ad dādū sibi motū ⁊ seq̄tur freq̄nter spasmus aut eorū palisis. A spondilibus āt colli ⁊ pectoris cū dislocant maxie ad intrinseca q̄ dislocatio aut fit paulatine a cā corporea sic gibbus aut subito sicut in casu aut pcussione. A pectore āt cū creatū ē nimis paruū aut a vētositate ap̄ate vlcere ⁊ sanie aut alijs materijs in ip̄o ꝯtētis: a diafragmate silꝛ pp ap̄ata aut vlcus eius: ab epate v̄o s̄tō ⁊ splene cū itumescūt pp ap̄a aut ꝓpter oppilatōnem ⁊ cōp̄mūt diafragma ⁊ pulmonē aut sibi mām̄ vaporis aut malā cōplonem cōicant. A matrice āt aut q̄ꝛ mouet ad supiora aut cū implet fetu vno aut plꝛibus aut ē mollatica aut cōicat sibi vapores malignos aut vētositatē ⁊ seq̄tur p̄focatio. Cāe aūt p̄mitiue sunt sicut pcussiones casus ⁊ offensiōes: silꝛ in cā pōt eē aeris intēperies ⁊ cetere res nō nāles idebite applicite. Marie multiplicat in hyeme ⁊ ꝓprie in fine eius ⁊ in p̄n° veris ⁊ mlꝛtiplicatur in locis hūidis ⁊ antris ⁊ cauernis ⁊ ē familiaris his q circa metalla opantur ⁊ vtunt odore sulfuris colofonie. i. picis grece ⁊ picis naualis ⁊ q ꝯflant argētū viuū ⁊ q terūt lapides: pro

vitro pficiédo ꝛ curant̄ p elongationē ab hmōi. Signa asmatis absolute sunt anhelitus freq̄ntia ꝛ q̄ nō pōt iacere supinus ꝑpter casū vnius ptis pulmonis sup alterā quapropter via expirationis pstringit̄. Et ſm p̄l'm i pcessu palescūt eoꝝ facies ꝛ tandē fiūt cacetici. Signa asmatis a mala compl'one sine mā est leuitas pectoris ꝛ sine extēsione ꝛ grauedie sensata in ptib⁹ spiritualibus. ꝛ si fiat tussis ē sine sputo: ꝛ mala p° ca. cognoscitur ex sensatiōe caliditatis ꝛ ex anhelitu ꝛ pulsu magnis velocib⁹ ꝛ frequētibus: ꝛ q̄ pcesserūt cāe calefaciētes iuuat̄ a fri. nocet̄ a cali.

Signa autē frigiditatis sūt frigi. sensata in spūalib⁹ pulsus ꝛ āhelit⁹ pui tardi ſ freq̄ntes pcessio cārū ifrigidātiū iuuat̄ a calis nocet̄ a frigidis. Signa siccitatis sunt aspitas sitis pcessio causarū exiccātiū: iuuat̄ ab hūidis nocet̄ a siccis ꝛ pulsus ē durus serinus. S; hūiditatis sūt signa ptraria. Si vō sit pn̄tia māe in pulmone adest grauitas: ꝛ ſ; plurimū sentit̄ sonitus in respiratione ꝑpt̄e q̄n mā ptinet̄ in trachea arteria. Spēs āt māe cogscunt̄ p saporē ꝛ colorē cū excreat̄ ꝛ silr̄ cogscit̄ grossities ꝛ sbtilitas. ꝛ si sit in cāna pulmois sentitur grauitas ꝛ oppilatio in ptibus gutturis: ꝛ fit excreatus faciliter cū tussi pua ꝛ rascatiōe. Si vero sit i ramis puis trachee arterie distātib⁹ a cāna nō fit screatus nisi cū tussi mlt'a. Si vero mā ptineat̄ in vena arteriali aut arteria venali frequēter ē asma sine tussi ꝛ si fiat tussis ē sine sputo ꝛ fit pulsus tremulus maxie q̄n mā ptinet̄ i arteria venali ꝑpter tremorē siue pulsū cordis tremulū cui pulsus arteriaꝝ ꝑportionatur. ꝛ h̄ asma pducit frequēter ad tremorē cordis pfirmatū ꝛ syncopi ꝛ mortē. Si vero mā ptineat̄ in carne molli fit screatus ſ; plurimū cū tussi mlt'a ꝛ laboriosa. Si vero asma pēdeat a vētositate sentit̄ extēsio siue grauitas q̄ aliq̄n pmutat̄. ꝛ si sit i pectoris spatio. i. int̄ pulmonē ꝛ pect⁹ fit difficilis inspiratio ꝛ pulmonis dilatatio. Si āt ptineat̄ in pulmōe fit difficilis expiratio ꝛ pulmonis pstrictio. Si vero asma pēdeat ab apāte aut vlcere pl'monis signa ponētur iferi⁹ in capl'o de piplemonia ꝛ ptisi. Si vero asma fit p cōitatē a toto sic̄ in febrib⁹ ꝛ idrope pcesserunt hmōi egritudines cū quarū augm̄to auget̄ Asma ꝛ diminutione diminuit̄: ꝛ ē asma sine sputo. Si vero sit p cōitatē a cerebro catarrizāte adsūt signa catarri de qb⁹. s̄. in ꝑprio capl'o. ꝛ fit sbito ſ; plurimū. i. in puo tēpore ꝛ ecōtra q̄n mā cōgerit̄ in pulmōe non fit nisi i lōgo tēpore. ꝛ si sit p cōitatē a nucha aut neruis adest spasmus aut palisis vniuersalis aut pticularis. ꝛ si sit p cōitatē a spōdilib⁹ adest dislocatio spōdiliū ꝛ ꝑpt̄e ad interiora nouit̄ facta a cāu pcussione aut offēsione aut adest dislocatio spōdiliū antiq̄ta sicut accidit in gibbis q̄ ad quācūq; p̄tiam fiat ē ſ; angulum curuilinū: ꝛ si ad iteriora ē cōphēdit̄: q̄ gibbositas ē in pectore Si vero sit p cōitatē a pectore sicut a pleuresi ꝛ ēpimate adsūt signa ipsaꝝ de qb⁹ infra: ꝛ nūq; fit tussis nisi cū mā ingredit̄ pulmonē. Si āt sit p cōitatē a splene epate stō cū itumescūt pp apa oppilationē ꝛ silr̄a adsūt signa nocum̄ti ipsoꝝ de qb⁹. ꝛ silr̄ si sit p cōitatē a matrice. cāe āt pmitiue se ipsas ostēdūt. Pronostica asma māle frequēter ducit ad pipleumoniā q̄d cogscit̄ ex supuētu se. cū pus n̄ fuerit ꝛ ceteris signis pipleumonie. Secūdū asma ē insanabile i senib⁹ ꝛ i iuuenib⁹ valde difficile. Tertiū; lōgitudo asmatis ducit ad nocum̄ta epatis ꝛ idropē. Quartū; asma piodicū q̄nq; pp opilationē sbito iterficit. Almāsor.

Cū aliq̄s assidue patit̄ tussi; ꝛ aerē attrahit queadmodū eadē fit post cursū aut post vehemētē motū ꝛ cū iacet supin⁹ ē ei dteri⁹ ſ; cū sedet ē ei meli⁹ dcoctio eni dāda ē q̄. ℞. ficuū citrinaꝝ. ʒ. x. dactiloꝝ maiore; hūiditatē hn̄tiū se. qpij se. fen. capilli ven. liq̄ritie isopi prassij oiu; an̄. ʒ. v. coquant̄ i trib⁹. lb. aq̄ dulcis donec redeāt ad vnā ꝛ colet̄. De hac vō dcoctione trib⁹ diebus egro in potu tribuat̄ cū pōdere duoꝝ aureoꝝ huius pfectiōis q̄. ℞. succi liq̄ritie isopi capilli ve. oium an̄. ʒ. x. cordumei pipis amigdalaꝝ amararū aristol'. ro. se. vrtice oiu; an̄. ʒ. v. mell' dispumati. q. sufficit: hec eni pfectio supfluitates q̄ sūt in pectore mirabilit̄ expellit ꝛ ē optima. Dāda itaq; p hebdemodā vnā cōtinuo: dinde eger postq̄ comederit sinapi ꝛ mel: vomere cogēdus ē ꝛ vēter ex his pilulis soluēdus: que. ℞. agari. g. hor. xviij. coloquitide interioris. g. hor. vj electuarij. g. iiij. succi liquiritie. ʒ. s. fiāt ex eis pilule ꝛ sufficiūt ad dosim vna: post h̄ q̄q; iterū redeat ad bibēdā pfectionē ꝛ dcoctionē sumēdā ꝛ postremo ad vomitū ꝛ vētris solutionē vt pus: hoc sepe faciēdū ē donec eger sanitati restituat̄. Interi tn̄ a cibis grossis ꝛ stipticis ꝛ acetosis abstineat. Jo. ar.

Hoc capl'z de asmate diuidit̄ in ptes duas. In pma notificat̄ asma. in scd'a ibi. Decoctio. n. dāda. ponit curā. pma pars ē nota ex suprascriptis. scd'a vō diuidit̄ in. v. In pma ponit curam p vnū digestiuū ꝛ sputi ꝑuocatiuū anhelitusq; facilitatiuū: in scd'a ibi. Deinde eger curat p vomitū: in tertia ibi. Et vēter curat per sol'onem vētris: in quarta ibi. Post hoc quoq; iterū reddit ad easdē medicinas: in q̄nta ibi. Iterū tn̄ ponit dietā: q̄ dicit in pma parte nota sunt pmiscet. n. dcoctionē digestiuā pparātē mām ad expulsionē p screatū cū medicina sputū ꝑuocante fortiter subtiliante abstergēte ꝛ incidēte virtutēq; expulsiuā pulmonis stimulante vt sil' digerēdo euacuet p sputū: ꝛ hec medicina ꝑprie cōuenit in asmate vō pēdente a mā phl'atica grossa viscosa in pulmone pgregata ꝛ simplicia sunt satis nota prassium. i. marubiū cordumeni apud quosdā cardamomū: ſ; apud Joānē serapionis cui credēdū ē: est carui acreste. Ista aūt medicina danda ē p ebdomodā: l; decoctio nō sufficiat nisi ꝑ trib⁹ dieb⁹ ꝛ certe dcoctiones nō debēt fieri ꝑ plurib⁹ diebus cū facile putrescāt. In secunda parte curās p vomitū pcipit egrū pus comedere sinapim et mel ad subtiliādū ꝛ incidendū ꝛ abstergēdū phl'ata in stō cōtēta: postea vomitū ꝑuocare. s. cū pēna aut digito i ore iposito aut sumēdo aliq̄d vomitiuū ex describēdis iferius dū curā ordinabimus. Vomitus. n. in facile paratis ad ipm ē pueniētior q̄ vētris solutio. Tum q̄ euāt a pulmone per viā ꝑpinquorem: tu; q̄ stōus ē lacuna phl'atis. In 3ª parte curās p vētris sol'onem pcipit pilulas sumēdas cum custodia euantes a pectore ꝛ a capite phl'ata ꝛ ēt a mēbris n̄alibus elatereū. i. succus fructus cucumeris asinini. Inter tn̄ vomitū ꝛ sol'onem d; tps notabile mediare vt virtus restauret̄ in quarta parte posito alicui⁹ tpis iteruallo ne natura ex nimis ptinuo vsu medicinarū terreat̄ docet redire ad medicinas iā dictas eodē ordine q̄ dictus ē. Vltio ponit dietam ondens a qbus cauēdū ē. Asma pēdens a mala compl'one frigida sine mā curat̄ cū retētione anhelitus ꝛ ispiratione aeris calidi ꝛ applicatione pānoꝝ ꝛ rerū calidarū exteri⁹ ꝛ cū regimie medicinali ꝛ sex rerū nō n̄alium declināte ad calidū ꝛ pfert dcoctio fenugreci cū passul'. S; cū regimine p̄rio curat̄ pēdēs a mala compl'one calida sine mā. ꝛ ē in veritate spēs malicie anhelit⁹ ꝛ nō pstrictio. Et pfert zuccarū vel iulep aut sirupus violaceus cū aq̄ hordei ꝛ curat̄ cura ethice febrilis. Si vō pēdeat a siccitate ꝛ sit cū febre putrida dent̄ frigida humectātia non putrescibilia sicut aqua hordei sirupus violaceus ꝛ silr̄a fri. ꝛ hu. iterius ꝛ exterius applicita ꝛ in ore retēta. Si vō sit sine fabre aut salte; sine febre putrida lac caprinū ꝛ aseninū sunt pstātissima ꝛ administretur aer ꝛ oē regimē medicinale ꝛ sex rerū humectātiū ꝛ curat̄ cura ethice febrilis: si sit piūcta caliditati ꝛ cura ethice senectutis si sit piūcta frigiditati. Si vō pēdeat ab humiditate exsiccet̄ tā regimine sex rerū nō n̄alium q̄ medicinali aut aere sicco dieta tenui ꝛ exsiccante pauco somno exercitio sumpto ꝛ silibus. Et silr̄ ordinet̄ regimē medicinale in p̄riu; dyscrasie. Si vō asma sit pēdēs a mā in pulmone ptēta q̄ ſm pl'm ē phlegma exigit septē intētiones penes Meß. Prima ē debitū regimē sex reꝝ. Scd'a ē adequatio māe. Tertia subtractio ei⁹. Quarta diuersio. Quinta eductio ꝑprie cū sputi ꝑuocatione. Sexta exsiccatio residui i pulmone ptenti. Septima correctio accn̄tium. Pro pma itētione sit aer tēperatus in actiuis declinās ad siccū: hac psideratiōe sp habita q̄ si asma sit catarrale ꝛ cā catarri fuerit caliditas dclinet parūper ad frm̄. Et ecōtra si cā fuerit frigiditas dclinet ad calidū ꝛ sit boni odoris: ꝛ si opus ē rectificet̄ artificial'r ſm tpis exigentiam: ꝛ mutatio regionis ꝛ ꝑpe humide ad sicciorē plerunq;

ꝯfert. Panis sit ex optima farina frumēti nō oino a furfuribus
depurata bñ fermētat⁹ aliqualiter salitus q nō comedat dū ē ca
lidus neqȝ trāsacta quarta die in quo si ponat aliqd anisi aut fe
niculi mellis aut zuccari ē ꝓstātioꝛ. Vinū ei⁹ sit albū sbtile ātiquū
aliqualiter dulce aut aliqd vini dulcis cōmisceat cū vino antiq
subtili ꝛ parū bibat ſȝ nec post cibū neqȝ inter vnā cibationē ꝛ
alterā ē bibēdū neqȝ aquā neqȝ vinū: dȝ āt vinū eē liphatū si ca
tarrus fuerit in cā ꝛ ēt absqȝ catarro si fuerit hominū ꝯsuetudo
bibere vinū liphatū: ꝛ nō bibat multū sbito: ſȝ in plurib⁹ vicibus
parū ꝓ vice ꝛc. Carnes sint facilis digestionis boni chimi pau
carū supfluitatū ꝛ sicce sicut aues bñ cōditionate satis note. ꝛ ex
quadrupedib⁹ caro gazelli leporis hedi castrati ānualis. pulmo
nes vero animaliū ꝯueniūt cū ꝓprietate sua ꝓprie pulmo vul
pis ꝛ ericij porcini. Itē pisciculi petrosi: ex ferculis cōueniūt ius
cicerū cicera fracta lūst fabarū ꝛ hordei ius galli ðcrepiti. Et ex
herbis cōueniūt blites ius cauliū petroselinū feniculū lingua
arietis ꝛ similes. Et intēdat vētris lenitio in dādo passulas ꝛ fi
cus siccas zuccarū ꝛ aquā mellis: imo ipa ē pot⁹ cōuenietissim⁹:
ꝛ his nō sufficiētib⁹ ad lubricādū ðtur in ꝓncipio mēse aliquid
medulle cartami cū brodio: ꝛ cappares salite stimulando lubri
cant ꝛ oua sorbilia leniēdo: ꝛ cōdiant fercula cū his q̄ dilatāt an
helitū sic mel ꝛ crocus butyrū zuccarū ꝛ oleū amigdalarū dulci
um cauēda sūt acetosa acria grossa stiptica ꝛ pōtica ꝛ sit parcus
in cibo ꝛ potu nā fames ꝛ sitis moderate sūt cura hui⁹ egritudis.
somnus sit nocturn⁹ nō meridianus nisi aliqua occasione som
nuȝ nocturnū omiserit: ꝛ distās a cibo p duas horas ꝛ dormiat
magis sedens q̄ȝ iacēs: ꝛ sit cōir sex horaꝝ nō cōtinu⁹ ſȝ interpo
latus. ꝛ cū euigilat sufficienter exercet ꝛ caueat dormiēdo super
flua calefactio cū puluinarib⁹ aut alijs pānis. exercitiū suuȝ sit
gradati de remisso ad itēsuȝ de breui ad lōgū ita tñ vt nō multū
intēdat anhelit⁹ difficultas. laudat āt ðscēsus p loca ðcliuia ꝛ are
nosa ꝛ exercitiū sit iocūdū. Itē laudat elleuatio vocis ꝛ ipsius
gradatio de breui aut hūili ad fortē ꝛ lōgū ꝛ fiat frequent stō ie
iuno ꝓcuret oēs euōnes a nā institutas ꝓcipue p strenutationē
ꝛ ðmucationē nariū ꝛ mūdificatōnē p screatū. ꝛ si vomitū aliqñ
nā tēptaret adiuuādus ē: imo ꝓcurādus artificialr vt dicet infe
rius. Scða intētio ē digestio ꝓ q̄ artificialit faciēda aliq ꝓmit
tunt cānones obseruādi i cura asmatis ꝛ cuiuscūqȝ egritudinis
ab oppilatiōe pēdētis. Nā si oppilatio fiat a multitudie cura est
euō de q̄ dicet. Si vō a viscositate curat incisiōe. Si vō a grossi
tie curat sbtiliatiōe ſȝ in sbtiliatōe grossi duplex ē piculū: ꝓmū ne
sbtiliātiū sit nimis remissū: ita vt solū rarificet nihil resoluendo
tūc. n. grossū maiorē locū occupādo plus oppilabit. Scðȝ ne sb
tiliātiū resoluat sbtile ꝛ grossū idurādo petrificet. Quapropt cū
necessaria ē resolutio grossi fiat cū resoluētib⁹ leuib⁹ sic camemil
la mellilotū ꝛ silia: ꝛ si opus ē fortib⁹ resoluētib⁹ his admiscēda
sūt mollificātia hūiditate ꝓticipātia actuali ꝛ potētiali sic exēpli
grā vaporatoꝝ hūidū ē sic. ꝯstāti⁹. Pro qbus intelligēdis ē sci
endū q̄ hūoꝛ quāto ē grossioꝛ tāto ē aptioꝛ ad petrificationē: ꝛ
silr quāto viscosioꝛ: Vñ plures lapides ex phlegmate q̄ȝ ex me
lāchölia generant. Scðo quāto medicia resoluēs agit a maiori
ꝓportione in hūorē resoluēdū tāto citius indurat ꝛ petrificat
vt si ad resoluēdū sufficeret camemilla ca. in ꝓmo tu admistres
calamitū. Tertio qñ medicia ꝓticipat mlta siccitate. ꝛ idē dico de
quo cūqȝ alio resoluēte disproportionate mãe resoluēde sic aer
cā. exercitiū ieiuniū ꝛ balneū ꝛ oia applicita. Quarto qñ hūoꝛ
lōgā morā i loco ꝯheret siue ex āgustia loci sic in renibus siue sit
inuiscatus sic in vesica siue nō possit expelli nisi ascēdēdo sic in
pulmōe hec lōga mora ꝓp actionē caloris facit vt hūoꝛ induret
ꝛ petrificet. Quito qñ hūoꝛ retinet in loco intēsi caloris sicut in
pulmōe: he oēs cāe faciūt vt hūoꝛ induret ꝛ petrificet ꝛ cōtrarie
ꝓhibēt petrificationē. Ad ꝓpositū redeūdo sūt mlte ex his cau
sis petrificationis in pulmone asmatico vero asmate. Est. n. hu
moꝛ grossus ꝛ viscosus siue ab initio tal sit in pulmōe agregat⁹
siue sit factus tal ex actiōe caloris. Scðo ē lōga mora tū ꝓp loci
angustiā saltē in aliqbus ꝓtibus pulmōis tū q̄ oȝ hūorē euan
duȝ ascēdere. Tertio ē intēsus caloꝛ ꝓp has oēs cās. Medicie
asmatis veri nō ðbēt eē valde calide nec mlte siccitati ꝯiuncte:
imo hūectātibus ꝓmiste ꝛ cū h̄ ēt hñs ꝓprietatē singularē in cō

fortatiōe eius ad qð ēt facit q̄ pulmo ē mēbꝝ molle facile passi
bile nō tolerās medicinas acutas sine nocumēto. Quapropt ꝓ
mo q̄ ꝓ digestiōe ꝛ mūdificatiōe māerum ab ipo indigemus
medicinis remisse calidis lenitiuis applanatiuis ꝛ hūidis ab
stersiuis ꝛ icisiuis. ꝛ si aliqñ medicie notabilit calide necessarie
sint sic isopus prassiū ꝛ similes ē eoꝝ caliditas remittēda cū fri
secū mistis ꝛ silr siccitas sua cū hūidis sic facit Mesue ꝛ ceteri
auctores cū cōponūt hmōi sirupos infert vō eē vitādas medi
cinas mltuȝ exiccatiuas lȝ frigidas. Tertio vitādas eē medici
nas mltuȝ frigidas sic opiū papauer iusqamus ꝛ silia: ingros
sant. n. ꝛ cōgelāt ꝛ ꝓhibēt expulsionē. ꝛ dicit. A. in caplo de asma
te antiquos nō fuisse vsos opio iusqamo vl mādragora nisi in
tētio sit p illud ꝓhibitio catarri cū multiplicet: imo nec ꝓsilio nisi
q̄ deus vult gloriosus ꝛ excelsus quasi dicat ꝓsilio vtunt aliqñ
ꝓp suā singularē ꝓprietatē. Quarto vitādas eē medicinas mul
tuȝ sbtiliatiuas ꝛ incisiuas siue mō Aui. sbtiliatiuas ꝛ incisiuas
puras: adducunt. n. qñqȝ laboꝛ eaꝝ ꝛ in obediētia mãe ad vul
nera in pulmōe. Quito vitādas eē medicinas ꝓuocātes valde
ꝓpterea q̄ exhaurīt subtile ꝛ remanet grossuȝ. Sexto cū grossiti
es epatis cōiungit asmati sic accidit frequēter asmate ꝓlōgato
ꝓmiscēdas eē medicinas pectorales cū medicinis epatis q̄ sūt
sicut eupatoriuȝ ꝛ absinthiū. ꝛ illud qð cōiungit iter duas res
sit vehemēter habeāt ꝓprietatē singularē in vtrisqȝ mēbris sicut
rubea tictoꝝ ꝛ aristologia. Idē ē iudiciū de nocumētis alioꝝ mē
broꝝ cū asmati ꝯiungit. 7°. vbi necessaria sit resolutio siue subti
liatio mãe ꝛ incisio: Incisio dȝ sbtiliationē supare patet q̄ ꝓhi
bet indurationē ꝛ facit ad expulsionē vñ decima tertij quito ca.
sit studiū cū incisione plusq̄ȝ cū resolutiōe. Octauo q̄ asma est
egritudo cronica sunt ꝓmutāde medicie ꝛ eiusdē generis: ꝛ po
tētie qm̄ inter medicinas ꝛ corpora sunt ꝓportiones q̄ nō cōp
hēdunt nisi cū expimēto: cū expieris plures ꝯsequeris. i. colli
ges q̄ magis sit iuuatiuū Aui. in ca. ꝓprio. Itē 4ª ꝓmi ca. ꝓmo
imo in vna medicatiōe medicinā ꝓmuta qm̄ ab ea qð ꝯsuetū ē
nō fit passio ꝛ vni qdē corpori ꝛ vni mēbro in vna hora ꝛ nō al
tera inest ꝓprietas ab vna medicina pati ꝛ nō ab altera. Et ꝓp
istos ſmones sapiētes ꝓtici in curis egritudinū cronicaꝝ ordi
nāt plures medicias eiusdē virtutis diuersaꝝ tñ cōpositionū ꝛ
vnā exhibēt quattuoꝛ dieb⁹ aut sex postea alterā ꝛ sic faciūt coal
ternatiōes. Nono in egritudinib⁹ cronicis faciēde sunt interpo
latiōes verbigrā inter vnū ordinē medicinaꝝ digestiuaꝝ ꝛ silr
euāntiū: ſȝ ordinē aliaꝝ mediabūt. vj. vl vij. dies in qb⁹ eger
vtet sola dieta. ꝛ quāto egritudo magis ꝓlōgabit magis iterpo
net tēp⁹ ne nā ex ꝯtinuo vsu medicinaꝝ tereant ꝛ abhominetur
Decimo si cā añcedēs ꝛ ꝯiūcta aduersent exēpligratia catarrus
q̄ indigeat igrossatiōe ꝛ mã in pectore ꝯtēta sbtiliatiōe incisiōe ꝛ
abstersiōe icitātib⁹ expulsionē ꝓcedat ſȝ alteꝝ triū modoꝝ: aut
eni attēdat dispositioni magis infeste: ꝛ ꝓprie si sine curatione
illius altera curari nō pōt: sic ſȝ plurimū ē catarrus: postea attē
dat mãe iā fluxe aut vō cū aliqb⁹ instrumētis attendat catarro vt
puta cū diuersionib⁹ ꝛ his q̄ in ore tenent: ꝛ cū alijs instris attē
dat mãe iā fluxe vtputa cū bibitis: ꝛ his q̄ lābēdo sumunt ꝛ cuȝ
exteri⁹ pectori applicitis: aut tertio eodē instro qð ex diuersis cō
ponat sicut qñ ꝓmiscem⁹ aliqñ sirupū ð isopo cū sirup. de mirto
aut ð iuiubis. nā. n. sagax digerit igrossantia ꝯ mãȝ fluētē ꝛ subti
liātia ꝯ fluxā: sicut ēt i augmēto ꝓpatum miscem⁹ repcussiua cuȝ
resolutiuis ꝛ i emitriteo aquā hoꝛ. cū pipe. Digestiua āt talit
ꝯditiōata sūt fenugrecū passule ficus sic. dactili pingues mel in
mã fri. ſȝ in ca. hordeū viole iuiube semē cydonioꝝ ꝛ silia cum
zuccaro. ꝛ ex his ꝓñt fieri ðcoctiones ꝛ sirupi ſm exigētiā. Et se.
malue se. cydonioꝝ sūt optima in cā ca. se. maluauisci in ca. ꝛ fri.
Et si volueris icidē ꝛ abstergē his addem⁹ parū oxymellis sim
plicis: aq̄ aūt sunt aq̄ mellis aq̄ hoꝛ. si voluerim⁹ tēperare alioꝝ
caliditatē: ꝛ si voluerim⁹ sistere catarrū cū his ꝓmiscemus sirup.
de iuiubis ð mirto aut aliqd sirupi de papauere. ꝛ si voluerimus
facilitare anhelitū aromatizemus cū pauco croco: aliqñ facimus
aquā ex decoctiōe iuiubarū ligritie hordei passularū ficuū sicca
rū quā ꝓmiscemus cū sirupis factis ex suprascriptis. ꝛ ad has
intētiones fiūt loch ꝛ electuaria vt. ℞. draga gāti frigidi loch de
pino ana. ℥. j. pulpaꝝ sebestē. ℥. ß. croci. g. v. fiat electuariū spissū

cũ sirupo violaceo ⁊ de isopo ana q̃ztum sufficit ⁊ incorporãdo sine igne. ⁊ hic ꝑm necessitatez potes addere dactilos maturos passulas: imo parũ boli ar. vbi sit opus ↄstringere catarrũ: nam bolus armen⁹ apud Aui. ẽ mirabil' iuuamẽti in ꝓhibẽdo catarrũ ⁊ in exiccãdo hũiditates pectoris: sꝫ ↄstrigit ⁊ difficultat anhelitum nisi misceat̃ cũ leniẽtib⁹ in magna quãtitate. Ego ãt sepe misceo vnã. ʒ. boli armeni cũ vna ℥. loch de pino: ⁊ ꝺ ꝓprijs ẽ enula cocta comesta sola aut cũ alijs cibis aut cũ melle pmista: Similit' aq̃ distillationis aut ꝺcoctionis ei⁹ ⁊ medicie superi⁹ scripte in caplõ de tussi ad hũc locuz afferant̃. ⁊ medicia Ras supius in textu exposita ẽ efficax ⁊ vltima ad ꝓhl'a grossũ. Cõsulo tñ ꝓpt' cãs dictas supius vt ꝑꝫ plurimũ lenioribꝰ vtaris. ⁊ si opus ẽ fortibus gradatĩ ad alia ascẽde. Ex vere ãt maturãtib⁹ ⁊ domesticis apud Mesue ẽ ius galli antiq ⁊ ego misceo aliq̃ñ cũ sirupis ꝑm exigẽtiã. Jtẽ sirupus recipiẽs fenugreci ⁊ passularũ enucleataꝝ ana ptes equales ẽ iuuati⁹ valde. ⁊ ex vnctionib⁹ cõueniẽtib⁹ ad hãc intẽtionẽ ẽ oleũ amigdalaꝝ camemillinũ anetinũ ⁊ de keiri citrino laurinũ de ireos: sꝫ magis tẽpore mũdificationis. Et ex his cõposita fieri pñt addẽdo ẽt mollificãtia ꝑꝫ exigẽtiã sic mucillaginẽ fenugreci altee ⁊ fiat inũctio cũ fricatione ↄueniẽti ⁊ lana isopi supponat̃. Tertia intẽtio ẽ euõ si g̃ videat̃ plenitudo sanguinis fiat phl'omia ex basilica aut cõi si repletio appareat in toto aut ex saphenis si fuerit in cã retẽtio mẽstruoꝝ aut sanguinis hemoroydalis: Uerũ phl'omia ꝑꝫ plurimũ ab inicio dꝫ fieri: postea digesta mã̃ ↄueniũt ꝓpria solutiua q̃ ꝑꝫ plurimũ ꝺbẽt eẽ facilia: inq̃t ẽt Aui. finiant̃ hũiditates q̃ sunt in pulmonib⁹ eoꝝ cũ facilitate ⁊ eq̃litate finiunt̃ ãt hũiditates cũ digerẽtib⁹ euacuãtibus ꝓuocãtib⁹ sputũ ⁊ exiccãtib⁹. Oꝫ g̃ oia ista eẽ facilia eq̃liter operãtia circa ptes grossas ⁊ sꝫtiles. Solutiua g̃ ↄueniẽtia sunt sicut cassia agaricus epithimũ polypodiũ ⁊ cartamũ ⁊ fortiora sunt collogntida ⁊ succus fruct⁹ cucumeris asi. ⁊ ierapicra diafinicõ electuariũ indũ pilule de agarico: sꝫ leuissime sebestẽ passule viole. ⁊ si cerebꝝ cõicet misceant̃ cochie aut pilule de ierapigra cũ pilulis de agarico: trocisci ãt de viol' cõueniũt in mã̃ ca. immo poti⁹ in mista. ℞. folioꝝ violaꝝ mediocriũ in exiccatiõe ⁊ humectatiõe. ʒ. vj. turbith electi. ʒ. iiij. succi ligritie tereniabi añ. ʒ. ij. scamonee correcte. ʒ. ij. fac trociscos valẽt ad ↄstrictionẽ anhelitus ⁊ leniũt nãꝫ ⁊ pect⁹ mũdificãt ⁊ dosis ẽ a. ʒ. j. vsq̃ ad. ʒ. ij. cũ aliq̃ ꝺcoctiõe pectorali ⁊ sunt boni saporis. Sꝫ existẽte febre ⁊ ꝓprie corpore exñte ꝺbili meli⁹ ẽ solueͤ cũ casia aut mãna. Et ex his trociscis põt addi aliq̃d tãq̃ calcar. s. ℈. j. distẽperent̃ ãt electuaria solutiua cũ aq̃s ꝓprijs. s. violaꝝ hordei excorticati cap. veneris isopi farfare. i. pulmonarie aqua mellis aut alicui⁹ ꝺcoctionis cõposite ex reb⁹ pectoralib⁹: ⁊ in hac intẽtione obseruent̃ hi canones ꝑmus ẽ iã dict⁹ vt fiat sol'o cũ facilitate ⁊ eq̃litate. Sꝫ hec nota ꝙ mã̃ euãnda ẽ duplex q̃dã. n. ẽ ↄiũcta coãgustata in meatibus ⁊ carne spõgiosa pulmõis ⁊ huiusmõi cũ solutiuis nõ est mł'tũ sperãda euõ neq̃ cum vomitiuis sꝫ excreatu. Quedam vo sub forma cãe antecedẽtis: ⁊ hec cũ solutiuis ẽ educẽda aut cũ vomitiuis ꝓpterea dicit Aui. in ca. de asmate si mã̃ ẽ plurima. s. supra illã q̃ ẽ sub forma cãe ↄiũcte tunc necessaria ẽ purgatio. s. cum medicina solutiua. Si ãt fuerit solũ ea q̃ sub forma cãe ↄiũcte nõ ẽ educẽda farmatia: sꝫ p screatũ. Scdꝫ canõ vt sit digesta subtilis ducta ad mediuz p ingrossationẽ ⁊ grossa ⁊ viscosa p sꝫtiliationẽ ⁊ incisionẽ. Terti⁹ vt nõ fiat euõ tẽpore paroxismi asmatis. Quart⁹ vt reiteret̃ euacuatio cuz difficult' mã̃ educat̃ ⁊ ñ nisi pl'rib⁹ euõnib⁹. Sꝫ inter vnã euacationẽ ⁊ altera interpõat̃ tẽpus notabile vt virt⁹ nõ ꝺbilitet̃: imo reficiat̃. Mesue ãt iubet inter euões vomituz ꝓuocari sꝫ intellige mediãte notabili tẽpore ne addat̃ ꝺbilitas ꝺbilitati. Et scdõ ꝙ corpus sit satis facile ad vomitũ. Uomitiua ãt sũt sicut succus aut ꝺcoctio raphani a duab⁹ vsq̃ ad tres. ℥. cũ. ij. ℥. oxymell' simplicis cõpositi aut sq̃llitici ꝑm fortioris aut min⁹ fortis vomitiui exigẽtiã. Et ex fortiorib⁹ ẽ succus raphani in q̃ steterit ifusus eleborus a. xij. vsq̃ ad. xxiiij. hora. Quintus canõ vt euõ fiat cũ medicinis trahẽtibus a longinquo q̃ tñ nõ sint multũ agitatiue: Agitatio nãq̃ facit ↄstrictionẽ anhelitus quã ipsi materijs ɋescẽtib⁹ marie patiũtur: hmõi aũt ẽ agaricus ⁊ marie ꝑparatus ꝑm artẽ. M. Jtem collogntida: sꝫ in parua q̃ztitate sicut appet in pilulis descriptis a Rasi in textu. Sarcocolla oppoponacũ: ⁊ debẽt oẽs eẽ cõsolate ꝑm artem. M. Succus ãt cucumeris asenini magis valet ad educẽdũ aquositatẽ. Sextus canon vt eligant̃ medicine expte q̃ ꝓpter ille q̃ posite sunt ab auctorib⁹ sũt tutiores. Septim⁹ vt medicine huiusmodi euẽnt tã a mẽbro mittẽte. s. a capite aut quodcũq̃ aliud fuerit q̃ꝫ a pulmone recipiente. Quarta intẽtio ẽ diuersio complẽda cum fricationib⁹ extremitatum fricatione pectoris ⁊ alioꝝ membroꝝ aut manu aut mãtili aspero rubificãte cutim attrahẽte mã̃m de ꝓfundo ad superficiez ad quam si sequet̃ lassitudo remoueat̃ vngẽdo partes dolorosas cũ oleo camemillino ⁊ sil'ib⁹. Jtẽ vẽtosatõẽs in spatul' ⁊ natib⁹ clisteria q̃ q̃ꝫ sunt ad hãc intẽtionẽ: ⁊ si catarrus esset i cã fiãt caputpurgia p nares de qb⁹ sufficiẽter dictuꝫ ẽ in ca. de catarro ⁊ fiant apud magnã necessitatẽ vesicatiões ⁊ cauteria in ↄmissura coronali. Quita intẽtio ẽ eductio ꝓpria cuz sputi ꝓuocatiõe: ⁊ cõplẽtia hãc ĩtẽtõꝫ sł' mł'tiplicia q̃dã leniẽtia: q̃dã r̃molliẽtia cũ abstersione ⁊ hec duo genera magis cõplẽt tertiã intẽtionẽ. s. digõꝫ q̃daz irritãtia cum incisione ⁊ abstersiõe aut acuitate q̃dã abstergẽtia cũ ꝓprietate q̃dã mũdificãtia cũ ꝓprietate: q̃dã ãpliatiua viarũ quedã sunt sꝫtiliãtia lenitiua q̃dem sunt viole pruna casia vitelli ouoꝝ iuscula piguia iulep ⁊ sirupus violaceus zuccarũ vio. ⁊ sebestẽ ⁊ ligritia: remolliẽtia vero cũ abstersiõe q̃dã sunt sicut butyruz fenugrecuz malua altea seia eaꝝ ⁊ mucilagines ipsaꝝ ficus sicce passule grana pini ⁊ sũt ꝓpria: irritãtia vero cũ incisiõe ⁊ abstersione sicut sirupus acetosus spẽs oximell'. s. simplici cõpositi s. sq̃litici. Sꝫ icitãtia cũ acuitate sunt sicut semẽ vrtice ifusum in aceto se. nasturtij infusũ in oleo amigdalaꝝ dulciũ sinapis pip diatrion pipeon. Sꝫ abstergẽtia cũ ꝓprietate sunt sicut mel isopus ⁊ sirup⁹ ei⁹ hasce. i. thim⁹ ꝑssiuz origanũ calamẽtuz crocus cũ melle laurus ꝑꝫ oẽꝫ modũ administrationis ẽ valde expertus enula ⁊ succus ei⁹ aristo. ro. spẽs cẽtauree quaꝝ maior valet in paroxismo minor i q̃ete loch de pino loch sanũ ⁊ exptuz loch ꝺ sq̃lla cappares salite. Jtẽ porrũ cũ melle: itẽ ireos mũdificat pectus efficaciter ⁊ iuuamẽtũ ꝺcoctiõis calamẽti cũ ficub⁹ ⁊ passulis in exꝑctione humoꝝ grossoꝝ ex pectore ⁊ pulmone ⁊ dilatatione anhelitus ẽ sublime. Et hui⁹ intẽtionis ẽ thimus ⁊. g. lauri cũ melle ⁊ siru. de isopo ⁊ prassio. Sꝫ mũdificãtia cũ ꝓpetate q̃ pulmo ↄfortatus expellit a se nociua sunt ligritia capilli ue. pulmo vulpis ⁊ ericij campestris porcini tyriaca metridatũ diamuscuz dul. ⁊ ama. Sꝫ ampliatiua viaꝝ sũt crocus ⁊ capilli ue. ⁊ sunt dilatãtia anhelitũ. ⁊ istis duob⁹ generib⁹ vti debem⁹ a ꝑn° vsq̃ ad finẽ cõponẽdo tñ illa cũ medicinis ꝓprijs ad intẽtionẽ quã volueris cõplere: tuent̃. n. pulmonẽ ⁊ faciũt virtutes aliaꝝ citius ad pulmonẽ penetrare. Sꝫ subtiliãtia sũt sicut armoniacũ oppoponacũ ⁊ serapinũ cũ aq̃ rute: ⁊ ista ↄueniũt post digõnez ⁊ minorationẽ. sil'r mũdificantia sine acuitate q̃ dcã sunt supius. Medici aut prudẽtes ⁊ expti multotiẽs cõponunt ad inuicẽ medicinas diuersaꝝ intẽtionũ ꝑm necessitatis exigẽtiã ⁊ tal'r facit Ras in pñti. c. pmiscẽs decoctionẽ cũ electuario: ⁊ apud. G. decoctio passulaꝝ enucleataꝝ ⁊ fenugreci cũ modico castoreo. s. ℥. iij. ꝺcoctionis cũ. ℈. ß. castorei freq̃nter data cõmodius opat̃. Jtẽ gutta ammoniaci mixta cũ oxymelle potẽter liberat. Jtẽ ꝺcoctio isopi cũ melle ⁊ ficub⁹: itẽ crocus cũ melle aut cũ melle ⁊ ficubus. Ex medicinis cõpositis ↄferẽtib⁹ stricture anhelitus ⁊ difficultati sł' metridatũ tyriaca atanasia diamuscus filoniũ ⁊ ẽ ꝓpriuz vnctio ↄueniẽs in hac itẽtione ẽ hec. ℞. cere citrine. ʒ. j. olei de keiri ⁊ ꝓprie citrini. ʒ. iiij. adipis anatis ⁊ galline mucil'. fenugreci ⁊ se. lini ana. ʒ. v. storacis. ʒ. vj. fiat eoꝝ bona aggregatio ⁊ cũ eo debite calido vngat̃ pect⁹. Et si oportuit magis calefacere his adde isopũ humidã. ⁊ mã̃ exñte calida vngant cũ oleo violaceo oleo amigdalaꝝ dul. ana. ℥. j. mucilaginis psilij. ℥. ß. cũ pauco cere. et si mã̃ sit mixta misce in ↄpõne calida cũ frigidis. Sexta aũt intẽtio ẽ exiccatio ⁊ ↄsumptio residui humiditatis in pulmone cõtẽte. ꝓ qua intẽtione cõplenda recurre ad capl'm ꝑcedẽs ꝺ tussi intẽtione q̃rta ibi enim dr̃ q̃ztum ẽ oportunum. Sꝫ p septima intẽtione corrigẽda ẽ sitis cum bibitis ⁊ retẽtis in ore q̃ tñ sputum nõ ipediant: imo facilitẽt sicut aqua hordei vel zuccari potata ligritia in ore retẽta pruna bene matura anguria sitia. Sꝫ instãtia vigilaꝝ cum diapopuleone applicito fronti ⁊ tpibus ⁊ filonium

ro. q̄titate. 3. s. exhibitum ꝑducit somnum ⁊ sedat anhelit⁹ p̄focationē. Sed ꝯstrictio anhelit⁹ q̄ tp̄ore paroxismi asmatis adeo crescit vt p̄focet diligēti curatione indiget. P̄mo ḡ situet infirm⁹ in aere libero ad frigidū ꝯclināte neq3 habeat circa gulā neq3 circa pectus aliqd strictū iō stet aliqn̄ pectore a pānis discoopto ⁊ sedeat sup cathedra q̄ ab vtroq3 latere habeat ligna satis alta ⁊ satis distātia qb⁹ cubitis possit adherere ita vt pect⁹ sit latū ⁊ aliqn̄ cum brachijs dilatatis se apodiet alicui ligno vt stet apodiatus pectore dilatato vl' apodiet cubitos s. ē. genua sua vl' sup disco aliquo se inclinādo versus faciē vl' cū manib⁹ se appēdēdo ad locuz altū: ⁊ vndiq3 pectus dilatet̄. Necessitas. n. respirādi docebit situz ꝯuenientiorē ⁊ paucificet cib⁹ ante paroxismū ⁊ ēt in paroxismo. ⁊ sit cib⁹ sic ptisana hordeacea ⁊ deinde lenitiua dilatātia anhelitū sicut aqua hor. excorticati cū croco ⁊ zuccaro vl' iulep violacto aut ?? aqua cū passulis ligritia ⁊ silib⁹ lenibus. Nā iuxta ?? auctoritatē potius blādiēdū q3 curādū: ꝓuenit. n. interduz ?? ꝓuocatione excitatiōe medicaminū laboriosoꝝ. Postea veniēdū ē ad fricatiōes extremitatū ligaturas ⁊ hmōi diuertētia: ?? vētose posite circa spōdiles pectoris dilatāt anhelitū. Demū si expedierit pp multitudinem sanguinis fiat phl'omia basilice. Alie v̄o euōnes. s. vomitus ⁊ solutio nō fiāt in paroxismo. Sed si nō possit habere bn̄ficiū vētris fiat suppositoriū aut clistere leue l3 sit difficile clisterizare pp situ: ⁊ somnus sit interrupt⁹. ⁊ si paroxismus ꝓlōgat vsq3 ad quattuor dies vētoset inter spatulas cum scarificatiōe ⁊ ponant rubificātia vl' vesicatoria sup pectore. Et in paroxismo cōfert leuis euētatio cū flabellis. Et apud Aui. in p̄rio caplō sumat baurach: loco eius vtimur aliqua specie sal' acuti. 3. iiij. cū. 3. ij. nasturcij in. 3. v. aq̄ melliue cōfert. n. statim apud vehemētiā p̄focationis ⁊ ꝯstrictionis anhelit⁹ ⁊ iuuat in sciatica. Credo tn̄ tutius eē p̄uri hāc medicinaz in duab⁹ aut pluribus vicib⁹. Et reliqua accidētia curent̄ ꝫ q ōz. Si vero asma pēdet ab alijs mēbris in pulmōe cōtētis. s. sanguine cholera vl' melia qđ raro euenit ꝓcedat cū eisdē intētionib⁹: sed mā existēte colerica ꝯclinet regimē magis ad frigidū ⁊ hu. sed melia existēte in cā notabilit' ad humidū: s3 ad ca. ⁊ ad fri. ꝫ q ē adusta vl' nō adusta. Si v̄o sanguis fuerit in cā ꝯclinet aliqualit' ad frm̄ cū tēperamēto passiuarū vl' ꝓpe: in asmate āt ⁊ ꝯstrictione anhelitus pp vapores fumosos ꝯnantes in corde ⁊ ab hūoribus existētib⁹ in arterijs cordis ꝯfert apud Aui. phl'omia ⁊ melior ē illa q̄ fit in latere sinistro. s. ex basilica sinistra. In cura v̄o asmatis ex vētositate penes A. exigunt̄ tres res quaꝝ vna ē resolutio vētositatis cū facilitate qđ fit cū ꝯbiliatiuis notis. ⁊ alia est apertio oppilationis vt inueniat qđ inobediēs ē ex ea ad dissoluendū meatū ⁊ ex eis q̄ ꝯferūt ad h̄ ē inūctio cū oleo de neridē oleo laurino oleo rutaceo. ⁊ ex emplastris iuuatiuis ē aut anetū ⁊ sansucus ⁊ camemilla ꝯcoquant̄ ⁊ vaporet̄ cū eis pect⁹ ⁊ ābo latera. ⁊ ex his q̄ in potu sumunt̄ ē sagenea omorusia ⁊ ēt serapinuz ⁊ oppoponacū ⁊ fit potio cuiuslibz eoꝝ aureus vnus. ⁊ qn̄q3 pōt hec eē necessaria eūo cōis hūoris a quo vētositas eleuat̄. Si vero in cā sint vlcera ⁊ apa intēdat̄ p̄ncipalit' eoꝝ curationi ⁊ cū h̄ attēdat̄ dilatatōni anhelitus ꝯfortatōni pulmonis sputi ꝓuocationi ⁊ ceteris ꝫ q ōz. Si v̄o sit p cōitatē a toto sicūt febribus ⁊ idrope attēdat̄ p̄ncipalit' curationi illaꝝ dispositionū. ⁊ in febribus vapores diuertant̄ ad extrema cū fricationibus lotionib⁹ cruriū ⁊ hui⁹ ⁊ iuuet cū aeris fri. ispiratiōe. In idrope āt cōstrictio anhelit⁹ vehemēs sup eueniēs cū ꝑus n̄ fuerit ē signū mortis festine cui parū ꝓsunt remedia. Si v̄o sit p cōitatē a capite. s. ex catarro ellaboret̄ in ꝓhibēdo catarrū. ⁊ p̄o in faciendo spuere qđ aggregatū ē. Et cura p3 ex suprascriptis. Illi⁹ āt q ē p cōitatem a nucha aut neruis qđ ꝫm veritatē ē spēs difficultatis anhelit⁹ ⁊ nō ꝯstrictionis radix cure ē remotio dispōnis mēbri cōicantis ⁊ cū h̄ intēdere dilatatōi anhelit⁹ ⁊ pulmonis confortatiōi. Si v̄o pēdeat a puitate pectoris cū talis nō sit remouibilis bn̄ficio medici regēdus ē regie ꝓseruatiuo ꝓhibēdo catarros ⁊ repl'ones ⁊ nocētia pectori ⁊ pulmoni. Si v̄o sit p cōitatez a spondilib⁹ diafragmate pleura epate stō matrice ⁊ sic d̄ ceteris radix ē cura dispōnum mēbroꝝ cōicantiuz si fieri pōt attendat̄ tn̄ dilatatiōi anhelit⁹ ꝯfortatiōi pulmonis mūdificatiōi ⁊ hmōi ꝫm q ōz. Si v̄o pēdeat a causis p̄mitiuis multotiēs curat̄ per elongationē ab ipsis: imo hec sit p̄ma itentio. ⁊ scđo remoueat dispō in pulmone imp̄ssa cū ꝯ3s ꝫm q ōz. Et ex his p̄nt patere curatōes reliquaꝝ spēꝝ malicie anhelit⁹. Seq̄t ca. d̄ pleuresi.

Caplm̄ de pleuresi.

Pleuresis dicta a pleura pāniculo tegēte costas iterius ex eo q in ipo fiat ꝫm pl'm. Al'r dicta birsen q̄si pectoris apa. l3 ꝓpe pleura grece sit costa latine. Est. n. duplex. s. vera ⁊ nō vera siue pura ⁊ nō pura ꝫm. A. Vera aūt pleuresis siue pura ē diffinitiue apa calidū in pāniculis aut lacertis pectoris itrinsecis. Nō vera āt siue nō pura ē apa calidū in pāniculo aut lacertis extrinsecis: ex q̄ infert̄ q si apa sit vētosū: aut ēt ex humorib⁹ frigidis p essentiā qb⁹ nō acciderit caliditas de p accn̄s sic sephiros purū aut dubelet phl'aticuz nō ē dicēda pleuresis. Sūt. n. pāniculi itrinseci pectoris tres. s. pleura tegens costas iterius mediastinū diuidēs pect⁹ ꝫm lōgū in dextruz ⁊ sinistruz: ⁊ diafragma al'r dcm̄ methafrenū diuidēs nālia a spūalib⁹ in qb⁹ pōt fieri pleures vera. Lacerti qdā sunt itrinseci aut mediantes iter costas in qb⁹ ēt pōt fieri pleures vera qdā extrinseci i qb⁹ ⁊ pāniculo tegēte costas exteri⁹ fit pleures nō vera. Cā cōiuncta pleures sunt quattuor humores. s. cholera frequēti⁹ siue sanguis cholericus. Deide sanguis purus raro. n. phl'a rarissime melia. Et hi q̄nq3 sunt adusti q̄nq3 nō: s3 semp sūt calidi cum hāc pleuresim faciūt de p' se aut de p accn̄s ꝓ putrefactionez aut saltē p adustionē ⁊ ꝓpterea pleures sp ē apa calidum. Verū pēdēs ab humorib⁹ p se calidis ē egritudo ꝫm pl'm acuta a per se v̄o frigidis freq̄nter cronica. Cā añcedēs sunt hūores hmōi in cerebro aut mēbris spūalib⁹ aut nālibus ꝯtēti q ad mēbra suprascripta catarrizātes aut d'riuati hmōi causant apa ꝯcurrente fortitudie mēbroꝝ expellētiū debilitate recipiētium ⁊ viaꝝ aptitudine. Verū tn̄ pp debilitatē virtutis digestiue ⁊ expulsiue in mēbris istis. hoc apa q̄nq3 paulatine ꝯgerit̄ attinēs tē magis pleuresi frigide p essentiā q3 calide. Cā p̄mitiua ē inordinatū regimē in sex reb⁹ nō nālib⁹ ⁊ āneris in aere ꝑcipue vt in frigida ⁊c.

Pleuresis āt. v. modis terminat̄. aut. n. resoluit aut maturat̄ aut putrefit ⁊ corrūpit̄ aut idurat̄ aut ꝑmutat̄. Resolo āt aut ē insensibilis p poros cutis ⁊ h̄ ē raro: aut ē sensibilis l3 nō ꝓpe resolō dici d3 cū paulatine resudādo ad pulmonē cū tussi expellit̄ ⁊ h̄ frequēter. Maturat̄ āt cū retēta mā ⁊ nō paulatine euāta fit excitura ⁊ sanies in sinu colligit̄. S3 putrefit cū a calore ꝑter nāz mā alterata sit cum pte mēbri circūdāte corrumpit̄ ⁊ fit cācrena aschachilos ⁊ tādē estiomenus q̄ terminatio ē mortal' ⁊ hec terminatio ab auctorib⁹ nō ponit̄. Aut idurat̄ p resol'onem partius subtiliū ⁊ h̄ rarissime. Aut ꝑmutat̄ ⁊ h̄ multipl'r. Q̄nq3. n. ex approximatiōe repcussiui in p̄ncipio mā retrocedit ⁊ venas ingreditur ibiq3 ad benignū ꝑducit̄. Q̄nq3 ꝑmutat̄ ad supiora: ⁊ fit apa in faucib⁹ aut post aures ⁊ hec ē terminatio salubris aut ad cerebrū ⁊ fit frenesis ꝫm pl'm mortalis: aut ad neruos iducēs palesim aut aliā hmōi passionē. Q̄nq3 ꝑmutat̄ ad pulmonē interdū subito p̄focans sub multitudie: q̄nq3 paulatine cū mā nō ē tāta: s3 virtus ꝯficit a sputo aut ex defectu sui aut ex lesione instrī aut mē inobediētia. opatio nāq3 spuēdi duab⁹ cōplet̄ virtutib⁹ quarū vna ē nālis maturatiua ⁊ expulsiua ⁊ altera volūtaria: Et qn̄ nō ꝯfortant̄ ambe possibile ē vt ꝯficiat a mundificando q̄nq3 ē faciēs piplemoniā mortalē ꝫm pl'm: aliqn̄ ptisim iducēs aut immediate aut mediatē piplemonia qđ pōt eē ante maturationē ⁊ post. Aliqn̄ ꝑmutat̄ ad cor syncopiz ⁊ morte festinā faciēs: aliqn̄ ad empima mā sup diafragmate collecta ꝫm pl'm post pleuresis eruptionē q̄ si nō mūdificat̄ i. xl. dieb⁹ a die rupture trāsit i ptisi3. q̄nq3 ꝑmutat̄ resudādo ad venā chilis ⁊ ꝓnter ad vesicā ⁊ cum vrina expellit̄: q̄nq3 ad itestina ⁊ secessu expellit̄ q̄ due ꝑmutationes salubres sūt: Et cōiter post digōnem eueniūt. q̄nq3 ad subascellas. q̄nq3 ad cutim pectoris q̄nq3 ad iguina: q̄nq3 ad iūcturas mēbroꝝ iferioꝝ ibidē plerūq3 faciēs apa qđ p sepe trāsit in fistulā ⁊c. Pleures āt qdā ē i dextro latere ⁊ ēt coīter salubrior s3 tardioris terminatōis: qdā3 in sinistro min⁹ salubrior s3 velocioris terminatōis: ⁊ q̄ ē i diafragmate oib⁹ ē piculosior ⁊ magis molesta dinde i mediastino deinde in muscul' itrinsecis deide in pleura dinde in pāniculo ⁊ i musculis extrisecis: ⁊ fcā a sanguie ē sterior q3 a cholera s3 tardioris terminatōis. Et q̄ ab hūorib⁹

adustis τ venenosis pnicioſior. τ a melia ɔterioꝛ ꝗ̃ a phlate τ tardioris terminatioīs. Hec āt pleureſ hʒ qͣtuoꝛ tpa vſia ſi ſalubris ſit penes accñtia diſtincta: ſi vo mortalis tria pͥnm augmētū τ ſtatū. ſʒ penes alteratioñe māe freqnter qͣtuoꝛ qñqʒ pauciora ſʒ hec tpa penes accñtia τ māe alteratioñe ꝯſiderata ſm plʒ nō coicidūt. Hāc diſpoñem ꝯſequunf hec accñtia iſtātia vigiliaꝝ τ aliqñ ſubeth ſomnia terribilia τ moleſta τ freneſis vera āt nō vera ex vaporibꝰ aut humoribꝰ ad caput ɔlatis dolores neruoꝝ τ ɔctiões ſpaſmoſe his repētibꝰ ad neruos. Syncopis tremoꝛ cordis τ hmōi ad coꝛ ɔlatis fluxus vētris aut creticus aut ſintomaticus: aut ex ɔbilitate virtutū nāliū aut ex irritatiōe māe ſitis fluxus ſanguis nariū ſupfluēs τ alcola τc. Signa ɋdā ſignificāt pleureſim ipam diſtinguētia a multis paſſionibꝰ ſibi ſilibꝰ ɋdaʒ eiꝰ puritatē aut in puritatē: τ pnter pticulā patiētē. ɋdā ꝙ ſalubris ſit aut mortal. ɋdā cās ipſiꝰ: ɋdā tpa ipſiꝰ: ɋdā lōgitudinē τ breuitatē: ɋdā ipſiꝰ terminatioñe ſiue pmutef ſiue nō. Signa vere pleureſis ſunt qnqʒ. Febris ꝯtinua ꝑpter cordis vicinitatē. Secūdū doloꝛ pōgitiuus ſub coſtis qm̄ mēbꝝ ē pāniculoſū Et qñqʒ ē extēſiuus pp multitudinē māe. Tēſio. n. ſignificat multitudinē τ pōcturā fortitudinē ī penetratiōe τ mordicatiōe. Tertiuʒ ē ꝯſtrictio anhelitꝰ puitas τ frequētia pp coartatioñe factaʒ ab āpate. Quartū ē pulſus ſerinus cuiꝰ ɋdē diuerſitas augmētatur τ egredif ab ordie apud ſtatū pp ɔbilitatē virtutis τ māe multitudinē: τ lʒ de ſtatu accidētiū ſolo ſi pleureſis p paulatinā excreatioñe terminef. Si vo ſuppuref verū ē tā ꝺ ſtatu accidētiū ꝗ̃ quo ad alteratioñe māe. Quītū ē tuſſis ſicca hʒ plurimū in pñcipio ſiue egritudine inchoāte. Deide cū ſputo egritudie ꝑcedēte. τ qñqʒ ē hec tuſſis in pñcipio rei cū ſputo τ ē laudabile valde τc. Et ɋnis pleureſis aſſimilef āpati ipſius epatis in tuſſi febre ꝯſtrictiōe anhelitꝰ doloꝛe ꝑueniēte ad pāniculū coopiētē propter tēſioñe ſuſpēſarioꝝ eiꝰ. Dīt tñ ab eo qm̄ pulſus in āpate epatis ē vndoſus τ doloꝛ eſt grauatiuus pōgitiuus τ facies eſt vgēs ad citrinitatē aut alit male colorata τ tuſſis ē abſqʒ ſputo in pñcipio τ in ꝑceſſu τ hʒ plurimū vrina ē ɔterioꝛ τ egeſtio ſilr in āpate epatis. τ ſentif hʒ plurimum tumoꝛ τ durities infra coſtas in latere dextro τ ꝯſtrictio anhelitꝰ eſt minoꝛ. τ lʒ ēt in pluribus ſilef piplemonie dīt tamē. Quia doloꝛ in piplemonia eſt grauatiuus τ valde puus. Cōſtrictio anhelitꝰ marima τ pulſus vndoſus multo magis diuerſus τ abſqʒ ordine ꝗ̃ in pleureſi τ ī ea poma maxillaꝝ faciei rubēt vt ticte appeāt colore rubeo τc. Et differt a firſen ſiue āpate cerebri lʒ in multis ſecū cōicet qm̄ in pleureſi ꝯſtrictio anhelitꝰ τ frequētia ē ab ipo initio ī fine vo alienatio: oppoſitū. n. accidit in firſen: eſt. n. fere incipiēs cū alienatione: τ poſtponif anhelitꝰ ꝯſtrictio τ frequētia. τ in firſen ē rubedo oculoꝝ τ attractio ipſoꝝ ad ſupioꝛa. τ in birſen tractio mirach ad ſupioꝛa τ doloꝛ in pectore pōgitiuus τ pulſus in firſen eſt magnꝰ ɔclinās ad raritatē: τ in pleureſi puꝰ ɔclinās ad freqntiaʒ vt ſuccurrat puitati. τ in pleureſi vrina mltū ticta τ groſſa eʒ in firſen. Dīt āt va a nō va iꝰ. v. ſigna ſupſcriptis ī nō va. n. tuſſis nō ē niſi in vltio ſi rūpit iteriꝰ: ſʒ freqnter rūpit exteriꝰ aut reſoluit: τ ſic nūqʒ ē in ea tuſſis nec ē tāta fe. nec tāta anhelitꝰ ꝯſtrictio nec pulſus ſerrinus ſic in vera. τ lʒ doloꝛ ſit in vtraqʒ τ pleruqʒ pōgitiuus tactus tñ in nō vera leuif pmēdo inuenit doloꝛē In vera āt minime: τ in nō vera pſerti ſi ſit in muſculis adeſt pulſatio in vera āt minime cū ibi nō ſit pſentia arteriaꝝ ad lʒ ſufficiēs. ſ. in pāniculis. Cognoſcit āt pticula patiēs in nō vera nā ſi ſentif doloꝛ in attractiōe aeris eſt in muſculo dilatāte. Si vo in aeris emiſſiōe ē in lacerto ꝯſtrigēte. Sʒ in pura ſi ſit pleura ſentitur doloꝛ aſcēdēs vſqʒ ad furculas τ ſpatulas aut ɔſcēdēs ad ipocūdria. Si vero in mediaſtino cōicat doloꝛ āterius vſqʒ ad oſſa pectoris τ forte vſqʒ ad collū trāſiēs p mediū pectoris in lōgitudine: aut doloꝛ ſentif poſterius cōicās ſpōdilibus pectoris: τ accidētia qnqʒ ſupſcripta valde intēſa plurimū pducens ad alienatioñe τc. Si vero ſit in diafragmate ſentif doloꝛ ī extremitatibus coſtaꝝ τ extremitate oſſiū pectoris. ſ. vbi finiūt ſpūalia τ incipiūt nālia cū ille ſit locus diafragmatis: τ accidētia qui qʒ ſupſcripta ſūt intēſa valde τ ē mltū ducēs ad alienatioñe. Diſtiguit āt vera τ nō vera a doloribus vētoſis in pectore ex carētia febus in his τ frequenf ex doloris pmutatiōe: τ qꝛ doloꝛ aliaf etiā ex approximatiōe carminatiū ī pncipio. In pleureſi āt vera ī pncipio ſm plm̄ intēdif ex hoꝝ approximatiōe τc. Signa ſalutis ſūt infraſcripta. ſ. ſputū bñ ꝯditionatū. ſ. facile veloꝛ plimū: ꝙtitati tñ māe āpatis ꝑpoꝛtionatū: matuꝝ qd̄ ē albū equale. ī. nō diuerſū in ptibꝰ mediocris ſubē nō fetēs neqʒ mali ſaporis nō rotūdū: hec. n. ſūt ꝯditiones boni ſputi quo ad digeſtionēʒ in ſtatu: verū ī initio ſufficit ad bñ ꝑnoſticadū ꝙ ſit ſubrubeum vl ſbcitrinū veloꝛ τ facile: τ in augmēto medio mō ſe habeat inter lʒ τ illud. Sputū ſpumoſū malū mortē. n. ſignificat rubeū purū citrinū purū albū viſcoſū rotūdū: in oībꝰ ɔteriꝰ ē nigrū τ ꝓprie fetidū: viride āt minꝰ malū ꝗ̃ nigꝝ τ ſignificat ꝯgelatioñe aut adustioñe vehemētē τ putrefactiōe inter quas fetoꝛ τ ipſiꝰ ꝑuatio diſtiguit τ nō rotūdū melius eſt rotūdo hʒ plimuʒ cum illud ſupfluā groſſitiē ſignificat τ multotiēs ꝯuerſioñe ad ptiſiʒ Et ſilr nimis ſbtile aut groſſū τ diuerſū in ptibꝰ tarduʒ difficile paucū malū ſignificāt. Silr ſalſuʒ ſupflue τ amaꝝ. Urina bene cōditionata bonū ꝑnoſticaf: τ meliꝰ eſt vt tēdat ad rubedinē quādā aut citrinitatē cū groſſitie ꝗ̃ ad albedinē τ ſbtilitatē. τ ſimilit multa melioꝛ eſt ꝗ̃ pauca. ecōtra vrina male cōditionata malū ꝑnoſticaf τ mlto ɔterius ꝗ̃ vrina bona bonū ſignificat ſicut vria alba tenuis aut valde rubea aut pauca aut liuida aut ſubiugalis aut nigra aut viridis ſine ipoſtaſi τc. Hec oīa maximuʒ malū ꝑnoſticant τ frequenf mortē. Urina ſanioſa hʒ plurimū bona ſignificans pleureſis criſim laudabilē. Egeſtio bñ cōditioāta bonū male ꝯditionata malū: τ valde deterius ꝗ̃ bona ſignificat bonum: τ ſm plm̄ meliꝰ ē vt vēter declinet ad ſtipticuʒ ꝗ̃ ad lubricū: fluxus. n. vētris ſm plm̄ malus: in pncipio multitudinē māe: In ꝑceſſu aūt ſm plm̄ virtutū nāliū ſtōi τ epatis defectioñe ſignificat: lʒ qñqʒ cū alijs bonis ſignis ꝑdigeſta māe bonā criſim ſignificet. Egeſtio ſanioſa ſm plm̄ bona vt ſupra ꝺ vrina. Sudoꝛ bene ꝯditionatus aliqñ bonū τ ꝓpe cū ſequif alleuiatio: male aūt ꝯditionatus malū ſicut frigidus fetēs. Sudoꝛ diafoꝛeticus malus. Sudoꝛ ſequēs anhelitꝰ ꝯſtrictioñe malus: fluxus ſanguinis nariū aut hemoꝛoydalis aut ex matrice bonꝰ τ laudabilis. Febris intēſa multū malū ſignificat ecōtra ipſiꝰ remiſſio: frigiditas extremitatū cū caumate itrinſeco mortalis: rubedo faciei ſupflua malū hʒ ɔterioꝛ ē ſupflua liuiditas τ coloꝛ ſicut mortui. facies tornatilis mortalis. Ariditas lingue citrinitaſ τ nigredo malū. Pulſus paruus debilis frequēs multū durus τ diuerſus malū nimia anhelitus cōſtrictio τ frequētia. Intēſus doloꝛ τ ꝓprie tendens ad poſterioꝛa ſilr ſupflue vigilie τ ſubeth malū. Ecōtra ſomni icolumitas bonū: mētis alienatio peſſimū paruitas ſitis bonuʒ. Tremoꝛ ſub thoꝛace in pleureſi ſignificat ſignificatioñe rōnis pp cōitatē diafragmatis cū cerebro. Et ex ſignis malis ē vt ꝓfūdent exiture ꝑcedētes a pleureſi abſqʒ ſedatōe fe. τ nō ſit ſputū bonū: ſignificat. n. mortē pp reditioñe māe ad ꝓfundū: τ cū ī pleureſi nō ē ſputū valde malū: niſi ibidē modicū ſit ꝺ mā. ſignificat. n. aut ɔbilitatē virtutis aut ꝙ ē mala aut fraudulētaīngt Hypo. mltotiēs ē ſputū bonū facile ſilr τ anhelitꝰ: τ reliq ſigna ſūt moꝛtalia ſic illa ī ꝗ̃ doloꝛ tēdit ad poſterioꝛa τ ē eiꝰ doꝛſū ſic doꝛſū ɔberati. ſi tñ ꝑtrāſit ſeptimū: vt plm̄ cuadit τ qñ adeſt ſputū diuerſaꝝ materieꝝ aqſū deinde doloꝛ ſit vehemētioꝛ moꝛit ſatis cito aut ſi nō cito moꝛit ſanaf. τ qñ ſegt pulſatio a furculis extēſa vſqʒ ad crura τ ē vrina aquoſa τ nō ē ſedimē neqʒ ſputū neqʒ alia cūo ē moꝛtal pp declinatioñe māe ad caput. Si āt ꝑtrāſit ſeptimū ſanaf τ vt plm̄ cū pleureſ malē acuta ꝑtrāſit ſeptimū ſanaf. Cōferētia medicaminū τ egri bona tolerātia bonū: Fria vo malū. Signa hoꝛaꝝ cū nō ē ſputū aut eſt ſputū ſbtile aut puū aut id qd̄ noiaf ſaliua tūc ē pͥnm pncipij. cū vo ſubrubeū aut ſbcitrinū tūc ē finis pncipij. τ cū augmētantur accñtia τ ſputū τ icipit remoueri a ſbrubedie aut ſubcitrinitate ī albedinē tūc ē augmētū. Et cū ſputū iam ē albū eqle plm̄ τc. et accñtia remittunf tūc ē ſtatꝰ ꝗ̃ ad alteratioñe māe ɔclinatio ꝗ̃ ad accñtia: τ cū ſputū minuif vel incipit minui τ accidentia remitti notabiliter tunc ē declinatio. Cūqʒ ſputum totaliter remouetur τ ceſſant accidentia: iam cōpletur declinatio: τ er his infertur in ea pleureſi ꝙ terminaf p paulatinā eūonem tpa accñtiumꝰ τ māe nō coincidē: imo augmētū reſpetu māe ꝓhēdit augmētūꝰ ſtatū accñtiuʒ: τ ſtatꝰ τ ɔclinatio reſpectu māe ꝓhēdit ɔclinatiōes

accñtium. Secꝰ in ea q̄ terminaꝛ ad maturationē: coīcidūt.n. ꝫ
pl'm vtraqꝫ tpa tūc.n. ē declinatio cū ē ꝑfecte matura ⁊ tūc iā re-
mittunꝛ accñtia. Et tu ex his ꝯcipe tpa qn̄ alijs modis termināꝛ
Speculatio.n. hmōi ꝯfert ad curā. Si.n. termineꝛ ad putrefactō
nē tūc ē ꝓnᵐ cū paꝝ spuit aut idigestū: cūqꝫ sputū augeꝛ ⁊ icipit
fieri liuidū ē augmētū respectu mãe ⁊ accñtium. Cūqꝫ multipli-
caꝛ aut ē iā viride aut nigrū ē, statꝰ respectu mãe ⁊ accñtiuꝫ cui n̄
subseqꝛ ꝺclinatio. Signa cāꝝ sumunꝛ ex colore sputi ex dolo-
re ex febre ex porisimis febris ꝯpl'one ⁊ habitudie tpe anni ⁊ ex
regie ꝓcedēte. Cū.n. sputū ē rubeū aut subrubeū ē ex sanguine:
Cū ē tēdēs ad citrinitatē ē ex cholera: ⁊ cū albū nō exñte adhuc
ꝺigōne facta ē ex phl'ate. Et cū ē tēdēs ad nigredinē ⁊ plūbeita-
tē nō ꝓpter putredinē aut cām extrisecam ē ex mel'ia. Si āt colo-
res sint misti tūc hūoꝛ ē mistꝰ. Ex doloꝛe: qꝛ si doloꝛ ē ascēdens
tūc ē ex humoribꝰ cal'is. Si descēdēs ē ex humoribꝰ fri. ⁊ minoꝛ
ē doloꝛ ex frigidis q̄ꝫ ex ca. ⁊ magis pōgitiuꝰ ex cholera: ex alijs
forte magis extēsiuꝰ: ex febre qꝛ maioꝛ febris ē ex ca. q̄ꝫ ex frigi.
Sꝫ ex porismo: vnicuiqꝫ.n. humoꝛi iest piodus q̄ sibi ꝯuenit ꝑª
q̄rti capl'o de febribꝰ ap̄atum: affiictio sanguis fere vniformis:
phl'atis motꝰ quottidianus icipiēs versus sero. cholere ꝺ 3º i ter
tiū icipiēs i mane mel'ie ꝺ q̄rto in 4ᵐ icipieꝫ i vespis: ex ꝯpl'one
⁊ hītudie qꝛ pleureꝭ ꝓportionaꝛ ꝭm pl'm ꝯpl'oni: ⁊ ita ex regie ꝓ
cedēti ⁊ tpibꝰ āni qꝛ i vere magis a sanguie ⁊ ab oībꝰ humoribꝰ
sil'r. In estate v̄o magis ex cholera. in hyeme v̄o magis ex phl'a
te. in autūno v̄o magis ex mel'ia ⁊ ex hūoribꝰ adustis. ⁊ tu oīa si
gna ꝯsidera ⁊ adiuicē cōpera ⁊c. Signa resol'onis cū termia
tur nulla apparēte manifesta eūone gradatiꝫ tñ ꝓcedēs ꝑ tpa q̄
ad accñtia tūc resoluiꝛ. Si āt terminaꝛ ꝑ paulatinā eūoneꝫ cum
sputo vsqꝫ ad finē qꝺ ē ꝭm pl'm i vera: tūc ē qꝛ pulmo paulatim
recipit mām̄ q̄ ab ap̄ate decidiꝛ sua spōgiositate cū pectꝰ ꝯstrigiꝛ.
Et sic trāsit mā ꝺ venis paruis ad magnas ⁊ ꝺ magnis ad ma-
iores donec ꝺueniat ad tracheā arteriā siue truncū magnū eius
exñtem i collo ⁊ tādē expelliꝛ ad ex̄ coadiuuāte tussi ⁊ tādē rasca
tōe ꝯcurrētibꝰ ēt virtutibꝰ nālibꝰ marie digestiua ⁊ expulsiua. Si
āt mā retrocedat ex approxiatione repcussiui aut ꝑꝑ phl'omiam
aut aliā cāꝫ: Et mā venas reigressa ad benignū reduciꝛ: Cog̊sci
tur qꝛ post ꝓnᵐ nō vꝫ seq aliud tps. Si āt terminaꝛ ad putrefa
ctionē sputū appet liuidū ⁊ tādē viride ⁊ nigrū multū, fetēs cuꝫ
reliqs signis malis ⁊ mag̃ anhelitꝰ fetore. Si v̄o idureꝛ cessat fe
bris neqꝫ appet aliq̄ eūo māifesta nisi diminuta cessat doloꝛ ꝓ-
sertim pōgitiuus ⁊ extēsiuus sꝫ remanet doloꝛ grauatiuꝰ ⁊ sereni
tas pulsuꝫ: ⁊ anhelitꝰ ꝯstrictio minuiꝛ sꝫ nō auferꝛ ⁊ diu remanet
ꝭm hūc modū ⁊ ita multū cronica efficiꝛ. Si āt trāsit ad cancrū
augebiꝛ fe, aut saltē nō minuiꝛ: ⁊ seqꝛ doloꝛ q̄dā fulmineus cum
grauedie ⁊ si vlcerabiꝛ emittiꝛ ꝑ sputū virus nimiū fetēs. Si v̄o
ꝑmutaꝛ ad aliqꝺ mēbruꝫ puta caput appebit vrina tenuis alba
cū mētis alienatiōe ⁊ vt pl'm vēter restringiꝛ. Si v̄o ad pulmonē
vt faciat piplemoniā cessabit doloꝛ lateris ⁊ ꝯstrictio anhelitus
augebiꝛ ⁊ febris ⁊ subseq̄nter accñtia reliq̄ piplemonie ꝺ qbꝰ ꝭ.
Si āt sui multitudie suffocet subito oppilādo meatus pulmonis
appebit vltimata anhelitꝰ ꝯstrictio subita pulsus vehemētis di
uersitatis rubedo faciei cū nigredie sudoꝛ pl'imus oꝛegmō mul
tus in respiratiōe ⁊ anhelitus succedēteꝫ. Si āt post piplemoniā
ruptā remanebit vlcus i pulmone aut ip̄a mā q̄ paulati trāsit ꝑ
pulmonē vlceratū tūc reꝫ efficiꝛ cronica ⁊ apparebūt signa ptisiꝫ
Si āt ꝑmuteꝛ ad coꝛ appebit pulsus ⁊ tremoꝛ cordis ⁊ pulsuꝫ ve
hemētis diuersitatis nō tñ cū vltimata anhelitus ꝯstrictiōe ⁊ tā-
dē syncopis ⁊ mors festina. si aūt ꝑmutareꝛ ad neruos appebit
aliq̄ neruoꝝ egritudo vt stupoꝛ tremoꝛ spasmus palesis ⁊c. cum
aleuiatōe doloris sine manifesta eūone. Et qn̄ ꝯstrictio anhelitꝰ
sit vehemēs ⁊ febris nō sit fortis ē significatio spasmi iā ichoan
tis. si v̄o ꝑmuteꝛ ad fauces ad subscellas ad iguina ad iūcturas
⁊ ad alia mēbra extriseca cog̊sciꝛ ex tumoꝛe ⁊ doloꝛe illiuꝫ mēbri
ad qꝺ terminanꝛ ⁊ ex mitigatōe doloris i loco pleureꝭ: aut ex se-
datiōe ceteroꝝ accñtium eiꝰ. Si v̄o matureꝛ cognosciꝛ qꝛ sputuꝫ
nō ē velox facile copiosū nec mūdificaꝛ i. xiiij. diebus ⁊ dū ma-
turaꝛ vehemēs sit doloꝛ febris ⁊ siccitas ligue alienatio ⁊ diffic'l
tas ⁊ anhelitus ꝯstrictio ⁊ eiꝰ duplicitas apꝺ dilatationē cū par-
uitate ⁊ ēt tussis sine sputo ꝓpter mãe inobediētiā ⁊ spissitudinē
velamis ⁊ virtutis ꝺbilitatē: cū v̄o fcā ē collectio gescūt febris ⁊

doloꝛ ⁊ augeꝛ grauitas cūqꝫ rūpiꝛ accidit tremoꝛ diuersus ⁊ di-
lataꝛ pulsus cū diuersitate sui ⁊ cadit virtus ⁊ ꝺbilitaꝛ anhelitꝰ ⁊
multotiēs accidit fe. vehemēs: qꝛ mā moꝛdicat mēbra ad q̄ effū
diꝛ aut ꝑ q̄ trāsit. sꝫ post rupturā si nō mūdificaꝛ i q̄draginta die
bus a die rupture ꝑducit ad ptisim ⁊ ruptura saniosi i die. 7º. vel
an̄ raro euenit: sꝫ ꝭm pl'm tardaꝛ eruptio vsqꝫ a vigesimū. xl. aut
sexagesimū ⁊c. Et q̄ꝫto plus fuerint accñtia collectōis vehemen
tioꝛa erit eruptio velocioꝛ. ⁊ q̄ꝫto plus fuerint leuioꝛa erit eruptō
tardioꝛ: ⁊ ꝓpē febris exn̄s ꝺ sūma accñtium ⁊ sil'r doloꝛ ⁊ qn̄ ap-
parēt accñtia foꝛtia cū ꝯstātia virtutis nec alia eūo manifesta suf
ficiēs tūc nihil timeas: ē.n. eoꝝ euētus cā collectiōis nō ꝑꝑ aliā
cām. Si v̄o virtus erit ꝺbilis ⁊ mā multa subito moriꝛ ꝑꝑ suffo-
cationē ⁊ resol'onem cal'itatis inate. Si v̄o virtus foꝛtis aut mā
nō tāte q̄ꝫtitatis accidit i ꝓmis ꝺbilitas manifesta foꝛtis cū lipo
thomia: aliq̄li syncopi ⁊ ē pulsus ꝺbilitatus tardus dilatatꝰ ⁊ ra-
rificatus ꝑꝑ resol'onem virtutis cū eūone ⁊ extinctōe caliditatis
inate: ⁊ accidit tremoꝛ quē seqꝛ fe. cā moꝛdicatōis fcē a mā coꝛ-
rūpēte ꝺinde mā q̄eta in ꝯcauitate pectoꝛis seqꝛ q̄busdā diebuꝫ
alienatio cū grauitate tñ manifesta suꝑ diafragmate ꝺinde mali
gnata mā ⁊ nocumēto cōicato pulmoni ⁊ mēbris circūstātibus
crescūt accñtia tussis febris ingetudo ꝺfectio virtutis appetituꝫ
⁊c. Et cū videris egritudinē sedari sine sputo tūc minuiꝛ mā cū
vrina aut egōne ⁊ sic appebit aut vrina grossa aut fluxus vētris
mãe cholerice subtil' aut alia māifesta eūo. Quod si nihil ex his
appet ⁊ videris tēsionē ad mirach hypocūdria ⁊ cutē cū grauit-
tate idicabit exiturā apꝺ inguina ⁊ crura qꝺ ē vehemēs significa
tio icolumitatis ⁊ euasiōis ⁊c. Lōgitudinē aut breuitatē pleureꝭ
siue lōginq̄tatē aut ꝓpinq̄tatē statꝰ qꝺ idē ē siue salubriꝫ aut moꝛ
talis ꝺclarāt egritudo ipsa cā eius ꝑticula patiēs etas ꝯpl'o tps
regio ⁊ accñtia eiꝰ. Egritudo ip̄a se acutā cōiꝛ oñdit: est.n. vt plꝫ
media iter ꝑacutas ⁊ cronicas eiꝰ.n. status ē cōiꝛ circa septimuꝫ
⁊ terminaꝛ freq̄nter in ꝺcimaq̄rta aut an̄ si vera pleureꝭ sit freq̄n
ter tñ cū nō ē vera pleureꝭ: aut si vera ē ex hūoꝛe fri. ꝑ essentiā: ē
ex genere tropicarū aut cronicaꝝ ⁊ sic cā eius ipsiꝰ statū ꝺclarat:
est.n. brevioꝛ ex cholera q̄ꝫ ex sangule ⁊ ex sanguie q̄ꝫ ex phl'ate
⁊ ex phl'ate brevioꝛ q̄ꝫ ex mel'ia oīum semꝑ ꝑitate suppositā: par
ticula ēt patiēs si sinistra fuerit coꝛdi ꝓpinqua statū ꝓpinq̄oꝛem
oñdit. ⁊ cōiter q̄ꝫto ꝑticula ē nobilioꝛ ceteris paribꝰ tanto status
velocioꝛ: iō velocioꝛ ē status cū ē in mediastino aut i diafragma
te q̄ꝫ i pleura ⁊ marie cū ē moꝛtalis. Etas v̄o ꝯpl'o regio tps an
ni si calide sint abbreuiāt si frigide sint ꝓlongāt: accñtia v̄o eiꝰ q̄ꝫ
to vehemētioꝛa fuerint tāto ꝭm pl'm ip̄am breuioꝛē significant:
⁊ ꝓpē si sit moꝛtalis. Ecōtra v̄o q̄ꝫto remissioꝛa tanto longioꝛeꝫ
ip̄am significant nisi ex mãe paucitate ipsius q̄ꝫ benignitate ꝓue
nit qꝺ raro ē. ⁊ ꝑ accñtia itelligo febrē ꝯstrictionē anhelitus do
loꝛē alienationē istātiā vigiliaꝝ inꝛ cetera tñ sputū ē efficax signū
lōgitudis aut breuitatis: Si g̊ in ꝓma die expuerit aliq̄d subru
beū aut ꝺcitrinū aut spumosuꝫ maturitati attinēs: sꝫ nō maturū
sperādū ē vt matureꝛ i q̄rto ⁊ termineꝛ in septio. Si āt nō expue
rit in die ꝓmo nec maturaꝛ vsqꝫ ad q̄rtū sꝫ in q̄nto aut circa tūc
terminabiꝛ vndecio aut ꝺcimoq̄rto. Si āt nō expuit nisi post q̄r
tū ⁊ qꝺ expuit sit attinēs maturitati tūc terminaꝛ circa vigesimū.
si āt nō sit maturitas tūc res ꝓlongaꝛ vsqꝫ ad. xxiiij. aut. ꝫ. cuꝫ fi
ducia si adsint bona signa virtutis etatis ⁊ appetitus ⁊ bone tol
lerātie q̄bus ꝺficiētibus eger ꝺficiet in via. si aūt nō expuit vsqꝫ
ad septimū aut expuat aliq̄d in q̄ nō appeat vestigiū maturatio
nis si sit vera pleuresiꝫ ⁊ mā acuta vt pl'm moriꝛ an̄ decimūquar
tum si virtus sit debilis. Si aūt virtus sit foꝛtis desideria bona
somnus incolumis ⁊ anhelitus vrina matura ⁊c. trāsiet ꝺcimū
quartū sed morieꝛ post illum qm̄ virtus non est tāta vt possit ex
pectare vsqꝫ ad quartū ⁊ sextum in q̄bus ꝭm pl'm ē hoꝛa crisis.
Et qn̄qꝫ ex sputo ⁊ ceteris indicamus egritudinē terminandaꝫ
in decimūquartum: Deinde apparebit sputum nigrum aut vi
ride aut aliquod seuum accidens ⁊ moꝛietur in septimo. Non
vera autem pleuresis ex mā acuta: ⁊ ēt vera pleuresis ex mā non
acuta pōt terminari ēt post quartū diē tā ad bonū q̄ꝫ ad maluꝫ.
Si vera pleuresiꝫ ex mā acuta nō trāsit. ꝭ. xxx. diē nisi sit recidiua
tio ⁊c. Signa ꝓnostica q̄bꝰ tpibus etatibus ꝯstōnibus multe
pleureses ⁊ piplemonie vētture sūt. Hoꝝ g̊ quedā sumunꝛ a coꝛ-
poribꝰ celestibꝰ quoꝝ ꝯsideratio ꝑtinet astrologo. Quedam ab

etatib⁹ tpibus anni aeris ipressionibus: quoꝝ ꝯsideratio medi-
co ptinet. Rõne ğ etatis freqntius accidit p̄mis senib⁹ q̄z his q
in alijs etatib⁹ ꝯstituti sunt. s. xxxv. annis vel circa vsq̄z ad. lxx. an
num. Et in hyeme freqntius q̄z in alijs: ꝛ in ꝯstõne boreali fri. ꝛ
sic. q̄z in australib⁹ aut in ceteris. Qñ. n. fuerit hyems borialis
notabilr̃ fri. ꝛ sic. tp̄s vero p̄cedens austrinum ꝛ pluuiosum ea
hyeme pleureses ꝛ periplemonias expectare oportet.

Caplm̃ de periplemonia.

Periplemonia dr̃ ethimologice quasi ꝓpe pulmonẽ: ꝛ ẽ
diffinitiue ap̄a calidũ in pulmone siue hec caliditas i-
sit ei p cãm essentialẽ siue accñtalem p putrefactionez
aut adustionẽ. Ex q̄ infert̃ q̄ nodus aut glãdula aut alia hmõi
adubelet phl̃atica aut ap̄a aquosum aut phl̃aticum mole aut se
phiros purũ aut nõ purũ qbus nõ isit caliditas notabilis nec
de p se nec de p accñs esto q̄ sit in sb̃a pulmonis nõ sunt piple-
monie: q̄propter distincta de hmõi. A. facit capl̃a. facit tñ caplm̃
de bothor in pulmone qd̃ ẽ pustula parua calida pulmonis qd̃
rõne paruitatis nõ appellat piplemoniã lz posset dici piplemo-
nia parua. Generat̃ aũt piplemonia dupl̃r p viã paulatine cõ-
gestionis cũ mã ex sup̄fluitate nutrimẽti. Aut ex nutrimẽto ipso
paulatine ꝯgeritur faciẽs ap̄a qd̃ in dies paulatine auget̃ donec
notabil̃r excrescat. Et h̃ ẽ s̃m plm̃ cronicũ: aut p viã deflux⁹ aut
a cerebro hũiditate ad pulmonẽ catarizãte aut a gutture cũ sq-
nãtia mutat̃ ad pulmonẽ vel ad piplemoniã: aut a partibus pe-
ctoris cũ pleuresis mutat̃ ad piplemoniã: freqnter ẽt fit in pul-
mone ap̄a per viã ꝺfluxus humorib⁹ aliũde ꝺfluẽtib⁹ ꝛ i pulmo
ne ꝯgregatis nulla egritudie p̄cedẽte. Et ex his ifert̃ periplemo-
niã qñq̄z fieri icipiẽdo. s. nulla egritudie p̄cedẽte qñq̄z permutã
do. s. ex alia egritudie. Cãe aũt ꝯiũcte periplemonie sunt q̄ttuor
hũores. verũ freqntius generat̃ a phl̃ate deide ex sanguine ra-
ro ex cholera rari⁹ ex melĩa. Sicut econtra pleuresis freqnter ex
cholera raro ex phl̃ate qd̃ non ẽ absq̄z rõne: cholera. n. faciliter
penetrat in rẽ dẽsam sicut ẽ pãniculus: ꝛ in eo retinet̃ nõ aũt sic
phl̃a sua grossitie penetrat in rẽ dẽsam: sz bñ in rẽ rarã in q̄ sua
grossitie facile retinet̃. Esto. n. q̄ cholera facile penetrat in rẽ ra-
rã tñ ab ea sua subtilitate facile euaporat ꝛ resoluit̃ q̄re ꝛc. Est
aũt duplex s̃m. M. vera ꝛ nõ vera siue ꝓpria ꝛ ezebdeng. i. no-
ta. vera siue ꝓpria vt dicit. M. auctoritate. G. ẽ q̄ fit ex phl̃ate cũ
freqntius eueniat ꝓpter cãs suprascriptas ꝛ min⁹ mortalis. Et
ꝓportionat̃ superfluitati nutrimẽti ipsi⁹ pulmonis q̄ phl̃atica ẽ:
lz nutrimẽtũ sit cholericuz. Quãuis qdã opinent̃ ꝯriũm maxie
Cõciliator dr̃ia. 100. rep̃hẽdẽs. M. dicentẽ superfluitatez nutri
mẽti pulmonis eẽ phl̃aticam cũ poti⁹ sit cholerica: dz. n. ꝓportio
nari nutrimẽto suo qd̃ ẽ sanguis cholericus. Et ꝯñter s̃m Con-
ciliatorẽ h̃emus dicẽ periplemoniã genitã p viã paulatine cõge
stionis eẽ cholericã ꝛ acutã qd̃ ẽ ꝯ sensum lz ꝯcederet Cõcilia-
tor periplemoniã genitã ex sup̄fluitate accñtali ipsi⁹ pulmonis q̄
inest sibi a catarris ꝺscẽdentib⁹ ꝛ a vaporib⁹ a toto ad ipm̃ elle-
uatis eẽ s̃z plm̃ phl̃aticam. Sz seqndo. M. rñdendũ ẽ sup̄flui
tatẽ nutrimẽti eẽ ꝯriã ipsi nutrimẽto sicut nutrimẽto offis ꝯriat̃
medulla. Vñ q2 nutrimẽtũ pulmonis ẽ cholericũ ei⁹ sup̄fluitas
ẽ phl̃atica. Sz ꝯ h̃ sũt multe instãtie ꝺ qb⁹ alias. Sz in sũma s̃z
Cõciliatorẽ ꝯcedẽ h̃emus oẽm piplemoniã genitã p viã paula-
tine ꝯgõnis eẽ cholericã aut a sanguine acuto. sz p viã defluxus
qñq̄z phl̃aticaz qñq̄z cholericã s̃m nãm hũoris fluẽtis lz s̃z plz
phl̃aticam ꝓpter cãs sup̄scriptas. sz s̃m. M. si p viaz paulatine
ꝯgõnis generet̃ ex nutrimẽto eẽ semp cholericã aut sanguineã.
si aũt ex sup̄fluitate nutrimẽti eẽ semp phl̃aticam. si ṽo p viã de-
fluxus qñq̄z phl̃aticam qñq̄z cholericã. Signa q̄dã significãt
gen⁹ egritudis. s. ip̄am piplemoniã eã ab alijs dispõnib⁹ distin-
guẽtia. quedã cãs ei⁹. q̄dã q̄ salubris sit aut mortal̃. q̄dã tpa ei⁹
quedã modos terminationis. q̄dã longitudinẽ ꝛ breuitatez ꝛc.
Terminat̃ aũt. v. modis vt. s̃. de pleuresi. Aut. n. resoluit vl̃ in
sensibiliter vel sensibil̃r cũ ei⁹ mã paulatine p sputũ euacuat̃ aut
idurat̃ aũt p̄mutat̃ vel ad caput vel ad neruos vel ad pect⁹ ꝛ trã
sit in pleuresim vl̃ ad exituras manifestas. Aut ei⁹ mã p vrinam
aut ẽt fluxu vẽtris eũatur aut maturat̃ aut putrefit vt superius in
pleuresi ꝛc. Significant piplemoniã ip̄am febris acuta ꝛ ceteris
parib⁹ acutior q̄z in pleuresi ꝓpter cordis ꝓpingtatem: maior tñ
aut minor s̃m cãm faciẽtẽ ip̄am. Cõstrictio anhelit⁹ vehemens ꝛ
maior q̄z in pleuresi. Altus tñ velox ꝛ frequens ẽ anhelit⁹ s̃m fe-
bris magnitudinẽ ꝛ ẽ cũ magna necessitate euẽtandi ita vt arbi-
tretur se ex ꝓrio suffocari. Et qñq̄z ifirmus coactus erigit̃ ꝛ stat
erectus s̃m eã positionez q̄ orthomia vocat̃. ꝛ multotiẽs nõ põt
bibere ꝛ nõ nisi male loq. Dolor extẽsiuus ꝛ grauatiuus non
põgitiuus sicut in pleuresi ꝛ ẽ dolor extẽsiuus in pectore toto: lz
magis in ea parte in q̄ ẽ ap̄a ꝓcedẽs ex ꝓfundo ad partẽ tora-
cis ꝛ ad dorsum s̃m icessum mediastini ꝛ pãniculi tegentis pul
monẽ pulsus s̃m plm̃ vndosus ꝛ diuersus multum freqntior ꝛ
rarior s̃m necessitatẽ. Hec diuersitas ꝓuenit ꝓpter vehemẽtẽ pu
gnã nãe ꝯ morbũ: ꝛ ecõtra nõ tñ semp ẽ vndosus vtputa in peri
plemonia cholerica aut melãcholica. Nec põt dormire sup dor
sum nec sup latera nec sup faciẽ sz opz vt dormiat sedens: lz s̃m
plm̃ min⁹ molestet̃ dormiẽdo sup dorsum q̄z sup latera. Et colo
ratur lingua s̃m nãm cãe ap̄atis: lz s̃m plm̃ sit iuiscata ꝛ adhere
at ei digit⁹ tãgẽtis ꝛ ꝓpter multitudinẽ vapoꝝ ascẽdẽtiũ ad supe
riora qñq̄z igrossat̃ collũ vt appareat sicut vter plenus vẽto vt vi
di. Et ꝓpter hãc cãz rubefiũt maxille vt videant̃ tincte. Et s̃z plz
apparet plenitudo ꝛ extẽsio in tota facie ꝛ collo ꝛ oculi rubefiũt
ꝛ tumescũt vt videant̃ ap̄ati. Tussis in p̄ncipio sicca sine screatu
sz ꝓcedẽte egritudie cũ screatu pluri aut pauciori s̃m q̄ztitatem
mãe ꝛ ei⁹ digõnem ꝛ virtutis fortitudinẽ. Urina ruffa aut subruf
fa spumosa liuida s̃m plm̃. Et qñq̄z subiugalis: ꝛ hic screatus ẽ
freqnter spumosus ꝓpter ꝯcl̃onem aeris respirati sb̃ humidita
te q̄ expellit̃ ꝛ ꝓpter vapoꝝ multitudinem. Aliqñ aduenit subeth
mã exñte phl̃atica aut sanguinea cũ multa vaporatiõe. Aliquan
do sarra in mã cholerica. Signa cãrum facile elici pñt ex his
q̄ dicta sũt i signis cãꝝ pleuresis. Signa salutis ꝛ mortis ẽt su
munt̃ ex his q̄ dcã sũt in pleuresi. Fluxus tñ sanguis nariũ nõ ẽ
adeo efficax signũ i significando salutẽ piplemonie sic̃ pleuresis.
ꝛ ꝓpter diuersitatẽ mãe q̄ ẽ grossior in periplemonia. vñ ẽ ei⁹ cri
sis aptior p iferiora. s. p anũ vel matricẽ: ꝛ q2 nõ ẽ tãta colligãtia
pulmonis cũ venis nariũ sic̃ pectoris: vt ex anathomia pz. Et p
pterea flux⁹ mẽstruoꝝ aut sanguis hemorroidal̃ aut crib̃ p vri
nã aut p fluxũ vẽtris ẽ cõiter signũ bonũ i piplemonia plus q̄z
i pleuresi. h̃ tñ diligẽter attẽde q̄ piplemonia s̃m plm̃ ẽ mortal̃.
pleures̃ ṽo ecõtra s̃m plm̃ ẽ salubris. Signa terminatiõis fa
ciliter habent̃ ex his q̄ i pleuresi dcã sũt. verũ si ꝯuertit̃ ad pleure
sim alleuiat̃ anhelit⁹ ꝯstrictio ꝛ fiat i pectore dolor põgitiuus. ꝛ ẽ
terminatio salubris s̃z plm̃. Signa longitudis ꝛ breuitatis su
munt̃ ex dictis i pleuresi sz freqnti⁹ repit̃ piplemonia longior q̄z
pleures̃ cũ cõit̃ pẽdeat ab hũore grossiori q̄z pleures̃. Cũ plon
gat̃ piplemonia p̄ducit ad tumorẽ pedũ ꝛ hidropẽ freqnter ꝓp
nocumẽtũ epi cõicatũ. Signa ẽt tpoꝝ ꝓportionabilia dcã sũt i
pleuresi. accit i pulmone ap̄a duꝝ nullo⁹ ca. nec p se nec p accñs
saltẽ cal̃itate nõbili qd̃ ẽ vl̃ phl̃aticũ sic̃ dubelet. s. nodi aut glan
dule aut mlicuz cui⁹ signũ ẽ ꝯstrictio anhelit⁹ q̄ idies auget̃ s̃m
ap̄atis augmẽtũ tussis frequẽs sicca ꝛ caloris paucitas ꝛ graui
tas sensata ꝯstrictio anhelit⁹ q qñq̄z alleuiat̃: dinde reddit. ꝛ qñz
accit ap̄a molle phl̃aticũ i pulmõe: cui⁹ signũ ẽ ꝯstrictio anhelit⁹
saliua pl̃ima: hũiditas multa i lingua ꝛ ptib⁹ oris lenitas pecto
ris paucitas cal̃itatis liuiditas faciei tẽdẽs ad colorẽ plũbeuz.
Et qñq̄z accit i pulmone bothor. i. pustula p̄ua cal̃a differens a
piplemonia sic̃ paruũ a mag̃: lz ẽt rõne sue q̄litatis sit apta facẽ
accñtia piplemonie ꝺ qb⁹. s̃. Attñ rõne p̄uitatis sue nõ facit ea:
neq̄z meret̃ nomẽ piplemonie: lz possit dici periplemonia parua.
Signa cui⁹ sũt grauitas nõ multa ꝯstrictio aliqual̃ anhelit⁹ cũ
velocitate ꝛ freqntia cal̃itas i pectore sensata ꝛ iflãmatio corpis
absq̄z febre notabil̃r sensibili. ẽ. n. neutralitas aut fe. p̄ua: ita vt to
tũ corp⁹ nõ calefiat notabil̃r: lz ptes ꝓpingores ap̄ati ampli⁹ ca
lefiãt. Et qñz ꝯgregat̃ i pulmone aq̄sitas siue ap̄ans siue nõ q̄ q2
nõ ẽ cũ cal̃itate nõbili nõ meret̃ dici piplemonia: cui⁹ signa sunt
cõmotio ꝺ latere i lat⁹: Cũ. n. ifirm⁹ se reuoluit ꝺ latere ad latus
sentit̃ ab ifirmo ꝛ forte audit̃ a circũstãtib⁹ sonit⁹ aq̄ cõmote se.
leuis aliq̄ cal̃itate putrediali i ea accẽsa ꝯstrictio anhelit⁹ sputus
subtile aquosum. color faciei albus liuidus cũ ap̄ate vndimiali
extremitatũ: ꝛ breuiter ẽ vt dispõ hidropicalis de qua posset esse
dubiũ quomodo ibi ꝯgregata sit an per viã defluxus an per viã

paulatine ꝯgõni ꝛc. Est p̄terea dubiū cū sit multe q̄ꝫtitatis ꝛ fluxibilis valde sicut aq̄ ꝛ in meatibꝰ trachee arterie ꝛ spongiositatibꝰ pulmonis ꝯtēta q̄uo nō subito suffocet patiētē penetrādo ad partes angustas ꝛ ꝓhibēdo trāsitū aeris ad cor. Ad q̄d ꝓ nunc dicē dū pulmonē eē diuisum in duas medietates. s. dextrā ꝛ sinistraꝫ mediāte mediastino diuidēte pectꝰ ꝑ mediū. pōt ḡ aqua in vna medietate ꝯtineri ꝛ ꝑ alterā fieri īspirationē ꝛ expirationē: sꝫ de his satis ꝓ nūc. Accidit apā i canna pulmonis q̄d q̄n̄qꝫ vlcerat: cuiꝰ signa sunt febris remissa cū mā̄ in ea parte collecta q̄ ex nā̄ morbi nō posset eē multa. dolor ꝛ pulsatio dorsi ex directo spondiliū a. xij. spondili. ē. ꝛ a. v. ꝗ. qꝛ in ea parte canna pulmonis situata: q̄ sensibilis ē mediāte pāniculo quo tegit pruritus in corpe ꝓpter vapores dispsos ꝑ corpus. Alr pruritus in ꝯstrictōe narium ꝛ naribꝰ ipsis ꝓpter ipoꝝ ꝓpinq̄tatē ad cannā pulmonis: ꝛ raucedo vocis cā nota ē ꝛ sputū paucū: qꝛ mēbrū ē dēpsuꝫ in q̄ nō nisi pauca mā̄ sputabilis pōt cōtineri. Et si vlcerat ē odor oris fetidus ꝛ reputat in ore sicut odor pisciū ꝛc. Pronostica piplemonia vt p̄lm ē mortalis. oīs piplemonia cholerica ē mortalis: periplemonia facta ex ꝗnantia aut pleuresi ē mortalis ꝭꝫ p̄lm: qꝛ aut iterficit in spacio. vij. dierū aut efficiunt empici ꝛ tandē ptisici mꝛ̄ affori. ꝛc. lꝫ vt p̄lm si trāsiuerit. vij. ē salubris: sꝫ tn̄ rarissime trāseūt. vij. piplemonia diuturna ꝓducit tādē ad nocumētū epatis: ita vt erret eiꝰ digestiua ꝛ tumescūt pedes ꝛ crura ꝛ iterdū vēter. A pleuretide aut periplemonia habito diaria superueniens malum.

De empimate.

Empima ē collectio saniei i pectore siue sup diafragmate in spacio iter pulmonē ꝛ pectꝰ aut i vna medietate tn̄ aut in ambabꝰ q̄ꝫuis collectio cuiuscūqꝫ humiditatis ēt si saniosa nō eēt: posset largo mō empima dici sicut collectio aq̄sitatis vt iam vidi ph̄latis ꝛ sanguis ꝛc. Huiꝰ cā multiplex ē aut catarrus effusus ad pulmonē ꝛ tādē ad pectꝰ: aut mā̄ ꝗnantie ꝑmutate ad has ptes: aut apā ruptū in pulmone: aut vlcus pulmonis: aut pleureꝭ q̄ post maturationē rūpit: aut saltē q̄ nō ꝯbite mundificat: aut effusio sanguis ad pectꝰ ꝓpter vulnus extrinsecū: aut ꝓpter venarū itrinsecarū rupturā: aut aggregatio hūiditatis in pectore q̄ postea saniat: siue fuerit paulatine cōgesta: siue a pulmone ꝯriuata aut aliūde ꝑ vias occultas: pōt ēt sanies ꝑ occultos meatꝰ a multis partibꝰ corporis ad pectꝰ deriuari: sicut in Joāne boiardo cūqꝫ mā̄ in pectore colligit terminat vno q̄nqꝫ modoꝝ. Aut. n. subito ꝓfocat sui multitudie: aut putrefit pulmo: ꝛ facit cadē in ptisim: ꝛ h̄ ꝭꝫ p̄lm: aut mūdificat cū sputo facile succurrente: aut mundificat ex via vene magne ꝛ arterie magne ad vesicā cū vrina grossa: ꝛ ē cursus eiꝰ p̄us ex vena ad epar deide ad renes. Et q̄n̄qꝫ ad itestina cū egōne: ꝛ sunt ambe laudabiles faciētes sanitatē necessario: sicut in dn̄o Nicolao de bonauerijs ꝑ viā secessus ꝛ q̄n̄qꝫ apparēte tumore in cute pectoris scindit ꝛ mā̄ ꝑ foramē illud educit. Signa sunt febris minuta q̄ q̄n̄qꝫ malignata mā̄ ꝛ ampliꝰ putrefacta excrescit ꝛ augetur valde: ꝛ forte ē febris minuta q̄ ē ethica. Scd̄m calefactio extremitatū: aut manuū ꝛ pedū ꝓpter vapores illuc ꝯlatos. Tertium grauitas ꝛ extēsio q̄dā in pectore ꝓcipue in ea parte in q̄ sanies ꝯtinet. Quartū ē tussis sicca i ꝓncipio: in ꝓcessu v̄o hūida cum mā̄ igredit pulmonē ꝛ sputo educit. Quintū rubedo maxillarū ex vaporibꝰ ad ipas ascendētibꝰ. Sextū dolores circa eas ptes ex mordicatiōe saniei ꝛ cū icipit malignari ꝛc. Septimꝰ corpus extenuat ꝛ extrema tumescūt: lꝫ substātifice exsiccet ꝯbilitata amplius digestiua in extremis. Octauū anhelitꝰ ꝯn̄tes ꝛ freq̄ntes fiūt voces eoꝝ q̄d accidit ꝓpter stricturā anhelitꝰ ꝛ laborē in anelādo. ꝛ dicit. A. ꝙ freq̄ntes fiūt nares eoꝝ. i. motꝰ dilatationū vꝉ dilatatiuus ꝛ ꝯstrictiuus nariū ob eādem cām. Nonū deiectio appetitꝰ: imo tādē ablatio. lesis. n. spūalibus: necesse ē ꝛ tandeꝫ nālia ledi. Decimū tumor aliq̄n̄ exterius apparēs ex directo illius partis in qua sanies collecta ē. Undecimū iacēt ꝛ dormiūt super latere in quo collecta ē sanies: ꝛ super latere opposita iacere nō p̄nt qꝛ grauant ꝛ suffocant a sanie pulmonē cōꝑmente: ꝛ per hec duo signa distinguit latus saniei. Duodecimū signū sonitus auditus in reuolutiōe de latere ad latus ex puris agitatiōe ꝛ dicit A. ꝙ q̄dam itingūt filū in luto rubeo in aqua dissoluto ꝛ cuꝫ eo circūdāt pectꝰ ꝛ ille ē locus saniei in q̄ fit p̄us fili exsiccatio.

Signa salutis ꝛ mortis in empimate sumunt ab actiōe lesa qualitate mutata ꝛ exeūtibus. Ab actōe q̄dē lesa qꝛ cū fortificant operatiōes ꝛ ꝯualescūt sicut somnus appetitus digō pulsus anhelitꝰ bonū. Ecōtra v̄o malū a q̄litate mutata: qꝛ si febris minuit ꝛ color ꝛ habitudo melioꝛat bonū. ecōtra malū. Ab exeūtibus qꝛ facilitas sputi ꝛ copiosi ꝭm exigētiā mā̄e ꝛ laudabilis vt ꝙ appareat sanies laudabilis bn̄ ꝯditionata bonū ecōtra v̄o malū. Et silr̄ exitus saniei ꝑ vrinā aut secessuꝫ siue copiose ꝭꝫ mā̄e exigētiā arguit sanitatē necessario: ēt si nō sit laudabilis: Significat. n. fortitudinē virtutis ꝛ mā̄e obediētiā cum nō pōt expelli nisi resudādo ad venā chilis aut ad arteriam magnā vt suprascriptū ē ꝛc. Et silr̄ exitus saniei laudabilis cū ꝓforatur locus empimatis: bonū: ecōtra v̄o malū. Distinguit aūt sanies ab hūiditate ph̄latica per odorē saporē calorē modū. hec tn̄ distincte scribi nō p̄nt: sꝫ oporteret hoꝝ notitiā longa experiētia acq̄ri vt aggeneret habitus dictus gnomē. 6º. ethicoꝝ. Et sanies q̄ꝫprimū descēdit in aq̄: ecōtra v̄o hūiditas ph̄latica natat: nisi sit valde grossa: ꝛ in partibꝰ suis tenax ꝛ uiscata ꝛc. Al.

Cū aliqs sb̄ costis suis dolorē sentit pūgitiuū ꝛ ꝓprie q̄ꝫdo siccā patit tussiꝫ ꝛ febrit: expedit vt si dolor sup ꝑtē costarū ꝛ ferculā tēdit fiat minutō ex basilica eiꝰ ꝑtis in qua ē dolor: nisi totū corpꝰ mlt̄o sāguie repletū fuerit: tūc. n. ex later̄ ꝯrio sāguis ꝯtractō faciēda ē. Egritudo quoqꝫ si iā ꝑ aliquos dies infestauerit egrū a ꝓncipio sui ph̄lomia a ꝑte dolēte faciēda ē. Quod si dolor inferiꝰ ad ꝑtē costaꝝ posteriorē tēdit: vēter ex ꝯcoctiōe q̄ in. c. de reumatismo ꝯscripsimꝰ ē soluēdus. Meliꝰ tn̄ ē vt ph̄lomia fiat. ꝯinde aqua hordei cū zuccaro assidue tribuat: ꝛ si videris tussiꝫ eiꝰ vehementis siccitatis: da ei i diliculo oī die iulep. ꝯinde da ei in potu aquā hordei: ꝛ si eger fuerit ꝯbil̄ nutriat cū pane de zuccaro. Si āt fortis fuerit aqua hor. vsqꝫ ad diē quartū sufficiat. Qūqꝫ screare cepit ꝯcoctionē quā in. c. de reumatismo noīauimꝰ q̄ttidie sumat ān̄qꝫ aquā hor. bibat donec sanet. Si āt fe. ꝛ acuitas ꝑseuerēt ꝛ eger in excreatiōe difficultatē patiat det ꝯcoctio quā in. c. de asmate noīauimꝰ q̄d silr̄ ē faciēdū cū sāiei fit excreatio. q̄d si in ꝓncipio passionis q̄d excreat nigꝝ aut valde citrinū appet: ꝛ sic ꝑmāserit: ꝛ feb. nō q̄euerit nec calor vsqꝫ in diē. vij. tiorosū ē: ꝛ si cū hº toto aeris attractio n̄ alleuiat: ꝛ in pectore affuerit oregmō: aut in maxill̄ rubedo ꝛ in ocl̄is labor: ē morti ꝓpiqus. Si āt exteriꝰ i later̄ appuerit rubedo: aut apātio ꝛ cū ꝑmit̄ locus dolet: ponat ꝯsup vētosa: aut ēpl̄m ex sinapi ꝛ ficubꝰ dimittant ibi donec locus vlceret. De his v̄o q̄ ex error̄ stolidoꝝ ad augm̄tū nocum̄ti accidūt hanc egritudinē patiētibꝰ ē ꝙ cū dolor sentit i ꝓncipio sb̄ costis existimāt grossā fore vētositatē: iōqꝫ elm̄ diamus cū aut eis siliā egro tribuūt: eūqꝫ iterficiūt hec passio vocat birsen: cuiꝰ cā ē apā q̄d ořit iteriꝰ sub costis ipocundriorum. Jo. Ar.

Diuidit h̄ capl̄ꝫ i ꝑtes octo. In p̄ria notificat p̄l̄esiꝫ. in 2ª ibi Expedit vt si. Curat ꝑ eūonē. In 3ª ꝑte. ibi. ꝯin̄ aq̄ hor. Curat ꝑ digestiua ꝯueniētia in ꝓncipio cū tussis ē sic. In 4ª ꝑte ibi. Et si eger fuerit ꝯbil̄. Curat ꝑ dietā. In q̄nta ibi. Qūqꝫ screare cepit Curat ꝑ digestiua ꝛ mūdificātia cū sputo cū tussis ē hūida. In vj. ꝑte ibi. ꝙ si i ꝓncipio passiōis pōit signa male pleuresis ꝛ ꝭꝫ p̄lꝫ ꝑniciose. In vij. ꝑte ibi. Si āt exterius ponit curā pleuresis que exterius ad cutim permutatur. In octauo ibi. De his vero. Docet euitare errorē plerunqꝫ medicis ꝯtingentem. Que dicit in prima parte nota sunt et vos supplete reliqua duo signa ꝗnālia pleureꝭ. s. pulsū serinū ꝛ anhelitꝰ ꝯstrictōeꝫ. In ꝭa ꝑte cū

rat p phl'omiaʒ basilice eiusdē lateris corpe nō exñte repleto: sʒ
ipo exñte repleto. Prio p phl'omiaʒ basilice ɔ̄rie ptis vl' lateris
oppositi in pn°. scđo p phl'omiaʒ basilice eiusdē lateris i augmē
to q̄ phl'omie marie ɔueniūt doloꝛ ascēdēte ad furculā ⁊ costas
supiores. Sʒ doloꝛe đscēdēte ad costas iferiores docet soluere
vētrē cū medicina lenitiua supius đscripta i. c. đ catarro sʒ tñ ab
solute: siue doloꝛ ascēdat: siue đscēdat magis laudat phl'omiam
q̄ʒ farmatiā. De his tñ iferius dicet q̄ʒtū ē opoꝛtunū. Jn 3ª pte
digerit i pn° cū aq̄ hoꝛdei exhibita frequēter. Sʒ vbi tussis fit oi
no sine sputo: dat i diluculo. i. añ oꝛtū solis p vnā hoꝛā aut duas
iulep. s. factū đ aqua cōi cū multo zuccaro. đinde p duas hoꝛas
post dat aquā hoꝛdei ad educēdū qđ p iulep. ē absterſuʒ: ⁊ cū h
ad ifrigidādū ⁊ humectādū. Credo tñ aquā hoꝛdei cū zuccaro
vtrāq; intētionē cōplere. Jn q̄rta pte cibat pleureticū đbilē cum
panata zuccarata: sʒ meli᷒ ē vt panis sit lot᷒ ter aut quater. Foꝛtē
vo cibat cū aqua hoꝛdei sola vsq; ad quartū diē. s. vsq; ad statū
accñtium iclusiue. Sʒ ɔsulo vt tpibus nr̄is vtat ptisana hoꝛdea
cea sbtili cū zuccaro. Jn q̄nta pte digerit ⁊ mūdificat cū iā screa
tus iceperit: sʒ nota sunt oīa. nā mā̄ exñte calidioꝛi ⁊ subtilioꝛi ex
hibet pmo. s. i diluculo đcoctionē dictā in. c. đ catarro factā. s. ex
ficubus citrinis numero. v. iuiubarū numero. x. sebestē numero
xx. passularū. ʒ. x. ligritie. ʒ. v. coquanē vsq; ad dissolutōeʒ ⁊ colē
tur. s. in. iij. lb. aq̄ ⁊ dent ex hac oi die. ℥. iij. cū. v. ʒ. murabo. viola
cei ⁊ zuccari viol'. ⁊ p duas hoꝛas post det aquā hoꝛdei ad lauā
dū ifrigidādū ⁊ humectādū. sʒ mā̄ exñte frigidioꝛi ⁊ grossioꝛi di
gerit ⁊ mūdificat cū đcoctōe dcā in ca. de asmate fcā. s. ficub᷒ da
ctilis seie apij ⁊c. Sʒ hec sola in potu exhibeat sine elo qđ iubet
admistrari. Que dicit in sexta pte sūt nota ex supius dictis. Silr
q̄ dic̄ in septia ponunē. n. illa ad iuuādū nām in expulsione mā̄e
ad exterioꝛa. illud āt empl'm ex sinapi ⁊ ficub᷒ describit a. M. in
suo antidotario. Jn vltia pte admonet medicū vt nō pperet ad
curā nisi pcognita egritudie: ⁊ q̄ dic̄ nota sūt. hipocūdria sūt ptes
vētris laterales supiores. sʒ hilia ptes vētris laterales iferiores.

Cum hoi supuenerit febris ⁊ anhelitu tātā patiē cō
strictionē vt se pfocari putet ⁊ in maxill' ita vehemēs
sit rubedo vt ticte videanē: ⁊ anterioꝛ ps pectoris do
let ⁊ tussis adest: ⁊ qđ cū screatiōe emittit existit spu
mosū ⁊ in pectoꝛe sentiē grauitas sine pūctiōe ⁊ sine
caloꝛ: cui oīa hec accidūt acutū in pulmōe patiē apa
⁊ vocaē hec passio pipleumōia. Jn pncipio igr̄ cura
tiōis ei᷒ basilica ē minuēda: đinde eger ex his q̄b᷒ me
dicaē pleuresis est curādus. Jo. Er.

Diuidit h capl'ʒ in ptes duas. Jn pma ponit signa. in 2a ibi.
in pn°. ponit curā. Jn pma pte ponit sex signa. febrē. s. ɔtinuā cō
strictionē anhelit᷒ maximā maxillarū notabilē rubedinē vapori
bus petētib᷒ supioꝛa tussiʒ freq̄ntē screatuʒ spumosū pp magnā
ebulitionē subtiliātē mām: ⁊ ɔuertētē ipam i vapoꝛes q retēti sb
mā̄ viscosa: elleuāt ipaʒ i diuers ptib᷒ faciētib᷒ ampullas: ad qđ
adiuuat aeris respiratio p loca āgusta cui᷒ ps sub mā̄ illa retineē
faciēs āpullas: in pectoꝛe sentit grauitas ⁊ extēsio sine punctiōe
⁊ sine alia spē doloꝛis: q2 pulmo nō sentit nisi p pāniculū iuoluē
tē p quē apate exñte i sba pulmonis nō sentiē nisi extēsio ⁊ p pā
niculū suspēdētē. s. mediastinū p quē nō sentiē nisi doloꝛ graua
tiuus ⁊ p eādē cāʒ nō sentiē caloꝛ i pte apata. Si āt mā̄ cōicareē
alteri istoꝝ pāniculoꝝ sentireē doloꝛ pūgitiu᷒ ⁊ caloꝛ. q̄ dic̄ i scđa
pte nota sūt. Cura pleureś duplex exigit regimē. s. tētatiuū ⁊ cu
ratiuū. Regimē tētatiuū ē q̄ nobis acgriē notitia. s. anſit pleureś
an doloꝛ vētosus: qđ q2 ꝑʒ pl'm medicis ⁊ mediocriē exercitatis
inotescit raro ē op᷒ h regie. Uer. M. vt appet ex pcessu sue opa
tionis nō solū vētositatē: sʒ ēt humoꝛē itēdit resoluē si pauc᷒ sit:
ita vt excusemur a transeūdo ad aliud gen᷒ curatōis. Cōpetit ḡ
mā̄ exñte pauca ⁊ apta p poꝛos cutis resolui. Tuti᷒ āt ē pmo ici
pere a calefactoꝛijs humidis ex q̄b᷒ ē filtrū siue spōgia in aq̄ ca.
ifusa ⁊ optie expssa ⁊ petia linea sbtilissima circūuoluta: ⁊ toti lo
co doleti applicita ⁊ bis aut ter iterata semp post ifusionē ipsius
in aqua ca. ⁊ optia expssione ⁊ circūuolutōe cū petia sicca: ⁊ h si
viderem᷒ ipsi᷒ ɔferētiaʒ. Si āt dilatata mā̄ doloꝛ augereē: ab hac
opatiōe đsistēdū ē: ⁊ ad curā pleureś pcedēdū vt. j. Debʒ āt sup

loco remanē tāto tpe quaq; vice donec caloꝛ ipsi᷒ tepescat: ⁊ dei
de reinfundi in aqua ca. vt. s. qđ apti᷒ fieri poterit si due spongie
aut duo filtra habeanē huic opationi đseruiētia: vna. n. remota.
q̄ʒ primū altera supponi poterit ⁊ apponaē đbite calida: sʒ ñ acu
te siue itēse. Et ɔueniēs ad h ē sacculus ex furfurib᷒ frumēti ma
gnus ꝑʒ loci dolētis q̄ʒtitatē bullituʒ in aq̄ leui ebullitiōe ⁊ loco
dolēti post ipsi᷒ foꝛtē expssionē applicit᷒ ⁊ ꝑm necessitatē reitera
tus vt. s. ⁊ his efficacioꝛ ē spongia siue filtrū ifusum in aqua de
coctionis ifrascripte. ℞. altee. ℥. iij. maluaꝝ. m. j. se. lini. ℥. ß. floꝝ
camomille melliloti aneti añ. m. j. radices lote ⁊ nō abrase excto
ab ipsis meditulio buliant sil' cū reliq̄s medicinis in aq̄ fluuiali
q̄ʒtū sufficit vsq; ad sufficiētē đcoctionē maluauisci: ⁊ fiat vt ab
initio dcm̄ fuit. Paritaria quoq; cū oleo i patella moꝛtificata: ⁊
loco dolēti supposita ē ad h efficax: ⁊ reitereē ꝑʒ necessitatē vt. s.
Ex siccis āt vapoꝛatoꝛijs ē saccellatio fcā ex milio sale aut furfu
re đbite calefactis ⁊ applicitis vt. s. Et si voluerim᷒ calefactoꝛia
media iter sicca ⁊ hu. aspgimus res supꝛascriptas cū eas calefa
cimus vino aut aq̄ aut aceto aut ex his sil' mistis: deide in saccu
lis ponem᷒ aut pus ex his faciem᷒ sacculos q̄s calefaciem᷒ sup
laterib᷒ calidis aspsis cū supscriptis aut ipos sacculos ifunde
mus in hmōi đbite ca. ⁊ post sufficiētē expssionē applicabimus
vt. s. Jn resoluēdo āt cū his calefactoꝛijs oꝛdo seruandus ē vt
ꝑm pl'm ab hūidis ichoemus ⁊ a đbilioꝛib᷒ gradatiʒ pcedētes
ad foꝛti᷒ resoluētia habito sp respectu ad māʒ resoluēdā: vt si sb
tilis sit: aut grossa posita i supficie vel pfundo hūida vl' sicca ca.
vl' fri. Jn mā̄. n. sicca siue cholerica: siue mel'ica meli᷒ ē cū hūidis
pcedē. Jn mā̄ āt hu. siue phl'atica siue sanguinea audaci᷒ cū sic
cis. Jn mā̄ grossa cū hūidis pmo tādē ad sicca pcedētes: in sbti
li āt cū siccis ad resoluēdū mām pfundā foꝛti᷒ resoluētib᷒ idige
mus q̄ʒ supficialē. Cauēdū tñ ē ne vapoꝛ ex vapoꝛatoꝛijs ɔsur
gēs ad nares egri ptingat. đbilitatē. n. ⁊ tristitiā generat ⁊ anheli
tus necessitatē ⁊ foꝛtē ɔstrictionē. Cū ḡ ex serie opatiōis nr̄e do
loꝛ getaē notabil'r aut in totū euanescit excusati sum᷒ a trāseūdo
vlteri᷒. Si vo doloꝛ nō minuiē notabil'r aut foꝛte augeē ad curā
vere pleuresis pcedēdū ē ⁊c. Cura vere pleuresis octo exigit
itētiones curatiuas vbi p resol'onez isensibilē aut paulatinā ex
creationē termineē sic̄ ꝑʒ pl'm ē i salubri. pma lenit vētrē si fuerit
ɔstipatus. scđa mioꝛat ⁊ diuertit cāʒ añcedētē phl'omia aut vēto
satiōe huic pportionata: aut farmatia: aut alijs generib᷒ diuersio
nū. tertia repcutit cām añcedētē ne transeat in ɔiūctam. Quarta
digerit tam cām antecedentem q̄ʒ ɔiūctā. q̄nta eradicat cām añ
cedētē. Sexta digerit cāʒ ɔiūctā: ⁊ eā ad sputū habilitat abstergit
⁊ mūdificat ⁊ isensibil'r resoluit: si videaē pleuresis posse p hāc
viā terminari. septia accñtia coꝛrigit. octaua oꝛdinat debitū regi
mē ꝑʒ exigētiā itētionū ⁊c. Uētris lenitiuū iux̄ pmā intētionē. ℞.
decoctōis hoꝛdei maluarū matr uʒ viol': blitis. ℥. xv. floris casie
℥. ß. olei viol'. si pleureś videaē cholerica aut sāguinea. ℥. iij. zuc
cari albissimi. ℥. ß. salis cōis. ʒ. ij. misce ⁊ fiat clistere. Si vo videa
tur phl'atica aut ml'ica dimittanē mr̄es viol'. ⁊ addaē mercurial'
⁊ furfur ⁊ semē lini ⁊ oleū cōe: ⁊ vitellū oui ⁊ puluis zuccari ⁊ cū
ceteris positis i alio clisteri ⁊ fiat clistere. Si āt vēter fuerit lenis
nō ē opus hac pma itētiōe. Phl'omia minoꝛatiua ⁊ diuersiua
cāe añcedētis iux̄ scđaʒ itentionē si mā̄ peccās siue faciēs pleu
resim fuerit sāguis solus aut saltē a pdominio virtute ⁊ ceteris
ad h ɔsentiētib᷒ fiat q̄ʒ citius ē poſe: pmissa vt. s. vētris lenitione
si expedierit sāguis minutio satis copiosa. Sʒ ex q̄ pte đbeat fie
ri apud medicos modernos ē multa altercatio cū q̄dā solūmō
ex saphenis: q̄dā ex basilica ɔ̄ria dicāt i pn° eē phl'omādū: ⁊ oēs
se suī tuenē rōnib᷒ ⁊ expientijs ⁊ pspis vl' aduersis successibus:
quoꝝ rōnes omitto. Sed p parte mea hāc viaʒ sequar quā nūc
subscribā: Solum in quattuoꝛ casibus mihi videtur esse facien
da phlobotomia de saphenis a pncipio principiante. Primus
q̄ñ coꝛpus eēt multum repletum ⁊ mā̄ peccās verisimiliter mul
ta. Scđs q̄ñ eēt venenosa aut venenositati attinēs ⁊ multū coꝛ
rupta ⁊ putrida. Tertio q̄ñ timerem᷒ raptū ipsi᷒ ad mēbꝛa supio
ra. s. nobilia. Quartus q̄ñ pueniret aut cū ea adesset retētio alicu
ius euōnis ɔsuete a mēbꝛis iferioꝛib᷒ sicut retētio mēstruoꝝ san
guis hemoꝛroidalis ɔsolidatio vlcerū crurū antiquoꝝ laquea
tio venarū. Sʒ in ceteris casib᷒ omittēda ē. Quid. n. ɔfert phlo
mia saphene in pleuresi fcā p viā paulatine ɔgōnis: aut ēt p vias

ↄfluxus vbi mēbrū mittēs eēt epar aut ab epate. ē. ⁊ ab epate .J. nō eēt mā peccans cū nō euacuet hec phl'omia nisi ab epate .J. q̄rta p̄mi capl'o de phl'ia. Et p̄terea vbi mā eēt pauca ⁊ corp⁹ in anitū nec eēt ↄueniēs reiterare phl'omiam nunq̄d p̄stātius est ex brachio phl'omare: p̄terea phl'omia pedū multo plus ↄbilitat q̄ꝫ phl'omia brachioꝝ: Stāte ḡ pari vtilitate. s. vtriusq̄ꝫ tuti⁹ ē ex brachio phl'omare. Nō ḡ nisi in quattuor casib⁹ suprascriptis ē faciēda phl'omia saphene: ⁊ dꝫ fieri ex saphena eiusdē p̄tis nisi in repl'one modū excedēte in q̄ casu vult Mesue fieri ex saphēa opposita. Sꝫ forte meli⁹ eēt phl'omare vtrasq̄ꝫ saphenas sil'r incipiēdo a ↄ̄tria. ⁊ post ip̄am phl'omet' vena basilica opposita in latitudie nisi forte mā exn̄te venenosa aut valde corrupta: ⁊ timeremus ip̄am trahē versus cor phl'omādo basilicam sinistrā. in h̄ n. casu forte meli⁹ eēt phl'omare basilicam eiusdē lateris p̄cedēte phl'omia saphene. Sꝫ post phl'omiaꝫ basilice opposite docet A. phl'omare cōem eiusdē lateris opposiū q̄d verū eēt in maxia repl'one vbi. s. eēt necessariū multiplicare tot phl'omias diuersiuas q̄d raro euenit cū nō sit reiterāda phl'omia nisi ex magna cāne mā ↄgelet'. in ceteris āt casib⁹ p̄ter suprascriptos notabili exn̄te repletiōe ↄbem⁹ in cipe a phl'omia basilice opposite cōiter vsq̄ꝫ ad tres dies iclusiue. sꝫ in p̄ma ⁊ scd̄a die meli⁹ ē ex manu: in tertia ex brachio: ⁊ deide si expedit ex basilica eiusdē lateris phl'omamus. Si v̄o pauca eēt repl'o: aut iā transiuisset tertia die melius ē phl'omare basilicā eiusdē lateris. Sunt tn̄ imaginabiles casus in q̄bus nullo mō cōpetit phl'omia vtputa i pleuresi ex cholera pura multū distāte a nā̄ sanguis nec apta educi cū sanguie ⁊ corpe exn̄te multuꝫ cholerico in q̄b⁹ eūando sanguinē timeremus cholerā furere. Et sil'r i phl'atica pura ⁊ corpe phl'atico ne p̄ducerem⁹ ad humoꝝ cruditatē. sꝫ q̄r hūores nō sunt puri cōit' īmo p̄misti cū sanguine aut apti educi cū sanguine. ⁊ q̄r cōit' oēs hūores phl'omia eūat cū oēs in venis ↄtineant' pp̄ h̄ fere semp in pleuresi ⁊ ceteris ap̄atib⁹ itrinsecis facim⁹ phl'omiā: nō tn̄ sic facim⁹ in fe. cū cōiter hūores faciētes febres sint magis simplices nec opus sit in fe. sic diuertē sic in ap̄atibus: optimū āt diuersiuuꝫ ē phl'omia ⁊c. Si āt pl'omare nō poterim⁹ aut rōne etatis aut ↄbilitatis aut q̄uis cā cū vētosis supplēdū ē appositis in natibus aut in curuaturis genuuꝫ: ēt aliq̄n cholera aut alio hūore multū dn̄ante oportebit p̄mittē sol'oneꝫ: ↄinde sanguinē minuē In plurib⁹ tn̄ p̄stāti⁹ ē p̄mo minuē cū phl'omia sit oīuꝫ humoꝝ eūanīa ⁊ optie diuertit: q̄ pleruq̄ꝫ sola sufficiet: vbi aliȷ̄ hūores nō sint in cā: sꝫ sit copiosa iux̄ q̄ꝫtitatē repl'onis ⁊ tenorē virtutis ⁊ alia q̄ phl'omie ↄsentiūt aut dissentiūt ⁊c. Si āt aliȷ̄ hūores peccent cū sāguine esto q̄ sint p̄dn̄antes aliq̄ꝫtuluꝫ fiat p̄mo phl'omia sꝫ min⁹ copiosa: ↄinde q̄ꝫciti⁹ fieri possit sequat' vētris sol'o. Si āt aliȷ̄ hūores peccēt sine peccato sanguis: sint tn̄ apti educi cū phl'omia nec multū distātes a nā̄ sanguis: p̄mittat' farmatia ↄinde q̄ꝫprimū sequat' phl'omia: vbi āt nō peccent cū san. ⁊ sint multū distātes a nā̄ sanguis sim⁹ ↄtēti farmatia sine phl'omia vt in p̄cedētib⁹ casib⁹ dcm̄ ē: queādmodū nec in erisipila extrinseca ex chol'a pura cōpetit phl'omia iux̄ p̄ceptū. A. 3ᵒ q̄rti ca. pp̄rio. Farmatia āt si hūor choleric⁹ i cā fuerit siue p̄cedat: aut ↄsequat' phl'omiā: aut fiat sine phlo. fiat cū solutiuis b̄n̄dictis lenietib⁹ et nō stipticis iux̄ sniaꝫ M. ⁊ A. q̄propter iepte operant' q̄dā viri magne expientie q̄ fortia ex soluētia exhibēt volentes p̄hibē augmētū ap̄atis notabil'r minorādo mām. fūt. n. cā v' hūores agitati ⁊ nō digesti fluāt ampli⁹ ad locū dolētē: ⁊ sic ap̄a augmentēt: ⁊ febrē ⁊ corp⁹ ampli⁹ calefaciāt. Itē virtutē ↄbilitāt ⁊ iterdū fluxū q̄ nō facile sistit' p̄uocāt: q̄ b̄m p̄l'm pessim⁹ ē in pleuresi: neq̄ꝫ etiā solutiua ↄbēt eē stiptica ne ↄrelinq̄ndo vestigiū stipticitatis sp̄utū p̄hibeāt: q̄d ē sūmopere cauēdū. p̄pterea neq̄ꝫ mirobal'. neq̄ꝫ reubarbarū aliquo⁰ ↄuenit sic opiat⁹ ē Gordoni⁹ in h̄ casu exhibēs reubarbarū nec rō sua alicui⁹ ē momēti cū dic. iō exhibēdū eē reubarbarū cū optime cholerā eūet ⁊ relinquat vestigiuꝫ stip. q̄ p̄hibet' fluxus vētris in hac passione suspect⁹: imo stiptificādo p̄hibet vētris lenitatē: dꝫ. n. vēter eē lenis sꝫ nō lubricus: dꝫ eni assellare bis in die. Sit ḡ solutiuū hmōi i mā cholerica. ℞. māne ℥. j. succi violarū pulpaꝝ sebestē ana. ℥. ß. seri caprini q̄ꝫtū sufficit. p̄ potiōe misce aut loco seri caprini aq̄ ↄcoctiōis viol'. iuiubaruꝫ sebestē q̄ꝫtū sufficit: ⁊ loco māne si nō habeat' ponat' casia: sed in minori dosi istud solutiuū sumat in aurora cū custodia. deinde

nō assumat lauatiuuꝫ aliquod. Si v̄o fluxus vētris accessurus timeret' i pleuresi: tūc nec h̄ nec aliud solutiuū assumat: maxie āt solutiuo vti dꝫ dolore ↄscendēte ad ypocūdria. virtute v̄o exn̄te ↄbili nō ↄsentiat phl'omie nec sol'oni de q̄. ē: tūc diuerte ⁊ aliq̄l'r eūa cum clisterib⁹ lenitiuis mediȷ̄s: aut ēt acutis in q̄b⁹ casia aut agaricus igrediat' b̄m exigētiā: aut aliud hmōi: ⁊ p̄p̄e dolore descēdēte ad ypocūdria q̄b⁹ vtat' singulis dieb⁹ aut alternis b̄ꝫ necessitatē: vbi āt timeret' flux⁹ vētris nullo hmōi vtat'. Alleuiatio. n. vētris a fece ⁊ vētositate excusat ab additiōe nocumētoꝝ in hac egritudie. Et si pleuresis q̄dē fuerit phl'atica eūetur sūmēdo cassie. ʒ. vj. agarici p̄parati. ʒ. ß. cū ↄcoctione ligritie passulaꝝ isopi cū pauco melle. Si v̄o fuerit mel'ica sūmat' cassia cum sene epithimo cū hoꝝ ↄcoctiōe necnō buglose ⁊ pauco zuccaro vel trahat' cassia cū ↄcoctiōe sene ⁊ epithimi ⁊ aliquoꝝ pectoraliū: vbi āt timeret' fluxus vētris nullo⁰ vtat' aliq̄ solutiuo. Diuersiuū et acuitatis hūoris equatiuū iux̄ scd̄am itētionē. ℞. folioꝝ lactuce M. j. maluaꝝ. M. ij. salicis vitis an̄. M. ij. floꝝ viol'. M. ij. nenufaris camomille an̄. M. j. icidant' aliquāl'r ⁊ buliant sil'r in aq̄ fluuiali. q. suf. p̄ lotiōe amboꝝ cruriuꝫ: sꝫ flores viol'. ⁊ nenufa. ponant' in fine ad buliēdū. In hac ↄcoctōe ↄbite calida lauent' stō ieiuno ⁊ fricent' p̄mo pedes ⁊ crura a genu. J. ↄinde ⁊ eadem hora imediate man⁹ ⁊ brachiū a cubito. J. ipsi pleure opposite: sꝫ forte regulari⁹ sit p̄mo lauari brachia: ↄinde crura: h̄ v̄o diuersiuo vtat' singulo die stō ieiuno saltē semel: sꝫ hora q̄ non assumit clistere suprascriptū aut fiat alia ex eūonib⁹ suprascriptis aut diuersionib⁹ descriptis. Diuersionē āt cū vētosis ad cutim ⁊ ad partes extrisecas positis sup loco dolēte nō laudo: nisi nā id p̄ se p̄mo tēptauerit: in q̄ casu adiuuāda ē cū vētosis cū scarificatiōe ⁊ sine: ⁊ cū rubificantib⁹ loco appositis: sꝫ maxie hāc opationē debēt p̄cessisse tā phl'omie diuersiue q̄ꝫ eūatiue: necnō minoratio māe cū solutiuis ↄ q̄b⁹ dcm̄ ē ⁊ dicet': ⁊ ēt ipsi⁹ eradicatio si fieri pōt. Tertia āt intētio. s. repcussio p̄ficit' cū exteri⁹ applicitis ⁊ nō interius ⁊ domestice repcussiuis nō fortib⁹ ⁊ solū i p̄n⁰ p̄ncipiāte ⁊ nō i augmēto vsq̄ꝫ ad duos dies cōiter: exceptis sp̄ casib⁹ q̄ excipiunt' q̄rta p̄mi ↄ cura ap̄atum: vt q̄r mā non sit venenosa nec multuꝫ corrupta: nō sit grossa ⁊ iepta repcussioni nec timeat' reddit⁹ ei⁹ ad pulmonē cor cerebrum ⁊ hmōi mēbra magis nobilia nec corp⁹ sit repletū valde: Et q̄r freq̄nter ↄsunt ↄditiōes suprascripte repcussiua cōiter omittunt'. Repcussiuū āt domesticuꝫ est quo vtebat'. G. factū ex cera alba ⁊ oleo ro. sil'r mistis ⁊ pl'ies lotis cum aq̄ ro. Repcussiua āt. M. s't satis fortia sup q̄b⁹ nō p̄sumerē p̄cipue q̄ fiunt cū ros' aceto balaustiȷ̄s. In mā tn̄ cholerica ↄbtili licētius possum⁹ vti repcussiuis q̄ꝫ in mā grossiori: adiuuāt n. i igrossādo p̄ p̄te ad digōneꝫ oleū ēt ro. eēt satis ad h̄ ↄueniens aut mixtū cū oleo viol'. ⁊c. Quarta itētio cōplet' cū digerētibus tā iteri⁹ q̄ꝫ exteri⁹ applicitis. Mā āt exn̄te cholerica cōuenit hmōi. ℞. siru. ↄ violis ↄ iuiubis an̄. ℥. j. aq̄ ↄcoctiōis hordei iuiubaruꝫ sebestē ⁊ viol'. an̄ ℥. iȷ̄. misce: sꝫ viole ponant' i fine h̄ digestiuū calidū sumat i hyeme: estate v̄o tepidū in aurora ⁊ ēt in vespis p. iȷ̄. horas ad min⁹ an̄ cenā q̄ttuor dieb⁹ ↄtinuis ⁊ dormiat si p̄t post ei⁹ sūptionē: sꝫ nō ampli⁹. iȷ̄. horis sil'r i sero p. j. horā dormiat: ⁊ sufficit si hmōi sirupi cū aq̄ hor. distēperent'. Si v̄o maiori extinctōe op⁹ sit addat' siru. de nenufar'. ⁊ si adhuc pluri frigidatiōe op⁹ fuerit addat' mucil. psiliȷ̄. ℥. ß. rescindant' āt oia q̄ꝫtū ē possibile: q̄ ↄstringūt sic portulaca papauer lactuca ⁊ sil'ia. Aq̄ v̄o ↄueniētes in mā cholerica s't aq̄ citruli cucur. melonis id' q̄ sole cū zuccaro aut suprascriptis sirup. misceri p̄nt. Si āt mā peccās fuerit sāguis sint digestiua maioris abstersionis ⁊ minoris alteratiōis sic siru. sup̄scripti cū aq̄ hordei seu se. cōiuꝫ fri. iuiubarū sebestē ⁊ sil'iuꝫ. Digerētia āt exteri⁹ applicita s't oleū vio. ⁊ amig. dul. b̄m q̄ꝫtitatē q̄ videbit': i his ↄbite calidis ifundat' pecia linea subtil' ⁊ cū ea vngat' p̄ticula dolēs: ↄinde sup ip̄a extendat' ⁊ ↄbite fasciet' cū fascia ↄbtili veteri duab⁹ reuolutionib⁹. Si v̄o mā sit phl'atica exhibeat' aq̄ mellis: cui si op⁹ fuerit admisceat' oxymel simplex siru. de liq̄ritia ⁊ hmōi. Si v̄o mel'ia addat' his siru. ↄ buglossa vl' ↄ pomis dulcib⁹. Et pariformit' exteri⁹ addātur sup̄scriptis aliq̄ olea pectoralia magis caliditati attinētia de q̄bus ifra sicut oleum camomellinū. Quinta āt intētio. s. cāe an̄cedētis eradicatio p̄ficit' phl'omia a farmatia. phl'omet' ḡ basilica eiusdē lateris si opus erit iterata phl'omia: ⁊ hauriat' sāgnis

ꝑm tenorem virtutis ⁊ quantitatē replōnis: sed non fiat nisi ex forti cā ne mā̄ ꝯgelet ⁊ sputū ꝓhibeatur ⁊ fiat cōiter trāsacta die tertia obseruatis canonib⁹ suprascriptis in pria phl'omia. De inde si fuerit mā̄ peccās p̄ter sanguinē farmacia educat ꝓportionata virtuti ⁊ mā̄e peccanti: vt puta qn̄ aliqua ex eā q̄ supra d̄scripte sunt in ꝑa itentione obꝑuatis cāonibus ibidē descriptis hoc obseruato ꝙ iter hāc phl'omiā ⁊ farmatiā cadat dies medius in quo virtus restaurari possit. Sꝫ semꝑ memor sis ne ventrē nimiū lubrices: est eni p̄stantius vt sis nimis stipticus q̄ꝫ nimis lubricus. Sexta āt intētio est vt cā ꝯiuncta pleuresis digeratur paulatine ꝑ sputū mūdificet: ⁊ ēt ꝓ parte insensibil'r resoluatur semꝑ cauendo iuxta posse ne supuret. Mūdificatiuū. ℞. ligritie rase ⁊ mūde a cortice suo. ℥. ſ. hordei excorticati. ℥. ſ. sebesten. ℥. i. iuiubaꝝ. ℥. ij. violaꝝ. M. ij. succi granatoꝝ dulciū. ℥. vj aque vio. libre. iiij. zuccari candi penidioꝝ diadraganti. an̄. ℥. i. ſ. incidant incidenda deiñ simul buliāt ad leuē ignēꝫ vsqꝫ ad cōsūptionē tertie ꝑtis aq̄ ⁊ fiat iulep longū: viola tñ ponat in fine ad buliendū: de hoc iulep tepido aut calido gargarizet ⁊ teneat ore lambēdo deglutiat sepius in die maxie stō ieiuno. cui si op⁹ fuerit amplius mūdificare ⁊ dirigē addat succi liqritie. ℥. i. seīs malue semis maluauisci se. coiuꝫ frioꝝ an̄. ℥. ſ. ⁊ de eo buliendo fiat iulep longū. Et si āplius fuerit opus mūdificare ⁊ dirigere addat mellis violacei. ℥. i. ⁊c. Mundificatiuū cū sputo efficacius suprascripto: ⁊ digestiuū. ℞. diadraganti frigidi Nicolai. ℥ iij. mucillaginis seminis malue ⁊ malmauisci ⁊ cydonoꝝ an̄. ʒ. ij. māne. ʒ. ij. mellis vio. ℥. ſ. reformet ꝯfectio in forma mediocriter liqda. Si vero sanguis fuerit in cā reqrit maior abstersio et minor infrigidatio. Et si mā̄ fuerit viscosa aliqualis icisio: ad q̄ oia ꝯfert oximel cū suprascriptis mistū. et ꝓ ꝯplēdo hāc intētionem exterius vngat vt ifra. ℞. oleoꝝ vio. amigdalaꝝ dulciū camemillini butyri an̄. ℥. i. misce: in his oleis debite calidis infundat petia lini subtilis vetus ⁊ iungat ꝑticula pecia illa taliter infusa suꝑ extendat ⁊ fassiet necnō fomentatio facta. ſ. ex aq̄ de coctionis maluaꝝ se. lini paritarie fenugreci maluauisci ⁊ sil'ium. Minuit eni dolorē ⁊ sputū accelerant postq̄ꝫ sequat inunctio. aut emplastrū subsequēs. Maturatiuū adiuuās. ſ. ad mūdificandū ⁊ doloris sedatiuū ℞. floꝝ vio. M. iij. mucillagis altee se. lini fenugreci an̄. ℥. ſ. floꝝ camemille melliloti. an̄. ℥. ſ. oleoꝝ vio. amigdalaꝝ dulciū butyri recentis sine sale ana. q. ſ. ad ipinguandū farine hordei ꝑtes. ij. farine se. liniꝑtē. i. ita ꝙ sufficiāt ad ispissandū: flores buliant in sufficiēti q̄ntitate aque ad faciēdum bulitiōeꝫ sufficiētē ꝓ ēpl'o: deiñ oia sil' misce ad lentū ignē ⁊ fiat ēpl'm ⁊c. Suꝑ apātis loco dolēte ēpl'm hoc tepidū apponat ⁊ qn̄ꝫ reiteret bis in die. Si vero phl'a fuerit in cā adhuc regritur minor infrigidatio ⁊ maior inciso ⁊ abstersio sic̄ hidromel cū oximelle simplici et sir. de liqritia ꝗb⁹ ēt aliqua ex suprascriptis pn̄t admisceri ⁊ pōt fieri aqua mellis cū ficub⁹ passulis ⁊ liqritia necnō loch de pino addat suprascriptis. Si v̄o mel'ia fuerit in cā ꝯfert decoctio ex melle passulis liqritia lupullis buglossa cui oximel addi pōt si fuerit op⁹ incidere. Et si magis infrigidare vis ponātur viole in decoctōe aut addat sirupus vio. et si magis vis maturare addat in decoctiōe se. malue cydoniorū maluauisci ⁊ ficus sicce pigues ⁊ loch de pino cū siru. de buglossa melle viol'. oximelle simplici: ⁊ cū mucilagine se. maluauisci se. malue ⁊ se. cydonioꝝ fit ad ħ sublime: nō ei sūt expoliāda abstergentia nec incidētia a maturātibus ⁊ remauentibus asperitatē sic eni felicitatur opatio. exteri⁹ aūt applicent infrascripta. Recipe olei. vio. amigdalaꝝ dulciū butyri recentissimi mucilaginis maluauisci fenu greci se. lini misce. q̄bus si erit opus forti⁹ abstergere addant radices lilij ⁊ caules cū butyro. Sed in mā̄ mel'ica intēdat magis mollificatiōi ē: in phl'atica magis abstersioni. Unguentū lene ꝯpetēs in pleuresi ex mel'ia. Recipe mucillaginū maluauisci fe. greci se. lini butyri recētis medl'le crucis vitulli olei amigdalaꝝ dul. lilioꝝ. al. an̄. ℥. ſ. croci. ʒ. ij. misce. Septima intentio. ſ. correctio accidentiū ꝯplet vt infra si fuerit istātia vigiliaꝝ: primo lauent cura ⁊ barthia trahēdo inferi⁹ cū decoctione dicta in ꝑa intētione ex folijs lactuce malue ⁊c. ⁊ ponant in decoctiōe cortices papaueris al. ⁊ nigri ⁊ ēt semē huiusqami: et vngant exterius tꝑa ⁊ frons cū diapopuleon addito ēt opio si oportuerit. Et detur eēt apud necessitatē siru. de papauere fact⁹ ex se. papaueris: ⁊ non ex cortice: sꝫ cū cautela ne ꝯpingat sputū qd̄ eēt deterius: ⁊ si hoc timeret det cum aq̄ mellis aut aqua decoctionis passulaꝝ aut sil'ibus. Subeth si accidat curet odorādo acetū acutū ⁊ ponendo petias in eo infusas circa fronteꝫ ⁊ tꝑa ⁊ apponendo vētosas ꝑti posteriori descēdēdo ⁊ faciendo clisteria ad hoc ꝓpria ⁊ fricatōes fortes trahendo inferius ligaturas ⁊ recurrat ad. c. de subeth. Subueniat aūt frenesi: si nō sit vera inducēdo sōnuꝫ lauando cura ⁊ brachia vt supra in sedatiōe vigiliaꝝ suꝑ ꝯmissura coronali fiat embroca aut fomentuꝫ cum decoctiōe suprascripta ꝓ curibus. ⁊ diuidat pullus columbinus ꝑ mediuꝫ ⁊ asꝑgatur pl'uis iusqami al. ⁊ tepidus ponat suꝑ ꝯmissura ⁊ dimittat ꝑ horā. Si aūt ventre exn̄te stiptico sic̄ est vt pl'm in tali casu leniatur prio venter cū clisterib⁹ lenitiuis ⁊ ēt cū acutis si oportuerit. ⁊ fiat phl'omia qn̄ mā̄ est in ascensu ex saphenis. ⁊ ponant vētose in spatulis ⁊ natibus cū sacrificatione. sꝫ postq̄ꝫ ascendit virtute ꝯsentiente fiat ex cephalica: aut phl'oment vene frontis aut fluxus sanguinis nariū ꝓuocetur. ⁊ suꝑ caput ponat embroca de aqua suprascripta. Et vnctiōes in primis alterātes ⁊ sōnū inducentes ⁊ in ꝓcessu aliquātulū magis resolutiue. Si vero mā̄ repat ad caput ⁊ neruos fiant fricationes in latere ꝯrio ⁊ suꝑ locis lesꝭ fiat vnctio cū oleo camemillino ⁊ lilioꝝ al. debite calidis ⁊ inuoluant faldelle lane succide ⁊ fiant diuersiones debite ꝑ cl'ia ⁊c. Si vero accidat sincopis ex virtutis debilitate subueniat exhibēdo modicū vini dulcis limphati cū aqua hordei aut violaꝝ ⁊ ꝯtusi pulli aut brody ꝯsūpti Si vero ex raptu hūoꝝ aut vapoꝝ ad cor fiant diuersiōes oib⁹ modis suprascriptis ⁊ ꝯfortet cor' spūalia cū odoribus bonis. Sitis vero sedanda ē cum hūectantib⁹ ⁊ vehementiā iflāmationis extinguentib⁹ sic̄ aqua citruli melionis indi mucillago psilij ⁊ ꝯsil'ibus veꝝ oꝫ vt nō sint frie acu. ⁊ oꝫ vt misceas secū aliqd ex abstergētibus subtiliter vt lenificet sputū: sicut zuccaꝝ aut succus granatoꝝ dulciū. Et si fuerit sitis a c̄umate spūaliū administret libertas aeris tempati declinātis. ſ. ad hūiditatē. Si āt fuēit ab ebulitōe cholere ru. ꝯfert siru. acetosus ⁊ vio. cū aqua pluria sedat eniꝫ sitiꝫ ēt aqua ordei facta ꝑm ordinē ⁊ debitā artem ⁊c. Fluxū sanguis a naribus cōtingētē si fuerit creticus nō debemus restringere nisi modū excedat. Et si fuerit non cretic⁹ ꝓpter exuberantiā sanguinis: ꝯfert tūc phl'omia ⁊ cetera q̄ regrēda sunt in ꝓprio ca. ⁊ sil'r ex ebultione magna cū extinguētibus ⁊ ebulitionē sedātib⁹ ꝓcedendū: ita tñ vt non ꝯpingat mā̄ ⁊ sputū ꝓhibeat. Fluxus ventris si accidat in principio morbi ē ꝑm vnū duoꝝ mōꝝ: aut ꝓpter ml'titudinē mā̄e pn̄tia regulatōis nature ⁊ non ē restringēdus seq̄tur. n. ex hoc anhelitus facilitatio ⁊ litescentia febris: ⁊ est significatio bōa: aut ē ꝓpter multitudinē mā̄e p̄ter hoc ꝙ regulet a nā̄: imo est sic̄ egurgitans: ⁊ est significatio mala ⁊ ꝓprie cū non sedat ꝑ ipsū ꝯstrictio anhelit⁹ ⁊ febris inflāmatio: tunc eniꝫ supueniet forte mors in q̄rto vel an̄: nec hic est restringēdus nisi modū excedat: sꝫ obuiandū male q̄litati humoris siue occulte siue manifeste ipedienti nām vt regulare non possit ⁊ nā̄ ipsa fouēda est vt non cadat. Si aūt accidat fluxus in fine morbi aut ꝓcedēte morbo ē similit ꝑm alteꝝ duorū modoꝝ. Aut eni est creticus expellente nā̄ nociuū ⁊ separāte post debitā digestionē ⁊ seq̄tur ipsam incolumitas: ⁊ nō ē restrigendus nisi modū excedat: aut accidit ex debilitate mēbroꝝ nā̄liū. ſ. ꝓstractione digestiue ⁊ ꝯtentiue eoꝝ: ⁊ seq̄tur ipsum mors Huic aūt subueniendū ꝯfortando vtramqꝫ virtutē cū interius ⁊ exterius applicitis ita tñ vt sputū non ꝓhibeat. Alcola āt vel oris excoriatio si ꝓueniat a vaporib⁹ febrilib⁹ acutis. siue a vaporibus eleuatis ab hūoribus putrescentib⁹: aut in mēbris nā̄libus aut in spūalibus: aut ab ipso vlcere in pectore: aut pulmone. ⁊ denotat multā ipsius vlceris corruptionē: subueniēduꝫ est cū his que dicta sunt in cap. ꝓprio cauendo semꝑ: ne remedia localia sint stiptica multū impediētia sputū qd̄ eēt deterius. Cōuenit ergo retentio lactis in ore: ⁊ gargarizato cū eo ⁊ decoctione iuiubaꝝ diadraganti ⁊ huiusmōi in vtroqꝫ conferentia.

Regimen Sex reꝝ nā̄liū iuxta octauam intentioneꝫ. Sit aer in actiuis temperatus potius declinans ad calidū q̄ꝫ ad frigidū: sed tēdens aliqualiter ad hūi

duz. Uitetur aer vẽtosus 7 vaporosus 7 fumosus 7 supflue hu
midus 7 aquosus: 7 silr estuosus 7 siccus. vbi ãt esset magnuz
cauma i spũalibus 7 sitis ardẽs 7 huiusmõi accidẽtia cũ calidi
tate supflua posset aliqlr ad frigidũ 7 hũidũ decliare: nec sit suf
focatus vaporibꝫ plenꝰ marie exñte spũ anxio: 7 cũ anhelitꝰ sũt
subsequẽtes 7 sit mediocriter illũinatus. Uex tñ si est spũs anxi
us 7 vx infirmo ꝙ suffocet sit magis illũinatꝰ 7 sit redolẽs odo
re remisso non itenso. Sit eius sonus cõiter. vij. vel. viij. horaꝝ
7 magis nocturnus: vex ẽt in die dormire põt: sz non icipiat dor
mire nisi saltẽ distanter a cibo p vnã horã cũ dimidia. 7 dormi
at nõ reuolutus: sed q̃si sedẽs: 7 in situ ẽm quẽ minus a dolore
molestat. verũ iacere sup latus egꝝ magis adiuuat ad spuẽdũ.
Sit eius corpus magis inanitũ q̃z plenũ: vnde solicite euet oẽs
supfluitates catarrales p os nares 7 sit solicitus ad tussiendũ
spuendũ 7 nõ parcat dolori: habeatq̃z p posse bis in die bñficiũ
ventris. s. añ prãdiũ 7 cenaz nãlr aut medicinali auxilio cũ cli
steribus vel suppositorio: vex si solũ assellet i die semel sufficiet.
silr vrinã non retineat: nec sudorẽ strigat nã iuitante qescat nõ
exercitet: vex fricatões suaues a pectore infra supplẽt vicẽ exer
citij 7 diuertunt ad inferiora: fiant ergo aliqñ stõ ieiuno: nisi sen
serit se debilitari: parum loquat 7 submissa. Sit gaudẽs sperãs
solicitudinẽ timorẽ tristiciã gaudiũ magnũ verecũdiã 7 oẽs ai
passiones excedentes euitet. In dietãdo ad quatuor respicien
dũ est. s. ad morbũ cãm eius accñtia ipsius: eiusq̃z distãtiã a sta
tu aut ppingtatẽ. ẽo ad fortitudnẽ vel debilitatẽ egri. tertio ad
eius ꝯsuetudinẽ. q̃rto ad ipsius repletionẽ 7 inanitionẽ. Quan
to eniz morbus ẽ itẽsior 7 accidẽtia seniora 7 statui ppingor cõ
petit magis tenuis dieta. Cã vero morbi magis idicat de qua
litate diete q̃z de quãtitate. Fortitudo virtutis inducat minꝰ de
cibo exhibẽdũ eẽ: lz plus p vice. Ecõtra virtutis debilitas: ꝯsue
tudo indicat tã q̃ztitatẽ ꝯtinuaz q̃z discretã cibi iuxta afforismũ
xvij. prie pticule. Et sub his duobꝰ ẽt etas 7c. intelligũtur frequẽ
tius eniz pueris 7 decrepitis ex hibendũ ẽ Iuuenibꝰ pls p vice
sz rarius senibꝰ primis minꝰ: 7 rarius q̃z ceteris. Repletio ẽt mlr
tũ eẽ attenuãdũ indicat eꝫ vero inanitio 7c. Sz pone ꝙ sit pleu
resis cholica vel sanguinea mediocris itensiõis cuiꝰ statꝰ dẽat
eẽ in septia ẽm ꝙ vt plm euenit in corpe mediocris fortitudis
mediocriter repleto etatis. a. x. vsq̃z ad. lxx. in pria die nãli nihil
dz comedere: sz solũ bibere aquã ordei vel aquã zuccaratã so
lũ. aut cũ iulep aut sirupo vio. ita vt aq̃ sit tripla aut q̃drupla ad
iulep que sit facta ẽm artẽ vt accipiat hordei bñ ꝯditionati mun
di a cortice exteriori qꝫ prius fricetur cũ pãno aspso vehemẽter
p[illegible] vna aque bñ ꝯditõate ptes. xx. decoquat lento igne sine fu
mo ad ꝯsũptionẽ medietatis aut duaꝝ ptiũ auferendo spumã
Hic eni ẽ potus medicinalis abstergẽs lauãs sputũ facilitans
ventrẽ lubricans oppilatiões apperiens 7 vrinã puocãs. Si
vero velimus vt sit potꝰ tm: fricet pmo fortiter 7 excludant cor
tices intrinsece 7 buliant vna ps eius cũ octo ptibus aque vna
bulitiõe: 7 phibeat aqua illa: deinde pone sup ipsuz aque calide
libre. xx. 7 decoque cũ facilitate vsq̃z ad libere. x. Sitiz eni 7 etiã
asperitatẽ sedat inflãmationẽ extiguit pectꝰ 7 pulmonẽ 7 guttur
lenit vẽtrẽ lubricũ facit precordia hũectat 7 sputuz facilitat. hec
ẽa magis ꝯpetit vbi esset pectoris aspitas 7 siccitas inflãmatio
maior de aliqua ergo istaꝝ que magis facit ad ppositũ bibat vt
supra: aut sola: aut cũ iulep. Aqua vero zuccarata fit vt accipiat
ʒ. i. zuccari optimi 7. xx. aque decoquat ad ꝯsũptionẽ tertie ptis
aut medietatis. Scda vero die cõedat ptisanã hordeaceã factã
. s. aut ex farina hordei debite cocta cũ aqua: aut ẽm. Mesue vt
hec aqua vltia descripta p vlteriorẽ ꝯcoctionẽ refudẽdo adhuc
paꝝ post paꝝ circa. x. ptes aque inspissetur aliqlr quousq̃z hẽat
mediocritatẽ inter spissuz 7 liq̃dũ 7 ẽ cibus laudabilis in h̃ pro
posito de qua sumat in prandio 7 cena. Tertia etiã die cõmedat
hanc ptisanã altero ipsoꝝ mõꝝ facta. s. in brodio pulli pui. Et
silr in die q̃rta 7 q̃nta. Die vero sexta 7 septia in q̃bus est status
egritudinis 7 accidẽtia seuissima iteꝝ reddeat ad ptisanaz pri
mã factã in aqua 7 nõ in brodio cui põt addere modicũ zucca
ri optimi ad libitũ. Die vero octaua 7 nona cũ icipit declinatio
reddeat ad ptisanaz in brodio pulli cũ zuccaro: sz pullꝰ sit ma
ior. Decima 7 vndecia adhuc pullus sit maior 7 sumat ptisanã

cũ pluri zuccaro. Sequentibꝰ vero diebꝰ põt dare ptisanã cũ pul
pis pulli cõtusi cũ zuccaro vsq̃z ad. xiiij. et post q̃rtũdecimã iaz
fere totaliter declinãte egritudine incipiat comedẽ pter ferculuz
primo de extremitatibꝰ pulli: deiñ vlterioribꝰ diebꝰ ex partibꝰ ma
ioris nutrimẽti: 7 incipiat bibẽ paꝝ vini aquosi cũ aqua zucca
rata. 7 tandẽ de vino dulcium aq̃ pdicta: sz nũq̃z bibat vinũ nisi
cũ egritudo fere totalr declinauerit 7 precipue dulce sed solũ a
quã de aqua in principio. Sed volentibꝰ ptisanã det tẽpibus p
portinatis amigdalatũ: aut lac seminũ cõium frioꝝ cuz brodio
pulli aut panatella ita vt panis q̃nq̃es lotus cũ aq̃ calida. q̃z
uis Ga. phibuerit dari panẽ 7 fermẽtatũ 7 nõ fermẽtatũ: sz cor
rigat lauando cũ aq̃ calida vt supra. aut det brodiuz ꝯsumatũ
ab iciendo ptes vnctuosas cuz zuccaro aut sine zuccaro aut cu
curbita in brodio pulli. aut aliq̃d ex maluis blite et spinachijs.
Silr auicule pue in ꝯclinatõe vt supra de pullo. et silr pisces pui
petrosi iam declinãte egritudine 7 oua sorbilia ꝯcedi possũt. po
ma aũt cocta ꝯcedunt in fine mense: 7 granata dulcia. ex ꝯfectio
nibus ꝯueniẽtibꝰ in declinatiõe marzapanis ex amigdalis zuc
caro 7 aq̃ viol. 7 pinee preparate ꝯfecte 7 passule trasmarine 7
scdm maiorẽ distãtiã status post scdaz diem ingrossanda dieta
vt puta si dẽat eẽ status in. xiiij. in tertia die debemꝰ dare ꝯtusuz
pulli cũ ptisana. 7 sic ꝯtinuabimus vsq̃z ad. xi. diez. deinde vsq̃z
ad. xiiij. demus ptisanã solã. postea declinante egritudie redibi
mus ad ptisanã mistaz cũ pullo ꝯtuso vt supra. Si vo mã fuẽit
phlegmatica vel melancholica 7 statꝰ sit eq̃ ppiquus cuz supra
scriptis ingrossabimꝰ 7 subtiliabimus vt añ: sz faciemꝰ diuersita
tẽ in qualitate ciborũ nã in pma die dabimꝰ potũ solũ. s. aquaz
mellis pauci aut multi mellis scdm maiorẽ aut minorẽ calidita
tẽ. q̃ fit scdz hunc modũ. Recipe mellis clari. lb. i. aque cisterne.
lb. viij. bulliãt silr ad lentẽ ignem sine fumo ad ꝯsũptionẽ tertie
ptis 7 dispũet optie 7 colet. aliqñ accipmus ptẽ. i. mellr 7. x. vl. xij
aque ẽz maiorẽ aut minorẽ iflãtionẽ 7 ẽ magis delectabilis ex
cibis ꝯueniẽtibꝰ ẽ brodiũ cicerũ aut ptisana cocta in brodio ci
cerũ aut in brodio cauliũ. aut in brodio buglosse 7 boragis Si
mã fuerit malancholica. 7 lrist ipsorũ cicerũ que oia possunt fie
ri cũ brodio pulli aut sine scdm exigẽtiã tẽporũ ipsius pleuresis
deiñ deueniẽdũ declinãte egritudie ad ꝯtusũ pulli et pisces 7 vi
nũ 7c. vt supra. lz scdm plurimã audacius possumꝰ ingrossare i
pleuresi phlantica 7 melancholica cũ scdm plurimũ statꝰ sit di
stantior a pncipio q̃z in sanguinea aut cholerica. et in his passu
le 7 pinee pparate magis ꝯueniunt 7 hec dieta est regularis. At
tñ aliqñ ꝯpellimur irregulariter dare vinũ 7 ꝯtusũ i statu qñ vir
tus dissoluit 7 deficit. Atende tñ ꝙ pueri frequent sũt cibãdi a
decimo anno infra: 7 senes a. lxx. supra oz cibare frequẽtius et
pcipue ifantes. 7 tãto plures quãto sunt aiosiores 7 hñtes plus
de calido 7 silr decrepitis cũ nõ pñt multũ cibũ digerere vna vi
ce. dabimus ergo infatibꝰ q̃ter in die nãli decrepitis ter vt plu
rimũ 7c. Silr si pleureticus fuerit a pricipio supra modũ reple
tus stabimꝰ ꝯtẽti solo potu duobus diebꝰ 7 si fuerit multũ inani
tus a principio stati incipiemꝰ a ptisana hordeacea. Si ãt reso
lutio non fuerit in possibilis imo tendit ad hoc vt suppuret: qd
marie significat ex eo qd nõ mũdificat in. xiiij. diebus imo cre
scunt accidentia cũ deberẽt minui. s. dolor fe. difficultas 7 ꝯstri
ctio anhelitus tussis tunc attẽte ꝯsideremus: an cũ pdictis acci
dentibꝰ ẽt auctis stet fortitudo virtutis an non: Si prio expecta
suppurationẽ. si scdm mortẽ 7c.

Ars vero pducẽdi ad supporationẽ 7 ex suppurati
one ad sanitatẽ sex exigit intẽtiones curati
uas. prima q̃dẽ ẽ apatis maturatio. Scda ruptura eiꝰ. Tertia
abstersio 7 mũdificatio. Quarta incarnatio 7 tandẽ 7 sigillatio
q̃nta correctio accñtiuz. sexta regulatio vite. Intentionẽ pmaz
ꝯplent [illegible]res calefaciẽtes tẽperate 7 cõiter humectantes cũ visco
sitate quadã phibẽte. s. fortẽ resolutionẽ ne separet hũidũ a sic
co sed remaneat siccũ pmistũ vt sit equalitas i toto 7 eueniat eq̃
lis maturatio p totũ 7 h̃ iterest inter medicinã maturatiuã 7 re
solutiuã: ẽ eniz resolutiua ꝑuatiua viscositate ne fiat retẽtio ma
terie: imo fiat eiꝰ resolutio p ptẽ post ptez 7 attinet magis calidi
tati 7 siccitati q̃z mã: mollificatiua aũt attinz magis humiditati
q̃z aliqua istaꝝ 7 minus caliditati. nec est inuiscatiua: imo poro

rum dilatiua. pperat eni ad hoc vt hũor cũ equalitate resoluaꝣ
⁊ ꝙ nõ remaneãt ptes terrestres in fine. Et maturationũ q̃daꝫ
admĩstrant interiꝰ q̃dã exterius ꝺ ĩteriꝰ applicitis ĩpate maturã
tibꝰ est aqua decoctõ iꝭ ficuũ siccaꝝ: aut dactiloꝝ: aut vtrũqꝫ: aut
aq̃ decoctõiꝭ ficuũ siccaꝝ passulaꝝ fenu greci cuꝫ aq̃ ⁊ vino coc
cto aut sine eo. Et possunt addi semia maluauisci ⁊ malue. Et si
fortiori opus est vt i mã phl̃itia grossa addanꝣ radices lilij in ꝺ
coctõe. ⁊c. Si vero mã in caliditate excedat accipianꝣ se. malue
cydonioꝝ viole hordeũ ⁊ coquãꝣ i aq̃ sufficiẽti cũ zuccaro ⁊ ad
datur ẽt semẽ maluauisci ⁊ lini si ãplius maturare necesse fuerit.
Possunt ẽt fieri ex suprascriptis aut alijs mistis cũ his trocisci
loch. helecturia ca. aut fri. ꝫ necessitatẽ cũ mucilagie se. lini: aut
se. malue aut se. maluauisci: aut cydonioꝝ ⁊ exiberi cũ sirupo. vl
ol. aut aliqua ꝺcotõe ꝺlectabili ⁊ ex his teneat aliq̃ in ore garga
rizet ⁊ bibat ⁊ sũat actu. ca. Ex maturãtibꝰ ãt extrĩsecis q̃dã sũt
embrocatões ex decoctõe maluaꝝ altee fenugreci se. lini ⁊ siĩibꝰ
⁊ admĩstreꝣ potius cũ filtro q̃ꝫ cũ spongijs. ⁊ cũ sedare dolorẽ
oportuerit addanꝣ aliq̃ ex anodis aliq̃lr resoluẽtia sicut parita
ria melilotũ ⁊ anetũ. Et si fortiꝰ maturare volueris radices hi
reos ⁊ ex mucilagine suprascriptoꝝ cum adipe galline ⁊ anatis
pñt fieri vnguenta. Et diaglon cũ mucilagibus ẽ efficax. ⁊ pos
sunt fieri ẽplastra ⁊ sunt efficacia valde cũ maluauisco farrinis
ad hoc pprijs piguedinibꝰ oleis ⁊ ceteriꝭ q̃ in ẽplastris matura
tiuis poni ꝯsueuerñt. ⁊ ex fortibꝰ valde ꝯueniẽtibꝰ i mã phl̃atica
aut mel̃ica sunt folia caulis in ẽplastro addita: ⁊ adhuc fortius
radices hireos: aut aliq̃d de galbano dissoluto in rob. ⁊ adhuc
fortiuꝭ si addaꝣ aliq̃d ex fimo colũbio: ĩmo hec sũt cã vt mã ad
cutẽ q̃ñꝫ trahaꝣ: ꝫ icipiẽdũ sp a leuioribus habẽdo respectum
ad q̃litatẽ mãe ⁊ acẽñtia ⁊ gradati ascendẽdo ⁊ cũ pficiꝣ hec pri
ma ĩtentio gescãt in aere tpato declinante ad caliditatẽ. ⁊ sũt eiꝰ
cibi maturãtes sic̃ ferculũ ex malua blite siue sicla attriplice cum
oleo amigdalino ⁊ ius ciceꝝ abiecta pria aq̃: ⁊ kist et brodium
frumẽti ⁊ ius cauliũ. et in scõa mensa ficus sicce passule sine in
terioribus dactili poma dulcia elixa. Scõa intẽtio pficiꝣ aut cuꝫ
medicis ad hoc pprijs: aut cũ motibꝰ ptẽ apatã ꝯquassãtibꝰ aut
extendẽtibus ad q̃ꝫ intẽtionẽ nõ ẽ pueniẽdũ nisi p̃cedente ma
turatõe ⁊ iã exiturato apate q̃ð significaꝣ ex remissõe doloris ⁊
fe. ⁊ multiplicatõe grauedis in loco collectõis. Medicie ãt sint
calide lẽtẽtes subtiliãtes scðꝫ. Mesue sirupꝰ de isopo de prassio
⁊ eius efficatior ẽ sirupus herbe bendester cũ melle aut decotio
eius sũpta cũ modico fermenti secũ distẽperati ⁊ cocti ⁊ fortiuꝭ
est succꝰ eius cũ fermento ⁊ melle. et fortius eis est si addaꝣ mo
dicũ baurach: ⁊ ppe cũ nã est fortius ⁊ fe. ẽ remissa: ⁊ in hoc ca
su laudat. A tyriacã ⁊ mithridatũ ad erũpendũ cũ ꝯseruatõe ca
loris innati. exterius aũt appliceꝣ ẽplastaꝝ factũ ex bedestur cũ
butyro adipe antiqua ⁊ melle ⁊ adhuc fortius si addaꝣ fermen
tũ ⁊ fimus colũbinus ⁊ fortiꝰ si addaꝣ baurach. emplastrũ ẽt fa
ctũ ex radice maluauisci hireos recenti sil̃ coctis ⁊ p̃paratis cuꝫ
assungia veteri ⁊ farina fenugreci ⁊ se. lini ⁊ oleo lilioꝝ al. ẽ ad
hoc efficax ⁊ domesticũ satis. Et addaꝣ fermẽtũ ⁊ fimus colũ
binus ⁊ barach si oportuerit. Motus aũt ad ħ ꝯueniẽtes sunt
tussis fortis vomitus violẽtꝰ: ⁊ iacere sup latus egꝝ ⁊ subito se.
ad sanũ voluꝣ vl̃ eꝫ. Et in hac hora sint cibi eiꝰ sorbitões ferm̃
tate cũ melle ⁊ ptisana ex farina frumẽti ⁊ panis bñ fermẽtatuꝭ
passule ⁊ ficus sicce grana pini cũ ficubuꝭ ⁊ amigdalis ⁊ dactili
sunt pprij. et si cũ his q̃ dicta sũt apa non rũpiꝣ opus ẽ vt apiaꝣ
cuꝫ ferro: aut cũ cauterio ꝫ q2 difficile ẽ iuenire locũ saniei cuꝫ
ferro pforãdo aut cũ cauterio nisi aliqꝭ tumor aut qualitas mu
tata appeat exteriꝰ p̃stãtius ẽ vt a tali opatõe abstineas: nisi lo
cus saniei p aliqð huiusmõi tibi mãifesteꝣ. et in cãu ẽt quo mãi
festeꝣ tutius est primo cauterizare cũ cauterio potẽtiali vsqꝫ ad
costas aut ppe: ita vt cauterizatio sit satiꝭ magna ⁊ incedẽs secũ
dũ incessũ castaꝝ: deinde cũ phlebotomo pforare vsqꝫ ad locũ
saniei. et si cũ phlebotomo pria vice nõ inueniaꝣ iteꝝ pforeꝣ ꝭa
vice ⁊ tertia in loco cauterizato ĩmo in distinctis locis loci caute
rizati donec inueniaꝣ. Illud eni fere sine dolore fieri poterit iaꝫ
loco mortificato vt supra oꝫ eni in hõc opatõe paulati icidẽ ne
cũ phlebotomo pẽtreꝣ interius: ⁊ sanies in pectore colligaꝣ ⁊ fi
at ẽpia. et ppea huiusmõi opatio nõ ẽ multũ tardanda ne inte

rius fiat eruptio ⁊ forte ad hãc opationẽ ꝯueniẽtius ẽ pilũ puũ:
⁊ sanies paulati exhaꝣ iuxta cañ. ne virtuꝭ deficiat. et ꝯsideretur
qualitaꝭ saniei: Si eni eq̃lis alba cũ puo fetore fuerit cuꝫ bona
tolerãtia bñ spandũ est: Si vero ꝯriũ malũ ⁊ pcedendũ ẽ egrũ
reficiendo scðm ꝙ oꝫ: ⁊ quãtũ oꝫ cũ vino ferculis carnibꝰ lau
dabilibus ⁊ huiusmõi. Qualr̃ ãt hoc vulnus factũ sit tractãdũ
videaꝣ ca. de ẽpiate ca. Tertiã rẽ ꝯplẽt abstergẽtia lauãtia ⁊ mũ
dificantia hoc priꝰ diligenꝣ inuestigato ꝙ q̃ñꝫ sanies expellitur
p pl̃monẽ cũ tussi. ⁊ aliñ igrediꝣ venã magnã resudãdo ⁊ tandẽ
ep. ⁊ q̃ñqꝫ expelliꝣ ad renes. q̃ñꝫ p ꝯcauũ epatis transit ad inte
stina que oĩa sensus manifeste distinguit. Aliq̃ñ in vacuitate pe
ctoris colligiꝣ ⁊ ibidẽ diu retenta pducit ad malas egritudines
nisi eni mũdificeꝣ in. xiiij. diebus pducit ad ptisiꝫ. ex mundificã
tibus aũt p os ⁊ tandẽ p viã pulmõis sũt aq̃ zuccari: aqua hor
dei aq̃ mellis sirupus de ligritia de isopo oximel simplex: ⁊ tan
dem decoctio radicũ lilij celestis cũ suprascriptis sirupiꝭ ⁊ loch
de caulibus ⁊ loch de sq̃lla ⁊ pluria in asmate ꝯferentia. exteriuꝭ
aũt applicenꝣ q̃ resoluãt insensibiliter mãꝫ in pectore ꝯtẽtã ⁊ cũ
hoc adiuuent ad sputũ sic̃ decoctio halasee. i. thimi isopi ⁊ ireoꝭ
q̃bꝰs posset addi lignũ balsami spica ⁊ hueg. ⁊ acorꝰ. i. astrolo
gia ro. q̃ decoctio debite ca. admĩstreꝣ cũ spũgijs in ipsa infusiꝭ
⁊ optie expssis sup loco ꝯgregatõis saniei ⁊ post eoꝝ applicati
oneꝫ ter vel quaꝣ exiccetur locus cũ pãno ca. ⁊ vngaꝣ locus cuꝫ
oleo de lilijs de spica de aneto de alcãna de cipero. et fortiuꝭ ẽ
oleũ de hireos de balsamo de q̃bus oĩbus si q̃raꝣ maior resolu
tio ⁊ exiccatio addaꝣ sulfur ⁊ aspaltũ. i. butimẽ iudaicũ: ⁊ aggre
genꝣ cũ melle vt adiuuet ad penetrationẽ aut p̃us iungaꝣ cũ oxi
melle ⁊ ppe squillitico ⁊ ꝺsup aspgaꝣ puluis factus ex suprascri
ptis. his ãt arsentiũ. i. auripigmẽtũ si opus ẽ fortiori resolutiõe
addi pt. Si ꝺo appareat mãm ad vias urine deriuari adiuueꝣ
cũ ꝺcoctõe radicũ apij sparagi feniculi se. cõibus alkekẽgi. Itẽ
cum brodio ciceꝝ ⁊ siĩibus vrinã puocãtibus. Si vero ad inte
stina ꝺriueꝣ adiuueꝣ cũ medula cartani cassia mãna ⁊ huiusmo
di cũ clisteribus trahẽtibus ad ĩtestia: ⁊ mũdificãtibus sic̃ ꝺco
ctione agarici cartani isopi aristologie cũ debita mellis quãtita
te ⁊ hmõi. Sunt tñ q̃daꝫ q̃ sũpta p os adiuuãt expulsionẽ p oẽꝭ
vias suprascriptas sic̃ ius galli antiq iux̃ doctrinã Mesue ca. p
prio de iure galloꝝ ⁊ gallinaꝝ. Itẽ aqua mellis ligritie isopi ca
pillis ve. diuisiꝫ ⁊ ꝯiuncti: Itẽ cassia mãna ⁊c. et ex medicis ma
gnis administrãdis cuꝫ morbus cronicaꝣ sũt mythridatũ tyria
ca athãsia q̃ p oẽs adiuuãt vias: medicis aũt extremis sic̃ de pi
pibus de arse. ⁊ sulfure siĩibus nõ ẽ vtẽdũ nisi cũ cetera nõ ꝯtu
lerint incipiẽdo a dosi pauca ⁊ miori qua ab auctoribꝰ scripta
sit p̃cipue a Mesue in. c. de asmate ⁊ gradati ascẽdẽdo seruatis
canonibuꝭ ab eodẽ scriptis in. c. ppõ de pleuresi: ⁊ de asmate: ꝫ
his nõ ẽ vtẽdũ nisi cũ i pulmõe ⁊ pectore ẽ supflua hũiditaꝭ nõ
corrigibilis p suprascripta et fe. ẽ remissa ⁊ virtus ꝯstãs et p̃us
suffumigijs vtẽdũ ẽ sic̃ si ex arse. ⁊ sulfure ⁊ croco fiant forme si
lens auellãis cũ adipe renũ capre et ex vna eaꝝ posita sup pru
nis recipiaꝣ fumus p os. Si ãt aliq̃d hoꝝ oportuerit dari p os
def. ʒ. §. sulfuris cũ ouo sorbili aut detur diasulfuris descriptiõe
mesuẽ tantũdẽ est aqua mellis semel aut pluries scðm exigentiã
⁊ si q̃d nocumẽti acciderit ex exiccatõe aut calefactõe corrige cũ
ꝯrijs scðm canones. mesue. Cibi eoꝝ sunt ius ciceꝝ ius cauliũ
far hordeo iuꝭ galli antiq. Condiãturqꝫ cibaria sua cũ zuccaro
aut melle aut oleo amigdalaꝝ dulciũ. ⁊ nisi fe. obstet aromatizẽ
tur cũ pipe: ꝫ declinãte mã ad intestia denꝣ q̃ vẽtrẽ laxãt sic̃ mal
ua bleta attriplices ⁊ betõica que dr̃ ⁊ leureng vel leuloga: decli
nãte vero mã ad vias renuꝫ sparagi bauiia. i. pastinaca ⁊ in ꝭa
mẽsa dactili passule pinee p̃parate amigdale necnõ põa dulcia
silr̃ cydõia ꝺclinante mã ad vias vrine potꝰ ãt sit vino dulce aq̃
mellis aqua zuccarata aqua hordei vinũ ꝺ pusillis vinũ alche
sures ⁊c. si ãt mã in ꝯcauitate pectoris colligaꝣ ad nullã ptẽ ꝺcli
nans oꝫ vt pforeꝣ aut cũ cauterio actuali vel potẽtiali ⁊ tandem
cũ sagitella vt supra i scõa intẽtione dictũ fuit: aut incidaꝣ absqꝫ
cauterizatiõe: locus ãt icidẽtibuꝭ ẽ vbi aliqꝭ exterius tumor ap
puerit. ⁊ si nullus tumor appeat cõiꝣ fiat aptio iter quartã ⁊ q̃n
tã costã distanter a spõdilibus p quatuor ⁊. vij. digitoꝭ in latere
in quo p si gna ꝯpbẽdiꝣ saniẽ fuisse colectã ⁊ paulatie saniesex

batur: ⁊ locus mūdificet ita vt si opus fuerit inciat aq̄ aut vinū mellitū cū cathatir. i. siringa ⁊ tādē aurez vt īfra in. c. de ēpimate. Quartā rez ꝓplēt medicīe icarnātes tā interi⁹ q̄ꝫ exterius applicite: ſꝫ aliq̄n oꝫ vti incarnātib⁹ aliq̄n redire ad mūdificātia ſcōꝫ ꝙ necessitas expostulat aliq̄n sil' mīscere: ⁊ ꝯuenietibus lac asine capre vaccinū ⁊ pecudinū plus incarnat q̄ꝫ caprinū aut asininuꝫ ⁊ gnāliter lac pluris casei ⁊ mioris ſositatis est magis icarnatiuū ⁊ eꝫ magis mūdificatiuū: aq̄ ordei decoctōis cācroꝝ fluuialiū ſcōm artē ꝑparatoꝝ zuccaꝝ ro. bolū ar. ſcōm oēm modū administratōis: ⁊ mlte alie medicie q̄ repiunt in. c. de sputo sanguinis aut ptisi. Cibi āt ꝯplentes quartā intētionē sūt aues p̄ue degētes in arboribus pedes ⁊ ptes viscose vituloꝝ porcoꝝ ⁊ huiusmōi. ⁊ ex ferculis ꝯueniūt tri. panniciū hordeū frumētū lixiſ fabaꝝ ptisā: ex farina frumēti āidi et ordei rizi ⁊ lac coctum ⁊ fercula q̄ cū lacte fiunt. Caseus recēs nō salitus aut pauci salis: potus aūt sit vinū mediocriter stipticū aut vinū dulce aq̄ calibeata: aut aq̄ fluuialis īfusiōis gūmi arabici ⁊ rob myrtinū ⁊ sirup⁹ eius ⁊c. Quintā rē ꝯplent auxilia sedātia accītia supuenientia toti⁹ cure ꝓcessu q̄ sūt dolor fe. tussis vehemēs ꝯstrictio anhelitus augustie sitis vigilie abhoiatio cibi q̄ t̄pe mātiōis suspecta sunt ſꝫ maturata mā suspecta sūt magis p⁹ eruptionē aut diu remanētia mortalia ⁊ p̄cipue dolor fe. ꝯstrictio āhelit⁹ angustie solent ei h̄ accītia iuxta doctrinā. hi maturata apāte remitti ⁊ ipso erupto adhuc magis remitti saltē p⁹ p̄mā ⁊. ij. diē: demū sicut mā paulatie mūdificat ita in dies paulatie emittit si ergo ꝯtrariū hoꝝ acciderit q̄d aliud significare p̄nt nisi morbi pessimitatē ⁊ ꝓfūdā corruptionē precipue si sanies que egredī sit fetens mali coloris ⁊ subeu̇. ꝟeꝝ sūt aliq̄ accidētia minus suspecta sicut vigilia sitis appetitus defect⁹: q̄ p̄nt hēre alias cās q̄ꝫ vlceris maliciā ⁊ ꝓfundā corruptionē q̄ cāe p̄nt remoueri ⁊ corrigi: ſꝫ si sequātur vlceris maliciā aut sint ꝯplicata cū aliꝭ accidētib⁹ senioribus oīo despandū ē. hec aūt accidētia corrigūt remouēdo eorū cās q̄d ex ꝓꝓꝭs eoꝝ capitulis ꝯsiderandū ē. Sextā rē ꝯplēt debitū regimē sex reꝝ nō nāliū ſcōm exigētiā. v. intētionū supra scriptaꝝ de quo sufficiēter actū in regimie pleuresis p resolutōꝫ Si aūt p̄mutet ad putredinē ad corruptionē q̄d appet ex signis ab initio dictis obuiādū est, ꝓhibēdo cām āncedētē ne trāsceat iꝯiunctā oi auxilio supius dicto. s. ꝓhl'omia eūone ⁊c. circa q̄s in h̄ cāu debemus eē audaciores cū fere certū mortis imineat piculū ⁊ festino auxilio opus sit. ⁊ cū adiuuare vt cā ꝯiuncta ex̄hat p sputū ⁊ resolutōeꝫ īsensibilē ⁊ in h̄ cāu ꝯpetit oxiel simplex cū adiuuet sputū et sua acetositate corruptionē ꝓhibeat. ⁊c. Si v̄o induret, ꝓcedēdū est cū mollificātib⁹ interi⁹ ⁊ exterius: iterius āt cū sauonea q̄ cōedat ⁊ in ore retēta deglutiat: ⁊ cū decoctōe seiꝭ maluauisci malue cidoniorū passulaꝝ ficuū siccaꝝ ⁊ huiusmōi mollificātiū ex q̄ aliq̄d post aliq̄d bibat i ore teneat ⁊ cū ea gargarizet. ⁊ exteri⁹ applicētur q̄ mollificāt ex his q̄ in apāte sclirotico ꝯferre ꝯsueuerūt p̄t acetū ⁊ cū hoc sint ꝓpa mēbro cui applicant. s. pectori: ⁊ hec ex ꝓꝓꝭs regrātur capl'is. Si vero p̄mutet ad cācꝝ nulla fiducia salutis h̄nda ē. ſꝫ cū frigidis ⁊ hūidis est ꝓcedēdū: ⁊ cura blanditiis. Si v̄o p̄mutet ad neruos cerebꝝ coꝝ ⁊c. dicta est cura supra in correctōe accidētiū. Si vero p̄mutet ad exteriora nā iuuāda ē cū attrahētib⁹ ⁊ tādē cura apātū extrinsecoꝝ ē ꝓcedēdū. Si vero ad pulmonē ⁊ ptisiꝫ ꝓcedēduꝫ ē cura ptisis. si vero ad pipneumoniā tūc ꝓcedēdū cura pipneumonie ō q̄ īfra ſꝫ obuiādū est oi ingenio possibili ne mutet ad pulmonē euādo: diuertendo ēt cū vētosis sup loco pleuresis applicitis cū scarificatōe ⁊ sine: ⁊ sil'r q̄n p̄mutat ad loca nobilia. Cura pipneūonie silis ē cure pleuresis quo ad oēs intētiōes curatiuas dictas in. c. de pleuresi q̄s oēs huic. c. pipneūonie accomodāda ſcōꝫ exigētiā ipsius terminatōis: sil'r eadē antidota sunt vtriꝗ cōia: oꝫ tñ vt medicie exteri⁹ applicite iuxta sniaꝫ. A. fint magis ꝓfūdātes i pipneūonia cū sit acute distātior q̄ꝫ pleuresis ad q̄ꝝ ꝓfundātionē duo iuuant vna ē forma medicinarū nā virtus ēplastri magis ꝓfūdat q̄ꝫ virtus vnguēti. Et virt⁹ embroce q̄ꝫ fomenti. Scōꝫ in medicinis pipneūonie ponat aliq̄d acuitatē h̄ns ſbtiliū ꝑtiū sic modicū aceti acuti: sit ei ita modicū vt penetrare faciat ⁊ nō sputū ꝓhibeat nꝫ ꝓhibeat p̄mutationē pipneūonie ad pleuresiꝫ. ⁊ oꝫ vt maior solicitudo ad mūdificā

dū cū sputo q̄d valde difficili⁹ ē q̄ꝫ in pleuresi nō q̄d ꝑp loci distantiā: ſꝫ ꝑp nocumēti magnitudinē ad māe inobedietiā ad q̄ iuuat statio sup loco īfirmo: tertio vt cū auxilꝭs nr̄is magis ītēdamus euāre et diuertē ad inferiora q̄ꝫ in pleuresi: ⁊ ꝓpterea prouocatio hemorroidaꝝ ac mēstruoꝝ ē vtilissima ⁊ vltia i pipneumonia: sic fluxus san. nariū ē vltimū in pleuresi: ⁊ lōge melius ē ꝓhl'are saphēas i pipneūonia q̄ꝫ i pleuresi cui⁹ cā potissima ē q̄ pipneūonie cōit ē grossior magis petēs iferiora. Cura pipneumōie colerice q̄ almesir d̄r ē difficilis: ē ei egritudo pacuta plurimū occidēs in septio vel añ ⁊ in hac opus est pluri extinctōe q̄ꝫ in pleuresi a sili cā ꝑp mēbri caliditatē ⁊ cordi vicinitatē: dent ergo p os extiguētia fortia ⁊ in q̄litati notabli ⁊ actu frigida sī nō tñ stringentia aut ꝯpigētia sic aq̄ melonis indi cucurbite mucillago psilꝭ aq̄ solatri ⁊ huiusmōi: ⁊ exterius nō p̄oat ēpl'a: ſꝫ vnctiones sicut oleū viol. aut epthiata: q̄ ⁊ si emplā frigida fint cū calorē reflectēdo interi⁹ calefaciūt. Et p̄t fieri exteri⁹ epithia cuꝫ aqua viol. ⁊ modico aceti querit ei maioꝝ extinctio q̄ꝫ resolutio sicut in herisipila pura: ⁊ sil'r oēm regimē reliquū magis ad frigidum declinet q̄ꝫ in pleuresi. Cura āt ⁊ reliquoꝝ apātū pulmonis q̄ nō dicūtur pipnemonie cū in eis nō sit caliditas notabil' nec de pse nec ō paccñs ē silis cure pipneūonie: ſꝫ ceteris pib⁹ cum magis calis ꝓcedē possum⁹ q̄ꝫ i pipneūonia: si eni sit meliꝫ cuꝫ curet cura pleuresis melācholice ō q̄ supra si vero ꝓhl'aticū a ꝓhl'ate grosso curet cura pleuresis ꝓhl'atice ⁊ ꝓcedat cū mltū hūidis mollificātib⁹ aut paꝝ siccis remisse calefaciētib⁹: si vero a ꝓhl'ate subtili aquoso cū califaciētib⁹ magis ⁊ aliqualr exiccātib⁹ sputū calefaciētib⁹ sputū facilitantib⁹. In oi ei huiusmōi dispositōe sputū facilitādū est vt in grosso ⁊ viscoso iuuet cū subtiliātib⁹ ⁊ incidētib⁹. ꝟeꝝ aquositas in pulmōe ꝯgregata idiget ꝓꝓꝭs educētib⁹ aquositatē ad q̄d p̄cipue ē succus ireos cū educat aquositatē ⁊ sit medicia pulmōis ⁊ ꝓpe. ℥. ij. cū aqua mell' ⁊ in hac audaci⁹ procedē possum⁹ cuꝫ calidis exiccātib⁹ interius ⁊ exterius vsꝗ ad sulfur ⁊ asspaltuꝫ ⁊ silia exteri⁹ applicita. ⁊ iterius ēt medicamē de arsē. ⁊ sulfure de q̄b⁹ apud auctores in ca. de asmate ⁊ ēt supius i curatōe pleuresis sufficiēt actū est. ita tñ apāta multū cronicāt ꝑter bothoꝝ: et plerūꝗ ꝑducūt ad maluꝫ exituꝫ nisi diligēt curent. Cura bothoꝝ in pulmone silis ē cure pipneūonie aut pleuresis sanguee: ſꝫ ꝑp paucitatē māe et puitatē eius ē facilis curatōis: ⁊ cite curatōis lꝫ vt plurimū suppurētur propterea ipso erupto regendus ē eger diligēt cura vlceris de qua supra in pleuresi cuꝫ terminat ꝑ suppuratione actū ē sufficienter ne aucto vlcere ⁊ malignato transeat ad ptisim. Ex variolis eni q̄nꝫ fit ptisis vt aliq̄n vidi ⁊ propterea min⁹ malū ē pro honori medici ⁊ vtilitate egri sup oēs egritudies aliquātulū pluris piculi existiare q̄ꝫ paucioris vt et ipse diligēs fit oēs ꝑmeditās sinistros euētus oiaꝗ sinthōatica occurrē potētia vt ipsis ſcōꝫ exigētiā succurrat: ⁊ ne aliq̄n dicat nō sic putabā. hō eni eſt ꝓstātissimus oium q̄ sūt īfra ꝯcauuꝫ orbis lune q̄ semel piēs nō amplius reuiuiscit nisi in die nouissimo: sūt ⁊ alie rōnes q̄ diligent' aiaduertenti possūt facile inotescere ⁊c. Apostema i cāna pulmōis in eode mō curat sic pipneūonia ⁊ pleuresis de quaꝝ cura sufficiēter actuꝫ ē h̄ addito: ꝙ medicie exteri⁹ applicite debēt poni posteri⁹ sup ſꝑōdilibus: ⁊ anteri⁹ i medio pectoris ex directo ptis cāne apāte: ſcōꝫ q̄ medicie q̄ p os sumunt debēt poti⁹ in ore tēri gargarizari ⁊ lābi q̄ bibi vt ex ipsis aliq̄d ad cānā pulmonis transeat ⁊ si deglutiunt paulati debēt deglutiri: nā cū meri sit proximuꝫ cāne pulmōis in lōga mora sui icessus ꝓp meri meli⁹ virtutes q̄noꝝ p̄nt cāne pulmōis cōicari: ⁊ ppea que ꝯglutiunt alicuius corpulētie ⁊ viscositatis eē debēt vt diu in transitu morentur: licet etiam bibita ⁊ comesta ꝯiuent sicut etiam in peripneumonia. Cura empimatis magna ex parte habenda eſt ex his que dicta sunt precipue de cura pleuresis p suppuratiōꝫ ē eni i cura ēpiatis vna itētio p̄ricipalis. s. euō māe sup diafragmate ꝯtente q̄ p tres vias p̄ōt educi: aut eni resudat ad venā cōcauā transiēs p eā ad gibbuꝫ epatis ⁊ exide p alterā duaꝝ viaꝝ expellit: si eni trāsit ad venā chilis descēdēte exide p emulgētes ad renes tandē ad vesicaꝫ mictu educit. si vero ex gibbo epatis transeat ad ꝯcauuꝫ exide p melaraicas ad intestina secessu educit. ⁊ si p vtrasꝗ vias transiuerit simt' mictu ⁊ secessu educit qui

modus terminatõis ẽ laudabilis cũ quo ẽ fiducia sanitatis sꝫ rarissimus: quem modum si nã tẽptauerit adiuuãda ẽ si diminuta fuerit cũ his q̃ dicta sũt in.c. de curatõe pleuresis p suppurõnẽ intentõe tertia. Si vero p se suffecerit nõ ẽ ipediẽda: sꝫ regẽda est debito regie sex rez nõ nãliũ ƀm exigentiã accidẽtiũ et virtutis tolerãtiã qð ex supradictis facile elici põt. Secũda via euõnis hmõi mãe vt paulati resudet ad pulmonẽ ⁊ tãdẽ p tracheã arteriã trãseũdo educat: q mõus termiationis lꝫ sit frequẽs: nõ tñ ita tutus sic̃ suprascript⁹ cũ plerũqꝫ nã deficiat a sputo aut ipsi⁹ ibecilitate aut mãe iobediẽtia: ẽ ei difficili⁹ graue ascẽdere qꝫ descẽdere. ⁊ plerũqꝫ mã diu trãsciens p pulmonẽ sua nitrositate vlcerãdo pducit ptisiꝫ hãc quoqꝫ euõnẽ si nã tẽptauerit adiuuãda ẽ vt suprascriptũ ẽ in cura pleuresis p suppuratõeꝫ itẽtõe tertia. Restat tertia via si neutrã istaꝝ nã tẽptaret aut nõ videat sufficiens. s. apire pectus aptõe penetrãte iteri⁹ ad locũ saniei taliter vt pforamẽ factũ sanies possit educi. Sup quã opatõeꝫ nõ ẽ psumẽdũ nisi duab⁹ ꝯditiõib⁹ suatis. Pria vt virt⁹ sit ꝯstãs potẽs hãc opationẽ tolerare. Scða vt alicui mẽbro nobili sic̃ ẽ pulmo aut diaphragma nõ sit ipressũ nocumentũ qð nõ videat corrigibile qð plerũqꝫ ex lõga mora solet euenire ⁊ ppterea cuꝫ alie due vie euõnis hui⁹ mãe nõ videt sufficiẽtes: nõ ẽ tardandũ vsqꝫ ad.xl. dies in quo tpe solet eẽ nocumẽtũ h adeo impressũ vt deiceps sit male corrigibile: sꝫ quãto citius tãto meli⁹: dũmõ pmo visũ sit neutrũ alioꝝ ad hoc sufficẽ nisi vbi nã p se tẽptaret hmõi mãe expulsionẽ eleuãdo in cupũ ⁊ tumorẽ mãifestũ aliqꝫ ptẽ pectoris: tũc ei oio adiuuanda eẽt nisi iã eẽt vltia virtutis ꝺfectio. his g̊ ꝯditõib⁹ stantib⁹ sup tali opatõe audẽdũ ẽ dũmõ prio ab egro aut ab amicis suis ꝺ tali opatõe rogati fuerim⁹ nobis tñ nõ pmittẽtib⁹ salutẽ imo rei dubiũ euẽtũ: sꝫ asƀentib⁹ ꝙ si q̃ ẽ via solã hãc eẽ q̃ ƀuari possit: ⁊ tũc dei noie iuocato ẽ pforãdũ aut cũ sagitella forti aut rasorio ita vt foramẽ sit satis angustũ dũmõ sanies p ipsũ sufficiẽter possit educi: aut ſra exiſtẽte mã saltẽ radicalit. ⁊ cũ pauca fe. cũ cauterio actuali aut potentiali: lꝫ actuali sit salubri⁹: qꝫuis magis horribile: sꝫ in oẽꝫ euẽtuꝫ foramẽ sit tm̃ vt sanies ⁊ trũbi si que sint libẽ pñt egredi neqꝫ fiat virtutes ⁊ spiritũ nimia resolutio: fiatqꝫ foramẽ istð ƀm incessũ costaꝝ iter quartã ⁊ gntã costã mẽdosaꝫ distanter a spina ƀm lõgitudinẽ costaꝝ aliquãtuluꝫ tñ citra costaꝝ extremitates: vt puta vt p duos digitos vel circa penetrãs interi⁹ ad locũ saniei. si ãt fieret h opatio cuꝫ cauterio potẽtiali oꝫ post cauterizationẽ pforare qð vstũ eẽt cũ sagitella: adeo vt sanies libẽ egrediat ⁊ in pria vice aliqd modicũ vt puta medi⁹ ciatus pmittat exire. In scða vice p.xij. horas post ciat⁹ vn⁹ in tertia silr tñ vel paꝝ pl⁹ ⁊ sic deinceps vsqꝫ ad ꝯpletã euõnẽ. Ingt eni Hip. vj. apho. Quicunqꝫ empici aut idropici aut vrũt aut incidunt his fluẽte aqua aut sanie repẽte oio pereũt: ⁊ aduuet ẽt ad exitũ saniei si fuerit necessariũ cũ tussi hora mutatõis ⁊ iacẽdus sup latus egꝝ: ⁊ qꝫ primũ sanies sufficiẽs exierit claudat vuln⁹: neqꝫ diu dimittat aptũ neqꝫ fiat ab aere alteratio ⁊ caloris exalatio: medicie ãt vlnere iponẽde vsqꝫ ad duos dies vl circa sũt tẽte ifuse in oleo ro. satis molles ad doloris sedatõeꝫ ⁊ apatis, phibitõeꝫ ⁊ circũcirca cũ oleo ro. ẽ inũgẽduꝫ. si vo eschara fuerit ex cauterio derelicta in oleo ro. vitello oui admixto ẽ tẽta infũdẽda vt dolor mitiget ⁊ pcuret casus eschara. si ãt timeret ne sanies erũpẽt pp sui mltitudinẽ ⁊ subtilitatẽ ⁊ fieret nimi⁹ eius flux⁹ tuti⁹ ẽ i albũine oui aut albũine sil cũ vitello tẽtã infũdẽ ⁊ ẽt stupas in his sil ifusas ⁊ exteri⁹ applicare ꝯueniẽterqꝫ ligare dõec ãplius hũc repentinũ exitũ nõ timuerim⁹. Trãsactis duob⁹ vl trib⁹ dieb⁹ ad mũdificãtia veniẽdũ ẽ: si g̊ videat necessariũ ad meliorẽ mũdificatõꝫ initiat iteri⁹ cũ cathair. alio istro aqua aut vinũ decoctõis mell in quãtitate notabili ita vt mel sit. vj. ps ⁊ fiat ꝺcoctionẽ ad ꝯsũptõꝫ tertie ptis: ⁊ iniciat ꝺbite calida ⁊ reuoluat de latẽ ad latus i mõꝫ ablutõis magis vegetis cũ suauitate tñ ⁊ postea pmittat exire qð imissũ ẽ sil cũ sanie. ⁊ si fuerit necessariũ reiterare reiteret tolerãte virtute dõec qð imissuꝫ ẽ claꝝ exeat. si vo virtus nõ tolẽt sufficiat vncia imissio dõec virt⁹ fortificet ⁊ si op⁹ fuerit fortiori mũdificatõe ⁊ a putrefactõe pƀuatõe vitiat aq̃ aut vinũ decoctõis mirrhe et lupinoꝝ ⁊ pcedat mõ q̃ suprascript⁹ ẽ: exteri⁹ ãt ponat vnguẽtũ ex melle ro. terebẽtina ⁊ faria hordei. ⁊ si opus erit forti⁹ mũdificare addat mirrha ⁊ sarcocolla. ⁊ si propter escaram eẽt opus aliq̃li maturatione addat vitellũ oui aut paꝝ farie fenugreci ⁊ tãdẽ icarnet cũ ture mastice ⁊ mumia aut cũ vnguẽto ex ipsis facto cuꝫ terebẽtina aut alio hmõi ⁊ hoc post sufficiẽtẽ mũdificationẽ cũ iã vuln⁹ exiccari visũ fuerit ⁊ parũ saniei emittẽ ⁊ tũc tẽte quotidie diminuat. Ultio cicatrizet cuꝫ puluere facto ex nuce cipssi balaustijs gallis tutia croco ferro aut ere vsto prio cuꝫ vino nigro balneãdo in quo ꝺcocta sint aliqua stiptica hmõi ⁊c. Et postea loco exiccato aspgẽdo hmõi pulueris qb⁹ ẽt si opus fuerit maiori exiccatõe pt addi aliqd allumis. ⁊ possent ẽt in hmõi vino stupe ifuse ⁊ bñ expsse ꝺsup apponi ⁊c. Dieta in pncipio vsqꝫ ad duos vel tres dies lꝫ rõe vulneris ꝺbẽt eẽ tenuis tñ rõe ꝺbilitatis virtutis propter resolutõeꝫ spirituũ tuꝫ ex dolore tuꝫ pp emanationẽ saniei dꝫ aliquãtulũ ingrossari: ⁊ ad frigidũ declinare. Uñ in h tpe ẽ exhibẽdũ ꝯtusũ pulli alteratũ cũ lacte seminũ cõiuꝫ ⁊ succo hordei i brodio ꝯsumato ⁊ sifia. Et vinũ dꝫ eẽ dulce limphatũ notabilr cũ aq̃ zuccarata. et exibendũ ẽ de cibo bis ter aut pluries i die nãli ƀꝫ virtutis ꝯstãtiã ⁊ egri ꝯsuetudinẽ. Transactis ãt duob⁹ vl trib⁹ diebus cũ tũc sit tẽp⁹ mũdificatõis dent cibi adiuuãtes ad mũdificationẽ sic̃ succ⁹ hordei i optimo brodio brodiũ ciceꝝ. hordeũ ipsũ coctũ in brodio laudabiliũ carniũ ⁊ sifia. Et carnes laudabiles pulloꝝ pdicũ ⁊c. ⁊ postea aduenien te tpe incarnatiõis ⁊ ꝯsolidatõis dent cibi magis inuiscãtes sic̃ spelta frumẽtũ tri. ⁊ vinũ ru. sp tñ aliq̃li dulcedine pticipãs: aut fiat tale cũ aqua zuccarata q̃ aqua si oportuerit ad maiorẽ ꝯsolidationẽ possꝫ calibeari ⁊ tunc ẽt exhibeant carnes laudabiles pluris nutrimẽti sicut caponũ farianoꝝ ⁊ tandẽ capreli ⁊ castrati iuuẽis: ⁊ extrẽitates hoꝝ aĩaliuꝫ magis inuiscantes ⁊ tanð ad dietã sanoꝝ paulatie pducat. Si aũt vlcus vera ꝯsolidatõe ꝯsolidari nõ pt: imo trãsit ad fistulã qð qñꝫ accidit pp debilitatẽ pticule pcipue cũ sanies lõgã morã ibi ꝯxerit adhibẽda ẽ cura fistule. Impedimẽtũ eni ꝯsolidatõis pt ex duplici cã accidẽ aut ex ꝯtiua reaggregatiõe mãe siue sãiei sup diaphragmate aut p viã paulatie ꝯgestõis: iã digestiua ꝺbilitata: aut p viã ꝺ flux⁹ aliunde. ƀo ex malitia vlceris facti in pectore: aut q: labia sunt inuersa aut gẽita sit caro mollis aut dura fistulosa. si pmũ sit i cã intẽdẽdũ ẽ ad ꝯfortationẽ mẽbroꝝ spũaliũ ⁊ pcipue digestie ⁊ expulsiue ipsoꝝ ⁊ fortẽ exiccatõeꝫ tã cũ cibis qꝫ cuꝫ medicis tã interi⁹ qꝫ exteri⁹ applicitis q̃ oia ex his q̃ dcã st sup inotescẽ pñt pcipue ex cura aq̃ in plmõe: ⁊ ex cura pleuresis cũ supputat intẽtõe tertia. si vero ipedimẽtũ ꝯsolidatõis pueĩret ex malia vlceris pectoris iã dcã cauterizet totũ vlc⁹ cũ ferro ignito aut auro vsꝫ ad pfũdũ cauẽdo tñ a lesiõe pulmõis cauterizatõe satis notabili ⁊ deiñ cãus eschara pcuret tãdẽ mũdificet icarnet ⁊ ꝯsolidet vt supius dcm̃ fuit h sp mẽorãdo ꝙ medicie in his vlcerib⁹ fistularib⁹ dñt eẽ valde sicce: ⁊ sicciores ceteris pib⁹ qꝫ in alijs vlcerib⁹ cõit occurrẽtib⁹: et h ꝺ his dispõib⁹ satis dcã sint.

De sputo sanguis.

Uid nois ⁊ qd rei sputi sãguis sũt satis mãifesta ẽ ei sputuꝫ sãguis. Emissio sanguis p os vñcũqꝫ pueniat pp qð sciendũ ꝙ sanguis q spuit aliqñ ꝺscẽdit a cerebro aliqñ vẽit ex narib⁹ aliqñ spuit ex ptib⁹ oris sic̃ gingiuis ⁊ ligua: aliqñ spuit ex ptib⁹ gutturis. s. a pncipio meri epiglotis ⁊ a ptib⁹ vicis aliqñ spuit ex ptib⁹ meri stõ ⁊ alijs mẽbris nãlibus mediãte stõ. aliqñ spuit ex cãna pulmonis pectore ⁊ pãniculis itrinsecis ipi⁹ pectoris oẽ ãt illð appellat sputuꝫ sãguis si p os emittat a quocũqꝫ mẽbro pueĩat ⁊c. Sputuꝫ sãguis ẽ duplex: ẽ ei quodã ipetuosuꝫ in quo ẽ egressio mlti sanguis: qðdã ẽ cũ pauco ipetu ⁊ exitu pauci sanguis. ⁊ qðlibet istoꝝ ẽ duplex qðdã ẽ creticũ qðdã nõ creticũ: ⁊ iteꝝ qðdã ẽ piodicũ ⁊ qðdã sine piodis. i qbusdã ei sanguis ꝺtermiato tpe ꝯgregatus postea expellit: qð frequẽti⁹ ẽ a mẽbris nãlib⁹ qꝫ a spũalib⁹ aut aĩalibus. ⁊ aliqñ ẽ illis sanitas aut pƀuatio a mltis egritudinib⁹. Pro noticia caꝝ sciẽdum ꝙ sanguinis aliqñ egredit a vẽis ⁊ arterijs: aliqñ a mẽbroꝝ sbã. si pmo mð egredit tripliciter aut pter apitionẽ orificioꝝ venaꝝ aut pp resudationẽ aut pter solutionẽ ꝯtinuitatis in venis ⁊ arterijs siue ille rũpant totalr secunduꝫ latuꝫ siue in pte scindant aut ƀm lõguꝫ aut ƀm latuꝫ. sanguis ãt egredit pp aptionẽ orificioꝝ aut q: orificia illa fcã sũt lata in creatõne sua aut q: ex tpe dilatata sunt pter malã ꝯplõnẽ humidã ⁊ calidã lassantẽ aut dilatantem aut q: remota est pellicula tegens ipsa orificia aut ab hũoribus acutis corrodẽtibus aut a medicinis fortiter abstergentibus ⁊ orificia venaꝝ aperientibus sicut aloes ⁊ medicine exoluẽtes valde acute aliqñ puenit ex debilitate ꝯtentiue sequẽte oẽm malã ꝯplõnẽ lꝫ pprie ca. ⁊ hũidã. aliqñ fit sãguinis egressio p orificia pp mltitudinẽ ipsius aut acuitatẽ aut sbtilitatẽ siue subtilitas sit p cholerã aut p aquositatẽ sangui pmistã. aliqñ h fit per motũ sãguis cũ magno impetu ad ipsa orificia pter fortes motus corporeos aut animales aut propter phlebotomiam trahentem san. ipetuose ad ipsa orificia. ⁊ secundum hunc modũ phlomia safenarum puocat san. mẽstrualẽ. Cã vero resudatiõis san. a venis ẽ aut sbtilitas sã. vndecũqꝫ pueniat aut raritas texture venarũ: hmõi ãt cã ẽ freq̃nter ebullitio ⁊ in san. agitatio. cã vo solõnis ꝯtinuitatis venaꝝ ꝯiũcta ẽ aut multitudo san. extẽdẽs aut acuitas san. aut hũoꝝ corrodẽs venas aut vẽtositas retẽta in eis scindẽs eas. remotior ãt ẽ calitas hũores ebullire faciẽs ⁊ retẽtio

eūonum ꝯsuetarū sicꝫ san. ꝑ nares mēstrualis ⁊ hemorro. aut varicū
laq̄atio aut vlcerū antiquorū ꝯsolidatio aut alicuiꝰ mēbri abscissio qua
ꝑꝑ supfluit nutrimētū illiꝰ mēbri. Cāe āt ꝑmitiue sꝫ casus ꝑcussio mor
sus venenosorū aer nimis estuosus aut nimis frigidus aut nimis sic.
venā exsiccans ⁊ idurās ꝑꝑ qđ paraꝫ eruptōi qđ ēt pōt a cāis itrinse-
cis ꝯtingē. cibi multiplicantes san. aut acuētes ipm: medicie acute cor
rosiue aut a ꝑꝑetate aperiētes orificia sicꝫ euforbiū gūmi rute acrestis
⁊ aloes: sōnus multꝰ retinēs supfluitates ⁊ ꝑꝑe sup re dura aut super
flue vigilie san. sbtiliātes ⁊ acuētes nimia replō ⁊ retētio eūonū ꝯsue
tarū ⁊ motꝰ fortes corporei ⁊ aiales sicꝫ ira timor tussis frequēs ⁊ for-
tis vociferatio acuitas vocis sine gradatōe ⁊ rixa: ⁊ ꝑꝑ hꝫ multiplicaꝫ i
dmoniacis ⁊ i illis q̄ rixanꝫ ab oi re ⁊ ꝑcedit ex vomitu laborioso sꝫter
nutatiōe exꝑssione forti retētione anhelitꝰ ⁊ oibꝰ hmōi motibꝰ fortibꝰ:
⁊ ꝑꝑe factis sine gradatōe. soluūtur ēt vene ⁊ mēbrorū sbe ꝑꝑꝫ corro-
siones ⁊ putrefactōes ⁊ marie pulmōis ex hūoribꝰ acutis in ipo ꝯge
stis aut ad ipm aliūde d̄riuatis ⁊ marie a cerebro: ē. n. pulmo ꝑꝑ mol
litiē sue sbe ⁊ ipsiꝰ hūoris acuti ꝑnus in corrosiones ⁊ putrefactōes ad
q̄s fluxus san. seq̄tur. ē āt sciēdū q̄ cū vene sꝫ san. ꝑter modū replete
nā tēptat ipsiꝰ eūonem ꝑ regiones ꝯueniētes. s. ꝑ venas nariū hemor
roidales aut mēstruales ꝑ sputū vt solonem sanguineā q̄ cū nō ꝑt ꝑ
illa loca expellē: tēptat vene scissurā ne san. retētus repēs ad mēbra no
bilia ꝑ venas magnas. s. cerebrū cor ⁊ hmōi subito suffocando iteri-
mat. san. āt a mēbrorū sba egrediꝫ aut ꝑꝑꝫ apāta aut pustulas mēbrorū
a q̄bꝰ san. resudat sicꝫ in pleuresi ⁊ ꝑipneumonia q̄ apāta aliq̄ñ sꝫ salua
q̄ñ sūt sanguinea ⁊ q̄ñ resudat mā nō ibibita nec igrossata: aut ꝑꝑ cor
rosiones ⁊ putrefactōes aut ꝑꝑ sanguisugā alicui mēbro appēsā aut
ꝑꝑ eradicatōē hūoris cū mēbri sꝫficie iuiscati q̄uo posset ēt vena exco
riari ⁊ scindi. Signa sputi sanguis a cerebro ē nocumētū cerebri ꝑ
cedēs: ⁊ q̄ san. egreditꝫ cū exꝑctione ad iferiora: aliq̄ñ tñ decidit in os
absq̄ alio auxilio ꝑ viā colatorij ⁊ aperiēdo os egrediꝫ: ⁊ si san. fuerit
arterialis egrediꝫ cū maiori ipetu ⁊ ē sbtilior rubeus cū claritate ⁊ spu
mosus ⁊ eiꝰ retētio ē difficilis: ⁊ ꝯria signa sūt san. venalis. Signa
v̄o q̄ sanguis ille sit ex naribꝰ: ē frequēs fluxus san. nariū ⁊ illiꝰ attra-
ctio ad ꝑtes oris cū rascatiōe. ⁊ si ispicianꝫ nares sꝫ sanguinolēte: itē
in sufflatiōe nariū san. educiꝫ. si vero sit a palato egrediꝫ cū rascatione
sensata in palato. ⁊ si a colatorio egrediꝫ cū rascatiōe sensata in cacu-
mine palati. ⁊ si ē a lingua vel gingis solū expuitur: ⁊ aliq̄ñ in suctione
ipsarū. nocumēta quoq̄ horū mēbrorū q̄ sensui subiacent hꝫ declarant. si
vero egrediꝫ a partibꝰ gutturis rascatōe educit in gutture sensata. ⁊ no
cumēta harū partiū hec d̄clarāt. Quod si fuerit in canna pulmonis ⁊
epigloti egrediꝫ cū pauca tussi: ⁊ forti rascatiōe: ⁊ dolor existit i canna:
ē. n. sensibilis ꝑ pāniculū tegētē ipam. ⁊ ille q̄ ē ex venis canne ē minꝰ
spumosus ⁊ magis spissus q̄ꝫ qui est ex pulmone: ⁊ similior sanguini:
q̄uis nō sit in grossitudine eius q̄ est ex pectore: ⁊ cū hoc ex oibꝰ his
locis sanguis est parue q̄ntitatis ꝑterq̄ ex cerebro ⁊ naribus.

Signa. Pronostica sputi sanguis a pectore aut pulmone sꝫ
dispōnes corporū ad ipm sicꝫ nuditas pectoris a car
ne cū strictura hūeri eleuati ⁊ spatule exteriꝰ eminētes sicut curuature
alarū collū subtile ⁊ longū deꝑssum iter alas ⁊ hūeros ⁊ frequentaꝫ
eos tussicula cū pūctura nūc apud dextrā nūc apud sinistrā spatulā:
nūc apđ aliquā mamillarū. qđ si fuerit a pulmone ⁊ pectore egrediꝫ cū
multa tussi: nā q̄nto san. venit magis a ꝑꝑinquo expuiꝫ cū tussi minori
⁊ a longinquo cū maiore: ⁊ q̄ñ dormit sꝫ loco in q̄ ē egritudo additꝫ ex
creatio eiꝰ qđ expuitur. Distinguiꝫ āt san. ꝑueniēs a venis pectoris
a san. ꝑueniēte a venis pulmonis: q̄r a venis pectoris ꝑueniēs ē mio
ris q̄ntitatis magis grossus: imo aliq̄ñ coagulatꝰ sicꝫ eruga aut sangui-
suga cuiꝰ coagulatio pōt fieri in ꝯcauitate pectoris: ⁊ deide sic coagu-
latus igrediēs pulmonē expuiꝫ ⁊ pōt fieri cū coagulatiōe in pulmōe.
Sāguis āt pulmonis nō coagulaꝫ ꝑꝑ multā cholere admistionē. itē
veniēs a pectore cū maiori tussi expuiꝫ ꝑꝑꝫ difficultatē igrediēdi pul-
monē. ⁊ maiorē distātiā ⁊ ꝑꝑ grossitiē. itē adest dolor pectoris: ⁊ ē parū
spumosus ⁊ signa his ꝯria ostēdūt ex pulmone ꝑuenire. distinguiꝫ āt
ꝑueniēs a sba pectoris a ꝑueniēte a sba pulmonis sicꝫ accidit in apāti
bus ⁊ vlceribꝰ ipsorū ꝑ signa apātum ipsorū de q̄bꝰ. s. ⁊ ꝑ signa vlcerū
ipsorū d̄ q̄bꝰ. j. in. c. de ptisi. Et veniēs a pectore ē cū dolore magis ni-
ger minꝰ spumosus cū maiori tussi ⁊c. sicut nūc dcm̄ ē: distinguiꝫ autē
san. veniēs ab vtrisq̄ venis a san. veniēte ab eorū sba ꝑ multitudinē
cū ē a venis: ⁊ ꝑ paucitatē cū ē ab ipsorū sba: ⁊ ē abscissus. i. nō ꝯtinuꝰ
imo manifeste separatꝰ. s. vnū sputū ab altero in vase in quo colligiꝫ
ꝑueniēs āt a venis ē ꝯtinuus. distinguiꝫ āt ꝑueniēs ab aꝑtione mea-
tuū q̄ ꝯtinuāt arterias pulmonis cū trachea arteria: q̄ nāli dispōne sꝫ
ꝑuij aerei ⁊ inuij sanguini a san. ꝑueniēte ex fractura venarū pl̄mo-
nis: q̄r ille ē paucus: hꝫ vero multꝰ ⁊ cū leuibꝰ remedijs ille facile curaꝫ
hꝫ vero difficulter. ꝑueniēs āt a meri excreaꝫ cū vomitu ⁊ cognosciꝫ ꝑ
nocumētū sensatū in ipo meri ⁊ ē paucus. Sꝫ ꝑueniens a stō cog̃sciꝫ
ex dolore stōi. ⁊ q̄r egrediꝫ cū vomitu: sꝫ egrediēs ab epate ⁊ mēbris q̄
sunt vltra epar mittētibꝰ sanguinē stō: cognosciꝫ ꝑ nocumēta eorū: ⁊ sā
guis ꝑueniēs a splene ē magis niger ⁊ hꝫ odorē ponticū. nota tñ ne
ꝯtingat error q̄ñq̄ san. a pectore vel pulmone manātē ad stōm d̄scē-
dere: ⁊ vomitu educi sicꝫ ecōtra aliq̄d de san. a stō exiens ad pulmonē
d̄scendit ⁊ tussi educiꝫ: ⁊ discerniꝫ iter hꝫ q̄r si ē a pulmone vel pectore i
ꝑncipio ⁊ ꝑm pluralitatē vicum expelliꝫ a tussi: ⁊ raro vomitu. ⁊ ita si a
stō in ꝑncipio ⁊ ꝑm pluralitatē vicū expelliꝫ vomitu ⁊ raro tussi creticꝰ
cognosciꝫ q̄r ē terminꝰ alicuiꝰ egritudis. ꝑiodus cognosciꝫ ex ordie sui
ꝑiodi ⁊ ꝑm pl̄m ꝑuenit a stō ⁊ ē per eū aliq̄ñ salus: ⁊ ꝑseruatio a mul
tis egritudinibꝰ: cognosciꝫ āt ꝑuenire ex aꝑtione orificiorū venarū q̄r
in ꝑnᵒ ē paucꝰ ⁊ augēdo ꝑcedit ⁊ ē sine dolore. Ecōtra vero ꝑueniēs
ex ruptura venarū i ꝑnᵒ ē multꝰ. d̄inde paucus ⁊ cū aliq̄li dolore: dif-
fert āt ꝑueniēs ꝑ resudationē ab vtroq̄ istorū q̄r ille ē valde modicus
⁊ subtilis in cōparatiōe ad vtrūq̄ istorū: sꝫ dilatatio orificiorū a genera
tione cōtracta cognosciꝫ ꝑꝑ facilē fluxū sanguis a quacunq̄ cā.

Signa cārum ꝑmitiuarū sꝫ ipemet cāe: cognosciꝫ āt ꝑuenire
ex apātibus corrosionibꝰ ⁊ vlceribꝰ ex ipsarū ꝑcessione
⁊ cū sputū san. succedit sputo saniei significaꝫ vlcus eē factū corrosiuū.
Corrosionis signa sumunꝫ ex āñcessione cārū corrodētium vt catarri
acuti salsi vl' suppuratiōe alicuiꝰ corrosiui. ⁊ erit aliq̄ñ febris ꝑꝑ mali-
tiā māe corrodētis. itē forte ꝑcessit sputū saniei vl' alicuiꝰ cruste vl' ꝑtis
pulmonis. Et aliq̄ñ appet sputū sicꝫ aq̄ carnis lote ꝑꝑ paucum sang.
cōmisceri multe aq̄sitati: itē icipit sputū san. paulatī marie corrosione
exñte i carne pulmonis: ⁊ nō in vena: ⁊ q̄ñq̄ d̄inde fluit sbito ⁊ expuiꝫ
res magne q̄ntitatis ⁊ color eiꝰ ē malus marie q̄ñ corrosio ꝑfundaꝫ q̄r
corrūpiꝫ san. vicinꝰ. ⁊ ēt ꝑꝑter nouā mistionē māe corrodentis: vñ co
lor appet liuidus niger vl' viridis ⁊ plus māifestaꝫ illa malitia coloris
in ꝑmo san. exñte q̄ꝫ in postero ⁊ plus i pauco q̄ꝫ i multo. Et ꝑꝑ hꝫ co
gnosciꝫ q̄ nō ē ab aꝑtione orificiorū neq̄ abscisione vene q̄r i illis nō
ē color malus. Et si san. ē arterialis ē feruēs calidissimꝰ spumosus sa
liēs ⁊ cū saltu exiēs aut saltē cū maiori ipetu. ⁊ ē sbtilior rubeꝰ cū clari
tate cuiꝰ retētio ē difficilis. Opposite ꝯditōes sꝫ i san. venali: sanguisu-
ga āt cognosciꝫ ex pūctōe pluries sensata ⁊ q̄r bibit aquā cū q̄ habitāt
Significaꝫ āt sanguinē fluere ꝑ eradicatōē alicuiꝰ pellicule supficialis
q̄r aliq̄d viscosū hñs pelliculā āñexā sāguinolētā emittiꝫ. Signa aūt
corporū ꝑparatorū ad sputū san. dicenꝫ i ptisi. sꝫ ꝑ cōplemēto doctrine
sꝫ aliq̄ notāda: ꝑmū q̄ i sputo san. q̄ttuor timenꝫ. ꝑmū ne nimis sup-
fluat. scđz ne sui multitudie subito suffocet. tertiū ne i aliq̄ ꝑte coagu-
leꝫ. 4m ne sequaꝫ vlcus ꝑꝑ ipsiꝰ san. ꝯstrictōē ⁊ putrefactōē: aut q̄r vul
nus nō ꝯsolidatū fiat vlcꝰ. Scđo notādū ē q̄ fluxꝰ san. ex pulmone ē
valde malus ⁊ d̄terior q̄ꝫ fluxus san. ex pectore pl'ibꝰ ex cāis: ꝑma q̄a
motꝰ pulmonis ipedit ꝯsolidatōē ⁊ auget fluxū san. sꝫ hec cā ē ēt cōis
pectori. Scđo q̄r sanies i mēbro spongioso diutiꝰ retineꝫ: ⁊ difficiliꝰ ex
hiꝫ: vñ magis acuiꝫ ⁊ ex acuta magis vlcerat. 3ᵒ q̄r solō ꝯtinui in pul-
mone ipedit anhelitū magis q̄ꝫ i pectore: vñ augeꝫ calitas ⁊ corpꝰ de
siccaꝫ. 4ᵒ q̄r caro pulmonis ē multe passibilitatis vñ cito fit vlcꝰ ꝑnū
ad dilatatōē. 5ᵒ q̄r pulmo nutriꝫ sanguie sbtili acuto ipediēte ꝯsolida-
tionē. 6ᵒ q̄r pulmo ē magis subiectꝰ catarris ꝑhibētibꝰ ꝯsolidatōē ⁊
augētibꝰ putrefactōē. 3ᵒ notādū q̄ san. exiēs ex naribꝰ freq̄nter i sōno
⁊ alioᵒ d̄scēdit ad pulmonē q̄ d̄inde cū tussi expuiꝫ. ⁊ facꝫ suspitiōē q̄
veniat ex pulmōe q̄re ꝯsidera: an ꝑcessit fluxꝰ san. nariū ⁊ sigª ipsiꝰ su-
periꝰ dcā i fluxu san. nariū. s. rubedo faciei: ⁊ ocl'i ⁊ splēdor corā ocl'is
capitis alleuiatio pꝰ grauitatē ⁊ vt nō spuma sit ⁊ ispice nares an sint
sāguinolēte ⁊ an ex sufflādo san. exeat d̄ his tñ statim dcm̄ fuit ⁊c.

Pronostica. Oē sputū sanguis in notabili q̄ntitate cū fe
bre ē suspectū cū fe. significet putredinem
⁊ corruptionē: maiorē tñ iducit suspitionē sputū sanguis arterialis q̄ꝫ
venalis: imo ēt sine fe. suspectū ē. Scđz oē sputū sanguis cū tussi ex
pectore aut pl'mōe cū fe. ⁊ sine fe. malū. sꝫ d̄teriꝰ ē ꝑueniēs ex pulmōe
⁊ marie ex ipa sba pl'mōis ꝑꝫ pl'm ducēs ad ptisī qđ. n. ē ex pectore
sanaꝫ velociꝫ ⁊ si ñ sanaꝫ hꝫ malitiā ulcerū pulmōis ⁊ multotiēs fit vl
cus fistulosū rediēs freq̄nꝫ cū sputo sanguinis. 3m oē sputū sanguinis
seq̄ns corrosiōē pulmōis ē mortale. 4m sputū sanguinis cū vomitu
ēt in notabili q̄ntitate sine fe. aut cū modica fe. curat m'tas egritudies

aut ab eis ꝑseruat: sꝫ cū fe. intēsa ꝛ pseuerāte suspectū ē. 5m reliq̄ sputa san. ꝛ marie sine fe. sūt salubria.

De sputo san. ꝛ saniei. Al.

Uꝫ sanguis cū rascatiōe: aut puo sonitu q̄ fit sine tussi egredit̄ nō ē egro inde timēdū. Poterit enī sanari gargarizādo ea q̄ in. c. de sq̄nātia nomiauimus ꝛ regimen subtiliando. Jo. ar.

Caplm̄ h̄ diuidit̄ in tres ptes. In ꝑma agit de sputo sanguinis cū rascatiōe pueniēte ab vula palato ꝛ ptib⁹ gutturis. In 2a ibi. Cū vomitu quoqꝫ. Agit de sputo sanguinis cū vomitu emanāte a stō ꝛ mēbris nālib⁹. in 3a ibi. ꝙ si cū tussi. Agit de sputo sanguinis emanāte a pectore pulmōe ꝛ cāna pulmōis. De p° dicit cū sanguis egredit̄ cū rascatione aut puo sonitu: q̄ fit sine tussi nō ē egro timēdū. sanabit̄. n. gargarizādo. s. stiptica q̄ dicta sūt in. c. de sināntia: ꝛ ēt dietā subtiliādo que etiā sit viscosa ꝛ stiptica. Almansor.

Cū vomitu q̄qꝫ si exit sanguis nō magnū affert timorē. Curat̄ nāqꝫ hoc phlebotomādo egrū. Et si comederit stiptica sic̄ sumach ꝛ succus vue acerbe. in potu p̄terea sūat ex bo. ar. gūmi ara. balau. sā. dra. turis oiuꝫ an̄. ptib⁹ eq̄lib⁹ denī ex eo. ʒ. iij. cū rob simplici de cydonijs. q̄busdā āt solet accider̄ sanguis exit⁹ cū interpolatiōe ex q̄ nullū sentiunt nocumētū: imo remediū: iōqꝫ sic ē dimittēdus. Jo.

In hac 2a pte curās sputū sanguinis cū vomitu emanāte: dicit q̄nqꝫ. p° ꝙ h̄ sputū nō magnū tiorē affert q̄ð ē intelligendū: si fuerit sine fe. 2° curet̄ phl̄omādo egrū. s. ex basilica aut ex saphenis: si in cā fuerit retētio mēstruoꝝ aut hemorroidaꝝ. 3° si comederit stiptica. s. succū fructuū siccoꝝ ꝛ stipticoꝝ ꝛ succū vue acerbe silis coplexiōis: ꝛ sūt ēt cibaria q̄ ex eis fiūt aut cū his ꝯdiunt̄. 4° sumēdo in potu. ʒ. iij. hui⁹ pulueris cū rob simplici de cydonijs. i. succo cydonioꝝ p ꝺcoctionē ispissato. ℞. bo. ar. san. dra. gūmi ara. oiuꝫ froꝝ ꝛ stipticoꝝ ꝛ visco. turis ca. ꝛ sic. visco. an̄. pteseq̄les stō ieiuno. q̄nto dicit ꝙ q̄busdā solet accidere h̄ sputū cū interpolatiōe ex q° nullū sequit̄ nocumētū: imo remediuꝫ ad curādū. s. vl̄ ꝑseruādū: q̄ꝓpt̄ sic est dimittendum. Almansor.

Qð si cū tussi supueniat sanguinis egressio: ē timorosū Est tn̄ incipiēdū in curatiōe egri cū sanguinis sb̄tractione ex basilica. dinde ex trociscis istis in potu ē tribuēdū. q. ℞. turis san. dra. amboꝝ an̄ ʒ. iij. ꝛ tertiā karabe. ʒ. v. hematitis terre sigillate amboꝝ an̄. ʒ. x. allūis. ʒ. ij. ꝛ. ß. balau. ʒ. iij. opij ʒ. ij rauedseni. ʒ. ij. ex his oīb⁹ fiant trocisci. x. de q̄b⁹ q̄ttidie vnus in potu sūat̄ cū succo ozimi maioris aut portulace: ꝛ si egritudo vehemēs fuerit alius circa noctē dādus ē. adiutoriū q̄qꝫ ac coxarū ptes supiores sūt ligāde ꝛ extremitates fricāde. Pect⁹ ēt p̄cipue si fuerit in eo locus dolēs ex p̄dictis trociscis ex aq̄ ꝛ aceto epithimet̄. Ei⁹ p̄terea cibaria succū vue acerbe ꝛ sumach ꝛ eius silia auxilia admista habeāt. Et patiēs supinus iacēs de terra sigillata aliquid post aliquid paulatim comedat. Jo. ar.

In hac 3a pte curat sputū sanguinis cū tussi ꝛ dicit. vij. Primū ꝙ hoc sputū ē timorosū ꝛ vt pꝫ ex dictis. Sm̄ ꝙ phl̄omāda est basilica ad minorādū sanguinē ꝛ ad diuertēdū. tertiū ꝙ vnus ex his trociscis dād⁹ est in die. s. in mane stō ieiuno ꝛ si egritudo fuerit vehemens. i. ꝙ sanguis ipetuose egrediat̄ alius ē dādus circa noctē. i. p duas aut tres horas āte cenā cibo p̄digō: distēperat⁹ cū succo ozimi maioris. i. basiliconis cōis vl̄ citearij: nō āt gariofilati. h̄nt. n. ambo folia lata. ꝛ q̄ꝫuis sint ca. ꝛ sic. ꝛ poti⁹ p q̄litates manifestas dilatātia: strigūt tn̄ cū ꝓprietate occulta: aut denī cū succo portulace fri. ꝛ hu. viscoso: ꝛ optimo in hac dispositiōe p̄cipue si sit cū caliditate ꝛ sanguinis acuitate: ꝛ silr̄ ē succ⁹ plātaginis. q̄ꝫtitas āt succi sit. ℥. j. vsqꝫ ad. ij. ꝛ det̄ actu frigid⁹. Trocisci āt sūt isti. ℞. turis san. dra. an̄. ʒ. iij. ꝛ tertiā karabe fri. ꝛ sic. stiptice ꝛ viscose. ʒ. v. hematitis terre sigillate fri. ꝛ sic. stiptice ꝛ viscose an̄. ʒ. x. aluminis. s. rochie vl̄ iameni. vl̄ zuccarini ca. ꝛ sic. stip. ʒ. ij. ꝛ. ß. balaustie fri. ꝛ sic. ʒ. iij. opij. ʒ. ij. rauedseni: loco cui⁹ accipiat̄ reubarbarū. ʒ. ij. ꝛ est ca. ꝛ sic. stipticū h̄ns ꝓprietatē in ꝯfortatiōe stōi ꝛ epatis ex oibus hijs fiāt trocisci. x. cū aliq̄ ex dictis succis: sufficit medietas vni⁹ ex his trociscis. ē. n. q̄libꝫ. iiij. ʒ. h̄ns. xij. g. opij ꝛ vnus nō dabit̄ absqꝫ timore in vna vice. 4m ꝙ adiutoriū. i. ptiū brachioꝝ a cubitis vsqꝫ ad spatulas supiores ptes sūt ligāde: ꝛ silr̄ ptes supiores coxarū fortit̄ strigēdo: q̄ ligature sūt mutāde ꝺscēdēdo ꝛ extremitates sūt fricāde: nō autē alie ptes q̄r supcalefaciēdo nocerēt. q̄ntū ꝙ locus pectoris dolēs ex trocis. p̄dictis cū aceto ꝛ aq̄ ro. mistis epithimet̄. Sextū ꝙ cibaria sint succus vue acer. ꝛ sumach admista habeāt. sit tn̄ istoꝝ acredo cū zuccaro dulcorata ne tussim excitēt. Ultimū ꝙ patiēs supin⁹ iacēs aliq̄d post aliq̄d de terra sigil. comedat. s. lābēdo: vt aliq̄d ei⁹ ad pulmonem trāseat: ē. n. ꝓpria fri. ꝛ sic. stip. viscosa.

¶ Cura sputi sanguinis a cerebro emanātis ꝛ silr̄ ꝺriuati a narib⁹ ad os pꝫ ex cura fluxus sanguinis narīū de q°. ꝺ. ꝛ silr̄ cura sputi sanguinis a ptib⁹ oris ꝛ a ptib⁹ gutturis pꝫ ex p̄dictis in. c. de vulnerib⁹ ꝛ vlcerib⁹ oris ꝛ ptiū ei⁹: ꝛ silr̄ ex. c. ꝺ vlcerib⁹ vule ꝛ ēt ptiū adiacētiū: ꝛ ꝯferūt eis retētōes i ore ꝛ gargarizatōnes reꝝ stipticātiū ꝛ īuiscātiū: sic̄ aq̄ albuis oui sola: aut i q̄ ifusus sit bo. ar. san. dra. dragagātū tus ꝛ silia. q̄ i textu dcā sr̄. itē succ⁹ plātagis ꝛ portul̄. cū silib⁹ ꝑmisti: ꝛ sint actu notabilr̄ fra: vl̄ si loc⁹ emanatiōis sb̄iacet sensui ponat̄ sup vena soluta aliq̄d pulueris sup̄scripti ꝛ aliq̄ꝫtulū retineat̄ bn̄ ꝯp̄ssum: q̄ si nō suffecerit phl̄omet̄ ꝺ cepha. vice post vicē phlōia sb̄tili diuertēte: ꝛ paulatī sb̄tiliorē pteꝫ ei⁹ eūante q̄ ē ꝓnior fluxui. Et si ceta nō ꝯtulerit ꝛ sensui sb̄iaceat cauterizet̄ cauterio actuali aut potētiali ꝓfunde satis vt escara nō facile remoueat̄: ꝛ fiāt reliq̄ remedia i silib⁹ casib⁹ opportuna.

Si v̄o sputū sā. sit cū vomitu ē h̄n̄da diligēs ꝯsideratio. Si. n. sit creticū aut pp malitiā ei⁹ i q̄ꝫto vl̄ in q̄li expellat̄: sinēdus ē nisi mōꝫ excedēt. Curat. n. ꝛ ꝑseruat a mlt̄is egritudinib⁹. si v̄o nihil tl̄e sit aut forte supfluat virtutē deijciēs sistēdus est: p cui⁹ ꝯstrictōe exigūt tres itētōes p̄ter duas oīb⁹ cōes. ꝑma ē rectificatio mēbri a q̄ ē origo emanatōis ei⁹ remouēdo nocumēta illi⁹ mēbri: ꝛ ipꝫ ꝯfortādo vt sit minera hūoꝝ laudabiliū. 2a ē vt fiat diuersio cū sb̄tractōe san. ex vena ꝺseruiēte illi mēbro ꝛ cū applicatiōe vētosarū sup ipꝫ ꝛ si ē a toto corpe pp exuberātiā san. in ip̄o fiat phlōia cū iteratōe ex basilica aut cōi: nūc dextra nūc sinistra ꝛ q̄nqꝫ ex saphenis: si retētio m̄struoꝝ aut hemor. fuerit i cā ꝛ si solū q̄ꝫtitate exuberet larga phlōia vl̄ mediocris faciēda ē. si āt sit acuitas aut iflāmatio i san. cū sb̄tilitate ꝛ ebulitōe subtili phlōia vtēdū ē. Et silr̄ si eēt subtil̄ pp nimiā aq̄sitatē sibi admistā: mior tn̄ sit phlōia. 3a itētio ē admistratio ꝯsolidātiū ꝛ cōglutinātiū sic̄ expedit: nūc v̄o q̄ ꝯpingāt san. ꝛ igrossant ex his q̄ dicēt̄. Hui⁹ tn̄ cura lꝫ possit eē nota ex his q̄ dcā sr̄ i p̄nti. c. manifestior tn̄ fiet cū agem⁹ ꝺ dispōnib⁹ mēbroꝝ nāliuꝫ.

¶ Cura āt sputi san. ex pectore aut canna pl̄monis apð. Aℏ. cui⁹ doctrinā sequar exigit duplex regimē vl̄e ꝛ pticulare. Ul̄e āt q̄ttuor ꝯplet̄ itētiōib⁹. ꝑma ē adeq̄tio san. ꝯplēda marie ꝺbito regie sex reꝝ. 2a ē ei⁹ diuersio. 3a ipi⁹ mūdificatio. 4a accn̄tiuꝫ correctio. Pria āt itētio corrigit nocum̄ta san. in q̄ꝫtitate: aut q̄litate ei⁹: aut vtriusqꝫ. In q̄ꝫtitate q̄dē cū dimutione cibi ꝛ pot⁹ et dimissione vini: ꝛ si nō p̄t ditti sit stipticū paucifeꝝ ml̄te ꝑmistionis cū aq̄: ꝛ ꝓp̄e ferrata extictōis calibis aut in q̄ ifusū fuerit dragagātū: aut aq̄ ro. ꝛ ꝓp̄e ꝺcoctōis rosaꝝ sic. ꝛ si p̄t abstinē a vino bibat hmōi aq̄s cū rob mirthino: aut bibat aquā ꝺcoctōis iuiubaꝝ: ꝛ vitet dulcia: ꝛ oia q̄ dilatāt ꝛ mltiplicāt san. sic̄ frumētū ꝛ tri. ꝛ ꝯsilr̄ oia q̄ fiūt ex farina frumēti sic̄ alagāe ꝛ silia: ꝛ ꝓp̄e q̄n̄ ē peccatū i q̄ꝫtitate san. nā hmōi q̄n̄ eēt peccatū i subtilitate ei⁹ ꝯferūt igrossādo ꝛ iuiscādo. ꝛ panis ei⁹ sit ex farina milij ꝛ siligis aut ex his cū pauca faria frumēti paꝝ fermītatus nō salit⁹ ꝛ sint ꝯtēti sorbitiōib⁹ factis ex rizo milio lētib⁹ ꝑma aq̄ abiecta. s. ꝺcoctōis eaꝝ ꝛ hoꝝ kist ē ꝯueniēs. silr̄ kist fabaꝝ aut sorbitio ex faria eaꝝ. itē kist hordei ꝛ ꝓp̄e torrefacti. Ex olerib⁹ ꝯuenit portulaca lactuca cucurbita cytrulli ꝛ plātago. Ex carnib⁹ p̄dices ꝛ aues minute extremitates viscose vituloꝝ castrati ꝛ siliuꝫ: turtures ꝛ sites stipticitate q̄dā pticipātes: comedat tn̄ i pua q̄ꝫtitate cū sāguis supabundet. itē caro cuniculi capoli. Et ex piscib⁹ pisces petrosos: q̄ tn̄ nō sr̄ frixi sꝫ assati aut elixi. itē cancri fluuiales cocti i lacte: aut aq̄ hordei ꝛ ꝓp̄e torrefacti. Fruct⁹ ꝯueniētes sr̄ stiptici sic̄ pira cydonia sorbe nespila: vitēt tn̄ oēs fruct⁹ ꝛ ceta nimis acria aut acetosa dulcia amara salsa vntuosa ꝛ acuta: sꝫ isipida pōtica stiptica ꝯueniūt. ꝛ si peccatū i sāguie sit pp acuitatē ꝛ subtilitatē ei⁹ corrigat̄ cū extiguētib⁹ iflāmationē ꝛ igrossantib⁹ ipꝫ sic̄ cibi ꝛ pot⁹ stiptici extictiui iflāmationū sic̄ cibi ex lentib⁹ aut cucurbita aut citrull̄: ꝛ portulaca ꝛ plātago sr̄ mirabiles: sedāt. n. inflāmationē ꝛ stringūt san. ꝛ ꝯcedant̄ eis cibi pauce acetositatis: sic̄ q̄ fiūt ex prunis ceraꝭ acrib⁹ granatis ꝛ carnes puaꝝ auiū ꝛ extrēitates aialiū viscose ꝓp̄e cū remisse acrib⁹ ꝯdite. ꝛ ꝯfert maximū iuuamētū admistratio aq̄ ro. aut plātagis aut portul̄. ꝑmiste cū coriādro asso aut se. portul̄. papaueris i matutinis. hec. n. igrossāt ꝛ ꝯpingūt san. ꝛ laudāt̄ iuiube ꝛ aq̄ ꝺcoctiōis eaꝝ fruct⁹ stiptici ꝛ sic. ꝛ sil̄e sit reliq̄ū regimē sex

rez nõ nãliu3. Aer ãt ꝺclinet parũ ad frm ⁊ sic. si fuerit peccatũ in mul titudine sanguis. Si ṽo in acuitate ꝺclinet ad frm̃ ⁊ humidũ. ⁊ si fue rit multũ aq̃sus ꝺclinet ad sic. cũ tẽperamẽto actiuaꝝ. vitet aer fumo sus ⁊ vẽtosus ⁊ nimis hu. vitet oẽs mot⁹ fortes corporeos ⁊ aīales. ⁊ nimiũ sõnu3 cu3 ẽ mltitudo sanguis in cã: ⁊ ꝓpe sub radijs sol' aut lune ⁊ nimiã qeté. e3 ãt sõnus ⁊ qes ꝯfert cũ ẽ peccatũ in acuitate san guis. itẽ vitet coitũ ⁊ balneũ aq̃ dulcis: ⁊ ꝓcuret oẽs eũones a nã̃ istitu tas ⁊ ẽt nõ nãles: si fuerit ex lõgo tpe ꝯsuete. ⁊ si fuerit pctm̃ in mltitu die ⁊ acuitate materiei nr̃a occupatio erit cũ vt³q3 sil' ⁊ sil'r si fuerit i ml' titudie ⁊ aquositate. Scꝺa3 ĩtentõe3. s. diuersionẽ ꝯplẽt phl'oie itera te nũc ex basilica ꝺxtra cũ ex sinistra: q̃ sint sbtiles: si fuerit peccatũ i so la acuitate: aut aquositate cu3 subtilitate. Si ṽo in sola mltitudie sint la te. Si ṽo in vtrisq3 sil'. s. mltitudie ⁊ subtilitate sint mediocris latitudis Et qñ3 phl'omẽt saphene si mag̃ valde fuerit sanguis mltitudo aut cũ in cã fuerit retẽtio sãguis menstrualis aut hemorroidal': q mr̃ posse ꝓ nocet ⁊ sil'r flux⁹ sanguis nariũ si fuerit retẽt⁹. lac quoq3 ꝓuocet: si i cã fuerit ei⁹ retẽtio. Et ꝯferunt vẽtosatões i hypocũdrijs sine scarificatõe s. sup epẽ ⁊ splene. Tertiã intẽtõe3. s. sanguis mũdificatiõe3 ꝯplẽt ad mistratões medicaminũ sanguinẽ mũdificatiũ aut a chol'a secũ pmi sta cũ ꝺcoctõe fructuũ. ℞. mirobal'. citrinoꝝ a. ℥. i. vsq3 ad. ij. prunorũ tamaridoꝝ a. ℥. ſ. iuiubaꝝ nũero. xv. icidãt incidẽda ⁊ buliãt i lt̃. i. aq̃ ad ꝯsũptõe3 duaꝝ ptiũ ⁊ cũ sufficiẽti exp̃ssiõe colẽt. huic poss3 addi. ℥. ſ. sirupi violacei aut ꝺ iuiubis: aut exhibe. ʒ. i. ſ. reubarbari cu3 succo lĩgue arietis aut aq̃ q̃ mlget ex seie portulace: ⁊ si i cã fuerit aq̃sitas edu cat cũ. ʒ. i. turbith nõ ꝯfortati: aut q̃3tũ sufficit dissoluta cũ ꝺcoctõe mi robalanoꝝ kebuloꝝ aut cũ decoctõe mirobal'. kebuloꝝ i aq̃ mel'. mi sceat succi hireos. ʒ. ſ. vsq3 ad. i. ⁊ in his casib⁹ si sanguis peccauerit so la qualitate. s. subtilitate: incipẽ debem⁹ ab ipsi⁹ mũdificatiõe ⁊ postea phl'omare Si ãt peccauerit mltitudie ⁊ subtilitate pri⁹ miorãd⁹ ẽ phl'o mia: deiñ mũdificãd⁹. Si ṽo sola q̃3titate sola sufficit phl'oia. Ex hijs ãt q̃ mũdificãt sãguinẽ ⁊ diuertũt iferius sũt clisteria q̃ sanguine peccã te acuitate sĩt leuia ifrigidãtia. Si ṽo aquositate sint acutiora: ⁊ ꝓpe sic cũ ꝺcoctõe hireos ⁊ sil'iu3 aut in eis põat succi hireos a. ʒ. ij. vsq3 ad vj. Si ṽo sanguis sola q̃3titate peccauerit sint lenientia aut mediocris acuitatis. Si ṽo pl'es cãe adiuicẽ ꝯponãt cura plures fiat occupatio. Quarta ãt itẽtio. s. correctio accñtiũ pficit ꝓhibẽdo reiterationẽ sputi sanguis cũ soleat frequẽt reiterari aut p̃uãdo ne accidat in patis ad ipsũ: q̃ sũt ꝯditionati: ut supi⁹ dcm̃ fuit ⁊ dicet in. c. ꝺ ptisi. Et ṽo pficit succurrẽdo accidẽtib⁹ sequẽtib⁹ sputũ sanguis. Primũ ãt. s. ꝓhibitio casus in ipsũ aut reiteratõis ei⁹ pficit tripl'r. Prio cũ ꝓhibitõe reꝝ fa ciẽtiũ cadẽ in ip3 sic sũt res acuẽtes ⁊ agitãtes sanguinẽ veluti cibi et medicie acute: labor vehemẽs ebrietas rixe vociferatões casus pcussi ones ⁊ sil'ia descripta supi⁹ iter cãs ei⁹. Scꝺo pficit cũ admistratiõe ꝯueniẽtiũ ad p̃uãdũ a casu in ip3 eius reiteratõe. sic ẽ phl'oia basilice aut saphene ꝺm exigẽtiã ⁊ appõ vẽtosaꝝ i crurib⁹ ⁊ ꝓuocatõ hemorroi daꝝ aut mẽstruoꝝ aut sanguis nariũ. Et ꝯueniẽs admistratio sex reꝝ Et h̃ oia i vere obp̃uãda sũt: ẽ ei tp̃us faciẽs sãguinẽ exuberare. nocu mẽta ãt faciẽtia cadẽ in ip3 qb⁹ ꝺm exigẽtiã subueniẽdũ ẽ sr̃ catarrus acut⁹ ⁊ tussis vehemẽs: cui⁹ cura iã p̃missa ẽ. itẽ ap̃a pleureticũ periple mõia i qb⁹ appens sputũ sãguis ẽ laudabile: si tñ nõ fuerit sanguinẽũ puꝝ quoꝝ cura p̃cessit: itẽ ap̃a epaticũ in quo appitio sputi sanguis in p̃ncipio ẽ ad malũ significãs mltitudinẽ: aut malitiã ⁊ ap̃atis magni tudiẽ: In ꝓcessu ṽo cũ icipit resolui ẽ bonũ: ꝺ cui⁹ cura ifra. itẽ retẽtio sãguis nariũ: ꝺ quo sup̃ ⁊ retẽtio sanguis hemorroidalis aut mẽstrua lis ꝯsueti fluere: ꝺ qb⁹ ifra. itẽ lactis retẽtio qb⁹ subueniẽdũ ẽ ip3 ꝓuo cãdo ꝺm opportũitatẽ. Tertiũ ãt. s. succurrẽ accidẽtib⁹ sequẽtibus spu tũ sanguis pficit ꝺm ipoꝝ exigẽtiã. Sincopi g̃ subueniat ꝺ3 q̃ dicet in. c. ꝓpõ. sil'r coagulatõi sanguis in pectore vl' stõ: Pro cuius discoa gulatiõe dent aliq̃ icidẽtia ⁊ abstergẽtia sic oxiel simplex ⁊ coagulũ le poris vl' edi ꝯfert cũ ꝓp̃etate sua ad coagulãdũ discoagulata ⁊ discoa gulãdũ coagulata siue sit sanguis siue sit lac ꝺ quo pñt dari g̃. v. cũ. ℥. i. oximel' ⁊. ℥. ij. aq̃ 3uccarate. Particulare ãt regimẽ variat ꝺ3 q̃ttuor mod⁹ sputi sanguis. Primũ ꝯ sputũ sanguis resudãtis ex mẽbrorũ sba vẽis aut arterijs q̃ si fuit ab ap̃ate sãguineo: cuius mã̃ paꝝ post pa rũ cũ screatu expellit ꝯstrictõe nõ idiget: imo potius screatu adiuuãd⁹ ẽ ꝺ3 q̃ fuit i pleuresi. si ṽo resudet ex vẽis aut arterijs pectoris aut pul monis pp ebulitõe3 aut agitatõe3 sanguis ꝯueniũt medicaia san. fer uorẽ reprimẽtia ⁊ ip3 ꝯpigẽtia: sic portulaca masticata: cui⁹ succ⁹ pau lati ꝺglutiat ⁊ i ore retineat ⁊ semẽ eius assũ ⁊ tota plãta ip̃us ꝺm oẽ3 mõ3 admistratõis ei⁹. ⁊ sil'r papauer assũ. itẽ iuiube ꝺ3 oẽm mõm ad mistratõis. Et i mucilagie psilij cũ lapide hematite subtilissime trito ⁊ diligẽter loto ꝓpe cũ aq̃ plãtagis ẽ virt⁹ mirabil'. ⁊ si idẽ lapis p̃para tus misceat cũ succo plãtagis ⁊ dos eius sit cõit circa. ʒ. ʒ. cũ. ℥. i. succi plãtaginis aut mucillagis psilij. ⁊ psiliũ assũ ꝯquassatũ cũ succo portu lace ⁊ semẽ eius vsq3 dũ fiat mucilaginosũ: ẽ ad illꝺ mirabile: ⁊ sil'r se. iusq̃ami al. ℈. i. cũ succi arnoglosse. ℥. ſ. itẽ lac coctũ cũ lapidib⁹ fluuia libus aut ferro ignito ⁊ ꝓpe acetosũ abstracto butyro optie ꝯuenit itẽ lutũ sigillatũ ⁊ armenũ ⁊ ꝓpe cũ succo plãtagis sũt medicie p̃stãtes ad illꝺ. itẽ aq̃ ferrata cũ gũ. ara. ⁊ dragagãto asso. Et qñ3 o3 cũ his aliq̃d ex narcoticis pmiscẽ sic trociscos ꝺ karabe. M. ⁊ ꝺscriptõe a Rasi in textu. Scꝺ3 ẽ ꝯtra sputũ sanguis emanãtis ꝺ3 viã redũdatõis ex alijs mẽbris: sic ex mr̃ice ⁊ sil'ib⁹. ⁊ hui⁹ cura pficit cũ eũone ⁊ diuersiõe. tã a mẽbro mittẽte q̃3 recipiẽte. q̃ pt patere ex sup̃scriptis ⁊c. Tertio ꝯ spu tũ sanguis fluẽtis ex ruptura vene ⁊ idiget adistratõe stipticoꝝ ꝯsoli dãtiũ sic san. dra. karabe bo. ar. lutũ si. balaustie rose cornu cerui adu stũ corallus adust⁹ cortices ⁊ flores granatoꝝ hematites gũmi assu3 mumia reubarbaꝝ ⁊ ꝓpe assũ cortices turis cortices masticis coagu lũ leporis coriãdꝝ se. ligue arietis capita ⁊ virgulta rosaꝝ ⁊ fructus fo lia mirti spodiũ. Ea ãt i qbus h̃ sũt admistrãda sr̃ succus plãtagis suc cus portulace succus basilicõis maioris ⁊ aq̃ ferrata ifusiõis gũmi as si: aq̃ ro. succus cydõioꝝ succ⁹ granoꝝ mirti. medicie ãt ꝯposite sr̃ 3uc caꝝ ro. ẽ ei medicamẽ bñdictũ mirra sirup⁹ ꝺ rob siccis sirupus de iu iubis sirup⁹ mirtinus trocisci ꝺ terra sigillata trocisci ꝺ karabe filonu3 p̃sicũ. Admistrãda ãt exterius sũt oleũ rob. masticinũ mirtinũ oleũ ꝺ cydõijs ⁊ sil'ia q̃ pñt pmisceri cũ pluerib⁹ sup̃scriptis ⁊ cũ faria sãich lẽtiũ fabaꝝ ⁊ sil'iũ cũ succis suprascriptis ⁊ albũine oui: ⁊ ex ꝓprijs ẽ tus subtilissime puluerizatũ mistũ cũ albũine oui. ⁊ hec admistrẽt sup loco doloroso: i illo ei verisil'r ẽ ruptura vene. Quartũ ꝯ sputũ sãguis ex corrosiõe ⁊ vlcẽ p̃cedẽte: ⁊ h̃ ẽ illꝺ qꝺ ẽ marie suspectũ ⁊ tiorosũ. s3 hui⁹ curã ponem⁹ in. c. sequẽti ꝺ ptisi si deus voluerit.

De ptisi.

p

Ttisis grece sputũ latie. s3 ptisis grece ꝯsũatio latie. Hec di spõ quocũq3 noie vocet ẽ descriptiue ꝺm Me. detrimẽtũ ꝺ siccatõis ⁊ ꝯsũptõis cadẽs in corp⁹ ex calore febriũ hitudi naliũ minutaꝝ ex vlceratõe pulmõis i q̃ ꝺscriptõe videmus ad ptisi3 eẽ necessariã corpis ꝯsũptõe3 imediate sequẽtẽ fe. hitudina les. i. ethicas: q̃ ꝓueniũt ex vlcẽ pl'mõis. ꝺr̃ aũt minutaꝝ q̃ fe. ethice ñ sr̃ ardẽtes sic putride. imo ptisici nõ sẽtiũt se febrire: nisi cũ cibũ sũant p cui⁹ sũptõe3 rõe ethice calor excrescit: Est ei ꝓp̃u3 ethicoꝝ vt sup ca lefiãt post cibũ. cũ quo tñ ꝯcedẽdũ ẽ nullã ethicã eẽ remissiorẽ effime ra aut putrida: quã imediate seq̃t: q̃ p̃mũ eẽ fe. fcẽ ẽ p̃mũ nõ eẽ fiẽtis. et ex hac ꝺscriptõe p3 ꝺr̃a iter ptisi3 ethicã marasmũ ⁊ tabẽ. Ethica ei ẽ fe. hituata ⁊ facta: cũ sit idepẽdẽs a cã corporea spãli ꝺpẽdẽtia cuius calefactũ ẽ eẽ i subã cordis: ⁊ nõ icludt̃ i q̃ditate ei⁹ qꝺ seq̃t vlcus pul mõis. q̃ pp ois ptisicus ẽ ethicus ⁊ nõ eꝯ. ꝺr̃t ãt ab ethica ẽt i ꝓpe sũ pta q̃ ꝺr̃ ꝺ ethica senectutis ⁊ ꝺ ethica mẽbri pticularis: sic de ethica stõi ⁊ epatis ⁊ hmõi: q̃ hec ethica dicit siccitatẽ fixa3 absq3 caliditate aut totius aut mẽbroꝝ pticulariũ. q̃ pp nullus ptisic⁹ ẽ ethicus h̃ mõ. Marasm⁹ ãt ⁊ tabes dicũt corpis mltã ꝯsũptionẽ siue sit fe. siue non sit. ⁊ dicũt ẽt ꝺ ꝯsũptõe mẽbri pticularis: sic aliqñ dicim⁹ crus tabidu3 ⁊ brachiũ marasmatũ. l3 ꝺ3 alios marasmus ꝺr̃t a tabe: ex eo q̃ ipor tat corpis ꝯsũptionẽ sequẽtẽ fe. acutã. S3 tabes absolute corpis ꝯsũ ptõe3 vndecũq3 ꝓueniat. s3 litẽ de noĩbus omittamus: nã qñ3 hi ter mini apꝺ auctores accipiũt vt synonimi. Pro noticia spẽꝝ ptisis est sciẽdũ q̃ vlcera mẽbroꝝ spũaliũ aliqñ sr̃ i pleura ⁊ muscul' itrinsecis pectoris ⁊ ossibus eiusdẽ cũ eoꝝ corruptõe. Aliqñ in diafragmate ali qñ i mediastio. aliñ i cãna pulmõis. qñ3 in pulmõe ipso. Deteriora ce teris pibus sr̃ q̃ fiũt in pulmõe. deiñ i diafragmate. deiñ i mediastio. deiñ in pleura ⁊ ptibus sibi ꝯtinuis: ita q̃ q̃dã arbitrati sr̃ nũq3 vlcera pulmõis posse ꝯsolidari: eo q̃ ẽ in ꝯtinuo motu q̃bus Gal'. vj. de ige nio sanitatis ꝯtradicit motũ nõ ipedire ꝯsolidationẽ cũ vlcera pecto ris ⁊ diafragmatis q̃ sr̃ in ꝯtinuo motu possint ꝯsolidari. s3 mã3 limi tãdo dicit q̃ vlcera mũda siue pura sup̃ficialia i pulmõe ꝯsolidantur. Putrida ṽo corrosiua ap̃osa valde sordida aut virulẽta ⁊ hmõi non pñt ꝯsolidari: cui sñie Mesue ꝯsentit. Ulcera ṽo pectoris ⁊ imũda si ue ipura ꝯsolidant mltis ex cãis. Prio q̃ pectus ẽ carnosũ. Scꝺo q̃ ẽ cũ p̃uo motu. Tertio nõ h3 sba3 mollẽ ꝓnã i corrosionẽ ⁊ putredi nẽ. Quarto nõ h3 carnẽ spõgiosã i qua sãies retineat: imo q̃ ab vlcẽ pectoris resudat aut p aliã viã expellit sup diafragmate colligit si nõ expuat: postea paulatie expellit ꝺ3 pl'3. Quito ñ ẽ mltũ subiectũ catar ris. Sexto nõ nutrit sangie calidissimo mlte cholere admisto impedi ente consolidatiõem. Septimo nõ habet venas magnas ⁊ amplas sicut pulmo. Octauo non ita cordi deseruit sicut pulmo. Opposi

de ꝯditōes repiūť i pulmōe. itē medicināꝝ q̄ applicāť exteri⁹ virtu
tes vix possūt attigē ad pulmonē. q̄ aūt sumūť iteri⁹ si degluciāť
multū trāsmutate sūt: ⁊ eaꝝ virt⁹ ē diminuta qn̄ ad pulmonē ve
nerit. Si aūt teneať i ore vl' lābēdo sumāť paꝝ ď ipsis ad pulmo
nē penetrat. ꝑterea aut sūt calide ⁊ febrē augēt: aut frie ⁊ sputuȝ
īpediūt: ⁊ cū h̄ sūt tarde nō penetrātes: aut sicce ⁊ sil'r sputū īpe
diunt: ⁊ nocēt ethice: aut hūide ⁊ nocēt vlceri: ꝑterea si vlcus sit
corrosiuū reqriť tps añq̄ȝ hūor corrodēs sit correct⁹ ⁊ iteriȝ vl
cus dilatať ⁊ āpliať. ꝑterea si vlcera pulmōis dicūt curari idigēt
mundificatōe: q̄ marie tussim ꝑficiť: ȝ tussis cōmouēdo āpliat
vlcus. itē addit i dolorē si vlcus ad pāniculū ꝑuenerit ⁊ dolor
īpedit ꝯsolidationē hūores attrahēdo: q̄re raro vlcera pulmōis
ꝯsolidāť nisi fuerit mūda: ⁊ sup̄ficialia: ⁊ nō multū antiq̄ta: q̄ tn̄
exigūt medicū prudentē ⁊ diligētē. Si vo ꝓfūdēť notabil'r i s̄ba
pulmōis difficilime curāť: ⁊ si ꝑuenerit ad cartilagies nō recipi
ent curatiōeȝ. hoies tn̄ magis susceptibiles cure ptise sūt ifātes.
Crustosa tn̄ vlcera nō īpetiginosa aut pēdētia ab hūore adusto
q̄ȝ hec difficilime rectificāť: ȝ crustosa q̄ȝ sup̄ficialia ⁊ pauce sa
niei q̄bus facilime aduēit crusta siue cutis nō vera. facile rectifi
canť. ⁊ si nō ꝑfecte liberēť lōgissimo tpe durāt añq̄ȝ egrū ad ite
ritū ducāt ita vt aliqn̄ ƀm Aui. ꝓlōgeť tps i ptisi circiter. xxiij. an
nos. Ulcera vero diafragmatis i pte carnosa rectificāť: nisi vtri
q̄ȝ penetrēt. ȝ i pte neruosa si sint aliq̄l'r ꝓfūda raro vl' nūq̄ȝ cu
rā recipiūt. Ulcera vero mediastini facili⁹ rectificāť q̄ȝ vlcera dia
fragmatis ⁊ adhuc facili⁹ vlcera pleure ⁊ musculorū iter costas
⁊ costaꝝ ēt si sint corrupte ȝ op⁹ ē sectōe aut cauterio i pte extri
seca vt ꝑueniať ad costā corruptā. Et ex his manifeste sūt d̄ñe
vlceꝝ pulmōis. Ulcera vero existētia in cāna pulmōis si sint in
pāniculo tegēte cānā ⁊ cartilagies ipsius facile curāť. Si vero ꝓ
fundēť i s̄bam cartilaginū nō recipiūt curā. Cāe vlcerū pulmo
nis q̄ñq̄ȝ sumūť ex dispōne patiētis. q̄ñq̄ȝ ex fortitudine cāe im
primētis. Priomō aut ex pte cōpl'onis ⁊ sic cōpl'o fria ē para
tior i ptisiȝ ƀȝ Aui. q̄ȝ cōpl'o calida: q̄ verificať i hoc tm̄ q̄ hn̄t
pect⁹ stricti⁹ ⁊ habūdāt magis i sup̄fluitatibus. cōpl'o tn̄ calida
rōne acuitatis sup̄fluitatū ip̄rimētiū i pulmōe ē magis pata ad
ptisiȝ: ⁊ certe vidi pl'es ptisicos hn̄tes cōpl'onē calidā q̄ȝ friam.
Cōpl'o aūt sicca ⁊ hūida sūt fere eq̄l'r parate ad ptisiȝ: sicca qui
deȝ magis rōne fracture vene. hūida vero q̄ȝ habūdās i pl'ib⁹
sup̄fluis: ⁊ q̄ȝ pl'mo ē mollior. Ex pte sex⁹ feie ⁊ masculi sūt fere
eq̄l'r parati. lȝ apud Mesue i mulierib⁹ magis occulteť q̄ȝ in vi
ris. Ex pte etatis marie parati sūt a. xviij. āno vsq̄ȝ ad. xxx. ƀm
Aui. lȝ ƀm hyp. vsq̄ȝ ad. xxxv. i. ad finē cōsistētie q̄ꝺ ꝓueit q̄ȝ in
hac etate ē pulmo satis moll' facile susceptiu⁹ ip̄ressiōis ⁊ hūo
res acuti multū ip̄rimētes. In puericia vero lȝ pulmo sit molli
or: hūores tn̄ sūt pauce acuitatis pp̄ multā hūiditatē obtūdētē
caliditatē: itē ƀo q̄ȝ virtutes nāles puerorū sūt fortissime optie
digerētes: ⁊ sua expellētes sup̄flua. In senio vero pulmo ē duri
or ⁊ hūores pauce acuitatis diuta caliditate ex decursu etatiuo.
Credo tn̄ q̄ rari⁹ accidat pueris q̄ȝ senibus. ⁊ si accidat pueris
facili⁹ curāť q̄ȝ i senib⁹. lȝ i senib⁹ nō curata magis occulteť q̄ȝ in
pueris. Sȝ merito cōpōnis ꝓni i ptisiȝ sūt hn̄tes collū gracile ⁊
lōgū tēdētes ad añriora cū eminētia. ⁊ hn̄tes hūeros allatos si
cut sūt curuature alaꝝ ⁊ spatulas q̄si a pectore sepatas. Isti eni
videť q̄si allati. i. hn̄tes allas: ⁊ de necessitate hn̄t pect⁹ cōstrictū.
Si aūt cū hoc sūt macilēti. ⁊ hn̄t carnē mollē cū acuitate hūoꝝ
⁊ cerebꝝ catarrizās: vt sit debile facile recipiēs sup̄fluitates ⁊ nu
trimētū ꝓpriū nō bn̄ trāsmutās cū multiplicatōe vētositatis in
pectorib⁹ eoꝝ ⁊ pulmōib⁹ ⁊ ptibus vicinis: q̄ multiplicāť pp̄ de
bilitatē pectoꝝ eoꝝ sequētē malā cōpōnē. ⁊ frequēter vexat eos
tussicula cū pūctura alicui⁹ spatulaꝝ aut mamillaꝝ: ⁊ p̄cipue si
sint ex irascētib⁹ facile ⁊ cholerici sūt marie inter oēs parati ad
ptisiȝ: ⁊ ꝓprie cū acuitate hūorū hēant carnē mollē. Corpa eni
mollia sūt pata ad ptisiȝ q̄ȝ facile vlcerāť s̄ba pulmōis: ȝ dura
⁊ spissa pp̄ illud q̄ꝺ accidit eisdē de eruptōe venaꝝ. Rōne ergo
cāe ip̄rimētis multe sūt cāe p̄mitiue sicut aer: Autūnus eni mari
me facit cadē i ptisiȝ: ⁊ vehemēti⁹ nocet factis ptisicis. item ꝯstō
borealis multū dominās ⁊ marie qn̄ p̄cessit austrina. ⁊ sil'r ecō
tra: lȝ ƀȝ Mesue regio borealis multū fria ⁊ sicca. itē cibi ⁊ po
tus salsi ⁊ acuti ⁊ capita replētes. itē retētio oiuȝ euonuȝ ꝯsueta
rū. itē mot⁹ fortes corporei ⁊ aiales: q̄ȝ vēas rūpūt. itē percussio
penetrās ad pulmonē casus ⁊ offensio ⁊ sil'es. Et ex corporeis
añcedētib⁹ sūt hūitates acute repētes ad pulmonē sicut sanies
ab vlcere s̄gnātico. aut ab vlcē pleuretico. aut empima: Si ei nō
mūdificāť in. 40. dieb⁹ ƀȝ doctrinā hyp. ducūt ad ptisiȝ. lȝ i duo
bus videri vlcus pleureticū nō mūdificatū i q̄ttuor annis: q̄ꝺ
tn̄ nō duxit ad ptisiȝ. Sȝ cāe ꝯiūcte ꝑ essentiā i pulmōe sunt bo
thor ⁊ variole q̄ vlcerāť. itē periplemōia: qn̄ trāsit i vlc⁹. frequē
tius aūt inť oēs cās sūt catarri a capite defluētes ad pulmonē.
aut sui acuitate corrodētes: aut sua hūitate sup̄flua putrefacien
tes. Ruptura quoq̄ȝ vēaꝝ i pulmōe a q̄buscūq̄ȝ cāis fiat: ď q̄b⁹
dcm̄ ē i. c. p̄ce. frequēť ducit ad ptisiȝ. Aliqn̄ ēt gnāť ptisis icipiē
do ꝑ essentiā i pulmōe ex nutrimēto suo nō bene ꝯuerso: ⁊ ex su
p̄fluitatib⁹ suis nō bene resolutis ob virtutū suaꝝ debilitates: q̄
diuturnātes i pulmōe ip̄m corrodūť aut putrefaciūt sicut q̄cun
q̄ȝ alie hūitates vndecūq̄ȝ ad pulmonē defluxerit. ⁊ iō ex asma
te q̄ñq̄ȝ trāsiť i ptisim: lȝ frequēti⁹ ecōtra ptisis associet sibi asma.
Signa q̄dā sumūť ab exeūtib⁹: sicut a sputo qn̄ ē grossū. sanio
suȝ: q̄ꝺ cognosciť q̄ȝ fetet sanies qn̄ pōiť sup̄ prunas. ⁊ hȝ colo
rē albū tendētē i viridē vl' citrinū. ⁊ q̄ȝ descēdit i aq̄. ꝑ hec tria a
sputo ph'atico nō digestio discerniť; nā si eēt digestū descēderet
ad fūdū sicut sanies: nā de rōne flegmatū digestoꝝ ē q̄ sit i gros
sata: ⁊ ad terreū deducta: iō descēdit i aq̄ vt placuit Auer. i cōmē
to cāticoꝝ cōmēto. ix. hoc tn̄ signū solū nō ē efficax qū ēt sanies
spuať i egritudie q̄ nō ē ptisis apud Auic. c. de ēpimate. Et q̄ñȝ
post sputū saniosū seq̄ť sputū sanguineū: ⁊ ē ꝓpriū signū vlceris
corrosiui sicut ecōtra q̄ñq̄ȝ ad sanguineū seq̄ť saniosū. Si aūt i
sputo sint cruste aut aliq̄d aliud de pulmōis s̄ba nō remāet du
bietas: Est eni certa ptisis ⁊ salsedo sputi arguit vlc⁹ corrosiuū.
Et si expuiť aliq̄d ⁊ sit grossuȝ ē ex pulmōe. Si vero subtile ē ex
cāna pulmōis. Et q̄ñq̄ȝ i vlcere magno expuūt anulos ex cāna
pulmōis. Et nota q̄ aliqn̄ ē sputū saniosū: q̄ꝺ tamē nō descēdit
i aq̄ pp̄ duo: prio q̄ȝ ē valde grossuȝ ⁊ tenax ⁊ obuiās ml'te quā
titati aque multū resistēti nō pōt ip̄aȝ diuidē. ƀo q̄ȝ forte ē cum
multa sp̄ūa ⁊ iclusiōe multe vētositatis subleuātis: qua pp̄ spu
to solo nō ē credēdū. Urina ptisici ē nāl' scd̄ȝ pl'm si nō habeat
aliā egritudinē cōplicatā in s̄ba colore quātitate sedimine: Ueꝝ
aliquādo hȝ oleagineitatē in sup̄ficie: ⁊ aliquādo furfures ⁊ ali
quādo petala quedā. que oia significāt hūidi cōsūptionē. Egō
nes sūt nāles: nisi q̄ aliquādo p̄cedēte ptisi fit fluxus liētericus
aut diaric⁹ ob debilitatē virtutū nāliū ⁊ ē malū signum. Sudor
quoq̄ȝ fact⁹ i fine digōnis qn̄ spargiť nutrimētū ꝑ membrū ē si
gnū ptisis ⁊ malū significat eniȝ hūi debētis nutrire dissolutio
nē a calore p̄ter nām. Sed a qualitate mutata: primū signū est
febris minuata ꝯti⁹ vniformis: nisi qn̄ cibū sumit: ⁊ hec febris
ē ethica. lȝ scd̄ȝ plurimū ptisicus nō euacueť a febre putrida se
quente saniē vlceris: nec ex hac febre putrida ē lac ptisitis discō
ueniēs. ⁊ q̄ñq̄ȝ associāť eis alie febres putride. s. quotidiana ter
tiana quartana q̄ntana ⁊ ē deterior ꝑ viā signi: significat eniȝ vl
timā exiccationē ꝑ quā hūores incinerāt ⁊ trāseūt in mel'iā. lȝ ꝑ
viā cāe alie febres sint deteriores q̄ȝ magis affligāt. ⁊ pp̄ hoc ter
tiana ē media in malitia tā ꝑ viā signi quā ꝑ viā cāe. Color fa
ciei ē plūbin⁹: lȝ post assūptōeȝ cibi rubeat vaporib⁹ sursuȝ ele
uatis. extrema ⁊ ꝓprie pedes q̄ñq̄ȝ tn̄ ēt ⁊ vndianť iā errante di
stiua epatis ⁊ ip̄oꝝ ꝑ cōitatē ad pulmonē ⁊ sup̄fluūt vene eorū
oi hora: qm̄ virtutes eoꝝ debilitāť a retētōe nutrimēti ⁊ regimie
ei⁹ ⁊ caliditas resoluit ⁊ liquefacit: quapp̄ nō attracto nutrimēto
a vēis ⁊ hūido ip̄soꝝ resoluto sup̄fluūt vene. Sȝ ab actiōe lesa
sumūť signa q̄ȝ male dormiāt. Scd̄o q̄ȝ pulsus eorū ē minutus
durus frequēs vniformis nisi q̄ȝ cū cibū sumit excrescit ⁊ diuer
sus in fine debilitatis virtutis. Et anhelit⁹ lȝ in principio paruȝ
recedat a nāli: i fine tn̄ frequētať ⁊ diuersificať ⁊ appetit⁹ ē dinu
tus scd̄ȝ pl'm ⁊ in fine auferť dolor q̄ñȝ ē in ptisi. s. cū vlc⁹ ꝑueit
ad pāniculū tegētē pulmonē interi⁹ aut exteri⁹ aliť nō ē dolor
ptisi notabil'. Signa aūt cāruȝ p̄mitiuaruȝ sūt ip̄emet cāe. Sed
signa cāruȝ ꝑ cōitateȝ ⁊ ꝑ essentiā in ip̄o pl'mōe sunt nota ex p̄
cedentibus capitulis. Qn̄ ergo aliqua signa ⁊ marie que sť po
tentiora ex suprascriptis adsunt ďbem⁹ ꝯcludere ptisiȝ adeē ⁊ ꝑ
p̄e qn̄ p̄cesserūt cāe vniuersales ad ip̄aȝ ducētes. Pronostica

qñ in ptisi spuunt cruste sbã pulmõis ⁊ annuli eius ⁊ vene ⁊ lapi li significat vlcus magnũ ⁊ ppĩgtatẽ mortis. Scdõ qñ magis pcedit in ptisi sputũ magis ingrossat ipso lõgiori tpe retẽto pp virtutis debilitatẽ. Tertiũ qñ itrisecat sputũ aut retinet i fine pti sis tunc nota addit sup q̃rtũ dicẽ q̃nz eni pstrigit anhelitus eop vsq3 quo fiat insensibilis. Quartũ casus capillop curuitas vn guiũ vltimataq3 exiccationẽ arguẽtẽ significat ppĩgtatẽ mortis. Quĩtũ si sup spatulas appeat postula sic faba tẽdẽs i duritiẽ ⁊ fuscedinẽ morit post .xxij. dies .i. post multos dies significatur q̃ hũor malign' sit in cã. Sextũ cũ tussis vehemẽs ducit ad spu tũ sanguis ptinuũ ponit res fere i despatõe. Si eni curet tussis cũ phibitiuis sputi moriunt aut suffocant aut q3 flux' vẽtris su puenit ob supfluitatũ retentionẽ. Si ãt dimittũt tussire moriun tur tussiendo spuẽdo sanguinẽ. Septimũ qñ ptisis pax ipresse rit ⁊ nõ fit vlcus ãbulatiũ ⁊ nõ pẽdẽs a cã icorrigibili sanari pt: s3 nõ apõ negligẽtẽ ⁊ stolidũ. Cũ aũt mĩl ipressit cura s3 plim ẽ cassa ⁊ vana nisi iussu dei sic in mediolanẽsi ordinis sci franci sci de obseruãtia q post annũ q̃rtũ sue ptisis ex puto sanguis plu ries iterato tandẽ venit post multã corpis tabẽ ad ipotẽtiã ex pu ẽdi eũ orẽgmõe. Et cũ credet ipsũ eẽ morti primũ euasit ex mi raculo ⁊ in piguatus est. Ultimũ fluxũ vẽtris in ptisi pnitiosus est. Sequr expositio. Rasis. Almansor

Cum aliq̃s carniũ diminutionẽ pati vr̃ post tussim ex cronica passiõe ⁊ sputo sanguinis aut saniei pcedẽtẽ lac asininũ in potu tribu atur. Q̃d si inueniri nõ poterit caprinũ cum pauco zuccaro dãdum est cũ quo ẽt panẽ sepe come dat: ipsũ que quãto plus põt loco aq̃ potu sumat vi nũ tñ subtile ⁊ tẽpatũ aliq̃ñ ẽ tribuẽdũ. Nutrimentuz q3 egri sit ex carnib' auiũ ⁊ hedina. Eger ptẽa añ pme stionẽ ⁊ post balneũ ingrediat qõ nõ sit calidũ s3 tepi dũ ⁊ in semicupio morã faciat. Sũmopere vero ca uendũ ẽ ne vent' soluat cui tñ si solit' fuerit ex huius pulueris bibitõe succurrẽdũ ẽ q̃ ℞ gũmi arabici spodij boli armeni semis mirtini oĩũ añ .ʒ. fiat ex eis puluis de quo in die .ʒ.iij. cũ sirupo de papauẽ albo aut rob mirtino deñt. huius quoq3 pulueris bibitio oib' ven tris pstrictõe indigentib' q tussiz patiunt remediũ af fert: Cui plerũq3 addunt xilo carate de siria ⁊ bdeliũ de mecha. ⁊ Si lac egro febrẽ gnãuerit auferẽduz est ei lac ⁊ ptisana quousq3 febris recedat. Danda est: Deiñ lac ei denuo tribuat. et si febris iterũ redierit re moto lacte ptisana ẽ dãda post cui' recessionẽ vt pri us ad lac ẽ redeundũ hoc ãt semp ẽ faciẽdũ ⁊ neces sitas vrget ⁊ vẽter sũmope custodiẽdus est ne soluat.

Hoc capl'm h3 duas ptes. In p̃ia ponit signa ptisis In scda curã ibi lac asininũ ⁊c. P̃ia p sex dictis ma nifesta ẽ. Et ba ps diuidit in q̃tuor. In p̃ia põit regi mẽ vite In ba ibi eger preterea docet vsũ balnei in pti sico. In tertia ibi sũmope docet subueniri fluxui ventris supue nientũ ethice. In q̃rta ibi q̃ si lac docet curare febrẽ supuenien tẽ p noticia p̃ie ptis sciẽdũ q̃ gnã lactis que pcedunt sũt hũa nũ aseninũ caprinũ vaccinũ ouinũ eqnũ: humanuz qdẽ sũme pfert cũ ppͥetate currẽte inter indiuidua spẽi hũane: et melius ẽ vt sugat ab vbere. asininũ ẽ magis subtile ceteris phibẽs op pilationẽ ⁊ ẽ abstersiuũ vlceris pp multã ptẽ serosaz. Vaccinuz ãt ⁊ ouinũ cũ habeãt mltũ d pte caseali ⁊ butyrosa mltũ nutriũt. Caprinũ vero est ipatũ apud. Auic. bo cañ ca. ppo .i. medium iter subtilitatẽ lactis asinini ⁊ grossitiẽ lactis ouini ⁊ vaccini ⁊ si militer est min' frigidũ lacte asinino ⁊ magis frigidũ lacte oui no ⁊ vaccino. Eqnũ vero abstergit magis ⁊ facilitat sputũ ppt multã ptẽ serosã. Utere ergo his bm itẽtionẽ q̃ habes potiorez magis debuientẽ tuo pposito. Sed in ipsius vsu buent q̃nq3 pditõe s iuxta aphorismũ: Quod caput nõ doleat q̃ eger ñ sit

febriẽs .s. febre putrida n3 sit siticulosus n3 vẽter rugiat n3 fluat Sed si velles ipsũ exhibere medicinaliter: In p̃ia die accipiat paucã q̃ntitatẽ sic a .ʒ.x. vsq3 ad .ʒ.iij. cũ pauco zuccaro im edia te cũ ẽ mulctũ ab vbere deiñ paulati oi die dob augeat vsq3 ad v. aut vj. ʒ. ⁊ i plures: ⁊ sic ptinuet ipsũ quousq3 senserit se iuua ri: et si tñ melius vt sugat humanũ ab vbere. Si vero febris aut aliud nocumẽtũ acciderit docet. Rasis in fine capl'i loco ei' vti ptisana hordeacea facta scdõ artẽ de qua sermo pcessit i pleure si. ⁊ sumat lac in mane aut añ cenaz iã cibo pcedẽte digõ: ⁊ p' ipsũ nõ dormiat nec exercitet ⁊ tardet cibũ p tres horas vl' quo usq3 lac digestũ sit. Pro scda pte nota balneũ ptisico pueniens eẽ exq̃ dulci tepida nõ calida cũ fiat ad hũectãdũ ⁊ ifrigidãduz ⁊ tanto tpe moret in semicupio .i. i vase balnei quousq3 verisilr potuit impressisse qõ est cõiter a q̃rta hore vsq3 ad mediã. Cauẽ dũ tñ sit ne adsit febris putrida neq3 venter lubricus nec mlta debilitas. ⁊ ponat in eo cibo iã digesto quo ad p̃iaz digõnem Cetere pditõẽs in vsu balnei sumẽde sunt ex caplo de ethica: et non est ita admistrãdũ a principio: s3 marie pueniet ptisi declinã te semicupiũ tñ quasi mediũ capiẽs ppe sũptũ non ẽ vas pue niẽs ad balneãdũ ethicũ s3 est vas in quo sedet crurib' stanti bus ex p corrigendis egritudinib' mrĩcis illop p colica. Pro tertia pte nota vẽtris solutiua nõ cõueniunt vt ptisi vt ptisis est cũ nõ sitm orbus mãlis ⁊ nocerẽt corpus exiccãdo: imo si fluat vẽter sumope pstringend' ẽ cũ puluere a Rasi descripto q ẽ fri gidus siccus stipticus inuiscans ⁊ ẽ pprius p virtutẽ q̃rtã ma rie pp gũmi arabicũ semen mirti xylocaracte de seni .i. carubie d regiõe illa sũt puenietes q3 stiptice sicce ⁊ cũ hoc pulmõi pferen tes xylo eni grece ẽ lignũ latine caracte cornua q̃si cornua ligni bdeliũ de mecha .i. de regiõe illa ẽ pueniẽs q3 frm stipticũ et vi scosũ: ⁊ ponit d mecha ad diam bdelij iudaici qõ ẽ calidũ ⁊ nõ ẽ ita pueniẽs huic pposito reliq̃ patẽt. Duplex ẽ regimẽ habẽ dũ i ptisi pseruatiuũ ⁊ curatiuũ: de pseruatiuo sit pri' bm q̃ duas exigit itẽtões. P̃ia ẽ phibere ⁊ remouẽ q̃scũq3 cãs potẽtes du cere ad ptisiz si possibile sit q̃ itentio pficit curãdo catarrũ squi nantiũ pleuresi3 piplemonia sputũ sanguis ẽpima ⁊ sil'is si fue rit in cã. Q̃d si nulla talis fuerit s3 solũ dispõ ad ptisim merito pplonis ppositiõis etatis ⁊ sil'iuz de q̃b' supra itẽdat ipsap cor rectõi aut phibitõi vlteriozis lapsus q̃rã bñ ẽ possibile: Qua ppter cauẽdũ est ab oĩbus cibis ⁊ medicis acutis ⁊ mordicat tiuis ⁊ ab oib' q̃ extẽdũt mẽbra pectoris ⁊ clamor ⁊ rixa ⁊ saltu lutã ⁊ pcurent oẽs euõnes nãles ⁊ ẽt nõ nãles lõgo tpe psuete ⁊ reliquũ regimẽ buet bm q̃ oz. Scda intẽtio ẽ pfortare pulmo nez cũ ppͥjs moderata stipticitate pticipantib' ⁊ zrũs dyscrasie pulmõis ⁊ ceteris nocumẽtis eius. et ex ppͥjs sũt pulmo vul pis pparat' bm artẽ ligritia ⁊ succus eius capilli veneris grana mirti rob aut sirupus eius b oĩa singularit aut piunctis ⁊ ppͥe cuz aliquo dulci sic zuccaro optie pdita valẽt in pformatõe pul mõis. S3 regimẽ curatiũ. Ptisis est duplex bm mesue vniuer sale ⁊ pticulare. Uniuersale trib' pplet itẽtõib'. P̃ia remouet cãm ptisis. Scda euãt mãm nocẽtẽ in ptisi. Tertia ordinat debi tũ regimẽ sex rex nõ nãliũ. Uex due p̃ie itẽtões in vnã possent reducere .s. remouere cãm ptisis: tã pducẽtẽ quã pseruãtẽ. P̃i ma itẽtio pficit curãdo catarrũ si pendeat a catarro. Silr vlcus sq̃nantiũ pleuresi3 ẽpimatẽ sputũ sanguis ⁊ huiusmõi si ab aliq̃ istoruz pẽdeat quop oĩũ cura pgrenda ẽ ex capl'is ppͥjs que pcesserunt. Attñ curando ista debes ẽt intẽdere q̃ñtũ ẽ possi bile ad curã ptisis cuz his q̃ dicent. Scda itentio .s. euõ d3 pfici si sanguis fuerit in cã cuz phlomia ex basilica Prio ad euãn dũ multitudinẽ si fuerit deiñ ex saluatella ad diuertẽdũ si opor tuerit. et si retentio hemoroydap aut menstruop fuerit in cã añ oĩa phlomẽt saphene ⁊ pcurent oẽs euõnes psuete. Si vero cholera fuerit in cã educat cuz decoctõe prunop violap iuiuba ruz sebesten capil. ven. cuz eius .ʒ.iij. trahat cassie .ʒ.i. aut mãne ʒ.i.s. inlep aut sirupi violacei .ʒ.i. sit tñ solitiuum facile. Si tamẽ venter esset pretermodum stipticus: Mesue addit parum troci scorum de violis quoruz descriptio posita est superius: s3 omit tantur q̃ñtum est possibile cum sint scamoneati. Et si phlegma fuerit in cã exhibeant pilule cochie in pua dosi vt .ʒ.s. vl' .ʒ.ij. ʒ.ʒ. bdelij aut gũmi arabici. ⁊ si melia fuerit in cã dec scene aut

epithimū cū sero caprio aut silia. Sz in his vr̄ ɔ̄dictio iter Aui. et Me. ex vna pte et Rasim p̄p̄o caprō ex altera pte. p̄mi eni ɔci piunt solutiua iā dicta: Ras oio ꝓhibet solutiua. Rō Rasis fuit q̄r rōe ethice vitāda sunt solutiua: rōne vlceris vt vlcus nō ɔue niūt: q̄ ꝓpter in ptisi vt ptisis ē nō ɔueniunt solutiua. Rō. Aui. et Mesue q̄ solutiua ɔueniant vt auferant cā factiua quā ɔserua tiua ptisis sicut catarrus: In catarro eniz solutiua ɔueniūt. Item hūores maligni sup fluentes in q̄zto aut in q̄li ipediunt vt vlce ris pulmonis ɔsolidationē sicut et ɔsolidationē alioꝝ vlceꝝ ergo cū oporteat cāz auferri solutiua ꝑ ipoꝝ eūone erūt oportuna si cut et quottidie facim⁹ in curatōe alioꝝ vlcerū et ɔfirmat cū pp ꝑ sentiā hūoꝝ maligni vlcera ista fiāt corrosiua. Rāsio ē q̄ inte tio. Rasis fuit solutiua nō ɔuenire in curatōe ptisis vt ptisis est. i. cū ē facta et indepēdens qd̄ et p̄rimi nō negassent sz rōne cāe non rōe ptisis ɔcedunt solutiua. Tertia vero itentio exigit aerez aliq̄'r frigidū tꝑatū in passiuis q̄zq̄z Gal. quto de igenio caprō q̄rto recitet q̄ ipe exis rome intelligebat ipsis ptisicis mōtes ca lidos et siccos ꝑcussos a sole et elongat a paludib⁹ et locis bassis et mittebat eos ad mōtē altū in sicilia. i. ethnā vbi est ɔtinu⁹ ignis et dal at eis tyriacā et metridatā q̄rto interioꝝ ca. vltio et cū tali bus ꝓlongabat vitā tandē tn̄ moriebant: nullus eni eoꝝ euasit cū suis remedijs vt recitat ibidē. Et vt tollat ɔ̄dictio et instantie q̄ fieri possent Gal. ɔcedēs huiusmōi aerē exiccantē et calefaciē tē intēdit curā paliatiuā non verā que est vlceris exiccatio et cure non vere inductio. Sed Aui. ɔcedēs aerē siccuz in cura vere pti sis recipit ad vlc⁹ qd̄ ē cā ethice et nō ad ethicā que nō pt remo uere sine remotōe vlceris pulmōis. Silr̄ Me. ɔcedēs aerē tpa tū in actiuis ad siccitatē declināte curā ptisiz cui remissa ethica ē associata. Ego autez sic intēdēs cure vlceris et ethice eligo aerē sm̄ rōne ethice q̄ rōe vlceris solius deberet eē tpatus in actiuis et eligo ipsū tpatū in passiuis q̄r rōe vlceris dz eē siccus et rōne ethice dz eē hūidus. Tu vo elige aerē q̄ ꝓposito fuerit ɔformi oi oib⁹ eq̄ libratis. i. ethica vlcere cauis et accidētib⁹ q̄ sz p'im d bent eē prim⁹ tꝑamento nō eni oia sexto pñt mēsurari. Et ɔfert mutatio de regiōe ꝓp̄a ad regionē et aerē sibi magis ɔformē: et e ɔ̄ si egrotauerit in regōe et aere sibi nō ɔnāli redire ad regionem ꝓp̄az et aerē sibi ɔnālē. Dieta vo aliq̄n hz respectū ad vlcus et in diget p'io abstergētib⁹ et mūdificātib⁹ et vo ɔsolidantib⁹. Aliq̄n hz respectū ad ethicā et indiget ifrigidantib⁹ et humectantib⁹ et bn̄ restaurātib⁹. Aliq̄n hz respectū ad cām aut ad accn̄s forte si bi ɔiunctū vt exēpli grā sputū sanguis et idiget stipticis viscosis ɔstrigētib⁹ ꝓpterea medic⁹ sit diligens: et sm̄ exigētiā egritudis cāꝝ et accn̄tiū nō sm̄ exigētiā ītētionū ordinet dietā. Ea tn̄ q̄b⁹ vtitur sint facilis digōnis boī chimi paucarū sup̄fluitatū quoꝝ paꝝ multū nutriat sicut oua sorbilia testiculi galloꝝ carnes lauda biles et vinū subtile. Et si aliq̄ fercula nō hn̄tia has ɔditōes ɔce dunt ꝓp̄t alia iuuamēta sint cocta iurib⁹ laudabiliū carniū Rōe ergo abstersiōis vlceris cōuenit ius ciceꝝ rubeoꝝ coctoꝝ in aq̄ hordei excorticati. Itē cicera ipsa fracta aut chist ipsoꝝ sūt ɔstā tia ad nutriēdū pulmonē vo cañ cº. Itez ptisana hordei cū zuc caro est ɔstantissima et aliq̄ ponit mel in cibis eoꝝ ad abstergē dū qn̄ nō timet caliditas eius: panatella q̄z cū semib⁹ cōibus fri gidis spinachie attriplices blites borago buglossa q̄b⁹ pōt addi paꝝ fenicli aut petroselini ius galli decrepiti cū zuccaro et semi nib⁹ cōibus fris. itē brodetū ex vitellis ouoꝝ cū albumie addē do modicū zuccari aut vitellis oui cū lacte dbite coctis cū albu mine aut sine. Sz et ad ɔsolidādū cū adest sputū sanguis dant portulaca lentes abiecta p̄a aq̄ far ptisana ex farina amidi: rizū pannitū spelta tri. siue allagane et ꝑp̄e cocte cū aq̄ callibeata Itē carnes viscose sicut pedes et ro stra aialiū et pisces bn̄ cōditionati elixi aut assi nō fixi. Sz rōe ethice ɔueniūt cucurbite portulaca brodeti lac testiculi galloꝝ mūdū coeuntiū cerebella hedoꝝ epa ta gallinaꝝ cācri debite ꝑparati sicut ꝑparant in ethica. Itē lima ce rane testudines q̄ dbite abluant et ꝑparent. Ad sīsalatas af fectarent ɔcedat eis aliq̄n lactuca endiua borago cicorea lupu li q̄ debite coquant et cū vino granatoꝝ et cū zuccaro ɔdiantur. Lac aūt oia huiusmōi ē ɔueniēs: abstergit eni ꝑ p̄te serosaz ɔsoli dat ꝑ pte caseale hūectat ꝑ pte butyrosam. Si ergo volum⁹ ex hibere ipsū rōe ethice sint aialia quoꝝ lac sumit nutrita rebus hūectātib⁹ et ifrgidantib⁹. Si vo volum⁹ vlc⁹ abstergē nutrian tur rebus stipticis et inuiscantib⁹: et ponat in ipso panis biscot⁹ et sit lac calibeatū aut coctū cū lapidib⁹. Mod⁹ āt ē vt qnta ps aq̄ pluuialis cū lacte misceat postea calibs ferues ter aut pluri es in ipsū mittat vel lapides fluuij igniti sine fumo: et si aq̄ secū ꝑmista eēt calibeata eēt ɔstantius: et melius aut añ calibeationē butyꝝ sit extctū ex lactibus magis ɔueniēs ē lac adolescētis pu ellā lactātis. i. quā peperit si vis ipsū frigidus et sit nutrita lactu cis et cucurbitis et simidib⁹ et si vis abstergere sit nutrita hordeo et cicerib⁹. Et si vis ɔsolidare aut sanguinē sistere sit nutrita rizo pānitio kist lentiū alaganis piscib⁹ et carnib⁹ viscosis: ɔfert eniz cū ꝓprietate cadente iter indiuidua eiusdē spēi et sugat ab vbere post ipsū ē lac capre sane rubee inuēis ɔcedētis folia salicis la ctuce vtis si volum⁹ ethice ɔferre. Si vo mūdificare nutriat iso po hasce feniculo hordeo et ciceribus et misceat cū melle. et si cō solidare et sanguinē ɔstrigere nutriat folijs quercus piroꝝ rubi et sitibus vel misceat cū zuccaro ro. Lac vero asine ē fridus et hu midus sz mioris nutrimēti: postea ē eqnū facilitās sputū et mū dificans pp mltā ptē serosā sz minus ɔglutinosaz: hz eni paꝝ d pte caseali nec multū hūectat cū hēat paꝝ de pte butyrosa: pro pterea ē mltū nutriēs et ɔsolidās hūanū itaq̄z ɔfert cū ꝓp̄etate asininū cū infridatōe et hūectatōe et notabili abstersiōe: sz capri nū cū mediocritate sua hn̄s stipticitatē pl⁹ magis alijs valet ad ɔsolidandū. Eqnū vo pp multā serositatē magis valet ad mū dificandū. Sz ouinū et vaccinū cū grossiora et hn̄tia multū d p te caseali et butyrosa valēt magis ad nutriēdū et ɔsolidādū. et p nes Aui. asine dn̄t eē elongate a ptu quatuor vel qnq̄z mēsib⁹. Mulieres vo p mēsem et credo q̄ capre dn̄t eē elōgate a ptu sicut mulieres: oues aūt et vacce sunt medie inter vtrūq̄z. Lac vero be stiaꝝ pp abhōiatōez nō sugat ab vbere: sz inuase mūdo sumat et tepidū sicut mulget bibat: nā ɔcedēte cibi digōne celebrata: et tar det ɔmestionē p tres horas: aut tāto tpe donec sit digestum. Et mesue dicit q̄ cū lacte dent tortelle triturate. i. panis biscot⁹: qd̄ marie veꝝ ē vbi opus sit ɔsolidare aut sanguinē sistē: sz. Rasis dat lac cū pāc Aui. vero zuccaro: et inchoandū ē a modica q̄zti tate p duos aut tres dies vt puta ab. ℥. iij. postea dent. iiij. p toti dē dies et sic paulatine augendū est donec ɔueniat ad. ℥. vj. vel plures et det p̄mo semel in die postea bis et secū alius cib⁹ nō cō misceat nec sumat donec digestus sit. Ista āt gradatio fit vt nā assuescat et nō inducat lubricitatē vel febrē. Et post lactis sūpti onē nō dormiat nec exercitet. Ras āt tn̄ ɔfidit i lacte vt dicat q̄ q̄zto plus pōt loco aq̄ in potu sumat: dat eni ipsū in potu quoti diano et ipsū cū cibis alijs ɔmiscet. h āt veꝝ ē in illis q̄ potui la ctis mltū assueti sūt et si febrē inducēt curet febris postea redeat ad lac: et si induceret lubricitatē vētris ɔmisceant secū aliq̄ stipti ca vt coralli rose ipoq̄stidos et silia: et si tussis iestaret apd̄ Aui. secū ponat dragagātū qd̄ ē pectorale ꝓhibēs catarrū: et si pp d bilitatē stōi mltiplicaret vētositas secū misceat ciminū vel car ui vel si timeret febris trocisci diarodō et lac coctū vel calibeatū minus mltiplicat vētositates et vētrē sistit. Si vero volum⁹ ipsū eē ventris lenitiuū sumat cū zuccaro et pauco salis. Lac vo ace tosū ē ɔueniens ad extictionē caliditatis ad sedandū sitiz: et mo dus acetosādi ē vt accipiat lac caprinū bonū et extrahat butyꝝ po stea dimittat die aut nocte vna in aere tpat postea agitet vehe menter et ꝓhiciat spūa et erit exiccatiuū ɔstrictiuū et ɔsolidatiuū. Casei q̄z nouit facti nō saliti sūt ɔstantes: et silr̄ lac coagulatum et capita lactis ɔueniūt vbi op⁹ eēt resumere et hūectare et febre ethica existēte remissa hz eni multū de pte butyrosa apta inflam matōi memorādo semp q̄ lac ɔcedit et ē ɔstās cib⁹ medicinalis preterq̄z in qnq̄z casib⁹ de intētiōe. hipo. in textu explicitis buty ruz vero ꝓhibet pp aptitudinē ad iflāmationē ius q̄z cauliū cō cedit ipiguatū cū gallis carnes pulloꝝ cuiuscūq̄z generis et aui uz bn̄ ɔditionataꝝ. Itē hedi caprioli et agni aliquatulū grossio res et castrati ānuales et p'lmones suprascriptoꝝ aialiuz ɔferūt cū ꝓprietate. Pisces etiā bn̄ ɔditionati ɔueniūt q̄ sunt boni chi mi facilis digestiōis paucarum supfluitatū parui in specie sua degētes in aquis laudabilibus: et comedantur elixi aut assi si militer carnes. Qua conueniunt secundum omnem modum admistrationis modo sint molia non per decoctionē indurata

Olea vitentur nisi oleũ amigdalaꝝ dulcium: fructus ꝯuenientes q aliqñ concedi possunt sunt ꝑsica melones ⁊ anguria: sed in fine mense sunt pinee quater in aqua feruenti infuse ⁊ q̃ter exiccate sole aut miste cũ passulis. Silr amigdale ꝑparate cũ passulis miste ex saporibus ꝯueniũt agresta aut vinũ granatoꝝ cũ amigdalis ⁊ zuccaro mista cui pñt ad libitũ addi passule potus ipsorũ non febricitãtiũ febre putrida penes Rasiz eẽt lac: sed ipsoꝝ febricitãtiũ est aqua hordei aut aquẽ zuccarata aut aqua hordei decoctionis cãcroꝝ fluuialiũ que fit hoc mõ cãcri fluuiales abiectis extremis ⁊ corticibus lauenẽ ter aut quater cũ aqua cineris salita: Deiñ bulliãt due aut tres vncie ipsoꝝ taliter ꝑparatorum in duabus libris aque hordei donec optime cocti sint aut aqua hordei cũ iulep ro. aut viol. Et adesset vel timeaẽ sputuz sanguinis bibat aquã calibeatã aut solã aut cũ sirupo mirtino. Vinũ vero ꝯcediẽ apud virtutis debilitatẽ ⁊ ẽt fortibus vbi nõ sit magna inflãmatio: ꝫ sit pauciferũ aliquali attinens dulcedini albũ subtile cũ sufficienti q̃ztitate aque tẽperatũ maxie in mẽsa sed extra horas cibatõis non ꝯcediẽ: maxime aũt vinũ ꝯcedẽdũ est his q vino multũ assueti sunt: Cito eni ⁊ multũ restaurat ⁊ nutrit. Sed Auic. placet aqua pluuialis. panis aũt sit similagineus. i. ex optia frumẽti farina mediocriter coctus non salitus magis fermentatus cũ opus ẽ mũdificare: ꝫ minus cũ opus ẽ ꝯsolidare ⁊ farie frumẽti posset addi farina miliȷ̃ aut hordei ẽm exigentiã. Somnus nocturnꝰ ꝓlixus. s. septẽ horarũ aut pluriũ ꝯcediẽ ꝫ sit interruptus vt exp uat ẽm exigentiã: meridianus vitandus ẽ nisi aliq̃ occasione somniũ nocturnũ omiserit ⁊ sit distans a cibo p horã cũ dimidia: multũ tñ debilibꝰ ⁊ ꝯsuetis meridianus ꝯcediẽ ⁊ dormiãt capite eleuato ad alterũ latus declinante. Procurẽtur oẽs euõnes a nã institute ⁊ ꝑcipue euõnes capitis p ꝯueniẽtes regiones: imo ẽt non nãles lõgo tpe ꝯsuete. Timenda tñ magis nimis ventris fluxitas q̃z stipticitas. Coitꝰ vitandus est exercitiũ nullũ vel leuissimũ deambulatio tñ añ cibum eis ꝯcediẽ post cibũ q̃escant p duas aut tres horas: fricationes tñ leues stõ ieiuno ꝯueniunt sint sperantes ⁊ gaudentes vitent irã tristiciã timorẽ ⁊ silia corpus exterminãtia. Restaurativa quoq̃ʒ ex variȷ̃s ꝯposita ẽm exigẽtias sũt in his casibus ꝑstantia: Sunt eni cibi medicinales sic huiusmõi. ℞. pulpaꝝ capõis vel galline vnius anni tm̃ vel duoꝝ bñ pinguis aut fasiani vel ꝑdicis vel franqllini aut haꝝ oĩuz aut plurimũ simul. ℥. vj. Et huiusmodi carnes sint elixe sufficienter cocte nõ tñ multum imo melius ẽ vt sint paꝝ cocte q̃z nimiũ: ⁊ si timereẽ fluxus ventris melius est vt sint assate amigdalaꝝ excorticataꝝ. ℥. i. pineaꝝ preparataꝝ. ℥. ß. auellanaꝝ mundataꝝ se. cõĩuz frigidoꝝ añ. ʒ. ij. amili. ℈. i. passulaꝝ electaꝝ. ʒ. vj. liq̃ritie rase. ʒ. ß. margaritaꝝ pforatarũ gẽmaꝝ electuariȷ̃ de gẽmis sine spẽbus añ. ℈. i. scorie ferri preparate. ℈. ß. mẽte sicce dragaganti gũmi arabici añ. ℈. ß. spẽrum tria sandoloꝝ sine canfora. ʒ. ß. specieruz diarodõ abbatis ℈. i. corallorũ. ru. boli. ar. añ. ℈. i. se. papaueris al. se. plantaginis se. portulace. añ. ℈. ß. pulpaꝝ sebesten. ʒ. ij. zuccari optimi penidiorũ. añ. q̃ztũ. s. fiat ꝯfectio in forma solida in morsellis cũ sufficienti q̃ztitate aque ro. aut viol. aut plãtaginis aut acetoselle aut buglosse ẽm exigentiã. Quod si appetitus essꝫ deiectus dimittãtur ea que nõ sunt boni saporis sicut spẽs diarodõ abbatis. Aliquãdo vero addãẽ aromota cordialia sic gariofili ⁊ stomatica sic lignũ aloes ⁊ galanga ⁊ epatica sicut cinamomũ ẽm exigentiã si nõ obstet febris. Croci tñ aliqd ꝑ est ponendũ cũ sit cordialis amicus pectoris sputuz facilitans ⁊ ponunẽ iuiube dũ intendimus ingrossare. Et in hac ꝯfectione hẽmus multaz nutribilitatẽ ex carnibus ẽt amigdalis: epatis ꝯfortationẽ ex auellanis ⁊ spẽbus diarodon Mũdificationẽ ex passulis pienis liq̃ritia penidiȷ̃s. exiccationẽ vlceris ꝯsolidationẽ ⁊ sistionẽ fluxus sanguinis ex bolo. ar. corallis dragaganto gũmi arabico. sistõnẽ catarri ex se. papaueris bolo ar. sebestẽ. iuiubis ꝯformatõez cordis remissionẽ ethice ex margaritis ⁊ gẽmis spẽbus tria sandolorũ ⁊ silibus. Confortationẽ epatis ex scoria ferri ⁊ stõi permentã ⁊ aromata: hac ergo ꝯfectione vti põt tã in horis cibationis q̃z extra horas cibatõis sumendo vnũ morsellũ aut pluresẽm exigentiã cũ potu aut sine potu ad libitũ. ⁊ põt ex his fieri electuariũ addendo plus de aqua ro. aut alia sili: Jtẽ addendo brodiũ carniũ suprascriptarũ cuius ꝑs nimis ꝑguis est eligẽda alius cibus medicinalis apud Mesue ẽ huiusmõi. Recipe lactis acetosi de quo supra. ℥. iij. tortellarũ de sceni bñ tritarũ. ℥. i. bulliant leui ebulitione donec adinuicẽ optie misceanẽ ⁊ sumãtur stõ ieiuno ⁊ non comedaẽ aliud nisi illud sit digestũ: ⁊ sequẽtiꝰ die addaẽ suprascripte q̃ztitati aureus vnus lactis ⁊ aliqd de tortellis diminuaẽ ⁊ sic ꝓcedaẽ quolibet die addendo aureũ. i. lactis ⁊ minuẽdo parũ tortellarũ donec deueĩaẽ ad exhibitionẽ lactis puri. Cum ãt ꝑuentũ fuerit ad declinationẽ egritudis tũc incipiamus diminuere aliqd de lacte acetoso ⁊ addere aliqd de tortellis de sceni dõec paulati deueniaẽ ad exhibitiõez tortellarũ tm̃. Tortelle autẽ sunt panis biscoctus.

Particualre vero regimen hꝫ q̃nq̃ʒ intentiones Prima ẽ vlceris mũdificatio ⁊ absterſio. Sed hic notandũ ꝙ vbi a sputo sanguinis fuisset facta ptisis: aut vbi timereẽ sputũ sanguinis abstergentia sunt leuiora ne fluxus sanguis reitereẽ. vnde in hoc cãu sufficeret aqua hordei excorticati: excorticati cũ zuccaro ⁊ ꝓprie vbi adessꝫ febris et in corpe iuuenili ⁊ tpe calido. Sed in tpe frigido ⁊ corpe senili cũ pauca febre ⁊ sputo sanioso existente grossiori vtemur aqua mellis. eius descriptio est: accipiaẽ mellis. ℥. i. aqua. ℥. viij. bulliãt ad ꝯsũptiõez tertie ptis. ⁊ aliqñ augeẽ doẽ aq̃ vbi oporteat magis infrigidare. Et fortius ipsa est ius cicerũ cum zuccaro aut melle. Et ad hoc fortior ẽ decoctio isopi ⁊ cũ zuccaro: et ad hoc magis cum melle. Et adhuc fortius est loch de caulibus. i. succus cauliũ cũ melle inspissatus. Et fortissimus ẽ loch de sqlla diayris ⁊ silia. De his tñ fortibꝰ deẽ pauca doẽ sicut a. ʒ. i. vsq̃ʒ ad. ij. ⁊ pñt exhiberi mane ⁊ sero stõ ieiuno cũ aqua mellis aut hordei. Sed forte tutius est vt hec fortia sumanẽ labendo ne febrẽ augeant: sed vbi eẽt maxia necessitas abstersiõis sic in sene ⁊ sanie grossa cũ pauca febre deneẽ vtroq̃ʒ mõ. ⁊ hoc tpe dantur cibaria silis intentiõis sicut ius cicerũ ius cauliũ kist hordei cũ melle ⁊ kist orobi est fortius. ⁊ porũ elixa tñ cũ aq̃ mellis ẽ mũdificatiuũ ⁊ maximi iuuamẽti ẽ huiꝰ. Recipit ireos asse isopi añ ptes equales ꝯfice cũ melle de mane ⁊ sero: ista tñ fortia abstergentia apud Me. vitanda sunt in ptisi q̃ztũ est possibile: ducũt eni ad sputũ sanguinis ⁊ auget febrem ⁊ liberiꝰ i asmate ꝯcedipñt. Secunda intẽtio ẽ ꝓhibitio transitus materiei ad pulmonẽ que intẽtio duobꝰ modis ꝑficiẽ. s. regẽdo membrũ mittẽs ne mãm transmittat sic cerebrũ cũ his que dicta sũt in. caplo d̃ catarro: ⁊ in sũma cuiuscũq̃ʒ mẽbri mittentis dispositio corrigatur vt materie p aliã regionẽ deriuenẽ. Scdo attẽdaẽ ꝯfortatõi pulmonis ne recipiat. et ex eis est rob mirti aut sirupus eius cũ. ʒ. ij. pulmonis vulpis ꝑparati ẽm artẽ. Et ex medicis mirabilis iuuamenti aggregantibus virtutis ꝯfortationẽ ⁊ mundificationem est medicamen. Gal. Recipe vulpis sicci succi liq̃ritie capillorũ ven. se. feniculi añ ꝯfice cum rob aut sirupo mirtino. Modus aũt ꝑparandi pulmonẽ vulpis est vt diuidaẽ in frusta ⁊ lauetur cũ vino albo Deiñ bulliat in aqua ro. in qua aliqd granoruz mirti grosso mõ ꝯtusorũ ponaẽ vna ebulatõe: postea abstergatur ⁊ laueẽ cũ vino ⁊ aqua ro. deinde exicceẽ donec põt puluerizari. Tertia itentio. s. exiccatio ⁊ resolutio materieruz q̃ sunt in pulmõe ꝑficitur cũ his q̃ labunẽ ⁊ suffumigãẽ ⁊ sumunẽ quoruz copiã superiꝰ habuisti in caplo de tussi: Et ẽt cañ in vsu haꝝ medicinarũ seruãdus. Et Gal. mltũ vtebaẽ tyriaca ⁊ metridato tñ he medicine ꝓpter ethicam mihi magis suspecte sunt q̃z in tussi aut asmate: Vtere ergo leuioribꝰ ⁊ pauciori tpe: ⁊ ex domesticis kytrã. i. gũmi cedri cũ melle ⁊ posset addi parũ galbani. Quarta intentio est in carnatio siue ꝯsolidatio. Sũma aũt mediciarũ incarnatim vlcera pulmõis ⁊ pectoris penes Mesue sũt sandra ꝓpe lutũ sigillatũ lutũ ar. carabe sedenegi. i. lapis ematitis olibanũ mastix balaustia rosa ⁊ semen eius corallꝰ ⁊ se. portulace assum amidũ assuz se. malue ⁊ altee assa se. arnoglosse assum gũmi assum grana mirti ⁊ silia. Malia aũt cũ q̃bus hec sũt dãda sũt sicut vitelli ouorũ lac dulce ⁊ acetosũ aqua pluuialis ⁊ ꝓprie calibeata qua hordei decoctiõis cancroꝝ fluuialiũ aqua sauic. i. hordei torrefacti succus cidonioruz. i. miua succus mirti rob ⁊ sirupus eius mucilago psiliȷ̃ ⁊ semẽ cidoniorũ sirupus de papauere violaceus ⁊ rosaceus ⁊ silia: ex medicinis autẽ cõ

positis sũt trocisci de luto sigillato de luto ar. filonium persicus ꝛ est vltimum: mũdificat enim ꝛ desiccat putredines et consolidat vlcera ꝛ sistit catarrũ ꝛ sputũ sanguinis ꝛ tussis sedat ꝛ multa alia hꝫ iuuamẽta ꝛ est apud. Mesue in ca. de sputo sanguis in fine. ℞. se. papaueris albi iusqami añ. ʒ. xx. terrisigillate opij añ. ʒ. i. sedenegi croci añ. ʒ. v. castorei spice piretri euforbij margaritarum non perforatarum carabe zedoarie doronigi ramich. i. gallie muscate añ. ʒ. i. canfore. ʒ. vnius tertiam cõfice cum melle ro. collato q̄ztũ sufficit dos est a. ʒ. v. vsq ad. i. cum succo arnoglosse aut aqua ro. ꝛ modico vini puri: sed credo nõ eẽ dandũ nisi pt fermentatiõẽ. i. post tres menses. Ex reb' aũt mirabilibus ad cõsolidatiões vlcerum pulmonis ẽ zuccarum ro. recens. i. eiusdẽ anni aggregatur eĩ in eo virtus abstersiõis ex parti succi ro. ꝛ virtus cõsolidatonis ex pte sbe earum: Uirtus eni abstersiõis pp antiqtatẽ abscinditur que ad huc possidet in recedentib'. et Gal. precipit dari zuccarum ro. singulis diebus in q̄ztitate plurima cũ reb' medicinalibus ꝛ cibalib' ita ꝙ etiã cũ pane. Et post eum plurimi vsi sunt ꝛ nõ cõprehensibilis est numerus eorum qui sanati sunt ex eius vsu tñ prius pcedentibus mundificatõib'. Fallunt eni vtẽtes a principio dũ mundificatio non pcessit: coartat eniz in pulmone mãs. Mesue aũt dat ipsũ nõ febricitãtibus cũ lacte calido febricitãtib' ãt cũ aq̃ hordei decoctionis cãcrorum fluuialiuz ꝛ alijs multis modis: ꝛ inuenit ipsũ eẽ vltimuz. Ueruz quotiẽs eius administratiõe cõtingit cõstrigi anhelitũ: dent ea que elargãt ipsum ex his q̃ educũt saniem sicut sirupus de isopo ꝛ similia ꝛ si accidat supcalefactio pp exsiccatiões eius ꝙ põt eẽ quia siccitas accendit calorẽ dentur sirupi de iniubis vio. mucilago psilij aut cidoniorum cum aq̃ granorum dulciũ aut aq̃ expssionis. i. portulace cũ trociscis de canfora: ꝛ si sequat post ipsum cõstipatio ventris dentur mirabo. de violis. i. dulcis de violis ꝛ est zuccarum violis aut detur sirupus violis cũ aqua hordei: Et postq̄z cessauerit redeat ad zuccarum ro. Credo tñ ꝙ zuccarum ro. nouũ non ita stringit ventrẽ sicut antiquũ nam succus ro. ponit inter solutiua. ꝛ hoc zuccarum rosaceũ sũmis laudibus extollit Aui. in capl'o pprio ꝛ adducit in ex° feminã illã quasi mortuam ex ptisi que sanata est cõmestione zuccari ro. Et dicit Auic. ꝙ nõ ẽ possibile vt dicũt sũmaz zuccari ro. qd comedit. ꝛ qdam modern' medicus dixit quandã comedisse. 400. lb. zuccari rosacei cuz quo sanata est. Quinta intẽtio scilicet correctio accidentium cõpletur sm ipsorum exigentiã. Accñtia eni concomitantia sũt cõsũptio ꝛ debilitas tussis que interdũ modũ excedit. Supuenientia sũt sputuz sanguinis fluxus ventris cõstipatio fastidiũ febris putrida vigilie. Consũptioni quidẽ subuenimus cũ eis q̃ humectãt ꝛ cibis ꝛ potibus tã qualitatiue q̄z sustãtifice. s. cũ administratiõe lactis cõfectionũ restaurantiũ ꝛ ciborum quorum parum multũ nutrit. Itez cũ balneatione in aq̃ dulci postq̄z ventus est ad declinationem Nam añ illud ẽ res prauior ꝛ ẽ ponere egrũ in despatõe ꝛ post balneationẽ vngere corp' cuz oleo violarum. ʒ. ij. rosacei. ʒ. i. amigdalarum dulciũ. ʒ. v. pinguedis porci recentis decies lote cũ aq̃ frigida ꝛ in fine cũ aqua violace. ʒ. v. qbus põt addi mucilago psilij ꝛ similia. Modum aũt balneandi plurum require ab Auic. in. ca. ethica ꝛ a Mesue in capitulo de ptisi. Tussi aũt si moduz excedat subueniẽdũ est sicut dictũ ẽ in capl'o pprio ꝛ siir de sputo sanguinis pcessit capl'm ppum ad qd recurre. Sed fluxui vẽtris succurrendũ est cũ medicinis Ras intertu sunt eniz cõstantia: cõstipatiõi autẽ q tñ non est multũ timenda succurrimus facile cuz enemate lenitiuo ifrigidãte ꝛ humectãte sicut ex lacte zuccaro vitello oui ꝛ oleo violaceo: ꝛ apud maiorẽ necessitatẽ addatur casia aut mel violaceũ siir lac sumptũ cũ multo zuccaro ꝛ sale: ꝛ iure gallinarum cum zuccaro ꝛ passuse ꝛ siia sunt cõstantia fastidio autẽ ꝛ defectõi appetitus cũ exhibitõe cidoniorum pirorum ꝛ similiũ in miua ꝛ succo cidoniorum ꝛ salitis de qbus supra ꝛ cũ emplastro de pomis coctis in vino ꝛ aceto cui addant rose ꝛ galia muschata ꝛ sic applicet: febri ãt subueniẽ cũ exhibitiõe aque hordei ꝛ ptisane hordeace: ꝛ si inualesceret febris putrida cõstãte virtute digerat humor faciens febrem ꝛ eũetur sꝫ exigẽtiam sꝫ cũ lenibus: vigilijs subueniat cũ emulsionib' papaueris ꝛ sirupo eius: ꝙ si non sufficeret detur aliqd opiatũ sicut. ʒ. i. filionij psici aut pilula vna opiata ex pilulis alchaiber dictis in capitulo de catarro ꝛ tussi: ꝛ hec est cura vera si fuerit possibilis: ꝙ si cura vera non videat possibilis administret cura blãditiua et paliatiua que scdm Auic. ẽ regimẽ idurans ꝛ exiccãs faciẽs crustam ꝛ escarã in supficie vlceris: vt phibeatur dilatatio ꝛ pfũdacio vlceris: lꝫ cuz hoc regimine nõ speret icarnatio ꝛ cõsolidatio Et in hoc est spes in cõlongatiõe vite patientis. lꝫ hec vita parũ sit dilecta ꝛ ledit quolibꝫ errore. dimittat ergo lac ꝛc. hũectantia ꝛ prio facta aliquali mũdificatõe pcedat ad cõsolidantia exiccãtia notabiliter sicut zuccarum ro. diadragagantũ in qbus ponit bolus ar. ꝛ terra sigil. sanguis draconis lapis ematitis ꝛ siia. Itez trocisci de terra sigilla de carabe ꝛ mirti cũ zuccaro ro. q̃ lãbant ꝛ deglutiant. ꝛ sedet tussis cũ papauere ꝛ his que fiũt ex papauere ꝛ cum trociscis suprascriptis si aliter sedari nõ põt sumatur aliqd opij ꝛ filoniũ psicum valet in hoc casu ꝛ comedat assata ꝛ pulmo vulpis mistus cũ trociscis de terra sigil. ꝛ sirupo d mirto est prestans medicina tã sumpta lãbẽdo q̄z deglutiendo. Ulcus vero cãne pulmõis q̃ cognoscit qz dolor est in medio colli añrius aut posterius: nõ tñ plurimus ꝛ accidit cũ hoc pruritus in corpe raucedo vocis odor oris fetidus. sputũ paucũ saniosũ qd excreat cum tussi aliq pauca ꝛ rasicatõe plurima. Et fortassis pcessit apã in eadẽ pte significatũ per febrem debilẽ ꝛ dolorem pulsatiuũ in eadẽ pte curat cũ eodẽ regie vniuersali ꝛ pticulari quo curat vlcus pulmonis: sꝫ elaborãdũ est vt medicine marie abstergentes ꝛ cõsolidantes sumãtur lãbẽdo: Dicit eni Auic. ꝙ eger iaceat sup collũ suũ ꝛ teneat medicinã in ore ꝛ deglutiat saliuam eius paulati ita vt nõ immitat plm subito ꝛ excitet tussim ꝛ oꝫ vt mollificet lacertũ gutturis sui ita vt dscẽdat ad guttur ipsi' absqꝫ excitatione sode. i. doloris. Medicine autẽ mundificatiue sunt sicut diadragagãtũ cum pauco melle mistũ aut diadragagantũ cũ loch de pino: sed cõsolidatiue sunt sicut zuccarum aut diadragantum cuz bolo ar. ꝛ terra sigilla. reformata adinuicẽ cũ sirupo de mirto ꝛ his posset addi parum pulmonis vulpis cõparati. ꝛ bolum ar. solũ aut terra sigilata solum in ore retẽta ẽ cõstans i cõsolidatione. De vlcere aũt pectoris sufficient dictũ fuit supius i pleuresi ꝛ ẽpimate ꝛ q̃r pleuresis non va seccanda fit aut vrenda: si tumor aut dolor aut q̃litas mutata cõicent cuti. Et qualit post seccionẽ sanguis restringẽdus est. ꝛ labra vulneris dirigereda: postea mundificandus ꝛ cõsolidandus sit: ꝛ si vrat qualitas escara remouenda postea mundificandus ꝛ cõsolidandus ꝛ dictum fuit qualr in empimate seccãdus sit aut vrẽdus inter quartam ꝛ qntã costã si aliomõ mundificari non põt p screatum vomitus aut secessũ: Et si tũor aut q̃litas mutata nõ apparuerit in pte alia ꝛ qualiter postea mundificãdũ sit ꝛ cõsolidantium. Qd si vlcus sit in aliqua pte pectoris ꝛ intrinsecus sit eadẽ pcedẽdũ est cura qua pcedit in ptisi. Si vero hac via sanari non potest ꝛ antiquat ꝛ fiat fistula que mltotiẽs remouet cuz emissione sanguinis et saniei p screatuz sicut vidi in plurib' durasse per mltos annos nulla est via in curatõe nisi appiatur exterius. Qd tamẽ nullo pacto facere dbemus nisi tumor dolor ꝛ qualitas mutata cõicet exteri'. i. ex directo doloris itrinseci cõsueti ꝛ i eo casu tuti' est prio cauterizari locũ tumẽtez cauterio potentiali: qd satis notabilẽ ptez capiat vt ad locũ vlceratũ puenire possimus: Nõ tñ cõfundetur nisi vsqꝫ ad costas: postea remota escara tẽptemus cuz sagitella paulati pforare vsqꝫ ad locũ vlceris donec videamus saniẽ ingredientẽ postea mundificet ꝛ cõsolidet. Si vero aliqd coste esset corruptũ tẽptemus cuz medicis aut cauterio auctuali euellere ptẽ corruptã postea mũdificare ꝛ cõsolidare ꝛc Et sic deo duce sit finis huius capituli.

De passionibus cordis.

Uia hic agitur de passiõibus cordis añ oĩa iuxta cõsuetudinẽ pmittenda ẽ cordis anathomia. Cor descriptiue est mẽbrũ principalissimũ mediocris q̄ztitatis figure piramidalis in medio corporis situ tñ osse cartilaginoso sustentatũ ex pinguedine venis ꝛ arterijs ꝛ carne cũ villis longitudinalibus ꝛ latitudinalib' ꝛ trãsuersalibus cõstitutũ tribus ventriculis ꝛ duab' auriculis diuisum. capsa panniculari circundatuz venarum ꝛ arteriarum origo: diastolez hñs ꝛ sistolem spiritus ꝛ virtutis vitalis sedes ꝛ pricipiũ: est quidẽ principalissimuz nã cum quatuor sunt mẽbra principalia: Unuz. s. testicu

li ordinati in ꝯseruationez speciei reliqua tria.s.cor epar ⁊ cere
brum ordinata in conseruationem indi uidui:cor inter hec est
pricipalissimū. Est ei pmū qd viuit ⁊ vltimū qd moritur:imo ex
virtute vite cordis ē ꝙ qn̄ auferṫ ab aiali inueniṫ pulsare vsqꝫ ad
horā p ꝯpamentū suū generans spm̄ vitalē necessario ad quan
cunqꝫ alterius mēbri opationez ꝯcurens.Est aūt mediocris qꝫ
titas in genere mēbroꝝ hōis lꝫ in cōpatione ad corda aliorum
aialiū hō habeat maxiuz cor respectu sue molˀ qd fuit:qꝛ homo
hꝫ plus de calido inato quātitatiue nō aūt intēsiue. Vn̄ nota ꝙ
aialia habentia paꝝ calidi cū magnitudine cordis sic̄ lepus cer
uus sunt timida ex eo ꝙ pauco existente calido corda eoruꝫ nō
sufficienter calefiūt:cū quo tn̄ stat ꝙ aial audacissimū cuꝫ hēat
multū de calido habeat ēt cor magnū sic̄ hō leo equus ⁊ silˀia.
Dꝛ figure piramidalis vt cū sit calidissimū iter mēbra assimileṫ
primo calido scꝫ igni ⁊ etiā cum figura illi ventriculi meliˀ disti
guntur.⁊ 3° si eēt vniforme p totū in grossitie sic̄ est in basi nimi
um grauitaret.Basis āt est altior pars eius vt sit longinquum
ab appodiatōe sup ossa pectoris ⁊ non ledaṫ tactu eoꝝ.⁊ conuꝫ
factus est subtilis ⁊ durus:vt minus posset ledi ꝯtractu ossium
pectoris.Est aūt in medio corporis situꝫ inter sursum ⁊ deorsū
dēptis extremis an̄ ⁊ retro dextrorsū ⁊ sinistrorsū sicut rex in me
dio regni declinat tn̄ cum acutie ad sinistrū vt ipsū calefaciat.
Tale fit eniꝫ dextrū p epar ⁊ sustentatū osse cartilagioso:oꝫ eni
oēm ꝙ moueṫ sicut cor initi alicui fixo illud aūt est magis ossuo
sum ⁊ durū ꝭm ptē ꝯiunctā dorso ⁊ est magis molle ⁊ cartilagi
nosū ꝭꝫ ptē ꝯiunctā cordi ne molle ledatur ex ꝯtactu duri. maxi
mū aūt os cordis ⁊ durū est in elephante licet os cordis cerui
sit magis cordis cōfortatiuū lꝫ humanū forte magis ꝯfortaret
cū ꝓprieate currente inter indiuidua. Est aūt ꝯpositū ex pingue
dine ꝭm eius supficiē magis ex fine generata.s.vt ꝓhibeat cor
dis exiccationē qꝫ sit gn̄ata merito agētis cū pinguedo genere
tur a frigido ⁊ cor est calidissimū:Credendū tn̄ est aliqꝫ ptez fri
gidam ipsius sic̄ panniculū ꝯcurrere ad ipsius gn̄ationē. Et est
ꝯpositū ex venis arterijs dispersis p eius sbam: Nā imediate a
vena chilis oriēte a corde nascitur q̄daꝫ vena que p cordis pti
tur sbam: Et ita ab arteria ad orti descendit ramus qui silˀr trā
sit per cordis sbam.Et est ꝯpositū ex carne dura cū hꝫ sustinere
multos ⁊ fortes motus. In quo sunt villi lōgitudinales ad at
trahendū tranuersales ad retinendū latitudinales ad expellen
dum:⁊ est tribˀ ventriculis diuisū:vnus dexter alius sinister: ter
tius medius:dexter qdē ad ꝯtinēdū sanguinē q trahiṫ ab epate
p venāchilis in eo mūdificeṫ ꝭm exigentiā membroꝝ nutriēdo
rū latera vero huiˀ ventriculi non sūt valde grossa cū debuerit
ꝯtinere sanguinē non facile resolubilez.Ventriculus aūt sinister
fuit ad ꝯtinendū spūs ꝓpterea factus est grossus ⁊ densus cuꝫ
debuit rez subtilē facile vaporabilē ꝯtinere. Et ꝭo qꝛ debuit per
digestionē spm̄ generare ad cuius gn̄ationē fortis reqritur cali
ditas q̄ magis est in sbō denso ⁊ multo qꝫ pauco ⁊ raro.Tertio
vt sinister ventriculus p grauitatē sue subē ꝯtra opetur grauitati
ventriculi dextri rōe grauitatis sanguis vt eēt eqlˀr graue p totū
⁊ basis qdē ventris sinistri est altior qꝫ basis ventris dextri sed
basis vētris dextri descendet mlˀtū ⁊ est valde maior qꝫ sinister.
Tertius aūt ventriculus ē pies q est in medio dextri ⁊ sinistri in
quo sunt multa foramina penetrātia vtrinqꝫ non tn̄ recte sꝫ cur
ue.et hec orificia sunt āpliora versus dextrū qꝫ versus sinistruꝫ
vt sanguis ꝯuertendˀ in spiritus recipianṫ in illis foramibus et
sic receptus paulati transeat ad alium vētriculū:⁊ iteꝝ pertrāseū
do p digōnē ꝯuertaṫ versus nām spūs ⁊ tādē factus vapor for
mā subālez spūs vitalis in ventriculo sinistro.Et illa foramia si
ue vie dilatanṫ in ipso cū dilataṫ cor ⁊ coartanṫ apud lōgitudinē
eius.i.cū ꝯstringitur ⁊ ꝯpatior sanguis in medio ꝯtineṫ. Hꝫ aūt
duas auriculas vnā in dextris alterā i sinistris q̄ ad hoc facte sūt
vt si aliqn̄ repleaṫ multū sanguie spū aut vapore ille auricule im
pleanṫ:sunt eni tenues dure ⁊ extensibiles ad hoc ne calor inna
tus suffoceṫ. Cuꝫ aūt ꝯtigit hec paucificari ille auricule ꝯtrahū
tur:he tamē auricule corde dilatato tēdunṫ ⁊ iplētur:sꝫ ipso con
stricto mollificāṫ ⁊ eūanṫ.Sꝫ forte qs obiceret sic̄ obicit Gal.
v. interioꝝ caplˀo ꝭo quare nō fecit nā cor ita magnuꝫ ꝙ posset
ꝯtinere oēꝫ multitudinē sanguinis spūs ⁊c. Sꝫ fecit illa addita
menta. Rn̄detur si cor fuisset valde magnū eēt cā ꝺbilitatis vtu
tū pp dispsionē spūs cū spiritus ⁊ sanguis paucificareṫ.Secun
da cā qꝛ euitaṫ ponderositas q̄ eēt ex cordis magnitudine. Ille
eniꝫ auricule leues ⁊ tenuissime sunt ⁊ sanguie ⁊ spū mlˀtiplicatis
extendunṫ ipsis diminutis ꝯtrahunṫ ⁊ sic vitaṫ vacuitas ⁊ pon
derositas q̄ seqretur ad cordis magnitudinē. ē aūt circundatū
capsula que ē panniculus durus ordinata ad tutelā cordis ⁊ vt
ꝯtineat aquositatē q̄ in illa ꝯtineṫ ordinata ad hūectationē cor
dis:ne ex motibus exicceṫ.Qua pp cū illa minuiṫ aut totaliṫ cō
sumiṫ cor ⁊ totū corpus marasmaṫ ⁊ tabescit.Cū aūt excrescit p
termodū tūc icurrit cor tremorē aut iectigationē ⁊ appet hoi vt
cor eius suffoceṫ. Hec aūt capsula lꝫ sit ex genere pāniculoꝝ tn̄
nō inueniṫ panniculˀ ei ꝯpar in spisitudine vt sit cordis clipeus:
⁊ tutū ⁊ separatū ē cor ab illo pāniculo cū qꝫtitate q̄dā nisi apō
radicē ipsius:vt dillateṫ in eo absqꝫ pfocatōe. Est aūt origo ve
naꝝ ⁊ arteriaꝝ qm̄ a ventriculo dextro oriṫ venā chilis cū ibi sit
grossior qꝫ in alia pte ⁊ postea ramificaṫ in chiliꝫ ascendentez et
descendētē:⁊ stipes ille q egrediṫ a corde nō vlterius ꝓcedit.Et
in origine istius vene sunt tria hostiola q̄ aperiunṫ ab extra ad i
tus cū cor dilataṫ ⁊ attrahit sanguinē ⁊ claudūtur ab intra ad ex
tra cū cor impellet sanguinē p venā chiliꝫ ad nutriendū mēbra
sed nō claudunṫ pfecta clausiōe huius aūt cā fuit qꝛ cor plus at
trahit sanguinē p venā chiliꝫ qꝫ postea qn̄ mundificatˀ ē expel
lat per eandē:remanet eni in eo sanguis nutriturus cor ⁊ plˀmo
nem ⁊ ꝯuertēdus in spm̄. Item ē aliud orificiū in eodē vētricu
lo a quo oriṫ vena arterialis nutritura pulmonē que dꝛ vena qꝛ
non pulsat arterialis qꝛ hꝫ duas tunicas vt meliˀ ꝯseruaret san
guinem subtilissimū ⁊ ꝓpe in pulmone q ē in ꝯtinuo motu. ⁊ in
orificio eius sunt tria hostiola q̄ apiunṫ ab intus ad extra cum
cor ꝯstringiṫ ⁊ iplet sanguinē ad pulmonē ⁊ ꝯstringūṫ de extra
ab intus pfecta clausiōe cū cor dilataṫ cuius ē rō qꝛ p hanc cor
expellit ⁊ nihil recipit. In sinistro ventriculo sūt ēt duo forami
na vnum arterie adorti q̄ dꝛ adorti qꝛ imediate oriṫ a corde vel
qꝛ oēs arterie ab ipsa originanṫ.et in eius orificio sunt tria ho
stiola que apiunṫ ab intˀ ad extra cū cor ꝯstringiṫ ⁊ ipellit spūs
ad mēbra p hanc arteriā.et claudunṫ ab extra ad itus cū cor di
lataṫ ⁊ recipit aerē ab arteria.Qua pp credo ꝙ non pfecta clau
siōe claudanṫ sic̄ qdā dicunt cū aliqd cor recipiat.et ēt in eodeꝫ
ventriculo aliud orificiū in quo originaṫ arteria venialis q̄ diciṫ
arteria qꝛ pulsat ⁊ dꝛ venalis qꝛ nō hꝫ nisi vnā tunicā cū non de
beat nisi ꝯtinere aerē ⁊ vapores capinosos ⁊ hꝫ duo hostiola in
eius orificio q̄ non pfecte claudunṫ:est eni ordinata ad expellē
duꝫ fumos ⁊ aerē iutilē ad plˀmonē vt tandē egrediṫ p tracheā
arteriā ⁊ os. Et ad attrahendū aerē frigidū a pulmone cū cor
dilataṫ.Oēs aūt alie arterie preter istā hn̄t duas tunicas quarū
durior est intrinseca cū ipsa sit obuiās pcussioni ⁊ motui sbe spi
ritus forti cuiˀ intēdiṫ ꝯꝭuatio custodia ⁊ fortitudo.Hꝫ aūt cor
diastolē vt cū dilatatur recipiat aerē frigidū a pulmōe ⁊ arterijs
⁊ hꝫ sistolē vt cū ꝯstringitur expellat sanguinē p venā chilis ad
membra ⁊ sanguinē ad pulmonē p venā arterialē ⁊ aerem inuti
lē ad fumos p arteriā venalē.est aūt sedes ⁊ pricipiū spūs ⁊ vir
tutis vitalis q deputantes ē ⁊ ē ꝓpꝛijs p opationibus vitalibus
cū hoc tn̄ concurrit tanqꝫ agens vlˀe ad quacūqꝫ opationē alte
rius membri:⁊ motus cordis nō est voluntariˀ ꝓpterea nō ē la
certus:lꝫ sit silˀimus lacerto ⁊ sic pꝫ anothomia cordis.Ex quo
seqtur ꝙ cor est valde calidū ⁊ aliqualiter siccū ⁊ pōt pati oē ge
nus egritudis.s.ꝯplˀonis cuiuscūqꝫ generis sine mā ⁊ cum mā
sanguinea cholerica phlˀatica ⁊ melancholica aquosa ⁊ ventosa
ꝯtenta in venis eius ꝭm plˀm que mala ꝯplˀo cum ꝯfirmatur ad
hunc intellectū qꝛ sit marie fixa aut in vltia sui malitia non rece
pit curā.Si vero ē ꝯfirmata qꝛ eēt in statu aut qꝛ eēt facta idepē
dens bn̄ posset recipē curā.Cōplˀo tn̄ frigida eēt deterior qꝫ ca
lida ⁊ sicca qꝫ hūida.et he male ꝯplˀones sunt minus corrigibi
les in corde qꝫ in alijs mēbris qꝛ cor lꝫ alijs mēbris ferat subsi
diū a nullo tn̄ suscipit subsidiū aut saltez non tm̄ suscipit subsi
dium qꝫtū alijs tribuit. Pōt ēt pati malā ꝯpositionē ⁊ ꝓpe op
pilationes pp q̄s spiritus suffocabunṫ in corde non inueniētes
spiraculū.Et aliqn̄ malū sitū multa acqsitiōe capsule ꝯprimen
tis ipsū. Patiṫ ēt solutionē ꝯtinui q̄ ex toto genere ē mortalis.

Si tamen fuerit sup̲ficialis tardat mors interdum vsq̃ ad ꝯm
diem. Si vero fuerit profunda 7 maxime penetrans ad ventri
culos interficit subito. Potest etiam pati apã cuiuscũq3 gene
ris sed sanguineũ frequenti⁹ deinde cholericũ rarissime melan
cholicũ phlegmaticũ aut aquosum. Et hec frigida fiũt frequen
ter in capsula cordis que facta in ea l3 possunt cronicari sicut in
simia Gal. tandẽ tamen interimũt. S3 facta in corde valde cito
interimunt. Na3 si fuerit calidũ 7 superficiale tardatur mors vs
q3 ad ꝯm diẽ. Cum aũt ꝓfundum interficit in hore. Si aũt fue
rit frigidũ 7 sup ficiale põt tardari mors vsq3 ad quartũ. Si vo
ꝓfundum vsq3 ad sequentẽ die3. Ex quo infert ꝙ apã calidum
est deterius q̃3 frigidũ l3 mala ꝯplo frigida sit deterior q̃3 calida
cuius diuersitatis cã est q2 apã ẽ ex toto genere mortale et illud
est deterius ꝙ citius interficit. Sed mala ꝯplo frigida nõ est
ex toto genere mortalis: Et salubrior ceteris paribus est calida
q̃3 frigida: l3 forte calida excessiua mortalis citius interficet q̃3
frigida mortalis. Est enim caliditas actior q̃3 frigiditas. Pati
tur etia3 bothor siue pustulã puã que tandem interficit cũ egres
su sanguinis nigri p nares quia niger effectus est mortificatis
spiritibus p quoꝝ presentiam reddebat lucidus dolores ẽt nõ
põt longo tpe tollerare sicut nec alia nocumẽta forma ꝑpter hoc
apud Aui. decolatur .i. syncopizat vel in cuius corde inuenitur
ex nocumentis qð inuenit in reliq̃s membris. Egritudines aũt
cordis famose ab auctoribus noiate sequentes egritudines su
prascriptas sunt q̃tuor. debilitas cordis pulsus tremor sincopis
quaꝝ cãe dñt ꝯm magis 7 minus: Cãe eni3 egre cu3 sint leues
faciunt cordis debilitatem ita vt fiat ĩpotens ad opationes. Ali
qualiter aucte faciunt pulsũ cordis efficaciter ĩprimẽdo in cor:
Cor enim se ꝯcutit vt nocumẽtu3 expellat faciendo variatione3
in motibus. s. ex magno veloci vel frequẽti ad puũ tardũ vel ra
rum aut econtra: que mutationes si non fuerit magne valde aut
frequẽtes aut cũ magna debilitate cordis: hec passio dr̃ pulsus
cordis. Si ãt fuerit valde magne valde frequẽtes 7 ꝯtinue 7 cũ
magna cordis debilitate tũc dr̃ tremor cordis: dñt etiam alit
q2 pulsus cordis magis fit virtute exñte forti temptãte expulsio
nẽ rei nocẽtis: Tremor aũt fit existẽtie debili nõ potẽte ꝑficẽ mo
tum suũ. ex q̃bus infertur ꝙ licet mutatões motuũ cordis sint
maiores in tremore q̃3 in pulsu: pulsatiões tñ pñt esse minores
cũ sit debilius in tremore s3 iste cãe multũ ĩprimẽtes donec mo
tum cordis notabilit impediant faciũt syncopim 7 vltiate aucte
mortẽ Auic. tñ sub tremore cordis pulsũ ꝯꝑhẽdit ꝙ est satis rõ
nabile cũ nõ differat nisi ꝯm magis 7 minus. Cause aũt harum
q̃tuor dispositionũ sũt oẽs egritudines de q̃bus supra p eẽntiã
existens in corde sicut male ꝯplonis cuiuscũq3 generis cũ mã 7
sine mã male ꝯpositiones solõ ꝯtinui apata pustule dolores s3
de his stati3 sufficienter dictũ ẽ. Cãe ãt istaꝝ p cõitatẽ sunt aut a
toto sic i febribus cu3 q̃ꝝ augmento augent 7 decremẽto decre
scũt aut in crisi q̃ ꝑfecta sedant hmõi passiones aut a dolore for
ti cuiuscũq3 mẽbri cuius augmẽto augẽtur 7 sedatiõe decrescũt
7 qñq3 ab eũonibus magis siue fiant a toto corpore siue a mẽ
bris ꝑticularib⁹ sicut in aptione apostematũ extractõe aq̃ idro
picoꝝ phlomia solutõe sudore nimio 7 silib⁹ imo a nimia rari
tate corpis aut a mẽbris ꝑticularib⁹ sic a cerebro qñ in ipso ml
tiplicat humor melancholicus q penetrãs in sbam cerebri po
stea penetrat in vias arteriaꝝ vsq3 ad cor excitans tremorẽ cor
dis pusilinimitatẽ 7 tristiciã cũ excitatione malicie cogitationis
7 angustie sic aliqñ ex cerebro ꝑuenit ad cor p hanc viam ex hu
mido 7 facit accidere obliuionẽ pigritiã 7 tarditatẽ motus tã ad
inchoandũ q̃3 ad ꝓsequendũ. Et qñ3 ꝑꝑ nocumentũ cerebri 7
neruoꝝ debilitãtur diafragma 7 lacerti ꝯcurrentes ad anhelitũ:
q̃ ꝑpter cor non debite euentatũ neq3 mũdificatũ. Incurrit hu
iusmõi passiões. cuius signũ ẽ nocumẽtũ cerebri ꝓcedens post
qð seq̃tur tremor cordis 7 huiusmõi passiones 7 qñ3 accidunt
huiusmõi egritudies ꝑpter mutationẽ materie ex ꝯgnantia pleu
resi 7 periplemonia ad cor 7 ꝓfocat 7 interficit ꝯm pl̃m 7 poris
mis asmatis frequẽter ꝯiungitur tremor cordis 7 alie passiões
7 qñ3 accidunt ꝑꝑ nocumẽta epatis deficientis in transmitten
do nutrimentũ ad ipsũ 7 q2 mittit ad ipsũ hũore3 aut vaporem
malignũ. Et qñ3 accidunt hmõi egritudines ꝑꝑ apa calidũ aut
frigidum in capsula cordis aquosũ aut ml̃icũ. et qñ3 ꝑꝑ multi
tudine3 aquositatis ꝯtente in capsula suffocantẽ cor 7 sentit ma
nifeste cor eius suffocari multo hũido. Et qñ3 ꝑꝑ eius dimi
nutionẽ cuius defectu arefit 7 exiccatur cuius signũ ẽ corporis
ꝯsũptio cum nocumentis cordis q̃ nõ vident ab alia cã pendẽ.
Et qñ3 accidit ꝑꝑ nocumẽtũ ori stõi ab hũore viscoso aut mor
dicatiuo aut vermibus in ipso aut intestinis aut vomitu mordi
catiuo: q2 euenit cordis tremor exeo. Et qñ3 sunt ꝑꝑ cõitatẽ
in dolore stõi qñ fit vehemẽs 7 multotiẽs interficit in pauco tẽ
pore. et qñ3 accidit in ipso ore stõi tremor 7 nocet cordi. Et qñ3
accidunt hmõi egritudines ꝑꝑ famẽ repletionẽ bothor 7 vlcus
in ore stõi. Unde ꝑpter magnã cõitate3 oris stõi ad cor. Antiq
os stõi ꝓcordia vocauerũt 7 qñ3 accidũt hmõi egritudines cor
dis p cõitatẽ egritudinũ matricis ex q̃bus est prefocatio q̃ seq
tur aut retentionẽ speratis aut menstruoꝝ mittentiũ malignum
aut vaporẽ ad cor 7 diafragma. Et qñ3 matrix ipsa mouet ad
supiora comprimẽs diafragma. et vl̃r p cõitatẽ a quocũq3 mẽ
bro mittẽte vaporẽ ad cor malignũ sua qualitate manifesta aut
occulta possunt hmõi q̃tuor egritudines corpis ꝯtingere. Cãe
vero primitiue haꝝ q̃tuor dispositionũ sũt aer pestilẽtialis odo
res fetidi corrupti vl̃ venenosi aut sũptio reꝝ venenosaꝝ 7 mor
sus venenosoꝝ q̃ oĩa inimicantur cordi. Item ex accidentibus
aĩ timor magnus 7 subitũs gaudiũ 7 hmõi. Item balneatio la
bor coitus 7 reliqua ex nonnãlib⁹ rebus aut extraneis valde dis
proportionata. Modi aũt penes Aui. q̃bus significat dispo
sitiones cordis sunt octo pulsus anhelit⁹ creatura pectoris ea q̃
nascuntur sup pectus tactus corpis mores fortitudo corpis et
debilitas eius medietatões. Pulsus q̃dẽ qm̃ magnitudo velo
citas 7 frequẽtia ipsius significant caliditatẽ eius 7 eoꝝ ꝯtraria
significant frigiditatem 7 eius lenitas hũiditatẽ 7 durities signi
ficat siccitate3 7 fortitudo eq̃litas 7 ordinatio significant sanita
tem. et ꝯtraria significant ꝯtrarium. 7 anhelitus magnus velox
7 frequens significant caliditatẽ: s3 ꝯtraria frigiditatẽ. 7 pectus
amplũ latũ si non est ꝑpter magnitudinẽ cerebri signatã p magni
tudinẽ capitis facientẽ magnitudinẽ nuche faciẽtis magnitudi
nes spondiliũ facientiũ magnitudinẽ costaꝝ ortaꝝ ab eis imo
est illic puitas capitis aut mediocritas significat caliditatẽ cor
dis 7 ꝯtraria ipsius si non facit ipsu3 paruitas capitis significat
frigiditatẽ. 7 pili plurimi orti sup pectus 7 ꝑprie crispi significãt
caliditatẽ sicut ecõtra nuditas pectoris 7 paucitas pilorũ signi
ficat frigiditatẽ qð est veꝝ nisi hũiditas cõpis supflua mora in
aere frigido 7 etas pueritie resistat. Quintus modus est a cali
ditate toti⁹ sensata p tactũ q2 cor calidũ facit totũ calidũ si epar
7 splen nõ ꝯtra operet: 7 corde exñte frigido totũ est frigidum si
epar non ꝯtra opet. et ita intelligatur cor cẽ hũidũ p corpis leni
tatẽ 7 siccũ per corpis aspitatẽ. Sextus est a morib⁹ ut ira velox
a leui cã audacia furiositas crudelitas significat cor calidũ 7 op
posite frigidu3. Silr̃ gaudiũ fiducia bonitas spei significat cor
forte calidũ. 7 opposita ꝯtrariũ: silr̃ inq̃sitio solicitudinis timor
7 tristicia significant cor frigidũ 7 siccũ. Itẽ ꝓmptitudo ad opa
tiones significat caliditate3 sicut tarditas frigiditatẽ. Septimus
ẽ a fortitudine corpis q̃ significat cordis fortitudinẽ ꝑpatam et
multitudinẽ spiritnũ. Cõcurrente tamẽ bona dispositione cere
bri 7 neruoꝝ 7 debilitas significat ꝯtrariũ 7 maliciam ꝯplonis.
Octauus ẽ meditationes qm̃ iocũde plene spe 7 circa res ma
gnas significant ꝑpamentũ aut declinationẽ moderatã ad cali
dũ hũidũ. sicut econtra meditatões tristes cũ despatõe 7 circa
res puas significant frigiditatẽ 7 siccitatem. 7 meditatões ꝯten
tionis sepationis 7 rixe caliditatẽ 7 siccitatẽ. spũs eni cũ sint cla
ri multi ꝑpati cor bene se h3 7 q̃ percipiunt sub rõe delectabilis
7 spẽ bonã generant 7 ꝯfidentiã. 7 ecõtra pauci fumosi frigidi 7
sicci timorẽ 7 despationẽ s3 calidi 7 sicci fumosi multi ꝯtentionẽ
iniq̃tatem rixa3. His potest addere nonũ: Nã caliditas in cor
de ab ipso patiente ꝑcepta significat caliditatem sic ecõtra frigi
ditas ꝑcepta i corde frigiditatẽ: qð signũ potius accomodatur
ad caliditatẽ 7 frigiditate3 ꝓternãles q̃3 naturales. Põt addi
x. sumptũ a pronitate lapsus nã ceteris paribus facili⁹ 7 frequẽ
tius ẽ lapsus in morbum sil̃e3 q̃3 in ꝯtrarium: Talis ergo ꝯplo
nis est cor qualis ẽ morbus in quẽ faciliter 7 frequẽter labitur

⁊ sic ex .x. modis significationū suprascriptarum possum⁹ argue
re supra quacūq̄z complexione cordis naturali. Signa autē
quibus arguimus super egritudinibus cordis sūt infrascripta
Signū male enim ꝯplexionis calide est augmentū pulsus in ve
locitatem ⁊ frequentiaz non naturalem ⁊ declinatio anhelitus
ad magnitudinem ⁊ velocitatem ⁊ frequentiaz non nālem ⁊ fre
quentia que sedatur cū aere frigido ⁊ bene se habere in frigore
⁊ extenuari absq̄z alia causa ⁊ econtra. Signa male cōplexio-
nis frigide sunt declinatio pulsus ad paruitatē tarditatem ⁊ ra-
ritatē non naturalē nisi cadat virtus ⁊ sit necessaria frequentia
⁊ anhelitus paruus tardus ⁊ rarus ⁊ trāqllitas cū approxiatio
ne ei⁹ qđ calefacit. Jtē timiditas ⁊ supfluitas in pietate ⁊ misi
cordia. Signa male ꝯplexionis humide sunt iclinatio pulsus
ad lenitatem non naturalē ⁊ velocitatem patiendi ex imprimen
tibus in anima cū velocitate remotionis eorū ⁊ multitudo euē
tus febrium putridarū. Signa male ꝯplexionis sicce sunt de-
clinatio pulsus ad duriciē non naturalē ⁊ difficultas susceptio
nis passionū cū fixione eaꝝ siue sint fortes siue debiles ⁊ lique
factio corporis. ⁊ de significatōibus apostematū sūt signa apo
stematū calidorum: Jpsa eniz in principio sui faciunt diuersita
tem mirabilē in pulsu non cōsuetam ⁊ fit maxia iflāmatio in cor
pore ꝓprie in partibus membrorum anhelitus q̄zuis attrahat
aerem frigidissimum tamē est quasi priuatus anhelitu. Deinde
sequitur syncopis frequens ⁊ non oportet vt expectetur pulsus
durities sicut in alijs apostematibus calidis qm̄ interficit ante
illud interficit ei ſꝫ plm̄ in prima die vel in ſa. Sꝫ signa aposte
matis frigidi que rarissime eueniūt sunt omnia huiusmodi ac
cidentia sed remissa cū paucitate iflāmationis ⁊ interficit inter
secunduz ⁊ quartū. Sed signū male ꝯpositionis sicut compres
sionis eius a mltitudie aque in capsula sunt quia sentit cor suū
suffocari ⁊ comprimi. Signa vero oppilatōis viaꝝ est prefoca
tio manifeste sensata absq̄z causis alijs. Signa autem solutio
nis cōtinui sunt ipse cause soluentes. Cause autē imprimentes
in cor quedam sunt cōes sibi ⁊ alijs mēbris sicut cāe facientes
malā cōplexionez solutionē continui apostemata ⁊ similia: que
dam sunt ꝓpria cordi sicut malus anhelitus ⁊ accñtia animalia
que quādoq̄z nocent spargendo spiritū exterius quandoq̄z suf
focando ipsum interius ita vt quādoq̄z sequatur syncopis: imo
mors. Jra aūt ē minor omnibus illis in hoc: raro eniz interficit
Canones vl'es in curatione dispositionū cordis sunt quatuor
Primus quia cor est mēbrū principale pri⁹ et sublimius omni
principali: ⁊ ideo simus festini ad curandū cordis dispositiōes
⁊ sine errore q̄ztū est possibile: Paruus enim error in principa
li multū timendus est. Secundus canon est ꝙ in phl'omia que
frequenter ē necessaria in curatione egritudinis cordis cuz plu
rime egritudines cordis materialꝭ a sanguine pendeant simus
solliciti ne superfluat et cadat virtus ⁊ si ceciderit succurramus
cum medicinis ⁊ cibis viuificantibus virtutem ſm exigentiam
de his que dicent̄ ⁊ hec nō approprīat̄ egressioni sanguinis tm̄
imo ei cuicunq̄z eūoni q̄zuis sanguinis eūo sit vehementioris
necessitatis vt sibi in cāu virtutis subsidiū afferat̄. Et quia vt di-
ctum est plurime egritudies cordis sunt a sanguine aut a vapo
re phlobotomia est cōgrua eūo a nocumento amboruz liberās
Repletio enim sanguinea remouetur phl'omia basilice dextre et
vaporosa phlobotomia basilice sinistre. Tertius canon est in
euacuatōe p medicinas solutiuas ⁊ est q: pluries medicine so-
lutiue inimicant̄ cordi vt secuz ꝑmisceamus medicinas cordia
les bezaarticas que ꝯferunt tripliciter: Primo corrigēdo nocu
menta medicinaꝝ soluentium. Secundo ꝯfortando cor adden
do in robore cum ꝓprietate sua ⁊ stipticitate temperata. Tertio
quia faciūt virtutes medicinaꝝ penetrare ad cor remouēdo eas
ab alijs locis. Quartus canon ē in ꝑmutatione complexiōis
calide frigide hūide ⁊ sicce aut ꝯposite. Nam si volumus ꝑmu
tare complexionem frigidam audaces simus cū medicinis cor
dialibus calidis solis aut saltem permistis medicinis cordiali-
bus: vitando tamen ne ꝓpter intensionē sue caliditatis aut mul
titudinem eius fiat agitatio in humorib⁹ cordis ⁊ materia dila
tetur ⁊ amplicet̄ ⁊ forte ꝑducat ad apostema ad opilationē ⁊ reli-
qua nocumenta: nec tm̄ multum diminuta sit a gradu ⁊ multitu-
dine caliditatis sufficienti ſm gradū ⁊ resistentiam egritudinis.
sed in permutando ꝯplexionem calidam tunc non simus cōten
ti solis infrigidantibus. Nam substantia per quā cor creatū est
spiritus effusus in ipso q est substantia calida caliditate natura
li ⁊ nō caliditate nociua corpori que aliquando ex malitia ꝯpl'o
nis calide resoluitur minorat̄ ꝯuertitur i fumū ⁊ ꝯturbatur. Cū
ergo superuenit corpori cordis q extinguat ipsuz ⁊ nō ē ꝑmistū
cum medicinis calidis ꝯfortantibus calorē innatū non solum
ꝓpter caliditatē imo cū ꝓprietate ipsarū associata caliditati eaꝝ
possibile vt noceat radici .i. spiritui q̄zuis ramo conferat et ē cor
pus cordis contemperando caliditatē eius. Qua ꝓpter sapiē-
ates antiqui ꝑmiscēt medicinas frigidas cū cordialib⁹ calidis
confidendo ꝙ si natura fuerit fortis discernet iter calefactiuum
⁊ infrigidatiū ⁊ afferet infrigidatium cordi ⁊ calidum cordiale
spiritui ⁊ temperabit̄ ipsum. Et si inueniunt medicamē eq̄le aut
ꝓximū eq̄litati confortatiuū spiritus sic buglossaz vigorāt ipm
⁊ adiuuant se cū eo. Si vero nā fuerit debilis nō ꝯfert regimen
nec sufficiunt medicine cordiales frigide ꝑꝑ aliā cām q: sūt tar
de penetrationis: Qua ꝑꝑ necessariū ē vt secuz misceant medi
cinas cordiales calidas qb⁹ iuuatur penetratio virtutū medici
narum frigidarū que tm̄ notabiliter dn̄t eē dn̄antes sup medici-
nis calidis ſꝫ exigentiā sui ꝯrij sicut ꝑmisceant crocū medicis fri
gidis in trociscis de canfora ꝓpterea qui abstulerūt crocū ex tro
ciscis de canfora blasfemātes priores fecerūt ipsos pauci iuua
menti q̄zuis ꝑꝑ ignorantiā nō ꝯcedāt. Compl'o aūt calida cu-
rat̄ cū sumptis in potu sic sūt rob. fria cordialia .s. de ribes ⁊ po
mis ⁊ sil'ib⁹ ⁊ cū aqua ⁊ succo fructuū sic pomoꝝ apioꝝ cidōioꝝ
acetositate citri ⁊ sil'ib⁹ ⁊ cū exterius applicitis frigidis ꝑmistis
cum paucis cordialibus calidis ⁊ si fuerit mā eūetur. Cura āt
male ꝯpl'onis frigide est cū ꝯfortatiuis magis q̄ dicent̄ sic dia
muscho tyriaca metridato ⁊ silibus cū vino odorifero exercitio
tꝑato cibis calidis q̄ztitate qua digerat̄. Et cū applicitis exteri⁹
cordialib⁹ calidis stipticitate tꝑata ꝑticipantib⁹. et si mā frigida
fuerit in cā eūetur. Sꝫ in cura male ꝯpl'onis sicce ē necessarius
cibus ⁊ potus plurim⁹ hūectatiuus dūmō possit digeri. Et ad
mistratio tine aut balnei cū custodia tm̄ ne sit multū calidus nec
sit longa mora in ipso ne resoluat ⁊ virtutē deiciat paucitas mo
tus ⁊ tranqllitas. ⁊ pot⁹ aq̄ nō multū frigide ⁊ moderate q̄ztita
tis nisi adsit caliditas ꝯiūcta siccitati cū multitudine spūuz tūc
enim magis frigida ⁊ pluris quātitatis posset exhiberi ⁊ ꝯuenit
somnus plurimus ⁊ si fuerit mā eūetur. Cura aūt male ꝯpl'ōis
hūide ē subtiliatio diete q virtualiter declinet ad siccū. ⁊ admini
stratio medicinaꝝ exiccantiū ⁊ exercitia potius lōga et frequen
tia q̄z intensa ⁊ fortia nisi esset cōiuncta frigiditati ⁊ mā hūida si
fuerit in cā eūetur. Cura aūt frigide ⁊ hūide est intētio ⁊ ml'titu
do exercitij in quo tm̄ fiat gradatio de paruo ⁊ breui ad lōguz ⁊
magnū ⁊ admistratio balnei añ cibuz ꝑcipue tinaꝝ ⁊ lōga mo
ra in aqua calida admistratio solutiuoꝝ ⁊ diureticoꝝ vsus vini
antiq odoriferi potentis moderate tm̄ quātitatis: ⁊ admistratio
ciboꝝ calidoꝝ ⁊ siccoruz q̄ztitatis moderate: ⁊ si hūiditati fuerit
ꝯiuncta caliditas vitent balneū ⁊ vtant̄ coytu ⁊ si mā aliqua fue
rit in cā eūetur. Solutio aūt ꝯtinui nō recipit curā. sed oppilatio
remouet̄ cū pl'omia ⁊ alijs eūonib⁹ ſm exigentiā ⁊ admistratio
nez incidentiū ⁊ subtiliantiū prio postea apientiū ⁊ ꝓuocantiuz
q̄ oia sint cordialia aut cordialib⁹ admista ⁊ sint calida aut fri
gida aut tꝑata ſm exigentiā. Si vero sit malus situs ꝑꝑ supfluā
hūiditatē capsule ꝯprimentis cor intēdatur oi regimini exiccati
uo tā cibali q̄z medicinali nec nō eūonib⁹ iteratis que tm̄ virtutē
non deiciant. Cura āt aꝑatū cū inceperūt non ē possibilis sed
obstādū est ne incipiant cū phl'omijs copiosis ⁊ ꝓprie basilice
⁊ apđ Aui. q̄nq̄z spat̄ in euasiōe eius cū phl'omijs arterie ⁊ cuz
eūatōe hūoꝝ cū solutiuis moderatis tm̄ ne agitent mām qbus
cordialia sint admista ⁊ sint calida frigida aut moderata scđm
exigētiam ⁊ deinde cū diuersiōibus fortibus ⁊ vētosis ligaturis
⁊ hmōi. Et tertio mā si fuerit subtilis ingrossetur ⁊ ꝯpigat̄: vt nō
fluat ēt exhibendo opiata fortia in notabili quātitate ⁊ sup regi
onē cordis ⁊ partis circūstantis applicent̄ repcussiua ſm exigē
tiaz ꝯfortantia cor cū ꝓꝓetate sua: ⁊ repellentia mām: ⁊ dieta sit
tenuissima. Sōnus sit interruptus ⁊ ꝓcurētur eūones nāles et

non nãles longo tp̃e ↄsuete: ↄescant aĩo ⁊ corpe quãtũ est possi bile. Medicine aũt cordiales qbus vtendũ ẽ ẜm exigẽtiã tem poꝝ descripte ab Aui. ⁊ ceteris sunt infrascripte. Tpate sũt lapi des p̃ciosi vt iacitus albedengesif. i. lapis valens ↄ̃ venena: cre ditur ꝙ sit saphirus vel forte lapis ille q vocat bezar. i. liberans a veneno alfenisagi. i. smaragdus: ⁊ aurũ copiosũ in bursa vel scrigno seruatũ argentũ granate rubini buglossa borago topa tius lapis: calide zedoaria zorũbeth que sũt eiusdẽ speciei q̃zuis Aui. de eis diuersa facit capl'a. a zorũbeth sunt radices sil'es ci pero in figura: ſʒ multo maiores ⁊ duriores itus subcitrini colo ris odoris ⁊ saporis zedoarie remissioris tñ. Doronicũ grece arabice doronigi est radicula pua saporis dulcis sil'is calamo aromatico in calore et figura been albũ ⁊ rubeũ ⁊ sũt velocis iu uamenti gariofili mirabiles galanga nux muschata cinamomũ ozimũ. i. basilicon ãbra balsamita oleũ balsami lignũ ⁊ semen eius sticados poliũ vinũ aromaticũ pulegium origanũ menta strum cortex citri se. citri cubebe muscus ambra seta ↄbusta ⁊ nõ ↄbusta xiloaloes crudũ mellissa ⁊ semen eius: enula ẽ mirabilis macis calamus aromaticus casia lignea rosmarinus lauendu la saturegia betonica hipericõ calamẽtũ mẽta politricon. ʒʒ. spi ca nardi squinantiũ cardomomũ lapaciũ ꝙ Aui. acetosã appel lat non est illud de quo ẽ hic sermo ſʒ de lapatio vulgariter dcõ rumese qd̕ est calidũ ⁊ siccũ: ⁊ optĩe valet ↄtra serpiginẽ ↄtrariũ cũ aceto ⁊ sale. Frigida margarite cãphora sandali tres spodiũ poma viole acetositas citri cicorea vinũ granatoꝝ karabe coral lus rosa lutũ sigillatũ ⁊ armenũ coriãdrũ siccũ ⁊ hũidũ limões arantij scariola lactuca acetosa. Et vl'r oẽs res valẽtes ↄtra ve na: ⁊ oẽ aromaticũ ponit cordiale. Vñ m'ltiplicit dr̃ medicia cor dialis: p̃rio q̃ tpata vt suprascripte ſʒ. Auer. qnto colliget capl'o de medicis ↄfortatiuis mẽbroꝝ velit ꝙ medicina tẽdẽs ad ali quã caliditatẽ sit magis ↄfortatiua q̃ʒ tẽpata. Scd̕o q̃dã medici ne ↄfortant virtutibꝰ s̕is vt ẽ stipticitas odor: sic̃ sunt rose ⁊ mu scus. Queda ↄfortant a ꝓprietate occulta ⁊ iste sũt duplices: nã q̃dã hñt ꝓprietatẽ occultã adiutã a q̃litate manifesta: vt spica et crocꝰ quaꝝ ꝓp̃etas adiuuat aromaticitate ⁊ caliditate tpatis: ⁊ stipticitate q̃dã. Quedã ↄfortãt ꝑ ꝓprietatẽ occultã nõ adiutaʒ aliq̃ qualitate manifesta. vt iacintus ⁊ sil'es: iter q̃s interest: q̃ p̃ me indigent actuatõe a colore nr̃o ad q̃ʒ exigunt duo: p̃mũ vt fi ant actuales cũ prius solũ essent in potẽtia. ẜm vt virtus ipsarũ ad cor penetret: q̃ marie ducit ꝑ vaporẽ ad cor penetrãteʒ. ẜe ãt non idigẽt transmutatõe a calore nr̃o ꝑ quẽ ducant de potentia ad actũ: imo non idigent nisi vt virtus sua ad cor deferat. ⁊ p̃ria ꝓprietas indigens adiutorio q̃litatis mãifeste a qbusdã appel latur virtus tertia. ſʒ ẜa nõ indigens adiutorio q̃litatis manife ste vocat virtus q̃rta. ⁊ isti sunt q̃tuor modi qbus aliq̃ medicie ꝑ se p̃rio dñr cordiales: ⁊ ↄfortantes: ſʒ medicie alijs modis cõ fortantes non dñr cordiales nec ↄfortantes ꝑ se p̃rio: ſʒ solum de ꝑ accidẽs sic̃ que remouẽt nocumẽta mãeꝝ prauaꝝ ⁊ veneno ruʒ q̃ possent ip̃rimẽ in cor. Et haꝝ q̃dã faciunt hoc eũando q̃ dã alterãdo ad ↄtrariũ ẜm q̃litates p̃mas: vt frigida ↄtra vene nũ calidũ: ⁊ sic de ceteris ↄtra sua ↄtraria. Tertio aliqua faciunt hoc stipticãdo vt terra sigillata ꝓhibet vaporẽ eleuari sua stipti citate ⁊ cũ hoc ẽt ↄfortat cor: ⁊ sil'r lutũ ar. in pestilentia. Quar to alique faciũt hoc icidendo sic̃ aq̃ rafani ↄtra fungos. Quin to q̃dã reprimẽdo acuitatẽ vt butyꝝ ⁊ alia vnctuosa ⁊ multi sunt alij modi qbꝰ opponimꝰ venenis: ſʒ hi sunt principaliores: ſʒ il la que eũando ↄfortant sũt duplicia. q̃dã ei ↄfortant expellẽdo venenũ vt terra ⁊ lutũ sigillatũ qd̕ nõ cessat facere vomitũ dõec venenũ expellatur. q̃dã ãt ↄfortãt educendo mãs malas exñtes in corde ⁊ admistas spiritibꝰ: sic̃ mirobalani agaricus ⁊ lapis la zuli. Et in his ẽ ꝓprietas appellata virtus tertia. s. respectus ad cor plusq̃ʒ ad aliud mẽbꝝ. Sunt ãt p̃ter os alij tres mõi minus principalis qbus medicie dñr ↄfortatiue sic̃ que dicũt virtutes aliaꝝ ad cor: sicut pulegiũ ⁊ sticados. Alie custodiendo ne resol uat virtus eaꝝ in via: sic̃ opiũ: quedã ↄsolidando alias: sic̃ spẽs aromatice igredientes trociscos de tiro q̃ ponũtur ad reprimẽ dũ eaꝝ maliciã. inter has oẽs vere cordiales sũt medicie q̃tuor primoꝝ mõꝝ q̃ ꝑ se confortãt. Alie vero tyriacales siue bazaar tice appellant ⁊ non vere cordiales ⁊ oẽs vere cordiales sũt ty riacales: licet non econtra: quia medicina tyriacalis potest esse excessiui gradus ⁊ operatonis: nec absolute confortat cor: sed cum est in dispositione preternaturali: sed vere cordiales sunt tpate: aut paꝝ recedẽtes a tpamẽto habẽtes singularẽ ꝓprietatẽ ad ipsũ: marie cõfortantes in dispositõe sana: sicut buglossa ia cintus: ſʒ multe tyriacales nocerẽt in dispõne sana: q̃ in dispõne egra optĩe iuuarent. ⁊ hec elici pñt ex dictis Gal. Quito de sim plici medicina ⁊ Serapiõis in suo de simplicibꝰ capl'o de medi cina custoditiua ⁊ liberatiua. ⁊ dicit ibidẽ ꝙ medicina tyriacalis ẽ media inter venenũ ⁊ corpꝰ humanũ: cui Auero. ↄtradicit qn to colliget capl'o de medicinis opantibꝰ ↄtra venenũ. di. ꝙ medi um est eiusdẽ generis cũ extremis: sed medicia tyriacalis nõ est eiusdẽ generis cũ corpore nr̃o ⁊ veneno: quare nõ ẽ mediũ. Ad ꝙ dicẽdũ ꝙ Ga. ⁊ Sera. noluerunt ꝙ medicia tyriacalis sit me dia ꝑ ↄmestionẽ nec ꝑ formalẽ participationẽ vtriusq̃ʒ: ſʒ est me dia quia cũ vtroq̃ʒ ↄuenit cũ hoie qdẽ quia ipsũ tuet: sed cũ ve neno ↄuenit q̃ p̃ticipat nãe proportõe q̃dã ⁊ forma venenosa. p̃ticipãt aũt vno formal'r: ⁊ cũ alio virtual'r nõ ẽ sub eodẽ gene re reponibile cũ ãbobus extremis: ſʒ ẽ in genere extremi: cuius nã p̃ticipat. Est eni medicina venenosa nõ tñ ex toto genere cõ traria nãe hõis. sicut argẽtũ vinũ fel vipere: q̃ iste non poneren tur in ↄfectõibꝰ liberatiuis: ſʒ aliquo mõ venenose ⁊ interficien tes si sumant i notabili q̃ʒtitate: sic̃ mirra opiũ storax crocus: fa ciunt eniʒ stuporẽ ⁊ occidũt in multa q̃ʒtitate sũpta. Qua pp̃ cõ cludit Sera. allegato. ca. ꝙ valde eq̃librata dʒ eẽ dos medicina rũ tyriacaliũ. s. ne noceant corpi: imo ipsas bñ tolleret ⁊ sint suf ficientes ↄtra venenũ: ⁊ hoc est difficile apud inexptos. Sʒ for te ex his. q̃s infert ↄtra determinationẽ suprascriptã ꝙ nulla me dicia vere cordialis sit tyriacalis cũ nulla vere cordialis p̃ticipet nãm veneni. Ad qd̕ dicit ꝙ auctores p̃dicti nõ locuti sũt de oĩ bus tyriacalibꝰ: sed de his tñ que nã venenosa p̃ticipant: ⁊ pro põnes ille sunt indefinitiue ⁊ nõ vl'es. Et ego sequor intẽtionẽ Si. Ja. in dictõe bezaardi dicentis. Bezaartica est oĩs medici na liberatiua a veneno: nos aũt ꝓprio vocabulo carentes hoc significantes tyriacã vocamus: tyriaca itaq̃ʒ ⁊ medicia liberãs a veneno sunt synonima. Et subdit bezaard aliqñ vocãt galba nũ pp̃ excellentẽ eius virtutẽ ↄtra venenũ qd̕ pʒ ꝑ Auic. i descri ptione tertia tyriace. ⁊ ꝑ Serap. in descriptõe tyriace vocat nihi lominus apd̕ eos kẽne vocat ⁊ interdũ bezaard vel bezaar q̃ dam lapis multũ carus regibꝰ: vt in Serap. inuenies. Putant ãt aliq̃ hũc lapidẽ eẽ q gnãtur in oculis ceruoꝝ in oriẽte: q cum ẜpentes comedunt vt deponẽtes seniũ fortiores fiant intrãt flu men ibiq̃ʒ morant imersi vsq̃ʒ ad caput tã diu quousq̃ʒ sentiũt virtutẽ veneni separatã interi lachrymã emittũt q̃ coagulata in oculis iterdũ vsq̃ʒ ad magnitudineʒ nucis dsiccat donec cadit cũ flumẽ exeũt ⁊ sic inuenit ⁊ dr̃ oĩuʒ venenoꝝ tyriaca. ⁊ verisil'r d̕beret liberare a pestilẽtia. Sũt ẽt preter suprascripta alie medi cine bezaartice valde excellentes. sic̃ tormẽtila diptamuʒ pimpi nella q̃ sũt sup̃me ↄtra pestilentiaʒ de qbꝰ feci mentionẽ in trac tatu meo de pestilentia.

De tremore cordis.

Quid nois tremoris cordis ẽ satis manifestũ. Est aũt descriptiue penes Aui. motꝰ tremulꝰ accidẽs cordi ⁊ mãifestũ ẽ vt dcm̃ fuit supiꝰ ꝙ sub tremore cordis ↄp̃ hẽditur pulsus eiꝰ q q̃l'r differãt si ꝓprie sumant dcm̃ fuit supius. Spẽs nõ hʒ nisi modos quosdã ẜm magis ⁊ minꝰ differentes: vt q̃a aliqs nouus aliqs cronicus aliqs magnus: ita vt a circũstantibus audiat sonitus q̃dã ⁊ videant p̃ãni tegẽ tes pectus eleuari. q̃dã paruus. itẽ aliqs ↄtinuus aliqs interpo latus. Iteʒ aliqs cũ magna d̕bilitate ⁊ marie pulsus diuersitate aliqs non: ſʒ nõ euetur a quadã pulsus diuersitate. Cause tre moris cordis sũt oĩa que ledũt cor notabilit ita tñ vt non p̃du cant ad syncopi. Cãe ãt ledẽtes ꝑ eẽntiã sũt mala ↄpl'o cuiuscũ q̃ʒ generis sine mã q̃ facit tremorẽ cor debilitãdo: ⁊ oĩs d̕bilitas apud Auic. efficit in corde dũ pseuerat in ipso virtus sufficiens agitationẽ quãdã: vt expellat ab ipso nocumẽtũ. aut q̃ nõ p̃t cõ tinuari vniformiter motũ suũ: quare fit motus tremulus. aut q̃ virtus facta debilis est apta pati a q̃cũq̃ʒ facili cã q̃re frequẽter accidit tremor. ſʒ ↄtra seq̃tur ꝙ mala ↄpl'o fcã non sensu p̃cepta sicut in ethicis p̃t eẽ cã tremoris: q erit ↄtinuus pp̃ p̃mã cãm. ſʒ

ꝓpter hanc erit valde frequēs consequens ꝯtra experiētiā. Rn̄-
detur ꝙ mala ꝯplexio facta in corde non ē sola cā tremoris: nisi
ducat ad vltimā debilitatē cū qua cor nō possit ꝯplere motuz su
um vniformiter: sꝫ mala cōplxo diuersa que sentitur bn̄ pōt eē cā
tremoris ēt cuz ꝯstantia virtutis. huius aūt diuersitatis cā ē: qꝛ
tremor cordis q sequitur solā debilitatē virtutis absqꝫ tristi sen
satione fit a virtute vitali debili nō potēte ꝯplere dilatationē cor
dis vniformiter. Sꝫ tremor q seqtur tristem sensationē ⁊ malā
ꝯplxonē diuersaz fit a virtute expulsiua nāli ipsius cordis ꝯmo-
uente cor vt expellat nocumētū: sꝫ bn̄ verū est ꝙ mala ꝯplxo facta
debilitando cor ē causa vt ipsū facile incurrat tremorē cordis ꝓ
pter aliqđ nocumētū impressū ab ipso sensatū qđ nō incurreret
nisi eēt debilitatū qꝛ fortis virtus oīa ꝯtennit ⁊ ꝯñr cōceditur ꝙ
debilitas sola non est cā tremoris: sꝫ debilitas cū nocumēto im
presso sensato lꝫ debilitas principalius ꝯcurrat: sicut etiaꝫ in tre
more stōi debilis sūpto bono cibo cū mouetur ad amplexāduꝫ
ipsum motu tremulo virtus causa qꝫ debilis ē magis cibus bo
nus. Et notādū ꝗꝫ Auer tertio colliget de accidentibꝰ sensus ta
ctus ꝙ mala cōplexio diuersa in habēte ethicā non sentit: nisi ꝑ
malam ꝯplexionē frigidā retinenteꝫ adhuc aliqd naturalitatis
vnde ethicus sentit caliditatē additam post cibū per ethicā suā.
Fit etiam tremor a mala ꝯplxone cum mā̄ sanguinea ⁊ melica: q̄
frequenter facit tremorē: quia ē multū horrida cordi ⁊ cuius mi
nera est ꝓpe cor. s. splen directe cordi suppositus a quo profluit
melica ad os stomachi. item mirach ⁊ mesenterium in quorum
venis reperitur multum de melancholica sunt satis propinqua
cordi. Item materia humida aliquando est in causa ⁊ ventosa
aliqn̄ ⁊ est lenior ceteris si sit subtilis: ⁊ nō hn̄s mām a qua elle-
uet. Mā aūt cholica sui acuitate magis facit sincopi qꝫ tremo-
rem. Sīr mala ꝯpos. oppilatio exn̄s in cursibus sanguinis ⁊ spi
ritus in corde ⁊ origine venaꝝ arteriaꝝ eius aut malꝰ situs cor
dis sequēs ꝯpressionē capsule apate aut a multitudie aque in
ipsa contente. ⁊ sīr solutio ꝯtinui in corde ⁊ apa faciunt in pnci
pio apparere tremorem: deiñ sincopiꝫ postea mortē: sꝫ de his su
perius: factus aūt a subtilitate sensus cordis cognoscit qꝛ habē
ti ipsam accidit tremor cordis ex qualibet vētositate gñata i spa
tio qđ est inter ipsū ⁊ panniculū eius: aut in corpe panniculi aut
in vena eius: Et ex qualibet qualitate calida aut frigida adueni
ente ei ita vt succedat potui aque: ꝑter qđ ꝑducat ad debilitateꝫ
in operationibꝰ suis. factus aūt ꝑ cōitatē aut est a toto sicut in fe
bribus ⁊ ꝓprie pestilentialibꝰ aut in crisi cū mā̄ mouetur: aut a
doloribus fortibꝰ in quacunqꝫ pte corporis aut cū cōitate pan
niculi sui. s. capsule: si accidat i ipsa apa molle: aut durū: sicut ac
cidit simio ⁊ gallo per Ga. anathomizatis. ⁊ qñꝫ accidit cū cōi-
tate stomachi: ⁊ ꝓprie oris eius: qn̄ in ipso est humor viscosus
vitreus ⁊ mordicatiuꝰ cholericus: aut cibus corruptus: aut bo
thor in ore eius: aut ꝓpter attractōeꝫ materierū ad stomachum
siue apostement siue non succedentiū labori. i. dolori eius. Do
lor eni stōi pōt facere tremorē cordis tam ꝑ se qꝫ attrahēdo ma
terias ad stomachū: que erūt cā tremoris: Et per cōitatem sto
machi est aliqn̄ tremor tantus ⁊ ita ꝯtinuus vt non discernatur
inter ipsum ⁊ illum: qui est ꝑ essentiaꝫ in corde. ⁊ qñꝫ accidit tre
mor in ore stōi similimꝰ tremori cordiali: ⁊ fortasse perducit ad
ipsum. fit aūt tremor in ore stōi duabus ex causis: aut quia virtꝰ
expulsiua oris stōi cōcutit ipsū vt expellat nociuū. aut quia virtꝰ
naturalis stomachi debilis mouet motu tremulo ad amplexan
dū ⁊ ꝯstringendū se supra cibū vt melius digerat: ⁊ fit aliqn̄ cuꝫ
cōitate pulmōis qn̄ multiplicat in eo oppillatio in parte illa que
obuiat cordi: ⁊ non penetrat anhelitus ꝗꝫ ꝙ dꝫ: ⁊ indicat ꝯstri-
ctionem anhelitus nō securā cū qñꝫ accidat subita suffocatio ⁊
mors sicut aliqn̄ accidit in paroxismis asmatis. ⁊ qñꝫ accidit ꝑ
cōitatē ab aliȷ̄s mēbris: sic diafragmate ⁊ reliqs ptibꝰ pectoris:
⁊ a splene cerebro gutture transmittentibꝰ mām ⁊ vapores mali
gnos. ⁊ qñꝫ per cōitatē ab intestinis ꝓpter vermes corruptos
in ipsis effumantes ad cor. ⁊ qꝛ vermes aliqn̄ mouētur ad supe
riora ⁊ nocent ori stōi. ⁊ aliquando ꝑforant intestina: ⁊ fit aliqn̄
per cōitatem ab epē transmittente humorem aut vaporem mali
gnum: aut nō trāsmittente sanguinem sufficientē. Similiter acci
dit per cōitatem a matrice vaporibus spermaticis aut menstrua

libus: aut aliter malignis effumantibus ad cor: ⁊ quandoqꝫ mā
trix ipsa ad superiora mouetur: est causa ꝓfocationis. ⁊ quādo-
qꝫ fit a causis extraneis: sicut a potu ⁊ morsu venenosoꝝ: ⁊ quā
doqꝫ fit ab accidētibus anime fortibus fetore corruptōe aeris
⁊ sic de singulis causis primitiuis potētibus in cor imprimere.
Signa cōia. Cuicūqꝫ tremori cordis sunt pulsus diuersus val-
de in magnitudine puitate velocitate tarditate frequentia ⁊ rari
tate ⁊ multotiēs simulatur pulsui habentium asma ⁊ periplemo
niaꝫ: ⁊ tangendo pectus ex directo cordis sentit diuersitas mo-
tuum cordis ꝓportionati diuersitati motuū pulsus. Similiter
aspiciendo arterias que sūt collo videtur aliqn̄ in motibus ea-
rum manifesta diuersitas. ⁊ aliquando sonitus qdam auditur
sequens diuersitatem motuū ipsius cordis ⁊ pendens ab humi
ditate significatur per lenitatem pulsus ⁊ sentit habens eaꝫ qua
si cor eius sit positū in humiditate ⁊ si sit hūiditas multiplicata
in capsula cōprimens ipsum ꝑter hoc qđ sentit cor eius positū
in humiditate sentit ipsum in eadē suffocari. Sed siccitas super
flua significatur ꝑ duritiē pulsus. Et si fuerit cōsumptio humidi
tatis exn̄tis in capsula corpus arefit ⁊ exiccat i dies absqꝫ febre
⁊ factus a caliditate supflua singulari significatur ꝑ inflāmatio
nem in corde sensataꝫ si non est fixa. ⁊ si fixa fuerit ꝑ inflamatio
neꝫ sanatā ante fixionē. ⁊ pulsus ⁊ anhelitus sunt magni velo-
ces ⁊ frequentes etiam extra horā tremoris pulsus. ⁊ ꝑcesserūt
cause calefacientes sicut febres fiētes ⁊ facte motus fortes ⁊ si-
miles factus a frigore significatur per cās suas ⁊ extiguentibus
calorē inatū tam per se sicut aeres frigidi egritudines infrigidā
tes ⁊ similia qꝫ ꝑ accn̄s. sicut eūones extinguentes calorē inatū:
⁊ adest sensatio frigiditatis in corde nisi sit fixa ⁊ pulsus ⁊ āheli
tus parui tardi ⁊ rari ēt extra horas tremoris. ⁊ male ꝯplxones
ꝯposite habent signa cōposita: sicut hn̄s caliditatem iunctā hu
miditati cū hoc ꝙ habet pulsuꝫ ⁊ anhelitū magnū velocē ⁊ fre
quentē hꝫ ipsum lenem ⁊ sentit q̄si cor eius sit positū in hūidita
te ⁊ per reliqua tu discurre. ⁊ oēs huiusmōi male ꝯplxones cogno
scuntur quia nocent a simili ⁊ ꝯtrariȷ̄s iuuant. Sed tremor san-
guineus significatur ꝑ magnitudinē ⁊ velocitatē pulsus ⁊ anhe
litus cū lenitate pulsus ⁊ plenitudie eius etiā extra horas tremo
ris ⁊ sentit caliditas ⁊ inflāmatio ⁊ iuuat coitu qꝛ sanguinei ag
gregant multū semē qđ corruptū mltiplicat malos vapores cor
di ⁊ etiā ꝑ coitum tpatū clarificat sanguis ⁊ spiritus euāt super
fluitas qꝫti ⁊ remittitur caliditas supflua. item ē plenitudo ⁊ ten
sio venaꝝ ⁊ mltitudo vrine cū grossicie ⁊ color ⁊ habitudo atte
stantur sanguini. itē ꝯplxo regimen ꝑcedens ⁊ silia ⁊ iuuatur mi
nutiōe. Sꝫ melie sunt signa ꝯtraria ⁊ cū tristicia ⁊ sollicitudie vt
eoꝝ q sunt in terra aliena cū recordatur suoꝝ. Sed cholicū qui
tn̄ raro accidit significant cāe calefacientes ⁊ exiccātes ꝑceden
tes egritudines cholice sequētes ⁊ ē pulsus ⁊ anhelitus magnꝰ
velox ⁊ frequens cū duritie pulsus ⁊ est vehementia iflāmatōis
⁊ iuuatur frigidis ⁊ hūidis: ⁊ nocet ꝯtrariȷ̄s. ⁊ sunt ꝯ° color re-
gimē hitudo tēpus anni ⁊cͤ huiusmōi attestātia cholere. sꝫ phla
tici sunt signa ꝯtraria ⁊ iuuant fame ⁊ siti ⁊ exercitio. ⁊ ventosuꝫ
purū significat velocitas terminatōis eius. paucitas nocumen
ti eius ⁊ diuersitas in pulsu. ⁊ nocet a multiplicātibus ventosita
teꝫ ⁊ iuuat a ꝯtrariȷ̄s. factus aūt ab oppilatōe significat per di-
uersitateꝫ pulsus in magnitudine ⁊ prauitate tarditate ⁊ veloci
tate per huiꝰ ei distinguit a diuersitate pulsus sequentis virtutis
debilitatem: cū virtus multuꝫ debilis nō possit facere pulsū ma
gnū. ⁊ sīr est diuersitas in fortitudie ⁊ đbilitate q̄ nō pōt ꝯtinge
re a virtute debili cū nō possit facere pulsū fortē ⁊ ē cū priuatōe
signoꝝ repletōis: ⁊ ħ maxie verificat cū oppillatio est in locis ꝓ
pinquis cordi ⁊ venis eius. Sꝫ tremor sequēs malū sitū. s. com
pressioneꝫ cognoscit qꝛ sentitur cor suffocari ⁊ ꝯstringi. Solu
tio aūt ⁊ ꝯtinui cognoscit ꝑ causas suas. ꝗꝫ tremor sequēs apa in
sba sui cordis aut sui panniculi cognoscit ꝑ signa supius dicta
imediate post anathomiā. ⁊ ꝑter signa ibidē dicta cū apate cali
do in substantia cordis adest maxia inflāmatio: ⁊ diuersitas mi
rabilis in pulsu cum febre maxia. ⁊ si fuerit ꝓfūdū interficit in
hora. si vero supficiale tardatur mors vsqꝫ ad ꝗm diē. ⁊ si fuerit
frigidū nō adest tanta inflāmatio. ⁊ si fuerit supficiale tardat
mors vsqꝫ ad q̄rtā diē. Si vero ꝓfūdū vsqꝫ ad ꝗꝫ vt plm̄ tn̄ in

corde sūt calida sicut in capl'a vt plm frigida mollia aut dura et cognoscūt qr non cito interimūt: imo aliqñ cronicant tandē tñ interimūt ꝛ cognoscunt ꝑter signa sup̄rascripta calida ꝛ frigida p cplonez colorē habitudinē ꝛ regimē ꝑcedens etatē tēpus anni ꝛ similia. factus āt ab acuitate tm̄ sensus cognoscit: qr fit a qlibet ventositate ꝛ q̄cūq̄ cā facili ꝛ est cū fortitudine pulsus ꝛ sanitate anhelitus ꝛ incolumitate reliquoꝝ membroꝝ ꝛ fortitudo pulsus ꝛ magnitudo ipsius sūt significatōes ꝑme significantes ipsū ꝛ certificant ipsū. Si fuerit corpus cū frequētia hui⁹ tremoris incolume ꝛ virtus ꝯſuata ꝯsuetudo in opatōibus sana. et illi qbus plm accidit ille sūt ꝑpter quoꝝ facies apparēt vestigia passionū aialiū sicut ire tristicie ꝛ aliaꝝ q̄zuis vestigia sint remissa. Ista aūt vestigia passionuꝫ aialiū apparentia sup facie sunt sicut mutatio coloris ex rubeo in pallidū: ꝛ ecōtra ꝑm diuersos motus spirituū et sanguinis: nunc itra nūc extra ꝑm exigentiā passionū. hee eni mutatōes q̄zuis remisse arguūt passiones aiales facientes tremorē cordis. factus āt p cōitatē a toto sicut in febribus declarat per febres ipsas cū qrū augmento augetur ꝛ decremento decrescit. ꝛ silr creticus p crisiꝫ ipsaꝫ q̄ finita sedatur. sed factus a dolorib⁹ significat p dolores ipsos cū quoꝝ augmēto auget ꝛ decremēto minuitur ꝛ ablatōe aufert. Signa aūt facti p cōitatē a capsula ex dictis sūt manifesta. factū cā stōi significant male dispōnes stōi ꝛ nocumētū appetitus ꝛ aliaꝝ virtutū eius. item qd̄ expellit ab ipso stō marie p vomitū. itē imaginatiōes p eleuatōeꝫ vapoꝝ non soluꝫ ad cor: imo etiam ad cerebꝝ. ꝛ nausea ꝛ subuersio. itē alleuiat cū abstineat a cibo: nisi fit a mā cholerica effusa ad os stōi tpe vacuitatis: tūc eni magis fluit ꝛ acuitur ꝛ fit vehemēs quando cibus incipit digeri vaporibus pluribus cordi cōicatis ꝑpter laborē virtutis digeretis. Discernitur aūt tremor stōi a cordiali: qr hic sentitur in regiōe stomachi ille in corde et ꝑcesserunt ꝛ adsūt nocumēta stomachi ꝛ nō cordis sicut i cordiali precesserūt ꝛ adsūt nocumēta cordis ꝛ nō stomachi. Et factus p cōitatem a pulmone cognoscitur qr ꝑcesserunt ꝛ adsunt nocumēta pulmonis: sicut asma periplemonia ꝛc. et sunt signa oppillationis pulmonis sūpta. ex ꝯstrictōe anhelitus ꝛ ceteris de qbus supra in ꝓprijs cā. Similiter factus a cōitate epatis splenis matricis intestinoꝝ ꝛ reliquoꝝ membroꝝ significatur p nocumenta ipsoꝝ que adsunt ꝛ precesserūt cū quoꝝ augmēto auget ꝛ decremento decrescit ꝛ ablatione aufert. Factum aūt a venenis sumptis a morsu venenosoꝝ ꝛ reliqs causis primitiuis significant cause ipse cū ꝑuatiōe reliquorū signorum.

Pronostica Tremor cordis qñ superfluit ꝑmutat ad syncopim ꝛ qñ magis supfluit permutat ad mortē. Scōm si qs ꝯqueritur de tremore cordis post egritudines: ꝛ habet nauseam ꝛ euomit cholerā plurimaꝫ: ꝛ nō remouetur nausea ē malū ꝛ indicat spasmū in stomacho.

De syncopi.

Syncopis grece quasi concisio ꝛ amputatio latine. Lipothomia dr̄ a lipo q̄ est defectus ꝛ tomos aius: Jnde lipothomia defect⁹ animositatis: sed qd nominis casus virtutis subito est satis manifestum: Subito enim importat duo. s. tēpus imperceptibile ꝛ cām nō manifestā. Syncopis tñ apud Aui. est destructio maioris ptis pluriū virtutū motiue ꝛ sensibilis ꝑpter debilitatē cordis ꝛ aggregatiōnē spūs totius ad ipsū pp cām mouentē eum ad interiora: aut pp cām ꝑfocantem ipsū interius q̄re non inuenit spiraculū: aut pp ꝑuitatē ꝛ subtilitatē suā quare non superfluit super illum q̄ est in minera. Dicit prio q̄ syncopis est destructio maioris ptis plurium virtutū motiue ꝛ sensibilis non qdē ꝑm suā essentiā sed destruuntur: qr impediunt ab exitu in suas opatōes. Uirtutes enim scdo colliguntur nobis paꝝ note: opationes aūt note multū quare necessarium est vt virtutes p opationes notificētur. Dicitur maioris partis pluriū virtutū: non eniꝫ operatōes oēs motiue destruuntur sed solū motiue voluntarie que ꝑficiuntur p neruos ꝛ lacertos nō aūt naturales sicut motꝰ cordis. nec miste ex naturali ꝛ volūtarie sicut mot⁹ diaphragmatis ꝛ pectoris nisi qñ eēt mors. ꝓrima Sensibilis aūt extrinseca tota destruit: sed intrinseca sicut operatio cogitatiue apud aliquos non totaliter destruitur. Per reliquas partes in diffinitione positas: ponit tres cās immediatas syncopis. Pria ē debilitas cordis sequens aliquod forte nocumentū sicut dolorem solutionem continui malā complexionē malam cōpositionez apostema ꝛ similes: quibus debilitatur cor per essentiam vel p cōitatez que debilitas est causa vt spiritus vitalis totus vel fere tot⁹ in corde aggregetur propter cās mouentem ipsuꝫ ad cor q̄ ē virtus attractiua ipsius cordis ꝛ naturalis subordinatio spirituū ipsi cordi. Quapropter membra extrinseca de pauperata spiritibus fiunt in poᵃ ad operationes sensus ꝛ motus. scōa causa immediata est ꝑfocatio spūs in corde tanta vt non inueniat spiraculū: ita vt ipse neq̄ cor possit sufficienter euentari neq̄ spiritus cordis transire ad alia mēbra quapropter necessariū est virtutē sensibilem ꝛ motiuaꝫ multum minui in ipso corde ꝛ in membris alijs destrui: cū oportet virtutem vitalem ad quācūq̄ operationē concurrere. Hec āt ꝑfocatio immediate sequitur ꝓhibitā transpirationē. ꝛ prohibita transpiratio oppilationem que potest esse coarctatoria ab auctore multo aut grosso ꝛ viscoso ita vt aer sufficiens nō possit ingredi ad cor per ipsius dilatationem: ꝛ arteriaꝝ ꝯstrictionem neq̄ vapores fumosi possunt egredi neq̄ spiritus ad membra transire per ipsius constrictionem ꝛ arteriaꝝ dilatationem. Hec autem oppilatio erit in origie arterie adorti aut arterie venalis. ꝛ potest oppilatio esse attenuatoria ꝑpter cām ꝯprimentem cor sicut cassula cordis apostemata aut superflua aquositate repleta aut propter apostema in ipso corde attenuās foramina ipsa coartando aut forte humor aut vapor malignus ledens virtutem motiuam cordis: qua propter non posset ipsum sufficienter dilatare ꝛ ꝯstringere. Oppilatiōnē aūt carnosam credo rarissime contingere. Tertia causa imediata ē paucitas ꝛ subtilitas spūs quare non supfluit super illuꝫ qui est in minera. i. in corde. Alia aūt mēbra erūt sine spiritu naturali saltē sufficienti ad sensuꝫ et motū. Hec autem paucitas sequr oēs cās resoluentes ꝛ quomodocūq̄ spiritus paucificantes sicut famem exercitia balnea eūōes aerē malignū morsus venenosoꝝ febres pliras ꝛ silia ꝛc. Lipothomia āt descriptiue ē destructio mioris ptis pluriū virtutū motiue ꝛ sensibilis pp tres cās syncopi explicitas: aut aliquā eaꝝ si diminutas in ꝯpatōe ad cās syncopis: ita vt lipothomia sit via i syncopi sicut syncopis ē via in mortē. Est eni vt sonat qd nois ꝺfect⁹ qdā aiositatis ad sensū ꝛ ad motū. Casus virtutis subito apud Aui. ē ꝺstructio maioris vel notabilis ptis virtutis motiue volūtarie absq̄ nocumēto notabili i virtute sensibili aut in motiua nāli aut mista ꝯtingēs pp ꝺfectū in virtute vitali i tpe valde puo ꝛ absq̄ cā multū manifesta: ꝑpterea dicit Aui. ꝫ plm ꝯtigit: vbi nō ē dolor nꝫ solutio vētris: nꝫ apa magnū: neꝫ eūo magna: ꝛ sic de alijs cāis māifestis. Et ꝫ dispō lꝫ ꝯtigat pp defectū spūs ꝛ virtutis vitalis: tñ ē passio virtutis aialis: q̄ debetur i strumētis motus volūtarij. Cā imediata hui⁹ casus virtutis est ꝺfectus spūs vitalis in istris virtutis motiue volūtarie: p quē lꝫ notabilr minuat mot⁹: nō tñ sensus cū pauciores spūs ꝛ magis subtiles sufficiant ad sensū q̄ȝ ad motū. Cā āt paucitatis ꝛ subtilitatis spūūꝫ in istris motus volūtarij ē: aut qr a corde nō trāsmittit: qd̄ pt eē pp oppilatōeꝫ i vijs trāsitus ipsius. s. iuenis et arterijs: ita vt ēt qñꝫ oppilet vie anhelitus: q̄ oppilatio plurimū fit ab hūore phlātico liq̄facto subito fluēte ad vias trāsitus: nō āt ita ab hūore melīco cū nō sit apt⁹ pp suā terrestritatē ita faciliter liq̄fieri ꝛ fluere ad vias angustas: nec ab hūore cholīco q̄ꝑpter suā subtilitatē ꝛ paucitatē non sit aptus ita facilr oppilare. Neq̄ ita frequēter ab hūore sanguineo qr sanguis fluēs mltotiēs suffocat ꝛ iterficit suā mltitudie. Itē fluēs eꝫ locū nāle facit sinochaꝫ ꝛ facili⁹ putrefit q̄ȝ ceteri hūores fluētes eꝫ locū nāle. Qua ꝑpter ē raro cā solius cāus virtutis ꝛ syncopis. Et aliqñ cor ēt nō exñte oppilatōe nō transmittit spūs pp nocumētū proꝑriū: aut p cōitatē: cuius cā nō ē valde māifesta: imo poti⁹ retrahit ipsus ad se. Cōitas āt frequēter ē a stō. Et aliqñ cā casus virtutis est spūum ꝛ hūoruꝫ subtiliatio in sba sua: ꝛ quia recipiunt resolutōeꝫ ꝛ ꝓprie in febribus. Est ergo hic casus virtutis apd Aui. dispositio quedam infra syncopim ꝑpterea quādoq̄ ante cedit syncopim. quandoq̄ subsequitur: vbi virtus nō destruitur nisi a neruis ꝛ lacertis ipsis existētibus vbi ea vacuis q̄re homo fit non motus nec remouetur a suo situ ꝛ dormitione sua idest

dispositione sibi dormienti nisi cū labore. Cā illius ē accidens.
.i.nocumētū qd diximus. Nā cū vehemēs fit facit cadere virtu
tem neruoꝝ integre: ꝛ sic fit syncopis aut mors. Et si nō fit vehe
mens facit cadere virtutē neruoꝝ ꝛ lacertoꝝ ꝛ sic seqͥ casus vir
tutis. Dīa aūt inter casum virtutis ꝛ lipotomiā est quia lipoto
mia non ꝯnotat ꝙ fiat subito.i.in tpe īpcepto ꝛ sine māifesta cā
sicut ꝯnotat casus virtutis subito. Et scḋo qꝛ non ꝯnotat ꝙ fiat
sine manifesta lesione virtutis sensibilis: sic cōnotatur p casum
virtutis. Dīa vero inter casū virtutis ꝛ syncopim patet ex dictis
est eni minor syncopi añs eā ꝛ transit in eam cū intendit. Itē
sequitur ad syncopim cū syncopis remittitur. Hi aūt tñ tres ter
mini qñ accipiuntur vt synonymi. Cause imediate syncopis
sunt ille tres que sūt in diffinitōe expͣsse.s.attractio toti⁹ aut ma
ioris ptis spūs ad cor scḋa prefocatio spūs in corde vt non in
ueniat spiraculum tertia paucificatio spūs in toto vt non super
fluat pter illū qui est in minera.oēs aūt alie cāe numerāde pter
has inducūt syncopī mediāte aliqua aut plurib⁹ ex istis. Cāe
ergo syncopis sūt mala ꝯplo in corde cuiuscūqꝫ generis fiens
aut facta sine mā aut cum mā cuiuscūqꝫ generis si notabilit im
primat in cor. Item dolor cordis: pustula parua leuissima: solu
tio ꝯtinui cum paucissimo sanguinis fluxu ꝛ paucissima spūuꝫ
resolutione sunt cā vt cor nocitū ꝛ debilitatum attrahat spiritus
totius ad se. Sed apostema notabile in corde facit syncopiꝫ spi
ritū prefocando. Solutio aūt ꝯtinui notabilis in corde median
tibus his tribus causis est cā syncopis: sꝫ oppilatio in corde et
malus situs eius facit syncopim spūs ꝛ cor pfocando: ꝛ simili
ter multitudo sanguinis ꝛ alioꝝ humoꝝ exñs in corde p cōitatē
vero aut a toto sicut cū corpus ē repletū sanguie ꝛ aliis humori
bus supfluētibus in quanto: ꝛ est repletio quo ad vasa: tūc mā
subito fluens ad cor est cā syncopis pfocando. Et aliqñ hūor
existens in toto aut ī venis magnis peccans qualitate maligna
manifesta vel occulta absqꝫ multitudine fluens ad cor aut effu
mans ē cā syncopis aut pfocando aut spiritus attrahēdo. Et
qñ oppilatōes exñtes in toto sūt cā syncopis q̄ nō fiunt soluꝫ
a multitudine sꝫ grossitie ꝛ viscositate. Et mali hūores multipli
cantur ex malo ꝛ supfluo nutrimento ꝛ malitia digōnis: qua pp
sparguntͥ in corpe replent venas ꝛ oppilāt meatus: ꝛ priuatͥ cor
pus nutrimento ꝛ nō sūt apti ꝯuerti in nutrimentū: qm̄ ppter su
am malignitatē ꝛ multitudinē habent ꝓportionē supra nām et
cū hoc ꝯplexio corpis corrūpitur. Et qñ cōitas est a toto vt in
febribus marie pestilentialib⁹ mittendo ad cor vapores putri
dos maligna putredine. Item in syncopali minuta mittēdo ad
cor vapores chlīcos ꝛ acutos ēt malignos q̄litate occulta aut
ēt manifesta repētes ad os stōi: qḋ marie ꝯtingit in principo pa
roxismi. Item in syncopali hūorosa pp vapores frigidos vitre
os cor in frigidantes in principiis paroxismoꝝ: ꝛ ēt qꝛ corpus
non nutritͥ cū ipsum phlegma vitreū non sit aptū ꝯuerti in sbāꝫ
nutriti, ꝛ etiaꝫ ita oppilet vt bonus sanguis nō possit ad mēbra
penetrare. Item in crisib⁹ fit aliqñ syncopis pp vapores a mā
agitata ad cor eleuatos. ꝛ quia materia fluit aliqñ ad aliqua mē
bra nobilia: qbus cor cōpatitur aut qꝛ fit supflua eūo. Itē per
cōitatem a doloribus fortibus in quacūqꝫ pte corporis fuerit.
Item eūones fortes resoluentes spūs sicut sudores ꝛ quecūqꝫ
alie eūones fortes siue a toto siue a mēbris particularibus sicut
fluxus sanguinis narium hemorroidalis mēstrualis per phlo
miam aut p aliam solutionē continui. Item solutio ventris: ni
mius vomitus: sicut in colica passione. Item fluxus nimius
aquositatis vētre secto ī ascite. aut plurime saniei secto pectore
in empimate aut quocūqꝫ alio apostemate magno nimia sanie
fluēte. Itē resolutio supflua insensibilis sequēs raritatē poroꝝ
ꝛ hūorum subtilitatē ꝛ similes causas. Fames quoqꝫ supflua in
infantibus ꝛ decrepitis deinde in iuuenibus ꝛ cōualescentibus
magis qꝫ decidentibus quā egri ꝛ sani incurrūt syncopim ex fa
me. Et omnia corpora sic. subtiliū humorū latoꝝ poroꝝ ꝛ acu
ti sensus facile ex fame incurrūt syncopim ꝛ in estate difficilius
tolerant qꝫ in hyeme. Inter nimia macies ꝛ extenuatio. Per
cōitatem vero a membris pticularibus sicut a cerebro: nam cū
in eo accidit oppilatio integra ꝛ est apoplexia fit sincopis ꝓcul
dubio. Sed per cōitatem stomacho fit frequenter ppter tria: pri
mū quia est propinquus cordi. scḋo qꝛ vehementis sensus. ter
tio quia est minera collectōis humorū diuersorum: quare facit
euenire syncopim: quia infrigidat valde sicut in bolismo aut qꝛ
calefacit valde aut qꝛ dolorē efficit valde. Et hec fiunt pp pñtiā
materie calide aut frigide vlcerū bothoꝝ aut apostematū in eo
ꝛ pprie in ore eius. Et qñ causa syncopis est permutatio māe
squinantie pleuresis peripneūonie ad ptes cordis subito. Et
quandoqꝫ est ppter viscositatem materierū in poris: quare op
pilant meatus ꝛ proprie in membris anhelitus. ꝛ qñ per cōita
tem a splene cum superfluit mittendo meliam ad os stomaci. ꝛ
similiter per cōitatem a mirach: aut mesenterio mittentibus va
pores mlīcos ad cor. Item per cōitatem ab intestinis maxi
me cum in eis superfluunt vermens mortui aut viuentes: qꝛ quā
doqꝫ ascendunt ad os stōi. Item per cōitatem a māe maxime
cū fit prefocatio menstrualis aut spermatica. Item p cōitatē ab
epate mittente sanguinē ꝛ hūores supfluos suffocantes ipsuꝫ
aut mittēdo humores aut vapores malignos sua qualitate ma
nifesta aut occulta. Item per cōitatē a capsula cordis cum apa
tur aut superflue aqua repletur. et idem est indiciū in ceteris mē
bris quibus cor pōt cōpati aut ppter fortem doloreꝫ aut qꝛ nō
transmittit qḋ deberet trāsmittere. aut qꝛ transmittit hūores aut
vapores superfluos aut malignos ꝯsequens vlcera membroꝝ
aut apostemata. aut corruptōes ipsoꝝ membroꝝ aut māerum
existentium in eis. Cāe aūt primitiue sunt sic venena sumpta et
morsus venenosoꝝ. Item aer malus inspiratus sicut pestilen
tialis ꝛ cadaueꝝ fetentiū ꝛ foueaꝝ que diu steterūt clause ꝛ api
untur. Item superflue vigilie ꝛ exercitia fortia ꝛ ꝯtͣ. Itē nimia
inanitio ꝛ repletio. Item accidentia ai exterminantia sic timor
tristicia gaudiū ꝛ hmōi cū supfluunt. Sed hic notanda sūt aliq
Primū cū aliqs inconsuetus syncopizare in phlomiis synco
pizat phlebotomia nō exñte supflua patitͥ aliqꝫ egritudinē ī stō
vl hꝫ stōꝫ debilē vel nimiū sensibilē facile susceptū māeꝝ quoꝝ
nullū añ habuit. Scḋo notādū ꝙ qñ mā ꝺcrepiti febrientis ali
q̄tur ꝛ fluit ad stōm facit syncopiꝫ: aut sui frigiditate aut sui cali
ditate putredinali: ꝛ hoc magis accidit in ipsis decrepitis: qꝛ ma
terie eoꝝ sūt magis apte dissolui ꝛ moueri ad iteriora: qꝫ resolui
aut moueri ad exteriora: qꝛ febres senū sūt sepulte quarti primi
caplo de rigore. tertio notandū ꝙ cā quare aliqs syncopizat in
pma phlomia ē qꝛ occurrit sibi aliqḋ ī ꝯsuetū faciēs agitationē
in sanguie vñ cor patiēs pp illoꝝ agitationē attrahit spūs ad se.
aut forte cholera agitata repit ad stōm: cui cor ꝯpatitͥ: hoc āt ma
gis accidit in pria phlomia pp timorē rei nōdū expte. Sꝫ ꝯtra
hoc deberet magis accidē his q vulnerātͥ pp cās suprascriptas
ꝯsequēs ꝯ experiētiā. Dī ꝙ nō accidit illis q prio vulnerantͥ qꝛ
sūt intenti ad fugā vel ad ꝓsecutionē vñ spūs ꝛ hūores nō cō
citantͥ ad stōm nec ad cor sꝫ ad instra motus. ꝛc. Ultio notādū
ꝙ mltotiēs est phlomia cā syncopis pp infrigidatōeꝫ q̄ fit pri
uatiue pp sanguis ꝛ spūs eūonē: ꝛ positiue pp ingressū aeris fri
gidi circunstantis. ꝛ tertio fit melior euētatio sanguis ꝛ spūum
sanguie eūato vñ 4° pͣ caplo de cura sinoche. Syncopis infri
gidat ꝯplonēꝫ fortē. Signa attendēda sūt prio illa qb⁹ ponitͥ
dīa inter syncopiꝫ subhet apoplexiaꝫ epilepsim ꝯgelationē pre
ifocationē matricis: q̄ dispōnes multū conueniūt: hec aūt supe
rius posita fuerunt in caplo de apoplexia scḋo attendenda sūt
signa ꝓpinqua syncopis: Si non accidit subito. Primū ē mi
noratio pulsus spiritibus tractis interius. Scḋm ē palor exñs
in facie sanguine petēte iteriora. Tertiū palpebre nō eleuantur
paucificatis in musculis eaꝝ spiritibus mouētib⁹ eas. Quartū
apparet in oculis debilitas motus in liuedo pp eādē cāꝫ. Qui
tū visui appent imaginationes non ꝯsuete: tum ex in ordinato
motu spirituū tū ex vaporibus ad ipsos eleuatis in agitatione
sanguinis cū ꝯuertitur ad interiora sextū ifrigidantͥ extrema pri
mo postea totū corpus calore āplius ꝯuerso iterius. Septia ap
paret ros qdā frigidus in toto corpe qbusdam hūiditatib⁹ sub
tilibus cutaneis calore de paupatis fluentib⁹ exterius p poros
cutis ꝺbilitata ꝯtinētia: vl forte ex ꝯgregatōe ꝛ suffocatōe ꝛ igni
tōe caloris in corde fit quedā effūatio vñ vapores qdā venien
tes ad cutis supficiē condensantur a frigiditate cutis ꝛ cōtinen
tis in hūiditate quadā apparēte in forma roris in cutis supficie

Octauū in pos ad loquēdū ꝛ ceteros mot⁹ ex defectu spūuz in
instrumētis motus. Nouū fit q̄dā nausea ore stōi cordi ꝯpatiē
te: vel ipso eq̄ cito sentiēte nocumētū sic̄ ꝛ cor pp acuitatē sui sen
sus vel forte in agitōe humoruz aliq humores ꝓfluunt ad ipz
Preterea medici sint attenti cū phl̄omāt: soluunt: icidunt: vrūt:
exhiunt saniē aut aquositatē cuz vidēt ista signa: desistāt ab illis
opatōib⁹ ꝛ remoueāt cām future syncopis. et si acciderint hec si
gna future syncopis in principijs paroxismoꝝ aut in q̄buscūq̄z
alijs casibus: ꝓuideant scd̄m opportūitatē ne syncopis ꝯfirme
tur. Signa cāꝝ debilitantiū resoluendo spm̄ ꝛ paucificādo ip
sum notificant ex ꝑcessione eūationū. Item ex diuersitate pul
sus vehementi cū vicissitudinibus ex prauitate maria. Signa
āt cāꝝ suffocantiū sunt: q2 sentit erger cor suū suffocari: ꝛ preces
serūt cāe suffocantes nō inaniētes: ꝛ pmutationes mãeꝝ de mē
bris alijs ad cor: ꝛ pulsus est significator hoꝝ: nam cū ē ꝓfun
dus virtute ꝯstante significat mām ꝯprimētē ꝛ cum virtus non
ꝯstat significat mortē. Signa cāꝝ syncopis p retractionē spiri
tuū ad cor sūt q̄m absūt singna cāꝝ inanitionuz ꝛ suffocatiōis
de q̄bus stati dictū fuit: ꝛ pulsus nō ē cū tanta paruitate ꝛ diuer
sitate sic̄ cū syncopis seq̄tur inanitionē: nec cū tanta ꝓfundatōe
sic̄ cū syncopis seq̄tur suffocationē: ꝛ hoc signū attendēdū ē in
principio nō aūt cū syncopizatus appropinq̄t morti. Signa
cāꝝ syncopis p essentiā hn̄tur p abnegationē aliaꝝ cāꝝ tā ꝑmi
tiuaꝝ q̄z per cōitatē. Et scd̄o p signa debilitatis ꝛ alicui⁹ nocumē
ti cordis p ꝓprietatē que ex dictis in tremore pn̄t eē manifesta.
Tertio quia freq̄uētatur syncopis si cā sit fortis ꝛ fixa: vn̄ Hip.
2ª aphorismoꝝ aph° 4°. Quicūq̄z exoluūtur fortiter ꝛ frequen
ter sine manifesta occasiōe repente moriunt. i. q syncopizant fre
quenter ꝛ fortiter. i. ꝯpleta syncopi sine manifesta cā. s. pmitiua
aut p cōitatē subito moriunt: significat eni fortē ꝛ fixaz cāz eē in
corde: vn̄ lz pluries euadant tādē moriunt. Tremor quoq̄z fre
quēs ꝛ ꝯtinuus significat nocumētū p ꝓpetatez: nisi pendeat a
nocumento oris stōi: aut cassule cordis. Signa aūt male ꝯpl̄o
nis oppilatōis mali situs solutōis ꝯtinui pustulaꝝ apatū ꝛ ce
teraꝝ cāꝝ posita sunt in c° de tremore cordis. Eedē tn̄ cāe cū de
biliter impmūt in cor faciūt tremorē ꝛ fortius iprimentes faciūt
syncopim vltiate vero mortē subitā. Signa aūt multitudis hu
morū in corde sūt q2 apparet habēti eā cor suffocari: distinguit
aūt inter vnūq̄dq̄z hūorū p signa supius dicta i tremore cordis.
Signa āt syncopis per cōitatē ab alijs mēbris sūt q2 ꝑcesserūt
nocumenta alioꝝ mēbroꝝ cū quorū cremento crescit ꝛ diminu
tiōe diminuit ꝛ ablatōe aufert. Signa aūt cāꝝ pmitiuaꝝ sunt
ipsemet cāe. Signa āt oppilatiōis ꝛ repletionis tā quo ad va
sa q̄z quo ad virtutē tam in toto q̄z in mēbris pticularibus. Et
signa dominij cuiuscūq̄z hūoris: si non sufficiant que dicta sunt
in capl̄o de tremore cordis pgrantur. ab Aui. 2ª primi in capl̄is
proprijs. Pronostica primū syncopis ꝯfirmata. i. pēdēs a cā
non remouibili vel ꝯfirmata: q2 exn̄s in vltima sui malitia nō re
cepit curā ꝓpe q̄n pducit ad viriditatē faciei significantē extin
ctionē caloris inati ꝛ cōnexionē colli oio debilitatē virtute moti
ua. Hic eniz taliter syncopizatus fortasse nō eleuabit caput vt in
spiret aerē: naturē agēte ƀz vltimū conatū dū caput eleuabit mo
rietur. vn̄ ꝯstrictio pectoris que seq̄t fiet a mēbri grauitate nō
a virtute. Scd̄m est aphorismus stati allegatus. q cūq̄z frequen
ter. ꝛc. Tertium syncopis ēt frequens seq̄uēs nocumēta mr̄icis
ꝛ alioꝝ mēbroruz cordi cōicantium ƀm pl̄m est salua: nisi cau
sa sit vltimate fixa.

Almansor

Si cū cordis tremore fuerit pulsus velocitas
et febris eger ex basilica est minuēdus. Et
trocisci ꝯfortati cū succo maloꝝ acetosorū
in potu sunt tribuēdi. Qui recipit spodij se
minis cucumeris citruli endiuie lactuce portulace ro
sarū sandali albi oiuz ptes equales ꝛ p vnoq̄z ponde
aure vnius ex eis sumat cāfore trium granoꝝ hordei
pōdus ex q̄b⁹ cū succo matianorū ꝯfectis fiant troci
sci de q̄b⁹ in potu q̄tidie vnius aure. pōdus tribuat q̄d
p duas hebdomodas fieri ꝯuenit. Si aūt hec nō suf
fecerint: lac de quo butyꝝ sit extractū ad bibēdū det.
Ipse v̄o nutriat ex pullis cū acero ꝛ succo vue acerbe
ꝛ ex acētosā. Syrupū p̄terea acetosū de zuccaro fa
ctū bibat. Si aūt cū tremore cordis nō fuerit fe. troci
sci muschati i potu sumāt. Qui recipe masticis spice
xiloaloes ciamomi gariofi. galie mus. nuc. mus. cube
be cardamomi maioris belbane corticū citri oiuz an̄
pondus. i. aure. muschi sextā. ʒ. vnius ex his oibus cū
vino bn̄ redolēte cōspersis fiāt troc. ꝛ cōferūt sincopi
ꝛ tremori cordis. Electuariū diamuschū p̄ciosuz q̄
est ad sincopim ꝛ tristiciā cordisq̄z tremorē ꝛ tedium
faciēs recipe cinamomi seminis ozimi gariofilate se
minis melisse seminis sisimbrij seminis sansuci macro
piperis oium ptes equales: ex q̄b⁹ oibus puluerizatis
ʒ. x. sumant margaritaꝝ minutaꝝ coralli ru. cubebe se
te crude karabe behen albi ꝛ ru. folij oiuz an̄. ʒ. x. mu
schi tabati adchi puri. ʒ. 5. ꝯficiātur cū melle de miro
ba. kebulis. hoc eni eīm ad frigiditatē stōi ꝛ digestiue
egritudinem optimū existit.

Ja. ar.

Rasis indulgēs breuitati itendit in hoc capl̄o simł agere de tre
more cordis ꝛ syncopi. Hz hoc capl̄m duas ptes. In pª agit
de cura haꝝ pendentiū a cā calida. In scd̄a de his pēdētibus a
cā frigida. scd̄a ibi. Si aūt cū tre. Pria iteꝝ in tres: nā in pria
curat p phl̄omiā. In scd̄a p infrigidātia. In tertia p dietā scd̄a
ibi. Trocisci de canfora. tertia ibi. Ipse vero nutriatur. In pria
pte iubet phl̄omiam de basilica: q̄d veꝝ est si sanguis peccaue
rit solus aut cū alijs hūoribus pmistus: phl̄omatur āt basilica
dextera ad remouēdū repletionē sanguineā: sz sinistra ad remo
uendū repletionez vaporosaz. 2° iubet dare trocistos de cāfora
q̄q̄z die vsq̄z ad duas hebdomodas: q̄ꝝ sūatur aur. i. ꝛ misciēat
cū. iij. ℥. aut circa succi pomoꝝ acetosoꝝ vel ipsi trocisci i forma
pilulaꝝ sumāt prio ꝛ post ipos imediate bibāt. ℥. iij. aut circa suc
ci pomoꝝ dictoꝝ: q sit ꝯpuratus p decoctionē aut p residētiā. Suc
cus aūt pomoꝝ rubeoꝝ acrium quoꝝ copia ē apud nos: ē huic
ꝓposito ꝯueniens: hi aūt trocisci sūt ꝯficiendi cū succo pomo
rū matianoꝝ q̄ poma apud. Diascoridē colligāt i estate sz apd
Serapionē i vere. Et ƀm aliquos dicūtur matiana a loco origi
nis sz vice illoꝝ possumus vti succo pomoꝝ acriū que apd nos
sunt: ꝛ ēt in estate colligunt. Dz eni hic succus eē frigidus stipti
cus aromaticus: reliqua sūt manifesta. Sz hic no. q̄ Ras i tro
scis istis nō posuit crocū: sz credo q̄ sit ille quē Auic. xi. tertij in
tēdit reprehendē sicut in multis alijs locis ꝯsueuit. Credo tn̄ i
heren° Aui. istos troc. fore ꝓstantiores si adderet tm̄ croci quā
tū est canfora. s. gra. iij. p vnoq̄z aureo. Scd̄a ps hz duas ptes
In pria curat tremorē cordis ꝛ syncopi pendētē a cā frigida cū
trociscis muschatis. In scd̄a curat easdē cuz electuario diamu
scho ꝛ ptes patent helbane. i. cardamomū min⁹ ꝛ manifestuz ē
q̄ illi trocisci sūt ca. ꝛ sic. circa ƀm gradū stipticitate participātes
subtiliatiui apitiui marie ꝯfortatiui cordis cerebri stōi ꝛ mēbro
rum nāliuz. Descriptio ēt diamuschi ē manifesta ꝛ est calidū et
sic. in scd̄o pticipās stipticitate subtiliatiuū aperitiuū ꝯfortatiuū
cordis cerebri stōi ꝛ mēbroꝝ nāliū in quo oia igrediētia sunt ca
lida p̄ter margaritas corallos karabe quoꝝ ꝯ° supi⁹ posita fuit
frigida cū melle de myrob. kebuloꝝ. i. de kebulis ꝯditis: q mul
tū valent in ꝯfortatōe mēbroꝝ principaliū ꝛ stōi lz sint frigidi: ꝛ
de his est sermo apd. M. distinctōe q̄rta de ꝯditis qui ipsos cō
ditus sūmis laudib⁹ extollit ad appetitū ꝛ digōnez rōnis ꝛ sen
sus vigoratōez visus clarificationē ꝛ ad ꝯseruādā iuuentutem.

De cura tremoris cordis.

Cura tremoris cordis. Sed nūc pticulariter accedēdo
ad curā tremoris cordis ꝓsuppositis gn̄alibus supra
scriptis cura tremoris cordis mālis p eēntiā vel p cōi
tatē sex exigit itētiōes. Pria ordinat debitū regimē. Scd̄a dige
rit. Tertia eūat. Quarta diuertit. Quinta ꝯfortat malā ꝯpl̄ones
remouendo. Sexta corrigit accidētia. In tremore itaq̄z cordis

calido sit aer frigidus magis aut minus ꝺm exigētiā sui contra
riĳ imo oꝫ ꝙ aliqñ sit multū frigidus ipsum irrorando cum aq̄
frigida ⁊ aceto ⁊ apud potentē cum aqua ro. ⁊ aceto ⁊ cū flabel
lis ⁊ pñia foliorū salicis vitis. floꝝ neufaris violaꝝ ⁊ siꝉiuꝫ. Jtē
fructuū frigidorū sic̄ pomoꝝ piroꝝ ⁊ cydōioꝝ imo si possibile
si sint strati eius circa aquas currētes: proprie qñ in cā eius eēt
caliditas ⁊ siccitas sup͛flua ⁊ odoret frigida. s. flores neufaris
rosas violas ⁊ canforam sandalos ⁊ pñt aliqua ex his misceri
cū aqua ro. ⁊ pauco acet͛ qbꝰ posset addi paucū vini aromatici
vt virtus frigidoꝝ melius ad cor ꝑueniat: ⁊ addat in ꝯfortatōe
calidi spiritualis: aer eni inspiratus ē efficax mediāna cū in me
dietate cor ꝑueniat: siꝉr econtra aer sit calidus in tremore frigi
do: ipsū alterando cū muscho laudano croco lingno aloes cru
do ture gariofilis gallia iunipero ⁊ siꝉibus ⁊ strati eoꝝ ⁊ panni
sint cum istis aromatizati ꝓpterea bonū ē vt panni sui sint de se
ta ⁊ grana: declinent āt ad siccū vel ad humidū ꝺm exigentiā sui
ꝯtrariĳ. Cibi vero in calido sint alterati ad infrigidandū cū ace
tosis cordialibus vt acetositate citri limōis aranciorꝝ succo gra
natoꝝ ribes prunis ⁊ cerasis acetosis ⁊ siꝉibus. Jtem succo pi
roꝝ ⁊ pomoꝝ aromaticoꝝ ⁊ lac acetosū sine butyro ē ꝯueniens
Ex herbis eligantur cucurbita lactuca acetosella endiuia portu
laca ⁊ siꝉia in calido: Sꝫ in choꝉico eligant̄ magis hūida. in san
guinea declinēt ad siccū qua ꝓpter hec hūida ꝯdiant̄ cū aliquo
ex succis suprascriptis ad siccū declinātibꝰ: ⁊ ex granis possunt
eligi aliqua frigida sicut hordeū miliū far ptisana hordeacea ⁊
hoꝝ krisch ꝯdita tñ cū suprascriptis cordialibus. Ex carnibus
eligant̄ pulli ⁊ cetere carnes bñ ꝯditiōate ⁊ ꝑdices sunt ꝓprie cō
cedūtur tñ vbi timeret̄ casus virtutis sꝫ ꝯstante virtute vbi opꝰ
esset dieta tenui vitande sūt. Similiter oua ⁊ vinū. sed vice eius
bibat vinū granatoꝝ aut sirupū acetosū aut de granatis aut de
ribes aut de acetositate citri aut limōes cū aqua debite ꝑmistos:
Et si opus sit vino sit aromaticū ⁊ lymphatū cū aq̄ acetosa rob.
et siꝉibus. Et si abhorret lymphet̄ cū aqua bñ ꝯditionata. Jn
frigida vero eligant̄ mēta rorismarinus saluia melissa borago
buglossa feniculus petroselinus ⁊ siꝉia. Ex granis cicer rizū far
coꝝ krisch ⁊ aromatizent̄ cū aromatibus calidis de qbus supra
⁊ ꝓprie cinamomo gariofilis ⁊ croco: ⁊ sint carnes magis ad ca
lidū declinantes: sic̄ columboꝝ turturꝝ turdoꝝ ꝓprie comeden
tiū iuniperꝝ in quoꝝ ventribus ponant̄ herbe aromatice calide:
⁊ vinū eligatur vinosū claꝝ antiquꝫ vt muscatellinū maluaticū
tribianū ⁊ siꝉia boni odoris ⁊ subtilia. ⁊ si declinent ad dulcedi
nem erūt magis amica virtuti: ⁊ siꝉis modus seruet̄ in reliqs re
bus non nālibus ita vt totū regimē declinet ad ꝯtrariū dyscra
sie: ⁊ sit i oī dispōne cordis ꝯfortatiuū ⁊ spirituū ⁊ mēbroꝝ quo
rum cōicate cor compatitur. Scđa intētio est digō quaꝫ tamē
necessitate cogente ꝑcedit eūo sicut cū mā ē multa aut maligna
aut in ipso corde aut sibi ꝓxima aut forte si ad ipsū deriuat̄ vbi
cunqꝫ fuerit qđ sepe ꝯtingit in cordis passionibꝰ: eūo ēt sangui
nis ꝺm plurimuꝫ ꝑcedit digōnem. Sirupi aūt ⁊ cetera digerētia
sint ꝯtraria discrasie quātū ad q̄litates primas: ⁊ sint incisiua et
subtiliatiua in mā grossa ⁊ viscosa ⁊ ingrossantia in mā subtili ⁊
sint ꝯfortatiua cordis ⁊ mēbroꝝ quoꝝ cōitate cor patitur tā ꝓ
prietate qꝫ stipticitate tpata. in sanguineo igitur ⁊ choꝉico valent
sirupi de acetositate citri limonis de ribes de pomis de piris et
de cydoniĳs. Jtem sirupus de acresta rob. viol. Aque vero sūt
sic rosaꝝ violaꝝ acetose nenufaris boraginis buglosse lupuloꝝ
endiuie cicoree capilloꝝ veneris. Jtem triasādali diaboragina
tū diabuglosatū zuccaꝝ rob. violaceū: ⁊ his possunt addi coral
li gemme margarite sꝫ in choꝉico ꝺclinet ad hūidū. Jn sangui
neo ad siccū. Jn frio ͦ o phꝉatico oxiel simplex ꝯpositū sirupus
acetosus ꝯpositꝰ de bisantĳs de corticibꝰ citri. Sꝫ i meꝉico de
epithymo syrupꝰ sabor de fumoterre. Aq̄ aūt sūt sicut buglos
se melisse feniculi enule rorismarini boraginis: ⁊ possūt fieri di
uerse descriptiones siruporꝝ decoquendo herbas suprascriptas
⁊ addendo aromata cordialia calida aut frigida. Jtē acetū zuc
carū aut mel scđm exigentiā. Tertia intentio est eūo ꝯplenda cū
phꝉomia in sanguineo: ⁊ in pendente ab aliĳs hūoribus peccā
tibus cū sanguine que phꝉomia dꝫ fieri ex basilica dextra prio:
deinde basilica sinistra si oportuerit. Si tñ retētio fluxus hemor
roidaꝝ aut menstruales eēt in cā: inchoandū est a phꝉomia sa
phenaꝝ deide ꝓperādū est ad phꝉomiā basilice dextre aut sini
stre aut vtriusqꝫ. qꝫtitas aut sanguinis hauriēdi est ꝺm exigētiā
repletionis ⁊ virtutis tolētiā: imo aliqñ oꝫ vt sit copiosa vsqꝫ ad
syncopiꝫ exclusiue. s. vsqꝫ ad. xviĳ. ℥. aut circa sicut qñ timeretur
de apostemate aut subita suffocatiōe et morte mā multa subito
ad cor fluente: aut in inflāmatōe maxima cum esset opus cor re
frigerare subito ⁊ notabiliter: egritudine tñ dante inducias me
lius est vt partiat̄: ⁊ huiusmodi eūones in tremore ⁊ syncopi fa
ciende sunt ante poxismū ad ꝓhibēdū eius redditū: Jn paroxis
mo āt hec omittenda regulariter ⁊ magis ad diuersiones ē intē
dendū in cholerico vero eūamꝰ cū decoctiōe fructuū māna ca
sia diaprunis composito ⁊ solitiuo: electuario de succo rosarum
electuario de psilio ⁊ similibꝰ. Si aūt timeret̄ de apostemate pre
stantius est ꝓcedere cū leuibꝰ leniētibꝰ notabiliter infrigidanti
bus: ne materia agitata ampliꝰ fluat ad cor ⁊ ante aut post pre
paretur ad phꝉomiam: nā ꝺm plurimū ad vitandū apostema a
quacunqꝫ cā fiat ꝯueniens est phꝉomia: ⁊ aliquando in sangui
neo euacuamus cū lenientibus ad sanguinis mundificationē
Jn phlegmatico vero ⁊ ꝓprie si fuerit phlegma viscosum ꝯfert
vomitus: cuꝫ optie stomachū mūdificet: qui ē lacuna phlegma
tis ⁊ ꝓpe stō nauseāte ⁊ fiat post comestionē incidentiū subtiliā
tiū viscosoꝝ nauseam cōmouentium. Euacuatio tamē ꝑ seces
sum est conueniētior que fieri dꝫ cū agarico pilulis alefanginis
diaphinitio ⁊ similibus. Jn melancholico vero si fuerit mꝉia mi
sta sanguini fiat phlebothomia: Sepius aūt contingit mꝉiam
mistam esse sanguini cū ipsa sit ex sanguis qꝫ cholera aut phꝉa.
Euacuatio autem melancholie fit cum sene epythimo myroba
lanis indis lapide luzuli ⁊ similibus mistis cū suis correctiuis
Et ex ꝯpositis est diascene ꝯfectio hamech pilule ide: de lapide
lazuli ⁊ similes. Optimum autem vehiculū medicinarū soluen
tium melancholicam est aqua lactis cum qua medicine supra
scripte possunt distemperari. Semper tamē his solitiuis ē admi
scendū aliqđ cordiale vt vinū ⁊ aª de quibus supra: aut cū aqs
cordialibus distemperent̄. Cauendū tamen est ne ex imodera
to vsu sequatur fluxus aut excoriatio. Expertū. A. ad mꝉiam est
vt sumatur myrob. nigroꝝ ⁊ kebulorū ana pondus. ʒ. i. epithy
mi. ʒ. ß. lapidis armeni. ʒ. i. quartuꝫ diamsuchi amari. ʒ. iĳ. sumā
tur in potu cum tanto vini odoriferi cum quo dissoluantur. Et
quandoqꝫ sufficit assiduare administrationē hiere picre pōde
re aure idest cum pondere danich de epithymo dando ipsuꝫ in
potu cum oximelle ꝯposito. Quarta intentio scilicet diuersio ꝑ
ficitur cum fortibus diuertentibus mediocribꝰ aut leuibus ꝺm
gradus fortitudinis eius. Est enim tremor aliquando ita fortis
vt sequatur stridor dentiū contorsio oculorū ablatio vocis ⁊ si
milia aliquis est ita fortis sine tamē his accidentibus vt audia
tur eius pulsatio ab egro ⁊ circunstantibus. Alius est qui solū
tangendo pectus percipitur: ⁊ in primo casu oꝫ diuertere potē
ter ⁊ quando festinaret casus in syncopi ergo fiant fricationes
fortes ventosationes ligature incipiendo prope cor ⁊ descendē
do fiant etiam suppositoria ⁊ clisteria scđm exigentiā Et si time
retur aduētus apostēatis fiat phꝉomia diuersiua sed omittatur
quantū est possibile. Similiter ventris solutio cū exoluentibus:
ne forte materia agitata āplius fluente ad cor sequatur suffoca
tio ⁊ mors: aut forte syncopis ex virtutis dissolutōe. Tempore
autem quietis phꝉomie ⁊ solutionis securius conceduntur: ⁊ oīa
genera diuersionū cū quibus intendendū ad diuersioneꝫ mate
rierū ⁊ vaporū a corde ⁊ ipsorū euacuationē ⁊ resolutionem ꝓ
hibendo accidētia animi molesta ⁊ quecūqꝫ possunt attrahere
materiaꝫ ⁊ vapores ad cor. Quinta intētio est ꝯfortatio cordis
que accomodanda est oībus intentionibus suprascriptis imo
complentia illas sint cōfortantia: licet enim confortatio cordis
sit attendenda in omnibus egritudinibus cuiuscūqꝫ mēbri ma
xime tamen in passionibus eius: ⁊ hec intentio cum hoc ꝙ ꝯfert
sit remotiua male ꝯplexionis ⁊ quorūcūqꝫ nocūentoꝝ remanē
tiū post eūatiōes suprascriptas q̄ pñt addē in cordis debilitatē
ꝯfortātia āt iterius aut exteriꝰ applicita hēant singularē ꝓpetatē
ad cor scđo stipticitate moderata pticipēt. tertio sint sufficiēt ꝯ
ria dyscrasie cordis ⁊ obseruet̄ canōes suprascripti i correctōe

sine pmutatione male ꝯplexionis calide ⁊ frigide ⁊c. Exterius
applicita in tremore calido sunt huiusmodi. ℞. rosarū violarū
sandalorum rubeorum citriniorū ⁊ corallorū ana.ʒ.i.floꝝ bo
raginis ⁊ buglosse anna.ʒ.v.croci canfore ana.gra.vj.aq̄ rosa-
cee aque acetose aq̄ florū naufaris an̄.℥.ij.aceti.℥.vnā vini mu
schatellini aut alteri⁹ vini odoriferi.℥.v.misce applicētur regioni
cordis cū panno aut cendalo de grana in forma rotūda aut q̄-
drata satis magna vt notabilē ptē pectoris tegat ⁊ replicent actu
frigidū magis aut minus aut tepidū scd̄ꝫ exigentiā tēpoꝝ anni
⁊ caliditatis ipsius cordis ⁊ fortitudinis aut debilitatis ei⁹. Et
pn̄t ex his fieri sacculi ⁊ vnctiones ⁊ ēplastra ad libitū. Sed ī tre
more frigido. ℞. florū boraginis ⁊ buglosse ana. M.i.rosarū
mellisse rorismarini ozimi gariofilati ann. M.ſ.serici xiloaloes
xilobalsami beben albi ⁊ rubei zeodarie doronigi gariofilorum
cinamomi nucis muschate corticū citri casie lignee ana.ʒ.ſ. mu
schi ambre an̄.gra.iij.aque buglosse aq̄ mellisse ana.℔.mediā
vini muschatellini vl' maluatici.℥.iij.aceti.℥.ſ.misce: ⁊ si opus es
set ꝯtemperare caliditatē suprascriptoꝝ his pt̄ addere aquā ro-
saceam sandalos corallos ⁊ hm̄ōi scd̄m exigentiā ⁊ pōt facere
vnctiones cū oleo lilioꝝ alboꝝ ⁊ cera ⁊ pauco aceti ⁊ emplastra
scd̄ꝫ libitū ergo discurre p medicinas cordiales de q̄bus supra
⁊ elige calidas frigidas hūidas ⁊ siccas aut ṫpatas scd̄m q̄ est
expediens tuo ꝓposito ⁊ debent applicari tam tpe q̄etis q̄ꝫ tēpe
poxismi. Et ꝯpletur ēt hec intentio cū sūptis.ſ.sirupis rob aut ꝺ
acetositate citri limonis ribes ⁊ ceteris tā a cā calida q̄ꝫ frigida
dictis superius in ītentiōe scd̄a ad quā recurre. Itēꝫ medicine
Rasis exposite supius sunt p̄stantes in curatōe trēoris ⁊ synco
pis tam a calida q̄ꝫ a causa frigida pendentiū. Et Auic. aliq̄s
describit medicinas quaꝝ vna ī tremore non vehemēti ⁊ calido
est hec. ℞. doronigi partē vnā canfore.iiij.ptē sandali tertiā ptē
margaritaꝝ carabe coralli xiloaloes spodij rosaꝝ an̄ medietatē
ptis buglosse ptes.ij.conficiantur cū aqua maloꝝ ⁊ fiant inde
troscisci dos est.ʒ.i.vsq̄ꝫ ad aureū. Descriptio alia Auic. fortior
inextiguēdo. ℞. semis lactucaꝝ semis ēdiuie spodij rosaꝝ san
dali semis portulace buglossi coriādri sicci coralli karabe mar-
garitarū ana ptes duas cāfore.4.ptem dosis sit.ʒ.ij. Credo q̄
vna sufficiet nisi in cā valde forti ⁊ potest exhiberi in forma pul
ueris cum.℥.ij.aque rosacee. Sꝫ q̄r in hac descriptōe nihil pōi
tur calidū possunt addi.ʒ.ij. vini muschatelini. Auic. tn̄ in fine
capl'i de cura tremoris calidi ponit descriptionē mirabilē metas
transcendētē.d.q̄ si supfluat res augmentet inflāmatio ⁊ timea
tur q̄ sit vestigiū apostēatis.ſ.calidi tūc fortasse ē ibi necessariū
vt in potu des semē mādragore ⁊ opiū. Et melius q̄dē est vt
in potu tribuas de semine mādragore pōdus q̄rte.ʒ.i. ⁊ de opio
vsq̄ꝫ ad medietatē.ʒ.i.pmistis cūꝫ medicamīe aromatizato ex
muscho xiloaloe crudo canfora ⁊ croco ꝫ virtutē ⁊ horā neces
sitatis. Auic. itaq̄ꝫ tribuit in vna dosi mediā.ʒ.opij ⁊ quartā de
semine mādragore cū tn̄ ipse scd̄o canone capitulo de opio po
nat dosim eius eē.ij.danich ⁊ sunt.xvi.gra.hordei. Amplius in
eadē receptata ponit opiū duplū ad semen mādragore ꝯ cano
nes dosandi medicinas dꝫ eniꝫ min⁹ eleuatū in gradu poni in
maiori dosi precipue in his de quoꝝ exhibitione est magnus ti
mor. Rn̄t q̄dam intentionē Auic. esse ꝯficere hanc medicinam
que nō tota exhibeat simul sꝫ q̄ꝫtū videbit opportunū hec rn̄sio
est ꝯria verbis Auic. ⁊ sue ītentioni. Rn̄sio gentilis q̄ triplex est
opiū. Unū q̄d colligit p resudationē ex papauere egyptio nigro
⁊ ē valde forte. Scd̄m fit ex capitib⁹ papaueris ꝯtritis ⁊ ē leuius
Tertiū q̄d fit ex semine lactuce agrestis ⁊ est leuissimū ⁊ minus
stupefactiuū q̄ꝫ semē mādragore. Possum⁹ ergo dicere q̄ Aui.
intelligit.ij. ⁊.iij.opio nō autē ꝺ prio. Alia rn̄sio Gentilis q̄ opi
ūꝫ datur ad multas intētōes aliq̄n ad stupefactiones aliq̄n ad
sistendū catarrū ⁊ fluxū vētris aliq̄n ad alterādū malā ꝯplōnē
calidā fortē in primis casib⁹ cōiter paꝝ de eo sufficit vt puta. iij.
aut.iiij.grana. Sꝫ ad alterādū caliditatē fortē opus est vt exhi-
beat scd̄ꝫ resistentiā sui ꝯrij. caliditate q̄ꝫ exn̄te fortissima faciēte
suspitioneꝫ īmo initiū apostematis calidi ꝯcedit Aui. dosiꝫ pre-
dictā opij ⁊ mādragore p̄cipue corpore exn̄te multoꝝ spirituūꝫ
⁊ magne resistente tā ex pte caliditas nālis q̄ꝫ accidētalis. nō est
incōueniēs exhibeatur hm̄ōi medicina ita potēs ad euitanduꝫ
maximā egritudinē oīo mortalē. ⁊ nō est incōueniēs q̄ corpus
egrum magis resistat ꝯtrarijs q̄ꝫ ipsū sanū. tolerabit ergo dosiꝫ
opij q̄ꝫ tpe sanitatis non tolerarent. Sup hanc tamen medicinā
non est audendū nisi prius fuerim⁹ experti corpus similes me-
dicinas tollerare faciliter. Ego enim aliq̄n in sedatione doloris
dedi.iiij.ʒ.philonij romani cū ante āptus fuissem duas nō fa-
cere impressionē. Est ergo hic casus Aui. casus particularis ra
rissime cōtingens: sed p somno inducēdo aut catarro sistendo
⁊ similibus nō est opus ita fortiter stupefacientibus cūꝫ eis cōi
ter non sit contrarium tante resistentie. Medicine autem pmu
tantes ꝯplexionem frigidaꝫ apud Auic. sunt tyriaca mithriduꝫ
diamuschū dulce ⁊ amarūꝫ q̄ est calidus dulci miliū ambre id
est parua q̄ꝫtitas ambre: quia calida ⁊ multū aromatica sicut ēt
debet dari parua q̄ꝫtitas muschi. Ideo auctores in ꝯfectiōe me
dicinarum recipientium muschū crocū ⁊ similes valde aroma-
ticas ponunt paruā dosim ipsarum in ꝯparatione ad alias qua
si supflua aromaticitas sit noceus. Sexta autem intentio.ſ.cor
rectio accidentiū perficitur scd̄m ipsorum exigentium. Inter ce
tera Prohibeatur syncopis succurrēdo remedijs oportunis
de quibus in capitulo ꝓprio: ⁊ stridori dentiū succurrat ponen
do aliquid molle inter dentes: Tremor aūt pendens a mala cō
plexione sine materia exigit oēs intentiones suprascriptas pre-
terq̄ꝫ digestionē eūonem ⁊ diuersionē: verum diuersio aliquan
do conuenit ad ꝓhibendum fluxum hūorum ad locū lesum p̄
cipue cum humores in corpore supfluerint: patet itaq̄ꝫ curatio
eius ex suprascriptis. Tremor autem pendens a solutione cō
tinui non habet curā. similiter pendens ab apostematibus iam
factis ipso vel eius cassula. Uerum in principio anteq̄ꝫ fiat suc
currendum est cum phlobotomijs copiosis euacuatiōibus se-
cundum exigentiā ⁊ omni genere diuersionum. Item cum sti
pticis confortantibus ⁊ tuentibus corne recipiat hūoreꝫ. Iteꝫ
remouendo causam fluxus humorum. Item ingrossando ⁊
etiam ipsos compingendo si fuerit oportunum ne facile sua
subtilitate fluant propterea Auicena concedit stupefactiua. Et
in his casibus opus est dieta tenuissima: sicut in alijs aposte
matibus membrorum interiorū. De eorum tamē cura actum
est superius. Similiter dictum est de cura male cōpositionis si
ue sit opilatio siue sit mal⁹ situs. Et si pendeat a dolore cordis
remouetur per remotionē causarū dolorum cordis quarūꝫ cu
ra statim est posita. Sed factus anima sensibilitate curatur ꝓhi
bendo omnes causas potētes ledēdere cor. Itē confortando
ipsum sicut dictū fuit in intentione quinta. Tertio obtundendo
sensum cum vsu prebētium nutrimentum grossum sicut carnes
bouie porcine legumiṅū ⁊ similium ⁊ vsu frigidorūꝫ ⁊ humido
rūꝫ sicut lactuce endiuie spinachie ⁊ similibus iteꝫ casei ⁊ lactis
Fact⁹ a debilitate cordis curatur remouēdo causas debilitatis
Item confortando ipsum conueniente regimine sex rerum et
etiā regimine medicinali si fuerit expediens sicut dictum fuit in
quinta intentione. Sed factus a ventositate ⁊ vaporibus cura
tur sicut ille q̄ pendet a materia ⁊ cūꝫ hoc resolutioni ventosita
tis ⁊ vaporum attēdendum est ⁊ in ipso confert phlobotomia
basilice sinistre. Factus autem per cōitateꝫ a toto sicut in febri
bus curatur curatione febrium ⁊ cōfortatione cordis ⁊ resisten
do malicie complexionis impresse aut imprimende a febre vel
a causis eius q̄ ꝫm plīm est calida ⁊ indiget frigidis cordialib⁹
interi⁹ ⁊ exterius applicitis: lꝫ aliquando fit frigida sicut in syn
copali humorosa. Sed in tremore sequente crisim attendantur
complemento crisis tuendo tamen cor ꝫm est expediens. Se
quens autem dolorem cuiuscūq̄ꝫ membri curatur per remotio
nem illius doloris membri ⁊ cordis confortatōe. Cura autē
tremoris cordis facti per cōitatē a membris particularibus exi
git duplex regimen. Unūꝫ est membri cōicantis complendum
euacuatione diuersione ab ipso membro remotione male ꝯple
xōis ⁊ cuiuscunq̄ꝫ alterius nocumenti eius ⁊ confortatōe vt sit
minera laudabilium humorūꝫ Aliud debetur cordi cōplenduꝫ
ꝯfortatōe ei⁹ ⁊ resistēdo nocumēto ipresso ⁊ iprimēdo in ipꝫ se
cundū q̄ est expediens. Factus autē a venenis sūptis curat cū
eductione eoꝝ vomitu: aut secessu aut vtroq̄ꝫ mō: in p̄ncipio tn̄
vomitus est p̄mittendus cūꝫ sumptōe olei aut aque tepide aut

vtriusq3 simul misti ꝛ fiat exqsitus postea deꝫ lenitiuu3 ꝛ attéda
tur ꝯfortatói cordis ꝛ deņt bezahartica ꝓpria. Factus át a mor
su serpentu3 curaꝫ attrahédo venenū ïpressu3 in loco fricando
locu3 vt sanguis exeat: postea lauádo cum aq̄ calida locū mor-
sum ꝛ applicádo pullū nouiter mortuū adhuc calidū ꝛ vt obui
et cū visceribus aut applicádo anu3 galline viuentis: ꝛ tuendo
ptes supiores membri morsi cū aceto ꝛ aq̄ rosacea ꝛ ꝯfortando
cor cū interius ꝛ exterius applicitis. Et tyriaca est optia in mor
su venenosorū sumpta ꝛ applicita. Sȝ tremor seq̄ns alias cau
sas primitiuas curaꝫ cum remotóe eap̄ ꝛ remotóe nocuméti ab
eis impressi ꝛ cordis ꝯfortatione.

Ura sincopis curabilis exigit duplex regimen. Unum
administrádū tpe paroxismi. Alterū tpe qetis ad ꝓhi
bendū reiterationē paroxismi. Administrádu3 aūt
tpe syncopis diuersificaꝫ scd̄m causas eius ꝓprie ꝭm
triplicē cām in diffinitióe expressa3. Si ergo causa syncopis fue
rit paucificatio spirituū: ꝛ non supfluat preter illos q̄ sūt i mine
ra: Intendendū est ipsoꝝ regeneratiói viuificatiói ꝛ ꝓhibutioni
resolutionis ꝛ paucificatiōis ipsoꝝ tā regimine sex rerū non nā
liu3 q̄3 medicinali. Aer ergo declinet ad ꝯrīū dyscrasie ꝛ nocu-
cuméti qḋ facit paucificatóe3 spirituū ꝛ sit boni odoris aroma
tizatus cū calidis aut frigidis ꝭm exigentiā ꝯrīj corrigendi. Se
cūdū plurimū tñ debet ad frigidu3 declinare: aut ad téperamen
tu3 nisi sit in cā frigiditas mortificans. Et silr̄ debent vestes ꝛ le
cti aromatizari. Frigida aūt sunt sicͥ rosa: viola: canfora ꝛ san/
dali ꝛ poma ꝛ pira cydonia ꝛ cetera superius memorata. Cali-
da auté sunt sicͥ muschus ambra crocus gariofili cortex citri ga
lia muschata ꝛ silia qbus vtendū est pro aere vestib⁹ lectis aro
matizandis. Odores aūt magis ꝯueniētes ceteris paribus sūt
illi qbus egri delectanꝫ aliqñ eni3 delectanꝫ odore cydonij piri
ꝛ pomi. Aliqñ odore vini aque roȝ. ꝛ silīu3. Cōe tñ magni iuua
menti est qḋ fit ex vino odorifero aq̄ roȝ. muschata in qbus sit
panis assus infusus. His aūt pñt addi fr̄a sicut sandali cāfora
ꝛ silīa. Et pñt addi calida sicͥ gariofili muschus ꝛ silia ꝛ si acetū
placeat pōt addi paꝝ aceti. Fiūt etiā poma odorifera calida fri-
gida ꝛ tpata scd̄m exigentiā ꝯrīj corrigendi: quaꝝ descriptiones
solemnes posui in tractatu de pestilentia: et de his ē ꝭmo a pre.
Mesue in fine capituli de catarro. Hi auté odores suaues sunt
ꝯueniētes ad nutriédū spūs siue potius ad fouendū ipsos sua
silitudie non tñ credo q̄ vere nutrianꝫ. Non tñ ꝯcedunt in pre
focatione matricis: siue in syncopi ꝓ cōitaté a matrice cū matrix
moueaꝫ ad odores bonos: imo potius applicenꝫ naribus syn-
copizate ex matrice odores fetidi: qui tñ sūt ꝯueniēs ori stōi sicͥ
odor calami vsti: q̄ est expertus in cura calide chīice ꝛ silr̄ gypsi
in collo matricis supponanꝫ odorifera sicut galia muschata et
ꝓprie cū pauco vino odorifero: aut oleo lilioꝝ alborū infuso in
eis lichinio ꝛ supposito. Cibi aūt ꝛ potus sint resumentes cali
di frigidi aut tpati ꝭm exigētiā. Eligatur ergo vinū coloris aurei
ꝛ odoris aromatici subtile cū stipticitate quadā attinens dulce/
dini notabiliter vinosū aut mediocris vinositatis ita vt sumens
in ore fere subito sentiat fumositaté cū aromaticitate. In synco-
pi tñ ab eūone pōt eē coloris nigri vt sit grossi⁹ ꝛ nutribili⁹ ꝓhi
bés resolutioné. Et d3 exhiberi calefactū actu ꝛ ꝓpe valde pau
cificatis in calore nāli ꝛ cā frigida ꝛ si sit mistū cū aqua carnis
imo non deꝫ sine ipsa si adsit multa fames ꝛ inanitio vel panis
sit in ipso dissolutus ne subito penetret oio indigestū ꝛ pōt aro-
matizari in calida cū aq̄ ro. secū mista. Item cū sandalis ci-
trinis ꝛ silib⁹ ꝛ in cā fr̄a cum pauco muschi cinamomi gariofi
brū vel in cā calida secu3 misceaꝫ sirupus acetositatis citri. et in
frigida paꝝ dyamuschi dulcis vel misceat cū alijs qb⁹ eger ma
gis delecteꝫ. et ex marie ꝯueniétibus ꝛ ꝓprie vbi stomachus cōi
cet ē miua appropāta syncopi posita ab Aui. in antidotario mi-
sta cum vino: et hec cibatio sit freqñs ꝛ pauca ꝓ vice sufficit ei
vt detur de vino misto cū aqua carnis ꝓ vice ab. ℥. i. vsq3 ad. ij.
et ad hanc intentioné ē ꝯtusū pulli oua sorbilia testiculi gallorū
ꝛ silia que cito transmuteꝫ: ꝛ quoꝝ paꝝ multū nutrit. et cauendū
est a vino potenti puro in notabili q̄ttitate: ne cerebꝝ ꝛ neruos
pcutiat ꝛ ne ꝑtermodū inflāmet ꝓprie i cā calida: fortasse ei acci
det ex eo promissio rationis: aut spasmus nisi aq̄ aut alio liquo

re tpetur ꝓpterea dicit Auic. qḋ necessariū ē in egritudinib⁹ acu
tis dare vinū pp syncopim melius siue magis ꝯueniēs est vt sit
insipidū quia tale est pauciferū. Sȝ forte quis instabit qūo pōt
syncopizatus aliqḋ sumere cū sit in eo destructus sensus ꝛ mo
tus. Rn̄r q̄ p tp̄us syncopis intelligo totū illud tempus in quo
est actu syncopis vel sibi ꝓximū cū nōdū i totū ꝯualuit a synco
pi l3 loq̄ posset ꝛ de glutire. vidi ei plures syncopizantes decies
i hora nō tñ inꝫ syncopi ꝛ syncopi oīo absoluebāt a nocuméto
sincopis. ꝛ aliqñ cadit tp̄s notabile iter ꝓrios syncopis: ꝛ h̄ ē q̄
dicit Auic. et patiés qdem syncopim q̄n3 est in syncopi q̄nq3 est
in eo qḋ est iter syncopi3 ꝛ sanitaté q̄nq3 est in leui poxismo syn
copis. Hec aūt cibatio frequens que ꝯceditur in syncopi sequé
te inanitióe3 ꝛ paucitaté spirituū non ita ꝯceditur in sequente re
tractioné spirituū ad cor ꝛ multominus in sequente ꝑfocationē
spirituū in corde ꝛ repletioné: imo multū debent abstinere ꝛ for
te nihil dari durante paroxismo syncopis l3 in oibus aer ꝛ odo
res boni ꝯcedanꝫ. Somnus a pre. Auic. ꝓhibetur: Inqt eni3
q̄3 patiétes syncopi3 ꝑcipiunꝫ vigilare ꝛ dimittere locutioné q̄ḋ
veꝝ est in patientibus syncopi3 ex retractione spirituū ꝛ ex presso
catióe eius in cordo cū sōnus trahat spiritus interius ꝛ augeat
ꝑfocationé s3 i syncopizatis pp paucitaté spirituū sequenté eūo
né quácūq3 ꝑter sudore3 credo sōnū in paroxismis syncopis
ꝯuenire cū sistat oés eūones ꝑter sudoré ꝛ marie post cibū ad
fortificandū digestioné: quia tñ somnus ē ꝯsanguineus synco-
pis est attédédū du3 dormiūt q̄lis sit facies pulsus ꝛ anhelitus
Sed de hoc erit spāle dubiu3 in fine capituli. ex his seqtur exer
citium nō ꝯuenire syncopizatis cū apud Aui. precipiaꝫ ipsos di
mittere locutioné: Nam multomagis debét dimittere alia exer-
citia qbus magis fatiganꝫ ꝛ debilitanꝫ. Fricationes tñ ꝯuenunt
i syncopizatis pp retractóe3 spirituū ꝛ ꝑfocationé spirit⁹ in cor
de non aūt ꝯueniūt in syncopi sequente paucitaté spirituū imo
stent supini ꝛ non moueanꝫ. Sed alij ꝛ precipue syncopizati ex
ꝑfocatione spiritus ꝛ retractióe stent magis capite eleuato ꝛ fri
centur. Oés tñ sunt altis vocib⁹ vocádi ꝛ excitandi dū sunt actu
in syncopi l3 extra syncopi debeát ꝑmitti dormire: q̄ patiuntur
syncopim ex inanitióe. Circa repletioné ꝛ inanitioné ē sciendū
q̄ q̄ patiunꝫ syncopi3 ꝓpter paucitaté spirituū nō debét inaniri
aliquo genere eūones dū sunt in paroxismis syncopis n3 mul
tū a cibis abstinere imo vt dictū ē frequéter ꝛ paꝝ est exhibédū
S3 ceteri marie patientes syncopi3 a ꝑfocatione pp multitudi
né hūoꝝ existentiū in corde aut retentiū ad cor debét abstine
re ꝛ eūari vomitu suppositorijs clisterijs ꝛ ꝓhlomijs ꝭm exigé
tiam in paroxismis syncopis q̄ tñ fiant cū cautela ꝛ timore: ꝛ q̄ñ
cetera non ꝯtulerint. Non tñ deņt vomitiua fortia aut medicie
exoluentes in mām agitantes: ne hūores amplius ad cor prer
cipitenꝫ. Sed difficile ē subuenire syncopizatis q̄ simul indigét
restauratóe spirituū: ꝛ nociui eūone: sicut aliqñ contingit: ꝛ in h̄
stat medici prudentia vt vtriq3 attendat: S3 ei magis de quo
maior ē suspicio. Sint trangli ꝑerátes ꝛ gaudétes: vitáda sūt
accidentia corpus exterminantia. Iuuant reꝝ amabiliū reme
moratóe ꝛ habitóe cum dilectis. Regimen aūt medicinale tpe
syncopis ē vt aspgat facies aqua frigida aut aqua ro. mista cu3
pauco vini odoriferi excitat eni3 a ꝓfūditate syncopis ꝛ est cōe
remediū oibus. et in oibus speciebus syncopis intendédū est
ad remotione cāe quantū fieret pōt scd̄m virtutis tolerantiam.
Si ergo syncopis sequatur aliq̄3 eūonem sistenda est nō qdem
cū opiatis si aliter fieri pōt sed alijs ingenijs q̄ virt⁹ pōt tolera
re. et cum hoc virtus est cibis viuificanda scd̄m canones supra
scriptos ꝛ cōe remedium in oibus que sequūtur paucitaté spiri
tuu3 est vt fiat poroꝝ cutis opilatio ꝓhibéş spirituū resolutioné
cum aque ro. róne eūetatóe ꝛ cū flabellis ꝛ similibus ꝛ cū indu
mentis in quibus sit virtus sandaloꝝ rosaru3 ꝛ similiu3 ꝛ cum
odore ꝛ sorbitione frigidorū cordialiū sicut acetositas citri cu3
aqua rosacea aut acetose nisi in cā sit frigus vehemenş aut solu
tio fortis: cū frigidis tñ semp sit mistū aliqḋ calidi quo delecte
tur sicͥ muschi aut croci notabiliter tñ frigidis dominantibus. ꝛ
iuxta hanc intentioné est melius vt vinū ꝛ quicūq3 pot⁹ sit actu
frigidus non tñ ita vt fiat calidi extinctio. Illud aūt qḋ supra di
cebatur de potu calido actu obseruádū est vbi calidum nāle est

valde paucificatũ ⁊ marie in cã fri. ⁊ in qb᷒ mltũ durat syncopis
⁊ quoꝝ totũ corpus infrigidaꝛ: ⁊ isti indigent inunctiõe extremi-
tatuꝫ ⁊ stõi cum oleis calidis aromatizatis ⁊ in hac syncopi se-
quẽte paucitatẽ spirituũ assidueꝛ embrocatio extremitatũ ⁊ par
tium mẽbroꝝ regaliũ cum aqua ro. ⁊ ceteris frigidis cordiali
bus in qbus tñ aliquid modicũ muschi croci aut vini odoriferi
ponatur. ⁊ si fuerit singultus aut nausea tunc oꝫ vt viuificeꝛ cali
ditas infirmi ⁊ adiuueꝛ natura eius cõmouendo guttur cũ pen
na excitãdo vomituꝫ ⁊ cõmouendo spirituꝫ ad exteriora ⁊ assi-
duentur clamores maximi circa ipsuꝫ ⁊ stringãtur digiti dolorẽ
inferẽdo ⁊ fiant titillationes. ⁊ prouocãtia sternutationem. ⁊ oĩa
intelliguntur qñ est in actu syncopis ad excitandũ ipsuꝫ a ꝓfun
ditate syncopis. Cũqꝫ illa nõ valent ⁊ nõ sternutat moritur. Et
si syncopis est causa meri ⁊ sit possibile vt expellatur cũ vomitu
facili clisteri aut phl'omia fiat istud: ⁊ si est ꝑpter euacuationẽ ex
partibus intrĩsecis nõ autẽ per poros cutis calefiant extremita
tes si sint frigide: ⁊ fricẽtur cũ oleis calidis aromatizatis. Et qñ
qꝫ necessariuꝫ est strĩgere ea ad reuocandũ calorẽ exterius ⁊ ad
excitãduꝫ egrum a ꝓfunditate syncopis. Sed multomagis hec
necessaria sunt vbi syncopis sequitur attractionem spũs ad cor
aut prefocationẽ ipsius in corde ⁊ sistatur oĩs euacuatio ẜm ꝙ
oportet ⁊ attẽdatur virtus viuificationi vnde in syncopi sequẽte
cholericã ⁊ passioneꝫ sumãtur huiusmõi potus. ℞. aque carnis
proprie facte per expressionem carniuꝫ. ℥. j. succi cidonioꝝ vini
añ. ℥. ß. galie muschate. g. v. vel. ℈. ß. misce ⁊ si syncopis sequitur
sudorẽ vel aliã euacuationẽ ex parte cutis vngatur cutis cũ ole-
is stipticis ⁊ aspergaꝛ desuper puluis cõstrictiuus sicut mirt᷒ lu-
tum chimolea cortices granatoꝝ ⁊ similia fr̃ia stiptica ⁊ viscosa
⁊ nullo mõ materia extrahaꝛ exterius: sed in sincopi sequẽte eua
cuationẽ intrĩsecã nullo mõ huiusmõi approximẽtur: Augmẽta
rent eñ eũonem illaꝫ cõprimendo materiã interius. Et si fue-
rit cã doloris ⁊ nõ sit possibilis eius sedatio alio ingenio stupe-
fac mẽbrũ dolorosuꝫ sicut curatur colica cũ filonio ⁊ similib᷒ ⁊
si venena sint in cã dẽtur bezahartica cõtra illa venena ⁊ obser
uentur canones suprascripti tã in venenis sũptis qꝫ in morsib᷒
venenosoꝝ. Et si cã syncopis fuerit repletio in ore stõi studẽduꝫ
est vt euomaꝛ: quoniaꝫ sanat ⁊ oportet vt toleret famẽ ⁊ minuaꝛ
cibus ⁊ loco exercitij fiãt fricationes totius corporis. Ita vt ẽt
in stomacho ⁊ vesica ⁊ nõ cogatur sumere aliquid nisi vinũ pre
dictum qd necessarium est in dispositione syncopis. Et medici
stulti student in cibãdo euꝫ existimãdo ꝙ sit cõueniens ⁊ viuifi
cent virtutem eius: Ipsi ergo suffocant caliditatẽ innatã ⁊ inter-
ficiunt ipsuꝫ. Sed cõuẽniẽs est vt detur sirupus acetosus mist᷒
cum aliq° subtiliãte sicut est decoctio isopi: si humor fuerit gros-
sus ⁊ viscosus. Si ãt subtilis post ipsius vomituꝫ si fuerit facilis
detur aliquid repressiuũ sicut sirupus de granatis de acresta ⁊ si
miles. ⁊ in sũma in quacũqꝫ spẽ syncopis attendatur remotioni
cause eius ẜm ꝙ est possibile. ex predictis ergo breuiter collige
duplex regimẽ: Unuꝫ administrandũ tẽpore paroxismi synco-
pis siue eger sit in actuali syncopi siue in dispositiõe media inter
actualẽ syncopim ⁊ sedatiõe totalẽ accidentiũ syncopis. Alterũ
est administrãduꝫ sedatis oĩo accidẽtibus sincopis. primũ ãt
si est in actuali syncopi vt remoueaꝛ a profũditate syncopis cũ
aspersione violẽta aque frigide aut rosacee aut sibi proportio-
nalis in facie eius. ⁊ cũ clamorib᷒ maximis circa ipsũ ⁊ cũ titila
tionibus circa partes sensibiles ⁊ inferẽdo dolores quosdã sic
digitos cõtorquẽdo ⁊ similia operãdo circa ipsuꝫ ⁊ approximã
do bonos odores narib᷒ ⁊ cordialia in regiõe cordis nisi in ea
que prouenit a matrice in qua fetidi odores narib᷒ apponãtur
qui tñ cõfortẽt os stomachi ⁊ boni odores ĩ collo matricis sup
ponẽdi sunt. Itẽ prouocãdo sternutationes: ⁊ si non sternutat
nõ est spes salutis. ⁊ hec oĩa conueniũt in quacũqꝫ spẽ syncopis.
Sed in alijs diuersificanꝛ. Nam syncopizãtes ex paucitate spi
rituum dꝫbent restaurari cibo ⁊ potu sicut dictũ fuit. Alij vero de
bent abstinere ⁊ ꝑpe cũ syncopis sequitur materiã ledẽtẽ mul-
titudine aut malignitate nõ autẽ paucitate spirituũ ⁊ proprie cũ
spiritus in corde profocãtur: sed in his cõueniunt vomitus cli
steria phl'omie vẽtose ligature fricationes ⁊ oĩa genera diuersio
num que nõ cõueniunt in sequẽte spirituũ paucitatẽ: sed in null'
cõueniunt solutiua sumpta saltẽ notabilis fortitudinis. Omnes
tamẽ cõueniunt in remotione sue cause ẜm ꝙ est possibile in tẽ
pore illo ⁊ syncopizãtes ex paucitate spirituuꝫ debent iacere su
pini. Sꝫ syncopizãtes propter retractionẽ spirituuꝫ aut prefoca
tioneꝫ eoꝝ in corde debẽt stare magis eleuati: precipue qñ syn
copis sequeretur asma ⁊ anhelit᷒ prefocationẽ. Regimẽ autẽ ad
hibenduꝫ cũ totaliter accidẽtia sint sedata licet remaneãt cause
potẽtes reiterare syncopiꝫ est oĩo prosequẽduꝫ ẜm ꝙ dictũ fuit
in cura tremoris: Nam cãe eedeꝫ que faciũt tremorẽ cordis si
augentur faciũt syncopiꝫ est tñ remissius procedendũ in synco
pi in omnibus que possunt virtutem debilitare.

Cura lipotomie ⁊ casus virtutis subito patere põt ex cura
syncopis. Sed vt dictoꝝ veritas eluceat sunt que
dam dubia remouẽda. Primo de intẽtione gal'. ⁊ Aui. tenẽduꝫ
est vomitũ in syncopi cõpetere qbusdã ꝯditionib᷒ seruatis. pri-
mo ꝙ vomẽs sit facilis ad vomitũ. scd̃o ꝙ mã que facit synco
pim sit in motu faciens nauseã ⁊ subuersionẽ taliter vt leui reme
dio. s. in positione pẽne possit expelli aut cũ sumptione leuis vo
mitiui sicut aque tepide cui parũ olei ⁊ aceti sit admistũ: neqꝫ sit
alia cã manifesta vomitũ impediẽs. Et huic sñie Gal'. ⁊ Aui. ta
liter limitate parũ obstant rõnes Auerrois scd̃o colliget quas
gr̃a breuitatis omitto: ⁊ qꝛ pauci sunt momẽti. Scd̃m dubiũ
remouendũ est ꝑpter dictum Auic. in fine capl'i de syncopi: pa
tientes qdem syncopim precipiunꝛ vigilare ⁊ dimittere locutio
nem. Pro quo sciendũ ꝙ debẽt dimittere locutioneꝫ qꝛ labor
duplex ẽ in locutione spũs resoluẽs ⁊ virtutem debilitãs vnus ĩ
cogitatione alter in motu mẽbroꝝ spũalium ⁊ reliquoꝝ deseruiẽ
tium locutioni. Attamẽ ꝑ paruo tp̃e debent dimitti imo cogi loq
vt releuenꝛ magis a ꝓfunditate syncopis: sed cũ notabiliter rele
uati sunt ꝓhibeatur locutio. Sꝫ de vigilijs sciẽdum dictũ Auic.
posse intelligi aut tp̃e actualis syncopis: aut tempore qetis. Sꝫ
de tempore quietis dicamus p̃mo ꝙ vigilie aliquãdo cõueniũt
aliquãdo discõueniunt ẜm diuersas causas syncopis: si eñ syn
copis seqtur morsum aut sumptionẽ venenosoꝝ aut aꝑata ma
ligna venenosa sicut althoin ⁊ siñia: aut febres pẽdentes a mate
ria venenosa sicut pestilẽtiales syncopalem minutã vigilie cõue
niunt ⁊ somnus prohibendus ne materia ⁊ vapores venenosi
vadant ad cor: cum in somno fiat reditus sanguinis ⁊ spiritus
ad cor vt supra in capl'o de subeth: Et Aris. tertio de aialibus in
capitulo de sanguine ⁊ lacte dicit ꝙ signũ reddit᷒ sanguinis ad
intra est ꝙ si scindaꝛ cutis non exibit sanguis in dormiente sicut
in vigilante: hoc tamẽ intelligendũ est qꝫtum ad p̃ncipium som
ni qꝛ postea in ꝓcessu ꝓpandunꝛ sanguis ⁊ spũs. Item Aui. 4°.
primi capitulo de phlobotomia dicit ꝙ superfluitates in somno
ad ꝓfunditatem corporis trahuntur ⁊ ꝑpter hoc. scd̃a p̃mi capi
tulo de somno ⁊ vigilia: homo ꝑterea cogitur vigilare multotiẽs
⁊ somnum a se dimittere timore syncopis ⁊ casus virtutis. Itẽ
iuuamentum somni quod esset in his casibus ad fortificanduꝫ
digestionem est nullum quia materie venenose non sunt digesti
biles. Si autem syncopis fieret a membris frigidis repletiona
libus sicut in syncopali humorosa somnus conceditur ad forti
ficandum digestionem propterea dicit Auic. in cura syncopalis
humorose ponatur medietas temporis dormitioni ⁊ medietas
temporis fricationi si possibile est. Somnus enim iuuat ad di
gestionem humorum crudorum ⁊ fricatio resolutioni. Item in
omni syncopi sequente euacuationem somnus competit preter
qꝫ in sequente sudorem cum somnus omnes manifestas retine
at euacuationes preter sudorem nisi forte sudor sequeretur ni
miam pororum dilatationem in quo casu somnus magis com
petit quam vigilie cum magis iuuet a pororum cutis constrictio
nem qꝫ vigilie. huius autem signum est quia corpus magis in
frigidatur secundum partes extrinsecas in somno qꝫ in vigilia
⁊ econtra in vigilijs propterea pluribus indigemus operimen
tis in somno qꝫ in vigilia. secunda primi. Si vero syncopis sit a
dolore corporeo somnus confert: sopit enim dolorem. Si vero
pendeat ab accidentibus animi somnus confert pro quanto se
dat accidentia animi ⁊ facit ad obliuionem: sed magis confert
in his accidentibus que trahunt spiritus ad exteriora sicut gau
dium ira ⁊ similia qꝫ in trahẽtibus spiritum ad interiora sicut ti

mor tristitia ⁊ similia. Si vero in causa sit labor ⁊ fames adhibito cibo somnus cõfert sed absq cibo nocet apud Rasim in diuisionibus capitulo de egritudinibus stomaci. Sed nota q ꝗuis aliquibus syncopizātibus somnus cõcedatur aliquibus vigilie nõ tamẽ credẽdum est quosdaz eorũ semp debere vigilare quosdam dormire sed omnibus dum diu perseuerant in quiete syncopis sunt somnus ⁊ vigilie necessarie: sed aliqbus magis somnus q vigilie: aliquibus ecõtra ⁊ semper duz syncopizātes vigilant aut dormiunt sint medici aut astātes qui semper notēt faciē pulsum ⁊ anhelitũ: notētq accidentia ex somno sequētia ⁊ vigilia: ⁊ an syncopis magis infestet in somno vel vigilia. Et ꝫm exigentiam possit prouideri: si eni somnus cõtulerit pmittātur dormire si non euigilētur. Sed in actu syncopis si ipsa sequatur attractionem spiritus ad cor aut eoruz in corde prefocationē excitandi sunt ⁊ proprie si pēdeat a materia ledente sui multitudine aut malitia. Quod si sequatur paucitatem spirituũ ⁊ fuerit sine cibo quo restaurari possint euigilentur ⁊ cibētur postea permittātur dormire. Si vero cibati: ⁊ dormiant in actu syncopis si tibi constet de somno quod tamē est difficile permittātur ⁊ precipue si precesserint lõge vigilie: sed semper attēdatur facies pulsus ⁊ anhelitus an tēdant in melius ⁊ sinātur dormire. Si vero in deterius euigilentur ⁊ prouideātur ꝫm opoꝛtunitatē. Si vero tibi non constet de somno excitentur a profunditate syncopis: nam possent adeo profundari q mors sequeretur.

De anathomia stomaci ⁊ meri.

Iuxta morem nostruz In primis premittenda est anathomia meri siue isophagi ⁊ stomaci. Meri ē callis siue via cibi ab ore ad stomachũ ⁊ superfluitatum a stomacho ad os lõga stricta rotũda cum ore superius ⁊ epiglotti ⁊ cum stomacho inferius cõtinuata iuxta spõdiles sita ē duabus tunicis cũ villis lõgitudinalibus ⁊ latitudinalibus cõposita ad deglutiēdũ finaliter ordinatũ. Pro eius diffinitionis declaratione sciendũ q cũ meri habeat duas operationes pro toto cõmunes. s. deglutitionē ⁊ expellere que in vomitu expellũtur principalis operatio sua est deglutire ⁊ hãc leuiter perficit: primo qꝛ est sibi naturalis. 2° quia ad ipsuz cõcurrit vtraqz tunica interior neruosa in qua sunt villi lõgitudinales deseruiētes ad attractionem ⁊ exterior carnosa in qua sunt villi latitudinales deseruiētes ad expulsionē: attrahit eniz primo per lõgitudinales deinde qd attractuz est paulati expellit versus stomachũ per latitudinales. Et tertio quia graue facile tēdit deorsuz: ecõtra vero vomitus est difficilis: primo quia preter naturaz: nam si fiat a natura fit ab ipsa preternaturaliter stimulata ⁊ non cõpletur nisi per tunicā extrinsecaz cum villis lõgitudinalibus. ⁊ quia graue cum difficultate ascēdit superius. In meri autē nõ fuerunt villi transuersales qꝛ non ordinatur in retētionem ꝗuis aliqui dixerunt in ipso eē aliquos paucos transuersales: quia illud: quod deglutitur ⁊ si sit liquidus paulati descēdit: quod arguit ibidez esse aliquā virtutez retētiuam non eni descendit sicut in foramine. Primi tamē responderent hunc gradatuz descēsum esse per villos lõgitudinales ⁊ latitudinales nullo modo existētibus transuersalibus. Est autē meri lõgius q sit cāna pulmonis cum transeat diaphragma vsq ad. 12. spõdilem vbi continuatur cum stomacho ⁊ est situatum post cānam iuxta spondiles: quia cāna debuit esse anterius cum inspiratio aeris per eaz ad pulmonem sit fere cõtinua quare hunc locum anteriorem sibi dignius vendicauit: vt sit ori magis cõtinua per quaz aer ingreditur. Et etiam cum sit cartilaginosa est magis tuta ab extrisecis occurrētibus. ⁊ cum meri descendunt duo nerui a 3° pari neruoꝛuz cerebri venientes ad os stomaci ad dãdum sibi sensuz vt cuz vacuus est percipiat inanitionem ⁊ insurgat cibi ⁊ potus desiderium ⁊ nõ pertrãseunt ad fundum eius cũ illi non pertineat hec sensatio. Stomachus est mēbrum instrumentale magnũ rotundũ ad figuram tendens arcualem in medio corporis situz ex duabus tunicis cum villis longitudinalibus transuersalibus ⁊ latitudinalibus cõpositum duo habens orificia: Unum superius cum meri: Alterum inferius cum intestino duodeno cõtinuatum ad appetēdum ⁊ digerēdum cibum pro toto. prima digestione finaliter ordinatũ. Qs sit instrumentale manifestuz est. ⁊ magnitudinez eius arguit q̄ titas cibi in ipso contenti: licet dum nõ cõtinet cibum corrugetur ⁊ paruificetur. ⁊ est rotũdum quia hec figura est capacissima ⁊ a nocentibus magis tuta: tendit tamen ad figuram arcualem in modum cucurbite retorte cum os ipsius sit magis in sinistro ⁊ superius: fundus magis in dextro ⁊ inferius: quod factum fuit quia ad os ipsius debet trãsmitti melãcholia a splene ad famez excitandam ⁊ fundus debuit esse in dextro vt epar superpositũ ei cum quinqz pēnulis suis in ipsum amplecteretur ad vigorandum eius digestionem: ⁊ quia cholera que in cisti sub media pēnula epatis continetur debet transire ad fundum eius ad vigorandum digestionem. Et quia in latere sinistro iuxta renem est intestinum collũ circunuolutum occupans magnam partez ⁊ in dextro sunt intestina gracilia parum loci occupātia: quare congruentius fuit vt fundus in dextro ⁊ os in sinistro locaretur. Est autem situm in medio corporis: habet enim desuper cor mediāte diaphragmate: inferius mesenterium ⁊ intestina a dextris epar a sinistris splenem cui superponitur anterius zirbum ⁊ siphac ⁊ mirach. Posterius musculos dorsi venam chilis ⁊ arteriam adorti descendentes ex quibus patet ipsius colligentia est autem compositus ex duabus tunicis intrinseca neruosa densa ⁊ grossa cuz inmediate obuiet cibo ne si esset mollis facile patiatur ab ipso. exterior autem fuit carnosa minus dēsa ⁊ grossa adiuuans ad digestionem: hec autem debuit esse exterius quia nõ est necessarium id quod digeritur contangi a digerente: Sed bene necessarium est id quod sentitur sensu tactus contangi a sentiente: Sunt autem in stomacho villi longitudinales siti i superficie intrinseca tunice iterioris ipsius stomaci ordinati ad attrahendũ cibuz a meri: imo ipsum meri attrahit cibũ ab ore sicut ⁊ in vomitu stomachus est primus inchoans: meri autē sibi deseruit tanqz ei subordinatũ. In superficie autez extrinseca tunice interioris sũt villi trãsuersales ordinati ad retinēdũ quod per villos longitudinales est attractũ donec digestiua suã cõpleat operationez. In superficie ãt tunice extrisece sũt villi latitudinales ordinati ad expellēdũ quod si in stõ indiget expulsione aut ad intestina per pileron aut a dextra cũ vomitu per viã oris ⁊ meri: habet eni stomachus duo orificia: primũ superius cũ meri cõtinuatũ quod est lati° q inferi° cõtinuatũ cum duodeno dictũ pileron: quia res grosse debent per superius trãsire ad stomachũ Sed res subtiles debent ire per pyleron ad intestina iam predigeste in stõ: istoꝛuz autē orificioꝛum primuz non est in parte suprema stomachi: nec ꝫm in parte infimane fieret facilis descēsus cibi ad inferiora añ digestionē imo natura ordinauit vt magna pars fũdi stomachi esset infra orificiuz inferius ne cibus indigestus egrediatur. ⁊ etiaz ordinauit vt magna pars oris stomachi esset supra orificium superius ne si homo pedibus suspēderetur cibus immediate per os egrediatur. Est tamē stomachus ꝫm os eius alligatus decimetertie spõdili dorsi que est vigesima numerãdo a suprema spõdili. Et propterea medicine oris stõi debēt exterius circa. 13. spondilē applicari qꝛ declinat os stõi posterius sicut fundus declinat anteri° ⁊ scdm fundũ eius ē alligatus decimeoctaue spondili dorsi q est vltima qnqz spondiliũ alchatim: Et numerando a suprema spondili est vigesimaquarta ita q stomachus ꝫm mos ei° alligatur pme spondili alchatim ⁊ ꝫm fundum vltime. Est autem ordinatus ad appetendum cibum p toto ⁊ digerendũ ipm pma digõne cũ secũda digõ sit i epate. Appetitus aũt debet ori stõi sequēs sensationē ei tributaz p neruũ dscendentē p meri a tertio pari neruoꝝ cerebri. digestio aũt pncipalr eius fundo debet ⁊ sũt in eo vene q ad minima diuidunt deferētes ei sanguinē quo nutrit ⁊ silr sunt in eo arterie diuise: hꝫ nõ valde manifeste: ⁊ ex his pꝫ complo stõi ⁊ meri: sũt enim frigide ⁊ sicce cõplõnis partib° neruosis in ipsis dñantibus. Potest aũt pati oē genus egritudinis. s. malã cõplonez generis cuiuscũqz sine mã ⁊ cũ materia aut ibibita aut inuiscata aut natãte aut apostemāte: ⁊ põt pati malã cõpositionē in creatura qꝛ supficies sua põt eē parũ aspera ⁊ p õñs lubrica aut in via sicut ē oppilatio alicui° suoꝝ orificioꝝ aut in ꝗtitate qꝛ sit nimis magnus aut paruus. Itē solonem ꝯtinui q si sit supficialis curabilis. si võ vtrinqz penetrãs incurabilis. Apa ēt põt pati cuiuscũqz generis qd ꝫm plm est mortale ⁊ maxime cum exituatur.

De vomitu.

P Rimo expediemus nãm vomitus deinde agemus d cholirica passione. Est ergo sciẽdum pmo q reperiuntur isti termini vomitus subuersio nausea fastidiũ siue abhominatio significantes disp̃ones quaꝝ vna'ẽ via in reliquã parvũ enim nocumentũ stõi facit abhominationẽ aut fastidiuz q si augeat facit nauseam q est iclinatio ad subuersionẽ 7 vomitum. Si adhuc magis augeat facit subuersionẽ q est motus pter naturã stomachi ad expellendũ p viam oris q̃zuis nihil corpulẽtum expellat. Et dr̃ subuersio q2 fundus stõi vertitur supius versus os eius ac si deberet iuersari vel forte q2 mouet motu cõpressionis icipiendo a parte iferiori versus supius. Subuersio aũt animi fm antiquos est aut nausea inseparabilis aut destructio appetit'. Si autẽ magis augeatur 7 sit aliquid vomibile faciet vomitũ qui est motus preternaturã stõi cum quo expellitur aliquid corpulentuz per viã oris. 7 iste disp̃ones ex omni parte sunt cõtrarie appetitui. Vomitus est duplex quidã quietus qualis est ille qui accidit stomaticis facile vomẽtibus. Alius est acutus 7 extuosus qualis est in cholirica passione 7 in his qui sumpserunt vomitiua fortia inpregnãtibus. 7 in his qui propter strictu ram pectoris aut debilitatẽ villorũ latitudinaliuz 7 tunice extrinsece stomachi difficulter vomunt. Jtẽ quidã vomit' est creticus existens terminus multarũ egritudinuz sicut febriuz acutarum apostematũ epatis que sunt in latere cõcauo 7 similiũ. Quidaz synthomaticus sicut q accidit in accessione febriũ 7 etiã causis similibus. Jtẽ quidaz periodicus sicut qui sequitur periodos expulsionis melie ad os stomachi: 7 qui sequitur expulsionẽ sanguinis ad stomachũ omni mẽse ppter retẽtionẽ sanguinis mẽstrualis soliti eo tẽpore per matricẽ euacuari 7 in diuersis diuersos seruant periodos quibus frequẽter i sua sanitate cõseruant: Quidaz sine periodis. Jtem sumũtur species eius fm causas obiectas que vomitu expelluntur sicut quidã est vomitus cholericus cholera naturali aut non naturali sicut vitellina prassina heruginosa 7 similibus. Quidam phlegmaticus diuersificatus fm diuersas species phlegmatis. Quidã melãcolicus. Quidã sanguineus fm plurimuz malus 7 proprie cũ febre: licet aliquãdo bonus cũ superfluat in quãto: aut malignitas ipsius expectatur alius permistus ex pluribus humoribus. Jtẽ alius cibalis Alius chilosus. Jtem alius in quo vermes 7 alique feces expelluntur sicut in colica ilios. Alius fetidus sicut in pregnantibus. Jtem aliquis in quo caro veruosa aut fistulosa expellitur abscisa a stomacho propter vehemẽtiaz conatus aut a rebus incidẽtibus aut abstergẽtibus. Jtẽ alius saniosus ppter apostema ruptum in stomacho: aut vlcus ei' aut q2 ad ipsũ deriuatur ab exituris aut vlceribus mẽbrorũ vicinoruz. 7 ex his infertur v^a. diuisio q aliqs est laudabilis aliqs illaudabil' lz ois sit pternaturã.

Cause vomitus sunt corporee aut primitiue. Sed corporee duplices per essentiã aut per cõitatem. Cause p essentiaz sunt mala cõplexio cuiuscũqz generis cũ superfluit sine materia 7 cum materia sanguinea phl'atica cholerica mel'ica aq̊sa 7 ventosa 7 ceteris de quibus supra. Huiusmodi autẽ materie sunt aut natãtes aut inuiscate aut imbibite 7 faciunt vomitũ pũgendo grauãdo aut extendẽdo 7 acuitas sensus oris stomachi aliquãdo est in causa sequens cõplexionez calidam 7 siccaz tñ. Jtem mala cõpositio sicut oppilatio pileron 7 vermes qui sunt morbus in numero grauãdo aut pũgẽdo 7 solutio cõtinui aut recens aut antiqua pendẽs a causa intrinseca aut extriseca. Jtez pustule 7 apostemata cuiuscũqz generis 7 proprie in ore stomachi. Jtem dolor stõi sequẽs malaz complexionẽ aut solutionem cõtinui aut ambas sicut in apostemate. Jtẽ dbilitas stõi sequẽs lesionez alicuius nature vnius aut pl'iuz aut raritatẽ texture aut paucitatẽ spirituũ. per has eni causas stomachus facile ad vomitũ paratur si in eo reperiatur aliqd vomibile sicut cibus aut potus aut aliqd ex suprascriptis: imo ẽt paratur ad susceptionẽ superfluitatuz alioꝝ mẽbroruz 7 ad cõgregãdũ eas per viã paulatine cõgestionis. Jste autẽ cause suprascripte faciũt vomitum frequẽter si sint in stõ res vomibiles. Si vero non faciũt nauseã 7 subuersionẽ. Vomitus ãt per cõitatẽ qñqz est a toto sicut in febribus qui qñqz ẽ creticus 7 terminus ipsarũ quãdoqz synthomaticus sicut in pestilẽtialib': 7 est fm plurimũ malus mortẽ ptendẽs. Sed in ceteris est fm plurimũ bonus: si per eũ materia febris educit. Si vero solũ cibus ẽ ex toto genere malus 7 qñqz est per cõitatem a toto absqz febre propter superfluaz repletionẽ aut cacochimiã cũ debilitate stõi recipiẽtis recipit eniz superfluitatem a toto mediãte epate. Qñqz fit vomitus per cõitatem a cerebro trãsmittenti ad stomachũ materiã catarralez aliqñ per solam cõitatem absolutaz sicut accidit i percussionib' capitis apatibus cerebri 7 similib' in quibus stomachus cõpatitur capiti ppter neruos descendẽtes a 3° 7 4° pari neruorũ cerebri ad ipsũ Qñqz fit per cõitatez a splene transmittẽte mel'iam cũ periodis aut sine periodis: 7 qñqz soluz superflue infrigidãdo. Qñqz fit per cõitatem ab epate 7 proprie a cõcauo eius 7 cisti trãsmittẽtibus ei fm plurimuz sanguinẽ aut cholerã 7 qñqz est cõitas absoluta per cõpassionem stõi ad epar sicut in magno apostemate eius si interueniat simplex alteratio siue nocumẽtuz mediãte neruo vtriqz cõi. qñqz per cõitatẽ ab intestinis aut per simplicẽ dolorem ipsius: aut quia vermes ascẽdũt ab eis ad stomachũ aut feces regurgitãt ad euz sicut in colica ileos. qñqz per cõitatẽ a renibus 7 poris vritidib' in fortib' doloribus ipsoruz sicut est dolor calculi. qñqz per cõitatem ad matricẽ sicut in retentione menstruorũ aut naturaliter sicut in pregnãte aut preternaturaliter sicut in oppilatione 7 propter reliqua nocumẽta eius cui stõus facile cõpatitur. Et in sũma per cõitatez fere ab omnib' mẽbris cõitate absoluta 7 nõ absoluta. Cause ãt primitiue sunt sicut aer superflue calidus aut frigidus aut corruptus sicut pestilẽtialis 7 a cadauerib' mali odoris licet pma impressio sit in corde ledit tamẽ os stomachi cordi cõpatiẽs sua ppinquitate 7 nimia sensibilitate. Jtẽ cibus 7 potus suo odore sapore pprietate q̃ztitate nimia mala pparatione vnctuositate superflua 7 similib' stõ disproportionatis 7 pprie cũ sumunt absqz desiderio. Jtẽ mot' agitatiuus post cibũ. Jtẽ ira tristitia 7 similia animi accidẽtia 7 pprie imaginatio alicui' rei obscene. Jtẽ res extranee sicut percussio casus morsus venenosoꝝ 7 sũptio venenoꝝ. Jtẽ dimissio obseruationis stõi lõgo tẽpore cõsuete sicut pelles circa ipsũ ↄsuete portari 7 similiũ. He ãt cãe leuiter imprimẽtes faciũt fastidiũ 7 abhominationẽ. Sed fortius impmẽtes faciũt nauseam 7 sbuersionẽ 7 adhuc forti' vomitũ si res vomibilis in eo reperiat. Cãe vo nausee 7 subuersionis absqz vomitu sũt aut absentia rei vomibilis aut q2 nõ adest: aut si adest est ibibita aut iuiscata aut debilitas cause ip̃rimẽtis aut ipotentia ad vomendũ ppter debilitatẽ egri aut stomachi ineptitudinẽ 7 difficultatẽ ex causis supradictis. s. q2 stricti pectoris: aut hz villos latitudinales dbiles 7 sic d aliis causis faciẽtibus stõm ipotẽtem 7 ineptũ ad se ↄstringenduz 7 mouendũ ad supiora 7 nimia stõi lenitio 7 relaxatio facit ipsum pronũ ad fluxum p iferius 7 ineptũ ad vomitũ. Pro notitia cãrum vomitus sanguis ẽ sciẽdum q sanguis q vomit imediate venit a stõ vel meri: Cã tamẽ ei' aliquãdo est in ipo stõ vl' meri ita vt sanguis q euomit pfluat ex sba stomachi vel meri. Aliquãdo cã ẽ in mẽbris stõ cõicantibus 7 sanguis ab ipsis ad stomachũ deriuat deinde vomit. Cã aũt pmi est ruptura vene i stõ sequẽs laboriosum vomitũ aut sumptionẽ medicinaruz aut ciboꝝ acutoꝝ aut casum offensionẽ seu pcussionez eius: aut apa non maturũ ruptũ aut vlcus corrosiuuz aut fistulosum aut sanguisuga adherẽs meri vel stõ. Si vo ab aliis membris deriuat ad ipm tũc venit aut a capite 7 p colatorium descẽdens ad meri pfluit ad stõm: aut deriuat a splene p viam expulsionis mel'ie ad os stõi 7 tẽdit in nigrũ hñs saporẽ ponticum aut acetosum. Aut deriuatur ab epate p mesaraicas ad ipm terminatas 7 quãdoqz regurgitat a matrice in retentione menstruoꝝ. 7 qñqz a toto cũ est retẽta euo sanguinis nãlis aut artificialis ↄsueta. 7 quãdoqz cũ supfluit ppter mẽbri mutilationẽ aut cõuersionẽ ad regimẽ sanguis multiplicatiuũ cũ paucitate exercitii. 7 qñqz fit vomitus sanguis a virtute sana expellẽte superfluũ q̃zti aut qualis Et ppter hoc ẽ in vomitu duarũ librarũ sanguis aliqñ tranqllitas 7 iuuamẽtũ. 7 qñqz fit a virtute egra cretice aut synthomatice sanguinẽ expellẽte sicut in sinochis 7 qbusdã aliis febribus 7 apatibus sanguine ad stõm deriuato q aliquãdo est salubris 7 terminus egritudis: sz vt plm pniciosus pcipue si sit cũ febre et

ad ipm nō sequat̃ p̃cedentis egritudinis alleuiatio ⁊ q̄nq̄ʒ causa vomitus sanguinis est apa ruptuʒ in epate splene ⁊ alijs mēbris stō cōicantibus ⁊ est ƀm pl'm sanguis parū pmistus q̄ deriuatur ad stomachū p vias manifestas aut occultas.

Signa pnostica vomitus sunt fastidiū ⁊ abhominatio p̃cedens tremor labij ꝓpter ꝯtinuationeʒ pelliculę oris cū pellicula oris stōi nausea ⁊ subuersio ⁊ tensio tractus hypocūdrioꝝ ad supiora. Signa demonstratiua nausee subuersionis vomitus hn̄tur ex relatu egri ⁊ sunt sensui manifesta. Signa cārum p̃mitiuarum sunt ipse cause p̃mitiue: post quas secutus ē vomitus ⁊ ꝓprie cū non apparet ipm ab alijs causis verisimiliter pēdere. Signa cārum vomitus p cōitatem sunt q̄r precesserūt nocumēta totius aut mēbri alicuius cū quoꝝ augmento fit ⁊ augetur vomitus ⁊ decremēto decrescit ⁊ ablatione aufertur ⁊ proprie cū nō apparēt alie cause primitiue aut per essentiā a quibus verisimiliter possit pēdere. Signa causarū vomitus p essentiā sunt hec: si eniʒ sit a mala cōplexione sine materia adest tristis sensatio ⁊ proprie in ore stōi qualitate illius: ⁊ est sine grauitate: neq̄ʒ habet eructuationē saporis extranei ⁊ frequēter habet nauseā ⁊ subuersionē absq̄ʒ vomitu nisi cū cibus sumit̃ ⁊ leditur ex quacūq̄ʒ re sūpta: ⁊ in frigida magis ledit̃ digō in calida magis appetit⁹: adest sitis. Sed humida ⁊ sicca cognoscunt̃ ex siti ⁊ priuatio eius. Itē cognoscunt̃ ex causis precedētib⁹. Itē quia ledit̃ a similib⁹ ⁊ iuuat̃ a cōtrarijs. Si v̄o sit materia adest grauitas ⁊ cognoscit̃ materia per saporē eructuationis redolētis amarū dulce acetosū pōticū fetidū ⁊ similes ꝓportionatos materie que est in stō. Itē frequēter adest sitis si in eo sint humores calidi per essentiā aut putrefactionē. Sed multomagis manifestatur cū motu per saporē odorē ⁊ colorē eius quod vomit̃. Itē manifestant̃ per colorē lingue ⁊ accidētia que sūt sicut stupefactio dentiū ⁊ nocumēta operationū stōi. ⁊ si humores sint inuiscati aut imbibiti adest nausea frequēs ⁊ subuersio absq̄ʒ vomitu. Signa acuti sensus oris stōi sūt quia ledit̃ a quacūq̄ʒ re sumpta etiā debilis impressionis ⁊ est ꝓnus in syncopi ꝓpter leuia nocumēta stōi neq̄ʒ pōt diu sitiʒ aut famē tolerare. Signū oppilationis pileron sunt tardus descēsus chili post cibi digestionē etiā si sit paucus ⁊ facilis ⁊ prope cū digestiua nō est debilis neq̄ʒ adsūt alie cause tarditatis descēsus. Signa vermiū in stō sūt quia adest titilatio quedā ⁊ cōmotio quasi volūtaria sed de his inferius in ꝓprio capitulo. Solutio vero cōtinui in stō si recens est cognoscit̃ per dolorē sanguinis exitū per vomitū aut per secessū. Si antiqua per exitū saniei per easdē regiones ⁊ q̄ncūq̄ʒ sumit̃ aliquod acutū sicut acetū augetur dolor ⁊ mordicatio. Signa pustularū ⁊ apostematū ponent̃ inferius i capitulo ꝓprio. Signa autē debilitatis stōi cōprehendunt̃ ex lesione operationū suarū. Sed raritas texture ⁊ paucitas spirituū que sūt cause debilitatis sumūtur ex extenuatione corporis ⁊ quia facile ledit̃ a quacūq̄ʒ cā. Subtilitas autē humoris cognoscit̃ quia iuuatur a pōticis. Sed grossicies quia iuuat̃ a subtiliātibus. Sed multitudo humiditatis superflue cognoscit̃ ex nauseatiuis facietatib⁹ precedētibus multitudine saliue multitudine egestionis: sed ex multitudine vomitus certificat̃. Distinguit̃ inter sanguinē venientem ex substātia meri ⁊ venientē ex substātia stomachi p locū doloris si prouenerit cā vlceris ⁊ corrosionis aut rupture. Si vero non adsit dolor cognoscit̃ q̄ꝓ ex meri per paucitatē eius ⁊ impedimētuʒ deglutionis: sed ex stō maior fluit quātitas ⁊ nō est impedimētū in deglutione. Itē cognoscit̃ ex causis precedentib⁹ ⁊ molestātib⁹ stomachū aut meri ⁊ sūptio aceti mordicādo locuʒ a q° sanguis emanat distiguit locū. Si vero sit ex apertione orificioꝝ venarū aut resudatione in quib⁹ nō est dolor cognoscit̃ quia per resudationē est paucus valde. ⁊ ex apertione in primis paucus dinde maior sed in ruptura vene est aliquis dolor ⁊ mlt̃us prima vice egredit̃. Et illū q̄ est a corrosione significāt signa vlceris quod precessit ⁊ sanguis ab eo egredit̃ in primis paulatim: dinde emanat res plurima vlcere ampliato. Signa āt vlceris sunt manifesta ex suprascriptis. ⁊ fistulosū ex antiq̄tate cog̃scitur. Sed apa nō maturū ruptū cognoscet̃ in capitulo ꝓpō. Et q̄n est ex sanguisuga cognoscitur ex precedēti pūctione iterata q̄n erat adherēs. Itē ex sanguine subtili aquoso ⁊ quia bibit aquaʒ in qua habitabāt sanguisuge. Signa āt sanguinis deriuari a toto vel ab alijs mēbris ad stomachū sunt nocumēta totius ⁊ alioꝝ mēbroruʒ p̄ntia absq̄ʒ nocumēto stōi cū absentia signorum exitus sanguinis a substātia stōi: de quib⁹ supra. Et si descēdat a capite per colatoriū multotiēs ex eo aliquid spuendo cum rascatione aut sine rascatione emittit̃. ⁊ si a splene tēdit in nigruʒ ⁊ est turbidū ⁊ habet saporeʒ acetosum aut pōticum. Sʒ ab epate ⁊ reliquis partibus veniens habet saporē propriū sanguinis. Cognoscitur auteʒ a quib⁹ mēbris proueniat ex precessione nocumentoꝝ illoꝝ mēbroꝝ ⁊ ex causis eius. s. ex retētione sanguis hemorroydalis aut mēstrualis fluere ꝯsueti mutilatione mēbri regimine sanguis multiplicatīo ⁊ silibus. Cognoscitur aūt q̄ꝓ ꝓueniat a sana virtute cū nihil de esse suo molestet̃ patiēs ⁊ q̄ꝓ sanguis ē satis laudabilis. Et creticus cognoscitur p sedationē egritudinis p̃cedentis. synthomaticus aūt non ē cū huius alleuiatione: imo ƀm plurimū perniciosus.

Pronostica q̄n multiplicat̃ nausea in ꝯualescētibus indicat ꝯuersionē siue recidiuā. Scd̄m vomitus in apatibus epatis ⁊ ꝓprie ꝯcaui ⁊ splenis ꝓportionatus m̄ae faciēti apa frequēter bonus: Sil'r in eoꝝ oppilationib⁹ in reliq̄s apatibus ƀm pl'm malus. Tertiū vomitus in febrib⁹ ꝓportionatis materie febris ƀm pl'm bonus: ⁊ ꝓprie in die cretica nisi in pestilētialibus. Quartū multotiēs accidit febricitanti spasmus aut epilepsia aut sil'e epilepsie subito ⁊ euomit humorē vt ē flos eris aut indicum ⁊ euadit. Quintū frequēter vomitus remouet singultū clamosum. Sextum ex admistratione vomit⁹ cū equalitate seruant̃ renes ⁊ curant̃ eoꝝ ⁊ pedum nocumēta et fit p̃seruatio a multis egritudinib⁹. Confert eniʒ vomit⁹ in oīb⁹ egritudinibus q̄ fouent̃ a materia in stō contenta ⁊ ꝯfert in egritudinibus ꝓprijs mālibus absq̄ʒ apate ⁊ vlcere. Item cōfert in egritudinibus renum vesice ⁊ membroꝝ inferioꝝ: diuertit enim ab i̅ferioribus ⁊ eradicat a supioribus. quarta p̃mi capl'o ꝓprio ⁊ solutio vētris se hʒ ecōtra ⁊ in omni egritudine māli maxime bonū ē habere sollicitudinē de stō vt rectificent̃ eius opationes curat enim ⁊ p̃seruat a pluribus egritudinibus ⁊ apud Hypo. ⁊ Auic. ad p̃seruandū admistretur in mense bis duobus diebus primis vt vnus suppleat in quo alter deficit: quod intelligitur i corporib⁹ culpate sanis ⁊ facile vomentibus ⁊ q̄busdam sufficit bis in anno. s. vere ⁊ autūno: multiplicatio nāq̄ʒ vomitus debilitāt virtutem stōi ⁊ facit ipm lacunam supfluitatū ⁊ iuuantior vomitus ē post balneū comestionē ⁊ potū copiosum. Septimū vomitus cholericus purus ē malus significans supfluam caliditatem: ⁊ sil'r ph'aticus purus malus significans supfluam frigiditatē. Sʒ laudabilior vomitus ē in quo phlegma cholere ē admistū q̄ duo humores nō sunt multū distantes a ph'ate ⁊ a cholera nālibus. Hi enim sunt ꝯsueti in stō multiplicari ph'a q̄deʒ p viam paulatine ꝯgestionis sed cholera p viam defluxus. Vomitus aūt fetidus niger prassinus heruginosus ⁊ diuersoꝝ colorum. i. in quo aggregant̃ fere oēs colores significans aggregationē multarū supfluitatum ⁊ diformē dispōnem epatis ⁊ totius ē pessimus ⁊ prassinus ⁊ heruginosus significant caliditatem adurentē ƀm pl'm: sed vomitus ad nigredinē declinās sicut azurum ⁊ indicum ƀm pl'm ꝯgelationem. Nigrū v̄o indifferenter caliditatē ⁊ frigiditatē: verū quicūq̄ʒ hoꝝ est a caliditate ē decliuis ad splendorē ⁊ claritatē: ⁊ q̄ a frigiditate est absq̄ʒ splēdore: nā in ꝯgelatione excludunt̃ partes diaphane que nō excludūtur in adustione. Et habenti apa calidū in epate accidit in p̃mis vomitus cholericus: deinde prassinus deinde heruginosus cui ꝯiungitur singultus. Niger v̄o ƀm pl'm fit a nocumento splenis lʒ possit eē ab epate ⁊ ꝓprie in apate eius ꝓpter superfluam adustionē ad quā q̄nq̄ʒ fit transitus p vomitus cholericos sup̃scriptos. Octauū dispositio mala ⁊ timorosa est vt sit os stōi s̄buersum patiēs syncopim ⁊ natura restricta. Naʒ id quod sedat vomitū addit ad ꝯstrictionem vētris ⁊ quod lenit ventrē addit in vomitū ⁊ est dubiū ne feces vomitu educant̃: quod ē pessimū nisi sit illud qd̄ facit vomitū humor subtilis cholericus. Curari enim poterit vtraq̄ʒ dispō cū aqua prunoꝝ ⁊ tamarindoꝝ cuʒ casia māna aqua hordei ⁊ silibus. Et nota q̄ꝓ hō debilis stōi p̃cipue si fuerit multe sensibilitatis cū vomit syncopizat: sʒ minus

hoc accidit si cibũ sumpserit. Nonũ vomitus sanguinis sequẽs
vlcus stõi aut apã non maturũ ruptum in eo mortẽ significat.
Sequens aũt soꝛonem vene apertionẽ orificij eius aut resuda
tionẽ sanabilis ꝑcipue sine febre. Decimũ vomitus sanguis cũ
febre notabili ꝑseuerante ẽ malus: ⁊ ſm plurimũ pniciosus. Sꝫ
sine febre quandoqꝫ bonus ⁊ terminus egritudĩs ꝑcedentis: ⁊
qñqꝫ ab egritudinibꝰ futuris ꝑseruatiuis ita vt in vomitu duaꝝ
librarum sit tranqllitas ⁊ iuuamẽtum. Anteqꝫ accedã ad cu
ram vomitus memorabo quasdã medicinas ꝓprias simplices
⁊ cõpositas alteratiuas ⁊ solutiuas qbus in regimine vomitus
⁊ reliquarũ dispõnum stõi est vtẽdum. Cõposita calida aroma
ticum rosaceum gariofilatũ nardinum ceratũ alexãdrinũ. Me
sue: cuminata alexandrina confectio de xiloaloes de galanga de
cydonijs de scoria. A. electuariũ de citro de myrto ꝑlatoꝝ lectifi
cans. Al. Emplr̃m diaphinicon oleũ masticinũ de absinthio pil
lule stomatice alefangine rob sirupus de absinthio de menta de
fumoterre maioꝛ de corticibus citri sufuf ligni aloes diarodon
aromaticus tyriaca magna trifera minoꝛ cõis. Gal. trocisci de
absinthio ꝺ rob. hierapicra Gal. Frigida diacydonitẽ diarodõ
electuariũ de soꝛbis oleũ cidonioꝛũ rob de ribes de berberis
de sumach de cidonijs de piris de pomis de granatis ꝺ citro si
rupus de piris de cydonijs de myrto zuccarũ rob. Calida sim
plicia apsinthiũ agaricũ aloes ameos calamẽtũ calamus aro
maticus cappares cardamomũ cyminũ cinnamomũ ciperi
cupressi nuces citrũ cõditũ ⁊ non cõditum cortẽs ⁊ acetositas
crocus incoꝛiãdo stomachũ fistici galãga galia gariofili grana
pini sũpta cũ melle ⁊ zuccaro laudanũ macis mastix mẽta oli
ue olibanũ oua passule pix reubarbarũ scoria ferri vinũ vua pas
sa xiloaloes zuccarũ. Frigide acetosa acetũ acresta aqua fer
rata bellirici berberis cydonia coꝛallus coꝛiãdrũ emblici endi
uia siluestris ⁊ domestica ferrũ. s. vinũ ⁊ aqua extictionis eiꝰ gra
nata oĩa kebule kebuli cõditi lac pꝛopꝛie capꝛinũ lactuca myro
balani oẽs myrtus nespila persica pira poma acria põtica pru
na damascena sicca ribes rosa soꝛba sumach smaragdus suspẽ
sus stõ ⁊ potatꝰ pellicula interioꝛ stomachoꝝ gallinarũ. Tẽpe
rata capillus veneris perdis. Quia vomitus est duplex qdã
artificialis ad pꝛeseruandũ ab egritudinibꝰ futuris ⁊ ad curan
dum egritudines pñtes: quidã spõtaneus de regimine artificia
li sit primus sermo in quo sunt quedã obseruãda ante vomitũ
quedã in vomitu quedã post vomitũ: hoc in ꝑmis premisso ꝙ
non prouocet vomitꝰ in his q sunt inepti ad vomitũ quoꝛũ cõ
ditiones vide. 4ª. primi capl̃o pꝛopꝛio. Obseruãda añ vomitũ
sunt vt insueti ad vomẽdũ ꝑus asuefiãt leuibꝰ vomitiuis: ne su
bito fiat trãsitus ad incõsueta multũ coꝛpꝰ mutãtia. Secũdum
vt ante vomitũ precedat vẽtris lenitio siue eductio materieꝝ cõi
um spõte siue artificialiter sicut clisteri lenitio ⁊ similibꝰ. Tertiũ
vt añ vomitũ cibetur cibis diuersarũ virtutũ mistis ex incisiuis
abstersiuis viscosis dulcibꝰ acetosis sed marie vnctuosis. Item
diuersis ex parte artificij sicut frixis assis elixis ⁊ huiusmõi. Et
si timeres vomitũ futurũ diminutũ ex difficultate vomitis vel ex
humoꝛũ impetitudine misceant cũ his cibis aliqua vomitũ vi
goꝛãtia sicut eruca rhaphãus ficus sicce pingues cepe poꝛri cũ
aqua hoꝛdei cũ fece sua ⁊ melle melones cucumeres mica panis
azymi cũ oleo. Atriplices cũ seminibus suis nuces cũ melle aut
aliquod istoꝛũ vinum dulce de quo copiose bibat: ⁊ sint hi cibi
male masticati. Si tñ timeres vomitũ nõ secuturũ melius est vt
cibus bonus permittat. quartũ vt stomachus ⁊ extrema sint suf
ficienter calefacta: silr̃ collũ ⁊ partes pectoꝛis: ⁊ tẽpus ãni cõue
niẽtius est tẽpus calidũ: ⁊ hoꝛa diei cõueniẽtioꝛ est meridies ni
si magnus fuerit estus tũc eligatur hoꝛa tertiarũ vl̃ circa ꝺinde
sumat aliquod ex vomitiuis inferius ꝺscribẽdis tepidũ sed in
hoꝛa vomitus vel parũ añ moueat motibꝰ inoꝛdinatis vt cibus
in stõ agitet ⁊ fasciet oculos pilis ex cotto suppositis: similiter vẽ
ter leuiter vsqꝫ ad vmbilicũ: sed trãsacta hoꝛa vna cũ vomitiuũ
inceperit mouere ponat digitũ in oꝛe aut pẽnã anseris in oleo
intictã ⁊ iteratis vicibꝰ vomitũ pꝛocuret donec stomachus a ci
bo ⁊ supfluis mũdificet. Si autẽ vomitiuũ fuerit valde foꝛte sicut
helleboꝛus albꝰ est melius vt nõ pꝛecedat cibus aut valde pau
cus pꝛecedat. Cõsulo tñ vt vomitiua nõ trãscẽdãt mediocritatẽ
Situs autẽ cõueniẽtioꝛ est vt sedeat ⁊ inclinet caput ⁊ pectꝰ ſm
exigẽtiã. Quod si accidẽtia difficilia superuenerit detur aqua cali
da qñ vomẽt aut vẽter soluet: ⁊ sedabunt accidẽtia ⁊ fiat clister
lenitiuũ. Sed finito vomitu qescat ⁊ lauet sibi facies cũ aq̃ ro.
cui parũ aceti sit admistũ lauetqꝫ sibi os cum vino aut aqua ſm
exigẽtiã ⁊ tardet cibũ ⁊ potũ saltẽ per duas hoꝛas si põt. Et cũ
cibatur dentur res boni odoꝛis suauis sapoꝛis pauce quantita
tis boni nutrimẽti paucarũ supfluitatũ facilis digestionis ⁊ sa
tis facilis penetrationis ⁊ doꝛmiat ⁊ nõ bibat aquã frigidã neqꝫ
aliũ potũ valde frigidũ. Si autẽ vomitus supfluat succurratur
ſm ꝙ dicet in sequẽtibꝰ. ⁊ si esset diminutus iteret ⁊ coꝛrigant ac
cidẽtia sequẽtia ſm oppoꝛtunitatẽ. Egritudies ãt i quibꝰ cõfert
vomitus preseruãdo aut curãdo sunt egritudies stõi mãles nõ
apostemose educẽdo mãꝫ ꝯtẽtã in eo siue ꝯgestã siue deriua
tam ad ipsũ rectificat enĩ appetitũ attractionẽ digestionẽ ⁊ re
tentionẽ. Curat singultũ clamosũ doloꝛem stõi imo vomitũ ip
sum. Nocet ãt i egritudinibꝰ suis in mãlibꝰ ⁊ apatibꝰ eiꝰ. Itẽ vo
mitꝰ curat febꝛes ꝑcipue creticas ⁊ synthomaticas frequẽter iu
uat: pꝛecipue curat quartanã. Item curat lepꝛã ⁊ malitiã cholere
⁊ vlcera mala que sunt in coꝛpoꝛe. Item cõfert in epilepsia apo
plexia soda vertigine spasmo materiali ⁊ paralysi tussi asmate.
Item multas curat egritudines oculoꝛũ. ⁊ breuiter oẽs egritu
dines que fouent a materia existẽte in stõ ꝑcipue phlegmaticas
in quibꝰ maxime esse debemus soliciti de stõ. ⁊ cõfert in egritudi
nibus renũ intestinoꝛũ vessice matricis podagre ⁊ similiũ ⁊ pro
hibet generationẽ lapidis stomachũ enĩ integre mũdificat diuer
tit ab inferioꝛibꝰ eradicat a superioꝛibꝰ ⁊ solutio ventris se habꝫ
ecõtra licet stomachũ ⁊ intestina mũdificet nocet tñ vomitꝰ cum
superfluit ⁊ nocet ſm plurimũ in egritudinibꝰ mẽbroꝛũ supioꝝ
in quibus stomachus nõ cõicatur. Uomitiua ãt leuia in cã cali
da sint. ℥. v. aut. vj. aque hoꝛdei cũ fece sua ⁊ fortiꝰ est vt huic ad
datur. ℥. j. aceti aut. ℥. ij. sirupi acetosi ⁊ tantũdẽ de aqua minua
tur. ⁊ in causa mista ponat loco sirupi oxymel simplex cõpositũ
aut sqlliticũ in eadẽ dosi: ⁊ foꝛtius his est succi rhaphani. ℥. iij.
cum oxymellis simplicis. ℥. ij. ⁊ adhuc foꝛtius si in eo steterit ef
fusus helleboꝛus per diẽ naturalẽ: Helleboꝛus quoqꝫ niger po
test infundi in iure iuleb in aqua ⁊ similibus ⁊ fiet vomitiuũ po
tens ſm tẽpus moꝛe in re in qua infundit. sed nõ trãseat. ʒ. j. ne
qꝫ stet in infusione supꝛa diẽ naturalẽ ⁊ grosso modo contusus.
Et ad huc foꝛtiꝰ ipso est helleboꝛus niger in substãtia sed nõ de
tur vltra. ℈. j. cũ aliquo liquoꝛe. Helleboꝛũ enĩ albũ natura no
stri tẽpoꝛis nõ potest tolerare. Semen quoqꝫ atriplicis duarum
drachmarũ cũ. ℥. j. oxymellis sim. ⁊ tribus aque est satis foꝛte
valens in causa calida. ⁊ similiter flos geniste ⁊ granũ regũ cuiꝰ
due sunt species. s. magnũ ⁊ parũ magnũ dicit kerua est potẽs
vomitiuũ educens phlegma similiter capistrũ arboꝛũ vide do
sim apud Mesue. Pro cura vomitus sciẽdũ est ipsũ esse du
plicẽ. s. cibalẽ sub cibali cõpꝛehẽdẽdo vomitũ cuiuscunqꝫ rei in
coꝛpoꝛe. Aliqñ hũoꝛalẽ sub humoꝛali cõpꝛehẽdẽdo vomitũ cu
iuscũqꝫ rei coꝛpoꝛee de quibus superius theoꝛice actũ est.

Cura vomitus cibalis exigit quinqꝫ intẽtiones. pꝛima re
mouet causã vomitus. 2ª cõfoꝛtat stomachũ cum
pꝛopꝛijs moderate stipticis participantibꝰ. tertia pꝛohibet hũo
res ne fluãt ad stomachũ. quarta coꝛrigit accidẽtia. quinta oꝛdi
nat debitũ regimẽ sex rerũ. Si ergo pẽdeat ab aere cibo ⁊ potu
⁊ reliquis nõ naturalibus de quibꝰ supꝛa remoueãt ipse ⁊ nocu
mentũ per eas impssũ cũ cõtrarijs ⁊ coꝛrigẽtibꝰ malã cõplexio
nem ⁊ quodcũqꝫ nocumentũ per eas inductũ cũ interius ⁊ ex
terius applicitis quoꝝ copia inferius ponet. ⁊ cũ eisdẽ cõplebit
2ª intẽtio. s. stõi cõfoꝛtatio si illa q̃ administrant sunt pꝛopꝛia sto
macho ⁊ moderate stipticitatis pticipãtia. 3ª autẽ. s. ꝓhibitio hu
moꝝ a fluxu cũ eisdẽ stipticis pficit de qbꝰ in 2ª intẽtiõe. Itẽ cũ
diuersionibꝰ cũ eũone ⁊ sine ſꝫ exigẽtiã hũoꝝ q videant verisil̃r
ad stõm fluxuri ⁊ ligature manuũ. s. cubitos ⁊ pedum supꝛa ge
nua ⁊ vẽtosa posita sup fũdo stõi ꝯferũt ad retẽtionẽ ⁊ positio
pedũ in aqua calida retinet diuertẽdo sicut positio ipsoꝛũ in fri
gida nocet ꝯgelãdo ⁊ in mobilitãdo. Quarta aũt. s. coꝛrectio
accñtium pficitur ſm ipsoꝝ exigentiam ꝑcipue syncopis coꝛri
gatur sicut dictũ fuit in capitulo ꝑcedente ⁊ reliqua ſm ꝙ dicet

in hoc caplo. Quinta aũt ꝑficitur ꝑcipiendo regimẽ ꝯtrariũ regimini quod fuit cã vomitus ⁊ ꝯtrium dyscrasie in stõm ipresse ꝑcipue somnus plixus ꝯuenit. Et paucitas cibi ⁊ potus boni chimi facilis digõnis saporis delectabilis satis cito penetrãtis ꝯfortãtis stõm tam ꝓprietate q̃ʒ stipticitate tẽperata cõtrarĳ dyscrasie ipresse ꝑcipue vinũ sit laudabile placẽs patiẽti ⁊ cibi aromatizati cũ his q̃ declinãt ad calĩm aut friñ ꝭm exigentiã ⁊ amigdale excorticate ꝯtrite posite in ferculis ꝯferũt ⁊ delectãt ⁊ in vomitu calido ꝯfert kisch fabarũ ⁊ lẽtiũ ꝯdita cũ aceto ⁊ brodium cõsumptũ factũ ꝭm artẽ cui admisceant amigdale ⁊ aromatizatum ꝭm exigẽtiã dyscrasie in quo ẽt aliqñ ponit panis biscoctus. Jtẽ laudant fistici cortices citri aut arancioꝝ cõditi cappares in cã frigida sʒ in calida ꝑparant cũ vino granatoꝝ acresta succo limonũ citri arancioꝝ ⁊ silium ⁊ marinata ꝯfecta ⁊ coriandrum hʒ singularẽ ꝓprietatem. post cibũ vtat piris aut cydonĳs assis aut cõditis. Jtẽ diacydonitẽ ⁊ parũ casei in fine mẽse. Et eligantur carnes pisces ⁊ reliqua cibaria egro placẽtia ⁊ bene ꝯditiõata ieiunet sepe. Sõnus multus ẽt post cibũ imediate ad cui⁹ ꝓuocationẽ ꝯfert sumere aquã carnis cũ vino odorifero stiptico ⁊ pauco pane bis cocto ⁊ pauco pulueris coriãdri dormiẽt eni ⁊ sudabũt. Quies ai ⁊ corporis ꝓprie post cibũ donec a stomacho ampleret ⁊ res terrefaciẽtes ꝓhibent vomitũ dũ ẽ in fieri sicut aspersio violẽta faciei cũ aqua frigida ⁊ clamare ⁊ eũ terrefacere ne vomat ⁊ verecũdia ⁊ silia aiam diuertẽtia a ꝑceptiõe obiecti faciẽtis vomere. Si vͦo pẽdeat a ꝑcussione sup stomacho aut in mẽbro stõ cõicante curetur ꝑcussio ꝭm q͛ opʒ ⁊ remoueatur nocumentũ stõ impssum ⁊ confortet stomachus ⁊ ꝓhibeant humores ne fluãt ad stomachũ neqʒ ad mẽbruʒ stõ cõicans cũ phl'omia ⁊ ceteris diuersionibus. Corrigant accñtia ꝭm q͛ opʒ ⁊ ordinet regimẽ ꝯueniens habẽdo respectũ ad ꝑcussionem vomitũ ⁊ cãm eius. Quod si pẽdeat a venenosis sumptis educantur illa vomitu ⁊ secessu ⁊ dent bezahartica ꝓpria cõtra illa ⁊ stomachus ⁊ mẽbra nobilia ꝯfortentur. Si vͦo a morsu venenosoꝝ curetur locus morsus ꝭm q͛ opʒ ⁊ supra locũ morsum ponant stiptica cũ debita ligatura ꝓhibẽtia transitũ veneni ad loca nobilia ⁊ confortet stomachus ⁊ mẽbra nobilia. Si vͦo vomit⁹ cibalis fuerit p cõitatem a toto aut a mẽbris particularib⁹ sicut cerebro epate splene ⁊c. Quinqʒ siles iam dictis exigunt intẽtiones. Prima corrigit dispõnem totius aut mẽbri cõicantis. Secũda corrigit dispõneʒ stõi ipm ꝯfortãdo. Tertia ꝓhibet ne humores fluãt. Quarta corrigit accidentia. Quinta ordinat regimen.

Prima aũt intẽtio cõplet curãdo febrẽ ⁊ cetera nocumenta totius cũ q̃bus opʒ cauẽdo tñ in eoꝝ curatione q̃ʒtum ẽ possibile ab his q̃ ledũt stomachũ sicut solutiua fortia ⁊ reliqua q̃ stõʒ debilitant. Silr debẽt curari dispões cerebri sicut dolor apa ꝑcussio ⁊ similia. Jtẽ dispositio reliquoꝝ membroꝝ sibi cõicantiũ cauendo vt supra in eoꝝ curatione ab his que ledũt stomachũ q̃ʒtum est possibile. Scdo iuxta scdam intẽtionẽ cõfortet stomachus cũ sumptis interius ⁊ exterius applicitis vtputa nocumenta ipsius corrigentibus que tñ non noceant aut parum noceant toti aut mẽbris sibi cõicantibus. Tertio ꝓhibeat fluxus humoꝝ ad stomachũ tum confortãdo ipm vt supra: tum diuertendo ⁊ euacuando ꝭm q͛ fuerit expediẽs habendo semp respectum ad dispositiones mẽbri cõicantis humorem verisimiliter fluxurum: ⁊ stomachi dispõnem. Quarto corrigant accidentia ꝭm q͛ opʒ vt dicetur in capitulo hoc. Quinto ordinet regimen sex rerũ habẽdo respectũ ad stomachũ rõne cuius dʒ exhiberi paucus cibus ⁊ ꝯditionat⁹ vt supra. Et somnus dʒ eẽ multus ⁊ multomagis habeat respectus ad dispositionẽ toti⁹ ⁊ mẽbri cõicantis. Similiter si vomitus cibalis fuerit p essentiaʒ in stomacho qnqʒ similes exiguntur intẽtiones. Prima est remotio cause stomachi facientis vomere. Secũda stomachi confortatio. Tertia ꝓhibitio ne humores fluant. Quarta accidentium. correctio. Quinta debitũ regimẽ. Si ergo causa vomitus cibalis fuerit mala complexio sine materia alteretur cum contrarĳs interius ⁊ exterius applicitis q̃ sunt ꝓpria stomacho. Si vͦo fuerint cũ materia: ꝑmo materia euacuet. scdo dyscrasia cũ contrarĳs corrigat. Si vero in cã fuerint vermes attendantur cure ipsoꝝ ꝭm q͛ dicetur in ꝓprio capitulo. Si vero oppilatio in pileron remoueatur cã oppilatiõis. Et si causa fuerit apostema aut pustula curetur sicut dicetur in capitulo sequẽti. Et si fuerit vlcus ⁊ corrosio mundificetur ⁊ consolidetur. Si vero dolor fuerit in cã mitigetur. Et si raritas texture intendat vnioni ⁊ cõfortationi stomachi ⁊ eius corrugationi. Et causis vomit⁹ remotis stomachus iuxta scdam intentionẽ confortet. Et si ambe intẽtiones s. remotio cause ⁊ confortatio simul perfici poterunt erit ꝑstantius. Mala aũt complxo calida stomachi sine materia cũ ifrascriptis remouẽda est ⁊ cũ eisdem stomachus confortari põt ⁊ vomitus prohiberi. ℞. olei cydonioꝝ ro. omphãcini ana. ℥. j. ro. anthere coralloꝝ ru. myrti ana. ʒ. j. galie muschate masticis añ. ℈. j. aceti modicũ cere q̃ʒtum sufficit fiat vnctio: ⁊ si vis magis ifrigidare his adde succi acetose. ℥. j. ⁊ fac bulire cũ oleis ⁊ aceto ad succi ⁊ aceti ꝯsumptionẽ ⁊ postea adde pulueres ⁊ fac vnguẽtum. Et fortius impmens est sacculus factus ex pulueribus suprascriptis ⁊ figuratis ꝭm formã stomachi ⁊ ibastitus q̃ infundatur in aqua rosacea dupla ad acetũ ⁊ optime expressa ⁊ actu notabiliter frigidus applicet multotiẽs ꝑcipue vbi eẽt superfluitas caliditatis ⁊ eẽt opus forti retẽtione sicut in colirica passiõe. ⁊ post sacculi ãmotionẽ sequatur vnctio de qua supra posset ẽt fieri cerotum dissoluendo masticis. ℥. j. cũ oleis suprascriptis et aceto ⁊ addendo pulueres suprascriptas ꝑter masticẽ ⁊ extẽdatur super corio scutalis figure ad q̃ʒtitatem stomachi. Sumenda in fine mense sunt diacydoniten de zuccaro sine spẽbus aut parũ aut cydoniũ assum conditũ. Si vero in cã esset mala complexio frigida. ℞. thuris masticis galie muschate ana. ʒ. j. gariofiloꝝ mente rosarũ coralloꝝ apsinthĳ calami aromatici galãge ana. ʒ. ſ. olei masticini olei de spica ana. ℥. j. vini stiptici potentis odoriferi. ℥. j. aceti acuti modicũ. s. ℥. ſ. cere q̃ʒtum sufficit bulliãt olea vinũ ⁊ acetũ ad consumptionẽ vini ⁊ aceti ⁊ fiat vnguentũ cũ quo notabiliter regio stomachi vngatur. Ex eisdẽ possunt fieri sacculi q̃ infundant in vino nigro stiptico potenti quadruplo ad acetũ acutum ⁊ sacculus in ipsis notabiliter calidis infundatur ⁊ optime expressus regioni stomachi applicetur ter aut pluries: post eius amotionẽ sequatur vnctio de qua supra. Cerotum ad hanc intentionẽ. ℞. pulueris suprascripti. ℥. j. picis grece masticis resine laudani ana. ℥. ſ. cere q̃ʒtum sufficit dissoluantur ad lentũ ignẽ ⁊ cũ oleo suprascripto q̃ʒtum sufficit ⁊ vncia media aceti ⁊ addendo pulueres fiat cerotũ tenax ⁊ applicetur vt supra ꝑus suffumigando ipm cũ ligno aloes. Hec enim simul cõplẽt primam intentionẽ ⁊ secundã. Et in fine mense sumat diacytonitem cũ speciebus ⁊ similia. Si vero esset lapsus ad humiditateʒ vtatur notabiliter siccis sicut cipero nuce cupressi ⁊ similib⁹. Si vero ad siccum permisceantur humida cũ siccis ⁊ stipticis vt natura dirigat humida contra siccitatẽ: ⁊ stiptica ad retentionẽ. Si vero humores fuerint in stomacho fouente malã complexionẽ educantur vomitu ⁊ secessu ꝑmo deinde mala complexio corrigatur. ⁊ stomachus confortetur. Vomitus autem si materia fuerit natans fiat cũ impositione digiti aut penne in ore aut cũ leuibus vomitiuis quoꝝ descriptio superius precessit. Similiter soluatur venter si vomitu educi non possint cũ solutiuis leuibus stomacho non nocentibus sicut materia cholerica cum reubarbaro phlegmatica cum pillulis alefangis aut stomaticis mista ex his cũ hiera simplici in forma pillularũ si fuerit natans: Si vero imbibita aut inuiscata cũ hiera simplici in forma electuarĳ de qua detur. ℥. j. Est tñ melius si fuerit imbibita aut inuiscata vt ꝑmittantur digestiua abstergentia ⁊ incidentia sicut sirupus acetosus in cholerica ⁊ oxymel simplex in phl'atica cũ aqua zuccarata in equali dosi cũ sirupo vel accipiantur sine aquis vt diuturniorem morã contrahãt in stomacho ⁊ melius inuiscẽtur in stomachi superficie. Et si opus fuerit fortiori abstergente accipiat oxymel cõpositum aut squilliticũ ⁊ possunt misceri cũ aqua decoctionis cinamomi: materia vero melancholica euacuetur cũ diasene aut sene aut epithymo consolatis cuʒ zinzibere ⁊ pauco salis gẽme ⁊ misceantur cũ pauco iure galli aut aqua casei myrobalani nigri ꝑmisti cũ alĳs solutiuis euãdo ꝯfortãt ⁊ vomituʒ sistunt: postea dyscrasia stõi corrigat ⁊ stomachus confortetur. Corrigant aũt accñtia iuxta quartam intentionẽ ꝭm q͛ oportet.

Quinta ãt intẽtio ꝑficit faciẽdo regimẽ declinare in cõtrariuʒ

dyscrasie: ⁊ cibus sit paucus facilis digestionis boni chimi cito
penetrās boni odoris placēs patiēti: ⁊ cōfortatiuus stōi ⁊ paruz
bibat dormiat multū ⁊ imediate post cibū ⁊ quiescat. ⁊ aspergat
facies si vellet vomere ⁊ terrefiat ne vomat. ⁊ fiant ligature in ex
tremis ⁊ vētosa stō superponat ⁊ extrema in qua calida aut frigi
da imponant ƀm exigētiā reliquaruz circūstātiarū. Curatio-
nes autē vermiū apostematū pustularū ⁊ vlcerū ⁊ doloꝝ stoma
chi ponent in sequētib⁹. Oppilatio autē pilerō si naturalis curā
non habet. Si vero pēdeat ab hūore grosso ⁊ viscoso ƀm q̄ est
vt plurimū curat cū abstergentib⁹ ⁊ incisiuis que parū ante scri-
pta sunt. Item cū exhibitiōe hierepicre in forma electuarij. Rari
tas aūt texture stōi curat intēdendo vnioni partiū eius ⁊ ꝯforta
tioni ipsius ⁊ eius incoriationi: ⁊ canēdo a solutiuis ⁊ faciētibus
vomere ⁊ ꝓprie fortib⁹ ⁊ a valde resoluētib⁹ ⁊ exiccantib⁹. Sint
ergo exterius applicita propria ⁊ stiptica ⁊ ecōtraria dyscrasie ip
sius sed nō multū excedētia in qualitatib⁹ primis actu aut poten
tia de quib⁹ stati sermo ꝓcessit. Similiter interius sūpta sint pro-
prie moderate stiptica viscositate participātia: hec eni stomachū
iuuāt ⁊ incoriāt sicut cydoniū tus mastix crocus: ⁊ pellicule in-
trinsece stomachū gallinarū cōueniūt cū ꝓprietate sua ⁊ vinum
suaue stipticū in pauca quātitate sūptuz. ⁊ seruet reliqū regimen
sex rerū de quo supra. Si vero vomit⁹ fuerit hūoralis tūc est
duplex creticus aut synthomaticus. In vomitu cretico sinat nā
operari si verisilr ex digestione ꝓcedēti ⁊ virtutis tolerātia videa
tur fore sufficiēs nec est cibo aut alio modo impediēda. Si vō
fuerit diminut⁹ adiuuet cū leuib⁹ tantuz que ex dictis in vomitu
artificiali elici possūt. si vero superfluus cōstrigat cū auxilijs in-
ferius scribēdis. si vero fuerit synthomaticus aut erit solū ex hu
morib⁹ in stō cōgestis aut aliūde deriuatis. Si ꝓmū qnqz requi
runt itētiones. Pria ē hūoris in stō cōgesti vomitu aut secessu
aut vtroqz modo eūo. ⁊ ad euacuādū hūores imbibitos aut in
uiscatos magis cōfert vomit⁹ q̄z solutio. Scda est correctio dy
scrasie stomachi q̄ est causa cōgestionis ⁊ silr stomachi cōforta
tio. Tertia ē ꝓhibitio ne hūores a mēbris circūstātib⁹ fluāt ad
stomachū. Quarta accidētiū correctio. Quinta ꝺbitū regim
sex rerū nō nāliuz. Que omnes intētiones cōplēde sūt sic dictū
fuit in vomitu cibali a mala cōplexione cū mā. Si vero fuerit
synthomaticus ex humorib⁹ ad stomachū aliunde deriuatis se
ptem exigūt intētōes. pria euacuat. 2a diuertit. 3a regit mēbrū mit
tens. 4a fluxū intercipit. Quinta regit stomachuz recipientem.
Sexta corrigit accidētia. Septima ordinat regimē sex reruz non
naturalium. Pro prima itētione est sciēduz q̄ si vomit⁹ fue-
rit qualis oz quē virtus bene toleret sinatur natura operari: vo-
mitus nāqz curat vomitū sicut fluxus fluxuz: Propterea vomi
tus in pncipio paroxismoꝝ est sinēdus ꝓhibet eni paroxismuz
aut minuit quarta primi. Si vero fuerit vomitus non qualis oz
aut virtus nō bene euz toleret est sistēdus modis infrascriptis
penes suprascriptas intētiones. si ergo repletio fuerit in toto ⁊
fuerit equalis oiuz humoꝝ. i. ꝓportionalis aut sanguis domine
tur fiat phlebotomia de vena cōi aut de saphenis ꝓcipue si retē
tio sanguinis mēstrualis aut hemorroidalis fuerit in causa. Si
vero fuerit dominiū alioꝝ humoꝝ absqz peccato sanguinis eua
cuent ƀm ipsoꝝ exigētiā euacuātibus integratis ex suis minora
tiuis digestiuis ⁊ eradicatiuis etiā iteratis ƀm exigentiā. Sint tñ
tales q̄ stomachū nō ledāt aut paruz ledāt: ꝓpterea vitāda sunt
solutiua fortia ⁊ ꝓpe nō correcta digestiua propria in choleri
co sūt oxyzacara sirupus de acresta de granatis de citro de limo
nibus de papauere qui ꝓhibet effusionē materierum ad stoma
chuz: sirupus endiuie ꝺ cydonijs. Aque vero sunt sicut endiuie
lupuli acetose epatice plātaginis. Sed in phlegmatico ⁊ misto si
rupus de mēta ꝺ apsinthio mel ro. aqua mēte apsinthij in meli
co: sirupus de bisantijs de epithymo de fumoterre. Aqua scolo
pendrie buglose ⁊c. Sed aqua hordei excorticati valet in chole
rico ⁊ misto pluribus modis. s. infrigidādo humectādo aperiē-
do ꝓuocādo vrinā leniēdo vētrē: ⁊ si fecerit vomitū ꝯfert educē
do causaz ⁊ est optia in curatōe febriū ⁊ eductione cholere pras
sine eruginose ⁊ humoꝝ adustoꝝ ita vt frequēter sit medicina
solemnis in curatione fluxus ⁊ vomit⁹ cholerici ⁊ misti ⁊ cū ipsa
possimus multas medicinas ꝓmiscere ƀm exigētiā ⁊ maxie va-
let in materijs corruptis quarū querimus eradicationē. Solu-
tiua vero sunt sicut reubarbarū ⁊ myrobalani citrini in choleri-
co pillule alefāgine. In phlegmatico pillule ꝺ reubarbaro ⁊ sto-
matice in misto: ⁊ sene myrobalani indi. Epithymū in melico ⁊
posset fortificari addendo magis exoluētia ƀm exigentiam.
Scda aūt intētio. s. diuersio perficit cū ligatura peduz supra
genua ⁊ manuū supra cubitos. Itē cū vētosis in natib⁹ ⁊ coxis
Itē sup vmbiculo ⁊ regione epatis ⁊ splenis ⁊ ꝓprie quādo ab
eis partib⁹ materia stomacho cōicaretur. Clisteria quoqz leuia
aut acuta ƀm exigentiā iuuant ad diuersionem. Lotiones quo
qz pedum ⁊ brachiorum cum aqua calida sunt ad hanc intētio
nem. Et ad hanc intentionem sunt prouocatio vrine ⁊ sudoris
sanguinis menstrualis hemorroydalis ⁊ similium. Sed pro
tertia intentione. s. regimen membri mittentis debemus tria fa
cere. Primo ab ipso sūpflua euacuare. 2o dyscrasiā ei⁹ corrige-
re. 3o ipsū ꝯfortare. Si g̃ splen fuerit in causa ab ipso eūabimus
melāaz. Si epar ⁊ cistis maxie sanguinē ⁊ cholerā si matrix men
strua nisi fuerit ꝓgnās. ⁊ si retētio sanguinis hemorroidalis fue
rit in cā ipsū ꝓuocabim⁹ ⁊ sic de ceteris dyscrasiā āt hoꝝ mēbroꝝ
corrigemus ⁊ silia ꝯfortabim⁹ cū ꝯtrarijs ꝓprijs moderata sti
pticitate pticipantib⁹. Fluxus āt intercipit iux quartā intētionez
oppilādo viā trāsit⁹ humoꝝ ad stomachū ⁊ hūores ipos igros
sando ⁊ cōpīgēdo. ⁊ qz stomachus recipit humores a toto me
diāte epate sup regione epatis stōi ⁊ ptiū adiacētiū sunt ponēda
stiptica ꝓpria illis mēbris ⁊ cū hꝫ ꝯtraria ipsoꝝ dyscrasie. Et con
uenientia ad hoc sunt vnguēta ⁊ sacculi superius descripta qui
bus possunt addi apud necessitatem maioris ifrigidationis san
dali spodium canfora ⁊ similia. Et vbi calefacere opus sit thus
mastix spica nuces cupressi ⁊ silia. Humores etiam igrossent
⁊ compinguntur ⁊ vie claudūtur cum interius sumptis stipticis
⁊ viscosis ⁊ apud maiorē necessitatē stupefacientibus. Et ex leui
bus proprijs in cā calida sunt rob aut sirupus de granatis ⁊ si
militer de cydonijs descriptione Rasis in hoc capitulo de vomi
tu ⁊ colirica passione. Item trocisci de olibano ab eo descripti
in eodem capitulo ⁊ valent in causa mista. Confectio quoqz de
cydonijs descriptione Mesue in suo antidotario distinctione ꝓ
maꝝ incipit cōfectio de cydonijs bona confortās stomachū ⁊
faciens digestionem ⁊c. est preciosa ⁊ docet ibidem ordinare eā
in causa mista ⁊ causa calida. Et multiplicādo calida valebit in
causa frigida. Et si opus fuerit stupefacere detur sirupus de pa
pauere vel. v. ℈. trociscorū de olibano ⁊ addatur opij croci ana
g. j. aut plura ƀm exigentiam. Hec autem debent sumi per mediā
horam ante cibum ⁊ per maius tempus: sed opiata saltem per
duas horas ante. Et positio extremitatum in aqua frigida ē ad
hanc intentionem ⁊ proprie in cā calida. Regimen autem sto
machi recipientis iuxta quintam intentionem perficitur primo
educendo materiā in stomacho existentem vomitu ⁊ secessu aut
vtroqz modo ƀm q̄ videbitur magis expediens. Secundo sto
machum confortando cum proprijs stipticis dyscrasie sue con
trarijs. Confortantia autem stomachū ⁊ vomitum ꝓhibentia
in causa frigida sunt sirupus de menta de apsinthio cum aqua
cinami gariofilorum galange ⁊ similium. Item diacydonitē cuz
speciebus in fine mense. Et in causa calida miua cydonioruz si
rupus de ribes de piris cum aqua calibeata. Et in fine mense
diacydoniten de zuccaro ⁊ ad hanc intentionem sunt multa ele
ctuaria trocisci pulueres sparsim ab auctoribus colligendi. Ap
plicanda autem externis sufficient dicta fuerūt in vomitu cibali.
Et ex expertis apud. A. in causa frigida. ℞. galie xiloaloes cru-
di gariofili partes equales sumat de eo in potu exempligratia a
ʒ. i. vsqz ad. ij. cum vino cidoniorum: ⁊ si huic addatur pulegij
pars. j. est prestantius si eger non abhoreat. ⁊ cauendum est a
stipticis ventre existente stiptico nisi prius leniatur. ⁊ apud. Aui.
canfore inest proprietas sistendi vomitum in causa calida sum-
pta in potu cū robub stipticis ⁊ odorata ⁊ linita ⁊ remouet nau
seam ⁊ quando sunt humores mali in stomacho dentur in prin
cipio mēse lubricantia: in fine stiptica confortantia ⁊ trocisci stel
le sunt potentes in sistendo vomitum ⁊ reliqua opiata sed non
sunt administranda nisi cum reliqua non sufficiunt ⁊ bene cor
recta incipiendo dosi parua ⁊ distanter a cibo.

Si vo materia a capite ad stomachū derivetur. Prima intē-tio est cura catarri de qua superius ꝓprio capitulo. Secūda est stōi regimen quod manifestuȝ ē ex dictis: si vo materia a splene ad stomachū derivet similes obseruāde sunt intētiones de eva cuatione diversione humoris melici ⁊ sic de ceteris: verum ea q̄ complēt has intētiones diversificant ꝫm humores ⁊ dyscrasie exigentiā que oīa possunt patere ex iam dictis ⁊ idem regimē ser uandū ē in cura vomitus a quocūq3 mēbro sit cōicatio. Accidē tia aūt iuxta sextam intentionē corrigant ꝫm ꝙ opȝ. Et regimen sex rerū iuxta septimam ordinet ꝫm ꝙ dictum ē in vomitu ciba-li: hic tñ canon in cibādo obseruet. Quod si euomat reiteretur ci bus ſȝ bñ ꝯditionatus vt supra ⁊ in modica q̄titate ⁊ quotiens euomit totiēs reiteret: nam tādem vna vice retinebit. Et ideȝ ca-non sit in medicinis: ⁊ narrat ab Aui. in ꝓprio capitulo sumpt͛a Gal. sexto interioꝝ. scđo capitulo ꝙ qdam hoies incessanter ap petunt cibū ⁊ quotiēs sumunt expellūt ipm ꝑ inferius aut supe rius: ⁊ sunt in ꝯtinuo exercitio comedendi ⁊ expellēdi cibum et viuūt vita sanoꝝ non tamē viuerent nisi aliquid retineret. Simi-liter ē auis comedēs locustas cōtinue: ⁊ continue eas euomens in toto tēpore in quo recipit eas. Idem faciebat qdam gulosus in patria mea. s. verona multū famosus q multotiēs in die come debat ⁊ totiēs euomebat vt nouo cibo delectaret. Vomitus ꝓ gnātis ꝯtingens ꝑ cōitatem a matrice ꝑpter retētioneȝ mēstruo rum cōiter est magis infestans a scđo mēse vsq3 ad quartum. Ante. n. mēsem scđm parum de sanguine menstruali retētuȝ est: sed post quartū feto aucto multū sanguinis cedit in fetus nutri-mentū. Hic ergo si fieri pōt eēt curādus eisdem septē intētioni-bus de qbus supra: sed ꝓma intentio. s. eūo. ꝓhibetur nisi a qrto vsq3 ad septimū quarta aphorismoꝝ. veruȝ in ꝓhlomia magis suspecta est q̄to maioꝛ est fetus qnta aphorismoꝝ. Sȝ solutio ventris in ꝓmis mēsibus. s. vsq3 ad tres iclusiue suspecta ē cum eo tpe ligamenta fetus sint debilia ⁊ a sexto mēse supra similiter suspecta ꝑpter fetus nimiā grauitatē. Concedi tñ possunt soluti ua facilia sicut reubarbarū ⁊ myrobolani casia māna ⁊ similia: ſȝ oīa aliqd suspitionis īgerant. Et Aui. xiª. tertij. ꝓcedit polypo dium exsiccatum. Diuersiones ēt fieri possent iuxta scđam intē-tionem cū clisteribus leuibus sicut ex brodio carnium oleo sale zuccaro ru. vel melle: ⁊ posset poni cassia similiter ligature manu um supra cubitos. Item vētosa magna sup vmbiculo: hec tamē nō sunt plurimū cōtinuanda. Correctio aūt dispōnum membri mittētis. s. matricis iuxta tertiā intētionem nō dȝ fieri: opȝ enim ꝓuocare menstrua quoꝝ ꝓuocatio faceret aborsuȝ. Quarta aūt intentio. s. fluxus interceptio suspecta ē ne materia ad stōm fluxura retineat ⁊ retenta putreat ⁊ ad mēbrum aliquod aposte-mandū ꝯuertatur: est enim minus malū vt vomitu educatur. Cōfortatio aūt stomachi iuxta qntam intētionē male fieri pōt: cum materia ad ipm continue deriuatur. Cōfortātia namq3 applicita iterius aut exterius cū sint stiptica stomacho existente pleno superfluitatibus sunt causa retentionis illoꝝ superfluorū in stomacho: ⁊ ꝯsequenter cā maioris ꝯturbationis ⁊ angustie. Quare oportet alterū duoꝝ fieri aut materiā ad intestina deriua ri cū clisteribus de qbus supra: ⁊ aliquādo solutiuis supraſcri-ptis leuibus ⁊ cū dieta ventrem leniēte sicut passulis ficubus vi tellis ouorum zuccaro brodio carnium laudabilium ⁊ similib͛ sumptis in ꝓncipio mense: aut opȝ vomitum sinere ⁊ ipm facili-tare. vomitus nāq3 materie in stomacho cōtente ante cibi sum-ptionem erit cā quietis stomachi ⁊ appetitus: Et ꝙ cibus in sto macho retineat ⁊ bone digōnis eius. neq3 natura ex hoc vomi-tu ēt quattuoꝛ aut pluribus mēsibus ꝯtinuatis tñ teretur q̄tuȝ teretur ex vomitu a cā preternaturali pendente. Et nota ꝙ aqua hordei sumpta in mane calida aut ventrē lenit aut vomitum fa cilitat: Et sit quattuoꝛ. ℥. vsq3 ad. vj. si tamē sumpto cibo inclina-retur ad vomitum retineat aspergendo faciem cum aqua frigi-da: ⁊ apponendo stomacho aliquid cōstrictiuū ex supraſcriptis. Et in fine mense sumendo cydoniū aut pirum: aut aliud simile stomachi ꝯfortatiuū aut constrictiuū: ⁊ apponatur ventosa sup vmbiculo ⁊ similia. Si tamē euomerent euomat complete cibuȝ ⁊ humores: deinde cibus iteretur ꝯfortando stomachum vt su-pra ⁊ totiens cibetur donec aliquid retineat. Et miua cydonioꝝ cum bolo armeno sedat vomitum. Et sirupus de acresta ⁊ acce tositas citri sunt ꝓpria in vomitu ꝓgnantis a cā calida. Corri gātur accidentia iuxta sextā intētionem ꝫm ipsorum exigentiam. Et regimē sex rerum ordinet sicut dictum fuit superius. In hoc tamē hȝ differentiā ꝓgnans a ceteris vomētibus q2 opȝ magis cōplacere appetitui suo q̄ ceteroꝝ. Et vinum odoriferum pau cum subtile ⁊ rectificans appetitum earū nauseam ⁊ vomitum. Et sinapis excitat appetitū deiectum ꝑ ꝓñtiam humoꝝ frigido-rum grossoꝝ ⁊ viscosoꝝ. Et caseus assatus excitat appetitū ⁊ se-dat vomitum. Et cydonia assata in qbus sint scissa frusta xyloa loes, indi in fine mēse sistunt vomitū ⁊ valent ad appetituȝ. Vo mitus sanguinis si fuerit a virtute sana expelente superflua aut fuerit creticus sinatur natura operari quousq3 eger tolerat bene. Alius vo sistendus est ꝑ eius cura recurre ad capitulum de sputo sanguinis. Omnes enim intētiones ⁊ medicine ibidē po site sunt ad hūc locum offerende: nō est nisi hec differentia q2 si-cut ibi eligimus medicinas pectorales: ita hic eligātur medicine stomachales. Auic. tamē describit remediū expertum. ℞. acatie seminum rosarū terre sigillate balaustiarum ana. ʒ. j. opij. g. v. se minis iusquiami albi grana. viij. gummi arabici. ʒ. j. succi arno-glosse vel virge pastoris. ℥. ij. Si volumus dulcorare possumus addere iuleb ro. ℥. j. Si vero volumus ipm in forma solida poi natur cum supraſcriptis pulueribus succi q̄tum sufficit pro for mandis trociscis his vtere ꝫm exigētiam. Potest enim ex his exhiberi ad. ʒ. v. vsq3 ad. j. ⁊ mediā distemperatis cum vino sti ptico multe cōmistionis cum aqua calibeata aut cum aqua plā-taginis vel accipiantur in forma pillularum ⁊ post eas bibatur aliquid ex supraſcriptis. Vomitus aūt sanguinis sequens vl cera aut apostemata rupta curatur cura vlcerum aut apostema-tum de qua infra admiscendo medicinis vlcerum sanguinē cō-stringentia. Et si a capite descenderit cura ꝑot patere ex cura flu xus sanguinis narium. Cura vomitus aut sputi sanguinis pen dentis a sanguisuga manifestabitur in sequentibus in quodam capitulo ꝓprio.

De cholirica passione.

Hic terminus cholirica passio apud Alexandrū ⁊ Si-monem descendit a colidon vel colidos grece qđ est intestinū latine. sed penes hos melius scriberetur co-lidica q̄ colirica. Sed apud alios grecos nostri temporis hic terminus est corruptus cū potius deberet dici ciliaca: cilia enim grece idē est ꝙ venter latine. Unde ciliaca passio. i. ventralis pas sio sed q2 ciliam greci scribunt per o. i. diphthongū que latine oe diphthongo correspondet melius scriberet coeliaca q̄ ciliaca. Est aūt descriptiue motus vehemens materierum ex indigōne corruptarū ad expellendum eas a corpore cum labore ⁊ acuita te virtutis expulsiue in tm̄ vt frequenter fiat vomitus ⁊ secessus simul vna via nō sufficiente ad egressum huius materie propter sui multitudinem ⁊ acuitate expulsiuā ꝑter modū stimulantē.

Species sumuntur ꝫm diuersas species exeuntium. sunt enim quedam aquosa de genere phleg-matis, quedā cholerica ⁊ diuersarum specierum ⁊ proprie corru ptarum sicut cholere prassine heruginose ⁊ similium. Quedam melia corrupta frequenter adustione participantia diuersarum naturarum ⁊ coloꝝ. Cause eius sunt omnia que corrumpūt digestionem: imo digestiones siue sint cibi mali facile corrupti biles sicut proprie lac chrysomila melones ⁊ similia siue sit cibo rum quantitas superflua aut mala preparatio aut malus ordo aut tempus incongruum cum ponitur indigestum super indige sto aut tempus anni ⁊ proprie estas ⁊ autumnus. Et aer in sua substantia corruptus ⁊ ea que accidentaliter occurrunt sicut coi tus balneum exercitium indebitum accidentia animi immodera ta ⁊ proprie tempore non congruo. Et multiplicatur ex potu aq̄ frigide in ieiunio sequente cibum grossum. Corrumpunt quo q3 digestiones que sunt causa colirice passionis propter nocu menta ipsorum digerentium. s. stomachi ⁊ epatis cum sunt lesa per essentiam ꝫm aliquam suarum naturarum aut omnes: aut per cōmunitatem vel a toto vel a singulis membris cōitate abso lute vel nō absolute: sed de causis corrupte digestionis in sequē ti capitulo vberius agetur.

Signa. Incipit in principiis cum lenitate: deinde statum auge tur cum dolore et punctione in stomacho et intestinis Et quia sunt minus maligna in principiis secundum plurimum expelluntur sicut cibi corrupti deinde humores aquosi et cholerici citrini tandem virides prassini et heruginosi et nigri et tandem perducit ad fluxum ventris qui est sicut lotura carnium recentium: et iterdum habet dolorem pungitivum et quandoque perducit ad karatim alcurat et sunt frusta subtilia ex substantia intestinorum que educuntur in dysenteria. Accidentia eius sunt sitis cuius tolerantia iuvat et bibere aquam frigidam nocet dolor et punctio et vigiliarum instantia a principio usque ad finem sed in processu perducit ad spasmum et singultum et tandem ad casum pulsus sudorem frigidum et mortem et hoc usque ad septimum. Est enim passio peracuta cuius terminus est ad mortem vel ad salutem a quattuor usque ad septem dies.

Pronostica primum quia hanc passionem frequenter incurrunt facilius eam tolerant manifestum non existente tanta nec ita maligna. Qui vero raro difficulter salvantur ex causis contrariis: propterea infantes facilius salvantur quam reliqui quia eam frequentius ceteris incurrunt. Et quia virtutes sue naturales sunt fortissime. Secundum cum ventum est ad casum virtutis frigiditatem extremorum spasmum et singultum in fine non est spes salutis. In principio vero sic cum tunc sequatur punctionem et dolorem et fortem pugnam in fine vero virtutis debilitatem et corporis consumptionem. Tertium multotiens cum restringitur cholirica passio declinat materia subito ad vias urine et accidit ardor urine. Quartum hec passio secundum plurimum est salubris si debite tractetur sed non apud tardos negligentes aut imperitos celeritate enim indiget. Almansor.

Cum punctio et tristitia alicui supervenerit affueritque cum ea vel post eam vomitus vel ventris solutio aqua calida multotiens in potu tribuatur et si adhuc perseveraverit vomitus et ventris fluxus aqua calida iterum detur sedabitur enim passio. Cum autem egritudo quieverit balneum ingrediatur eger in quo per unius hore spatium moretur. Egressus autem de balneo levi alatur nutrimento deinde dormiat. Jo. Ar.

Hoc capitulum habet duas partes. In prima curat coliricam passionem quando est debilis. Secunda ibi. sed licet vomitus et ventris fluxus Curat ipsam quando est fortis. Item prima in duas. Nam primo curat ipsum in principio augmento et statu. In secunda parte ibi. cum autem egritudo. Curat ipsam in declinatione. De prima parte ponens signa colirice passionis dicit cum punctio. scilicet stomachi et intestinorum tristitia que est quedam perturbatio et anxietas stomatica et cum ea vel post ipsam fuerit vomitus et ventris solutio aliquando simul una via non sufficiente ob multitudinem materie aut ipsius acuitatem propter modum naturam stimulantem aliquando successive una imediate post reliquam aqua calida in principio et in augmento et statu ipsa perseverante est multotiens et in magna quantitate tribuenda. lavat enim stomachum et intestina ab his humoribus eorum acuitatem remittens. Et nota pro solemni remedio huius aque exhibite valere non solum in colirica passione sed in omni vomitu et fluxu et anxietate stomatica ab humoribus calidis contingente si opportune afferatur ita ut frequenter sola ad curam sufficiat. In secunda parte curat dum ventum est ad declinationem per balneum aque dulcis ad sistendum vomitum et fluxum divertendo materias a centro ad circumferentiam et ad corpus humectandum superflue per huiusmodi evacuationes exsiccatum: et nutrimentum vero esse facilis digestionis boni chimi cito penetrans paucarum superfluitatum stomachi et intestinorum confortativum sicut succus et contusum carnis pulli aut predicis et similium et proprie post assationem et modicum vini subtilis aliqualiter stiptici. Almansor.

Quod si vomitus vel ventris solutio vehemens fiat et synthomata torrefacientia supervenerit non tamen est timendum imo cum medicaminibus que ego nominabo succurrendum. In principio itaque trocisci de olibano cum aqua et nive et rob granatorum dentur semel qui iterum sunt et dandi si vomitus non cessaverit. Duo quoque adiutoria et coxe in supremis partibus ligentur. Et aqua nive infrigidata super crura et pedes fundatur et in ipsas etiam immittantur. Ventosa quoque ex sandalis rosis cafora galia aqua rosacea. cum ... sis epithimetur. Et pannus aqua rosacea. in nive infrigidata infusus desuper ponatur qui postquam tepefactus fuerit est removendus et alius ut prius desuper mittendus. ad potandum autem paulatim tribuatur vinum vetus temperatum cum rob granatorum et quando vomuerit iterum tribuatur. Panem quoque in succo granatorum infusum cogendus est sumere cum vino et comedere quod si vomuerit iterum dandus est donec quiescat. Jo.

In hac parte curat coliricam dum est fortis et habet quattuor partes. In prima facit quod dictum est. In secunda ibi quod si syncopis. Curat syncopim supervenientem. In tertia ibi. quicquid aut. Ordinat dietam proprie convenientem in declinatione. In quarta parte ibi. trocisci dictum de olibano. Describit quasdam medicinas de quibus fecerat mentionem. In prima parte dicit non esse timendum esto quod vomitus et fluxus ventris fiant vehementer et superveniant synthomata. i. accidentia horrenda sed ad remedia properandum ut infra. Sed nota quod statim a principio et antequam huiusmodi remedia fiant debent exhiberi aqua calida in magna quantitate et multotiens ut dictum est superius. In primis exhibet unum de trociscis de olibano quorum descriptio ponetur statim ponderantem aureum unum distemperatum cum ℥ .j. aque frigidissime et ʒ .s. rob de granatis et si vomitus non cessaverit iteretur eiusdem medicine exhibitio: magis enim debemus esse solliciti de retentione vomitus quam fluxu ventris. Quod si abhorrent hunc modum sumendi hos trociscos possunt exhiberi in forma pilularum et post eorum sumptionem bibatur liquor suprascriptus: habent enim in restringendo vomitum singularem proprietatem. Secundum remedium ut duo adiutoria et coxe in supremis partibus eorum stringantur fortiter ut ratione doloris materia divertatur et ut maior dolor tristem sensationem denigret. Tertio aqua frigidissima super crura embrocetur et in ipsa et mittantur pedes ad copingendum et ingrossandum materiam ut fiat inepta fluxui. Et Gerardus de solo laudat manutergium in aqua frigida infusum et post expressionem collo applicitum quia nervi venientes a cerebro ad stomachum congelantur ut de cessat tristis sensatio in ore stomachi que est causa vomitus et clauditur meri. Quarto epithimetur stomachus cum hoc. ℞. rosarum et proprie silvestrium stipticarum sandalorum rubeorum ana. ʒ. ij. canfore. ʒ. s. galie muscate ʒ. j. aque rosacee ad conficiendum quantum sufficit hoc in modum unguenti cum quo stomachus ungatur postea pannus infusus in aqua rosacea frigidissima actu loco inuncto supponatur et sepe replicetur. Expediens tamen esset ut pecia ipsa in medicamine predicto cui multa aqua rosacea esset admista et expressa stomacho sepe applicetur ne tepefiat. Sed hoc medicamen non omnibus convenit sed solum stomachi dyscrasie calidam habentibus cum fortitudine caloris innati. Quinto iubet in potu dari vinum granatorum cum vino veteri mistum ad vigorandum virtutem et confortandum stomachi retentivam et prohibendum cibi corruptionem ratione acetositatis dosis sit ana. ℥. j. vel quantum videbitur discretioni medici et per vinum vetus intelligo vinum depuratum contra mustum distinctum et sit stipticum aliqualiter et non valde grossum: et si vomuerit iterum exhibeatur donec retineat: et panis in vino granatorum infusus similiter exhibeatur loco cibi et bibat vinum in quo est infusus quem si vomuerit iteretur donec retineatur. hec dyscrasiam calidam stomachi removent et confortando humores venientes ad os stomachi prohibent. Almansor.

Quod si syncopis supervenerit muschum cum rob granatorum vel cum vino dare conveniens est inde inferendo: et succus carnis hedine et pulline cum pauco cydoniorum succo et vino mistus in potu est tribuendus. Pulli preterea sunt assandi et ante nares ipsius diserpeditus etiam dandum est ut masticet ipsum et paulatim trahijciat postremo bolum corascenum conditum cum canfora tribuatur. Jo. Ar.

In hac parte curat syncopim supuenientem tum rõne vaporum malignoꝝ cordi cõicantium: tum ratione cõpassionis cordis oris stomachi: tum ꝑpter paucitatem spirituũ sequẽtem euacuationẽ supfluam. Primo exhibet vinũ cũ muscho vꝫ puta vnam. ℥. vini odoriferi subtilis cũ quattuoꝛ granis muschi: sed melius ẽ vt huic addatur media vncia aut. ℥. j. vini cydonioꝝ: vel alicuius similis frigidis valẽtis in stomachi ꝯfortatiõe. Secũdo exhibet cibum resumptiuũ restauratiuũ spirituũ in breui tpe ꝑpter facilem eius digõnem ⁊ penetrationẽ ⁊ stomachi confortationẽ. Cuius sit hec descriptio. ℞. succi carnis hedine vel pulline aut alicuius auis bene ꝯditionate. ℥. ij. vini cydonioꝝ vini subtilis aromatici aliquali dulcedine participãtis. ana. ℥. j. misce ⁊ totũ debite calidum vel q̃ꝫtum sumere põt ita vt nõ vomat exhibeatur in potu. Tertio ꝯfortat egrũ bonis odoribus: sicut pullis assatis ⁊ ꝯfractis appositis ꝑpe nares: sed bonum est vt vnicuiqꝫ presentent sibi placentes. Quarto iubet ꝑ ꝯfortatiõe stomachi ⁊ retẽtione vomitus thus masticari ⁊ ꝯglutiri aut si ei⁹ masticatio abhorret deglutiat absqꝫ masticatiõe. Quinto bolum corascenum q non ẽ apud nos cuius loco accipimus masticis boli ar. ana. ℈. j. canfore ana. g. ij. vsqꝫ ad quattuoꝛ ⁊ formare pilulas cum vino cydonioꝝ: cydonia enim ⁊ que ex cydonijs fiunt ꝯferunt ẽm omnem modum administrationis ⁊ fere omnes excedũt medicinas in hoc casu. Almãsoꝛ.

Quicquid autẽ de huius passionis cura nũc vsqꝫ diximus donec vomitus sedetur ⁊ stomachus cibum recipiat fieri cõuenit. Postq̃ꝫ vero stomachus ipsius retinere poterit nutriẽdus est eger ⁊ parũ vini veteris in potu sumat bñ redolẽtis ⁊ doꝛmire incipiat. Jo.

In hac parte oꝛdinat dietam ꝯuenientem ⁊ ꝑprie vomitu sedato que dꝫ esse grossioꝛ q̃ꝫ ante: sed tamẽ oĩa que exhibent sint pauca in q̃ꝫtitate facilis digõnis boni chimi paucarum supfluitatum quoꝝ paucum multũ nutriat stomachi ⁊ membroꝝ nobilium ꝯfortatiua odoris ⁊ saporis boni egro placentia ⁊ precipit somnũ q tñ ẽ ꝯuenieniens in toto cure ꝑcessu minoratis superfluitatibus ⁊ proprie post cibi ⁊ potus aut alicuius medicinalis sumptionem. Almansoꝛ.

Trocisci de olibano dicti ad vomitũ. ℞. boli corasceni thuris amboꝝ ana. ʒ. x. cubebe cardamomi amboꝝ ana. ʒ. ij. ⁊. s. canfore galie gar. omnium ana. vi⁹. s. i⁹ fiant trocisci pondere aur. vnius. hi enim vomitui multum conferũt. Rob de malis granatis succus maloꝛum granatoꝝ acetosoꝝ sumantur: ⁊ per noctem. i. aut amplius dimittantur donec quod grossum ẽ in fũdo resideat: ⁊ deide coquatur ⁊ dispumetur donec iuleb similitudinem habeat: in quo ab igne deposito adhuc tamen calido mente viridis stipites mittantur et in ipso permanere permittantur quousqꝫ infrigident. Cũqꝫ infrigidatũ fuerit extrahantur ad cuius similitudinem sirupus de cydonijs ⁊ sirupus de malis matianis fieri conuenit. Si aũt vomitus hoꝛa alia inualuerit nimis ⁊ superfluerit magna ventosa stõ superponat. Jo. ar.

In hac parte describit quasdã medicinas de qb⁹ fecerat mẽtionẽ quarũ descriptiões sunt iste. ℞. boli corasceni loco ei⁹ pone masticis boli ar. thuris ana. ʒ. v. karabe cardamomi ana. ʒ. j. ⁊. g. xv. canfore galie muſ. gariofiloꝝ añ. g. v. forment trocisci aurei vni⁹ cũ aq̃ acetose aut rob de granatis ĩfrascriptis de qbus det vnus in forma pilularũ post cuius sumptionẽ sumat paruꝫ eiusdem rob cũ pauco aque calibeate. Descriptio rob de granatis: succus granatoꝝ dimittat residere ꝑ noctem: deinde subtile accipiat bulliat ⁊ dispumet donec iulep similitudinem habuerit in quo ab igne deposito adhuc calido myrti viridis stipites ponãtur ⁊ in ipo dimittant manere donec infrigidet postea extrahatur ⁊ reseruet ad cui⁹ similitudinem sirupus de cydonijs aut malis matianis fieri ꝯuenit ⁊ sunt ꝑprij ad vomitum ⁊ ad fluxum. Ultimo vẽtosam magnã ad sistendũ vomitum stõ superponit.

Huius cura ꝑsepe difficilis est ⁊ idiget medico ꝯstãte: ⁊ expertõ quẽ nõ tereant accñtia. Et in summa qnqꝫ exigit intentiones. Prima cãm remouet eũando humiditates coꝛruptas que sũt in stõ ⁊ in itestinis necnõ cacochimiã in toto existẽtem ꝑcipue in venis membroꝝ nãlium scõe ⁊ tertie digõnis doloꝛẽ ⁊ punctionem stõi ⁊ intestinoꝝ sedãdo. Scõa diuertit. Tertia humoꝛes igrossat vias ⁊ ductus ꝯstringit tandẽ stupefaciendo si fuerit necessariũ ⁊ cũ hoc stomachũ ⁊ itestina ꝯfortat ne recipiãt. Quarta accñtia coꝛrigit. Quinta oꝛdinat debitũ regimẽ sex rerũ. In ꝑmis si fuerit doloꝛ ⁊ punctio in stõ ⁊ in itestinis cũ nausea ⁊ inclinatione ad vomitũ aut secessum vẽtris cũ iceperit ꝑmittat clistere ex. xv. ℥. aque hoꝛdei ⁊ ℥. iiij. olei cõis. ℥. j. zuccari ru. ⁊ vno vitello oui. Aut si videant humoꝛes frigidi magis dñari fiat clistere ex. ℥. xv. aq̃ pauci mell' quo educto bibat aq̃ calide aut aq̃ hoꝛdei. ℥. vj. Et si appeat dñium humoꝝ frigidoꝝ aq̃ pauci mellis tantũ dẽ: cui posset addi. ʒ. ſ. cymini ꝑparati: Est. n. ꝑpriũ: hec. n. aqua mãs ⁊ cibos coꝛruptos vel ꝑ secessum vel vomituꝫ purgabit: post h̃ si vomit⁹ ⁊ fluxus simul incipiũt: aut alter eoꝛũ sinatur nã opari quousqꝫ bene ferat ⁊ ꝑprie his eũonibus existibus ꝑpoꝛtionatis virtuti ⁊ cacochimie. Quod si fuerint iproportionate cacochimie vt q̃ nimis pauce aut nimis tarde adiuuẽtur aut cũ clisteris de qbus. s̃. aut vomitibus leuibus sicut si ℥. iiij. aq̃ hoꝛdei admisceant. ℥. ij. oxymellis ⁊ tepidũ sumat adiuuat ẽt vomitus digitis in oꝛe ipositis aut penna oleo itincta ⁊ silr iposita. Et oino vitent foꝛtia solutiua ⁊ vomitiua ⁊ oĩa stõm relaxantia sicut olea. Et oino cauendũ ẽ ne vterqꝫ simul artificialiter ꝑuocetur: fieret enim motus ꝯtrariũ sese ipedientes. Sꝫ nũc adiuuetur vnus nũc alter ẽm nature inclinationẽ ad illum. Si võ fuerint iproportionate virtuti qꝛ nimis supfluant minoꝛẽtur ⁊ ꝯstringant. Et silr si fuerint cõiuncte accñtibus molestis sicut doloꝛ punctio ⁊ silia mitigent ⁊ coꝛrigant sicut infra dicet. Sumptio enim aque calide aut aque hoꝛdei in calida aut aq̃ pauci mellis in causa frigida in magna q̃ꝫtitate fluxũ facilitat ⁊ doloꝛẽ ⁊ punctionẽ lenit. Et silr cum his clisterizatio ⁊ ꝑprie addendo oleum ro. aut violaceum aut adipẽ renũ capre ⁊ silia. Nam hec intestina ꝯfortant doloꝛẽ sedãt ⁊ excoꝛiationẽ ꝓhibent. ⁊ exptus sum q̃ huiusmodi aque calefacte sũpte in potu ⁊ clisterizate modo iam dicto nõ solũmodo in cholericis passioni⁹: sꝫ in multis alijs fluxibus ẽt optime ꝯferunt in ꝑncipio. Secũda itentio ꝑficitur cũ ligatiõe brachioꝝ supra cubitos satis doloꝛosa q̃ multotiens ꝑmutetur nũc parũ infra nũc parum supra necnõ cum positione vẽtosarũ in pulpis spatularum sine scarificatione ⁊ in doꝛso vẽtose quoqꝫ posite sup epate ⁊ splene fluxum ⁊ vomituꝫ retinet mãm venientẽ ad stõm ⁊ intestina ꝓhibendo ⁊ debẽt ẽẽ ventose magne. Et ad sedandũ vomitũ confert ligatura coxarũ supra genua lꝫ in fluxu nõ cõferat cum moueat materias ad inferioꝛa. Sudoꝛis quoqꝫ ꝑuocatio egregie ꝯfert si fieri potest ad quem ꝑuocandum elaboꝛet sumendo aquã calidã de q̃ supra: lꝫ sit notabiliter calida ⁊ cũ qnta parte vini subtilis vinosi mista Et eger bene pãnis coperiat: doꝛmiat iuxta posse: anhelit⁹ quoqꝫ retẽtio ad sudoꝛem iuuat q̃ si nõ suffecerint ponat in balneo aque calide cõstante virtute in quo tñ paruã moꝛã trahat ne debilitet ⁊ egrediẽs de balneo siccet ⁊ doꝛmiat. Cetere quoqꝫ eũones sibi ꝯsuete iuxta posse ꝑuocent: nã diuertẽdo eũant. Tertia aũt intẽtio. s. ꝯstrictio ꝑficiat cũ iferius dicendis Sꝫ apd me sanũ ꝯsiliũ ẽ vt elaboꝛet in ꝑmis in retẽtione vomitus ⁊ sinatur vẽter fluere: q̃ vomitus retẽtio fiat si possibile ẽ scõa die ⁊ postea euacuata mã q̃ꝫtum videbit opportunũ ꝑ secessum elaboꝛet in vẽtris ꝯstrictõe. Cõstrictio aũt vomit⁹ fiat aspgendo faciem egri aq̃ frigida dũ vult vomere ⁊ apponẽdo sup stõ res stipticas cõfoꝛtantes notabilr frigidas actu ⁊ potẽtia in cã calida vt. ℞. sandaloꝝ ru. rosarũ ru. se. ro. ana. ʒ. ij. canfoꝛe. g. v. galie muſ. ʒ. j. aque ro. ℥. iiij. aceti. ℥. j. ſ. misce ⁊ petie duple aut filtrum in modũ scuti figuratũ ẽm q̃ꝫtitatem stõi ifundat in hoc liquoꝛe actu frigido: imo ẽt apud necessitatẽ in niue ifrigidato stõ applicet et sepe reiteret ne supcalefiat. Et his põt addi succus acetose ⁊ succus plãtagis apud maioꝛẽ necessitatẽ ifrigidatiõis. ⁊ si frigidoꝝ velis frigiditatẽ tẽperare potes suprascriptis addẽ succũ mẽte.

Et nota ꝙ mastix dissolutus cū oleo cydonioꝝ ⁊ aceto ⁊ extēsus sup corio ad modū ceroti ē efficax in retinēdo vomitum. Et si opus eēt maiori infrigidatione posset addi semē rosaꝝ ⁊ sandali ⁊ similia. Gerardus de solo facit cerotū optimū efficax valde. ℞. laudani masticis ana quartā. ſ. olibani. ℥. ſ. sandali albi ⁊ rubei sumach berberis ana. ℈. j. antere coralloꝝ acatie hipoquistidos psidie balaustie ana. ℈. ſ. terebyntine q̄ntuz sufficit ad tenacitatē: puluerizanda puluerizent̄ ⁊ cum pistello misceant̄ oīa malaxando cū oleo ro. ⁊ fiat cerotum ad modū scuti ſm q̄ntitatem stomachi. Et si vomitus eēt fortis fiāt duo vnū ponat̄ ante reliquū post. s. circa decimātertiam spondilē. Nā orificiū stomachi magis declinat ad partē posteriorē sʒ q̄r spondiles ꝓhibent penetrationē virtutis medicinarū a parte posteriori ideo magis ponimus ante. Et dicit se vidisse emplr̄m positū a parte posteriori sistēs vomitū ⁊ nō a parte anteriori. Item describit istud. ℞. succi plātaginis aque ro. de stipitibus q̄r ista ē magis stiptica ana quartā. j. aceti. ℥. ſ. sumach berberis an̄. ʒ. iij. masticis olibani ana. ʒ. j. farine lentiū. q. sufficit puluerizāda puluerizent̄ ⁊ misceant̄ oīa ⁊ fiat emplastrū mediocriter liq̄duz ⁊ sup stomachū ponat̄. ⁊ dicit se vidisse quandā vetulā q̄ accepit de pane cocto ⁊ pistauit bene ⁊ accepit. ʒ. ij. pulueris masticis ⁊ miscuit totum ⁊ posuit in sacculo: ⁊ istū sacculū calefecit manibus ⁊ posuit super stōm patiētis ⁊ statim fuit retētus. Sʒ melius ē hāc medicinam sic ꝯficere ⁊ ē experta medulla panis torrefiat ⁊ infundat̄ in vino nigro stiptico aceto succo mēte ana: ⁊ postea ꝯtundant̄ i mortario addēdo masticē ⁊ galiā muschatā ⁊ semē rosarum aut sandalos aut corallos aut alias medicinas stipticas q̄ tibi magis placuerint aut plures ex his simul ſm intētionē quā queris ⁊ ē efficax ⁊ exptum. Et ex his possunt fieri vnguēta calida aut frigida aut mista ſm exigētiam. Cū. n. humores peccantes sunt frigidi ⁊ complo n̄alis frigida elige calida stiptica q̄ ēt actu calida applicent̄. ⁊ cū res se hʒ ecōtra applica frigida stiptica actu ⁊ potētia. Cū vo res medio mō se hʒ medium teneat̄ vt applicando stiptica tēperata ⁊ stiptica permista ex calidis ⁊ frigidis ita vt ad mediū ꝓportionatum reducat̄. Nunq̄ʒ tn̄ applicent̄ nisi actu calida aut frigida nō aūt tepida: tepidū nāqʒ dissoluit robur stōi. Et q̄dam dissoluūt masticē cū albumine oui ⁊ extensum sup corio applicant stō ⁊ dicūt eē efficax ⁊ vltimū ad retinendū vomitum: sʒ de curatione vomitus dictū ē supius q̄ntum est opportunum. Sʒ retēto vomitu elaborādū est vt venter moderate fluat quousqʒ cacochimia sit reducta: aut quousqʒ virtus tolerare pt̄ postea elaborādū ē in ꝯstrictione ꝓ quo cōplendo humores ingrossent̄ vie ⁊ ductus oppilent̄ cū interius sumptis sicut rob ⁊ sirupus de cydonijs ⁊ granatis de ribes de myrtho cū aqua plātaginis aut calibeata. Electuariū de sorbis ⁊ silia ⁊ exterius applicita sunt cerota emplastra ⁊ vnctiones de q̄bus sermo p̄cessit ⁊ ex ꝯuenientibus ꝓprijs est vt vngat̄ venter cū oleo ro. notabiliter calido. s. q̄ntum suffere pōt postea desuper aspergat̄ hic puluis. ℞. se. ro. ʒ. ij. galie muschate masticis ana. ʒ. j. misce ⁊ super loco vncto aspergat̄. Sʒ de his vberius aget̄ in caplo de fluxu vētris. Et ex appropriatis ē aqua andachoce. i. trifolij. Quarta intētio. s. accn̄tium correctio ꝑficitur cū his q̄ dicta sunt in textu. sed ꝓ sitis sedatione nō ē bibēda nisi aqua calida aut suggatur aliq̄d succi granati. potus eni nimius ⁊ p̄cipue actu frigidis multū nocet. Syncopi aūt intendat̄ cū aspsione aque frigide in faciez ⁊ potu pauci vini subtilis odoriferi nō multū vinosi ⁊ limphati ⁊ sumptione aq̄ carnis ⁊ silibus in q̄bus parū muschi ꝑponatur ⁊ si extrema infrigident̄ calefiāt cū pānis calidis. Singultui aūt ⁊ ꝓprie ex inanitione subueniat̄ cū frigidis stōm ꝯfortātibus eūonem ꝓhibentibus sicut vinū ⁊ miua cydonioꝝ ⁊ exterius applicet̄ emplr̄m ex cydonijs decoctis in aqua calibeata cū pauco aceti ad penetrādū ⁊ stringēdū: ⁊ his pn̄t addi rose ⁊ sandali de q̄bus supra ⁊ cibet̄ sepe ⁊ parum cū aqua carnis ⁊ huiusmodi boni chimi facilis digōnis alterati cū frigidis ꝯfortātibꝰ ⁊ stringentibus. Spasmo aūt subueniat̄ vngendo nuchā ⁊ partem spasmatā ex oleo ro. violaceo pinguedine porci recēte ⁊ medulla vituli ꝯcies lotis cū aqua fri. ⁊ tpe frigido ex oleo amigdalino. Et spālis intētio circa mādibulas spasmatas vt eleuent̄ cū mento ad supiora ⁊ rectificent̄ in ꝯrium spasmi inungendo eas cū humectantibus de q̄bus supra. Regimē aūt sex rerum est vt nō comedāt nec bibant virtute ꝯstante nisi mundificatione ꝑ magna parte facta. Interim tn̄ semp ꝯfortent̄ bonis odoribus sibi placētibus. plurimi. n. fructuū odoribus delectant̄ aliq̄ odore vini: vnicuiqʒ ꝯcedatur odor q̄ sibi magis placet: ⁊ ante mundificationē si sitiuerint coluāt sibi os aut lambēdo sumāt succuz granatoꝝ ⁊ cydonioꝝ ⁊ silium: tolerātia. n. satis ꝯfert ⁊ si nō possunt abstinere a cibo sumant parū aque carnis aut ꝯtusi aut ptisane ⁊ silium. ⁊ parū vini pauciferi limphati vt virtus substentet̄. Declinante aūt egritudine detur ꝯtusum pulli ⁊ panis in vino infusus ⁊ carnes auium laudabiliū ⁊ silia ⁊ pira cydonia ⁊ hmōi ⁊ bibat vinū nigrū stipticum limphatū cū aqua calibeata. Rasis aūt exhibet vinū vetus. i. clarū ⁊ depuratū cū succo granatoruz aut cydonioꝝ. Et si vomeret iterū detur donec retineat ⁊ parum ꝑ vice: p̄cipue parū bibat: ⁊ in summa vtat̄ cibis boni chimi calidis aut frigidis ſm exigētiaz: sed oīa sint stomachi ⁊ membroꝝ p̄ncipalium confortatiua multū dormiat precipue sumpto cibo quiescat animo ⁊ corpore.

De nocumento digestionis.

Circa rubricam more ꝯsueto est sciendū ꝙ debilitas digestionis p̄mo que debetur fundo stōi ē mutatio ipsiꝰ a dispōne naturali ꝑ corruptionē diminutionē ⁊ ablationē. Corruptio aūt ipsius fit quadrupliciter: nā cibus receptus in stomacho aut accessit aut adurit̄ aut putrescit aut acquirit aliquā qualitatem nō ꝓportionalē ad aliquā qualitatū ꝯsuetarum. Diminuit̄ aūt apud quosdā duplr̄ ꝑ remissionē aut intēsionem cibo diminute aut supflue decocto: ita tn̄ vt non corrumpatur aliquo modoꝝ suprascriptoꝝ. Quoꝝ error apud alios facile repꝛhendit̄. Cū digestio sit equatio eiꝰ q̄d digerit̄ in ordīe ad nutritionē: q̄nto aūt aliq̄d magis equatur in ordine ad nutritionem tanto magis ⁊ meliꝰ digerit. Nō itaqʒ digestio pōt ledi ꝑ intensionē. Et ꝯfirmatur q̄r digestio fit a calore equali multiplicato in q̄nto apud Gal̄. p̄mo afforismoꝝ afforismo q̄ntodecimo: quāto g̊ erit equalior magis ⁊ meliꝰ digeret. Item q̄rto methauroꝝ digestio ē completio in vnoquoqʒ humido a ꝓprio n̄ali calido ex oppositis passiuis: g̊ quāto magis complebit̄ ⁊ vltimabit̄ erit ꝑfectior. Itē oīs digō in iuuatiuo ordinat̄ in gn̄ationem vel ꝑfectionē mixti ⁊ nō in corruptionē: oīs superflua decoctio ordinatur in corruptionez: g̊ nulla superflua decoctio ē digestio oppositū aūt ꝯtingit in opationibus virtutū ministrātiuz nutritiue pn̄t enim ledi ꝑ intēsionē ⁊ remissionē. Digestio tn̄ est diminuta duplr̄: aut q̄r tarda aut q̄r nō cōpleta nec tn̄ ex his fit corruptio ad acetosum. Sʒ ꝯtra sicut pōt eē diminuta a cōplemēto absqʒ corruptione ad acetosum ita pōt eē aucta supra cōplemētū absqʒ corruptione ad fumosuz: g̊ cū nō posset reponi in alia specie erit digō lesa ꝑ intēsionez. ⁊ ꝯfirmat̄ q̄r sicut ē in artificialibꝰ ita ē in n̄alibꝰ: sʒ ꝯtingit artificio aliq̄d magis aut minꝰ decoq absqʒ hoc ꝙ corrumpat̄: g̊ ⁊c. Item quarto methauroꝝ ꝯtingit pēpasim ledi in magis ⁊ minus. Credo opinionē vtrāqʒ posse dfendi: ⁊ forte nō est ꝯtradictio nisi in verbis. vtraqʒ enim cōcederet decoctionē posse ledi ꝑ intēsionē ⁊ remissionē absqʒ corruptiōe ⁊ quelibet ꝯcederet equationē ⁊ debitā ꝑmistionem humidi cuz sicco in ordine ad nutritionē aut misti generationē ⁊ ꝑfectionez nō posse ledi ꝑ itensionē. Et faciētes d̄iam iter magis digeri et ꝑfectius digeri forte sentiūt hoc idē. si eni q̄nto equatio eēt fortior tāto digō esset itensior tūc faciet trāsitū subitū ab itensiua digestione ad nō gradū digōnis vbi ponatur fortificari digōnem donec digestibile adurat̄. Aufertur aūt digestio cibo non immutato aliquo modoꝝ suprascriptorū aut leuissime imutato ita vt aliquando etiam post longam retentionem amoueat̄ aut egeratur non permutato ab ea dispositione in qua assumptus est.

Cause nocumenti digestionis sūt duplices p̄mitiue ⁊ corporee. Et primitiue sunt aut extranee sicut ꝑcussio stomachi aut membri sibi cōmunicantis. Item morsus sūptio aut applicatio venenosoꝝ. Balneum calidum post cibū conuertēs calidū exteriꝰ aut frm̄ caliditatē extinguēs: aut nō sūt ex̄nee sicut sūpte a sex rebꝰ nō n̄alibus. Aer nāqʒ supflue lapsus in qualitatibus p̄mis aut corruptꝰ aut hn̄s vapores malos admistos sicut cadauerū ⁊ silium fetētiū ē cā nocumenti. s. corruptōis aut

diminutionis digõnis. Silr̃ cibus aut q² supfluus vt bene dige
ri nõ possit ⁊ corrumpit ad acetosum: maxime si stomachus sit
frigidus aut diminute digerit vel est tam pauce q̃ztitatis vt adu
ratur ⁊ corrumpat ad fumosum in stõ calido aut nimis decoq
tur. Secũdo ꝓpter q̃litatem supfluam sicut mel in dulcedi
ne cũ notabili caliditate ⁊ corrumpunt magis ad fumosum aut
supfluitatem ĩfrigidationis ⁊ diminute digerit aut corrumpit ad
acetosum sicut lactuca papauer ⁊ silr̃ia aut supfluitates in humi
ditate sicut persica pepones ⁊ silr̃ia: ⁊ putrefiũt in stomacho cali
do ⁊ acetosant in frigido: ⁊ ecõtra siccitas supflua corrũpit ma
gis ad fumosum q̃ ꝯiũcta sit caliditati supflue. Tertio ratiõe
modi sb̃e tenuis sicut lac oua cerasa ⁊ silr̃ que facile putrent. Si
cut econtra que sunt grosse sb̃e tarde digerunt ⁊ diminute corrũ
pũtur ad acetosum sicut caro bubali pira spisse substãtie ⁊ silr̃ia.
Quarto q² sunt cõtraria appetitui sicut oleaginea fetida pin
guedines rancida crocus ⁊ silr̃ia que magis corrumpunt ad fu
mosum ⁊ putridũ. Quinto qñ currunt ꝓprietates ꝯtrarie aut
a tota specie sicut ĩter carnes crudas ⁊ hoiem aut insequẽtẽ ma
teriã sicut aliq abhorrent vinũ aliq caseum. Et amicus meus sol
uebat cõmestione cancrorꝝ. Iste ergo ꝓprietates siue actiue siue
passiue sunt cã nocumenti digõnis. s. corruptionis aut diminu
tionis ⁊ male possunt remoueri lꝫ aliqñ ꝯtigerit nõ bibentez vi
num postea bibisse. Et imprudẽter opantur q studẽt has ꝓprie
tates specificas aut inseq̃ntes mãm ꝑmutare ⁊ magis fallunt ⁊
ineptius opant q exhibent vinũ aut aliud ſm ꝓprietatem alicui
ꝯtriam q̃ztũcunq̃ꝫ cognouerint illud ſm qualitates manifestas
fore cõueniens. ꝓprietas enim in oibus siue specifica siue inse
quens materiã est sup oẽs dispõnes manifestas obseruanda ⁊
vlr̃ hic modus amplięt ad quẽcunq̃ꝫ cibũ ⁊ potũ alicui horribi
lem rõne odoris saporis cruditatis ⁊ silr̃ium. Sexto quando
cibus sumit nõ in hora sua sicut cũ stomachus est repletꝰ humo
ribus supfluis aut cũ sumit cibo ꝑcedẽte nondũ ꝑfecte digesto:
vel si sumit ante ꝯsuetum exercitiũ vel expulsionẽ supfluitatis: ẽt
si nõ sint in stõ dũmodo sint alterãtes stomachũ. Septimo ꝓ
pter errorẽ in ordine assumendi. sicut enim cibus difficilis digõ
nis grossus ⁊ stipticus ꝑmittitur faciliori ad digerẽdũ subtili et
lubrico: quapropter errãt q ꝑmittunt carnes ouis nisi sint dura
⁊ lac coagulatũ ⁊ cerasa vuas ⁊ ferculũ comedũt in fine mense
⁊ elixum ceteris paribus post assatũ. Octauo qñ cibi diuersi
comedunt: vt liq̃da assata frixa elissa artoclee. Itez multũ diuer
sa ex parte saporꝝ necnõ ex parte modi sb̃e: mala sup oia est com
mistio salsorꝝ cũ dulcibus ⁊ assatorꝝ vel frixorꝝ cũ rebus facilis
corruptionis: sicut miscere pisces salitos caseũ salituz pisces fri
xos cũ ouis aut lacte. Et hi ꝑ parte corrumpunt ꝑ parte diminu
te digerunt. Nono ꝓpter malitiã artificij sicut cibus male co
ctus aut pisces q post coctionẽ steterint suffocati. Decimo qñ
faciẽs eructuationẽ: q² ventosabilis alijs ꝑponit cibis. Tũc eni
ventositas alios cõmouet cibos ⁊ ꝑmiscet nec sinit stomachum
bñ alios amplexari ꝓpterea raphanus ⁊ silr̃ia sũt comedẽda in
fine nõ in ꝑncipio. Decimoꝑmo qñ esset male sb̃e nõ corrigi
bilis a virtute sicut fungi ⁊ cibi q putruerunt cõtra illos q come
dunt perdices ⁊ qualeas fetẽtes ⁊ isti corrumpunt ad fetiduz ⁊
qualitatẽ malã nõ ꝯsuetam. Decimosecũdo qñ multus ẽ po
tus in cõparatione ad cibũ aut econtra. Sꝫ ex parte somni post
cibũ sicut digestio iuuat calore intus reuocato ita minuit aut cor
rumpit cũ homo vigilat tpe somni calore exterius moto ad in
strumẽta motus ⁊ sensus volũtarij. Repletio quoq̃ꝫ supflua
⁊ nõ exñs in stõ sed in mẽbris sibi cõicantibus ipedit stomachi
digõnem calorẽ innatũ suffocando sicut nimia inanitio ipsum
paucificando. Motꝰ quoq̃ꝫ laboriosus post cibũ minuit aut
corrũpit digõnez tũ cibũ agitãdo vt nõ bene amplectat a stõ: tũ
calorem trahẽdo ad instr̃a motus. Leuis tñ deambulatio iuuat
faciẽdo cibũ ad fundũ descẽdere stomachi. Et ecõtra qes post
cibum iuuat ad digõnem ꝑlongata ẽt completa digõne minuit
digõnem calorẽ ebetando. Coitus aũt post cibuz impedit di
gestionẽ: ⁊ multiplicatꝰ maxime nocet. Accñtia quoq̃ꝫ animi i
moderata imoderate mouẽtia spũs iterius aut exteriꝰ aut simul
exterius ⁊ iterius sicut passio dicta elleni digõnem impediunt.
Spes ṽo ⁊ gaudiũ moderatum digõnem iuuãt. Cause vero
corporee sunt duplices ꝑ essentiam aut ꝑ cõitatem: ꝑ essentiaz q
dem aut in cõpositione sicut si stomachus peccaret q̃ztitate exi
stens nimis magnus aut paruus: aut figura exñs figure rotun
de cũ debeat eẽ figure oblonge sicut cucurbita retorta: aut si eẽt
nimis tenuis aut rare sb̃e aut eẽt nimis asper aut leuis in super
ficie: lꝫ huius spẽi cõpositionis equalitas imediate deseruiat re
tẽtioni mediate digestioni. Silr̃ lapsus in complõne impedit di
gestionẽ: Sꝫ inter oẽs lapsus ad frigidũ ⁊ siccum cum digestio
maxime iuuet calido ⁊ humido iux̃ affori smũ. Quicũq̃ꝫ vẽtres
habẽt humidos iuuenes exñtes melius cõmutant siccis habẽti
bus. Lapsus aũt in passiuis cũ tẽperie actiuarũ parũ impe
dit digõnem nisi ꝓportionent ad materias: Humiditas quidez
cum pñtia materie ⁊ siccitas cũ ꝯsumptione ⁊ arefactione. sũt. n.
he qualitates passiue pauce imꝑssionis neq̃ꝫ multũ pñt intẽdi si
ne lapsu actiuarũ. Materie aũt in stõ supfluentes cuiuscũq̃ꝫ ge
neris impediũt digõnem siue in stõ ꝯtente siue aliũde deriuate.
Et silr̃ vẽtositas aut cibũ corrumpẽdo cũ admiscet: aut minuẽ
do q² nõ sinit stomachi parietes sufficiẽter cibo adherere: bona
eniz comp̃hensio stomachi sup cibũ est cã bone digõnis nisi sit
grauatiua: sꝫ grauatiua facit retentionẽ comprimẽdo ⁊ nõ fit ita
bona digestio: lꝫ cibus citꝰ descẽdat ⁊ nõ sint cũ ea eructuatio ⁊
rugitus: sꝫ calide ex his magis corrũpunt: imo cũ stomachus ẽ
calidus absq̃ꝫ mã aut cũ mã colr̃ica effusa ex epate ad ipm ꝓpter
multitudinem gnãtionis eiꝰ in ipso ꝑ viaz fellis corrumpunt in
ipso cibi leues: ⁊ digerunt fortes grossi sicut ẽ caro vaccina. frigi
de ṽo diminuũt corrũpunt ⁊ interdũ auferũt. Sed mã saniosa
plr̃m corrumpit ad fetidũ. Silr̃ solutio ꝯtinui recẽs aut antiqua
aꝑata bothor digõnem impediũt diminuẽdo aut corrumpẽdo
⁊ nota digõnem duplr̃ posse a sua opatione impediri taz ꝓpter
defectũ in instrõ: qđ est complr̃o calida ⁊ humida moderate: q̃ꝫ
in organo qđ est fundus stõi: ⁊ defectus in his ledit digestiuam
ꝑ se ⁊ imediate. Sꝫ aliquãdo ledit mediate ⁊ ꝑ accñs ꝓpter dfe
ctum ꝯtẽtiue leso pileron ab humiditate supflua aut irritato cali
ditate extẽsiua pungẽte ⁊ stimulãte: siue sint cũ mã aut sine: qua
re nõ tãtopere retẽtiua retinet donec digestiua suã compleat ope
rationẽ: ⁊ aliqñ ꝓpter supfluitatem appetitiue q̃ debetur ori stõi
ſm plr̃m a frigiditate supflua ꝯtingentẽ: quare ẽt supfluit attracti
ua ⁊ ꝯñter fit comestio supflua in cõparatione ad digõnem. Sꝫ
ꝑ cõitatem impedit digõ aut a toto sicut in febribꝰ hydrope cri
si ⁊ silr̃ibus: ⁊ ꝑ cõitatem a membris particularibꝰ sicut a cerebro
a spũalibus mẽbris: splene epate intestinis renibꝰ vesica mesen
terio zirbo neruis iũcturis a mirach matrice ⁊ silr̃ibꝰ cõitate ab
soluta aut nõ absoluta. Et inter cõitatem absolutã computat ꝑ
uatio trãsmissio eius qđ deberet trãsmitti sicut in fluxu sanguieo
leditur stomachus spũ sufficienti ad ipm non trarmisso.

Signa nocumẽti digõnis in se ⁊ absolute sumunt ex gra
uitate ⁊ mala tolerãtia cibi ẽt si paucus sit aut me
diocris. Itẽ ex multiplicata vẽtositate ꝑ supius aut iferius: aut
ex rugitu: tardo descensu cibi ex stõ nisi fuerit lubricus aut adsit
alia cã lubricans. Itẽ ex pauca corpis restauratione: paliditate
faciei: multo sputo cũ debilitas digõnis longo tpe ꝓlongat. Itẽ
ex visu relatu egri ⁊ astantiũ: videmus. n. post longã retentionẽ
cibi in stõ ipm egredi ꝑ supius aut iferius: nihil aut parũ a sua
dispõne ꝑmutatum: qđ est euidẽs signum ꝑme digõnis ablate.
Et si digestio ẽ diminuta notabilr̃ eructuatio post octauã aut de
cimã horã redolet odorẽ cibi. ⁊ forte adest nausea extensio ⁊ er
tuatio anhelitus: ⁊ si corrupta ad acetosum fetidũ aut ad fumo
sum aut ad qualitatẽ nõ ꝯsuetam eructuatio redolet illud ad qđ
corrupta ẽ. Signa cãrum ꝑmitiuarũ sunt ꝑcessio earũ ⁊ sub
secutio hmõi nocumenti digõnis verisilr̃ cause ꝑcedẽtis propor
tionalis. Et ꝙ quotiẽscũq̃ꝫ talis impedit cã: tale seq̃tur nocumẽ
tum. ⁊ qñ non ꝑcedit non seq̃tur hmõi nocumentuz. Signa
aũt malarũ dispõnum stõi. s. male cõplr̃onis cõpositionis solr̃o
nis ꝯtinuitatis aꝑatum patere pñt ex his q̃ dicta sunt in caplr̃o d
vomitu ⁊ silr̃ signa vẽtositatis. Sꝫ malã cõplr̃onem frigidaz aut
humidã significant paucitas sitis ⁊ ꝯstans appetitus ad cibuz:
albedo lingue sapor oris insipidus aut acris. Eructuatio acris
aut insipida: tardus descẽsus cibi: palor faciei cũ albedine. Et
ecõtra malã cõplr̃onem calidã ⁊ siccam significant sitis paucitas

appetitus ad cibū: sapor oris ꝛ similiter eructuatio amara fetēs
aut fumosa. Color lingue tendēs in citrinū aut fuscū. palor faci
ei cū citrinitate ꝛ similia. ꝛ ventositatē significāt rugitus ꝛ extēsio
ꝛ ipsius per superius aut inferius expulsio. Signa reliquarū dis
positionū in capitulo de vomitu perquirant. Signa autē fortis
cōpressionis stōi supra cibū absqꝫ bonitate digōnis sunt ꝙ cō
pressio ē tremula absqꝫ euētu rugitus ꝛ eructuatione. Jtē adest
extēsio ꝛ singultus cā impotētia perficiēdi ipsuꝫ. Jtē adest cōtur
batio grauitas desideriū minuēdi grauitatē cū cōstrictione. ꝛ ali
quādo cibus velociter descendit absqꝫ cōplemēto digōnis. Ma
terie vero corrupte vltra signa sui generis de quibus supra cog
scunt ex fetore sapore horribili incōsueto nausea vomitu singul
tu syncopi ꝛ similibus accidētibꝰ malignis. ꝛ si huiusmodi mãe
ꝯgerant in stō significāt huiusmōi nocumēta ꝯtinua aut cū pau
ca interpolatione. ꝙ si interpolatio fuerit pluriū dierū materie il
le erūt aliūde veniētes. qđ āt sit mēbrū mittēs cognoscit per no
cumēta ipsius que precesserūt: ꝛ ꝑ materias in stō repertas na
ture illius mēbri ꝓportionales. Si vero cōitas sit absoluta sola
precessio nocumētoꝝ illius mēbri est signū: ꝛ ꝓprie cū nō videa
tur nocumentū illud esse per essentiā aut ab alia causa pendere
Signa āt tenuitatis stōi ꝛ raritatis texture sūt dolores ꝛ alie egri
tudines in stomacho prolongate ꝛ dbilitas digestionis cum de
bilitate appetitus: ꝛ corporis extenuatio.

Pronostica. Primū nocumētuꝫ digōnis stōi est
mater fere oīuꝫ egritudinū materialiū
propterea dr̄ ꝙ plures interficit crapula qꝫ gladius. Secūduꝫ
nocumentū digōnis prime notabile est causa nocumēti digōnis
scd̄e: dico notabile qꝛ si fuit paruū corrigit ꝑ bonaꝫ monoculi ꝛ
epatis dispōneꝫ. Tertiū digestio pª corrupta est cā egritudinuꝫ
que sequūtur corruptionē tertie aut quarte digōnis cū ipa corrū
pendo scd̄aꝫ digōnē sit cā corruptionis digōnis tertie ꝛ quarte.
Egritudines āt que sequūtur nocumētū digōnis prime imedia
te sunt sicut liēteria ꝛ hydropisis tipantes: ꝛ q̄ sequunt nocumē
ta s̄e sicut sunt asclites fluxus humoralis apata ꝛ similes ꝛ que
sequunt nocumētuꝫ tertie ꝛ quarte sūt sic̄ scabies lepra hyposar
ca albaras ꝛ morphea. Quartū ꝙ est origo egritudinū chro
nicarū multiplicādo materias grossas ꝛ multas cum debilitate
virtutis. Est eniꝫ cā epilepsie melācholie mirachie: ꝛ corruptio
digōnis multotiēs est cā prurītus. Quintū digō corrupta in
cōualescētibꝰ pronosticat recidiuā arguit enim multiplicatas su
perfluitates que sunt cāe recidiue. Sextū debilitas digōnis pri
me multiplicat phlegma aut nō verū: qꝛ chilus indigestus ē si
milis phlegmati in substātia colore viscositate frigiditate q̄ pro
pter facile cōuertit i aliquā subām similē phlegmati quod tamē
non credo esse verū phl'a. Est ēt cā phlegmatis veri qꝛ ex chilo
diminute digesto plus ꝯuertitur in phl'a in 2ª digōne qꝫ si eēt bn̄
digestus propterea in oībus egritudinibꝰ phl'aticis maxime dꝫ
esse intētio in cōfortatione digōnis ꝑme. scd̄o debilitas digōnis
perducit ad rigorē ꝛ frigus extremitatū ꝛ velut cōmotionē prin
cipij paroxismi febris: qꝛ calor reuocat ad intra vt fortius dige
rat. ꝛ hoc lꝫ sit bonū per viā cāe qꝛ reuocatio interius fortificat
digestionē est tn̄ malū per viā signi: significat eni aut paucitatem
caloris: ꝛ cōsequēter dbilitatē virtutis digestiue aut absolute aut
saltē in cōparatione ad cibū digerēdū. Septimū nocumētum
digestionis sequēs debilitatē virtutis aut malitiā complexionis
cōfirmatā difficilime recipit curationē. Et apud Aui. i libro mor
tis velocis dicit ꝙ si super oculos eius qui habet nauseatiuā sa
tietatē ꝛ tarditatē digestionis appareat bothor nigra similis cice
ri ꝛ rubet pars eius: ꝛ fit viridis pars altera tūc ipse incipit cū di
minutione rōis ꝛ morit in septimadecima: significant eni per di
uersitates coloꝝ diuerse mãe maligne: quaꝝ ptē ꝑuā natura sin
thomatice expellit reliquū remanens interimit. Almansor.

c Um stō debilitas cū pauca siti: ꝛ tarda cibi
de stō descēsione ꝛ acido ructu fuerit: fuerit
qꝫ oia accidentia hec ꝑua nec fuerit vetusta
stomachus ex trociscis de roš est curādus: d qbꝰ eger
quottidie in mane pōdus aur. j. ꝛ .s. cū. ℥. ʃ. dcoctōnis
de seminibꝰ sumat. Decoctio āt de seminibꝰ hec est: su
mant ciminū nabati ꝛ ameos: bulliant in mina donec
aqua fiat rubea. de qua postea cū troc. de rosis vt pre
dictū est in potu tribuatur. Troc. v̊o de roš sunt q. ℞.
pulueris rosarū ru. ʒ. iij. xyloaloes spice masti. xyloca
sie squinātī cinamomi apsinthij oīuꝫ ana. ʒ. j. ꝛ cōsper
gantur ex vino veteri ꝛ informent troc. Nutriat vero
ex his que cito digerunt ꝛ paucoꝝ sūt humoꝝ ac pau
carū superfluitatū que ēt ex redolētibꝰ ꝛ seminibꝰ sūt
cōdita: sicut sunt galāge ꝛ mutagenat. Ipse quoqꝫ an
te comestionē multo vtat exercitio ꝛ aquā minus so
lito bibat ꝛ post comestionē multū dormiat. de vino
quoqꝫ veteri ꝛ puro parum bibat totam nutricatio
nem minuat. Jo. Ar.

Diuiditur hoc capitulū in partes tres. In prima curat debi
litatē digōnis a frigiditate. In 2ª parte curat dbilitatē digōnis a
caliditate. In 3ª curat ipsaꝫ pendētē a caliditate cui cōiuncta est
corporis siccitas ꝛ arefactio. secūda ibi. Quod si digestiue dbi
litas. 3ª ibi. Si āt cum hoc diximus. ꝑma in duas: In ꝑma po
nit signa debilitatis digōnis a frigiditate. In scd̄a curā. secunda
ibi. Fuerintqꝫ hec accntia. In ꝑma ponit tria signa debilitatis di
gestionis pendētis a frigiditate. s. paucam sitim tardā cibi dscen
sionem ex stomacho ipo cibo tarde digesto. Tertium est ructus
acidus que oia arguūt diminutā aut corruptā digōnem a frigi
ditate. Secunda vero pars diuidit in duas. In ꝑma ponit curā
debilitatis digestionis cū est remissa ꝛ nō est antiqua in secūda
cū est intensa ꝛ veterata. scd̄a ibi. Quod si hec accidentia. In ꝑ
ma parte ꝑ cura debilitatis digōnis remisse ꝛ non inueterate pē
dentis a frigiditate ponit sex remedia. Primum ē trocisci de ro
sis de qbus patiens dꝫ sumere in mane stomacho ieiuno aur. j.
ʃ. Hos aūt trociscos dꝫ distemperare cū. ℥. j. decoctionis de se
minibus vel sumat ꝑmo trociscos in forma pillularū: deinde bi
bat decoctionem que decoctio dꝫ eē pauce qꝫtitatis vt puta. ℥. j.
ne faciat trociscos ex stomacho lubricare. Decoctio aūt fit ex cy
mino nabati. i. regionis illius ꝛ ameos ana. ℥. j. que grosso mo
do contusa buliant in mina aque que ē pondus centū. ʒ. donec
aqua rubea fiat vtputa ad ꝯsumptionem medietatis ꝛ coletur: ē
enim calida ꝛ sicca stomachalis ventositatum resolutiua ingre
dientia aūt trociscos oia sunt calida: Et sunt ꝑter rosas stoma
chalia ꝛ digōnem ꝯfortantia xyloaloes. i. ligni aloes: xylocassie
i. cassie lignee: cetera nota sunt. Tertio nutriatur ex his q̄ sūt fa
cilis digestionis boni chimi boni odoris placentis egro: pauca
rum supfluitatum paucoꝝ humoꝝ. i. que non sint liqda brodio
sa. Ex quo infertur ꝙ hic curat debilitatem digōnis pendentis
a frigiditate cum humiditate. Si enim frigiditati ꝯiungeret sicci
tas superflua humida actu ꝛ potentia conuenirent: ꝛ sint cōdita
cum spēbus redolentibus sicut calagie ꝛ mutagenat: q sunt cibi
apud Arabes conditi cum aromatibꝰ. Quarto ante sūptōeꝫ
cibi exercitetur notabiliter. Quinto bibat vinū antiquū odo
riferum calidū ꝛ siccum sed in pauca qꝫtitate ꝛ parum aut nihil
aque bibat ꝛ comedat minus solito. Et sexto post comestionē
multum dormiat ad ꝑficiendum digōnem. Almansor.

Quod si hec accidētia vetusta fuerint electuariuꝫ
diacimini ꝛ diaolibani amboꝝ ana aur. i. pōdus cū. ʒ.
j. veteris vini puri i potu sumat. Regimē āt eius sit vt
prediximus. Electuariū diaciminū. ℞. cimini carme
ni. ʒ. c. ʒʒ. ʒ. xx. piperis. ʒ. x. folioꝝ rute baurach panis
amboꝝ ana. ʒ. x. hec oia cū melle dispumato cōfician
tur: ꝛ det de hoc electuario si vēter strictꝰ fuerit. Q d
si vēter solutꝰ fuerit electuariū diaolibanū est dādum
cuius descriptio in. c. de vētris solutione ꝯtinet. Si āt
hec nō sufficerint squāma ferri cū vino tribuat. Sco
rie āt ferri cōfectio hec ē. ℞. se. apij se. feniculi anisi ci
mini ameos aniudeꝫ origani keisim carui seminis co

riandri melanopiperis macropiperis cinamomi tu ris spice gar. nucis mus. ciperi. ℥. omnium ana pondus aur. j. scorie aur. x. omnibus sextuplum veni addatur ⁊ coquantur donec ad medietatem redeant ⁊ coletur: deinde eger de hoc sirupo postq̄ colabitur pondus. ℥. xxx. quottidie sumat ⁊ nutricationem alleuiet. Quod per tres bebdomodas faciens caueat sibi ab acetosis ⁊ a fructibus recentibus ⁊ aqua frigida: vinum vero mensurate bibat. Emplastrum quod stõm confortat ⁊ calefacit. R. storacem spicam squinantuz apsinthium calamum aromaticum masticem: ex his cum vino veteri ⁊ succo cydonioꝝ cõspersis emplastrum super stõm ponatur. Ad hoc preterea confert vt stomachus fricando inungatur ex oleo quod fit ex spica nardi ⁊ ciperoꝝ aut lana carminata in predicto oleo calefacto inuoluta super stomachũ ponatur ⁊ cũ pãno ligetur. Eger quoq̄ vinũ vetus bibat: aut miuã aut idromel. Miua autẽ hoc modo fit: succus cydonioꝝ muzorum sumatur ⁊ per diez ⁊ noctem vt residere possit dimittatur ⁊ coletur: deĩde eius quod clarum est partes. ij. sumãtur zuccari pars vna: vini veteris. i. ⁊ incipiat coq̄ suauiter ⁊ dispumari donec in iuleb similitudinem transeat. postea pro vnaquaq̄ lib. ex toto sumanꝭ. ℥. spic. cinamomi gar. omnium ana. ℥. j. masticis. ℥. ij. oĩa puluerizata in panno ligentꝭ ⁊ intꝰ dum calefactum est mittantur: ⁊ cum infrigidari ceperit pannus extrabatur ⁊ exprimatur: deinde sirupus recondatur. Jo. ar.

Nunc curat nocumẽtum digestiue intẽsum ⁊ inueteratũ pendens a frigiditate. Et ordinat quinq̄ remedia. Primũ est h̄. R. diacimini diaolibani ana aur. i. sumatꝭ stõ ieiuno pluribꝰ diebꝰ cum. ℥. j. vini veteris: siue distẽperentꝭ adinuicẽ siue bibatꝭ post ipsum vinum. Subdit postea ꝙ si venter est stipticus vtatur diacimino. Est enim aliqualiter solutiuũ nõ quidẽ a proprietate sed merito quorũdam pungentiũ ⁊ stimulantium sicut piper ⁊ baurach. Quo etiã mõ vinum granatorũ ponitꝭ ab Aui. prima quarti capitulo de curatione generali febriuz inter solutiua lꝫ forte ẽt soluat cõprimẽdo. si vẽter sit solutus vtatꝭ diaolibano cuiꝰ ꝺscriptio est in capº de fluxu vẽtris: notabiliter eni stringit propter balaustias. si autẽ vẽter medio mõ se hꝫ possũt adinuicẽ cõponi sicut hic docet Rasis. Descriptio autez ista diacimini est satis nota. est eni notabiliter calidũ ⁊ sic. stõi cõfortatiuũ ⁊ vẽtositatis resolutiuũ: Baurach arabice aphroniton grece ẽ spuma nitri latine: hic tamẽ per baurach panis. credo Rasim intelligere salẽ panis pro quo vide Mesꝭ capitulo de spẽbus salis ipsum salẽ panis inter quattuor species famosas salis numerat. Secũduz remedium est decoctio scorie ferri que multũ cõfortat stomachuz ⁊ epar ⁊ exiccat inter oĩa humiditates superfluas: est eni sicca in tertio ⁊ super alias scorias remouet mollificationem cocta cum vino: ⁊ Rasꝭ secũ pmiscet plurima calida ⁊ sic. ppria in stõi ꝯfortatione. Aniudẽ. i. radix herbe de q̃ fit assa keysin. i. leuisticũ melanopip. i. nigrũ pip macropip. i. lõgũ pip: cetera nota sũt. Cõtinuat vsũz huiꝰ p tres hebdomodas q: hec malitia cõplexionis cũ ẽ inueterata ⁊ fixa nõ facile remouetꝭ. Tertiũ est vt caueat ab acetosis ⁊ acribꝰ a fructibꝰ recẽtibꝰ ab aq̃ fri. ⁊ similibꝰ fri. ⁊ hu. ⁊ bibat vinũ vetꝰ mẽsurate. Quartũ ẽ emplastrũ ꝯfortãs stõm ⁊ calefaciẽs cuiꝰ ꝺscriptio est satis nota: sꝫ vt h̄ emplastrũ sit tenax oꝫ mltiplicare masticẽ sup alios pulueres: laudatꝭ ẽt approximatio olei facti ex spica nardi ⁊ cipero in q̃ ꝺbite calefacto lana aut filtrũ infusũ ⁊ optime expssũ stõ applicetꝭ ⁊ ligetꝭ. Et i potu sumat vinũ vetꝰ aut miuã aut hidromel si nõ bibet vinũ: ꝺscribit ẽt miuã cydonioꝝ q̃ est nũc in cõi vsu quã aromatizat ad h̄ vt magis calefaciat ⁊ ꝯfortet stõm: ⁊ oĩa nota sunt. Almansor.

Quod si digestiue ꝺbilitas fuerit cũ mlta siti ⁊ paucoꝝ ciboꝝ appetitu ⁊ fetido ructu sirupꝰ acetosus de cydonio bibatꝭ. R. succi cydonioꝝ acetosoꝝ pte. j. zuccari al. pte. j. aceti clari quartã pte vniꝰ coquanꝭ oĩa simul donec inspissenꝭ. Est ãt sirupꝰ iste stõi ꝯfortatiuꝰ ⁊ ad suas peragẽdas opationes iuuatiuꝰ ⁊ vehementiã incẽsionis: ⁊ inflamationẽ q̃ ẽ in stõ sedat. Egri vo nutricatio sit res in qua simul cõgreganꝭ acetositas ⁊ stipticitas ⁊ vt caro cum succo vue acerbe cocta ⁊ cũ malis matianis silr cocta ⁊ cũ ribes ⁊ facta ex alzuẽz ⁊ almosi: ⁊ illis silia ex cibis. De isto ꝑterea detꝭ puluere vt trãsglutiat: q̊ recipe rosarũ ru. ℥. x. spodij. ℥. iij. se. coriãdri. ℥. v. dosis eiꝰ sint. ℥. ij. cũ succo granati muzi ⁊ cũ sirupo de cidonijs acetosis. Jo. ar.

In hac parte curat nocumẽtuz digestiue siue sit diminuta p intẽsionẽ: siue sit corrupta a caliditate supflua cuiꝰ signa sũt mlta sitis: paucus ciboꝝ appetitꝰ: ructus fetidus: ⁊ reliq̃ signa supius dicta: p qua corrigẽda ꝯcedit sirupũ acetosũ de cydonijs cuius descriptio nota ẽ: ⁊ ipsũ sicut est veritas sũmis laudibꝰ extollit ⁊ preter laudes quas sibi attribuit ꝓhibet trãsitũ cholere ad stõm que multotiẽs corrũpit digõnẽ. Dieta ãt sit frã ⁊ vtatꝭ acetosis ⁊ stipticis q̃ nominat in textu ⁊ satis nota sũt. Alzuẽz ⁊ almosi sũt cõdimẽta rerũ fic gelatina limonea myrtea ⁊ similia acetosa ⁊ stiptica: ordinat ꝑterea puluerẽ frm̃ sic. ⁊ stipticum cuiꝰ descriptio ⁊ iuuamenta satis nota sunt. Almansor.

Si ãt cũ hoc qꝺ diximꝰ fuerit in corpore extenuatio ⁊ inflãmatio egro lac ⁊ aqua hor. dãda sũt. Ipse q̊q̄ ex herbis hũectãtibꝰ nutriẽdus ẽ: vt sũt lactuce malue cucurbite citruli carnes hedoꝝ ⁊ agnoꝝ lactẽtiũ ⁊ pisces recẽtes. Balneũ ꝑterea ãteq̄ comedat ⁊ postq̄ comederit ⁊ tinã quottidie ingrediatꝭ. ⁊ vinũ clarũ valde tẽperatũ bibat ⁊ assidue vtatꝭ qete ⁊ motũ ⁊ exercitiũ vitet sitq̄ totũ eiꝰ regimẽ sicut eiꝰ qui corporis grossitiẽ adipisci ꝺsiderat. ⁊ si cũ hac dispositiõe inflãmatio fuerit ⁊ incẽsio vehemẽtissima stomachus ex rebꝰ frigidis ẽ liniẽdus ⁊ aqua hordei danda. sitq̄ eiꝰ regimen ethicam habentis. Jo. ar.

Curat ꝺbilitatẽ digestiue a caliditate cũ corporis extenuatione per fri. ⁊ hu. exteriꝰ ⁊ interiꝰ applicita: ⁊ intẽdit frigidare ⁊ humectare taz q̃litatiue q̄z sbstãtifice: ⁊ q̃ dicit nota sunt: lac est optimuz si nõ adsit febris putrida: sꝫ egro putride febriẽte vitãdum est lac: balneũ aque dulcis cõcedit sicut cõcedit i ethica ⁊ ad easdez intẽtiones. ⁊ lꝫ Rasꝭ cõcedat ipsũ ante cibũ ⁊ post cibũ: credo tñ ipm magis cõuenire cibo ꝑdigesto quo ad ꝑmã ⁊ scꝺam digõnem. s. qñ nutrimẽtũ ꝺꝫ ad mẽbra delegari: imo credo balneum cibo nõ digesto saltẽ quo ad ꝑmã digõnem magis obesse q̄ ꝓdesse cetera nota sunt. ꝺria aũt ĩter balneũ ⁊ tina ẽ: q: tina ẽ vas in quo balneatꝭ. Balneũ aũt ẽ locus constructus ex tribꝰ casis in quo balneanꝭ. tina g̃ posset eẽ in balneo ⁊ extra balneum.

Cura nocumenti digõnis ꝑme. si pẽdeat a cã ꝑmitiua sex exigit intẽtiones. Prima remouet cãm ꝑmitiuam ⁊ nocumẽtũ ab ea ipressuz. Scꝺa educit cibũ corruptũ si affuerit ⁊ cetera q̃ sunt in stõ adiuuãtia ad corruptionez. Tertia corrigit malã dispõnem stõi ipm ꝯfortãdo ⁊ ẽt epar qꝺ ẽ sedes ⁊ ꝑncipium virtutis nãlis. Quarta ꝓhibet fluxũ humoꝝ ad stõm. Quinta corrigit accñtia. Sexta ordinat ꝺbitũ regimẽ sex reꝝ nõ nãliũ.

Si g̃ pẽdeat a vulnere vel ꝯtusione i stõ aut in mẽbro sibi cõicante curenꝭ ꝭm ꝙ opꝫ iux̄ ꝑmã intẽtionẽ: ⁊ si sumpserit venenosa vomitu educanꝭ aut secessu cũ medicinis lenientibꝰ ⁊ denꝭ bezabartica ꝯ illa venenosa ⁊ stõus ⁊ mẽbra nobilia cõfortenꝭ: ⁊ similiter si applicita fuerint remoueanꝭ ⁊ nocumẽtũ p ipa ipressũ ⁊ silr curetꝭ morsus venenosoꝝ ⁊ nocumẽta p ipm impssa sicut sepe dcm̃ fuit. Si vo pẽdeat ab aere cibo ⁊ potu ⁊ reliqs rebꝰ nõ nãlibus incõueniẽter applicitis: remoueanꝭ cãe ille ⁊ nocumẽtũ

p ipsos ipressum ⁊ inducat regimē cōtrariū. Et q2 regimē malū in cibo ⁊ potu ꝯm modos .xij. suprascriptos ē frequēti⁹ in cā ip sius correctioni attēdat maxime. Et si cibus in stō fuerit cor ruptus iux̄ scdaꝫ intētionē educat q̄z citius fieri pōt. ⁊ similiter humores sibi cōmisti vomitu aut secessu vomit⁹ tñ est prōptior ad educēdū in stō cōtēta: nō est tñ vomitus frequētādus ne sto machus fiat lacuna superfluitatū ⁊ si non pōt fieri aut nō suffi ciat denꝰ solutiua lenia sicē casia pilule alefangine stomatice ⁊ dia triōpipeon est ꝓpriū in corruptione ad acetosū ⁊ q̄dā ꝓpria in ferius ꝺscribunt. Postea iux̄ tertiā intētionē corrigat stōi dy scrasia ⁊ digestiua ei⁹ cōfortet cū cōtrarijs ꝓprijs cōfortātib⁹ stōm tā ꝓprietate q̄z stipticitate tēperatis. ⁊ m̄lta valde ꝓpria ⁊ solēnia ꝺscribunt a Rasi in lr̄a supius expōsita tā interi⁹ q̄z exte rius applicāda. Et multa excellētia addaꝫ inferi⁹. Prohibet autē fluxus hūoꝝ ad stōꝫ iux̄ quartā intētionē ipsuꝫ ꝯfortando vt stati dictū est ⁊ ēt diuertēdo cū euōne aut sine ꝑꝫ exigentiam. Corrigant āt accn̄tia iux̄ quītā intētionē. Et ordinet regimē sex rerū in cōtrariū dyscrasie ꝑꝫ q̄ dicet in sequētib⁹. Si vero no cumētū digōnis fuerit ꝑ essentiā quiqꝫ exigunt intētiones. Pri ma educit cibū corruptū ⁊ hūores sibi admistos. Scda corrigit dyscrasiā stōi ⁊ ceteras cās digestiuā ꝺbilitātes ipsū cōfortādo Tertia ꝓhibet hūores ne fluāt ad stōm. Quarta corrigit accidē tia. Quīta ordinat debitū regimē. Prima intētio ꝑficit vt su pra dictū fuit. Scda ꝟo ꝑficit ꝯm exigētiā cāe corrigēde. si eniꝫ q̄ztitas stōi aucta aut diminuta aut malitia figure fuerit in cā per mutari nō possūt ſꝫ cib⁹ est moderandus: vt sit facilis digōnis: mediocris q̄ztitatis: in stō tñ paruo dꝫ eē pauce q̄ztitatis ⁊ debꝫ pluries sumi in die vt sufficiat ad nutritionē. Raritas āt ⁊ tenui tas subē aliqualiter emēdari pōt cū ꝓprijs moderate stipticis ⁊ aliqualiter viscoꝭ stōuꝫ incoriātib⁹ de quib⁹ ꝯmo ꝓcessū in cu ra vomitus: ⁊ cibi sint facilis digestionis ⁊ moderate q̄ztitatis. Aspitas aūt supflua corrigat cū lenietib⁹ sūptis in prīn⁹ mēse sicē sunt iura pinguia ⁊ fercula aliqualiter brodiosa pruna matura vua ficus ⁊ silīa sūpta in pricipio ꝯcōtra lenitas corrigat vten do stipticis tā interi⁹ q̄z exteri⁹ applicitis. Dyscrasia ꝟo corrigat cū cōtrarijs ꝓprijs moderate stipticis interi⁹ aut exteri⁹ applici tis de qb⁹ egit Ras in littera ⁊ m̄lta ꝑstantia inferi⁹ ꝺscribentur. Sed tertia intētio ꝑficiēda est vt stati dcm̄ ē. Quarta āt ⁊ qnta intētio ꝑficit vt dicet inferi⁹. Si vero nocumētū ꝑme digestionis fuerit ꝑ cōitatē a mēbro aliquo vel a toto sex exigit intentiones. Prima rectificat corp⁹ aut mēbꝝ mittēs euacuādo ⁊ diuertēdo tam ab eo q̄z a stō. ⁊ scdo dyscrasiā mēbri mittētis corrigendo ⁊ cū hoc ipsū cōfortando vt fiat minera laudabilis chimi. Scda educit cibū corruptū ⁊ superflua q̄ sūt in stō. Tertia corrigit eius dyscrasiā ipsū ꝯfortādo. Quarta ꝓhibet hūores a fluxu. Quin ta corrigit accidētia. Sexta ordinat regimē cōueniēs. Prima intētio cōplet euacuādo a toto aut a mēbro ꝑticulari mittēte cū phl̄omia aut solutis ꝑꝫ q̄ videbit expediēs. Sint tñ solutiua ta lia q̄ nō ꝺbilitēt multū stomachū sicut ē ꝓpriū solutiuoꝝ exolue tiuꝫ. ⁊ sil̄r diuertant mā̄e tam a mēbro mittēte q̄z a stō recipiēte cum euacuatione ⁊ sine euacuatiōe ꝑꝫ q̄ videbit expediēs. ⁊ dy scrasia mēbri mittentis corrigat ⁊ sil̄ ēt ꝯfortet cū contrarijs sibi ꝓprijs moderate stipticis nō oppilātib⁹. Scda intentio. s. edu ctio cibi corrupti cōplet vomitū cū aliq̄ ex vomitiuis ca. aut fri. forti aut ꝺbili q̄ ꝺscripta fuerūt superi⁹ in ca⁹ de vomitu. ⁊ si suffi ciat sola impositio digiti aut pēne i ore iterata multotiēs nō pro cedat ad fortiora. Et si hec intētio vomit⁹ cōpleri nō possit denꝰ solutiua aut leniētia: sicut casia aut māna aut electiue soluētia sicē pilule alefangine aut stomatice reubarbaruꝫ aloes lotus cui pa rum myrobalanoꝝ aut masticis pōt addi: sint eni talia vt euacu ando ꝯfortēt nec virt⁹ sua trāseat stōuꝫ ⁊ mesaraicas. Hip. dixit q̄ aloes epaticus cū aqua apsinthij vl̄ arthemisie ꝓpinata stō ieiuno sanat stōm ab oī lāgore educēdo ab eo mās fraudulētas. Cōfortat cerebꝝ ⁊ viscera mūdificat vermes occidit ⁊ educit: sa nat apata stōi ⁊ viscerū ⁊ mūdificat epar. Pilule ꝯfortātes stōꝫ in oī eius lāgore ⁊ lesione intrīseca nec ꝑmittunt humorē putre fieri in eo: sed abstergunt ⁊ qui vtit eis diebus singulis sanus ꝑ manebit a dolore stōi ⁊ capitis ⁊ sunt salubres oculis ⁊ eis qui tristant ⁊ est medicina matricis vitiose ⁊ alioꝝ viscerū. ℞. masti cis. ʒ. iiij. aloes electi. ʒ. x. agarici boni. ʒ. iiij. ⁊ est melius vt ꝑparet cum oxymelle: sed cōfice cū succo altimilie. dosis a. ℈. j. vsqꝫ ad ʒ. j. per horā ante cenā: vl̄ cū vadit dormitū. Corrigit āt dyscra sia stōi ⁊ simul ꝯfortat cum cōtrarijs ꝓprijs moderate stipticis que dicta sunt in textu. ⁊ ex simplicib⁹ proprijs in hac intentione calidis sunt gariofili mēta cinamomuꝫ mastix passule algalie: xi loaloes. ʒʒ. macis galāga pellicule intrīsece stomachoꝝ gallina rum. ⁊ inter cetera vinuꝫ aromaticū: ⁊ pip marie iuuat digestio nem. Ex cōpositis calidis sunt aromaticū rosatū diagalāga dia cinamomū diatriōpipereon ⁊ cōfectiones magne sicut tyriaca ⁊ mithridatū. Electuariū nobile apud Frāciscuꝫ de pedimōtium confortās stōm ⁊ digestionē a cā frigida. ℞. galāge nucis mus. cardamomi añ. ʒ. ij. Anthos. i. floris rorismarini. ʒ. iiij. mēte ha lasce ana. ʒ. iij. sirupi ꝺ mēta vl̄ ꝺ corticib⁹ citri. q. sufficit: ⁊ in cor ruptione ad acetosuꝫ ꝯfert mastix: ⁊ cū est fortis cōferūt magni fice ⁊ vltime sumitates ſq̄uināti cum carui. Ex frigidis āt sunt ro se coriādruꝫ ꝑparatū coralli sandali lābrusca cydoniuꝫ ⁊ ē sin gulare. Ex cōpositis diarodon abbatis: mina acetosa ⁊ similia: ⁊ multe sunt species trocisꝯoꝝ in hac dispōne ꝓprie. ⁊ exterius ap plicita ad hoc cōferunt sicut emplastra ⁊ vnctiones cerata saccu li fomēta quoꝝ ꝺscriptio superius posita est in caplō de vomitu: veꝝ in h̄ ē dr̄a q2 restrigētia vomitū debēt eē magis stiptica imo nōbil̄r stiptica hec ꝟo moderate. Duo āt sꝫ q̄ ꝯfortāt oīa mēbra vnum a cōplerione ⁊ est oleuꝫ ro. quod penes Gal. calefacta in frigidat: ⁊ frigida calefacit. alteruꝫ a ꝓprietate ⁊ est terra sigillata ⁊ ex cōfortantib⁹ corpus ⁊ oīa mēbra est exercitiū moderatum. Sed quarta intētio. s. ꝓhibitio fluxus humoꝝ cum eisdē cōplet sed aliquātuluꝫ magis stipticis: necnō cum diuersionib⁹ cuꝫ euo ne ⁊ sine si fuerit expediēs. Corrigant āt iux̄ quintā intētiones ⁊ nocumēta toti⁹ ⁊ cuiuscūqꝫ mēbri sequētia nocumētuꝫ digōnis prime q̄ possunt esse plura cum sit digō fere oīuꝫ egritudinū ma liū: que qualiter ꝺbeāt corrigi pquirat in ꝓprijs capitul' dictis ⁊ dicēdis ꝑcipue corrigat nocumētum epatis: si adsit ⁊ ēt si nō ad sit ꝑcipue itendat ipsi⁹ ꝯfortationi. Est. n. sedes ⁊ ꝓncipium vir tutis nāl̄is maxime iuuans stōm ad suas opationes ꝑficiēdas ⁊ eructuatio acida illico corrigit cū sūptiōe. ʒʒ. ꝯditi aut nō ꝯditi. Aer aūt iuxta sextā itentionē ordinet in ꝯrium dyscrasie: ſꝫ sit boni odoris egro placētis: ⁊ sit notabil̄r idutus ꝯm exigentiā tē poris: veꝝ in dyscrasia frigida ⁊ humida pānos magis calidos iduat: ꝑcipue teneat partes stōi ⁊ itestinoꝝ notabiliter calidas: si cut cū pelle vulturis aut sacculo ex pēnis cygni anseris vel ana tis. ⁊ minus calida ē pellis agni: ⁊ adhuc minus ē pānus ꝺ gra na: nec gerat idumenta circa stōm multū stricta nec multuꝫ lata. Sil̄r dieta ordinet in ꝯrium duodecim illoꝝ modoꝝ q̄ sunt cau sa nocumēti digōnis de qbus supra: ⁊ declinet in ꝯrium lapsus ꝯm vnā aut plures qualitates. itensē aut remisse ꝯm exigētiā la psus corrigendi. Cibi tñ calidi ⁊ humidi subtilis ſbe sunt cōiter magis ceteris digōni ꝓportionati. Quod si nocumētuꝫ digōnis fuerit ꝓpter diminutionē calidi absqꝫ lapsu graduali sicut quan do stōus ē tenuis rare texture: aut zirbus ē euulsus aut similes cāe: sint cibi ⁊ potus facilis digōnis tēperati aut aliquāl̄r ad cali dum declinātes quoꝝ q̄ztitas minoretur ⁊ sint aliquāl̄r stiptici. Et si ecōtra fuerit m̄ltitudo caliditatis absqꝫ lapsu graduali sint aliq̄ztulum difficilis digōnis ⁊ notabilis q̄ztitatis temperati aut aliq̄ztulum ad frigidū declinātes. Et Aui. in stō calido ꝓhibet ci bos subtiles ⁊ ꝓcedit grossos. s. carniū vaccinarū conditarū cū aceto. Potus aūt calidi ⁊ sic. sint sicut vinū vinosum vetus odo riferū: vinum aūt vinosum nouū ē calidum ⁊ humidū ꝓprie si dulcescit: ſꝫ vinū pauciferū acre est frigidū ⁊ siccum. Vinū autē pauciferū isipidū est frigiduꝫ ⁊ hu. Aqua mellis cū pauco pipe re ē calida ⁊ sicca notabiliter: sed simplex minoris ē caliditatis ⁊ siccitatis. Aqua hordei ⁊ aqua distillationis ꝑ arenam aut aliter bene cōditionata ē frigida ⁊ humida: sil̄r mista cū iuleb violac. sed vinū granatoꝝ acresta succus berberis limonū citri arantij sunt frigidi ⁊ sicci: qbus possunt vti in potu cū debita q̄ztitate aq̄ ⁊ possunt cū zuccaro dulcorari: frigidi ⁊ humidi sunt sicut succ prunoꝝ ⁊ cerasoꝝ acriuꝫ: herbe aūt qbus possunt vti declinan tes ad calidū ⁊ siccum sunt sicut menta ⁊ saluia serpillus rosma rinus feniculus petroselinum ⁊ silīa. Sed frigide ⁊ humide sūt

sicut lactuca endiuia cicorea portulaca cucurbita ⁊ silr̃es. Sʒ ca/
lide ⁊ humide sũt sicut borago ⁊ buglosa. Frigide ⁊ sic. sicut ace/
tosa plantago coriādrum. Ex granis frigidis ⁊ siccis sunt miliũ
panicum kisch fabarũ ⁊ lentium. Ex calidis ⁊ siccis cicera ⁊ ipo
rum kisch rizum. Sed calida ⁊ humida frumētum far. Frigida
⁊ humida kisch hordei ptisana hordeacea robilia. Ex carnibus
eligantur carnes auium ⁊ quadrupedũ bene cõditionate. s. que
sint boni chimi facilis digõnis paucarum sup̃fluitatum. Silue/
stres cõiter sunt sicciores domesticis lʒ quales sint superflue hu
miditatis ⁊ cõcedantur elixe in dyscrasia sicca: ⁊ assate in dyscra
sia humida. Ex piscibus similiter eligant̃ parui petrosi agiles de
gentes in aqs bene ꝯditionatis ⁊ habẽtes squamas. Qua con/
ueniũt nisi timeat̃ eoꝝ corruptio ad fetidum: ⁊ sint debite prepa/
rata ⁊ in stomacho valde calido melius ẽ vt sint dura ⁊ cum ali/
quo frigido condita. Lac optime conuenit in lapsu ad calidum
⁊ sic. nisi adsit febris ⁊ silr̃ caseus recens nõ salitus. Sed in dys/
crasia frigida ⁊ humida caseus antiquus conuenit modice q̃ʒti
tatis in fine mense ⁊ aliquādo parũ salsi in p̃ncipio butyrũ ⁊ ole
um sed maxime amigdalarũ dulciuʒ conuenit in dyscrasia sicca.
Sapores sicut piperata sinapismus ⁊ silr̃es conueniũt in dyscra
sia frigida ⁊ humida. Et sapor ex amigdalis ⁊ passulis in frigi/
da ⁊ sicca. Et sapores acetosi suprascripti qdam in calida ⁊ hu/
mida qdam in calida ⁊ sicca sicut facti ex prunis ⁊ marunata.
Fructus ꝯuenientes in cā calida in fine mense sunt pira ⁊ cydo/
nia cocta aut condita. Similiter diacytonitẽ ⁊ coriādruʒ semicõ
fectum. Sʒ in cā frigida: fistici: auellane parũ torrefacte ⁊ passu/
le ⁊ possunt concedi in fine mense ⁊ in p̃ncipio ⁊ diacydonitẽ cũ
aromatibus calidis in fine mẽse. Aromata aũt sunt illa de qbus
superius dc̃m est ⁊ maxime piper in cā frigida. Regule obser/
uande in cibatione sunt educto cibo corrupto p superius vel in
ferius p diem nālem a cibo abstineat ⁊ plire dormiat: deinde co
medat sed parũ ⁊ res nõ aptas corruptioni: ⁊ in p̃seruādo ⁊ cu
rando optime valet vt nõ comedat nisi p̃cedente cibi digestione
celebrata. Surgat a mẽsa cũ reliquijs famis: non multiplicẽtur
cibaria in mensa vna. notabiliter comedat anteq̃ʒ bibat deinde
satis frequẽter bibat vsqʒ ad finẽ mense: sit tamẽ potus ꝑportio
natus cibo. Et in fine mẽse sumat aliqd ꝯfortatiuũ oris stoma/
chi: sicut diacydoniten: aut simile ⁊ post ipm nõ bibat: nec bibat
extra horas cibationũ. Sit eius somnus multus ⁊ maxime no/
cturnus ⁊ sit cõtinuus ⁊ sufficiens. Somnus ẽt meridianus si/
bi cõceditur maxime a medio maij vsqʒ ad medium augusti ni/
si aliquid particulare obstet: sed nõ dormire incipiat nisi distan
ter a cibo p horā ⁊ dormiat p̃mo sup latere dextro vt meli⁹ cibus
ad fundũ descẽdat: secũdo super sinistro vt epar comp̃mat ipm
amplectẽdo cũ qnqʒ penulis suis: sic eniʒ melius adiuuat ad di
gestionẽ ⁊ tādem super dextro somnum compleat vt factus chi/
lus melius trāseat ad epar. Procuret oẽs euacuationes a natu
ra istitutas: Coitum nõ exerceat nisi nālr̃ multum stimulatus:
sed nullo modo imediate post cibum ⁊ tpe digestionis caueat a
sudore: exercitium ante cibum ꝯuenit post cibum qescat: Leuis
tñ deambulatio ꝯcedi põt nisi stõus sit valde debilis in quo ca/
su ois motus nocet imo vociferatio. Spes ⁊ gaudiũ moderatũ
sibi cõuenit: cetera animi accñtia vitāda sunt. Aliq tñ dicũt digõ
nem quartā melius cõpleri in vigilijs q̃ʒ in somno ꝑpter cõuer
sionẽ caloris ad exteriora tpe vigiliarũ. Et penes Aui. amplexa
ri infantem ꝑpinquũ ad lʒ vt polluat ꝑm longitudinẽ noctis est
de rebus magis iuuātibus ad digõnem. Et silr̃ catulũ canis aut
gattum masculũ nigrũ cuius ꝯtriuʒ habet̃ in de somno. ⁊ a Gal.
in de accidẽti. Nā ⁊ si minor calor sit in exteriorib⁹ tpe somni q̃ʒ
tpe vigiliarũ: est tñ tātus vt vna cũ eoꝝ complr̃one sufficiat ad di
gestionẽ quartā q̃ ẽ facilior q̃ʒ p̃ma aut scda. Preterea mem
bra itrinseca idigent vt digõ q̃rta in eis celebret̃: quoꝝ cura dʒ eẽ
maior absolute. Itaqʒ ad q̃ttuor digõnes magis adiuuat som/
nus q̃ʒ vigilia ⁊c. De dolore stomachi. Almāsor.

Dolor stõi q est sensus nociuus eiusdẽ multipliciter di
stinguitur aut rõne sue essentie q̃r aliqs ẽ grauatiuus
aliqs extẽsiuus: aliqs pforatiuus: aliqs pũgitiu⁹ aut
mordicatiuus: aut rõne loci q̃r aliqs ẽ in toto: aliqs ẽ in parte vt
in orificio eius vel in fundo ⁊ qlibet est intẽsus ⁊ remissus: con
tinuus ⁊ iterpolatus piodicus aut sine periodis. Cā cuiuscũqʒ
doloris imediata ẽ mala complr̃o diuersa aut solr̃o ꝯtinui recens
aut antiqua: sʒ mala complr̃o ẽ calida frigida sicca aut cõposita
sine mā̃ aut cũ materia calida mordicatiua adustiua aut frigida
phlr̃atica aut melr̃ica. ⁊ he materie faciũt dolorem aut alterando
aut soluẽdo continuũ aut extensiuũ: cũ continet̃ in loco amplo:
aut perforatiuũ cum ꝯtinet̃ in loco angusto sicut iter tunicas sto
machi. Apa aũt est vtroqʒ modo cā doloris cũ aggreget i se ma
lam complr̃onem ⁊ solr̃onem ꝯtinui. ⁊ dolor sequẽs ipm ẽ pungi
tiuus ⁊ mordicatiuus si pẽdeat a mā̃ acuta. Et extẽsiuus ⁊ gra/
uatiuus si pẽdeat a mā̃ multa ⁊ aliqñ pulsatiuus dũ maturatur
⁊ pũgitiuus ⁊ pforatiuus dum ẽ ꝓximus eruptioni. Cause autẽ
mediate doloris sunt duplices p̃mitiuẽ aut corporee: p̃mitiue q
dem sicut pcussio casus aut offensio stõi aut mẽbri sibi cõican
tis: sicut cerebrũ nerui aut intestina ⁊ silr̃ia. Aer frigidus: ventus
iordinatio in cibo ⁊ potu ꝑm aliquẽ modoꝝ. xij. in caplr̃o prece
denti positoꝝ: ⁊ sic de alijs sex rebus nõ nālibus incõuenienter
applicitis p̃cipue potus aque in hora nõ ꝯuenienti ẽ aliquādo
cā vehementis doloris. Corporee aũt sunt duplices p cõitatem
aut p essentiā: p cõitatem qdem aut a toto sicut in febrib⁹ aut cri
si aut a membro particulari sicut cerebro cõicante sibi aut abso
lute aut mittẽdo mā̃m catarralem. silr̃ a neruis ꝑm plr̃m cõitate
absoluta. Item a splene aut sup̃flue infrigidādo aut trāsmitten
do mā̃m melr̃icam: ⁊ ab epate ⁊ cisti mittẽtibus mā̃m cholericaʒ.
Item ab itestinis eleuatis vermibus: ventositate aut fecibus ad
stõm. Et p cõitatem a renibus sicut in dolore calculi: ⁊ ẽ ꝑm plr̃ʒ
cõitas absoluta. Item p cõitatem a matrice a retẽtione mẽstruo
rum. Item p retẽtionem sanguinis hemorroydalis fluere ꝯsue
ti: ⁊ breuiter stõus põt recipere sup̃fluitates a quocũqʒ membro
mediāte epate. Per essentiam v̾o cause doloris stõi sunt cause i
mediate doloris de qbus supra. s. mala complr̃o solr̃o continui ⁊
apata. Sed cā remotior frequẽter accidens est nocumẽtũ digõ
nis p quod corrumpit̃ cibus ad fumosum fetidũ aut acetosum
⁊ multiplicat̃ ventositas ⁊ phlegma p indigestionẽ q̃ oia dyscra
siando stõm aut extẽdendo sunt cā doloris. Mala quoqʒ digõ
cum debilitate expulsionis ẽ cā q̃ apa a stomacho p viaʒ paula
tine ꝯgestionis generet̃. hic aũt ponā causas quorũdam particu
larium doloꝝ freq̃nter ꝯtingẽtium. Sũt. n. aliq qui famelici icur
runt dolorem stõi ⁊ cũ comedũt sedatur: huius cā ẽ effusio ma
terierũ mordicantiũ ad stõm qñ vacuus ẽ a cibo: q̃ aliquādo sũt
melr̃ice acetose effuse ad os stõi splene p viam nālem cõsuetā: sed
nocent aut q̃r plures aut acetosiores q̃ʒ in dispõne nāli ꝯsueue
runt. Sʒ frequẽtius sũt colr̃ice effuse a cisti ad fundũ stõi p por
rum felleũ ad ipm terminatum in maiori q̃ʒtitate q̃ʒ debeat i dis
positione nāli. Ingt enim Auic. tolerare famẽ stõm putridis re
plet humoribus. Sedat̃ aũt post comestionem cibo comp̃mẽte
hos humores ad fundũ stõi: ⁊ forte extra pipileron: ⁊ hoc ꝯtin
git si nõ valde multe sunt: ⁊ in stõ illo sit facilis effusio cõtentoꝝ
in ipso ad itestina aut merito cõpositionis aut alteri⁹ dispõnis.
Scdo sunt aliqui qbus post tres aut quattuor horas postq̃ʒ co
mederũt ⁊ aliqñ post decimā horā icipit dolor ⁊ nõ sedat̃ nisi cũ
vomitu rei acetose: q̃ ẽ quoddā aggregatuʒ ex humore phlr̃atico
aut melr̃ico acri. ⁊ ex ipo cibo corrupto ad acetosum: aut cũ d̾scẽ
sione totali eius qđ in stõ ꝯtinet̃. Et aliqñ hic dolor remanet per
longũ tp̃s vtputa p diem nālez ⁊ supra. Causa aũt p̃mi ẽ melr̃ia
acris aut phlr̃a acetosum q̃ existẽtia in fundo stõi manent qeta:
Et scdi cā ẽ cholera manens silr̃ qeta in fundo stõi. Cũ aũt ci
bus sumit̃ ascẽdunt ⁊ cũ ipso pmiscent̃ ⁊ corrũpunt ipm. Seda
tur g̊ p̃mus cũ vomitu rei acetose. Et secũdus pẽdẽs a cholera
cũ descensu ipsius simul cũ cibo: est eni ꝓnior sua stimulatõe ad
hoc vt effundat̃ extra stõm q̃ʒ melācholia: remanẽt aũt sic lõgo
tpe: aut q̃r nõ vomitur aut q̃r non cõplete vomit̃ neqʒ cõplete de
scẽdit nisi post longũ tp̃s. Et aliqñ humor ibibit̃ aut apostemat
⁊ sic dolor diu pmanet. Tertio sunt aliq qbus accidit dolor stõi
cũ comedũt: ⁊ sedat̃ post digõnem ⁊ apud Auic. plurimi eoꝝ sũt
melācholici ⁊ patiẽtes melr̃iam mirachiam: cuius doloris cā est
ventositas eleuata a mā̃ melācholica. Sedat̃ aũt post digõnem
chilo simul cũ humore melācholico descendente ad itestina.
Quarto sunt aliqui q post cibationem icurrũt ardorẽ stõi cum

eructuationibus arsiuis tēdentibus in acetosū fm plurimum ⁊ sedatur post digestionē huius causa est corruptio cibi ad acetosum fm plurimū ⁊ aliqñ ad putridū vel fumosuz: ⁊ tunc eructuatio redolet odorē fumi aut rei fetētis. ⁊ p̄mus ardor tendens ad acetosuz pendet a mala cōplexione frigida sine materia aut cum materia phlegmatica acetosa vel melācholica non multa. Secūdus vero ardor a caliditate sine materia aut cuz materia calida fm plurimū cholerica corrūpente cibuz ad putridū aut fumosū ⁊ hoc est rarius. ⁊ aliqñ hoc cōtigit ꝓpter multitudinē comestionis aut iterationē eius absq̧ fame vera. ⁊ aliqñ ꝓpter comestionem rerum acetosarū aut acriuz in stomacho frigido aut calidorum acutarū in stō calido sicut alleoꝝ ⁊ similiuz. Huius ardoris ⁊ dolorum de quibus supra causa imediata pōt esse humor aut cibus corruptus necnō vapores ⁊ ventositates ab ipso eleuati. Quinto aliqui post somnū incurrūt dolorē stōi cuius causa est materia catarralis descēdēs ad stōm in somno ⁊ vomitu sedaꝶ materia catarrali cū eo expulsa. dolor stōi aliqñ ꝑmutatur ad cerebꝝ aliqñ ad neruos aliqñ ad cor aliqñ ad iūcturas ⁊ itestina.

Signa: Dolor stōi cognoscitur ex relatu egri. Similiter signa specierū distingūtur penes doloris per essentiam quibus nomina sunt imposita ex ipsa natura rei habenꝶ ex relatu eiusdē si cōpos mētis sit si vero nō: oꝫ ad notitiā earuz ꝑuenire ex notitia ꝓpriarū causarū cuiuscūq̧ doloris. Cogſcꝶ autē in qua parte stōi sit dolor similiter ex relatu egri. Si eniz est in ore stōi dolor est in parte superiori infra malū granatū ꝑ duos digitos ⁊ magis ledīꝶ appetitus ⁊ fortis adest singultus ⁊ aliqñ cōicatur dorso circa. xi ii. spōdilē eius que est xs incipiēdo a prima. Si vero sit in fūdo dolor est supra vmbilicū ꝑ duos digitos ⁊ magis leditur digō: ⁊ si dolor ē in ore ⁊ fundo dolor in ambobus locis sentitur ⁊ simul ledīꝶ appetit⁹ ⁊ digō. Sed nota ꝙ si dolor esset in parte anteriori stōi tactus inuenit dolorē. Si vo in posteriori minime nisi cū fortissima cōpressione. Distinguiꝶ autē dolor fundi stōi a dolore colon supequitāte ipsuz: q₂ in colica est fortis retētio fecū ⁊ vētositatū ⁊ cū educanꝶ subito sedaꝶ hec āt nō sunt in dolore stomachi: sed ecōtra vomitus sedat dolorem stōi parū cōferens in colica. Alie species doloris similiter cognoscunꝶ ex relatu egri ⁊ astātiū. Solutio cōtinui si recens sit vera ⁊ manifesta cognosciꝶ ex sanguine fluēte. Si vero antiqua ex sanie vomitu aut per secessū expulsa: aut reliquis signis lesionis stōi: sed mala cōplexio cū materia ⁊ sine mā cuiuscūq̧ generis cognosciꝶ per signa superius dicta in capitulo de vomitu ⁊ in capitulo de debilitate digestionis: superfluū eni esset eadē totiēs reiterare. Uentositas āt cognosciꝶ ex rugitu ⁊ eructuatione ⁊ q₂ ad eius expulsionē per superi⁹ aut inferi⁹ sequiꝶ doloris aleuiatio: ⁊ frequēter dolor ꝑmutatur. De apatib⁹ vero spāliter agetur in hoc capitulo. Cause p̄mitiue sunt sibi signa ⁊ q₂ quādocunq̧ similes cāe p̄cesserūt similis secutus est effect⁹. s. dolor stomachi: dolor āt aut ꝑ cōitatē a toto aut a mēbro ꝑticulari cognosciꝶ ex p̄cessione nocumētoꝝ totius aut mēbri cōicātis: cū quoꝝ augmēto augeꝶ ⁊ decremento decrescit ⁊ ablatione aufertur. Itē ex effectibus sequētibus nocumēta mēbri cōicātis qui sunt cā doloris stōi sicut exēpli gra in cōitate cerebri adsunt signa descensus catarri ad stōm ⁊ in cōitate splenis fluxus melācholie ad stōꝫ ⁊ sic de ceteris. Nocumētuz āt digōnis quod frequēter est cā doloris stōi cognosciꝶ ex dictis in p̄cedēti capitulo. Cognosciꝶ autem dolorē aut materiā eius ꝑmutari ad cerebꝝ neruos cor iuncturas aut intestina ex sedatione doloris stōi ⁊ aduētuz lesionis i mēbro ad quod fit permutatio. s. scotomie paralysis syncopis doloris iuncturarum colice.

Pronostica: Primū dolor stōi nisi sit pendēs ab vlcere aut apate fm plurimū curaꝶ: exigit tamen medicum diligentē ⁊ expertū. Secūdū. multa sensibilitas stōi cū defluxu materierū acutarū ad ipsuz est qñq̧ cā doloris intolerabilis ꝑducētis ad syncopi. Tertiuz. cū ꝑmutatur ad cor qñq̧ subito interficit. Quartū. cū ꝓlōgatur dolor stōi timendum est ne ducat ad apostema eius. Quintū. lꝫ dolor stomachi multiplicēꝶ in p̄gnātib⁹ ⁊ in quib⁹ mēstrua retinētur portēdit tñ aliqñ p̄focationē matricis materijs vaporib⁹ aut vētositatib⁹ eleuatis ad stomachū ⁊ ad diaphragma. Sextū. apud Aui. i libro mortis festine diciꝶ ꝙ qñ apparet cū dolore stōi sup pedē dextrū quoddā simile vesice moriꝶ patiēs in. xxvii. ⁊ ex signo illi⁹ est ꝙ appetit res dulces. Uesica eniz illa quam debemus credere esse phlegmaticā simul cū appetitu rerū dulciū. s. vehemētis dulcedinis arguit dolorē stōi pendere a phlegmate acetoso: stōus enim preternaturaliter dispositus appetit cōtraria. Sed crisis illa permutationis diminuta arguit virtutē debilē ⁊ materiā inobediētē ex quibus cū alijs malis signis que hic debem⁹ supponere arguendum est ipsum esse moriturū. Statuit āt sibi. xxvii. que est vna ex creticis morboꝝ tropicoꝝ licet possit mori ⁊ ante ⁊ post fꝫ diuersas circūstātias. Septimū signū est si hꝫ dolorē vētris. i. stōi ⁊ apparet sup supciliū eius vestigiū ⁊ bothor nigrū simile fabe deinde fit vlcus tunc ip̄e morieꝶ: ⁊ his quidē accidunt subeth ⁊ multitudo somni ꝓpter frigus sue egritudinis. Significaꝶ eniz ex his materiā huc facientē dolorē stōi esse frigidā ⁊ ꝑmutari ad cerebrū q₂ sequiꝶ subeth: fit āt bothor in cilio natura tēptante expellere materiā ascēdentē ad loca ignobilia: sꝫ cū nō possit ipaz nisi diminute expellere maior pars eius ad cerebꝝ ꝑmutata iterficit: vlceraꝶ vero q₂ licet radicaliter frigida sit adustione tamē ꝑticipat ⁊ forte magis facit subeth multitudine oppilādo qꝫ ꝓpꝶ frigus sue complexionis.

Almāsor

S I cū dolore stōi adsūt tribulatio ⁊ angustia ⁊ nausea egro aqua tepida i potu est tribuēda ⁊ vt vomat precipienduz. Et si hoc non suffecerit venter ex hiera picra soluatur. Que. R. pulueris ro. ru. spice mastic. xilobalsami carpobalsami cinamomi xilocasie assari oium ana. ʒ. v. aloes scrotensis duplum oium quod bene tritum misceas cum medicinis tritis ⁊ cum pāno sericino subtilissime cribellatis: quarum trituratio cum aloe secundo itereꝶ cui⁹ dosis sit a pōdere duoꝝ aur. vsq̧ ad. ʒ. ii. Egro quoq̧ quottidie detur panis in vino ⁊ succo mali granati infusus ⁊ in sirupo acetoso de cydonijs.

Jo. ar.

Diuidiꝶ hoc capl'm in quattuor partes. In p̄ma agit de dolore stōi ab hūore calido. In scd̄a qñ ē a ventositate ibi. Quod si cū dolore. In tertia qñ est ab apatibus ibi. Si aūt cum dolore In quarta parte dicit eē opus medico erudito ad curādū dolorem stōi ⁊ epatis in fine capl'i. ibi. Ad dolorē tamē stōi. Prima in quattuor. p̄mo ponit signa. scd̄o curam ꝑ vomitum. ibi. Egro aqua tepida. tertio per sol'onem ventris. ibi. Et si hoc nō sufficiat. quarto per dictam ibi. Egro quottidie. De duabus p̄mis pt̄ibus dicit si cū dolore stōi fuerit tribulatio. i. ꝯturbatio ⁊ anxietas stomaticha ⁊ nausea. i. iclinatio ad vomitus pēdentes. s. ab hūoribus calidis. s. cholera vitellina citrina prassina ⁊ sitibus egro aqua tepida ē in potu tribuēda. s. sex. ℥. aut circa: huic tñ posset addi aliqd aceti ad icidendū ⁊ magis stimulandū expulsiuam: aut. ℥. ii. oxymellis simplicis si humor eēt grossior ⁊ viscosior: et p̄cipiendū est vt vomat digitū aut pēnā in oleo tepido intictam multotiens imponēdo in gutture donec exquisite mā euacuetur. In tertia parte dicit ꝙ si hoc nō suffecerit ad curā doloris aut q₂ vomitus nō possit fieri: aut q₂ fact⁹ nō sufficit ad eradicationem māe vēter ē soluēdus cū hierapicra dādo ex ea a. ii. ʒ. vsq̧ ad. ii. aur. vna tñ. ʒ. aut vn⁹ aur. hominib⁹ regionis nr̄e cōiter sufficit. Et melius est vt ex hꝫ puluere ꝯficianꝶ pilule vt facilius sumi possint: descriptio hec nota ē: ⁊ oia igrediētia sunt calida ⁊ sicca p̄ter rosas ⁊ sunt stōꝫ ꝯfortantia: ⁊ nihil hic poniꝶ solutiuū nisi aloe. Et hꝫ hec hiera hꝫ p̄ncipiū apud Aui. i4. tertij capl'o d̄ cacesia vt educat supfluitates stōi reseruatis humiditatib⁹ inatis. Et ei⁹ cōferētia nō ē solū in eūone hūoris cholerici: sꝫ ēt phl'atici. ⁊ aliqñ hi pulueres cū melle ꝑmiscenꝶ in modū electuarij: ⁊ pōt exhiberi ex eo. ℥. j. ⁊ hūorib⁹ existētib⁹ imbibitis aut iuiscatis erit maior eius ꝯferētia qꝫ in forma pillularuz. Credo tñ ꝙ in dolore pendente a cholera pura sbtili magis obesset inflāmādo qꝫ iuuaret eūando. Detur itaq̧ in cholera grossa aut in cholera mista cuz phl'ate: imo ēt in phlegmate solo in stō natāte inuiscato ⁊ imbibito optime ꝯfert. In dolore aūt pūgitiuo pēdente a cholera subtili magis ꝯferret reubarbarū ⁊ myrobalani citrini: aut māna aut

casia cũ decoctiõe myrobalanorũ citrinorũ xilobalsami.i.ligni balsami carpobalsami.i.fruct⁹ balsami xilocasie.i.casie lignee cetera nota sũt. Ultimo ordinãs dietã dicit q̃ det panis infusus in vino.s.vuarũ: ⁊ succo mali granati ad cõtẽperãdũ caliditatẽ vini. ⁊ det ẽt panis infusus in vino ⁊ sirupo acetoso de cidonijs.i.facto ex succo cydoniorũ acetosorũ cũ dbita quãtitate zuccari ⁊ possunt hec oĩa ad libitũ invicẽ permisceri. Almansor.

Quod si cũ dolore ructũ multitudo ⁊ extẽsio atq̃ singultus: egro electuariũ diacyminũ ⁊ diacalamẽtũ ⁊ alie cõfectiones que vẽtositatem dissoluere ꝯsueuere: que in caplo de colica noiabimus dãda erũt. Cibaria quoq̃ ei⁹ sint calagie ⁊ mutagenat cũ seminib⁹ vini veteris puri parũ bibat ⁊ vtat motu ⁊ ingrediat balneũ. Stomachus quoq̃ ex oleo d neridẽ vt diximus in panno inuoluto vaporetur. Jo.ar.

In hac scda pte curãs dolorẽ stõi a vẽtositate. Primo ponit tria signa.s.ructuũ multitudinẽ extẽsionẽ.i.dolorem extẽsiuũ singultũ.s.sequẽtẽ vẽtositatẽ. Scdo dat medicinas dissoluẽtes vẽtositatẽ.s.diaciminũ diacalamẽtũ ⁊ cetera huiusmõi que dissoluũt vẽtositatẽ de quib⁹ in caplo de colica dicet sicut est electuariũ de baccis lauri: ante tñ horũ carminãtiũ exhibitionẽ ꝯueniẽs est vt precedat euo hũorũ ex quib⁹ vẽtositas generat vomitu aut secessu: ⁊ cibi sui sint sicut calagie.i.cibus qui fit ex pulmone corde ⁊ epate incisis minuti ⁊ cũ oleo frixis in quo post remotionẽ predictorũ ponit parũ aceti oua ⁊ parũ croci: mutagenat.i.cibus qui fit in caziola aut sartagine ꝯditus cũ seminib⁹ carminãtib⁹ vẽtositatẽ sicut anisũ ameos cyminũ ⁊ similia: parũ vini veteris potẽtis dandũ est ⁊ nõ in multa q̃ititate. Exerceat stõ ieiuno post cibum quiescat ingrediat balneũ.s.aereũ aut balneũ nãle aut artificiale carminatiuũ vẽtositatũ: nõ ãt balneũ aque simplicis. Stomachus quoq̃ vaporet cũ panno aut philtro infuso in oleo de neridẽ.i.de spica qui expssus optime ⁊ notabilit calidus stõ pluries applicet ⁊ hoc fiat stomacho ieiuno. ¶ Placet mihi gratia clarioris doctrine p° expedire materiã de dolore stõi ab omnib⁹ causis cõtingẽtib⁹ p̃terq̃ ab apatibus stõi deinde d apostematibus eius specialẽ faciã sermonẽ. Sed anteq̃ ordinẽ curã doloris stõi cũ ipse multotiẽs a vẽtositate cõtingat ⁊ sequat stõi inflationẽ placet de inflatione ⁊ rugitu aliqua sumati dicere. Est aũt inflatio extẽsio alicuius partis a vẽtositate in ipa cõprehẽsa manẽte qeta. Rugit⁹ vo ẽ sonit⁹ vẽtositatis in aliq̃ pte cõmote absq̃ ipsi⁹ expulsiõe q̃ si a stõ p os expelleret sequit eructuatio. Si vo ab itestinis p anũ sequit trula. Inflatio aũt distingui põt s̃m magnitudinẽ ⁊ paucitatẽ extẽsionis sz rugitus distinguit s̃m q̃titatem ei⁹ ⁊ dr̃iam sonorũ. Multiplicat eni ppter multitudinẽ vẽtositatis ⁊ loci angustiã ⁊ ex oppositis cãis paucificatur: ppterea multiplicat magis in itestinis subtilib⁹ q̃ in grossis aut stõ. Sz ex parte soni qr grauis ẽ sonitus: cũ ẽ in loco amplo sicut in stõ: aut in itestinis grossis ⁊ ẽ acutus: cũ ẽ in itestinis gracilib⁹. Itẽ aliqñ ẽ clarus cũ vẽtositati nõ pmiscet humiditas. Et ex opposita cã reddit nõ clarus: q̃propter claritas sonit⁹ in itestinis significat mũdificationẽ itestinorũ aut exsiccationẽ fecis. Quia cã immediata iflationis ⁊ rugitus ẽ vẽtositas: opus ẽ vt cãs vẽtositatis absoluamus. Cã aũt vẽtositatis in stõ ⁊ in itestinis ẽ dupler efficiẽs ⁊ mãlis: formalẽ ⁊ finalẽ philosophis relinquo. Et vtraq̃ ẽ duplex corporea ⁊ p̃mitiua. Corporea duplex p essentiã ⁊ p cõitatẽ. Cã ãt efficiẽs vẽtositatẽ ẽ caliditas diminuta: nã sexto d accidẽti ⁊ morbo ⁊ 3° colliget caplo p° ⁊ 13ª tertij caplo de inflatione: vẽtositas nõ a forti calore mltiplicat qr resoluit insensibiliter nec a forti frigore qr frigus p̃hibet eleuationẽ vaporũ ⁊ silr vẽtositates 20ª tertij caplo de causis diminutionis coit⁹ caliditas ⁊ frigiditas sũt ꝯtrie vẽtositati: ⁊ iõ in fortissimis calorib⁹ ⁊ frigorib⁹ in macrocosmo nõ apparet vẽtus. Silr ꝯtingit in corpore nostro qd nec in forti calore pp resolutionẽ insensibilẽ: nec in forti frigore p̃hibẽte s̃btiliationẽ: vapor aut vẽtositas generabit ⁊ si cib⁹ vl mã vẽtosabilis reperiat. Quapropter fit a caliditate me⁹ inter resolutionẽ ⁊ nõ agẽtez ita vt agat sz nõ resoluat vnde ex cibo vl hũore de se nõ vẽtoso dicta caliditas generabit vẽtositatẽ. Et ppter hoc in corporib⁹ egris vel sanis debilib⁹ multiplicatur vẽtositas ⁊ in fortib⁹ sanis minime vel parũ lz vtant reb⁹ vẽtosis. Cõtra in fortissimo calore sicut febriẽtiũ multiplicat vẽtositas q̃ positio falsa. Scdo si calor fortis ꝯuertit mãm in vaporez resoloni isensibili aptissimũ cũ nõ sit trãsitus de extremo ad extremũ sine medio erit deuenire ad mediocritatẽ s̃bẽ vẽtositati pportionatã. Tertio calori debili difficili⁹ ẽ ex humore vẽtositatez generare q̃ vẽtositatẽ genitã resoluere sz facit p̃mũ: q̃ faciet scdz quapropter nõ erit cã iflationis aut rugit⁹: sicut nec calor fortis. Quarto calor q̃tumcũq̃ diminut⁹ i corpe humano ꝯuertit humidũ in vaporẽ q̃ ⁊c. Assumptũ pbat qr cũ nullo calore corporis viuẽtis ẽ admista tãta frigiditas q̃ta reperit in aere hyemali ꝯgelãte sz tñ ille ꝯuertit humidũ in vaporẽ ergo ⁊c. Et ꝯfirmat qr in moriẽte tam in egritudinib⁹ acutis q̃ in chronicis mltiplicatur aliqñ vẽtositas vsq̃ ad finẽ vite in qb⁹ calor diminuit vsq̃ ad gradũ cũ quo nõ stat vita. Assumptũ manifestũ ẽ ex snia. A. in caplo de sinocha ⁊ expientia cõprobat in tympanite. Ad p̃mum dr̃ q̃ p calorẽ fortẽ nõ itelligit calor intẽsus: sz fortis iustitialiter q exigit tres ꝯditiones: p̃ma q̃ sit satis itensus: scda q̃ sit cũ notabili multitudie caliditatis: tertia q̃ sit forme humane bñ pportionatus cui⁹ ẽ instrm: talis aũt nõ ẽ calor febriẽtiũ. Ad scdm dr̃ q̃ fiet trãsitus a s̃ba humoris ad s̃bam vaporis p medium pportionatũ gnãtioni vẽtositatis: Et ꝯñter q̃ vẽtositas generabit si mã illa erit pportionata gnãtioni vẽtositatis sicut phls aut melia aut multi cibi de qbus ifra: sz tñ illa vẽtositas que erit mediũ trãsitus ita cito in vaporẽ ꝯuertet ⁊ resoluet vt nõ possit facere inflationẽ aut rugitũ cui⁹ ꝯsideratio ptinet ad medicum. Ad tertiũ negat maior ⁊ dr̃ q̃ lz sit maior distãtia iter s̃bam hũoris siue cibi ⁊ s̃bam vẽtositatis: q̃ iter s̃baz vẽtositatis ⁊ vaporis tñ mẽbrũ calidũ ppter meliorẽ applicationẽ ad cibũ vel humorem q̃ ad vẽtositatẽ in ambitu alicui⁹ receptaculi ꝯtentã: põt facere p̃mum ⁊ nõ scdm: sunt ẽt alie rõnes quas gr̃a breuitatis omitto. Ad quartũ dr̃ q̃ calor q̃tumcũq̃ remissus in iuuẽtute ꝯuertit humidũ in vaporẽ generãdo ipm ex parte aquea. Ex q̃ tñ nõ seqtur q̃ debeat generare vẽtositatẽ q̃ generat ex pte grossa terrea alicui⁹ cibi vel humoris sicut nec in macrocosmo tẽpore magni frigoris generat vẽtus: lz generet multitudo vaporuz aut si in corpore nr̃o generet vẽtositas illa eẽt modica non apta facere iflationẽ aut rugitũ a medico ꝯsiderãdũ. Uẽtositas nãq̃ generat ex parte grossa terrea: vapor aũt ex parte aquea sz exhalatio ex pte ignea ⁊ aerea. q̃propter ceteris parib⁹ difficili⁹ ẽ ventum q̃ vaporẽ aut exhalationẽ generare. Et ad ꝯfirmationẽ dr̃ q̃ in multis egritudinib⁹ generat vẽtositas vsq̃ ad finẽ vite: imo ẽt post finẽ vite: nã corporea putrescẽtia multotiẽs itumescunt: ⁊ p calorẽ putredinalẽ vaporib⁹ ⁊ vẽtositatib⁹ eleuatis ⁊ sub cute ab ei⁹ densitatẽ retẽtis ⁊ ꝯñter seqtur q̃ calor tendẽtis in mortem põt intẽdi cũ putrefit: ⁊ ꝯñter negat q̃ in hoc casu diminuat: imo intẽdit sicut qñ hõ ẽt cõbureret itendit ad gradũ cũ quo nõ stat vita. In moriẽte aũt ex tympanite credo q̃ vẽtositas nõ generet ppter finẽ vite ob defectũ caloris. Scda cã vẽtositatis sũt cibi ⁊ pot⁹ nãliter vẽtosi: qr in ipsis ẽ humiditas extnea sicut vinũ dulce turbidũ. Itẽ oẽs herbe recẽntes. Itẽ oẽs fruct⁹ humidi: ⁊ ex nõ humidis sũt auellane ⁊ castanee. ⁊ ex piscib⁹ cancri ⁊ oia ꝯchilia. ex leguminib⁹ fabe faseoli cicera lẽtes: itẽ mel. ꝯtingit ãt q̃ aliqñ cibus sit vẽtosus sz velox mot⁹ eius de stõ ad itestina vl de itestinis ad epar aut velox descẽsus ei⁹ ad ex̃ facit q̃ nõ multiplicet ex eo vẽtositas nisi forte modica. Tertia cã ẽ res supueniens debilitãs digõnem dato q̃ in se sit fortis neq̃ sũpta sit res vẽtosa sicut potus aq̃ frigide mot⁹ iordinat⁹ coitus accñtia animi molesta. Et multotiẽs fit frigus supueniẽs corpori exterl⁹ cã iflationis ⁊ rugitus vẽtositatis ex q̃ replet corpus: ppterea qr debilitat caliditatẽ operãtẽ in mã ⁊ facit opationez ei⁹ mediaz.i.diminutã a cõplemẽto digõnis ei⁹ cui⁹ opatio ẽ digõ humiditatuz ⁊ medietas opationis ẽ vaporatio. Quarta cã ẽ aliqñ cibus calidus ⁊ pprie suscept⁹ in stõ calido q patiẽs a caliditate iproportionata p̃ter modũ euaporat aut forte ipe sui caliditate aliquas humiditates qbus obuiat in vapores grossos ⁊ vẽtositates cõuertit: vnde piper cyminũ allea ⁊ hmõi sunt freq̃nter cã multiplicate vẽtositatis. Quinta cã ẽ vacuitas stõi a cibo vñ calor nõ in

geniēs cibū circa quē se cōuertat cōuertit sup humiditates q̄ sūt in stomacho vel intestinis ipsas cōuertētes in fumū: vapores ⁊ vētositates, ꝓpterea in fame multi icurrūt torsiones rugit⁹ ⁊ eructuationes ⁊ quādoqꝫ inflationes ⁊ quādoqꝫ ꝓpter caliditatem expeditā a cibo mouent virtutes nāles ⁊ mouetur aer effusus in spacijs: ⁊ mouet cū eo residuū vapoꝝ humiditatum ⁊ ē sicut vētositas. Sexta cā sunt egritudines splenis ⁊ multiplicatio melie que ventosat ⁊ facit rugitū ⁊ inflatione tam stō pleno q̄ȝ vacuo: ⁊ est deterior vētositate phl'atica lȝ vētositas phlegmatica sit pluris euentus. Quod aūt melia ventosetur habetur tertia ꝓblematum, ꝓblemate pmo ⁊ quarta ꝓblematum ꝓblemate tertio et ad hanc reducitur melia mirachia que ē cā multiplicationis vētositatis: tū debilitando digestiuam: vnde cibus ventosat: tuȝ q: melia precipitat ad stōm ⁊ intestina ex qua vētositas generatur. Septima cā est multiplicatio phlegmatis in stō ⁊ itestinis quod ventosatum ē cā rugitus ⁊ inflationis ⁊ vehementis doloris stomachi ⁊ intestinoꝝ. Cholera ēt grossa ventosari pōt sed minus q̄ȝ melia ⁊ melācholia rarius q̄ȝ phlegma lȝ vētositas melāchollca ceteris sit deterior. Cause aūt corporee remotiores sunt debilitates digestionis male compl'ones vlcera apata oppilatiōes raritas texture ⁊ similia. Et cause pmitiue sunt inordinatuȝ regimen in sex rebus non naturalibus ⁊ annexis cuius rememoratio in curis iam dictis precessit.

Signa: Inflatio ⁊ rugitus cogscunt ex relatu egri. Sed cause sue si sint pmitiue sicut cibi inflatiui potus aque ⁊ similia cogscunt q: scit q̄ cibi illi sūt inflatiui ⁊ q̄ qñcūqꝫ sumunt sequit inflatio ⁊ rugit⁹: ⁊ sic de singulis causis pmitiuis ⁊ q̄ bono regimine obseruato non sequit huiusmōi. Itē q̄ hec accidētia sūt leuia ⁊ facile sedant vt puta homine eructuāte bis aut ter: diuturnitas āt caloris cognoscit p lesionē digōnis etiā bono obseruato regimine: hūores āt peccātes q sūt mā vētositatū cognoscunt p ipsoꝝ expulsionē vomitu aut secessu: per saporē eructuationis ⁊ alia signa sepe suprius dicta. ⁊ apud Aui. dia iter inflationē melācholiā ⁊ illā q̄ ē ex hūorib⁹ malis crudis ē q̄ inflatio melie ē cum siccitate: ⁊ alia cum humiditate.

Pronostica apud Aui. Primū qñ m'tiplicat inflatio in vētrib⁹ qualescētū indicat querfionē recidiuā: significat. n. dbilitatē digestionis: vl' mās vētosa biles quoꝝ quodlȝ sufficit ad recidiuā: mō nō fuerit ex pte ciboruȝ. Secūdū plurimum egritudines Almeriachiati. i. mirachꝫ mesenterij sequit vehemētē caliditatē stōi ⁊ oppilationes viarū cibi ad corp⁹: quare reddit ⁊ retinet in ptib⁹ stōi ⁊ corrupt⁹ facit eructuationē acetosā: ⁊ accidit vomit⁹ stupefaciens dētes cibo acetosato simul cū melācholia euomito pcipue si cōicat splen ⁊ est egestio hūida. i. liquida chilo nō potēte transire ad epar ⁊ in grossat sanguis: q: tēdit in melācholicū: ⁊ qñqꝫ ē illic apa faciēs vaporē melācholicū ⁊ facit euenit meliā q̄ dr mirachia. Ubi vo esset vehemētia caliditatis stōi: ⁊ splen nō cōicaret fieret potius corruptio cibi ad fumosuȝ. Cura doloris stōi a mala cōplexione sine mā curat cū 3rijs exterius ⁊ interi⁹ applicitis tā cibalibus q̄ȝ medicinalib⁹. Ex herbis ḡ in calida cōcedunt lactuca endiuia portulaca cucurbita ⁊ similes. Ex granis miliū paniciū hordeū spelta lētes ⁊ similia aut ibsoꝝ iusch. Ex carnib⁹ alcubugi. i. pdices ⁊ alduragi. i. turturis ⁊ similes. Ex piscib⁹ pui petrosi ⁊ similes bñ cōditionati ⁊ ꝓprie elixi in aceto ⁊ cōcedit lac ⁊ ꝓprie acetosū ⁊ marie de q̄ extctū ē butyrū. Itē ꝓcedit aq̄ frigida ⁊ ꝓprie his q̄ ex potu ei⁹ ledi nō cōsueuerūt ⁊ nō cōsuetis aq̄ volētib⁹ potare vinū dat apud Rasis pmistū cū vino granatoꝝ: aut cum sirupo facto ex succo cydonioꝝ acetosoꝝ. Ex medicaminibus cōuenit sirup⁹ acetosus simplex rob de acresta de cidonijs de granatis ⁊ similia satis nota. ⁊ ex trociscis trocisci de spodio ⁊ similes ⁊ exteri⁹ frigida applicent. ⁊ si pēdeat a frigiditate calida actu ⁊ potētia interi⁹ ⁊ exteri⁹ sūt applicāda sicut diagalanga diatrionpipeon ⁊ silia. Si vo a siccitate humecter q̄litatiue ⁊ substātifice interi⁹ ⁊ exteri⁹: ⁊ balneū aq̄ dulcis ē queniēs ⁊ pot⁹ vini eiusdē āni notabilit lymphat⁹: ⁊ lac ⁊ iura piguia pulloꝝ queniunt ⁊ similia. Si vo pēdeat a mala cōplexione cū mā aliūde stō cōicata exigunt sex intētiones. Prima euacuat. Scda diuertit. Tertia regit mēbꝝ mittēs. Quarta stōm suscipiētē. Quita curat accidētia. Sexta ordinat dbitū regimē. Ubi vo dolor sit p essentiaȝ in stō solū exigunt qnqꝫ ex suprascriptis: nō. n. op⁹ ē regere mēbꝝ mittēs ⁊ hec intelligunt vbi dolor nō sit tant⁹ vt ordinē cure puericet sȝ vbi modū excederet: Pria itēno ē doloris sedatio q̄ sedato rect⁹ ordo curationis psequēdus ē ȝ intētionē suprascriptā q̄ dolorē vere sedāt cās remouēdo. Dolor vo si fortis ⁊ intolerabilis fuerit ab initio: sedat cū anodinis sic cū sacculis ex florib⁹ camemille meliloti roꝝ apsinthio ⁊ similib⁹ q̄ sacculi pnt calefieri sup latere calido aspso vino: ⁊ stō applicari: aut infūdātur in aq̄ calida cui parū vini sit admistū ⁊ expssi dbite calidi stō applicent. Silr sacculi ex furfure atrimēto milio ⁊ sale sūt pstantes ⁊ ꝓprie si vētositas sit in cā: vesice q̄ȝ plene dcoctōne huiusmodi anodinoꝝ dbite calidā sr pstātes. Silr philtra in ea infusa ⁊ expssa sup toto stō applicita: op⁹. n. ē vt magnā pte occupēt vnctiones quoqꝫ ⁊ emplastra eiusdē intētionis post fomētationem applicite sūt pstātes. Sed his nō sufficiētib⁹ ad sedationeȝ denr stupefaciētia: sicut in cā frigida filoniū a. ȝ. f. vsqꝫ ad vnam cum pauco vino suaui distēperatū. ⁊ in cā calida tridē regei describptione Nicolai cū aqua zuccarata distēperata aut vna pilula de cynoglossa: frequēter cōsueui cōiungere stupefaciētia cū solutiuis: vt simul vera cura ⁊ mēdosa pficiat sicut. ȝ. f. pilularū de cynoglossa cū. ȝ. ij. alefanginarū i cā phlegmatica aut cū tridē aloes loti i cholera grossa aut mā mista ex cholera ⁊ phl'ate aut cum. ȝ. ij. pilularū indarum in melica. ⁊ si nō haberent pilule d cynoglossa ponant cū suprascriptis. g. ij. opij ⁊ tātūdē croci aut castorei. Silr possemus cōiungere medicinas ligdas sic filoniuꝫ cum diaphinicone ⁊ similibus sm desiderium patientis.

Sed ꝓ cura ordinaria pmo debemus ordiri ab euōne: ḡ premittat clistere lenitiuū si fuerit stipticus: postea pcipiat vomitus si nauseauerit: ⁊ sit facilis ad vomitū: hic. n. ē pmptior ad educēdū mās q̄ sunt in stō q̄ȝ vētris solo. Nō tñ inchoād ū ē cū fortibus sed cū leuib⁹ sicut cū ipositione digiti aut pēne in ore aut cū sūptione aq̄ tepide cū aceto aut oxymelle simplici ⁊ silibus semper adiuuādo cū ipositione digiti aut pēne in ore ⁊ hoc nō sufficiēte ad curā: soluat vēter cū leuib⁹ si mā stō nō aliūde cōiceturr sicut cū casia māna aut reubarbaro mā exnte cholerica subtili.

Si vo cholera fuerit grossa aut fuerit cholera mista cū phl'ate soluat cū hiera picra aut in forma pillularū: aut in forma electuarij pcipue si fuerit imbibita aut iuiscata. Et phl'a cū pillulis alefanginis aut stomaticis. Et melia cū sene ⁊ epithymo ⁊ myrobalanis indis. Si vo mā aliūde deriuet soluat cū fortioribus ꝓprijs tā mēbro mittēti q̄ȝ recipiēti ⁊ cū hoc eligētib⁹ mām peccantē sicut cerebro aut alijs mēbris cōicantib⁹ mām cholericam dent pillule auree: sȝ miste cū tertia pte myrobalanoꝝ citrinoꝝ. Aut mā exnte phl'atica pilule cochie aut hiera cōposita. G. ⁊ possūt pmisceri cū myrobalanis kebulis ⁊ diaphinicon ē ad hāc intētionem. Et si mā fuerit mista dent pillule aggregatiue ⁊ mā exnte melica pillule ide qbus pōt pmisceri myrobalani indi in modica q̄titate: semp. n. cū bis exoluētib⁹ dȝ misceri in dispōnibus stōi aliqd stipticū stōi pfortatiuū ne facile recipiat mām aliūde ad ipm veniētē sicut reubarbaꝝ myrobolani ⁊ silia: ē ēt meli⁹ in pn⁹ nondū digesta mā icipere cū medicinis bñdictis leuiter soluētib⁹ nisi vēter difficult soluat. Digestiua āt in mā cholerica sbtili sūt sicut sirup⁹ de acresta d granatis de cydonijs acetosis cū aq̄ endiuie marie vbi epar cōicet. Et in cholera grossa aut cholera mista cū phl'ate sirup⁹ acetosus oxymel simplex: sirupus d mēta d apsinthio cū aqs endiuie apsinthij ⁊ silluȝ. ⁊ mā exnte valde grossa aut viscosa oxymel cōpositū sqlliticum cū aq̄ apsinthij praxij ⁊ silium. Et in mā frigida nō viscosa mel ro. Sȝ in mā melancholica sirupus de epithymo ⁊ de fumo terre: si fuerit adusta cū aqua buglosse scolopendrie ⁊ silium. Sed digesta materia eradicetur cū fortibus. Phlebothomia aūt conceditur vbi timetur aduentus apostematis aut vbi sanguis esset in cā sed maxime fiat ex vena deseruiēte mēbro mittēti. Si vo nullū esset mittens fiat ex basilica. Scda vo intentio. s. diuersio perficitur cū fricationibus ligaturis vētosationib⁹ clisteribus caputpurgijs ⁊ sic de singulis diuertentibus tam a mēbro mittēte q̄ȝ incipiēte. Tua aūt interest eligere diuersiones ꝓprias sm vnūquodqꝫ mēbrū mittēs tā cū euōne q̄ȝ sine. Clysteria tamē sunt

cōis iuuamenti tam respectu stōi q̄ȝ respectu cuiuscūqȝ mittētis.
Tertia aūt itentio.s.regimen mēbri mittētis tribus perficit.s.
euōne sibi ppria.vnde si matrix pter retentionē menstruoꝝ fue
rit in cā puocentur nisi sit p̄gnans. Quod si p̄gnans fuerit edu
cantur māe a matrice ad stōm deriuate vomitu aut secessu:neqȝ
ꝯstringantur in stō sicut pleriqȝ faciūt ꝑpterea clisteria abstergē
tia ⁊ lenītia ꝯueniūt:⁊ sumat in potu sirupū acetosūȝ zuccarinū
aut mellinū. Cauendū tamē ē a phlomia q̄ȝtuȝ ē possibile ⁊ me
dicinis exoluentibus ⁊ puocantibus in ceteris pcedatur sicut in
nō p̄gnantibus. Similiter sanguis hemorroydalis puocetur si
eius retētio fuerit in cā ⁊ sic de ceteris. Qualiter aūt a matrice et
singulis mēbris mittētibus debeāt euari: patuit in p̄ma intētiōe.
secūdo remoueant nocumenta membroꝝ mittētium.s.male cō/
plexiones cū iterius vel exterius applicitis ꝑm exigētiā ⁊ oppila
tiones ⁊ sic de ceteris nocumētis ⁊ cū eisdem virtutes ipoꝝ con
fortētur. Quarta aūt intētio.s.regimē stōi recipientis pficitur
p̄mo euacuādo cōtenta in eo vomitu aut secessu si fuerit cā dolo
ris. Secūdo dyscrasiam eius corrigēdo ⁊ simul ipm confortan
do cū pprijs moderata stipticitate participantibus. Tertio do
lorem sedādo cū anodinis aut stupefaciētibus de qbus antea
parum dictū fuit: inferius aūt describam ppria ad hāc intētionē.
Curent aūt accidentia iuxta qntam intētionē.s.instantia vigi
liarum syncopis ⁊ silia ꝑm ipsoꝝ exigētiam sicut dcm̄ fuit in ca/
pitulis pprijs. Sed p sexta intētione.s.regimine sex rerū non
nālium declinet aer in ꝯtrium dyscrasie: stomachus tñ satis cali
dus teneat sicut ē necessarium in passionibus membroꝝ neruo
soꝝ: magis tñ in dyscrasia frigida q̄ȝ calida. Siſr cibus ⁊ potus
declinet in ꝯtrium dyscrasie ⁊ sit paucus in quantitate boni chimi
paucarū supfluitatum facilis digōnis velocis penetratiōis ⁊ gu
stui delectabilis ⁊ pprius in ꝯfortatione stomachi ⁊ sedatiōe do
loris eius sicut pellicule itrinsece stomachoꝝ gallinarū ⁊ nō co
medat aut bibat nisi p̄cedente cibi digōne celebrata nō tñ famē
toleret p̄cipue si a cholera vel melia contigerit. Somnus sit pli
rus ⁊ dormiat quādo pōt: maxime enim iuuat in sedatione do/
loris. pcurentur euōnes a natura istitute: ⁊ venter teneat potius
lubricus q̄ȝ strictus. Nō coeat nisi nāliter multum stimulatus.
Exercitet stomacho ieiuno. Post cibum qescat: sit sperās ⁊ gau
dens: iram tristitiā timorē ⁊ huiusmodi accītia molesta fugiat.

Cura doloris vētosi. Exigit quattuor intētiones: Prima
remouet causam tam factiuā q̄ȝ cōfortatiuā ventosi
tates. Scđa vētositatē carminat ⁊ stōm cōfortat. Tertia corrigit
accidētia. Quarta ordinat debitū regimen. Si ergo causa ven
tositatis fuerit debilitas innati caloris cōfortetur cū exterius ⁊
interius applicitis: sicut cū pellib⁹ ⁊ sacculis stō applicitis d qui
bus supra in debilitate digestiue. Cauendū tamē est maxime cū
corpus est extenuatū ne preter modū calefiat: lȝ eni forte calor
intenderet gradualiter forte diminueret in q̄ȝto ⁊ humido ⁊ spi
ritibus resolutis: ⁊ sint hec calida ꝯfortātia tam ppietate q̄ȝ sti/
pticitate tēperata: sicut vinū bene ꝯditionatū aromaticū ro. dia
galanga ꝯfectiones magne sicut tyriaca ⁊ mithridatum. Si vo
cā fuerit cibus ⁊ potus vētosabilis aut potus aque ⁊ silia extrin
seca remoueant ⁊ inducat regimen ꝯtrium. Et si appetitus egri
fertur in cibū sua frigiditate nocentē corrigat cum calidis carmi
nantibus ventositatē sicut diagalanga diacyminū sumptum in
p̄ncipio mēse. Aut ipse cibus corrigat cum aromatibus calidis:
sicut galanga pipere.ʒȝ.ſ. similibus. ⁊ econtra si cibus esset cali/
dus sumendus in stō calido sumant in p̄ncipio mense diarodō
triasandalos ⁊ similia. Aut corrigat cibus calidus cum acresta
vino granatoꝝ ⁊ similibus: ⁊ si cibus sit habens humiditatē ex/
trinsecam paulatim exiccetur in vmbra aut sole ꝑm q res exiccā
de habent plus aut minus de humiditate extranea: ⁊ ꝑm diuer/
sum modū sīe. vnde vue ⁊ fructus exsiccent in sole: lȝ rose ⁊ vio
le ⁊ silia tenuis sīe exsiccent in vmbra. Si vo cā vētositatis fue
rit cibus calidus agēs in humiditates in stō aut intestinis reper
tas: aut qr calor in stō vacuo a cibo expedite ꝯuertit se circa eas/
dem aut qr vapores humiditatū coniunguntur cum aere etiaȝ
a calore cōmoto: opȝ illa supflua a stō ⁊ intestinis euacuare: po
stea dyscrasiam stōi ꝑm exigētiam corrigere. Si vo cā ventosita/
tis fuerit materia in stō congesta euacuetur vomitu aut secessu.
Si vo fuerit aliunde ad stōm deriuata curetur sicut dictum fuit
supius in cura doloris stomachi a mala cōplōne cum mate/
ria aliunde deriuata. Scđa intētio.s.carminatio ventositatis
⁊ ipsius eductio perficitur p̄mo leniēdo ventrem vt sit via libera
vētositati cū clisteri ex brodio pingui oleo cōmuni aut anetino ⁊
ij.℥.mellis: aut exhibeat.ʒ.j.pilularū alefanginarū aut de hiera
simplici postea carminetur vētositas exhibēdo diacyminuȝ dia/
galanga diatriompipereon electuariuȝ de baccis lauri: aut exhi/
bendo decoctionē ameos cymini siseleos rutte baccarum lauri
galange carui dauci anisi ⁊ silium cū melle ro. aut oxymelle ⁊ pil
lule iste sunt ꝯstantes simul soluentes ⁊ carminātes ventositatē
℞.pillularū alefanginarū.ʒ.ſ.specierū diacymini galange casto
rei ana.℈.ſ.formenī pillule ⁊ exhibeant stomacho ieiuno. Simi
liter galanga.ʒȝ.aristo° ro. zedoaria singulariter aut ꝯiūctim cū
vino potenti antiquo exhibita.s.a.ʒ.ſ.vsqȝ ad vnam cū.℥.j. vini
suprascripti. Et castorei a.℈.j.vsqȝ ad.ʒ.ſ.cū pauco aceti potatū
aut cum pauco oxymellis p̄pinatū ē mirabile. Ex applicitis ex/
terius ē vnctio ex oleo rutaceo de spica laurino de lrerua ⁊ simi/
libus aspergendo sup locum inunctū aliquē ex pulueribus su/
prascriptis vel cū oleis suprascriptis cōmiscendo. Et cum oleis
suprascriptis aut decoctione rerū suprascriptarū carminātū vē/
tositatem pōt stomachus fomētari cum philtro spongia lana et
similibus in suprascriptis oleis aut decoctione debite calidis in
fusis debite exp̄ssis ⁊ applicitis postq̄ȝ applicationem ter aut q̄r
ter vngatur cū aliquo ex suprascriptis ⁊ emplastrū de baccis lau
ri ē in hac dispositione pprium. Item cū melle ⁊ lana grosso mo
do incisa: ⁊ pluribus suprascriptis carminantibus ventositatem
fit emplastrū cōueniēs: ⁊ balnea mineralia laudent ⁊ vnctio vē/
tris ex castoreo dissoluto cū oleo antiquo aut aliqbus ex oleis
suprascriptis est mirabile ⁊ vaporatio cū milio torrefacto ⁊ vi/
no potenti asperso est ꝯueniens in doloribus a ventositate pau
ca ⁊ subtili. Et ventosa magna sine scarificatione vndiqȝ cōp̄re
hendens vmbilicum sic dimissa hora dimidia ⁊ longiori tempo
re est mirabilis in sedationes doloris ventosi. Corrigantur
accidentia iuxta tertiam intentionem ꝑm q fuerit expediens.
Sed p quarta intentione aer declinet ad calidum ⁊ teneatur
stomachus cum pānis notabiliter calidis. Sit parcitas in cibo
⁊ potu. ⁊ vinum eius sit antiquū ⁊ mediocris saporis ⁊ vinosi/
tatis. ⁊ in dyscrasia multum frigida sit notabiliter vinosum. Et
cibi declinent ad calidum ⁊ siccum. allea cocta in consuetis sunt
sublimia aromata sint huiusmodi. ℞.cinnamomi.℥.ſ.ʒȝ. galan
ge piperis ana.ʒ.ij.croci.ʒ.j.misce. Et reliquum regimen sex re
rum nō naturaliū obseruetur vt supra: ⁊ ex his facile patere pōt
cura multitudinis eructuationis.

Cura autem particularium doloꝝ de quibus supra persi
citur vt infra. Si ergo dolor fuerit pter tractum
materie ad stomachum cholerice aut melācholice tēpore famis
Primo huiusmōi materie euentur vomitu aut secessu.s. per
eam regionem que videatur habilior ⁊ quā natura magis tem
ptarit. Secundo materie ad aliam regionem deriuentur.s.ad
intestina cum clisteribus ⁊ similibus aut ventose sine scarifica
tione super splene aut epate ponantur vt prohibeant raptū ma
terie ad stomachum. Tertio stomachus confortetur ne reci
piat cum interius ⁊ exterius applicitis vt cum diarodon aut aro
matico ro. ⁊ similibus ꝑm humoris ⁊ dyscrasie exigentiam sem
per per horam aut mediam ante cibum sumendo aliquid ex su
prascriptis prohibentibus tractum materie ad stomachum: aut
bucellam panis infusam in vino granatorum acresta aut vino
cydoniorum acetosoꝝ: cholera repente ad stomachum: sed me
lancholia repente aromaticum ro. aut bucellam panis in vino
nigro stiptico infusam. Et cibentur tempestiue vt potius preue
niant famē q̄ȝ fames preueniat eos. Et tempore doloris vomi
tus ꝑuocetur cibo existente in stō vel non existēte vt humor edu
catur vel pcuretur eius exitus per inferius.

Cura autem reliquorum dolorū particularium per essen
tiam aut per cōitatem perficitur eisdem sex intentio
nibus que superius dicta fuerunt in cura doloris a mala cōple
xione cū materia: nec opus est in his singulariter ꝑm vnāquāqȝ
speciem sermonem prolongare.

Cura aũt doloris stomachi pẽdentis a cã ꝓmitiua est vt ꝓmo cã ꝓmitiua remoueat̃ ꝛ nocumẽtum ꝑ ipaz impressum: ꝛ inducatur regimẽ cõtrarium. Secundo stomach⁹ confortet̃ cum ꝓprijs moderata stipticitate participantibus. Tertio corrigant̃ accidẽtia. Quarto ordinet̃ regimẽ in cõtrarium nocumenti in stomachũ ꝑ cãm ꝓmitiuã impssi. Quod si dolor ad membrũ ignobilius ipo permutetur sicut ad itestina aut ad iuncturas ꝛ similia adiuuetur illa ꝑmutatio fricando mẽbrum illud aliud ad quod permutat̃ ꝛ vias aperiẽdo vt facilior fiat ꝑmutatio. ꝛ breuiter oĩbus alijs ingenijs adiuuãtibus permutationẽ illam. Si vero permutetur ad mẽbrum nobili⁹ sicut ad cor cerebrũ ꝛ similia impediatur illa permutatio trahẽdo ad contrariuz cũ phlebotomijs vẽtosationibus tã cũ scarificatione q̃z sine ꝛ ceteris modis diuersionũ tam cũ euacuatione q̃z sine. Et mẽbruz illud ad quod fit permutatio cõfortetur ne recipiat vieq̃z inter mediẽ claudũtur. Hi vero subiungã quasdã medicinas proprias in cura dolorũ stõi incipiẽdo ab eis que sumũtur ab intra. Terebithina sũpta cũ vino potẽti calido aut si post ei⁹ sumptionez vinuz bibatur in doloribus proprie pẽdentibus a causa frigida dosis eius ẽ ab. ℥. j. vsq̃z ad. ℥. j. ſ. Similiter aqua vitis. ℥. j. vel. ij. confert in causa frigida potẽtissime. Auicẽna dolor qui accidit post cibuz ꝛ nõ sedatur nisi vomitu est dolor malus. ꝛ rectius quidẽ est vt sumatur omni die aliquid mellis ante cibum ꝛ vt cõsideres causas illius ex c⁹ vomitus. i. ex eo quod vomitur ꝛ cũa illud quod oꝫ euacuari ex infusione aloes ꝛ similibus ꝑm exigẽtiã hũoris peccãtis. Jnde administra trociscos stelle qui valẽt ad dolorez stõi qñ recipit superfluitates expulsas a reliquis mẽbris ad ipsũ. ꝛ ex eis que cõfert ad hoc est vt sumat̃ olibani masticis nigelle ameos corticũ fisticoruz viridiũ xiloaloes crudi ana partes equales cõficiãtur cum melle emblicorum ꝛ sumatur ex eis omni die ante cibuz q̃ztitas. ij. ʒ. vsq̃z ad duos aur. ꝛ cõfert ei administratio coriãdri ꝛ sirupus granatorũ cum menta. ꝛ ex eis que cõferunt doloribus stõi cũ proprietate ꝫ q̃ testatur Ga. sunt cutes intrinsece stõruz gallinarũ ꝛ melius est vt sint prius lote cũ vino odorifero ꝛ postea exiccate ꝛ puluerizate ꝛ sumãtur cũ vino ꝛ radix peonie sumpta ꝛ semen eius similiter cõferunt cuz proprietate vt corallus suspẽsus ad stõm ita vt tangat os stõi. Cõfectio trociscorũ stelle ꝑm Almãsorẽ qui dantur ad dolores stõi profũdos ꝛ difficiles. ℞. spice masticis cinamomi turis squinãti castorei myrrhe piperis mãdragore seminis hyusquiami apsinthij aloes opij oĩuz ana. ʒ. x. formẽtur trocisci ꝛ dẽtur in potu. ʒ. j. cũ vino ꝛ sunt de vltimis Rasis tñ in Almãsore ponit aliã dscriptionẽ trociscorũ stelle ad quã ingreditur terra sigillata quã existimãt esse stellã ꝛ trocisci de rosis ꝫ eũdem sunt ad eandẽ intentionẽ. Hippo. medicamen confortans stomachũ ꝛ fugãs dolores ꝛ faciẽs accelerare digõnem. ℞. galange masticis ligni aloes cinnamomi seminis myrti ana. ʒ. ij. eufragie anisi ana. ʒ. ſ. corticis exterioris fistici olibani rosarum ana. ʒ. ij. spice. ʒ. j. salis gẽme. ʒ. iij. iuleb ro. ℔. ij. dosis a. ʒ. j. vsq̃z ad. ʒ. j. ſ. stõ ieiuno. Aliud valẽs ad dolores stomachi ex grossis humoribus sepultis in stomacho ꝛ vilis eius ꝛ proprie senibus ꝛ tẽpore hyemis. ℞. baccarũ lauri anisi añ. ʒ. j. piretri. ℈. galãge ana. ʒ. iij. masticis myrrhe ana. ʒ. ij. oxymelis simplicis ℔. j. misce Gal. medicamẽ valẽs ad dolores fortes ꝛ reliquas egritudines stõi fortes. ℞. triũ piperũ spicenardi. ℈. rosarum florũ camemille squinãti cẽtauree aristol. ro. añ. ʒ. vj. ligni aloes. ʒ. ij. cõficiãtur cũ melle in quo cocta sint mastir. ꝛ gariofili dosis. ℥. ſ. cũ aqua calida. Aliud cõferens ad dolorem stomachi ꝛ epatis remouẽs putredinẽ ab eis ex caliditate ꝛ acuitate cholere citrine faciens digerere cibũ ꝛ cõfortans ea. ℞. ro. ru. ʒ. x. Trociscoruz diarodõ liquiritie añ. ʒ. iij. gariof. calãi. aromatici spodij masticis ligni aloes añ ʒ. ij. triũ sandalorum. ʒ. ij. seminis portulace scariole seminũ cõium mundatoꝝ albarũ margaritarum rasure eburis dragagãti gũmi arabici ana. ʒ. j. ſ. cãphore. ʒ. ſ. cõfice cũ sirupo ro. dosis. ℥. ſ. cũ aqua calida vl̃ frigida. Medicamen sanans omnes langores stõi oẽs eius virtutes cõfortans fluxuz ꝛ vomitum sistens quo nullũ est prestãti⁹. ℞. masticis ligni aloes myrrhe cinamomi añ. ʒ. v. corticũ exterioꝝ fisticorũ gariofilorum spice ana. ʒ. iij. eufragie. ℥. ſ. coralloꝝ alborum ꝛ rub. ana de his duobus ad pondus omniũ suprascriptorũ sirupi ro. q. suffic. Ex solutiuis cõuenientibus sunt pilule alefangine pilule stomatice quarũ sũt plures dscriptiones apud Mesue. his potes addere sene epithymũ pilulas idas ꝓ eductione melĩe aut alia solutiua simplicia ꝛ cõposita ꝑm exigẽtiã necessitatis. Nunc subdaz medicinas exteri⁹ applicãdas tã calidas q̃z frigidas alterantes resoluẽtes cõfortãtes dolorem sedãtes tam per proprietates q̃z manifestas qualitates. Calefactoriũ ad dolorẽ stõi fiẽ ℞. cinerem calidum ꝛ imple parasidem ꝛ dsuper asperge cimas origani aut apsinthij ꝛ superpone pãnum subtilẽ bene ligãdo ꝛ applica loco dolẽti aut fac sacculũ ꝑm quãtitatẽ doloris quẽ impleas huiusmodi ꝛ applica dolẽti. Sunt etiã experta calefactoria sicca ex sale milio furfuribus floribus meliloti apsinthio origano ꝛ similibus ꝑm exigẽtiã. Jtem calefactoria humida ex decoctione rosarum coriãdri preparati apsinthij spice origani florum camemille meliloti ꝛ similiũ calidoruz aut frigidorũ cõfortantium aut ventositates carminãtiũ ꝑm exigẽtiam necessitatis que possunt applicari cũ spõgijs philtris aut vesicis: post quarum amotõm subsequãtur emplastra vnguẽta aut cerata ꝑm exigentiã: fomenta etiã cum oleo d spica aut masticino aut laurino rosaceo aut camemillino de apsinthio ꝛ similibus sunt prestãtia. vnguẽtũ cõfortans stomachũ remouẽs oppilationes dolores ꝛ vẽtositates. ℞. olei nardini ℔. j. bulliãt cũ sansuco trito ebullitione vna postea adde cere. ℥. iij. ꝛ fiat vnguẽtum addẽdo masticem myrrhe terebĩthine laudani ana. ℥. j. vnge ꝛ suprasp̃ge puluerem anisi ꝛ rosarum ꝛ superimpõe faldellã lane succide pãno lineo sbtili inuolutã debite calidã. Aliud in causa calida. ℞. olei rosarum olei myrtini olei cidonioꝝ añ. ℥. j. rosarum rubearum coralloꝝ ru. añ. ʒ. ij. masticis olibani spice ana. ʒ. j. aceti modicũ cere. q. sufficit fiat vnctio mollis. ꝛ si opus est arcere vomitũ superasperge puluerẽ rosarum granatoꝝ ꝛ galiã mus. Aliud cõueniens lana minuti incisa incorporetur cũ sufficiẽti q̃ztitate mellis ad ignem ꝛ superasperge pulueres calidos aut frigidos cõfortãtes resoluẽtes vẽtositates carminãtes ꝛc. ꝑm exigẽtiã extẽsũ supra petia applicetur. Jtem placẽtula cocta debite calida scindatur ꝑ mediũ ꝛ superaspergatur oleum aliquod dbite calefactũ virtualiter calidũ aut frigidũ cõfortatiuũ resolutiuũ aut ventositatis carminatiuũ. ꝛ similiter pulueres ad eandẽ intẽtiones ꝑm exigẽtiam necessitatis bene incorporãdo ꝛ applicẽtur: ꝛ hec occupẽt magnam q̃ztitatem ventris.

De apostemate stomachi.

Uia Rasis in hac tertia parte supius diuisa ponit curã doloris ab apatibus stõi opus ẽ vt mãm de apatibus stõi breuiter ꝑcuramus: Est. n. coꝝ inuestigatio ꝑmari me medico necessaria. Quid nois ꝛ qd rei apatis stõi sint satis nota. Species sumpte a cã mãli in qua sunt: q: apostema aliquãdo fit in ore stõi aliqñ in fundo aliqñ in parte anteriori versus vẽtrẽ aliqñ in parte posteriori versus dorsum difficulter cognoscibilia q: a tactu sunt remota: nisi forte in macilente ꝛ cũ forti cõpressione. Jtem quedã sunt in tunica exteriori quedã in anteriori ꝛ q̃nq̃z occupãt totũ stõm ꝛ sunt mortalia q̃nq̃z partẽ. Sz ex parte cause efficientis humoralis hoc modo distinguant̃: sũt enim aliqua calida ex ipsis sanguinea vel cholerica aliq̃ frigida phl̃atica vel mĩca ꝑl̃m tñ sunt mista. Et melĩca q̃dam sũt a mã nõ adusta quedã ab adusta ꝛ sunt de genere cancroꝝ. Cause ãt eoꝝ quedã sunt ꝓmitiue sicut casus ꝛ ꝑcussio violente medicine ꝛ ꝓprie exoluẽtes aut vomitum ꝓuocantes stõm inflãmantes ꝛ excedentes. Similiter cibi mali ex omni genere de q̃bus supra. Corporee võ sunt vomitus frequentes ꝛ laboriosi dolores prolongati ꝛ ꝓprie cum corporis repletione ꝛ cacochymia: ꝛ he cause ꝑm plurimum generant apostemata calida ꝑ viam defluxus. Apostemata võ phlegmatica lꝫ possint generari per viam defluxus ex causis suprascriptis: Aliquando tamen paulatine congeruntur debilitã stõi digestiua ꝛ expulsiua: ꝛ ꝓprie cũ homo multum comedit ꝛ ociatur: ꝛ interueniunt relique cause multiplicantes materias grossas: ꝛ eas in vasis ꝛ visceribus constantes: melĩca vero raro fiunt incipiendo frequentius permutando ex apostematibus calidis ꝛ ꝓprie sanguineis etiam aliquando sed rarius ex apostematibus phlegmaticis.

Signa. Sunt prio cōia sic dolor ꝯtinu⁹ lōgo tēpore pse uerās q̄zuis regimē fiat bonū: minor tñ in apa tib⁹ fris grauitas notabilis: ſ minor in cholerico tūor, sensu p cept⁹ ꝛ male tolerat cōpressionē nisi apa sit posteri⁹ tēsio ꝛ duriti es: ꝛ maior in melācholico ꝛ sanguineo minor ī phl'atico ꝛ cho lerico. febris cōtinua lꝫ remissa in apatib⁹ fris lexio digōnis aut appetitus aut vtriusqꝫ. Sextuꝫ nō tolerat cibus mediocris q̄zti tatis nedū q magne ꝓprie si ē in iteriori tunica: q̄ qcunqꝫ cibus cōprimit ita vt sentiat molestia dolor ingetudo dum in stō est ꝛ quousqꝫ exierit ꝛ q̄zto cibus ē maioris q̄ztitatis grauitatis duri tiei acuitatis tāto magis molestat ita vt cogat virtus nisi multuꝫ defecta sit cū vomitu vel secessu expellere: possetꝫ tñ cibus esse ita leuis ita paucus ꝛ remittēs malā cōpl'onem stōi vt paruā infer ret molestiā ꝛ retineret. Signa vō spēꝝ distinctarū ex pte cau se mālis in qua sunt: q̄ si ē in ore stōi dolor ē magnus ꝛ ꝓpe sta tim post assumptionē cibi: ꝛ tumor ꝓpe malū granatū nocumen tū appetit⁹ magnū cū freq̄nti nausea subuersione ꝛ vomitu: ꝛ ex ꝯcomitātibus freq̄nter sunt spasm⁹ cū alienatiōe si ē caliduꝫ: vel cū subeth ꝛ stupore si ē frm̄. Itē frequēter sequit pulsus cordis frigiditas extremitatū sudor frigidus ꝛ tremor cordis ꝛ synco pis ꝛ sūt valde mala. Si vō sit in fundo stōi dolor ē minor ꝛ ex crescit nō imediate post cibū ſ p horā post ei⁹ sumptionē tūor ꝛ dolor ꝓpe vmbiculū p duos digitos aut tres aliq̄n ꝯclinās ma gis versus dextrū: aliq̄n versus sinistrū ꝛ magis ledit digō q̄z ap petitus. Si vō sit anteri⁹ magis subiacet sensui: ꝛ dolor in pte an teriori sentit ꝛ nō tolerat cōpressionē. Si vō posteri⁹ ē econtra ꝛ dolor sentit posteri⁹. Si vō sit in oibus partib⁹ sūt accñtia in oi bus partib⁹ cōia. Apata calida significant p inflāmationē toti⁹ ꝛ adustionē q̄ cōicat ori ꝛ lingue. Et vrina ꝛ egōnes sunt pl'm cū tinctura ꝛ alijs signis arguētib⁹ caliditatē. Dolor intēsus pū gitiuus si fuerit a cholera ꝛ extēsiuus ꝛ grauatiu⁹. Si fuerit a san guine febris intēsa q̄ mēbrū nobile ꝛ vicinū cordi. Alienatio ꝓ pter vapores ascēdētes ꝛ magnā colligātiā cū cerebro p neruos descēdētes ad stōm a q̄rto pari neruoꝝ cerebri: corruptio colo ris ꝛ pulsus tēdēs in serinū. Frigida vō phl'atica significant do lor pseuerās remissus tñ ingetudo ꝛ febris remissa nisi apa sup puret qđ raro accidit: non .n. credo apa notabile nobilis mēbri vicini cordi a febre euāri. hūiditas lubrica .i. fluida in ore color albus cū paliditate: paucitas sitis malicia digōnis ꝛ paucitas ap petitus. Melēica vō significat durities pulsus corpis extenuatio grauitas notabilis color ꝛ lingua fusca lōga duratio: ꝛ pcesserūt apata calida sanguinea ſm pl'm ꝛ aliq̄n phl'atica: raro .n. fit inci piēdo: multitudo varietatis duritiei a duritie alioꝝ apatum stōi cū cetera nō euacuent a duritie quadā ꝛ tēsione: ſ hec itensior ꝛ manifestior ꝛ magis sapiēs nām duritiei q̄z tēsionis. Alr multi tudo varietatis duritiei q̄ durities sua ē valde difformis cū nō vniformiter oēs partes indurent. Si vō fuerit cācerosū ꝓter su prascripta adsūt dolor fulmineus: sitis itensa: febris notabilis: ꝛ inflātio ꝛ multa accñtia timorosa: de q̄bus ē. ꝛ cū vlcerat emit titur virus fetēs ꝛ adsunt signa vlceris. Signa vō maturatio nis sunt corporis extenuatio ml'tiplicatio fluxus vētris ꝛ vomi tus febris ꝛ doloris excrescētia minoratio vrine: ꝛ apate exitura to minorant hmōi accñtia: ꝛ cōpmēdo sentit mollities cū antea durities sensata fuerit. Cūqꝫ vult erūpi redeūt dolores ꝛ pūgiti ui ꝛ pforatiui. Itē multiplicat ingetudo ꝛ multa ex accñtib⁹ sup scriptis. Cū eruptū ē dolor sedat ſ pulsus debilitat ꝛ facies pa lescit ꝛ forte sequit lipotomia aut syncopis: ꝛ nō sentit ampli⁹ tu mor ꝯsuet⁹ ꝛ si erūpitur iteri⁹ egredit sanies vomitu aut secessu. Si vō exteri⁹ in vacuitatē vētris sanies colligit in inguinibus.

Pronostica. Quodcūqꝫ apa stōi notabile cū ꝯfir matur ſm pl'm iterficit: ſ calidū velo cius q̄z frm̄: ꝓpterea in ei⁹ cura ab initio sollicite intendatur. Scōm cui⁹ apa notabile exiturat ē ꝓpinqor desperatiōi q̄z spei. Tertiū ī nullo apate canceroso puo siue magno ē spes salutis.

De vlceribus stomachi.

Uid nois ꝛ qđ rei vlceris stōi sunt satis manifesta.

q Spēs enim eoꝝ distinguūtur ſm diuersitatē particu le patientis sicut de apatibus superius dcm̄ fuit. Et di stinguit ſm suam essentiā: ita vt quedā sint mūda a q̄bus ꝓfluit sanies laudabilis. Quedā sordida a q̄bus ꝓfluit sanies grossa sordities dicta. Quedā virulenta a q̄bus ꝓfluit sanies subtilis. Quedā putrida exñtia cū sba corrupta a q̄b⁹ sanies fetēs egre ditur. Quedā corrosiua a q̄bus simul cū sanie aut post saniem sanguis egredit. ꝛ hec q̄nqꝫ sunt cancerosa: q̄nqꝫ fiunt fistule in stō lꝫ rarissime cū nō tantas dent inducias vt cum ꝓfunditate fi at in eis caro calosa ꝛ quandoqꝫ sunt coniuncta male comple xioni apostemanti quandoqꝫ non.

Cause vlcerum stōi sunt apata ꝛ bothor post eruptioneꝫ. Itē catarri calidi cū pseuerāt corrodēdo aut putre faciēdo. Itē humores acuti ab epate aut a reliquis mēbris me diāte epate deriuati ad stōm: lꝫ q̄nqꝫ a splene ad stōm deriuetur absqꝫ trāsitu p epar. Et cū humores in stō congesti tandē corro dētes ꝛ putrefaciētes nōnunq̄z cibi ꝛ medicine acute. item pcus siones. Signa spērum vlcerū sunt satis ex dictis manifesta. Similiter signa cārum corporearuꝫ vt catarri ex capitulo ꝓprio cognoscunt: similiter reliq humores cholerici sanguinei aut me lancholici: similiter ex splene aut ab epate aut residuo corporis mediāte epate deriuati cognoscunt ex natura humoris ꝛ ex no cumētis pceptis in membris mittētibus. cognoscet aūt humo res eē in stō congestos ex grauitate ꝛ ceteris nocumētis stōi fe re cōtinuis. Quod aūt vlcera pēdeant a medicinis ꝛ cibis acu tis ꝛ reliquis causis pmitiuis ex eoꝝ pcessione cognoscitur. Sꝫ distinguit inter vlcus stōi ꝛ intestinoꝝ gracilium: lꝫ plerūqꝫ con uenīūt in egestione saniei ꝛ corticum subtiliū q̄ dolor stōi sentit distanter ab vmbilico versus supius saltem p duos digitos: do lor intestinoꝝ circa vmbilicum vel infra. Secūdo q̄ frequenter in vlceribus stomachi ꝛ meri adest vomitus saniei ꝛ corticum q non adest in vlceribus intestinoꝝ. Tertio ex nocumento pcepto in descensu cibi ꝛ ꝓprie acuti sicut sinapis aut aceti ꝛ ēt cū descē dit ad fundum q nō sentitur in intestinis nisi post longū spaciū s. cum exiuit pileron. Quarto ex fetore eructuationis redolentis saniem sensato in vlcere stōi ꝛ non intestinoꝝ. Quinto ex eleua tione vaporis faciētis icurrere siccitatem lingue manifestius q̄z in vlcere itestinoꝝ lꝫ ēt in vlceribus itestinoꝝ q̄nqꝫ exsiccent. Se xto q̄ rarius egerunt cortices in vlcere stōi q̄z intestinoꝝ gracili um lꝫ sint grossiores ꝛ latiores q̄z cortices ipsoꝝ. Distinguūtur aūt inter vlcus meri ꝛ stōi q̄ in vlcere meri sentitur dolor poste rius in collo ꝛ inter spatulas ꝛ verificat dispōnem eius trāsitus deglutiti: q̄m significat locum dolorosum cum presentia eius: ꝛ quādoqꝫ pertransit hūc locum parūper. Sed vlcus factū in ore stomachi significat q dolor ē in iferioribus pectoris ꝛ supmis ventris ꝛ est vehementior ꝓpter oris stōi sensibilitateꝫ ꝛ deglu tum significat ipm cum ptransitione pectoris: ꝛ plurimuꝫ ei⁹ de clinatur ad mirach: ꝛ minoratur ex eo anhelitus infrigidatur cor pus ꝛ ꝓprie extrema: ꝛ perducit ad syncopim pl'm: verum factuꝫ in fundo stomachi significat exitus corticis vlceris eius in ege stione absqꝫ excoriatione intestinoꝝ: ꝛ iuentio doloris post quie tem eius: qđ sumptū ē in iferiorib⁹ stōi. Dolor tñ ē paruus in cō paratiōe ad dolorē oris stōi nec sequūtur accñtia ita seua. Et ex his facile distingui pōt iter apata stomachi ꝛ vlcera eius.

Pronostica. Ulcera stōi ꝛ meri supficialia noua fa cile curant ſ ꝓfunda ꝛ antiq̄ difficilli me ꝛ freq̄nter cura ē ipossibilis ſm Auic. ꝛ q̄n stōus disrumpit nō euadunt nisi pauci a ruptura parua. Almāsor.

Si āt cū dolore stōi fuerit fe. ꝛ apa manifestū ꝛ cū tangit sentit caliditas eger prius ex basilica phleboto met: ꝛ loco dolēti duo supponātur sandali ꝛ ro. ꝛ can fore cū aqua ro. ꝛ succo cydonioꝝ. Nutrimētū vero eius nō sit nisi sola hordei aqua ꝛ custodiat a carne ꝛ vino ꝛ cōfectionib⁹ q̄ de melle fiūt ꝛ bibat succuꝫ gra natoꝝ muzoꝝ ꝛ rob de fructib⁹ frigidis. Cūqꝫ calo ris vehemētia sedata fuerit egro casiaf. cū succo endi uie disoluta ac bullita ꝛ dispūata ad bibēdū det. Jo.

Si aūt cū dolore. In hac tertia parte pncipali supius diuisa ponit curā doloris stōi ab apate ꝛ hꝫ duas ptes: In pma ponit curā doloris ab apate calido scōo ab apate frigido. 2ᵃ ibi. Cum

aūt apa. Prima uerū in duas: Nam p̄mō curat apa calidū nōdum ꝯuersum in duritiē. Scd̄o curat ip̄m postq̄ induratū ē. ibi cum aūt egritudis. In p̄ma parte positis q̄busdā signis apatis calidi q̄ sunt febris notabilis: apa manifeste cognitū p duritiem grauitatis dolorē notabilē ꝯtinuū ⁊ sil'ia de q̄bus supra ⁊ p sensationē caliditatis in regione stōi tam a medico tāgēte q̄ ab egro. Curat quattuor instr̄is. Primo p phl'omiā basilice de q̄ agetur cū ordinabo curā. Scd̄o p epithima stōi supponēdū frigidū stipticū repcussiuū cui⁹ descriptio sic ordinet. ℞. aque ro. lib. ʃ. succi cydonioꝝ. ℥. ij. sandali al. ⁊ ru. rosarū rubearū ana. ʒ. ij. canfore. ℈. ʃ. aut. j. si maior fuerit caliditas misce: ⁊ petia siue filtrū aut lana in eo ifusa nō multū frigida applicet: ⁊ saltē quater in die nāli replicet. Tertio p dietā q̄ sit sola aqua hordei exhibita ter in die nāli: aut p aquā hordei itelligamus ptisanā colatā bis in die exhibitam q̄ forte tp̄ibus nostris eēt ꝯueniētior in quibus hoīes copiosius comedūt. Et abstineat a carne ⁊ vino ⁊ cōfectionib⁹ q̄ sunt de melle ⁊ oībus calidis: bibat vinū granatoꝝ muzoꝝ: ⁊ rob de fructib⁹ frigidis sicut de acresta cydonioꝝ de ribes ⁊ sil'ia ⁊ temperent cū aqua cocta. Quarto cū vehemētia caliditatis sedata fuerit p medicinas suprascriptas detur flos casie cū succo endiuie dissoluta bullita ⁊ dispumata cui⁹ hec est descriptio. ℞. florum casie. lib. j. succi endiuie p residentiā depurati lib. ʃ. cū quo trahat casia suprascripta bulliat ad lentū ignē dispumādo donec acq̄rant mediocritatē sb̄e ⁊ possunt ad libitum cū zuccaro tabarzet dulcorari huius dosis sit. ℥. j. vel circa. Cōfert educēdo materias cōes infrigidās ꝯfortās ⁊ dolorē sedās ⁊ pt exhiberi bis in hebdomoda aut qn̄ videbit s̄m opportunitatem ⁊ exhibeatur calidum sicut ē aut cū aliqua aqua distemperatum que magis videatur opportuna. Almansor.

Cum aūt egritudinis dies elongati fuerint ⁊ calor oīno quieuerit si remanserit apostema cum duritie ex hoc emplastro epithimetur locus. Quod. ℞. violaꝝ siccarum. ʒ. x. rosaꝝ ru. ʒ. v. spice odorife. masticis amboꝝ ana. ʒ. iij. ciperi squinanti calami aromatici oīum ana. ʒ. ij. farine fenugreci. ʒ. xx. florum camemille seminis maluauisci al. farine hordei oīum ana. ʒ. x. cōspergantur oīa ex mucilagine se. lini. deinde locus ex oleo de neriden tepefacto inunctus emplastretur ex predictis p quattuor horas anteq̄ comedat. Et postq̄ cibus fuerit digestus ⁊ stomachus fuerit eūat⁹ ex oleo de neriden cum lana vt diximus vaporetur. Cōfectio olei nardini simplicis. ℞. olei d̄ ben. lib. j. spice. ℥. 5. masticis costi ciperi squinanti calami aromatici omnium ana octaua. ℥. vnius oīa hec puluerizata in predicto oleo posita ad solem p hebdomodā. i. vasis ore clauso dimittantur: deinde colentur ⁊ exprimantur feces ⁊ scophe que in manibus remanserint emplastris admisceātur: optime enim erunt. Jo. ar.

In hac parte curat apa calidū de quo supra versum in duritiē cui⁹ duritiei cā pōt eē triplex vt inepta resol'o aut nimia ifrigidatio aut mãe etherogeneitas cui accidit vt ptes subtiles resoluantur aut exp̄mant remanēte terreo: ⁊ curat p emplastrū ⁊ vnctionē. Descriptio emplastri nota ē declinat leuiter ad calidū resoluit mollificat ⁊ ꝯfortat ⁊ ē excellens in h̄ casu. Unctio autē est oleū de neriden. i. de spica calidū siccum ꝯfortatiuū stōi ꝓprietate ⁊ stipticitate moderatis. In quoꝝ approximatione docet hūc ordinē seruari. p̄mo euaporet stōus cū lana suta sup petia ad figurā stōi ifusa in oleo p̄dicto debite calido bis aut ter. Postea emplastrū supponat debite calidū ⁊ fasciet: ⁊ hec fiant p q̄ttuor horas aut pauciores ante cibū cibo p̄senti iam digesto bis i die nāli. Descriptio olei de spica ē satis nota: s; credo p̄stātius eē vt loco olei de ben q̄d ē quoddā granū de quo apud M. notabil'r calidū ⁊ siccū acciperet oleū sisaminū sicut facit M. Almā.

Cū aūt apostema in stō inueterauerit troci. de spica erunt dādi. Qui. ℞. florum squinanti xylocasie ra ued sceni calami aromatici spice oīum ana. ʒ. iij. croci myrrhe anisi costi piperis oīum an̄. ʒ. j. bdellij varij. ʒ. iij. masticis. ʒ. ij. ammoniaci. ʒ. j. ifōrmentur troc. quorum vnusquisq; ponderet aur̄. j. ex q̄bus vnus quottidie cū vino cocto detur. Emplastrū quoq; istud fiat quod. ℞. bdelij mollis. ʒ. x. āmoniaci. ʒ. v. seminis beben se. apij amboꝝ ana. ʒ. x. spice masti. nigri amborū ana. ʒ. v. cere. ʒ. iij. olei de neriden. ʒ. xv. gūme in vino dissoluātur: deinde omnia coniungantur ⁊ fiat ex eis emplastrum. Jo. ar.

In parte p̄nti curat apa stōi frm̄: ⁊ p̄mo cū troc. de spica quorū d̄scriptio nota ē: q calefaciūt exsiccant ꝯfortāt ⁊ mollificāt maxime cū vino cocto distēperati ⁊ sūpti saltē p tres horas an̄ cibū cibo p̄cedēti digesto. Scd̄o cū emplastro cui⁹ d̄scriptio nota ē ⁊ ē ꝓpriū in resol'one apatis ⁊ stōi ꝯfortatione: he tn̄ due medicie magis resoluūt q̄ mollificēt: q̄propter apate exn̄te duro si opus fuerit magis mollificare his addo mollificantia: sic adipes medullas mucilagines oleū amigdalinū sisaminū ⁊ sil'ia s̄m exigētiam. ⁊ regimē in cibo ⁊ potu ꝓportionant regimini medicinali.

Ad dolorē tamen stomachi ⁊ epatis curādū medicus valde eruditus est necessarius qui ipsoꝝ diligēter attendat dispōnes. nos tamē aggregationes ⁊ sūmas ad hoc conferentes iam diximus: l; inq̄ntum potuimus in hoc abbreuiauerimus sermonē. Jo. ar.

Ad dolorē tn̄ stōi. In hac q̄rta pte ⁊ vltima dicit q̄ p curādis stōi ⁊ epatis dispōnib⁹ sunt necessarij medici valde eruditi ⁊ exp̄ti nisi. n. cito succurrat ab initio vana deinceps erit oīs cura: q̄liter ergo facient iuuenes parum docti ⁊ inexperti.

Cura apatum stōi triplex exigit regimē. p̄mum debet cāe antecedēti. scd̄m ꝯiuncte. tertiū est cōe vtriq; curans accn̄tia ⁊ ordinās regimē sex rerū. Primū regimē cōplet tribus intētionibus eūone diuersione ⁊ materie fluentis interceptiōe.

Pro p̄ma intētione. s. eūone sciendū ē q̄ fere nunq̄ est excusatio a phl'omia vel ab aliquo gerēte vicem phl'omie in cura apatum stōi ⁊ cuiuscūq; alteri⁹ mēbri nobilis q̄ generant p viā d̄fluxus siue calida sint siue fri. ⁊ multomagis ꝯfert phl'omia q̄ ventris sol'o aut vomit⁹ ⁊ ꝓprie in apatibus stōi: imo in his vomit⁹ ē apt⁹ multomagis obesse q̄ p̄desse: ⁊ vētris sol'o parꝝ p̄derit immo nocebit nisi sit limitata ⁊ ꝯditionata vt iferi⁹ dicet. Ad phl'omiā aūt ⁊ reliquū gen⁹ curatiōis ē ꝓperādū stati ab initio: cū. n. apa notabil'r creuerit cura erit cassa ⁊ vana. Ergo q̄primum occurris fac phl'omiam p̄misso clisteri lenitiuo si oportuerit. Quātitas aūt sanguis haurīēdi ⁊ electio venarū phl'otomandarū sumunt a virtute repl'one magnitudine doloris ⁊ apate ⁊ ipsi⁹ tp̄e: oīb⁹ ḡ his ꝯsentiētib⁹ fiat phl'omia copiosa ichoādo a venis magis distātib⁹ ⁊ parū post phl'omādo magis ꝓpinq̄s. vbi aūt hec dissentirēt fiat phl'omia pua ⁊ ex vena basilica eiusdē lateris sed his mediocriter ꝯsentiētib⁹ phl'omet p̄mo basilica lateris ꝯrij et hauriant. 8. ℥. sanguis ⁊ p. xij. horas post aut circa phl'omet basilica eiudē lateris haurīēdo. 4. ℥. sanguis aut ābe sil' phl'oment haurīēdo. x. ℥. sanguis vl' circa. Si tn̄ retētio san. mēstrualis aut hemorroydalis eēt in cā: p̄mo phl'oment saphene postea basilica eiusdē lateris. Eūones āt alioꝝ humoꝝ fiāt dieb⁹ seq̄ntib⁹ s̄m humoꝝ exigētiā cholera cū flore casie misto cū succo aut aq̄ endiuie vt dixit Ras aut casia vl' māna distēperet cū aq̄ fructuū. s. prunoꝝ tamarindoꝝ viol'. ⁊ se. endiuie nō āt myrabol'. citrinoꝝ: q: nimis stipticāt ⁊ exasperāt n; cū medicis exoluētib⁹ nisi i mā venenosa aut furiosa: imo iste leniētes sint leues ⁊ notabil'r ifrigidātes. Et alij hūores soluant cū leuib⁹ s̄m ipoꝝ exigētiā i q̄b⁹ semp misceant stōꝫ ꝯfortātia tā ꝓprietate q̄ stipticitate moderata q̄ oīa ex multotiēs dictis p̄nt facil'r elici. Credo tn̄ p̄stāti⁹ eē vt fiat sol'o cū medicinis leniētib⁹ sicut in apate phl'atico cum. ℥. j. floris casie tracte cum decoctione florum camemille ⁊ meliloti ⁊ in melancholico trahatur casia suprascripta cum decoctiōe sene ⁊ epithymi cū pauco. ʒʒ. Si aūt hmōi liq̄da abhorreret sumat pillulas alefanginas ⁊ sil'ia lenia respiciētia humorē eūandum.

Diuersio aūt complet eum clysteribus variādis ꝫm exigētiā materie cū ventosis puocatione sanguinis narium mēstrualis aut hemorroydalis ⁊ silibus. Fluxus aūt interceptio fiat cō pingendo ⁊ igrossando mām fluentē si fuerit subtilis. Itē clau dendo vias medias inter membrū muttēs ⁊ stōm cū stipticis su per vijs illis applicitis q̄ sint magis aut min⁹ frigida ꝫm mate rie ⁊ dyscrasie exigentiā: q̄ aūt sint huiusmodi ex sequētib⁹ appa rebit nā repcussiua de q̄bus statim dicet̄ cōplēt hāc intentionē.

Scōm regimē statim a pncipio exequēdū pmissa phleboto mia exigit tres intētiones repcussionem in pncipio. In augmē to vsq̄ ad mediū status repcussionem cū resolōne ꝟl maturatiōn uis. Tertia ē resolutio pura: aut pura maturatio ꝯueniens dein ceps. verū in mā frigida magis sollicitī sumus de resolōne ⁊ mi nus de repcussione: econtra in mā calida: ⁊ in melācholica ma gis de mollificatione q̄ꝫ de resolutione ecōtra in phlegmatica.

Prima complet̄ in cā calida in qua de repcussione maxime debemus eē solliciti cū epithimate Rasis ex sandalis aqua ro. canfora vino cydonioꝝ q̄ medicina fuit supius dosata ⁊ decla rata: illi possent addi coralli spodiū lābrusca balaustia sq̄nanti ⁊ silia ⁊ ex pluribus iam dictis possunt fieri vnguēta cū oleo ro. myrtino cydonioꝝ ⁊ silibus cum cera ⁊ aceto q̄bus apud neces sitatem maioris īfrigidationis posset addi modicum canfore ⁊ possunt fieri emplastra q̄ potētius operant̄ ꝑpter maiorē multi tudinem forme cū suprascriptis plurib⁹ miscendo farinam hor dei fabarū lentes excorticatas carnes cydonioꝝ cortices cucur bite portulacas plātaginem ⁊ silia ⁊ parū sq̄nanti aut apsinthij: ⁊ impinguādo cū aliquo aut plurib⁹ ex oleis suprascriptis ⁊ ad dendo parū aceti: ⁊ ꝑ hac intēnone cōplēda sunt ēt repcussiua in terius sumēda sicut miua cydonioꝝ sirupus de ribes de portu laca viol. nenufarin⁹ de piris de granatis de acresta ⁊ apud ma iorem necessitatē infrigidādi ⁊ sedādi dolorem sirupus de papa uere: multum tñ frigida vitāda sunt q̄ꝫtum est possibile: cōpin guūt enim ⁊ ꝓhibent materie resudationē ꝫ hec in pncipio in q̄ materia adhuc pauca fluit minus verēda sunt ⁊ ꝓprie si fuerit sb tilis. Aque aūt sunt sicut endiuie solatri lactuce portulace plāta ginis. Sꝫ in cā frigida repcussiua sint stiptica aliqualiter ad cali dum declinātia: vel misceant̄ calida cū frigidis sicut oleū ro. aut cydonioꝝ cū oleo masticino de apsinthio vel de menta cū q̄bus addito aceto ꝑ sexta parte poterim⁹ epithimare stōm: aut ex his cum pauco aceti ⁊ cera possumus ꝯficere vnguētum addendo et ad libitum puluerē rosarū myrti masticis ⁊ absinthij ciperi ca lami aromatici ⁊ silium. Sꝫ iterius ꝯueniūt sirupus de mēta cū iuleb ro. Itē sirupus acetosus cū apsinthio longo tpe in eo isu so. Item sirupus acetosus cū melle ro. Aque aūt sunt sicut cico ree mente lupuloꝝ ⁊ silium singulariter aut ꝯiūctim ꝫm q̄ vide bitur expediens. Secūda intentio huius secūdi regiminis ꝑ ficitur miscendo cū suprascriptis repcussiuis in cā calida aliqua leuia resolutiua subdominantia vt flores camemille meliloti ab sinthiū sq̄nantum passulas ficus capillos ve. farinaꝫ fenugreci se. lini parū croci ⁊ silia. Sꝫ in cā fri. repcussiuis ꝯuenientibus i ea addemus resolutiua calida stipticitate tñ aliqua participātia sicut oleum de spica masticinū spicam semē apij masticē bdelliū āmoniacum ⁊ silia. Et emplastrū Rasis quod dicit cōuenire in apate cum indurat̄ est ꝯueniens in hoc tpe quod fit ex violis ro sis spica mastice ⁊c. Et in hoc tpe ꝯueniunt oleum ro. oleum ma sticinū ⁊ de spica simul mista. Et si apa tēderet in viā maturatio nis his possunt addi aliqua iuuātia ad maturationē sicut muci lagines maluauisci fenugreci se. lini pinguedinis galline in mā calida. Sꝫ anatis anseris ⁊ isopū humidam in mā frigida: ⁊ iso pi ceratum descriptione Philagrij apud Mesue. Et silr̄ empla strū de meliloto resoluūt mollificant ⁊ maturāt valētia magis in mā frigida ⁊ in materia phl̄atica. A. laudat hoc empl̄m. ℞. polij meliloti amomi camemille aneti ana. ℥. x. apsinthij spice añ. ℥. vij. aloes. ℥. viij. masticis. ℥. x. thuris. ℥. vj. radicis altee. ℥. xv. āmonia ci oppoponacis storacis ana. ℥. x. adipis anseris ⁊ galline ana. ℥. ij. cere rubee. lb. j. misce ⁊ fac vnguētum gūmis in vino disso lutis: polium aūt de quo supra est plāta cuius longitudo ē circa palmū quā Plinius ⁊ Isidorus mirabilē pdicant folia eni ei⁹ mane candida meridie purpurea sole occidēte cerulea aspiciunt

calida in secūdo sic. in tertio. Sꝫ in materia melācholica apud Auic. ponat̄ in emplastris medulla ossium cerui medulla cruris vaccini ⁊ pinguedo gibbi camelloꝝ: ⁊ ex ꝯferentibus ad hoc ⁊ i dubellati est istud. ℞. meliloti fenugreci camemille baccarū lau ri altee apsinthij ana partē. j. āmoniaci thuris ana duas tertias partis dissoluant̄ gūme iste. s. āmoniacum ⁊ thus in decoctione x. ficuū cū vino ⁊ melle: deinde ꝯiunge cū eis reliqua: est enim mirabile. Huic si vis magis mollificare addas medullam vituli adipes oleum amigdalinū dulce mucilagines maluauisci se. lini ⁊ silium: āmoniacū cū pinguedine galline ⁊ oleo masticino dis solutum mollificat resoluit ⁊ ꝯfortat. Et emplastrū Rasis in pre senti ca. de bdellio āmoniaco ⁊c. est optimum in mā frigida ad mollificandū ⁊ resoluēdum ꝫ magis ad resoluendū. Tua autē interest hmōi medicinas famosas traditas ab auctorib⁹ modi ficare ꝫm exigentiā. Et cū vis repcutere ⁊ caliditatē alioꝝ tēpe rare adde ol̄. ro. ⁊ acetū: cū ꝟo mollificare adipes medullas et mucilagines: cū ꝟo caliditatē suꝑflue calidā tēperare adde vio las oleū violꝝ. ⁊ farinā hordei ⁊ similia. Et poteris ex medicinis suprascriptis ꝯficere vnguenta emplastra decoctiones linimēta cū q̄bus stōus pōt fomentari varias habētes virtutes ꝫm exi gentiā. Sed iterius medicine q̄ sumunt̄ in virtute sint eoꝝ q̄ exte rius applicant̄. Silr̄ dꝫ ꝓportionari regimē sex rerū pcipue in cibo ⁊ potu, qualia aūt debēt esse repcussiua sumpta interius in mā calida ⁊ frigida dictum est supius. Sed resolutiua in apate phl̄atico sunt sicut diagalanga diacinamomum: ⁊ multi trocisci sicut de reubarbaro de absynthio ⁊ sil̄es. Et Rasis in textu exhi bet trocíscos de spica cū vino cocto ⁊ sunt ꝓprij. Sed in mā mi xta ex cholera ⁊ phlegmate diarodon abbatis ⁊ aromaticū ro. magis phlegmate dominātē. Item trocisci dē rosis trocisci diat rodon ⁊ sil̄es. Sed in apate melācholico sauonia. i. oleū amig dalinum cū zuccaro. Item decoctio camemille ⁊ decoctio meli loti ⁊ isopi ⁊ quādoq̄ꝫ decoq̄mus passulas cū aliquo istoꝝ. Nā apud Aui. camemilla bibitur ꝑpter apostemata viscerū spissa: et absinthium confert duritiebus itrinsecis in emplastro positum aut bibitū: ⁊ tua iterest pmiscere huiusmodi ꝫm exigentiam tem poꝝ ⁊ mistionem materierū: ⁊ si videamus apa suppurandum eē interius ⁊ exterius multiplicemus mollificantia supra resolu tiua. Sed apate maturato intētio est ipm erumpere melioꝝ autē eruptio ꝫ raro ꝯtingat est vt venter ex directo stōi itumeat: ⁊ ibi rumpat̄ vt sanies profluat exterius: hec aūt operatio melius fiet cū rasorio stricto paulatim ꝑfundādo donec sanies exeat ⁊ fiat foramē parū ne multitudo saniei subito effluat ⁊ spiritib⁹ exalā tibus mors subsequat̄. Secūda eruptio minus bona ē vt rum patur interius: nā ꝑ secessum ⁊ vomitū facile purgari poterit ⁊ ad hanc faciendā valēt motus violenti sicut reuolutio ipetuosa sup stōm. Item vomitus tussis fortis ⁊ sternutatio ⁊ medicine i terius sumpte abstergētes mordicantes ⁊ mollificantes sicut dē coctio ficuū passularum cū pauco pipere aut cū pauco cepe nar cisci ⁊ orobi aut radicis ireos ⁊ silium bullitoꝝ cū suprascriptis ⁊ melle: deterior aūt oium ē vt rumpat̄ ad ꝯcauū ventris inferio ris: tum q̄r medicine ꝑ curatione vlcerū male poterūt applicari: tum q̄r forte oportebit scindere in inguinib⁹ vbi materia colliget̄ Postea curetur vlcus ꝫm q̄ ꝯpꝫ mūdificando ⁊ ꝯsolidando: tñ magna dña inter vlcera noua superficialia ⁊ antiquata: In p̄ mis enim sola ꝯsolidaño sufficit pficienda cū aqua albuminis oui cum qua pōt dragagantū gūmi ara. bol. ar. thus mastix ⁊ si milia pmisceri: aut huiusmodi pulueres misceant̄ cū aqua hor dei aut lacte aut vino cydonioꝝ ⁊ stō ieiuno deglutiant̄ aut hu iusmodi misceant̄ cū iuleb aut zuccaro ro. Et succus plātaginis cū bolo armeno est mirabilis ⁊ ꝓprie si adest dyscrasia calida. Si ꝟo vlcera fuerint magis ꝑfunda ⁊ sordida aut viruléta pmo mundificent̄: sordida q̄dem cū abstergētibus notabiliter ⁊ exsic cantibus sicut aqua mellis zuccari hordei aut passularū singula riter aut ꝯiūctim: viruléta vero cū exsiccantibus pauce absterſio nis sicut aqua plātaginis aut ferrata cum melle ro. aut zuccaro ro. deinde ꝯsolident̄ cū his q̄ statim dicta sunt supius aut cū aq̄ calibeata ⁊ zuccaro ro. subquadruplo ad aquā q̄bus pōt addi ad maiorem ꝯsolidationē thus mastix bolus armenus draga gantū ⁊ silia ⁊ his medicinalibus vtendū stō ieiuno: ꝫ ēt cibaria

debent medicinis ꝓportionari:vñ tpe mũdificationis dētur pti
sana hordeacea kisch hordei ciceruꝫ ⁊ orobi fabaꝝ ⁊ siliã: Et
potus sit vinũ al. ⁊ cũ aqua hordei zuccari aut passulaꝝ: tpe cõ
solidatõis kisch rizi panicij milij lentiũ prima aqua abiecta ⁊ si
miliũ. ⁊ pot⁹ sit vinuꝫ nigrũ stipticũ aqua ferrata. Si vero vlcus
fuerit putridũ mũdificetur prĩo subã putrida: Unde si orificiuꝫ
exterius possumus applicare cũ stuello vnguentũ ceraseos aut
egyptiacũ vsqꝫ ad remotionẽ subẽ corrupte. Si vero orificium
sit iterius laudat Aui. hieram pitrã nõ tanqꝫ solutiuũ sed velud
abstersiuũ ⁊ mũdificatiuũ: iõ in pauca q̃ꝫtitate dꝫ administrari
cũ aq̃ hordei aut mellis aut zuccari nec ad mũdificandũ sbam
corruptã debem⁹ p os exhibere corrosiua sꝫ solũ mũdificatiua
domestica. Scõo subã deperdita restaureẽ cũ dragaganto gum
mi arabico ture mastice corallis spodio ⁊ similibus exhibitis cũ
aqua zuccarata hordei ferrata vino nigro stiptico ⁊ sĩlib⁹. Ulti
mo sigillarenẽ cũ notabiliter exiccantibus sicut cornu cerui vsto
lapide hematitis loto cũ aqua plãtaginis balaustis ⁊ sĩlib⁹ exhi
tis cũ aq̃ ferrata: ⁊ possunt cũ iuleb aut zuccaro ro. dulcorari. et
cõglutinatiua post mũdificationẽ iuuant cooperiendo mẽbrũ
⁊ defendendo ne ab alijs cibis aut hũoribus ledaẽ. Lac ãt cõ
plet mĩtũ ex his intentõib⁹ abstergendo ⁊ ꝓpe cũ melle aut zuc
caro permistum ⁊ est optimũ ꝯsolidatiuũ ⁊ ꝓprie calibeatũ aut
pmistũ cũ puluerib⁹ ꝯsolidantib⁹ de quib⁹ supra: ⁊ cum hoc ẽ re
motionẽ male ꝯplexionis calide ꝓprie acetosũ. Et ad has intẽ
tiones valent sirupi ⁊ iuleb ⁊ rob sic̃ de acresta de cydonijs de pi
ris ⁊ similes. Item mel ro. ⁊ possunt misceri cũ mundificantib⁹
⁊ subãm deperditã regenerãtib⁹ ⁊ citrizantibus ẽm exigentiaꝫ
Et si vlcus sit in meri hmõi in quibus sermo ꝓcessit misceantur
cũ his que hñt tardare descensum medicinaꝝ p meri ⁊ sint mi
sta cũ inuiscantib⁹ facientib⁹ ipsa adherere supficiei meri vt per
morã ⁊ meliorẽ applicationẽ melius imprimãt preterea exhibe
anẽ in forma electuarij ⁊ ꝯfectionis solide sic̃ diadragagantũ et
silia ⁊ paulati deglutiantur ⁊ in descensu lõgã moraꝫ ꝯtrahant.
Quod si vlcus corrosiuũ fuerit nihil ẽ ꝓstantius q̃ꝫ succus plã
taginis cum bolo. ar. Et si adhesit fluxus sanguis cũ his misce
atur lapis hematitis lot⁹ trocisci ꝺ karabe de ẽra sigillata ⁊ silia
Et si fuerit necessariũ soluere ventrẽ soluaẽ cũ leuibus sicut mã
na casia myrobalanis ⁊ sĩlibus. Curentur aũt accidentia ẽm ip
soꝝ exigentiã. Solutio quidẽ ventris cũ trociscis de spodio cuꝫ
semine acetose ⁊ robub stipticis ⁊ aqua sauic. i. hordei torrefacti.
vomitus aũt cureẽ vt dictũ fuit in cap. ꝓprio dieta ãt ꝓportione
tur intẽtiõib⁹ regiminis particularis vt deneẽ mũdificantia incar
nan^a aut carnem generantia ⁊ sigillantia ẽm exigentiã intentõis
ꝯficiende

De singultu.

Ingultus dict⁹ grece alaxus ligmus: arabice alfoach
Et apud A. descriptiue est motus diuersus cõpositus
sicut spasmus ꝯstrictionis cũ tensione dilatatiua exi
stens in ore stõi aut toto corpe eius aut meri ex quo
aggregatur ad se ipsum cũ spasmo fugiens ex nocente si fuerit
nocens aut prepatus ad motũ fortis expulsiõis sequentis ipꝫ
sicut accidit ei q vult ⁊ assimulatur alicui modorũ motus tussis
que est in pulmõe et velamine ad expellendũ hũorẽ aut si nõ sit
nocens imo sit scõm semitam supfluitatis siccitatis mouẽtis ad
similitudinẽ aliquã sicut spasmus: ⁊ nã moueat ad dilatationeꝫ
⁊ non obediat illud ⁊ succurrat ei. Dr̃ prĩo motus diuersus. s.
amotibus nãlib⁹. Cõpositus. s. ex ꝯstrictõe ⁊ dilatatiõe in quo
est ꝯtractio ⁊ tensio dilatatoria: non aũt in spasmo. Sicut spas
mus ꝯstrictiuus Cũ intensiõe dilatatiua. i. sicut spasmus i fieri
in quo est ꝯtractio ⁊ tensio dilatatiua: nõ aũt in spasmo facto: q̃r
singultus non ẽ vere spasmus cũ meri neꝫ stõus sint mẽbra la
certosa: Est aũt spasmus passio mẽbri lacertosi vt supius decla
ratũ fuit in caplõ de spasmo. In ore stõi vel meri vel in toto cor
pore stomachi cum aliquando solum os stomachi: aliquando
meri cum ore stomachi aliquãdo totus stomachus singultet lꝫ
principaliter singultus ⁊ tremor ori stomachi tanq̃ꝫ parti sensi
bilissime approprietur. Ex quo aggregatur ad seipsum cuꝫ spas
mo idest cum ꝯtractione. fugiens a nocente si fuerit nocẽs: aut
preparatus ad motum fortis expulsionis sequentis ipsũ. s. spas
muꝫ. i. contractionẽ. Sicut accidit ei qui vult. i. in motu volunta
rio sicut in proijciendo lapidem Et assimulatur alicui modorũ
tussis. s. non voluntarie. Que scilicet tussis. Est in pulmone ⁊ ve
lamine. i. diaphragmate Ad expellendum humoreꝫ si adsit i sto
macho humor expellendus aut ad expellendũ aliud si adsit ali
ud lesuꝝ: quod nõ sit hũor sicut superflua siccitas in stomacho
contrahens sicut spasmus. de inanitione. Et natura moueat ad
dilatationem ⁊ non obediat illud. s. siccitas. Et succurrat ei virt⁹
namqꝫ dilitat sed siccitas ꝯtrahit ⁊ constringit. et sic in singultu
de inanitõe fiunt duo motus oppositi. s. dilatatio facta a virtute
⁊ constrictio a siccitate facta ⁊ etiam a virtute sententie nociuum
que primo se dilatat vt deinde impetuosius constringendo me
lius nociuum excutiat. Pro cuius diffinitionis declaratione
notandum primo ꝙ in expulsiõe duo reperiuntur motus. Un⁹
est pura contractio sicut in expulsione cibi digesti a stomacho p
pileron: contrahendo enim se expellit ipsum ad intestina Alius
est impulsio quedam quando post ꝯtractõeꝫ vel simul cuꝫ ea ẽ
⁊ impulsio membri vt in manu expellente lapidem manus mo
uetur ad sequendum motũ lapidis per certũ spacium. In sin
gultu ergo est vterqꝫ istorum motum oris stomachi meri vel to
tius corporis stomachi contractiuus ⁊ inpulsiuus ideo dixit cõ
positus. Secũdum notandũ ꝙ assimilat singultum tussi ⁊ cuꝫ
sternutatio assimiletur tussi vt superius ostẽsum fuit sequitur ꝙ
singultus etiam assimilatur sternutatiõi. Assimilatio autem est
in hoc quia in tussi primus motus est dilatatio pulmonis dia
phragmatis ⁊ pectoris vt pulmo impleatur aere vt adiuuet pul
monem ad expellendũ postea ẽ constrictio pulmõis pectoris ⁊
diaphragmatis cum impulsione ad superiora vt simul cũ adiu
torio aeris subleuantis humor expellatur: ⁊ hi duo motus sũt
in cerebro sternutante: Primo dilatatio cerebri vt aere implea
tur: Secundo constrictio cum impulsione aeris ⁊ hũiditatis ex
pellende sicut in singultu vomitus ⁊ subuersiõe sunt isti duo mo
tus: Primo dilatatio oris stomachi meri vel totius stomachi
non quidem ad recipiendum aliquid in adiutoriũ sicut in tussi
⁊ sternutatione sed ad impetuosius attrahenduꝫ cũ impulsione
sicut volentes ꝓijcere lapidem retrahunt manum posterius vt
impetuosius moueatur ad ꝓijciendũ. Secundo est motus cõ
tractionis stomachi cum impulsione ad expellendum. Sed cõ
tra sequetur diffinitioneꝫ istam vomitu ⁊ subuersioni compete
re. Dicitur ꝙ licet in motibus iam dictis multũ similentur sin
gultui: Est tamen differentia in hoc q̃r motus iaꝫ dicti precipue
posterior. s. contractio cũ impulsione sunt in singultu cum vibra
tione: sed in vomitu ⁊ subuersione sine vibratõe. Notandum
tertio ꝙ motus ꝯtractionis membri est ꝓpter duas cãs. Una
vt fugat licet post fugam aut fugiendo expellat sicut manus ab
igne ꝯbusta fugit se retrahentes licet postea se cõcutiat ad expel
lendum Scda vt non fugiat sed vt fortius expellat sicut volens
fortiter lapidem proijcere manum retrahit simul cuꝫ lapide vt
impetuosius manum extendat ad ꝓijciendũ lapidẽ. Et he due
cãe contractionis membri sicut imaginabiles in cerebro labo
rante epilepsia aut sternutatione ⁊ in pulmõe tussiente ⁊ stoma
cho singultante: cũ eniꝫ a re nocente preter modũ leduntur ⁊ sti
mulentur intentio ꝯtractionis est ad fugam nocitiui: vnde põt
esse ꝙ huiusmodi membra primo se ꝯtrahant anteq̃ꝫ dilatẽtur
⁊ forte in illa contractõe absqꝫ potenti dilatatione expellent no
ciuum. Si vero a re ledente parũ stimulenẽ possibile est vt cõtra
hantur non ad fugã sed ad expellendum rem ledentẽ: sed in h
casu prius se dilatant anteq̃ꝫ ꝯtrahant vt ꝺinde impetuosius se
attrahendo nociuuꝫ expellant maxime hoc fiet cũ id nocitiuum
cũ difficultate expelletur: licet enim huiusmodi membra in his
operationibus non vtantur discursu diriguneẽ tamen vt placuit.
Auer. ab intelligen^a non errante. Notandum quarto p declara
tione predicte diffĩtionis ⁊ dictoꝝ A. in presenti capitulo differẽ
tiam esse inter rem ledentẽ ⁊ rem nocentẽ. Res eniꝫ ledens est
parum ledens ⁊ non multũ deijciens virtutem ita vt virtus sti
mulata remãeat tante potentie vt possit facere singultũ et duos
motus ad ipsius integrationem concurrentes. Sed res nocẽs
est intense ledens ⁊ ita virtutem deijciens vt nõ possit faceẽ hos
duos motus singultus integrantes: ⁊ facit tremorẽ. i. motuꝫ tre
mulũ oris stomachi. Sicut etiam res paꝝ ledens cor facit pul

ſm cordis in quo cor mouetur motu conſtrictiuo ⁊ dilatatiuo
fortibus ad expulſionem nociui. Et res nocens facit tremorem
cordis in quo cor debilitatū non poteſt moueri motibus forti-
bus ſed tremit faciendo motus puos ⁊ inordinatos. Que res
nocens ſi vlterius augeat inducit ſincopim ⁊ tandem mortem.
Et licet cauſe ſingultus poſſint eſſe multe fortes ſemper tñ ſunt
minores ⁊ minus ledentes in eadē ſpecie cauſe: ⁊ cū maiori for
titudine virtutis q̃z cāe tremoris ſtomachi. Ideo videmus ſin
gultū de inanitiōe mortalem ⁊ ſimiliter alios ſingultus cū qui-
bus eger ducitur ad mortem deficere ⁊ remanere motū tremu-
lum. Item etiaz in corde prius deficere pulſum q̃z tremorem.
Nota tamen tremorē ori ſtomachi frequenter fieri in ipſo dū
eſt ſiccum ſenſibiliſſimū ⁊ debile. Et ſimile de tremore cordiſ ex
iſtimanduz eſt. A. tamen in hoc capitulo aliquādo his terminiſ
ledens ⁊ nocens vtitur vt ſynonymis. Aliquando videtur ap-
propriare nocens cauſis facientibus ſingultū replendo aut ſti-
mulando ſed ledens magis ſiccitati ⁊ cauſis facientib⁹ ſingul-
tum inaniendo ſed de his non eſt habenda cura. Notandum
quinto φ ſingultus eſt leuior motus q̃z vomitus pp duo. Pri
mum q2 leuis cā non potens facere vomitū facit ſingultuz que
poſtea aucta faciet vomitū. Item q2 in ſingultu ſm plurimū ſo
lum mouetur os ſtomachi ſed in vomitu os ⁊ fūdus. Singul
tus eſt duplex proportionatus ad materiaz ⁊ non pportionat⁹
Et proportionatus ad mām duplex: quidam de repletione qui-
dā de inanitiōe ſicut de ſpaſmo dictū fuit ⁊ eſt aphoriſm⁹ xxxix
ſexte pticule. Quanq̃z non ſit oio ſimiliter iudicandum de ſpaſ
mo ⁊ ſingultu: pōt enim aliquis ſpaſmus eē ſolum de repletiōe:
aliquis ſolum de inanitione: aliquis ſolum non proportionat⁹
ad materiam. Quorum primi cā īmediata effectiua eſt ſola mā
replens. ſecundi ſola ſiccitas. tertij ſola virtuſ ſtimulata ptrahēſ
Sed ad omnez ſingultū neceſſario concurrit virtuſ cuz ſit com
poſitus ex duob⁹ motibus dilatatione ⁊ conſtrictione qui non
poſſunt cauſari neq3 a ſiccitate ſola neq3 a materia replente ſo-
la ſed neceſſarium eſt vnicuiq3 iſtoꝝ cogere virtutē: veruz a vir-
tute ſola poſſunt ambo motus perfici non concurrente aliqua
alia cauſa: tanq̃z cauſa īmediata ⁊ ſic poteſt eſſe aliquis ſingul-
tus ſoluz non pportionatus ad mām. ſed nullus poteſt eſſe ſo
luz de inanitione: neque aliquis ſolū de repletione. Cauſe ſin-
gultus quedam ſunt per eſſentiam: quedam per communitatez
quedam primitiue. Per eſſentiam ſicut mala complexio fienſ
ſine materia calida ſiue frigida vel ſicca: calida mordicando fri
gida per contrarietatem. Item per conſtrictionem ⁊ corruga
tionem quā facit in ore ſtōi. Sicca aūt ſi nō fuerit pfirmata quo
libet humectante curat. Confirmata difficilime: ſ3 ſm plurū eſt
cū mā aut calida pūgente aut frigida grauante aut mordicāte: ſi
fuerit phl'a acetoſū: aut corrugāte ⁊ pſtrigente. Si fuerit phl'a
ponticuz aut melia que etiā exiccando iuuat ad ſingultū. Bo
thor quoq3 ⁊ vlcera in ori ſtōi qñ3 ſunt in cā ⁊ qñ3 ſingultuſ cāe
ſunt relige vomitus que remanſerunt in ore ſtōi ibibite vel ad
herentes: ideo ſepe ſingultus ſeqtur vomitū ⁊ aliqñ añcedit cū
mā ſit pauca aut paꝝ ſtimulans ⁊ nō ſufficit ad vomitū que po
ſtea aucta facit vomitū. Itē ventoſitas exiſtēs in ore ſtōi ē aliqñ
in cā aut extendendo aut ſua acuitate ſtimulando: ſiue ſit in ſtō
genita ex hūoribus aut cibiſ ventoſabilib⁹ ſiue aliūde ad ſtōm
deriuata. Per cōitatē vero a toto ſic in febribus calefaciēdo:
aut exiccando aut vapores vel humores acutos ori ſtōi cōican
do φ marie accidit in principijs paroxiſmoꝝ mā petēte interiora:
Item in criſibus in qb⁹ mā vel vapores ori ſtōi cōicāt. Aut per
cōitatē a cerebro ſic in pcuſſionib⁹ capitis ⁊ in phreneſi in qbuſ
per neruos reuerſiuos ppatit os ſtōi: ⁊ ē mortale ſcōz plm: aut
p cōitatem ab epate ſic in apate eius ⁊ ppē pcaui cōicando aut
q̄litatē ſolā: ſic caliditatē aut ſiccitatē ⁊ eſt deterius aut cholerā p
ieiuniū aut nocumentū ſolū p neruū colligantē ſtōm cū epate
et qūocūq3 fiat hec cōitas o3 apa eē magnū pp diſtantiaz oris
ſtōi a cōcauo epatis ⁊ de hoc loqtur aphoriſmus. xvi. ſeptie pti
cule in phlegmōe epatis ſingultus malum. Aut per cōitatem
ab inteſtinis dū laborāt vermibus aut apatib⁹ aut māebus cu-
iuſcūq3 generiſ velut in colica ⁊ ileos vt apho. io. ſecunde pticu
le. In ileos vomitus ⁊ ſingultus malū. Itē p cōitatē a mrice in
retentōe menſtruoꝝ partu abortu ⁊ ſilib⁹. Itē a veſica renibus
⁊ alijs mēbris oris ſtōi cōicare potentib⁹. Cauſe vero pmitiue
ſunt ſic aer frigid⁹. Itē res comeſte ledētes acuitate: ſic res ace
toſe ſinapis diapipereon helleborus. Et cibus corruptus ad
qualitatē acutā. Itē cibi ventoſabiles aut mltitudie ſua aggra
uantes. Item fames longa os ſtōi exiccando ⁊ quecūq3 poſſūt
os ſtomachi pter modū exiccare ſic euatōes ſupflue ⁊ ſimilia.

Signa differt ſingultus a tremore oris ſtōi q2 in ſingul
tu adſunt duo motus integrantes. ſ. dilatatio et
pſtrictio fortes ⁊ integri ſ3 in tremore diminuti: ē eniz mot⁹ tre-
mulus oris ſtō ⁊ eſt cū maiori virtutis debilitate. Quod aūt ſit
de repletione cognoſcit p grauitatē ſtōi extēſiōe vomitu ſubuer
ſiōe ⁊ ſilibus ⁊ q2 ſubito. i. in paruo tpe accidit ⁊ excreſcit: ⁊ pceſ
ſerunt cāe replentes ſtōm primitiue aut corporee iuuat fame et
reliqs inanientibus noceat a pꝛijs. S3 q ē de inanitōe paulati
accidit ⁊ creſcit ⁊ preceſſerūt cāe inaniētes ſic febres acute eūo
nes fortes facte in puo tpe. Iuuatur ab hūectantib⁹ tā q̄litatiue
q̃z ſubſtantifice nocet a ptrarijs. Sed nō pportionat⁹ ad mā3
cognoſcit q2 nulle tales cāe inanientes aut replentes pceſſerūt
Sed cāe tm̄modo ſtimulantes: ⁊ iſte ſm plm ſūt primitiue aut
ledētes os ſtōi p cōitatez nō tranſmittēdo hūores aut mala p°
in ore ſtōi ſine mā vlcuſ aut bothor. S3 ne pſurgat error: Nota
φ aliqñ in febribus acutis ⁊ eūonibus hūores acuti pmoti flu
entes ad os ſtōi cauſant ſingultū: quē medici pp cās preceden
tes credūt eē de inanitiōe cū ſit de repletione: aut forte nō ppor
tionate ad mām ſ3 de hoc certificamur puocādū vomitū ſi eni
vomitus ſtōm mūdificās ſedat ſingultus nō ē de inanitōe. Si
vero nō ſedat imo addit ē de inanitōe. Silr ſi tolerantia ſitis ſe
dat ē de repletiōe econtra de inanitōe. S3 q ſit p eſſentiā cogno
ſcitur q2 ē ptinuuſ aut cū pauca interpollatōe ſ3 mala p° ſine mā
⁊ cū mā cognoſcitur p ſigna ſupius poſita in caplo de vomitu.
Silr vlcera bothor ⁊ apa ex dictis in ca. de apatibus ⁊ vlcerib⁹
ſtōi ⁊ q2 ſingultus ſequens apa vomitu nō ſedat. Sed ventoſi
tas cognoſcit ex tēſiōe abſq3 grauitate: ⁊ q2 eructuatio ex carmi
nantibus ventoſitatē facile ſedat. Sed q ſit p cōitatē alicuius
membri aut cōitate totius cognoſcitur: q2 nō eſt ptinuus ⁊ pceſ
ſerunt nocumēta totius aut mēbri cōicantis cū quoꝝ augmēto
augetur ⁊ decremēto minuit. Cauſe aūt primitiue cognoſcūtur
ex eaꝝ pceſſiōe cū ſilitudine effectuuz.

Pronoſtica Primū ſingultus maluz portendit et
ſm plm mortē in mltis caſibus: In
apate epatis ileos vulnere aut apate cerebri. Secūdū ē apho.
30. q̄rte pticule verificat⁹ p Aui. in vomitu ⁊ ſingultu oculi rubei
malū: nā ſingultus nō ceſſans in vomitu nec poſt vomitū ⁊ ocu
loꝝ rubedo notabiliſ ſignificāt apa in ſtō aut in radice nerui ve
nientis ex cerebro ad ipſū aut i cerebro ipſo. Et ſeqt ābo. ſ. apa
cerebri ⁊ apa ſtōi rubedo ocli p cōitatē nerui veniētiſ a cerebro
ad ſtō3. S3 diſtinguit iter vtrūq3 p accñtia apatū cerebri ⁊ acci
dētia apatiſ ſtōi. Tertiū ē A. i libro ſignoꝝ mortiſ velocis q fuit
Hip. Di φ qñ accidit ſingult⁹ vehemēs hñti apa in latere dxtro
egrediēs a nā. i. a pſuetudine p magnitudie ſua: vel q2 ſit ſingul
tus habens ſolā ptractionē pp fugā rei nocētis abſq3 cā cogni
ta q2 cā hmōi ſingultus difficulter cognoſcit l3 cā triplex reddi
ta ſit ſupius egredit aia ex ſingultis ante ortū ſolis. i. citiſſime: ſi
gnificat eni apa magnū epatiſ cōicans nocumentū nō ſolū ori
ſtōi ſ3 cordi. Quartū q cū ſingultu h3 pūctionē vomitū ⁊ cu3e3
. i. ſpaſmu3 ⁊ deſtructionē rōnis morit. ſ. valde cito. Significat
eni3 nocumentū eē tantū in ſtō φ ēt maximū cerebro cōicatur.
Quintū ſingultus de inanitōe q hūectātibus nō facile ſedatur
mortalis pcipue ſi ſibi ſpaſmus piunctus fuerit. Significat eni
ſiccitatē fixam. Sextum reliq ſingultus q neq3 inanitione3 n3
apa ſequūtur ſcōm plm ſalubres. ⁊c.

Cum ſingultus poſt groſſi cibi comeſtione3
aut vini valde tpate ad bibitionē ſupuenerit
aqua calida in aqua cyminuz ⁊ mēta ⁊ men
taſtꝝ ⁊ parū turis bullierit mltoties in potu
eſt ſumenda ⁊ egro vt dormiat ē pcipiendū et venter
vaporandus et ieiunādū eſt ei. Cum aūt p mltos di

es a comestione abstinuerit iubendū est balneum sepe ingredi: deinde paucis cibis desiccantibus tñ ē alēdus sicut sūt calagie ⁊ mutagenath cū seminib⁹ ⁊ vini paꝝ puri in potu tribuendū. Et si hoc non suffecerit trocisci isti dandi sunt q dicunt̄ de ture. recipe turis. ℨ. v. enule. ℨ. iij. mentastri foliorū rute sicce amboꝝ ana ℨ. ij. seminis sisimbrij. ℨ. iij. ʃ. iformen̄t trocisci ex eis pōde aur. i. ex qb⁹ vn⁹ i die cū apozimate cymini tribuat̄

Cum singultus. Diuiditur pñs caplm in tres ptes. Prio curat singultū a vētositate. Scdo de inanitōe. Tertio dicit in cura singultus ꝯuenire sternutationē ⁊ anhelitus retentionē. Scda ibi. Qd si singultus. Tertia in fine capli. Singulti ppterea. De prima pte dicit cū singultus supuenerit post ꝯmestionē cibi grossi. i. pp suā subām grossam difficilis digōnis sicut sunt fabe castanee caro bufali ⁊ silia post potū vini valde temperati cuꝫ aq̄ q꞉ debilitando digestiuā est cā ventositatis ⁊ vos supplete quecūq꞉ possunt multiplicare ventositateꝫ sic̄ cibi habētes hūidum supfluū ventosabile sicut herbe ⁊ similia. Et sicut hūores phlauci aut melici in stō ꝯgesti aut ad ipsū deriuati q sūt apte vētosari. In his eniꝫ casibus post eductionē cibi aut hūoris ventosabil cuꝫ abstinētia cū eūonib⁹ opportunis det̄ aqua hmōi calida ℞. cymini mente. s. hortulane domestice calide ⁊ sicce mentastri. s. siluestris adhuc calidioris ⁊ siccioris: lꝫ mēta romana habēs folia longiora ⁊ latiora sint adhuc magis calida añ. ℥. ʃ. turis. ℨ. i. que oīa sicca buliāt in trib⁹ lib. aq̄ ad ꝯsūptioneꝫ medietatis et coletur de qua accipiat stomacho ieiuno. ℥. iij. ⁊ bonū ē vt secū misceatur. ℨ. ij. dyacimini aut diagalāge aut paꝝ zuccari ⁊ sumat̄ debite calida tribus aut q̄tuor diebus ⁊ tardet̄ cibus per q̄tuor horas aut qnq꞉ ⁊ post eius sumptionē dormiat ad libitū: ꝯfert enim somn⁹ ⁊ maxie stomacho ieiuno hec eni tria. s. fames sōn⁹ ⁊ exercitiū optie ꝯferūt ad resolutionē ventositatis. Et vēter vaporandus ē cuꝫ carminantib⁹ ventositatē sicut sacculis fomentis ⁊ hmōi ⁊ hic dꝫ p multos dies a cibo abstinere idest paꝝ comedere: postea balneū igredi. s. stufaꝫ aut balneū actu ⁊ potētia calidū sicut therme que ꝑter virtutē sulfuream qua oēs pticipāt sint etiā pticipantes virtute ferrea aut simili stōi ꝯfortatiua. Cibi aūt sui sint calefacientes desiccātes pauci in quātitate sicut calagie ⁊ mutagēath. i. cibi facti ex carnibus fririis in sartagine cōditi cū seminibus. s. anisi feniculi ⁊ silibus ⁊ aliqb⁹ aromatibus inter que ꝓstantissimū ē galāga ⁊ bibat paꝝ vini vinosi puri aut mediocris potentie: nam multū fortificat digōnē. His aūt non sufficientibus ad curā dent̄ hmōi trocisci. ℞. turis. ℨ. v. enule. ℨ. iij. mentastri folioꝝ rute sicce añ. ℨ. ij foliorū nemē. i. serpilli. ℨ. iij ʃ. formentur trocisci pondere aur. vnius. Ex qbus vnus in die exhibeat̄ cū apozimate. i. decoctōe cymini: hec oīa calida sunt ⁊ sicca vētositatē carminantia. Et p ista intelligit electuaria calida famosa sicut diacyminū diagalanga diatrion diaolibanū electuarū d baccis lauri ⁊ silia ⁊ gariofili apd A. approbant̄ singultui.

Almansor.

Quod si singultus post fe. acciderit fueritq꞉ cū eo tribulatio: aut nausea: aut sitis: aut in ore siccitas aqua calida egro mltotiēs tribuenda erit nō tñ repēte sed paulatiꝫ. Et si sedatus nō fuerit aqua hordei cū oleo de amigdalis dulcib⁹ detur. Spōdiles q꞉ colli ⁊ dorsi ex oleo tepido inungant̄ ⁊ fricent̄: Et mucilago psilij cū iuleb ⁊ succo granati in potu tribuant̄. Jo. Ar.

In parte ista curat singultum de inanitione. ⁊ que dicit nota sūt tribulat idest conturbatio ⁊ anxietas stomachi. Almansor.

Singulti preterea ⁊ sternutationi cōfert retinere anhelitū. Jo. Ar.

In hac pte dicit ꝙ sternutatio cōfert in singultu q꞉ ꝯfert conq̄ssando totū corpus ⁊ stōm remouet māꝫ ab ore stomachi iuxta aphorismū dcimūtertiū sexte pticule a singultu hito sternutatio supueniēs soluit egritudinē ⁊ ex eodē fundamento tussis ⁊ oēs fortes motus ꝯferūt sꝫ retentio anhelitus ꝯfert: q꞉ corde inflāmato inflāmantur ptes circunstantes: vñ fit ventositatis ⁊ humoꝝ resolutio: ppterea hec itelligunt̄ de singultu pēdente a mā vel ventositate.

De cura singultus.

Cura singultus. A mala cōplone sine mā pꝫ ex sepe dictis superiꝰ: sola eni alteratiōe cū ꝯtrarijs iterius ⁊ exterius applicitis indiget: que tñ stōm ꝯfortent tā ꝓprietate q꞉ stipticitate moderata. Si tñ siccitas sequens hūidi ꝯsūptionē pp febres acutas aut eūones faceret singultū de inanitione due exigunt̄ intentōes. Prima est remotio aut sedatio cause exiccantis ꝙ oꝫ. Sa est humectatio totius corpis: sꝫ maxie stōi qualitatiua aut substātifica cuꝫ interius ⁊ exterius applicitis que due intentōes iuxta posse ꝯplende sūt siml sic̄ cū aq̄ hordei excorticati cui sirupus violaceus posset addi ⁊ paꝝ vini granatoꝝ dulciū: aut muzoꝝ aut vini cydonioꝝ si fluxus vētris esset in cā ⁊ nō existente febre putrida lac ē sublime ⁊ stāte fluxu posset calibeari ⁊ detur aqua carnis ⁊ iura carniū resūptiua alterata ꝑm ꝙ oꝫ ⁊ bibat vinū nō antiqū aliqualiter dulce multe ꝑmistionis cū aqua hordei ⁊ balneet̄ in aqua dulci tepida ⁊ stomachus epithemetur cū oleo ro. cydonioꝝ et silib⁹ ⁊ cibet̄ sepe paꝝ ꝓ vice ⁊ multū dormiat ⁊ si op⁹ est vētris lenitōe fiat clistere cū lacte aut aq̄ hordei ⁊ oleo violaceo. Et si maiori infrigidatione opus sit addat̄ succus cucurbite ⁊ apud Rasim vngantur spondiles colli ⁊ dorsi cuꝫ oleo sed ꝓpe violaceo ⁊ det̄ mucilago psilij cū iuleb. ⁊ succo granati ⁊ oleū amigdalaꝝ dulciū ē optimū ꝑm oēm modū admistratōis caumate nō existēte magno. Si vero singultus pēdeat ab hūorib⁹ imbibitis natantib⁹ ⁊ inuiscatis siue in stō congestis siue aliūde transmissis octo exigunt̄ intentōes Prima est digestio ꝑm hūoris exigentiā: debēt eū digestiua esse quātū ad qualitates primas ꝯtraria dyscrasie mēbri mittentis stōi ⁊ hūoris: q꞉tū ad ꝑas incisiua si fuerint viscosi subtiliatiua si grossi inuiscatiua si fuerint subtiles imbibiti vt viscatacum eis euelant ipsos a mēbri superficie: ⁊ respiciant p virtutes tertias ⁊ q̄rtas tā stōm q꞉ hūores peccantes: imo mēbra mittētia quoꝝ descriptiones pñt patere ex suprascriptis. Scda intentio est eūo māe peccantis tā vomitu q꞉ secessu ēt reiterata ꝑꝫ opportunitatē. Tertia intētio ē diuersio cū clisteribus ligaturis extremoꝝ ⁊ ipsoꝝ lotionibus. Iteꝫ balneis diuertētibus mās ad cutē ⁊ eas p poros cutis resoluentib⁹ siue sint balnea aquea siue aera itē vētosis. Et apd A. in singultu antiquato ponātur vētose sup stōm sine scarificatōe ⁊ sup dorso circa. lꝫ. spondilē vbi incipit os stōi: ⁊ post ventosas ponātur rubeficātia ad attrahēdum mās ad cuti: in quo casu inueni vescatoria ꝯuenire sup eisdem locis applicita nec min⁹ ēt ꝯferūt si ponāt̄ sup mēbris mittentibus hec tñ sūt de illis que debēt postponi: ⁊ in hac intētiōe valent diuretica ⁊ apperientia poꝝ felleū sicut cū seminib⁹ maioribus decoctōe radicū aspagi apij. Item aqua lupuloꝝ hordei excorticati capilloꝝ veñ cuscute ⁊ similiū que ꝑꝫ māeꝝ diuersitatem sunt diuersificanda. Quarta intētio est excussio māe ab ore stōi aut diuersio māe vñ ꝑter vomitū ⁊ secessū de qb⁹ supra cōueniūt motus laboriosi sicut vociferatio alterius aut clamor ꝓprius ⁊ ira timor gaudiū tristicia aspsio aq̄ frigide iprouise conuersio ai fortis ad aliqd audiēdū aut cōtēplandū cōmotio corporis magna currendo saltādo eqtando tussis sternutatio retentio anhelitus ⁊ silia. Hec eniꝫ aut mā ab ore stōi excutiūt aut corpus iflāmādo resoluūt aut aiam diuertūt vt nō pcipiat tristē oris stōi sensationē. Et ex h̄ genere sūt dolores ꝑꝫ aliā pteꝫ corpis iuxta aphorismoꝝ ꝑe pticule. Quicūq꞉ dolētes. ⁊c. Quinta est obtusio sensus oris stōi maxie exequēda mā existente acuta sua acuitate pūgēs ⁊ stimulās ⁊ in stō acuti sensus q̄ itētio aliqñ ꝯplet̄ cū hūidis maxie vnctuosis vt butyro brodijs pinguibus vel fiant electuaria lōgiorē morā in ore stōi ꝯtrahētia vt. ℞. diadragaganti fri. ℥. i. butyri recentis sine sale se. papaueris albi sebestem iuiubarū. añ. ℥. i. misce: ⁊ si hec non suffecerint misceant̄ cū hijs narcotica sicut semē hyusqami albi canfora semē lactuce mucilago psilij ⁊ silia. Et possunt hmōi cū zuccaro violaceo incorporari. Et apud maiorē necessitateꝫ det̄ paꝝ regei aut philonij ⁊ hmōi opiata sine aliquo liquore exhibeant̄ vt diuturniorē morā ꝯtrahāt in ore stōi aut exterius applicent̄ aliq̄ opiata in ore stōi. Hec aūt opiata siue interius siue exterius caute applic

tur nocumētū cordi cōicetur neq̄ posteriꝰ circa .xiiij. spondilē applicētur ne mēbrorum iferiorum sensus aut motꝰ ipediatur. Sexta itentio ē stōi ɔfortatio sitꝰ corrigendo malā ɔ°nē in stō derelictā post hūoris eūonem. Septia est correctio accidētium pficiēda ꝺm exigentiā. Ad has tn̄ itentōes sūt trocisci hmōi. ℞. costi croci rosarum recētiū masticis spice an̄. aur. iiij. assari aur. ij. aloes opij an̄ aure. i. ɔficiant cū succo psilij ⁊ bibat ex eis medietas aur. psiliū eni ⁊ opiū stupefaciūt spica ɔfortat ⁊ resoluit. assarum iclinat hūiditates ad ptes vrine educēs eas p vias illas. aloes inclinat illas ad viā fecis ⁊ exhibit eas p eā costus ⁊ crocus maturāt ⁊ ɔfortant calefaciētes: pp hoc ergo sūt trocisci isti ɔferētes valde singultui vehemēti ⁊ subuersiōi aīe ⁊ sūt a me expti. Octaua ⁊ vltima itētio ē debitū regimē sex rerū q̄ tēdat in ɔ̄riū dyscrasie. Aer ergo in dyscrasia fria ⁊ hūida declinet ad calidū ⁊ siccū: i calida ⁊ sicca ad frm̄ ⁊ hūidū ⁊ sit boni odoris. Silr̄ dieta in calida et sicca sit frigida ⁊ hūida cū aliq̄li stipticitate vtatur itaq̄ portulacis cucurbitis lactucis spinachijs endiuia boragie blite acetosa farre panicio milio robilijs ⁊ silibꝫ. Sz cōdiat cū acresta vino granatorum aut cydoniorum aut cū pulue coriādri rosarum sandalorum et similiū. et gelatina limōea myrtea ɔueniūt: ⁊ comedat carnes laudabiles silr̄ alteratas bibat aquā si ɔsuetus sit aut eā bn̄ toleret si vero nō bibat vinū paruissimū optie lymphatū. Sz in cā fria ⁊ hūida dieta declinet ad calidū ⁊ siccuz vn̄ vtatur capparibꝰ feniculo petrosilino serpilo iure cicerū ⁊ silr̄ ⁊ cōdiatur cū aromatibus sicut pipere cynamoma galāga. ʒʒ. croco gariofilis et silibꝰ ⁊ sit vinū antiqū vinosū purum tn̄ i pua quātitate ⁊ silr̄ reliquū regimē ordinetur in ɔtrariū dyscrasie. Cura aūt apa bothor ⁊ vlcerū pz ex dictis in ca. pn̄ti. Et silr̄ pz ex caplo p̄cedēti cura singultus a ventositate. Si vero singultꝰ sit p cōitatē a toto vl a mēbris pticularibus: Cura pz ex his q̄ dicta sūt statiz supius i cura male ɔplonis cū mā siue in stō ɔgesta siue aliūde deriuata: p̄cipua eni intētio est habēda ad mēbra cōicantia vt supflua eorum eūentur: ⁊ mala ɔplexio oppilatio ⁊c̄ nocumēta corrigantur ⁊ tādē ɔfortentur. Si vero singultus pēdeat a causis primitiuis vt puta ab aere ledente a sua caliditate aut frigiditate locetur in aere ɔtrario disponi ipsi ⁊ dyscrasia in stō ipressa cū ɔtrarijs alteretur ipsū ɔfortādo ⁊ pseuerādo ne hūores fluant ad stōm. Et si sit a cibo corrupto cura pz ex dictis caplo de debilitate digōnis: ⁊ si pēdeat a cibo acuto aut medicina acuta mordicāte os stōi: pmo vomitu aut secessu educatur ⁊ eius acuitas frāgatur cū sūptōe aq̄ tepide aut aque hordei in notabili quātitate. s. vsq̄ ad. i. lib. vel duas. Et si fuerit necessitas maioris abstersiōis addātur in decoctōe passule transmarine pue nigre vel hmōi aq̄ misceantur cum sirupo acetoso aut oxymelle simplici. Et si p eductōe horum ciborum ⁊ medicinarū acutarum necnō hūorum ad stōm defluxorum essz opus aliquo lenienti. detur casia ⁊ māna cū decoctōe prunorum tamaridorum sebestē ⁊ silr̄ leniētiū ⁊ lubricantiū. Scdo corrigatur dyscrasia stōi ⁊ cōfert cū iterius sūptis sicut cū miua cydoniorum rob de granatis aut de cydonijs. ⁊ syrupus de cydonis qbꝰ aliqd sirupi acetosi addi pōt ad icidēdū ⁊ abstergēdū si qd imbibitū ⁊ inuiscatū in stō remansisset. Et exteriꝰ applicitis sicut cū oleo ro. de cydonijs ⁊ silibus. Et phibeantur hūores a fluxu tū qetādo eos sōno ⁊ qete tū diuertēdo ꝺm exigentiā. et corrigātur accidētia ⁊ ordinetur debitū regimē in ɔtratriū dyscrasie. Si vero singultus pēdeat a cibo grosso ventosabili aut habēte hūiditatez supfluā aut a potu vini mltū lymphati aut grossi multū silr̄ vētosabili cura sufficiēter dicta ē in expositōe textus circa pricipiū capli.

De appetitu

Appetitus q est desideriū aiatū cibi aut potꝰ sequens tristez sensationē oris stōi ē duplex: Alter cibi ⁊ dicitur fames q̄ descriptiue ē appetitꝰ calidi ⁊ sicci. Alter potꝰ et dicitur sitis: ⁊ est appetitꝰ frigidi ⁊ hūidi quorum vterq̄ leditur tripliciter ablate qn̄ oīno nihil appetitur: diminute dupliciter p itensionē ⁊ remissionē: p remissionē quide cū minus appetitur q̄z sit necessariū p nutritōe corpis hūectōe. Aut qn̄ aliq̄ appetunt aliq̄ n̄ ex his q̄ scdz nāz debēt appeti siue cibalia siue potabilia. per itēsionē vo qn̄ magis appetitur q̄z possit digeri aut q̄z sit expediēs p nutritiōe ⁊ corpis hūectatōe. Et hmōi appetitꝰ qn̄ ē ad cibū dicitur appetitꝰ caninus. Sz qn̄ ad potū dicitur sitis supflua. Et ex hoc generis ē appetitus itolerabilis sūt eni qdā q dū famē notabilitꝰ patiūtur incurrūt syncopi cholera repenthe ad os stōi aut spiritibꝰ ptermodū resolutis aut incurrūt dolorē stōi ⁊ capitis et ista sunt corpa cholerica aut sicca tn̄ acuti sēsus hn̄tia poros latos ⁊ humidū facile resolubile. Et q̄dā horum sūt corpa exuberātis carnis habentia mltū de calido ⁊ hūido sz hn̄t ipsū subtile cū latitudie pororum. et ois eius calor inatus ē fortis valde aut plurimꝰ ⁊ valde debilis nō pt famē tolerare. Bolismus āt ē fames mēbrorū cū sacietati stōi. Sed appetitꝰ corruptus est appetitꝰ quorūdam q̄ nō dn̄t appeti ab aliquo indiuiduo de specie hūana nālitꝰ dispositō. Nunc vero sequēdo ordiez A. Priꝰ agetur d̄ diminutōe ⁊ ablatōe famis. Scdo d̄ corruptōe eiꝰ. Tertio de appetitu canino ⁊ de intollerabili. Quarto de bolismo. Quinto de siti. Cā diminutōis ⁊ ablatōis famis pōt eē oē genus male ɔ°nis in ore stōi sine mā cū supfluit: caliditas qdē a q̄cūq̄ cā pēdeat siue corporea siue pmitiua rarefaciēdo raritate opposita corrugatōi. Fo attrahēdo hūores ad os stōi q replēdo famē deijciūt. 3°. q2 nō sinit os stōi pati frigiditatē sequētē nālē resolutionē et aduentū mlie ad famē excitādā frigiditas vero lz nō excedēs multū excitat appetitū: q̄ pp inueniūtur septētrionales ex vētis ⁊ hyemis ex tēporibus vehemētiores ad excitādū appetitū: et q iter pagit in niue vehemētioris appetitus valde: Attn̄ cū supfluit ē magis iter ceteras q̄litates destruēs appetitū mortificādo duas virtutes. s. sensibilē ⁊ attractiuā: sz hoc ē raro: hūiditas vero ⁊ siccitas sūt in hac re pauce ipressiōis magis ad sitiz minuēdā ⁊ excitādā facientes q̄z ad famē. hūores q̄z cuiuscūq̄ generis cū supfluūt i ore stōi famē auferūt aut minuūt: sz calidi magis ecōtra siti excitantes fri vero lz siti minuāt ⁊ iterdū famē excitāt dū sūt pauci ⁊ nō multi p̄ternāles ⁊ ꝓpe pla parum acre ⁊ mlica pontica: attn̄ cuz supfluūt i p̄ternālitate aut mltitudine auferūt ⁊ minuūt nauseaz subuersionē aut vomitū excitātes. Silr̄ vlcera bothor ⁊ apata i stō famē ipediūt siti si calida fuerit excitātia. Diminutio q̄z ⁊ ablatio sensus oris stōi siue seq̄tur aliq̄z ex cāis suprascriptis p eē̄ntiā in ore stōi siue p cōitatē a cerebro aut 3° pari aut sexto neruorū cerebri siti ⁊ famē simul aufert aut minuit: p cōitatē vero aut a toto sicut in febribus i qbꝰ caliditas ori stōi cōicata pretermōm calefacit ⁊ exiccat siti augēs famē minuēs aut auferens pp cās supius dictas. et aliqn̄ repletio hūorū q̄litate aut quātitate peccātiū i venis facit ipsas fugere ab attractiōe ⁊ potiꝰ laborare ad expulsionē quo mō sincopali hūorosa deijcitur appetitꝰ: et in multis alijs laborātibꝰ nō solū febribꝰ sz alijs generibꝰ egritudinū. vidi eni mulierē laborātē fluxu vētris nihil cōedisse nz bibisse p octo dies nisi aquā frigidā q̄ tn̄ supuixit. Silr̄ theutonicū quendā febriētē nihil comedisse in 28 diebꝰ cū oia penitus abhorrēt: sz solū bibisse vinū qd̄ euenit q2 eorum vene hūoribꝰ supfluis pretermodū erāt replete. et hoc mō qn̄z deficit appetitus p̄gnantiū ⁊ in qbꝰ mēstrua retinentur: quo mō ēt vrsi p totū hyemē abstinēt a cibo aliqn̄ deficit appetitus pp d̄bilitatē attractiue mēbrorum sicut in ethicis ⁊ alijs egris multū debilibus in qbus mēbrorum virtus attractiua deficit: nō qdē ob defectū resolōnis sed pp attractiue ipotētiā. et aliqn̄ deficit pp paucitatē resolōnis sicut i fris valde cōplexiōaliter aut etatie quo mō serpētes rane ⁊c. aialia debilis caloris in hyeme stāt sine cibo q2 calor eorum sopitur ⁊ minuitur ita vt q̄si sola respiratōe ɔstet ⁊ nutricationē q̄si nullā faciat p cōitatez vero a mēbris pticularibus sicut catarrus a capite descendēs si figatur in ore stōi aut inuiscetur ⁊ adhereat deijcit appetitū ⁊ qn̄z facit appetere ɔtraria. s. icidētia ⁊ subtiliantia si fuerit grossus ⁊ viscosus. Itē p cōitatē a neruis veniētibus ad dādū sensū ⁊ motum ori stōi. s. sexto pari tollitur desideriū cū nō p̄cipiat suctionē nz melancholice ipressionē. Itē p cōitatē a splene cū mlica nō trāsmittitur ad os stōi: aut cū supflue trāsmittitur aut nimis acris. Itē p cōitatē ab epate cū debilitatur eiꝰ attractiua post fluxū sanguis aut alias eūones: aut cū ipsū aut mesaraice apantur aut oppilātur sicut i hydrope. aut ēt cū oppilantur vene q̄ sūt post epar. Itē p cōitatē ab intestinis sicut i colica ⁊ ileos in qbus appetitus ad cibū deletur ⁊ sitis intēditur cāis iferius ponēdis in caplis pprijs. Itē pp vermes existētes i itestinis viuētes aut mortuos q suis vaporibus nocēt oris stōi. et si ascendūt ad stōm multomagis vomitū excitādo: lz aliqn̄ chilū sugēdo faciāt appetitū caninū vt ifra i caplo ppo. Itē p cōitatē a corde sicut cū oppssū ē veneno: aut

sicut in pestilentialib⁹ cū os stōi pp ꝓpinq̄tatē ꝛ maximā sensibilitatē facile ꝓpatitur. Preterea magna ꝓstratio appetitus i pncipio vniuersali febris absq3 manifesta lesiōe ipsius oris stōi ē signū satis efficax sup febrē pestilentialē. Itē p cōitatē a matrice ꝛ qbuscūq3 mēbris potētibus cōicare stō cōitate absoluta ꝛ nō absoluta. Cāe aūt primitiue sūt sic caliditas aut frigiditas aeris supflua: aut ipsius occulta malitia fetor supfluus ꝛ silia. Itē cibi ꝛ ꝑpe valde pingues ꝛ vnctuosi aut supflue dulces ꝛ hūidi vigilie supflue resoluendo ꝛ tādē infrigidādo lz forte in pncipio calefaciant. Sōnus vero hebetādo ꝛ mltiplicando supfluitates lz somnus ꝛ vigilie aliquādo faciant appetitū caninū vt infra. Itē qnq3 inanitio supflua debilitādo sicut ecōtra repletio supflua os stōi replendo. Silr motus ꝛ qes cū supfluūt necnō ai accidentia valde excedētia. Itē res extranee potēs occurrere. Et ex his dictis p3 solutio pblematis: qre sūptio cibi aut potus aliqn̄ suscitat appetitū. facit ei illō remouēdo nocumētū stōi quo appetit⁹ obtūdebat: siue illō sit qualitas ꝑma ipsā corrūpēdo sua ꝯtrarietate actuali aut potētiali: siue sit hūor inuiscatus ip3 abstergēdo ab oris stōi supficie: siue sit nimia raritas ptes vniendo: siue sit defectus sensus oris stōi ipsū excitādo: siue sit defect⁹ melie debentis fluere ad os stōi p fame excitāda: vt qr̄ sumat aliqd pōticū supplēs vices eius: ꝓpterea nō ois cibus aut potus excitat appetitū s3 tātū q remouet cām appetitū obtūdētē. et cāe de quibus supra cū sūt debiles minuūt appetitū. Aucte, ꝯo ꝛ magnificat ipsū destruūt. Signa male ꝯplexōis sine mā sunt qr̄ nō adē grauitas n3 vomitus hūoralis neq3 eructuatio redolēs aliquē saporē extneū. et spēs male ꝯ°nis cognoscit ex causis pcedentibus calefacientib⁹ infrigidantib⁹ hūectātib⁹ aut exiccantib⁹. Itē sensatio illius male ꝯplexōis in ore stōi ꝛ iuuat ꝯtrarijs nocetur a silib⁹: hūores aūt cognoscunt p saporē ꝛ calorē in ore pceptū ꝛ eructuationē ꝑūtātē ipsos stō ieiuno. ꝯ p sitis si sint calidi ꝛ certificat p eoꝝ vomitū. ꝛ si hūor ē grossus ꝛ viscosus adest appetitus incidētiū ꝛ subtiliantiū ꝛ nausea frequens ꝛ limositas oris ꝛ lingue: ꝛ debilitas digōnis.

Signa Ulcerū stōi supius posita. s. dolor ꝛ egressus saniei vomitu aut secessu: mollificatio vētris putritas more cibi in stō: mordicatio cū sūt aliqd acutū. signa apatis superius posita sunt. Signa obtusiōis sensus oris stōi sunt qr̄ deficit fames ꝛ sitis: ꝛ nō pcipit aliō stōi nocumētū ꝛ res acute nō faciunt mordicatōēs n3 singultus sic diapipereō sirup⁹ ꝛ silia sūpta stō ieiuno ꝛ forte aliqs nocumentū cerebri aut neruoꝝ pcessit. Qd aūt sit p cōitatē a toto sicut in febribus ex febrib⁹ ipsis cognoscit. ꝛ qr̄ sitis adest ꝑm plīm. et si hūores in febrib⁹ stō cōicent cognoscit ex signis stati supius positis ꝛ ēt cuiusmōi hūores sint. Qd āt sit ex repletiōe hūoꝝ in toto cognoscit ex signis repletiōis colligendis. ꝑa ꝑmi ca. ꝑpo. f. ex regimie pcedēte tumore venaꝝ grossitie vrine plenitudie pulsus somnolētia pigritia corpis multitudie egestiōis. et qr̄ eūone abstinētia ꝛ exercitio iuuat. Qd aūt sit pp ipotētiā attractiue mbroꝝ cognoscit ex corporis debilitate: ꝛ ꝯsūptōe. Si vero mēbra nō attrahāt pp paucitatē resolutiōis cognoscit qr̄ forte corpora illa valde frigida sūt ꝯplexiōaliter aut etatiue: aut aliter notabiliter infriata sūt. Et qr̄ pp abstinētiā corpus nō ꝯsūitur. Qd āt sit p cōitatē a cerebro ꝛ neruis cognoscit ex nocumēto ipsoꝝ. Et si i cā sit catarr⁹ cognoscitur ex signis catarri de qb⁹ in caplō ꝑprio. Quod āt sit pp defectū melie trāsmittende a splene ad os stōi cognoscit qr̄ si sūat pōtica aut acetosa appetitus excitat: supplēt ei vicē melie: ꝛ facit credere hāc significationē magnitudo splenis pp retentionē ei⁹ ꝙ o3 vt effundat. Qd si supfluat melia: aut si nimis acris cognoscit ex vomitu melie ꝛ sapore acetoso pōtico ingētudie ꝛ alteratōe coloris corporis ꝛ ligue ad nigredinē. Qd āt si p cōitatem ab epate pp nocumētū attractiue cognoscit qr̄ adsūt cāe eius. s. mala ꝯ° frigida: supflua eūo ꝛ ꝑpe sanguis. et aliqn̄ apa aut oppilatio eius aut mesaraicaꝝ ꝛ qr̄ nō apparent alie cāe. Signa āt oppilatiōis viaꝝ q̄ sunt post epar sūt color malus ꝛ corpis consūptio qr̄ ꝓhibetur sanguis penetrare ad mēbra ꝛ cutis supficiē: ꝛ non apparēt alia signa. Oppilatio aūt epatis cognoscit ex grauitate tensiōe ꝛ qr̄ frequēter adest fiur⁹. Qd āt sit p cōitatē ab intestinis sic in colica ꝛ vermib⁹ cognoscit ex signis iferius ꝑprijs caplīs ponendis. Qd āt si p cōitatē a corde cognoscit ex nocumētis ipsius de qbus supra. Sed ꝙ sit p cōitatem a matrice cognoscit qr̄ forte est ꝑgnans aut alia ex cā retēta sūt mēstrua: aut forte adsunt alia nocumēta mricis de qb⁹ infra. Silr ꝙ sit p cōitatē a quocūq3 alio mēbro cognoscit p nocumēta ipsius cū qrū augmēto augetur nocumentū appetit⁹ ꝛ decremēto decrescit ꝛ ablatōe aufert. Cause āt ꝑmitiue se ipsas oñdūt ꝛ ꝙ quādocūq3 tales cāe adsūt talis sequitur effectus.

Pronostica Primū cū appetitus ꝯualescentiū nō ē bon⁹ aut cadit significat recidiuationē nisi sit pp sanguis paucitatē ꝛ debilitatē corpis. Scōm cāus appetitus i egritudib⁹ chronicis ē significatio valdē mala: imo nūq3 vidi aliquē cui⁹ appetit⁹ destructio ꝑseuerit in egritudine chronica ꝛ remissa q euaderet: silr ecōtra ꝯstātia appetit⁹ in egritudine chronica ꝛ itēsa magnā affert spē salutis. Cura dīmnutōis ꝛ ablatōis appetitus exigit q̄tuor intētiōes. Prima ē retentio cāe. ꝯa est appetitus excitatio. 3ª accidētiū correctio. 4ª regimen sex rex. Si ergo pendeat a mala ꝯ°ne sine mā remoueat cā ipsā aut ipmēs aut ꝯseruās ꝛ qualitas ipsa i stō3 cū ꝯtrarijs interius ꝛ exteri⁹ applicitis ꝓprijs stōm ꝯfortātib⁹ de qbus stati. S3 in mala ꝯ°ne cū mā digerat ꝑmo mā si fuerit cholica cū sirupo acetoso simplici oryzachara de acetositate citri limonū ꝺ granatis cauēdo tū a multis stipticis: ꝛ cū aqs endiuie lupuloꝝ epatice acetose ꝛ silīu3. S3 phlatica cū oximelle simplici ꝯposito sqllitico melle ro. sirupis de mēta de absinthio ꝛ aqs mente absinthij feniculi ꝛ miua cydonioꝝ cū melle est ꝑpa. S3 in melica adusta cū sirupo de fumoterre de bisantijs ꝛ in nō adusta cū sirupo de epthymo sirupo sabor ꝛ aqs lupuloꝝ boraginis buglosse scholopendrie ꝛ hec digestiua respiciant ꝑter mā3 tā mēbrū mittens q3 recipiens. Cauēdū tñ ne digestiua sint valde stiptica in pricipio ꝛ ꝑpe i mā grossa ꝛ viscosa: postea eūetur mā calida cū reubarbaro myrobalanis cytrinis māna prunis tamaridis electuario de psilio de succo ro. S3 frigida cu3 alcfangis pilulis stomaticis de hiera simplici myrobalāis kebulis ꝯdiis que suscitant appetitū. s3 melica cū polypodio sticados epithymo sene diasene electuario hamec pilulis indis ꝛ respiciat tā membrum mittēs q3 respiciēs. Caueant tñ iux⁹ posse fortia euoluentia ꝺ debilitant ei stōm ꝛ mēbra nobilia. Aliqn̄ eūamus cū vomitiuis ꝛ ē ꝑmptior eūo ꝛ magis festina q3 vētris solutio: eligant ergo vomitiua q̄ videant magis oportuna. S3 de his āple in caplō de vomitu dictū ē. et marie fiat vomit⁹ in his q inclinati sūt ad vomitū ꝛ facile vomūt: imo ēt excitatio vomitus cū digitis ipositis ꝯfert excitādo virtutē q̄zuis nō vomāt. et mirabilit ꝯfert vomit⁹ ei cuius appetitus ꝯstratus ē in dulcibus ꝛ vnctuosis ꝛ appetit acetosa ꝛ acuta: Appetit ei ꝯtrarta dispōni sue ꝑternālr: est itaq3 verisile destructionē appetitus sui pendere ab hūore grosso et viscoso. et hec ꝑma intētio ēt ꝯplet cū diuersiōe q̄ fiat tā a mēbro mittente q3 recipiēte: eligant ergo mōi diuertēdi magis oportune siue fiant sine eūone sicut ligature fricatōes vētosatōes lotiones ꝛ silēs siue fiant cū eūone sicut clisteria ꝓuocatio sudoris vrie ꝛ hmōi. Si vero nocumētū appetitus pēdeat ab apatibus bothor aut vlceribꝰ in stō curent sicut dcm̄ ē in caplō ꝑpo. Si vero pēdeat a diminutōe aut ablatōe sensus oris stōi remoueat cā diminutōis aut ablatōis: siue fuerit aliq egritudo cerebri: siue egritudo neruoꝝ sic paralysis: Et de his supius i. ꝑprijs caplis sufficiet dcm̄ est. siue fuerit mala ꝯ° in ore stōi aut hūor iuiscat⁹ ei⁹ supficie ꝛ de eoꝝ cura stati dictū est. Si vero fuerit pcōitatē a toto sic in febrib⁹ hūoralib⁹ curēt digerēdo ꝛ eūando ꝑ3 ꝙ expedit. Et q̄litas stō ipressa alterēt cū ꝯtrarijs. Si vero hūores stō cōicati sunt eūentur vomitu aut secessu deinde tueat stōus ꝛ ꝯfortetur ne recipiat cū ꝓprijs moderata stipticitate pticipantibus appetitū excitātib⁹. et si pendeat a febribus ethicis curētur ipse: ꝛ dispositio stō ipressa cū frigidis hūidis stōm ꝯfortantib⁹ ꝛ ethica senectutis cū hūidis calidis aut tpatis in actiuis: ꝛ cu3 frichatōe ꝛ balneo pfecta ꝛ ꝑa digestiōe vt nutrimētū ad mēbra attrahat. Et si fuerit in toto repletio vt cacochimia sicut i scabie ꝛ lepra phlebotomet aut eūetur ꝑm ꝙ oportet ꝛ mēbra nobilia ꝛ ꝑpa nālia rectificent ꝛ ꝯfortent. et in sincopali hūorosa i qua est repletio humorū crudoꝝ obseruent ꝑcepta. A prima quarti

capitulo proprio. Et fricationes fortes ⁊ diuturne ea cōferunt
⁊ in oībus ī quibus est necessariū superfluitates resoluere ⁊ nu
trimentū ad membra trahere aut calorem sopitum excitare. Et
si fuerit per cōitatem a cerebro sicut in catarro p̄mittatur cura ca
tarri. Et si quid ad stōm ꝯfluxerit educatur vomitu aut secessu ⁊
postea stomachus ꝯfortetur eius dyscrasiam alterando. Et si
fuerit p cōitatem a splene supfluam transmittente melīam dige
ratur euacuetur ⁊ diuertatur ad intestina clisteribus ⁊ solutiuis
exhibitis et si fuerit defectus melīe in ore stomachi confortetur
splen aperiatur vena que est inter splenē ⁊ stomachi cuꝫ decocti
one epithymi polipodij lupulorū capillorum ve. scolopendrie
corticum radicum capparis ⁊ siliūm bibita: vel cum vesica fa
ciendo fomentationes ⁊ fiant fricationes in loco transitus illi⁹
vene: ⁊ aliquando vomitus ꝓuocetur ꝓprie cum his in quibus
sit virtus hellebori ⁊ cappares ⁊ troscisci de cappariꝰ sunt ad
propositū hoc. et si fuerit per cōitatem ab epate sicut in fluxibus
curetur ꝫm ꝙ dicetur in sequentibꝰ: ⁊ similiter oppilatōes ⁊ apo
stemata. Postea epar ⁊ stomachus confortet̄ ⁊ similiter si fue
rit per cōitatem a corde curentur egritudines cordis sicut dictū
fuit superius ⁊ per cōitatem ab intestinis sicut in colica ⁊ vermi
bus ⁊ a matrice ⁊ a quocūqꝫ membro sibi cōicāte: curentur pri
mo dispositiones membri cōicantis: deinde stomachus rectifi
cetur: veruꝫ quia in pregnante menstrua nō possunt ꝓuocari at
tendatur dispositioni stomachi ꝫm ꝙ est possibile: hoc tamē su
perius dictū est in capitulo de vomitu q̄ꝫtum est opportunum.
Nocumentuꝫ autē appetitus a causis primitiuis curatur remo
uendo causas primitiuas ⁊ nocumentū stomacho impressum
postea dyscrasiaꝫ stomachi corrigendo: ⁊ ipsum ꝯfortando ꝫm
ꝙ oportet ⁊ sic absoluta sit. Prima intētio que est remotio cāe
diminutiōis ⁊ ablatōis appetitus. Scda intentio .s. cōfortatio
oris stōi ⁊ totius: ⁊ appetitus exiccatio pficitur octo modis in
frascriptis qui pficiunt causas cōcurrentes ad veram famem q̄
cāe sunt mēbroꝝ inanitio ipsoꝝ attractio a venis venaꝝ ab epa
te epatis mediantibus mesaraicis ab intestinis ⁊ stō: oris stōi ia
nitio melīe a splene ad os stōi deriuatio tristis sensatio ī ore sto
machi ad que sequitur fames siue cibi desiderium. Si ergo mē
bra non inaniant̄ forte pp pororū oppilationē aut debilitatem
caloris resoluentis ⁊ ꝯsequenter mēbra ⁊ nō attrahant a venis
nec vene ab epate nec epar a stomacho fiant fricationes mēbro
rum etiam iterate si oportuerit ⁊ ꝓprie post somnum: ⁊ iam pfe
cta prima ⁊ ꝫa digōne qn̄ .s. est tēpus destribuendi sanguinē ad
membra ad hoc ēt conferūt balnea aerea ⁊ aque dulcis ⁊ oia q̄
ꝯfortant quattuor digōnes. Secundus modus est ꝓcurare vt
chilus cito penetret ad epar ⁊ ad hoc valent quecūqꝫ remouent
oppilationes ⁊ sūt subtilis substantie facile penetrantis sicut vi
nū vetus subtile diacalamētū mythridatū tyriaca in cā frigida.
sed in calida triasandali diarodon abbatis post que bibatur pa
rū vini lymphati. Tertius modus ē ꝓuocare vt cerebrum sit bn̄
dispositū ⁊ mundum a supfluitatibus cū spirituū temperamēto
⁊ multitudine ⁊ in sūma vigorare virtutē animalem ad quē mo
dum causa existente frigida valet tyriaca mythridatum vinum
vetus diamuschum diambra diaplyris arcoticum. ꝫꝫ. conditū
secacul conditū. Confectio anacardina in cā multum frigida.
Item acorus conditus diacori ⁊ oia que confortant neruos et
neruosa. Et ex his aliquid potest teneri in ore quod lambendo
deglutiatur. Sed in cā calida iuleb ⁊ zuccarū ro. quibus aliquid
diamuschi aut similis posset permisceri. Unctiōes quoqꝫ appli
cite parti posteriori capitis in collo vsqꝫ ad iꝫ. spondileꝫ vigorā
do neruū descendentem ad os stomachi ⁊ ipsum os ad hoc cō
ferunt. Quartus modus est attrahere melancholiam ad os
stomachi si defecerit que attractio qualiter debeat procurari di
ctum est superius ⁊ si hoc fieri non posset dentur aliq̄ vice eius
supplentia que excitent illam virtutē sopitam sicut in causa frigi
da alleum piper album nigrū enim nimis est vstiuum nisi mā
esset nimis frigida. ꝫꝫ. cappares oliue condite pisces saliti almu
ri q̄ fit hoc modo. Accipiantur farine hordei partes due salis
ps idest misceantur simul ⁊ fiant fugacie siue panis depressus
⁊ ponantur in furno vsquequo comburantur paulatim intus ⁊
extra postea frangantur quelibet ī tres aut quatuor partes ⁊ po

site primo in vase vitreo: iterū ponantur in furno vsqꝫ mane et
istud est almuri: lꝫ sint ⁊ alij modi: hoc possumus vti permiscen
do cū aceto aut alijs modis q gustui magis placeant hec tamē
calida non ꝓprie supplent vicem melīe nisi quoddam mō gene
rali cū melīa sit frigida pontica: sed in cā calida acetum agresta
acetositas citri citranguli limones vinum granatorū berberis
silia: ⁊ ex his possunt fieri sirupi ⁊ possunt fieri ꝯdita sicut mari
nata ⁊ aliquando facimus sapores addendo zuccaꝝ ⁊ mel: aut
passulas ⁊ aromata ad libitum. Et qn̄ꝫ cum his ponimus exic
cantia sicut nuces ⁊ sila. Ista enim pontica supplent vicē melīe
infrigidando stipticando ⁊ vilos longos vniēdo qbus melior
fit attractio. Quintus modus est per abstersionē humoris in
uiscati in ore stomachi in supficie oris stomachi ad qꝺ cōferunt
cepe cocte aut crude cuꝫ aceto ⁊ aromatibus cōdite ⁊ cui placet
addatur oleum. Item oxymel simplex aut squiliticum ⁊ sirupus
⁊ quecunqꝫ abstergunt ⁊ incidunt. Sed in causa calida aqua de
coctionis hordei ⁊ passularum cū lacte seminū cōium frigidoꝝ.
Item valent exiccantia humiditates stomachi ⁊ proprie qn̄ sūt
subtiles sicut panis biscoctus ⁊ furfuraceus stomacho ieiuno.
Et ad hanc intentionem laudat Aui. sauich hordei ablutam cū
aqua ⁊ aceto. Fit autē sauich hordei accipiendo hordeuꝫ nouū
āteqꝫ plena maturitate induret̄ ⁊ ponitur in vase eneo vl' terreo
vitreato ⁊ est melius ⁊ super ignem leuiter torrefit: deinde fricet̄
⁊ ventiletur donec totus cortex recedat quo cocto vtunt̄ ad pla
citum ⁊ in hoc casu laudatur vomitus cum oxymelle et balnea
bibita que deponunt pl'a ex stō. Item exercitium stomacho ieiu
no ⁊ longa abstinentia. Sextus modus est cū odoriferis egro
placentibus sicut cydonia pira poma limōes arancij citri persi
ca pipiones assati ⁊ cū vino cydoniorū ⁊ gariofilis conditi. Et
odor panis nouiter extracti de furno ⁊ in summa ingenientur in
faciendo cibos odoriferos saporosos egro placentes: ⁊ vide
ant alios comedere res diuersoꝝ modorum. Septimus mo
dus pficitur per ea que a ꝓprietate confortātur inter que absin
thiū optinet principatū suscitans appetitū mortuum. Secundo
menta rob ⁊ sirupus eius Rob mēte apud Auic. Terant̄ grana
ta acetosa cū corticibus suis ⁊ de succo eoꝝ accipiātur ptes due
succi mente pars vna mellis aut zuccari pars vna siue quantuꝫ
sufficit ad faciendum gustui placiduꝫ ⁊ est singulare sed prepa
randum ad ignem facilitate vt fiat bona commistio cuius dos
in ieiuno sit cocleariuꝫ vnum: deinde tus mastix galia muscha
ta xyloaloes calamus aromaticus bauce idest pestinace squinā
tum. Sed in causa calida cydonia cruda cocta condita. Item
succus eorum diacydoniten ⁊ apud Mesue confectio de cydo
nijs facta cū succo cydoniorum ⁊ valet sine speciebus in causa
calida: Sed cum speciebus quas ibi ponit valet in causa frigida.
Et quandoque potus aque frigide ī q̄ꝫtitate que nō mortificet
calorem innatum rectificat appetitum ⁊ proprie in consuetis.
Medicamen ꝓprium in conualescentibus ex febribus. ℞. ro
sarum. ꝫ. x. sumach. ꝫ. ij. cardamomi. ꝫ. i. fiant ex eis trocisci dua
rum drachmarum facit enim appetitū ⁊ sedat sitim. Octauus
modus est permiscere plura ex istis ꝫm diuersas intentiones ita
tamen vt opponantur cause siue lapsui qui fuerit in ore stoma
chi ⁊ non solum compleat̄ huiusmodi per sumpta: immo quan
doqꝫ per exterius applicita sicut fomenta vnctiones et cerata
emplastra que opponuntur lapsui ⁊ sint excitantia appetitum et
non solum ponantur in ore stomachi: immo super toto stoma
cho ⁊ ex proprijs ē vt coquatur cydonium in vino nigro stipti
co cum pauco aceti postea addatur panis biscotus siue assatus
⁊ succus mente piper longū mastix squinantium tus ⁊ similia ⁊
potest fieri calidum aut frigidum ꝫm exigentiā lapsus. Aliquan
do etiam rectificamus gustum lingue cum collutionibus ⁊ his
que masticātur sic̄ cū vino optimo odorifero egro placenti. Ali
quando cum aceto aut oxymelle. Aliquādo facimus ipsos ma
sticare passulas nuces auellanas pineas preparatas phistica:
aliquando panem ⁊ postea masticatum expuere vt humores et
limositates in lingua inuiscate remoueantur. Pro tertia inten
tione .s. correctio accidentiū sunt tria que aliquando sequūt̄ ad
nocumentum appetitus scilicet diminutio aut corruptio digesti
onis de eius curatione sermo precessit. Item macrefactio cui

subueniatur dando cibus facilis digestionis cite penetrationis et multe nutribilitatis que gustui egri sint conformia quantum est possibile. Tertio aliquando casus appetitus perducit ad sincopi. Et cura eius apud Auic. est approximatio odoramentorum delectabilium sicut hedus lactens et galina assata. Et phibeat ei somnus et cibetur cum conualescit pane infuso in vino et sumat sorbitionem velocis nutrimenti. Pro quarta intentione regimen sex rerum declinet in contrarium cause deijcientis appetitum et sit excitans appetitum omnibus modis possibilibus de quibus supra vitentur itaque multum pinguia et oleaginea rancida et quecunque malo odore aut sapore aut alia mala qualitate participantia et proprie egro displicentia et vitetur crocus et eligantur que sunt boni odoris et saporis et proprie placentia et habentia tam qualitates manifestas quam occultas ad hoc conuenientes de quibus in secunda intentione sufficienter dictum est et obseruent canones inuenientes in cibatione scilicet vt non comedat nisi precedente cibi digestione celebrata. Unde sit nobilis distantia inter vnam cibationem et alteram: immo prohibeatur cibus spatio longo et proprie in mala complexione frigida materiali phlegmatica vt materia illa resoluatur aut aliter expellatur: vt per longam abstinentiam sequatur fames sicut etiam aliquando somno longo tempore prohibito postea sequitur somnus fortis quo concesso fit in ipso profundatio. Et inter cetera non multiplicetur potus sicut communiter faciunt qui non possunt comedere. Cetere res non naturales taliter ordinentur vt non sint contrarie cause deijciente appetitum.

De corruptione appetitus.

Appetitus corruptus est appetitus rerum diuersarum a consuetis humane speciei. Et est duplex quidam minus corruptus sicut qui declinat ad acetosum et acutum et appetunt aliquando fecem aceti aliquando calcem et similia. Quidam magis corruptus decliuis ad exiccatum valde sicut est lutum siccum carbones et teste vasorum gipsum et similia. Et quandoque est decliuis ad aliqua inconsueta speciei humane licet consueta alijs speciebus que omnia eueniunt propter humores in stomacho existentes affectos mala qualitate manifesta vel occulta diuersa a consueta faciente ipsos appetere cibos aliorum animalium. Et quandoque res nulli animali consuetas vidi enim quandam comedentem carnes crudas: quandam melancholicam et speltam. Et quandoque vt supra appetunt res nulli speciei consuetas. Causa huiusmodi est quia stomachus preternaturaliter dispositus appetit contraria dispositioni preternaturali stomacho impresse vt ipsam fugent et corrumpant: grosso autem et viscoso opponuntur subtiliantia et incidentia: Sed humiditati superflue lubrice opponuntur exiccantia. Quod autem appetunt magis carbones aut gipsum quam panem vstulatum qui est siccus et notabiliter exiccans speciei humane consuetus aut quod non appetant indifferenter omnia exiccantia equalis incensionis et potentie sibi cognita equaliter non prouenit nisi ex quadam proprietate currente inter vnum contrarium et non alterum: hic autem appetitus licet possit accidere in diuiduis speciei humane vtriusque sexus propter multiplices varias et inconsuetas humorum corruptorum dispositiones in stomachis ipsorum repertis ex cibis et potibus corruptis: nec non ex causis corporeis accidere potentibus frequentius tamen accidit pregnantibus in secundo aut tertio mense propter retentionem menstruorum et ipsorum corruptorum stomacho coicatione. In primo namque mense retenta sunt pauca: et non ad modum corrupta: sed supra tertium plurima eorum cedunt in nutrimentum fetus fetu iam magnificato quare non ita superfluunt vt stomacho coicentur immo apud A. hic appetitus corruptus plus accidit in eis quam ipsius destructio. Signa satis nota sunt et humor corrumpens appetitum cognoscitur ex odore colore sapore eructuatione et similibus. Pronostica hic appetitus apud Aui. nominatur piculum quod potest esse signum et causa piculosarum egritudinum et nominatur discrimen. i. differentia distinguit enim per ipsum pregnans a non pregnante. Secundum hic appetitus secundum plurimum curatur nisi sit a principijs generationis fetus. Aliquando tamen est cura difficilis quando non nisi longo tempore perficitur.

Cura huius est. Quatuor res precedentes in cura prostrationis appetitus. Prima remouet causam. Secunda os stomachi: immo totum stomachum rectificat. Tertia curat accidentia. Quarta ordinat regimen. Pro prima intentione euandi sunt humores corrupti vomitu aut secessu. Uomitus tamen est promptior via nam si iuuerit et sit facilis ad vomitum qui perficiendus est cum vomitiuis de quibus sepe dictum est. Item cum solutionibus integris ex suis minoratiuis digestiuis et eradicatiuis. Digestiua autem opponantur humori corrupto tam secundum qualitates primas quam secundas: secundum plurimum enim humores huiusmodi sunt frigidi propterea digestiua debent esse calida ac frequenter sunt grossi et viscosi et tunc digestiua debent esse incidentia et subtiliantia sicut oximel s. compositum et squiliticum: et quandoque sunt subtiles fluxibiles et digerentia debent esse exiccantia absque incisione et subtiliatione sicut mel ro. Et appetitus corruptus indicant qualia debent esse digerentia: debent enim esse conformia appetitui stomachi cum ipse appetant contraria dispositioni preternaturali sue. Solutiua autem sint propria contra humorem peccantem. Et polypodium est proprium in appetitu luti et in pregnantibus. Et hiera picra obtinet principatum tam in humoribus grossis quam subtilibus inuiscatis aut imbibitis cuius dosis. ʒ. i. pilule etiam sicut alefangine et stomatice et electuarium de alchaf descriptione Mesue est proprium et conceditur pregnantibus. Et myrobalani confortant stomachum dosis eius est circa. iij. drachmas et aqua mellis pluribus diebus exhibita quantitas quinque. ℥. aut plurium lauat et mundificat stomachum et intestina a superfluitatibus in eis contentis similiter aqua therma rum bibita sicut aque porete. Debent etiam humores diuerti sicut dictum fuit in capitulo precedenti. Et de bonis auxilijs in curatione eius est vt accipiatur res que appetitur sicut lutum et misceatur cum quibusdam vomitiuis sicut sunt pinguedines rancide oleaginea: Et quedam a proprietate vomitum prouocantia sicut succus raphani aut. ʒ. i. hellebori aut plures in liquore in quo est res quam appetitur dissoluta infundatur taliter vt euomat sic enim deijcietur aut auferetur appetitus ille: et hoc modo facimus abhorrere vinum illos qui libenter bibunt et inebriantur multum infundendo helleborum in vino taliter vt euomant. Secunda intentio perficitur cum corrigentibus dyscrasiam stomachi et ipsum confortantibus ex quibus est aromaticum ro. descriptione gabrielis. Item diacinamomum et alique triffere sunt ad hanc intentionem amigdale amare vinum ponticum coctum vsque ad medietatem de quo bibatur in mane per hebdomodam vnam. ℥. iij. Et ruta est mirabilis iuuamenti. Item ameos cyminum et mastix commista masticentur. ℞. beliricorum emblicorum an. ʒ. 5. nucis benden que apud Auice. est terra granosa sicut cicer. ℈. i. mastix. ʒ. 5. cardamomi maioris ameos ʒʒ. an. ℈. i. fiat electuarium cum melle et detur ad quantitatem nucis ante cibum et post. Pro tertia intentione s. correctione accidentium: oportet aliquando curare digestionem corruptam que aliquando sequitur ad hunc appetitum corruptum qua propter oportet euare humores huiusmodi cibos malos quam ab his appetitur. Et secundo si assumpti fuerint statim ipsos educere vomitu aut secessu aut vtroque modo Et tertio digestionem corruptam si acciderit curare secundum doctrinam datam in capitulo precedente. Regimen sex rerum declinet in contrarium dyscrasie cauendum est ab aere corrupto cibi conuenientes sunt pulli columbarum assati farina amidi in iure carnium laudabilium cum sale condita succo salsorum vinum ponticum. Et apud Aui. in sua mensa vti ameos est valde mirabile et similiter amigdalis amaris phisticis passulis grisomilis castaneis et inter omnes herbas ruta est prestantissima et inter omnes species piper zinziber et reliquum regimen sit contrarium dyscrasie et humori corrupto et procuret summopere vt bona fiat digestio.

De appetitu canino.

Appetitus caninus licet apud quosdam sub appetitu corrupto reponatur cum non conueniat alicui indiuiduo de specie humana naturaliter disposito: immo videatur trascendere naturam humanam et sequi naturam canum vel luporum a quibus nomen suscepit: vnde apud istos non est inconueniens eundem appetitum ledi corrupte et diminute per intensionem. Attamen iuxta diffinitionem appetitus corrupti superius per me datam conformem menti A. non est appetitus caninus sub corrupto appetitu ponendus: immo sub appetitu diminuto leso per intensionem nisi forte appetitus corruptus modum trascendens in appetendo res disconuenientes speciei humane post

quarũ sũptione nõ satiat̃: tunc enim idẽ esset appetitus canin⁹ ⁊ corrupt⁹: lʒ sʒ distinctas rõnes. Est aũt appetitus canin⁹ appetitus intẽsus ⁊ pluris q̃ȝ possit digeri ⁊ post ei⁹ sũptiõe nõ satiat̃. Hic appetitus est duplex q̃dã q̃ seq̃tur causas quasi nãles aut neutrales sic̃ appetit⁹ multũ vigilantiũ ⁊ eoꝝ q̃ famẽ m̃lto tẽpore ppessi sunt ⁊ supflue se exercitantiũ ⁊ balneatorum siue in balneis calidis resoluentibus siue in aquis frigidis calorem intrinsecũ p antihipistesiȝ fortificãtib⁹ ⁊ iter agentiũ p niues ⁊ aq̃s: Itẽ conualescentiũ a longis egritudinibus q̃ arefecerũt corp⁹: Item eũonẽ a nã vel ab arte. et ex hoc genere ẽ appetit⁹ seq̃ns caliditatẽ fortẽ in ore st̃oi: siue sit innata intrinseca siue extrinseca ab aere q̃ caliditas nõ sit debilitas nec inflãmans lʒ faciens id q̃d facit suctio venaꝝ mesaraicaꝝ attrahẽdo in virtute epatis ad quẽ seq̃t̃ frigiditas pp resolutionẽ hũidi substãtifici ⁊ ex hoc genere est caliditas exñs in totũ si sit nãlis ⁊ notabilit̃ resoluẽs Si v̾o ista caliditas eẽt ꝑternãlis causãs famẽ ꝑtermodũ resoluendo tũc appetitus eẽt ꝑternãlis. et sub hoc ꝑternãli reponit̃ ille q̃ seq̃t̃ debilitatẽ ꝯtẽtiue cibi pp quẽ corpus nõ nutrit̃. et sub hoc ꝑternãli reponit̃ q̃ seq̃t̃ catarrũ descẽdẽtẽ ad st̃om q̃ nõ ibi bitur in ore st̃oi nȝ et replet st̃oȝ: sʒ soluȝ infrigidat frigiditate excitante famẽ. et si catarrus iste eẽt põtic⁹ vel acetosus adhuc magis excitaret famez. et sub hoc appetitu ꝑternãli ꝯphendit̃ ille q̃ seq̃t̃ suctionez humiditatis cibalis a vermib⁹ aut q̃ñ stimulãdo faciunt ipaȝ ꝺscendere vt exeat sicut in lienteria: Qua pp corp⁹ non nutrit̃ vñ necessariuȝ est seq famez: p̃cipue si nõ ascendant ad st̃om turbãtes ⁊ pongentes os st̃oi ita vt puocent nauseam Hi tñ vermes aliq̃n corrumpunt appetituȝ sua mala q̃litate potius occulta q̃ȝ manifesta q̃ pp ẽm diuersos ipsoꝝ effectus ⁊ applicationes aliq̃ñ minuũt: imo destruũt appetitũ. aliq̃n augẽt aliq̃ñ corrũpũt appetitũ. Et sub hoc genere ꝯphẽdit̃ seq̃ns phl'a acetosũ in st̃o ꝯgestum: aut aliũde deriuatũ aut meliaȝ acrẽ aut ponticã a splene ad os st̃oi deriuatã: lʒ forte hic appetit⁹ nisi modũ excederet sub naturali: aut quasi nãli ꝯprehẽdi posset. ducũt eni hi hũores freq̃ter ad appetitũ caninũ q̃z deponũt viscositatẽ ab ore st̃oi cuius p̃ntia ipedit̃ appetitus. Scd̃o q̃z corrugãt os st̃oi q̃ corrugatio suscitat appetitũ. Tertio q̃z inspissant vniũt ⁊ fortificant vilos lõgitudinales q̃b⁹ fit attractio. frigus q̃ȝ intẽsum aeris corrugãdo ⁊ inspissando vilos lõgitudinales ꝑt esse cã huius appetitus sic̃ accidit iter agẽtib⁹ p aquas ⁊ p niues: lʒ fortificando calorẽ intrinsecũ p antihipistesim hoc possit accidẽ sic̃ ab initio dictũ fuit. Et in sũma si he cãe fuerit nãles v' q̃si nãles faciũt appetitũ caninũ nãlẽ aut q̃si nãlẽ. Si vero multũ preternãles faciũt ipsũ egritudinalẽ. lʒ hic appetitus ⁊ oẽs cãe eius nõ absoluãtur ab aliq̃ ꝑternãlitate. Et ex his manifeste sũt sp̃es ⁊ cãe appetitus canini. Signa appetitus canini cognoscit̃ q̃z ẽ intensus. Et si hõ ei seq̃tur ẽ necessariũ iuxta Rasiz cibũ egredi indigestũ p superius aut iferius plus eni iuxta descriptionez superi⁹ datã appetit̃ q̃ȝ possit digeri. Cãe aũt p̃mitiue. s. vigilie exercitiũ balneatio frigiditas aeris aut supflua ei⁹ caliditas resoluẽs longa fames ⁊ sil'es cognoscunt̃ q̃z cũ adsũt aut p̃cesserũt ẽm pl'm seq̃tur hic appetitus caninus: Et q̃z nõ adsũt alie cãe a quib⁹ possit pẽdẽ. Cãe autez p cõitatẽ a toto sic̃ in cõualescẽtibus ex lõgis egritudinib⁹ resolutis ⁊ arefactis. Et sicut in hũtibus calorẽ fortẽ nãlẽ aut ꝑternãlem pretermodũ resoluẽtẽ ⁊ sic̃ in eũatione supflue a nã vel arte cognoscũt̃. Primo ex p̃cessione illaꝝ egritudinũ ⁊ corpis arefactõe. S'o ex caliditate forti tactu p̃cepta cũ colore rubeo aut tẽdẽte i cytrinitatẽ: ⁊ robore corporis: si caliditas illa fuerit nãlis. si v̾o fuerit ꝑternãlis erit mordacior debito cũ debilitate corporis ⁊ impfectõe oꝑationũ. Signa tñ ꝯplexiõis posita s̃t scd̃a p̃mi⁹ ad q̃ recurre. 3⁹ vero ex p̃cessiõe eũationũ spontaneaꝝ aut artificialiũ. Et cuȝ his ⁊ oib⁹ cãis ꝑtermodũ resoluẽtibus ẽm pl'm vẽter ẽ stipticus: q̃z nã retinet feces vt exsucet q̃cq̃d põt lʒ aliq̃n actualis flux⁹ posset eẽ causa appetitus canini. Catarri aũt cognoscunt̃ ex dictis supius in capitulo ppõ: ⁊ q̃ fluũt ẽm pl'ʒ nõ solũ ad st̃om: imo et ad pulmonẽ: veꝝ existimo ipsos raro eẽ in cã cũ magis sint apti appetituȝ destruere q̃ȝ intendẽ. Signa vermiũ ponent̃ infra. Signa ãt cãruz q̃ sunt ꝑpe ori st̃oi sumũtur hoc mõ caliditas supflua oris st̃oi ꝯphẽdit̃ ex siti cuȝ nõ solũ exiccet hũidũ substantificũ: lʒ et roridũ ⁊ est vẽter stipticus ⁊ est sine acetositate ⁊ rugitu et sil'ib⁹ frigiditatẽ significantib⁹. Et ꝯtraria signa sũt d̃ñantia. et si he dispositões fuerit nãles appetit̃ sil'ia: si vero ꝑternãles ꝯtraria. lʒ hũor acetosus i st̃o cognoscit̃ ex eructuatõe sapore odore vomitu redolentib⁹ saporẽ acetosũ ⁊ q̃ hõ nõ appetit aquã neq̃ res frigidas. et si est phl'a color lingue est albus ⁊ sputũ albũ acetosum ⁊ color faciei albus: et sil'ia q̃ sũt signa phl'atis. et si ẽ melia color lingue ẽ fuscus ⁊ sapor in ore representãs cũ acredie d̃clinat ad põticitatẽ. et forte adsunt nocumẽtũ splenis ⁊ singna ei⁹ q̃ est ex debilitate contẽtiue i st̃o ⁊ in corpe sũt egressio festina cibi indigesti. Et si adsit debilitas ꝯtẽtiue alioꝝ mẽbroꝝ adsũt fluxus alioꝝ generũ ⁊ fortasse puenitur ad sanguinolẽtã egestionẽ ⁊ ad eãdẽs que ẽ sicut lotura carnis ẽm pl'm tñ his fluxib⁹ dum actu sunt coniungitur deiectio appetitus.

Pronostica Primuȝ appetit⁹ caninus p̃ducit ad bolisimũ facit eni vt multus cibus sũmat qui sũptus nõ põt digeri: ⁊ sic̃ ẽ necessariũ iuxta Rasiz ipsũ indigestũ egredi vomitu aut secessũ ⁊ multas hũiditates ꝑternãles in st̃o congeri ⁊ corpus nõ nutriri q̃ pp seq̃tur bolisimus q̃ est fames mẽbroꝝ cum satietate st̃oi: ⁊ ducit ad subeth pp m̃ltitudinẽ vapoꝝ phl'aticoꝝ caput replẽtiuȝ qui eleuant̃ ab humiditatibus phl'aticis in st̃o cõgestis. Et ex eadẽ cã põt ducẽ ad mortem vaporib⁹ illis eleuatis ad caput in hũiditatẽ phl'aticaȝ condensatis ⁊ facientib⁹ ap̃a letargicũ ⁊ etiã q̃z corpus nõ debite nutrit̃ vñ exiccatur ⁊ arefit. ẽm hic appetitus caninus ẽm plurimum curatur.

Almansor.

Um aliquis famez assidue patitur et cibus post ꝯmestiõnẽ adeo grauat vt aut vomere aut per inferiorẽ regionem ipsoꝝ eicere cogatur rizi dandum ẽ ei quod cũ coquitur ex liquore qui fluit ab agno q̃ in furno assatur impinguatur ⁊ cauda ⁊ ei similia necnon ex oĩ cibo qui vnctuosus est. Et vinum vetus purũ dandum de quo q̃ntum poterit bibat. Deinde p̃cipienduȝ est ei vt euomat et hoc regimen ꝯseruandũ est donec sanetur. Quod si nec cib⁹ eũ grauat nec ipsũ euomit nec per secessuȝ expellit carnes vaccine sunt dande ⁊ frumẽtũ coctuȝ vt puls et rizi cum lacte ⁊ aquam frigidaȝ in potu sumat ⁊ in aere frigido moretur. Hac aũt egritudine laborans nihil acetosũ ⁊ stipticũ nec acutũ comedat sʒ dulcibus ⁊ vnctuosis solũ vtatur.

Jo. ar.

Diuiditur hoc capl'm in ptes duas. In prima pte determinat de appetitu canino pendente a cã frigida. In scd̃a de appetitu canino a cã calida. s'a ibi. Quod si neq̃ cibus. Prima in duas Primo ponit signa eius s'o curã. s'a ibi. Rizi est ei dãdũ. Que dicit in prima pte nota sũt ex suprascriptis. In s'a pte curat appetitũ caninũ exhibendo rizũ ipinguatũ cũ pinguedine cadẽte ex agno duz assat̃ ⁊ exhibet carnes valde pigues sicut carnes existentes in caudis agnoꝝ que sũt valde pingues: hec eniz valde pinguia ⁊ sil'r oleaginea d̃struũt appetitũ: postea dat vinũ vetus in magna quãtitate: corrigit eni malam ꝯ°nez frigidã postea iubet vomitũ puocari vt hũor acetosus in st̃o existens educatur ⁊ hoc multotiẽs ds fieri donec sanet̃ nõ tñ debet euomere oẽm cibum q̃z sic nõ nutriret̃: Sed exempli gratia comedat ⁊ bibat copiose in prandio ex his que dicta sũt aut similibus postea euomat. Sʒ i cenis ex his vnctuosis paꝝ comedat ⁊ vinũ vetus bibat imoderata quãtitate ⁊ illud retineat: Et hoc pluribus dieb⁹ faciendũ est donec sanet̃. In s'a parte curans appetitũ caninuȝ a cã calida dicit q̃ si cib⁹ eũ nõ grauat nec per vomitũ aut secessum emittat. Ex q̃bus significat̃ calorẽ nãlẽ esse fortẽ ⁊ bene digerentẽ sʒ supflue resoluẽtẽ danda sunt ea que sũt difficilis digõnis ⁊ solidi ⁊ viscosi nutrimẽti ne facile resoluant̃ ⁊ cuz hoc ad frigidũ declinantia ⁊ tpetur ꝯ° supflue calida sicut est frumentũ coctum vt puls optie coctum: Est eni paꝝ distãs a tpamẽto versus calidũ, tpatũ in passiuis ⁊ ipsum elixatuȝ sic̃ hic p̃capitur est apud Aui. tarde digestionis inflatiũ plurimi nutrimẽti sup oĩa

alia genera. Et rizũ calidũ ꝛ siccũ coctum cũ lacte ad tẽpandũ eius caliditatẽ ꝛ bibat aquã frigidã ꝛ moret in aere frio de quo tñ ẽ dubiũ ne p antihipsistesiz fortificet calorẽ itrisecũ iux aphorismũ ventris vere hyeme calidissimi sũt nã. Sz credo Ras nõ velle debilitare digõnẽ: imo potius fortificare: sz bñ phiberet nimiã resolutionẽ hũidi q̃ multo magis fit i aere calido q̃z frigido. Et si bñ ꝯsideremus hic appetitus caninus ẽ nãlis aut q̃si. Ultimo dicit ꝙ laborãtes hmõi appetitu nõ debẽt vti acetosis stipticis aut acutis: hec eni excitãt appetitũ. Et in his q̃ hñt fortitudinẽ caloris cauẽdũ est ab his que sũt facilis digõnis ꝛ pauce q̃ztitatis: ne digõ corrũpatur ad fumosum.

Uperest vt ordinet cura appetitus canini q̃ a q̃cũqꝫ cã pendeat exigit. v. intentiones. Pria ẽ remotio cãe. Scõa appetitus obtusio. Tertia stõi ꝯfortatio. Quarta correctio accidẽtiũ. Quinta regimẽ sex rex. Si ergo pendeat a causis p̃mitiuis remoueãt ꝛ nocumẽtũ si qd ẽ p ipsas ipressũ vt puta si fuerit a supfluis vigilijs iducat sõnus aliq̃liter supfluus nõ tñ mltũ in lõgitudie ꝛ pfũditate vnius sõni: imo i pluribus vicibus satisfiat ita vt vbi ꝯsueuit dormire semel i die nãli dormiat bis ꝛ ter s̄z opportũitatẽ. Silr si seq̃tur lõgã famẽ detur cibus copiosus nõ qdẽ vna vice q: nõ posset digeri: sz potius pluribus vicibus iter q̃s tm̃ tp̄us mediet ꝙ p̃cedẽs cibus posset digeri et si sequat supfluũ exercitiũ iducat qes opportuna eodẽ mõ in reliq̃s. s̄o appetitus obtũdat. Et alie intẽtiones pficiant vt ifra. Si vero appetitus canin⁹ sit p cõitatẽ a toto aut ab alijs mẽbris exigunt q̃nqꝫ itẽtiones silẽs suprascriptis q̃rũ p̃ma ẽ remotio cãe verbi grã in arefactis ex lõgis egritudinib⁹ intẽdat restauratõi exhibẽdo cibũ copiosũ non i vna vice: sz in pluribus vicib⁹ q̃ sit facilis digõnis boni chimi ꝛ paucaꝝ supfluitatũ. Sed in hñtib⁹ calorẽ fortẽ pretermodũ resoluẽtẽ intendat ipsius remissiõi tã regimine cibali q̃z medicinali sicut cũ sirupis cõfectõis electuarijs aq̃s epitiatibus ẽplastris infrigidãtib⁹ q̃ satis nota sũt. Et cũ cibis frigidis sic lactuca acetosa endiuia portulaca ꝛ dẽtur cibi p̃bentes nutrimẽtũ grossũ ꝛ multũ sic frumẽtũ rizũ carnes grosse ꝛ silẽs iuxta textũ Ras ꝛ i oibus in qb⁹ appetitus caninus seqt nimiã resolutionẽ sunt pori cutis ĩspissandi cũ stipticis: sic oleũ myrtinũ cũ cera dissolutũ ꝛ sicut alumen dissolutũ cũ aceto: ꝛ vt abluat aq̃ frigida nisi timet caloris exertitio. Qñ si sequat euõnes supfluas sistẽde sũt ꝛ silr si sequat d̃bilitatẽ ꝯtẽtiue mẽbroꝝ ꝯfortãda ẽ sicut dr̃ in fluxibus. Et silr si catarrus fuerit in cã curet sicut dictũ i caplo p̃p̃o et vermes silr sicut dicet iferius. Si v̄o cãe fuerit p̃p̃e sic caliditas aut friditas curet cũ ꝯrys interi⁹ ꝛ exteri⁹ regiõi stõi applicitis q̃ ex suprascriptis satis nota sũt: ꝛ phlẽa acetosũ ꝛ melãa acris põtica i ore stõi educat aut cũ vomitu: ẽ eniz pmtior via ꝛ sic iubet Ras i lrã aut cũ solutiuis sic sũt pilule alefangie stõatice hiera simplex ꝛ silẽs phlẽate existente in cã q̃bus p̃mittant digestiua sicut oximel simplex ꝯpositũ sq̃liticũ mel. ꝛ aque pportionales. ꝛ melãa cuz sene epithymo myrobalanis indis diascene q̃bus pmittãt digestiua sicut sirupus de epithymo sabor ꝛ silẽs cũ aq̃s pportionalib⁹ ꝛ hec digestiua ꝛ euãtiua respiciant tã mẽbrũ mittẽs q̃z recipiẽs et q̃ñz sanguie melẽco existẽte mlto aut plene apato ꝯfert phlẽomia basilice sinistre ꝛ aliq̃ñ ventosatio sup splene ꝯfert phibendo trãsitũ melẽe ad stõm. et i sũma a q̃buscũqꝫ causis pendeat exeq̃ẽde sũt q̃nqꝫ itẽtiones suprascripte. Quaꝝ pria ẽ remotio cãe ꝯplenda vt dictũ ẽ. Scõa vero. s. obtusio appetit⁹ pficit multis modis. Prio suadẽdo eis vt rõni obseq̃ẽt ꝛ nõ appetitui. Scõo ꝙ medicus faciat sibi i mẽsa p̃ñtari q̃ztũ est sibi sufficiẽs nihil aliõ ꝛ cũ comederit illud abstineãt ne p̃ñtia obiecti eoꝝ accẽdat appetitus ꝛ itẽdat. Tertio ꝙ sũpto cibo q̃ztũ vr̃ sufficiens surgãt a mẽsa ꝛ ad alias cogitatões se trãsferãt. Quarto si hec ñ sufficerint sic accidit i pueris ꝛ q̃busdã alijs q̃ nõ obsequũt rõi nec sũt aliquo pacto tolerantes famẽ cũ surrexerũt a mẽsa dent aliq̃ q̃ paulati comedãt q̃ paꝝ grauẽt stõm sicut aliq̃s passulas ꝛ auelanas aut pisticos cũ sisãa q̃ ipsi rũpãt aut interi paulatim aliq̃ pauca comedẽdo appetitus sopiat. Quinto his nõ sufficiẽtibus dent in p̃ncipio aut in medio mẽse sibi potabiles sicut brodiũ: hi eni appetitũ magis obtũdũt ꝛ nõ grauãt digõnẽ. Sexto his nõ sufficientib⁹ dẽt cibi fastidiosi vt insipidi p̃mo nõ cũ sale ꝛ ceteri nõ s̄z ꝯsuetudinẽ debite ꝯditi deiñ pigues aut dulces: ꝛ p̃p̃e piguedie aut dulcedie fastidiosa: Cauẽdo ab acetosis põticis stipticis acutis salsis. Septio sopiendo aut debilitãdo os stõi cũ intẽse frigidis aut mltũ viscosis adherẽtib⁹ ori stõi egro dãdo fetida aut res hñtes odores egro displicẽtes. Itẽ rãcida aut aliq̃lr putrefacta q̃ sint pinguia os stõi disgregantia ꝛ relaxantia. Et inter cetra ponat multus croc⁹ p ꝯdimẽto suoꝝ ciboꝝ ꝛ potuũ. Itẽ pinee antiq̃ aut nuces rãcide: ꝛ silãa multũ appetitũ deiciũt: butyꝝ q̃z deicit appetitũ ꝛ p̃p̃e q̃ñ fuerit antiq̃ũ horridi oris ꝛ saporis. Et in sũma oia multũ pinguia ꝛ oleaginea deiciunt appetitũ. Uinũ ãt sit mediocris potẽtie nõ stipticũ acre aut ponticũ de quo multũ bibat siue intẽtio fuerit vomẽ: siue intẽtio sit dispõ hũoris viscosi ex ore stõi. Sz rõne vomitus puocãdi det post alia cibalia abhõiabilia ꝛ ad vomitũ disponẽtia aut silr cũ ipsis. Sz rõe resolutiõis aut dispõnis hũoris viscosi ex ore stõi det stõ ieiuno ne alijs cibis ipeditũ debili⁹ operet. Et si bibatur calidũ rõe vtriusqꝫ itẽtionis magis ꝯueit. A. tñ q̃ñ adẽ flux⁹ phibet oẽ vinũ: stipticũ nãqꝫ ꝛ acetosũ auget appetitũ sz amaꝝ addit in solutõe ventris forte ꝙ insipida sicut q̃dã ferariẽsia cõuenirẽt. Octauo deicit appetitus cũ exterius applicitis sicut fomẽtatões ex mollificãtibus ex decoctõe maluauisci malue fenugreci seminis lini ꝛ silẽuz vel vesica plena huiusmõi decoctõe tepida ori stõi applicet. Itẽ vnctiões ex pinguedine mucilaginib⁹ medollis ꝛ oleis mollificãtib⁹ cuz butyro ꝛ si hmõi exhibeant p os ãplius deiciunt appetitũ. Cauẽdũ tñ sũopere ne ex hoꝝ applicatõe aut sũptõe destruat appetitus: Est ei deterior destructio appetitus q̃z appetit⁹ caninus. Tertia ãt intẽtio. s. ꝯfortatio stõi pficitur cũ moderate stipticis hñtibus pprietatẽ ad ipsũ ꝛ ꝯtrarijs eius dyscrasie interi⁹ sũptis ꝛ exteri⁹ applicitis nõ tñ excitantibus appetitũ que p̃ñt patere ex supius dictis ꝛ p̃p̃e in caplo de debilitate digõnis. Et muschus ꝛ laudanũ ꝯfortãt stõm ꝛ nõ augent appetitũ: silr crocus ꝯfortat stõm ꝛ deicit appetitũ. Quarta aũt itẽtio. s. correctio accidẽtiũ pficit s̄m ipsoꝝ exigẽtiã. Uomitus q̃dã cura p̃cessit supius i p̃mo caplo de dispõnib⁹ stõi ꝛ silr cura debilitatis digõnis i s̄o. Et cura bolismi stati seq̃t. Sz d̃ fluxu vẽtris cuiuscũqꝫ generis aget i sequẽtib⁹: h̄ ei sũt accidẽtia q̃ aliq̃ñ sequũtur appetitũ caninũ. Pro q̃nta itẽtõe aer ꝛ reliq̃ũ regimẽ sex reꝝ declinet i ꝯtrariũ dyscrasie ꝛ melius ẽ ptiri cibuz q̃z multũ vna vice exhibẽ. Et cauẽdũ ẽ ab acetosis acutis ponticis stipticis ꝛ amaris. Et vtẽdũ est dulcibus vnctuosis ꝛ insipidis. Et apõ A. vitellus oui induratus p assationẽ ꝯfert i fine mense. Sõn⁹ lõg⁹ ꝛ mlta qes ꝯueniũt. Et ioci ꝛ ludi ꝛ meditatões diuertentes aiuz a ꝯmestõe ꝛ ciboꝝ ꝯsideratõe ꝛ reliq̃ũ regimẽ magis spãle p̃t patẽ ex suprascriptis in hoc caplo.

De bolismo.

Olismus alter dictus fames vaccia ẽ descriptiue apõ A. fames mẽbroꝝ cũ sacietati stõi. Sũt nãqꝫ mẽbra famelica indigẽtia nutrimẽto: sz stõus respuit ipsũ: et nõ h̄z spẽs nisi modos drñtes s̄z itẽsũ ꝛ remissũ. Cause bolismi sunt duplices sicut duo sunt inclusa in quiditate eius vnũ est mẽbroꝝ desideriũ seq̃ẽs ipsoꝝ inanitõez. Quecũqꝫ g̃ p̃ñt esse cã inanitiõis mẽbroꝝ p̃ñt eẽ cã saltẽ partialis bolismi. Reliq̃ũ ẽ sacietas stõi. i. deiectio siue destructio appetit⁹ ac si stomachus eẽt satur. Quecũqꝫ ergo cãe p̃ñt minuere aut d̃struere appetitũ p̃ñt eẽ cã saltẽ ptialis bolismi. Bolism⁹ itaqꝫ exigit cãs que vtrũqꝫ faciũt. s. mẽbroꝝ inanitionẽ ꝛ deiectionẽ appetitus. Iste ergo cãe aliq̃ñ sũt vne. i. ꝙ vna ꝛ eadẽ cã faciet vtrũqꝫ sicut appetitus caninus mõ supi⁹ declarato: facit eni vt multus cibus sumat q̃ sũptus nõ p̃t digeri ꝛ sic mẽbra inaniunt: ꝛ cũ hoc non digesto ẽ cã nauseatiue sacietatis ꝛ decoctõis appetitus. Itẽ frigus intẽsũ exẽpli grã in agẽtibus iter p niues ẽ aliq̃ñ cã ꝯgelatõnis oris stõi ꝛ mortificatõis virtutis sensitiue ꝛ attractiue eius ꝛ tñ peranthiperistesiz potuit alioꝝ mẽbrorũ calorẽ fortificare. Itẽ febres aliq̃ñ mẽbra inaniũt ꝛ tñ hũores a q̃b⁹ pẽdẽt ad stomachũ repentes appetitũ deiciunt. Itẽ debilitas digestiue facit vt superfluitates in stomacho cõgerant ꝛ eadẽ facit vt deficiente nutrimento corpus inaniatur ꝛ sic de singulis. Aliquando pẽdet a diuersis causis nã põt obtũdi appetit⁹ pp nocumẽtũ neruorũ cerebri veniẽtiũ ad dandũ sibi sensuz aut ppter catarrũ in ore stõi inuiscatũ: ꝛ tñ ex alijs causis corpus ianuri ꝛ tu per reli-

quas causas discurre que pñt elici ex caplo destructiõis aut diminutionis appetit⁹ ꝛ ex hoc caplo appetitus canini. Signa cuiuscunq; cãe patent ex suprascriptis in dictis caplis. Signa nã q; inanitionis mẽbroꝝ sumũt a macie ꝛ ꝯplexõe calida resoluẽte ꝛ silibus. Sed signa cãꝝ destructiõis aut diminutiõis appetitus posita sunt in caplo ꝓprio.

Pronostica bolismus qñ ducit ad syncopiz tũ pp corporis inanitionẽ tũ pp nocumẽtũ oris stõi cui cor cõpatitur. Scðz lz bolismus ſm plm curet: tñ si longo tpe ꝑseueret ſm plm ducit ad interitũ: etiaz sine cã valde manifesta. Cura exigit quatuor intentões. s. remotionẽ cãe vł causaꝝ tam destructõis appetitus stõi q; inanitõis alioꝝ membroꝝ. Que cãe qualiter debeant remoueri patet ex dictis in suprascriptis duobus caplis. s. in caplo destructõis appetitus ꝛ i caplo appetitus canini. Scða est appetitus excitatio ꝛ oris stõi ꝯfortatio q̃ q̃r debeat ꝯpleri manifestũ ẽ ex dictis in cura appetitus caini. Et inter cetera in lapsu calo administrẽt odorifera sicut cydonia poma odorifera arancia limones ꝛ q̃ fiũt ex ipsis ꝛ cũ spẽbus odoriferis sicut coriãdri ꝓparati rose flores lãbrusce canfora ꝛ silia ꝛ in lapsu frigido gariofili cinamomũ vinum odoriferũ cũ mica panis assata ꝛ aspsa gariofilis ꝛ silibus aromaticis aut cũ tortellis ꝺ sceni. i. pane biscocto ĩfuso in vino optio ꝛ comesto exterius ẽt stõ applicita. Ad hoc cõferũt que sunt stiptica aromatica cũ ꝓꝑetate appetitũ excitantia declinantia ad ꝯtrariũ lapsus que posita sunt supius in caplo destructiõis appetitus. Pro tertia intẽtõe corrigẽda ẽ syncopis aspgendo faciẽ cũ aqua frigida ꝛ ponendo sub naribus odorifera ꝛ nõ sinẽdo ipsos dormire ꝛ excitando ipsos a ꝓfunditate syncopis cũ ligaturis euulsionib⁹ aliquoꝝ piloꝝ aut aliquo alio mõ leuẽ dolorẽ ĩferendo: ꝛ cũ titillationibus ꝛ silibus ĩgenijs ꝛ cũ euadũt a syncopi cibent pane infuso in vino odorifero ne redeat syncopis. Et si possibile est ꝓhibeat añq; fiat a cibando eos cũ stipticis odoriferis suo lapsui ꝯtrarijs. Quarta aũt intẽtio. s. regimen sex reꝝ patere põt ex dictis caplis destructõis appetitus et appetit⁹ canini debẽt eni decliare ad cõtrariũ dyscrasie. Fames aũt syncopalis iuxta A. ẽ vt patiẽtes ipsaz nõ sint tolerantes seipsos cũ sint famelici: qñq; tardat eis cibus supuenit eis syncopis ꝛ casus virtutis. Cãe enim sũt debilitas aut nimia sensibilitas oris stõi cui cor facile ꝯpatit. Jtẽ nimia resolutio sequẽs aut fortẽ caliditatem aut hũidi substantifici ꝛ hũoꝝ subtilitatez aut raritatẽ texture ꝛ poroꝝ latitudinẽ. Signa nota sunt ex suprascriptis. ꝓnosticũ fami syncopali facile subuenit. famis syncopalis curat cura syncopis ꝛ cura appetitus canini: Et in sũma cura ꝟtitur circa duo vnũ est ad curãdũ ipsos in dispositiõe syncopis ꝛ de hoc sufficiens ſmo ꝓcessit in caplo syncopis: ꝛ in caplo ꝺ bolismo. Aliud est ad curãdũ ipsos cũ euadunt a syncopi: imo potius añq; ipsũ incurrãt si cognoscitur eius aduẽtus. apð A. cibandi sũt pane infrigidato in vino sirupo de fructib⁹. sed forte delectabili⁹ erit si cũ vino odorifero misceat vinũ cydonioꝝ in q̊ panis infusus actu frigid⁹ sumat aut si maior fuerit caliditas misceat cum vino vinũ granatoꝝ aut vinũ crispinuz aut de berberis aut succus acetositatis cytri lymonũ ꝛ siliũz ꝛ ꝓhibeatur a somno plurimo ꝛ nõ tardet eis cibus: ꝛ cibẽt frigidis actu.

De siti

Sitis iuxta suprascripta. Est descriptiue appetitus frigidi ꝛ hũidi: et est duplex quedã nãlis sequẽs causas efficientes nãles. s. ꝟtutis ꝛ caloris ꝛ nãlis actionez ꝛ pp fines a nã intẽtos q̃ sunt humidi ꝛ roridi restauratio ciboꝝ i stõ melior cõmistio ꝛ ꝯsequẽter melior digestio chili ad epar ꝛ sanguinis ad melior penetratio: ꝛ quarto madefactio in locis necessarijs sicut in lingua gutture pulmõe iuncturis ꝛ similibus. Quedã sitis est preternãlis de cuius curatõe hic agendũ est que pt ledi diminute ablate ꝛ corrupte. Et diminutio dupliciter per intẽsionẽ ꝛ remissionẽ. Sed de ipsa lesa per itẽsionẽ prius agendũ est: Que est duplex q̃dã eni est sitis intensissima in qua appetitur potus frigidissimus. Alia multa i qua appetit potus multus: lz non valde frigidus: q̃ꝝ cãe sunt distincte q̃ poterunt elici ex dicendis. Cã imediata cuiuscũq; sitis ẽ tristis sensatio sequens ꝯsũptionẽ hũidi roridi i ore stõi. Cãe ꝟo media te quedã sunt extrinsece sicut aer estuosus ꝛ valde siccus vinuz potẽs antiqum calidũ ꝛ siccũ qð apud Gali. 2° interioꝝ ꝑduxit seruũ notarij ad instantiã vigilarũ alienationẽ ꝛ febrẽ ꝛ tandez ad mortẽ. Jtẽ aque salse de q̃bus galie. ibidẽ. Et tpe meo q̃daz grin⁹ nobilis venetus cuz tẽpestate ipulsus pertrãsiuisset Gades herculeos cũ lx. socijs solũ cũ quinq; socijs supuixit: Reliq enim feruore sitis ꝯpulsi biberunt aquã salsã ꝛ mortui sunt solutiõe ventris supueniente ꝛ dissẽtria cũ siti ꝯtinua vsq; ad vltimũ anhelitũ. Jpse aũt cũ q̃nq; socijs q̃ supuixerũt biberũt vrinam ꝓꝑaz ab aq̃ salsa abstinẽtes. Jtẽ cibi calidi acuti sic alleũ pip ꝛ siles. Jtẽ cibi salsi sic carnes caseus ꝛ pisces saliti. Jtez res grosse ꝛ viscose faciũt sitiz q̃ nã q̃rit ipsas expellẽ lotiõe icisiõe ꝛ subtiliatione ad q̃ pagẽda q̃rit potũ in auxiliũ: ꝛ pisces saliti sũt cã sitis his trib⁹ modis q̃ grossi q̃ viscosi ꝛ q̃ salsi. Jtẽ amara faciunt siti q̃ calida exiccantia ꝛ dulcia q̃ inflãmant. Jtẽ q̃ aliq̃ eoꝝ acuitate ꝑticipant sic mel ꝛ ficus. Jtẽ stiptica ꝛ pontica q̃ exꝑmũt hũidũ ab ore stõi ꝯꝑmẽdo. ꝛ multitudo cibi cũ paucitate potus est cã sitis. Jtẽ oĩa putrefacta in stõ sũt cã sitis. Jtez somnus lõgus supflue calefaciendo ꝛ vigilie multe nimiũ exiccãdo. Et sõnus sup crapulã ꝛ cibos calidos quoꝝ auget caliditatem ĩtẽdit siti: lz sõnus fortificãdo digõnẽ aliq̃ñ sedat siti iuxta aphorismus. 28. v. particule. Quibuscũq; desideriũ sitis nocet bibere Añq; eniz supuẽit sitis labore digõnis quã somnus sedat fortificando digõnẽ: ꝛ aliq̃ñ humectãdo sicut que ꝯtigit ex siccitate meri: lz sitis ꝓcipue fortis ex alijs cãis ꝯtingẽs paꝝ sõno sedet sz poti⁹ potu. Jtẽ multitudo locutiõis exercitiũ longũ aut intẽsũ. Et accñtia ai corpus inflãmãtia aut exiccãtia faciũt siti sicut ira tristicia timor. Et fit sitis a morsu quorũdã venenosoꝝ taz a ꝓꝑetate q̃ q̃litate manifesta ipsam excitãtiũ. Et vinũ aut cibi in quo mortue sunt vipẽ faciũt siti que nullo ingenio sedat ĩsuper accidit sitis p cõitatẽ a toto sic in febrib⁹ ꝛ crisi: imo sitis significat crisiz significãdo cõitatẽ añcedẽtẽ crisiz Et qñ in solutõe ventris fit sitis siue sit spontanea sine medicĩa solutiua: imo sitis sequẽs solutionẽ pharmaci significat ſz plm ꝯplemẽtũ opatiõis lz qñ añcedat pp caliditatẽ ipsius ꝛ siccitatẽ stõi qñ tardet ex cãis ꝯtrarijs: ꝛ p cõitatẽ a mẽbris ꝑticularib⁹ sicut a cerebro cũ ꝑtermodũ supcalefit aut apat ꝛ ꝓꝑe apate calido. Jtẽ p cõitatẽ a mẽbris spũalib⁹ sic a plmõe corde ꝛ silib⁹ cũ ꝑtermodũ inflãmat. Jtẽ p cõitatẽ a meri fũdo stõi ĩtestio ieiuno ꝛ ceteris cũ ꝑtmõm calefiũt ꝛ exiccãt. Jtẽ p cõitatẽ a renib⁹ ꝛ ceteris mẽbris vrinalib⁹ sic in diabete ꝛ apatib⁹ ꝛ vlcerib⁹ renũ ꝛ vesice. Jtẽ p cõitatẽ ab epate cũ ĩflãmat apat aut cũ oppilat siue oppilatõ sit i ipso aut i mesaraicis aut i venis q̃ sũt vltra epar ꝓhibẽs trãsitũ hũiditatis debentis mẽbra hũectare ꝛ ħ mõ accidit sitis i idrope ꝛ in colica ileos ꝛ inter cetera fũdus stõi et meri pl⁹ cõicatur ori stõi: q̃ sibi ꝯtinua ꝛ p⁹ ipa cor ꝛ pulmo q̃ viciniora ori stõi lz epar sit ꝓpinquus fundo. postea intestina ꝛc. q̃ supcalefacta aut exiccata pñt esse cã supcalefactõis aut exiccatõis oris stõi insup accidit sitis p ꝓꝑetatẽ in ore stõi pp caliditatẽ aut siccitatez eius supfluaz sine mã aut cũ mã p se calida aut p putrefactionẽ nã imbibita inuiscata aut apata. Signa cãe primitiue cognoscũtur ex sui ꝓcessione ꝛ ex silitudine effectũ nãe sue: ꝛ qñ nõ adsũt cãe corporee a q̃b⁹ possit sitis pendẽ. Cãe vero p cõitatẽ a toto aut mẽbris ꝑticularib⁹ cognoscũt ex nocumẽtis toti⁹ aut membroꝝ ꝑticularib⁹ cũ quoꝝ augmẽto auget sitis diminutõe diminuitur. Oppillatões ãt cognoscũt q̃ si sint i epate aut mesaraicis aut venis q̃ sũt vltra epar ſm plm vẽtris solutio si sit in itestinis adest vomitus ꝛ ꝓhibitio secessus ꝛ signũ facte cãe diabetis ẽ vt sitis vehemẽs quã nõ sedet potus aq̃: imo cũ bibit cũ emittitur cũ vrina ꝛ redit sitis q̃re sũt sitis ꝛ ꝓuocatio vrine sese cõitantes ꝛ eq̃les. Signa vero ei⁹ q̃ fit cõitate pulmõis ꝛ mẽbroꝝ spũaliũ sũt q̃ sedat attractio aeris frigidi: ꝛ vigilie ꝯferũt ei resoluẽdo vapores ꝛ sõnus addit i ea accentrãdo vapores. Et suctio aq̃ paulati magis ꝯfert in sedando eã q̃ sorbere eã subito aliq̃ pte ei⁹ ad cãnã resudãte q̃ in subito descensu nõ resudaret: imo assũptio aq̃ plime subito quandoq; ꝯgelat superfluitatem que deinde calefit et additur sitis in duplo ꝛ sic expulsor sitis addit in sitim quare non iuuatur ab eis quibus iuuabatur in principio. Et cãe proprie stomacho. s. caliditas ꝛ siccitas sine mã ꝛ cũ

mā cognoscũtur per ea que sepe dicta sũt in p̄cedētibus capl'is
Pronostica primũ qñ aggregant̄ in egritudinibus acutis sitis
vehemēs: ⁊ siccitas vehemēs est malũ valde. Scdʒ si sitis de
bite regatur s̄m plurimũ curatur aut tēpatur. Cura sitis exigit
quinqʒ intētōes. Prima remouet causaz sitis. Scda sedat sitiz
Tertio ꝯfortat stōm. Quarta corrigit accidentia. Quinto ordi
nat debitũ regimē sex rerũ. si ergo cāe fuerint primitiue sicut aer
estuosus vinũ potens aq̄ salsa cibi salsi aut acuti res grosse ⁊ vi
scose ⁊ sil'ia remoueat̄ ⁊ inducat̄ regimē ꝯtrariũ. Et res comeste
aut ībibite in stō existētes vomitu ⁊ secessu educat̄ cũ aq̄ tepida
sũpta in notabili quātitate: deīde remoueat̄ dyscrasia p̄ causas
p̄mitiuas ipressa cũ ꝯtrarijs interius ⁊ exterius applicitis q̄ p̄nt
eē manifesta ex sepe dictis: Sʒ magis ex statiʒ dicēdis. Simili'r
si sup̄fluitas sōni aut vigilie fuerit in cā: nimia locutio ⁊ exercitiũ
⁊ accidentia aī remoueant̄ ⁊ inducat̄ regimē ꝯtrariũ. si vero pē-
deat a morsu venenosoꝝ aut sumptōe eoꝝ sũpta educantur vo
mitu aut secessu aut vtrisqʒ festināter ⁊ frangat̄ ipsorũ audacia
⁊ venenositas ⁊ dentur bezoartica' ꝓp̄a et sil'r resistatur morsui
ipsorum extrahendo venenũ ex̄ ⁊ ꝓhibendo ipsũ incessuz cum
defensiuis supra locuz applicitis ⁊ intendat̄ ꝯfortatiōi mēbroꝝ
nobiliũ: ⁊ ad remotionez dyscrasie sibi ipresse cũ ꝯtrarijs habē
tibus ꝓp̄etatem ad illud que sup̄ q̄rto ⁊ octauo Almansoris
pergrēda sunt. si v̄o sit p̄ cōitatē a toto sicut in febribus attendat̄
cura febriũ scdʒ ꝙ oʒ ⁊ vitandus est potus in principijs paro
xismoꝝ ⁊ exacerbationũ quātũ est possibile: sed sitis mitiganda est
alijs ingenijs de quibꝰ infra. sil'r in crisi vitandus ē multus po
tus ne nā̄ ipediat̄: imo sinat̄ opari ⁊ adiuuet̄ s̄ʒ ꝙ oʒ. sil'r in siti
p̄ cōitatem a mēbris p̄ticularibus attendat̄ correctioni dispōni
mēbri cōicantis ⁊ sitis mitiget̄ remedijs oportunis de qbus in
fra. sed si fuerit per cōitatez a pulmōe et mēbris sp̄ualibus cum
sup̄flue calefiant aut exiccant̄ intēdat̄ ipsoꝝ infrigidationi cũ in
spiratōe aeris notabiliter frigidi. et in hoc casu mł'tuz ꝯferunt re
tenta in ore ⁊ q̄ labunt̄ declinantia notabiliter ad frigidum ⁊ hu
midũ: Et aqua frigida lambendo sũpta. et si fuerit p̄ ꝓp̄etatem
in ore stōi p̄p̄ malā ꝯplexionez calidaz aut siccā in ore stōi corri
gatur cũ ꝯtrarijs. ⁊ si fuerit mā̄ educat̄ vomitu aut secessu s̄m ꝙ
oʒ. Nunc vero iuxta scdaz intentionē q̄ est sitis sedatio. memo
rabo octo modos sedandi sitiz quibus ꝓcedenduz ē nũc cum
vno nũc cũ altero aut pluribus simul s̄ʒ diuersitatē causaꝝ sitis:
Primus modus ē cũ his que olfacimꝰ aut super qbus anhe
lamus sicut odorando poma pira cydonia rosas violas flores
nēuferis folia salicis ⁊ sil'ia aut anhelando sup̄ aq̄ frigidissima:
⁊ hic modus marie confert in siti sequente sup̄fluā calefactonē
cerebri ⁊ membroꝝ sp̄ualiuz. Scdus modus ē per retenta in
ore sicut frustũ angurie cucumeris melonis cucurbite prunarũ
arācei citri pomi ⁊ sil'iuz q̄ prius sint īfusi in aqua frigidissima
⁊ sepe iterata. Item zuccarũ candi cristallũ ⁊ liquiritia ⁊ hic mo
dus marie valet in siti sequenti calefactionē aut exiccationē me-
ri canne pulmonis aut mēbroꝝ spiritualiũ. Tertius modus ē
p̄ colluciones ⁊ gargarismata cũ aqua frigida sola aut cui admi
stum sit aliquid vini granatoꝝ aut aceti aut succi citri aut arācei
⁊ sil'iuz de his que bibunt̄ ꝓ sedatōe sitis ⁊ hoc marie valet in si
ti sequēte dispōnes capitis marie qñ colluendo aut gargarizā-
do facimus liquorē ascendere ad sup̄iora versus colatoriũ. Si
militer i siti sequente dispōnes meri cāne pulmonis ⁊ sp̄ualium
Quartus modus ē epithimata aut vnctiones frigidas circa gu
lam collum ⁊ spondiles vsqʒ ad ix. ⁊ malũ granatũ cuz lacte aq̄
endiuie acetose nenufaris lactuce qbꝰ aliq̄d aceti p̄t admisceri
ad penetrādũ aut oleis violaceo nanufario cũ pauco cere ⁊ ace
ti: ⁊ hic modus valet in siti merito cuiuscũqʒ membri contingē-
tis cuius regio vngit̄ aut epithimat̄ ita ꝙ si ꝯtingerit merito epa
tis renũ ⁊ aliorũ eoꝝ inunctio aut epithimatio ꝯferret. Sil'r
in siti p̄ ꝓprietatē in ore stōi. Quītus modus ē cũ sōno fortifi
cando digōnez tñ p̄ eius debilitatez accidit sitis sil'r hũectando
meri iuxta aphorismuz superius allegatũ. Sil'r vigilie aliqñ se
dant sitiz resoluēdo vapores q̄ in somno accentrant̄. Sextꝰ mo
dus est cũ bibitis que in mala ꝯpl'one calida ⁊ sicca sine mā̄ de
bent esse frigida actu ⁊ potentia. Sed vbi adsit materia chl'ica
aut salsa aut alterius generis potius ꝯueniũt actu calida: ⁊ ꝓp̄e
vbi mā̄ sit imbibita aut viscata que lauando abiciant materiam
a sup̄ficie oris stomachi sicut aqua calida simplex aut decoctio
nis hordei aut ligritie aut passularuz nec obstat ꝙ dicitur tertio
regiminis acutoꝝ ꝙ aqua calida inflāmat ⁊ in choleraz conuer
titur. Similiter prima quarti de cura febriuz pestilentialiũ aqua
in pauca quantitate excitat caliditatem: intelligitur qñ non ē tan
ta vt possit hũores a stomachi sup̄ficie abluere aut ad intellectũ
Auic. quando ꝯsequenter ⁊ paulatim exhibita tota conuertitur
in vapores corpus inflāmantes propter vehementiam caloris
febrilis non est eni extinctiuũ tanto calori ꝓportionatũ. sed vbi
sufficit hũores a stomachi sup̄ficie abluere est conueniens Aq̄
vero frigida forte noceret humores ꝯstringēdo ⁊ amplius eos
circa sup̄ficiem stomachi inuiscando: potus aũt conuenientes
preter suprascriptos qui aliqñ sũt exhibēdi actu calidi aliquādo
frigidi sunt infrascripti. Aqua hordei cum iuleb violaceo aut iu
leb ro. Item aqua cocta mista cũ zuccaro ⁊ vino granatoꝝ dul-
cium in materia frigida vel muzoꝝ aut acetosorũ in materia ca
lida. Similiter mucilagines seminis cydonioꝝ vel psilij cuz aq̄
hordei ⁊ zuccaro vbi non timeretur ventris lubricitas. sil'r succi
fructuuz acetosorũ sicut acetositas limonũ citri arancij pomoꝝ
pirorũ prunorũ marascarũ extremitates vitis soli aut bibiti cũ
zuccaro ⁊ tamarindi sunt ꝓprij ad hoc ⁊ resistentes feruori ma
terie cholerice ⁊ sanguinis ⁊ debite dulcorati cũ zuccaro nō stu
pefaciunt dentes. Et iuleb facti cũ huiusmodi acetosis optime
ꝯueniũt. Et a fide digno habui ⁊ expertus suʒ aquā frigidā cuz
debita quantitate aceti gustui sumētis proportionata eē optimũ
sitis extinctiuũ: Uerũ diuersi potus eligant̄ s̄m diuersitatē māe.
In mā̄ phl'atica mel ro. oxymel simplex sirupus acetosus sim-
plex. in colerica oryzachara sirupus acetosus sirupus de aceto
sitate citri limonis aranci diaprunis simplex sirupus violaceus
Et robub ex suprascriptis magis extingũt sitiz sicut de berberis
de acresta de citro de limōibus de sumach de pomis de piris et
similibus que cũ aqua zuccarata p̄nt exhiberi ⁊ aliqñ exhibemꝰ
aquas sublimatas sicut endiuie acetose rosarũ ⁊ similiũ q̄ debent
esse sublimate ad vaporez aque siue ad balneũ marie ⁊ non ad
ignez sicut cōiter fit. Prime eni sunt prestātes habētes odorē
⁊ vinum rerũ que sublimantur. Secunde vero habētes odorē
adustionis siue declinantes ad fumosũ sunt pauci iuuamēti eiꝰ
signũ quia nō seruant odorē propriũ que distillant̄ ⁊ que exhũ-
tur ex rebus frigidis minus infrigidāt q̄ʒ debent ⁊ q̄ ex calidis
magis calefaciũt q̄ʒ debent ⁊ cũ hoc nulle seruāt odorem vim
⁊ ꝓp̄etates rerũ a qbus p̄ distillitationē exhuntur. Et suo malo
odore ⁊ sapore displicent facientes egros renuentes vsũ earũ: ⁊
sic paꝝ ꝓficiunt. Ceteris enim paribꝰ magis iuuat cibus ⁊ medi
cina placēs q̄ʒ displicens iuxta aphorismũ. Paꝝ deterior cibꝰ
Qua p̄p̄ medici multũ deberēt eē vigilantes vt fierent hmōi aq̄
imo cetē medicie s̄ʒ ꝙ oʒ cũ aliqñ oporteat istis aqs vti nō tm̄
vt medicinalibꝰ sed loco potꝰ si q̄d in hidrope colica ⁊ sil'ibus in
qbus aqua oīo ꝓhibetur: et aliqñ p̄p̄ dyscrasiaz calidā non po
terimus vti vino: his ergo potibus sitis sedatiuis aliqñ vtimur
in parua q̄ʒtitate aut mediocri aliqñ in magna aut vna vice aut
pluribus vicibus non tm̄ p̄p̄ sitiz quātũ p̄p̄ causaz sitis sicut in
causone terciana cōtinua sinoca febre pestilētiali in qbus de aq̄
aut alio potu infrigidante exhibetur quātũ bibere possũt. et hic
mōus marie valet in extīctiōe sitis p̄ ꝓprietatē in ore stōi ⁊ per
cōitatē a toto ⁊ a mēbris quoꝝ dyscrasijs os stōi p̄termodum
calefit ⁊ exiccat̄ ⁊ ēt si pēdeat a causis p̄mitiuis de qbus supra.
Septimus modus ē stupefaciendo aliq̄l'r sensum oris stōi cũ
itense frigidis actu ⁊ potētia sicut cũ sirupis electuarijs in qbꝰ
sit virtus īseis lactuce ⁊ ꝓp̄e nigre papaueris albi ⁊ nigri man
dragore iusquiami vsqʒ ad opium sed de opio in modicissima
quātitate ⁊ hic modus valet in siti a quacũqʒ causa ꝯtingente.
Octauus modus est ꝯuertendo mētē ad alia multũ tangentia
ita vt sitis obliuiscatur ⁊ hic modus valet in siti ab oī causa ꝯtin
gente si parua sit. Tertia intentio scilicet confortatio stomachi
p̄ficitur cum interius ⁊ exterius applicitis ꝓp̄ijs ꝯtrarijs discra
sie hñtibꝰ stipticitatē moderatā de qbus sup̄iꝰ accidētia autem
iuxta quartam intentionem corrigant̄ s̄ʒ ꝙ oportet. Regimen
vero sex rerum iuxta quintam declinet in contrarium dyscrasie.

Nūc vō qꝛ diminutio aut ablatio sitis ē signū pessimū ⁊ ꝓpe in egritudinib⁹ acutis causas ipsi⁹ breuiter ꝑcurram⁹. Primitiue qdē sunt sicut aer sup̄flue hūidus cibi quoqꝫ sup̄flue humectātes actu ⁊ potentia. Somnus nimis pauca inanitio ges corporea ⁊ animalis. Per cōitatem autem a toto sicut sunt superflua repletio humiditatū phl'aticaꝝ paucitas repletiōis aut ꝑꝑ grossitiem ⁊ viscositatē humidi aut ꝑꝑ stricturā poroꝝ ⁊ paucitatem caloris. Per cōitatē autē a capite est aliquando catarrus phl'aticus fluens ad os stomachi. Aliqñ nocumentū cerebri ꝑꝑ qđ īpeditur sensatio oris stomachi sicut aliqñ in epilepsia letargia ⁊ similibus aliqñ paralesis tertiȷ̄ aut sexti paris neruorum cerebri similiter impediens debitū sensum oris stomachi. Itez quocunqꝫ membrū pōt cōicare humiditatē superfluā ori stomachi pōt sitim impedire. Per essentiā vero sunt hūiditas sup̄flua sine mā aut cum mā phl'atica ībibita inuiscata natante in ore stomachi. Item quicūqꝫ lapsus cōplexionis potens debitū sensum oris stomachi impedire: quomō aliqñ in febribus acutis sit tanta adustio in ore stomachi vt sensus eius ꝓhibeatur eius signa qa tota lingua est nigra ⁊ arefecta tamē potum abhorrēt.

Pronostica quando in egritudinib⁹ incensiuis sicut febres acute ⁊ apostemata calida abhorretur potus est malū tam per viam cause qꝛ abstinētia a potu est causa a refactionis qꝫ ꝑ viam signi: qꝛ significatur destructionem sensus oris stōi aut siccitatem ⁊ caliditatē in eo factas ⁊ habituatas ꝑꝑ quod non appetit ꝯtraria. s. frigida ⁊ humida. Scđm quandocūqꝫ adsunt vehemētes cāe sitis: ⁊ non est sitis est valde malū ⁊ frequenter pernitiosum. Cura diminutionis aut ablationis sitis exigit quinqꝫ intentiones ꝓportionales suprascriptis in ca. ꝓcedēti. s. remotionē cārum diminutionis sitis Que intentio qualiter debeat cōpleri patere ex dictis in ꝓcedenti capl'o intentione prima. Scđa excitatio sitis cōplenda octo modis proportionalib⁹ suprascriptis in precedenti capl'o. Contrariorum eniz eadē est disciplina. Cauendum tamē est ne excitando sitim augeamus causam diminutionis sitis. Sicut si diminutio sitis ꝓueniret ex adustione oris stomachi ⁊ ꝑ excitanda siti daremus calida ⁊ sicca: imo in hoc casu ⁊ similibus intendendū est cause: ⁊ qꝫuis non sitiat potus violenter exhibendus cāe diminutionis sitis contrarius. Tertia est ꝯfortatio stōi cōplenda cum ꝓpriȷ̄s moderata stipticitate participantib⁹ ⁊ cōtrariȷ̄s causis diminutionis sitis ⁊ sitiz excitantibus nisi excitantia sitim augeant causam sitis in hoc enim casu vt supra dictū ē: est cāe intendendū. Quarta vero. s. correctio accidentiū perficitur ꝭm ipsoruz exigentiam puta corporis exiccatio remoueatur cū potu dyscrasie contrario violenter exhibito. Regimen aūt sex reruz declinent in contrariū cause ⁊ cuz hoc iuuet ad excitandū sitim nisi sitim excitantia causam augeāt in quo casu intēdit cāe. Appetitus aūt corruptus ad potuz qui sitis corrupta dici pōt sicut quando quis appeteret bibere vrinā aut oleum aut aquaz marinaz qꝫtū ad qđ rei species causas signa pronostica ⁊ curā patere pōt ex his que dicta sunt supius in capitulo de appetitu corrupto ad cibū.

De anathomia epatis.

Ura consuetudinē. Premittenda est anathomia epatis quod descriptiue est mēbrum principale magnuz figure lunaris in latere dextro sub costis mēdosis collocatū ex carne rubea panniculo inuoluente ⁊ suspendente venis: quarū est principium ꝭm medicus vnico neruo et vnica arteria ꝯpositum ex latere gibboso ⁊ concauo integratum virtutis ⁊ spiritus naturalis sedes, ⁊ principium ad generandū sanguinem ex chilo ordinatum. Est eniz primū membrū principale cū sit ꝑ ꝓprium ꝯpamētū alicuius instrumēti virtutis naturalis. s. spiritus naturalis necessariȷ̄ ad indiuidui ꝯseruationē: Et est magnū: imo maius qꝫ in ceteris aialib⁹ respectu sue molis: qꝛ debuit homo plurima caliditate ⁊ hūiditate habundare. Et qꝫuis Auic. dicat ꝙ aialia multū comedentia ⁊ debilis cordis habēt epar magnum: Attamē homo qꝫuis sit fortis cordis habet epar magnū multū sanguinis generatiuū q debuit in magna quantitate in venis contineri ꝑ nutritione qꝛ nutritio debuit esse ꝯtinua: non autē generatio sanguinis debuit esse ꝯtinua sicut neqꝫ generatio chili neqꝫ comestio debuit esse cōtinua. Est figure lunaris. i. maioꝝ qꝫ media luna sed nondum cōpleta cuius conuexum est superius ꝯcauuz inferius ꝑpterea apostemata epatis sunt figure lunaris in qua dr̄nt ab apostemate lacertoruz ventris: qđ est figure longe si sit in longitudinalib⁹: Et sir̄ in transuersalibus ⁊ latitudinalibus est figure tendentis ꝭm latum aut transuersū ventris ꝭm incessum ipsoꝝ. Est autem in latere dextro sub costis mēdosis collocatū qꝛ pars dextera debuit esse calidior sinistra. Et qꝫuis in mortuo cū anathomizatur appareat epar multū eleuatū ⁊ multuz ꝯprimens diaphragma qꝛ membra vitalia sunt inanita calido exalante: Qua ꝑꝑ ꝯplāte infra costas mendosas. Compōitur aūt ex carne rubea que est sicut sanguis coagulat⁹ a calido ⁊ non a frigido que caro in ipso dominatur ⁊ habet panniculū inuoluētez ⁊ suspendentez generatum ex ligamento ⁊ neruo vnico a cerebro veniente. ligamentuz aūt venit ex costis dorsi qbus epar alligatur: lꝫ diaphragmati ab eius cōcauo cuius qnqꝫ rami transeunt ad qnqꝫ pēnulas epatis ⁊ subdiuidunt ⁊ contexunt ad inuicez ad modū retis cuius vacuitates replet caro epatis iam dicta. Rami ēt ipsius capilares vadunt versus gibbum epatis ⁊ ꝭm suas extremitates obuiant extremitatibus ramoꝝ vene chilis venientiū versus cōcauū ⁊ sanguinis in hoc transitu ꝑ angusta loca bene digeratur ⁊ perficiatur. Ex hoc apparet epar esse valde pronū in oppilationes. Hec aūt facta fuerunt vt minimū chili ab epate ꝯtangeret vt bona fieret sanguificatio. Non aūt sic fuit in stomacho: imo cibus tanqꝫ in quoddā vase collectus ē: tum qꝛ cibus erat grossus ⁊ non potuisset ꝑ loca angusta transire. Tum qꝛ chilificatio non est ita perfecta digō sicut sanguificatio. Ab hac autez vena porte oriunt multi rami egredientes epar quoꝝ. vi. sunt manifesti vnus transit ad nutriendū partem dextrā stōi inferiorioꝛem Scđus transit ad splenem deferens sanguinem mel'icū ⁊ ē valde manifestus. Tertius transit ad nutriendū superiorē partez stomachi dextrā. Quartus transit ad nutriēdū zirbum ꝓ parte. Et pro parte ad intestinum rectū. Quintus vadit ad colon. Sextus ad ilia ⁊ intestina gracialia. Et qui vadunt ad intestina componunt mesaraicas ꝑ quas epar sugit chilū ab intestinis. A gibbo aūt oritur vena chilis ꝭm medicos ab Auic. dicta cōcaua lꝫ forte dignus sit ꝑꝑ cās supradictas in corde vt a corde oriatur: habet aūt vnicū neruum a cerebro venientē ad ꝯstituendum panniculū ad dandū sibi sensū sicut ⁊ vnica arteria venit ad ipsū a corde ad dandum virtutē vitalē. Est aūt integratuz ex latere gibboso qđ est superius ⁊ concauo inferius. et est pennulatū. s. quinqꝫ pennulis licet non in oībus sint manifeste quib⁹ amplectitur stomachū ad vigorandū eius digestionē. et habet virtutes quatuor nāles attractiuam retentiuā digestiuā ⁊ expulsiuam. Attrahit eniz chilū mediantib⁹ mesaraicis. Retinet ipsū donec sit in sanguinē ꝯuersū per vilos transuersales: digerit per calorē eius principaliter fūdatū in carne rubea eius ꝑptēa sanguis est rubeus qꝫuis generet ex chilo albo. expellit aūt sanguinem ꝑ venā chilis ad cor ⁊ raliqua mēbra. Sed sup̄fluitatē cholericam ad kistim fellis mediante porro felleo existente sub pēnula eius superfluitatē mel'icam expellit ad splenē mediante ramo vene porte de quo supra. Aquositate vero ad renes per venas emulgentes. mesariace tm̄ licet pricipaliter per eas attrahat epar chilū: habent tm̄ preter virtutē attractiuā aliqualem virtutē sanguificatiuā in virtute epatis sicut ⁊ vasa spermatica imutāt sanguinē versus nām spermatis anteqꝫ veniat ad testiculos. et ad hanc sn̄iam confirmandā Auic. decimaquarta tertiȷ̄ capitulo primo in fine multas adducit rationes quas inutile eēt ꝓsequi. Reliqua posita in diffinitiōe sunt manifesta. Et ex his iaz patet ꝙ epar est calide ⁊ hūide ꝯpl'onis ⁊ pōt pati oē genus egritudinis simplicis ⁊ ꝯposite. s. malaz complexionē cuiuscūqꝫ generis sine mā ⁊ cum mā. Item species male ꝯpositionis ⁊ ꝓpe oppilationes necnon solutionē ꝯtinui etiā salubrē plusqꝫ multa alia membra nobilia tū qꝛ quietū tum quia carnosū ⁊ qa est sedes ⁊ principiū virtutis naturalis qua fit ꝯsolidando. Item pōt pati apostema ⁊ vesicas que rūpūtur ⁊ ꝯsequēter debilitatē suaꝝ virtutū q̄ sequunt aliquā aut plures ex egritudib⁹ suprascriptis ꝑꝑ quā aliquando corporis extenuatio dolores ictericia ⁊ sites. Ego vero ꝓter tria capl'a Ras ꝓ cōpletiori doctrina intendo

agere de debilitate epatis ꝛ opilationib⁹ eius. Itē de apatib⁹ ꝛ vl
ceribus eius: Nam hec frequēter eueniūt de fluxu āt epatico lo
quar cū agā de passionib⁹ intestinoꝝ. Reliquarū āt egritudinuȝ
epatis cura erit ex his manifesta. Sed ante oīa ꝑ habēdo in
geniū curatiuū egritudinū epatis ponēdi sūt aliq canones ꝓuā
di in cura dispōnū eius. Quoꝝ p̄mus est ꝙ medicine exhibēdo
per os dent̄ qñ cōpleta est digō p̄ma ꝛ scđa ꝛ supfluitates harū
digōnū sūt expulse. ꝛ ꝓprie hic canon obseruādus est qñ exhibē
tur medicine apitiue. Nā tūc tēporis epar ē p̄paratū ad suscipiē
duȝ operationē medicine ꝛ ad regulādū ipsaȝ q꞉ tūc nō ē circa
aliud occupatū: ꝛ de apitiuis maior ē ratio q꞉ possent secū trahe
re de chilo indigesto. Tēp⁹ āt p̄me digōnis est circa horas octo.
Temp⁹ āt scđe digestionis ē ꝺm plurimū ꝺduplū. ꝛ q꞉ ꝺȝ pluri
muȝ nōdū finita p̄ma incipit scđa cōis termin⁹ ambarū ē deceȝ
hore lȝ isti termini nō p̄nt bñ litari ꝑꝑ diuersitatē corpoꝝ ciboꝝ
ꝛ cōsuetudinū. Si tñ plus difert nō ē incōueniēs nisi i solutiuis
que nō ꝺbēt dari in fame ſȝ stati post cōplemētū p̄me ꝛ scđe di
gestionis. Secūdus canō vt cū oīb⁹ medicinis appitiuis qbus
indigem⁹ in morbis epatis māllib⁹ apostemosis sicut in oppila
tionib⁹ misceant̄ medicine moderata stipticitate cōfortātes nisi
forte timerem⁹ siccitatē supfluā in ꝓprijs. Oȝ eniȝ semp intēde
re ad cōfortationeȝ mēbri p̄ncipalis ꝙ marie cōplent̄ cū ꝓprijs
moderata stipticitate pticipātib⁹. Terti⁹ canon q꞉ subtiliātiū me
dicinarū: lȝ sint apitiue ꝓprietas ē vt acuāt sanguinē sicut aqua
radicū apitiuarū ꝛ qñqȝ generēt hūores diuersos discōueniētes
per adustionē ꝛ qñqȝ cōuertant̄ hūores in lapideitatē seq ꝺbēt
medicine lenitiue sic̄ casia ꝛ similes vt mūdificāt adustionē ꝓhi
beāt ꝛ petrificationē. Quartus canon vitāda ē oīs supflua cale
factio ꝛ oīs supflua infrigidatio p̄mo q꞉ epar est mēbꝛ p̄ncipa
le indigēs magna custodia: vnde 4ª p̄mi caplͦo p̄mo. Sup mē
bra p̄ncipalia cū fortib⁹ medicinis nō faciem⁹ aliqd in ꝙ sit am
bigēdū quāto magis poterim⁹ ne nocumētuȝ toti cōe facimus.
Prio q꞉ nocumētū p̄ncipaliū ē toti cōe. Scđo q꞉ alia non p̄nci
palia a p̄ncipalib⁹ iuuant̄: Ipsa vͦo p̄ncipalia nō sic iuuant̄ nisi a
corde. Tertio q꞉ supflue calida colliquāt substātiā epatis ꝙ est
lassa ꝛ ꝺbilis cōpaginis indurāt ꝛ in lapidē cōuertūt: Epar etiā
est inclinatū ad lapsū calidū. ſȝ intēse frigida oppilāt meatus ꝛ
maxime venas epatis ꝛ ꝓprie capilares ꝙ sibi obuiāt cū sint an
guste aptissime oppilationi. Itē frigida inimicant̄ virtutib⁹ p̄nci
palib⁹ epatis marie digestiue ꝛ attractiue oȝ itaqȝ illa cōmēsura
re vnde ꝗzuis merito dyscrasie gr̄a exēpli ꝺberent̄ calida aut fri
gida in 3º ꝓpter causas hic suprascriptas administrent̄ solū ta
lia in 1º. Ad qꝺ adiuuat ꝓpiquitas epatis ad vias susceptionis
per os. s. ꝓpiquitas ad stomachū ꝛ ad ea ꝙ imittunt̄ ꝑ inferiora
s. ꝓpingtas ad intestina. ꝛ ēt ꝓpingtas epatis ad ea ꝙ exterius
apponunt̄ cū nō sit multū ꝓfūdū sed sub sifac imediate. Quin
tus canon dū infrigidam⁹ epar cū notabiliter infrigidātib⁹ sem
per secū admisceant̄ calida aprobata sicut apsinthiū ꝛ sqnātum
tū ꝓpter causaȝ dictā tū ēt q꞉ nā diriget frigida cōtra dyscrasiam
calidā ꝛ calida ad ꝯfortādū calidū nāle. s. spm̄. ꝛ ꝓprie si he me
dicine nō fuerūt fermētate q canō superi⁹ est traditus in disposi
tionib⁹ cordis dū esset sermo de trociscis de canfora ꝛ ꝺbet ob
seruari in curatione dispositionū oīuȝ mēbroꝝ nobiliū. Sextus
canon oēs medicine ꝙ ꝑ curādis dispositionib⁹ epatis admini
strant̄ ꝺȝ ꝺbstātiā suā ꝺbēt esse subtilissime trite vt possint pueni
re ad meatus angustos ipsius ꝛ ꝓprie in oppilationib⁹. Qua
propter trocisci sūt subtiliter terēdi ꝛ miscēdi cum liqdis vt pene
trare possint. Septim⁹ canō aperire ꝺbemus ꝛ vrinaȝ ꝓuocare
quādo mā est in gibbo cōtēta q꞉ gibb⁹ vijs vrine cōicat ꝛ vētreȝ
soluere quādo mā est in cōcauo qm̄ cōcauū intestinis cōicat me
diāte vena porte. octauus canon vitent̄ oēs cāe ꝺbilitatis dige
stiue stōi supius memorate in cͦ suo: Debilitas nāqȝ stōi ꝑpa
rat ad ꝺbilitatē epatis ꝛ vitet̄ potus aq̄ ꝛ ꝓprie in ieiuno ꝛ post
coitū balneū ꝛ exercitiū necnō post oēs eūones fortes nā tunc
calor est ꝺbilis: ꝛ aqua frigida qñqȝ ipsū totaliter extiguit ꝛ seq
tur idrops ꝛ mors. Quod si volūtas affuerit assumēdi aquam
sumatur cū vino l' aceto aut aliquo iuleb ꝛ sumat̄ paulati ꝛ hoc
in casib⁹ ipsaȝ exigētibus: dāda tñ est aqua veri frigoris in aliq
bus casib⁹ ꝛ in magna quātitate ꝛ subito. i. in valde paruo tēpo

re sicut in pestilētialib⁹ causonide synocha inflatiua. Naȝ pauca
ꝛ cōsequēter exhibita fortasse excitaret caliditatē ꝛ hoc colligetur
prima quarti caplͦo de curatione febriū i generali ꝛ caplͦo de cu
ra pestilētialis. ꝛ dāda est aliqñ post copiosaȝ phl'omiā in syno
cha sed ꝑ tēporis interuallū. ꝛ nō ē incōueniēs ꝙ corpus intēse
febriēs minus ledat̄ a frigidis qȝ ipsū sanū. Nonus canō in dis
positionib⁹ epatis vitētur viscosa sic̄ caseus pisces viscosi pasti
lia frumētū coctū ꝛ similia. Iteȝ ea que sūt fortis stipticitatis sic̄
castanee pira imatura sorbe nespila nisi in casib⁹ in qbus opor
teret virtutē retētiuā cōfortare sicut in fluxib⁹. Vitent̄qȝ dulcia cū
sint oppilatiua ꝛ ꝓprie qñ cū dulcedine viscositate pticipāt sicut
vinū dulce ꝛ sappa. vbi vero cū dulcedine essent abstersiua sicut
mel ꝛ zuccarū nō ita nocere possūt: imo in multis casibus iuua
re. ꝛ silr̄ qñ essent incisiua. Et vinū dulce ē oppilatiuū pulmonis
conueniēs ad abstergēduȝ ꝛ mūdificāduȝ ptes pectorales cui⁹
ratio ē q꞉ vinū dulce attrahit̄ ad epar nō gradatiȝ: ꝓpterea quia
epar diligit ipsū q꞉ dulce. ꝛ ꝑꝑ suā penetrationē ex hoc ꝙ est po
tus quare nō morat̄ in stō quātitate qua separet̄ fex ab eo ꝺȝ mo
raȝ aliarū rerū grossaruȝ: imo supuenit epati in grossitudine sua
ꝛ inuenit vias ad ipsū paratas qm̄ vie ꝙ sꝫ inter stōm ꝛ epar sūt
ample ꝺm cōparationē ad illud qꝺ est de venis sparsis in epate
Amplius cū cōprēdit̄ in epate nō morat̄ quātitate qua separet̄ ꝛ
digerat̄: imo expellit̄ subtile in venas strictas velocitate sue pene
trationis ꝛ dimittit sedimē ꝓpter cōstrictioneȝ vie. In pulmone
vero res est ecōtrario qm̄ supuenit ei vinū cū iaȝ colatū est aut
ex via meatuū meri ꝺm semitaȝ resudationis ex meatib⁹ strictis
ad amplos aut ex via cōcaua cū iaȝ dimisit fecē ꝛ vadit cū iā est
colatuȝ ꝛ trāsit ex meatib⁹ strictis ad amplos: quare colat̄ vice al
tera ꝛ nō sūt relique cāe attractionis velocis eius ad pulmoneȝ
que sūt in epate. Medicine vͦo cōueniētes epati sꝫ in qb⁹ ē ama
ritudo cū virtute apitiua sicut apsinthiuȝ marubiū endiuia silue
stris cicorea. Itē illa in qbus est ꝯperatio cuȝ stipticitate sic̄ reu
barbaruȝ. 3º illa in qbus ē aptio cum stipticitate aromaticitate
ꝓhibēte putrefactionē sicut cinamomuȝ sūitates sqnāti. Quar
to abstersiua lauatiua mundificatiuū virus mali sicut aq̄ hordei
cum zuccaro. Qnito mollificantia ꝛ leniētia cū stipticitate ꝛ con
fortatione sicut crocus. Sexto ꝙ cum cōditione p̄dicta sunt sua
uia sicut passule. Et si cū p̄dictis ꝯditionib⁹ sint velocis penetra
tiōis sicut vinum ꝺtile odoriferū cōferunt epatib⁹ in qbus nō ē
caliditas vehemēs. ꝛ qñ medicine aggregant cōditionibus pre
dictis aut plurib⁹ ipsaruȝ vitatem tunc amicantur epati sicut pas
se ficus auelane ꝛ ꝓprie quando non sunt putrescibilia sicut ce
rasa. ꝛ dulcia sunt conuenientia epati quod non ē aptum oppi
lari nec in eo multiplicari. Ideo dulcia calida grossa sicut sappa
sunt epati nocibiliora ꝛ ꝓprie calido apto oppilationi. ꝛ omnes
spēs endiuie conueniunt epati inflāmato cum frigiditate aperi
tione stipticitate ꝛ proprietate. ꝓpterea bonum ē vt misceant̄ cū
aliqua medicina habente qualitatem ꝯriam: sic enim summe iu
uabunt ꝛ nullo modo nocebunt sicut si misceātur cum melle aut
aqua mellis. Unde quādoqȝ exsiccantur ꝛ sumūtur in potu
cum aqua mellis ꝛ cōferunt valde ꝛ educunt humorem frigidū
cum vrina. In dispositione tamē notabiliter calida dimittat̄
cicorea ꝛ que sunt vehementis amaritudinis: minus eniȝ ad fri
gidum declināt: lȝ magis aperiant ꝓpterea in oppilationibus ꝛ
humore exñte grosso magis ꝯueniūt. Et phistici sunt multi iuua
mēti ꝓpter suā stipticitatē aromaticitatē ꝛ mūdificationē viaruȝ
cibi: Verū q꞉ sūt vehemēter calidi nō ꝯferūt nisi i epate frigido.
Sed auelane sunt cōuenientes omnibus epatibus qm̄ ipse nō
sunt vehemētis caliditatis ꝛ sunt aperitiue ꝛ chimus earuȝ est
bonus. Sed ꝺbent esse aliqualiter torrefacte aliter faciunt soda
precipue recentes: quia in ipsis est humiditas ventosabilis Itē
epar adip. i. lupi ꝺm aliquos vel si adip differt a lupo eius tamē
epar est in virtute epatis lupi. Item carnes limaciarum confe
runt cum proprietate que frigide sunt ꝛ humide. Caro autem te
studinis est propria ꝛ magis propinqua equalitati. ꝛ ambe con
ferunt ethicis sed quia viscose sunt: ꝛ habent quādam humidi
tatem superfluaȝ ꝛ proprie limatie bonum est vt ante coctioneȝ
lauentur cum lisiuio aut vino aceto sale ꝛ similibus. Et cōferūt
epati exsiccato ꝛ inflāmato dādo nutrimentū frigidū ꝛ humidū

⁊ constans non facile euaporabile ⁊ proprie si non sit oppilatũ: sano tamen epati perdices sunt saniores.

Capitulum primum de debilitate epatis.

Quauis Rasis de debilitate epatis explicite non loquatur tamen p complemento doctrine decreui de ea facere capl'm cum pluries ꝯtingat: ⁊ sit frequēter cā reliquarum egritudinũ eius. Debilitas epatis descriptiue ē eius impotētia ad suas pficiendũ operationes ⁊ pprie digestiue absq; manifesta cā ex apate solutione continui in eo: ⁊ similibus causis valde manifestis. dicitur aũt pprie digestiue q: lz epar debilitatum ſm attractiuā retētiuam aut expulsiuā debeat dici debile: tamē nomē debilitatis importat debilitatē pncipalis opationis eius que ē digestio cui cetere subseruiūt dz absq; manifesta causa: quasi adesset aliqua manifesta causa sicut apostema solutio cōtinui ⁊ similes: Ab illis dispositio sua sumpsisset denominationē ⁊ non a noīe accidētis quod ē debilitas: sequēs tamē aliqua eius egritudinem aut neutralitatem sicut ēt ꝯualescētem ex febre dicimus debilē ⁊ nō febrientē. Quādo ergo epar eēt neutrũ cōvalescentie aut decidentie sicut eēt neutralitas compl'onis compositionis vnitatis aut apostematis aut egrotaret egritudine difficulter cognoscibili diceremus ipm eē debile non denominādo ipm ab aliqua tali egritudine aut neutralitate. Cum quelibet talis sit imanifesta. ppterea Gal'. qnto interioꝝ septimo capitulo inquit. Epaticus .i. debilis ſm epar. Est ille in cuius epatis opationibus ē debilitas absq; re manifesta ex apostemate aut dubelati .i. vlcere vel apate maturato lz in veritate debilitas epatis sequatur eius egritudines tanq; accidens. Et hec sufficiāt q̃tum ad qd rei. Licet aliter posset dscribi q ē diminutio aut corruptio vnius aut pluriũ opationum eius ⁊ pprie digestiue absq; manifesta cā. Spēs debilitatis epatis quedā est noua quedā est antiqua quedā remissa quedā intēsa. Item quādoq; ē debilitas vnius virtutis tm̃ qnq; plurium aut oīum. Et pl'm qdem debilitaꝰ attractiua ex frigore retētiua ex hũiditate expulsiua siccitate.

Cause quedam sunt pmitiue: quedam p cōitatem: quedā p essentiā: pmitiue extranee sunt sicut percussio casus ⁊ offensio sup epate. Item lesio a rebus venenosis ⁊ similes. Nō extranee sunt que sumunꝰ a rebus nō nālibus indebite applicitis. Per cōitatem vo aut a toto sicut in febrib9 aut a mēbris particularibus sibi ꝯtiguis sicut kistis fellis quādo non trahit choleram ab epate aut ppter oppilationē aut debilitatem aut qñ eēt ea ptermodum repleta epar supflue calefaciēs. Aut a splene quādo nō trahit mel'iam ex causis eisdē: aut quādo eēt ptermodum ipsa repletus: epar supflue infrigidans. Aut a renib9 ⁊ vesica: quādo non trahũt aquositatē ex sil'ibus causis. Sil'r a matrice quādo ppter superfluũ fluxum mēstruoꝝ infrigidatur epar. aut ppter vehemētem retentionem eoꝝ ⁊ corrumpiꝰ p ipam sanguis epatis. sicut ēt ppter fluxum superfluũ sanguinis hemorroydalis: aut eius retentionē accidit epatis debilitas. Et simile accidit in quocũq; supfluo fluxu sanguinis. Aliquando p cōitatem a stomacho cōicante epati chilum diminute digestũ aut corruptum. Item p cōitatem ab intestinis cũ ledũt aliquo nocumēto notabili. Et qñ accidit inter ea ⁊ inter fel ppter multitudinem phl'atis viscosi existentis in eis aut in vijs iter ea ⁊ fel oppilatio ⁊ nō mũdificatur cholera ab epate: ⁊ intestina remanēt plena fecibus quare nō recipiũt illud qd vadit ad ea ex sanguine ⁊ alijs humoribus. Et hoc multotiēs accidit in colica ⁊ aliquādo propter cōitatem membroꝝ pectoris qbus ppter vicinitatem ⁊ maximā colligantiā epar facile compatiꝰ. Et breuiter p cōitatem a quocũq; mēbro potente epar notabiliter ledere. Aliqñ vo cause sunt p essentiam in epate ppter malā compl'onem cuiuscũq; generis cũ materia ⁊ sine mã aut ppter apa sanguineũ erisipilā zephiros ⁊ cancrũ aut vndimiā .i. apa phl'aticum molle: aut ppter sol'onem ꝯtinui cũ sanie aut sine sanie aut ppter putrefactionem accidentē ei. aut ppter oppilationē de q̃ erit sequēs capl'z aut exitum sanguis supfluũ ex eo ppter rupturā vene aut cām aliam.

Signa debilitatis epatis.

Signa sumunꝰ. pmo ex colore q: color citrinus significat caliditatem epatis: ⁊ color albus palidus ipsi9 frigiditatem. Et viridis obscurus adhuc maiorem frigiditatem quod pōt esse dupliciter aut q: epar dyscrasiatum ad calidum multiplicat cholerā citrinātem cutim ⁊ dyscrasiatũ ad frigidum phl'a pallefaciens cũ albedine. Et dyscrasiatum ad frigidum ⁊ siccum mel'iam p cuius pñtiam color cutis fit viridis obscurus aut forte fit color viridis obscurus qm̃ cũ dominio humoꝝ frigidoꝝ paucificanꝰ spũs debētes sanguinem illustrare: vñ color sanguinis fit obscurus lz hec mutatio coloris sanguinis ēt possit esse p simplicem alterationē epatis absq; noua humoꝝ generatione: est aũt obscurus ppter defectum spũs nālis debentis humores aut cutim illustrare. ⁊ cuius color ē optimus hz epar sanum. Et q̃uis Auic. dicat q medicus expert9 cognoscit epaticum ⁊ stomatichũ per colorē non egens significatione alia credo tñ difficile eē per colorē solũ distinguere inter epaticũ ⁊ stomatichũ tñ q: nocumētum stōi frequēter facit colorem malum nocēdo epati: lz possibile sit ꝯtrium sicut in syncopi p cōitatē a stomacho: tamē q: colores ex defectu vtriusq; puenientes sũt similes ppterea ad distinguēdum inter vtrũq; opz considerare actiones lesas aut exeuntia vtriq; pertinentia: hec tamen que dicta sunt de significando per colorem intelliguntꝰ seruatis conditionibus Gal'. 2°. tegni. q color nō sit alteratus ab aere aut ab his causis extrinsecis: ⁊ q humores nō sint in interiorib9 occulti vt cōmento pme pticule aphorismoꝝ. Verũ nocumētũ epatis p essentiā poti9 facit colorē malũ q̃z nocumētũ stōi p essentiā cũ nocumētũ stōi pl'm faciat colorē malũ nocēdo epati. Scdm signũ est sumptũ ex egestione aut vrina que sũt sicut lotura carnis. Que lz significent pncipalius aut ſm plurimũ debilitatē digestiue q: digestiua debilis non bene trāsmutat chilum in sāguinem quare fit sicut lotura carnis recentis cũ ipse exñs albus nō complete rubificetur. Possunt tñ ⁊ pcipue egestio similis loture carnis eē ppter defectum in attractiua non attrahēte ipm ad cētrum epatis sed dimittit ipsum in mesaraicis que lz habeant aliquam virtutem sanguificatiuam tamen illa ē diminuta. Tertio pōt eē ex defectu retentiue non tanto tēpore retinentis donec digestiua suā compleat opationem. Quarto ex acuitate virtutis expulsiue expellētis ipm ad intestina anteq̃z digestiua epatis cōplete eum trāsmutauerit. Nam ex quacunq; causa acciderit hec diminuta trāsmutatio chili in sanguinē natura expellit ipz tanq̃z superfluũ: ⁊ maxime ad intestina q: hec via ē sibi aptior ⁊ minoris nocumēti: pōt etiam fieri vrina sicut lotura carnis ex defectu digestiue epatis nō bene transmutātis nec separantis aquositatem a sanguine. ⁊ ppter hanc cām quādoq; apparet in stomaticis. Sil'r ex nocumento expulsiue expellentis ad renes ante cōpletam sanguificationem. ⁊ tertio retentiue non tm̃ retinētis donec digestiua perfecte sanguificauerit. ⁊ propter has causas accidit aliquādo mictus sicut lotura carnis: frequētius tamē sequiꝰ debilitatem digestiue. ⁊ apud Aui. iste fluxus vētris lauatiuus in fine suo permutatur ad alteram spēm: ⁊ fit in habente compl'onem calidam virulētus .i. sicut virulentia que cum albedine quedam tendit in rubedinem vel citrinitatem deinde fit sicut fex vini partibus subtilibus resolutis. ⁊ fit sicut sanguis adustus qui tēdit in nigredinem: lz ante hũc frequenter multiplicetur solutio ventris cum cholera pura. Sed in habente lapsum ad frigiduz fit post fluxum qui est sicut lotura carnis fluxus qui est sicut sanguis congelatus: ⁊ perueniunt ambo simul ad educēduz res diuersarum qualitatum ⁊ substantiarũ. Sed magis in habente cōplexionem frigidam calor nāq; ppter intensionē actiuitatis sue tribuit vnā formā adustionis agendo in passum magis vniformiter: Sed frigiditas minoris actiuitatis aliquam partem magis passibilem congelando imutat dando colorē ⁊ modum substantie ſm sui exigētiam: Aliam vo partem magis resistentē alterat corrumpendo eius compl'onem ⁊ calorem pprium cui postea succedit calor extraneus putrefaciens ⁊ dat ei colorez ⁊ modum substantie differētis a pmis. Tertium signum est dolor leuis extēsus vsq; ad furculas dum penetret chilus in epar. nā sicut stomachus debilis grauatur sumpto cibo: ita epar ex chilo Sed ista grauitas non ita percipitur in epate sicut in stomacho cũ non sit tante sensibilitatis percipiꝰ tamen ab his qui diligenter considerant accidētia sua. ⁊ ex his significamus debilitatem epatis absolute ⁊ pprie digestiue. Sed signa cārum pmitiuaꝝ

ſumantur vt infra. Quod eniꝫ debilitas epatis pēdeat a cauſis primitiuis cognoſcitur ex earū preceſſione: vt quia aqua frigida potata fuerit ⁊ ſimiles. ⁊ cōſecutione debilitatis epatis. ⁊ ꝙ quā docūqꝫ preceſſerūt ſimiles cāe ſecuta ⁊ ſimilis dbilitas. Et regimine ſex rerū in melius mutato multotiēs facile corrigitur epatis debilitas. Quod vero debilitas epatis ſit per cōitatē ſicut in febribus cognoſcitur q̄ꝛ preceſſerūt ⁊ ꝓprie febres cronice que debilitāt ēt paucificādo caliduꝫ: lꝫ nō remittēdo: fit eniꝫ bona digeſtio a caliditate naturali ⁊ equali multiplicata in quāto. Sed illam que fit cōitate fellis ſignificat color ictericus. ⁊ q̄ñqꝫ eſt cum eo egeſtio alba q̄ñ eſt oppilatio inter fel ⁊ inteſtina. Facta vero cōitate ſplenis ſignificat per egritudines ſplenis ⁊ per colorē in quo vincit nigredo. Stomatica vero ſignificat per malitiā digeſtionis ⁊ nocumēta ſtomachi nō ſolū preſentia ſed ēt que ꝓceſſerunt. ⁊ illa que eſt per cōitatem ab inteſtinis ſignificatur per pōcturam corū ventoſitates rugitus ⁊ per colicaꝫ ⁊ que ſunt illis ſimilia. ⁊ que eſt cōitate renū aut veſice ſignificatur per alteratōnē diſpoſitionis vrine ab eo ꝙ oꝫ ſm naturā: ⁊ per declinationem forme ad malitiā: ⁊ hidropiſiꝫ. ⁊ illā que fit propter mēbra pectoris ſignificat malitia anhelitus ⁊ tuſſis ſicca: ⁊ q̄ñqꝫ ſentiūt hn̄s eā in ſuſpēſorijs epatis aut pulmonis aut vtriuſqꝫ grauitatē aut tēſionem. ⁊ que eſt per cōitatem a matrice ſignificatur per retētionem mēſtruoꝝ: aut fluxū ſuperfluū: aut alias eius egritudines. ⁊ ſimiliter que eſt per cōitatē ab hemorroidibus ſignificat ꝑ fluxum ſupfluū: aut retētionē ſanguinis hemorroidalis. Signa vero debilitatis epatis per eſſentiā ſunt vt infra. Mala nāqꝫ cōplexio calida frigida humida aut ſicca ſignificat ꝑ cōplexiones epatis naturales: facilius nāqꝫ labit quodcūqꝫ mēbruꝫ ad lapſuꝫ preter naturalē ſibi ſimilē q̄ꝫ ad cōtrariū. Itē ex preceſſione regiminis cui mala ꝯ° ſequēs atteſtat ſicut cauſa effectui. ⁊ ꝙ nocet a ſimilibus iuuatur a cōtrarijs. ⁊ calida cognoſcit per colorē citrinuꝫ ⁊ frigida per colorē albū palidū humida per mollitiē ⁊ lenitatē ⁊ ſicca per aſperitatē. Iteꝫ calida multiplicat hūores aduſtos frigida groſſos tardi motus. ſicca paucos ⁊ groſſos: hūida aquoſos. Signa āt oppilationū apatum ſolute cōtinuitatis fient manifeſta in capitulis ſequētibus. Sed ſigna dbilitatis cuiuſcūqꝫ virtutis ſunt infraſcripta. Primo ſi digeſtiua minuitur ſanguis exn̄s in toto erit diminute digeſtus vt q̄ꝛ phl'aticus ſicut in ipoſarca vl' aquoſus ſicut in aſclite: Aut ſuperflue decoctus. ⁊ ſic erit colicus aut aduſtus vt plurimum tamen in aſclite digeſtiua corrūpitur cū multū eius quod deberet in ſanguinē conuerti cōuertatur in aquoſitateꝫ. ſed ablatio digeſtiue cognoſcitur per exitum chili. ſ. in quātitate in qua intrauit epar. Sed cū eius ablatione nō credo hominē lōgo tēpore poſſe viuere ſicut nec abſqꝫ cibo. Sed hoc ſignū ex exitu chili video falax cū poſſit ſequi ad nocumentū digeſtiue ſtomachi ⁊ generaliter q̄ñ eſt chilus inconueniēs pro nutrimēto corporis: ⁊ ſic non attrahetur ab epate ⁊ deſcendet. Itē pōt ſequi oppilationeꝫ meſaraicarū. Item debilitateꝫ attractiue epatis ⁊ meſaraicarū. Itē debilitatē contentiue epatis quare regreditur ſicut intrauit: inter quas cauſas huius effectus. ſ. fluxus chili productiuas lꝫ ſit difficile diſtiguere: credo tamē hoc mō diſtinguēdū eſſe. Nam ſi prouenit ex nocumēto ſtōi adſunt ⁊ proceſſerunt nocumēta ſtomachi. Iteꝫ chilus ille apparet male imutatus in modo ſubſtātie vl' colore exiſtens forte difformis in partibus ſuis. ⁊ cū eo aſſociatur lienteria. Si vero ſequātur oppilationes meſaraicarū adſūt ſigna oppilationum earuꝫ cauſarū de quibus infra. Si ſequitur dbilitateꝫ attractiue epatis valde cito egreditur celebrata prima digeſtione cū non attrahitur ad epar. ⁊ in hoc marie differt a fluxu chiloſo ſequente ablationē digeſtiue cū poſt celebrataꝫ digeſtionē ſtomachi notabile tempus interueniſt anteq̄ꝫ egrediatur cum oporteat ipſuꝫ ingredi epar: ⁊ regredi anteq̄ꝫ fluat exterius. Si vero ſequitur debilitatē retētiue epatis ſtāte bonitate digeſtiue ⁊ attractiue cognoſcitur quia eſt aliqualiter imutatus verſus colorē ſanguinis cū aliquāto tēpore in epate aut meſaraicis moretur in quo tempore per actionē digeſtiue imutatur. Eſt ⁊ alia dr̄a quia cum aufertur digeſtiua apparēt ſigna frigiditatis ſm plurimū. Cum vero leditur cōtētiua apparent ſigna humiditatis. ⁊ ex ſimilibus ſignis diſtinguit inter diminutā digeſtioneꝫ ſanguinis cū aliquāto tempore in epate: aut meſaraicis manet ⁊ debilitatē digeſtiue epatis ⁊ cōtētiue eius. Sed de his ſtatiꝫ dicitur vberius. Sed corruptio digeſtiue epatis ⁊ fluxus reruꝫ corruptarū cognoſcitur. Item ex generatione aquoſitatis ſuperflue ſicut ⁊ aſclite ⁊ multiplicatione ventoſitatis ſicut in timpanite. ⁊ ex mltiplicatiōe phl'atis ſuperflui ⁊ multū diſtantis a natura ſanguinis ſic̄ in aliqua hipoſarca. ⁊ fluxus lotiuus poteſt eſſe tam a diminuta q̄ꝫ a corrupta digeſtione. Si enī ſit ex chilo diminute verſo in ſanguineꝫ eſt a diminuta digeſtione. ſi vero ſit ab aquoſitate ſanguini permiſta cū impotētia diſcretiue erit a corrupta digōne. Cognoſcit tamē corrupta digeſtio epatis magis ex vrina q̄ꝫ ex egeſtione q̄ꝛ in gibbo fit humorū generatio aut ſaltē perfectio: ⁊ aquoſitatis ſequeſtratio. Cum ergo apparet vrina male ſubſtātie cōfuſe in qua nō apparet ſequeſtratio vl' hypoſtaſis: aut quādo apparet vrina ſanguinolēta nō ex defectu mēbrorum vrine ſignificatur corrupta digeſtio aut valde diminuta. Significat etiā corrupta digeſtio per ſanguinē corruptū quia ſit in putredineꝫ verſus aut in mel'iaꝫ per ſuperfluā infrigidationē aut aduſtionē ſicut cū apparēt egeſtiones ſicut vini fex. ⁊ cognoſcitur ſanguis corruptus in phl'omia cū eſt diuerſorū coloruꝫ cum viriditate quadā. ſed cognoſcitur eius diminuta digeſtio in phl'omia quia tendit in albedinē cum admiſtione multi phl'atis ⁊ aquoſitatis: ⁊ ſuperflue decoctus tendit in citrinū cum nigredine quadā ⁊ miſtū multe cholere. Debilitas vero ſiue diminutio attractiue ſignificatur ꝑ egeſtionem humidaꝫ lenē. Item quādo apparet vrina boni coloris: ⁊ ſtomachus eſt ſanus tūc per hec tria certificatur dbilitas attractiue. Itē dbilitas in toto ⁊ macrefactio a paucitate ſāguis ſignificat dbilitatē attractiue. Retētiue vō dbilitatē ſignificāt nocumēta digeſtiue cui ipa retētiua ſbordiat ſic̄ penetratio ſāguis diminute dcocti ī mēbra ſignificat dbilitatē retētiue: lꝫ plus digeſtiue. Itē appitio ſanguis in toto miſti cū ſupfluitatibus ſuis. ſ. phl'ate cholera mel'ia ⁊ aquoſitate ſignificat dbilitatē retētiue ita vt ſit color citrinus ꝑ cholerā albus ꝑ phl'a fuſcus ꝑ mel'iam: ⁊ mollities ꝑ aquoſitatem. Et minuitur vrina: q̄ꝛ aquoſitas mittit ad totum ⁊ minuit neceſſitas aſcelādi q̄ꝛ cholera debēs iuuare expulſiuā inteſtinoꝝ mittitur ad totum. Et minuit appetitus q̄ꝛ deficit aduentus mel'ie que excitat appetitū. Iſta enim oia nō fiūt niſi q̄ꝛ nō tanto tp̄e retinet maſſa ſanguinea in epate ꝙ poſſit fieri ſſequeſtratio vnde aliq̄ñ fit hidrops digeſtiua debilitata aut retentiua. ⁊ aliq̄ñ fit colica fecalis aut phl'atica q̄ꝛ deficit mūdificatiuū inteſtinoꝝ quod ē cholera. Expulſiue vō debilitatem ſignificamus ſil'r q̄ꝛ ſanguinis ſupfluitates remanent ꝑmiſte ſanguini. ⁊ nulla ſufficiēter expellit ad locum ſuū. Sed corruptionē expulſiue ſignificamus q̄ñ ſuperfluitates expellunt quo nō debēt ſicut aquoſitas ad ſtōm ⁊ ſic de alijs. ⁊ cum ex debilitate retētiue ⁊ expulſiue aliquādo ꝓuenerunt ſil'es effectus ⁊ accidentia ſimiliter dꝫ diſtingui inter vtrāqꝫ per cauſas ſue debilitatis: cū enim videmus dn̄ium humiditatis debemus potius credere debilitatem expulſiue iuxta dicta ſupius. Sed dubitatur quare debili exiſtente retētiua humores alij a ſanguine magis expellūtur cū ſanguine ad totum q̄ꝫ expellātur ad loca propria. ſ. cholera ad kiſtim mel'ia ad ſplenē aquoſitas ad renes cū potius deberet eē oppoſituꝫ kiſti ⁊ reliquis receptaculis hos humores nāliter attrahentibus. Rn̄detur duplex eē tempus retentionis. Unum et ꝑmum in quo humores generant aut acqrunt ſuas formas ſbſtantiales. Scd̄o in quo poſtq̄ꝫ geniti ſunt localiter ſeparantur. ⁊ certum ē ꝙ ē difficilius retentiue his duobus tēporibus retinere q̄ꝫ ꝑmo tm̄. ⁊ eſt facilius expulſiue totam maſſam humoralem expellere ad venam kilis ⁊ conſequenter ad totum corpus q̄ꝫ ſingulos horum ad ſua receptacula expellere. Quapropter in paruo tempore poſſet facere primum ⁊ non ſecundum. Eſt etiam poſſibile ⁊ forte frequenter contingens ꝙ retentiua ſit ita debilis vt nō poſſit tāto tēpore retinere in quo ex chilo ſint quatuor humores geniti ſm ſuas formas ſubſtātiales: ſed ſolū acquiſiuerunt diſpoſitiones quaſdā diminutas faciētes pro introductione ſue forme. ⁊ tunc expulſiua mittit eos imperfectos ad venam kilis aut totū corpus: ⁊ in vtroqꝫ caſu minorabitur ſeparatio cū ſupfluitatibus ad loca propria. ⁊ in vtroqꝫ caſu aggregabitur in corpore mollities cū citrinitate permiſta cū albedine

z nigredine permista sicut dicit Aui. quia in corpore tūc est massa humoralis in qua non sunt humores actu per suas formas substātiales: sed solum sūt adepti aliquas dispositiones pro formis suis in cōfuso sicut in abortibus. 30. Uerū apparent lineationes z similitudines mēbroꝝ exterioꝝ: lꝫ mēbra nō sint integre formata. z hec que dicta sunt intelligi debēt de notabili parte ipsius masse humoralis non de tota quia si tota massa esset taliter imperfecta nō credo vitā posse nisi paruo tēpore permanere cū nihil nutriat nisi sit aut fuerit formaliter humor. Est eni certū talem massam si nō sint humores eē chilum. Scōm dubium quod est deterius an operatione auferri corrūpi vel diminui: p quo sciēdum ꝙ nocumēta harū opationū possunt dupliciter ꝯsiderari aut q̄ʒtum ad cām ꝓducentem ea: aut q̄ʒtum ad nocumēta que relinquūtur. Si pmo modo ꝯsideretur nocumētum ablationis ē deterius deinde diminutiōis vltimo corruptionis qꝛ ablatio z diminutio z ꝓprie nutritiue z digestiue fiūt a frigiditate que aufert oēm virtutem si ē fortis: lꝫ frequētius attractiuam z digestiuā. Et ipsa facit maius nocumētuꝫ q̄ʒ caliditas que est corrūpens ſm plm. Si vo ꝯsideretur scdo mō nocumētum corruptionis ē deterius deinde ablationis dinde diminutionis. Et rō qꝛ difficilius ē rem corrupte digestā corrigi q̄ʒ nullo modo digestā aut diminute qꝛ nō attēdit mali maior aut minor nisi in q̄ʒtum sunt magis aut minus remota ab hoc vt perficiant. Et certū est ꝙ sanguis corruptus magis distat vt fiat bonus q̄ʒ sanguis diminute aut nullo modo digestus. z hoc modo pōt esse ꝯcordia inter Auic. q dixit ꝙ nocumētuꝫ digestionis quod ē ablatio ē deterius. dinde diminutio: minus vo corruptio s. q̄ʒtum ad cām z inter serapionez quarto breuiarij pmo caplo dicētem ꝙ nocumentū quod ē corruptio est deterius: deinde ablationis: deinde diminutionis. s. q̄ʒtum ad posse corrigi.

Pronostica. Pmum nocumētum digestiue epatis est factiuū aut ꝯstructiuū fere omniū egritudinū tam mālium q̄ʒ imaterialiū. Scōm debilitas epatis notabilis cū fuerit antiquata difficilime aut nunq̄ʒ emendat.

Cura debilitatis epatis hꝫ quattuor intētiones. Prima ē remotio cause debilitatis ipm. scda est ipsius ꝯfortatio. tertia accītium correctio. quarta debitū regimē sex rerum.

Si ergo cā fuerit pmitiua remoue ipam z nocumentū p ipam epati impssum sicut exempli grā. Si potus aque frigide fuerit in cā ꝓhibe ipm z potet vinum. Et silr remoue frigiditatez epati z membris nālibus impssum cū calidis interius z exterius applicitis. z idē sit iudiciū de reliqs causis pmitiuis. Si vo debilitas epatis sit p cōitatem a toto sicut in febribus cura febres ſm ꝙ opꝫ: z remoue dyscrasiam epati impssam cū ꝯtrarijs ipm cōfortantibus tam ꝓprietate q̄ʒ stipticitate moderatis z aromaticitate qua gaudent spiritus. Si vero fuerit p cōitatem ab aliquo mēbro corrige illius mēbri dispōnem. pmo euacuādo z diuertēdo tam ab eo q̄ʒ ab epate: si qd humoris fuerit in cā. Secūdo malam illius mēbri dispōnem corrigendo. Et tertio ipm ꝯfortādo vt fiat minera laudabilis chimi: remoue et nocumētum epati impressum p membrū cōicans. Quod si debilitas epatis fuerit p essentiā ꝓpter malam complōnem malā cōpositionē solutā continuitatem aut apa remoue iuxta posse egritudinē illam qua debilitatur. Et in summa oīa hec sunt ad pficiēdum pmam intētionem q̄ est remotio cause debilitatis epatis cū qbus aūt hec intētio pficiatur pōt esse manifestū ex curis egritudinū epatis positis z ponēdis necnō ex curis egritudinum totius z membroꝝ particulariū qbus epar compatitur debilitas nāq̄ʒ ipsarum est accīs remouendū p remotionem egritudinis facientis ipsam.

Scda intētio. s. epatis ꝯfortatio que ꝓprie ptinet huic capitulo pficienda est cū infrascriptis. Primum est calefactio subtilis s. leuis vt seruet complo naturalis epatis aut spirituū: vel subtilis. s. cum subtilibus in sba habētibus virtutez penetratiuā: sicut in sq̄nāto cipero croco. Scōm est apertio z leuis q̄ fere semper est timor de oppilationibus. z hec reperit in phisticis apsinthio marubio. Tertium ē maturatio sicut in croco. Quartuꝫ lenificatio sicut in passulis z vino granatoꝝ dulciū. Quintū abstersio sicut in aqua hordei excorticati aut mellis. Sextuꝫ incisio sicut in vino granatoꝝ muzoꝝ z acetosoꝝ. Septimū cū stipticis moderate sicut in sq̄nanto apsinthio rob z silibus. Octauuꝫ ꝓhibitio putrefactionis sicut in cinamomo casia lignea. Nonum exsiccatio sicut in spodio. Decimū mundificatio virus sicut cū melle z vino subtili. Undecimū cū ꝓprietate. sicut in spica. Epate adip z carne limaciarū reubarbaro. Duodecimū cū amicitia currente inter epar z medicinas ꝓpter multas causas sicut in passulis.

Non dico tamen ꝙ in oībus casibus p ꝯfortatione epatis his oībus idigeamus: sed hec memorata sunt vt his vtamur que p posito nostro magis deseruiūt. Et vt sciam verificare receptas auctoꝝ cōponentium antidota ex diuersis simplicibus habentibus plures aut oēs has intētiones. Quāuis sit possibile ꝙ in vno simplici plures z in his ꝯditionibus reperiant vt pꝫ habenti notitiam simplicium: pter hoc esto memor p cōfortatione epatis multū attendere confortationi spirituū ipsos multiplicando et oibus nouem modis ipsos cōfortādo de quibus fuit sermo in capitulo de melia. Ipsi enim sunt cuiuscūq̄ʒ virtutis instr̄m ad suas pficiendas opationes. Item pter hec esto memor diligenter cōsiderare que virtus sit lesa pncipaliter z ipsius ꝯfortationi magis attendere z ꝓprie digestiue: cui reliqe subseruiunt. Attractiua enim ꝯfortatur calido z sicco z retētiua frigido z sicco: digestiua calido z humido aut cū temperamēto passiuarū. expulsiua calido z humido lꝫ magis humido q̄ʒ calido: z digestiua magis calido q̄ʒ humido z q̄ʒ temperamēto passiuarū. Retentiua vero magis sicco q̄ʒ frigido: z attractiua magis calido q̄ʒ sicco. his ꝯ vtere que tuo ꝓposito deseruiāt ſm exigētiam virtutis lese. Ultio nō solum attende cōfortationi epatis: Sed coꝝ membroꝝ que debent trahere supfluitates ab epate que sunt renes splen kistis fellis z itestina: lꝫ ipa non ita imediate epati deseruiant sicut reliqua tria. Sed superest vt ponamus quedam antidota iuuantia in ꝯfortatione epatis. excellens in cā frigida est diagalanga de scriptione Mesue z diarodō abbatis in causa calida. ex sirupis in cā frigida sirupus de apsinthio sirupus acetosus diarodon. Sꝫ in cā calida sirupus bisantinus: ex trocisci in causa frigida trocisci de ligno aloes trocisci de reubarbaro. sꝫ in cā calida trocisci de sandalis de berberis: z Rasi in capitulo de dolore epatis describit medicinas elegantissimas in confortatione epatis taꝫ in cā calida q̄ʒ in frigida. Auic. vero describit medicamē acceptū a Gal. multum in debilitate epatis laudatū. ℞. passularuꝫ enucleatarum aur. xxv. croci aur. j. calami aromatici aur. ij. bdelij iudaici aur. ij. s. cinamomi aur. j. Casie lignee medietatem aur. spice aur. iij. sq̄nanti aur. ij. s. myrrhe aur. iiij. gūmi albotin aur. iij. darsesceam. i. arboris granati siluestris aur. ij. loco cuius ponit xylocaracta mellis aur. xvj. vini subtilis q̄ʒtum sufficit. z quādo q̄ʒ ponimus in ipm opium z semen iusq̄ami albi. s. cū adsunt signa supflue caliditatis z hanc receptam verificat Auic. in textu Gal. Electuarium valens in cā frigida mirabiliter confortans epar z mūdificans canales eius z vrinam prouocans. ℞. ligni aloes rosaruꝫ spice nardi cinamomi ana. ʒ. j. lacce reubarbari gariofiloꝝ ana. ʒ. s. assari anisi maiorane masticis gūmi balsami ana. ʒ. iij. fu. meu. sq̄uinanti spodij ana. ʒ. j. camepiteos cuscute ana. ʒ. ij. confice cū sirupo de ligno aloes. Euaporatio in cā frigida. ℞. cinamomi casie lignee anā. ʒ. s. spice. ʒ. j. absinthij eupatorij ana. ʒ. v. bulliāt in vino odorifero stiptico in quo sunt commiste tortelle. i. panis biscoctus: z parum olei de neriden infundatur lana vel filtrum in hoc liquore z fiat euaporatio. Sed in cā calida. ℞. endiuie. M. j. sandaloꝝ al. z ru. spodij ana. ʒ. j. cuscute apsinthij ana. ʒ. s. bulliāt in aqua rosacea in qua sit quarta pars vini granatoꝝ aut parum aceti z fiat euaporatio vt supra: sed vbi ē fortis caliditas melius est vt sit actū frigida. Unguentum in cā frigida. ℞. succi eupatorij. ʒ. ij. spice. ʒ. ij. olei de spica. ℈. ij. bulliāt ad ꝯsumptionē succi. z addēdo spicam in fine cū pauco aceti z cera sufficiēti fiat vnguētum. Sꝫ in cā calida. ℞. sandaloruz alboꝝ z rubeoꝝ spodij ana. ʒ. j. spice. ℈. j. succi endiuie olei rosacei ana. ʒ. j. bulliāt succus z oleum ad ꝯsumptionem succi z cū pauco aceti z cera sufficienti fiat vnguentū. Multe alie medicine sunt ad hāc intētionē quas grā breuitatis omitto. Medicine tū Rasi in caplo de dolore epatis sunt ꝓstātissime. attende tū pcepta Aui. in ꝓprio caplo de debilitate epatis. Nam cū vides debilitari digestiuā ꝯforta cū eis in qbus est stipticitas z calidi

tas cũ mẽsura.i.nõ excessiua ⁊ aromaticitas:⁊ sit in eis maturatio sicut sunt medicine cõposite ex eis que sunt sicut spica foliũ nux muschata coriãdrũ cardomomũ mastix calamus aromaticus ciperi ⁊ similia.⁊ si fuerit proueniens a retẽtiua adde de stipticitate ⁊ minue de caliditate aut cõforta huiusmõi medicinas cum medicinis oppositis eis cũ infrigidatiuis sicut sunt balaustie rose ⁊ ipoquistidos.⁊ si fuerit debilitas in attractiua cõforta cum eis in quib⁹ est stipticitas parua tãta.s.q̃ virtutẽ epatis conseruet.⁊ sit in eis caliditas ⁊ aromaticitas:⁊ stude in apertione oppilationũ.⁊ si fuerit debilitas in expulsiua cõforta cum calefacientibus ⁊ humectãtibus aromaticis.⁊ calefac splenẽ renes ⁊ viscera cum sibi proprijs ⁊ aperi poros siue meatus per quos superfluitas ad hec mẽbra expelũtur.⁊ quia cuiuscũq̃ virtutis debilitas põt ab omni mala cõplexione cõtingere est necessariũ vt magis cõsideres maliciã cõplexionis ledẽtis virtutẽ q̃z virtutis lesionẽ cũ oporteat virtutẽ cõfortare per remotionẽ cause ledentis vnde oportet aliquãdo digestiuã ⁊ attractiuã cõfortare cum infrigidãtibus:licet ſm plurimũ debilitetur a frigore.⁊ passule conferunt in debilitate epatis ita vt prohibeant solutionem ventris similem aqua carnis.

¶ Capitulum scđm de oppilatione epatis.

Oppilatio epatis est morbus in vijs eius prohibens transitũ humiditatis naturalis aut superflue que per ipsũ naturaliter trãsire cõsueuit. Et est triplex quedam in poris subẽ eius per quos trãsit nutrimẽtũ sibi propriũ:qdã in venis eius p q̃s trãsit nutrimentũ toti cõe:quedã in poris siue meatib⁹ p quos superfluitates expellunt. Cã prime apud Aui. est grossities sanguinis qui nutrit epar aut đbilitas expulsiue cũ vehemẽtia attractiue ei⁹:quapropter neq̃ superfluitates epatis que resecant in digõne 4ª sufficiẽter expellunt ⁊ nutrimẽtũ priuũ attrahit indigestũ. Cause ãt remotiores sunt cibi prebẽtes nutrimentũ grossũ ⁊ quecũq̃ possũt đbilitare expulsiuã ⁊ fortificare attractiuã. Cãe ãt oppilationis q̃ est in venis sũt q̃r create sunt stricte aut inuolute a gñatione. Unde ex oĩ parua re oppilant. Aut q̃r sũt ex tẽpore ɔstricte:⁊ ſm plurimũ rami porte oppilãtur qñ mã oppilãs puenit ad ipsos:ꝑmo p illud qđ tollat a ramis ipsius i ramos vene kilis sibi obuiãtes. Quapropt̃ fer in ipsis reliquit ipos oppilãs ꝑpterea plurimũ oppilationũ est in latere cõcauo:lz ẽt q̃nq̃ fiãt in gibbo.⁊ oppilationes iste q̃ sũt in venis epatis aut sũt coarctatorie ab hũore mixto grosso aut viscoso genito ex cibis sibi ꝑportionalib⁹ cõcurrẽte đbilitate digestiue ⁊ expulsiue alicui⁹ cõplexionis malitiã in sequẽte.cibi ãt isti sũt sicut carnes grosse ⁊ res q̃ comedunt in appetitu corrupto sicut carbones gipsũ ⁊ silia nõ ꝑportionata hũane spẽi:itẽ sic fũgi ⁊ queda3 genera piroꝝ nutriti grossi ⁊ sic zarrori.i.sorbe ⁊ silia. Aliqñ iste oppilationes sũt attenuatorie sequẽtes aꝑa vẽtositatẽ aut q̃litatẽ ɔstrictiuã. Carnose võ nunq̃ aut rarissime sũt q̃r orificia venarũ sũt neruosa sup quoꝝ subã nihil tale generat.⁊ si sup aliq̃ orĩ nõ cõicat oĩb⁹ aut plurib⁹.⁊ iã dictũ ẽ in dispositionib⁹ pulmonis q̃ res q̃ sũt grosse ⁊ oppilãtes epar nõ oppilãt mẽbra que sũt post epar cũ digerunt in epate sicut frumẽtũ ɔglutinosũ ⁊ vinũ dulce ⁊ silia. Oppilationes ãt q̃ sunt in meatib⁹ expulsionis superfluitatũ dicent cũ agem̃ de dispositionib⁹ fell⁹ ⁊ splenis: ipse tñ a cõsilib⁹ causis pueniunt ⁊ sũt triplices coarctatorie attenuatorie ⁊ carnose sicut precedentes.

Signa oppilationis in epate sũt color citrin⁹ vł palidus in toto corpore qñ sanguis bon⁹ in quãtitate sufficiẽti ad corporis sufficiẽ nõ accedit sed subtile poti⁹ aquositi vł cholere mistũ attrahẽtib⁹ mẽbris inanitis. Scđm est grauitas in hipocõdrio dextro tũ pp mãz oppilãtẽ tũ pp mãz ex oppilatione retẽtã:imo apud Aui.ꝑmi ẽ maior grauitas in oppilatione q̃z in aꝑate qđ verificat si oppilatio sit magna aut in vijs trãsit⁹ hũoꝝ ⁊ superfluitatũ aꝑa võ nec hũoꝝ nec superfluitatũ trãsitum ẽ impediẽs. Sz vbi cetera sũt paria ex pte quãtitatis ⁊ loci ac reliquoꝝ credo maiorẽ esse grauitatẽ in aꝑate q̃z in oppilatione cum ceteris paribus mã sit magis in aꝑate in vno loco collecta ⁊ sit magis grauitãs. Tertiũ ẽ impedimẽtũ anhelit⁹ ⁊ ꝑprie cũ đbilitas pp cõpressionẽ diaphragmatis ab epate oppilato ⁊ ipsi⁹ tractionẽ inferi⁹. Quod maxie verificat cũ oppilatio ẽ i gibbo:hec tamẽ signa sũt cõia aꝑati epatis ⁊ oppilationi inter q̃ febris distiguit q̃ necessario associat aꝑati epatis ⁊ non oppilationi. Quartũ signũ est fluxus vẽtris ex mãe grosse regurgitatõe oppilatione sibi trãsitũ impediẽte.⁊ vrine multitudo ⁊ sbtilitas pp sbtile aq̃um mltiplicatũ ex indigõne penetrãs epate pellẽte ⁊ mẽbris attrahẽtib⁹. Si epatis ⁊ toti⁹ corporis ariditas nõ absistat. Sed signa distictiua inter oppilationẽ poroꝝ trãsit⁹ nutrimẽti ꝑprij ⁊ oppilationẽ venarũ sunt q̃r in oppilatione venarũ ꝑdicta signa sequũtur a ꝑncipio ⁊ corporis cõsũptio. Sed in oppilatiõe poroꝝ trãsit⁹ nutrimẽti illa nõ sunt a ꝑncipio:sz apparet in ꝑncipio multiplicatio sanguinis i venis.⁊ color rube⁹ in cute q̃r sanguis nõ accedit ad nutriẽdũ epar. Sed si oppilatio esset in poris siue vijs purgationis superfluitatũ ab epate.s.i vijs purgationis cholere ab epate ad kisti fellis:⁊ melie ad splenem appareret in sanguine mltiplicatio cholere ⁊ melie cum colore citrino nigro aut misto in cute: Sed de his vberi⁹ aget in sequẽtib⁹. Signa võ distinctiua inter oppilationẽ vene kilis aut ramoꝝ ei⁹ ⁊ oppilationẽ vene porte ⁊ ramoꝝ ei⁹ sunt q̃r oppilatione vene kilis ⁊ ramoꝝ eius sequit fluxus vẽtris sanguinis ⁊ hũoꝝ iaz generatoꝝ in porta siue cõcauo epatis nõ potẽtiũ penetrare ad mẽbra oppilatione kilis trãsitũ impediẽte ad ambitũ toti⁹:⁊ ꝑprie q̃ztũ ad partẽ eoꝝ grossaz: Quare regurgitãt ad portã:inde p mesaraicas ad intestina.⁊ fit vrine sbtilis multiplicatio cũ tinctura ꝑpter đbilitatẽ digõnis epatis multiplicãtis aquositatẽ:⁊ ꝑpter trãsitũ subtilis partis sanguinis ⁊ aquositatis nõ bñ a sanguine discrete mẽbris trahẽtib⁹. Grossities quoq̃ ac durities hypocõdrij dextri ẽ sensui manifesta. Sed oppilatione existẽte in porta ⁊ ramis ei⁹ fit fluxus chilosus aut hũoꝝ diminute digestoꝝ.nã si sit oppilatio in mesaraicis q̃ sũt rami vene porte terminãte ad intestina fit fluxus mãe chilose. Si võ sit in porta ⁊ ramis ei⁹ cõtentis in epate fit fluxus hũoꝝ diminute digestoꝝ ⁊ aliqñ sicut lotura carnis chilo valde diminute đcocto.⁊ aliqñ fluxus ptiz chilosus parti humoralis.⁊ nõ appet grossities aut tẽsio sensui manifesta in hypocũdrio dextro. Signa ãt distinctiua iter oppilationẽ porte ⁊ ramoꝝ ei⁹ ⁊ debilitatẽ ipsius epatis. Quãuis cõueniunt fluxu chiloso manifesta sunt ex caplo ꝑcedẽte. Quod ãt oppilatio sit coarctatoria a multitudie humoꝝ cognoscit ex signis plectorie de q̃bus.2ª.ꝑmi additis signis gñalibus oppilationis suprascriptis. Quod võ pẽdeat ab humore grosso aut viscoso cognoscit ex signis cacochimie de qb⁹ scđa ꝑmi additis signis oppilationis suprascriptis. Itẽ cognoscit ex regie ꝑcedenti ⁊ malicia digõnis ex qbus si multiplicet ventositas apparebit grossities ⁊ tẽsio augeri aut minui subito vel in breui. Si vero nõ semp tẽsio ⁊ grossities pmanebunt eq̃les ad qđ innabit regiminis debiti variatio ⁊ mistio humoꝝ in egestionib⁹ vel vrinis apparẽs. Si vero oppilatio est attenuatoria vt q̃r vie epatis create fuerũt stricte cognoscit ex diuturnitate passionis ẽ a ꝑn⁹ gñationis ɔcte cũ fortitudie retẽtiue ⁊ đbilitate expulsiue. Si vero oppilatio attenuatoria sequat aꝑa aut aliã cãm viã attenuantẽ siue corporea siue icorporea illoꝝ signa apparebunt de q̃bus infra. Si võ oppilatio fuerit carnosa ex pustula bothoꝝ vel veruca oppilatio nõ erit vł is imo in paucis venis.⁊ sic signa oppilationis erunt debilia. Et cum hoc cura paruũ proderit aut nihil si fuerit a veruca aut carne addita.

Pronostica. Primum oppilatiões epatis sũt matres oium egritudinum. Scđm cũ ꝑlongãt difficilis aut ipossibilis ẽ curatio ⁊ multotiẽs pducũt ad putrefactiões faciẽtes accidere febres aut aꝑata pducentia ad hydropisim:Et ad gñationem vẽtositatis faciẽtis accidere dolores prauos. Tertiũ multotiẽs ɔfortatur natura ad expellẽdas mãs oppilationum seipsa vł arte. Et egrediunt aut in egestione si fuerit oppilatio in latere ɔcauo:aut in vrina si fuerit oppilatio in latere gibboso humores permisti grossi ⁊ soluit oppilatio. Quartum oppilatio nãlis a generatione ɔtracta non recipit curam preseruari tñ potest q̃ hãc patitur cum bono regimine ab i cursu egritudinum que oppilationes sequi ɔsueuerunt: Accidẽtalis vero noua ſm plurimum facile curatur.

Cura oppilationum epatis exigit quattuor intẽtiones. prima cãm oppilãtem epar remouet. scđa ipm ɔfortat.

tertia corrigit accñtia. quarta ordinat debitũ regimẽ sex rerum.
Prima intẽtio pficitur ſm diuerſitatẽ cauſe oppilãtis. Si ğ op/
pilatio fuerit a multitudie: euacua aut cũ phl'omia ſi ſanguis fu
erit vincẽs aut alij humores peccauerint cũ ſanguie. Que phl'o
mia fiat a vena cõi repl'one exñte in toto aut a ſaphenis: ſi in
cã fuerit retẽtio ſanguis mẽſtrualis aut hemorroydalis poſtea
phl'ometur baſilica aut ſaluatella dextra. Si vͦ repletio nõ fue
rit cõis ſ; ꝓpria epati ſufficit phl'omia ſoliꝰ baſilice aut ſaluatelle
poſtea alij humores euẽtur ſm ꝙ opʒ. Si vero cã oppilatiõis
fuerit humor groſſus ⁊ viſcoſus: ꝑus digere: deinde euacua. di/
geſtiua aũt in ꝑmiſ ſint incĩſiua abſterſiua ſubtiliatiua abſq; mĩ
ta ꝺpatione aut ꝓuocatione: poſtea ſint magis apitiua. Euͦ aũt
fiat cũ ſolutiuis ſi oppilatio fuerit in ꝯcauo. Si vero in gibbo cũ
diureticis: ⁊ fortiter apientibꝰ. Digeſtiua ãt ꝯueniẽtia a ꝑn° ſũt
ſicut ſirupꝰ acetoſus ſimplex zuccarinꝰ aut mellinꝰ cũ aqs endi/
uie aut apſinthij aut ſiſibꝰ pauce apitionis. Deide in ꝓceſſu cũ
ſirupo acetoſo cõpoſito mellino aut zuccarino oxymelli ſqlitico
⁊ aqs cuſcute capilli ve. aſſari rubee ⁊ ſiſibꝰ calidis ⁊ frigidiſ aut
ꝓpinqs eq̃litati ſ; exigẽtiã. Pro q̃ ſciẽdũ ẽ ꝙ medicine apitiue
q̃dã ſt ſimplices q̃dã cõpoſite. ⁊ vtrũq; q̃dã frigide q̃dã calide:
q̃dã eq̃litati vicine. Frẽ q̃dã ſunt ſic endiuia ortulana ⁊ campe
ſtris q̃ ẽ teraxacon ⁊ aq̃ plãtagis cũ folijs ⁊ radicibꝰ ſuiſ ⁊ oĩa ꝓ
uocantia cũ ĩfrigidatõe ſic ſemia cõia frã qbus vtẽdũ ẽ in oppi
latiõe cũ caliditate. Et ex cõpoſitis ſirupis biſantinꝰ ſirupꝰ aceto
ſus cõpoſitus l; forte ꝯueniẽtiꝰ iter eq̃litati ꝓpinqua poſſent nu
merari. Calide vͦ ſunt diuretica fortia vt aſſarũ tapſia petroſe
linũ ariſtologia rubea tinctorꝝ ireos phiſtici agaricꝰ epithymus
ſqlla poliũ ſpica cẽtaurea minor ⁊ ſuccus eiꝰ gẽtiana. Et ex ꝯpo
ſitis ſirupꝰ acetoſus cũ rubea ⁊ melle oxymel ſqlliticũ oxymel cõ
poſitũ. ⁊ hec ſt ſup̃ caliditatẽ ꝑmi gradus. Tẽperate ãt aut vicine
tẽperamẽto ſũt lupuli lacca cuſcute capilli ve. Et ſunt ambo api/
tiua valde cũ eq̃litate valẽtia tã in oppilatiõe cũ caliditate q̃; cũ
frigiditate. S; calide circa ꝑmũ gradũ q̃ ſt prime imediate ſup̃
ſcriptis ſt reubarbarꝝ apſinthiũ eupatoriũ cime ſqnãti amigda
le amare ſuccus feniculi camepitheos ⁊ ꝓp̃e qñ oppilatio eẽt in
vijs ſtrictis acetũ ſqlliticũ ſparagi ⁊ ſiſes ⁊ valẽt in oppilatione
frigida cũ vino aut aq̃ ſeminũ calidorꝝ. Et in calida cũ aq̃ endi/
uie cuſcute q̃ ꝓp̃e aperit oppilatiões ſplenis. Itẽ cũ ꝺcoctiõe ſe/
minũ frigidorꝝ cõium vel ẽt ſine his. Nõ. n. curãdũ ẽ ꝺ inflãma
tione cũ iuuamẽtũ apitionis ꝑualet nocumẽto qꝺ efficit earꝝ ca/
lor inflãmãdo eo qꝺ ad extinguẽdũ ẽ facilis poſt apitionem.
Et nota ꝙ medicine ſup̃ſcripte nõ ſoluʒ valẽt ſũpte iterius ſ; ẽt
exteriꝰ applicite ſm opportunitatẽ. ⁊ multas medicinas ꝯpoſitaſ
ĩuenies i antidotarijs huic ꝓpoſito ꝺſeruiẽtes calidas frigidas
⁊ tẽperatas ex genere ꝺcoctionũ ſiruporꝝ electuariorꝝ trociſcorꝝ
vnguentorꝝ ⁊ ſiſium qbꝰ vtere ſm neceſſitatẽ. ⁊ multaſ tuapte cõ
ponere potes. Si vͦ oppilatio eẽt attenuatoria a gñãtiõe ꝯcta
vtputa nãlis ſtrictura venarꝝ curã nõ h;. Cauẽdũ tñ ẽ ab his q̃
pñt eẽ cã alteriꝰ accñtalis oppilatõis. S; cura oppilationis atte
nuatorie ſequẽtis alicuiꝰ cõpl'onis maliciã patere põt ex capl'o
ꝑcedẽti. Cura vͦ oppilatiõis ſequẽtis apã epatis manifeſta
erit ex capl'o ſeq̃nti. De cura ãt oppilationũ exñtiũ in meatibꝰ
expulſionis ſupfluitatũ agef in capl'o de icteritia ⁊ ꝺ dolore ſple
nis. Scꝺa vͦ intẽtio. ſ. epatis ꝯfortatio pficif cũ medicinis di/
ctis in capl'o ꝑcedẽti: cauẽdo tñ a multũ ſtipticis aut viſcoſis: ⁊
oĩbus q̃ poſſent oppilationẽ renouare aut augere. Tertia intẽ/
tio. ſ. correctio accñtium pficif curãdo ⁊ ꝑſeruãdo ab oĩbꝰ egri/
tudinibꝰ: quarũ oppilatio epatis põt eẽ cã: he ãt ſunt plurime q̃/
rum curã pergre in capl'is ꝑcedeñ. ⁊ ſequẽ. S; ꝓ q̃rta intẽtõe
cauẽdũ ẽ a ſupflue ſtipticis põticis viſcoſis ⁊ multũ dulcibꝰ ⁊ ꝑ
bẽtibus nutrimẽtũ groſſũ: ⁊ freq̃nter vtẽdũ ẽ icĩſiuis ſubtilianti
bus abſtergẽtibꝰ: ⁊ ſũmope elaborãdũ ẽ vt fiat bona digõ tã ꝑª
q̃; ſcꝺa. Quapropter vtaf his q̃ bñ põt digerere ⁊ nõ ſupfluat ĩ
q̃ʒtitate nec comedat niſi ꝑcedẽtis cibi digõne celebrata nõ mul
tiplicet cibaria in mẽſa vna. Surgat a mẽſa cũ reliquijs famis.
Prio notabil'r comedat anteq̃; bibat: deide frequenter bibat: ⁊
parũ ꝓ vice: caueat ab aq̃ frigida ⁊ cibis ⁊ potibꝰ actu aut poten/
tia valde frigidis. Sõnus ſit. 7. horarũ aut circa vt fiat bona di/
geſtio ⁊ ſit nocturnꝰ meridianꝰ vitãdus ẽ niſi forte a medio ma/
dij vſq; ad medium auguſti dormiat ꝑ horã in meridie ꝓcuret
euõnes a nã iſtitutas poſt cibũ qeſcat ⁊ exercitef pfecta ꝑma di/
geſtione: ⁊ ſit ſperãs ⁊ gaudẽs ⁊ fugiat ſolicitudinẽ triſtitiã timo
rẽ irã ⁊ ſiſia corpus extermĩnãtia: ⁊ ſit idutus veſtibꝰ mediocrif
calidis ſm temporꝝ exigẽtiã.

De apoſtemate epatis.

Poſtema epatis: q̃ʒtum ad qd nois ⁊ qd rei ẽ ſatis
a manifeſtũ. S; ꝓ notitia ſpẽruʒ ẽ ſciẽdũ ꝙ apãtum q̃
accidũt in regione epatis: q̃dã accidunt in ipõ epate q̃
dã in lacertis poſitis ſup epar: q̃dã accidũt in meſaraicis ⁊ me/
ſenterio. S; eorꝝ q̃ accidũt in epate: quedã accidũt in partibꝰ ſu/
perioribus eiꝰ. ſ. in gibbo: q̃dã in ptibus iferioribꝰ. ſ. in ꝯcauo.
Itẽ q̃dã accidũt in ſuſpẽſorijs ⁊ pãniculis eiꝰ: q̃dã in venis eiꝰ.
Quedã in ipſius ſbã. Pluries tñ accidunt in ipſius ſbã: ⁊ qñq;
cõicant plibus ptibus ſimul. Diſtinguũtur ꝑterea ex parte mãe
effectiue ꝯcurrẽtis ad ipõrꝝ gñãtionem: Nã aliquod ẽ ſanguineũ
ſiue phlegmonides dubelati aut nõ dubelati. i. coligẽs ⁊ nõ coli
gẽs. quoddã ẽ cholericũ quoddã ẽ phl'aticum quoddã mel'icũ
factũ icipiẽdo aut ꝑmutãdo. Et mel'icum eſt duplex quoddã ex
mel'ia nõ aduſta de genere ſephiros. quoddã ex mel'ia aduſta ꝺ
genere cancrorꝝ. quoddã ẽ inflatiuũ ventoſum: ⁊ freq̃nter apãta
epatis ſũt miſta. Cauſe apãtum epatis ꝑ eſſentiã ſũt mala cõ
plexio calida malignãs humores ⁊ ipõs attrahẽs q nõ debite
regulati faciũt apãta. Itẽ mala compl'o frigida debilitãs digeſti
uã ⁊ expulſiuã ẽ cã cur apã congeraf in epate ſupflua quoq; at/
tractio epatis ẽ cã: cur attractũ nõ bñ regulef ⁊ faciat apã. Oppi
latio quoq; retinẽs humores ⁊ ſupfluitates ẽ cã cur indebite fi/
ganf in epate ꝑcipue oppilatio in pte epatis terminata ad porũ
felleũ q ẽ ſub media penula epatis. Dolores quoq; epatis fre/
quẽter cauſant apã attrahẽdo mãm ad locũ dolẽtẽ ⁊ fit apã per
viã defluxus: aliqñ debilitãdo ſunt cã vt apã paulatine ꝯgeraf.
Per cõitatẽ vͦ aut a kiſti fellis cũ oppilaf aut alif efficif ipotẽs
ad expellẽdũ cholerã ꝑ meatus ꝯueniẽtes. Vñ regurgitans ad
epar ẽ cã apãtis. Sil'r ꝑ cõitatem ad ſplenẽ cũ oppilaf aut apã/
tur. ⁊ ſil'r cũ oppilaf via deferẽs mel'iam ad ſplenẽ. Itẽ ꝑ cõitatẽ
ad ſtõm cũ ledif ⁊ maxie ſm digeſtiuã: vñ nõ ꝑparaf chilus epa
ti ꝯueniẽs vt ide ſanguis ⁊ humores laudabiles fiãt. Itẽ ꝑ cõi/
tatẽ a mẽbris ſpũalibꝰ iteſtinis renibus matrice maxie in retẽtio
ne mẽſtruorꝝ. Et ꝑ cõitatẽ ab ano cũ retinef ſanguis hemorroy/
dalis. Cãe ãt ꝑmitiue ſũt caſus ꝑcuſſio offenſio epatis. Itẽ
cibi ſupflue calidi aut frigidi groſſi viſcoſi ⁊ quecunq; pñt epar
ledere.

Modi terminationis.

Poſtemata epatiſ terminanf q̃drupl'r: aut. n. reſoluũ
a tur aut ſuppuranf aut iduranf aut ꝑmutanf. et ſi ꝑmu
tanf ad mẽbra ignobilia ſic ad ſplenẽ ẽ bonũ ⁊ ecõtra
ſi ꝑmutenf ad magis nobilia malũ. Et qñq; cretice expellũf aut
cũ ſudore ꝓuocatõe vrine aut fluxu ſanguis nariũ cũ ẽ i gibbo.
⁊ ſi ẽ in ꝯcauo facit criſim cũ ſudore vomitu aut ſol'one vẽtris.

Signa. Prio ponã ſigna diſtinctiua iter apã epatis et
pleureſim l; in multis ſimilenf. ⁊ ꝓp̃e cũ pleure
ſis ẽ in coſtis mẽdoſis lateris dextri. Primũ ẽ ex pte doloriſ q;
in pleureſi dolor ẽ ſb coſtis verſus pulmonẽ in apãte epatis. ſ.
coſtas verſus anchã. Itẽ in apãte epatis nõ ẽ ſputuʒ cũ tuſſi in
ꝑn° neq; in ꝓceſſu. S; in pleureſi ẽ ſputũ cũ tuſſi ſaltẽ in ꝓceſſu.
Tertium in pleureſi ẽ pulſus ſerinus in apãte epatis vndoſus.
Quartũ in pleureſi ẽ dolor pũgitiuus ſatis intẽſuſ in apãte epa
tis grauatiuus. i. remiſſus niſi cã doloris ſit in pãniculo. Quitũ
in pleureſi ẽ magna anhelitꝰ malitia. ſ; in apãte epatis nulla aut
pauca. Sextũ in apãte epatis ẽ color multũ a nãli mutatꝰ in pleu
reſi parꝝ aut nihil. Signa vͦ diſtinctiua iter apã mirach ⁊ apã
epatis ſunt q; tumor in apãte mirach leui cõpreſſione ſentif. ſ;
apã epatis niſi cũ magna cõpreſſione ſentif. eſt. n. epar poſitũ in
ꝓfundo. Itẽ tumor in apãte mirach plerũq; ſbiacet viſui. S; in
apãte epatis mĩme niſi forte eẽt in gibbo ⁊ maxie q̃ʒtitatis ⁊ in
macilẽto. Tertiũ ex ptẽ figure. nã lacertus apãtus ẽ lõgitudina/
lis latitudinalis aut trãſuerſalis: ⁊ apã ẽ illius figure icedẽs ſm
ſitũ muſchuli. ⁊ aſſimilaf caude muris cuiꝰ vna ps ẽ ſbtilis alte/
ra groſſa: ſic. n. ẽ figura lacerti ẽ. n. groſſior i origie ſua q̃; verſus
mediũ vẽtriſ. S; apã epatis ẽ lunare hñs figurã ſemicirculi aut
maiorẽ. ſic. n. ẽ figura epatis. 4m apã muſchuli nõ facit accñtia

ex siti febre alteratōe coloris aut forme q̄ sequūt ad apa epatis. Quītū cū vides mirach extenuari ꝛ tēdere i fuscū indica ꝙ apa est in epate:hec.n.sequunt̄ ꝺfectū nutrimēti q nō fit nisi ex nocumēto epatis.Est tn̄ sciēdū huiusmōi apata mirach qn̄qꝫ facere hidropē nocēdo epati marie qn̄ sūt in pte mirach supposita epati pp cōpressionē vicinitate ꝛ colligātiā.Distinguit āt apa epatis ab apostemate mesaraicarū:lꝫ in signis mltū cōicēt.s.febre grauitate dolore ꝛ similib᷒.qꝛ apa mesaraicarū ē cum minori febre minori grauitate.ꝛ sequit ad ipsū fluxus chilosus ꝫ plurimū ꝙ nō sequit ad apa epatis.ꝛ ad ipsū ē magis apta seq extenuatio q̄ cazesia aut hidrops q̄ frequenter sequunt apa epatis. Neqꝫ tactui sbiacet sic̄ apa epatis.Signa ꝟo apatis epatis sc̄ infrascripta.Primū grauitas notabil' in apate epatis:ꝛ maior q̄ in oppilatione ceteris parib᷒:lꝫ in oppilatione magna possit eē maior grauitas q̄ in apostemāte puo sic̄ voluit Aui.1ᵃ pmi.Secūdum dolor mlto maior in apate epatis q̄ in oppilatōe rōe solutionis ꝯtinui q̄ ē in apate ꝛ nō in oppilatōe.Tertiū signū ē mutatō forme ꝛ coloris valde notabil'.nō.n.stat bon᷒ color sine p̄sentia boni sanguinis cui᷒ ꝺfect᷒ sequit ad apa epatis. Minus tn̄ mala mutatio ē,i phlone epatis:imo aliqn̄ videt habitudo ꝛ color factus bon᷒ pp sanguinis inflāmatione faciētē faciē rubere. Attn̄ si bn̄ notabit̄ videbit̄ notabiliter mutata in viuiditate oculoꝝ ꝛ in forma.ꝛ si forte tāta mutatio nō appeat a p̄ncipio paruꝫ post apparebit.Quartū signū ē attractio furcule ꝛ hūeri dextri ad inferiora:qꝛ epar grauitās trahit suspēsoriū alligatū dorso. Quintū qꝛ habētes apa magnū ꝛ ꝓprie calidū nō p̄nt dormire imo parū iacere sup latere dextro:qꝛ epar cōpmit̄ a stō ꝛ ab intestinis nec p̄nt iacere sup sinistro qꝛ epar grauitat:imo ēt grauat eos sit᷒ resupin᷒:lꝫ minus ceteris. Signa ꝟo distictiua inter apa gibbi aut cōcaui sc̄.Quia tact᷒ inuenit ipsū cōprimēdo in extremitate costarū hypocōdrȳ dextri cū ē i gibbo nō āt cū est in cōcauo nisi forte in macilēto habēte apa magnū ꝛ cū forti compressione. Secūdo inuenit maior grauitas in apate gibbi q̄ cōcaui tuꝫ qꝛ epar p gibbū appēdit tn̄ ꝙ cōcauū stō sbstētat.Tertio in apate gibbi ē ꝯstrictio anhelit᷒ qꝛ gibb᷒ apatus cōprimēdo diafragma ꝛ pulmonē facit tussiꝫ siccā q̄ nō accidit in apate cōcaui. Quarto minorat̄ vrina in apate gibbi:imo cū est magnū aliqn̄ retinet̄ ꝓpter oppilationē attenuatoriā sequētē ipsū:ꝛ aliqn̄ pp ꝺbilitatē expulsiue.Sꝫ h̄ nō accidit in apate cōcaui.sed eꝫ in apate cōcaui adsūt aliq accidētia q̄ ꝺficiūt in apate gibbi. Primū singult᷒ qn̄ apa est magnū pp colligātiā oris stō'i in cōcauo epatis mediante neruo sbtili.Secūdū dolor magnus qn̄ sumit̄ cib᷒ notabil' vl' aliter stomachus extēdit̄ qꝛ stomachus extēsus cōprimit cōcauū epatis:ꝛ nō gibbū.ꝛ in sūma p apa cōcaui stomachus mltū ledit.ꝛ eꝫ p apa gibbi multū ledunt sp̄ualia marie pulmo ꝛ diafragma.Qꝫ si apa ē in gibbo ꝛ cōcauo apparēt oia accidentia suprascripta.ꝛ si apa est in pāniculo ē dolor vehemētior ꝛ tract᷒ hūeri deorsū plus. ꝛ marie si ē in suspēsorio.Signa ꝟo sp̄erum apostematis epatis distictarū penes mātꝫ efficiētē ipa sūt infrascripta.qꝫ si apa sit cholericū dictū almeser.pua ē grauitas ꝛ puus tumor:lꝫ inflāmatio ꝛ mordicatō magna.Itē citrinitas ligue deinde ꝺnigratio cū aspitate.ꝛ ē febris fortis ꝯtinua excerbās ꝫ 3ᵒ in tertiū.Et pulsus ē durus magis serin᷒ q̄ vndosus multū velox ꝛ frequēs ꝫ non valde magnus. Sitis intēsa. Et iuuat a frigidis ꝛ hu.Si ꝟo fuerit apa sanguineū dictū phlon significat p rubedinē faciei ꝛ exuberationē venarū.ꝛ pulsus ē plenus magnus velox ꝛ frequēs magis vndosus q̄ serin᷒. Et maior ē tumor ꝛ maior grauitas. Dolor ē grauatiuus extēsiuus magis q̄ pūgitiuus.Febris ꝯtinua cōclusa.ꝛ nō iuuat a valde frigidis ꝛ hu.sic̄ cholericū.sed apa phlaticū significat p inflationē quādā Et lenitatē cutis. Plūbeitatē coloris. Et non est in loco sensata durities lꝫ sit grauitas.ꝛ est pulsus lenis. Et nō ē sitis:neqꝫ nigredo lingue:neqꝫ febris notabilis.sed apa melīcū est duplex:q̄daꝫ a melia adusta ꝛ ē cancer:quodā a melia nō adusta ꝛ est de genere sephiros.ꝛ vtrūqꝫ qn̄qꝫ fit incipiēdo q̄qꝫ pmutādo ex apate sanguineo aut ex alijs. Signa cōia sc̄ durities manifesta i loco sensata ꝓprie si fuerit in gibbo. Itē grauitas notabil'. Tertiū extenuatio mirach:vnde manifeste rep̄sentat̄ ipsi᷒ figura lunaris:ꝓperatio ad hidropē ipo sarcā aut ascitē. Extenuatio corporis:casus appetit᷒:tenebrositas coloris aut minoratio vrine Signa ꝟo distiguētia inter zefiros ꝛ cancrū sc̄:qꝛ i cancro est febris notabil' i zefiros remissa. In cancro dolor notabil' ꝛ ꝓprie fulmine᷒ in zefiros nullus si sit purū.si ꝟo nō purū ēt nō ē dolor nisi leuis apud magnū motū corporis aut forte cōpressionē sꝫ per locū apatū aut cū stomachus ē plen᷒ cibo cōprimēs ipsū:ꝛ in sūma oia accidētia sc̄ fortiora in cancro sic̄ inquietudo casus appetit᷒ singult᷒ nausea:maior extenuatio ꝛ silia. Signa ꝟo ꝙ fiant incipiēdo sunt qꝛ nō p̄cessit apa alteri᷒ sp̄ei:ꝫ solū aliq cā p̄mitiua aut corporea nō de genere apatis.quod ꝟo fiat pmutando eꝫ cognoscit qꝛ p̄cessit apa alteri᷒ sp̄ei ꝛ marie sanguineū illd eniꝫ inter cetera facile pmutat̄ in duritiē ꝛ lapideitatē ꝛ ꝓprie cū in fine applicant̄ supeo notabiluter frigida ꝛ stiptica epar nanqꝫ velociter oppilat ꝛ indurat. Apa ꝟo vētosū cogscit ex dolore extēsiuo absqꝫ grauedine cū pauca aut nulla febre. Dispositiones quoqꝫ nāles ꝛ nō nāles sic̄ etas ꝯ regimē p̄cedēs ꝛ similia ducunt in notitiā mātē apatis: Nā in habētib᷒ simbolū facilior est transitus.

De dubelati epatis.

Dubelati de quo est hic sermo fit cum apatibus materia in vno loco colligit̄ ꝛ saniat̄:ꝓpterea marime sequit̄ apa sanguineum:cū illud iter cetera marie maturatōi paratū fit. Signa future maturatiōis sunt qꝛ auxilia debite facta nō ꝓficiūt:imo accn̄tia sicut febris dolor grauās sitis inquietudo:instātia vigiliarū ꝛ silia augēdo ꝓcedunt ꝛ diu perseuerāt. Cūqꝫ hec accn̄tia notabil'r fortificant̄ iā maturatio icipit. ꝛ tunc aliqn̄ accidūt rigores diuersi mā p putrefactionē exacuata ledēte magis mēbra sensibilia sibi ꝓxima. Item ledit apud resupinationē nedū a statione sup latera mā in vnuꝫ collecta magis grauitāte. Nō āt fit dolor pulsatiuus sicut in reliqs apatib᷒ exn̄tib᷒ in mēbris arteriosis cū maturant̄:qꝛ ad epar non venit nisi arteria pua. Sꝫ nota ꝙ durities pulsus ꝫm.A.3ᵃ quarti caplō de significatiōe exiture irinsece ē testimoniū magnuꝫ exiture aut dubelati in viscerib᷒.dicit enim ꝛ quādo apparet signū exiture ꝛ dubelati in viscerib᷒ ꝛ nō indurat̄ pulsus nō iudicees penitus ꝙ exitura sit iterior:hmōi.n.fortasse nō erit in viscerib᷒:imo in siphac qꝺ ꝯtinet viscera. Cum āt facta ē sanies tunc remittunt̄ oia accn̄tia nisi grauitas q̄ fit maior mā magis in vno loco ꝯgregata. Et cōprimēdo inuenit̄ lenitas fine mollicies cū p̄us sentiret̄ durities Cū āt eruptio appropinquat tūc reddit dolor ꝛ ꝓ̄ctio ꝛ febris crescit ꝛ grauitas fit maior. Cū āt accidit rigor subito ꝛ sedat̄ grauitas ꝛ dolor tūc eruptio fcā ē ꝛ tūc si nō fuerit fcā eruptio ad vētrē sanies egrediēs ex apate eūatur:aut p mesaraicas ad itestina ꝛ egredit cū egōne si fuerit in ꝯcauo aut p venā lilis descēdēteꝫ ꝛ emulgētes ad renes ꝛ vesicam:ꝛ egredit̄ cū vrina si fuerit i gibbo aut euacuatur in concauitatem ventris si eruptio facta sit ad ventrem. Et tunc materia colligitur in inguinibus:maxime in inguine dextro. Et forte post eruptionem materia existente melancholica accidit pulsus cordis ꝛ sincopis. Et fortasse mors propter resolutionem virtutis: aut saltem accidet debilitas virtutis manifesta. Sanies autem egrediens significat situm adubelati epatis. Nam si tendit in nigrum significat ipsum fuisse p̄ofundum in substantia epatis. Si vero tendit in albedinem significat ipsum fuisse factum prope panniculum cuius colori albedo attestatur. Et ex ipsius saniei colore substantia odore multitudine significantur signa efficatia salutis ꝛ mortis:lꝫ ꝫm plurimum huiusmodi adubelati epatis sint mortalia.

Pronostica:

Primum apostema lateris gibbosi ē deterius apostemate lateris concaui. Secundum permutatio apostematis epatis ad splenē bonum econtra malum. Tertium singult᷒ sequēs apostema epatis ꝫ plurimum mortem prenunciat. Quartum ꝫm plurimum apostemata epatis cum ꝓlongantur ducunt ad hidropesim. Quintum cum apostema epatis sequitur solutio ventris est mortale. Sextum non euādit aliquis ab apostemate duro quiescente cōfirmato in epate:multo minus sanabile est apostema duruꝫ nō quiescens quod est cancer velocius enim interficit. Septimum exitura notabilis in epate est propinquior desperationi q̄ spei. Octauū ꝫm plurimuꝫ apata epatis sanant̄ si debite regantur ꝛ marime si non sit error in principio.

Cura apatis epatis exigit triplex regimē pmū debitū cāe antecedēti.scōm debitū cāe ɔiuncte.tertiū cōe vtriqꝫ Primū cōpletur duab⁹ intētionib⁹.s.eūone ⁊ diuersione. Scōz ꝟo exigit repcussionē in pncipio:s; in augmēto vsqꝫ ad mediū stat⁹ repcussionē cū resolutiuis.deinceps ꝟo resolōnem solā si tēdit in viā resolōnis.si ꝟo in viā maturatiōis adiuuet. Tertium ꝟo regimē cōplet cura accītium ⁊ regimine sex rerū nō nālium. S; p cōplēdis his itentionib⁹ duo cañ.marie obseruent. Primus ꝙ medicus sit festinus in cura apatis epatis ⁊ ppē calidi pl'es ex supscriptis intētiōes sīt cōplēdo nisi.n.succurrat a pncipio ⁊ festine b; ꝙ oꝫ:Et silr in cura cuiuscūqꝫ apatis calidi mēbri valde nobilis ꝭm plm cura erit irrita ⁊ vana. Scōs cañ ꝙ marie intēdat phibitioni augmēti ⁊ phibitiōi maturatiōis cauēdo tñ ne induret.est.n.valde pnum in duritiē. Prima intētio.s. eūo in pncipio cuiuscūqꝫ apatis epatis cōplet phlōmia nisi fuerit phibito fortis sicut etas isantie aut vltimi senij:aut q: corp⁹ fuerit valde exāgue:⁊ apa pendeat ab humore cholerico phlātico aut melico nullo⁹ peccante cū sanguine ⁊ nō apto cūari cum phlōmia:imo poti⁹ p phlōmiā timeret cholere ebullitio:aut frigido; cruditas:s; in ifante ⁊ vltimo sene forte nati dextre posset applicari sanguisuga aut vētosa cū scarificatiōe in ceteris casib⁹ cōpetit phlōmia q̄ repletiōe exñte multa cui⁹ replōnis cā fuerit retētio sanguis mēstrualis:aut hemorroydalis fiat ex saphenis ⁊ hauriat notabilis q̄ttitas sanguis.dinde seqnti die phlōmet basilica dextra haurīedo notabilē q̄ttitatē sanguis virtute tolerā te:pprie si apa fuerit sanguineū.Si ꝟo repletio fuerit multa cui⁹ tñ cā nō fuerit retētio sanguis mēstrualis:aut hemorroydal:primo phlōmet basilica sinistra dinde eadē die vel seqnti phlōmetur basilica dextra aut salua tela dextra si volueris magis diuertere ⁊ timueris debilitatē.A.tñ si nō reperit basilica docet phlōmare cōem aut cephalicam.Cōiter tñ q: repletio nō ē plima suffic phlōmia basilice aut salua tele eiusdē lateris. Et si virt⁹ ē fortis exhatur sanguis q̄tum oꝫ vna vice:⁊ si nō fuerit fortis virt⁹ parciatur:⁊ nō applices stiptica repcussiua q̄ ɔueniūt in pn° nisi pcedēte phlōmia aut si nō cōpetit phlōmia nisi pcedat alia eūo Nā ꝭm Aui.q̄ñ nō phlōmas:⁊ dimittis mā; in epate ⁊ administras stiptica ⁊ apocrustica,pculdubio idurat apa. Et si administras resolutiua nō ē dubiū qn moueat dolor. Alie aūt eūones i cholerico phlātico melico aut misto sunt faciēde p vētre ꝭm ꝙ oꝫ.⁊ pprie qñ sunt in ɔcauo. Nā in apate gibbi parū opus est solōne s; magis puocatione p vrinā. In cholerico qdē ɔueniunt clisteria ex decoctiōe maluarū matruꝫ viol.endiuie scariole epatice ⁊ siliuꝫ cū oleo violaceo sale ⁊ melle violaceo qb⁹ pñt addi electuaria solutiua de qb⁹ ifra ꝭm exigētiā. Sumēda aūt sunt sicut aq̄ endiuie ifusionis duarū.ʒ.reubarbari cū vna.ʒ.māne aut ser.ʒ.casie. Et succus rosarum apsinthij ⁊ eupatorij ⁊ violealoes s; sit lotus:pruna tamarindum myrobolanos Auic.vitupat ppter stipticitatē. Electuaria aūt ɔueniētia cū opus ē magis soluere sūt electuariū de psilio aut ꝺ succo rosa; cui⁹.ʒ.s.cū supscripta ifusione posset misceri. Cauēdū tñ est in apatibus a vehemter solutiuib⁹.debilitāt.n.epar ⁊ materias agitāt:⁊ ampli⁹ ad locū apatum iterdū fluere faciūt. Est igit melio; multiplicatio numeri q̄ q̄ttitas. In phlātico āt fiat ɔcoctio p clisteri ex camemilla meliloto feniculo petroselino sparago lupulis cuscute ⁊ silibus. qb⁹ possit agaricus turbit cartamus ⁊ silia solutiua in ɔcoctiōe addi:his ēt pōt addi electuariū indū hiera simplex cōposita logodio ⁊ silia antidota solutiua ꝭm exigētiā. Fiāt tñ in pn° clisteria leuia postea gradatī fortificent ꝭm ꝙ oꝫ. Sumēda āt sūt sicut pillule ꝺ reubarbaro cui aggaric⁹ addi pōt. Jtē casia distēperata cū aq̄ apsinthij aut eupatorij ifusionis turbit aut pauci zuccari. Jtē casia cū pauco electuarij indi ⁊ aqs supscriptis. Jtē pillule de hiera stomatice alefangine. In melico āt fiant ex cuscute camedreos camepiteos sticados agarici scene ⁊ foliculo; eius corticib⁹ capparis:⁊ ponat in clisterib⁹ sal indū diascene electuariū hamec ⁊ silia ꝭm exigētiā. Sumēda āt sunt pdicta electuaria cū casia distēperata cū ɔcoctione aliquo; ex suprascriptis sic cuscute scene epithymi qb⁹ pōt addi semen endiuie passule ⁊ silia. itē scene solū sumptū cū aq̄ lactis ifusionis seis endiuie ⁊ cuscute. Sūt ēt pillule inde de lapide lazuli de lapide armeno ꝺseruientes huic pposito. Digestiua āt in colico sūt oryzacara acetosus sirupus. ꝺe granatis ꝺ endiuia de acresta rosatus violaceus ꝺ acetositate citri limonis cū aq̄ endiuie ⁊ epatice violarū lupulo; solatri alkekengi acetose portulace plātaginis papaueri ⁊ siles itē hmōi aq̄ ifusionis spēꝫ diarodō abbatis triasandalo; cum zuccaro sufficiēti. Digestiua in apate epatis phlātico sꝫ mel rosaceū oxymel simplex cōpositum cū aq̄ apsinthij eupatorij ⁊ silibus.digestiua ꝟo in apate melico a melia adusta sꝫ sirup⁹ bisantinus ꝺ pomis dulcib⁹ ꝺ fumoterre cū aq̄ endiuie epatice ⁊ silibus frigidis ⁊ hūidis. S; i apate melico a melia nō adusta sirupus de eupatorio cū aq̄ buglose borraginis:aut cū ɔcoctione passula; tamarisci ⁊ silium. ⁊ elaborād ē vt eūones sint itegrate ex minoratiuo digestiuo ⁊ eradicatiuo ēt iteratis ꝭm exigētiā Diuersio āt iux scōam intētionē fiat cū clisterib⁹ de qb⁹.s. Jtē cū appositiōe vētosarū in natib⁹ pulpis spatula; cū scarificatōe aut sine. Jtē cum puocatōe sanguis mēstrualis hemorroydal aut sanguis nariū si retētus fuerit pter ɔsuetudinē.itē cū lotiōe cruriū ⁊ silibus. Regiminis āt particularū.pma intētio.s.repcussio pōt cōpleri p sumpta ⁊ applicita q̄ intētione ꝺbita cōpleda:Sciēdū pmo ꝙ repcussiua ⁊ si sint magne necessitatis sūt tñ magni timoris .pmo q: epar hꝫ vias valde angustas:⁊ timor ē de oppilatiōe maiori.scōo cū repcussiua sint stiptica ⁊ mām incuneātia timor ē de apatis induratiōe.tertio q: phibent resudatione multotiēs in apatibus itrinsecis necessariā.quarto q: sūt cā retētionis cholere q̄ ē magna cā faciēs aut fouens apata calida in epate. Ex qbus infert: Primo ꝙ ipsa debēt in stipticitate remissa:s; possint eē notabil'r frigida ꝭm exigētiā sui ɔrij. Scōo ꝙ nisi humo; apostemās sit valde calidus ⁊ subtilis sicut cholera nālis debēt eē mista cum apitiuis lenitiuis vel icisiuis. Tertio ꝙ oꝫ resolutiua cit⁹ applicare in apatibus epatis calidis q̄ in alijs apatibus calidis alio; mēbro; in qbus resolutiua sūt dominātia valde in medio augmēti vel in fine repcussiuis cōmiscent:s; in his in pncipio augmēti debēt cōmisceri. In resolutiuis ē timor ⁊ nocumētum.pmo q: dissoluūt virtutē ⁊ sbam epatis q̄ ē sanguis coagulatus. Jtē apa lapideāt ⁊ indurāt resoluendo ptes sbtiles qꝺ ē facile in epate vt.s.dcm̄ ē in caplō de oppilationib⁹. Quare oꝫ vt inꝫ hec teneat mediū qꝺ ē difficile.⁊ hec sꝫ verba.G.iꝫ°.terapētice.12°.caplō,ꝭ ab Aui.posita. S; ɔsiliū meū in tenēdo ꝭ mediū vt opemur sine errore vel cū pauco ē vt alter duo; faciam⁹ aut ꝙ vtamur medicinis nō multū eleuatis in gra.ꝭm q̄litates pmas neqꝫ ꝭm q̄litates scōas sic est stipticitas resolō ⁊ siles. Aut si volum⁹ his vti pter excellentiā sui ɔrij sint aliqual'r refracte cū medicinis sibi ɔrijs q̄s meli⁹ ē nō eē fermētatas vt nā possit ipsas dirigere ɔ sua ɔtraria.er° aūt stati ponent. Est āt sciēdū ꝙ stiptica iterius sūpta magis sꝫ apta nocere in apate ɔcaui q̄ gibbi qꝛ citi⁹ sibi occurrūt:⁊ cū maiori sbtilitate cū magis occurrāt cū suis ptib⁹ terreis. Scōo sciēdū stiptica applicāda nō ꝺbere eē notabil'r frigida actu tūc.n.difficilis eēt sue virtutis penetratio frigiditate actuali porositates obturāte:q̄propter petie vꝫ filtrū i medicinis applicādis infusū aliq̄diu i manu teneat vt illa frigiditas tepescat:s; in apate frigido debēt eē calide actu nō supflue. Interi⁹ āt sūpta dēbēt eē actu calida nisi i casu excessiue caliditatis cū sbtilitate humo;:fra āt ⁊ cā. iteri⁹ sumēda sꝫ p pte posita cū posuim⁹ digestiua. Tua āt iterest vti eis tā interi⁹ q̄ exteri⁹ ꝭm cañ.datos vtēdo.his q̄ nō sꝫ valde excessiua ꝭm q̄litates pmas aut scōas:aut si fuerit excessiua refragēdo ea cū ɔrijs:vn̄ si sirup⁹ fuerit stiptic⁹ sic rosaceus de acresta ꝺ acetositate citri ⁊ siles.refragat cū sirupo viol.ꝺ nenufare aut cū aq̄ endiuie nenufaris viol.⁊ silib⁹. Silr si aq̄ fuerit min⁹ frigida sic aq̄ solatri refrangat cū aq̄ cicoree capillo; ve.⁊ silib⁹ tēperatis aut min⁹ fris. Silr si sirup⁹ fuerit nimis calidus aut nimis resolutiu⁹ sic oxymel cōpositū misceat cū sirupo ꝺ bisantijs melle passula; ⁊ silib⁹. Idē cañ.obseruādus ē i applicādis exteri⁹.vn̄ i spēb⁹ cerati sandalini ponat pa; croci aut spicānardi aut spice ⁊ siliuꝫ ɔtēperātiū supfluā fritatē. Silr i emplīs stipticis regioni epatis applicandis vtputa factis ex rob bursa pastoris carne cydo.⁊ silib⁹ ponat aliqd cāemille meliloti medulle vituli ⁊ siliuꝫ. Silr i resolutiuis ponat aliqs molificatiuū aut incisiuū sicut in succo eupatorij aut absinthij ⁊ silib⁹ resoluentib⁹ ponat

aliquid mucilaginis maluauisci fenugreci aut seminis lini vł ali quid medulle aut pinguedinis: itē ponatur aliquid aceti. Epithyma ɔueniēs in pncipio apatis sanguinei. ℞. aq ro. aq endiuie ana. ℥. ij. aceti. ℥. j. sandali rubei. ʒ. ij. spodij. ʒ. j. misce: ⁊ cum petia aut filtro infuso in eo applicet ipsis aliqualiter inter manꝰ te pefactis. Unctio. ℞. olei ro. ʒ. j. sperū cerati sandalini. ʒ. ij. aceti modicū cere. q. sufficit fiat vnctio: sꝫ in herisipila cū his misceatur magis ifrigidātia sicut succus solatri sempuiue cāfora ⁊ silia ⁊ existēte magno caumate ponant actu frigida. Sꝫ i augmento apatis sanguinei cū suፆscriptis misceat aliqd olei de spica masticini aut camemillini. ⁊ parū mucilaginis maluauisci fenugreci aut seminis lini vł paꝝ medulle vituli aut piguedinis alicuiꝰ aut olei sisa. aut olei amig. dulciū: ⁊ ita gradati q̄to magis ꝓcedit augeant resolutiua addēdo ēt q̄dā mollificātia: sꝫ in herisipila ēt vsq ad ɔclinationē nō sūt addēda calida resolutiua aut mollificātia nisi in modica q̄titate. ⁊ in fine pncipij apatis sanguinei cōuenit emplastrū factū ex cydonijs tritis cū farina hordei cū aqua rosacea pauco aceti aut cydonia in aceto ɔcocta aut aqua tripla ad acetū quibꝰ pōt addi oleū rosaceū ⁊ sandali: hec. n. sub forma emplastri fortiꝰ impmūt: sꝫ postea in ꝓcessu addant pdictis oleū de spica masticinū pinguedines medulle aut mucilagines ꝑm exigētiā. Ex Aui. collige emplꝫ ꝟ exptū ⁊ laudabile cōueniēs in statu ⁊ ɔclinatione. ℞. storacis liqde cere ana darchimeth. x. masticis crociamomi an̄ darchimeth. 4. olei de arbore masticis olei ro. an̄ darchimeth. ij. vini cotilas duas ⁊ mediam. Est āt darchimeth pōdus. ʒ. vniꝰ sed cotila pōdus octo vnciarū hoc medicamē hoc mō cōficiēdū est bulliāt vinū ⁊ olea simł ad cōsūptionē vini: ⁊ cū ipsis misceant reliqua ⁊ reducat ad formā vnguēti. Quod si apa fuerit phłatica epithimef ī pncipio regio epatis ꝟ epithimate. ℞. olei ro. de spica olei masticini aceti an̄. ℥. j. misce: ⁊ petia vł filtrū in eo infusū exꝑmat: ⁊ aliqualiter iter manus calefiat ⁊ applicet: vł fiat vnctio ex pdictis addēdo cere q̄tum sufficit. Sed in augmēto dimittat oleū ro. ⁊ acetū sit subqua druplū ad olea ⁊ applicet vt supra. sꝫ in statu cū pdictis succus eupatoꝝ misceat. ⁊ si opꝰ ē maiori resolutiōe cū aliq̄li mollificatione supponat emplastrū de meliloto. Interi tn̄ cū aq̄s sirupis ⁊ electuarijs clisteribꝰ ⁊ similibꝰ in hac dispositione ꝓprijs adiuuctur q̄ ꝓuocēt apate existēte in gibbo. ⁊ p vētrē educāt apate existēte in cōcauo: ⁊ ex ꝓuocātibꝰ est oxymel cōpositū cū aq̄ feniculi apij sparagi ⁊ similibꝰ. Itē dialaca diacurcuma ⁊ si videant nimis calida cū diarodon abbatis possūt tēperari. ⁊ ex simplicibꝰ ꝓprijs ꝓuocātibꝰ ⁊ ɔfortātibꝰ sꝫ cinamomuꝫ cappares ⁊ sistica. Si vō fuerit in cōcauo leniat vēter cū clisteribꝰ: ⁊ dent pilule ale fangine pilule de reubarbaro ⁊ silia. Quod si apa fuerit melicū ponant in pncipio repcussiua dicta in phłatico: ⁊ his q̄ pcipiunt in phłatico in augmēto in melico addat farina fenugreci farina seminis lini aut oleū sisaminū aut medulla vituli aut aliq̄ piguedo aut aliqua mucilago. s. maluauisci fenugreci seminis lini ⁊ siliū. ⁊ ꝓcedēte tēpore admisceatur isopi cerotū. ⁊ si maiori erit opus mollificatione cuꝫ eo misceat medulla vituli aut aliud ex mollificātibꝰ iā dictis. ⁊ si fuerit in gibbo ꝓuocet cū aliqbꝰ ex ꝓuocātibꝰ dictis in phłatico distēperatis cū ɔcoctione passularū ⁊ si fuerit in cōcauo tēptet eductio cū clisteribꝰ factis ex ɔcoctione sene epithymi polypodij salis indi ⁊ siliū cū sufficiēti q̄ntitate olei aut sumat sene cū aliq̄ lactis aut cū ɔcoctione passularuꝫ cū ꝓ correctiuo addat. ʒ. s. 33. Si vō hec apata epatis non cito interficiūt: neq̄ ēt resolutis ptibꝰ subtilibꝰ ɔuertant ad duritiē neq̄ ad aliud mēbꝝ pmutent: neq̄ totaliter resoluant opꝰ ē vt maturētur vt vult Gal. comēto ꝓnosticoꝝ pticula pma sup verbo illo. Quod si trāsierit diē. 20. nō. n. sunt alij mōi terminationū. Qua propter cū hoc cognoueris p signa pdicta adiuua maturationē cōseruata virtute ⁊ calore inato q̄tū ē possibile. Emplꝫ cōueniēs in apatibꝰ calidis. ℞. farine hordei. ℥. iiij. farine fenugreci farine se. lini piguedinis anatis anseris porci an̄. ℥. ij. ciperi squinātī an̄. ʒ. j. amoniaci. ʒ. j. s. terebētine. ℥. iiij. maluauisci mūdati a ligno interiori cocti ꝑparati. ℔. j. olei masticini olei ro. an̄. ℥. iij. cere. ℥. j. dissoluant āmoniacū cera ⁊ terebētina in cazola ad ignem. ⁊ cum dissoluta fuerit icorporentur in mortario cum maluauisco dicto ⁊ omnibus alijs hic positis ꝑm ꝙ melius fieri potest fiat emplastrum ⁊ extendatur q̄tum de eo sufficit super corio ⁊ calidum epati applicetur sufficeret tn̄ medietas recepte.

Aliud ex inuētione Raꝫ nono Almāsoris in capło de dolore ⁊ apate stōi magis equale ⁊ ɔueniens vbi nō certi sumus de maturatione: ⁊ volumus magis intēdere ad mollificationē ⁊ resolutionē q̄ maturationē sicut ɔs fieri: q̄ cū maturatione raro vita saluat est hoc. ℞. violarū siccarū. ʒ. x. rosarū ru. ʒ. v. spice odorifere masticis ana. ʒ. iij. ciperi sq̄nanti calami aromatici an̄. ʒ. ij. farine fenugreci. ʒ. xx. florū camemille se. maluauisci albi farine hordei ana. ʒ. x. ɔspergant oia cū mucił. se. lini ⁊ fiat emplastrū.

Emplastrū maturatiuū apatum frigidoꝝ. ℞. bdelij āmoniaci oppoponacis serapini ana. ℥. s. farine se. lini fenugreci ana. ℥. iij. maluauisci ꝑparati ℔. j. olei ꝺ spica ℥. j. terebētine. ℥. s. dissoluātur gūme in vino: ⁊ cū dissolute fuerīt addat cū eis terebentina: ⁊ dissoluat cū eis postea ponant oīa in mortario ⁊ pcutiant cū pistello: ⁊ de eo sup corio extendat q̄tum sufficit. Ista. n. emplastra cū hoc ꝙ maturāt ɔfortāt mollificant ⁊ adiuuāt nām ad mūdificationē saniei post apertionē ⁊ rupturā. Sꝫ rarissime cū maturatione saluat vita: imo post apertionē q̄nq̄ cito morit. q̄n q̄ vita aliquāto tpe ꝓlongata tādem morit. ꝓpter mēbri nobilitatem cū cuius tāto nocumēto nō pōt saluari vita. Maturant aūt huius apata cū iterius sumptis sicut lac asininū cū zuccaro sūptum. ⁊ sicut aqua ɔcoctionis radicū apitinarū ficuū passularū ⁊ dactiloꝝ: postea facta maturatōe adiuuet eruptio nā nō sufficiente miscēdo cū emplastris suprascriptis cepe narcisci fermētū fimū colūbinū ⁊ silia: ⁊ iacēdo sup latere egro se velocit mouendo. Quod si erūpat fit penes Aui. eruptio aut ad itestina sanie expulsa p mesaraicas ad ipa q̄ eruptio accidit q̄n ē apa in cōcauo aut fit eruptio ad renes ⁊ vesicam q̄ fit dūꝫ apa est in gibbo: aut fit eruptio ad ɔcauitatem vētris inferioris q̄n. s. rumpit substātia epatis ⁊ pāniculus iuoluēs ⁊ tūc sanies colligit in igumne dextro ꝑm płm. Ego aūt nō video cur ēt p mesaraicas terminatas ad stōm nō possit eē effusio saniei ad ipm: cū ēt videamus sanguinem effundi ab epate ad stomachū: imo stomachus recipit superfluitates totiꝰ mediante epate. Si g̃ sanies effundatur ad stōm vel ad intestina sumat in potu aquā mellis debite calidam vt fiat mundificatio stōi ⁊ intestinoꝝ: necnon vlceris a sanie. Et attendat vomitui aut vētris solutioni cū leuibꝰ mūdificātibꝰ regiones illas marie nā tēptāte eūnē p easdē. Si vō erūpit ad renes ad vesicā sumat aquā mellis cū lacte seminū cōiū frigidoruꝫ vbi adsit notabił caliditas vł ēt ponant grana alkekēgi ad bulliēdū dū fit aq̄ mełł. Si vō esset remissa caliditas ponant radices sparagi apij ⁊ similiū diureticoꝝ ad bulliēdū dū fit aq̄ mellis. Si vō sanies ɔtineat in inguine: ⁊ sit notabił quantitatis vt nō sit verisimił resolutō ꝑforet vēter vbi ē sanies cauēdo sectionē musculi ita vt ꝑforet sifach noiatū ab Aui. burabatō. ⁊ sit foramē puū in q̄ ponat cannula ꝑ exītiōe saniei si fuerit expediēs ⁊ paulatine exhat ꝑꝫ q̄ exhit in extiōe aq̄ idropicoꝝ postea intēdat ɔsolidationi cū ture mastice sanguie draconis bolo ar. karabe ⁊ silīū q̄ sumant cū aq̄ mełł aut zuccari aut endiuie plātaginis ⁊ silliūm: ⁊ in toto cure processu corrigantur accidentia. Juxta primam intentionem tertij regiminis ꝑm ꝙ fuerit expediens: vltima autem intentio tertij regiminis perficitur vt infra.

Regimē. n. sex reꝝ nō nāliū in apatibꝰ calidis ɔꝫ eē frigidū sꝫ magis in cholerico q̄ī sanguineo. ⁊ in frigidis ɔꝫ eē calidum humidū in melico siccū in phłatico: vn̄ pmo i calidis eligat aer frigidus vł ꝑparet artificiałr modis sup̄dictis: ⁊ huic opposituꝫ eligat in frigidis vel ꝑparet cū igne ⁊ silibus. Dieta sit frigida ⁊ valde tenuis sicut aq̄ hordei cū pauco iulep violati: vel sit aqua zuccarata ita vt vsq ad tertium nihil aliud det nisi forte ptisana que ēt cōtinuetur vsq ad septimū: vel detur ius pulli parui cum acresta vel vino granatoꝝ donec perueniat ad extremitates pullarum ⁊ olera vt lactuca attriplices spinachia endiuia ⁊ epatica. Et si opus erit panis sit ex hordeo vel farre aut ex farina frumēti non oino a furfuribus depurata vinū non concedit nisi forte pauciferum cui aqua pmissa sit sercupla ꝓcedente tn̄ tempore ⁊ ꝓprie cū vētum est ad declinationē dieta magis ingrosset ⁊ liberius vinum ꝓcedi pōt subtile nō dulce: sed q̄etus animo ⁊ corpꝫ somnus iuuat ad digōnem ⁊ doloris sedatiōnē. Et rōne huius

deberet eē longus: nocet tñ attrahēdo materias. Eligat ergo mediocris. s. septem horarū aut circa. Credo tamē minus malum eē declinare ad somnum plixiorem q̄ȝ opȝ q̄ȝ ad breuiorē quaȝ opȝ pcipue in apatibus calidis in qbus multū impedit somnꝰ. In frigidis v̄o similiter dieta dȝ eē subtilis: lȝ nō tm̄ q̄ȝtum in calidis ad phibendum augmentū ꝛ digerēdū humorē. Nā facta diminutione in humoribꝰ nō fiet tātus fluxus sed dȝ eē circa teperiem aut declinās ad calidum sicut ptisana panis lotus que si preparent cū sqnanto erunt pstantiora: postea pparent cū croco passulis ꝛ alijs digerētibus vēter sit potius lenis q̄ȝ strictus: ꝛ pcurent alie eūones naturales ꝛ ēt nō nāles sibi cōsuete sicut fluxus hemorroydalis ꝛ vlcus diu ꝯsuetum ꝛ silīa somnus sit septē horarum aut circa qescat animo ꝛ corpore.

Cura apatum mirach ꝛ lacertoꝝ vētris isertoris ē ꝑxima curationi apatum epatis. Unde eedem medicine ꝛ eiusdem intētionis ꝯueniūt in vtrisqȝ. ꝛ nō est dr̄ia nisi q: in his debemus audacius repcutere in pncipio ꝛ ꝓprie in augmēto. ꝛ audacius resoluere in statu ꝛ declinatione q̄ȝ in apatibus epatis. Medicine ergo posite in apatibus epatis his accomodent in exequēdo intētiones silēs tam vl̄es q̄ȝ particulares. Cura apatum mesaraice siue mesenterij. est similis curationi apatum concauitatis epatis. sequitur de dolore epatis. Almāsor.

c Um quis male fuerit coloratus ꝛ cum hoc malā habuerit formā habueritqȝ dolorē in dextro latere apud costas posteriores ꝛ fuerit eius malus color citrinus ꝛ fuerit cū hoc in ore siccitas ꝛ sitis vehemēs. aqua hordei ꝛ succi herbarum vt endiuie ꝛ solatri ꝛ cuscute cum sirupo acetoso de zuccaro al. facto in potu tribuat. Emplastrum quoqȝ ex. ij. sandalis ꝛ rosis ꝛ canf. ꝛ aqua ro. cū pāno lineo loco superponatur. Quod hoc modo fiat pānus in predictis inuolutus superponat: quando tepere icęperit remoueatur ꝛ alio loco eius apponatur. In potu preterea sumat granatoꝝ succum ꝛ rob qui infrigidare ꝯsueuerunt. Hic quoqȝ a vino ꝛ a ꝯfectionibus que de melle fiūt sibi caueat ꝛ a cibis calefacientibus ꝛ sumat trocisc. de berberis. Qui. R. succi berberis. ʒ. x. se. endiuie se. citruli portulace se. oiuȝ ana. ʒ. iij. rosarum. ʒ. ij. rauedseni. ʒ. i. spice. ʒ. s. informent trocisci pōdere aur. vnius ex qbus detur vnus cum sirupo acetoso de zuccaro: aut cum succo granati. Ueter quoqȝ si necesse fuerit cū succo fructuū soluatur: vt sunt pruna ꝛ tamarindi ꝛ zuccaro albo. Jo. ar.

De dolore epatis.

b Oc capl'm intitulatum de dolore epatis. Est pmum inter capitula dispōnum epatis de qbus agit Rasis in parte psenti q. dolor q̄ȝtum ad qd nominis aut quid rei est satis manifestus. Diuidit hoc capl'm in partes tres. In pma determinat de dolore a cā calida. In scda de dolore a causa frigida. In tertia pro cura apatum epatis remittit nos ad curam apatum stomachi: scda ibi. Quod si malus color: tertia ibi Si aūt apata in epate fiant. pma in duas. In pma ponunt aliq signa apostematis calidi in epate. scdo curaȝ. scda ibi. Aqua hordei. In pma dicit: cum aliqs fuerit male coloratus. ꝛ cū hoc fuerit male figure. i. habitudinis siue forme. ꝛ habuerit dolorem in latere dextro apud costas posteriores que dicunt mēdose. ꝛ color suus malus fuerit citrinus. ꝛ fuerit in ore siccitas ꝛ sitis vehemēs. Que duo signa postrema arguūt dn̄ium caliditatis cū materia cholerica: suple tu hic dolor ꝓuenit a cā calida. Aqua hordei. Hic ponit curam pmo cū aqua hordei ꝛ succis endiuie solatri cuscute mistis cū sirupo acetoso simpl'r facto ex zuccaro albo q̄ in potu tribuant. Aqua qdē hordei p se ne forte mista cū sirupo acetoso in stō acetoset. Succi v̄o singulariter aut ꝯiūctim misti cū sirupo acetoso. Sūt. n. apitiui epatis ꝯfortatiui. ꝛ primi duo frigidi. Sȝ succus cuscute circa tēperieȝ notabil'r apitiuus

oppilationū ꝛ ꝓpe pori fellei. Scdo emplastrū. i. epithima ex duobꝰ sandalis an̄. ʒ. ij. ros. ʒ. j. canfore. ℈. s. aqua rosacea. ℥. iij. in quo isundat pānus ꝛ aliqual'r cōpressus regioni epatis applicetur notabil'r frigidus. Et cū tepere cepit remoueas ꝛ alius actu frigidus supponat. ait. n. Aui. p frigiditatē actualē ꝛ potentialē caliditas epatis supflua temperet. Tertio in potu sumat vinū granatoꝝ. s. muzoꝝ aut acrium ꝛ sil'r rob. i. succos p decoctionē aut ad solē ispissatos q frigidi sint sicut rob de acresta de acetositate citri limonis ꝛ silium cū aqua endiuie epatice ꝛ siliuȝ aut cū aqua cocta cū zuccaro. Quarto a vino ꝯfectionibus d melle ꝛ cibis calefaciētibꝰ abstineat. Quinto sumat trociscos d berberis. Quoꝝ dscriptio. R. succi berberis frigidi ꝛ sicci i fine tertij se. endiuie citruli portul. ana. ʒ. iij. rosarū. ʒ. ij. rauedseni. ʒ. j. spice. ʒ. s. informent trocisci pōdere aur. j. ex qbus det vnꝰ cū sirupo acetoso de zuccaro aut cū succo granati. Sexto vēter si necesse ē cū succo fructuū soluat: si haberi pōt. Si v̄o nō. R. prunorū tamarindoꝝ ana. ℥. iij. incidant ꝛ isundant in vna. lb. aque ꝛ media p decē horas deinde bulliāt donec remaneat tertia pars aque ꝛ coletur sufficienter expmendo: ꝛ calida in potu exhibeat ꝛ cum zucccaro dulcoretur. Almāsor.

Quod si malus color q est cū dolore epatis fuerit albus mediꝰ videlȝ iter eū q ē cū fluxibilitate ꝛ eū qui ē cū tumore fueritqȝ cū eo vētris solo ꝛ palpebraruȝ atqȝ extremitatū tumor trocisci de rauedseni cū sirupo acetoso de melle i potu dādi sūt. qd. R. spice masticis succi eupatorij succi apsinthij se. feniculi anisi oium ana. ʒ. ij. rauedseni. ʒ. x. iforment trocisci pondere aur. vniꝰ ex qbꝰ vnus in potu oi die tribuat. Sumant p terea mastix spica ciperi sqnātū. calamꝰ aroma. croc. myrrha. deide myrrha ꝛ mastix i vino dissoluta cum alijs misceant ꝛ ex eis emplastrū epati supponatur. Eger v̄o a cibis frigidis ꝛ grossis abstineat. Si aūt h nō suffecerint trocisci de lacca cū apozimate de radicibꝰ sūt dādi. Trocisci aūt de lacca sūt. q. R. lacce rauedseni amboꝝ an̄. ʒ. iij. spice se. apij: ameos: masticis sqnanti: se. iunipi: amigdalarū amaraꝝ: costi amari rubee: succi eupatorij: assati aristo rotūde: gētiane oiuȝ ana. ʒ. j. s. iforment ex his trocisci pōdere aur. vnius. Apozima de radicibꝰ. R. corticū radicū apij: feniculi amboꝝ ana. ʒ. x. se. apij: se. feniculi flor. sqinānti ameos oium ana. ʒ. v. ros. ru. spice odorifere amboꝝ a. ʒ. iij. coquant in. lb. j. aque donec ad tertiā redeant ꝛ det in potu cū predictis trociscis. Jo. ar.

Hic ponitꝰ curā qn̄ ē a cā fr̄a. pmo p trociscos d reubar. ꝛ emplastrū. 2° p regimē vite. 3° p trociscos d lacca q̄s dscribit. ꝛ describit ēt decoctionē vnā quā vult dari cū dictis trociscis. 2ª ibi. Eger v̄o. 3ª ibi. Si āt hec. in pma pte dicit q̄ si malus color q est cū dolore epatis fuerit albꝰ attestās phl'ati mediꝰ videlȝ int eū q ē cū fluxibilitate. i. magna mollicie q̄lis ē mollicies repta in iposarca sup ꝛ paruā mollicie q̄lis ē mollicies phl'atici nāl'r dispositi. ꝛ mediꝰ ēt iter illū q ē cū tumore iposartico. ꝛ illū q ē in phl'atico nāl'r disposito. Iste. n. color d q ē h sermo: ē ꝓpe color cazetici q ē mediꝰ int colorē iposarce ꝛ nāleȝ phl'atici: sic ēt mollicies ꝛ tūor sūt medij. Quod si fuerintqȝ cū eo vētris solo ꝛ palpebrarū atqȝ extremitatū tūor sic aliqn̄ accidit trocisci d rauedseni cū oxymelle dādi sūt i potu. R. spice masticis succi eupatorij succi apsinthij se. feniculi anisi an̄. ʒ. ij. rauet. i. reubarbarū. ʒ. x. informent trocisci pōdere vniꝰ aur. ex qbꝰ in potu oi die sumat cū aliq liquore ꝓpo sicut aq̄ apsinthij aut eupatorij aut apozima statiȝ dscribēdū. Sumat pterea. h dscribit empl'ȝ. R. spice mastic. cipi sqnāti calami aroma. an̄. ʒ. ij. croci. ʒ. j. myrrhe. ʒ. ij. ꝯficiat h mō myrrha ꝛ mastix i vino dissoluāt ꝛ cū alijs misceat: ꝛ epati supponat. Et si non esset bn̄ tenax addat plus de mastice ꝛ myrrha. Eger v̄o a cibis grossis ꝛ frigidis abstineat. Si aūt hec nō suf-

ficerint trocisci de lacca cum apozimate.i.decoctione de radici bus dandi sunt qui. ℞.lacce rauedseni ambo℞ añ.ℨ.iij.spice se minis apij ameos masticis squinãti seminis iuniperi amigdala rum amararũ costi amari quia calidior rubee succi eupatorij as sari aristologie ro.gẽtiane añ.ℨ.j.ʒ.informent trocisci ponderis aur.j.ex quib⁹ detur vnus cum apozimate de radicibus.quod ℞.corticũ radicum apij feniculi añ.ℨ.r.seminis apij seminis fe niculi florũ squinanti ameos añ.ℨ.v.rosarũ ru.spice odorifere añ.ℨ.iij.coquãtur in ℔.vna aque donec redeat ad tertiã ⁊ detur in potu cũ predictis trociscis. Certe ego nõ credo tantã quãtita tem rerum in vna ℔.aque posse decoqui:imo vix sufficerẽt tres ℔.ex q̃ collige magnã q̃titatẽ rerũ debẽ poni i decoctiõe cui⁹op. positũ faciũt moderni:ſ3 mihi videt̃ antiq̃s ⁊ modernos tenẽ ex trema:cõpleriones istarũ medicinarũ sunt sepe declarate supi⁹.

Si ãt apa̅ta in epate fiãt eo℞ cura erit vt apa̅rũ q̃ in stomacho generantur. Jo.ar.

Rasis in parte presenti pro cura apostematum epatis remit tit nos ad capitulum de cura apatis stõi. Dolor epatis. Aut est perforatiuus ⁊ fit a vẽtositate:aut vapore grosso sub panniculo contẽto paruũ spatiũ occupãte. Aut est extẽsiuus ⁊ fit a vẽtosita te aut vapor satis ẽ magnũ spaciũ occupãte aut ab hũore mul to extẽdente. Aut est pũgitiuus ⁊ fit ab hũore acuto pãniculum pungẽte. Aut est grauatiuus:⁊ fit ab hũore multo aut grosso si ue apostemet siue nõ. Sũt ⁊ alie species dolorũ sed he cõiter ac cidunt epati. Sed pro noticia causarũ est sciendũ q̃ cã imedia ta doloris eius est solutio cõtinui aut mala cõplerio panniculo cõicata cũ epar q̃tũ ad eius carnẽ nõ sentiat.cã ãt solutionis cõtinui est vẽtositas aut vapor grossus extẽdens pãniculũ ⁊ fa ciens inflatiõnẽ. Qui vapor ⁊ vẽtositas nõ inueniũt exitum aut propter multitudinẽ aut pp̃ter oppilatiõnẽ. Cãe autẽ vaporũ ⁊ ventositatũ ⁊ cõsequenter inflationis epatis sunt sicut in infla tione stõi dictũ ẽ. Aut ex parte cibo℞ ⁊ pp̃e illo℞ q̃ i scda digõne vẽtosant quo℞ vẽtositas in epate retinet̃ faciẽs ei⁹ inflatiõnẽ sicut illa que generatur in 3ª digestione ẽ cã erectionis virge. Aut sũt ex parte caliditatis medie inter resoluentẽ insensibiliter ⁊ nõ po tẽtem humidũ vẽtosare ⁊ plurimũ tñ cãnna materialis est mul titudo phl̃atis aut melẽ vbicũq̃ sit in epate venis stõ vl̃ splene Scda cã solutionis cõtinui aut male cõplerionis ⁊ cõsequẽter doloris est multitudo humo℞ aut eo℞ acuitas absq̃ aposte ment. Tertia cãnna est apa calidũ aut durũ. Nam phl̃aticũ ra ro facit dolorẽ notabilẽ. Quarta cã est motus creticus aut sin tomaticus hũo℞ qui dolorẽ faciũt aut suis vaporib⁹ aut quia ipsemet moti ad epar implẽdo extẽdunt:⁊ simul faciũt malã cõ plerionẽ ⁊ solutionẽ cõtinui. Quita cã est oppilatio. Sexta debi litas. Sciendũ tamẽ q̃ qñ dolor epatis est fortis aut est ab apa te aut a vẽtositate.⁊ si est ab apate est febris ⁊ grauitas. Si vero a ventositate nõ est febris neq̃ grauitas ⁊ talẽ dolorẽ resoluit fe bris iuxͣ aphorismũ q̃dragesimũnonũ septime particule.qbus cũq̃ circũdolet epar his febris supueniẽs soluit dolorẽ. Signa ventositatis ⁊ inflationis sunt tẽsio quedã in epate.⁊ aditio festi na ⁊ mutatio propriũ eni vẽtositati est cito augeri ⁊ minui muta ri ⁊ interpolare ⁊ ibi nõ est grauitas neq̃ alterat̃ cũ ea forma ni si vẽtositas habeat materiã fouentẽ.⁊ q̃nq̃ cõpressiõ sedat eam similiter carminãtia si ipsa ventositas nõ habet materiã. Signa vero malarũ cõplerionũ epatis debilitatis oppilationis aposte matum patẽt ex capitul' p̃cedẽtib⁹. Crisis vero cognoscit̃ ex p̃ce denti egritudine que cum ea terminatur.

Pronostica. Primũ dolor epatis sanatur si egritu dines a quibus pẽdet sanari p̃nt. Se cundum est ex li. Hip.inuẽte in sepulcro qñ est dolor epatis cum pruritu vehemẽti in camadati.i.in collo vl̃ posteriori pte capitis ⁊ pollice pedis:⁊ apparet bothor simile fabe in collo morit̃ talis in quinto ante ortũ solis.⁊ accidit sibi difficultas vrine cũ distilla tione propter opilatiõnẽ in collo vesice pp̃ter nocumentũ lacer tie eius.⁊ ratio huius est q̃ hic dolor fit ab hũoribus malignis que sunt oppilatiue ideo fit difficultas vrine.⁊ in ipsis est calidi tas ⁊ bauracitas vnde eleuãtur vapores qui faciũt pruritũ in lo cis dictis.⁊ natura tẽptat materiã expellere ⁊ nõ põt nisi paruam partẽ permutare cuius signum est bothor in collo egri significat cum hec egritudo fit acuta q̃ nã cito succũbet.ſ.in fine quarti.iõ moritur ante ortũ solis quinte diei.

Cura doloris epatis si sequat̃ vapores ⁊ vẽtositates inflã tes ⁊ extẽdẽtes exigit sex intẽtiones. Prima euacu atiõne integrata ex minoratiuo digestiuo ⁊ eradicatiuo ẽt ite ratis si fuerit expediẽs. Scda diuertit cũ clisterib⁹:⁊ alijs generi bus diuersionũ. Tertia apit vias vt vẽtositas libere possit exire. Quarta vẽtositates resoluit epar cõfortãdo.v⁹ corrigit accñtia Sexta ordinat debitum regimẽ sex rerũ. Sumat pro minoratiuo iuxta primã intẽtionẽ.ℨ.pilulas de reubarbaro aut de eupatorio aut dealkelengi. Et pro digestiuo sirupũ acetosum cõpositum aut oxymel cõpositum cũ aqua apsinthij cicoree ⁊ silium.⁊ pro eradicatione pillulas de raued aut aggregatiuas aut electuariũ indum. Pro scda intẽtione vtat̃ clisteribus carminantib⁹ vẽ tositatẽ ⁊ euacuãtibus humores ex q̃bus vẽtositas generat̃. Et aliquãdo ponant̃ vẽtose sub epate. Sed p tertia vtat̃ dialaca aut diacurcuma.⁊ si viderent̃ nimis calide cũ diarodon tempe retur. Sed p quarta vtat̃ fomẽtis resoluẽtibus vẽtositatẽ sicut ẽ fomẽtatio cum oleo de spica aut cũ decoctiõe in vino aut aqua carminantiũ vẽtositatem sicut spica anetũ ruta ⁊ silia aut cũ sac culis ex milio aut furfure torrefactis aut vino aspsis.⁊ apud.A. p̃sideret ad quod latus declinet vẽtositas.nã si extẽdit dolor ad partes intestino℞:tũc solue ventrẽ pus cũ p̃dictis deinde resol ue vẽtositatẽ.⁊ si extendit ad diafragma ossa pectoris ⁊ dorsum admistra diuretica sic dialaca ⁊c.dinde resoluẽtia vẽtositatẽ p̃di ctam. Sz p q̃nta intẽtione corrigant accidẽtia s̄m exigentiam. Pro sexta vero apud Aui.cõuenit vinum purũ in ieiuno:sed in modica q̃ntitate vitet potũ aque frigide:sit parcus in cibo ⁊ po tu qui tñ declinent ad calidum ⁊ siccũ s̄m plurimum.⁊ vtatur ape rientibus ⁊ carminãtibus vẽtositatem.⁊ vitet multiplicãtia vẽto sitatem ⁊ oppilãtia:sed his dictũ est in passionib⁹ stomachi.⁊ di cetur in colica vẽtosa ⁊ timpanite inter cetera notabiliter exercite tur stõ ieiuno. Doloris autẽ pendẽtis a reliquis causis.ſ.a ma la cõplerione sine materia ⁊ cũ materia ab apostematib⁹ ab op pilationibus ⁊ debilitate cura patere põt ex capitulis precedẽti bus.⁊ pro magna parte patet ex textu Raſ. Aui.tñ appropriat q̃ dã in cura doloris epatis sicut trociscos de reubarbaro p̃fectio nẽ de reubarbaro diacurcuma ⁊ similia q̃ lege in eo in pprio ca.

De ictericia. Almãsor.

8 Jn cũ ictericia.q̃ ictericia s̄m pl̃m causatur vicio kistis fellis iõ de ipsi⁹ anathomia iuxͣ morẽ p̃suetũ agẽdũ est Kistis fellis d̃scriptiue ẽ mẽbrũ instrale paruũ figure oblonge ad rotũditatẽ tẽdẽtis sb media pẽnula epatis collatũ ex vna pel licula neruo arteria ⁊ vena cõpositũ ex fundo ⁊ collo trifurcato integratũ ad mũdificandũ cholerã a sanguie ipamq̃ ad fũdum stõi p vigorãda digõne expellẽdũ ad intestinũ duodenũ p vigo rãda expulsione finaliter ordinatũ. Est q̃dẽ instrale q̃ cõpositũ ⁊ ad opationes p p̃seruatiõe indiuidui necessarias totiq̃ cões ordinatũ. Paruũ q̃dẽ saltẽ in cõparatione ad splenẽ cũ minor sit q̃titas cholere q̃3 melẽ. Est ãt figure oblõge sic.n. apti⁹ diui di põt in collũ ⁊ fundũ ei⁹. Tẽdit ãt ad rotũditatẽ q̃ hec figura ẽ oĩum capacissima ⁊ a nocumẽtis magis tuta.⁊ ẽ collocatũ sub media pẽnula epatis q̃tum ad fundũ:ℨ collũ a medio epatis originẽ trahat. Hoc.n.p̃ueniẽs fuit vt cholera supflua possz ap tius ad ipm purgari.in medio.n.epatis p̃ficit digõ:⁊ i ea parte cholere resecatio.⁊ ex ℔ pz p̃cordia. ℌ.5° d̃ iuuamẽtis mẽbro℞ dicẽtis kistim fell' i medio colocari iter venas q̃ d̃ferũt chilũ ad epar.i.mesaraicas ⁊ venas q̃ d̃ferũt sanguinẽ ad mẽbra.i.venã chilim. Hoc.n.intelligit̃ de colo ei⁹ q̃tũ ad ipsi⁹ originẽ:nõ ãt de fũdo.⁊ ẽ p̃posita ex vnica pellicula hñte tres spẽs villo℞:sola.n. sibi sufficit ex vnico neruo ⁊ vnica arteria veniẽtib⁹ ad ipsam ad dãdũ sibi sensũ ⁊ vitã.⁊ hi sr̃ rami nerui ⁊ arterie q̃ d̃legati sũt a cerebro ⁊ corde ad epar:vena ãt ipsam nutriẽs d̃scẽdit ab epate. Est ãt integrata ex fũdo ad p̃tinẽdũ cholerã in modũ sacculi:⁊ colo ei⁹ trifurcato. Pria ãt ps colli p̃tinua fũdo fert cholerã ad fũdũ:⁊ ipsam refert cũ expellẽda ẽ ad stõm ⁊ ad intestina pp̃terea dixit Gal.tertio virtutũ nãliũ q̃ kistis p idẽ collũ attrahit chole ram ⁊ expellit. Hoc ãt collũ bifurcat̃ vna pars tendit ad medium epatis siue melius ab ipso orit̃ q̃ solutẽ cholere ad kisti d̃latiua.

Alter aūt ramus tendūt versus fundū stōi ⁊ intestinū duodenū ⁊ bifurcatur in quibusdam vna eius pars q̄ ē minor vadit ad fundum stōi ad vigorādum digōnem. Altera aūt pars ⁊ maior vadit ad duodenū ad vigorādum expulsiuā intestinoꝝ ꝓpterea feces sunt citrine. Si aūt ꝯtingat ꝙ maior ē ramus in quibusdā tēdens ad stōm illi sunt ifelices a gnātione cū fere quottidie cholerā euomāt ⁊ sunt stricti ſm ventrē. Postea in diffinitione exprimūtur tres fines kistis fellis vnus ad mundificandū cholerā a sanguine ne nutritionem ipediat. Scđs est ad vigorādū digōnem stomachi. Tertius ad vigorandū expulsiuā itel[tino]ꝝ. Et ex his pꝫ ꝙ kistis fellis est complōnis calide ⁊ sic[ce] [...] ad complōnem inatam actuatā ꝑ influentē. ⁊ pōt pati omne genus egritudinis simplicis ⁊ cōposite ꝑcipue freq̄nter patit oppilationē ad quā sequit icteritia de qua Rasis agit in ꝑsenti capl'o. Icteritia dicta ē ab aue icteris crocea colore. Et ē auis q̄ comedit ficus. vñ Plinius icteris vocat auis a colore q̄ si spectet ab icterico sanari illud malū tradūt ⁊ auem mori. A quibusdam dicit morbus arcuatus ab iri arcu ꝓpter coloꝝ varietatē. Icteritia ꝺscriptiue apud Aui. decimagnta tertij ē alteratio coloris feda ad citrinitatē tēdens aut nigredinē ꝓpter cursum humoris citrini aut nigri ad cutem ⁊ q̄ sequūtur eā. Icteritia ē triplex citrina nigra ⁊ viridis: citrina pēdet a cholera citrina nigra a cholera nigra siue melīa viridis a cholera viridi vl' ab vtrisq̄ simul mistis. Ex colore enim citrino admisto colori nigro resultat color viridis. His g̃ duobus humorib' venietibus ad cutim causat icteritia viridis. Quā[uis im]aginabile a cholera viridi parassina vl' zinaria sparsa ad c[utim] fieri icteritiā viridem. De hac tñ cum rarissime ꝯtingat ꝑpauci auctores faciūt mentionē. Hi aūt huōres si putrefierēt facerent febres: cholera quidem tertianā melīa quartanā ambe simul vtrāq̄. Cā aūt citrina ſm plm est ex parte epatis: ⁊ kistis fellis. ⁊ cā nigre est ex plene. Et q̄nq̄ accidit ex epate. cū supfluat ei' caliditas. ⁊ q̄nq̄ accidit vt fit cā citrine aut nigre simul complo cōis corpori cū supfluit in caliditate: ꝯuertitur enim sanguis partim in cholerā partim in melīaꝫ ꝑ adustionem. Sꝫ loquamur ꝑus de causis citrine. Cause g̃ icteritie citrine sunt aut multitudo cholere ⁊ gnātionis ei' aut ꝓhibitio eōnis ei'. Cause aūt multitudinis cholere sunt ꝑmitiue aut corporee. ⁊ ꝑmitiue aliq̄ sunt extranee sicut morsus serpētis q̄ dicit gererati morsus tiri vel vespe grosse. ⁊ pūctura pediculi vulturis ⁊ res bibite sicut fel leopardi ⁊ vipere q̄ñ nō interficiūt statim. ⁊ ita sunt oēs medicine fortissime caliditatis adurēdo sanguinē in choleram. Sūt aūt quedā nō extranee sumpte ex sex generibus reꝝ sicut estas ⁊ aer valde calidus ⁊ siccus ⁊ vēti sices ⁊ influxus celestes sol ignis ⁊ hmōi. Item potus calidi sicut vinum potus eque vitis ⁊ aqua multi mellis: ⁊ oīa notabiliter dulcia ⁊ amara ⁊ acuta. ⁊ maxime res calide subtilis sbe q̄ sunt apte supflue decoq̄. Item ex parte artifici sicut res frixe aut superflue assate ex hi[s e]nim ē apta multa cholera generari. Item vigilie supflue ⁊ exer[ci]tium itensum ⁊ marie sub estu solis aut circa mām adustuā. Silr accñtia animi multū inflāmantia sicut ira timor ⁊c. Cau[se] aūt corporee sunt aut ꝓpter totū aut propter epar. ⁊ stōus [...] ⁊ cor cū multum sunt calidi ꝓpter totū quidem sicut qu[...] [s]anguinis multū supcalefit a febre: aut alijs causis. S[...] [s]anguinis conuertit in cholerā. ⁊ q̄nq̄ cholerā cū multa ē ⁊ acuta natura stimulata cretice aut si[...]matice expellit ad cutē sicut plerūq̄ accidit in febrib' cholericis iuxta aphorismū. lxij. quarte par[ticu]le. Quibuscūq̄ in febribus i septima aut nona aut vndecima aut decimaquarta die icteritia supuenit bonum: si nō dextrum hypocōdrium durū fiat. Si vō fit non ē bonū. ⁊ tūc fit subito icteritia. Quandoq̄ fit paulatim q̄ñ illud quod de cholera paulatim generat ad cutim trāsmittit: ⁊ nō resoluit ꝓpter spissitudinem cutis vel grossitiē materiei vel ꝓhibitionem resolōnis ab aere frigido ⁊ ꝓprie q̄ñ flant venti septētrionales. Silr cōingit in retētione sudoris a quacūq̄ causa fiat. ꝓpter epar vō q̄ñ est calidissime cōplōnis ⁊ tūc fere semp hō est aliqualiter ictericus aut q̄ñ supflue calefit sicut in febrib' apatibus calidis. Aliq̄ñdo ēt supercalefit epar supnaturaliter ꝓpter longam morā cholere in ipso aut ꝓpter oppilationē aut ꝺbilitatē expulsiue sue aut debilitatē attractiue kistis. Et ita ꝺ alijs causis ꝑtermodū inflāmantibus epar vt ꝑ vini calidi clysteria calida quibus aliq̄ñdo vtimur in cholica aq̄ vitis: aut potus reliqui supflue calidi. Prohibitio aūt eūonis ē aut ab epate aut a kisti aut ab itestinis aut ab alijs mēbris. Ab epate quidē q̄ virtus eius expulsiua aut separatiua siue discretiua ē debilis ꝓpter aliquā eius egritudinē aut forte q̄ oppilatū est ꝓpter causas oppilationis suprascriptas. aut facta ē oppilatio in ꝑncipio vel circa [pr]incipium canalis ꝑ quem kistis recipit cholerā ab epate siue [o]pilatio [...] apati siue nō. Ex parte vō kistis sumū[...] [...] [propt]er debilitatē attractiue eius aut intēsio[...] vnde attra[...] [...] vna: ⁊ implet nimis ⁊ extēditur ꝑtermodum: ⁊ sic debilitat maxime ſm villos longitudinales ⁊ latitudinales vt neq̄ possit expellere neq̄ attrahere. Item aliq̄ñdo accidit ꝓpter nimis festinā attractionē ꝙ aliq̄d phl'a simul cū cholera attrahit nōdum facta pfecta separatione i epate: quapropter fit oppilatio aut in meatu ꝑ quem cholera attrahitur ad ipm aut ꝑ quem expellit ad stōm aut ad itestina. Quapropter hmōi oppilatio pōt eē in triplici meatu. s. aut in illo per quem attrahit ab epate aut ꝑ quem expellit ad fundum stōi aut ꝑ quem expellit ad itestina. Sed ꝑ cōitatem ab intestinis fit icteritia q̄ñ oppilatur extremitas meatus kistis fellis ad ieiunum ꝓpter phl'ata q̄ sunt in ipsis itestinis obturātia orificiū dicti meatus vel dum ipa itestina sunt oppilatā vt in colica ⁊ ileos dicet. Cholera ēt grossa replens intestina pōt eē cā: cur cholera exñs in kisti nō veniat ad itestina q̄uis meatus sit aptus. Et in h' casu aliq̄ñdo cholera in itestinis retēta ascēdit ad stōm ꝑ reuolutiones itestinoꝝ: ⁊ fit ardor in stō ⁊ corruptio digōnis vertigo ⁊ siīa: Et in his casib' nō hñs descēsum ꝑ intestina reuertitur ad epar: ⁊ postea spargit cū sanguine ꝑ totum ⁊ est cā icteritie: h' aūt ē valde raro ⁊ nō nisi sopita expulsiua vel destructa sopito aut destructo intestinoꝝ sensu vel et destructa opatione villoꝝ latitudinalium ipsoꝝ intestinoꝝ quod aliq̄ñ accidit ꝓpter nimiam ipoꝝ extēsionem. vñ colica ē cā icteritie ⁊ antecedit eam ⁊ aliq̄ñ icteritia antecedit colicam q̄ñ ꝓpter oppilationē aut aliam cām cholera retenta nō venit ad itestina ad stimulādum expulsiuā: ⁊ lauādum intestina. ⁊ pēdent ambe. s. icteritia ⁊ colica ab eadem cā cōmuni: vtputa ab oppilatione porri fellei veniētis ad intestina vl'timo fit ꝑ cōitatem ab alijs membris sicut q̄ñ ꝓpter oppilationē poroꝝ cutis ꝓhibetur cholere resolō. Icteritia nigra in cāis simulatur icterice citrine. Est enim q̄nq̄ ꝓpter multitudinē melīe quādoq̄ ꝓpter ꝓhibitionē eūonis ei'. Cause vō multiplicationis eius q̄nq̄ sunt ꝑmitiue sicut caliditas aeris adurēs ⁊ frigiditas cōgelans necnō cibaria ꝓportionata generatiōi melīe: de quibus dcm̄ in capl'o de melācholia. Cause corporee sunt supflua caliditas epatis aut totius adurēs sanguinē: ⁊ grossum ei' ꝯuertens in meliam. Aut eoꝝ superflua frigiditas ꝯgelando sāguinem denigrans ⁊ in meliam ꝯuertēs. Cause aūt calefacientes ⁊ ifrigidātes possunt eē ꝑmitiue iam dicte ⁊ corporee sicut febres adurētes ⁊ totius frigiditas supflua maxime siccitati coniuncta. Item aliq̄ñ hec icteritia ē cretica sicut in febribus quartanis aut egritudine splenis: ⁊ fit in paruo tpe cū virtus expellens est fortis ⁊ materia nō multū grossa. Aliquando vō fit in longo tpe melia paulatim generata ⁊ paulatim ad cutim expulsa. Secūdo icteritia nigra fit ꝓpter ꝓhibitionem eūonis sequentē debilitatē descēsiue ⁊ expulsiue epatis aut debilitatem attractiue splenis aut nimia eius repletionē. Aut oppilationē rami vene porte deferentis meliam ad splenē aut oppilationē meat' a splene ad os stōi: aut ꝓpter oppilationē intestinoꝝ aut mesaraicarū q̄ ad ipsa terminant. Ego aūt vidi icteritiā nigrā sequentē gibbositatem ꝑ quā fiebat tāta cōpressio sup splenē vt nō posset recipere meliam sibi ab epate delegatā: aliq̄ñ due icterine. s. citrina ⁊ nigra simul ꝯiungunt ꝓpter causas ⁊ nocumēta cōia epati kisti fellis ⁊ spleni: aut q̄ due cholere ex sanguine generant ꝑ eius adustione vel cū sanguine cōmiscent ⁊ sparguntur in toto.

Signa icteritie ſm eius tres spēs sunt manifesta visui manifestat aūt ſm plm in cōiunctiua oculi propter ei' albedinem facientē vt oē minimū vestigium in ea facile ⁊ subito appareat. Sꝫ opus ē vt ponamus signa cuiuscūq̄ propria ⁊ cārum ei' icipiendo ab icteritia citrina. Primū signū fere

cōmune omni icteritie citrine est vrine citrinitas propter mistionem cholere cum ea: imo interdū tanta fit cholere admistio cū aquositate vrinali: vt vrina appareat nigra ꝛ stante icteritia quāto magis tingitur tanto maior significat fortitudo expulsiue epatis licet melius esset vt expelleret ad intestina. Secundo minoratur appetitus pp caliditatē ꝛ horribilitatē cholere ꝛ ecōtra multiplicatur sitis. Tertio corpus exiccatur et extenuat. Quarto fit paulatim nisi icteritia sit cretica. Quinto fit pulsus par[...] rus propter debilitatē virtutis ꝛ arteri[...] siccitate supflua ꝛ mala restauratiōe[...] est ita fortis vt velocitate possit pp malitiam ꝯplexiōis: ꝛ hec sūt signa ictericie citrine absolute fere cōia cuicunqꝫ icteritie citrine. Signa vero cāꝝ sumuntur hoc modo. Nam si fuerit primitiue earum precessio ꝛ nocumētū ex eis in corpe derelictū declarant eas: nam si fuerit morsus aialis venenosi ipse morsus ē signū ꝛ aduētus icteritie satis festinus ꝛ silr si sumpserit venenosa ipsorum ꝑcessio. Aduentus festinus icteritie ꝛ reliqua accidentia veneni significant ipsam. Itē non apparēt alie cāe icteritie. Et similiter significant relique cāe primitiue ex eaꝝ precessione ꝛ nocumento ex ipsis derelicto. Et quia non apparent preter eas alie cāe icteritie. Cause vero corporee cognoscūtur hoc modo Nam si fuerit icteritia propter nocumētū toti⁹ significat ex egritudinibus totius sicut sunt febres que adurendo subtile sanguinis conuertunt in cholerā. Aut forte debilitando virtutē ꝓhibēt separationem cholere a sanguine. ꝛ hec icteritia fit paulatim. Et non apparent feces albe sicut in icteritia sequente oppilationez imo fere oīa exeuntia apparēt citrina nec apparet grauedo que sentietur in oppilatiua. Signa vero malaꝝ complexionū epatis debilitantis suam virtutē oppilationum ꝛ apostematū eius dicta fuerunt superius cū ꝑ tractate fuerunt eius egritudines: cognoscitur aūt pendere a caliditate supflua epatis sibi naturali qꝛ fere semper est hō aliqualiter ictericus. Tertia vero significatur per egritudines precedentes in qbus verisilr talis crisis potest ꝛ cōsueuit fieri. He aūt sunt febres colice iuxta aphorismū sexagesimūscđm sexte particule superius allegatū: ꝛ est cum plurib⁹ conditōibus laudabilis crisis. Scđo qꝛ forte cōiungetur nausea subuersio: Et forte aliquis vomitus aut secessus colicus in stantia vigiliaꝝ paruitas appetitus lingue siccitas ꝛ amaritudo cibi q̄ oīa fiunt ex agitatōe māe colice: imo aliqñ fiet anhelit⁹ cōstrictio ꝛ diuersitas in vaporibus a mā. agitata eleuatis pueniētibus ad pulmonē. Et forte per eosdē nocebit cori: ꝛ fiet pulsus diuersus ꝛ fit in puo tempore. Synthomatica vero cognoscitur per eadez signa lꝫ cuz est paucis aut nullis conditōibus laudabilis crisis. cum vero cholera nō expellitur ad cutim cretice aut synthomatice fit icteritia paulatim ꝛ in longo tpe. Et hec vt plm sunt signa icteritie sequentis multiplicationē cholere quibus oibus signum cōe ē ꝙ oīa exeuntia sunt citrina: Ad drām ictericiarum que sequuntur ꝓhibitionē eūonis cholere in quibus fere nunqꝫ oīa exeuntia sunt citrina. Prohibitio āt euātionis cholere que sequunt aut debilitatem discretiue ꝛ expulsiue epatis ꝛ debilitatem attractiue kistis aut expulsiue eius: aut oppilationē cognoscitur hoc mō. nam si sequat debilitatē virtutū de quibus supra icteritia fit paulatim ꝛ in lōgo tpe neqꝫ est valde intensa: ꝛ feces non apparent albe sicꝫ i oppilatiua: imo medio mō se habentes inter albedinez ꝛ citrinitatē. Itē adsunt signa debilitat[...] virtutū epatis de quibus in ꝑprio capitulo sufficienter actū est Signa vero debilitatis kistis cū constantia epatis sunt qꝛ vrina fit multū citrina ꝛ in paruo tēpore ꝛ icteritia satis intēsa neqꝫ apparent reliqua nocumenta epatis. Oppilatiue vero signa sumūtur hoc mō: nā si oppilatio fuerit in poro felleo existente sub media pennula ꝑ quē cholera delegat ad kistum cognoscit qꝛ adest grauitas in epate ꝛ inflātio pp retentionem cholere in eo. Et prius fit icteritia ꝛ vrina citria postea feces dealbant. Si vero oppilatio fuerit in poro felleo terminato ad duodenū prius apparent feces albe: postea fit vria citrina ꝛ icteritia. et forte cōmeuet nausea subuersio ꝛ vomitus cholera retenta deriuata ad stōm: ꝛ venter stringitur: ꝛ forte fit colica cuius causa est oppilatio iaꝫ dicta. Cognoscitur aūt ꝙ cholica fit cā icteritie quando ipsa precedit icteritia. Cognoscitur aūt ꝙ sit oppilatio in poro felleo terminato ad stōm ex diminutōe digestiōis stōi. et ꝙ non representatur amaritudo in ore ꝫm ꝙ consueuit. et cum hoc icteritia est remissa. et fit in longo tpe ꝛ feces sunt citrine. Signa vero cause oppilationis sumuntur hoc mō: nā si causa est hūoꝛ grossus significatur per regimen precedens. et si cā eius est nascentia rei alicuius in meatu aut eius incarnatio significabitur ꝑ assiduationez icteritie. Et per assiduationē signoꝝ oppilationis. et paucitas iuuamenti ꝑ administrationē clisterioꝝ ꝛ reliquoꝝ appa rentiū. et si oppilatio fuerit attenuatoria sequēs apostema membri [...]cini aut aliud simile cognoscitur ꝑ signa apostematis illius mēbri aut alterius silis egritudis potētis oppilare attenuatorie

Pronostica

Primū in oi oppilatōe meat⁹ epatis ad fel: Aut meatus fellis ad intestina que ex incarnatōe aut poro siue carne orta in meatu non sperat sanitas. Scđꝫ: lꝫ plm velocius generatur icteritia citrina qꝫ nigra qꝛ facilius ꝛ velocius a causis exneis generatur cholera qꝫ melīa. Tertium sicꝫ icteritia citrina est frequēs crisis egritudinū epatis ꝛ kistis fellis egritudinū cholericarum ita icteritia nigra splenis ꝛ melicaꝝ. Quarto i illo qui hꝫ ictericiā factā ꝛ nō curatur neqꝫ mā expellit est timor. Nā plurib⁹ eoꝝ accidit mors subita mā repēte cōicata cordi aut alteri membro nobili. Quintū est aphorism⁹ sexagesimusscđus qrte ꝑticule quibuscūqꝫ in febribus in septia aut nona aut. ij. aut. xiiij. die icteritia supuenit bonū si dextrū hypocondriū non durū fiat. Si vero durū fiat nō bonū. Sextum Ipocras dixit in [...] referunt ad ipsūꝫ ꝙ icteritie species est mala qñ in vrina [...]entis ipsaꝫ ē silitudo horobi. i. corpusculoꝝ gnātoꝝ ꝑ adustionē. et est ꝑfundatio in ventre pp exiccationē ꝛ tremor ꝛ in potentia locutionis pp debilitatē virtutis aialis interficit eni in. xiiij. vel circa scđm tenorem virtutis. Septimū qñ diu remanet vrina alba aut paꝝ tincta icteritia nō curata ē timēdū ꝙ hñs eā cadat in hydropisiꝫ significat enim ꝙ oppilatio est ex frigore.

Signa icteritie nigre.

Uod icteritia fit nigra sensui māifestū ē cuius cā conuīcta sp ē melīa. Hec aūt ꝫm plꝫ ꝑuenit ex vicio splenis ꝑt nō vicio totius ꝛ epatis ꝑuenire. Sꝫ icteritia citria nunqꝫ ꝑuenit vicio splenis et cū hac icteritia nigra vndecūqꝫ ꝑueniat frequēter mirach ē extēsū cū dolore ꝛ grauedine pp multiplicationē vētositatis ꝛ grossitiez hūoris. et ꝫm plm nā est ꝯstricta. lꝫ qñꝫ nō cū melācholia ē adusta stimulās expulsiuā. Et tertio est digestio mala ꝛ deterior qꝫ appetitus. Et qrto est cū ea malicia aie. i. male cogitatōes ꝛ tristicia vel malicia aie. Loris stōi. Et varietas idest error in virtutibus ꝑnsiuis pp vapores melicos petētes cor ꝛ cerebrū. Quinto egredit qñqꝫ sudor niger sicꝫ in citrina egredit sudor citrinus. Sꝫ ꝙ hec icteritia fit vicio splenis cognoscit qꝛ ē vehementioris nigredinis qꝫ ꝑueniēs vicio totius aut epatis. Eo durities magnitudo splenis ꝛ dolores eius q̄ sūt in sinistro latē separāt eam ab ea q̄ vicio totius ꝛ epatis contingit. Tertio qꝛ lꝫ in splenetica fit qñqꝫ egestio ꝛ vrina nigra cū supfluit nocumētū eius tñ scđm plm nō ē i ea vrina nigra. Sed in ea que vicio totius aut epatis accidit fere sp est vrina nigra. Item ꝑcesserūt noc[...] aut epatis cuz [...]columitate splenis ꝛ econtra cū e[...] distinguit in [...] eā que ꝑuenit vitio totius ab ea que vitio epatis qꝛ in illa ꝑcesserunt nocumēta totius sicꝫ febres adurentes aut supflua totius frigiditas. et in ꝑueniēte vitio epatis ꝑcesserūt egritudines eius sicut male cōplexiōes oppilatōes apostemata et debilitas discretiue ꝛ expulsiue epatis sequēs aliquā egritudinē eius. Facta vero pp oppilatiōē in meatibus significant grauitas vehemēs ꝛ difficultas dormiendo sup latus sinistrum. Sed factam pp apā durū splenis significāt grauitas tumor ꝛ duricies ipsius. Sed in facta pp debilitatē attractiue splenis nihil tale accidit. et nota ꝙ ꝫm plm qñ est debilitas attractiue splenis aut est oppilatio in meatu ꝑ quē transit melīa ad splenem: splen nō est tumidus. ꝛ ecōtra qñ est oppilatio i meatu quē natura expellit melīa ad os stōi est splen tumidus. facta autē vitio epatis significatur quia prima nocumenta fuerunt in epate quorū signa superius ꝑcesserunt cū in colūitate splenis. Et non est nigredo pura sicut in splenitica lꝫ qñꝫ nigredo in epatica sit magis luminosa cum

melia est adusto reseruantis in ea qbusdã ptibus igneis. Ecõ
tra melia spleniitica est terrea opaca. ⁊ significat ipsũ nocumẽtũ
in vrina. Et si fuerit corruptio .i. digestio corrupta epatis p quã
generaꝛ melia pp dominium caliditatis ⁊ siccitatis erit nigredo
icteritie decliuis ad citrinitatẽ. Et sic fuerit illic dñium caliditatis
⁊ hũiditatis erit nigredo cũ rubedine: ⁊ si fuerit dñiuz frigidita
tis ⁊ siccitatis vicente frigore nigredo dclinabit ad viriditatem:
sꝫ siccitate vincente declinabit ad nigredinẽ. ⁊ si fuerit dñium fri
giditatis ⁊ hũiditis hũiditate vincente declinabit ad citrinitatez
quãdã: sed frigiditate vincẽte ad viriditatẽ. Splenitice võ color
vnus .s. nigredo pura absqꝫ declinatiõe ⁊ alios colores: diuersi-
ficantur ẽt colores ictericie melice ꝭm diuersitatẽ specierꝝ melie
.s. sanguinee cholerice phlatice ⁊ melice que tãta diuersitas nõ
reperitur in splenitica.

Pronostica

Primũ ictericia nigra est rarioris euẽ
tus qꝫ icteritia citrina. Scõm ictericia
nigra magis prolongatur et ceteris paribus difficilius curaꝛ qꝫ
citrina. Tertiũ icteritia nigra est frequẽter crisis egritudinũ sple-
nis melicarũ. Et nota ꝙ qñz aggregatur vtraqꝫ icteritia simul
qꝛ cholere et ei quod ipsi admisceꝛ ex sanguine accidit adustio
Et fit nigra aliqualiter ⁊ aliqualiter remanet de citrinitate priori
Et qñz ꝯponuntur ambo hũores simul qꝛ in epate ⁊ splene si-
mul est nocumentũ. Et tertio quia sanguis p adustionẽ ꝭm par
tẽ subtilem vertitur in cholerã ⁊ secũdũ partẽ grossam in meliã
⁊ ex his duabus ictericijs siꝛ mistis ꝭm plurimuz ꝯsurgit color
viridis: licꝫ sit imagnabile icteritiaz viridem a cholera viridi pẽ
dere .s. prassina aut zinaria. Huius ãt ictericie viridis signa pos
sunt ex dictis elici ⁊ silr ꝓnostica. Si cũ icteritia. Almãsor.

Jcuz icteritia fuerit febris succus endiuie ⁊
solatri ⁊ aq̃ hordei egro i potu tribuaꝛ. Jpe
quoqꝫ ex cucurbita ⁊ crisolocanna ⁊ citru-
lis ⁊ his similibus herbis frigiditati attinen
tibus nutriendus est. Et sirupum acetosum ex fortissi
mo aceto in potu sumat. Epati preterea emplastrum
ex duobus sandalis est superponendũ. et vẽter ex suc
co prunorum ⁊ zuccaro soluendus. Que si non suffi
cerit trocisci de cãfora cuz succo granatoꝝ dandi sũt
Trocisci de canfora. recipe zuccari spodi rosaruz ru-
bearum oium añ. ʒ. iij. seminis endiuie seminis citrulo
rum cucurbite lactuce portulace se. ex oibus sandaꝉ
ru. oium ana. ʒ. i. informentur ex his trocisci pondere
ʒ. ij. ex quibus quottidie vnus cũ sexta. ʒ. i. de canfora
detur si aũt eger venas habuerit plenas fueritqꝫ diu
ex quo minutus non fuerit phlebotometur. Jo. ar.

Hoc capitulũ diuiditur in tres ptes. Jn prio curatur icteritiã
cum febre. Jn scđa icteritiam sine febre. Jn tertia docet remoue
re calo[…]marie in oculis remanentez scđa ibi. Qđ si icteritia fu
erit sine febre tertia ibi. Si aũt icteritia in oculis remanserit. Jn
prima pte curat hanc icteritiaz cũ febre septem auxilijs prio. ℞
succi endiuie. ℥. i. succi solatri. ℥. 5. aque ordei. ℥. iij. misce his ad
libitũ posset addi paꝝ zuccari hec misto sumatur. 4. aut quinqꝫ
diebus ⁊ valet in icteritia cum febre siue sit coniuncta oppilatõi
siue nõ. Scõm ꝙ nutriatur ex cucurbita aut crisolocãna que est
aureum olus, a colore aureo. Naz crisus aurũ ⁊ lachãna olus
Et est atriplex frigida ⁊ est hũida in primo: ⁊ apud aliquos tpa
ta ⁊ citrullis ⁊ similibus sicut cucumeris anguria que sũt frigida
tertio sumat sirupum acetosuz simplicem ex fortissimo aceto. est
enim magis aperitiuus. ⁊ põt ipsũ sumere cum aqua endiuie. ⁊
in oppilatione melior ẽ cum aqua cuscute. Quarto epati sup-
ponat emplastrũ ex duobus sandalis .s. albis rubeis. Jtem sic
cerotũ sandalinũ descriptõe Mesue. Quinto venter ex succo
prunorũ quatuor aut quinqꝫ. ℥. ⁊ zuccaro soluenduꝭ est: ⁊ si nõ
habeatur succus fiat dcoctio sꝫ sit maior quãtitatis vsqꝫ ad sex
℥. Sexto trocisci de canfora dandi sũt quoꝝ descriptõem vide
in textu. Et pro duabus. ʒ. trociscorum miste sextaz. ʒ. vnius de
canfora. Sed cõiter sufficeret medietas huius dosis nisi corpꝰ
sit robustũ naturaliter ⁊ preternaturaliter notabiliter calidum.
Septio si venas habuerit plenas fueritqꝫ diu ex quo non minu
tus fuerit phlometur .s. ex dextra basilica. Almansor.

Qđ si ictericia fuerit sine fe. vẽter ex his pilulis soluaꝛ
que recipe. aloes. ʒ. i. scamõee quartã. ʒ. vnius ex his
cũ succo endiuie confectis fiant pilule ⁊ sufficient ad
dosim .i. deinde dentur trocisci de lacca cũ apozima-
te de radicibus. Joan. Mrcu.

Hic curat icteritiam sine febre ⁊ proprie oppilatiõi coniuncta
duobus auxilijs. Primo soluit ventrẽ cũ his pilulis. ℞. aloes
ʒ. i. scamonee quartã. ʒ. vnius agarici partes duas vniꝰ. ʒ. idest
℈. ij. succi eupatorij tertiã. ʒ. vniꝰ ex his cũ succo endiuie mistis
fiant pipule ⁊ sufficient ad dosiz vnaz sed erit magna ita vt i mľ
tis sufficeret medietas. simul eniz eũat cholerã ⁊ phľa qđ oppi
lat. Scđo dentur trocisci de lacca cum apozimate idest decoctiõe
de radicibus de qua in caplo precedenti. Hi eni dãtur ad deop
pilandum. Almansor.

Si autem icteritia in oculis remanserit eger fortissi
mum acetum paulatim olfaciat ⁊ balneuz ingrediaꝛ
eiꝰ quoqꝫ oculis qui icteritiaz cum fe. patiꝛ aqua ro.
mittenda est. Jcteritie preterea valde confert vt eger
per tres hebdomodas serum bibat. Jo. ar.

Hic remouet icteritiam in oculis existentẽ. 4. auxilijs. Primo
odorando acetũ fortissimũ cuius vapores iuuant ad resolutio
nẽ. Scđo balneũ ingrediatur .s. aque dulcis debite calidũ simi
liter ad resoluendũ humorem facientẽ ictericiam sub forma su-
doris educendũ. Tertio imittit oculis patientis icteritiã cum fe
bre aquã rosaceam ad ꝯfortãdũ ⁊ infrigidandũ. Quarto bibat
seruz p tres hebdomodas debite calidũ sumẽdo tres aut. 4. ℥.
p vice confert eniz cholerã eũando aliter colorẽ viuando.

Ordo cure. Et prio icteritie citrine.

Uia icteritia citria a duabis causis in genere cõtingit
altera est cholere multiplicatio. Altera ꝓhibitio eũonis
eiꝰ. Prio curabimꝰ sequentẽ multiplicationẽ cholere.
Secũdo sequẽtẽ ꝓhibitionẽ eũonis eiꝰ. Cura icteritie
sequentis multiplicationẽ cholere exigit sex intentõnes. Pria re
mouet causas multiplicatõis eius. Scđa eũat ipsã multiplicatã.
Tertia corrigit dyscrasiã mẽbroꝝ ⁊ cetera eoꝝ nocumẽta que re
manserunt ipsa confortando ne iteruz multiplicent. Quarta re
mouet citrinitatẽ ab oculis ⁊ a toto. Quinta corrigat accidentia
Sexta ordinat debitũ regimẽ sex rerũ vbi tamẽ cholera eẽt pter
modũ multiplicata: Jntentio scđa que est cholere eũo dꝫ eẽ pri
ma tũ qꝛ tanta multitudo cholere non dat indutias, tũ qꝛ iuuat
ad sui ipsius multiplicationẽ. Si ergo cause fuerint primitiue iu
xta primã intẽtionẽ remouende sunt ⁊ nocumenta p ipsas ipssa
vnde intendaꝛ morsui venenosoꝝ trahẽdo venenũ exterius cuz
applicitis sup loco morso sicut culus galline viuentis. Et sic ani
malia nouiter mortua p mediũ secta: ⁊ emplа ꝓpa ꝭm quodli-
bet venenosũ. Jtẽ ptes supra locũ morsũ tueanꝛ cũ frigidis ⁊ sti
pticis sic aqua rosacea aceto ⁊ succis infrigidantibus ꝓpis cuz
ꝯbita strictura: ⁊ ꝯforteꝛ cor ⁊ mẽbra nobilia ⁊ dẽtur bezoartica
ꝓpa zilla. Et remoueaꝛ caliditas ⁊ siccitas supflua p venenosa
ipressa. Silr si venena fuerint sũpta ꝓcuretur eoꝝ vomitus ⁊ se
cessus ⁊ frãgatur ipsoꝝ acuitas cũ ꝓprijs. et tueantur mẽbra no
bilia ⁊ extinguatur mẽbroꝝ ⁊ hũorũ supflua caliditas: idẽ est iu
diciũ in reliquis causis primitiuis Similiter cãe corporee p cõi
tatẽ a toto remoueanꝛ sic febres cũ qbus oꝫ. et ꝭm plm opus ẽ
extinctiuis cum febres ille sua caliditate supflua subtile sanguis
in cholerã ꝯuertãt. Opus ẽt ẽ eũone aut cũ phlomia aut soluti
uis ⁊ reliquis secũdũ ꝙ ꝑcipitur in capitulis ꝓprijs. Crisis aũt
cholere ad cutim nõ ẽ ipediẽda que plerũqꝫ fit in febribꝰ iuxta
aphorismũ. lxij. quarte pticule: imo potiꝰ adiuuanda cũ aspectu
rerum citrinarum. et etiam induendo vestes citrinas ⁊ reliquis
auxilijs. et cũ hoc studẽdũ est in ipsius eductiõe p poros cutis
cũ fricatõe balneo ⁊ silibus auxilijs occulte aut mãifeste sub for
ma sudoris cholerã educẽtibus. Si vero cã multiplicatõis cho
lere si fuerit chaliditas supflua epatis aut totiꝰ nãlis aut preter-

naturā aut ēt cuiuscūqȝ alterius mēbri studendū est in remotio
ne eius ꝛ inductōe dispositionis cōtrarie: cōplentia aūt hanc in
tentionē sunt infrigidantia magis aūt minus potentia scd̄m exi
gentiā sui contrarij dispositōes tamē naturales magis paulati
ne ꝑmutande sunt q̄ȝ preternaturales. Cum hoc tn̄ semper ca
uendū ab oppilatōe: eligatur ergo regimē sex rerū declinans ad
frigidū ꝛ hūidū de quo infra in sexta intentōe. Item regimē me
dicinale ꝯplēdum cum his que interius sumūtur sicut sirupus
acetosus simplex oxyzara. Sirupis de granatis de acetositate ci
tri limonis ꝛ similes cuȝ aquis endiuie lactuce epatice acetose
ꝛ similibus que aliquādo possunt aromatizari cū infusione san
doloꝝ similiū. Electuria ꝯueniētia sunt sicut triasandali dirodō
abatis trocisci couenientes sunt sicut trocisci de canfora de qui
bus in textu. Et ex succis coueniētibus ē succus solatri. endiuie
acetose qui possunt sumi cū aqua hordei. Item succus granato
rū succus berberis acetositas citri ꝛ limonis. Applicanda autē
exterius sunt sicut ceratū sandalinū applicanduȝ epati. Itē epi
thimata cū sandalis spodio aque endiuie epatice rosacea aceto
similiter applicāda epati. Item infrigidans Gal. applicandū re
nibus. Item cordialia applicanda cordi de qbus oībus supi⁹
dictū est. Et cū his etiam hoꝝ mēbroꝝ virtutes confortabūtur.
Scd̄a intentio .s. cholere eūo ꝑficitur cū manna aut casia distē
peratis cū infusione prunoꝝ ꝛ tamarindoꝝ. Itē cum infusio
ne reubarbari. et etiam cū ipso sūpto in substantia. Et fortiora
sūt electuariū succi rosaꝝ electuaꝝ: electuariū de psilio pilule au
ree aloes lotus ꝛ nutritus cū aqua endiuie ꝛ solatri eūat chole
ram grossaȝ. succus rosaꝝ eūat choleram ꝛ aperit oppilationes
est tamē calidus. Tertiā aūt intentionē cōplent ea que dicta sūt
in prima intentōe que replicāda sunt si fuerit expediens. Quar
ta aūt intentio .s. remotio citrinitatis ab oculis ꝛ toto cōplet̄ iu
xta textū cum odore aceti. Itē cum balneo in aqua dulci ꝛ aceto
que oīa iuuant ad cholere resolutionē. Si tamē fuerit notabilis
caliditas ꝛ ꝓprie febrilis aqua rosacea oculis īponatur. Quin
ta aūt intentio .s. correctio accidentiū perficitur ꝺm ipsoꝝ exigē
tiam ita vt non solū presentia curent̄ sȝ ēt futura verisimiliter su
specta ꝓhibeantur. Sed ꝑ sexta declinatōe aer declinet ad frigi
dum nō tn̄ superflue ne poros oppilando cholere resolutioneȝ
impediat: vitent̄ oīa cholerā multiplicantia sic̄ dulcia amara sal
sa acuta vnctuosa vinū potēs: imo oē vinū nisi particularis ꝯdi
tio obstet aut forte sit ex nudis declinantib⁹ ad frigidū sit albuȝ
subtile ꝛ cum aqua bene ꝯditionata sufficiēter linfetur: vitentur
oīa stiptica oppilantia. Ex herbis couenientibus sūt sic̄ lactuca
endiuia portulaca scariola epatica sed possent misceri cū modi
co feniculi ꝛ petrosilini. Itē sparagi ꝛ lupuli ꝯueniunt cucurbita
cucumeris ꝛ silia frigida ꝛ hūida. ꝛ si fiunt salati possunt ꝯdiri
cū aceto vino granatoꝝ acresta ꝛ silibus. Et ex his ferculis cō
ueniūt hordeū far prisana hordeacea ex carnibus eligant̄ q̄ sūt
facilis digestōis boni chimi paucaꝝ supfluitateȝ ꝛ pisces parui
petrosi ꝛ siles bene ꝯditionati ꝯcedi possent elixi aut assi ꝛ cōdi
ti cum declinātibus ad frigidū sic̄ sūt suprascripta ꝛ succus arā
cei limonis ꝛ citri, ꝛ caro ericij est ꝓpria ꝛ caro limatiaꝝ. Ex fru
ctibus ꝯcedūt̄ poma persica pruna melones anguria cerasa et
similia ad frigidū declinantia somnus sit satis ꝓlixus: exercitiū
paruū ꝓcuret eūones nāles sit sperans ꝛ gaudens vitet irā ꝛ ac
cidentia aī inflāmantia. Nō si icteritia sequat̄ ꝓhibitionē eūonis
cholere tūc est dupl'r aut pp debilitatē virtutū epatis aut kistis
fellis aut pp oppilationē. Nō si sequat̄ debilitatē cura patē pōt
ex his que dicta sūt in capl'o de cura debilitatis epatis. Si vero
oppilationē: Exigunt̄ sex intentōes prima remouet cām oppilā
teȝ scd̄a cholerā ex oppilatōe retentā eūat. tertia corrigit dyscra
siā mēbroꝝ ipa ꝯfortādo q̄rta remouet citrinitatē ab oculis ꝛ a
toto, q̄nta corrigit accidētia sexta ordinat ꝺbitū regimē sex reꝝ.
Pro pria intentōe si cā oppilans fuerit phl'a aut cholera gros
sa sic̄ est ꝺm plm̄ sumat̄ .ȝ.i. aloes in forma pilulaꝝ p hoꝝ an̄ ce
nā ꝛ ē efficax si cōtinuet̄ alternis diebus. Si vero fuerit nimis
debile in ꝯparatōe ad eū qui solui dȝ. fortificetur cū tribus aut
q̄tuor gra. diagridij. aut sumat̄ solutiuū exptū ab A. ℞. aloes.
ȝ.i. scamonee gra. q̄rta salis naptici gra. xv. rubee tictoꝝ aga. an̄.
ȝ.s. misce ꝛ fiant pilule: ꝛ sunt dosis vna. Et sumēda est cū custo
dia. Aliud i for⁹ liq̄da sumant̄ electuarij succi rosaꝝ .ȝ.i.s. electu
arij indi vel diasinitionis tātūdē vel q̄ȝtū videbit̄ expediēs cuȝ
sero caprino distēperet̄ ꝛ sumat̄ cū custodia. Nō si hmōi soluti
ua sumerent̄ cū infusione aloes aut reubarbari p̄stantius ope
rarent̄. Aliquo ergo aut pluribus ex his vtere ꝺm q̄ tibi vi' expe
diens. Et hec simul causā oppilationē eūant: ꝛ cholerā ex oppi
latione retentā iuxta scd̄am itētionē. Itē vomitus ꝯfert in omni
icteritia eūando ꝛ diuertendo. Phl'oīa quoqȝ basilice ꝛ salua
telle man⁹ dextre iuuat i aptiōe oppilatōis marie sanguie habū
dante. Et ad apiendū oppilatōes ꝛ ad mūdificādū canales va
let sirupus bisantinus cū aqua cuscute. Itē succus rosaꝝ duaꝝ
ȝ. cū aq̄ endiuie ꝛ cuscute an̄. ȝ.i. et ex expertis est hmōi. ℞. vini
albi subtilis pauciferi aut medie vinositatis aq̄ endiuie an̄. ℔.i.
cuscute prassij recentiū an̄. M.i. buliant sil' ad ꝯsūptionē tertie
ptis sed cuscute ponat̄ in fine: ꝛ coletur de q̄ colattura dent̄. ȝ. iij
aut. iiij. cū vna. ȝ. sirupi acetosi simplicis p̄cedēte tamē aliq̄ eūo
ne cū his de qbus supra. et de sirupis ꝓp̄is ad mūdificandum
cānales: ꝛ aperiendū oppilatōes est sirupus de endiuia de bisā
tijs. Sirupus acetosus simplex zuccarinus aut mellinus: siru
pus acetosus ꝯpositus oxymel cōpositū ꝛ sqliticū si mā ē mlta
ꝛ grossa vt in senibus ꝛ pinguibus. Aque āt sūt endiuie cicoree
lupuloꝝ cuscute scolopendrie capilloꝝ veneris rhaphāi apij fe
niculi petrosilini sparagi brusci de qbus in cura oppilatōis epa
tis. et aliqn̄ cū his admiscemus pulueres subtilissimos aperiti
uoꝝ vt cuscute rubee tinctoꝝ assari gentiane ꝛ siliūm. Itē côue
niūt decoctōes hmōi apientiū: ꝛ sunt fortiores aquis distilatio
nis sic̄ decoctio capilli veneris: ꝛ rubee tinctoꝝ seminū aperien
tiū. est tn̄ dubiū in apitiuis ne mā tanta ferat̄ ad vias vrine q̄ ex
coriet: istoꝝ tn̄ apientiū ē varius vsus apd̄ medicos modernos
aliq̄ dāt succos aliqui ius ciceꝝ in quo decocta sūt apientia aliq̄
electuria vt diarodō dialacca diacurcuma cū aq̄s ꝺcoctōis distil
lationis aut exp̄ssionis. Tu vero vtere fortibus aut debilib⁹ ma
gis aut minus calidis aut frigidis ꝺm exigentiā. Si vero cā op
pilatōis fuerit apa in epate aut in aliquo ramo kistis cura patȝ
ex dictis in cura apatis epatis: ꝛ iter cetera nō p̄mittat̄ phl'omia.
Si vero oppilatio eēt carnosa pua est spes cure: lȝ qn̄ȝ nāe bene
ficio caro illa cū mollis est remoueat̄. et dicūt qdā ad hanc va
lere succū portulace ꝛ succū folioꝝ rhaphani ꝛ aquā acetose de
qbus ꝑ quoqȝ accipiat̄. ℔.s. ꝛ bulliant simul ad ꝯsūptionē tertie
partis ꝛ colētur qb⁹ addat̄ horobi ꝯtriti seis melonis seis rha
phani. an̄. ȝ. ij. costi myrrhe an̄. ℈. ij. ꝛ est ꝑ tribus vicibus. Nō
si oppilatio sit a siccitate cū lenientibus ꝛ hūectantib⁹ aperiēda
est sic̄ cū sirupo violaceo. ȝ. i. misto eū mucilagie seis cidonioꝝ
seis psilij seis maluaꝝ an̄. ȝ.i. distēpatis cū trib⁹. ȝ. ꝺcoctōis pru
noꝝ sebestē ꝛ siliū: ꝛ cū his possit misceri māna aut casia si op⁹
eēt solutōe: vomitus quoqȝ qn̄qȝ iuuat in aperitōe oppilatiōis.
Scd̄a vo intētio ꝑficitur cū solutiuis de qbus supra. ꝛ ex forti
bus ꝛ p̄stantib⁹ sunt electuariū de psilio ꝛ electuariū succi rosaꝝ
sed apta opilatiōe leuioribus vtēdū est: ne forte ꝑducerēt ad di
senteriam sufficit ergo aloes lotus infusio reubarbari i sero ca
prino ꝛ silia: aut de his fortibus detur modica quātitas. Tertia
vero intentio ꝑficit̄ ꝺm plm̄ cū frigidis ꝯfortantib⁹ mēbra nālia
sicut diarodō abatis triasandali ꝛ silia. Quarta aūt intentio ꝛ
q̄nta ꝑficitur cū his que dicta sūt in cura icteritie sequētis multi
tudinem cholere. Sexta aūt intētio .s. regimē sex rerū ꝑficit̄ sil'r
sicut dictū fuit in cura icteritie sequētis ml'tiplicationē cholē his
additis q̄ in cura huius oppilatōis nō oȝ ita infrigidare. et ma
gis cauendū ē a grossis viscosis stipticis oppilantib⁹. ꝛ magis
vtendū est incisiuis subtiliatiuis abstergentibus ꝛ apitiuis, ꝓpte
rea in hac acetū magis ꝯuenit q̄ȝ vinū granatoꝝ aut acresta: et
ius ciceꝝ radices ꝛ semia aperientia liberius cōcedūtur.

Quia icteritia Nigra a duabus causis in gene
re ꝯtingit. Pria ē multiplicatio
cholere nigre. Scd̄a ꝓhibitio eūonis eius: duplex erit regimē
curatiuū: primū ꝯ icteritiā sequētē cholere nigre multiplicationē
Scd̄m ꝯtra icteritiā sequētē ꝓhibitionē eūonis eius. Primum
regimē hȝ sex intētōes. Prima remouet causas multiplicatiōis
cholē nigre. Scd̄a eūat ipsaȝ ml'tiplicatā. Tertia corrigit dyscra
siā mēbroꝝ ꝛ cetera coꝝ nocumēta que remāserūt ne ueꝝ multie

plicentur. Quarta remouet nigrediné ab oculiſ ⁊ a toto. Quita
corrigit accidentia. Sexta ordinat debitũ regimé ſex rerũ. Ubi
tñ cholera nigra eét ꝑtermodũ mltiplicata: Scða itétio. ſ. melĭe
eũo debẽt eé pria pp cauſas ſupius dictas in cura citrine. Pro
executõe ergo prie intẽtiõis remoueãt oés cãe primitiue melĭã
multiplicantes ſiue fuerint ꝑmitiue extranee ſic venena ſiue nõ
extranee ſũpte ex ſex generib⁹ rerũ remoueãturqȝ cauſe corpee
ſicut febres adurentes febres in ordinate vagantes aut q̃rtane
nec non male ↄplõnis cordis ⁊ mébrox nãliũ q̃ aliqñ ſupflua
caliditate ⁊ ſiccitate melĭam aduſtã multiplicant aliqñ frigidita
te ⁊ ſiccitate melĭã nõ aduſtã. Et aliqñ apata mébx nãliũ. ſ. epa
tis aut ſplenis ſũt in cã: que egritudines qualiter ſint curãde vi
de prima quarti quãtũ ad febres ſȝ quãtũ ad reliq̃s diſpões
epatis collige ex dictiſ ſuperius in cura diſpõnũ epatis. Et ex di
cendis inferius in cura diſpoſitionũ ſplenis. Et ſi in cauſa fue
rit criſis p quã mã ad cuti expellatur adiuuãda eſt ſicut ſupius i
citrina. Scða intẽtio pficitur minorãdo mãȝ cũ ſene epithymo
polipodio ⁊ ſiĺibus marie ſũptis cum ſero caprino aut iure pul
li aut decoctõe paſſulax. Item dirigẽdo melĭam cũ ſirupo ꝺ po
mis dulcibus ſi fuerit aduſta: Et epithymoſi nõ aduſta q̃ ſumã
tur cũ ſero caprino aut decoctõe paſſulax flox boragis aut bu
gloſſe. ⁊ A. laudat euãndo decoctioné epithymi cuius meliorez
deſcriptioné collige a Meſue diſtictione ſeptia: Et a Raſi in ca.
de melĭa. Et ↄfectio hamech euãt melĭam aduſtã ſȝ nõ aduſtaȝ
diaſcene: ⁊ pilule inde de lapide lazuli ⁊ ſiĺes ſȝ de his vberius
in diſpõnibus ſplenis. Sȝ tertiã intẽtioné ↄplent ea que pficiũt
primã itentioné que ſũt replicanda ſi fuerit expediens. Eſt eniȝ
mala ↄ⁰ cordis ⁊ mébrox nãliũ remouẽda cũ ↄrĳs ſũptis ⁊ ap
plicitis que hmõi mébra ↄfortẽt tũ ꝓprietate tũ moderata ſti
pticitate. Quarta aũt intẽtio ſiĺr. Quinta pficitur cũ proportio
nalibus que dicta ſũt in pficiẽdã quartã ⁊ quintã intentionez ꝓ
cura icteritie citrine. Sed ꝓ ſexta intentõe intendaꝛ multiplica
tioni bõi ſanguinis ⁊ paucificatõe melĭe cũ aere ſereno declinã
te ad hũidũ tpato in actiuis aut leuiter ad frigidã declinante in
pẽdente a melĭa aduſta aut leuiter ad calidũ ipendente a melĭa
non aduſta: ⁊ vinuȝ eius ſit clax albũ ſubtile attinens dulcedini
⁊ carnes ſint iuuenes bene ↄditiõate q̃ potius ↄmedanꝛ elixe.
Et vitelli ouox ſũt ꝓprĳ ⁊ cerebela hedox: vitenꝛ cauleſ lentes ⁊
alia legumia ſalita oĩa ⁊ ſicca. Et ſomn⁹ ſit ꝓlixus exercitiũ mo
deratũ ⁊ accidentia ai q̃ iocũditaté afferant. Et ſupfluitates ſo
licite expellanꝛ p ↄueniẽtes regiones. Scðȝ aũt regimé ↄtra icte
ritiaȝ ſequenté ꝓhibitioné euonis cholẽ nigre. Si ꝓhibitio eũo
nis ſequatur debilitaté virtutũ epatis aut ſplenis attendaꝛ eorũ
ↄfortatõi cũ ꝓpĳs vtriqȝ mébro pri⁹ remotis cauſis debilitãtib⁹
vtrũqȝ. Et ex ꝓprĳs ↄfortantibus ſplené ⁊ cũ hoc apientib⁹ op
pilationes ſũt cappares: ſcolopendria tamariſcus ſemé agnica
ſti ſȝ de his in diſpoſitõibus eius ageꝛ vberius. Et ſi ſpleni pp
debilitaté non attraheret ponãꝛ ſup ipſo emplaſtra attractiua ca
lida ſic emplaſtra de fermẽto deſcriptõe meſue: cũ hoc eniȝ ꝙ at
trahit iuuat mirabiliter ad reſoĺoné hũoris melĭci in ſplene cõ
tenti ⁊ diminutioné eius. Ité ſup regiõe ſplenis fiant ventoſe ſi
ne ſcarificatione ad attrahẽdũ melĭaȝ ad ſplené. Qð ſi ꝓhibea
tur eũo melĭe pp oppilatões exigũtur ſex intentões ꝓportiona
les illis que dicta ſũt in cura icteritie citrini a ſiĺi cã ꝓueniẽte di
geratur ergo prĭo mã oppilãs ⁊ ét humor melĭcus ex oppilatio
ne retentus cũ oxymelle ſimplici ſirupo de epithymo cum aqs
ſcolopendrie tamariſci ⁊ ſiĺibus deiñ eũetur cũ his que ſuperi⁹
dicta ſunt poſtea meatus aperianꝛ cũ fortibus. ℞. ſcolopẽdrie
tamariſci corticũ radicũ capparis ſeis agnicaſti ſemis endiuie
ſeis portulace añ. ʒ. i. epithymi. ʒ. ĳ. bulliant aut i trib⁹. ℔.
aq̃ cũ q̃nqȝ aut ſex vncĳs mellis ⁊ tribus. ℥. aceti acuti ad ↄſũ
ptioné medietatis ⁊ coletur: Et clarificetur: ſȝ epithymus pona
tur ad bulliẽdũ in fine de qua debite calida dẽtur q̃ttuor aut q̃n
qȝ. ℥. quottidie in mane ſtõ ieiuno. ⁊ cũ hac poſſȝ miſceri ſirup⁹
aceroſus ↄpoſit⁹ aut oxymel ↄpoſitũ ad libitum. Et ſi apã ſple
nis eét in cã attendaꝛ curatõi eius ꝭȝ ꝙ dr: Et ex ꝓprĳs é phĺo
mia ſaluatelle ſiniſtre: ⁊ cũ his ↄpleta é prima itẽtio q̃ eſt remo
tio oppilationis ⁊ ꝭa q̃ eſt eũo melĭe ex oppilatõe retente: reliq̃
ãt q̃tuor intentiones. ſ. correctio dyſcraſie mébrox. remotio ni
gredinis ab oculis ⁊ a toto accidẽtiũ correctio ⁊ regimé ſex rex
patere poſſũt ex dictis. Si vero iſte due icteritie ↄponerenꝛ ſimĺ
tunc ſiĺr ↄponantur vtriqȝ cõuenientia ꝓut cãe indicauerit eq̃ĺr
vel vna forti⁹ altera ⁊ ſic ↄpletũ ſit hoc capĺm difficile ꝺ icteritia.

De caceſia.

Um venter q: caceſia añcedit hydropé de ea in ꝑmis
agendũ eſt cacheſia ſiue caceſia dicta a cacexia grece
ideȝ ſonante ꝙ mala hĩtudo latĭe. Eſt deſcriptiue ma
la habitudo ꝑuia in hydropé ſpecies ipſius pñt aſſi
gnari tres ꝭm tres ſpẽs hydropeſis quas añcedit de qb⁹ ageꝛ.
Cã eius vitium corruptõis digeſtiõis epatis. Nam cũ erit cõ
pleta corruptio digõnis epatis: fiet vna ex trib⁹ ſpecieb⁹ hydro
pis: Cãe itaqȝ fortes de quibus agetur q̃ faciunt aliq̃ȝ ſpém hy
dropis cũ ſunt leues ⁊ inc̃ipiẽtes faciunt caceſiã. Tenendũ tñ eſt
poſſe fieri hydropem ⁊ aſclité aut timpanité abſqȝ ꝙ ꝑcedat ca
ceſia lȝ de hypoſarca id nõ credã fore poſſibile. Cũ quo tñ tené
dũ eſt cuiuſcũqȝ hydropis cãs ſucceſſiue augeri: faciũt tñ aliqñ
hydropé non ꝑcedẽte caceſia cũ ſunt fortes accelerãtes hydro
pem. Et qñȝ apud Aui. accidit caceſia pp aggregationé aque in
pulmõe ⁊ fit forma patiẽtis cũ ſiĺis forme hydropeſis: qð ét ꝺ
reliq̃s egritudinib⁹ pulmonis põt affirmari. Nam duȝ ducunt
ad hydropeȝ io⁹ tertĳ etiam poſſunt ducere ad caceſiam.

Signa Sũt ꝑmutatio coloris faciei ⁊ corporis ad albe
diné ⁊ citrinitatem. Scðm eſt in flatio palpebriſ
⁊ extremitatibuſ. ſ. manũ ⁊ pedũ q̃ aliqñ ſpargitur in totũ corp⁹
maxime qñ añcedit ſpém hydropis dictã hypoſarcã. Tertiũ q:
lȝ ſit in ea initiũ corruptõis digõnis epatis ⁊ aliqñ ſtõi frequen
ter tñ appetitus eſt fortis. Quartũ apð Aui nã. i. venter i ſua
retentiõe ⁊ reſoĺone ꝭm ordines. i. eſt leuis ⁊ ſtrictus ꝭȝ q⁹ nãĺr
conſuenit eſſe. Aliter aliqñ fluit venter aliquando conſtringitur
ſecundum ordines ideſt ordinate quo ad tẽpus ꝭm aggrega
tioné mãe tũc ſtringitur et ipſius expulſioné ⁊ tunc ſoluiꝛ. Quin
tum ⁊ ſiĺr é diſpoſitione ſyncopis. ſ. vere aut lipotomie qñȝ. i. in
aliq̃bus ꝭm effumationé materie maligne ad cor. Sextũ ⁊ vigi
liarum ⁊ elõgationis eius ⁊c. i. aliqñ ꝑtermodum vigilant aliqñ
bene dormiunt aut forte nimis ꝭm diuerſitaté mãe effumantis
ad cerebrũ. Septimũ ⁊ elongatõis eius ad viis. i. non bñ pñt
ambulare. Aliter ſunt elongati a vĳs ſuis. i. ab operatõibus ſi
bi nãĺr conſuetis. Octauũ ⁊ minoraꝛ cũ ea vrina ⁊ ſudor ſupflui
tatibus ꝓprie aquoſis retẽtis ⁊ nõ expulſis p regiones ↄſuetaſ.
Et hoc qñ caceſia antecedit aſclité aut hypoſarcã. ⁊ multiplicaꝛ
ventoſitas ⁊ fortis ſit inflatio mirach qñ añcedit aſclité aut hy
poſarcã qñȝ aũt antecedit tĩpanitaté. Nonũ ⁊ qñȝ inflantur te
ſticuli. i. oxeũ maxime in antecedẽte aſclité. Decimũ ⁊ cũ accidit
vlcus ſit difficilis ↄſolidatio pp mĺtiplicationũ ſupfluitatuȝ ma
lax ⁊ minorationé boni ſanguinis. Undecimũ ⁊ accidit in com
miſſuris. ſ. capitis ⁊ gingiuis caliditas ⁊ pruritus pp vaporem
corruptũ aſcendentem ſȝ magis petit cõmiſſuras faciens i par
te illa pruritũ quia per illas vapor egrediꝛ ad gingiam matrem
valde ſenſibilem faciens in ea pruritũ cũ caliditate. Similiꝛ gi
giue pruriũt ⁊ calẽt q: ratione ſue ſubé ſunt facile paſſibiles.
Duodecimũ ſit corpus debile mollificatũ materĳs petentibus
inſtrumenta motus.

Pronoſticum Hec paſſio curaꝛ niſi pẽdeat a cã
incorrigibili ſicut eſſet apoſtema
pulmonis ⁊ aq̃ retenta in eo apã epatis ſtõi ⁊ ſiĺia.

De hydropeſi.

Idrops ſiue hydropeſis penes Theodox p̃ſanum
libro. v. dicta ab hydro grece idé ſonante ꝙ aqua lati
ne ⁊ ptiſis paſſio: quaſi aque paſſio. eo ꝙ in triplici ei⁹
ſpecie adeſt aqua in aſclite multa in timpanite pauca: In hypo
ſarca pĺa molle aque ꝓportionatũ ⁊ deſcriptiue apud Aui. xiiĳ.
tertĳ capĺo ꝓprio eſt egritudo mãlis cuius cã eſt mã eruberãs
frigida egrediés membra ⁊ creſcũt p eã aut mébra mãifeſta oĩa
aut loca vacua partium in q̃bus ſit regimen⁹ nutrimenti ⁊ hũo
res. Eſt quidem egritudo mãlis cũ ſit apoſtema aquoſum quo
ad aſclitem ventoſum quo ad timpanité phĺaticũ quo ad hypo
ſarcã ideo ſubdit. Cuius cã. ſ. imediata efficiés eſt mã eruberãſ
frigida. Sunt eni aquoſitas ventoſitas ⁊ phĺa frigide licet forte

habeant aliquā caliditatē accidentalē q̄ māe ingrediunt᷑ mēbra ⁊ crescunt.i.tument p eā aut mēbra. Manifesta.i.extrinseca oīa quo ad hyposarcam aut loca vacua.i.venter inferior ꝯtentiuus mēbroꝝ nālīū q quo ad asclitē implet᷑ aquositate ⁊ quo ad timpanitem ventositate ⁊ ī his mēbris nālibus sūt regimē nutrimēti marie in epate ⁊ sunt hūores cū ī ipso ⁊ p ipsuʒ hūores generētur: Est ēt hūor melīcus in splene cholericus in kisti. Tres sunt spēs hydropis distincte ẜm cām triplicē imediatā mālez.s. cum qua nō ex qua qr cū hydrops sit accidens nō hʒ cāʒ mālē ex qua vna est asclitis cuius cā ē aquositas a p̄dnio. Timpanites est ẜa cuius cā est vētositas a p̄dominio 3ª hyposarca cuiꝰ cā est phl̄a aquosū: ⁊ dr̄ asclites ab oscos q̄ ē vter: lʒ greci dicāt ascites est eniʒ velut vter plenus aqua: hyposarca dicit᷑ de hypo qd̄ est sub ⁊ sarcoscaro quasi sub carne qr in ea tūefit tota caro ⁊ cutis extrinsece ⁊ forte etiā ꝓ magna pte caro ītrinseca vt dicetur in causis ⁊ hec vocat᷑ leuco phl̄atica a leuco qd̄ est album et phl̄a qa fit a phl̄e albo. Tertio dr̄ timpanites ad sil̄itudinē timpani. Cause imediate sūt tres iam dicte. Causa remotior ē debilitas aut corruptio digestiue epatis cū hec sit in necessaria in q̄cunqʒ hydrope p quā multiplicant᷑ aut fouent᷑ alique aut pluresex suprascriptis materiebꝰ. Ex quo infert᷑ q̄ si p stōm mīl̄tiplicaretur ventositas extēdēs ventrē inferiorēʒ nō ꝯcurrēte nocumēto epatis non esset timpāites. Sil̄r sirupo poro viride aut hoīe altera ex cā non potēte mingē sic vidi in vna pregnāte implētur venter inferior aq̄ non ꝯcurrente nocumēto epatis non eēt asclites. Sil̄r si ꝓpter frigiditatē extrinsecam mēbroꝝ aut vsū ciboꝝ frigidoꝝ aut frigiditatē stōi nō bñ chlificantis nutrimētū nō cōueniens ad poros mēbroꝝ attrahētiū sʒ nō vnitū eēt causa tumoris q̄lis in hyposarca nō diceret᷑ tumor ille hyposarca: qr nō ꝯcurreret nocumētū epatis: ꝓpterea in descriptōe addenduʒ est q̄ ē egritudo mālis pendēs a nocumēto digestiue epatis appropriatur eniʒ hec egritudo epati sicut febris cordi. Ex q̄bus seq̄t qr si venter eēt tumidꝰ aut mēbra manifesta oīa in casibꝰ suprascriptis ille tumor nō esset hydrops q postea nocito epate p cās suprascriptas dicet᷑ hydrops q̄ʒuis nō pendeat ab errore digestiue epatis nisi in ꝯseruari. Causa remota est debilitas vel corruptio digestiue epatis cuiꝰ cā est aliqua egritudo eius aut per essentiā sic mala ꝯº cuiuscūqʒ generis sine mā ⁊ cū mā. Itē mala ꝯpositio sic prauitas epatis oppilatio solutio ꝯtinui: licʒ raro apa vero frequenter calidū frigidū molle ⁊ durū q̄ñʒ oppilans orificiū vene ascendētis p cōitatē vero aut toto sic in febribꝰ cronicis aut acutis que paucificando calorē inatū epar debilitāt et faciunt digestiuā ipsius errare vt p sanguine genēt phl̄a aquositatem aut ventositatē. Calor nāqʒ epatis ⁊ etiā totius q̄ñʒ paulatim resoluit᷑ q̄ñʒ velociter extinguit᷑ que extinctio pōt esse taʒ a calido supfluo sicut a febribus acutis q̄ʒ a frigido sic a potu aq̄ frigide ⁊ hyeme: Et post balneū exercitiū ⁊ coitū. Item ab oī exiccante ⁊ hūectante superfluo. Itē oēs eūones supflue paucificant calorē inatū sic eūones p sudorem vrinā solutionē ventris cum rasura intestinoꝝ aut sine: Itē p mēstrua hemorroidas fluxum sanguis nariū: ⁊ eūo sanguis in supflua quocūqʒ mō aut p quācūqʒ regionē. hec eni paucificando calorē inatū debilitant epar: ⁊ faciūt eius digestiuā errare nocibilior oium eūonū ē eūo sanguinis p cōitatē vero a mēbris pticularibus sic a pulmōe et diafragmate apantur aut cū pulmo ē plenus aque aut cū aliqd̄ toꝝ supflue calefit aut infrigidat᷑ naʒ ioª tertij ca. de apatibꝰ accidentibꝰ pulmoni mīl̄totiens q̄dē pducunt egritudines pulmonis ad egritudines epatis sicut pducit vehementia frigiditatis eius ⁊ vehementia caliditatis eius ad hydropesiʒ: ⁊ sil̄r velaminis.i.diafragmatis. Similiter cū empima in pectore diuturnat᷑: aliq̄ñ pp frigus stōi ⁊ malitiā ꝯºnis eius: Et ppe cū succedit fluxus ventris sanguinolētus aut ē pp mesaraicā.i. nocumētū ī mesenterio. Aut ꝓpter cōitatē splenis pp magnitudinē suā pp apa durū in ipso aut leuia calida. Aut qr nō bñ mūdificat epar a melancholia aut qr nimis ꝯpletur ea: Et sic ipletū nocet stō supflue infrigidando ipsū: est.n. sibi ꝯtrarius aut nocet ei acredie mel̄ie que est in ipso inficiendo sanguinē aut faciēdo ipsū accrescere: aut forte qr cū mel̄ia quā attrahit etiam mīl̄tū de sanguine. Vñ virtus digestiua epatis debilitat᷑. Et q̄ñʒ cōitate rerū.s. ꝓpter caliditatē supfluā aut frigiditatē aut pp eoꝝ oppilationē aut duritiē quare nō attrahūt aquositatē aut pp egritudines intestinoꝝ ⁊ ꝓprie monoculi qr est ꝓprium epati. Itē pp vesicam ⁊ mīrricēʒ mīl̄tis ex causis satis notis. Non ei hec membra causant hydropē solū cōicando malaʒ ꝯºneʒ epati. imo pp eoꝝ oppilatōes dolores ⁊ apata ⁊ aliq̄ñ cōicando mām sibi sicut sepe facit matrix cū oppillat᷑. Et q̄ñʒ per cōitatē ficteris cū sanguinis hemorrodialis fluere ꝯsuetus retinet᷑. Et pl̄m cōicāt mēbra fecis ꝯcauitati. ⁊ mēbra p retentōe.s. vrine ⁊ anhelitus gibbositati. ⁊ q̄ñʒ ledit᷑ epar lesione educente ad hydropē pp apa siphac tegentis epar veꝝ pl̄ime cōicantes pducentes ad hydropem sunt cōicationes cū renibus orbo splene mesenterio ⁊ stō: ⁊ cā in orbo de quo minꝰ videtur est qr ordinatus ē in complemētū prime digestionis. Cāe aūt primitiue sūt in ordinatū regimen sex reꝝ nō nāliuʒ q̄ manifestabit᷑ ordinādo regimē cōueniēs ꝓ cura hydropis. Itē cāe extranee sicut pcussio casus est offēsio sup epar ⁊ sil̄ia. Sed dubitat. Aui. que spēs hydropis ē deterior in quo dubio tenendū est cum Auic. asclitem eē deteriorē ẜm pl̄m tū quia ꝓuenit a deterioribus causis sicut sūt apata epatis febres maligne fortissime sicut impressiones a causis primitiuis: ⁊ qr debilitas digestiue faciens aquositatē est maior qr si aquositas generet᷑ a frigiditate epatis: nō generat᷑ nisi a magna aq̄ nō gnātur phl̄a aquosum neqʒ vētus sed a minori. Si vero a caliditate generet᷑ supflua hoc est qr caliditas nālis paucificat᷑ in quāto p resolutionē ꝓprij hūidi ⁊ spirituū mīl̄tomagis q̄ʒ in timpanite aut hyposarca. Scd̄o qr aquositas in vētre ꝯgregata difficilius educit᷑ q̄ʒ vētositas vt māifestū est ꝓpter maiorē grossitiē ⁊ difficiliꝰ q̄ʒ phl̄a qr lʒ phl̄a sit grossius est tamen ad minima dispersū p vniuersā corporis supficiē vnde minus cāe resoluenti resistit: ⁊ cuilibet pti eius calidū resoluens melius applicat᷑ ⁊ ecōtra in asclite. Tertio qr accidens sequentia asclitē ⁊ cās eius sūt deteriora.s. sitis vehemens grauedo corporis suffocatio syncopis mā aq̄a que implet concauitatē extendente ⁊ resudante ad spiritualia. Et pp ascensum vapoꝝ corruptoꝝ ad oīa membra nobilia. Tenēdo ẜo cum Aui. q̄ hyposarca ẜm pl̄m ē minus mala ceteris pp tres causas ꝯtrarias suprascriptas. Ex quibus infert᷑ timpanitē esse mediā ẜm malitiā ⁊ q̄ licet in qualibet ex tribꝰ speciebꝰ reperiatur aliqua mortalis ⁊ aliq̄ salubris: ẜm pl̄m tñ minꝰ mortalis ⁊ magis salubris est hyposarca: econtra asclites: sʒ timpanites media. Cōtra determinationē instat᷑ qr in hyposarca nocumentū est in oibus membris sit cā in ea vt pl̄m corruptionis digestionis tertie q̄ est in oium mēbroꝝ venis: nā vbi debēt generari hūiditas pria de secūdis generat᷑ hūiditas phl̄atica ī cōueniens pro nutrimēto mēbroꝝ. Itē ledit᷑ digestio quarta oiuʒ membroruʒ qr nutrimentū incōueniēs attrahitur in porositatibus mēbrorū ⁊ non vnitur neqʒ assimilat᷑: ⁊ cū hoc ē nocumētum digōnis ẜe sicut ī ceteris que aliq̄ñ sequitur ꝺ̄fectū digōnis prime ⁊ ꝯfirmat᷑ qr oīa membra nobilia ⁊ ignobilia tument pp cās dictas ⁊ sic oīa multū ledunt᷑ secūdo instatur q̄ timpanites sit deterior ceteris quia sic se hʒ ventꝰ ad aquā ⁊ phl̄a in cōparatione ad sanguinē laudabilē ita digestio p quā generat᷑ vētꝰ ad digōnes p quas generatur aq̄ ⁊ phl̄a in ꝯparatione ad digestionē p quā generatur bonꝰ sanguis: sʒ ventus magis distat a sanguine laudabili q̄ʒ aqua ⁊ phl̄a ergo sil̄r digestio p quaʒ ventus generatur magis distabit ab optima digestōe generāte bonum sanguinē q̄ʒ digōnes per quas generat᷑ aquositas ⁊ phl̄a maior manifesta qr effectus et cā sunt ꝓportionales siue sil̄es in bonitate ⁊ malitia: sed minor probat᷑ qr ventus in mō substātie magis distat a san. q̄ʒ aquositas ⁊ phl̄a vt manifestū est. Itē magis in ꝯºne cuʒ sit frigidus siccus: sʒ aquositas ⁊ phl̄a frigide ⁊ humide vnde ꝯueniūt cū sanguie in hūiditate. ex quo sequit᷑ q̄ timpanites cuius cā coniuncta ē ventus sit deterior ceteris qr quāto aliq̄d magis distat ab optimo in aliquo genere illud est deterius: tertio instatur q̄ timpanites sit minus mala ceteris: tuʒ qr ventositas facilime resoluit᷑. scd̄o quia a leui cā generat᷑ tam ex pte ciboꝝ q̄ʒ ex pte caliditatis. Unde non significat tantū lapsum quātū alie due. tertio nō cōicat᷑ nocumentū vniuersale toti sicut in hyposarca. Ad primuʒ cōcedit᷑ q̄ nocumētū est in oibꝰ mēbris in hyposarca: sʒ ex hoc non seq̄tur q̄ sit ceteris deterior: cū

similiter in alijs duabus nocumētū sit in oībus mēbris.s.oium
membroꝝ fortis exiccatio substātifica que nō est in hyposarca.
Preterea nocumētū cōe nō sp̄ ē deterius nocumēto pticulari si
cut in lepra que ē cancer vniuersalis ꝯparato cancro pticulari q
est deterior ⁊ non sandalis nisi cū euulsiōe mēbri cācerati: tertia
q̄rti capitulo de cancro ⁊ caplo de lepra. lepra aūt multotiēs sa
natur mēbris nō amputatis ita ēt de febre ꝯpata alijs egritudi
nibus pticularibus. Et ad ꝯfirmationē dicit̄ ꝙ q̄ȝuis ledantur
tres digōnes s̄ʒ 3ª ⁊ 4ª diminute aut corrupte: tñ s̄m p̄h̄m lesio
scd̄e in timpanite ⁊ asclite ē deterior ⁊ minus corrigibilis q̄ȝ lesio
triū in hyposarca ⁊ pendēs a fortiori cā ⁊ minus corrigibili. Et
ad s̄m ꝯfirmationē dicit̄ nō oīa mēbra tumere: sȝ bñ manifesta
ignobilia: ⁊ forte caro cuti ppiqua sȝ cor pulmo epar ⁊ cetera no
bilia non tumēt: ⁊ q̄ȝuis nutrimentuȝ s̄m p̄h̄m eius sit incōueni
ens tñ membra nobilia qđ ex nutrimēto ē ꝯuenientius attrahūt
ipsū vnientia: ⁊ assimilantia ⁊ residuū p ignobilibus reliquen
tia: ⁊ forte illud ꝙ attrahūt aliqualiter pficiūt. Et si multū excre
sceret malitia nutrimēti forte tumerēt membra nobilia ⁊ tādē se
queret̄ mors. Ad scd̄am rōnē negatur maior gn̄al'r sūpta: sȝ bñ
ꝯcedit̄ ꝙ sic se hȝ vētus ad aquā ⁊ phl'a in malitia in cōpatiōe
ad sanguinē bonū: ita se hȝ digestio generatiua vēti ad digōnes
generatiuas aq̄ ⁊ phl'atis. Uñ sicut vent⁹ tipanitē ē medi⁹ in ma
litia ⁊ difficultate extractiōis inter aquā ⁊ phl'a. Ita digestio per
quā gn̄atur vētus est media in malitia inter duas alias digōnes
non tñ est medi⁹ in mō subē ⁊ i ꝯ°ne nec oȝ in oībus affectū assi
milari cāe pcipue illi q̄ nō est dotalis. Ad tertiā sequēdo ꝯ°nes
dictas dī ꝙ lȝ ventus ceteris parib⁹ facili⁹ resoluat̄ q̄ȝ phl'a ⁊ q̄ȝ
aquositas attñ ventositas ml'ta ꝯclusa in ventre difficilius eūa
tur q̄ȝ phl'a p mēbra ad mīma diuisū pp cās suprascriptas Ad
scd̄m negat̄ ꝙ a leui cā gn̄atur: imo s̄m p̄h̄m fit a corruptōe pme
⁊ scd̄e digōnis a fortiori cā pueniēte q̄ȝ nocumēta scd̄e tertie aut
q̄rte digōnis faciētis hyposarca. Ad tertiā patet ex dictis q̄l'r sit
rñdendū. Si q̄ āt sit auctoritas q̄ sonāt ꝯ̄riū determinationi A.
dic ꝙ fuerūt sue opiniones ꝯ̄rie opinioni. A. vel si forte dixerūt
hyposarcā eē deteriorē intellexerūt rōne cōitatis nocumēti toti
aut maiori pte corpis. Si vero dixerit tipanitē deteriorē itellexe
rūt rōe maioris distantie vēti a sanguine laudabili in ꝯ°ne ⁊ mō
subē q̄ȝ phl'atis aut aquositatis ⁊ intellexerūt de tipāite sequēte
febres acutas sic sanguinē pestilētialē ⁊ sil'es Aui. vero intellexit
asclitē eē deteriorē eo ꝙ sit magis mortalis ⁊ min⁹ salubris q̄ȝ re
liq̄. Hyposarcā vero ꝯ̄ ⁊ timpanitē mediā ⁊ hāc sniam iā dictā in
ꝯpatōe hyposarce ⁊ timpanitis affirmat magis expientia q̄ȝ rō.
Ego vero in diebus vite mee vidi paucas hyposarcas ⁊ ml'tas
tipāites ⁊ vtraqȝ s̄m p̄h̄m sanatas pter q̄sdā tipāites siue veras
siue nō veras euenietes in febribus acutis q̄si subito ⁊ in ppinq
tate mortis asclitis vero cū multas viderim paucas vidi sanari.

Nunc vero agamus in spāli de cāis speꝝ hydropis. ⁊ pri
mo asclitis q̄ tūc fiat ab aquositate expulsa ad con
cauitatē ventris iferioris: prio ponā cās multiplicatōis eius s̄o
deriuatōis eius ad ꝯcauitatē iā dictā: ⁊ cur nō fluat p vias ꝯsue
tas p quas si copiose flueret nō fieret asclites. Cāe ergo ml'tipli
catōes sūt ex pte materie: agētis ac extrinsecoꝝ ex pte māe sī po
tus aq̄ aut vini multū liphati. Item cibi supflue hūidi ⁊ aq̄si sic
cerasa persica pira poma cucumeres angurie melones vue ima
ture ⁊ sil'ia. Ex parte vero agētis debilitas aut corruptio digesti
ue epatis de qbus dictū fuit in caplo de debilitate epatis. sȝ ex p
te extrinsecoꝝ sic aer hūidus ⁊ frigidus q circūdat ispiratur ab
his q hitant loca terrena ⁊ carceres ⁊ meat⁹ subterraneos lōgo tē
pore: ⁊ q habitāt in valibus ⁊ balneant̄ in aq̄s aut bibūt eas: et
ppe post exercitiū balneū aut coitū. Cāe v̄o sparsiōis ei⁹ i vētrē
sūt aut ex pte epatis aut renū vl' sicce vl' ex pte ipsi⁹ aq̄ ex pte epa
tis qñ ei⁹ expulsiua ē debilitata ita vt nō pñt expellē ad vias vri
ne aut corrupta quare expellit ad ventrē qđ nō dȝ vel forte in ve
na magna vel emulgētib⁹ est oppilatio aut in gibbo epatis: qua
re aquositas nō pōt penetrare: Aut in gibbo epatis ē apā ⁊ ppe
durū ex pte renū q2 in renib⁹ fit oppilatio vel apā pp qđ aqua ñ
potēs penetrare regurgitat ad epar vel forte eoꝝ attractiua dbili
tet vel fiant in ipsis vlcera dolorosa: Ita vt pp dolorē aut ardorē
ex vrina fugiant ab attractōe. Similiter itelligatur de vesica ⁊ po
ris vritibus. Ex parte vero aque ꝙ sit tāte q̄ȝtitatis ꝙ supēt ex
pulsiuam epatis ⁊ sequestratiuā quare remanet cum sanguine:
⁊ penetrat postea p venas ⁊ pprie p venas mirach: ⁊ resudādo
penetrat in cōcauitatē mirach. et hec est vna de vijs qbus aqua
penetrat p concauitatē mirach. vt. s. aqua penetrat p venas cōes
mirach vel pueniēs ad venas que ascēdūt ad sumē p quas mi
git fetus in vtero sudando cadat in ꝯcauitatē: ⁊ ꝙ hec penetra
tio lȝ mirabilis sit possibilis: patet quia medicine chlirice aliqñ
penetrāt p spondiles ad nuchā p quā penetrationē seq̄tur para
lesis vt suprascriptū est in paralesi. 2ª via ꝙ penetrat p mesarai
cas: ⁊ ex eis resudat ad ꝯcauitatē sȝ certe facilior esset eius pene
tratio ad ꝯcauitatē itestinoꝝ sed hoc accideret quādo eēt exube
rās tertia via ꝙ ab ipso epate resudet ad concauitatem: quarta
si aliqua via vel meat⁹ frangeret̄ sicut vena aliqua de pdictis aut
forte vnus ex poris vritidibus: Et p' fisurā illam flueret ad ꝯca
uitatē. Cause vero spāles hyposarce preter ꝯiūctā que ē apposi
tio nutrimenti in poris sȝ non vnio pp phl'aticitatē suam: Unde
tumēt mēbra exteriora ē corruptio digōnis tertie. s. q̄ fit in venis
ad phl'aticitatē: Unde generat̄ prima hūiditas de secūdis phl'a
tica cruda inepta ad nutricationē. Et sp ꝯcurrit nocumētū digō
nis scd̄e aut aliqñ prie similiter dclinātis ad phl'aticitatē ⁊ crudi
tatē Cāe vero corruptōis haꝝ digestionū sūt male ꝯ°nes horū
mēbrorū frigide ⁊ hūide aliqñ oppilatōes aut apā frigida ma
xime in epate. Itē infrigidatōes ⁊ oppilatōes in mēbris exterio
ribus obtūdentes calorē innatū: ⁊ phibentes supflua euapora
re. Cāe aūt pmitiue sūt stō in aere vehemēter frigido vt in carce
ribus cameris terrenis: ⁊ locis paludosis ⁊ sil'ibus de qbus su
pra. Itē cibi frigidi ⁊ hūidi suprascripti potus aquosi res visco
se ⁊ sil'ia. Et qñȝ in cā est caliditas coliquās ⁊ liq̄faciēs carnes:
Qua ppter humores liquefacti puenientes renes oppilāt eos
grossitie sua. Uñ non potentes descēdere spargūtur p corpus
⁊ fit hyposarca. Timpanitis vero cāe sunt s̄m p̄h̄m corruptio di
gōnis prime. Cuius cāsus est dbilitas digestiue stōi vl' quia
mā. i. cibus qui sumit̄ ē vētosabilis caliditas eni stōi dbilis opa
tionē debilem faciēs in cibo facit vt cū peruenit ad epar ꝯuertat̄
in vaporē aut ventositatē eo ꝙ non ē pparatus in ꝯuersionē in
sanguinē q2 nō hȝ eliquationē bonā cū pmistione ptiū subtiliū
cū grossis. Unde separate ventosātur faciliter. Scd̄a cā est dbili
tas caloris epatis que aget i cibū vel māas hūorales sibi vicias
ita vt non sufficiat trāsmutare ⁊ agere in eas nisi euaporādo. ter
tia cā est caliditas intensa in stō ⁊ epate extranea que agit i cibos
hūidos actōe disproportionali anteq̄ȝ calor eoꝝ vt nālis incipi
at digerere. Unde ꝯuertit eos in vaporē ⁊ ventositatē. Quarta
causa est multus vsus ciboꝝ ventosabiliū vt sunt legumina recē
tia fabe fareoli aleū cepe pori fructus hūidi lac acresta vnū gra
natoꝝ ⁊ sil'ia. Sed hic sciēdū ꝙ digestio qua generator vētositas
⁊ similiter caliditas eā generās dicitur corrupta quia generatur
aliq̄d nō hñs rōnem hūoris hec aūt ventositas gn̄atur ex cibo
asūpto: Aliqñ ex humiditatib⁹ reptis in stō itestinis epate ⁊ par
tibus vicinis a caliditate extranea ipsas subtiliante in vaporem
grossū aut vētositatē. Itē sciendū ꝙ in febribus pestilentialib⁹
imo in multis acutis pestilentialibus sicut in sinoca ⁊ sil'ibus fit
inflatio ventris ⁊ timpanites: cuȝ representatōe soni timpani. et
hoc fit a caliditate forti sed debili in quātū nālis ⁊ a multitudine
māerū aut crudaꝝ p viā indigestōis multiplicataꝝ aut corrupta
rum p malignā putredinē que per actionē huius caliditatis vē
tosant̄ ⁊ euaporāt sed nō resoluūtur: q2 maior est eoꝝ ml'tiplica
tio q̄ȝ resolutio. ⁊ est malum signū ⁊ scd̄ȝ p̄h̄m mortale.

Signa Primo ponētur cōia fere oībus hydropicis.
Deinde de signis cuiusq̄ȝ speciei specialib⁹ aget̄.
Primū est mutatio coloris a nāli viuido ad malū diuersum tñ
s̄m complexionem epatis: In frigida enim mutatur ad albuȝ
plumbeum ⁊ in calida ad citrinum qui aliquando non aduerte
ti apparebit rubeus rubedine sana: Sed si bene ⁊ distincte nota
bitur videbitur in oculis mutatio a viuiditate sana ⁊ a pulchritu
dine in sinu oculorum ⁊ circūferentia maxillarum: ⁊ in his colo
ribus bene caueant medici ne decipiantur. Scd̄m signū est in
flato oculorum pedū ⁊ interdū manuū nisi in timpanite. Sȝ in
hyposarca plus quod puenit pp hūiditates ⁊ vapores grossos

communicatos partibus extremis nisi in timpanite ubi nullus tumor nisi in ventre reperitur. Manus aũt nõ ita inflamatur si cut pedes quia fonti caloris ppinquiores per quez fit resolutio virtutum naturalium confortatio: et cum hoc ppter fortitudinem expulsiue non recipiunt superflua. Scdo quia frequentius mouetur. Tertio quia humores graues amplius sunt parati descẽdere contingit tamen aliquãdo vnum cruriũ plus altero tumefieri vel ex maiori eius debilitate: vel quia materia in mẽbris superioribus eiusdem lateris magis continetur. Tertiũ signũ est sitis intensa in omnibus speciebus hydropis calide: primo in tipanite cum non restauretur humidũ sed corpus arefit: in asclite ppt vapores ab aqua eleuatos calidos siue ex putredie siue ex mistione cholere cuz ea qñ. s. aquositas est citrina: qui vapores petunt superiora. Et quia non restauratur hũidũ roridum conueniens sed mala aquositas: Similiter in hyposarca ex causis sibi bus. Quartum deiectio appetitus cibi: Et pprie in calida propter vehementiam appetitus aqui accidat quecũqz illarum a frigiditate et pprie a potu aque frigide non a sua hora. Quintum in omnibus miratur vrina: et pprie in asclite deinde in hyposarca et in pluribus rubet propter paucitatem suã ita vt a pauca cholera sit apta tingi. Item tingitur propter paucitatem separationis aquositatis a sanguie et cholera. Qua propter ex citrinitate aut rubedine vrine non est iudicanda hydropesis calida nisi esset vehementia tincture cuz mediocri q̃titate vrine et satis bona substantia. Ex quibus infertur tincturam vrine nõ esse ppter causas nuper dictas signum hydropis calide nisi cum duabus conditionibus suprascriptis. Aqua vero que in ventre congregatur non est ita tincta sicut illa que mingitur: Primo quia non tamdiu remanet in epate sicut illa que mingitur secũdo quia resudat p porositates angustas. Unde depurat. Sextũ febres in hydropicis sunt tepide: quia humiditates iste leuiter putrent. Septimũ accidunt in eis bothor que erupte emittunt aquã citrinam qd magis verificatur in postremis mã iã malignata. Octauũ multiplicatur egestio sanguinolẽta in hyposarca et timpãite epate debilitato non sufficient transmutare chilũ in bonum sanguinem: Unde transmutatur in rem quasi mediam inter chilum et sanguinem assimilatam loture carnis recentis: Talis eniz remittitur a membris cum non sit bona ad nutriendũ: Et mittitur ad intestina Ipsa vero apparet plus in tympanite et hyposarca quia in eis chilus amplius transmutatur versus sanguinez in asclite enim sola fit aque generatio. Et si quid sanguinis generat illud modicũ et si non bonum pro nutrimento mẽbrorum auidorũ retinetur. Et hec sunt signa cõmunia hydropis. Signa vero causarum sunt hec. Si enim pendeat a cã calida adest sitis magna inflãmatio citrinitat. Uel rubedo amaritudo oris vomitus citrinus aut viridis corporis notabilis exiccatio defectus appetitus cibi tinctura notabilis vrine cum cõditionibus supra scriptis. Et aliquãdo ardor ipsius. Et frigitatis superflue cõtraria sunt signa. Si vero pẽdeat ab oppilatione aut apostemate si ga pcesserũt in capitulis proprijs. Si võ fuerit a solutiõe cõtinui signa sunt cãe ipsius primitiue sicut casus pcussio offensio in regione epatis ad quas seqtur contusio vlcus apostema et similia que per signa ppria cognoscuntur. Et si fuerit per cõitatẽ a toto sicut in febribus frebres ipse que adsũt et precesserũt sũt signa. Et si fuerint arsiue forte adest liquefactio tam in egestiõe qz in vrina aut in altera: et forte erit egestio viruléta: et vrina sicut lotura carnis: aut fortasse pcessit. Si vero hydrops sequat aliqz notabilem eṽonem et pprie sanguinis ipsius precessio est signũ et palor faciei. Si vero fuerit per cõitatem a membris pticularibus sicut a pulmone et ceteris membris spiritualibus stõ splene mesenterio intestinis membris vrine matrice cognoscitur p precessionem egritudinũ illorum mẽbrorum cum quarum augmẽto augẽdo pcessit. Cause vero primitiue et proprie que diu precesserunt significant se ipsas: et proprie quando non apparet aliqua causa corporea per essentiam aut per cõitatem que vel similiter sit in causa. Species vero hydropis habent signa ppria per que abinuicem distinguntur. Primũ signum asclitis est grauitas sensibilis in ventre. Secundum cum percutitur: non est ei sonitus sicut in timpanite sed quando commouetur auditur sonitus aque commote similiter quando habens eam permutator de latere ad latus non sic in timpanite et hyposarca Tertium tactus eius est tactus vtris pleni aqua non vtris pleni vento. Quartum non magnificantur cuz ea omnia membra sicut in hyposarca. immo superiora arefiunt et inferiora sicut pedes inflantur: ita vt aliquando infletur virga et oreũ In timpanite vero omnia arefiunt. Quintum cutis vẽtris et crurium est humida extensa lucens cum aquositate supposita. Sextum est paucitas vrine magis q̃z reliquis. Septimũ pulsus ẽ paruus frequens decliuis ad duritiem cũ aliquãta tensiõe ppter tensionem velaminũ. et quandoqz in fine declinet ad lenitatez ppter multitudinem humiditatis. Octauũ quando est hydropisis asclitis eueniens subito: et maxime post lapidẽ exeuntem absqz causis manifestis nocumenti epatis vna viaz vrine est disrupta sic etiã pori virtides aut vesica inter quas distinguitur per locũ doloris. Sz signũ ppriũ subiacẽs visui p qd spẽs hydropis inter se desfiguitur et ẽt distiguũt a molla matricis: et pregnatiõe est vt resupines patientẽ. et videas nõ totus venter sit extensus an solum ab vmbilico infra: Si primũ est hydrops. Si fm est pregnatio vel molla. Postea si venter totus est extẽsus cõsidera an superior pars vẽtris deprimat: et latera extẽdãt et tũc est asclites. Si võ pars superior eleuetur et ppe vmbilico exeũte latera vero non extendant ẽ timpanites huius exemplũ habes in duabus vesicis siue duobus vtribus quorũ vnus sit plenus vento alter aqua. si vero venter non appereat multũ eleuatus: et cum premitur cũ digito remanet vestigium est hyposarca et maxie quãdo similis tumor est in reliqs membris. Sed molla distinguit ab impregnatione per signa que dicent in capitulis suis.

Signa hyposarce sunt inflatio in toto corpore sicut accidit in corpe mortui. Scdm et impiguant membra omnia apparẽt: Et pprie facies et partes superiores nutrimento phlatico petente superiora ppter cerebrũ. Tertium cum premant digiti in omni pte corporis remanet vestigium. Quartũ non est in ventre eius de inflatione et cõmotione qd est in ventre asclitis nec de inflatione et exitu Suminis. i. vmbilici et partiũ ppinquarũ quod est in timpanite. Quintũ et sequunt eã fluxus ventris sanguinolentis et lenitas nãe tendens in albedinem. s. phlaticã qd signũ verificatũ fuit in signis generalibus. Sextũ et quandoqz pulsus eius est vndosus latus lenis propter multam hũiditatem.

Pronosticum Aui. auctoritate alioz qñ in facie hyposartici aut manu sinistra eius fit. Mollities. i. paralisis et accidit in principio huius accidẽtis pruritus in naso moritur in 2° die aut in 3°. Significat enim magna corruptio: vnde fit vaporũ corruptor eleuatio ad supiora q faciunt pruritũ in naso quare stãte tanta corruptione cũ debilitate virtutis significata p paralesim morit festine.

Signa timpanitis. Primuz egredit in ea sumen notabiliter. Scdm nõ ẽ in ea grauitas sicut in asclite. Tertiũ est in vẽtre maior tensio q̃z in asclite imo venter est sicut corda tensa. Quartuz et nõ est in ipsa pinguedo. i. inflatio cũ mollicie aliorum mẽbrorũ sicut in hyposarca: imo tendunt ad arefactionem. Quintum et cũ venter percutit auditur sonitus ventris pleni aere nõ vtris pleni aqua. Sextũ et est appetens eructationẽ semper et iuuatur ex ea propter exitũ ventositatis. Septimũ et eius pulsus ẽ longior pulsu aliorum hydropicorum ppter tensionez cũ fortitudine virtutis in comparatione ad asclitem. Et pp hoc apparet durus velox frequens: cuz propter inobedientiã instrumenti non possit satisfacere cum magnitudine: est satis fortis cũ virtus nõ debilitetur sicut in asclite. Octauum et non est inflatio in ea omnium membrorũ sicut in hyposarca nec pedũ sicut in asclite cã patet ex dictis. Pronosticum Primum homo de quo vehemẽtius timetur cum accidit ei hydropesis est ille cuius cõplexio naturalis est calida et sicca non enim egrotat in contrarium sue complexionis nõn propter fortem causam. Secundũ hydropesis aduenies propter duritiem splenis est magis salua q̃z veniens propter duritiẽ epatis imo est in qua sperat curatio. Tertium est qñ dominat materia hydropis adeo vt faciat accidere disniam. i. difficultatem et cõstrictionẽ anhelitus et solutionẽ ven

tris significat ꝓpinquitas mortis in tribus diebus. Si aũt nocea
tur anhelitus pp malã ꝯ°nem officialẽ.i.membroꝝ officialiũ sic
diafragmatis pulmonis nõ ẽ ita malũ sicut pp multitudinẽ ma
terie. Quartũ vlcera maligna oris ⁊ gingiuaꝝ ⁊ reliquarum par
tium accidentia in ꝓcessu iam virtute defecta pp maliciaȝ vapo
rum ⁊ sanguis significant mortẽ non multũ distare. Quintum
qñ descendit ex hydropico qđ est sicut caro ꝓnunciat mortẽ ei⁹:
forte enim illđ descendẽs ex epate significat eius corruptionem
Sextũ si alicui habẽti melẽiaȝ accidat hydropisis curat per aduẽ
tum hydropisis qm̃ humectat. Septimũ fluxus ventris hydro
pico superueniens mortalis nisi eũetur cã hydropis. Octauuȝ
venter siccus in hydrope est melior qȝ leuis. Et ꝓpe si hydrops
ꝓueniat ex nocumento renũ ⁊ mẽbroꝝ vrine. Nam in hoc fit le
nis venter pp reuersionẽ hũiditatis ad intestina. Et siccitas vẽ
tris est maior in hydrope sequẽte nocumẽta mẽbroꝝ anterioꝝũ
⁊ qñ sumẽ ⁊ femoralia sunt carnosa est melius: significãt fortitu
dinẽ ⁊ tollerentiã solutõis: ⁊ his possũt exhiberi solutiua fortia.
Nonũ oĩa vlcera in hydropisi sunt difficilis curatiõis. Decimũ
oĩs hydrops sequẽs periplemoniã ẽ mortalis. Undecimũ hy-
drops asclites est ƀȝ plm̃ mortalis: sed in hyposarca et tipanites
ƀm plurimum salubris nisi timpanites quasi subita sequẽs egri
tudines acutas sicut synoches pestilentiales ⁊ similes que fere
semper ẽ mortalis. Duodecimũ omnis hydrops in acuta febre
malũ secundo ꝓnosticum. Almansor.

Cum venter post epatis dolorẽ ⁊ fe. augmẽ
tari ceperit ⁊ qđ est ab vmbilico vsqȝ ad fe-
mur exterius ꝓminuerit ⁊ cutis q̃ est ibi sub
tiliare ⁊ albere visa fuerit: ⁊ cuȝ vẽter moue
tur auditur sonus quasi aque ĩ vase nõ pleno moto et
si cũ his vrina fuerit rubea ꝑua est habenda fiducia ⁊
ꝓprie si virtus nõ affuerit fortitudo. Jo. ar.

Hoc caplm̃ diuiditur in tres partes. In p° Raẜ. curat
asclitẽ in ƀa hyposarcã: in 3ª timpanitẽ ƀa ibi. Quod si
in palpebris 3ª ibi. Si vero vẽter prima in duas: prio
ponit in asclitis 2° curã 2ª ibi: his tñ. In prima pte po
nit quattuor signa primũ ꝙ venter post epatis dolores q sequũ
tur ad apata aut alias eius egritudines cepetit tumere ita vt ab
vmbilico vsqȝ femur exterius eminuerit: imo ẽt sup vmbilicũ: lȝ
minus ƀm ꝙ cutis ventris visa fuerit albere ⁊ subtiliari q̃si tensa
a re alba. tertium cũ venter mouet auditur sonus aq̃ in vase nõ
pleno moto: hec tamen significãt hydropesim asclitẽ. Quartũ ⁊
si cum his vrina fuerit rubea. s. notabiliter ⁊ cũ ꝯditionib⁹ supra
scriptis. s. ꝙ non fuerit valde pauca nec male substantie q̃ signi
ficant ⁊ ipsam pendere a causa calida. Et ꝯsequẽter parũ sperã-
dum esse ⁊ marie virtute existente debili cum deteri⁹ sit hydrops
calida qȝ frigida hec q̃ttuor significãt asclitẽ mortalẽ. Almãsor.

His tñ si virtus fortis fuerit ⁊ venter vehementer sic
cus: pilule de reuedseni dande sunt que. re. rauedseni
succi eupatoriȷ̃ seis endiuie oĩum añ. ʒ. iiȷ. agarici. ʒ. v.
mezerion. ʒ. x. fiãt ex his pilule q̃ꝝ dosis sit. ʒ. iȷ. ⁊. ſ. ex
qbus quaqȝ hebdomoda dosis vna sumat. Qđ si vir
tus fuerit debilis trocisci de mezerion dandi sũt. Qđ
℞. seis endiuie. ʒ. x. meȝeriõ. ʒ. i. ⁊ duas tertias agirici
succi eupatoriȷ̃ silr tandẽ rosaꝝ seis citrulloꝝ amboꝝũ
añ. ʒ. iȷ. ⁊. ſ. ex his oĩbus fiant trocisci. x. de q̃bus vnus
in die cũ sirupo acetoso de zuccaro dandus est.
Si autem vẽter fuerit solut⁹ dent trocisci de berberis
cum sirupo acetoso. Eger quoqȝ nutrit ex ziberegi: ⁊
bibat sirupũ acetosũ de cidoniȷs ⁊ si vẽtris solutio ve
hemẽs fuerit cidonioꝝũ rob solũ dandũ est. Jo. Ar.

Hic curat asclitẽ primo a cã calida ƀo a cã frigida ƀa ibi. Si aũt
cum his. In pria pte ponit tria remedia. Primũ virtute existen
te forti ⁊ ventre sicco ẽ pilule de raued. i. de reubarbaro in qbus
ponitur mezereon. ℞. rauedseni: sȝ loco ipsius accipim⁹ reubar
baruȝ ⁊ est melius succi eupatoriȷ̃ se. endiuie añ. ʒ. iiȷ. agari. ʒ. v.
mezereon. ʒ. x. fiant pilule quarũ dos est. ʒ. iȷ. ſ. ⁊ quaqȝ hebdo-
moda sumant dosis vna cũ custodia. Si vero virtus fuerit dbi
lis dentur trocisci de mezeriõ vt. ℞. seis endiuie. ʒ. x. mezereon
agarici succi eupatoriȷ̃. añ. ʒ. i. ⁊ duas dragmas. rosaꝝ seis citrul
loꝝũ ana. ʒ. iȷ. ſ. ex his fiant trocisci. x. de quibus vnus in die cũ
sirupo acetoso de zuccaro dãdus trocisci isti st leues: sed pilule
fortes ⁊ non dãde nisi virtute existente forti. Est eniȝ mezereon
calidũ ⁊ siccũ in quarto excoriatiũ serosũ inflabile ꝯsũptiũ ⁊ dis-
solutiuũ virtutis educens aq̃ȝ citrinã cũ fortitudine cuius dos
in subã est a. ʒ. ſ. vsqȝ ad vnã ⁊ nocet epati nisi rectificet sed semẽ
endiuie ⁊ succus eupatoriȷ̃ ⁊ semẽ citrulli ipsũ rectificãt mezereõ
tñ bonũ cõiter non reperitur apud nos. Scđm remediũ ꝙ si vẽ
ter fuerit lubricus dent trocisci de berberis cũ sirupo acetoso in
frigidant eni ⁊ stringũt. Tertiũ ꝙ eger nutriat ex zibei vel zibre-
begi q est cibus factus ex carne cocta ⁊ ouis simul mistis: ⁊ bi-
bat sirupũ acetosũ de cidoniȷs. Et si ventris solutio vehemens
fuerit cidonioꝝ rob solũ dãdũ est ad vẽtris ꝯstrictionẽ. Almã.

Si aũt cũ hac passione nõ fuit vrina rub. nec calor pi
lule iste dãde st aque. re. mezeriõ serapini ãboꝝũ añ. ʒ.
ʒ. salis indi fimi colũbi amboꝝ añ. vȷ. ʒ. vnius pilule ei
iste aquã vehemẽter descendere faciũt: Trocisci pte-
rea de lacca cum apozimate de radicibus dandi sunt
emplastrũ asclitis ꝯueniẽs. re. farine hordei ciperi ster
coris bouini veteris baurach boliar. oĩum ptes equa
les ex his oĩbus tritis fiat epithima sup ventrẽ huius
nanqȝ ꝓprietas est aque magnã ptẽ exiccare. Jo. ar.

Hic curat asclitẽ a causa frigida dicẽs. Qđ si cũ hac passiõe nõ
fuerit vrina rubea nec calor. s. febrilis aut ꝯplexionalis superflu⁹
pilule iste dande sunt. ℞. mezereõ serapini ca. in 3° sicci i ƀo edu
centes hũores grossos ⁊ viscosos ⁊ aquã citrinã añ. ʒ. ſ. salis in
di ca. ⁊ sicci in 3° soluentis melẽiam ⁊ hũores viscosos fimi colũ
bini calidi in q̃rto soluẽtis pũgẽdo ⁊ dissoluendo añ. ℈. ſ. fiant
pilule ⁊ sunt dosis vna ⁊ potenter soluũt aquã in aliqb⁹ tñ libris
non sũt sal idũ nȝ fimus colũbinus credo illos textus eẽ melio
res. Scđa medicina est vt dentur trocisci de lacca cum deco-
ctõe de radicibus quoꝝ descriptio ꝓcessit in caplo đ dolore epa
tis aperiũt oppilatões ⁊ ꝓuocant. Tertia medicina ẽ hec recipe
farine hordei ciperi stercoris bouini veteris baurach boli ar. oĩ
um añ. ptes equales fiat epithima sup ventrẽ ꝑmiscẽdo cũ aliq̃
liquore sicut eẽt aqua cineris ⁊ vinũ albũ. Juuat eni in resoluẽ-
do aquã. Almansor.

Quod si in palpebris ⁊ extremitatib⁹ fuerit apa mol
le ⁊ testiculi apãt faciesqȝ ac totũ corp⁹ mollitie qua-
dam teneat erit tũc hydropisis species que hiposar
ca vocat: Egro itaqȝ hac specie laboranti trocisci de
lacca cũ apozimate de radicib⁹ sũt tribuẽdi. et vẽter
quaqȝ hebdomoda ex pilulis de reubarbaro ẽ soluẽ
d⁹. et patiẽs ĩ arena calida ẽ sepiliẽdus. Ei q̃ȝ ẽ ꝓcipiẽ
dũ vt exercitio vtat ⁊ famẽ ⁊ siti sepe patiat. Jo. ar.

Hic curat hyposarcã dicẽs ꝙ si ĩ palpebris ⁊ extremitatib⁹ fueit
apa molle ⁊ testiculi apant. i. oreũ: ⁊ forte testiculi cũ eo ⁊ facies ⁊
totũ corpus sit factũ molle cũ quodã tũore q̃ oĩa sunt signa hy-
posarce ꝓ cura hac egritudine laborãti sũt tribuẽdi trocisci đ lac
ca cũ decoctõe de radicib⁹ ad mũdificãdũ corp⁹ ꝑ viã vrie ⁊ api
endũ oppilatões: ⁊ frequẽter exhibeant. Et venter q̃qȝ hebdo-
moda soluẽdus cũ pilulis de reubarbaro q̃ pñt fortificari refor
mando eas cũ succo hireos pilule tñ de raued Mesue sunt for
tiores: ⁊ factis eũonibus patiẽs in arena calida sepeliet ad resol
uẽdũ phla aquosũ: ⁊ exercitetur stõ ieiuno: ⁊ fac sepe famescat
⁊ sitiat. Almãsor.

Si vero vent inflat⁹ fuerit ac tẽsus ⁊ cũ ꝑcutit sonum
reddit vt timpanũ hydropisis spẽs adeẽ significabit
timpanites dr. quã q patitur a comestõe olerũ absti-
nere dȝ: atqȝ eoꝝ oĩuȝ q̃ ventositatis sunt generatiua.
Venter q̃ȝ oĩ die ex panico est vaporandus ⁊ vẽtose

sup ventrē ponende: ⁊ medicamia tumorē dissoluen-
tia dāda sūt vt diaciminū ⁊ electuariū de baca lauri
qđ in caplo de iliaca noiabim⁹. Eger pretere a exer
citio vti assuescat ⁊ famē pati. ⁊ ex collirijs q̄ vētosita
tē dissoluūt q̄ꝝ faciem⁹ mētionē sibi subiciat. Venter
q̄z mandali donec icipiat rubere fricetur ⁊ ex oleo ru
taceo clisterizetur. Jo. Ar.

In parte ista curat timpanitē dicens q̄ si venter inflatus ac ten
sus fuerit. Et cum pcutitur sonat vt timpanū est spēs hydropis
dicta timpanites: ⁊ tu supple reliqua signa timpāitis supius alle
gata siue posita. Sed p cura dz abstinē a comestiōe oleꝝ ⁊ oīuz
que ventositatis sūt generatiua p quo nota oīa olera eē vētosa:
lz aliqua eoꝝ carminēt ventositatē sicut ruta. 2° ē euaporandus
cū panitio aut mileo et pprie torrefacto. tertio ventose sup ven-
trē sunt ponende. q̄rto medicamina ventositatē dissoluentia dā
da sunt sic̄ diaciminū: electuariū de bacis lauri cuius descriptio
ponitur in caplo de colica q̄nto eger multū exercitet stō ieiuno.
Sexto patitur famem ⁊ sitiz. Septio coliria vētositatē dissoluen
tia de q̄bus agetur in capitulo de colica, subiciant. Octauo ven
ter cum panno fricetur donec rubere incipiat. Nonū ex oleo ru
taceo clisterizetur. Ordo cure.

Uia cura cacesie non differt a cura hydropis nisi ꝑm
magis ⁊ minus ideo de ābarū curatōe simul agendū
est. Haꝝ itaq̄z cura sex exigit intentōes: Pria ordinat
debitū regimē sex rerū. Secūda miorat supflua. Ter
tia digerit aperit ⁊ mēbra nālia ꝯfortat eoꝝ discrasiā corrigendo.
Quarto eradicat. Quita corrigit accidētia. Sexta remouet cau
sas recidiuationis q̄r est mltū recidiualis. Regimē aūt sex rerū
non nālium dz tendere in ꝯtrariū cāe faciētis hydropē iō hz di-
uersificari ꝑm diuersitatē spēꝝ hydropis ⁊ cāꝝ suaꝝ dz ergo in
cā calida declinare ad frigidū: in frigida ad calidū sz ꝑm plz ad
siccū. Et semp magnopere ad ꝯfortationē stōi ⁊ epatis ⁊ mēbro
rum nāliū. Aer ergo sit clarus declinans ad siccuz quapp hitet
in solari non in loco terreno hūido: ⁊ sit calidus in frigida ⁊ fri-
gidus in calidā magis tn̄ ceteris paribus declinet ad calidū in
frigida q̄z ad frigidū in calida cū in oī hydrope opus sit cāz cō
iunctā resoluere. Uitetur aer ventosus ⁊ aquosus: in cibo ⁊ potu
obseruent he ꝯditiones. Prima vt sit parcus in vtroq̄z quapp
non comedat nisi p̄cendētis cibi digōne celebrata: ⁊ nisi notabi
liter fameat ꝯstante appetitu silr non bibat nisi multū sitiuerit.
Sunt enim fames ⁊ sitis sūmū remediū in hac egritudie ⁊ pp̄e
sitis. Qua pp nō comedant nz bibant extra prādiū ⁊ cenā: imo
si bene possent tolerare ꝯueniēs esset vt nō cibarent nisi semel in
die. Scđa vt nō multiplicent cibaria in mēsa vna. Tertia vt sur
gat a mēsa cū reliquijs famis. Quarta vt notabiliter comedāt
anteq̄z bibant: ⁊ nullo pacto bibāt aquā: ⁊ si necessitas aliqua co
gerent ad aquā misceant cuz vino p tres aut quatuor horas aū
q̄z bibat: ⁊ ante potū p̄cedat cibus vt tardius penetret ad epar.
Qđ si patiens non biberet vinū a pprietate quadā indiuiduali
sibi horrendū nō cogat ad ipz: sz poti⁹ bibat aquā endiuie aut
apsinthij cū sirupo acetoso simplici zuccarino aut mellino aut
saltē aquā calibeatā: est eni aqua sūopē vitanda scđz oēz mōm
admīstratōis vinū tn̄ in cā notabiliter calida nocet nisi sit valde
pauciferū vn̄ forte p̄stātior est aq̄ endiuie aut ius galli ⁊ pp̄e de
crepiti sz in cā frigida sit potius subtile antiqū claꝝ de quo tamē
parū bibat: ⁊ melius est albū q̄z nigrū. Panis hordeaceus est
melior q̄z triticeus. Si vero abhorreret ipsū comedat triticeū nō
oīo a furfurib⁹ depuratū bn̄ coctū ⁊ salitū: cui si administrat se-
men endiuie aut feniculi aut anisi erit p̄stātior: ex salatis cōueni
unt in cā calida endiuia cicorea lupuli: in frigida cappares feni
culū petrosilinū carota prassiū apiū: sparagi in vtraq̄z: ⁊ sint de
bite cocte: ⁊ cū pauco aceto ⁊ oleo ꝯdite: sparagi tn̄ cuz solo sale
ꝯdiant. Sz in tipanite olera ⁊ pp̄e recentia vitanda sūt. Ex fer
culis ꝯuenit ius ciceꝝ ⁊ faxeoloꝝ: ⁊ decoctōes radicū ⁊ semīū api
entiū ⁊ cauliū: ⁊ q̄ fiūt ex pane aut ouis absz caseo: ⁊ que fiūt ex
enula ⁊ sit cocta in iure laudabiliū carniū infrascriptaꝝ vitetur
tamē supfluus vsus brodioꝝ. Ex carnibus ꝯueniūt pdices fa-
xeani frāquelini turtures turdi a laude. Aues pue degētes i ar
boribus ⁊ pratis colūbi volare incipiētes. ex quadrupedib⁹ he
di cuniculi caprioli lepores ⁊c. q̄ comedāt i prādio elixe in cenis
asse epata galinaꝝ optie ꝯueniūt sup prunis cocta nō multū: pi
sces vitent: sz caro limatiaꝝ ꝯuenit oua ꝯueniūt ꝑm oēm modū
administratōis ⁊ sint mollia nō p decoctionē indurata vitet lac
caseus ⁊ lacticinia oīa butyro ⁊ oleo raro vtatur. ex saporibus
conuenit i frigida mostarda: ⁊ sapor ex passulis: ⁊ sapor ex aro
matibus in calidā acresta vinum granatorum de berberis: Et
que cum his fiunt. Aromata conuenientia i frigida sūt cinamo
mū. zz. piper grana longa crocus silia: sz in calida sandali spo-
diū coriandrū. Fructus cōueniētes in frigida sūt passule fistica
auelane torrefacte: sed in calida granata muza. Somnus sit no-
cturnus sex horaꝝ aut circa. Exercitiū ⁊ pprie stō ieiuno ē eis vti
le: Et pp̄e ambulando p loca arenosa sicca ⁊ p mōtes vsq̄z ad
sudorē q continue abstergat: Et tunc caueāt a ventis ⁊ post exer
citiū stent in sole capite ptecto ⁊ alijs mēbris discooptis. Acci
dentia ai cōueniunt sic̄ lites ira solicitudo ⁊ silia ericcātia: cauē
dum est accidētib⁹ q̄bus corrūpitur digestio sicut tristitia timor
⁊ silia: hec āt exiccantia magis ꝯueniūt in asclite ⁊ hyposarca mi
nus in timpanite. Solicite pcuret oēs eūones nāles: imo etiam
non nāles sicut vomitus si eni fuerit ꝯsuetus: est eni eūo sibi cō
ueniens. Pro scđa itentōe q̄ ē minoratio hmōi cañ. obseruētur
priūs q̄ diuersi hūores eūentur grossi subtiles cholici phlatici
aliq̄n melice pp̄e cū splen ē in cā. Sz in asclite marie aquositas
in hyposarca phla in timpanite diuersi ꝑm diuersitatē hūoruz q
in ventositatē subtiliantur: sz frequētius phla deinde mlia: lz ali
q̄n ex chilo imediate generet ventositas. Cāe aūt tante diuersita
tis hūorū est ethereogenitas chili cū erore digestiue. Scđus q̄
solutiua ista paꝝ sint lesiua mēbroꝝ nobiliū marie stōi ⁊ epatis
vt q̄r sūt leuia benedicta sic̄ hiera simplex pilule de reubarbaro
de eupatorio aut si opus est fortib⁹ sint bene correcta ⁊ mista et
cū his que stōm ⁊ epar ꝯfortant sicut ligno aloes crudo sq̄nāto
⁊ silibus. Terti⁹ freq̄us sit eūo ne materia multū exuberet nō tn̄
pro vice sit copiosa ne virtus deiciat. Quartus post solutiua dē
tur aliqua confortantia stōm ⁊ epar stipticitate moderata pprie
tate ⁊ aromaticitate. Quintus non conuenit phlomia rōne hy-
dropis tū quia mā hydropis ⁊ pprie asclitis aut timpanitis nō
est mltū apta educi cum phlomia: mā vero hyposarce fortasse
magis tū q̄r phlomia paucificat calorē innatū per quē epatis ⁊
stomachi digestio pficitur tū quia pauco existente sanguie i cor
pore phlomia phibetur quarta primi caplo de phlomia. Verū
aliquando competit rōne cause vt puta apostematis epatis i cu
ius principio dz fieri phlomia sed post principiuz minus ꝯpe-
tit phlomia q̄z si esset apa solum sine hydrope. scđo si cā hydro
pis eēt retentio sanguinis menstrualis aut hemorroidalis fluē
consueti: tunc ex saphenis facienda est phlomia aut huiusmōi
sanguinis prouocet similiter dico de sanguine retento p aliā re
gionem fluere ꝯsueto in his casibus faciēda est phlebothomia
nisi sit fortis indicatio in ꝯtrarium phlomia tn̄ magis tolerat in
hyposarca q̄z in ceteris q̄r plm māe hyposarce in venis ꝯtinen
tur: lz paucitas sanguinis huic obstet. Et si consilium tuū sit de
phlomando prius materie alie multū dominantes sūt minorā
de postea phlomandū: ⁊ si fiat phlia lata ⁊ pprie in hyposarca
vt phla cum sanguie possit educi. Sextus vomitus aliq̄n ꝯuēit
ad mūdificandū supflua in stō ꝯtenta q̄ digōnem impediunt:
⁊ pp̄e stō nauseante qui fieri potest stō ieiuno ⁊ post sumptionē
alicuius cibi iuuantis ad vomitū. Septimus clisteria ꝯueniunt
in eūando causam añcedentē ⁊ ꝯiunctam hydropis. Item in
eūando mās quibus stomachus ⁊ epar debilitatur. In clisteri
bus ergo possunt poni solutiua ꝑm exigētiam māerum eūanda
ruz. Item possunt poni aperitiua alterantia ꝑm exigentiā cause
hydropis. ego enim in clisteribus aliquotiēs pono succū hyre
os in asclite ⁊ in tīpanite electuariū de bacis lauri: ⁊ in hyposar
ca hieralogodion electuarium indum benedicā ⁊ similia. Solu
tiua ergo exhibēda sunt hiera simplex valens in calida ⁊ frigida
Sed in frigida magis q̄ educit supflua ⁊ reseruatis hūiditatib⁹
inatis. Qđ si hūores fuerit grossiores secū misceat 3ª ps agari
ci p̄parati ⁊ fortiora sunt hieralogodion hiera diacoloquītidos
Et electuariū indum: ⁊ hec valēt in cacesia ⁊ oibus spēb⁹ hydro

pis: sed in asclite ꝓprie sūt pilule de raued cū mezereō q̄ sūt pri
me pilule descripte a Rasi valentes in asclite calida virtute existē
te forti: sed īcipias a.ʒ.i. si aūt virt⁹ fuerit debilior des trociscos
ab ipsos descriptos etiā valentes in cā calida: ꝛ deī trocisc⁹ vn⁹ ꝛ
pilule tñ de mezereon. M. sunt forte in his prestantiores. Ego
tamē in his pilulis de mezereon paucā inueni vtilitatē qđ euēit
quia nō habemus bonū mezereon: ꝛ in cā frigida. Rasis iubet
dari pilulas de mezereon cū serapio. Ego vero in asclite do suc
cū hireos facta residētia. a.ʒ.ij. vsqꝫ ad vi. cū tantūdē aq̄ mellis
aut aque casei. et si fuerit vehemēs caliditas cū his misceo. ℈.i.
sandaloꝝ vel tantūdē speciеꝝ triasanduloꝝ aut saltē infundo.ʒ.
.i. postea extraho facta bōa exp̄ssiōe. Ubi aūt influxibili ventre
leuiora sufficiant da pilulas de reubarbaro aut de eupatorio de
scriptōe. Mesue in asclite ꝛ hyposarca: ꝛ si volo fortificare eas
reformo cū succo hireos ꝛ sūt optie. Itez pilule de raued Me
sue sunt ꝑstantes: ius ēt gali decrepiti cū polipodio ꝛ aneto con
fert ꝛ leuiter soluit ꝛ alkekengi almezerion alscebrā descriptiōe
Mesue destinctōe tertia sunt efficacia. Sꝫ ꝑ tertia intentōe que
digerit aperit ꝛ mēbra nālia ꝯfortat. digestiua sint calida aut fri
gida ꝫm exigentiā sui ꝯtrarij: sed quo ad virtutes scđas sint sub
tiliatiua abstersiua incisiua aperitiua ꝓuocatiua ꝫ ꝙ ꝯꝫ. sꝫ quo
ad virtutes tertias sint mēbroꝝ nālium ꝯfortatiua tā ꝓprietate
q̄ꝫ stipticitate moderata: hec āt facilius cōplemus in ꝯ°ne frigi
da q̄ꝫ in calida tū q: securius possum⁹ calefacere q̄ꝫ infrigidare:
tū q: magis efficacia: ꝛ a ꝓꝑetate magis opantia repiunꝭ calida
q̄ꝫ frigida: ꝛ pp hanc cām facilius curaꝭ hydrops frigida q̄ꝫ ca
lida. Itē q: vt dcm̄ fuit in ꝓnosticis: hydrops cū sit morbus fri
gidus quo ad cām ꝯiūctā mālē ꝓuenit a fortiori cā in epate cali
do q̄ꝫ frigido. Et eo magis si sequaꝭ dyscrasiā calidā cū rōe dys
crasie calide q̄ est cā añcedens oꝫ infrigidare sꝫ rōe cāe ꝯiūcte
calefacere: ideo iuxta eū pua hñda est fiducia in hydrope a cā
calida nisi adsit virtutis fortitudo. Sed cañ. ꝙ in hydrope que
ē morb⁹ valde cronicus oꝫ digestiua: imo oē genus medicinaꝝ
ꝑmutare tū q: morbus variaꝭ in decursu ꝑ tpa sua ꝫo oꝫ variaꝭ
ꝫm diuersitatē tpuꝫ anni. 3° ꝫm varietatē virtutis q̄rto dato ꝙ
in suprascriptis nulla fieret variatio oꝫ variare ꝯpositōes medi
cinaꝝ q̄ tñ sint silīs virtutis habentes diuersa mālia ꝛ diuersos
modos ne nā asuefiat tū ne medicine hmōi tediū afferāt egro:
ꝓpterea cū vno tpe fuerim⁹ vsi sirupis alio tpe vtamur aqs: po
stea ꝯfectōibus postea electuarijs postea epithimatib⁹ vnctioni
bus emplastris ceratis ꝛ silīb⁹: ꝛ hec aliqñ sint silīs virtutis ali
q̄ñ differentis gradualiter aut formaliꝭ ꝫ exigētiā. Item oꝫ va
riare medicinas ꝫm diuersitatē intentiōnū vt nūc digere euāre
aut ꝑ vrinā aut ꝑ sudorē aut ꝑ vomitū aut ꝑ fluxū ventris ꝛ silī
bus mōis. Nūc vero ꝯfortare: oꝫ ei hoc mō medicias alterare.
Quid eni prodesset sꝑ euāre ꝛ nō ꝯfortare cū mēbra nālia đbi
lia iterū regenerāt aquā phl'a ꝛ vētositates nꝫ iuuaret ꝯfortatio
absꝫ euōne nec tñ vni⁹ mōi euō iuuat: imo oꝫ diuersas tēptare ꝛ
magis illas seq̄ q̄ magis ꝯferūt. Tertius canon cū cōpleuerim⁹
vnū ordinē mediciaꝝ vt puta miōratiuū digestiuū eradicatiuū
ꝯfortatiuū sinam⁹ nāꝫ aliquāto tpe gescere sine medicis cū sola
dieta ꝯueniente cui⁹ tporis lōgitudo ꝛ breuitas dꝫ prudētia me
dici mensurari. et hoc nē nā terreaꝭ ētā ꝯti° vsu medicinaꝝ. In
hydrope ergo frigida valet sirupus de absinthio q cū hoc ꝙ nō
est multū calidus ē ꝯfortatiuus mēbroꝝ nāliū ꝛ aperitiuus: de
inde sirupus acetosus diarodon. et sirupus de eupatorio qui ē
his calidior ꝛ magis aperitiuus. et si opus esset incisiōe ꝛ abster
siōe cū his misceatur aliqd oxymellis simplicis aut oxymellis
ꝯpositi si fuerit opus magis aperire ꝛ ꝓuocare ꝛ sirupus aceto
sus aut oxymel simplex si opus fuerit magis calefacere i quo ste
terit infusuꝫ apsinthiū valet ad incisionē abstersionē aperitionē
ꝛ cōfortationeꝫ. Aque aūt his ꝓportionales sūt aqua apsinthij
prassij cuscute capilloꝝ veneris sparagoꝝ feniculi apij ꝛ silium
ꝛ aliqñ dantur sine sirupis cū pauco alicuius ꝯfectionis aut ele
ctuari ꝓprij in hac dispositōe sic diarodon abatis aromaticum
rosatū diacurcuma dialacca in qua ē spes ad oēꝫ hydropē. Dia
morusia diacostū ꝯfectio de ranedseni. Ex trociscis aūt conue
nientibus sūt trocisci de ro. de absinthio de lacca. Itez trocisci đ
rauidseni descripti a Rasi in caplō de dolore epatis: ꝛ trocisci đ

reubarbaro Mesue. Itē trocisci de eupatorio de capparis maxi
me valentes in hydrope sequente oppilatōeꝫ splenis. Ex epithi
matibus vnctōibus ꝛ emplastris sūt q̄ dicta sūt in caplō de đbi
litate epatis. Sꝫ in hydrope calida vꝫ sirupus endiuie sirupus
de bisantijs oxyzacara sirupis đ granatis. Aq̄ vero sūt aq̄ endi
uie epatice lupuloꝝ capiloꝝ veneris que ē tpata: ꝛ qñ nō ē ma
gna caliditas cū his frigidis possum⁹ admiscē aliq̄ calida ex a
qs aut sirupis suprascriptis: Nam nā sagax diriget frigida cō
tra malā ꝯ°nē calidā: ꝛ calida ad ꝯfortādū spiritū ꝛ calorē inna
tū qđ intelligēdū tam in his que interius sumātur q̄ꝫ in his que
exterius applicantur. Ex ꝯfectionib⁹ vō sūt triasandali diarodō
abatis. Ex trociscis sūt trocisci de berberis descripti a Rasi i ca
pitulo de dolore epatis. Troscisci de canfora caumate existente
magno. Applicāda āt exteri⁹ i ꝯfortatōe epatis ca. ꝛ fri. đscripta
sūt in ca. de debilitate epatis ꝛ de dolore ipsius ad qđ recurre.
Q̄đ si oppilatōes fuerint fortes ꝛ multū traxerīt ad se curā vte
re ex his que sunt magis apientia: quoꝝ sermo ꝑcessit sicut dia
lacca diacurcuma ꝛ silīa: ꝛ si videaꝭ nimis calida misce cū diaro
don abatis ꝛ silībus infrigidantib⁹: ꝛ ꝓ his recurre ad caplīm đ
cura oppilationū qđ ꝑcessit ꝓ qbus aperiēdis non solū ꝓsunt
sumpta: sꝫ etiaꝫ clisterizata sic clisteria ex radicibus ꝛ seibus api
tiuis mēsura tñ sit in aperientib⁹ ꝛ ꝓuocantib⁹ ne forte supflue ꝓ
uocando inducerēt excoriatōeꝫ: Aut ne forte in timpanite mlti
plicarent ventositatē pp supfluam caliditatē: iō A. post admini
strationē fortiū diureticoꝝ docet admīstrare ius galline piguis
vt in cori ꝛ vias vrine ꝛ ardorē remoueat. Prouocātia tñ fortia
magis sūt necessaria i asclite ꝛ hyposarca. Min⁹ in timpāite suf
ficiunt eniꝫ leuia q̄ ducūt mām in ventositates ꝯuertibilē: sꝫ iu
ra sūt magis necessaria carminātia vētositatē: ꝛ ex medicis cōis
iuuamenti in oīb⁹ speciebus hydropis sūt vrine īfantū que cuꝫ
zuccaro bibanꝭ vsqꝫ ad. v. ℥. ꝑ vice ꝛ auctores aliq laudāt vrias
ꝓprias. Itē ad hec oia valēt vinū albū decoctōis apsinthij ma
rubij endiuie cicoree cuscute ꝛ silīum: ꝛ vrina leporis cum spica
nardi ē ꝓpria ē enim vrina leporis ꝛ hūana valde mirabilis in
dispositōib⁹ frigidis epatis ꝛ splenis. Sꝫ ꝑ q̄rta intētione que ē
eradicatio māe hydropis tā añcedentis q̄ꝫ ꝯiunte diuersa sunt
īstr̄a ꝛ auxilia ꝫm diuersas spēs hydropis. In asclite q̄dē. vj.
mōis eius māꝫ eradicamus prio ꝑ solōnē vētris 2° ꝑ vrinā 3° ꝑ
sudorē 4° euāndo ꝑ venas vmbilicales 5° ꝑ resolōnē īsensibilem
sexto ꝑ vesicationē cauteria ꝛ sectionē. Prim⁹ modus. s. euātio
ꝑ ventris solōnē ꝯpleꝭ cū aqua distillatōis corticis mediāi sam
buci. Item cū solutiuis supius positis i minoratiōe que fuit in
tentio 2ª. ꝛ si opus est augeaꝭ ipsarū dosis aut frequētius iteren
tur. Et fortius illis est succus cucumeris asinini: Extrahaꝭ ergo
succus ex fructu cucumeris asinini absqꝫ violētia postq̄ꝫ est ma
turus qđ cognosciꝭ ex citrinitate sibi adueniente in fine estatis ꝛ
ꝑmittaꝭ deputari ꝑ residētiā: deiñ qđ depuratū ē ꝑmittaꝭ exiccari
īfūdendo in eo ꝓ vnaq̄qꝫ vncia. ʒ.i. specieꝝ alefanginaꝝ i petia
subtili q̄ cū exhenꝭ exprimanꝭ vt virtus eaꝝ ingrediaꝭ in succuꝫ
Et secū ꝓ vnaq̄qꝫ vncia dū ē exiccatus aut q̄si misceaꝭ. ʒ.i. dra
gagāti aut bdelij. Et refueꝭ q exhibeaꝭ p⁹ sex mēses: Et doꝭ ei⁹
est a. ℈. s. vsqꝫ ad vnū reformata vna aut duab⁹ pilulis: ꝛ potenꝭ
educit aquā. Succus tñ hireos ē magis domesticus quo cōiꝭ
vtor aut cū aq̄ mellis vt supra aut in his q facile soluunꝭ refor
mādo pilulas de reubarbaro aut de raued cū eo: clisteria q̄ꝫ i q
b⁹ ponūꝭ hmōi aquā educētia sic in quib⁹ poniꝭ succus hireos ꝛ
silīa ꝯferunt ad hoc ꝛ ꝑt de his in clisteribus pōl maior q̄ꝫtitas
q̄ꝫ in exhibitis ꝑ os. Scđo minoraꝭ mā asclitis ꝑ vrinā cū apo
zimate de radicibus. Raꝭ in caplō de dolore epatis aut cū dia
curcuma aut dialacca cuius doꝭ ē. a. ʒ.i. vsqꝫ ad tres cū aq̄ apij
aut sparagoꝝ ꝛ pauco vini subtilis: ꝛ si viderenꝭ nimis calida se
cū misceantur tātūdē diarodon abatis: aut aliqd triasandoloꝝ
ꝛ ꝯtiuetur pluribus diebus ꝛ forti⁹ est. Iustinū aut litōtripon cu
ius paꝝ ꝑt cū his ꝑmisceri: ꝛ ꝫm Gal. 3° ꝯ°nū medicamē de cā
taridib⁹ correctis ꝑ adustionē: aut ꝑ gūmi cerasoꝝ admistioneꝫ
valet educendo multitudinē humiditatis sed non detur nisi gra
na. s. ꝛ posset cum suprascriptis misceri. euacuantia vero per su
dorem sunt balnea ignea sicut furn⁹ balnea aerea sicut stufe va
lent educēdo multitudinē hūiditatis qbus teutonici plīm vtunꝭ

Et balnea aquea sicut terme ⁊ receptō fumoꝝ termaruꝫ: ⁊ ex sū
ptis est medicamē de assa cuius sumatur. ʒ. i. cum. ℥. i. aut pluri-
bus vini subtilis calidi post cuius sumptionē bene pānis copia
tur ⁊ dormiat: ⁊ retentio anhelitus ⁊ abstersio sudoris iuuat ad
ꝓuocādum sudorem. Iteꝫ iuuat post sumptionē sudatiui si stu
fetur sub pannis aspgendo latereꝫ calidū existentē ꝓpe ipsuꝫ in
aliquo bacili aut alio vase sed aspgatur cū aqua decoctōis ane
ti bacaꝝ lauri sulfuris aut similiū ꝓuocātiū sudore. Quarto eūa
tur per venas vmblicales ponendo vētosas sup vmbilico: ⁊ em
phlastra attrahentia ⁊ dilatantia. Quinto per resolutionē insen
sibilē sicut cum emplastris ventri superpositis sicut est factuꝫ ex
stercore vaccino ⁊ capraꝝ pascentiū herbas siccas qbus aliqd
sali ⁊ sulfuris addi potest. Itē stercus capraꝝ mistum cū vrina
infantū. Item stercus colūbaꝝ bace lauri hireos eleborus mi
sta cum p̄dictis stercoribus ⁊ ꝓpe cum vrina cameloꝝ ⁊ equoꝝ
et est forte. Item limatie ꝯtrite posite sup ventrē ⁊ dimisse dōec
exiccentur: similiter ostraca ⁊ lapis pumex est mirabilis: ⁊ huius
modi possunt misceri cū lixiuio ⁊ pauco aceti: sed caue cū huius
modi administras in hydrope calidane epar inflāmetur. Qua
pp huiusmodi nō administrent sup regione epatis: imo super
regionem epatis dum hec fuerint aplicet cerotū sandalinū aut
aliqd epithima infrigidans: ēplastrū tn̄ Rasis est conueniēs et
parū calefacit: crura ⁊ coxe tumide similiter exiccent cū spongijs
infusis in lixiuio facto ex cinere vitis ⁊ stipitū cauliū: ⁊ similiuꝫ
calefacientiū ⁊ exicantiū que spongie calide actu ⁊ optie epresse
applicentur ptibus tumidis cū bona ligatura ⁊ solutiōe. Sexto
eūatur aquositas in asclite cū vesicatorijs que faciunt in ventre
aut in cruribus vbi est maior tumor cuꝫ maiori mollitie: ⁊ fieri
possunt cum pede coruino cōtrito sup loco stricte ligato: ⁊ sic re
tento per. x. aut. xij. horas. ego vero cōiter vtor cantaridibus cō
tritis p̄mistis cū fermento cum aceto forti: ita vt plurimū cātari
darū cōtangat locū ⁊ ligentur cū bona strictura. ⁊ sic dimittant
p 10. horas aut circa: ⁊ illa vlceratio Cōseruet aperta de tertio in
tertiū imponendo affodillos mistos cū cātaridibus. Cauteria
vero actualia aut potentialia fiant in locis eisdeꝫ que penetrēt
cuti verā ⁊ remota escara vlcera ⁊ ꝯfuent apta p. lx. dies ad quo
rum aperitionis ꝯseruationē ꝯfert in vlcere tenere granū ciceris
aut cerā. et super vlcere tenere diaquilō. et possunt fieri in pluri-
bus locis ventris in pte inferiori in qbus sit maior tēsio ⁊ molli
ties Albucasis vero cauterizat in circuitu vmbilici cū quattuor
cauterijs similiter epar ⁊ splenē ⁊ stōꝫ ⁊ dimittit ea apta lōgo tē
pore penetrēt parū vltra cutim ⁊ foramia sint ad quātitatem ci-
ceris. incisiones vero fiant in bursa testiculoꝝ qn̄ ē plena aqua
in ea parte inest aquositas aut in ambabus: si fuerit in ābabus
⁊ fiat cū lanceta foramen paruū ita vt aq̄ resudando egrediat.
Et qn̄ꝫ pungimus eam in pluribus locis cum acubus vt aqua
habeat resudationes plures: ⁊ si bursa non est plena aqua ela-
boretur vt aqua fluat ad eam a vētre cū vomitus corpis ⁊ ster-
nutationib⁹: si in ea poneretur seton esset prestantius. Si vero su
prascripta nō sufficiant ad curā: ⁊ cum magna instātia fueris re
quisitus de extractione aque per sectionē ventris p̄missa ꝓnosti
catione de periculo mortis patiente existente forti non seni neqꝫ
habente tussim neqꝫ fluxū aut aliud accidens qd̄ sectionē impe
diat auctoritate. Albucasis aliebans. ⁊ A. ipsū incide a pte ante-
riori sub vmbilico per. iij. digitos si hydropesis sit cā intestinorū
non qdē directe sub vmbilico: ne incidant muschuli longitudia
les sed aliquātū lateraliter: si vero cā splenis incide a pte sinistra
Si vero cā epatis incide in pte dextra non qdē ex directo vmbi
lici sed infra p tres digitos aut circa: ⁊ modus est vt patiens se
deat ⁊ sit minister post dorsū eius substinens ipm: ⁊ cū manib⁹
aquā ad locū incisionis ducens deinde tu pellem ventris trahe
supius p spacium vnius digiti aut āplius: ⁊ ibi cū rasorio paruo
pfora vsqꝫ ad locū vacuū faciendo foramē paruum ita tn̄ vt aq̄
exire possit: ⁊ tunc extracto modico de aqua tāto. s. ꝙ videas ꝙ
possit exire pellem descendere dimittas vt claudat foramē ⁊ dili
genter liga ne aqua exire possit. Et postea egrū ciba ⁊ in lecto re
pone postea quotidie semel in die pellem trahe superius Egro
sedente aut iacente supino: ⁊ iposita canula aquā extrahe paula
ti quantū virtus bene tollerat. Et apud A. est infra subsistere qꝫ

nimis euacuare est eni ad oēm eūonē apt⁹ sequi casus virtutis
⁊ tandē aqua ꝑ magna pte extracta vulnus sue ⁊ cōsolida. Qd
si quid remanserit cū auxilijs dictis extrahatur: ⁊ in hoc tpe attē
de ꝯfortationi virtutis ⁊ rectificationi dyscrasie mēbroꝝ nāliū
non enim hoc tpe opus est alia eūone: ⁊ hoc toto tpe solicit⁹ sis
ne aqua inopinate egrediat bene foramē obturando: Nam iu
xta aphorismū. xxvij. sexte particule. Quicunqꝫ empici aut hy-
dropici vrūtur aut incidunt sanie aut aqua multa fluente repen
te pereūt. Propterea semper postqꝫ medicati sunt singulis die
bus taliter situentur vt vulnus sit superius: ⁊ sit bene obstructū
Sed in hyposarca mām eradicamus tn̄ quatuor modis tn̄. s.
per solutioneꝫ ventris p vrinam p sudoreꝫ ⁊ insensibiliter. Pri
mus vero modus cōplet cū pilulis de hiera simplici de reubar
baro de eupatorio: ⁊ fortiores sūt hiera ꝯposita Gal. hieralogo
dion hiera diacoloquintidos electuarium indum: ⁊ vbi phl'a es
set aquosū pilule leues suprascripte reformate cū succo hireos
essent prestantes. p vrinā vero ⁊ p sudorem eradicamus mām
cū dictis in asclite. Insensibiliter vero ⁊ ēt p sudoreꝫ eradicam⁹
faciendo ipsos stare in sole calido tegendo tn̄ caput ⁊ faciem:
Item sepiliendo in arena calida. Sed in timpanite sil'r quatuor
modis dictis in hyposacra mām eradicamus p solutionē ven-
tris cū leuioribus ex medicinis dictis in hyposarca. Item cum
pilulis alefanginis: ⁊ si ineēt mel'ia que in ventositatē cōuertere
tur: eūatur cū sene ⁊ epythimo aut cū suprascriptis misceantur.
Clesteria tn̄ de quibus statim agetur forte sūt efficatiora: ⁊ si for
te coniungeret timpanites cū asclite solutiua suprascripta refor
mentur cū succo hireos: ⁊ sil'r per vrinā minoramus cū leuiori
bus ex suprascriptis in hyposarca: sꝫ p sudorē cū eisdem. In-
sensibiliter vero multis modis. Primo cū clisteribus carminā
tibus ventositatē tn̄ lꝫ hec aliquando minorēt mām sensibiliter
sicut factis ex decoctōe aneti anisi karui ameos rute ⁊ sil'iuꝫ cū
qua decoctōe pn̄t misceri. ʒ. ij. electuarij de bacis lauri. Et si vi
deretur nimis calidū cū decoctōe suprascripta ponatur ad bu-
liendū maluarū blitis matrū violarū an̄. M. i. aut quantū vide
bitur: ⁊ potest addi oleū rutaceum aut de spica. Scd̄o venter va
poretur cū panitio ⁊ milio torrefactis: aut vngatur cū oleo ruta
ceo aut de spica calido. Uentose quoqꝫ lati orrificij super vētrē
ponantur. Item dentur medicamina vētositatē dissoluentia sic̄
diaciminū electuariū de bacis lauri. Item colliria ventositateꝫ
carminantia de qbus in colica supponant: exercitetur stō ieiuno
famem ⁊ sitim patiatur: ⁊ venter aliqn̄ stomacho ieiuno cum pā
no aspero fricetur donec rubeat. Accidentia vero corrigant
iuxta quintā intentionē ꝺm ꝙ oꝫ sitis quidem cū acribus in ore
retentis aut os coluendo: ⁊ si non pōt abstinere a potu bibat a-
quas sublimationū cū sirupo acetoso oryzacara ⁊ sil'ibus: sꝫ p
his recurre ad capl'm de siti. Sed deiectōi appetitus subueniat
cū acetosis appetitū excitantibus: ⁊ sil'ibus que egro placeant: ⁊
proprie in p̄ncipio mense. Sed ad ꝓhibēdū reciduationē iuxta
vltimā intentionē obseruet regimē suprasc̄ꝑ marie quātū ad tres
intentiones. s. regimen sex rerū: minorationē māe ne aliqn̄ sup-
flueret sed cū leuibus: sꝫ marie attendatur ad ꝯfirmationē stōi
⁊ epatis ⁊ ꝓpe cū cibis ꝯuenientibus tā ꝓprietate qꝫ ꝺm quali
tates manifestas: Et aliqn̄ qbusdam electuarijs aut cōfectioni
bus ꝓprijs: ⁊ sic est finis huius difficilis capl'i.

De dolore splenis.

I cum dolore splenis. Quia Ras hic agit de passioni
bus splenis iuxta ꝯsuetudinē est eius anathomia pre
mittēda. Splē ē mēbꝝ instr'ale mediocris quātitatis fi
gure quandrangularis in sinistro latere sub costis mē
sis locatū ex carne spongiosa venis ⁊ arterijs multis et grossis
panniculo inuoluente ꝯpositū dorso ⁊ costis mēdosis median
tibus panniculis orientibus a sifac alligatū cum corde diafra-
gmate epate ⁊ mesenterio zirbo ⁊ stomacho colligatū ad cōtra
operandum cordi ⁊ epati melancholiā que ab epate ⁊ sangui
nem mundificandum ipsumqꝫ pro fame excitanda ad os sto
machi transmittendum finaliter ordinatum. est quidem instru
mentale propter causas sepe dictas: est figure quadrangularis
superius grossior inferius subtilior in modum lingue locatur
in latere sinistro sub costis mēdosis sꝫ nō ita alte sic̄ epar cōpo

nitur ex carne spongiosa vt facile recipiat hūorem melīcuz grossum in cuius receptionem est ordinatus. Hz autē venā magnā venientē ad ipsum a vena porte: aqua descendit vnus ramus in medio transitus eius ad mesenteriū ad ipsū nutriendū deferēs ad ipsum sanguinē aquosiorem ⁊ hūidiorē postea quādo ista vena approximatur spleni: Iteruz vnus ramus ramificatur ab ea qui vadit ad nutriendū ptem inferiorem stomachi sinistraz postea veniens ad cōcauitatem splenis ramificatur in duos ramos inferiorē ⁊ superiorē: inferior descendit ad nutriendū zirbum q̄ztum ad ptē sinistram: sȝ superior transiens p concauitatem splenis emittit duos ramos quoꝝ primus puenit ad ptem superiorē sinistram stōi ad nutriēdū: Alter vero circa orificium stomachi peruenit ad portādum melacholiaz que emulgendo pfluit ad os stomachi ad excitandum appetitū. Quod vero ex hac vena remanet in splene ipsum nutrit. Ex qbus apparet splenem mediante hac vena colligari epati mesenterio zirbo et stomacho cui multū appropinquat secundū eius concauū. Et scd̄m conuexum costis ⁊ diafragmati. Colligantiam aūt habȝ cum corde per arterias que ad ipsum veniunt ab arteria adorti que in dorso est infra diafragma: a quibus arterijs stomachus multū calefit in latere sinistro siue a splene merito istarū arteriarum: ⁊ hec fuit vna causa quare arterie multe ⁊ magne veniunt ad splenem. Et alia causa fuit vt calore istarum arteriarum sanguis grossus qui nutriturus est splenē subtilietur ⁊ digeratꝛ: panniculus aūt inuoluens ipsuȝ similiter panniculus suspendens ipsū cum dorso ⁊ costis mendosis ortū habēt a sifac. Tres aūt fines in descriptione positi sunt satis noti. Ex quibus infertur q̄ si splen non recipiat ⁊ retineat melīam sufficienter non potest ꝺbite caliditati epatis ⁊ cordis cōtra operari. Et est cā arefactiōis cordis ⁊ epatis. Si vero supflue ipsa pretermodū infrigidat: imo pp superfluitatē melīe est aliquādo causa hydropisis ⁊ tremoris cordis. Item si non mūdificet epar ⁊ sanguinē a melīa est causa febrium ⁊ apostematū melīcorum pānni lepre icteritie nigre lentiginū nigrarum: elefantie morphee nigre varicū ⁊ melancholie ⁊ siliū. Si vero melancholiā receptā non expellat ad os stōi deficit appetitꝰ: ⁊ forte melīa retenta splen intumescit ⁊ apaꝛ. Si vero ipsā supflue quātitatis ꝓpellat ad os stōi: Et sit pontica est cā intensionis appetitus. Si vero nimis supflue pellat ad os stōi aut sit nimis acris quāuis moderata q̄ztitate ē cā nausee subuersionis ⁊ vomitus. Et qñ̄ fluens ad intestina facit excoriationem melīcaz mortiferam. et ex istis apparet figura quātitas numerus situs substantia colligantia ⁊ operatōes pricipales in quas ordinatur. et apparet ꝯplexio eius quo ad complexionem innatā calide ⁊ hūide complexionis. licet merito nutrimenti ⁊ melīe quam recipit sit frigide ⁊ sicce complexionis ⁊ consequenter apparet quas egritudines potest pati quia oppilationeȝ tumorē ⁊ similiaꝛ ⁊ que egritudines possint merito ipsius in humano corpe accidere. Itē q̄ in actu pratico ꝓ resoluendis tumoribus eius mediocriter resoluentia sunt applicanda: licet enīȝ fortia ꝓpeterent rōne hūoris. Nimiū tamē substātiam eius mollē exterminarent ⁊ exiccarent ⁊ forte resolutis partibus subtilibus grossam petrificarent ⁊ secūdo q̄ mollificātia ⁊ incidentia debent cū resoluentibus permisceri pro tumoribus ⁊ oppilationibus eius curandis.

Sermo vniuersalis de egritudinibus.

Spleni accidūt oēs species egritudinū simplicium ⁊ cōpositaꝝ. s. mala ꝯplexio simplex ⁊ cōposita sine mā ⁊ cum mā mala ꝯpositio sic oppilatio solutio cōtinuitatis ⁊ tumores non apostemosi tensio a ventositate ⁊ dolor. Harū cāe signa ⁊ pronostica fient manifeste ex caplo sequenti sȝ notādū primo q̄ qñ̄ splen magnificaꝛ extenuaꝛ corpus quia destruitur virtus epatis digestiua propter supfluam infrigidationem quare minoratur sanguinis generatio. Amplius splen ꝓpter magnitudinem suā attrahit plīm de sanguine epatis quare ipsum amplius debilitatur. Econtra autem splenis extenuatio significando bonitatē epatis significat bonitatem hūorum sicut econtra magnitudo eius significat humorū maliciā. Secundo sciendum q̄ egritudines splenis dicunt. ad febres cōmistas sicut ipse qñ̄ ex eis generantꝛ generātur nā q̄z ex tertiana nō pura febribus pistelentialibꝰ ⁊ febribus cōpositis sicut est emitriteus: duplex tertiana ⁊ illes que qñ̄ fiunt inordinate vagantes mutatis hūoribus per adustionem in q̄litatibus q̄ztitatibꝰ ⁊ formis vnde nō seruant suos piodos: verū continuata adustione conuersi in melīam tandem faciūt quartanā iuxta Hipocratē tertio pronosticū febribus inordinate vagantibꝰ quartane sunt future marie circa autumnū: egritudines itaq̄z splenis ⁊ febres huius modi se se mutuo fouēt ⁊ augent: pꝛie itaq̄z egritudines splenis sunt autūnales: ⁊ faciunt colorē hūtis eas decliuem ad citrinitatem ⁊ nigredinem. Tertio notādū q̄ egritudines splenis qñ̄q̄ augent appetitū cū sunt remisse qñ̄ destruūt ipsū cum sunt intēse. Et qñ̄ cogunt in fine digestionis ad euomendū reȝ acetosā ex qua ebulit terra pp supflua eius acredinem ⁊ hec res euomita non est nisi melīa acris cū cibo ad acetosū corrupto ꝑmista Et propter hoc non seq̄tur dolor neq̄z aliud nocumentū notabile. Si enim dolor aut aliud nocumētū p̄cesserit forte sanaꝛ. Si vero non p̄fuit post hunc vomitum nō seq̄tur. Quarto notandū q̄ vrina sanguinea. i. rubea obscura grossa est bona in fine. i. in ꝓcessu egritudinū splenis que fiunt a sanguie melīco grosso Et forte est crisis: ⁊ significat eam crisim: similiter vrina grossa in qua ē̄fex ⁊ viscositas similis viscositati. i. feci sanguinis que est melīa est bona in egritudinibꝰ melīcis magis puris significās earum crisim ⁊ egritudinē que sequuntur eas.

Signa

Malarū ꝯplexionū splenis. Calidam significat sitis ⁊ inflāmatio sensata in latere sinistro. Item fortitudo virtutis attrahentis melīam: quia attrahit citius q̄ȝ ꝺbet. i. ante cōpletam hūorum generationē: ⁊ quia attrahit q̄d nō debet. s. alios humores preter melīam: ⁊ inuenitur splen magis tumidus q̄ȝ debet esse. Sed frigidam significat debilitas attractionis eius. Unde deficit spleni mlīa quam debet stō mittere ⁊ cuius defectu sequitur casus appetitꝰ: ⁊ iteratio fastidiose satietatis pp duo primo q̄ comedit sine appetitu: ⁊ quotiens sumit cibum fastiditur secundo quia splen frigidus infrigidat stomachum vnde crudificatur cibus in stomacho: ⁊ ex hoc seq̄ꝛ fastidiosa satietas ex p̄sentia cibi crudi in stō. Item sequitur multitudo rugitus ⁊ eructationis quia mā melīa propter paucitateȝ caliditas ventosatur. Est enim melīa ventosa iuxta dicta supius. Item quia debilis caliditas stōi facit cibū euaporare ventosari. Sed mala ꝯ sicca significatur p asperitatē duritiē ⁊ debilitateȝ corporis grossitiē sanguinis ⁊ vehemētiā nigredinis corporis ⁊ sanguinis. Sȝ hūidā significat lenitas lateris sinistri mollities corporis ⁊ nigredo declinans ad albedineȝ plūbeaȝ.

Pronosticum.

mala ꝯplexio in pricipio facile curatur sȝ confirma. difficulter.

Cura huius est p̄xia curatōi male ꝯnis epatis. Uñ intentōes que ibidē posite sūt huic capitulo accomodent. Uerū medicine splenis debēt eē fortiores ⁊ magis penetrātes q̄ est mēbrū minus nobile ⁊ magis in ꝓfūdo positū: Et hūor ē grossior ⁊ magis resistēs. Acquiritur āt eis fortitudo p intēsionē ⁊ multidinē forme penetratio aūt p admistionē aceti: ⁊ vtraq̄z secū ꝑmiscendo aliqua viscosa ⁊ cū hoc ꝑpa sicut armoniacū vt virtus nō exalet. Et hec vera sunt tam de his q̄ applicanꝛ exterius q̄ȝ de his que sumūtur interius. Sumpta eni interius tā alterantia q̄ȝ euacuantia magis distant a splene q̄ȝ ab epate: Nam oportet eas penetrare p epar ad splenē quare oꝫ eas eē fortiores ⁊ penetrabiliores: ⁊ hūor est magis resistens digestioni ⁊ cūoni in splene tū vti debemus medicis sibi ꝓpis. Cappares ei ⁊ scolopēdria multū sibi sūt appropriate. Uñ 13°. terapētice caplo penultio q̄ le est farma cū apsinthū epati tali spleni capparis cortex. et q̄le epati eupatoriū: tale spleni scolopendria ⁊ frigidis aūt est semē endiuie ⁊ portulace. Et si phlebotomia fuerit necessaria phlebotometur ad cūandā multitudinē de basilica sinistra in brachio. Sed materia existente pauca ⁊ virtute debili ⁊ vbi opus fit magis diuertere phlebotomet saluatella et coiter fiat phlebotomia lata in multitudine tū superflua aliq̄ñ phlebotomanꝛ saphene ⁊ s. quando in cā esset retentio menstruoꝝ ⁊ hemorroydaruȝ: phlebotomantur ēt aliquando quidē timore ꝯuersionis mãe ad caput: ⁊ existente magna plectoria sȝ de medicinis tam alterātibꝰ q̄ȝ euantibus vberius inferius agetur.

De dolore splenis.

In cū dolore splenis. Quia Rasis indulgēs breuitati facit soluz vnuz capitulum intitulatuz de dolore splenis conabor oēs eius egritudines in hoc capitulo ꝑstringere. Dolor splenis qui est tristis sensatio eiusdē inexñs ei per pāniculum nō per carnē spongiosaz eius est quicuplex pungitiuus perforatiuus extensiuus grauatiuus ⁊ pulsatiuus: inest eniz ei dolor pulsatiuus magis q̃z in epate ꝑpter multitudinem ⁊ magnitudinē arteriaruz que sunt in ipso ⁊ nō in epate. Causa immediata cuiuscūqz doloris est mala cō͂ aut solutio continui. Aut vtraqz simul sicut in apostemate eius. Tumor āt nō apostemosus ei siue sit humoralis siue vētosus non est causa doloris immediata: sed solū mediāte mala cōplexione aut solutione cōtinui sequēte extēsionē sil'r eius oppilatio. Mala autē cōplexio exñs causa doloris eius pōt esse calida frigida ⁊ sicca sine materia. Sed cū materia potest esse cuiuscūqz generis: sed ſm plurimuz cum materia est melācholica aut sanguinea raro cholerica aut phl'atica. huius autē male cōplexionis cause quādoqz sunt primitiue: sicut alique aut plures ex sex reb⁹ nō naturalib⁹ aut extraneis. Qñqz corporee sequitur eniz dominiū humoꝝ qui sūt in ipso aut eius oppilationē. Et qñqz fit aut fouetur per cōitatē aut a toto sicut in febrib⁹ hydrope lepra ⁊ similib⁹ aut a mēbris particularibus sicut epate matrice ⁊ aliȷ̃s. Apata splenis q̄r sunt causa doloris eius de ipsis erit sermo. ⁊ etiā de duritie ⁊ tumore splenis que sunt infra apostema. Apostema splenis quantū ad quid nominis ⁊ quid rei est satis ex dictis manifestū. ⁊ differt a tumore ⁊ duritie nō apostemosa per solutionē cōtinui que est in apostemate ⁊ nō in duritie ⁊ tumor nō apostemoso. Nā in his materia cōtinetur in porositatib⁹ splenis nō faciēs eorum solutionē: sed in apostemate in pluribus porositatibus solutis propter grossitiē: aut maiorē multitudinē materie extēdentis: ⁊ hoc est deterius fit vna cōcauitas in qua materia cōtinet. Apostemata splenis dupliciter distinguūtur. s. spēs materiā. Et sic vt plurimuz sunt mel'ica dura raro sunt mollia phl'atica ⁊ cholerica. Sāguinea vero fiunt aliqñ incipiēdo: sed plurimū ad duritiez ꝑmutātur qm̄ sanguis ad splenē veniens est spissus. 2° distinguūtur penes figurā. Naz figure eoruz sunt quattuor. s. rotūda aut ad rotunditatē tendens. scḋa lata: 3ª longa grossa. 4ª longa subtilis. Et prima sequitur maiorē multitudinē materie q̃z 2ª ⁊ 3ª maiorē multitudinez ⁊ grossitiē q̃z 4ª. ⁊ fiunt due postreme ſm figuraz ⁊ situz splenis. Et spleneticus dicitur qui habet duritiē in splene suo aut apostemosaz aut infra apostema ex quo ifertur nō ex simili causa aliquē ōnominari spleneticū ⁊ epaticū: nam epaticus dicitur qui hēt egritudinē occultaz in epate suo modo superius exposito: sed spleneticus dicitur qui habet duritiē in splene suo.

¶ Cause apostematū ⁊ duritiei splenis quedā sunt primitiue sicut indebitū regimē sex reruz vtputa aer grossus ⁊ turbidus. Itē vinum grossuz ⁊ reliqua cibaria multiplicātia mel'iaz ⁊ sanguinez mel'icum. Ex quibus causis fit vt ferrarie multi sint splenetici. Quedam sunt corporee aut ꝑ essentiaz sicut debilitas expulsiue splenis aut fortitudo attractiue eius. Itē oppilatō vene per quā defertur mel'ia ad os stomachi debilitas quoqz digestiue ei⁹ nō debite subtiliātis ⁊ digerētis nutrimentū propriū pōt eē in causa. Per cōitatem vero aut a toto sicut in febrib⁹ diuersis ⁊ inordinate vagātibus que multotiens in quartanaz mutant. Item per cōitatem a mēbris particularib⁹ sicut ab epate propter caliditatem aut frigiditatē superfluā cum siccitate multiplicante mel'iā. Item per cōitatē a matrice in retētione menstruoruz. Tumores splenis terminātur quintupliciter. Nam aut resoluūtur insensibiliter. Aut euacuātur sensibiliter per vomitū vrinā aut secessum aut indurant sic perpetuo remanētia. Aut permutantur ad epar aut ad alia mēbra nobilia aut ignobilia sicut ad cutiz: ⁊ fiūt apata difficilis suppuratōis. ⁊ forte fit aliqñ icteritia nigra. Aut maturantur ⁊ postea erūpunt. Signa cōia oī apostemati splenis sūt grauedo magnitudo aut dolor extēsiu⁹ cōicās vsqz ad diafragma in latere sinistro. ⁊ quādoqz cū magnificatur apostema ascēdit dolor vsqz ad furcuiā ⁊ humerū sinistruz propter cōitatem furcule cū diafragmate ⁊ humero sinistro. Secundo qñqz facit anhelitū duplū ſm formā anhelitus fletus infantis qm̄ apostema impedit diafragma ne vadat in motu anhelitus quare stat subito ꝑpter lesionē ōinde reddit. ⁊ dū nō est apostema magnū nō cōprimit diaphragma. nam cōicatio splenis ad diafragma minor est cōicatione stōi ad diafragma vt pꝫ ex anathomia: sed stomachus nō cōprimit diafragma nisi dū est multū plenus cibo aut aliter multū extēsus ergo similiter splen nō cōprimit diafragma nisi dū est multū tumidus. Ideo sensus aliqñ cōprehēdit inflationē splenis: Et tamē anhelit⁹ nō cōprimit. Tertio qñqz accidit ex apostemate splenis qñ est in inferiori parte eius vt subtilietur sanguis quoniā splen mūdificat sanguinē a fece sua s. melācholia que ē fex sanguinis ⁊ rubeāt pedes ⁊ genua patiētis: que rubedo nō ita accideret si apostema esset i superiori parte splenis: eo ꝙ cōprimeret viā per quā defertur melācholia ad os stōi. Unde sanguis nō posset ita ōpurari a fece sua. ⁊ accidit extremitati nasi ⁊ auris splenetici vt resplēdeāt ꝑpter causaz sup̄scriptā. Signa autē distinctiua inter apostema splenis ⁊ tēsionē a vētositate sunt quattuor. Primū quia in inflatione nō est grauitas. Secūdū ꝙ incessus ⁊ exercitiū facit splenē apostematum dolere: sed dolorē sedat in inflatiōe vētositatē resoluēdo. Tertium quia in inflatione adest rugitus qui nō est in apostemate: ēt eructuatio per quā aleuiat. Quartū q̄r in inflatione nō ē febris que est in apostemate. Sed tumor non apostemosus differt ab apostemoso per carētiā febris cōtinue. ⁊ q̄r oīa ei⁹ accidētia sūt leuiora. Signa āt specierū apostematū splenis distictarū ſꝫ humorum varietatē sunt hec. nā apata calida preter accidētia dicta cōia oī apostemati cōicāt in quattuor. s. in inflātione sensata in splene siti ⁊ febre ⁊ vrine tictura. Uerū in eo quod est col'icum inflāmatio est vehemētior sitis fortior ⁊ grauedo minor. Et dolor est magis pūgitiuus q̃z extēsiuus ⁊ color cū rubedine tēdit in citrinitatē: sed in sanguineo ecōtra. Sed in apatib⁹ duris maligna fit anima ex cogitatione tediosa cōmouet tristitia ⁊ varietas. s. mētis nō tamē fit hic varietas ⁊ cōmistio sensus nisi mā̄ nō melancholica plurimū dominate quia materia nō mouet ad caput sed fit cōmistio sensus ꝑ cōitatē splenis ad diafragma ⁊ diafragmatis ad cerebꝝ. ⁊ qñqz ōnigrat lingua in duritie splenis: ⁊ sentitur durities absqz rugitu cū premit nisi aggreget eius inflatio: ⁊ nō est cū ea febris cōtinua: imo qñqz est interpolata. ⁊ ꝑprie quartana. Uerū in apate ⁊ ꝑprie magno est febris cōtinua forte hñs excrescentias de quarto in quartū. Et qñqz cum his duritiebus multiplicant vlcera crurium ⁊ corodūtur dentes. ⁊ gingiue ꝑpter grossitudinem sanguinis q̄ descendit ad crura ipsa vlcerans ⁊ corruptionē vaporis q̄ ascendit in omnes partes gingiuarum ⁊ dētium. Et qñqz fit in vlceribus crurium crisis ipsius: pluribus nāqz eoꝝ q̄ splenē habent cū accidūt exercitia laboriosa attrahitur mā̄ ad crura ⁊ euadūt ⁊ ſm plurimū bothor q̄daz dicta ab Aui. authan antecedūt illa. Urina aūt splenetici est sicut sani ſm pl'm: sed cū exercet seipm subtiliatur mel'ia ⁊ ꝑmiscetur cum vrina: ⁊ fit nigra q̄ nigredo nō est merito renum. nam si eēt cā renum eēt multotiens non p̄cedente exercitio cum oporteat vrinam trāsire ꝑ renes. ⁊ plurima phl'omia apostemat splenem eūando subtile: grosso remanente ꝑpterea bonuz ē vt in regimine splenetici fiat phl'omia lata: ⁊ autūnus est inimicus spleneticis. Signa vero duritiei splenis sequentis apa caliduz sumūtur ex accñtibus apatis calidi que p̄cesserūt: ⁊ ex accñtibus duritiei q̄ sequta ē. Signa aūt apatum phl'aticoꝝ sūt lenitas tact⁹ albedo coloris tendens in nigredinem cum reliqs signis apostematum eius. Signa vero spērum apostematū splenis distinctoꝝ ſm figuram sumuntur ex ipsa figura.

Pronostica.

Primum si spleneticus inuenit dolorem intrinsecum in ipso splene est maior spes salutis significatur enim mel'iam non esse valde grossam ita vt priuet membrum sensu faciendo sefiros purum.

Secūdū si acciderit fluxus ventris cū sanguine aliqñ bonū: forte eni erit crisis ei⁹. Quod si ꝑseuerauerit aduenit ei lubricitas hydropica ⁊ moriet. Tertiū q̄ hēt catarrū nō hēt splenē. naz catarrus significat dominiū humiditatis cū quo nō multiplicatur mel'ia. Quartū sūptū ex libro hypo. hñs dolorē in splene suo cū fluit ꝑ vētrē sanguis rube⁹ significās magnā cōpassionē epatis splenis: ⁊ apparēt in eo vlcera alba nō dolorosa eo ꝙ nō ꝑtici

pãt acuitate moriť in die 2° significať eni magna dbilitas epatis ⁊ totius ꝑpter euacuationē boni sanguinis ⁊ remanētiaꝫ mala ruꝫ materierū frigidarū ex qbus corpus nō ē aptū nutriri quarum pars aliqua sinthomatice expellitur ad crura vlcerās ꝗ. Si vero nō moriť cadit appetit⁹ ꝑpter multā calidi naturalis diminutionē. Quītuꝫ qñqꝫ terminanť apostemata splenis fluxus sanguinis nariū: ⁊ ꝑprie ex latere sinistro ⁊ apostematib⁹ apud aures difficil' superationis ⁊ apertionis ꝑpter grossitiē materie. Sextū laudabilioꝛ vrina eoꝛuꝫ est grossa sanguinea. ⁊ vrina in qua est fex viscosa significat sanitatē splenis ⁊ destructionem eius. ⁊ cum in vrina febricitantis hñtis splenē apparuerit sicut suspensio sanguinis .i. hypostasis sanguinea a sanguine melancholico destruitur splen eius .i. egritudo eius. Septimum apostema epatis permutari ad apostema splenis est valde bonuꝫ ⁊ econtra valde malum. Octauuꝫ ⁊ multotiēs cōfortatur splen subito per seipsum aut propter istud quod cōfortat ipsuꝫ: ⁊ preualet super totū istud quod est in ipso de materia mala: ⁊ solutōne educit eaꝫ feculētaꝫ sicut fex oliuarū ⁊ significatur ꝙ ē ex splene ⁊ non ex epate quia splen habet eius egritudinē nō autē epar. Item detumitio splenis post hāc euacuationeꝫ. Nonuꝫ vehementia appetitus sequens splenē est valde melioꝛ qꝫ ei⁹ destructio sequens multitudinē melīe aut malitiā.

Cura apostematum splenis exigit triplex regimē. Primū debeť cause antecedēti cōplendum euōne ⁊ diuersione. Scd̄m cause ꝯiuncte complēdum repcussione in ꝑncipio: in augmento repcussione mixta resoľoni: in statu ⁊ declinatione sola resoľone: ⁊ hoc si tendat in viam resoľonis. Si v̊o in viaꝫ maturatōis adiuueť. Prima intētio .s. euō cōpletur ꝑm plurimū in ꝑncipio cū phľomia que materia exñte multa, ꝑprie dominā te sanguine cōiter facienda ē ex basilica dextra: ⁊ hauriant sex. ℥. sanguinis aut circa postea si expedierit fiat ex saluatella sinistra. ꝯ qua dicit Aui. debere dimitti p se ꝯstringi: si ꝯstringitur ante casum virtutis. Si tamen in cā eēt retentio menstruoꝝ aut san. hemoꝛroydalis ꝯsueti fluere permittať phľomia saphenarum: deinde phľometur basilica sinistra aut saluatella sinistra. Cōiter tñ sufficit phľomia basilice aut saluatelle sinistre. Rasis tñ preeligit phľomiam saluatelle sinistre: ⁊ fiat foramē latum. Et si vēter nō est lenis ꝑmittať ante phľomiam lenitio vētris saltē cum clisteri. Postea euentur alij humores ꝑm exigētiam, cōiter ꝑmittendo digōneꝫ que materia exñte calida ꝑficiatur cū hoc. ℞. sirupi acetosi simplicis. ℥. j. iulep ro. ℥. ſ. aque decoctionis īfrascripte. ℥. iij. misce. ℞. se. portulace se. endiuie ana. ℥. ſ. ⁊ tamarisci ⁊ scolopendrie ana. ʒ. j. bulliāt in vna. lb. aque ad cōsumptionē medietatis ⁊ coletur. Sꝫ Rasis dat trociscos de agnocasto cū sirupo acetoso ⁊ sunt ꝑstantes. Sirupus Gerargi de solo. ℞. corticum radicum capparis mediani corticis tamarisci genestre ana. ℥. j. endiuie scariole portulace scolopēdrie capilloꝝ ve. recētiuꝫ ana. M. j. quattuoꝛ seminuꝫ cōium frigidoꝝ mundatoꝝ se. portulace se. apij se. brusci se. sparagi ana. ℥. j. ligritie rase vuarū passarū enucleatarū ana. ℥. j. mellis electi quartā vnaꝫ: zuccari quartas tres temperenť cū aceto p noctem ⁊ fiat sirupus clarificatus vsqꝫ ad quartas qnqꝫ: sꝫ hoc magis valet in mā mista. Solutiuuꝫ sit hmōi. ℞. tamarisci folioꝝ floꝝū boraginis floꝝū buglose añ. ℥. ſ. passularū mundatarū ab arillis. ʒ. vj. anisoꝝ. ʒ. j. polypodij epithymi ana. ℥. ſ. bulliāt in sufficiēti qꝫtitate aque ad ꝯsumptioneꝫ medietatis ⁊ coleť ꝗ decoctio colata triū vnciarū misceať cū. ʒ. j. scene ⁊ calida exhibeať in potu debita seruata custodia vel cum hac distēperenť diascene. ʒ. iij. hamec. ʒ. j. ⁊ calida exhibeať. Iteꝫ possunt fieri pillule ex aloe. ℈. ſ. scene. ℈. ij. ꝫꝫ. g. ij. ꝗ reformētur cū electuario hamec. ⁊ sunt satis faciles. Si v̊o apa pēdeat a mā frigida absqꝫ febre deť hoc digestiuū. ℞. sirupi ꝯ epithymo oxymellis cōpositi ana. ℥. j. aque scolopēdrie. ℥. iij. misce. Aliud ex inuētione ꝑpria quo cōiter vtoꝛ: est hmōi. ℞. corticū radicuꝫ capparis scolopēdrie tamarisci seis agnicasti ana. ℥. ſ. passularꝝ. ℥. j. epithymi. ʒ. vj. bulliāt in trib⁹. lb. aque ad ꝯsumptionem medietatis sꝫ epithymū ponať ad bulliendū in fine: ꝗ decoctio colata cū bona expssione misceať cuꝫ sirupo de epithymo ⁊ oxymellis simplicis ana. ℥. ij. ⁊ clarificeť. Materia ēt exñte digesta ⁊ p parte minorata meli⁹ est oxymel cōpositū, ⁊ gerardus de solo ponit digestiuū longe cōpositionis huic ꝑposito deseruiēs. Ego tñ existimo vna cū ꝑncipe qnto cañ. ... parū medicinarū eē melius plurimo eā licet oppositū senserit Auēzoar ⁊ Auer. Solutiuū sit diascene de quo deť. ℥. j. distēperata cū aliqua ex decoctionib⁹ supra scriptis. Ex pilulis ꝯueniūt inde pilule de lapide lazuli pilule de lapide armeno: ex hieris ꝯuenit hiera rufini hiera diacolognti, dos ⁊ siľes. Et si peccet phľa ꝯuenit electuariū indum. Et si humores sint misti solutiua sint mista aut deť solutiuuꝫ illos simul euacuās: ⁊ in humorib⁹ adustis valet ꝯfectio hamec. Itē pilule de fumoterre: ⁊ meli⁹ ē iterare solutiuū qꝫ dare solutiuū multum vna vice euans. Diuersio tñ iuxta tertiā intētionē compleť cū clisteribus factis ex decoctionib⁹ eoꝝ ꝗ respiciūt splenē. Et ꝑuocatio hemoꝛroydarū ē ꝯueniēs diuersiuū. Itē ꝯueniunt alie diuersiones cōes de qbus sepe dcm̄ ē. ⁊ he due intētiones in toto ꝑcessu morbi sunt exequende vt semp mā minoreť: est .n. difficilis eductionis. Sꝫ ꝑma intētio scdi regiminis .s. repcussio maxime ꝯuenit in apatibus calidis in ꝑncipio: ⁊ tutius hec stiptica admistranť in apatibus splenis qꝫ epatis. Primo qꝛ via p quā recipit splen ē latioꝛ .s. ramus vene porte. Scdo qꝛ splen ē mēbrum ignobilius qꝫ epar. Tertio qꝛ in eo nō sunt tot meatus angusti: de quoꝝ oppilatiōe timeamus quot sunt in epate. Et hec marie ꝯueniūt in ꝑncipio admistranda tā interius qꝫ exteri⁹ sicut i epate dcm̄ fuit: Et sunt diuersificanda ꝑm mām apati tñ duro nō cōueniūt hmōi stiptica. Unde in mā calida ꝯuenit iulep rosaceum aut sirupus acetosus simplex cū aqua decoctionis seminis endiuie ⁊ portulace ⁊ capiloꝝ ve. sed in mā frigida mel rosaceū cū oxymelle simplici: ⁊ aqua capiloꝝ ve. ⁊ hec simul digerūt ⁊ repercutiūt. Exterius aūt applicanda sunt oleū rosaceū cū tertia parte aceti in calida: sꝫ in frigida his pōt addi paruꝫ olei masticini: postea in ꝑcessu his admisceať olei de capparib⁹ tandē deueniēdum ē ad hāc vnctionē qua cōiter vtoꝛ. ℞. olei de capparib⁹. ʒ. vj. medulle vituli pinguedis anatis āmoniaci in aceto dissoluti ana. ʒ. ij. aceti modicū cere. q. sufficit ⁊ ē mihi expta. et nō ꝙ acetū ē ꝯueniēs fere in omni mā ⁊ in toto cure ꝑcessu saltē cū alijs mistū: imo Rasis in ꝑsenti capľo applicat ipm solum in mā calida iuuat eni in ꝑncipio ad repcussionem in omni mā: in augmēto ad repcussionē ⁊ resoľonem ⁊ ad faciēdū virtutes aliarū medicinarū penetrare sꝫ deiceps iuuat ad resoľonem mollificationem ⁊ ad faciēdū virtutes aliarū medicinarū penetrare: acetum enim mollificat apata dura: ⁊ ꝑprie vapoꝛ ei⁹. Siľr sumptū interius ꝯuenit vt pľm icidēs humores grossos ⁊ faciens virtutes aliarū medicinarū penetrare: idigemus .n. ꝑpter grossitiē ⁊ viscositatē humoris in toto cure ꝑcessu icisione ⁊ abstersione. Ex mirabilibus aūt ad resoľonem hmōi apatum est emplastrū de fermēto Mesue mihi exptum cui⁹ ē hec descriptio. ℞. ammoniaci bdelij ficuū siccarū ana. ʒ. ſ. fermēti in aceto salito dissoluti. ʒ. ij. bdeliū ⁊ āmoniacum in aceto dissoluanť: ⁊ misceanť simul cū ficubus ⁊ addať folioꝝ rute tamarisci salis nitri ana. ℈. ſ. ⁊ misce bñ icoꝛporādo ⁊ appliceť: ⁊ ꝑprie post aliqualē mollificationeꝫ ⁊ ad eradicationē māe cū cetera nō cōtulerint valet vnū aut plura cauteria actualia aut potētialia penetrātia cutē: ꝗ p tres aut qtuoꝛ mēses conseruenť apta. Si v̊o apa tendat in maturationeꝫ adiuueť cum diaglone ⁊ siľibus: sꝫ attēde maturātia eē diuersificanda ꝑm diuersitatē materierū: In materijs .n. calidis cōuenit maluauiscus farina se. lini fenugreci ficus pingues oleū sisaminum ⁊ siľia parū calida: sꝫ in frigidis magis calida vñ his addātur radices hireos cocte ⁊ ꝑparate: ⁊ mā exñte meľica ponātur multū mollificantia nō tñ multū calida sicut medulle mucilagines maluauisci fenugreci se. lini ⁊ siľium. deide studēdum ē eruptioni cū motib⁹ ⁊ addēdo suprascriptis empľis cepe narcisci coctum qd optime iuuat ad erumpēdū ⁊ post eruptionē intēdēdū ē mūdificationi vlceris ⁊ tādē ꝯsolidationi sicut dcm̄ fuit in apatibus renū. ⁊ si eruptio fieret ad ventrē ⁊ sanies colligereť in igui ne sinistro sicut aliqñ vidi studēdū ē in ei⁹ resoľone. Que si resolutioni nō obediat exhatur locum pfoꝛādo. Accñtia v̊o iuxta ꝑmā itentionē tertij regis coꝛrigant ꝑm ꝙ opꝫ ꝑcipue doloꝛ a cuius sedatione iterdū ꝑ magnitudie sua coacte opꝫ icipere cū vnctionib⁹ fomētis sacculis empľis vesicis ⁊ siľib⁹ semp vtendo ꝑ prijs. Et si anodina sufficiūt bñ est. si v̊o nō trāseundum est ad

stupefaciētia tā sumpta q̄ȝ applicita. Regimē aūt sex rerū non nālium tēdat in ꝯtrium dyscrasie ⁊ humoris faciētis apā. Sȝ vt plm̄ dieta dȝ eē tenuis in pͥncipio ad ꝓhibēdū augmētū apatis sȝ cū apā ⁊ hmōi dispōnes melice ꝓlongant̄ regimē dȝ eē ipinguatiuū nō oppilās neqȝ igrossans sanguinē vt minoret̄ melīa. Unde vinū sit subtile albū vnꝰ anni tm̄ pauciferū aut multe ventositatis ꝺm exigētiā: ⁊ panis bn̄ ꝯditionatꝰ nō azimus aut opirus. Multus potꝰ aque cōiter vitādus ē ⁊ sit aq̄ bn̄ ꝯditionata sicut aqua pluuialis distilata ꝑ arenam. Sil̄r eligant̄ carnes pingues boni chimi ⁊ elixe. Ous ꝯueniūt mollia nō idurata. Et ꝑ salata vtat̄ capparis aut endiuia aut cicorea cocta lupulis sparagis ⁊ sitibus ⁊ cōdiant̄ cū aceto passule ꝯueniūt vitet̄ caseus et oē lac ꝑter lac camelarū qꝛ apud Aui. id est apitiuȝ siue ꝑpter pascua siue a ꝓprietate. Unde 2° cañ ꝓfert pluribꝰ egritudinibus epatis ⁊ splenis, ⁊ reliquū regimē ordinet̄ i ꝯtrariū hūoris ⁊ dyscrasie. Et nota ꝙ sūt q̄dā cōferētia a ꝓprietate quibꝰ frequēter vtēduȝ est tā in regimine cibali q̄ȝ medicinali sic splen asini aut pulli equi ambo exsiccati ⁊ puluerizati dati in quantitate. ʒ. j. vel plus cū vino sbtili aromatico a ꝓprietate valet mirabiliter. Iteȝ vespitilio piguis ⁊ ꝺcollatꝰ ⁊ exsiccatꝰ in furno i vase vitreo ⁊ puluerizatꝰ exhibitꝰ quātitate triū. ʒ. cū vino aut aceto est curatio experta. Itē ponāt folia ⁊ virgulta tamarisci ad bulliēdū i musto aut ad ꝺcoquēdū in ferculis suis, ⁊ ita possent poni reliqua ꝓprietate respiciētia splenē sicut scolpēdria capparus capilus veneris rubea acorus baccara ⁊c.

Oppilatio splenis.

q Uandoqȝ oppilat̄ via per quā recipit melancholicam cuius signū qꝛ splen nō ē tumidus tumore ab humore prouenēte: imo potiꝰ extenuatꝰ. Qn̄qȝ oppilat̄ via per quā mittit̄ melīs ad os stōi cuius signū qꝛ splen est tumidꝰ cum recipiat melīā ⁊ nō expellat neqȝ fames excitat̄ sicut cōsueuit cuius oppilationis cā qn̄qȝ est vētositas qn̄qȝ est apā qn̄qȝ humores multi grossi aut viscosi absqȝ apostemate. Signa ventose sūt extēsio vehemēs cū lenitate. Sed apostemose sūt signa apostematis de quibꝰ supra. Sed oppilationes alie sūt cū grauedine absqȝ signis apostematis. Curationes sūt ille edeȝ que sunt fortes ex curationibꝰ oppilationū epatis de qbꝰ in ꝓprio caplo. Sed sint magis proprie contra humores melancholicos.

Inflatio splenis.

e St tensio ⁊ eminētia splenis a vētositate cuiꝰ signa sūt tensio ⁊ eminētia que cedit cōprimēti sed subito reuertitur sicut in vesica plena vēto: ⁊ nō est grauitas ⁊ durities solida sicut in apostematibꝰ. ⁊ qn̄qȝ cū ꝓmit̄ sentit̄ rugitus. Cura inflationis splenis ꝑficit̄ cū eisdē medicinis quibꝰ curat̄ durities siue tumor nō apostemosus splenis. Indiget eni aperitiuis abstersiuis ⁊ resolutiuis cū virtute stiptica maiori q̄ȝ in duritie splenis qm̄ materia vētosa est leuis de cuius restrictōne paruȝ timemus. Et cū hoc stipticitas facit ad cōfortationē splenis qui cōfortatꝰ melius resoluit vētositatē minusqȝ eā recipit aut materiā eius. Medicine autē magis cōuenētes sūt sicut agnus castus ciminū ruta semē eius Ameos ⁊ his similia cū quibꝰ decoctis in aqua aut vino subtili aut in vtrisqȝ pōt splen fomētari. Quibus etiā aliquid aceti acuti addi pōt: ⁊ ex eisdē pn̄t fieri vnguēta cū oleo de capparis de ruta de spica vino subtili ⁊ pauco aceti faciēdo bulire olea cū vino ⁊ aceto ad cōsūptionem vini ⁊ aceti: postea addēdo cerā ⁊ pulueres: nec hic mollificātibꝰ opus est sicut in duritie. ⁊ iuuat̄ mlt̄ū expositione vētosarū ignitarū super splene hec tamē faciēda sūt premissa eūone cū his que dicta sunt. Et oȝ vt famē toleret ⁊ partiatur cibū: ⁊ abstineat ab aqua quātuȝ pōt: ⁊ bibat vinū subtile antiquū ⁊ nō dormiat imediate post cibū sed tardet donec extēsio stōi sedata est. Quod si extensionē dolorosaȝ senserit cōprimat super ipsam ⁊ ingeniet̄ ad egestionem ⁊ postea dormiat. ⁊ vtat̄ trociscis de capparis trociscis de agnocasto ⁊ fomentet̄ splen stō ieiuno cum filtris infusis in aceto ꝺcoctionis corticū radicū capparis sulfuris tamarisci scolopēdrie semine agnicasti nucis cipressi ⁊ rute ⁊ Rasis in textu ponit medicinas excellētes ad hāc intētionē. Tua aūt interest vti medicinis minus calidis cū adest febris ⁊ magis calidis in eiꝰ absentia. Et ex his tandē patet cura doloris splenis de quo intitulatum est capitulū Rasis. Nam dolor sequit̄ malā cōplexionē aut solutā cōtinuitatē aut humorē aut oppilationē aut inflationem quorū omniū cura ꝓcessit. Ergo cū cura doloris sit triplex vna per remotionē cause scđa per anodina. 3a per stupefaciētia prima iam manifesta est. Nam pēdet ex cura egritudinū que sūt causa doloris quarū cura iaȝ absoluta est. Quod si forte dolor non daret inducias sui magnitudine vt cura regulari procedere non possis: tēptet̄ stati cura cū anodinis sicut floribꝰ camemille melliloti aneti seminis lini fenugreci altea paritaria quibꝰ quedā propria addant̄ sicut scolopēdria tamariscus ⁊ similia faciēdo ex his vnctiones emplastra sacculos fomēta ⁊ similia. Quibus si nō aleuiat̄ procedat̄ ad stupefaciētia sūpta aut applicita mista tamē cum his que appropriātur spleni.

Almansor.

s I cū dolore splenis fuerit calor ⁊ vrine rubedo ⁊ febris eger ex his trociscis sumat trocisci de agnocasto. ℞. seminis agnicasti seminis tamarisci ambor̄ an̄. ʒ. x. se. endiuie se. portulace ambor̄ an̄. ʒ. v. ex his fiāt trocisci de qbꝰ det̄ quottidie vnus cū sirupo acetoso de zuccaro cuiꝰ pōdus sit. ʒ. iij. Eger v̓o si repletꝰ fuerit ex saluatella q̄ ē in sinistra manu phlebotomet̄. Splen quoqȝ ex frustro filtri aceto calido infusi embrocet̄: ⁊ obseruet̄ a rebus dulcibus ⁊ cibis grossis.

Io. Ar.

Hoc capitulū de dolore splenis diuidit̄ in tres partes. In prima agit de dolore splenis a cā calida. In scđa a cā frigida mālī. In 3a agit ꝺ ipso pēdēte a vētositate scđa ibi. Quod si cū ꝑdicta egritudine 3a ibi. Si āt splen tensus fuerit. prima in duas: In prima pōit signa doloris splenis a cā calida: In scđa curā scđa ibi. Eger ꝑmū signū est calor sensatus in splene ⁊ ex presentia materie calide cōtente in splene causantis malā cōplexionē diuersam. Secūduȝ est rubedo vrine ex pte materie calide mista cū vrina. Tertiuȝ est febris putrida ex materia putrēte in splene ad cor ef fumāte aut effimera pēdēs a calefacto esse spirituū propter dolorem: aut materie caliditatē: hec autē febris nō ita est apta pēdere a materia frigida. Eger hic ponit quattuor auxilia pro cura huius doloris a causa calida: primū ē trocisci de agnocasto quorum est hec cōpositio. ℞. seminis agnicasti seminis tamarisci calidorū ⁊ sic. an̄. ʒ. x. seminis endiuie seminis portulace frigidorū ⁊ hu. an̄. ʒ. v. Ex his puluerizatis fiant trocisci cū aceto aut sirupo acetoso ex quibus quottidie vnus triū. ʒ. detur cū sirupo acetoso de zuccaro: ⁊ potest addi aqua endiuie ifusionis tamarisci vt sint potabiles: infrigidāt eniȝ materiaȝ subtiliant ⁊ confortāt. Secunduȝ auxiliū est phl̓omia saluatelle sinistre ad minorādū materiā tam antecedētem q̄ȝ coniūctaȝ: ⁊ fiat foramē latū vt humor grossus possit exire ab hac tn̄ ꝑus ē ichoādū ⁊ sil̄r ab alijs eūonibꝰ si opꝰ fuerit. Tertiū ē embrocatio siue fomētū regionis splenis ex filtro infuso in aceto calido acuto infrigidat. n. incidit ⁊ resoluit. Quartū ē regimē in cibo ⁊ potu ꝓhibēs a cōmestiōe rerū dulciū ne hūor cholericus mlt̄iplicet̄ ⁊ a rebus grossis ne multiplicetur sanguis grossus.

Almansor.

Quod si cū ꝑdicta egritudine nō fuerit calor egro trocisci ꝺ capparis dādi sūt. qđ. ℞. corticū radicis capparis se. agnica. ambor̄ an̄. ʒ. x. scolopendrie. ʒ. vij. aristol. lon. folior̄ rute se. nasturtij acori nigelle oiuȝ an̄. ʒ. iij. āmoniaci. ʒ. iij. āmoniacū i aceto dissoluat̄ ex q̄ cetera ꝯficiant̄ ⁊ iforment̄ ex his trocisci pōderātes. ʒ. ij ex qbꝰ vnus cū sirupo acetoso de melle ⁊ apozimate de radicibus in potu sumantur.

Io. Ar.

Hic curās dolorē a cā mālī frā dicit. qđ si cū ꝑdicta egritudie nō fuerit calor cuiꝰ absentia significat mām eē frigidā simul cū absentia febris ⁊ tincture vrine dent̄ trocisci ꝺ capparibꝰ. ℞. corticum radicū cappar̄ se. agnicasti ana. ʒ. x. scolopēdrie. ʒ. viij. aristolo. longe folior̄ rute se. nasturtij acori nigelle ana. ʒ. iij. amoniaci. ʒ. iij. dissoluat̄ āmoniacum in aceto ex quo cetera pulu erizata ꝯficiant̄ in. for. trociscor̄ quor̄ glibet ponderet. ʒ. ij. Et

vsus eorum est vt vnus quottidie potetur cum oxymelle simplici aut cum composito. Et cum decoctione radicum: sunt.n. oia compone͠tia calida preter acetum. et ex quibus fit medicina subtiliatiua icisiua abstersiua, propria in splene. Que tamen administranda sunt post euonem. Al.

Si aut splen tensus fuerit et cum premitur audit sub eo rugitus ex predictis trocis. cum apozimate de radicibus est dandum: et vinum vetus tribuendum et potus aque minor et quanto plus possibile fuerit: emplastrum ad duritiem et ventositatem que est sub splene facies. Quod. R. foliorum rute.℥.j. baurach metastrici sicci amborum an.℥.iij. amoniaci.℥.vij. amoniacum in vino veteri dissoluatur ex quo cetera conficiantur: et fiat ex eis emplastrum quod loco superponatur. Jo.ar.

Hic curat dolorem splenis a ventositate dicens quod si tensus fuerit.s. sine grauitate: et cum premitur audit rugitus ex motu ventositatis. Ex predictis trociscis dandum est vt supra: et potet vinum vetus et minor est potus aque. Deinde ponit emplastrum contra duritiem et ventositatem splenis. R. foliorum rute, proprie in resolutione ventositatis. Baurach loco cuius accipimus sal nitrum amborum ana.℥.iij. amoniaci.℥.vij. amoniacum in vino veteri dissoluatur ex quo cetera conficiantur et fiat emplastrum quod spleni superponatur: resoluit enim ventositatem et humorem. Et sic est finis.

De colica passione.

I cum dolore ventris etc. Actum est in precedentibus de egritudinibus splenis: hic agendum est de passionibus intestinorum de quibus ab A. agitur in.xvj.fen.tertij. Et iuxta consuetudinem est premittenda anathomia itestinorum. Sunt.n. itestina descriptiue membra longa rotunda concaua numero sex plures habentia reuolutiones supius cum orificio fundi stomachi iferius ad anum terminantia in ventre iferiore locata cum dorso mediante mesenterio ligata ex duabus tunicis cum villis longitudinalibus et transuersalibus venis neruis et arterijs et pinguedine composita ad complendum digestionem primam eiusque supfluitates expellendum finaliter ordinata. Sunt aut intestina adeo longa vt oia simul extensa sint communiter nouem cubitorum rotunda quia hec figura est capacissima et a nocumentis magis tuta concaua ad continendum chilum et supfluitates eius. Sunt aut numero sex plures habentia reuolutiones: nam si fuisset vnum intestinum solum et rectum oportuisset hominem esse in continua comestione et fere continua ascelatione quorum primum impediuisset hominem a negocijs in vita necessarijs secundum aut fuisset indecorum et molestum. Propterea deus sapientissimus puidens humane necessitati ordinauit vt essent plurima multas habentia reuolutiones vt quod digestum est in stomacho non cito descendat: sed per mesaraicas venientes a vena porte ad itestina paulatim ab epate sugatur: vnde illud quod effugit primam aciem meseraicarum cum meseraice non attrahant nisi illud quod puenit ad contactum supficiei intrinsece itestinorum attrahitur per meseraicas venientes ad alias reuolutiones itestinorum: quia quod vna vice est occultum: fit postea manifestum orificijs venarum donec totum pueniens pro nutrimento attrahatur reliquum tanquam superfluum et fex expellatur per meseraicas enim venientes ad stomachum parum quid attrahitur.s. illud tamen quod contangunt et satis remisse: et sunt magis deputate ad deferendum sanguinem ad stomachum ipsum nutriturum quam ad deferendum chilum ad epar vt sensit Gal. quarto de vtilitate particularum cui sententie concors est Auic. decimasexta tertij. Primum aut intestinum quod vocatur duodenum eo quod habeat longitudinem xij. digitorum coniunctorum icipit ab orificio fundi stomachi quod dicitur pileron aliter portenarium est multum subtile habens concauitatem angustam pportionatam orificio a quo sumpsit initium et est eius concauitas minor quam sit concauitas meri eo quod per illud debeant transire res grosse nondum digeste per hoc res in stomacho iam pdigeste et eliquate. secundo quia ad descensum eius quod pdigestum est ad itestina concurrerit expulsiua stomachi et attractiua intestinorum simul attrahentium chilum et fecem in qua voluptuantur sicut vesica in vrina et kistis in felle tertio de virtutibus naturalibus. Sed ad attrahendum cibum ad stomachum solum concurrit attractiua stomachi et meri et nulla expulsiua nisi quedam expulsiua meri que est parti naturalis et partim voluntaria et ad finem huius terminatur porus felleus deferens cholerам ad intestina. Huic aut continuum est habet intestinum ieiunum sic dictum quia semp vacuum et inanitum reperitur propter tria: primum quia id quod est conueniens ex chilo ad ipm perueniens facile ad epar attrahitur propter multitudinem meseraicarum ad hoc itestinum descendentium magis quam ad aliquod aliud respectu sue quantitatis: et post ipsum plures in duodeno

reperiuntur: secunda causa sue inanitionis est multitudo cholere pure ad ipm venientis et lauantis. tertia quia parum habet obligtatis in comparatione ad sequentia. Est et satis breue non multum longius duodeno et hoc est illud intestinum de cuius excoriatione maxime timetur in fluxu disenterico et quod maxime extenuatur et exsiccatur in egritudinibus acutis. Deinde tertio sequitur ilion intestinum valde longum plures habens reuolutiones nunc ad dexteram nunc ad sinistram et posterius et dicitur ilion quia locatum est in ilijs. Et ab hoc sumpsit nomen passio iliaca siue ilios aliter dictum miserere dolore existens intensissimus perducens ad vomitum fecum et ad mortem in septem diebus. Et ad hoc intestinum plures descendunt meseraice quam ad aliquod aliud cum sit ceteris longius. Et clisteria iposita communiter non transeunt hoc intestinum et hec tria sunt gracilia quia subtilia sunt et satis tenue sunt parum habentia de pinguedine et mucilaginositate in quibus solo continui a quacunque causa puenerit est multum timenda. Et in his tribus gracilibus viget magis virtus digestiua quam in grossis: non quidem dans formam chilo sed pfectionem et complementum digestionis. forma.n. datur chilo per virtutem digestiuam stomachi: in monoculo tamen magis viget virtus digestiua quam in ceteris grossis. Post ilion sequitur sacculus. Primum ex grossis sic dictum quia est pendens in modum sacculi aliter dictum monoculus quia non habet apparentem nisi vnum orificium: sed in veritate sit necessarium habere duos: vnum per quod attrahat a supioribus aliud per quod attractum descendat ad inferiora. Sunt tamen hec orificia adeo vicina vt vnicum estimetur. Hoc aut intestinum est satis breue locatum ifra renes magis posterius quam anterius et magis dextrorsum quam sinistrorsum: huius aut fines sunt multi primus vt illud quod descendit in hoc tanquam in sacculo diu retineatur et complete digeri possit quod effugit digestionem stomachi. Et ideo locatur satis iuxta epar vt ab eo virtutem digestiuam acquirat: et hoc se habet in comparatione ad duo itestina sequentia sicut stomachus ad tria precedentia: neque hoc factum est principaliter vt meseraice sugant ab eo cum pauciores meseraice ad hoc veniant quam ad quodcunque aliud. Secundus finis est vt fex incipiat in isto acquirere formam fecis manifeste sed in veritate forma specialis fecis inducatur in materiam fecis in stomacho. Nam per virtutem digestiuam stomachi corrumpitur forma cibi in stomacho: ergo per eadem debet induci in materiam eius alia forma. Et non in totam materiam inducitur forma chili: ergo in partem aliam inducetur alia forma et non nisi forma fecis ergo etc. aliter sequeretur quod aut per tempus stabit materia sine forma: aut generabitur aliquod mistum medium via transitus inter cibum et fecem primum impossibile secundum inconueniens: frustra.n. est multiplicare huiusmodi entia sine necessitate. Tertius vt vermes in hoc intestino generentur quorum pnitia si pauci sint et non magni est iuuatiua cum sugant supflua. Et ex his generentur quorum supfluitatum pnitia cum putreret posset esse valde nociua: sed et aliquando in alijs generentur et hoc est illud intestinum quod in ruptura frequentius descendit ad bursam testiculorum quia est pendens et minus ceteris dorso alligatum. Post hoc sequitur colon intestinum grossum sic dictum quia multos habet collos et multas habet cellulas in quibus stercora figuram accipiunt que figura rotunda maxime apparet in schibalis cum indurantur: et ideo figura cellularum debet esse rotunda sicut et schibale sunt rotunde et in illis cellulis multa phlegmata continentur que aliquando emittuntur appensa ipsis schibalis et in his generantur frequenter vermes cucurbitini sed inter cellulam et cellulam cum parum de phlegmate contineatur generatur solummodo paniculus continuans vnum vermem cum reliquo in altera cellula generato hinc est quod aliquando apparent vermes habentes longitudinem sex pedum. Et ab hoc intestino nomen sumpsit colica existens dolor valde itensus cum in ipso frequenter propter duritiem fecum generetur: et ad hoc sicut est ad supiora multe meseraice terminantur ad sugendum siquid boni remansit: hoc aut intestinum icipit in dextra parte et situatur sub media penula epatis et tangitur a kisti fellis vt propter choleram ad ipm iterius venientem a supioribus intestinis stimuletur ad expellendum a contactu kistis fellis: et propterea hoc intestinum in illa parte appet citrinum croceum et gustui amarum. Deinde equitat stomachum ordinauit enim natura cum sit satis ignobile in comparatione ad supiora vt situetur supra stomachum quasi stomachum et alia itestina defendens et vt sit primum zirbo per cuius caliditatem et humiditatem iuuetur in expulsione fecum: ideo zirbus huic itestino est maxime adherens cum tamen cooperiat stomachum et reliqua itestina. deinde postea hoc intestinum transiens ad sinistram locatur circa renem sinistrum. Et ex hoc situ possumus concipere multa vtilia tam ad partem theoricam quam ad practicam.

Primuʒ quare nocumētuʒ factū in hoc intestino sicut cū hūores d'scendūt per ipsuʒ aut clisteria ascendūt per ipsuʒ ducit ad syncopiʒ hoc eni est per cōitateʒ oris stō̄i cuius nocumētuʒ facile cordi cōicatur. Secūduʒ quare dolor colicus multum assimiletur dolori renū cuius cā est qꝛ hoc ītestinū iuxta renes ⁊ ꝓprie sinistrū situatur inter quos dolores docet Aui. distinguere per cibū assūptuʒ: nam si dolor augetur ex sumptione cibi tūc dolor est colicus stomachus enīʒ cibo plenus cōprimit intestinuʒ colon. Si autē sit dolor renalis sedatur propter humiditatē vaporosaʒ cibi doloris sedatiuā. Habemus etiā iuuamēta in actu practico duo primuʒ qꝛ remedia que exterius applicanť magis deberent declinare ad sinistrū q̄ȝ ad dextrū cū magis in sinistris q̄ȝ in dextris hoc intestinū loceť. Secūduʒ iuuamētum est quia cum imponimus clistere debemus facere vt eger iaceat magis in principio super parte dextra vt liquor possit ascēdere ⁊ cū superius ascēdit ⁊ eleuatꝰ est aliqualiter postmodū iaceat sup ꝑte sinistra vt per cōpressionem liquoris liquor ascendat magis ad superiora ⁊ trāseat ad partē dextrā ⁊ postea cū vult ipsuʒ emittere reuoluat se super dextrū ⁊ postea surgēs clistere emittat. Oppositus autē situs debet seruari in operatione medicine naʒ cū materie descēdunt ad intestina reuoluat se sup sinistrū ⁊ postea super dextrū sic eni fit facilior superfluitatum exitus. Habemus quinto d'am an rugitus ⁊ dolor sensatus ex p̄ntia humoꝝ fit in stomacho aut intestino colon. Nam si cito descēdit est in colon. Si vero tarde est in stō̄ cū oporteat per oēs ītestinoꝝ reuolutiones descēdere. ⁊ ex his infertur ꝙ colica lateris sinistri est faciliꝰ curabilis q̄ȝ lateris dextri cū materia in illa parte cōtenta sit propinquior vijs eductionis faciliusq̄ȝ clisteria perueniāt ad eam partem. Ultimo est intestinū rectū ceteris grossius ⁊ latius cuius situs est ꝺm rectū super dorsuʒ ⁊ ascēdit vsq̄ȝ prope renes. huius autē iuuamētuʒ est ad attrahēduʒ id quod i superiorībꝰ intestinis cōtineť ⁊ ideo latū creatū est ⁊ cōsequēter ad expellendum per viaʒ ani que est eius extremitas propterea in hoc intestino fuerunt multi vili lōgitudinales manifesti qui deseruiūt attractioni eius vt quod attractū est in magna quātitate postea facilius expellať. Et in hoc intestino ⁊ marie versus extremitatem eius accidit tenasmon. Ultimo est fiteris siue anus que est extremitas intestini recti in cuiꝰ circūferētia sunt quinq̄ȝ orificia venarum hemorroydaliū quattuor musculis iuuātibꝰ ad eius dilatationē ⁊ cōstrictionē mota ad retinēduʒ ⁊ expellēdū superfluitates prime digō̄nis ꝺm exigētiā necessitatis ⁊ volūtatis imperiuʒ finaliter ordinata. vnus eniʒ musculus est in extremitate ani exprimēs quod de fece aliqñ in ano cōtineť ⁊ est ad minima diuisus cū carne fiteris sicut i labijs. Secūdus ē magis superiꝰ existens sicut caput hominis cuiꝰ vna pars trāsit ad radicem virge altera pars dilatať in circūferētia fiteris. Deide est vnū par muschuloꝝ sup hos duos situatū quorū officiū ē lōgaonē siue fiteriʒ siue anū superiꝰ trahere ⁊ ex nocumēto hoꝝ fit ani d'scēsus q interdū reduci nō̄ pōt. Et in sūma ex vijs cibi ⁊ supfluitatū ꝑrie digō̄nis nulla ē que hēt motū volūtariū nisi ꝑncipiū. s. meri ⁊ finis. s. fiteris. Sunt āt hec intestina cū dorso mediāte mesenterio alr̄ dicta ancharas ligata quod q̄dē mesenteriū ē mēbrū dorso cōtinuū ex pāniculis ortū habētibꝰ a siphac ligamētis multa adipe ⁊ carne glādosa venis mesaraicis ⁊ arterijs cōpositū ⁊ dictū est mesenteriū a mesaraicis multis in ipso repertis que p hāc viam ad intestina d'leganť. Carnes āt gādose sunt facte in ipso ad sustētandū huiusmodi mesaraicas ⁊ ēt ad humectādū intestina vt facile feces possint d'scēdere ⁊ ꝓpter hāc causaʒ ē etiaʒ in ipso multitudo adipis. Et in hoc mesenterio frequēter colligiť multitudo hūoris melci faciēs meliā mirachiam. Fuit āt ꝯueniēs vt huiusmō̄i mesenteriū mediaret inter dorsū ⁊ intestina ne molle sicut intestina ledať a cōtactu duri. Cōposita āt fuerūt intestina ex duabꝰ tunicis: ne nocumētū vniꝰ ꝑtis facile alteri cōiceť: ⁊ etiā ꝓpter diuersitatē viloꝝ fuerūt in eis he due tunice necessarie: fuerunt eni in eis vili lōgitudinales ad attrahēdū transuersales ad retinēdū latitudinales ad expellendū: l;ʒ latitudinales magis in eis d'n̄enť q̄ȝ in stō̄ cū sint magis ad expellēdū ordiati nisi in intestino recto in quo magis lōgitudinales dominanť hēt eniʒ attrahere rē grossaʒ difficil' expulsionis vene āt existētes in ipsis q̄

plurime sť oēs sť masaraice d'scēdētes a vena porte. Arterie autē veniūt ad ipsa ad dādū virtutē vitalē ab arteria adorti d'scēdēte. Nerui āt sp̄itiui plurimi veniūt ad ipsa cū plurimo sensu idiguerint qui nerui ꝑtiʒ a cerebro ꝑtiʒ a nucha veniūt. Pinguedo āt magis ē in sup̄ficie extriseca intestinoꝝ q̄ȝ intriseca: l;ʒ ēt interius penes Aui. sit piguedo: piguedo tñ̄ magis ē i grossis q̄ȝ sb̄tilibꝰ s quia sť magis frigida ⁊ magis grossa: ⁊ ꝓpter finem qꝛ oportuit eorū feces duras a multitudine adipis mollificari. multitudo ēt muchositatis ⁊ phl'atis inuiscati ē in sup̄ficie intriseca ītestinorū grossoꝝ ne facile ledanť a duritie fecū: phl'a eē stagnās ⁊ inuiscatuʒ reperiť in intestinis supiorībꝰ gratilibꝰ s;ʒ in minori quātitate Ultimo in diffinitione sb̄dunť finis duo quoꝝ vnꝰ ē cōplemētū digō̄nis ꝑme. Reliquus ē supfluitatū ipsius ꝑme digō̄nis expulsio ⁊ ex his manifesta ē tota anathomia intestinoꝝ. s. quātitatis figura numerus sitꝰ colligātia ⁊ que sť ꝑtes cōponētes ⁊ ꝯsequēter ex his manifestū ē ꝙ sint frigide ⁊ sic. cōplexionis ⁊ ꝙ p̄nt pati oē genꝰ egritudinis simplicis ⁊ cōposite frequēter āt patiuntur colicā ⁊ fluxū ⁊ vermes. Gratia cōpletioris doctrine de anathomia zirbi aliq̄d dicēdū ē. Est āt zirbꝰ a Gal'. dictꝰ epileron mēbꝝ cōpositū ex duobꝰ pāniculis venis ⁊ arterijs in modū rethis ad inuicē cōtextis adipe seposa vacuitates replēte ad vigorādū digestiuā stō̄i ⁊ intestinoꝝ finalr̄ ordinatꝰ: duo āt pāniculi ex q̄bus cōponiť ortū h̄nt a duobꝰ extremitatibus siphac dorso aligatis. Sed vene ⁊ arterie eiꝰ ortū h̄nt a vena lilis ⁊ arteria adorti d'scēdētibꝰ. Adeps āt seposa eiꝰ ortū hʒ ab adipe mesenterij: fuit aūt ordinatꝰ ad vigorādū digestiuā stō̄i ⁊ intestinoꝝ tamē reflectendo calorē q̄d optime facit mediātibꝰ pāniculis dēsis ex quibꝰ cōponiť qui ēt qꝛ leues sť ⁊ extēsibiles nō cōprimūt stō̄m ⁊ ītestina neq̄ȝ ꝓpter suā facilē extēsionē ꝓhibēt in tumescētiā stō̄i ⁊ intestinoꝝ aliqñ necessariā. Juuat ēt ad digestionē calefaciēdo mediāte adipe seposa q̄ l;ʒ ab auctoribꝰ graduet iter mēbra fr̄a ē tñ̄ potēria calida q̄d declarať ex facili inflāmabilitate. nec minꝰ adeps ipsa iuuat reflectēdo calorē: vene q̄q̄ȝ ⁊ arterie in ipso dispse ad iuuāt digestionē calefaciēdo p sanguinē ⁊ sp̄ūʒ in ipsis cōtētuʒ Propterea miles in bello ꝑcussus cui abscissus fuit pilerō post cōsolidationē nō potuit escā digerere: q̄nto de igenio sanitatis.

Hic aūt zirbus cooperit anteriꝰ stō̄ȝ ⁊ oīa intestina q̄d nō sic facit in alijs aīalibus qꝛ hō inter cetera aīalia ē debilioris virtutis digestiue: ⁊ ēt vt sit tutela stō̄i ⁊ intestinoꝝ q̄d magis necessariū fuit in hoīe q̄ȝ in ceteris aīalibus cū vēter ipoꝝ nō sit ita expositus extrinsecus occurrētibꝰ ⁊ teguť pelle duriori. Et ex his manifesta ē colligātia ipsiꝰ. Colligať. n. cum stō̄ ⁊ intestinis maxime cū colon cui multū annectiť. Et colligať cū oībus mēbris a q̄bus cōponentia ip̄m ortum h̄nt vt dc̄m̄ est. ⁊ manifestus est situs eiꝰ. est enim imediate sub siphac ꝯtētus. Silr̄ q̄ȝtitas ⁊ eiꝰ compl'o. Est. n. calide ⁊ humide compl'onis ⁊ pōt pati oē genꝰ egritudis simplicis ⁊ ꝯposite. S;ʒ iter cetera descēdēs p didimū in bursam testiculoꝝ facit herniā zirbalē. Si aūt ꝓpter vulnꝰ vētris aliqñ zirbus egrediať ⁊ aliq̄ȝto tp̄e moreť disponiť ad putredinē quapropter opʒ vt q̄cq̄d egressum ē post aliq̄ȝtum tp̄s ligetur fortiter ⁊ supra ligaturā incidať ⁊ cauterizeť deinde cū filo ītromittať filo pēdente ex̄ vulnus posite postea vulnere extrinseco ꝯsolidato vel ꝓpe cōsolidationē filū illud extrahať.

Pro notitia huiꝰ materie sciēduʒ ꝙ reperiunť iste passiones punctio colica ileos q̄ l;ʒ in aliq̄bus cōueniāt in multis tñ̄ differunt. Est. n. pūctio de qua apud Aui. decimasexta tertij dolor remissus paruū occupans spatiū ex̄ñs in intestinis. Colica vō distincta ꝯ ileos ē dolor intēsus in intestinis grossis marie in colon: cū quo fit difficilis exitus eius: q̄d iferius p naturā egrediť. s. fecis vētositatis humoꝝ vermium ⁊ hmō̄i q̄ p intestina egredi ꝯsueuerunt. Ileos aūt descriptiue ē dolor intestinalis fortissimꝰ in intestinis gracilibꝰ marie in ileon cū quo fit difficilis exitꝰ eiꝰ q̄d p anum egrediť. S;ʒ ꝑmo sequendo Aui. absoluamus mām̄ pūctionis. Pūctio q̄dem non hʒ sp̄ēs nisi quosdā modos differētes ꝺm causas: ⁊ loca ipsius. Cause vō pūctionis quedam sunt ꝑmitiue q̄dā corporee. Primitiue q̄deʒ sicut cibi acuti salsi acetosi. Jtē venena sicut argētū viuū sublimatū calx arsenicuʒ ⁊ hmō̄i. Corporee vō sicut vētositas q̄ aliqñ in spatio intestini ꝯtinetur. Aliqñ inter vtrāq̄ȝ tunicam: ⁊ est difficilior. Aliqñ cholera

pungẽs ⁊ mordicans. Tertio phl'a salsum. Quarto mel'ia adusta. Quinto phl'a viscosum in cui⁹ separatione fit dolor. Sexto excoriatio ⁊ vlcus. Septimo ap̄a. Octauo vermes. crisis quoqȝ est cã eius cum qua humores ad intestina deriuantur: imo ipsa punctio est signum crisis.

Signa.

Primo cause p̄mitiue sunt sibi signa ⁊ sil'r nocumẽta ipsas ꝯsequentia. Vẽtositas v̈o cognoscitur p rugitum ⁊ aliquãdo punctionis mutationẽ. Item p eructationẽ aut exitũ ventositatis p inferius cũ q̄bus pũctio alleuiatur: humor cholericus cognoscit̃ p caliditatẽ in loco sensatã sitim oris amaritudinem lingue citrinitatẽ ⁊ ꝙ cholera aliq̃n p inferi⁹ aut supius expellit̃. Et cetera signa generalia sumpta ex cõplexione etate tp̄e anni regimine p̄cedẽte ⁊ sil'ibus ꝯsignificant: si cholere attestent̃. Cognoscit̃ aũt phl'a salsum p pũctionem cũ grauitate ⁊ si egrediat̃ inferi⁹ apparet albũ: ⁊ cũ hoc sentit̃ in ano mordicatio ⁊ tenasmõ. Et si expellat̃ p supius pcipitur in ore salsedo: phl'a quoqȝ grossum ⁊ viscosuȝ cognoscit̃ ex grauedie magna: ⁊ q̄ cum educitur apparet in aliqua parte supficiei eius aliquid sanguis adherẽs. Melãcholia quoqȝ cognoscit̃ p saporẽ põticum aut acrẽ ⁊ p colorẽ eius fuscũ cum educit̃. Et hec oĩa significant̃ ex signis cõibus sumptis ex compl'one etate ⁊ similib⁹. Vermes aũt cognoscunt̃ p signa vermiũ inferius ponẽda. Sil'r excoriatio ⁊ vlcus penes signa dicẽda in capl'o fluxus dissenterici. Apostema v̈o cognoscit̃ p signa cõia ex duritie tensione grauitate febre dolore conti⁹ in vna parte ⁊ sil'ibus. Crisis aũt declaratur p egritudinẽ p̄cedẽtem ⁊ eũonem sequentẽ cum qua p̄ma egritudo terminatur vel minuitur.

Pronostica.

Primũ hec egritudo ꝺm plurimũ curatur si debite tractet̃. Scd'o hec egritudo si augeat̃ ducit ad colicam aut ad ileos est eni via in ip̄as et ꝓprie cũ ẽ sine fluxu. Tertium q̄n puenit punctio ad alcuzez vomitũ singultum destructionem rõnis significat mortem.

Cura

pũctionis quattuor exigit intẽtiones. Prima cãm remouet scd'a stõm ⁊ intestina ꝯfortat ipsoꝝ dyscrasiam corrigẽdo. tertia corrigit accñtia. quarta ordinat debitũ regimẽ. Si g̊ cibi fuerint cã punctionis illi ꝓhibeant̃ p̄cipiendo regimẽ ꝯ̄rium: vtputa si fuerit acuti aut salsi dent̃ frigida ⁊ humida ⁊ insipida sicut portulace lactuce cucurbite cucumeres ⁊ sil'ia. Et si fuerint acetosi dent̃ dulcia ⁊ calida ⁊ quicq̄d fuerit ꝯtẽtum in stõ ex his cibis vomitu educat̃. Scd'o ꝯfortetur stõus ⁊ itestina cũ ꝓprijs moderate stipticis ꝯ̄rijs dyscrasie a cibis facientibus punctionẽ inducte. Si vero in cã fuerint venena: vomitu q̄ȝ primum educant̃ sicut exhibẽdo potũ copiosum tepidũ ex aqua cũ oleo sisamino aut oliuarũ sub triplo ad aquã ⁊ cũ hoc vomitus p̄cipiatur. Et si pũctio ad itestina descẽdat cũ clisterib⁹ ex eisdem rebus factis educant̃: ⁊ si vomitu aut sol'one vẽtris cũ iaȝ dictis educi nõ possent detur aqua decoctiõis aneti cũ pauco mellis ⁊ salis: hic. n. potus tepidus adiuuat vomitũ. Et si fuerit in intestinis ⁊ ꝓprie supioribus ⁊ nõ sufficiãt q̄ dicta sunt det̃ casia cũ decoctione prunoꝝ ⁊ sil'iuȝ: ⁊ ꝓ his recurrat̃ ad sextã quarti aut ad octauũ Almãsoris. Si vero in cã fuerit vẽtositas ꝯsiderãdũ est an multiplicet̃ merito stõi ⁊ alioꝝ mẽbroꝝ absqȝ humoris p̄ñtia an sit humoris p̄ñtia q̄ quottidie ventosat̃: si p̄mum cũ hoc sit a diminuta caliditate ꝯfortãdus ⁊ multiplicandus ẽ calor inatus cũ his q̄ interius ⁊ exteri⁹ applicant̃: q̄ ẽt ventositatẽ carminãt sicut bonũ vinũ antiquũ nõ dulce paucũ: multa abstinẽtia a cibo fames ⁊ exercitiũ ⁊ cibaria ad calidũ ⁊ siccum declinãtia nõ ventosa ⁊ det̃ in p̄ncipio mẽse diaciminũ aut diagalanga ⁊ sup cibarijs suis ponant̃ aromata ꝓprie facta ex cinamomi. ℥. j. ȝȝ. galãge ana. ℥. ß. pipis. ʒ. ij. his ẽt q̄bus placent posset addi ciminũ p̄paratũ medicinal'r aut stõ ieiuno possent exhiberi trocisci ꝺ aromatibus electuariũ de bacis lauri ⁊ sil'ia. Aui. tñ dicit ꝙ ex his q̄ sunt mirabilis iuuamẽti apud expimẽtatores ẽ vt calcaneus porci aduraṫ ⁊ sumat ip̄m in potu hñs pũctionẽ vẽtosaȝ: vtputa dãdo de ip̄o puluerizato. ʒ. ij. cũ potu vini potentis calidi aut dent̃ de granis lauri siccis solis puluerizatis duo coclearia: est aũt coclear. ʒ. ß. ⁊ fiãt exteri⁹ stõ ⁊ intestinis euaporationes cũ reb⁹ carminãtibus vẽtositatẽ ⁊ inungant̃ cũ oleo de spica ꝺ ruta laurino ⁊ sil'ibus aut ponat̃ empl'm de baccis lauri ⁊ sil'r fiãt clisteria ex carminantib⁹ vẽtositatẽ in q̄bus ponat̃ oleũ rutaceũ. Si aũt sit humoris p̄ñtia ex quo generet̃ vẽtositas ille educat̃ cũ pilulis allesanginis diasinicone electuario indo. Et si fuerit mel'ia cũ diascene: ⁊ sil'r fiãt clisteria eiusdẽ intẽtionis: deinde ꝓcedat̃ ad regimẽ de quo supra. Si ãt in cã fuerit cholera attẽte ꝯsiderãdũ est. Dicit. n. Aui. ꝙ pũctio a quacũqȝ cã curat̃ cura colice nisi sit pũctio cholerica. Opȝ eni vt i ea caueat̃ ab errore cadẽte ⁊ extimat̃ ꝙ sit colica: ⁊ curat̃ cura ei⁹ ⁊ morit̃ infirm⁹. Credo Aui. itellexisse ꝙ cura colice ꝺm pl'm ẽ cũ carminãtib⁹ vẽtositatẽ calefaciẽtib⁹ ⁊ exsiccantib⁹ ⁊ interdũ cũ fortib⁹ solutiuis cũ leuia nõ sufficiant. Si ãt pũctio cholerica curet̃ cũ istis nõ ẽ dubiũ ꝙ eger possȝ duci ad pditionẽ. Scd'o q̄ medici in aduertẽtes dãt solutiua fortia sicut diasiniconẽ electuariũ indũ sicut aliq̄n ꝯsueuerũt in colica ⁊ pducunt egrũ ad fluxũ vehemẽtẽ q̄ nõ facile sedat̃ ⁊ interduȝ ad choliricam passionẽ. est. n. pũctio de ꝓprijs signis añcedẽtibus choliricam passionẽ. Quapropter ꝓ cura hui⁹ debem⁹ i p̄ncipio cholerã soluere cũ clisterib⁹ frigidis leniẽtib⁹. ⁊ si nõ suffecerint det̃ casia aut mãna cũ ꝺcoctiõe prunoꝝ aut tamarindoꝝ. ⁊ si cholera fuerit grossa det̃ aloe lotus. 2⁰ cholera educta dyscrasia corrigat̃ cũ frigidis iterius ⁊ exteri⁹ applicitis: ita vt in eis ponatur solatrũ ⁊ sandali ⁊ rose sȝ semp misceat̃ aliq̄d apsinthij et sil'ium calidoꝝ stõm ꝯfortãtiũ. ⁊ iterius sumat diarodon abbatis ⁊ triasandalos: ⁊ aliq̄n in his casib⁹ dat̃ vinũ granatoꝝ vinũ berberis ⁊ sil'ia. Cauẽdũ tñ ẽ a stipticis: imo oĩa sint leniẽtia nisi adsit fluxus vẽtris. Si vero humor fuerit bayrachius educatur cũ clisterib⁹ factis ex ꝺcoctione turbith polypodij violarũ fumiterre ⁊ sil'ium ⁊ eũetur cũ solutiuis sumptis p os q̄ sũt sic hiera picra diacidonitẽ descriptõe Mesue ⁊ sil'ia. Si ãt fuerit phl'a viscosum aut mel'ia illa solicite educat̃ cũ clisterib⁹ mũdificantib⁹ ⁊ abstergentibus ⁊ eis q̄ sumunt̃ p os sicut electuarium induȝ ⁊ diascene pilule allesangine ⁊ sil'ia ⁊ p̄mittant̃ digestiua si op⁹ ẽ facta ex oxymelle simplici cõposito aut sq̄llitico sirupo ꝺ epithimo ⁊ sil'ibus cũ aqua decoctionis cinamomi ⁊ anisoꝝ. Scd'o corrigatur dyscrasia. stõus ⁊ itestina ꝯfortent̃ cũ ꝓprijs ex q̄bus maxime laudat Aui. puluerẽ amomi sumptũ p se sequẽte potu vtputa alicui⁹ vini vinosi pauci ⁊ dent̃ trocisci de aromatib⁹ ⁊ sil'ia calefaciẽtia ⁊ ꝯfortãtia. Si ãt in cã fuerit excoriatio vlcus aut ap̄a curent̃ vt dicet̃ inferius in capl'o de colica apostemosa ⁊ dissenteria. Si v̈o crisis fuerit in cã sinat̃ nãm opari si p se fuerit sufficiens. Si vero nõ adiuuet̃ cũ fricatiõe vẽtris clisterib⁹ ⁊ solutiuis leuib⁹. Pro cura ãt punctiõis pẽdentis a vermib⁹ recurre ad capl'm de vermib⁹ ĩfra ponẽdũ. Tertia ãt intẽtio. s. correctio accidentiũ pficit̃ ꝺm ip̄oꝝ exigẽtiã ꝓ quoꝝ cura recurre ad capl'a p̄cedẽtia de vomitu singultu alcuzet ⁊ sil'ibus. Quarta aũt intẽtio. s. debitũ regimẽ sex rerũ nõ nãlium ordinet̃ in ꝯ̄rium dyscrasie. vñ cibi ⁊ potus sint facilis digõnis boni chimi paucarũ supfluitatũ ⁊ sint vẽtris lenitiui nisi adsit fluxus vẽtris. Quapp iura pinguia ꝯueniũt ⁊ ꝓp̄e ius gali ꝺcrepiti: ⁊ apõ Aui. erici⁹ assat⁹ ẽ proprius ꝯferẽs in vtriusqȝ pũctionib⁹. s. tã cal'is q̄ȝ fri. ⁊ itelligit̃ de ericio porcino ⁊ nõ canino: somn⁹ eoꝝ sit ꝓlixus ⁊ ꝓp̄e nocturn⁹. Procurẽt oẽs eũones a nã ĩstitutas nec vẽtositateȝ retineãt nã inuitãte: sint parci i cibo ⁊ potu: nõ comedãt nisi fame p̄cedẽte: imo tolerãtia famis in vẽtosa ⁊ phl'atica ⁊ exercitiũ sup fame optime ꝯuenit.

De rugitu ⁊ exitu vẽtositatis inuoluntarie.

Facit Aui. capl'm de rugitu ⁊ exitu vẽtositatis inuolũtarie. Cã imediata rugit⁹ ẽ multitudo vẽtositatis. Hec ãt multiplicat̃ aut ꝓpter cibos vẽtosabiles aut pp maliciã digõnis in mẽbris. s. in stõ ⁊ itestinis. Cui⁹ cã ẽ aut ip̄oꝝ frigiditas aut paucitas caloris inati: lȝ forte nõ sit remissio i gradu sicut in fine ptisis. Multiplicat̃. n. vẽtositas ꝓpter diminutioneȝ caloris: siue sit diminutio in q̄ȝto siue in gradu. hec ãt diminutio aliq̄n ẽ p essentiã. aliq̄n p cõitatem a splene aliq̄n ab epate aliq̄n a mirach ⁊ mesenterio siue p simplicẽ alterationẽ siue in stõ ⁊ intestinis cõicando mãm vẽtosabilẽ. Et pl'm ẽ cũ lenitate nature: ⁊ si ẽ in itestinis subtilib⁹: tũc sonit⁹ ẽ acutus. ⁊ si in grossis tunc sonit⁹ ẽ grauis ꝓpter latitudinẽ foraminis: ⁊ si rugitus ẽ cũ gurgulatione tũc vẽtositati ẽ admista humiditas. Est aũt ꝺm pl'm magis merito malitie digõnis membroꝝ q̄ȝ merito ciboꝝ ⁊ rugitus plerũqȝ ẽ signũ crisis antecedẽs ip̄am. Exitus ãt vẽtositatis

inuolũtarie aliqñ fit ꝓpter mollificationẽ itestini recti et ꝓprie ex tremitatis eiꝰ qñqꝫ apud Auic. ꝓpter mollificationẽ ieiuni de q̃ re nõ parũ ẽ admirãdũ cũ ieiunũ nõ habeat muschulos q̃ sint istrumẽtũ motus volũtarij neqꝫ sit taliter locatũ vt p ipm̃ vento sitates possit ad ex exire. Credo ãt tertiũ eẽ corruptũ: et forte loco ieiunij dꝫ eẽ meri p cuiꝰ mollificationẽ posset egredi vẽtositas inuolũtarie p supius sicut p mollificationẽ ani egredit inuolũtarie per inferius: aut forte ieiunum hꝫ occultam colligãtiam cum intestino recto ita vt propter eius nocumentum mollificet rectum.

Cura rugitus nota est ex his que dicta sunt superius in curatione pũctionis a vẽtositate quã curaꝫ huic capitulo accomoda. Cura autẽ exitus vẽtositatis inuolũtarie perficitur cura paralisis ani que est manifesta ex cura paralisis in generali. Veruꝫ remedia localia applicãda sunt regioni alosos et ab alcatim infra. Et si fuerit per nocumentuꝫ ieiuni aut meri inungatur quod est super vmbilicũ cumꝰoleo costino ante et retro.

Equẽdo ordineꝫ Auicẽnam de colico et ileos est nobis agẽdũ: et licet quid nominis et quid rei harũ dispositionuꝫ sint satis ex dictis manifesta attamẽ vt memoriter teneantur et ꝭm .s. species et dñe absoluãtur premitto ꝙ dolor in testinorũ qui est tristis eoꝝ sensatio est duplex quidã exñs in omnibus intestinis quidã in aliqua eorũ parte circunscriptus. Primꝰ ãt duplex qdã .n. ẽ cũ motu dscẽdens aut ascẽdens per revolutiones intestinorũ et vocatur tortio. Quidã autẽ quiescẽs et vocatur nomine generis dolor intestinorũ: et hi aliqñ sũt remissi aut mediocres de genere neutralitãtis isensibiliter ledẽtes. Aliquãdo sunt intẽsi de genere egritudinũ sensibiliter ledẽtes. Si vero dolor in testinorũ sit circunscriptus aut est remissus existẽs d genere neutralitatis et est pũctio de qua supra aut est fortis et dicitur colica si sit in colon et reliquis itestinis grossis cũ difficili exitu eius quod per naturã egreditur aut est in ileon et itestinis gracilibus et dicitur ileos cõnotãdo similiter difficileꝫ exitũ eius qd per inferius egreditur nomen autem sumpserũt hi duo dolores ab illis duobus intestinis eo ꝙ in illis frequẽtius accidãt: i duodeno eniꝫ raro accidit dolor propter ipsius rectitudinẽ breuitatem et propiquitateꝫ orificio stomachi: et in ieiuno raro cũ cause doloris factiue parũ in eo morẽtur ꝓpter causas suprascriptas Sed in ileon frequẽter propter ipsius longitudineꝫ et plurimam circũuolutionẽ. Similiter in recto rarissime propter breuitatem rectitudinẽ amplitudinẽ et ano propinquitatẽ. Et similiter in saculo rarius accidit ꝙ in colon propter breuitatẽ et amplitudineꝫ In colon autẽ frequẽter propter lõgitudineꝫ tortuositatẽ strictutaꝫ: et quia feces dure et multa phl̃ata in ipsius cellulis cõtinẽtur et propter hãc vltimaꝫ causaꝫ frequẽtius accidit colica qꝫ ileos saltẽ a causa intrinseca licet a causa extrinseca nõ frequẽtius. Et he sunt species dolorũ sũpte ꝭm diuersitatẽ causarũ recipiẽtium Sed ꝭm diuersitatẽ dolorũ in se et diuersitatẽ causaruꝫ imprimẽtium sumitur hoc modo. Nam aliquis est pungitiuus aliquis grauatiuus aliquis extẽsiuus aliquis perforatiuus. Causa eniꝫ interior ipsuꝫ dolorẽ imprimẽs aut est calida acuta et subtilis ip sorum soluens cõtinuitatẽ licet sit raro: et tunc facit pungitiuũ sicut humor cholericus aut salsus sua baurachitate mordẽs aut sanguis corruptus aut vermes suis aculeis pungẽtes aut vẽtositas in aliquo paruo loco cõclusa aut vlcus paruũ. Sꝫ grauatiui cã est materia frigida grossa viscosa in itestinis aggregata sicut humor phl̃aticus aut sanguis cõgelat aut melia que de se doloreꝫ talẽ faciũt satis quietũ. Si vero vẽtosentur dolorẽ faciũt intẽsu extẽsiuũ aut perforatiuũ si in aliquo loco cõcludantur. Si vero moueãtur faciũt tortionẽ: cã autẽ extẽsiui tortiui et perforatiui est ventositas. Si eniꝫ multa sit occupãs magnũ spatiũ non mota sed in illo conclusa faciũ dolorem extensiuuꝫ: et similiter fit dolor extensiuus a multitudine alicuius materie extẽdentis. Si vero moueat facit dolorẽ tortiuũ. Si vo sit in aliq̃ loco puo pclusa sicut int duas tunicas itestini dolorẽ facit pforatiuũ differẽtẽ a pũgitiuo qꝫ vẽtositas et silr hũor faciẽs pũgitiuũ ẽ magis sbtilꝰ qꝫ hũor aut vẽtositas faciẽs pforatiuũ: differt ãt pforatiuꝰ ab acuali ẽ .n. acualꝰ cũ fit pãniculi actualꝰ eruptio: et freqnter sequit pforatiuũ. Jtẽ qdã dolor ẽ piodicus sequẽs aggregatoẽ mãe idetermiato tpe sufficiẽtẽ ad dolorẽ qdã nõ piodicus Cãe colice qdã sũt corporee qdam ꝑmitiue corporee duplices p essentiam et p cõitatẽ. Sꝫ absoluam ꝑmo illas q̃ sũt p essentiã in intestinis vnde que sũt p cõitatẽ 3o ꝑmitiuas. Cãe ãt p essentiã sũt q̃ttuor .s. mala cõplexio nõ q̃libꝫ sꝫ diuersa mala cõpositio solutio ptinui apa.

Prio male cõplexiões imateriales: caliditas .n. p se põt facere dolorẽ scdo p accidẽs resoluẽdo et exsiccãdo fecẽ: Jtẽ attrahẽdo hũidũ ipsiꝰ ad epar p cuiꝰ ꝑũtiã fex reddebat mollꝰ et fluribilꝰ fer autẽ retẽta ẽ cã colice. Jtẽ frigiditas põt facere dolorẽ tã p se qꝫ p accidẽs dbilitãdo expulsiuã tã musculoꝝ vẽtris qꝫ intestinoꝝ aut oppilãdo poros et tũc crescit caliditas p antipistesiꝫ exsiccãs feces vt statĩ dictũ ẽ. Jtẽ frigiditas impssa in fiteri sicut accidit sedẽtibꝰ in terra aut sup lapidibꝰ: vñ pstrigit fiteris et expellunt feces sursũ et retinet vrina. et pp hꝫ mltiplicat colica in regionibꝰ frigidis et tẽporibꝰ frigidis et flãtibꝰ vẽtis frigidis. Tertio cõplexio mala ficca tã p se qꝫ p accidẽs ẽ cã siue sit siccitas positiua siue sit p psũptionẽ hũidi faciẽtis feces lubricas lꝫ vna ab altera raro absoluat: mala ãt 2o hũida i mãlis p se nõ facit dolorẽ: sꝫ bñ de p accidẽs obtũdẽdo calorẽ inatũ cũ supfluit. vnde dbilitata expulsiua et digestiua fiet aggregatio supfluitatũ q̃ erũt cã colice mala ãt 2o cũ mã cuiuscũqꝫ generis põt eẽ cã colice lꝫ hꝫ plurimũ sit mã frigida et ꝓprie phl̃atica: hec .n. ad ipsa aliqñ driuat et a capite et a stõ et ab alijs mẽbris: sꝫ plurimũ de ipsa in ipsis congerit pp frigiditatẽ sue cõplexionis et digestiue sue dbilitatẽ. hũores ãt alij nõ pgerunt in itestinis lꝫ ad ipsa driuent. et colica aliqñ ẽ paroxismalꝰ hꝫ aggregationẽ mãe idetermiato tẽpore sufficiẽtis ad causandũ dolorẽ: siue illa mã cõgerant siue aliũde driuet. et lꝫ he male cõplexiones possint facere colicã absolute sine oppilatione: hꝫ plurimũ tñ piũgit oppilatio: scda cã pncipalꝰ colice ẽ oppilatio q̃ ẽ cã doloris solũ p accidẽs .s. mediatẽ cõplexiõe mala et solutiõe ptinui quarũ vtraqꝫ ẽ cã doloris p se quoniaꝫ ambe p se opponunt naturis duabꝰ .s. bone cõplexioni et vnitati siue ptinuitati p quas tãqꝫ p instrumẽtũ aĩe sentit: bona ãt cõpositio nõ ẽ p se instrumẽtũ aĩe ad sentiẽdũ eo ꝙ cõpositio p se debet organicis nõ ãt simplicibꝰ qbꝰ p se dbet sensatio tactus .s. neruis sed cõplexio p se ꝑmo dbet simplicibꝰ. vnitas ãt vtrisqꝫ hꝫ Gal. et p ꝯsequẽs vtraqꝫ ẽ p se istrumẽtũ sensationis tactiue cõueniẽtis .s. bona cõplexio et vnitas g̃ dispositiones his pñe .s. mala 2o et solo ptinui erunt p se cause tristis sensationis q̃ ẽ dolor: mala aũt cõpositio solũ d p accñs. Et si istet argumẽto auer rois: qꝫ neqꝫ ptinuitas neqꝫ ptiguitas siue cõpositio ẽ instrꝫ aĩe ad bñ sentiẽdũ: g̃ nec discõtinuitas nec mala cõpositio siue mala ptiguitas erit p se cause tristis sensatiõis dꝫ negãdo añcedẽs: qꝫtum ad ptinuitates: lꝫ qꝫtum ad ptiguitatẽ sit verũ cũ illa non sit natura simpliciũ sicut ẽ ptinuitas. Oppilatio aũt fit a multis causis aliqñ ab apãte itestinoꝝ qd ꝭm plm̃ ẽ calidũ si fiat p viã desluxus. Si vero p viã paulatine pgestionis est frm̃. Aliqñ aũt fit ab hũore et ꝓprie grosso viscoso phl̃atico et hꝫ freqñter a q̃ eleuat ventositas fortis penetrãs aut inter tunicas intestinoꝝ aut conclusa in aliqua concauitate intestinoꝝ que impediũt exitũ egestionis et humorum sicut etiam impedit deglutitionem. Tertio aliqñ vẽtositas oppilat cõtorquẽdo intestinũ: sicut ẽtaliquando cõtorquet a pcussiõe saltu casu et offẽsiõe sup vẽtrẽ et viscera: vnde ruptis ligamẽtis intestinũ ptorquet. Quarto oppilatio fit a vermibꝰ pglobatis. Quĩto a fece sicca adherẽte et appellat colica a fecibꝰ: et he quiqꝫ dicunt oppilationes coarctatorie. et fex ẽt põt facere colicã extẽdẽdo aut mordicãdo p aliquã qualitatẽ in ea existẽtẽ q̃ colica a fece multotiẽs accidit. Fit ãt oppilatio itestini atenuatoria a duabꝰ causis vna qñ ipm̃ non motũ a loco suo cõprimit ab aliquo mẽbro vicino tumẽte: scdo qñ intestinum ꝓpter aperturam aut rupturã didimi caderet in bursam testiculorũ: aut quãdo in alia parte rumperet siphac et caderet int siphac et mirach. Cãe aũt exsiccatiõis fecis plurime sũt. Prio cibi sicci actu sicut legumina sine brodio. Jteꝫ assata et frixa. silr cibi sicci potentia in qbus sunt pulueres exsiccatiui vt aromata. Secũdo qꝫ fex longã contrahit moram in intestinis sicut contingit in occupatis circa res gerendas q̃ sui obliuiscuntur. tertio ꝓpter debilitatem muschuloꝝ ventris et intestinorum sicut in vtentibus multo coitu et ifrigidatis et debilibus ex egritudinibus. quarto propter apostemata et mollificationes in musculis ventris.

Quinto ꝓpter potum narcoticoꝝ virtutes debilitātiū: aut ꝓpter
alias causas sensum ītestinoꝝ obtūdētes. Sexto ꝓpter paucita
tem effusionis cholere stimulātis expulsiuā. Iste tñ ꝑter ꝑmam
sunt cause exsiccationis fecum q̄ꝛ sunt cause longe more ipsi⁹ in
intestinis. Septimo ꝓpter epar ⁊ meseraicas humiditates ipsi⁹
fecis attrahētes. Octauo ꝓpter multum sudorē: humiditates
enim trahunt ad circūferētiā. Nono ꝓpter exercitia fortia fecez
exsiccantia īsensibiliter resoluēdo. Decimo ꝓpter raritatem cor-
poris a cōplx̄one calida: Talis enim calefit ab aere calefaciēte
⁊ facile resoluit̄ ⁊ ꝯñter fex exsiccatur: ẜ et raritas multa sola pos
sit eē cā exsiccationis fecum quā raritatē Aui. appellat fistulosaz
eo q̄ cū ipa sit pori lati sicut foramina fistule loq̄tur eni metha-
phorice. Decimoꝑmo ꝓpter longā morā in balneo aqueo aut
aereo trahēte humiditates ad circūferentiā ⁊ silr̄ fit in aere esti-
uo calido: et nō exñte corporis raritate. Decimosecūdo ab arte
vt in vitrarijs fabris coq̄s ⁊ silr̄ibus. Decimotertio a multitudie
cholere effuse ad intestina inueniēte fecem durā ⁊ paucam ⁊ ex-
siccationi paratā. Hoc aūt ē rarissime: nā cholera stimulādo ex-
pellit in intestinis ꝯtenta. Decimoquarto ab inanitiōe vt in ieiu
nātibus ⁊ euātis ⁊ ꝯualescētibus. Decimoq̄nto a descēsu matri
cis cū cōprimit intestina aut ab ipsi⁹ repletione sicut cū ē ꝑgnās
⁊ exsiccat diu retinēdo fecem. Circa q̄d notādū q̄ aliq̄ñ retinet
feces ⁊ vrinā cum cōprimit ītestina inferiora ⁊ collū vesice: aliq̄ñ
ꝓhibet retētionē fecum ⁊ vrine sicut cū cōprimit intestina supio
ra ⁊ fundū vesice. Decimosexto ab hemorroydib⁹ ragadijs vl-
ceribus ⁊ apatibus siteris aut colli vesice vel matricis: nā ꝑ ista
q̄ñq̄ fex retinetur ⁊ retēta exsiccatur. Tertio ꝑncipaliter solō con
tinui est cā colice: tum q̄ꝛ ꝑ se facit dolorē: tum q̄ꝛ natura terretur
in emissione fecum ꝑ loca vlcerata: vnde retēte sunt cā colice.

Cause aūt solute ꝯtinuitatis ē humor acutus vel multus vē-
tositas vermes lapis in intestinis gnātus. Itē cause extrinsece ⁊
reliqua. Quarto ꝑncipaliter apata causant colicam. sunt. n. ꝑ se
cā doloris tam ꝑ malā cōplx̄onem q̄ꝫ solx̄onem ꝯtinui causant
et colicam de ꝑ accidens oppilando q̄ si sint facta ꝑ viā ꝯfluxus
sunt ẜm pl̄m calida: si v̄o ꝑ viam paulatine ꝯgestionis ẜm pl̄m
frigida. Colica aūt ꝑ cōitatem ē a multis mēbris. Primo a stō
aggregāte interdū phl̄a aut meliam aut aliū humorē q̄ aliquan
do vētosat̄. Interdū aggregāte ventositatē ex cibis vt supra i ca
pitulo de inflatione stōi q̄ tñ nō faceret dolorem in stō ꝓpter am
plitudinē eius. Et q̄ꝛ descēdit ad inferiora. ⁊ q̄ꝛ stōus est ītra mē
bra calida nec et in gracilib⁹ faciet dolorē q̄ꝛ sunt calidiora: neq̄ꝫ
retinet̄ in eis nō enim hñt feces siccas oppilātes ẜ descēdēs ad
intestina grossa intēsum faciet dolorē: q̄ꝛ sunt frigidiora remota
a mēbris calidis facile oppilabilia ꝓpter pñtiam fecum ⁊ ml̄tas
reuolutiones. Et sunt spisa nō rara sicut gracilia a q̄bus vētosi-
tas facile resolui pōt. Silr̄ ꝑ cōitatem ab epate generāte ventosi
tatem ⁊ expellēte ad intestina vt supra in timpanite iuxta aphoris
mum. xj. quarte particule. Quibuscūq̄ꝫ torsiones ⁊c. ⁊ silr̄ epar
expellit humores q̄ñq̄ꝫ ad intestina q̄ sunt cā colice: imo ītestina
recipiūt supfluitates a toto corpore mediāte epate. Itē ꝑ cōita-
tem a splene cū melīa effusa ad intestina ventosat̄. Aut et vento
sitas a splene cōicatur intestinis aut splen tumefact⁹ coartat inte
stina. Item ꝑ cōitatem a spūalibus vt cū ab vlceribus pectoris
⁊ pulmonis sanies mittit̄ ad intestina ꝑ venam chilis mediante
epate aut cerebro sicut in catarris. Item ꝑ cōitatem a renibus si
cut cū apostemant̄ ⁊ coartant intestina ⁊ ꝓprie ren sinister q̄ con
tāgitur a colon. silr̄ cum patiunt̄ lapidē cōicatur nocumētū inte-
stinis retinent̄ supfluitates ⁊ fit colica ꝓpterea difficile ē distin-
guere dolorē colicum a renali cū ambo cōicent in retētione fecū.
De dr̄ia tamē inter eas statim aget̄. Item fit colica ꝑ cōitatem a
matrice ⁊ vesica cū apostemant̄. Itē fit colica ꝑ cōitatem a toto
sicut in febribus q̄d cōtingit ferrarie de anno. M. ccccxlix. fere
oēs q̄ infirmabant̄ īcurrebāt colicam aut fluxū vētris quod nō
erat nisi q̄ꝛ humores maligni multi grossi ⁊ ẜm pl̄m adusti pelle
bātur de venis ad ītestina. Et sic si grossi erāt ⁊ vēter multum sti
pticus faciebāt colicam. si v̄o magis subtiles ⁊ multi ⁊ vēter na-
tura fluxibilis faciebant fluxum vētris multotiens dissenteriā si
cut mihi eodem anno ꝯtigit: imo dicit Auic. q̄ quādoq̄ꝫ accidūt
colica ⁊ ileos ẜ frequentius ileos ẜm semitam accidētie egritu-

num pestilētialium ⁊ trāseūt de regione in regionē ⁊ de hoīe ad
hoiem ex quo ꝯcluditur has egritudines eē q̄ñq̄ꝫ cōtagiosas ⁊
pendere ab influxib⁹ supcelestibus taliter disponētibus. ⁊ mul
ta extranea Aui. subdit ibi que ꝓsequi esset inutile. Et q̄ñq̄ꝫ acci-
dit colica habētibus tetanū quare deficiunt ab expellēdo humo
res ⁊ feces ab intestinis supioribus sicut deficiūt a retinēdo q̄d
est in inferiorib⁹. Et q̄ñq̄ꝫ deficiūt ab expellēdo tam a supiorib⁹
q̄ꝫ ab inferiorib⁹: in summa ḡ colica cū fiat a tot causis frequen
tius tñ ꝯtingit a phl̄ate vētositate ⁊ duritie fecum. Cause aūt
ꝑmitiue colice sunt vinū plurime cōmistionis ⁊ ꝓprie mustū. itez
olera ⁊ ꝓprie cucurbita. Melones quoq̄ꝫ ⁊ angurie ⁊ fruct⁹ oēs
recentes hñtes humiditatē supfluam ventosabilem: sicut poma
vua ⁊ silīa. Item fructus stiptici ⁊ pontici sicut pira zarur cydo-
nia sorba nespila castanee. itē legumina ⁊ ꝓprie recentia. Itē mi
lium ⁊ rizū ⁊c. ventrē stringētia ⁊ ꝓprie cum post hmōi bibit̄ aq̄.
Item coitus ⁊ retētio ventositatis volētis egredi: itē aduētus fri
goris stō ⁊ intestinis sicut si hō ꝑter ꝯsuetudinem expositus fue
rit vēto ⁊ aeri frigido: aut steterit in aq̄ frigida: aut sederit sup la
pide frigido: ⁊ apud Auic. ex eis q̄ ꝑparant intestina iferiora ad
colicam ē comestio ouoꝝ assoꝝ duroꝝ: item piroꝝ ⁊ cydonioꝝ:
item sauich milij ⁊ rizi ⁊ silīum: itez retentio egestionis volentis
egredi: itē aer pestilens ⁊ vētus septētrionalis ⁊ sumptio veneni
casus sup ventrē ꝑcussio ꝯtundēs aut scindēs. Hic notanda
sunt aliqua ꝑmum q̄ ẜm pl̄m ex materia colice siue sit humor si
ue feces aut alia mā̄ implet̄ ꝑmo monoculum deinde ꝑuenit ad
alia: nec ē ꝓpter hoc necessarium ẜm pl̄m ꝑus dolere monocu-
lum q̄ꝫ alia: nō enim ꝓpter amplitudinē suā quelibet repletio fa-
cit dolorē in ipō nisi modū excedat aut sit intēse malitie aut acui
tatis ẜm quod nō accidit sanitas integra nisi cōplete euētur mo
noculū cum semp sugerat mām alijs. Tertiuz ⁊ q̄ñq̄ꝫ mā̄ colica
venit desuper: ⁊ quādo fit clistere. s. carminatiuū aut apponitur
aliquod euaporatiuū ampliat̄ materia ⁊ dilatat̄ ⁊ sic dolor dupli
catur ⁊ ꝓpterea in his casib⁹ clisteria ex oleo ⁊ silr̄ibus leniētibus
sunt ꝯuenientiora neq̄ꝫ carminātia ꝯueniunt nisi materia pauci-
ficata. Quartū febris ē iuuatiua in oibus doloribus colice cui⁹
cā est ventositas grossa aut phl̄a aut malitia cōplx̄onis frigide
⁊ est ex rebus velociter sanātibus vētosam. Quintum colica ml̄
totiens ꝑmutatur ad paralesim ⁊ sanat̄ ꝑ eam materia enim dila
tata petit nucham aut aliquos neruos aliq̄bus mēbris particu-
laribus deseruiētes ⁊ silr̄ aliquādo ꝑmutatur ad iuncturas: que
ꝑmutationes aliq̄ñ accidunt ꝓpter medicos inepte operātes q̄
vt sedēt dolorē faciunt balnea siue semicupia nōdum mā̄ mino-
rata ⁊ adhibēt alias medicinas coliquātes eēt enim minus ma
lum vt stupefacerent: ꝑmum vidi in fratre dñi epi veronensis q̄
post paralesim vl̄tem mortuus est sequenti die. Scōm in potesta
te leniati q̄ longo tpe cum arteria laborauit: hec enīz illico secuta
sunt post balnei admistrationem. Sextum ⁊ multotiēs ꝑmutat̄
phl̄atica ⁊ sanguinea ad dolorē dorsi: q̄ꝛ materie subtiliate ꝑ cali
ditatem dolorosam: Et ꝑ medicinas illiace que cōiter subtiliant̄
facile fluūt ad dorsum cui dolori optime cōfert phl̄omia: est eni
cōis euacuatio ⁊ eo maxime q̄ꝛ ibi est vena liilis que suggerens
materias dorso inanitur ꝑ phl̄omiam. Septimum similiter per
mutatur ad melīam ⁊ epilepsiam que sunt valde male. Et q̄ñq̄ꝫ
ad hydropesim corrumpēdo cōplx̄onem epatis. Octauū ⁊ q̄ñ
colica inuenit dolores articuloꝝ nō apparent tribus de causis:
q̄ñ dolor fortior. s. colice ipedit debiliorē siue denigrat: ⁊ q̄ꝛ ma
terie ꝯuertunt̄ ad latus doloris fortis. s. ad intestina. ⁊ q̄ñ dolor
abstinētia ⁊ vigilie resoluūt supfluitates. Nonum ⁊ q̄ñ ꝓlongat̄
retētio fecis ⁊ inflatur venter ꝓpter fortē extensionē fecum reten
tarū iterficit: ⁊ quosdā vidi in q̄bus ītestina rumpunt̄: ⁊ fex egre
diens replet ꝯcauitatē vētris ⁊ fiunt sicut hydropici: ⁊ fetēt odo
rē stercoꝝ: ⁊ quosdā vidi q̄ post retentionē fecum. s. ad sextū diē
postea incurrunt fluxū vētris: ⁊ cū lienteria moriunt̄ in trib⁹ die-
bus. q̄ꝛ ꝓpter fortem extensionem ⁊ malā cōplx̄onem impssam
virtus digestiua ⁊ retentiua intestinoꝝ ablate sunt. Decimum ⁊
multotiēs colica succedit ad fluxū vētris cū quo euāte sunt mā̄e
subtiles ⁊ remāserūt grosse factiue colice. Decimūprimū. ⁊ mul
totiēs cura colice remouet singultū: q̄ꝛ mā̄ graditur ad ītestina.
Iam ponēda sūt signa colice: ⁊ ꝑmo cōia. Signa ḡ initij colice

Signa colice

sunt qꝛ paruũ de fece egreditur ⁊ mutatur paroxismus.i. cõsuetudo egerendi non eni egerit horis sibi cõsuetis minuitur appetitus immo quandoqꝫ aufertur propter magnã cõitatẽ stomachi cum intestinis precipue abhorret dulcia ⁊ vnctuosa: hec eni sunt similia phlati. sed magis appetit salsa acuta ⁊ acetosa cõtrariant eni materie phlatice que indiget calefactione incisione subtiliatione stomachus eniꝫ preternaturaliter dispositꝰ appetit cõtraria sicut naturaliter dispositus appetit similia 2º tegni appetit tamẽ aquaꝫ frigidã propter sitiꝫ magnã ex cõsũptione humidi roridi in ore stomachi que cõsũptio fit a vaporibꝰ secũ retẽtarũ calidis ⁊ sic/cis ⁊ fit sitis propter alias causas stati dicẽdas obliuiatur digõ propter magnã cõpassionem stõi ⁊ propter vapores corruptos petentes stomachũ sentit dolorem in dorso propter vicinitatem intestina eniꝫ alligãtur dorso ⁊ dolorẽ in cruribus pp nocumẽtũ cõicatum neruis ad crura dscẽdentibus: ⁊ qꝛ propter dolorẽ renocatur calor ad viscera. Signa autẽ augmẽti colice sunt fortificato doloris ⁊ vẽter stringitur ita vt nõ possit egredi ventositas immo interdũ non possũt eructuare: ⁊ aliqñ fit fortis punctio ⁊ dolor perforatiuus ⁊ acualis maxime qñ vẽtositas cõtinetur inter tunicas intestinorũ sꝫ quãdo materie cõtinentur in concauo intestinorũ est dolor cõiter extensiuus ⁊ grauatiuus: ⁊ fit fortis sitis ⁊ nõ satiatur: licet bibat plurimũ qm̃ quod bibitur non penetrat ad epar propter oppilationes in orificijs mesaraicarum que sequũtur ventrẽ.i. ad intestina terminantur que sunt plena ⁊ sic orificia ipsarũ oppilãtur. Jtẽ fit sitis propter dolorẽ ⁊ vigilias ⁊ propter vapores secũ calefacientes ⁊ exsiccãtes humidũ rorũdum oris stomachi. Jtem multiplicatur in aliquibus ipsorũ tremor absqꝫ cã. s. manifesta. Fit eniꝫ a vaporibus malignis petẽtibus cerebrũ ⁊ oprimẽtibus ipsũ ⁊ neruos: ⁊ dolor etiaꝫ fortis cõitate absoluta cõicat omnibus mẽbris. Jtẽ si aliquo ingenio aliquid egreditur per anũ illud est schibale.i. stercora sicca rotũda dura sicut stercora ouiũ vel caprarũ magna ⁊ parua quarum causa in anathomia intestinorũ dicta fuit. Aliquando egreditur res natãs in aqua propter vẽtositatẽ inclusam subleuãtẽ. Jtem fit frequens vomitus phlaticus ⁊ cholericus sm̃ plurimũ phlaticus dinde cholericus dinde euomũt cholerã porralẽ siue prasinam: deinde cholerã eruginosaꝫ ⁊ tandẽ melãꝫ adustam: adueniuntur eniꝫ humores dolore vigilijs fame medicinarum calidarum exhibitione ⁊ fit vomitus freqũes per cõitatem stõi ad intestina ⁊ prohibitionẽ exitus per partem inferiorẽ ⁊ multitudineꝫ materierũ corruptarũ. ⁊ qñqꝫ via cholere ad intestina sm̃ plurimum cõstringitur quare expellitur ad superiora. Jtem vrina est tincta propter cõuersionẽ maioris partis cholere ad renes cum non inuenit viaꝫ ad intestina que sunt oppilata ⁊ sic oppilata est extremitas porri fellei terminata ad intestina 2º tingit propter dolorem 3º qm̃ renes cõicãt in dolore: ⁊ propter istud qñqꝫ retinetur vrina: cõprimitur eniꝫ via trãsitus vrine. Et qñqꝫ est vrina in principio sicut aqua ciceris aut aqua casei dicta lactea: propter materias cũ vrina mistas licet fit etiã istud in fine nisi vie trãsitus vrine oppilẽtur fit eniꝫ lactea ex permistione phlãtis cũ aquositate Sed in ea que est sicut aqua ciceris permiscẽtur humores diuersi. Jtem aliqñ associatur tremor cordis maximus ita vt pectus indigeat retẽtione cũ manu propter cõpassionẽ cordis in fortissimo dolore ⁊ vapores malignos ad ipsum eleuatos: ⁊ tandem peruenit ad sincopiꝫ est eniꝫ tremor via in syncopim ⁊ peruenit ad sudorẽ frigiduꝫ ⁊ mortẽ. Sunt eniꝫ fetor ⁊ dolor de maxime prosternẽtibus virtutem. Signa colice salubris sunt qꝛ egrediũtur aliqñ fex ⁊ vẽtositas. scdm̃ est mutatio doloris de loco ad locum. Tertiũ qꝛ aliqñ dolor interpolatur aut saltẽ remittitur ⁊ inuenit per clisteria ⁊ alia remedia quietẽ: ⁊ per exitũ ventositatis ⁊ egestionis. cõtraria aũt significant colicam prauam ⁊ aliqñ mortalem sicut dolor fortissimus qui nõ minuitur neqꝫ permutatur ⁊ in qua nullo ingenio aliquid egreditur. 3º in quo vomitus cõsequitur vomitum significatur eniꝫ fortis oppilatio intestinoruꝫ ⁊ materia regurgitare ad stomachũ: ⁊ quod perueniet ad vomitum secũ ⁊ cadit virtus cũ nihil retineat quo possit nutriri. Jtem sudor frigidus ⁊ frigus extremitatũ propter vehementiam doloris ventris ⁊ declinationeꝫ sanguinis ⁊ spũs ad ipsum. Jtem quando peruenit ad singultũ quorũ vnus sequitur aliũ propter magnuꝫ nocumentũ cõicatum ori stomachi. Jtem qñqꝫ peruenit ad turbationẽ rõnis ⁊ spasmũ significatur eniꝫ materiaꝫ cõicari cerebro ⁊ neruis aut saltem ẽ cõicatio absoluta propter doloris vehementiaꝫ. Et ex signis extraneis est cũ apparet in colico vestigiũ ⁊ bothor nigruꝫ sicut faba ⁊ vlceratur ⁊ remanet vsqꝫ ad diem scdm̃ aut parũ plus qm̃ moritur: significatur eniꝫ materia melancholica adusta: qꝛ est bothor nigruꝫ ⁊ vlceratur cuius materie natura tentat expulsionẽ ⁊ nõ põt expellere nisi modicaꝫ rem qua propter cũ maligna sit necessariũ est naturã cito subcũbere precipue in colica que est egritudo acuta: ⁊ subdit qꝫ huic homini aduenit subet in principio materia aut saltẽ mltis vaporibus cerebrum opprimẽtibus. vltimuꝫ est qꝫ bonitas anhelitꝰ est bona significatio ad euadẽduꝫ sicut ecõtra malitia anhelitus est efficax signũ ad moriendũ. Dña inter dolorẽ colicuꝫ ⁊ renalẽ ex lapide qꝛ dolor colicus ⁊ renalis maxime ex lapide multum assimilantur propter propinquitatẽ colon renibus ⁊ proprie reni sinistro ⁊ colligantiã eorũ adinuicẽ. Jdeo signa distinctiua iter hos dolores sunt ponẽda que penes Aui. sumũtur ex sex. Primum est ex parte doloris quattuor modis. s. qͣtitate loco tẽpore ⁊ motu. Quãtitate quia renalis paruuꝫ occupat spatiũ colicus autẽ magnum locũ qꝛ colicꝰ incipit a dextra sm̃ plurimuꝫ ⁊ trãsit ad sinistrũ superequitãs stõm: Qñqꝫ etiam incipit a sinistra ⁊ vertitur versus mirach ⁊ pecten ille eniꝫ est locus intestinoruꝫ grossorũ ⁊ qñ magnificatur ⁊ extẽditur dilatatur dextra ⁊ sinistra ⁊ in sũma est decliuior ad anteriora qꝫ ad posteriora. Sed renalis incipit a superioribus posterius vbi sunt renes ⁊ descendit paulati per poros vritides vsqꝫ ad vesicã ⁊ est decliuior ad posteriora vbi sunt renes. A tẽpore vero qꝛ renalis est fortis qñ stomachus est vacuus a cibo ⁊ colicus alleuiatur. Sꝫ ecõtra renalis alleuiatur cũ sumitur cibꝰ ⁊ colicus fortificatur huiusmõi ãt cã ẽ qꝛ stõ vacuo renes dolore inflãmati nõ refrigerantur nec remolliũtur sꝫ sũpto cibo aliqbus partibꝰ aquosis aut subtilibꝰ aquosis cito penetrãtibus humectantur ⁊ remolliũtur ⁊ sic dolor sedatur. Ecõtra vo sumpto cibo colon a stõ pleno ⁊ granãte cõprimitur ⁊ dolet. Jtẽ p descẽsum cibi augetur repletio in colon: itẽ colicus fit subito sicut in eo velociter fit oppilatio: imo meliꝰ sicut facta oppilatiõe a vẽtositate retẽta fit extẽsio ⁊ renalis nõ fit ita subito cũ lapis nõ subito generatur: lꝫ aliqñ itendatur subito cũ lapis icepit moueri. Quarto principalr̃ sumitur dña ex motu doloris: qꝛ colicus mouetur ad plures ptes vẽtris ⁊ magnũ occupat spaciũ: sꝫ renalis stat fixus: et si mouetur: mouetur descẽdẽdo solũ sm̃ icessum poroꝝ vritidũ: ⁊ sic sunt quattuor dñe ex dolore sumpte. Scda dña pncipalis ẽ ex parte vicinãtiũ qꝛ in lapide dolet dorsum totuꝫ ⁊ multiplicatur tremor ⁊ in potẽtia flexionis corpis ⁊ erectionis ⁊ in colico non. Tertia dña pncipalis ẽ ex pte iuuãtiũ ⁊ nocentiũ qꝛ in colica exitus fecum ⁊ vẽtositatis p clisteria ⁊ alia nõ solũ alleuiant: imo perfecte curãt: sꝫ in dolore lapidis: lꝫ alleuiẽt tñ parum: ⁊ saltẽ nõ curatur nisi exeat lapis: ⁊ ecõtra medicine frãgentes lapidẽ ⁊ puocatiue curãt lapidẽ ⁊ nõ colicam. Quarta dña pncipalis sumitur ex eo qḋ egreditur aut retinetur qꝛ in colica cũ adest dolor retinentur schibale stercus siccum ⁊ stercus vaccinum ⁊ forte adest rugitus ex presentia ventositatis: ⁊ cum huiusmodi educuntur curatur. Sed cum adest dolor renalis est in vijs vrine presentia lapidis aut arenularum conglobatarum ⁊ per istarum exitum curatur. Quita dña pncipalr̃ ẽ ex pte vltimitatis accidẽtiũ qñ dolor cruriuꝫ ⁊ dorsi ⁊ tremor in renali ẽ plus: sꝫ casus appetitꝰ ⁊ vomitus freqũes puitas digõnis vehemẽtia doloris ⁊ pductio ad syncopiꝫ: ⁊ sudor frigidꝰ in renali sunt minꝰ. Sꝫ eꝫ oĩa se hñt in dolore colico. Sexta dña pncipalr̃ sumitur ex pte significationũ ⁊ cãrũ pcedẽtiũ qm̃ frequẽtia nauseatiue sacietatis ⁊ sũptio ciborũ maloꝝ qui sunt aquosi vẽtosabiles aut stiptici siue põtici ⁊ vicissitudo punctionis ⁊ rugitꝰ ⁊ retẽtio fecis sunt pcedẽtes in colica: sꝫ vrina arẽosa ⁊ filosa ẽ pcedẽs in renali: ⁊ nõ ẽ in ea vrina sbtilr̃ nisi dũ esset vltima oppilatõ. Jtẽ renalẽ pcedit grauitas renũ ⁊ sũptio ciboꝝ viscosoꝝ quoꝝ chimi sunt mã lapidis. Dña ãt inter dolorẽ colicũ ⁊ matricalẽ sumitur ex. v. Primũ qꝛ dolor matricis cõicatur iguinibꝰ pectini ãchis ⁊ cosis ⁊ alcatin ⁊ ilijs ⁊ nõ ascẽdit supra ilia neqꝫ superequitat stõm: sed ecõtra lꝫ colica cõicet ilijs ⁊ pectini tñ nõ cõicat inguinibus ⁊ cosis ⁊ frequenter stomachũ superequitat.

Secūdum q: in dolore matricis lȝ sit venter factus lenis ꝛ educte superfluitates intestinoꝝ tñ doloꝛ nō sedatur: sed in colica sic. Tertium q: in dolore matricis p̄cessit retētio menstruoꝝ ꝛ humiditatū ꝯsuetarū p vuluam euacuari: sed in colica p̄cessit fecis ꝛ vētositatis retētio. Quartū q: doloꝛ matricis iuuat cū eductione humiditatū ꝛ vētositatis ex matrice colicus cum eductione fecum ꝛ superfluitatum intestinoꝝ. Quintū q: aliquādo habens doloꝛē matricis p̄focatur vaporibus ascendentibꝰ ad cor ꝛ diafragma nō aūt sic in colica. ¶ Signa distinctiua inter spēs colice colica phl'atica significat p antecessionem cāūm generatiuarū phl'atis ex sacietate nauseatiua ꝛ ex spēbus ciboꝝ generātium phl'a. Item p etatem .s. senectutis ꝛ scđo pueritie ꝛ regionē frigidā ꝛ humidā. ꝛ tempus anni .s. hyemē: ꝛ reliqua .s. serū artē ꝛ similia. Secūdum signū est exitus phl'atis ante colicam ꝛ ipsa colica cū fit clistere. Tertiū est frigiditas intestinoꝝ ꝛ grauitas sensata ꝓpter frigiditatē ꝛ grauitatē phl'atis. Quartū ē vehemētia retētionis ita vt nō egrediatur aliqđ de fece aut humore ꝛ ventositate: ꝛ siqđ egredit̄ illud ē res inflata sicut stercus vaccinum natans quale egredit̄ in ventosa ꝓpter phl'a quod ventosatur: ꝛ si comparet ad vētosam doloꝛ ē remissioꝛ q̄ȝ doloꝛ ventosus: ȝ est longioris durationis cū difficile sit illud phl'a educere ꝓpter sui grossitiē ꝛ ventositatē: lȝ non tantā faciat extensionē sicut vētositas ꝛ p ꝯsequens nō ita intensum doloꝛē nec decipiat aliqs ꝓpter sitim inflāmationem ꝛ rubedinem aque ꝛ extimet q̄ egritudo sit calida he naq̄ȝ sunt oībus colicis cōīa.

Pronosticum colica phlegmatica ₰m plurimum curatur.

Signa ventose sunt antecessio cāūm vētositatis sicut ē multitudo potus aque frigide. Item potus vini cōmisti ꝛ olera inflatiua .s. in quibꝰ ē humiditas superflua ꝛ fructus humidi inflatiui. Secūdum q̄ cibus non fuit digestus. Tertiū rugitus. Quartū retētio fecum in iestinis prohibentium exitū ventositatis. item extēsio ꝛ volutatio vehemēs .i. ingētudo ꝓpter magnitudinē doloris quasi intestinū terebello p̄foretur ꝛ quasi in intestino occultet acus: ꝛ hec accidentia lȝ aliquando sint in phl'atica cum retinet vētositas aut generet ipam sunt tñ fortiora in vētosa. Et cū hoc in vētosa nō est grauedo sensata in phl'atica. iteȝ in ventosa q̄ndo p̄cedunt rugitus plurimi ꝛ vētositates ꝛ quādo q̄ȝ venter nō rugit: ꝛ fortasse nō rugit nisi cū fit euaporatio ꝛ cōpressio. Et q̄nq̄ȝ figitur doloꝛ ꝛ nō pmutatur. Et q̄nq̄ȝ cognoscit inflatio cum manu ꝛ ₰m plurimū iuuat cōpressione: ꝛ euaporatio q̄nq̄ȝ iuuat q̄nq̄ȝ non. Iuuat enim cū est pauca ꝛ subtilis ita vt subtiliata possit resolui. Cum aūt ē multa ꝛ grossa ꝛ in aliquo loco ꝯclusa tūc euaporatio nocet. Et similiter cū eius materia ē sicca melāc holica. item significat ipaȝ inflatio fecis vaccine que plena ventositate natat super aqua. Et q̄nq̄ȝ est cū ea venter lenis fluens ꝛ egrediunt humores ꝛ nō iuuatur ꝓpter retentionē vētositatis grosse inter tunicas. Et ex signis ꝓpriꝰ significantibus ipam ꝯtineri inter duas tunicas intestini est doloꝛ fortis p̄foratiuus in eodem loco semp p̄manens: ꝛ illa in qua est pmutatio doloris ē incolumioꝛ: sed in qua ē inflatio sicut in timpanite est mala significat eni corruptionē digōnis stōi ꝛ epatis.

Pronosticum colica ventosa ₰m plm curatur. et si ꝓlongat transit in timpanitem.

Signa colice ex fece sunt antecessio retentionis fecis ante colicam cū tensione ꝛ grauitate vehementi et sentitur quasi intestinum rumpatur. ꝛ quandoq̄ȝ fit tenasmon ꝓpter fecem stimulātem intestinum rectum ꝛ grauātem ipsum et ꝓpue extremitatem eius: ꝛ tamen non egreditur aliquod ꝓpter fecis grossitiem aut duritiem. Et quādoq̄ȝ egreditur res viscosa ꝛ grossa .s. parum phl'atis aut parum fecis dure phlegmate inuolute aut quibusdam mucilaginibus quarum magna ē copia in intestinis grossis. Uerum illā que est ex fece exsiccata a cholera significat tinctura fecis mordicatio adustio ꝛ inflāmatio siccitas lingue ꝛ multitudo eius quod egreditur de cholera ꝛ aduentus quietis cū fluxu cholere ꝛ nocetur a fame ꝛ iuuatur a frigidis tēperatis. Sed feculētam factā a raritate corpoꝛis significat p̄cessio paruitatis fecis dure extenuatio corporis: itē velocitas ꝛ facilitas ledendi a calore ꝛ frigore extrinseco: item paucitas ploꝝ

Sed feculētam factam a caliditate ꝛ siccitate ventris significat inuentio inflāmationis ꝛ siccitas mirach ꝛ tenebrositas eius ꝛ siccitas egestionis cū nigredine. Sed feculētam factam a resolutione aeris balneo exercitio sudore ꝛ reliquis similibus significat p̄missio paruitatis fecis ꝛ antecessio cāūm p̄dictarum. Sȝ signa facte ex retentione cholere ita vt nō trāseat ad intestina sūt signa icteritie suprascripte in capitulo ꝓprio. ꝛ albedo fecis cum difficultate exitus eius ꝛ forte aderit icteritia. Signa vō colice feculente a causis p̄mitiuis sicut a cōmestione rerū siccaꝝ aut exsiccantium aut q: homo ꝓpter occupationem tardauerit egestionem aut q: fex sit exsiccata ꝓpter ieiunium sunt ipemet cause p̄mitiue. ꝛ consecutio duritiei fecis post ipas: ꝛ idem sit iudiciū in oībus causis p̄mitiuis. Signa autem superflue caliditatis epatis ꝓpter nimiam attractionem feces exsiccantis: ꝛ similiter frigiditatis eius sunt manifesta ex his que superius dicta sunt in passionibus epatis. Pronosticū colica ex fece ȝ plm curat.

Signa apostemose sunt si sanguineū est tumoꝛ durities tensiua doloꝛ ꝯtinuus extensiuus ꝛ grauatiuus fixus in loco vno cum pulsatione ꝛ inflatione febris acuta sitis vehemens rubedo in colore retentio vrine apostemate comprimente vias vrine: ꝛ est signum forte magnitudinis apostematis Item ledi cū fluxu cum exiens puenit ad locum apostemosuȝ. ꝛ q̄nq̄ȝ est iste doloꝛ cum lenitate ventris ꝛ quandoq̄ȝ perducit ad frigus extremitatum cū calore vehemēti in ventre. ꝛ q̄nq̄ȝ rubet locus ventris exterius: ꝛ significat magnitudineȝ apostematis: aut q: forte apostema pmutatur exterius. Si vō apostema fuerit cholericū erunt tensio pulsatio ꝛ grauitas minus: ꝛ febris ꝛ inflāmatio ꝛ mordicatio vehementius.

Signa apostematis phl'atici ꝛ est parū sunt vt sit doloꝛ continuus in loco vno: ꝛ ꝓprie cum descēdūt aliquid per partem apostematā. ꝛ inuenitur cum manu inflatio cū lenitate: ꝛ habitudo egri est habitudo mollium phl'aticorum: et forte iam p̄missum ē regimē phl'atis multiplicatiuū sicut lactis piscium olerū ꝛ fructuū frigidoꝝ ꝛ humidoꝝ ꝛ carnium grossarum. Et est sperma eius frigidū subtile ꝛ est signum conueniēs ad hoc ꝛ egestio est phl'atica. Amelia non puenit nisi rarissime ꝛ posset fieri pmutando ex apate sanguineo ꝛ etiam incipiēdo. ꝛ signa ex p̄dictis in hoc capitulo ꝛ in capitulo de apostemate stomachi patere possunt.

Pronosticum. Colica sequens apostema in intestinis grossis ₰m plm curat. Sȝ in gracilibus si fuerit notabile ₰m plurimū mortalis.

Signa facte ex torsione itestini ꝛ ex apertione didimi ꝛ ruptura eiꝰ aut siphac sunt. Si est ex torsione euētus eius subito post motum laboriosum aut saltū vehementem aut casum aut pcussionem aut calcationē aut luctationem aut tolerātiam ponderis: aut q: p̄cessit ventositas vehemens hec oīa cōtorquent intestinum rumpendo ligamēta. Item ₰m plurimū doloꝛ est similis a p̄ncipio vsq̄ȝ in finem nō addens neq̄ȝ minuens. Si vō sit ex dilatatione aut ruptura didimi apparet tumoꝛ ossei repleti ex intestino quod descendit ad bursam. Si vero siphac in aliqua parte ruptum fuerit apparet ibi tumoꝛ vbi igressum ē intestinum: ꝛ in oībus his casibꝰ fit retentio fecū ₰m plm.

Pronosticum colica sequens cōtorsionem intestini nunq̄ȝ sanat nisi deus voluerit: ꝛ nisi a casu itestinū ad oppositā ꝯdiam reuolutū reddeat ad sitū nālem. Colica aūt sequēs descēsuȝ itestini in bursam testiculoꝝ aut in rupturā siphac curat ₰m plm. Nā ₰m plm reduci pt ad itra ventrē ꝛ ad situȝ nālem ȝ nō apud inexptos: ꝛ iste sunt species famose colice ₰m plurimum venientes. Sed signa reliquarum specierum colice rarius euenientiū breuiter absoluā. ¶ Signa ergo facte a frigiditate intestinoꝝ sūt paruitas sitis sensibilitas frigoris in intestinis leuitas doloris sine grauitate: iteȝ inflatio egestionis ꝛ q̄n est sperma cū ea frigidū. Iuuat a calidis nocetur a frigidis. Et signa facte ex caliditate sine materia sūt signa ꝯtraria. Et signa facte ex siccitate sunt egestio valde sicca corporis exsiccatio ꝛ cutis vētris subtiliatio ꝛ asperitas. ꝛ signa facte ex p̄sentia cholere in intestinis sunt regimē p̄cedēs multiplicatiuū cholere: etas tēpus regio ꝛ forma mordicatio vehemens

ꝛ inflāmatio. Itē noceri a clisteribus acutis. Item noceri ab his q̄ educūt choleram qꝛ in ipa actuali eductione doloꝛ augetur: ꝫ eductio cholere, postea iuuet qꝛ cā doloris remouet nisi cholera fuerit imbibita. ꝛ q̄nq3 associatur ei febris ꝛ nō est febris intensa neq3 cū ea magnitudine accītium q̄ reperiunt̄ in colica aposte- mosa. Et q̄nq3 associatur doloꝛ in pectine quasi punctura cultel- li absq3 vētositate. Sed signa facte ex melīa sūt eructuatio aeris nigredo egestionis inflatio ventris cū paruitate doloris ꝛ reliq̄ signa cōia attestātia melīe. Sꝫ signa debilitatis expulsiue sunt vt iam antecesserit lenitas vētris ꝛ necessitas surgēdi frequēter ad assellam: Sed egerebat parum ꝑ vice. Item antecessio cāꝛum de bilitātium virtutē ex caloꝛe frigoꝛe ꝛ reliquis aut assumptio ali cuius rei debilitantis virtutē venenose aut nō venenose. Et mlr̄ totiens accidit vt venter sit lenis aut tēperatus: ꝛ sit q̄ātitas ꝛ q̄li tas egestionis ſm cursum nālem: ꝛ tñ non pōt egredi feꝛ nisi cū clistere aut suppositoꝛio aut alio ingenio: ꝛ istud est q̄nq3 ꝑpter fistulā infiteri aut ragadias aut hemoꝛrohydes aut alia similia nocumēta ꝑpter que natura terret̄ in emittēdo feces. ꝛ q̄nq3 ac- cidit ꝑpter obtusionē sensus. ꝛ q̄ñ ꝑpter debilitatē musculoꝝ vē tris discurrat ergo medicus ꝛ causaꝫ inueniat. Sed signa colice sequētis ōbilitatē sensus sunt vt patiēs sumat ea que faciūt fecē mordicātē ꝛ nō percipiat in assellatione: hec autē sunt sicut cepe porrū caseus salit⁹ ꝛ cetera acuta. Itē ꝙ nō sentiatur nocumētū suppositorioꝝ acutoꝝ: ꝛ vēter inflatur ex eis que retinētur ꝛ nō doleat doloꝛe notabili. Sed signa facte ex vermib⁹ sūt signa ver mium de quibus infra ꝛ antecessio exitus eoꝝ. Signa āt coli- ce a solutione cōtinui in intestinis sunt exitus sanguinis aut sani ei aut foꝛte precessit apostema quod ruptū est. Si vō causa eius fuerit lapis in intestinis erit ibi grauedo ꝛ pūctio ꝛ quod alias precedēti tēpore genit⁹ sit ꝛ eductus. Sed signa colice per cōita- tem a stō cerebro spiritualib⁹ epate splene renib⁹ vesica matrice mirach ꝛ toto sunt qꝛ precesserūt nocumēta eoꝝ mēbroꝝ aut totius cū quoꝝ augmēto auget̄ colica diminutione minuit̄ ꝛ q̄- bus recedētibus colica recedit. Sed signa colice cōtagiose ꝛ pe stilētialis est ipse trāsitus de homine ad hominē ꝛ de regione ad regionē ꝛ ꝙ maxime accidit his qui cōuersant̄ ꝛ hec frequēter ē mortalis ꝛ est ꝫ plurimū colica ileos. Signa āt causaꝝ ꝑmiti uaꝝ colice est ipsarum causaꝝ precessio ꝛ subsecutio colice ſm plurimū his causis precedētibus.

Pronosticum: Hec species colice ſm plurimuꝫ cu rant̄ ꝑter pestilētiaꝫ. Cū ventū est ad vomitū fecū in quacūq3 spē mortale ſm plurimum. Al.

S I cū doloꝛe vētris fuerit ipsi⁹ ɔstrictio ꝛ nau sea: ꝫ nec caloꝛ nec fe. affuerit ea egro dāda sunt que vētrē sine vomēdi desiderio soluāt vt est electuarium de galia. Quod. R. masticis gar. ʒ3. melanopipis macropipis cinamomi nucis musca te galie oīu3 añ. ʒ. x. scamonee ʒ. x. postea exprimant̄ cydonia acetosa ꝛ recētia ꝛ succus eoꝝ cū eiusdē q̄ti- tatis melle misceant̄ ꝛ coquant̄ vsq3 ad spissitudinem paulatī ꝛ ɔficiat̄ ex eo medicamē quod tñ eiusdē quā titatis sit cuius species sr̄ cuius dosis sit ab aur. ij. vsq3 ad. ij. ꝛ. s. Jo. Ar.

S I cum doloꝛe. Hic Rasis incipit ɔterminare ꝺ passionib⁹ intestinoꝝ: ꝛ in primo caplo determinat de doloꝛib⁹ intestinoꝝ. In 2° de fluxibus: capitulū autē de vermibus post ponitur. Sed primū capitulum de doloꝛe intestinoꝝ diuiditur in ser partes. In prima determi- nat ꝺ doloꝛe intestinoꝝ a phl'ate ꝛ cholera siue sit doloꝛ colicus siue iliacus. in scđa ibi. Quod si cū vētris doloꝛe determinat de colica vētosa: in tertia ibi. Si āt cū doloꝛe febris affuerit determi nat de colica a cā calida inuēta cū febre in 4ª ibi. Cū āt ei⁹ dolo ris ɔterminat de colica apostemosa: in quita ibi. Qui āt cū hoc doloꝛe ponit regimē ɔseruatiuū a colica vētosa: in sexta ibi. Sed si cui doloꝛ iste redit ad ponēdū curā colice a cā calida. Primā diuido in quattuoꝛ. In prima ponit curā doloꝛis intestinoꝝ siue

colici siue iliaci cū electuario solutiuo q̄ñ ē cū vehemēti nausea: in scđa ibi. Quod si nausee vehemētia nō fuerit ponit curā hui⁹ doloris cū pilulis solutiuis q̄ñ ē sine vehemēti nausea: in tertia ibi. Si āt passio iliaca curat hūc doloꝛē cū suppositoꝛijs: in quar ta ibi. Et si nō ɔtulerit: curat hūc doloꝛē cū clisterib⁹: quid dicat in ꝑma pte satis ē manifestū. Curat. n. hūc doloꝛē exñtē cū nau sea cū electuario de algalia stōi ɔfoꝛtatiuo ne sequat̄ vomit⁹. Est tamē tutius vt ꝑmittant̄ aliq̄ clisteria vt vēter sit obediēs: ne me dicina solutiua efficiat̄ vomitiua recepta oꝛdict̄ ꝫ mō. R. masti cis garioſiloꝝ. ʒ3. melanopipis. i. nigri pipis macropipis. i. ma gni siue lōgipipis cinamomi nucismuschate galie. s. alefangine descriptiōe Mesue oīu3 añ. ʒ. x. scamonee. ʒ. x. succi cydonioꝝ acetosoꝝ recētiū mell' añ. lb. j. bulliāt primo succus ꝛ mel lento igne paulatī ad succi ɔsūptionē ꝛ in fine puluis iā dic⁹ secuꝫ mi sceat̄. Ault. n. Ras ꝙ mel remanēs in fine postq3 ē cū succo bu liū sit tāte q̄ātitatis q̄ꝫe ꝛ puluis secū miscēdus: quod tñ ē in- uiscatū. Ad plus. n. in cōi vsu ponunt̄ ꝑ vna. lb. mell' tres. ʒ. pul ueris: ꝫ ꝫ nō erit el'm: ꝫ sit vna massa solita doſ ei⁹ ē a. ʒ. duab⁹ vsq3 ad. ʒ. ij. cū dimidia: ꝛ si bñ cōputas dosis nō ē magna erūt n. ꝑ vnaq̄q3 dosi a. vj. vsq3 ad. viij. g. scamonee ꝛ nōn ē aliud solutiuū de q̄ re admirādū ē cū itētio sua fuerit ꝑncipal'r soluere phl'a qđ pꝫ ex pilulis seq̄ntib⁹ i tertu. Rasis credo i textu ras eē ɔfectū: ꝛ ꝙ ɔbuerit eē in ꝫ el'io saltē. xxviij. ʒ. turbit qđ pꝫ ex duo bus ꝑmo qꝛ doſ apud ɔsuetudinē. M. ē pua. Scđo qꝛ. M. de scribēs hoc el'm in suo antidotario distinctōe 3ª: In fine q̄ñ vlt soluē cholerā ꝛ phl'a ꝑmiscet turbit cū scamonea ꝛ tu si placet vi de descriptionē ei⁹: aut opꝫ dicē ꝙ itētio Ras fuerit solū soluere cholerā qđ nō ē bñ ɔsonū receptis seq̄ntib⁹. Ego aūt tibi ɔsulo vt in hac recepta. M. seq̄ris q̄ cū vult soluē solā choleraꝫ ponit solū scamoneā. Cū vult soluē cholerā ꝛ phl'a ponit scamoneaꝫ ꝛ turbit. Si āt solū vult soluē phl'a ponit turbit: ꝛ loco scamonee tñ cartami excoꝛticati: ꝛ si vult educē solū mel'iam loco istoꝝ po nit heleboꝝū epithymū ꝛ polypodiuꝫ vel si vis potes dicē ꝙ in isto el'io ponit̄ pip nigrū ꝛ pip longū q̄ soluūt phl'a liq̄faciēdo ꝛ ipm dissoluēdo ꝛ virtutē stimulādo. Nec mireris de ꝫ: nā ipe ra sis in suo antidotario ɔficit pilulas valētes in nauseatua satie- tate ꝛ in colica soluētes in qb⁹ tñ nihil ponit̄ solutiuꝫ nisi pip ꝛ zuccarū: ꝛ ita fac̄. A. in caplo ꝺ colica ꝛ Ras in suo antidotario ponēs hāc met receptā ex succo cydonioꝝ nō ponit nisi scamo neā dic vt libet. Et si istet̄ ꝙ doſ ē pua ꝫ ɔsuetudinē Ras. Rñde ꝙ i colica solutiua nō debēt eē multū foꝛtia ne foꝛte pueniat̄ ad vomitū fecū. Et hec rñsio ē ɔfoꝛmis itētioni Ras i diuisionib⁹ i caplo ꝺ colica vbi in colica ꝓueniēte a phl'ate grosso dič ꝙ i ho ra poꝛismi succurrat̄ cū clisteri lenitiuo solutiuo. ꝛ si sufficit bñ ē ꝛ si nō cū soloni mediocri ꝛ si sufficit bñ ē ꝛ si nō cū acuto soluti uo: ꝛ detur electuariū de dactilis: ꝛ electuariū diacidoniтē solutiuum. Et certū ē ꝙ nō loq̄ur de alio diacidonitē solutiuo nisi qđ hic describitur ꝛ in antidotario suo. Almansoꝛ.

Quod si nausee vehemētia nō fuerit nec eger me- dicinas vomuerit pil'e yliace sūt dāde. Que. R. colo q̄ntide serapini amboꝝ añ. ʒ. x. scamonee. ʒ. iij. ꝛ tertiā informent̄ pil'e de qb⁹ vni⁹ aur̄ pōdus ē dādū. veloci- ter eniꝫ passionē dissoluunt yliacam. Jo. ar.

Hic Ras nō existēte nausea magna dat pilulas ꝑprias cōtra passionē iliacā vt. R. coloq̄ntide calide sicce educētis phl'a gros suꝫ ꝛ ɔferētis colice phl'atice ꝛ vētose iuuamētū vltimū ꝛ sir' hy dropisi serapini calidi ꝛ sic. qđ bibitū ꝛ clisterizatū cōfert colice phl'atice ꝛ vētose añ. ʒ. x. scamonee. ʒ. iij. ꝛ foꝛment̄ pilule de qb⁹ pōdus aur. i. est dādū: velocit̄. n. passionē dissoluūt iliacā ꝛ ista est medicina foꝛtis a q̄ nō ē incipiēdū imo ꝑmittēda sr̄ clisteria ꝛ nō auderē ex pilul' his dare. ʒ. j. ꝛ iā vidi cū ꝫ solutiuo q̄ndā ꝓuenisse ad vomitū fecū cui et fractū ē intestinū ꝛ vēter plen⁹ ē fe cib⁹ ac si esset hydropicus ꝛ fetēs erat ꝛ moꝛtu⁹ ē 3ª die post ꝫ so lutiuū: ꝛ in q̄nta die a ꝑncipio egritudinis. Cū tñ et patiētes ilia cam nō moꝛiant̄ de intētiōe Aui. ꝛ vt dictat expiētia āte septimū diē. Ego itaq3 cōsulo vt incipias a clisterib⁹: ꝛ si nō sufficiāt pue nias ad solutia leuia sic̄ sr̄ pilule alefangine ꝛ silia leuia. Quod etiā cōsiliū habes a Rasi i diuisionib⁹ loco statī allegato. Al.

Si aũt passio yliaca difficilis fuerit nec medicamina vẽtris solutiua eis ꝯtulerint hoc suppone collyriũ Quod. ℞. salis panis. ʒ. x. coloquintide interioris scamonee ambo℞ ana. ʒ. ij. ɀ. s. fiant ex eis collíria longa ɀ superponãtur. Jo. ar.

Curant hanc passionem cũ suppositorijs. ɀ solũ in textu ponit pulueres solutiuos: ſʒ debẽt sic ordinari. ℞. panis salis. ʒ. x. ɀ est sal quo cõiter vtimur ɀ ponit in pane coloqntide interiorũ scamonee añ. ij. ʒ. s. mellis. ℥. v. buliat mel ɀ addant pulueres suprascripti ɀ fiant suppositoria longa ẽt vſqʒ ad longitudinẽ. vij. digito℞ cõiuncto℞: est. n. intestinũ rectum longum satis ɀ lãu. ita vt sit capax huiusmodi liciniorum. Almansor.

Et si non contulerint ex enemate leui clisterizetur. Quod. ℞. ficus citrinas. v. furfuris q̃tum vna manu capi põt maluauisci. ℳ. j. hec in panno ligata ɀ sicle folia. x. in duabus. lb. aque coquant donec ad vnã redeant deinde coletur. ɀ ponat sup eam baurach pondus vni⁹ aur. olei sisamini. ℥. j. ɀ fiat clistere ex eo. Si aũt quis fortius ɀ acutius facere voluerit põdus aur. vnius de collirio quod prius diximus admisceat. Clistere vehementer soluens quod tũc vtendũ est cum medicamina nõ conferunt nec venter soluit. ℞. coloquintide interioris. ʒ. x. centauree. ʒ. v. bothor marien arthanite ambo℞ ana. ʒ. ij. mẽtastri rute origani oĩum ana. ℳ. j. oĩa in tribus. lb. aque donec ad tertias duas redeant coquant ɀ colentur. deinde dissoluãtur in ea alchytrã mellis ambo℞ añ. ʒ. iij. castorei serapini opoponaci collirij quod prediximus oĩum ana. ʒ. ij. misceant oĩa ɀ dum est tepidum fiat ex eo enema ɀ si sqbale nõ exierint iteretur clistere donec exire videtur. hoc nãqʒ clistere administrari dʒ cũ res fortissima est ɀ pessima ɀ in colica mala ɀ ẽ illa in qua fit nausea valde vehemẽs ɀ inferius nihil egreditur. Huic preterea egritudini quãdoqʒ fetida ſupuenit eructuatio ɀ plerũqʒ stercus per os egreditur quod cum accidit sepe mortem portendit. Jo. ar.

Curat hanc passionẽ clisteribus lenitiuis que si non suffecerint docet clisteri admisceri aureum vnũ pulueris collirij supra scripti. ɀ si hec nõ ꝯferunt docet Rasis imponere clistere vltimũ ɀ fortissimum ẽt multotiẽs iterãdum si squibale ɀ reliqua oppilatiua nõ exierint. Similia nãqʒ clisteria fortia fieri ꝯuenit in colica ɀ iliaca mala in qua timet ne feces euomant. Nam vomit⁹ stercoris sepe portendit mortem. Bucurmarien ɀ artanita: sunt due species mali terre siue panis porcini siue ciclaminis idẽ eni sunt alchitram est pix apud allos gũmi cedri reliqua nota sunt. Sed certe tutius est p̃mo incipere a clisteribus lenitiuis q̃ si nõ suffecerint ꝓcedatur ad clisteria fortia: ɀ his nõ sufficientib⁹ ad solutiua lenia ɀ vltimo ad fortia. Almansor.

Quod si cũ dolore vẽtris nõ fuerit ipsius strictura sed inflatio ɀ rugitus ɀ tẽsio in vẽtre existunt. Confectio de bacis lauri dãda est. q̃. ℞. foliorũ rute ficorũ ʒ. x. ameos cimi nigelle keisin. origani carui alexandrini se. amigdal. amararũ melan͂opiperis macropipis mẽtastri dauci accori bacarũ lauri castorei oĩum ana. ʒ. ij. serapini. ʒ. iiij. oppoponacis. ʒ. iij. cõficiant cũ melle eiusdẽ ponderis. cui⁹ dosis sit vt auellana vna: aut nabacha mitis vicib⁹ cũ. ℥. j. vini calefacti: aut cũ apozimate de radicib⁹. huic cõfectioni in remouẽda vẽtositate ɀ dissoluẽda nihil eqperat. Hoc ꝓterea suppositoriũ sbijciat. quod fit vẽtositatis dissolutiuũ. ℞. cimi foliorũ rute viridis ambo℞ añ. ℳ. j. bocormariẽ arthanite ambo℞ añ. ʒ. iij. baurach. ʒ. j. cõficiant ex melle ɀ supponant cũ spongia vel lana. hec eniʒ dissoluit ventositatẽ inferi⁹ ɀ expellit. Venter quoqʒ assidue ex pãno calido vaporãdus est: ɀ eger in tina mittendus Si autẽ hec nõ suffecerint vẽtosa cũ igne ponẽda est. ɀ locus donec rubere inceperit fricandus. Post hoc inunctio fieri cõuenit ex oleo rutaceo ɀ ex alijs oleis calidis. ɀ ex eis clisterizandus est eger postq̃ eis admista fuerint castoreum euforbium ambo℞ ana. ʒ. s. Hanc vo solitus pati egritudinem dum sanus ẽ caueat ne vinum aqua mistũ bibat: nec ẽt sumat vinum nisi purum ɀ forte nec aquam multã bibat: ɀ abstineat ab herbis ɀ lacte ɀ oĩbus inflatiuis. Filonium faciẽs iliosis cũ maximo coartãtur dolore ɀ timet ne syncopis superueniat ventositatem carminat ɀ somnuʒ prouocat. ℞. piperis ameos folio℞ rute mentastri castorei bacarum lauri cimini oĩum ana. ℥. j. opij mandragore iusquiami se. oĩum ana. ʒ. s. conficiantur cũ melle eiusdem q̃titatis detur ex eo pondus aur. vni⁹ huic quoqʒ ellectuario addat plurimũqʒ scamonee. ℥. tertiam ɀ fit tũc medicamẽ ventris solutiuũ. Jo. ar.

In hac secũda parte p̃ncipali curat colicam siue iliacam ventosam. ɀ diuiditur in partes septẽ. Primo ponit curaʒ p electuarium qñ nõ est in ventre ꝯstipatio: in scd̃a ibi. Hoc ꝓterea curat colicam ɀ maxime cũ vẽtris cõstipatione cũ suppositorio: in tertia ibi. Venter quoqʒ: curat p approximationem panni calidi et balneum: in quarta ibi. Si aũt hec nõ suffecerint curat cũ ventosa: in qnta ibi. Post hec vnctione fieri conuenit: curat cũ vnctione ɀ clisteribus: in sexta ibi. Hanc vo solitus pati docet a qbus ẽ cauẽdum tpe sanitatis: in septima ibi. Filonium ponit filonium vltimũ in sedando dolores fortissimos: que dicit in p̃ma parte satis nota sunt keysin. i. semẽ leuitici alexãdri seminis. i. petrose. lini: ɀ iubet oĩa permisceri cũ melle tante q̃titatis q̃te sunt reliq quod tamen vt statim dixi nõ est in cõi vſu: dosis huius electuarij sit vt auelana aut nabatha. i. iuiuba siluestris ɀ misceatur cum ℥. j. vini calefacti potentis: aut detur cũ apozimate ex radicibus supius dictis in capitulo de dolore epatis. In scd̃a parte curat colicam cum suppositorio sed ponit extraneũ modum faciendi hoc suppositoriũ facit enim p̃mo electuarium cũ melle: vt pʒ deinde facit suppositoriũ de spõgia vel de lana in cõi forma quod postea intingit in electuario dicto ɀ supponit. Sed certe p̃statius esset facere suppositorium in cõi forma faciendo mel p decoctionem ispissari sicut dictum fuit in alio suppositorio. In tertia parte que dicit nota sunt sed balneum illud siue tina dʒ esse cum decoctione rerum carminantiũ ventositatẽ. In quarta parte q̃ dic sunt manifesta. Vẽtosam enim hʒ soluere ventositatem ɀ dʒ esse vẽtosa magna. In qnta parte que dicit sunt manifesta. Et nota q ponit in clisteri castorei euforbij ana. ʒ. j. Et est forte insolituʒ ɀ nõ auderem facere nisi in forti ɀ nõ in puero neqʒ in p̃gnante: ꝓuocat enim aborsum mirabiliter. In sexta parte que dicit sunt manifesta. In septima parte describit filoniũ valde efficax in sedando dolorem vẽtosum ɀ quecũqʒ alium dolorem maxime a frigida cã sed nõ dʒ dari nisi in casibus extremis ɀ cũ alia non contulerint nec dʒ multũ frequẽtari sedat enim doloreʒ stupefaciendo ɀ subdit q huic electuario addit tertia pars. ℥. scamonee ɀ efficitur solutiuũ. Et nota q est bonuʒ ingeniũ cum stupefactiuis miscere solutiua: simul enim perficitur cura vera ɀ mendosa stupefactiuũ põt minus nocere qñ ẽ iunctũ solutiuo. Almã.

Si aũt cum dolore fe. affuerit casiefist. in succo endiuie bullito ɀ dispumato dissoluta egro est danda. ɀ sirupus viol. in potu est tribuẽdus. ɀ nutriendus est ex taphea cũ oleo de amigdalis dulcibus condita: ɀ ex leui clisteri clisterizandus. Jo. ar.

In hac tertia parte p̃ncipali curat colicam pẽdentẽ a cholera

⁊ docet lenire vētrē cū casia dissoluta cū succo endiuie bullito donec despumetur ⁊ clisterizetur cū clisteribus leniētibus frigidis ⁊ nutrit egrū ex taphea: taphea est duplex vna alba que fit ex sola aqua ⁊ carne altera viridis que fit ex aqua ⁊ carne ⁊ coriādro vel aliqua herba viridi ⁊ per hec ītelligit cibaria frigida ⁊ humida: obmittātur tamen ea que a proprietate faciunt colicam sicut cucurbita ⁊ similia. Almansor.

Cū āt locus doloris in vētre apparuerit grossus ⁊ eger habēs apa in ꝑncipio phlomet̄ deinde casiafist. cū succo herbarū sepe dāda est: ⁊ sit cibꝰ eiꝰ cui hic dolor ex cōsuetudine accidere solet taphea vnctuosa cū zuccaro ⁊ oleo sisamino ⁊ abstineat a stipticis ⁊ acetosis ⁊ a cibis grossis ⁊ vētrē stringētibus. Jo. ar.

Jn hac 4ª parte pricipali curat colicā apostemosaꝫ quapropter precipit phlomiaꝫ in principio. s. ex basilica ⁊ hauriatur quātitas sanguinis notabilis ꝭm exigētiā repletionis ⁊ virtutis deinde detur casia cum succo herbarū frigidaruꝫ sicut endiuie lactuce ⁊ similium. Jntēdit enim curare apostema calidum: nam hoc ꝭm plurimū euenit cetera manifesta sunt. Almansor.

Qui āt cū hoc dolore vētositatē pati solitꝰ est cibet̄ cū calagie ⁊ mutagenat cōditis cū seminibꝰ ⁊ abstineat ab olibꝰ ⁊ lacte ⁊ oibꝰ q̄ inflāt. Et bibat vinū forte ⁊ nō vitiatū: aut hydromel cū spēbꝰ q̄ ꝓ cōdimēto ponetur vt pip̄ quas dicemꝰ. Cōfectio hydromelī. ℞. mell̄ mūdi. lb. j. aq̄. lb. sex misceant̄ ⁊ coquant̄ diu ⁊ spumentur bn̄ donec fiat ad spissitudinē iuleb. Quniqꝫ hoc factū fuerit in vnaquaqꝫ. lb. ex eo mittant̄. ʒ. ij. pulverizati pip̄is in pāno ligati donec appropiquet finis decoctionis eius: ⁊ cū infrigidat̄ extrahat̄ pānus ⁊ exp̄mat̄: ⁊ cū necesse fuerit ꝓpinet̄. Cōfert ēt cui hec passio ex vētositate ⁊ grossa sup̄fluitate accidere solet oleū d̄ kerue recēti cū apozimate de seminibꝰ sūptū. Apozima de seminibꝰ: hoc est. ℞. ameos cimini cheisiꝫ carui origani nigelle oium añ. pugillū vnū. Jstis āt admisceantur. lb. iij. aq̄ ⁊ coquant̄ donec ad. lb. j. s. redeāt de hoc itaqꝫ apozimate sumant̄. ℥. ij. quibꝰ. ʒ. iij. olei de kerua addātur ⁊ multis diebus bibantur. Jo. ar.

Jn hac quīta parte principali primo docet perseuerare a dolore vētoso: licet hoc regimen etiā cōferat in cura doloris colici p̄ntis: in scd̄a ibi. Cōfert etiā describit medicinā ꝯferentē ī actuali dolore que dicit in prima parte manifesta sunt. Callagie ⁊ mutagenat sunt cibi apud arabes qui fiūt in cazola ex carnibus minutiꝫ incisis cū aromatibus ⁊ seminibꝰ resoluētibus vētositatem hydromel. i. aqua mellis. Confert etiā ⁊c. Jn hac scd̄a parte docet dare olei de kerua. ʒ. iij. cū. ℥. ij. apozimatis. i. decoctionis de seminibus p̄l̄ibus diebus stō ieiuno kerua arabice est plāta que cōiter vocatur pentadactilus cataputia maior ⁊ a q̄busdam spōsa solis apud Diascoridē vocatur cici aut sistomis agrestis ex hac recēti fit oleū de kerua granis eius exp̄ssis.

Almāsor.

Sꝫ si cui dolor iste cū calore supuenerit pruna. xx. ⁊ ficus citrinas. v. ⁊ passularū enucleatarū. ʒ. v. sumētur: ⁊ coquant̄ ⁊ colent̄ cui oleū amigdal̄. admisceat̄: deide casiafistula i eo dissoluta colet̄ ⁊ misceat̄. Et ex apozimate qd̄ in. c. de reumatismo diximꝰ in potu tribuat̄. Vēter v̄o si multū fuerit siccꝰ p̄dicto apozimati addant̄ polypodij ⁊ turbith amboꝝ añ. ʒ. ij. ⁊ coquantur cū eo ⁊ det̄ donec vēter soluat̄: cum āt solutꝰ fuerit remoueat̄ polypodiū ⁊ turbith. Cōfectio ellectuarij que vētrē soluēs d̄struit vētositatē ⁊ grauedinē. ℞. turbith albi fricati ⁊ pulverizati. ʒ. xx. zuccari. ʒ. xxx. ꝫꝫ. ʒ. x. huiꝰ pulueris. ʒ. iij. ad bibēdū attribuant̄. Pilule de quibꝰ cū quis vētrē soluere voluerit vnā sumere d̄bet que ⁊ appetitū excitāt ⁊ inflationē resoluūt ⁊ grauedinē ⁊ cibū digerūt. ℞. masticis. ꝫꝫ. cinamomi gar̄. nekeresmich melanopipis macropipis scamōee zucca. viol̄. oiuꝫ añ. ʒ. j. fiāt ex eis pilule ad magnitudinē ciceris ⁊ sumat̄ vna: mouebit eniꝫ semel aut bis. Jo. ar.

Jn hac sexta parte principali redit ad ponēduꝫ curā colice a causa calida siue qn̄ cuꝫ colica cōiungitur fe. Et primo docet soluere vētrem cum hac medicina. ℞. prunorū xx. ficuū citrinoruꝫ quinqꝫ passularuꝫ enucleatarū. ʒ. v. incidātur. incidēda. ⁊ coquātur in duabus. lb. aque ad cōsumptionē duarū partiū ⁊ cū tribꝰ ℥. huius decoctionis trahatur casie floris. ℥. j. cui toti addatur olei amigdalarū dulciū recētiū. ℥. j. ⁊ calida exhibeat̄ stō ieiuno hec eni leniēdo feces exsiccatas educit ⁊ non inflāmat ⁊ est medicina secura. Jtem docet exhibere decoctionē quā superius posuit in capitulo de catarro. Et est prima decoctio ibi posita vētris lenitiua: ⁊ si vēter fuerit nimis stipticus docet admisceri illi decoctioni turbit polypodij añ. ʒ. ij. que debēt bullire cū ceteris positis in decoctione ista ita vt vētrē sufficiēter soluat. Sed cui venter solutus fuerit administretur sola decoctio prima. Jsta eni sufficiet ad tenēdū vētrē lenē tandeꝫ Rasis ponit duas receptas ꝯuenientes in colica. Prima ē satis manifesta valēs in colica phl̄atica. ⁊ sumatur cū custodia. Turbit eni est solutiuū phl̄atis satis forte ⁊ si sit cōfortatū cū. ꝫꝫ. sicut hic soluit phl̄a grossū. Si vero non soluit phl̄a aquosuꝫ. scd̄o describit receptā pilularū valētiū in causa mista quas magnis laudibus extollit ⁊ possūt sumi per horam antē cibuꝫ. Melius tamē est propter scamoneā vt seruetur aliqua custodia ⁊ que dicit patēt ne keremisch dicitur esse rosa asinina ⁊ dicitur ꝙ est species endiuie alibi peonie.

Pro cura colice sunt premittēdi quidā canones generales ⁊ sunt. xiij. Primus ꝙ regimē colice nō tardet̄ est eniꝫ ꝭm plurimū egritudo acuta ⁊ iter cetera repletio minoretur ita vt cibus exhibeatur rariꝰ ⁊ in minori quātitate multū q̄ꝫ tēpore sanitatis: ⁊ cū hoc non sit grossus viscosus aut vētosus sed lenitiuꝰ. Jtē si nauseauerūt vomitꝰ adiuuetur. Et ꝓprie si fuerit stomachus plenus cibo ⁊ cū eo ēt humores in stō existētes educātur hic nāqꝫ minuit materiā colice. Secūdus canon nullo pacto festinꝫ medicus dare in pricipio solutiuū forte desuper sed prio incipiat cū clisteribꝰ leniētibus: ⁊ d̄inde aliqualiter acutis si opus ē q̄bus nō sufficiētibꝰ det solutiuū desuper lenitiuū sicut ius galli antiqui simplex aut cōpositū si nō fuerit febris. Si vero fuerit febris aquā hordei medicinalē d̄bite calidā ⁊ Rasis in textu facit aliquas decoctiones leniētes ex prunis ficubus passulis ⁊ similibꝰ cū q̄bus potes mānā aut casiā permiscere. Qñqꝫ squiballe ⁊ humores grossi d̄scēdūt per inferius ⁊ dolor instās coegerit dare solutiuū electiuū per superius tūc detur sed leue ⁊ in pauca quātitate ⁊ boni odoris sicut pilulas alefanginas ⁊ sunt prope mihi exp̄te aut iera simplex aut diafinicō aut diacidonitē d̄scriptione Mesue: ⁊ quāto medicina est minoris quātitatis ⁊ melioris odoris ⁊ saporis tāto est melius. Melius eni a stō retinetur: detur tñ q̄ꝫtitas tāta que verisimiliter sufficiat operari: est tamē melius dare illa quorū virtus parū trāseat vltra stomachū ⁊ intestina ne m̄ae a corpore precipitētur ad intestina propterea omittātur medicine exoluētes q̄ꝫtū est possibile: ⁊ similiter omittātur medicine leues electse si clisteria sufficient educere squibalas ⁊ alia q̄ oppilāt nisi materia fuerit in stō ⁊ intestinis superioribus que nō potuit vomitu educi: hoc autē cōprehenditur per grauitatem ⁊ dolorem supra vmbilicum sensatum ⁊ tūc ista medicina solutiua lenis sumpta per os aut euacuabit materiam totaliter ad extra aut trahet ipsam ad aliquod intestinum inferius que deinde per clistere poterit educi. Similiter oportet dare solutiuum per os quādo colica seq̄tur excoriationem siue fluxum disentericum. est enim materia cōiter ꝯtenta supra locum excoriationis ad quā clisteria nō attingūt. Tertius canō ꝙ aliqñ opus ē dare medicinas exoluētes ⁊ satis fortes ⁊ trahentes a longinqs in tribus casibus. Primus casus qñ materia antecedēs trāsiens in cām ꝯiunctam colice continet̄ in locis distātibus sicut in venis. ⁊ hoc frequēter ꝯtingit quādo

febres pmutantur ad colicā sicut fuit de anno. M.cccclix. ferrarie tunc in hoc casu cōpetit diafinicon pilule aggregatiue ꝛ similia. Scđs casus qñ humores eēnt grossi in itestinis inuiscatis quos neqꝫ clisterib⁹ neqꝫ solutiuis leuib⁹ possum⁹ eradicare.

Tertius qñ eēt fortis oppilatio quā neqꝫ clisteria neqꝫ leuia solutiua possunt auferre: ꝛ in his duob⁹ casib⁹ vltimis auctores ɔcesserunt pilulas de serapino. ꝛ Rasis in lr̄a pilulas iliacas: tibi tñ iureiurādo affirmo φ ad soluendū fortem oppilationē vidi magis cōferre oleum cōe bene ɔditionatum calefactū exhibitum in q̄ztitate. vj. aut. viij. ℥. Et ē medicina satis secura cū sit cibus ꝛ medicina ꝛ pficit opationez cōiter in. 12. horis sꝫ post ipꝫ nihil detur nisi cū iam ex stomacho descenderit. s. p qnqꝫ horas post ne euomat. Et pcuret q̄ztum est possibile aspergēdo faciez aqua frigida ne euomat. Et post ipm īmediate dando pomum aut pirū aut aliquod tale gratum infirmo vt abhominatio sedet

Quartus canon φ nullo pacto ponat agaricus in medicinis colice q̄ agaricus adheret itestinis. Et facit ēt alias medicinas retineri ꝛ pfundari in itestinis. ꝛ cū hoc trahit a longinquis.

Quintus canon φ ꝓm plm debemus esse ɔtenti clisteribus ꝛ suppositorijs q̄ clisteria educunt humores ēt grossos exñtes in itestinis. ꝛ cum hoc nō trahūt ex longinqs alias materias ad itestina. Et tertio nō faciūt agitationem in humorib⁹ ꝛ casum in febres sicut medicine. Et quarto si nō soluūt neqꝫ educunt māz oppilātem nō est dubium φ faciant puenire ad vomitū fecum ꝛ debilitent virtutē sicut medicine. Et qnto ꝓm necessitatez possūt reiterari absqꝫ paruo nocumēto nō sic medicine: nō enim etiā si essent acuta taliter actuant sicut medicine in stō. pterea medicine in stomacho qñqꝫ trahunt humores malos ad itestina excoriātes ipsa quare aggregat colica ꝛ excoriatio simul. ꝛ hoc est ex nocumentis mortalibus. Sextus canon qñ clisteria sunt aliquotiens iterata ꝛ nō soluūt abstinendū ē ab ipsis ꝛ pprie ab acutis donec materia sit digesta q̄ iterim digeritur tum a calore nāli: tū auxilio medicinarū digerentium ꝓm humoris exigentiā imo pprius vsus clisterioꝝ acutoꝝ ē post maturationem timetur enim ex ipsis cordi ꝛ epati ꝛ faciunt accidere soda: cū non soluant propter agitationē. Et q̄ qñqꝫ sunt ex rebus mittētib⁹ vapores acutos ad caput. Ideo opꝫ qñqꝫ vt adiuuent desup sicut ēt euacuatio desuper iuuat cū suppositorijs ꝛ clisteribus hec nota sūt sciētı medicinarū acutarū malitiam. Et nota φ q̄zto maior ē febris clisteria debent eē magis lenientia ꝛ minus acuta: cū tamē apud A. oporteat aliquādo in clisteribus eē duas. ʒ. ꝛ mediā salis.

Septimus canon non fiant clisteria cū aliquid crudū in stō continet quod maxime de cibo intelligit. Octauus canon opꝫ vt fiat iterpollatio in clisteribus nec ex omni cā fiat clistere ɔtra ignorātes q singula hora ꝛ p singulo dolore faciunt clistere: huius aūt ratio est q̄ clisteria agitant nō educendo ꝛ sunt cā febrium aut alioꝝ nocumētoꝝ. scđo debilitāt stōm ꝛ epar: ꝛ posset aliquādo sequi fluxus īmoderatus sicut aliquando mihi cōtingit.

Nonus canon opꝫ vt custodiatur caput vt nō recipiat vapores materierū retentarū nec medicinarum quas sepe admistrare opꝫ sicut sunt clisteria fomentationes balnea siue semicupia: hi enim aliquando grauant caput. Et aliquādo sequit alienatio ꝛ vigiliarū īstantia: huic aūt subueniat stringēdo egruꝫ circa medium cū fomētat aut ponit in semicupio. Et silr ponēdo aliquē pānum inter caput ꝛ locum fomentatū vt vapores non possint ad caput puenire. Et tertio epithimādo frontē ꝛ tempora cū rebus frigidis caput ɔfortantibus sicut aqua ro. aut oleū ro. cum quarta parte aceti ꝛ silr cū succis īfrigidātibus. Decimus canon custodiat pars epatis ab emplastris fomentationib⁹ sacculis ꝛ hmōi calidis q̄ ventri ppter dolorem applicant: ne supercalefiat: imo si videbitur īfrigidetur cū sibi pprijs sicut cum cerato sandalino ꝛ hmōi. Et silr custodiatur regio cordis cū succis frigidis canfora ꝛ hmōi. Et si pōt poni aliqd distinguens iter ventrē ꝛ hmōi membra fiat ne medicine vni⁹ mēbri alteri cōicetur.

Undecimus toleret sitis q̄ztum est possibile in colica: facit. n. ad resolōnem humoꝝ ꝛ vētositatis. Quod si a potu abstinere nō possit sedet cum aliquo iulep: vtputa violaceo aut cū ɔcoctione prunoꝝ tamarindoꝝ ꝛ silium cū zuccaro dulcorata ꝛ silib⁹. Est enim in istis lubricatio: ꝛ q̄ dulcia sunt ꝛ corpori amica cito penetrant: ꝛ bibat parum p vice. sic eni cum pauco potu melius satisfit siti nec seqtur vomitus aut teneant aliq̄ in ore sitim sedātia. Duodecimus qñ in colica ē vomitus frequēs ꝛ tñ oppilatio est in itestinis opꝫ vt fiat retentio vomitus ēt cum stipticis exterius applicitis deinde soluat venter. Ego tamē in his casibus ɔstringo vomitū aspergendo faciem cum aq̄ frigida ꝛ alijs ingenijs ꝛ omitto q̄ztum possum medicinas stipticas exterius applicitas ne augeant oppilationem intestinoꝝ. Decimustertius ꝛ si in cura regulari doloris intestinoꝝ sit icipiendū a remotione cāe: attamē coacte aliquādo ē incipiendū a sedatione doloris in fortissimo dolore nō dante inducias: tñ rarissime cōtingit vt cogamur icipere cū stupefactiuis. Quod si necessitas cogat aliqñ ad hoc melius ē vt solutiua cū narcoticis misceant vt simul vtraqꝫ cura pficiat sicut miscere vnā. ʒ. aloes aut pilularū alefanginarū cū. ij. g. opij ꝛ. j. grano croci aut. v. ʒ. diafiniconis cum. ß. ʒ. filonij.

Cura colice phlatice.

His canonib⁹ pmissis iam accedamus ad curā colice particulariter ꝓm eius spēs icipiendo curare phlaticam cura cui⁹ exigit octo intētiones. Prima ē vētris lenitio ꝛ intestinoꝝ deoppilatio. Scđa ē humoris peccantis minoratio. Tertia digestio. Quarta eradicatio. Quinta doloris sedatio. Sexta stomachi intestinoꝝ ꝛ membroꝝ mittentiuꝫ si qua sint in cā confortatio. Septima accñtium correctio. Octaua debitum regimē sex rerū non nālium. Prima intētio cōplet cū clisteribus lenitiuis ꝛ abstergentib⁹ factis ex. ℥. x. brodij carniuꝫ pinguiū. ℥. v. olei cōis vel sisamini ꝛ. ℥. ij. zuccari rubei vel tantūdem mellis vio. ꝛ. ʒ. ij. salis. Quod si clisteria retinent ꝓm φ frequēter accidit ponant cū brodio carniū suprascripto q̄ttuor aut sex. ℥. mellis crudi aut vnus ciatus vrine vel. ℞. olei cōis. ℔. j. mellis. ℥. vj. misce ꝛ calidū imponat. Fiat ēt decoctio ex furfuris fenugreci seis aneti maluarū seminū maluauisci blitis añ. M. j. que bulliant in aq̄. ℔. v. vsqꝫ ad sufficientē decoctionē: ex qua decoctione accipiat. ℔. j. olei cōis vel sisamini vel anetini. ℥. v. mellis. ℥. iij. ꝛ debite calidū supponat: quod si clisteria retinere non posset omittant acuta stimulātia sicut mel sal ꝛ vrina ꝛ similia.

Et pro secreto habe φ butyrū impositū in his clisteribus ē optimū faciens ad lenitionem ꝛ doloris sedationē. Scđa intētio est materie minoratio. Uerū vbi nō esset fortis oppilatio possēt iste due intētiones simul cōpleri: sicut suprascriptis clisterib⁹ addendo casiam hierā simplicem hieram cōpositā hieralogodion diafinicon electuariū indū hiera hermetis ꝛ silia. de his g̃ vnuꝫ vel plura addant ꝓm φ est tuo pposito ɔueniens: ꝛ possent fieri decoctiones educentes phla vt. ℞. polypodij. ℥. j. cartami. ℥. ij. centauree minoris. ʒ. ij. cologntide. ʒ. j. fenu greci. ℥. j. ficuum siccarū numero. viij. bulliant in trib⁹. ℔. aque ad ɔsumptionem medietatis ꝛ coletur cui⁹ decoctionis. ℥. viij. misceant cum. ℥. iij. olei sisamini aut cōis ꝛ. ℥. j. butyri: ꝛ addat salis aut salgēme. ʒ. ij. vel imponat sine sale si vis φ diutius retineat. Clistere autem vltimū ꝛ efficacissimū est qđ est descriptū a Rasi in textu ꝛ a me expositū: ꝛ si vis temperare medicinarū calidarū acuitatez his adde in decoctione maluas sebestē matres violarū ꝛ similia.

Coliria quoqꝫ in textu descripta sunt ad hoc multū efficatia potes ēt si placet facere coliria minus acuta si. ℥. ij. mellis addatur salis gēme. ʒ. ij. stercoris muris. ʒ. j. Et in summa multa talia sicut scamonea collogntida helleborus turbith ꝛ silia possunt cū melle icorporari ꝛ fieri coliria ꝓm exigentiā. Auic. facit spāle ca. de clisteribus educentib⁹ phla ꝛ humores viscosos. Silr potest fieri minoratio cū solutiuis sumptis p os sꝫ ɔsulo vt incipias a leuiorib⁹ sicut a pilulis alefanginis quarū exhibeat. ʒ. j. aut. ʒ. j. ß. p vice: quaruꝫ forte tardabit solutio p. xxiiij. horas. ꝛ silr aloe solū sucotrinū sumptum in eadē dosi ē efficax ꝛ nō fallit sil' educens phla ꝛ cholerā. Itē pilule stomatice. Sed magis ɔfido in alefanginis ꝛ aloe: ꝛ fortiora his sunt hiera cōposita diaphinicō electuariū de algaliꝫ descriptū in textu electuariuꝫ indum: pilule aūt fortes sunt sicut fetide. item pilule iliace posite a Rasi i textu ꝛ sunt fortissime. Tertia vo intētio ē digestio pficienda in mā phlatica cū oxymelle simplici oxymelle cōposito oxymelle sqllitico si fuerit multū viscosa ꝛ cū melle ro. sirupo de apsinthio ꝛ ð

calamẽto si fuerit minus viscosa: aque autẽ sunt sicut apsinthij
feñ apij. ⁊ aliqñ bullimus cinamomi anisozũ añ.ʒ.ij. in duab⁹
℔. aque ad cõsumptionẽ tertie partis ⁊ vz in phlegmatica ⁊ ven
tosa. Digerimus quoqȝ cũ electuarijs sicut diacimino diacina
momo diabra diacalamẽto tiriaca metridato ⁊ alijs cõfectioni-
bus magnis ius autẽ galli decrepiti simplex aut cõpositũ factuz
ſm artẽ Mesue est simul digestiuũ ⁊ euãtiuũ. Quarta intentio
est eradicatio multis cõpleda vicib⁹ ſz exigẽtiã multitudinis ita
vt euacuatio fit pro vnaquaqȝ vice parua sed reiterata. Et cõple
tia hanc intẽtionẽ sunt iaz dicta in scd̃a intẽtione. est tñ semp tuti
us vt cũ leuib⁹ pcedas dũmodo educat satis sufficiẽter. Inter
cetera pstãtissimuz solutiuũ est terebẽtina: cõfert eniz oibus mẽ
bris neruosis sicut in dolorib⁹ arteticis dolorib⁹ stõi matricis in
testinorũ a causa phlegmatica vide Aui. 1° canonis capl'o pro-
prio. Uerũ qz debilitat stomachũ attẽdat eius cõfortationi cum
capparib⁹ mẽta ⁊ similib⁹. Modus aũt exhibẽdi ipsaz e qp icho
etur a parua qñtitate sicut ab ʒ.s. ⁊ aliqui inuoluũt ipsaz in zucca
ro trito ⁊ deglutiũt aliqui vero abluũt os suũ cũ aqua aut vino
deide habẽt ipsaz natãtẽ in vino vl aqua ⁊ sorbẽt ipsaz gutture
aperto: aliqui inuoluũt ipsaz in hostia vl scaleta infusa in vino
vel aq̃ dinde sequẽti die dent. vj.ʒ. ⁊ 3° die.ʒ.j. ⁊ vltra pcedat ſm
oportunitatẽ que sequit ex ea hec ẽt intẽtio cõpplet cũ clisterib⁹
de quibus supra. Quĩta intẽtio est mitigatio doloris quam ab
ipso initio cõplere oz si necessitas istat. Sed Aui. dat cañ. qp val-
de errat qui a pncipio approximat narcotica materia existẽte fri
gida qz nõ abscindũt cãz doloris: imo augẽt ⁊ cõfirmãt qz si hu
mor est grossus fit grossior scd̃o si cõplexio est frigida fit frigidi
or si vẽtositas est spissa fit spissior ⁊ augetur oppilatio. ⁊ tandem re
dit dolor fortior qz pus. Quapropter opz vt narcotica postpo-
nant quãtuz est possibile. ⁊ tẽtet doloris sedatio alijs modis ⁊
pprie cũ his q cãz abscidũt. Modi ãt pter stupefactiua sũt quat
tuor. Primus cũ clisterib⁹ educẽtib⁹ hũores ⁊ carminãtib⁹ vẽ
tositatẽ q ab illis hũorib⁹ eleuat q debẽt ſz exigentiã doloris re
iterari quoz multa posita sunt superius in intẽtione pma ⁊ scd̃a
⁊ multa ponent inferius in colica vẽtosa. Sed sint anodina leni
tiua hũoris eductiua ⁊ vẽtositatis carminatiua intestinorũqȝ cõ
fortatiua vt. ℞. olei anetini.ʒ. octo. vini albi potẽtis.ʒ.iiij. zucca
ri rubei.ʒ.ij. misce ⁊ calidũ imponat ⁊ diu retineat vel istud. ℞.
malue bismalue brãce vrsine mercurialis añ. M.j. cacaricarum
pinguiũ numero. x. se. fenugreci se. lini se. aneti añ.ʒ.j. furfuris
pugillũ. i. bulliat in quĩqȝ. ℔. aque ad cõsuptionẽ medietatis ⁊
colet de q decoctione accipiat. ℔.j. mellis olei sisamini añ.ʒ.j.s.
salis gẽme.ʒ.j.s. flor casie.ʒ.j.s. bñdicte hierepicre añ.ʒ.vj. misce.
Et ius galli decrepiti clisterizatũ simplex aut cõpositũ est pprĩũ
Secũdus cũ his q exterius applicant que sint poros dilatantia
humorẽ maturãtia ventositatẽ carminãtia. ex quib⁹ sunt fomẽta
sacculi vẽtose emplastra vnctiones. ⁊ cauendũ est ne sint nimis
calida ne amplius hũorẽ in vẽtositatẽ cõuertat qz fit illud quod
de vẽtositate ⁊ mã resoluũt: imo fit qñtitas caliditatis q faciat in
ventositate resolutionẽ fortẽ ⁊ in mã subtiliationẽ ⁊ maturatõnẽ
nõ resolutionẽ fortẽ. i. in vẽtositatẽ ɔuersionẽ est eni qñqz neces
sariũ pter dolorẽ cõmotũ ex euaporatiõe aut dimittere, euapo
rationẽ aut mltiplicare ⁊ iterare ipsaz vt resoluat qð cõmouit de
vẽtositate. Ex fomẽtis ãt est decoctio facta ex floribus camemille
meliloti aneti siseleos ruta ⁊ similiũ facta in aqua aut vino aut
vtrisqȝ ⁊ applicita cũ spõgia aut filtro: aut impleat vesica ex hac
decoctione ⁊ vẽtri applicet reuoluẽdo ipsa sup loco dolẽte aut
impleat vesica oleo calido cõmuni aut alijs oleis pprijs ⁊ ap-
plicet. itez sunt sacculi ex florib⁹ camemille meliloti aneti furfuri
bus attaminatis ita vt nihil remãserit farine milio panicio sale ⁊
similibus. Itẽ sacculus ex cinere dbite calido: ⁊ sint omnes mol
les nõ duri. Et pñt bullire vna ebulitõe in aqua vl vino dcoctio
nis rerũ similiũ ⁊ calidi applicari: ⁊ paritaria cũ oleo anetino in
patella calefacta ⁊ semicocta: loco dolenti applicita ẽ efficax in se
dando dolorẽ. Itẽ ventose magne late orificij q multum ignite
ponant super loco dolẽte. Item sunt emplastra ⁊ vnctiones ife-
rius ponẽde in colica ventosa. Et applicatio fili crudi a mulieri
bus decoqtur cũ cinere notabiliter calidũ solẽniter iuuat. Ter
tius modus ẽ cũ his q sumunt inter cetera comestio aleoz in co
lica frigida. Et apud ɔsuetos comedũtur cruda apud inconsue
tos comedũtur cocta ⁊ post ipa bibatur vinũ potens nõ dulce
neqȝ acre sed mediĩ saporis ⁊ dormiat aut exercitet aut vtrunqȝ
faciat. Et reiteretur eoz cõmestio ſm necessitatẽ nec aleum facit
sitim sicut cepe. Item decoctio cimini ⁊ apsinthij ana sumpta qñ
titate triũ aut quattuor.ʒ. Item castoreũ sumptũ vsqȝ ad me
diam.ʒ. mirabiliter ɔfert. Silr radix lilij in aqua decoctiõis pras
sij. Item.ʒʒ. ⁊ aristologie ro. ana.ʒ.s. sumpta cũ vino potenti cũ
quo bullierint. Itẽ lumbrici exsiccati sumpti cũ vino vsqȝ ad.ʒ.s.
Item stercus lupi ex ossibus quod sit album ⁊ pprie collectum
super spinis ⁊ aromatizatum cũ sale ⁊ pipere vsqȝ ad.ʒ.s. Item
dr qp suspensio in pelle leopardi vel cerui vel in lana arietis q fu
git ab eo. s. lupo aut in argento a pprietate confert vt testat Gal.
quarto de simplici medicina cui Aui. ɔsentit in capitulo d colica.
Et itestinum lupi exsiccatum ⁊ bibitum est adhuc pstantius: im
mo delatio eius in forma cinguli vz. Item scorpiones assati in
colica vera ⁊ in lapide renum sunt vtiles: sed in lapide renuz de
per se in colica de per accidens credo, puocando vrinam. Et ex
laudatis in vehementia colice est cornu ceruinũ adustum in po
tu sumptum vsqȝ ad.ʒ.j. cum vino sedat enim dolorem statim.
Quartus modus est cum balneus ⁊ embrocis: balnea autẽ
sint mineralia siue aque termarum aut in aqua decoquãtur res
carminantes ventositatem ⁊ remolientes dolorem quia sedan
tes de his que dicta sunt superius in fomentis. Et sint ma-
gis aut minus calide ſm exigẽtiam materie colice temporis an
ni ⁊ complexionis ipsius patiẽtis ⁊ accidentia que secuz compli
cant multũ eniz iuuãt tuz sedãdo dolorẽ sua hũiditate anodina
tum maturãdo materiã resoluẽdo ⁊ vẽtositatẽ carminãdo tum
mollificãdo musculũ ani ⁊ faciendo vẽtrez obedientem. Sed in
horuz administratione sunt cañ. obseruãdi. Primus qp aqua
nõ attingat nisi vsqȝ ad vmbilicũ. ⁊ si moderate calida qp delectet
⁊ possit tolerari. ⁊ ppterea melius instr̃m ad hoc est semicupiuz
Et si non sit paratũ habeat brenta altitudinis vni⁹ pedis in qua
sedeat eger pedib⁹ existẽtib⁹ extra. Secũdus qp nõ diu moret ⁊ p
prie debilis. est eniz cõueniẽtior iteratio qz lõga mora i eo ⁊ sint
prope euz res boni odoris qbus delectet sicut fructus odorife
ri vinuz vel vipa cum gariofilis vino optimo aceto ⁊ aqua ro. ⁊
apud necessitatẽ aliquid vini exhibeat aut aque carnis si timeret
casus in syncopi. Si tamẽ infirmus valde dbilis sit nõ fiat bal
neuz. Tertius qp nõ administret materia existẽte multa nisi iaz
minorata sit: timet eniz de paralisi ⁊ de raptu materieruz ad aliq
mẽbra nobilia. Quapropter existẽte aliquo apostemate iam in
choato aut de proximo inchoando nõ fiat balneum istud ⁊ pro
prie ſm mẽbrum illud de cuius apostemate timetur. Quapro-
pter nõ conuenit in colica apostemosa nisi forte in declinatione
⁊ similis huic ẽ embroca sup ventrem patientis iacentis supini.
Et semper cum surgit a balneo vel remouetur embroca exsiccet
⁊ vngatur ⁊ in lecto ponatur ⁊ dormiat: fortasse enim illico dor
miet ⁊ subueniatur siti eius ⁊ cuicũqȝ alteri accidenti ipsum mo
lestanti ne a somno impediat. Cum autem dolor non posset
his quattuor modis sedari ⁊ eet fortis virtutem dissoluens tũc
ad narcotica. i. stupefactiua veniendum ẽ. ⁊ ex pprijs ẽ illud filo
nium quod ẽ a Rasi in littera descriptum. Et Auic. facit capitulũ
de narcoticis que sunt in hac dispositione propria. ⁊ ordinat q
dam sumẽda p os in modũ electuarij. Sed pstans valde est fi
lonium romanũ descriptum a Mesue ⁊ hoc a Rasi descriptuz.
Sed ⁊ in forma pilularum potest exhiberi istud ab Aui. descriptũ
℞. croci storacis liquide.ʒʒ. piperis longi seminis iusquiami al
bi ana.ʒ.j. opij castorei ana.ʒ.j. quartã formentur pilule parue
⁊ sit dosis earuz a ʒ.s. vsqȝ ad.ʒ.j. Item possunt fieri clisteria ex
iam dictis leniẽtibus in quib⁹ ponatur castorei.ʒ.s. ⁊ opij.g.v. ⁊
sedat dolorẽ. ⁊ quãdoqȝ fit tẽta siue suppositorium ex pecia lane
aut cotto ⁊ intingitur in oleo de seminibus aut in olei anetini.ʒ.
j. opij.ʒ.j. castorei.ʒ.s. optime ad inuicem dissolutis: ⁊ sit ligatũ
cum filo cotti ita vt ligamentum pendeat extra: vt possit extrahi
ad libitum: ⁊ possit ad libitum ex eodem medicamine infundi ẽt
absqȝ qp extrahatur. Et nota qp vbi timeretur conuersio materiei
ad aliud mẽbrum sicut ad neruos: est minus malum sedare do
lorẽ cũ narcoticis qz facere balneũ. Itẽ nota qp aliquãdo hmõi

narcotica miscentur cum solutiuis sicut precipit Rasis miscere
scamoneam cū filonio quod ordinat in textu. Ego autē vtor
his pilulis. ℞. aloes succotrini vel pilularum alefanginarū: sed
melius est q̄ sint ex aloe nō loto. ʒ. j. vel. ℈. iiij. opij croci ana. g.
j. vel. ij. vel p̄ croco pone castoreū̃ fiant pilule. vij. vel. viiij. ⁊ ex
hibeantur stomacho ieiuno dolorem enim post horaz sedant ⁊
postea tādem soluūt ⁊ faciunt opationem incolumē. Et si velles
q̄ velocius soluerēt adde duo aut tria. g. scamonee: ⁊ cū his nō
modicum honorē sum aliquando consecutus. Sexta aūt in
tentio. s. stomachi ⁊ intestinoꝝ cōfortatio aliquando necessaria
ē q̄ꝛ huiusmōi mēbra sunt lassata ex dolore ⁊ causis eius. Unde
multiplicabūt iterū phl'a ⁊ ventositatē: ergo confortandi sūt cō
fectionibus sicut aromatico ro. diadraganto diagalāga specieb⁹
ducis bono vino ⁊ alijs huiusmodi. Et similiter eoꝝ mala com
plexio est corrigēda cum ꝯtrarijs. Si aūt aliqua mēbra sunt cōi
cantia sicut epar splen ⁊ cetera corrigantur ꝭm q̄ dictum ē ⁊ dice
tur in capitulis ꝑprijs. Septima aūt intentio. s. correctio acci
dētium perficiatur ꝭm ipsoꝝ exigentiam instantia vigiliarum re
mouetur p̄ remotionem doloris cui aliquādo opꝫ subuenire cū
narcoticis simul tollētibus dolorem ⁊ somnuꝫ iducentibus vo
mitui oportet subuenire abstergēdo faciem cum aqua frigida ⁊
reliquis remedijs in p̄cedentibus capitulis dictis syncopi cum
exhibitione vini ⁊ aque carnis ⁊ similibus reliquoꝝ accidētium
cura suis capitulis perquiratur. Ultima aūt itentio. s. regimē
vite perficitur faciendo aerem declinare ad calidum ⁊ siccuꝫ na
turaliter aut artificialiter. Et sit notabiliter indutus ꝭm exigentiā
temporꝫ p̄cipue teneat stomachum ⁊ ventrem debite calidum:
dieta sua tam in q̄ꝫtitate cōtinua q̄ꝫ discreta sit tenuis. Et cibi sui
non sint sicci grossi aut viscosi neq̄ꝫ ventosabiles ⁊ sint ventrem
lubricantes. Et panis suus sit bene coctus salitus ⁊ fermētatus
qui condiri potest cum aliquibus granis anisi cimini feniculi lꝫ
hoc sit magis ꝯueniens in fine q̄ꝫ in p̄ncipio. Uinum sit odori
ferum parū antiquū aromaticum. Sed in pauca q̄ꝫtitate ⁊ aliq̄n
conuenit parum maluatici ad subtiliandū humorem ꝯfortādū
virtutem vigorandum digōnem. Fercula aūt sua sint brodialia
pinguia vitentur assata ⁊ frixa: sit brodium caponum ⁊ galinarū
pinguium. Sed ꝑprium ē ius galli antiqui via cibi ⁊ medicine: ⁊
q̄ꝫto pinguius tanto melius. Item brodiū caulium ⁊ cicerum.
Item brodiū factum ex decoctione caulium ceparum porrorū
alei cū oleo vel carne pingui castrati est mirabile. Item brodiuꝫ
blitis cocte cū carnibus laudabilibus pinguibus. Sed apud d
bilitatem virtutis denꝭ contusum pulli oua sorbilia brodiū car
nium laudabilium cū vitello oui ꝯquassatum. Carnes vō sint
p̄dicum fasianoꝝ fraquillinoꝝ auium paruarū pipionū iuuenū
vitentur grosse carnes: ⁊ sint elixe nō assate neq̄ꝫ frixe vitēt potū
aque frigide ⁊ vini multum aquati. Aqua sua sit aqua zuccarata
aut aqua decoctionis pauci mellis ita vt aqua sit duodecupla ad
mel ⁊ optime buliat ⁊ dispumetꝭ. Est enim aliquādo aqua neces
saria cū adest febris ⁊ ius blitis ⁊ spinachiarū tūc eēt cōueniēs.
Pro salata vtaꝭ caparibus ⁊ sparagis. Aromata aūt sua sint ꝑ
prie ex cinamomi partibus. ij. ss. piperis galange ana parte vna
croci quarta vnius partis. Somnus sup̄ repletione malus i va
cuitate bonus: lꝫ ꝭm pl'm oporteat ip̄os dormire q̄n possūt.
Silr̄ in retētione fecis malus. Deambulet stō ieiuno: post cibū
q̄escat: ⁊ in p̄seruatione exercitium ē oportunū: euitet retentionē
fecis ⁊ stiptica. Et retinere ventositatē exire volentem: desp̄atio
tristitia ⁊ huiusmodi accidentia corrumpētia digestionē discōue
niunt. ira tamen conuenit nisi modū excedat.

Cura colice melancholice.

Sed in colica mel'ica ꝑcedatur cū eisdem intentionib⁹
Sed ēt euacuantia ⁊ digerētia debent eē mel'ie ꝑpria.
Et carminantia ventositatē debēt eē fortiora q̄ꝛ illa vē
tositas ē grossior ⁊ deterior. hoꝝ aut copia habitata ē in egritu
dinibus splenis: decoctio tamē epithimi Mesue ē ꝑpria. Itē pi
lule ide de lapide lazuli: ⁊ ex electuarijs diascene: ⁊ in mel'ia adu
sta electuariū hamech: ⁊ p̄ clisteribus in decoctione ponaꝭ epithi
mum sticados ⁊ sal indū ⁊ in suppositorijs lapis lazuli ꝯtritus
⁊ lapis armenus ⁊ sal indū. Et apud Aui. euaporeꝭ venter cum
eis que sunt grana lauri armel. i. ruta agrestis origanū camemil

la in aceto decocta ad maiorem incisionē ⁊ penetrationē: ⁊ regi
men declinet magis ad humidū: ⁊ in brodijs suis decoquatur
borago ⁊ buglosa: ⁊ fructus ꝯuenientes sunt passule. ⁊ salata eo
rum sint cappares ⁊ ꝑprie si splen sit in causa.

Cura colice cholirice.

Et in colica cholerica seruenꝭ eedem intētiones sed to
tum regimē tam medicinale q̄ꝫ sex rerum nō nāliuꝫ d
clinet ad frigidū ⁊ humidū. Unde clisteria fiāt ex dco
ctione blitis matrū violarū ⁊ maluarū sebestē cū oleo vio. ⁊ pau
co salis. Et si retinerētur addanꝭ. ℥. iij. mellis violacei: ⁊ silr̄ fieri
possūt ex aqua hordei cum oleo violaceo ⁊ sale. ⁊ posset addi ca
sia in clisteribus ⁊ electuariū de succo ro. Solutiua aūt p̄ os su
menda sunt penes Rasim florum casie. ʒ. x. que trahatur cū suc
co endiuie bulito donec clarescat. Sed melius ē vt trahatur ca
sia cum decoctione prunoꝝ tamarindoꝝ ⁊ violarū ⁊ silr̄ possent
exhiberi. ℥. ij. māne distēperate cū eisdem. Si aūt cholera fuerit
grossior ⁊ minus calida possunt dari casia distēperata cū deco
ctione prunoꝝ ⁊ passularum ⁊ ficuū ⁊ in hac posset ꝯcedi aloes
loti. ʒ. j. sed vbi cā antecedens eēt distans possent dari pilule au
ree electuarium de succo ro. ⁊ sil'ia. Digestiua vō sint sirus viol'.
cū aqua hordei medicinali aut cū decoctione prunoꝝ ⁊ tamari
doꝝ: ⁊ si cholera sit grossior misceatur cū sirupo vio. sirup⁹ ace
tosus simplex. Et ꝑ ferculis concediꝭ decoctio blitis endiuie la
ctuce ⁊ similium in iure carnium laudabilium bibat aquā zucca
ratam aut hordei. ⁊ si expediens sit vinū sit pauciferū: ⁊ Raꝭ nu
trit cum taphea cū oleo de amigdalis dulcibus cōdita. Et si fue
rit expediens stupefactiuū iubet Auic. permisceri stercus adip. i.
lupi cū stupefacientibus. Et cauēdum ē a castoreo ⁊ euforbio ⁊
sil'ibus sꝫ ꝑ correctione opij ponaꝭ crocus: ⁊ reges descriptione
nicolai si misceaꝭ cū pauco stercoris adip eēt ad intētionē Aui.

Cura colice ventose.

Hus cura exigit intētiones suprascriptas. s. lenitionez
⁊ deopilationē intestinoꝝ vt vētositas possit exire aut
extrahi modis ifradicendis. secūdo minorationē ma
terie ex qua generatur ⁊ foueꝭ ventositas. tertio digōnez. quarto
eradicationē paulatim tn̄ ⁊ in pluribus vicibus ⁊ oēs he itentio
nes cū medicinis dictis superius complentur. Uerum. A. multa
describit clisteria suppositoria ⁊ medicinas solutiuas mirabilis
⁊ extranee cōpositionis quas si placet vide. Quinta aūt intētio
est doloris sedatio multis modis cōplenda maxime p̄ carmina
tionē ventositatis siue ipsius eductionē quouis ingenio: q̄ mo
dis septem educi pōt. Primus ē p̄ ventris lenitionē ⁊ itestinoꝝ
deoppilationem iā dictam in itentione p̄ma. Scđs ē apertio po
rositatum ventris cōplenda vt supra dictū cū fomentis saculis
emplastris vnctionibus fricationibus ⁊ similibus. Tertius est
eius attractio cum ventosis magnis latoꝝ orificioꝝ. Quartus
cum attractione eius ad iferiora ⁊ eductione p̄ anum cum cliste
ribus ⁊ suppositorijs in quibus ponunꝭ carminātia ⁊ attrahen
tia ventositatem ad iferiora: ex quibus sunt ruta ciminum sisele
os amomum ameos bacce lauri aristologia bdelium serapinuꝫ
castoreum sal ⁊ similia. ex q̄bus possunt fieri decoctiones ꝑ cli
steribus ꝭm exigētiam. ⁊ ex compositis cōponendis in clisteri ē
electuarium de baccis lauri cui non ē compar. Quintus cū edu
ctione eius p̄ superiora ⁊ iferiora ⁊ per porositates vētris simul
cum ꝯfectionibus ad hoc ꝑprijs sicut diaciminum diazinziber
diagalanga diacinamomum diacalamētum tyriaca vetus mitri
datum diambra diatriompipereon electuarium de baccis lauri
in textu descriptum: item decoctio de seminibus silr̄ in textu de
scripta cuius. ℥. iij. dantur cum olei de alkerua. ʒ. iij. Et tu iuxta
Aui. ꝯsidera modū illū artificialē dādi in potu oleū de alkerua:
de qua re facit sp̄ale capl'm: itē decoctiōes in vino bono seminū
carminātiū sicut cimini ameos amomi siseleos dauci anisi feni
culi petroselini karui nigelle iuniperi baccaruꝫ lauri vrtice carta
mi rute calamenti pullegi kamedreos kamepiteos siccoꝝ ⁊ aro
matū sicut. ss. gariofiloꝝ cinamomi pip̄is galāge ⁊ sil'ium: ⁊ ex
fortibus ē aristologia ⁊ castoreū p̄ oēm modum adhibita: ⁊ ad
hāc itētionē sunt vnctiōes ex oleis in quib⁹ illa bulierint. ⁊ saccu
li ⁊ emplastra stō ⁊ vētri applicita ex sil'ibus cōposita. in q̄b⁹ vlt
Aui. ⁊ alij auctores vt ponanꝭ solutiua. s. colognitida turbith et

filia. Ex qbus est vnguētū artanite descriptione Mesue qd su/
per vētre posituz soluit solutione catartici ⁊ super stō prouocat
vomitū. ⁊ nota ꝙ inūctio vmbilici ⁊ partiū inferiorꝫ cūbutyri
recētis. ʒ. j. ⁊ colloquintide. ʒ. ij. ⁊ eius suppositio soluit ventrē ⁊
curat colicam. ⁊ ex emplastris ventositatē carminātibus est em/
plastrū de bacis lauri descriptione Mesue. Sextus modus est
vt stringat totꝰ vēter ⁊ stōus cū fassia dinde patiēs pijciat se sup
aliquo cussino d corio pēdētibꝰ capite ⁊ pedibꝰ vt p cōpressionē
expellat vētositas. expellet. n. p supius aut iferiꝰ vl' vēter apodiet
alicui rei super quā se fortiter cōprimat. Septimus modus vt to
leret famē duobus aut tribus diebus aut quantū pōt exercitet.
Faciūt enim hec duo ad resolutionē vētositatis ⁊ humorū ⁊ dor
miat cū vētre deorsū: facit eniz amplius ad vigorationē caloris
innati. Preterea quia clisteribus in his dispositionibus: marie
opus est ⁊ vētositate resistēte difficile est clisteria imponere facit
Aui. speciale ca. de clisteribus. Modi aūt siue figure clisteriorū
preter illū Aui. quē nō intelligo sunt tres. Primus est cōis cuz
manica de corio ⁊ canula piramidali in extremitate anū igrediē
te plura habēte foramina. Secūdus modus est cū canna lōga
perforata ex pluribus frustis cōposita quorū vnū ingreditur al
teruz stricte vt nihil possit resudare. ⁊ in parte iferiore huius can
ne recte infixa est vna canna lōga vna spansa diametraliter fixa
ſm latus canne lōge predicte. ⁊ in hac canna taliter ifixa est can
nula piramidalis anū ingrediēs ifixa in extremitate eius cadēs
diametraliter super illā extremitatē ſm latus ipsius: in sūmitate
autē prime canne lōge est scutella in qua imponit liquor anū in
gressurus qui vocatur enema ⁊ instrumentū quo inijcitur vocat
clistere: liquor autē ingrediēs primo dscēdit postea ascēdit. Can
na autē prima lōga ex frustis cōposita debet esse parū lōgior qꝫ
sit vnus cubitus. ⁊ cū hoc instrumēto homo pōt sibimet impo/
nere clistere. Tertius modus ē vt habeātur duo ligna sicut duo
incisoria parua optime rotūda. ⁊ coriū de pelle hedi inuoluatur
stricte circa ista duo incisoria ſm ipsorū circūferētiā stricte ipsuz
figēdo cū clauis paruis vt liquor cū erit impositus nō possit exi
re vel fiāt duo canales in medio duarū circūferentiarum horuz
incisoriorū in quibus cannalibus pellis iaz dicta ligetur cū filo
forti cerato strictissime sed melius est vt vtrūqꝫ fiat. s. ꝙ figatur
cum clauis ⁊ ꝙ ligetur. Et in centro vnius istoruz incisoriorum
sit foramē in quo ponatur cannula piramidalis anuz ingressu/
ra: ⁊ per hoc foramē liquor imponatur: dinde ponatur cannula
iaz dicta bene stricta in foramine illo vt nihil possit resudare sup
quā cannulam in ano fixā patiēs sedat cōprimēdo illa incisoria
ad inuicē. Nam per hūc moduz ne detur penetratio corporum
necesse est liquorē in intestina ascēdere. Sit autē predicta canna
anum ingrediēs perforata in extremitate sua anū ingrediente ⁊
habet duo alia foramina lateralia vnū prope coriū i latere vno
aliud parū altius i latere opposito. Et sit lōgitudo sua cōmunis
quinqꝫ digitorū cōiunctorū licet in puero minor. Sꝫ in casibus
aliquibus oꝫ ꝙ sit ad longitudinē vnius spāse vel. x. digitorū cō
iunctorū vtputa in colica ileos ⁊ vbi oportet liquorē ascendere
ad intestina gracilia. Similiter cū oportet inicere aliquē liquorē
in matricē sicut pro secūdina extrahēda aut pro matrice mūdifi
canda aut pro curādis vlceribus eius: ⁊ cū istis duabus vltimis
formis clisteriorū pōt patiēs seipsum clisterizare que res est fre
quenter oportuna in his qui verecūdantur precipue in mulieri/
bus. Situs autē clisterizandi variatur ſm locuz lesum. Si enim
velimus dorso prodesse stet homo resupinus si intestinis stet cū
facie deorsuz ⁊ magis ascēdit homine stāte cū facie deorsum qꝫ
ſm alium sitū: ⁊ precipue si posteriora sint tēpore impositionis ⁊
post impositionem magis eleuata qꝫ anteriora: ⁊ si dextro volu/
mus magis prodesse super dextro voluatur ⁊ ita de sinistro. Et
si volumus enema multū ascendere ad superiora sicut in colica
ileos ⁊ cū vlcera sunt in intestinis gracilibus eleuētur posterio/
ra ⁊ cōquassentur. Cauendū tamē ne liquor stomachū ingredia
tur ne forte sequatur vomitus ipsius ⁊ stercorū precipue in his
qui cū ascēdit parū ad superiora syncopizāt. ⁊ paciēte existēte de
bili imponatur clistere ipso iacēte super lateribus vel supino nec
post impositionē cōquassetur. Quātitas autē liquoris i adultis
est ab vna. ℔. cū dimidia ad. ℔. ij. in infantibus sufficit. ℔. ß. hec
tamē variāda sunt ſm magnitudinē intestinorū: ⁊ ſꝫ diuersitatē
loci quē volumus attingere quāto eniz locus attingēdus est ma
gis supra: qꝫtitas debet esse maior quāto inferior sufficit minor
quātitas. Unde si volumus mūdificare aut cōsolidare vlcus in
testini recti sufficit. ℔. ß. aut parū plus: modus autem imponēdi
cum primo clistere est vt stringatur manica cum manu prope li/
quorem ne aer mediet inter manū ⁊ liquorē dinde imposita can
nula in ano ⁊ egro aut alio firmiter eaz tenēte impellatur enema
siue liquor successiue donec ingrediatur quātū sufficit. Sit autē
impulsio illa cū maiori conatu quādo volumus liquorez magis
ascēdere quāto autē minus impellatur cum minori conatu. ⁊ tē
pore impositionis non tusiat neqꝫ sternutet neqꝫ vomat in se ex
primat sed anhelituz dilatet: ⁊ immediate post impositionez stu
pa prius circūuoluta cannule impellatur prope anuz ⁊ bene ad
hereat dinde eger crura ⁊ coxas extēdat ⁊ postea reuoluat ſm
exigentiā vtilitatis quā queris ⁊ similiter magis aut minus ele/
uetur. Retineatur autē in colica non superflue imo post decimū
hore quamprimū stimulat ⁊ pungit eiciatur: sed in fluxibus mul
to tempore retineatur. In reliquis autē casibus lōgiori aut bre/
uiori tēpore ſm ꝙ vis virtutē eius ad loca magis aut minus di
stantia attingere ⁊ ſm alias circūstantias quas sapiēs metiatur
Quod si debito tēpore nō retineretur aliud minus acutum aut
minoris quātitatis replicetur. Si vero nimis retineretur sicut in
colica accidit in qua interduz retinētur ⁊ clisteria tunc supposito
rium stimulans imponatur. ⁊ si istud nō sufficit. iniciatur cū cli/
steri liquor in quo sit magna quātitas mellis etiam vsqꝫ ad. ℔.
j. ⁊ infalāter educet secū reliqua clisteria ⁊ cetera q̄ facile possunt
educi. Et nota ꝙ fiūt clisteria nō solū ad iniciendū liquorem
sꝫ ad attrahēdum ventositatē in itestinis ꝯtentam sicut in colica
vētosa. Modus aūt est vt habeat follis paruus cuiꝰ cānula sit
longa. x. digitis ꝯiūctis vel ēt amplius. Et sit de ligno ferro ⁊ ar
gento: ⁊ cū latera follis sunt clausa imponat. Deinde aliquo vl
egro ipo firme tenēte cānulā latera follis dilatent ⁊ ne detur va
cuū egredietur vētositas. Sunt ⁊ alij modi huic ꝓportionales:
aliqui ēt p expellēda ventositate tenent in ano cannulā argēteaz
vel ligneā vtriqꝫ pforatam vt libere vētositas egrediat. Sed sit
illa cannula ſm partem igredientē intestinū in multis locis pfo
rata ne oīa foramina simul obturent. Scdo sedat dolor cum
stupefaciētibus quoꝝ copiam supius descripsi. Sꝫ cōiter i hoc
casu vtor filonio romano vel filonio a Rasi in textu descripto.

Sexta aūt intentio. s. membroꝝ ꝯfortatio ē complēda vt ꝑus
dixi in colica phlatica. Silr septima itentio. s. accn̄tium corre
ctio pficiatur vt ꝑus. Octaua aūt itētio. s. regimē vite dclinet
ad calidū ⁊ siccum: ⁊ caueat aer frigidus ⁊ vētosus ⁊ humidus
⁊ pānis bn̄ opertus sit ꝑcipue ſm ventrē ⁊ stōm ⁊ anum. sit par
cus in cibo ⁊ potu ⁊ sint calidi ⁊ sicci nō viscosi nō ventosabiles
facilis digōnis vētrē nō ꝯstringētes dormiat multum marie in
nocte. Exercitet multū stō ieiuno sit solicitus in expellendo sup
fluitates iferius nullo pacto retineat vētositatē nec supius nec i
ferius. sit sperās ⁊ gaudēs ⁊ aliqn̄ leuiter irascat. Sed tristitia ti
mor ⁊ accn̄tia corrūpētia digōnem fugiēda sunt. Omitto reliq̄
particularia nota. n. satis sunt ex suprascriptis. s. ꝙ vinū suū dꝫ
eē potēs antiquū medij saporis in pauca qꝫtitate bibitum: ⁊ ꝙ
panis sit bn̄ fermētatus ⁊ salitus in quo semia carminātia vēto
sitatē aliquādo ponant hec nota sunt ex suprascriptis.

Cura colice ex fecibus.

Jus cura exigit tres intētiones preter tres cōmunes
in quacūqꝫ spē colice necessarias. Prima est fecis
mollificatio ⁊ supficiei intrīsece itestinoꝝ applanatio:
vt facile lubricet. Scda ipsiꝰ eductio. Tertia cāe siccitatis fecis
remotio: ⁊ hec intētio simul cōcernit regimē curatiuū ⁊ pseruati/
uum. Pria intētio cōplet. prio cū clisteribꝰ ex. ℔. ß. olei cōis
cui possūt addi. ʒ. ij. butyri recētis. Itē cū clisteribꝰ ex oleo sisami
no necnō cū brodijs piguibꝰ carniū sic pulloꝝ agnoꝝ castrato
ruz ⁊ similiū. ⁊ ꝓprie capitū ⁊ intestinoꝝ eoꝝ addēdo equalē qꝫ
titatē alicuiꝰ ex oleis supscriptis ⁊ pōt addi butyrū. ⁊ qn̄ nihil ali
ud esset paratū solū oleū sufficit. ⁊ pn̄t fieri dcoctiones ex maluis
matribꝰ violarū se. lini se. aut radice maluauisci ficubꝰ ⁊ similibꝰ
⁊ frigidioribꝰ possumus vti existēte febre ⁊ cū signis caliditatis

⁊ calidioribꝰ in dispositiõe cõtraria. Itẽ cõpleri põt hec pma intentio cũ sumẽdis per os ex quibꝰ sũt iura piguia carniũ laudabiliũ gallinarũ caponũ agnoꝝ castratoꝝ ⁊ ius galli antiq̃ ẽ ppriũ nõ solũ leniẽs sꝫ sua nitrositate abstergẽs: vitelli ꝗꝫ ouoꝝ sorbiliũ passule nigre sine nucleis: ficus albe tã sicce qꝫ recentes pulpa prunorũ optime maturoꝝ penidia zuccarũ iulep vio. brodiũ ciceꝝ rubeorũ integrorũ brodiũ cauliũ collectoꝝ ante ortum solis leuissi melotorũ nec fractorũ in frusta valde parua ⁊ leuiꝭ coctorũ. Itẽ brodiũ blitis atriplicis spinachiarũ maluarũ mercurialis maluauisci ⁊ similiũ: ⁊ in sũma omne brodiũ habẽs virtutẽ nitrosaꝫ vel baurachiã vel abstersiuaꝫ vel salsam stimulatiuã virtutis vel in quo sint partes vnctuose ⁊ pingues. ⁊ si volumus maiorẽ mollificatiõe faciemus bullire herbas suprascriptas in aqua vel brodio carniũ deinde addamus oleũ commune in magna quãtitate vel butyrũ recẽs ⁊ similia: ⁊ brodium decoctionis acruminũ sicut ceparũ ⁊ similiũ valet ad lubricãdũ ⁊ q̃nq; in brodijs carniũ laudabiliũ ponaꝭ zuccarũ vł penidia. Et q̃n cetera nõ sufficerent ad leniendũ oleum cõe bene cõditionatum aut sisaminũ aut amigdalarũ dulciũ recentiũ sumptũ in q̃titate. vj. aut. viij. ℥. nõ fallit. Et si timeretur lesio stõi ⁊ nimia lenitas huic misceanꝭ. ℥. ij. olei amigdalaruꝫ amararũ aut facta vẽtris lenitione cõfortetur ⁊ corrigetur stõus cũ stipticis cõfortãtibus iterius ⁊ exterius applicitis. Sꝫ exñte febre detur aq̃ hordei excorticati facta ꝫm artem mista cũ iulep violaceo vel zuccaro rubeo vł detur sirupus acetosus simplex p duas horas post ipam aquã. Casia quoq; ⁊ mãna sumpte in potu cũ aq̃ hordei aut brodio carniũ aut decoctione prunoꝝ faciunt ad vẽtris lubricitatẽ: ⁊ sicꝭ ẽt in clisteribꝰ ponanꝭ. Emplastra quoq; fomenta vnctiones ⁊ semicupia facta ex hmõi lenientibus ad hoc cõferunt ⁊ cũ hoc sedãt dolorẽ. Scđa võ intẽtio. s. eductio fecis mollificate eadẽ die cõplenda an sequẽti die perficiꝭ si alicui istoꝝ clisterioꝝ mollificantiũ de q̃bus supra addanꝭ mellis ab ℥. iij. vsq; ad. ℥. vj. aut secum miscẽdo multũ salis: aut. vj. ℥. vrine: mel tñ est mihi magis dilectũ aut replicetur sepe aliquod suppositoriũ ex suprascriptis. Que si nõ sufficiant deꝭ casia aut hiera picra p os ⁊ pilule alefanginꝫ: ⁊ aloe non fallunt precedente mollificatione ⁊ fortiora sunt diafinicon diacidonitẽ solutiuũ ⁊ similia. Tertia aũt intentio. s. remotio cãrum siccitas fecũ per ficitur ꝫm ipsarum exigentiã. Si ergo adsint cause p̃mitiue sicut cibaria sicca pauca cõmestio balneũ exercitium nimiũ nimius coitus ⁊c. hmõi silia remoueanꝭ ⁊ inducatur regimẽ cõtrarium. Item altereꝭ caliditas epatis si sit in cã ⁊ deoppileꝭ cñistis que qualiter debeãt perfici dictum ẽ supius in passionibus epatis ⁊ ictericitia. Et si cã est debilitas expulsiue intestinoꝝ ⁊ obtusio sensus eoꝝ succurre cũ tyriaca mitridato diacori dialpliris arcoticõ diamusco. Itẽ stimuletur expulsiua cũ suppositorijs ⁊ clisteribꝰ acutis: ⁊ si cã est multitudo cholere educatur ⁊ remoueanꝭ cause ipam multiplicantes vt supius in ictericitia. Et si cã eẽt raritas corporis ⁊ sudor nimius vngaꝭ cũ oleo rosaceo rudi: aut cum oleo de mirto ⁊ silibus cõstantius tñ est vt cause sudoꝝ auferantur. Et si cã est vrine puocatio cohibeatur p frigida stiptica: sed tutius ẽ causas eiꝰ auferre. Et si cã exsiccationis fecis ⁊ longe retentionis eius sit p cõitatem a mẽbris nocumẽta illoꝝ mẽbroꝝ corrigant ꝫm q᷑ dcm̃ est in capitulis p̃cedẽtibus ⁊ diceꝭ in seq̃ntibus. Relique aũt intẽtiones. s. doloris sedatio: accñtium correctio: ⁊ regimẽ sex rerũ nõ nãlium possũt patere ex suprascriptis.

De colica apostemosa.

Ius cura est vt in p̃mis lenias ventrẽ ⁊ educas materias cões si fuerint retente cũ clisteribus in apate calido q᷑ est ꝫm plurimũ frigidis ⁊ humidis sicut est aq̃ decoctiõis hordei sebestẽ violarũ: ⁊ oleo vio. aut cũ lacte ⁊ oleo vio. ⁊ pauco zuccaro. Et addaꝭ casia si fuerit opus magis lenire. Et si fuerit opus magis ĩfrigidare ponaꝭ in clisteribus aqua solatri aut mucilago psilij. deinde cõcitius fieri põt fiat phlebotomia basilice: ⁊ haurianꝭ. vj. aut. viij. ℥. sanguinis aut plures ꝫ repletionẽ ⁊ virtutẽ: ⁊ si apa fuerit vehementis magnitudinis cõmunicans vijs vrine ⁊ retinẽs ipam fiat phłomia saphene eiusdem lateris post phłomiam basilice ⁊ hauriaꝭ notabilis quãtitas sanguinis. ⁊ attendaꝭ ẽt lenitati vẽtris cũ sumptis p os: que cũ hoc ẽt repercutiant sicut aqua hordei cũ mucilagine psilij et silibus p̃ter cucurbitã. Inest. n. ei mala, pprietas in passionibus intestinoꝝ. Et ex ppijs ẽ aqua siue succus duoꝝ granatoꝝ qñ. q᷑. ℥. Item aqua endiuie ⁊ aqua solatri cũ q̃bus si opus ẽ lenire ventrẽ misceanꝭ. ʒ. vj. aut. ℥ j. florum casie aut. ℥. ij. mãne. Et hoc tpe sup loco apostemato ponanꝭ repcussiua frigida nõ stiptica multũ sicut oleũ vio. mistum cũ oleo rosaceo. Deinde in augmento misceanꝭ cũ sumptis interius ⁊ applicitis exterius ⁊ clisterizatis resolutiua ⁊ mollatiua cũ repcussione sicut aqua decoctionis hordei sebestẽ ⁊ passularũ ⁊ his possunt addi in decoctione folia altee ⁊ hec decoctio põt bibi ⁊ clisterizari ⁊ si clisterizetur huic põt addi oleum sisaminũ ⁊ amigdalinũ. Et circa statum fiat decoctio ex floribus camemille semine maluauisci seie lini ⁊ silibus q̃ clisterizeꝭ addendo oleum sisaminũ aut amigdalinum aut parũ vini cocti. Et si opus fuerit abstergere ponaꝭ. ℥. j. zuccari ru. Et si tendat ad maturationem addanꝭ adipes ⁊ si post maturationẽ rumpaꝭ: regatur cura vlceris intestinoꝝ de q̃ infra. ⁊ siles intẽtiones habeanꝭ in sumptis interius ⁊ applicitis exterius. Sicut interius ẽ aqua decoctionis sebestẽ hordei passularum ficuũ ⁊ seminis maluauisci ⁊ põt cum zuccaro dulcorari. Et exterius sicut oleum ro. camemillinũ sisaminum q̃bus potest addi pinguedo galline anatis ⁊ siliũ. Item possunt addi mucilagines maluauisci fenugreci seminis lini. Et ad cõfortandum misceaꝭ secũ oleum masticinum ⁊ ad hanc intentionẽ põt fieri emplastra ⁊ fomenta. Si võ apostema fuerit frigidũ leniaꝭ venter pmo. Deinde phłometur ex basilica ⁊ obseruenꝭ eedem intẽtiones que posite sunt in calido: sed declinent ad calidum. Unde ea que cõpetunt in augmento calidi possunt competere ĩ p̃ncipio frigidi: ⁊ q̃ cõpetunt in statu calidi possunt competere ĩ augmẽto frigidi. Sed in statu ⁊ declinatione addanꝭ magis calida sicut oleum de spica oleũ laurinũ adeps anseris ⁊ similia.

Cura colice ex torsione ⁊ ex descensu intestini in bursam testiculoꝝ aut in aliquam rupturam mirach.

Si fuerit ex torsione situetur eger supinus in loco tẽperato pus eductis fecibus q̃ sunt infra intestinũ tortuꝫ cũ clisteribus iuxta doctrinam datam in p̃cedentibus capłis: ⁊ manibus inũctis in oleo de spica de enula vel castoreo si fuerit facta torsio ex ventositate fricetur venter pmo leuiter descẽdendo ⁊ ascendẽdo nũc ad latera trahendo ⁊ semp ascendẽdo cũ fricatione ⁊ descẽdẽdo ⁊ ad latera trahendo pueniatur ad locum vbi sentiꭍ intestinum tortum ⁊ hoc fiat pluries: ⁊ si cũ leui fricatione nõ obedit neq; reddit ad situm nãleꝫ fricatio fiat fortior ẽt iterata ⁊ si nõ reddit ad situm nãlem experianꝭ alij sitꝰ super latera similiter fricando. Et aliquãdo iaceat cũ vẽtre deorsum. Item ipe sedens aut iacens se cõquassetꝭ ⁊ aliquãdo seꝰ in ordinato motu proijciat: aut aliquando per pedes eleuetur. Fortasse aũt quod arte fieri nequit a casu redibit ad situm naturalem. Si aũt a casu percussione saltu ⁊ similibus causis pmitiuis facta fuerit torsio fiat hec eadeꝫ fricatio sed leuior ne locus apostemetur ⁊ sint manus inuncte cũ oleo vio. aut simili frigido aut temperato. Et nullo pacto dentur in his casibus solutiua superius nisi pus intestinuꝫ fuerit reductum. ⁊ dieta sit valde tenuis. Cũq; intestinum ẽ reductum procureꝭ exitus fecum iuxta superioꝝ doctrinam. deinde venter stringatur cum fascia strictura decenti vt non amplius dislocetur: ⁊ stringantur crura fortiter super genu ⁊ similiter adiutoria super cubitum: ne intestinum contortum apostemetur. Et dieta sit tenuis lubrica. ⁊ si fuerit ex descensu intestini in oxeum aut in aliquam fracturam siphach prius feces que sunt infra intestinum illud dislocatum educantur ⁊ imponantur clisteria mollificantia que ascendant vsq; ad intestinum dislocatum ⁊ non sint acuta vt possint retineri. Et exterius applicentur mollificantia que etiam ventositateꝫ carminẽt egro iacente supino ⁊ aliqualiter magis eleuato cum parte ad quam facta est dislocatio: ⁊ si opus est ponatur in balneo mollificante liquore ascendente ad locum vbi retentum est intestinuꝫ dislocatum aut loco illi applicentur filtra infusa in huiusmodi mollificantibus postea comprimatur intestinum cum suauitate versus aperturam. Et inter cetera obseruetur hoc ingenium vt intestinum prope aperturam digitis stringatur vt subtilietur: et

paulatim stringendo impellatur modicum post modicum de intestino aut de fece in eo contenta donec paulatim quasi inungẽdo ad superiora totum interius impellatur nec faciendum est sicut faciunt quidam inexperti qui totum fortiter comprimendo vna vice volunt impellere: ⁊ cum reductum est procuretur exitus fecum omni ingenio. Sed ante reductionem non dentur solutiua ⁊ dieta sit valde tenuis ⁊ lenitiua: ⁊ reducto intestino consolidetur ruptura cum ligatura brachali ⁊ reliquis necessarijs interius ⁊ exterius applicitis.

Cura reliquarum specierum colice.

s I fuerit ex lapide in intestinis hūidis lubricis abstergẽtib⁹ qb⁹ aliqua lapidẽ frãgẽtia sũt admiscẽda curãdus ẽ q̃ si lapis fuerit in sup̃iorib⁹ intestinis p̃ os exhibeant̃. Si vo in inferiorib⁹ p̃ clisteria. Si vo fuerit ex vermib⁹ cū interficiẽtib⁹ ⁊ ipsos educẽtib⁹ curet̃ iux̃ doctrinã in ꝓprio capitulo ponẽdã. Si vo ex sanguine in intestinis cõgelato fuerit educat̃ si fuerit in intestinis inferiorib⁹ cū aq̃ dcoctõnis hordei ⁊ furfuris ⁊ similiū abstergẽtiū ⁊ mollificãtiū cui⁹. ℔.j. sit admistū oxymel simplex vl' squilliticū. ℥. iij. Si vo fuerit in sup̃iorib⁹ detur aqua hordei calida cū oxymelle simplici vl' sqllitico ⁊ istis adhibitis tã sup̃ius q̃ꝫ inferius põt admisceri aliqd coaguli sũptis p̃ os vsq̃ꝫ ad qnq̃ꝫ grana: sed clisterizatis vsq̃ꝫ ad. ℈. s. Si vero dolor intestinoꝝ fuerit a solutiõe ꝯtinui ⁊ fuerit ex cã exteriori vt puta ex vulnere eius cura alibi ꝑquirat̃ ⁊ ꝓp̃rie ab Aui. 4ª quarti. Si vo fuerit ab hūore acuto pũgẽte ⁊ corrodẽte siue sit cholera siue phlegma salsũ aut a cibo acuto ⁊ ẽ s̃ꝫ plurimũ d̃ genere pũctionis eius cura ẽ habita sup̃ius cap̃l'o de pũctione: ⁊ si excoriatio ⁊ vlcus iã factũ sit in intestinis cura ꝑquirẽda est inferius in cap̃l'o de dissenteria. Est ẽt sup̃ius posita cura colice cholirice q̃ huic d̃seruit q̃ꝫtũ ẽ expediẽs. Si vo dolor intestinoꝝ fuerit p̃ cõitatẽ ab alijs mẽbris puta a cerebro neruis pectore epate splene instrumẽtis vrine mirach ⁊ lacertis vẽtris ⁊ similibus aut p̃ cõitatẽ a toto due habeant̃ intẽtiones generales vna ad mẽbꝝ mittẽs altera ad mẽbꝝ recipiẽs a quarũ p̃ma lꝫ regularit̃ icipiẽdũ eẽt freq̃nter tñ coacte a scḋa icipim⁹. Si vo dolor fuerit a cã extrinseca vt puta a potu aq̃ f̃re ⁊ balneo in ipsa vẽto septẽtrionali sessiõe sup̃ lapide ab aere pestilẽti a veneno sũpto a cibis stipticis ⁊ põticis aut a ꝓꝑetate faciẽtib⁹ hãc passionẽ due sũt intẽtiones: vna ẽ cãꝫ p̃mitiuã remouere eã omnino a corpore abiciẽdo vl' quãtũ ẽ possibile ⁊ inducere regimẽ ꝯ̃riũ. Scḋa ẽ dispositionẽ imp̃ssaꝫ corrigere. Que intẽtiones qualiter d̃beãt cõpleri ex suprascriptis patere potest.

De ileos.

q Uid nominis ⁊ qd rei ileos q̃ apud antiquos dcã est dñe miserere mei pp̃ mortẽ crudelẽ ⁊ obscenã post tantos cruciat⁹ ⁊ vomitũ stercoꝝ sup̃ius posita s̃t: q̃ lꝫ cũ colica ꝯueniat in qbusdã genaralib⁹. s. causis accidẽtib⁹ ⁊ cura sũt tñ q̃nq̃ꝫ p̃ticularia qb⁹ abinuicẽ d̃ĩnt. s. cãe dolor exeũtia iuuamẽtū remedioꝝ ⁊ vltimitas accidẽtiũ in causis quidẽ d̃ĩnt. Naꝫ iliaca plus accidit a causis p̃mitiuis ⁊ extriñsecis ⁊ mala cõplexione singulari ⁊ frigida sic̃ in potu aq̃ frigide in tẽpore non cõgruo: ⁊ h̃ q̃ gracilia sũt stõ ꝓpinq̃ magis. Itẽ frequẽtius accidit ab aere pestilẽti pp̃ ꝓpinquitatẽ ad cor ⁊ silr̃ a venenis ꝓp̃t ꝓpinquitatẽ ad stõm ⁊ ad cor: ⁊ pp̃ has causas magis p̃mutat̃ de regiõe ad regionẽ ⁊ de corpore ad corpus in modũ pestilentis morbi. Itẽ frequẽti⁹ accidit ab ep̃ate pp̃ vicinitatẽ ad epar ⁊ maiorẽ multitudinẽ mesaraicarũ veniẽtiũ ad gracilia. Item frequẽti⁹ accidit pp̃ vehemẽtiã virtutis retẽtiue cũ gracilia sint magis ordinata in retẽtiõe q̃ꝫ grossa ⁊ eꝯ̃ grossa magis ad expulsionez sũt. n. gracilia strictiora. Sꝫ eꝯ̃ colica frequẽti⁹ fit a cã corporea. s. vẽtositate ph̃l'ate stercore sicco v̇mib⁹ ⁊ similib⁹ cũ sit frigidiora ⁊ ad hoꝝ expulsionẽ ordinata. Et si accidit in eis frequẽter pp̃ d̃fectũ expulsiue. In dolore qdẽ p̃rio q̃ꝫtuꝫ ad speciẽ. Accidit eni in gracilib⁹ frequẽter dolor pũgitiuus ⁊ tortiuus pũgitiuus qdẽ pp̃ cholerã imediate ad ipsa veniẽtẽ: lꝫ tortiuus pp̃ ipsoꝝ lõgitudinẽ ⁊ plurimã reuolutionẽ: lꝫ in quocũq̃ꝫ itestino quecũq̃ꝫ spẽs doloris possit accidere. Scḋo q̃ꝫtũ ad intẽsiones est eni dolor in gracilib⁹ intẽsior q̃ꝫ in grossis q̃ sũt magis neruosa ⁊ acutioris sensus. Tertio in loco doloris. Nã dolor iliacus est sup̃ vmbilicũ ⁊ in hypocũdrijs magis sed colicus ifra vmbilicũ. Quarto in permutatiõe facilius eniꝫ ileos permutat̃ q̃ꝫ colica ꝓpter maiorem colligantiã ⁊ vicinitatẽ intestinorũ graciliuꝫ cum mẽbris ad que permutari cõsueuit de qua permutatione superius dictũ est. Sed econtra in colica dolor est magis extẽsiuus grauatiuus ⁊ perforatiuus ⁊ si aliquãdo ẽ pũgitiuus est propter vermes. Itẽ dolor colicus licet sit remissior est tamẽ magis perdurãs ꝓpter lõgam materie retentionez ex ipsorũ spissitudine ⁊ carnositate: ⁊ dolor magis est infra vmbilicũ circa pectinez ⁊ minus nocumẽtum cõicat superioribus nobilibus q̃ꝫ iliaca ⁊ minus permutat̃: licet sit maioris permutationis ad iliacam q̃ꝫ ecõtra cum eni colon aut sacculus oppilatur materia regurgitat ad superiora in quibus propter ipsorũ stricturã facile retinetur ⁊ causat iliacaꝫ sed cum oppilantur superiora in iliaca materia ad stomachum regurgitat: ⁊ si descendit ad grossa cum sit subtilis ⁊ intestina illa sint larga non retinetur: Sed descendit s̃m plurimum ⁊ egreditur. Tertio principaliter differunt in exeuntibus. Nam in ileos per anum fere nihil egreditur ⁊ non nisi cum maxima difficultate sed per vomitum plurimum ⁊ faciliter: ⁊ illud est phlegmaticum quandoq̃ꝫ cholericum quandoq̃ꝫ viride prassinum vel eruginosum quandoq̃ꝫ nigrum melancholicum. Item plurimum ventosum cum eructuatione: ⁊ tandem quandoq̃ꝫ fetidum stercorosum cum vermibus mistum: ⁊ est s̃m plurimum mortale. Item in iliaca vrina est magis tincta propter dolorem acutiorem magis inflãmantez. Item propter retentionem cholere que per cannalem ad finem duodeni terminatum ad gracilia transmitti consueuit quare rediẽs ad vias vrine tingit ipsam. Sudor quandoq̃ꝫ in iliaca magis ꝯtingit propter doloris vehementiam in spiritualibus angustiam imp̃mentem. ⁊ est frigidior calore amplius ad locum doloris attracto ⁊ virtute magis dissoluta. Sed in colica cum clisteri aut collirio facilius egreditur phlegma mucilaginosum ⁊ stercus squibalosum phlegmate inuolutum. Item ventositas grossa sonãs ⁊ vermes ⁊ non fit nisi per compassionem gracilium ⁊ stomachi ad gracilia. Item vrina in colica rubet propter dolorem inflãtem ⁊ etiam propter compassionem renum in dolore quare vrinam retinent diu ⁊ tingitur: non autem propter cholere regurgitationem. Quarto principaliter in remediorum iuuamento ẽ differentia. quia iliaci iuuantur maxime per superius exhibita sicut colici econtra iuuantur per clisteria ⁊ suppositoria. Quinto est differentia in accidentium vltimata consecutione. Nam casus virtutis alienatio spasmus alcuzet instantia vigiliarum tremor cordis syncopis frigiditas extremorum singultus ⁊ huiusmodi accidentia terroris: ⁊ tandem mors sunt in iliaca magis ⁊ in colica minus propter causas suprascriptas. ⁊ apparet in iliaca inflatio oculi magis q̃ꝫ in colica. i. inflatio monoculi: ⁊ in summa iliaca est difficilior q̃ꝫ colica ex causa proportionali vel consimili: ⁊ factum ex veneno significat antecessio veneni et alia accidentia veneni. s. debilitas corporis tremor cordis que aliquando dolorem iliacum antecedunt. Et factaꝫ ex apostemate significat durities fecis ⁊ velocitas in egestione. i. in vomitu fecis ⁊ febris. Cum alijs enim non erit febris nec casus virtutis vehemens nisi forte fuerit a veneno. Et ex suprascriptis in hoc capitulo de colica iam manifesta sunt quid nominis ⁊ quid rei ileos cause ⁊ signa.

Sed pronostica sunt ista. Primum cuꝫ plus occidit ilios occidit i septimo quod est verum s̃m plurimum quandoq̃ꝫ enim vidi etiam occidisse in quinto. Secundum cum accidunt accidentia horrenda suprascripta pauca est spes salutis licet aliquos videri peruenisse ad vomitum stercorum cum accidentibus fortibus ⁊ euasisse. Tertium est aphorismus sexte particule. Cum ex distillatione accipit ileos moritur cuius est in septimo nisi accidat febris ⁊ curat cum ea sudor plurimus. Et quãuis dicat Auic. Gal'. causam huiusmodi aphorismi ignorauisse. Credo causam essẽ quia distilatio ex humiditate superflua accidit propter quam superfluitates consuete cum vrina euacuari sunt retente. Et regur

gitantes ad intestina faciunt ileos. Febris aūt supueniens ē cā vt materia subtiliata cum sudore educat̄ p cuius p̄ntiam causabatur distillatio ⁊ ileos. Quartū ileos phl'atica ⁊ ventosa iuuātur febre. Quintū bonitas vrine in ileos nō facit fiduciaꝫ sanitatis: qd ergo iudicandum ē de vrina mala. Sextū deterior ileos ē in quo egredit̄ stercus vomitu. Deide illa in qua egreditur sudor fetidus. s. habēs odorē stercoris. Tertio in quo est anhelitus habēs odorē stercoris. Quarto in quo ē eructuatio habens odorem stercoris. Quinto leuissima oium est in qua inferior vētositas est fetida.

Cura ileos prima ē cura colice verū cura eius maiorē exigit festinātiam ꝗ̄ cura colice q̄zto est morb⁹ acutior tanto minores dat īducias. Et scda differentia ē q̄r bibita sūt cū hac magis iuuatiua ꝗ̄ supposita cuius oppositū est in colica. Cā autem hui⁹ est q̄r clisteria ⁊ lichinia nō ascendūt nisi difficulter ad intestina gracilia. Attamē bibita ⁊ supposita sunt in ei⁹ cura necessaria. Et q̄zuis dicat Aui. q̄ nō refert a quo incipiat̄ an a bibitis an a suppositis dūmodo alterū subsequat̄. Ego tamen existimo meli⁹ eē incipere a clisteribus vt itestina grossa mundificentur ab his q̄ in eis cōtinent̄ vt via exitus supfluitatum q̄ dolorem faciūt in itestinis gracilibus sit expedita ⁊ facile possent descendere ⁊ eo magis q̄r oppilatio iferior ⁊ p̄cipue sacculi freq̄nter est cā retentionis supfluitatum in supioribus. Et p̄nter doloris eoꝝ q̄zuis in iferioribus ⁊ p̄prie in sacculo nō sit dolor propter suā amplitudinē: ⁊ clistere p̄mum dꝫ eē lenitiuū. ⁊ b̄m acutū vt eradicet materias ab iferiorib⁹ ⁊ trahant̄ a supioribus ⁊ clisteria ista debent eē magne q̄ztitatis ⁊ postea ꝗ̄ citius fieri potest: subsequat̄ aliqd lenitiuū desup. Et Aui. dicit q̄ sorbitio aque calide sedat dolorē. Ego tñ credo tutius eē vt exhibeat̄ oleum cōe bene ↄditionatū. vj. aut. viij. ℥. debite calefactū: ⁊ elaboret̄ cū igenio vt retineatur aut si abhorreat̄ detur. ℔. j. brodij caponis vel galline multū pinguis. ſꝫ melius galli decrepiti aut det̄ alia medicina lenitiua ex casia māna ⁊ sīlibus dictis in colica. Et apud necessitatem misceant̄ cū diafinicone diacidonitē electuario ido ⁊ sīlibus aut ip̄a sola electuaria exhibeant̄ cū lenientib⁹ sicut brodio galli decrepiti aut aliquo mō b̄m exigentiā. Ita vt fiat deoppilatio ⁊ retenta educant̄. Tertia dr̄ia ē q̄r in iliaca magis ē necessaria phl'omia ꝗ̄ in colica ita vt nō solū in apostemosa sit necessaria ſꝫ et freq̄nter in alijs sp̄ebus. Nam pp̄ter fortē dolorē ⁊ multitudinē venarū meseraicarū venientiū ad gracilia sunt magis apta apostemari gracilia ꝗ̄ itestina grossa. Itē q̄r facta oppilatione in gracilib⁹ magis p corpus spargunt̄ humores ↄsueti euāre ꝗ̄ pp̄ter oppilationem in grossis q̄ spargi phl'omia sunt euandi. Obseruatis ergo his tribus differētijs p̄cedat ad curā iliace b̄m vnāquāq; cām b̄m q̄ dictū fuit in colica. Itē vt itentiones ille ⁊ remedia ibidē dicta b̄m vnāquāq; cām colice ad hunc locum afferant̄ curādo illiacam a simili cā pēdentē sicut dictum ē in colica. Nā a quacūq; cā pōt pendere colica ab eadem vel simili pōt pēdere iliaca ⁊ ecōtra: ⁊ obseruet̄. Quarta differentia q̄r dieta debet esse magis tenuis in iliaca ꝗ̄ in colica q̄zto iliaca est acutior colica.

¶ De fluxu vētris. Almansor.

Cum cibus in stomacho more solito nō moratur: imo citi⁹ egredit̄ nō mutat⁹ nisi parū: ⁊ fuerit cū hoc mordicatio ⁊ dolor in vētre: ⁊ sitis cū quo et plerūq; adest vētris fluxus: in quo aū cōmestionem inuenitur aliquid purulentū: detur ergo rob de succo vue acerbe: aut de succo ribes: aut de succo granatoꝝ cū spodij ⁊ roſ. amboꝝ ana. ℥. j. trocisci quoq; de spodio cōstrictiui itidē tribuant̄. Nutriant̄ v̄o ex adesia citrina: ⁊ pullis cū aceto coctis ⁊ assatis ⁊ cum succo vue acerbe positis: in potu v̄o sumat sumach cū aqua rosacea. ⁊ deinde nutriatur ex cibo cui admiscetur sumach qui vocatur sumachia: totumq; eius regimen ad hoc perducatur vt ifrigidare possit ⁊ constringere. Jo. ar.

Hoc caplm diuidit̄ in q̄nq; ptes. in p̄ma agit de lyēteria. in secūda de fluxu chiloso. in tertia de dyaria. In quarta de dysenteria in q̄nta de tenasmone. scda ibi. Si v̄o cibus nō egredit̄. tertia ibi Si aūt qd egredit̄ citrinū fuerit. quarta ibi. Quod si ex fluxu vētris euenerit excoriatio. q̄nta ibi. Trocisci ad tenasmonē. P̄rimā parte diuidit in quattuor. in p̄ma .n. ponit gn̄alia signa lyēterie. in scda agit de lyenteria pēdēte a cholera ⁊ excoriatiōe siue vlcere stō. in tertia agit de lyenteria pēdente a phl'ate exn̄te in stō. in quarta parte agit de lyenteria pendēte a mala cōplōne stō frigida ⁊ humida sine mā. Scda pars icipit ibi. parū distāter a p̄cipio. Et fuerit cū hoc mordicatio. Tertia ibi. q̄ si nō fuerit cum eo mordicatio. Quarta ibi. Si āt cū hoc qd dixim⁹ nihil egredit̄. In p̄ma parte ponit duo signa gn̄alia lyēterie. P̄rimū q̄ cibus in stō nō morat̄ q̄ztum ↄsueuit. Scdm̄ q̄ egredit̄. s. p anū ex corpus nō digestus nisi parū: est. n. lyenteria fluxus cibi idigesti qd pōt eē trib⁹ modis: aut q̄r cibus nullo⁹ est digestus: q̄r egredit̄ in ea q̄litate ⁊ q̄ztitate in q̄ sumpt⁹ ē: aut q̄r ē diminute digestus b̄m quodlibet ei⁹: aut tertio q̄r aliq̄ ps ei⁹ difficilioris digōnis nō est digesta reliquo ip̄i⁹ exn̄te digesto. In scda pte: p̄mo ponit signa lyenterie a cholera ⁊ vlcere pēdētes q̄ sunt mordicatio ⁊ dolor i vētre. i. in stō ⁊ sitis cū quo plerūq; ē fluxus vētris: in quo ē aū cōmestionē inuenit̄ aliqd purulentū. i. saniosuꝫ. deide dat remedia ifrascripta: P̄rimū ē rob de succo vue acerbe: aut rob de succo ribes: aut de succo granatoꝝ: que oia sunt frigida sicca et stiptica ⁊ p̄miscenda sunt cū spodij rosarū aā. ℥. j. ⁊ p̄nt dari hec tria rob simul mista: ⁊ singulū de p se. Scdm̄ ē trocisci de spodio quoꝝ descriptio ponet̄ in hoc caplo ⁊ sunt p̄stātes in hac re. Tertiū est q̄ nutriat̄ ex adesia citrina. i. ex cibo facto ex lentib⁹ cū pauco zapharami. ſꝫ p̄ma aqua decoctiōis lentiū semp debet abijci. itē ex pullis cū aceto coctis: hoc ē gelatina. itē ex pullis assatis positis in succo vue acerbe. i. acreste ⁊ in potu sumat aquā rosaceā infusionis sumach. Itē comedat sumachiā. i. cibariū factū ex granis sumach fris siccis ⁊ stip. optime valētib⁹ in hoc p posito ⁊ myrtea ⁊ limonea sūt p̄stātis iuuamēti. Nota tñ q̄ exn̄te vlcere i stō caueas ab acrib⁹ ⁊ acetosis notabilit̄: ne sequat̄ mordicatio itolerabil̄. ⁊ i casu vlceris vltimū remediū ē succ⁹ plātagis cū bolo ar. aut trociscis de spodio dissolutis i succo dicto. Al.

Quod si nō fuerit cū eo in vētre mordicatio neq; quod egredit̄ p⁹us hꝫ admistū: ſꝫ ē viscosum ⁊ adest inflatiōis paucitas: ⁊ ructus acidus ⁊ pauca sitis. egro sicla ⁊ sinapis ⁊ pisces saliti tribuant̄. Deide cogat̄ ea vomere sumēdo salē ⁊ mel ⁊ anetuꝫ coctū. Que si nō suffecerint medicamē quod expellit phl'a tribuat̄. qd ℞. aloes. ʒ. j. colloquintide iterioris. ʒ. iiij. salis indi. ʒ. iiij. turbith. ʒ. j. ex his fiant pilule ⁊ sufficiūt ad dosiꝫ. j. Uomitu preterea sepe vtatur. ⁊ cibaria quibus vtit̄ almuri per se intingantur: ⁊ comedat sulcita que sale condiuntur: ⁊ acrimoniā habent que appetitum prouocare consueuere. Jo. ar.

In hac scda pte p̄me ptis agit de lyēteria a phl'ate dicēs q̄ si nō fuerit mordicatio in stō: nec illud qd egredit̄ p anuꝫ p⁹us hꝫ admistū: ſꝫ ē viscosum: sic ē de nā phl'atis ⁊ paucitas īflāmatōis ⁊ pauca sitis: eructuatio acida q̄ oia attestant̄ frigiditati det̄ p̄mo egro h̄ vomitiuū. ℞. aneti. M. j. vel. ij. bulliant in vna. ℔. aq̄ ad ↄsumptionē medietatis ⁊ colet̄: cū q̄ decoctione colata. v. vel. vj. vnciarū admistrent̄ mellis. ℥. ij. salis. ʒ. ij. ⁊ totū tepidū sumatur postꝗ̄ eger p⁹us comederit siclam. i. blitē sinapim. i. mostardā ⁊ pisces salitos: q̄ oia sūt icidētia phl'a abstergētia ⁊ p̄tiliātia. Dinde tēptet vomitū digitū aut pēnā in gutture iponēdo: vt phl'a sit cū eo qd sumptū ē educat̄. Scdm̄ remediū h̄ nō sufficiēte est vt det̄ vna ex pilulis ifrascriptis. ℞. aloes solutiui phl'atis ⁊ cholere. ʒ. j. collognthide iterioris solutiue phl'atis cholere ⁊ aquositatis. ʒ. iiij. salis indi solutiui phl'atis ⁊ melie. ʒ. iiij. turbith solutiui phl'atis. ʒ. j. fiāt pillule grosse. Tertiū remediū q̄ vtat̄ sepe vomitu: hoc enim p̄mptius est ad mūdificādum stomachum ꝗ̄ solutio. Quartum q̄ cibaria sua quibus vtitur intingant̄ in almuri. idest salsamento facto ex pisciculis salitis ⁊ aromatibus: sparso idest dissoluto ⁊ comedat sulcita que sale condiuntur: ⁊ que

habent acrimoniā.i.acuitatē p aromata que fulcita ꝯsueuerūt p uocare appetitū:τ hec fulcita sūt mortatelle τ silia. Almā.

Si autem cum hoc quod diximus vel egreditur superfluum neqꝫ quod expellitur:aliquid purulentum vel phlegmaticum habet admistuꝫ.Egro vinum forte purum tribuendum est τ diaolibanum danduꝫ:qđ. ℞.olibani.ʒ.x.piperis ameos spice kebsim anisi nigelle omnium ana.ʒ.ij.balaustie.ʒ.x.mellis dispumati.q. sufficit ad conficiendum:detur ex hoc in potu:quia stomachum calefacit τ vehementer desiccat. Apozima quoqꝫ ꝙ in.c.colice passioni s nominauimus detur:τ assuescat in potu sumere vinum purum. Jo.

In hac quarta parte τ vltima huiꝰ ꝑme ptis ꝑncipalis curat lyenteriā a mala cōplexione frigida τ hu.sine materia τ que dicit nota sūt.Nā ea que ipse cōcedit sūt calida sic.cōstrigētia τ stōm confortātia τ oīa nota sunt.kebsiꝫ.i.leuisticum. Almansor.

Si vō cibus non egredietur:sed res subtilis alba τ aquosa cū aqua sūt ea q̄ epatis significāt debilitatē Egro tribuatur id quod fit de scoria τ diaolibanum: τ electuarium diacalamentum τ trocisci calefaciētes epar quos nominauimus τ electuariū diacalamentū quod.℞.folioꝝ rute calamītis vitrū ameos carui:kebsim.ʒʒ.cinamomi:macropipis oium ptes equales cōficiantur cum melle cocto τ dentur alia medicamina que nominauimus in capitulo epatis ex his que ipm calefaciunt τ cōfortant. Jo.ar.

Hec est scđa pars ꝑncipalis huius capituli:i qua agit de fluxu chiloso τ habet duas ptes. In ꝑma agit de fluxu chiloso ꝑ pter nocumentū epatis τ maxime debilitatē attractiue eius. In scđa vero agit de fluxu chiloso sequēte nocumentū stōi τ intestinoruꝫ:τ maxie debilitatē retētiue eorū.Ibi scđa.Si āt cū ꝑdicta egritudine.In ꝑma pte ponit primo signa fluxus chilosi:dicēs ꝙ si cibus nō egreditur:imo egreditur res subtilis aquosa τ alba que est chilus.est enim chilus substantia alba subtilis aquosa ex meliori parte cibi per primam digestionem genita:adsunt etiam ea que significant epatis debilitatem.s.mala complexio frigida:aut apostema aut oppilatio ex quibus debilitetur epar: τ maxime ꝯm attractiuā dētur remedia infrascripta. Primū id quod fit ex scoria ferri superius in capľo de debilitate stōi descriptum.Secundū est diaolibanū in parte precedēti dscriptū.Tertium trocisci calefaciētes epar.s.trocisci de reubarbaro:trocisci de lacca de quibus superius in capľo de dolore epatis. Quartum est diacalamētū quod hic dscribit:τ nota sūt omnia ex sepe dictis:τ valeāt hec medicamina ad calefaciēduꝫ epar exsiccādo confortando τ faciunt chilum penetrare per ipsum:τ remouent eius oppilationes. Almansor.

Si autē cum predicta egritudine non fuerit significatio debilitatis epatis:imo quod egreditur sbtile est τ album fuerit in stomacho grauitas:puluis de malis granatis ad trāsglutiēdū dādus est.cuius ꝯfectio.℞.ossiū granatoꝝ acetosoꝝ τ tritoꝝ vt alcobol.ʒ.x.karui se.coriādri amboꝝ aceto acerrimo infusoꝝ:τ postea assatorū.añ.ʒ.xx.xilocarat:sumach balaustie omniū.añ.ʒ x.puluerizētur optime τ dētur ad transglutienduꝫ.Electuariū quoqꝫ quod dicitur chāzi dtur.qđ ℞.arilloꝝ passorum tritoꝝ vt alcobol.lb.j.myrtillorum siccoruꝫ puluerizatorū vt alcobol.lb.s.xilocarat nabati balaustie se.tamarisci ameos omnium.añ.ʒ.x. conficiantur cū melle de canna:aut cū melle spuꝫ optime dispumato:τ electuariū sumatur. Jo.ar.

In hac parte secunda huius secunde partis principalis curat fluxum chilosum ex debilitate contentiue stomachi:τ intestinorum prouenientem que sequitur ꝯm plurimum malam complexionem humidam non enim tanto tempore retinet chiluꝫ ꝙ possit per epar attrahi mediantibus mesaraicis:τ ponēs signa dicit:ꝙ non sunt signa debilitatis epatis:sed adsunt signa debilitatis stomachi:quia grauitas tunc detur patienti puluis de granatis cuius descriptioneꝫ ponit.τ sunt nota omnia ex suprascriptis. Xilocarat.i.cornua ligni τ sunt carubie. Hic autem pulvis potest cum aliquo liquore permisceri vt miua τ vino cydoniorum. Secundum est electuarium quod dicitur canzi forte a nomine inuentoris:τ descriptio manifesta est:hee enim sunt notabiliter sicca parum ꝯm qualitates primas a temperamento recedentia τ confortātia retentiuam stomachi τ intestinorum ꝑ siccitatem suam stipticitatem τ proprietatem. Almansor.

Si autem quod egreditur citrinum fuerit τ anum mordicat:egerqꝫ sitim patiatur τ febrem. Trocisci constrictiui de spodio τ aqua sauich hordei detur.τ trocisci constrictiui de spodio.℞.rosarum ru.spodij. ana.ʒ.x.se.acetosi sumach balaustie gūmi arabici omnium.ana.ʒ.v.informentur trocisci pondere.ʒ.ij.quorum vnus cum.℥.j.de rob cydoniorum simplici sumatur.Aqua vero sauich ordei ita fit.Hordeum factum in aqua ipsum cooperiente bulliat donec aqua inspissetur.deinde coletur τ bibantur ex eo.ʒ.iiij.cum.ʒ.ij. spodij τ gummi arabici eadem quantitate. Jo.ar.

In hac tertia parte principali curat diariam grece:que latine significat fluxum τ dicitur a diaris verbo greco:idem ꝙ fluo significante:nomen enim generis sibi vendicauit cum frequentius ceteris fluxibus accidat.est autem descriptiue fluxus vnius plurium:aut omnium humorum preterqꝫ sanguinis:qui si fuerit diceretur fluxus sanguineus:maxime tamen hic curat fluxuꝫ cholericum dicens:ꝙ si illud quod egreditur fuerit citrinum:τ anum mordicat:egerqꝫ sitim patiatur:τ febrem:que omnia cholere attestantur trocisci de spodio constrictiui statim dentur:quorum descriptio satis nota est:τ sunt prestantes:infrigidantes:cōfortantes:τ fluxum stringentes τ maxime debent dari cum succo cydoniorum.Similiter ōbet dari aqua sauich hordei que fit ex hordeo torrefacto super quo ponatur tanta aqua ꝙ notabiliter cooperiat ipsum:potest enim esse aqua vigecupla:aut etiā minoris quantitatis ad ipsum:τ bulliat vsqꝫ ad aliqualem inspissationem aque:deinde coletur:τ cum.iiij.ʒ.eiusdem misceantur. spodij gummi arabici.ana.ʒ.ij.τ in potu pluribus vicibus sumatur.Hec enim optime confert infrigidando:constringendo: τ dolorem seu punctionem sedando. Almansor.

Quod si ex fluxu ventris euenerit excoriatio pulvis de bolo ad transglutiendum detur.qui.℞.psilij.ʒ. xx.seminis plantaginis.ʒ.decem.gummi arabici boli armeni amborum ana.ʒ.tres.psilium assetur τ gūmi τ bolus puluerizentur τ cōmisceantur τ sumatur in potu ex eo in mane.ʒ.ij.cum rob de cydonijs τ circa noctem tantundem. Cibus vero eius sit pulmentum factum cum granis granatorum τ passis cum aqua τ aceto:τ cibus factus cū succo vue acerbe τ sumachia τ casea:cui admiscetur succus sumach τ his similia cibaria. Trocisci de balaustijs qui cuꝫ nimie conferāt diarie dandi sūt cum fluxus fuerit superfluus:siue habeat sanguinem admistum:siue non.℞.gallarum siliquarum nabati se.tamarisci olibani balaustie omniuꝫ partes equales:opij gummi arabici amborum.ana. partem.s. informentur trocisci pondere.ʒ.ij.ex quibꝰ ʒ.cum vino sumatur:si neqꝫ calor affuerit:neqꝫ febris: sed si febris affuerit cum rob de cidonijs acetosis sumatur qui tunc dandi sunt cū ventris supfluus fuerit. Jo. Ar.

In hac quarta parte p̄ncipali Rasis curat dysenteriam dictā a dis ꝙ est diuisio ⁊ enterium ꝙ est intestinum: quasi diuisio intestini. Isidorus .vj. ethimologiarum: ⁊ est descriptōe fluxus vētris cū excoriatione aut vlcere itestini: ꝓ cuius cura. p̄mo dat puluerē de bolo cui⁹ est hec descriptio. ℞. psilij frigidi ⁊ hu. in scdo sed ꝑ assationem minuit̄ eius humiditas. ʒ. ×. se. plātaginis frigidi ⁊ sicci. ʒ. x. gūmi arabici frigidi ⁊ sicci viscosi: boli armeni frigidi ⁊ sicci stiptici viscosi ꝓprij in ꝯsolidando: vlcera intestinoꝝ. ana. ʒ. iij. spiliū assetur ⁊ gūmi ⁊ bolus armenus puluerizati cō miscetur de quo puluere sumat̄. ʒ. iij. in mane ⁊ per duos horas ante cenā cū rob de cydonijs. Cibus sit pulmētum. i. ius cibale in quo sint grana granatoꝝ ⁊ passe ⁊ aliqd aceti ſʒ modicum. timet̄ enim excoriatio ex aceto: itē cibus factus cum acresta ⁊ sumachia. i. cibus factus cū granis sumach: ⁊ his silia sicut limonea ⁊ mirthea. Dat tertio trociscos de balaustijs oplatos: quorum descriptio nota est: ⁊ iubet dari. ʒ. ij. ꝓ vice cū vino: nō exn̄te febre: ⁊ cū rob de cydonijs si adsit febris. hi tn̄ non debent dari nisi cū fluxus est sup̄fluus ⁊ cetera nō ꝓtulerint. vna tn̄ ʒ. ab initio experiēda ē: siliqua nabati. i. carubia regionis illi⁹.

Almansor.

Trocisci ad tenasmon q tūc dādi sūt cū caloris absentia fuerit ⁊ vētositas erit nociua ⁊ sonit⁹. ℞. se. hiusqami al. se. aneti se. feni. oium añ. ʒ. v. ameos. ʒ. ij. ⁊. ſ. opij. ʒ. iij. se. apij. ʒ. x. fiāt trocisci de quib⁹ pōdus. ſ. aur. in potu sumat̄. Cōfectio electuarij de storace que antiquo fluxui vētris confert: ac tenasmon cū neqꝫ febris neqꝫ caloꝛ affuerit: ſʒ aderit vētositas nociua danda erit. ℞. castorei opij assari stora. liq̄de myrrhe: se. iusquiami nigri turis oiū ptes equales mellis. q. sufficit ad specierū cōfectionē: cui⁹ dosis sit. ʒ. ij. vł. iij. Si autē postqꝫ tenasmon. x. trāsierit dies nō visa fuerit medicamina cōferre ⁊ eger sup̄ pectinē sentit doloꝛē redeundū ē ad clistere. Quod. ℞. panici excoꝛticati rizi excoꝛticati lētiū excoꝛticatarū roſ. siccaruꝫ balaustie cupularū glādiū oiū añ. ℳ. j. oia in iij. ℔. aq̄ coquantur donec ad. j. ⁊. ſ. redeāt. deinde colent̄: deinde sumantur ceruse cineris papiri amboꝝ añ. ʒ. j. boli ar. ʒ. ſ. vitelli oui vni⁹ assati duri: olei roſ. ℥. ſ. ex his oib⁹ in p̄dicto apozimate fricando dissolutis clisterizetur eger semel: aut bis.

Jo. Ar.

In hac q̄nta parte ⁊ vltima huius cap̄li ponit curā tenasmonis. tenasmon aūt siue melius stenasmon grece idez significans ꝙ gemitus latine dictum a stenaso verbo greco idem ꝙ gemo significante ē descriptiue expressio itestini recti cū gemitu ⁊ conamine ad egerēdum facta ab expulsiua stimulata, a cā preter nām existente in ipo: aut in extremitate eius q̄ est anus. Hec pars diuidit̄ in quattuoꝛ partes. In p̄ma parte curat tenasmonē pauci temporis. In secūda tenasmonem longi tp̄is. In tertia ponit duo antidota optime valētia in ꝯstrictione fluxus vētris. In q̄rta parte ponit remediū vltimū in tenasmone. Scd̄a pars incipit ibi. Quod si tenasmon fuerit lōgi tp̄is. Tertia pars ibi. Epithyma de quo. Quarta pars ibi. Quod si eger p̄mam partē posset diuidere in tres ſm ꝙ tria affert remedia ꝓ curando tenasmonē partes patebūt discurrendo ꝑ textum. Primum remediū est: trocisci cū adsunt signa frigiditatis: ⁊ ē ventositas nociua ab humoꝛe frigido eleuata: q̄ cū sonitu emittitur. hoꝝ descriptio ē ista. ℞. se. iusqami albi frigidi in p̄ncipio quarti gradus stupefactiui. seminis aneti ca. in scdo resolutiui vētositatis: se. feniculi siᷓr ca. oiuꝫ ana. ʒ. v. ameos ca. in scdo vētositatis resolutiui. ʒ. ij. ſ. opij ʒ. iij. se. apij calidi aperitiui ventositatis resolutiui. ʒ. x. fiant trocisci: de q̄bus detur pondus aurei vnius: sed medietas aurei in p̄mis tentanda: nā in vno aureo ingrediunt̄ plura qꝫ. vj. grana opij. Scd̄m remedium est electuariū de storace conferēs antiquo fluxui ventris ⁊ tenasmoni cū adsunt signa frigiditatis et ventositas. ℞. castorei ca. in p̄ncipio quarti: opij correcti: assari i. bachare ca. ⁊ sicce: storacis liq̄de myrrhe calidoꝝ ⁊ sic. seminis iusqami nigri frigidioꝛis qꝫ album: ⁊ deterius quo raro vtendū est. est enim frigidū in fine tertij gradus. album do in principio tertij: thuris oium partes equales: mellis quod sufficit ad speciez confectionem. Et dꝫ esse quadruplum ad species: dosis eius est a. ʒ. ij. ad. iij. sed sufficiat medietas. Tertio ponit clistere constrictiuū conueniens in tenasmone postqꝫ transierint dies. x. doloꝛe existente in intestinis grossis. ℞. panici excoꝛticati frigidi et sicci: rizi excoꝛticati calidi ⁊ sicci lentium excoꝛticatarum rosaruꝫ siccarum ru. balaustie copularum glādium oium frigidarum ⁊ sic. ana. ℳ. j. bulīant in. iij. ℔. aque donec redeant ad. j. ⁊. ſ. sed iudicio meo opus eēt maioꝛe q̄titate aque pro sufficienti decoctione: de qua accipiat̄. ℔. j. ⁊. ſ. deinde misceatur secuꝫ ceruse frigide ⁊ sicce: cineris papiri babylonici ca. ⁊ sic. stiptici ana. ʒ. j. Est aūt papirus babylonicus iuncus siluestris super quo antiq̄ scribebant. hoc vtimur ad obturādum vegetes ne vinum exeat: boli armeni. ʒ. ſ. vitelli duri vnius oui: olei rosacei. ℥. ſ. ex his oibus ad inuicem cōmistis fiat clistere: est enim constrictiuū sua stipticitate ⁊ viscositate.

Almansor.

Quod si tenasmō fuerit lōgi tēpoꝛis in q̄ nō egredit̄ sanguis: ſʒ rasura alba ⁊ mucillagini silis medicamen putredinis qd̄ in capl̄o putridarū gigiuarū noiauim⁹: dādū est ex quo in apozimate eoꝝ q̄ noinauim⁹ fricato ⁊ dissoluto clister̄ semel: aut bis fiat. Et si ex vētris fluxu in vētre vehemēs moꝛdicatio secuta fuerit clistere fiat ex oleo roſ. tepido. Si āt nullo mō moꝛdicat clistere ex illo medicamine addatur multociens donec sanetur.

Jo. ar.

In hac secūda parte huius quinte partis p̄ncipalis curat tenasmonem longi tempoꝛis quando iam factum est vlcus putridum in itestino recto: vnde illud quod emittitur est albuꝫ simile mucilagini saniose: curat autem ponēdo in clisteri suprascripte descriptionis medicamen superius positum in capitulo de cura gingiuarū sanguinolētarum: quod est notabiliter coꝛrosiuū propter arsenicum calcem ⁊ reliqua acuta que ingrediuntur eius cōpositionem: de hoc tamen non est in clisteri nisi parua q̄titas iponenda. ſ. ℥. ſ. ⁊ si non senserit ardoꝛem ponatur secunda vice ℥. j. ⁊ sic ꝓcedatur augendo q̄titatem donec senserit notabilem ardoꝛem: ponit̄ enim ad causticandum carnem putridā impedientem vlceris ꝯsolidationem, ꝓpterea subiungit ꝙ si ardoꝛ superuenerit clisterizetur cū oleo rosaceo tepido ad ardoꝛis sedationem: illud tamen non fiat imediate: ne operatio medicine impediatur.

Almansor.

Epithima quo vēter cū fluxus vehemēs ē ⁊ virtus debilitata leniēdus ē. ℞. galie acbacie ciperi myrrhe gallarū cyp̄ssi turis. oiuꝫ ptes equales. ex oib⁹ his vino veteri: aut succo cydonioꝝ cōspersis liniat̄ vēter. huic quoqꝫ q̄nqꝫ addit̄ panis biscoct⁹ de siria. Si āt cū hac egritudine fuerit caloꝛ: epithyma fieri cōuenit ex duobus sandalis ⁊ roſ. ⁊ bolo ar. ⁊ faufel ⁊ gallis ⁊ pane biscocto cum succo macianoꝛum. aut cydonioꝛum aut mirtino.

Jo. ar.

In hac tertia parte huius q̄nte partis p̄ncipalis dscribit duo anthidota. p̄mum in causa frigida. secundū in causa calida optime valentia ad fluxum constringendum: ⁊ descriptiones note sunt: Achatia est gūmi cuiusdaꝫ arboꝛis que non est apud nos: sed ꝓ ea accipimus succum prunelloꝝ imaturoꝝ. Faufel. i. auelana inda fri. ⁊ sicca quā non habemus.

Almansor.

Quod si eger vehementer patiat̄ tenasmō ⁊ sepe vadat ad sellā ⁊ nihil tn̄ egredit̄ colliriū istud subijciat̄: ē. n. mirabile ad sedādū tenasmō qd̄. ℞. turis licij croci gummi arabici ana. ʒ. j. opij. ʒ. ij. infoꝛmētur collirια ⁊ supponantur.

Jo. ar.

In hac pte vltia ponit remediū vltimū i tenasmōe ipi⁹ sedatiuū stupefaciēdo: ex ℞. n. medicamie dn̄t fieri collíria. i. suppo⁹ sbtilia

lōga ad q̄tītatē digiti pui: ⁊ dn̄t optime ligari vt possint exhi ad liuitū. melior āt modus ē vt massa ex his medicinis cū albumine oui ɔfecta optime pmisceat cū lino. s. accipiēdo tm̄ de lino ⁊ massa illa q̄tū sufficit p vno lychinio ⁊ bene adinuicē misceant: ⁊ exsiccari pmittant ⁊ supponant apud magnā necessitatē: ita vt totū collyriū anū ingrediat: ⁊ cū dolor inceperit sedari ⁊ somnus induci illico extrahat: est enim dubiū si remaneret ne egrū interimeret. Recurre tamē p administrādis opiatis ad ea que dixi in tractatu de fluxibus. Rasis enim hic pcedit ordine retrogrado in cura tenasmonis. nā incipit ab opiatis cū tamē debeant postponi. Itē p cura tenasmonis debemus p̄mo facere clistere mūdificatiuū: deinde cōstrictiuū: tandē his nō sufficiētibus administrent opiata incipiēdo iuxta canonē Auicene ab his que exterius applicant: quib⁹ nō sufficiētibus veniendū est ad suppositoria: dimittēdo tamē ea pauco tēpore. tertio ad clisteria suppositorijs nō sufficiētib⁹. quarto ad exhibitionē per os eorū que opiata sunt: nō tamē hec administrāda sūt nisi virtute existēte forti nec quotidie: sed per interualla.

Tractat⁹ p̄mus de fluxu vētris in generali duo ɔtinēs capl̄a. Capitulū p̄mū de qdditate: spēbus cāis: signis et pnosticis fluxus in generali.

Fluxus vētris est mot⁹ ad expellendū rem māle a corpore per viā intestinorū ⁊ ani factus a virtute: aut aliq̄ causarū ɔternaturaliū: in hac diffinitione ly mot⁹ cedit loco generis: ⁊ tangit per ipsū cā formalis fluxus per ly ad expellēdū tangit finis: est enim cuiuscūq̄ fluxus finis materie a corpore expulsio per ly rē mālē manifestat materia siue obiectū a corpore expellēdū. s. ad differētiā vaporis vētositatis ⁊ sp̄ūs: que nō dn̄r res materiales apud medicos: per ly a corpore per viā intestinorū ⁊ ani ponit causa materialis in qua reliq̄ particule diffinitionis manifestāt causā efficientē: fit enim aut a virtute expulsiua: aut ab aliqua causarū ɔternaturaliū: sicut a cōpressione facta sup ventrē: aut a grauitate materie virtute iā defecta: sicut accidit in timentib⁹ ⁊ in ppinquis morti in quib⁹ casibus aliquādo nullo modo virtus expulsiua cōcurrit sed est defectus cōtentiue: que tamē nō est per se ⁊ adequata causa fluxus cum nullū pʼuatiuū sit per se causa positiui: sed per se concurrit grauitas materie: ⁊ alia huiusmodi: defectus antē cōtentiue per accidens. Species ⁊ differentie fluxus sumi possunt ɓm vnāquāq̄ causam in diffinitione positam vt a causa formali: quia motus ille est suauis virtuti ⁊ repletioni proportionatus aut in suauis illis non proportionatus. Similiter a causa finali: quia aut expelluntur nocentia ⁊ dicitur laudabilis aut iuuantia ⁊ dicitur illaudabilis: sīt̄r a causa materiali obiectiua: q̄ fluxu expellitur sumūtur he dr̄e. Quod enim expellit aut est quid extrinsecū incorporeū sicut cibi: potus ⁊ medicine: ⁊ sub lubricitate ⁊ lyēteria cōtinet: aut est quid intrinsecū corporeū: ⁊ hoc ē duplex: aut est imediate ex cibo genitū ɓm plurimū eius: ⁊ hoc est duplex. s. chilus ⁊ dicit fluxus chilosus: aut est fex siue stercus: ⁊ dicit feculentus: seu multi stercoris: aut non est imediate ex cibo genitū: ⁊ est duplex. s. cōtinēs ⁊ cōtentū. Cōtinens sicut mēbrū: pars mēbri: frustū eius: aut pellicula ⁊c. Cōtentū vero quod fluxu expellitur: aut est ex naturalib⁹ humorib⁹: puta sanguine phl̄ate: cholera: ⁊ melācholia. ⁊ ab humore pprio generaliter nūcupat: quia sanguineus: plegmaticus: cholericus: ⁊ melācholicus. ⁊ specialiter a specie vniuscuiusq̄: sicut phlegmaticus salsus: cholericus vitellinus: ⁊ sic de singulis: aut est ex nō naturalib⁹ sicut fluxus a predictis humorib⁹ corruptis perductus q̄ fetidus: prassinus eruginosus saniosus: virulēt⁹: lotiuus sicut lotura carnis: aquosus: feculent⁹: niger sicut sanguis: aut vini fex: felleus niger: ⁊ niger melācholicus: ⁊ per adustionē phl̄atis genit⁹: ⁊ fluxus diuersorū colorū: ⁊ quod est simile carni epatis ⁊ hi ɓm plurimū sūt species epatici. ⁊ quādoq̄ est ex vermib⁹ quottidie: aut freq̄nter expulsis: sicut in infantibus q lacte nutriunt: ⁊ quādoq̄ ē ex lapidibus quē tm̄ nunq̄ vidi: cum tm̄ semel viderim apa ex lapidib⁹ duris ⁊ satis grossis in iguine: ⁊ lapides ex pulmone excreatos. Differentie aūt fluxus sumpte a cā materiali in qua sunt hmōi: aut enim fluxus ē a toto: aut a mēbris particularibus: si a toto sit est q̄ntuplex. s. diaria: fluxus sanguineus: fluxus diuersorū colorū fluxus liquefactiuus: ⁊ colrica passio. Si aūt sit a parte: aut est a cerebro ⁊ dr̄ celebralis: aut a stō ⁊ dicit lienteryus siue stomatichus aut ab īestinis in qbus materia paulatine ɔgregata est. ⁊ ē quadruplex. s. lubricitas intestinorū: diaria: fluxus sanguine⁹ ⁊ dysenteria. ⁊ hec dysenteria ē triplex: aut ab īestinis superiorib⁹ gracilib⁹. s. duodeno ⁊ ieiuno: aut a medijs. s. yleon ⁊ saccu lo: aut a duob⁹ inferioribus. s. colon ⁊ recto: nōnunq̄ ab extremitate īestini recti ⁊ dr̄ tenasmon. Dysenteria tm̄ ɓm pl'm est a materia ab alijs mēbris ad intestina defluxa. Fluxus vō ab epate ⁊ kisti felis ⁊ meseraicis dr̄ epaticus. Mā ēt non fluēte ab hīs dr̄ epaticus q̄n. s. esset ppter ipor̄ nocumentū sicut ē fluxus chilosus. Fluxus aūt a splene dr̄ spleneticus ɓm pl'm existens melācholicus: siue materia ab ipo splene defluat siue nō: modo sit factus ipotens. s. ad debite trahendū meliam. aut ppter oppilationē: aut debilitatem attractiue: ex quo infert non esse incōuenięns eūdem fluxum simul epaticum ⁊ spleneticum nūcupari posse ob rōnes diuersas. descriptiue. n. epaticus est q fit vitio epatis sicut spleneticus q fit vitio splenis: nunc aūt ɔtingit vtrusq̄ vitio eūdem fluxū fieri. sed a cā efficiente sumunt differentie fluxus: q̄r aut fit a virtute ex se p̄ncipaliter operante: q̄r p̄mo digerit secūdo diuidit: tertio nociuū expellit. ⁊ dr̄ fluxus creticus: aut fit a virtute stimulata non ordinate hos actus perficiente. ⁊ dr̄ sinthomaticus siue ruinosus in quo nocium ⁊ iuuatiuū simul expellit. Sinthoma enim grece ē piculum ⁊ ruina latine: inter quos interest multū. Nam in p̄mo sicut dr̄ eē ordine nāli expulsiua p̄us incipit q̄ retētiua cedat: ⁊ paulatim sicut expulsiua expellit: ita retentiua cedit. Econtra in sinthomatico p̄us cedit retentiua q̄ expulsiua expellat. ⁊ aliquando he due virtutes que sibi debēt eē naturaliter subordinate inter se aduersant: cum aliquādo conāte expulsiua expellere conet retentiua retinere que ɔtrarietas nō est in fluxu cretico. Fluxus aūt ab oppilatione contingens q oppilatiuus nūcupatur ɓm plurimū est sinthomaticus. Fluxus aūt facti ab alijs causis ɔternaturam efficientibus nō cōcurrēte virtute sunt ex toto genere illaudabiles: ⁊ si fiant a causis efficientibus nō naturalibus sicut a cibis ⁊ medicinis aere ⁊ similibus q̄nq̄ sunt laudabiles q̄nq̄ illaudabiles: l3 cū tot sint dr̄e. s. fluxus sūpte ab his causis in diffinitiōe positis. Hic in p̄mis ɔsequar differentias fluxus que sumunt a cā māli in qua: deide illas que sumuntur a cā materiali obiectiua. Tertio que sumuntur a causa efficiente. Quarto que sumuntur a causa formali. Quinto ɔsequar differētias fluxus sumptas a cā finali ⁊c.

Sed preter causas fluxus generales a quib⁹ sumunt species ⁊ dr̄e fluxus sunt alie cause minus generales. s. fortitudo mēbri vel mēbrorū mittētiū debilitas intestinorū recipientiū latitudo viarū ɔsentia materie apte ad fluxū sua multitudine modo substantie mediocrē ⁊ sua q̄titate virtutē stimulāte: sicut ecōtra causa diminutionis aut pʼuationis fluxus sunt ɗbilitas mēbrorū mittentiū: fortitudo recipiētiū: strictura meseraicarū ⁊ aliorū ductuū materie inobediētia q̄r pauca aut nimis grossa: aut viscosa: aut subtilis imbibita carēs acuitate ⁊ mordicatiōe. Cause āt magis particulares ɓm plurimū concurrētes sunt debilitas attractiue: debilitas retētiue: ɗbilitas ⁊ corruptio digestiue: ɗbilitas expulsiue: ⁊ q̄nq̄ ipsius acuitas: ⁊ fortitudo. he āt sequunt malitiā complexionis sine mā: ⁊ cū mā cuiuscūq̄ generis: licet sit rarius sic ca in cā: verū attractiua amplius ɗbilitat frigido ⁊ retētiua hūido ⁊ digestiua debilitat frigido l3 a caliditate supflua corrūpat. Expulsiua vero ɗbilitat sicco ⁊ a suo cōtrario fortificat: licet oīs imoderata dyscrasia deijciat actū cuiuscūq̄ virtutis scd̄o tegni. Debilitant quoq̄ ppter malā cōpositionē ⁊ pprie oppilationē: aut egritudinē in supficie: similiter ppter solutā ɔtinuitatē ⁊ apta. Cause āt corporee magis remote sunt quecūq̄ possūt huius modi egritudines simplices aut cōpositas causare. Cause autē ɔmitiue sunt res nō nāles incōueniēter applicite: sicut aer ppter malam dispositionem eius manifestā vl' occultam: ⁊ corruptionem sue substātie. Et similiter cibi ⁊ potus mali chimi multarū supfluitatum male ppietatis male preparati ⁊ inconuenienter sumpti ⁊ sic de ceteris rebus nō naturalibus ⁊ sibi annexis. Et quandoq̄ res extranee sunt in causa sicut morsus serpentum: casus pcussiones ⁊ similia ⁊c.

Signa fluxus gnalia dmōstratiua ⁊ rememoratiua satis manifesta sūt: sȝ ꝓnostica futuri flux⁹ sūt hmōi.

Primum signa arguentia cacochimiam ⁊ materie multitudinem ⁊ proprie cum non est sanguinea.

Secūdum plurimus euentus fluxuū tēpore illo quod cōtingit .s. ex aeris dispōne māifesta vel occulta: aut ex ciboꝝ malitia.

Tertiū retētio aliarū eūonum ꝯsuetarū .s. vomit⁹ sudoris fluxus sanguis nariū: hemorroydal' aut mēstrual' vrine ⁊ ceteroꝝ.

Quartū rugitus ⁊ dolor circa ventrem ⁊ ꝓprie descendens.

Quintum maior tinctura ⁊ humorositas egestionuȝ ꝯsueta.

Sextū tumor siue augmētū magis ꝯsueto circa hypocōdria.

Septimum quādo vrina post egestionez ꝑseuerat subtilis ⁊ alba tunc expectat̄ fluxus vētris q forte erit cum rasura intestinoꝝ ⁊ ꝓprie cum non sentitur euentus nocumenti in altero mēbro: neqȝ alia manifesta euacuatio. Particularia vo signa agētur in particularibus capitulis ⁊c.

Pronostica. Omnis fluxus ꝓducēs ad casuȝ pulsus aut manifestam eius debilitatem sicut est vermicularis aut formicans aut ad frigiditatem extremorum perseuerantem mortalis: ⁊ moritur eger post pulsus destructionem cum frigiditate extremorum.

Scðm omnis fluxus sequēs aliquam egritudinez cum quo illa egritudo non minuitur cum mala egri tollerantia mortalis: significat enim humorum plurimam corruptionem.

Tertium in hydropisi fluxus omnis ſm plurimū malus sanguinolentus pessimus ⁊ mortalis.

Quartū post fluxū fortē singult⁹ supueniēs mortalis ſȝ pl'ȝ.

Quintum si retentio superfluitatum molesta est ⁊ eius expulsio non alleuiat ⁊ fluxus diu durauerit mortale.

Sextum fluxus prolixus in senibus mortalis.

Septimuȝ fluxus ventris cū nausea ⁊ vomitu valde malus.

Octauū si in fluxibus apparent pustule ⁊ subito delitescunt malum: earum vero egressio ⁊ multiplicatio bona.

Nonum in ventris fluxibus mutationes egestionū iuuant: si nō ad malū se trāsmutauerint. vn̄ si fluxus fuerit niger ex adustione: postea fiat viridis: deide citrinus fit in meli⁹ trāsmutatio.

Decimū fluxus sequēs apata intrinseca ſm pl'm mortalis.

Undecimum alcheta .i. traulis accidit diaria plurima ꝓpter humiditatem dominātem super membra ipsoꝝ neruosa .i. super stomachos eorum cum cōmunitate suorum cerebrorum.

Duodecimum ſm pl'm ille qui est lenis aut dure nature in pueritia: est apud senectutem econtrario modo se habens.

Decimūtertium omnis fluxus ventris accidens post egritudinem vehementem est significatio mortis qui significat corruptionem subitam ⁊ proprie in senibus.

Decimumquartum cum cibatur habens ventrem liquidum: ⁊ non additur virtus eius tunc non cures eum.

Decimumqntum qui egerit species diuersas cum multa corruptione nō est constringendus nisi virtus cadat: perducit̄ eniȝ ad egritudines difficiles fraudulentas si constringatur.

Decimūsextum si alicui fluxus ventris constringatur ⁊ non fortificatur significat ꝙ corpus non recipit cibum.

Decimumseptimum si quis plus assellat in die qȝ in nocte ⁊ quādocunqȝ sumpserit cibum tunc causa eius est debilitas stōi: si autem plus in nocte qȝ in die causa est debilitas epatis.

Decimumoctauū multotiēs succedit fluxui propterea quod expellitur subtile ⁊ remanet grossum colica vehemens.

Decimūnonū ē Auicene cū retētio ꝯturbat ⁊ sol'o facit acgre tranglitatem mortale ſm pl'm. Quod dictū intelligit̄ de retentione rōnabiliter facta ⁊ de sol'one faciēti tranglitatem respectu nocumēti secuti ex retētione: nō aūt respectu dispōnis ꝓncipalis. sicut accidit in ptisicis aut alio mō ꝯsumptis ⁊ valde debilibus quoꝝ virtutes nāles ꝓpriȷ̄s grauant̄ humoribus. est .n. mortale cū sit necessariū aut sol'onem .s. more aut retineri quoꝝ vtrunqȝ ducit ad mortem ⁊ ex hac glosa apparet solutio omnium instantiarum que contra hunc textum Auic. fieri consueuerunt.

Capl'm scðm de regimine vl'i ꝓseruatiuo ⁊ curatiuo.

Regimen fluxus ē duplex ꝓseruatiuū ⁊ curatiuū. de ꝓseruatiuo sit ꝓus sermo qð trib⁹ complet̄ intētionibus Prima eūat humores supfluētes. Scða dyscrasiā membrorum alterat: q̄ sunt cā fluxus ipa ꝯfortādo: oppilationes ⁊ cetera ipsorum nocumēta remouēdo. Tertia ordinat debitū regimē sex rerum nō nālium. Pro ꝓma intētione si humor supfluus fuerit sanguineus aut aliȷ̄ humores misti cū sanguine dn̄ante sanguine aut ipsis equatis ad bonū intellectū .s. ſm debitā ꝓportionem geometricam fiat phl'omia aut aliȷ̄s modis sanguis minuatur. deinde aliȷ̄ humores ſm opportunitatē eūentur. si vo aliȷ̄ humores sanguini dominarent̄ ꝓus educant̄: postea sanguinis minutio fiat. ⁊ si soli sine sanguine peccauerint soli educant̄. ⁊ similiter si solus sanguis peccet siue aliȷ̄s: qð rarissime accidit in fluxibus solus eūetur. Phl'omia vero fiat a venis eūantibus a mēbris in qb⁹ materie peccantes ꝯtinent̄: vt si in matrice fuerit retētio mēstruoꝝ aut fluxus hemorroydalis in cā phl'oment̄ saphene: ⁊ si in cā fuerit epar phl'omet̄ basilica dextra: ⁊ si splen basilica sinistra: ⁊ si totū vena cōis: ⁊ si caput cephalica aut fiāt ventositates aut sanguisuge apponant̄ ſm hoꝝ membroꝝ exigētiā: ⁊ sanguis qȝtitas educat̄ ſm exigentiā repletionis: ⁊ tolerātiam virtutis. Silr aliȷ̄ humores eūentur cū ꝓpriȷ̄s respicientib⁹ hūores peccantes ⁊ mēbra in qbus peccant q̄ medicine sint benedicte nō exoluētes: neqȝ mēbra debilitātes sicut aloes lot⁹: agaric⁹ ⁊ ꝓprie ꝓparat⁹ reubarbaꝝ mirobalani scene epithymi casia māna ⁊ sil'ia. Cauēdū ē a scamonea collogntida turbit eleboro cucumere asinino euforbio ⁊ sil'ibus corpus inflāmantib⁹: ⁊ membra debilitantib⁹ ⁊ ex cōpositis sunt pilule alephangine de hiera simplici cōes: de reubarbaro stomatice ⁊ sil'es. Jtē diacatolicon elescof. diaprunis cōpositū nō solutiuū ⁊ sil'ia. Cauendū ē ēt ab aggregatiuis aureis ⁊ sil'ib⁹: item ab electuario de succo rosaruȝ diaphinicone electuario indo diaprunis solutiuis ⁊ sil'ibus: nisi forte ex his exoluētib⁹ aliqd modicū cū medicinis bn̄dictis suprascriptis misceret̄ in corpore forti cui⁹ vēter nō eēt obediēs. et he itentiones maxie in corpore repleto sint ītegrate ex minoratiuo digestiuo ⁊ eradicatiuo ēt iteratis ſm opportunitatem ⁊c.

Scða itentio .s. dyscrasie membroꝝ alteratio perficit̄ cū ꝯriȷ̄s mēbra ipa ꝓprietate ⁊ moderata stipticitate ꝯfortantib⁹: maxie aūt ꝯfortādus ē stōus ⁊ epar cū sint potissima cā gnātionis humoꝝ: quapropter eligant̄ ꝓpria frigida sicut aq̄ endiuie ⁊ sirupus ei⁹ aq̄ cuscute cicoree ⁊ sil'ium ⁊c. Et calida ꝓpria sunt sicut aqua apsinthiȷ̄ eupatoriȷ̄ ⁊ sirupi ex ipsis: itē diarodō abbatis triasandali aromaticū rosarū ⁊ sil'ia ⁊ ē ꝓpriis ꝯfortantib⁹ stōm ⁊ epar sunt pellicule itrinsece stomachoꝝ gallinarū lote cū vino ⁊ exsiccate. Epar adip. i. lupi caro limaciarū: itē epar gallinarū anseruȝ ⁊ anatū passule fistica ⁊ auelane torrefacte. Et si fuerint oppilationes sirupus acetosus compositus de eupatorio ⁊ sil'es. Et si splen fuerit in cā ꝓpria sunt tamariscus scolopēdria cortices radicum caparoꝝ semē agni casti: semē portulace acetū ⁊ similia. Cauendū tn̄ est a supfluo vsu aceti ⁊ ꝓprie acuti tā in cibis qȝ in medicinis ⁊c. Tertia aūt itentio .s. debitū regimē sex rerū non nālium ē vt aer sit tēperatus aut aliquat'r ꝯrius dyscrasie mēbrorum corrigēde. Cauendū ē a vētis ⁊ aere lacunali aut excedente ſm aliquā q̄litatē aut aliter īfecto ⁊ putrefacto. Sit parcus in cibo ⁊ potu vt fiant nature digōnes ⁊ vinū suū sit pauciferuȝ: aut mediocris vinositatis moderata stipticitate participās: ⁊ limphetur ſm exigētiā tempoꝝ compl'onum ⁊ ꝯsuetudinū cū aqua bn̄ ꝯditionata ⁊ sil'r cetera cibaria sint ēt boni chimi facilis digōnis paucarū supfluitatum bn̄ ꝓparata nō valde fluentia neqȝ nimis spissa. Cauendū ē a diuersitate ciboꝝ in mensa vna: surgat etiaȝ a mēsa cū reliquiȷ̄s famis: neqȝ comedat nisi fame ꝓcedēte. Sōnus ei⁹ sit mediocris ⁊ sit maxime nocturnus. in meridie tn̄ dormire potest per horam a medio madiȷ̄ vsqȝ ad mediuȝ augusti. Procuret omnes eūones a natura institutas ⁊ etiam diu ꝯsuetas: ⁊ si non fuerint naturales coitus superfluus vitet̄ ⁊ non coeat nisi a natura fuerit multum stimulatus. vitent̄ motus superflui intensiue ⁊ extensiue. Exercitium tamen moderatum stomacho ieiuno conuenit: sit sperans gaudens: ⁊ omnes animi delectationes querat. Sollicitas ⁊ tristes animi fugiat cogitationes iram tristitiam ⁊ omnia accidentia animi valde excessiua ⁊c.

Nunc sequit̄ de cura ipsius fluxus in generali cuius ꝓncipiū ante ponebatur: nunc autem etiam ponetur.

Cura fluxus in generali septē ꝯpletur intentionib⁹. Prima cāz remouet aut saltē minuit: siue sit corporea: siue incorporea. Scḋa membrū mittētis regit si aliq̄d est in cā superflua ab eo euādo dyscrasiam eius corrigēdo ⁊ ipsaꝫ ꝯfortādo Tertia intestina ꝯfortat mundat a sup̄fluitatibus in ipsis existētibus ⁊ dolorē ex cursu hūoꝝ ꝓcedētiū lenit. Quarta hūorem ad intestina fluētē: vel fluxuꝝ diuertit. Quinta hūorē igrossat vias ⁊ ductus ꝯstringit ⁊ intestina ꝯfortat ne recipiāt etiā sensū obtundēs apud necessitatē. Sexta accidentia corrigit. Septiā ordinat debitū regimē sex reꝝ nō nāliū ⁊ annexoꝝ scḋm exigentiā intētionū. Prima intētio. s. cāe remotio aut minoratio ꝯplet: hoc mō. Nā si cā ꝑmitiua. s. cibi ⁊ potus hoc faciētes aut ꝯstitutio haustralis: aut borealis ⁊ aer male disposit⁹ ſm q̄litates manifestas aut occultas aut modū substātie sicut fuit anno M.cccclferarie i quo fuit mltitudo fluxuū: que verisilr pēdebat ab aeris dispōne: Effectus nāq̄ vniuersales resolui debēt in causas vniuersales. Hec ergo ⁊ silia remouenť ⁊ inducanť regimē ꝯrium. Silr ⁊ potus fluxū faciētes aut augētes vitādi sūt ⁊ his ꝯtrarijs est vtendū. silr aer ventosus vitand⁹ est ⁊ eius excessus ſm q̄litates manifestus ē ꝯtemperādus. Et si corrupt⁹ sit cū igne ⁊ odoriferis corrigendus est ⁊ idē ē Judiciū si accidētia ai fuerint in cā de fluxu tn̄ a rebus non nālib⁹ et ex̄ncis existente ē spāle capitulū inferius. Qḋ si in cā est medicia solutiua frāgat eius audacia: ⁊ cito a corpe educať cū aqua calida sūpta in potu ēt vsq̄ ad ℥.xij. ser tn̄. ℥. cōiter sufficiūt aut cū aq̄ hordei sola aut mixta cuz zuccaro rubeo q̄ lauādo ⁊ abstergēdo eā educit aut cū cōprimentib⁹ ⁊ ꝑprie cū succo cydonioꝝ aut cydonijs ipsis ⁊ silib⁹ ꝯprimētibus: ⁊ ꝑpe ꝓcedentibus hmōi lauantib⁹: ⁊ abstergentibus de q̄bus statim dictū est. Et clisteria lauātia ⁊ abstersiua optime ꝯferūt. Si vero cā fuerit corporea sicut mltitudo aut malitia hūoris ⁊ fluxus fuerit qualis ⁊ quātus oꝫ: ⁊ in sūma virtuti ⁊ repletioni ꝓportionatus iuxta sniaꝫ. Hippo. dimittať. Est eni nā tunc sufficiens in suis sup̄fluis expurgandis. hui⁹ āt signū ē potissimū q̄ ꝯfert ⁊ bn̄ fertur. Si vero fuerit superfluus virtuti aut repletōi improportionat⁹ cohibēdus est iux̄ ordinē sequētiū intentionū. Si aūt fluxus fuerit diminutus in cōpatōe ad mltitudinē māe aut eius malitiā ſm qḋ accidit in fluxib⁹ cōiter occurrētib⁹ ꝑcipue his tēpibus in q̄bus ē tanta mltitudo fluxuū quoꝝ mā multa ⁊ maligna existēs paulati ⁊ in lōgo tpe a nā educta q̄nq̄ nocens mēbris pricipalib⁹ in q̄ttuoꝛ dieb⁹ īterficit ⁊ q̄nq̄ intestina excoriat ⁊ tandem ꝓfundius solūt ꝯtinuū ita vt īterficiat aut vlcera maligna derelinquat. In his ei casib⁹ ꝯsiderandū ē qualis sit mā. Si eni fuerit sanguis aut mixta cū sanguine ⁊ ꝑpe corpore existente carnoso ⁊ ceteris oīb⁹: aut plibus ꝯsentientibus phl̄omie phl̄omet: aut de vena cōi sit repletio sit in toto aut ꝺ basilica dextra si epar fuerit in cā: aut sinistra si fuerit splē in cā: aut ex saphenis si retentio menstruoꝝ aut hemorroidaꝝ fuerit in cā ⁊ hauriať q̄ntitas sanguinis ſm exigentiā circūstantiaꝝ. Sūt tn̄ hmōi māe ⁊ ꝑpe facientes dysenteriā cōiter multū distātes a nā sanguinis sicut cholera prassina ⁊ alij hūores i melia ꝫ p adustionē versi: vn̄ scḋz p l'm nō ꝯpetit phl̄omia. Si aūt nō fuerit mixta cū sanguine ⁊ nā tentaret eius euōnē p aliā regionē sicut p vomitū sudorē ⁊ vrinā ⁊c. adiuuet: sic eni mā p illas regiōes paucificata fluxus vētris minorabit. Si aūt nullū hoꝝ adsit ſm qḋ est in diarijs ⁊ dysenterijs cōiter occurrentib⁹ Est iux̄ primā intentionē mā p eandē regionē minorāda: ⁊ ꝑprie cū fuerit mlta aut maligna rōe q̄ntitatis occulte aut manifeste ⁊ hoc q̄ citius fieri pōt. Solutiuū aūt dꝫ eē in ꝑncipio h mō ꝯditionatū sit frm potētia si hūores sūt calidi ſm qḋ est vt p l'm ⁊ ꝑpe ī dysenterijs: secūdo stōi ꝯfortatiuū ⁊ ēt intestinoꝝ. Tertio hūoris fluētis eductiuū. Quarto nō mltū stipticū v̄t pricipio Si vero hūores sint frigidi nō tn̄ multū declinēt ad calidū. Si ergo hūor fluens fuerit choleric⁹ ſm qḋ ē frequēter ⁊ ꝑpe q̄ facit dysenteriā. R. tamaridoꝝ. ℥. vj. vl ab. ℥. ij. vsq̄ ad. iij. dissoluāť cū trib⁹ ℥. aq̄ lactis ⁊ addať. ℥. i. vel quātū sufficit iuleb rosacei aut sirupi de ribes aut de acetositate citri aut de acresta. Et si deficet aqua lactis sūať aq̄ plantaginis vel endiuie vel portulace vel floꝝ nenufaris. Et si hūor fluens fuerit melicus in quatuoꝛ. ℥. aq̄ casei ponať in infusiōe. ℥. i. s. sene grosso mō puluerizate aut. ʒ. iij. epithymi. Et bulliat epithimū vna ebullitōe ſꝫ sene lōgiori tpe ⁊ colata ab epithymo aut a sena misceať cū. ʒ. ij. mirobalanoꝝ indoꝝ ⁊ dulcoretur cū. ℥. i. sirupi violacei aut de florib⁹ nenufaris si melia fuerit adusta. Si vero nō adusta cū. ℥. i. sirupi ꝺ epithymo ⁊ calida exibeať. Cauēdū tn̄ si stōus sit abhorrens ne medicia sit nimie q̄titatis ne cogať ad vomitū: ⁊ in eo casu minuať aq̄ casei aut alter liquoꝛ dūmō possit potari ⁊ remaneat eiusdē potentie: ⁊ si ꝺficeret serū caprinū sumať aqua boraginis vel buglose: si melia fuerit nō adusta. Si vero fuerit adusta sumať aqua violaꝝ ⁊ floꝝ nenufaris: multotiēs tn̄ pp vomitus timorē cogimur dare in forma pilulaꝝ: ⁊ in hoc casu mā melia accipianť. ʒ. s. sene ⁊ ʒ. s. mirobalanoꝝ indoꝝ cū duobus gra. ʒʒ. ⁊ in cholerica a. ʒ. i. reubarbari vsq̄ ad. ʒ. ij. ⁊ ꝯficiant pilule cū aqua plātaginis aut sero caprino aut aliq̄ ex aq̄s suprapositis. Si āt hūoꝛ fuerit phl̄atic⁹ tunc sumat. ʒ. s. vel quātū sufficit pilulaꝝ alefanginaꝝ aut tantūdem pilulaꝝ stomaticaꝝ descriptōe Mesue q̄ icipit. Pilule stomatice stōm digōnē ꝯfortāt. Si malet medicinā liq̄dā. ʒ. iij. cartami grosso mō ꝯtusi cū. ʒ. s. galāge infūdanť in. ℥. ij. mellis rosacei per sex horas: postea colenť ⁊ ipsi melli rosaceo sic colato ⁊ expresso addanť. ʒʒ. ij. mirobalanoꝝ kebuloꝝ subtilif puluerizatoꝝ ⁊ cū sufficiēte q̄ntitate aq̄ apsinthij sumať i potu. et si phl̄a sit salsū distēpentur cū aqua casei ⁊ loco cartami possunt accipi ʒ. ij. polipodij ⁊ infundi sicut dcm̄ est de cartamo. Si aūt hūores fluēs fuerit mixti sicut phl̄a ⁊ cholera ſꝫ qḋ ē frequenť exhibeatur reubarbaꝝ. a. ʒ. j. ad. ij. cū sufficiēte q̄ntitate aq̄ casei aut aq̄ endiuie ⁊ vno cocleario vini ⁊ dulcuretur cum iuleb ro. aut similibus mō ꝓposito debuiētib⁹. Et si cū his mixtis fuerit hūoꝛ melancholicus bulliat i aqua casei aliq̄d sene aut epythymi aut mirobalanoꝝ indoꝝ ⁊ cū ea ab eisdē colata distempet reubarbaꝝ aut ex reubarbaro ꝯficiant pilule sicut dcm̄ fuit superius addēdo aliq̄d sene epithymi aut mirobalanoꝝ indoꝝ. Mirobalani ei in oīb⁹ seruiūt casib⁹: Citrini ad cholerā euādā: kebuli ⁊ phl̄a Jndi ad meliā: ⁊ pnt̄ exhiberi in infusiōe vbi pua fit intentio ad ꝯstringendū: vbi aūt maior denť in subā nō torrefacti: ſꝫ vbi ad huc maior exibeanť torrefacti sicut cū fluxus mltū ꝓcesserit. Et idē iudico de reubarbaro ⁊ ceteris medicis paꝝ. n. ꝯstringendū est in pricipio: in mediocriter: in fine marie. Moderni tn̄ q̄daꝫ in oi fluxu ⁊ in oi tpe differenť vtūtur reubarbaro torefacto. Est ēt variandū in solutiuis ſm diuersitatē excoriatiōis vel alterius nocumēti ex pte loci: nam si excoriatio sit in superiorib⁹. s. in ieiuno ⁊ duodeno magis cū timore soluēdū est: ⁊ cū his, que stōm ⁊ intestina ꝯfortāt: ſꝫ in hoc cāu multū ꝑperādū sit cū egritudo nō det iducias quātas dat cū excoriatio sit in alijs ītestinis. Si ꝺo sit in medijs. s. in hileon ⁊ sacculū indicū est mediū. Si in infimis. s. cholon ⁊ recto audaci⁹ est soluēdū. Et ēt ſꝫ hāc varietatē diuersificanda medicinaꝝ cuiuscūq̄ generis approxiatio: q̄ si excoriatio sit i duobus supioribus i medicie denť p os: q̄ iux̄ Gal. clisteria nō transcēdūt ieiunū: imo in dysenterijs nꝫ ad hileon pueniūt: q̄ clisteria paꝝ retinētur ⁊ ē ꝯtinua volūtas ad expellendū ēt cū iponūť. Si vero in duobus iferiorib⁹ marie ꝯferūt clisteria: paꝝ vero medicine bibite: in duob⁹ medijs iudiciuꝫ est mediū. vterq̄z eni mediocriter ꝯferūt. Scḋa intētio. s. regimē mēbri mittentis expediēda q̄ citius fieri pōt: tria exigūt regimia Primū est mām si q̄ sit in ipso euāre. Scōm dyscrasiā eius corrigere. Tertiū ipsū ꝯfortare vt fiat minera laudabilis humoris. Euō āt p phl̄omiā qualiter debeat fieri dictū ē in prima intētione: euōnes etiā relique ibidem dicte quātū possibile est respiciāt membrū mittēs: dyscrasia ēt mēbri mittentis ꝯrijs corrigāt interius ⁊ exterius applicitis q̄ moderata stipticitate pticipent: ⁊ singularē habeāt ad ipsū ꝓprietatē vt virtutes ipsius ꝯfortentur. Tertia intētio. s. intestinoꝝ mūdificatio ꝯfortatio ⁊ doloris sedatio: que die immediate sequēte exequenda: aut q̄ citius fieri possit: cōpleta pria intentione pficitur: si excoriatō aut dolor aut aliḋ nocumētū sit i intestinis supioribus ⁊ ab hūore calido cuꝫ aqua hordei calida in potu sūpta cuius quantitas sit circa. ℥. v. ⁊ si volueris magis ꝯfortare misceanť. ʒ. iij. aque hordei cū. ℥. ij iuleb. ro. vel cū. ℥. s. zuccari rosacei. et si hūoꝛ fuerit frigidus misceatur tantūdē aque hordei aut aque zuccarate cū. ℥. ij. mellis rosacei ⁊ calida stō ieiuno sumať in potu ⁊ ad hanc intentionez

est aqua lactis sũpta in potu ꝓprie cũ hũores fuerint adusti aut barachŭ. Si vero nocumẽtũ fuerit magis in intestinis inferioribus fiat hoc clistere cõe in cã calida. ℞. aque hordei facte ꝫm artem. ℥. xvj. vel. xvij. olei. ro. ℥. iij. vitelli oui numero. i. adipis renũ capre vel hyrcine. ℥. i. fiat clistere ⁊ stõ ieiuno tepidũ imponatur Debent eni clisteria in hoc casu esse minꝰ actu calida q̃ȝ in alijs casibus aliter nõ pñt retineri. In cã vero frigida loco aque hordei ponatur aq̃ mellis aut suprascriptis addat̃ mellis ro. ℥. ij. ⁊ oleũ camemillino ẽ in hoc casu ꝯueniẽs. Clistere quoq̧ ex aq̃ decoctionis furfuris aut ex brodio renũ capre vl' castrati aut ex ambobus sil' mistis cũ reliq̃s in altero clisteri positis ẽ in hoc ꝓstans. Est si mã esset nimis calida nãliter aut ꝑ adustionem sicut ẽ cholera ꝯinaria aut prassina aut mel'ia genita ꝑ adustionẽ cholere: succus portulace aut cucurbite aut mucilago psili suprascripto clisteri facto ex aqua. s. hordei. ⁊c. addat̃ i quãtitate. ℥. ij. aut quãtũ videbit̃. Si v̓o nocumẽtũ sit i itestinis medijs tũc ⁊ potata ⁊ clisterizata ꝯueniunt diuersificanda ꝫm materie diuersitatẽ. Quarta vero intentio. s. materie diuersio ~~immediate post tres primas expedienda~~ vel imediate post tres primas itẽtiones expedienda: aut ẽt simul cũ ipsis si fieri põt ꝑficitur cũ phl'omijs dictis in pria intẽtione si fuerint in cãu expediẽs. Item vomitu si ad ipsum nã inclinet̃ ponendo digitũ aut pennã oleo intinctã in ore. Uomitiua tñ fortia q̃ possent nocere in fluxu vitãda sunt Leuia aũt sicut aqua hordei tepida ⁊ sil'ia ꝓcedi pñt. Sil'r ꝓuocari põt vrina cũ lacte seminũ cõium in cã calida aut decoctiõe radicũ sparagi ⁊ sil'ium in cã frigida: ⁊ cydõia sũt ad hoc singularia: ꝓuocant eni vrinã ⁊ ꝯfortant ⁊ stringũt fluxũ: ꝓuocatio ẽt sudoris cũctas in hoc diuersiones excedit penes Hippo. inq̃t .n. q̃ vomitus sedat fluxũ ⁊ fluxus vomitũ ⁊ vomitus vomitũ ⁊ fluxus fluxũ: s; sudor vtrũq̧: ꝓuocatur ãt sudor ⁊ sil' fit diuersio ad extrema lauãdo brachia cũ aq̃ calida fricãdo ⁊ attrahendo ab hũeris versus manus: itẽ receptio fumi ab aq̃ calida eleuati ad faciẽ pectus ⁊ residuũ corporis ẽ ad hoc ꝯueniẽs: item positio egri in balneo vel in stupha in quo sudet: ⁊ somnus ad iuuat ad sudorem ⁊ anhelitus retẽtio: ligatiões quoq̧ ventosationes. ⁊ verberatões ptiũ supiorũ fluxũ mãm diuertũt: s; lotio fricatio ⁊ ligatio cruriũ suspecta est ne mã mota inferiꝰ ãplius fluat ad intestina ad que fluere incepit: ⁊ in his cãibus oibꝰ ois euãtio nãlis siue ꝓternãlis diu ꝯsueta ꝓuocet̃: vñ ꝓuocent menstrua ⁊ sanguis hemorroidalis ⁊ fluxus sanguis nariũ diu consuetus. ⁊ si qua vlcera antiqua ꝯsolidata fuerint rescidant̃ ⁊ idẽ sit iudiciũ in ceteris. Quinta intentio. s. hũorũ ingrossatio viaꝝ ⁊ ductuũ ꝯstrictio ꝑficitur cũ interius sũptis exterius applicitis suppositis ⁊ suffumigatis: que intẽtio ẽ aliq̃ñ citius: aliq̃ñ tardiꝰ ꝫm mãe multitudinẽ ⁊ virtutis tollerãtiã exequẽda rob ꝯueniẽs in cã calida sunt rob de ribes de acresta de cornibꝰ de berbẽ de sumach ⁊ est ẽt ꝓpriũ: ꝓhibet eni ne viscera mãm ad ipsa fluẽtẽ suscipiãt rob de moris imaturis õ cydonijs de piris de acetositate citri ⁊ cũ hoc est ꝓpriũ in cõfortatõe cordis: rob de fructibus Mesue rob myrtinũ. Et ex eisdẽ pñt fieri sirupi s; rob sunt ꝓstantiores: quia zuccaꝝ ⁊ mel ventrẽ liniũt: his ergo vl' aliquo istoꝝ vtere: exhibendo ab. ℥. ſ. vsq̧ ad. i. vel plus vel minus scd'z egri appetitũ que vident̃ magis tuo ꝓposito deseruire. Rob. de granatis l; apud Mesue ꝯferat est mihi suspectũ cũ Aui. in curatõe gnãli febriũ ponat succũ granatoꝝ inter ventrẽ leniẽtia: et similter i ml'tis alijs capitulis: credo tñ q̃ magis soluat ꝯprimẽdo ⁊ esset ꝯueniẽs vbi soluendus eẽt opus stringere. Sirupus de papauere optie ꝯfert cum opus ẽ aliqualiter ꝑ dolorẽ stupefacere ⁊ ~~in~~ somnũ inducere. s; in cã frigida accipiant̃ aliq̃ ex his rob minus frigidis: sic rob de myrto de cydonijs ⁊ sil'ia ⁊ misceant̃ siue i ipsis fundant̃ aliq̃ aromata calida sic mastix lignũ aloes tus galia muscata masticis gariofili nuces cypressi ⁊ sil'ia: hi ãt rob ⁊ sirupi sũi pñt sine alteriꝰ rei mistiõe s; cõit̃ sumũt̃ cũ aq̃ ferrata aut aq̃ acetose aut plantaginis aut portulace aut nenufaris aut aqua ferrata decoctõis sumach aut in qua ifusũ fuerit aut coctũ tus mastix gariofili ⁊ sil'ia in cã frigida: similiter aq̃ de coctõis sorbaꝝ nespiloꝝ cydonioꝝ seis plantaginis seis acetose prunelloꝝ siluestriũ corniũ dragaganti gũmi arabici ⁊ ꝓpẽ cũ sit torrefacta ⁊ succi multoꝝ ex predictis sũt ꝯueniẽtes ⁊ ꝑ ipsoꝝ inspissationẽ pñt etiã fieri rob ⁊ ꝑmiscendo zuccaꝝ aut mel cũ aquis aut succis ipsoꝝ possunt fieri sirupi ⁊ de substantijs ipsorũ possũt fieri electuaria sicut ẽ electuariũ de sorbis de cydonijs ⁊ diacydonitẽ qđ est in cõi vsu ⁊ his possunt addi alia ꝯstringẽtia ꝫm q̃ tuo ꝓposito esset ꝯueniẽs. Cydonia quoq̧ ⁊ pira cõdita ⁊ nespila ⁊ sorbe ⁊ hmõi ad hoc ꝯferũt. Sed in cã frigida succus ⁊ aqua mente ⁊ foliorũ cypressi sũt prestãtẽ sũt ⁊ q̃dã alia q̃ trituratõe indigẽt ꝯueniẽtia in fluxu calido sic spodiũ rose semẽ portulace semẽ acetose gũmi arabici dragagãtũ galle barba hyrcina coriandrũ infusũ i aceto sumach amidũ balaustie cortices granatoꝝ berberis myrtus cãphora antera sanguis draconis ramich acatia: hypoqstidos lapis hematitis bolus arenus terra sigillata coralli karabe margarite cornu cerui papauer albũ ⁊ nigrum iusq̃amuz ⁊ opiũ que stupefaciendo ⁊ ꝯpingẽdo retinent: ⁊ hec si vstulent̃ sũt magis retinẽtia nisi papauer iusquiamũ ⁊ opiũ ⁊ sil'ia stupefactiua q̃ ꝑ vstionẽ virtutẽ stupefactiuã amittũt. S; in cã frigida calida stiptica aut viscosa sicut tus mastix galia gariof. xyloaloes anisum cyminũ nasturtiũ ⁊ ameos torrefacta: item coagulũ edi vel leporis ⁊ caseus antiquus prius bullitus in aqua: vt sal remoueat̃: deinde exiccatus ⁊ tritulatus est apud. Aui. ꝓstantior q̃ȝ coagulũ. ⁊c. Quedaȝ tñ ex his magis ad vnã intentionẽ deseruiũt q̃ȝ ad alterã. Coriãdro vtimur q̃ñ volumus mãs ingrossare ⁊ ꝯpingere sed luto sig. ⁊ sanguie draconis q̃ñ excoriationeȝ esse credimus ⁊ spodio q̃ñ dolores pungitiuos sedare intendimus: s; acatia sanguie draconis karabe q̃ñ oȝ sedare fluxũ sanguinis ⁊ succo barbe hyrcine quãdo venter ⁊ ductus lasse resudãt mãm ad intestina: ⁊ adipibus vtimur in pũcturis mordicatõibus ⁊ excoriationibꝰ intestinorum mucilagine psili in expellendo residuũ mãe ⁊ rebus narcoticis vtimur q̃ñ q̃rit̃ stupefactio ⁊ somnus ⁊ mãerum ingrossatio: sed in fine rei tantũ q̃ñ alia nõ ꝯtulerint in desperatione ⁊ causis magnis ⁊ timorosis nõ tñ hec dãda sũt nisi adhuc stante fortitudine virtutis. bdelio vtimur in ꝓhibendo fluxũ sanguinis hemorroidalis bolo armeno vtimur ⁊ succo plantaginis in ꝯsolidando vlcera stõi ⁊ intestinorũ ⁊ sunt ꝓprie cum signis caliditatis: ⁊ cũ signis infrigiditatis his addatur tus mastix ⁊ sil'ia: qbꝰ vti potes in clisteribus: ⁊ ꝑ os secũdũ necessitatis exigentiam. Ex ꝯpositis ẽ electuariũ de fructibꝰ õscriptõe Mesue: ⁊ electuariũ de sorbis eiusdẽ: itẽ duo electuaria Nicolai ꝯstrictiua s; i cã frigida electuariũ de myrto Nicolai: ⁊ trifera minor ex arte fenonis Mesue ⁊ micheleta Nicolai valde efficax ⁊ vltia ⁊ ml'ta electuaria de cydonijs apud mesue ⁊ varie descriptiones miue cydonioꝝ eiusdẽ quaꝝ alique valẽt i cã calida alique i frigida: electuariũ mesue in cã calida. ℞. granoꝝ myrti subtilissime puluerizatorũ. ʒ. xij. rosaꝝ spodij sumach sãdali albi rubei ⁊ citrini balaustiaꝝ gũmi arabici. añ. ʒ. i. ſ. granoꝝ granatoꝝ acetosoꝝ assatoꝝ. ʒ. vij. coriandri infusi in aceto ⁊ assati. ʒ. iiij. se. acetose se. plãtaginis se. rosaꝝ añ. ʒ. i. fiat oium ꝯtritio bona: ⁊ fricent̃ cum succo acreste: ⁊ exiccent̃ vel cum succo myrti aceto: deiñ inuoluãtur cum miua facta ex succo cydonioꝝ ⁊ aceto ⁊ sit dosis eiꝰ. ʒ. iij. cum succo cydonioꝝ acetosorũ. sed in cã frigida. ℞. ligni aloes spice gallie muschate ciperi calami aromatici. añ. ʒ. ij. cymini carmeni infusi in aceto die ac nocte ⁊ torrefacti seis porri torrefacti añ. ʒ. i. ſ. embilicoꝝ infusoꝝ in aceto ⁊ torrefactoruȝ. ʒ. ij. ſ. granorum nasturtij torrefactoꝝ. ʒ. vj. granoꝝ passulaꝝ. ʒ. v. granorum myrti tritoꝝ subtilissime. ʒ. xvj. balaustie concul aꝝ adustaꝝ turis fructus tamarisci añ. ʒ. ij. ſ. ameos. ʒ. iij. tere oia sicut alcohol ⁊ i fundantur al' fricent̃ in vino odorifero: deinde siccent̃ ⁊ fundãtur iterũ in aqua antiqua granoruȝ myrti exiccent̃ ⁊ iteꝝ terãtur ⁊ inuoluant̃ in miua dosis eiꝰ ẽ. ʒ. iij. cũ sirupo cydonioruȝ aut myrtino: ex trociscis sunt trocisci de spodio cũ seie acetose trocisci de karabe ⁊ de terra sigillata opiati ⁊ non opiati: ꝯfectio trociscoꝝ descriptõe mesue. ℞. spodij. ʒ. vij. rosaꝝ se. eaꝝ acatie balaustie sanguis dracõis añ. ʒ. i. ſ. barbe hyrcine carnis sumach se. plantaginis se. portulace assati añ. ʒ. i. ⁊ sexta gũmi assati. ʒ. i. fiant trocisci. ʒ. ſ. da cũ aqua sauich. i. facta ex hordeo torrefacto trocisci descriptõe mesue: quando fluxus est cronicus ⁊ valet i cã frigida ⁊ mista. ℞. balaustiaꝝ corticum glandium infusoruȝ in aceto ⁊ torrefactoꝝ capitum granatorũ fructus tamarisci ma

dis xyloaloes gallie aromatice masticis spice ana.ʒ.i. se. acetose gūmi boli armeni granoꝝ passulaꝝ torrefactaꝝ an̄.ʒ.ß.granoꝝ coriandri infusoꝝ in aceto ⁊ assatoꝝ.ʒ.ij.fac trociscos.ʒ.vni⁹ cū vino pontico ⁊ sit dosis trociscos vnus puta.ʒ.i.cū sirupo cydonioꝝ vel aliquo rob stiptico: ⁊ trocisci rasis de spodio nono. Almansoris: ⁊ trocisci Mesue de spodio cū semine acetose sūt ꝓprij in fluxu cholerico cū febre acuta dati cū aqua sauich aut aliquo succo frigido ⁊ sicco cydonioꝝ sorbarum ⁊ similiū: ⁊ cū fuerit dysenteria detur iste puluis rasis mane ⁊ sero ⁊c. ℞.psilij ʒ.xx.ſ.herbe nō seminis se.plantaginis.ʒ.x.gummi arabici boli armeni an̄.ʒ.iij.psiliū assetur ⁊ gūmi ⁊ bolus puluerizetur ⁊ dentur.ʒ.iij.mane ⁊ sero ⁊ cū succo cydonioꝝ: ⁊ si hec nō sufficiāt dentur opiata sicut trocisci de balaustijs Rasis ⁊ trocisci cōstrictiui. Nicolai: exterius applicita sūt vnctiões pulueres emplastra cerata encatismata siue semicupia. Unctões sūt. ℞.olei cydoniorum.℥.j seminis rosaꝝ.ʒ.ij.masticis gallie muscate an̄.ʒ.i.aceti modicū cere quātū sufficit ⁊ fiat vnctio. ⁊ si op⁹ ē āplius ipaz fortificare addatur.ʒ.i.vel quātū vis vnius ex trociscis: item dicit Mesue φ in fluxu ꝓueniente a catarro si vngatur venter ex oleo ro.calido quātū pati possit ⁊ desup spargat puluis ex mastice rob. ⁊ gallia inuenit mirabile. mihi tñ videt prestanti⁹ semē rob. φ̄ rose: ⁊ he vnctiones fiant toti ventri stomacho ieiuno.

Unguentū ꝓueniens. ℞.rosarum se.earum pulpe sumach sandali albi ⁊ rubei spodij sanguinis dra. karabe balaustie gallarū acatie hypoquistidos gallie muscate corticum mandragore corticū granatorū an̄.ʒ.iij.canfore.ʒ.j. ⁊ tertiū vnius tere ⁊ fac puluerē. ⁊ accipe succi extremitatū vitis.℥.ij.succi acrestē.ʒ.j.succi extremitatū myrti aceti an̄.ʒ.j.infunde in eis die ac nocte sauich hordei.ʒ.iij.gummi.ʒ.v.granoꝝ myrti tritorū sicut alcochol.ʒ.iij. ⁊ misce cū eis mīue acetose.℥.iij.decoque igne leui donec habeat spissitudinē viscosam: deinde aggrega simul cū speciebus in mortario ⁊ ꝯtunde donec permisceant ⁊ lini ex eo sup petia et suffumigetur cū xyloaloes ⁊ applicetur toti ventri ⁊ ꝓuenit in cā valde calida. Facilius tñ posset fieri emplm̄ non minus efficax precedēti. ℞.cydoniū vnum aut plura ⁊ incisū in frustra ⁊ mundatū a meditulio interiori coque in aceto: deinde ꝯtunde ⁊ secū misce puluerē ex vno trociscoꝝ superius descriptorū addendo parum masticis ⁊ gallie muscate ⁊ si vis suffumiga cū xyloaloes ⁊ ventri applica. Et ad hanc intentionē est emplm̄ diaphinicon descriptū Mesue scd̄a: nam prima magis ꝯfert in cā frigidā: ⁊ in cā frigida possunt fieri vnctiones cū oleo de mastice ⁊ spica addendo masticem gariof. galliam muscatā ⁊ sil'ante pōt fieri emplastrū decoquendo cydoniū in vino nigro ⁊ secum pmiscē do panem assatū in succo mirte infusū: deinde permiscendo pulueres calidos suprascriptos. Et pōt fieri ceratū. ℞.laudadi pici rasine an̄.℥.ß.masticis.℥.j.gario.gallie muscate nucū cypressi xyloaloes turis.an̄.ʒ.i.olei masticini quantū sufficit cere ⁊ aceti modicum. Ex qbus etiam debeant fieri pulueres sup aspgēdi vnctionib⁹: satis ex dictis manifestum. Clisteria aūt ꝯstringētia fiant ex decoctione alicuius aut plm̄ rerum suprascriptaꝝ sicut sunt myrtus rose cupule glandiū miliū siue panicū ⁊ hordeum torrefactū galle ⁊ similia de qua decoctōe accipiat.℔.i.olei rob. ℥.iij.vitelli oui in aceto assati nūero.i.adipis renū capre.℥.i.vel ʒ.succi plantaginis vel portulace.℥.iij.sanguinis draconis boli armeni ⁊ alicui⁹ ex trociscis suprascriptis sicut de karabe de terra sigillata maxime vbi sanguis fuerit an̄.ʒ.i. ⁊ misce. ⁊ materia existēte frigida ponatur nuces cypressi rizum in decoctione ⁊.℥.iij.vini nigri stiptici satis vinosi ⁊ oleū camemilinū ⁊ puluis turis masticis ⁊ litij: apud magnā necessitatē ponatur trocisci opiati ita tñ vt a pua quātitate opiatoꝝ incipias ⁊ augeas ƺ necessitatem. Est eni canon in administratōe opiatoꝝ si sufficiat applicatio eoꝝ exterius non supponant: ⁊ si non sufficiat applicatio eorū ad extra fiat lichiniū qd̄ ad libitū posset remoueri: ⁊ si adhuc hoc non sufficiat: clisterizentur: qd̄ si adhuc non sufficiāt sumātur in potu. Scd̄us canon est vt sit vsus eoꝝ rꝯ ieiuno. Tertius canon est φ incohetur a pua quātitate ita vt opiū nō transcendat grana.ij. Quartus canon est φ interpolatis dieb⁹ eis vtendus est. Quintus post ponēdus ē vsus eoꝝ quātū ē possibile: ⁊ nō nisi cū alia remedia nō sufficerēt. Sext⁹ virtus ad huc sit ꝯstans potēs tollerare vñ iuxta hos canones possumus ponere apud magnū dolorē ⁊ ingētudinē ⁊ fluxū vehementē parum ex trociscis opiatis in vnctionib⁹ vel emplis ⁊ si illō nō sufficit supponat lichiniū descriptione Almāsoris. ℞.turis litij croci gūmi arabiciañ.ʒ.i.opij.ʒ.ij.formētur colyria diuersarū quātitatū: ƺ cōiter sint valde parua ⁊ aliqualiter lōga et subtilia ⁊ bene ligata vt possint extrahi: vnde cū filis lini optie pmisceantur ad minima q̄ fila postea desinant in cordā vel ex eis fiat corda que pēdeat extra anū cū lichiniū ē ipositū: ⁊ pria vice nō retineatur vltra hoꝝ siue somnū indurerit siue nō: deinde si bñ ferat eger poterit longiori tpe retineri. His aūt aliqñ vtimur cū nō possunt clisteria retineri. lichinio eni prius iposito p aliqd̄ tēpus stupefit locus: ⁊ postea clistere impositū facilius retinet. Sūt qdam dicentes hec lichinia eē nimis opiata ꝑpterea opiū diminuūt ego vero credo hec eē ꝯuenientia: nā qñ nō cito iducit stupor p opiū nō possunt retineri. Stimulant eni virtutē expulsiuā ita vt eger cogat expellere: ē āt in potestate tua postq̄ actuata sūt extrahere qñ vis. Si aūt his nō sufficientib⁹ opus sit clisteribus opiatis suprascriptis clisteribus pt addi.ʒ.i.trociscoꝝ de karabe opiatoꝝ aut tantūdē filonij psici ⁊ sic de alijs opiatis: si vero his nō sufficientib⁹ opus sit dari in potu opiata: incipiēdū est a duob⁹.ʒ.aut.ʒ.ß.filoni psici aut a.ʒ.ß.trociscoꝝ de karabe ⁊ gradatim dosis augeat apud necessitatē Descriptio filonij psici est apud mesue in fine capli de sputo sanguinis ⁊ est hec. Cōfectio filonij psici vehementis virtutis ad manatiōes sanguinis vnde cūq3: ⁊ screatū eius cū tussi ⁊ supfluitatem mēstruoꝝ dolorosaꝫ ⁊ hemorroidaꝝ ⁊ egestionē sāguineam ⁊ ad mulieres pregnantes qbus ad rūpunt menstrua: ꝯseruat eni fetus in matricibus eaꝝ. ℞.se.papaueris albi iusqami an̄.ʒ.xx.terre sigillate opij an̄ ʒ.x.sedenegi.i.lapidis hematitis croci an̄.ʒ.v.castorei piretri euforbij spice margaritaꝝ nō pforataꝝ karabe zedoarie doronici ramich gallie muscate.an̄.ʒ.i.canfore.ʒ.vni⁹ tertiā ꝯfice cū mel le rosaceo quātū sufficit ⁊ dosis eius est a.ʒ.ß.vsq3 ad.i.cū succo arnoglosse aut aq ro. ⁊ modico vini puri existente tñ excoriatōe in stō aut in intestinis aut mā existēte valde calida remoueatur pyretrū ⁊ euforbiū ab hoc filonio. Et breuiter diuersificāda sunt clisteria lichinia vnctōes empl'a vnguenta ⁊ oia genera medicaminū ƺm mãe diuersitatē ꝯplexionū tempoꝝ anni ⁊ sil'ium Suffumigia fiant in cā calida ex decoctōe rosaꝝ myrtiloꝝ folio rū nespiloꝝ sorbaꝝ piroꝝ cydonioꝝ balaustiaꝝ ⁊ hmōi in aq calibeata: ⁊ qdam vtūtur melega solū in aqua decocta ⁊ posset i decoctōe adde parū vini stiptici: ƺ suffumigia sicca fiant ex ture dragaganto karabe spodio ⁊ hmōi positis sup prunis q̄ sint frigida ⁊ stiptica ⁊ viscosa ⁊ boni odoris: ƺ in cā frigida ⁊ ture ⁊ pice ⁊ laudano nucibus cypressi storace sicca ⁊ sil'ibus aut calida stiptica in vino decoquātur si malueris suffumigiū huiusmodi que ipso surgente ad assellam supponant. sessio etiā in decoctōib⁹ stipticis calidis actu frigidis aut calidis in potētia ƺm exigentiam ꝯfert ⁊ liquor ꝓueniat vsq3 ad vmbilicū ⁊ instrumēta apta sūt semicupia ⁊ hmōi. Ponamus quoq3 lini aut lane bñ ifusus in vino aut aqua decoctōis rerum stipticarum ⁊ expressus ano applicitus ⁊ ꝯpressus sup ipsū iuuat ad retentionē: ⁊ balneatio totius persone in balneis stipticis nō laudat: imo vituperat apō mesue ⁊ ceteros: ꝓhibet enim sudorē ⁊ pellit mām de circūferētijs ad centrū. sil'r nec lotio cruriū nec brachiorū ꝯfert cū hmōi stipticis ob eandē causā: imo potius lotiōe hmōi dilatant ⁊ trahunt mās ad circūferentiā ⁊ ad extrema ⁊c. Sexta intentio. s. accidentiū correctio ƺm ipsoꝝ exigentiā perficitur dolor sedet ponendo in clisterib⁹ pinguedinē recentē castrati aut capre ⁊ oleū rosaceum. Et si dolor fuerit pungitiuus ponat spodiū: ⁊ lac clisterizatū est ad hoc ꝓueniēs: ⁊ exterius applicet zirbus castrati aut agni calefactus in sartagine cū oleo rosaceo: ⁊ apud magnā necessitatē sedeat in semicupo in quo sit aqua debite calida decoctōis aliquorū stipticorū calidorū aut frigidorū ƺm cause exigētiam in quo tñ nō diu moret: est eniꝫ melior reiteratio φ̄ longa in eo statio: ⁊ in excoriatōe superficiali a mā acuta cerusa lota clisterizata cū oleo rosaceo ꝓuenit: ⁊ si fuerit dolor in superiorib⁹ intestinis bibat aquā hordei sirupū de papauere ⁊ sil'ia: ƺ apud maximā necessitatē vbicūq3 sit dolor dētur stupefacientia exteri⁹

applicita supposita clisterizata aut bibita ꝫm ꝙ tuo ꝓposito cõ
uenit. Gerardus veronẽsis dicit se exptũ fuisse si dolor sit in su
perioribus intestinis aquã rosaceam decoctõis seminũ papaue
ris ⁊ florũ tassi barbassi in potu exhibitũ ⁊ sit tepida vel calida.
Scõm accidẽs est casus virtutis cui subueniẽdũ ẽ dando vitel
lum oui ⁊ paꝝ vini dulcis odoriferi limphati scdꝫ exigentiã cum
aq̃ calibeata aut pmisti cũ aqua distillationis aut expssiõis aut
decoctõis carniũ: aut aq̃ ipsa prio exhibeatꝛ postea paꝝ vini. Sꝫ
attende ꝙ aqua distillatõis aut expssionis aut decoctõis carniũ
dꝫ eẽ alterata cũ ꝯstringentibꝰ calidis aut frigidis ꝫm exigentiã
vnde in cã calida lauetur prio caro ⁊ ꝓpe distillando cũ aq̃ ro
sacea ⁊ acetose: ⁊ ponanꝛ secũ ad bulliẽdũ frusta sorbaꝝ aut cy
donioꝝ ⁊ seia plantaginis ⁊ seia acetose recentia ⁊ silĩa. Et in cã
frigida virtus macis gariof. xyloales ⁊ silĩa lauenꝛ prio carnes
cuꝫ vino odorifero stiptico: silr aq̃ decoctiõis fiat decoquendo
pullũ in aq̃ calibeata vsqꝫ ad carnis ꝯsũptionẽ: ⁊ secũ bulliãt ali
qua ex suprascriptis calida aut frigida ꝫm exigentiam: sꝫ succus
siue aqua expressionis carniũ fiat: prio carnes coctas exprimẽ
do deiñ secuꝫ pmiscẽdo aliqđ stipticũ calidũ ⁊ frigidũ ꝫm exigẽ
tiam: qꝛ virtus debilis nõ posset mltũ digerẽ cibenꝛ frequẽter: sꝫ
paꝝ ꝑ vice. Vigilijs aũt subueniatꝛ vnguendo frõtẽ cũ diapopu
leon cui apđ necessitatẽ addatꝛ paꝝ opij sirupus de papauere ẽ
ꝯueniens: qꝛ somnũ inducit ⁊ sedat fluxũ: sꝫ apđ magnã necessi
tatẽ supponatꝛ ꝑ puo tpe lichiniũ opiatũ: aut paꝝ filonij psici: ⁊
apud vltimaꝫ necessitatẽ detꝛ p os aliqđ opiati stiptici cui admi
sta sint calida aut magis aut minus ꝫm ꝙ tuo proposito ptinet
sꝫ cũ cautela aut timore. Cetera aũt accidentia sicˀ tenasmõ ⁊ dy
senteria ⁊ silĩa curenꝛ ꝫm ꝙ in suis dicetꝛ capitulis. Septia intẽ
tio perficitur locando egrũ in aere nõ vẽtoso boni odoris tem
perato in actiuis: sꝫ in cã frigida declinet aliqualiter ad calidum
⁊ minus malũ est vt declinet magis ad calidũ q̃ꝫ oꝫ q̃ꝫ ad frigi
dum q̃ꝫ oꝫ: ⁊ melius est vt declinet ad siccũ q̃ꝫ ad hũidũ: nec in
camera sua aspgatur acetũ nec hmõi que vigilias excitãt. Dormi
at quãtũ põt ⁊ qñ põt: Cõiter eniꝫ in his pp frequẽtẽ assellatio
nẽ ⁊ multas alias causas sõnus ipeditur: pcuret oẽs alias eũo
nes tã nãles q̃ꝫ preternãles sibi ꝯsuetas: pter eã que est ꝫm ven
trẽ: qescat quãtũ põt veꝝ fricatões ptiũ supioꝝ aliqñ cõueniũt
Accidentia ai excessiua cõiter vitãda sunt: gaudiuꝫ tñ ⁊ verecun
dia moderata ꝯuenit: hec eni mouẽt mãs a centro ad circunferẽ
tiam: ⁊ ecõtra timor desperatio tristicia multũ nocent ⁊ ira agitat
hũores q cõmoti amplius fluũt: sit parcus in cibo ⁊ potu in ꝑ
mis duobus aut tribus diebus: ⁊ in reliquo tpe ẽt nõ supflue co
medat ⁊ iuxta posse prius notabiliter comedat anteq̃ꝫ bibat: ⁊ ci
baria sua ⁊ ꝓprie cũ opus est ꝯstringere sint aliq̃lr spissa nõ flu
entia ⁊ in principio mense comedat aliqd ꝯstringens sicˀ piruꝫ
cydoniũ aut diacidonitẽ diasorbõ ⁊ silĩa in cã calida: ⁊ i frigida
aromatizenꝛ cũ mace cinamomo galanga cymino ꝑparato ⁊ si
milia: ⁊ panis eius sit ex farina frumenti vel hordei quibus etiã
paꝝ farine milij aut panici posset addi cũ opus ẽ ꝯstringere: et
tunc neqꝫ sit salitus nec multũ fermentatus ⁊ nõ primi diei ⁊ nõ
transcendens q̃rtũ diẽ de quo tñ paꝝ edat. Et vinũ suuꝫ in cã ca
lida sit pauciferũ stipticũ ⁊ debite limphatũ cum aqua calibeata
⁊ aliqñ sint in ea cocta sumach aut frusta sorbaꝝ aut cydonioꝝũ
aut paꝝ dragaganti ⁊ silĩuꝫ: sꝫ ꝯstante virtute in cã calida ꝑstan
tior est aqua q̃ꝫ vinũ: sed in cã frigida sit vinũ stipticũ mediocri
ter vinosũ limphatũ cũ aqua calibeata in qua ẽt aliqñ ifũdatur
paꝝ masticis: ⁊ carnes cõiter sint ex pullis ⁊ auibus siluestribꝰ
bene ꝯditiõatis: ⁊ turtures laudanꝛ. Ex quadrupedibꝰ edi cuni
culi ⁊ silẽs facilis digõnis paucaꝝ supfluitatũ: ⁊ extremitates et
oẽs ptes viscose ꝯferunt ad retentionẽ. Et ex ferculis panicũ ri
zum far lentes abiecta ꝑma aq̃ alange ⁊ ꝓprie ꝯdite cum caseo
antiquo prius in aqua bulito ⁊ exiccato postea triturato: oua ẽt
ꝯueniunt ⁊ ꝓpe apud debilitatẽ virtutis sꝫ sint media inꝛ fluẽtia
⁊ dura: ⁊ apud modernos cõiter cũ testis suis coquunꝛ in aceto
⁊ ferculũ ex acresta cũ ouo ꝯuenit: sꝫ ꝯtusũ pulli ⁊ ꝓpe priꝰ assa
ti alteratũ acresta succo citri arancij ⁊ silĩbus in cã calida ⁊ cum
calidis in cã frigida sicut mace gariof. ẽ apud debilitatẽ virtutis
ꝯuenientissimũ. Pisces ꝯueniẽtes sũt pui petrosi lutij temali et
strilij aurate sardelle passeres ⁊ silẽs boni chimi ⁊ facilis digõ

nis: ⁊ sint cõiter assati in veru aut sup carticula: ⁊ ꝯdianꝛ cũ acre
sta sapore de myrto ⁊ similibus in cã calida: sꝫ in frigida aroma
tizenꝛ cum mace galanga gariof. cinamomo ⁊ silĩbus. Ex fructi
bus ꝯueniũt pira cydonia nespila sorbe in cã calida ⁊ ꝓprie in
pricipio mense sed in cã frigida auellane ⁊ pistica torrefacta ⁊c.
Et hec de fluxu in generali dicta sufficiant ⁊c.

Tractatus scdus de spẽbus fluxus sũptis a cã mãli subiectiua
ꝯtinens [illegible] ptes distributas in [illegible] capl̃a ꝑma ps est spẽbus flu
xus sũptis a toto qnqꝫ ꝯtinẽs capl̃a. Caplm primũ đ diarrhia.

Diaria apud grecos idẽ significans ꝙ fluxus apđ lati
nos deriuatũ a diareo diareis idẽ significante ꝙ fluo
is. nomẽ generis sibi vẽdicãs eo ꝙ frequentiꝰ ceteris
fluxibꝰ accidat. Est đscriptiue fluxꝰ a toto vniꝰ plꝫ aut
oĩum hũorũ ꝑterq̃ꝫ sanguinis absqꝫ excoriatiõe itestinoꝝ qua
pp eius spẽs distingui possũt ꝫm spẽs hũorũ. Ut dicatꝛ quedaꝫ
cholerica: quedã phl̃atica quedã mel̃ia: q̃dam mista. cuius cau
sa ẽ mltitudo aut malitia hũoꝝ. Sꝫ cã remotior est indebitũ re
gimẽ in cibo ⁊ potu quo huiusmõi hũores multiplicanꝛ q cũ nõ
sint apti in subãm nutriti cõuerti nec aliter sensibiliter aut insen
sibiliter expellanꝛ nã tãdẽ mouenꝛ ad ipsoꝝ expulsionẽ p viã epa
tis ⁊ meseraicarũ ad intestina ⁊ tãdẽ adextra p viaꝫ intestinoꝝũ
⁊ ani que est via facilior ⁊ nãe magis ꝯueniẽs ⁊c. Et qñꝫ sũt i cã
febris maligne ꝑcedentes cronice aut acute hos hũores corrũ
pentes ⁊ dimissio eũationis ꝯsuete nãlis aut artificialis ⁊ dimis
sio etiã exercitij ꝯsueti: ⁊ in sũma reliqũ malũ regimen sex rerum
nõ nãliũ ⁊ annexoꝝ: est eni mala aeris dispositio manifesta vel
occulta frequẽter huius fluxus cã hos hũores corrũpẽdo aut
virtutes debilitãdo. Et qñꝫ ẽ cã fluxus ꝓhibitio transitus nutri
menti ad mẽbra pp oppilationẽ ꝯcurrẽte ẽt debilitate attractiue
mẽbroꝝ. aliqñ fit hic fluxus a medicia solutiua suo acumine aut
multitudine aut qꝛ aliqd eius est in itestinis aut meꝫaicis affixũ
ꝯtinue nouã ad intestina attrahens mãm. ⁊c.

Signa pronostica huiꝰ fluxus futuri ⁊ ꝓnostica dispo
sitionũ inde sequentiũ satis sũt ex generalibus
manifesta. Silr signa demonstratiua ⁊ rememoratiua ex supra
scriptis facile patẽt: Signa aũt pticularia cuiuscũqꝫ hũoris fluẽ
tis sumũtur ex colore mõ substãtie ⁊ ex nocumẽtis q̃ imprimũt
in mẽbra per q̃ trãseunt. Et sũt reliqua signa coadiuuãtia sũpta
ex ꝯplxone etate regimie ꝑcedẽte arte tpe anni ⁊ hmõi. Cholicꝰ
qdem citrinus ẽ aut viridis ⁊ aliqñ cũ citrinitate tendit in rube
dinẽ ⁊ aliqñ in nigredinẽ: ⁊ cholera vitellina similatꝛ vitellis ouo
rum ⁊ ẽ grossa: ⁊ citrina minus grossa sꝫ multe citrinitatis: ⁊ cho
lera minoris fame tendit in fuscũ: ⁊ est multũ grossa. Prassina
similatur succo prassij siue succo porri. Et zinaria colori viridis
eris ⁊ ẽ multũ grossa: ⁊ he cholẽ faciũt pũctionẽ ⁊ ardorẽ ⁊ faci
le excoriant ptes p quas trãseunt. Et cõplexio cholerica etas iu
uentutis estas ars calida regimẽ ꝑcedẽs multiplicans cholerã
⁊ reliqua hmõi adiuuant ad significandũ. Sꝫ phl̃a ex coloris
albi ⁊ sue spẽs cognoscunꝛ ex colore mõ substãtie ⁊ ex nocumen
tis que iprimũt in mẽbra siue sit phl̃a salsũ siue acetosũ ⁊ sic de
singulis spẽbus phl̃atis ⁊ acetosum cũ hoc cognosciꝛ ex odore
Obseruãda sũt ẽt reliqua ꝯsignificantia sũpta ex ꝯplexõe tpe an
ni etate regimine ꝑcedẽte ⁊ hmõi. sꝫ mel̃ia cognosciꝛ ex nigredi
ne vel fuscedie ⁊ acredine aqua fugiũt musce ex odore acri ẽt co
gnoscitur ⁊ est genita per adustionem melancholie naturalis si
cut genita per adustionem cholere redolet amarum et est valde
de mala cito ducens excoriationẽ itestinoꝝ nãlis aũt hꝫ odorẽ
ponticũ nec mltũ impmit i intestia: ⁊ q̃ genita ẽ p adustionẽ cõiꝛ
hꝫ odorẽ grauẽ ⁊ nigredinẽ lucentẽ. Que vero p ꝯgelationem ẽ
odore primitiua ⁊ hꝫ nigredinẽ remissaꝫ nõ lucidã: imo palidã
Attende ẽt reliqua ꝯsignificantia sũpta ex ꝯplexõe ⁊ alijs hmõi
de qbus supra. Siga aũt cãꝝ tam añcedentiũ q̃ꝫ primitiuaꝝ sa
tis nota sunt. sꝫ ꝑ signis oppilatõis cũ est in cã fluxꝰ recurre ad
capl̃m de fluxu oppilatiuo de quo infra: ⁊ inter cetera fluxus ab
oppilatõe mẽbroꝝ que sũt vltra epar est piodicus: debilitatẽ aũt
attractiue mẽbroꝝ significat corporis debilitas ⁊ extenuatio ⁊c.

Pronostica Cholera fluens p intestina cõiter exco
riat ante decimũ q̃ntũ. ⁊ phl̃a añ trige
simũ. ⁊ mel̃ia añ q̃dragesimũ verũ cũ hi hũores sint multi adu

sti frequenter excoriãt in prĩa die vel scd̃a. ꝛ phl'a aliqñ excoriat pp difficilẽ ab intestinis separationẽ. Scd̃m pnosticũ ẽ aphorissimus q̃rte pticule qbuscũqꝫ in egritudinib' acutis aut multi tẽporis aut abortibus aut aliter extenuatis .i. multũ psũptis ꝛ d bilitatis fel nigruꝫ sursũ .i. per vomitũ aut deorsũ .i. p secessũ exierit sequenti die .i. p paruũ tẽpus post moriet': pro reliqs pnosticis recurre ad generale caplm̃. ꝛc.

Cura diarie easdẽ septẽ exigit intẽtiones q̃ sup̃ius posite fuerũt in caplo generali ad qd̃ recurre: ꝛ eas huic caplo acomoda ẽm exigẽtiã ꝛ metire in medicinas illas intentiones cõplentes ẽm exigẽtiã virtutis repletõis tpis anni ꝛ reliq̃rum q̃ oĩa apud prudẽtẽ medicũ sunt ꝯsideranda.

De fluxu sanguinis puenientis a toto. caplm̃ scd̃m.

Fluxus sanguis a toto quãtũ ad qd nois ꝛ qd rei satis ẽ manifest'. species ppe nõ hꝫ s3 solũ quosdã modus ẽm magis ꝛ minus differentes. Est ei qñ3 mlt' qñ3 paucus qñ3 nouus: aliqñ antiquus: qñ3 continuus nonnũq̃ interpolatus: qñ3 creticus: aliqñ sinthomaticus. Eius eniꝫ cã est repletio venaꝝ totius ex comestõe multaꝝ carniũ et potu vini nigri grossi que repletio nõ est diminuta p exercitium neqꝫ solitas eũones nãles sic p fluxũ sanguis nariũ mẽstrualẽ aut hemoroidalẽ neqꝫ p eũones artificialis sic p phl'omiã et similes: ꝛ forte fuit in cã mẽbri mutilatio: vñ supfluit sanguis qui ꝺbuit eẽ nutrimẽtũ eius: qua pp nã stimulata misit hũc sanguinẽ ex venis paruis ad magnas ꝛ ex magnis ad venã kilis ꝛ tandem p ramos vene kilis diseminatos p epatis gibbũ mittit ad ramos vene porte sibi obuiantes deseminatos p ꝯcauũ epatis ꝛ tandẽ p meseraicas ortũ habẽtes a vena porte trãsmittit ad intestina. ꝛ hic fluxus accidit i egritudinib' acutis sanguineis sicut in synocha ꝛ silibus ꝛ plerũqꝫ ẽ ipsaꝝ crisis: ꝛ aliqñ hic sanguis p venas emugẽlẽtes mittit' ad renes ꝛ venis ipsoꝝ dilatatis aut forte solutis p porros viritides mittit' ad vesicã ꝛ fit mictus sanguis ꝛ aliqñ repit ad stõs ꝛ i vomitu duaꝝ libraꝝ aliqñ ẽ sanitas penes Aui. xiij. tertij ca. ppo: ꝛ qñ3 p poros cutis sub forma sudoris emittit': tertiũ de istorijs aïaliũ l3 hoc rarissimũ sit: ꝛ qñqꝫ cã huius fluxus ẽ oppilatio mẽbroꝝ q̃ sũt vltra epar: ꝛ aliqñ debilitas attractiue ipsoꝝ. Signa eius sũt regimẽ p̃cedẽs multiplicatiuũ sanguis ꝛ repletio totius ẽt quo ad vasa vene sũt tumentes ꝛ facies rubicũda. ẽt carentia eũonũ nãliũ aut artificialiũ ꝯsuetaꝝ aut mẽbri mutilatio. Signa huius cũ puenit ab oppilatõe ponent' in fluxu epatico ꝛ oppilatiuo: ꝛ inter cetera flux' est piodicus. Debilitatẽ ãt attractiue mẽbroꝝ ꝺclarat corporis ꝺbilitas ꝛ extenuatio. Signa ãt distiguẽtia hũc fluxũ a fluxu sanguineo ab epate stõ ꝛ intestinis sũt cãe p̃dicte absqꝫ nocumẽtis pticularib' hoꝝ mẽbroꝝ ꝛc. Pronosticũ ẽm pl'm curat' hic fluxus si debite tractet': si vero idebite p̃ducit ad caꝫ virtutis ꝛ qñ diu cõtinuatur ad hydropem ꝛc.

Cura si fuerit creticus dimittat' quousqꝫ nã tolleret: et siliter si fuerit sinthomaticus quẽ nã regulet ꝛ bñ ferat. Si vero superfluerit aut alio mõ fuerit nãe iproportionatus aut q2 itestina excoriet aut sit cũ aliȷ̃s accidentib' molestis ꝯstringat' aut remouendo regimẽ p̃cedẽs sanguis multiplicatiuũ ꝛ p̃cipiendo regimẽ ꝯtrariũ .s. dietã extenuatiuã et cũ hoc stipticã aut ꝯstringẽtẽ. Scd̃o minuẽdo sanguinẽ ꝛ diuertẽdo: qd̃ fiat aut p prouocando eũones ꝯsuetas si fuerit in cã eaꝝ retentio .s. fluxũ sanguis nariũ hemoroidalẽ ꝛ mẽstrualẽ. q̃ si nõ possint prouocari fiat phl'ia his pportionata .s. vene cephalice aut saphenaꝝ: et si nulla talis retentio sit in cã phl'omet' basilica aut cõis. q̃ si cã fluxus fuerit admistio cholere cum sanguie ipsũ fluẽ faciẽtis educat' ꝛ sanguis ab ea mũdificet' cũ decoctõe prunoꝝ tamaridoꝝ myrobalanoꝝ citrinoꝝ cũ aq̃ collatura distemperet' reubarbari ʒ .i. vel quãtũ sufficit: ꝛ hec ẽt educit mãs cões ꝛ sanguinẽ si forte in itestinis coagulatus fuerit. q̃ si cã fluxus sanguis eẽt aquositas sanguini pmista educat' cũ ꝺcoctõe myrobalanoꝝ kebulorũ cui paꝝ succi hyreos vt puta. ʒ .s. vel .i. ʒ .ad pl' posset addi vl' ꝓt exhiberi ꝺcoctio myrobalanoꝝ kebuloꝝ cũ pauco turbit nõ ꝯfortati cũ. ʒʒ. Et tertio his nõ sufficiẽtib' ꝺent' retinẽtia sanguinẽ stiptica ꝯglutinatiua: ꝛ ex ppis ẽ succus plantaginis vl' ꝯsolide vel caude eqne. ℥ .i. vel. ʒ .ij. cui. ʒ .i. lapis hematitis aut ꝺent' species luti ꝛ ppe armeni aut sigillati ꝛ trocisci de karabe ꝛ de terra sigillata sine opio ꝛ cũ opio apud magnã necessitatẽ sũt ꝑstãtes ꝛ filoniũ ꝑsicũ. ꝛ vngat' epar ꝛ silr' dorsũ ex directo vene kilis cũ cerato sandalino cui bolus armenus aut sanguis draconis aut lapis hematitis. aut aliqs ex trocisc is suprascriptis sit admistus aut epithimetur cũ succo plantaginis ꝛ aliquo ex puluerib' supscriptis: ꝛ in cã frigida suprascriptis stipticis addat' tus mastix ꝛ silia: ꝛ in vtrisqꝫ addat' aliqd acetiad penetrãdũ ꝛ ꝯstringẽdũ. Et quarto ordinet' regimẽ stipticũ nõ ml'tiplicatiuũ sanguinis ꝛ bibat aquã ferratã sine vino nisi timeat' casus virtutis ꝛ tunc detur vinũ nigꝝ stipticũ cũ eadẽ aq̃ limphatũ. ꝛ si in cã eẽt aquositas sanguini pmista detur trifera ferruginata ex arte fenonis: ꝛ ꝯfortet' cũ lapide hematitis aut cũ aliquo ex trocisc is suprascriptis: ꝛ ordinet' regimen stipticũ nõ declinãs ad frigidũ: q̃ si nocumentũ aliqd eẽt in itestinis vt q2 sanguis eẽt in eis coagulat' cũ clisteri mũdificante educat'. ꝛ si excoriatio sit in eis facta curetur medicis dysenterie iferius ponẽdis. Cura aũt flux' sanguinei a toto ex oppilatõe p̃cedẽtis ponet' ifra i fluxu epatico ꝛ i fluxu oppilatiuo. S3 cura fluxus sanguinei ex debilitate extractiue membroꝝ pficit' cũ fricatõe corpis ꝛ exhibitõe vini subtilis ꝛ rerum facile penetrantiũ ꝛ similium.

De fluxu diuersoꝝ colorum capitulum tertiũ.

Fluxus diuersoꝝ colorũ: q̃ ẽt est a toto quãtũ ad quid nois ꝛ qd rei satis manifestus ẽ. Apparẽt eni in egestionibus colores diuersi valde. sicut albus niger subniger citrin' obscurus citrinus clarus. silr' viridis diuersoꝝ modoꝝ rubeus obscurus rubeus clar' morellus: et i sũma fere non ẽ imaginabilis color q̃ nõ appeat: imo interdũ in vna ascellatõe ml'tiplices colores appebũt. Ei' cãe ꝛ sig° sũt regimẽ p̃cedẽs diuersũ ꝛ dyscrasia corporis diuersa ita vt sit necessariũ diuersos effectus puenire ꝛc. Pronosticũ ẽm pl'm curat' si debite tractet'. Cura si flux' fuerit virtuti ꝛ repletõi pportionat' si nat' regimini nãe. ꝛ solũ equet' regimẽ ꝛ dyscrasia corpis diuersa. Si vero nimis supflux' ꝯstringat' vt nõ ita repente vt fluat. Subita eni ꝛ ml'ta eũo a nã nõ tolleraẽ. Mõi ꝯstringẽdi sũt manifesti ex his q̃ supius in cura gnãli fluxus dicta sũt. Si võ fuẽit tardus ꝛ diminutus nã adiuuet' prius mũdificando corp' cum his que diuersos hũores eũant nõ ex solutẽtibus s3 stipticis: s3 derelinquẽtib' in itestinis ꝛ viȷ̃s ductũ vestigiũ ꝯstrictõis: quoꝝ copia supra habita ẽ i cura gnãli: ꝛ si fuerit multa plectoria cum virtutis ꝯstãtia ꝛ in hitudie carnosa: fiat phl'omia: ex saphenis si retentio fluxus mẽstrualis aut hemoroidalis fuerit i cã. si ãt nihil tale fuerit phl'ometur basilica vel cõis. Scd̃o equet' regimẽ ꝛ corporis ꝯ°: ita vt ad pportionalitatẽ quãdã nãe ꝯformẽ reducatur oĩum mẽbroꝝ p°: q̃ ergo supflue lapsa sũt corrigant' cũ iteri' ꝛ exterius applicitis: ꝛ tã cibalibus q̃ medicinalib' ꝛ oĩuꝫ membroꝝ ꝛ ppe nutrimẽtoꝝ virtutes ꝯfortent' cũ ppis stipticitate moderata pticipantib': ꝛ eũones ꝯsuete p̃curent' tã nãles q̃ ẽt preter nãle diu ꝯsuete. Et in sũma hic obseruet': documẽtũ Aui. 4 tertij tractatu 4° ca° p° q̃ qñ3 ẽ in expulsionib' diuersoꝝ colorũ lenitas .s. qñ expellit quãtũ ꝛ q̃le ꝛ q̃litatis oꝫ. Et errant q̃ tenent hos colores diuersa in oĩ dispõne .s. ante pletã mũdificatõeꝫ Et vehemẽtior error eius est q̃ tenet eos cũ oppilatiuis cõstipatiuis q2 retinẽdi sunt mũdificando discrasiã corporis diuersam alterando ꝛ mẽbra cõfortando.

De fluxu liquefactiuo. Caplm̃ q̃rtum.

Fluxus liquefactiuus q̃ ẽt ẽ a toto quãtũ ad qd nois ꝛ qd rei est satis manifestus. Est eni fluxus p quẽ humiditates mẽbroꝝ substantiales educũtur: spẽs siue modi eius diuersificant' ẽm eãs q̃ egerit diuersitatem ꝛ ꝯsequent' ẽm diuersitatẽ mẽbroꝝ a qbus fit liquefactio ꝛ dissolutio. qñ3 ei fluentia sũt alba viscosa: nõ tñ vnctuosa: ꝛ oleagina ꝛ pueniũt ex dissolutõe mẽbroꝝ radicaliũ ꝛ sunt sic vir' subtile albũ. ꝛ si est ex liq̃factõe musculoꝝ ꝛ carnis rubee sũt sicut virus rubeum. Qñ3 vero sunt vnctuosa ꝛ oleagina ꝛ pueniũt ex dissolutõe adipis ꝛ pinguedis. ꝛ si piguedo dissoluta fuerit recẽs erit vntia sunt alba: ꝛ si antiqua sũt citria: ꝛ si ex dissolutõe adipis renũ sunt magis ꝯglobata ꝛc. Cause huius fluxus sũt oĩa corp' ꝑter modũ calefaciẽtia ꝛ exiccantia siue sint extrĩseca: siue corpo

rea sic febres fortes et diu durantes tam ethice quam humorales et cause magis remote sunt vlcera et apostemata membrorum nobilium et corporum parua resistentia quia sunt mollia aut ex etate sicut pueri aut ex complexione et habitudine sicut illud que habent lacertos molles et humidos etc. Signa sunt ipse cause precedentes et concomitantes corpus liquefacientes necnon effectus inde sequentes sicut exeuntia de quibus sermo processit: necnon corporis consumptio et arefactio: et etiam ipsa vrina que apparet vnctuosa et oleagina in superficie: imo aliquando notabilis pars eius sicut oleum et pinguedo liquefacta alba: vel citrina secundum dissolutionem adipis retentis vel antiqui: et hoc quando fit dissolutio multe adipis et pinguedinis: et si apparet conglobata sepe rata et super natans magis est ex dissolutione adipis renum iuxta aphorismum: quibus vero pinguis hypostasis et conglobata nefreticum significat: si vero vrina fuerit alba similis lacti vel spermati non vnctuosa magis ex liquefactione radicalium prouenit etc.

Pronosticum fluxus liquefactiuus ex dissolutione adipis vel pinguedinis curabilis est: et proprie cum non est ex dissolutione pinguedinis antique: non tamen apud negligentes et parum exercitatos: et proprie curabilis est si causa eius posset remoueri. Ubi enim pendeat ab apate fixo in membro nobili intrinseco aut ab vlcere pulmonis et similium et incipiens esset incurabilis. si vero proueniat ex dissolutione membrorum radicalium si notabilis est: est incurabilis. Huius fluxus cura duplicem exigit intentionem. Prima est remotio cause imediate liquefactionis .s. caliditatis et siccitatis liquefacientis. Secunda est eius quod deperditum est restauratio. Prima intentio completur cum remotione causarum caliditatem illam et siccitatem conseruantium siue sint febres putride siue vlcera aut apata que qualiter debeant curari ex suis capitulis perquiratur quia si remoueri non possint non est ingenium nisi in prolongatione vite. quantum magis potest dici morsque vita. Intendendum est ergo sine huiusmodi cause fouentes caliditatem remoueri possint: siue non ad ipsius caliditatis et siccitatis alterationem cum frigidis et humidis stipticis et viscosis: quod tamen non sint multum frigida: ne calorem naturalem extingant quod debilis est: neque multum stiptica ne transitum nutrimenti prohibeant ad membra. ex complentibus autem hanc intentionem quedam sunt medicina quedam cibi medicinales. Medicine autem quedam exterius applicantur sicut fronti tpibus et cerebro anteriori: quedam cordi: quedam epati: quedam dorso spinali medule: et renibus: et quedam partibus extremis: et omnes he sint frigide et humide magis aut minus secundum corporis dyscrasiam et fortitudinem caliditatis innate potentis .s. tollerare et moderata stipticitate participantes marie quod applicantur principalibus magis ad confortandum quam ad constringendum: et coitur nisi calor innatus sit valde debilis actu frigide applicentur aut saltem non calide: et balnea ex lacte aut ex his qui in ethica fieri consueuerunt sunt in hac constantia. Medicine autem suprascripte ex capitulo ethice colligantur: similiter medicine que interius sumuntur sint frigide et humide maiori tamen stipticitate et viscositate participantes vt melius prohibeant liquefactionem. Et que clisterizantur sint similiter conditionate sed magis stiptice. Cibi autem sint frigidi et humidi aliqualiter stiptici paucarum superfluitatum prebentes nutrimentum bonum viscosum et solidum ne facile liquefiat: et cum hoc sint facilis digestionis sicut est vinum nigrum stipticum cum aqua calibeata aut infusionibus dragaganti de bite limphatum: et ex carnibus pulli cuiuscumque generis fasiani perdices coturnuces franglini et similes conditi cum acresta aut vino cydoniorum aut in gallatina aut cum sumach myrto et similibus. Et oua sorbilia cocta in aceto et aqua rosacea. Et genera lactis in quibus sit extinctum ferrum et proprie mulieris. deinde asine: deinde capre: deinde ouium deinde vaccinum et caseus recens et pisces bene conditionati: et ex granis far ordeum spelta amilum et similia: sed melius est triticum eorum et ex herbis cucurbita portulacha lactuca sed acetosa et propria: et cibaria sua quando imiscentur cum puluere gumi dragaganti coriandri quod est proprium inspissat ei humiditates et viscosas facit et membris adherentes et propterea minus liquefactibiles: et ad hoc rarabe confert et folia vsnee et est res albi coloris collecta super arboribus sunt in hoc propria et hec sua stipticitate temperata paulatim fluxum stringunt non repente. et secundum hanc intentionem facile fieri possunt composita sicut marzapanis et electuaria restauratiua et sibi similia. Secunda autem intentio scilicet humidi restauratio perficitur cum similibus cibis quorum precessit rememoratio et virtute existente debili pluries in die sunt cibandi.

De colerica passione capitulum quintum.

Colerica passio. Dicta a colidon vel colidos grece quod est intestinum latine est descriptiue motus vehemens materiem ex indigestione corruptarum ad expellendum a corpore cum laborem et acuitate virtutis expulsiue tanta aut propter multitudinem et acuitatem materie fiat vomitus et secessus simul etc. Complementum huius capituli quo ad species causas: signa: pronostica Et curam quere supra in tractatu de passionibus stomachi.

Secunda pars est de speciebus fluxus sumptis a membris particularibus pertinens capitula sex.

De fluxu cerebrali. capitulum sextum.

Fluxus cerebralis est qui fit propter catarrum a cerebro ad stomachum et tandem ad intestina descendentem multotiens corrumpentem cibum et facientem ipsum fluere et descendentem simul cum eo propter suam lubricitatem et expulsionem factam ab intestinis et cause huius fluxus sunt omnia que catarrum multiplicant siue corporea sint siue incorporea. et marie secundum plurimum mala complexio frigida cerebri et humida. et aliquando calida et humida: que ratione caliditatis attrahit et ratione humidi resolutionem impedit. vnde neque fit nutrimenti debita conuersio nec superfluitatum propriarum aut communium resolutio aut per proprias regiones eorum: qua propter descendentes per colatorium aut alias vias occultas ad stomachum deriuantur: et sunt secundum plurimum phlatice. item vapores qui a membris inferioribus et marie a stomacho ad cerebrum eleuati a frigiditate sua in humiditates condensati sunt frequenter in causa: multiplicantur autem et ad cerebrum eleuantur propter debilitatem suarum digestionum: et quia non possunt per alias regiones sensibiliter aut insensibiliter expelli et frequenter porrorum oppilationes etc. Species non habet nisi quosdam modos secundum magis et minus differentes vt quia aliquis est nouus aliquis antiquus et similes etc. Cause autem primitiue sunt aer frigidus et humidus et ventosus: auster enim caput implet boreas exprimit et statio sub radijs solis aut lune capite repleto. ibi cibi difficilis digestionis vaporosi et potus nimius et precipue vini vinosi. et somnus multus et proprie meridianus et imediate post crapulam aut ebrietatem. item retentio eorum consuetarum et quam multa. et exercitium forte inconsuetum capite etiam repleto. et coitus multus debilitans cerebrum et membra naturalia. item accidentia anime sicut tristicia. nimium studium cogitationes profunde et similia etc. Signa fluxus cerebralis sunt prio signa corruptionis complexionis cerebri .s. frigiditatis et humiditatis secundum plurimum. sed caliditatis et humiditatis rarius. et adsunt signa catarri quia sentitur in gutture titillatio quedam et discensus eius per meri quem quando sentiens deglutit: et peruenit ad stomachum sentitur frequenter gue do et aliquando nausea et quando dolor. et apparet in egestionibus cibus indigestus cum muchijs phlatis. et habet periodos secundum aggregationem materie catarralis magis in somno: et post expergefactionem descendit. et quando descendit in somno ita vt sentiat patiens deglutire. et differt a lubricitate stomachi quia illa non habet periodos: sed quacunque hora cibus assumitur descendit. et plurimum est sine muchijs phlaticis. econtra vero fluxus cerebralis est cum exitu humorum catarralium absque cibo et aliquando absque alia fecum admistione. nec adsunt in lubricitate signa corruptionis complexionis cerebri: nec signa catarri que apparent in gutture et meri stomacho postquam descendit de quibus dictum est.

Pronosticum. huius fluxus cura facile perficitur si catarrus potest prohiberi qua propter insensibus est huiusmodi cura difficilima etc.

Cura huius fluxus septem exigit intentiones .s. euacuationem diuersionem cerebri rectificationem astrictionem stomachi et intestinorum mundificationem. et ipsorum confortationem et debitum regimen sex rerum non naturalium secundum exigentiam intentionum. Prima intentio in catarro frigido aut misto completur cum pilulis de hiera simplici aut de hiera composita aut cum agarico vel cum huiusmodi. ℞. pilularum de hiera simplici ʒ.i. de agarici preparati mirobalanorum kebulorum ana ʒ.s. cum aqua mente aut maiorane aut cum vino formentur pilule .xv. de quibus

mantur.v.aut.vij. ẜm exigentiaʒ mane aut ꝯpleta digõne cibi ꝓcedentis ⁊ apud maiorẽ necessitatẽ pilulis de hirea simplĩ ꝑt ad dĩ aliqd cochiar:⁊ in calido cõetur cũ pilulis asageret qb⁹ apꝰ necessitatem posset addi aliqd modicũ aureaꝝ.ſʒ cauenduʒ est cum adsit fluxus ne fortia solue̅tia nimiũ soluant ⁊ stõm debilitent ⁊ intestina.propterea bonum est cũ medicinis soluentib⁹ supraſcriptis aliquid mirobalanorũ misceri. Digestiua autem si eis opus sit sunt in materia frigida mel ro.sirup⁹ de sticados ⁊ his posset admisceri aliquid turis ad confortandum ⁊ ingrossandum ⁊ in calido iuleb rosaceũ de myrto ⁊ sirupus de papauere.⁊ debent hi sumi cuʒ aqua leuiter calibeata.sed in causa frigida sit in ea infusum aliqd turis macis nucis muscate ⁊ similiũ. Diuertatur iuxta secũdã intentioneʒ materia catarralis fluens vel flurura:⁊ similiter vapores caput petẽtes omni genere diuersionum cõium:⁊ cum aliquibus ꝓprijs:marie caputpurgijs et desicatorijs:⁊ tandem cauterijs cõmissure coronali applicitis. masticatoria vero ⁊ gargarismata sunt mihi suspecta. ne ampli⁹ materiam ad stõm precipitent:⁊ diuersificentur caputpurgia ẜʒ materie diuersitatem ⁊ sensus acuitateʒ:⁊ similiter vesicatoria et cauteria. Confortetur aũt cerebrum iuxta tertiam intentionem cum exterius applicitis:sicut sacculo maxime applicito super cõmissura coronali facto ex salis vstulati sandarace radice nenufaris exiccata añ.ʒ.ij.spice myrre añ.ʒ.i.⁊ hic sacculus aliqualiter calefactus super latere calido asperso vino ⁊ pauco aceti bis in die applicetur:⁊ sumpta interius sint diamuscus ⁊ diãbra in causa frigida:⁊ zuccarum rosaceũ in causa calida.mirobalani quoqȝ kebuli conditi optime valent in confortatione stomachi ⁊ capitis:⁊ cum hoc comprimendo euãt:⁊ trifera ferruginata est ꝓpria ex arte fenonis sed in confortatione stomachi superflue remollit:⁊ aromaticum rosaceum est ꝓprium in vtrisqȝ cõfortatione ⁊ in causa mista aut frigida. Sistatur autẽ catarrus frigidus iuxta quartaʒ intentionem multis modis sed maxime tenendo in ore tus aut spicam.⁊ tus deglutitũ post cenaʒ optime confert sed in calido teneatur in ore semen papaueris albi:diacodion terra sigillata:lutum armenũ aut aliquid ex eis deglutiatur ⁊ quandoqȝ oportet vti narcoticis sed postponãtur quantũ est possibile. Suffumigia ẽt facta cum ture sandaraca costo laudano xyloaloes singulariter aut ꝯiunctim ⁊ ꝓprie si cum rasina ⁊ pice incorporentur optĩe valent ad sistenduʒ catarrũ ⁊ ad cerebri confortationeʒ. Mundificet autem stomachus iuxta quintam intẽtionẽ cum vomitu:⁊ ꝓprie si nauseauerit. Et stõus ⁊ intestina mũdificent cũ clisteribus aut solutiuis leuibus sicut pilulis de hiera simplici cum pauco myrobalanoꝝ. Deiñ ꝯfortet iuxta sextã intentionem cũ stipticis ⁊ aromaticis ⁊ ꝓhibentib⁹ effusionem mãe ad ipsa. Et ex ꝓprijs est tus spica capilli ve.mastix macis ⁊ similia. Et si qua sit discrasia impressa in stõ ⁊ intestinis frigida cum calidis amoueat sicut sũt cortex citri.ʒʒ.ameos cortex turis ⁊ sicut aromaticũ ro.tyriaca mithrydatũ vsqȝ ad aquã vitis.⁊ similiter cũ exterius applicitis. Calida ãt remoueat cum frigidis ꝯfortãtibus sicut diarodon abbatis zuccaꝝ ro.⁊ sitr̃ leuiter ad frigidũ declinantia applicentur exterius. Aer iuxta septimam intentionẽ declinet ad siccũ ⁊ ad ꝑpamentũ in actiuis aut leuiter ad calidũ. Caueat a ventis ⁊ a stõe sub radijs solis aut lune teneat caput pannis mediocriter cooptũ inspecta ei⁹ discrasia.ſʒ residuũ corporis magis calidũ.vitet vinũ quãtũ est possibile:sed bibat aquã mellitã vl̃ zuccaratã aut vinũ rubeũ optime limphatũ ⁊ ꝓprie aqua aliquãtulũ calibeata. Et sint cibi eius facilis digõnis nõ vaporosi ad siccum declinantes.nõ comedat brodialia in cenis.post cibũ sumat aliqd cydonij aut piri cocti aut cõditi aut coriandros semiconfectos aut saltẽ preparatos. non dormiat in die iuxta posse:⁊ tardet somnũ post cenã que sit leuis.dormiat capite eleuato ad alterum laterum declinante. ita vt hũiditates sint prone fluere ꝑ nares:procuretur vomitum si nauseauerit immediate post somnum. Et ceteras procuret euacuationes per conuenie̅tes regiones.exercitetur stomacho ieiuno sed exercitium sit magis longum qȝ forte aut intensum. Et fricationes aliquando suppleant vicẽ exercitij. Sit sperans ⁊ gaudens vitet tristiciam et longum studium ⁊ nimiam solicitudinem.

De lyenteria siue fluxu stomatico caplm̃ scõm

Lyenteria lubricitas stõi.lenitas eius fluxus stomatic⁹ sunt termini sinonimi.⁊ dicitur lyẽteria a liõ qđ linire importat. ꝓpterea diffinierũt qđ ẽ lenitas stomachi ⁊ intestinorum:est enim tunc eoꝝ superficies lenis non aspera sicut debet esse in dispositone naturali.est autem descriptiue asperitas inequalitas superficiei ẜm corpus durũ que naturaliter debet esse in superficiei intrinseca stomachi propter retentionem.cum enim stomachus prime digestionis organuʒ sit principaliter ordinatũ ad digerendũ cibuʒ ⁊ potum sibi ab ore per meri delatũ queʒ digerere non potest nisi ipsum debito tempore retineat cũ actões nãles nõ fiant nisi in tempore:fuit a nã sapienter ordinatum vt tunice ipsius stomachi cũ villis suis corrugarentur ⁊ super cibo contraherentur clauso portenario vt fieret immediata adhesio cibi ad stomachum ⁊ econtra.⁊ nullum caderet vacuum inter ipsos. sic enim due sequu tur vtilitates: vna est retentio cibi debito tempore que maxime perficitur per superficiem intrinsecam asperam ex tunicarum ex corrugatione prouenientem.altera est cibi bona digestio:⁊ in chilum transmutatio que perficitur per bonam stomachi cibo digerendo adhesionem. Si ergo stomachus debens esse naturaliter asper fiat lenis lederetur immediate retentiua ⁊ consequenter digestiua et egrotabit egritudine que dicitur secundum essentiam suam lenitas opposita asperitati que sub creatura continetur. Et ẜm accidens immediatum dicitur lubricitas ⁊ ẜm mediatum dicitur lyenteria que descriptiue est fluxus indigesti.primo eni lenitur superficies stomachi interior:deinde ex ea deficit retentiua ⁊ lubricat chilus ex quo consequẽter deficit digestiua. vltimo cibus indigestus emittitur ⁊c. Hic fluxus species non habet nisi quasdaʒ improprias differentias secundum magis ⁊ minus aut secundum diuersitatem suarum causarum.est enim quedam lyenteria in qua emittit̃ cibus ⁊ potus omnio indigestus ⁊ in ea quãtitate in qua est assumptus. Est enim alia species leuior in qua cibus totus emittitur sed non omnino indigestus sicut assumptus est. Et est tertia species leuissima in qua non totus sed aliqua parte eius bene in chilũ conuersa.aliqua vero refugiente digestionem emittitur in digestus.similiter possunt assignari species ẜm diuersitatem suarum causarũ:vt qȝ aliqua pendet a causa primitiua sicut a cibo aut medicia ⁊ aliqua a causa corporea sicut ex nocumento stomachi ⁊ membroꝝ sibi communicãtiuʒ. Propterea causas huius fluxus absoluamus incipiendo a primitiuis ex quibus est medicina solutiua cuius aliquid est in stomacho aut intestinis.primus aut in orificijs meseraicarum derelictum materiam a membris circunstantibus attrahens ad stomachum ⁊ intestina quibus virtus grauata simul cum illis cibum expellit:⁊ aliquando cum periodis materia in determinato tempore aggregata sufficiente stimulare expulsiuam aut debilitare contentiuam:quandoqȝ a cibo aut propter sui quantitatẽ aut qualitatem aut malum ordinem aut quia non sumitur ĩ tempore conuenienti aut quia non debite preparatur aut quia non fit debita ciboꝝ mistio adinuicem aut quia non seruatur debit⁹ ordo sumpto cibo:cibus enim quantitatis multe grauando retentiuam est causa fluxus:⁊ si corrumpitur propter diminutam decoctionem corrumpitur ad acetosum. Cibus autẽ parue quãtitatis interdum est causa fluxus cum propter magnam proportionem virtutis digerentis corrumpitur ad fumosum:⁊ stimulãdo expulsiuam est cã fluxus. Secundus cibus male qualitatis vt puta grauis ⁊ grosse substantie sicut fabe caro bufali ⁊ similia debilitando ꝯtẽtiuaʒ est causa fluxus ẽ añ ei⁹ digõneʒ ⁊ salsedo cibi acutas ⁊ acetositas irritat ad expulsionem ante digõnem sicut allea piper acetum ⁊ valde salsa.et ventositas sicut in fungis malis ⁊ velox cibi corruptio sicut lac. Et cibus multe aquositatis sicut cerasa pepones vue ⁊ silia:⁊ fluxibilia valde sicut brodia ⁊ vnctuosa faciũt ad lubricitatẽ:⁊ cibi quoꝝ multũ paꝝ nutrit sicut olera ꝯturbãt enim stõm cũ parum cedat in nutrimentũ plurimum in superfluitatem. Item cibus qui nõ est ꝯueniens homini cum sua proprietate contraria toti speciei: sicut fenum

ʒ iiij

carnes crude ⁊ cibi aialium nō hoium: aut quod ē ↄtrarius vni
homini: ita ꝙ non alteri cum sua proprietate māim insequente:
sicut cancri q solebant amicū meum soluere ⁊ in eo fluxum ꝓuo
care totiēs quot cancros comederat. Tertio rōne mali ordis fit
fluxus cū pmittitur cibus lubricus facilis digōnis ⁊ post ponit
stipticus aut qn̄ postponit cibus facilis digōnis corrūpit est cā
fluxus corrumpendo quod est sub se ⁊ irritat nām ad expellen-
dum. Quarto qn̄ sumit in tempore nō ↄuenienti sic cū sumitur
cibus ꝑcedenti nōdū digesto aut cum tardatur cibus post fa-
mem replentez stōm malis humoribus fit vt corrumpatur ⁊ tā
quā superfluuz expellatur. Quinto nō debita ꝑparatio sicut qn̄
non bene coquit aut minus excoqtur aut frigidus comedit ⁊ si
milia. Sexto mala ciboꝝ mistio sicut qn̄ ex intestinis abstergen-
tibus salsis vnctuosis fit mistio ⁊c. Septimo idebitum regimen
post cibū est cā flux⁹ sicut potus mlte aque post cenā est cā cur
cib⁹ lubricet. Quāquā aliqui ex tali potu credant se bene digerē
sed falluntur qꝛ non digerunt sed sic videtur eis qꝛ cibus descē
dit indigestus est citius q̄z solebat. Similiter q̄ se exercēt inor-
dinate post cibum aut coeunt aut incurrūt timorē iram ⁊ hmōi
accidētia extrema. Aer quoq̄z hūidus superflue adiuuat ad flu-
xum ⁊ ēt qualitercūq̄z multū discrasiatus ē eni cā debilitatis vir
tutis ↄtētiue aut corruptōis humoꝝ q corrupti sīt cā fluxus. Ex
pte vo stōi est mala ↄ° fria ⁊ hūida: marie debilitando ↄtentiuā
rōe hūiditatis ⁊ rōnem frigiditatis digestiuam lz eni frigiditas
vtranq̄z debilitet multū hūiditas multo magis ledit ↄtentiuam
q̄z digestiuam q̄zq̄z caliditas ⁊ siccitas cū excedunt sint cā flux⁹
debilitando ↄtentiuā ⁊ digestiuam sic in ꝑpings morti. Ois
ei moderata dyscrasia deijcit actū ꝓprie virtutis ꝭo tegni. Se
cūda cā sunt humiditates phl'atice stō adherentes siue in eo cō
geste siue aliunde defluxe que nō sinūt cibū figi in stō vel tanto
tpe remanere vt digerat: ⁊ potest esse eorū presentia stōus nō sit
lesus sicut neq̄z dicim⁹ hominē lesū in virtute retentiua manuuz
habentē manus oleo inunctas: q̄zuis non bn̄ retineat: ꝭm pl'm
tn̄ si ꝑlongeretur in stō ledunt retentiuā ⁊ digestiuaz. Silr ꝑsen
tia hūoris cholerici aut phl'atici salsi pungētis ⁊ stimulantis ex
pulsiuā non sinit cibū figi. Uentositas ēt nō sinens stōm ad he
rere cibo est cā vt corrumpatur ⁊ expellatur. Tertia cā sūt vlcera
pustule aut apostema stomaci tantū dolorem iferentia vt nō tol
leret cibi contactū: quapropter irritat expulsiua ad expellendū:
item dolores stōi a quacunq̄z cā contigerit. Quarta cā possz eē
apa ⁊ vlcera membroꝝ sibi vicinantiū .s. diafragmatis epatis in
testinoꝝ graciliū ⁊ colon q superegtat stōz: ⁊ silr ipsoꝝ dolores
est tn̄ aduertendū lyenteriā q̄zuis sit principaliter passio stōi cui
principaliter debetur cibi digestio esse enim passionē intestinoꝝ
⁊ ꝓprie superiorum quoꝝ actio est in cibo ꝑdigesto i stomacho
ad complendam eius digōnē: lz virtus retentiua non insit i eis
ꝑ virtutē in eis repertam: sz solū ꝑ ipsorum circunuolutionem
vt voluit Galienus.

Signa lyenteria sunt ipsa lyenteria scilicet exitus cibi et
potus indigesti: differt tn̄ lyenteria stomachi a ly
enteria intestinoꝝ: nam in itestinali egreditur cibus notabiliter
digestus cū ipsius digestio pricipaliter in stomacho ꝑficiatur: sz
in stomachali siue stomacia ꝭm pl'm notabiliter idigestus: ⁊ ad
sunt nocumenta intestinoꝝ cum sanitate stomachi vel econuer-
so: ⁊ distinguit per locū doloris ⁊ cuiuscūq̄z alterius nocumen-
ti sensati an sit in regioni stōi: vel intestinoruz: itē ex egritudinib⁹
que precesserunt an fuerint in stomacho sicut nausea subuersio
vomitus ⁊ similes: an fuerit in intestinis sic cholica dysenteria ⁊
silēs q̄ magis in itestinis appropriant ⁊ vomitus saniei ⁊ sāgui
nis cū dolore circa stōm sensato siue ꝑsens siue an̄cedens sigt
lyēteriā eē stōaticā cū sanies ⁊ sanguis itestinoꝝ male possz euo
mi nisi magna eēt oppilatio in itestinis sic in hileos: verū sanies
⁊ sanguis stōi facile ꝑt ꝑ secessū expelli. ⁊ differt a fluxu cerebra
li qꝛ lyenteria ordinē hz neq̄z piodū: sed quacūq̄z hora cibus as
sumit ⁊ ꝓprie difficilis digōnis egredit. Cerebralis aūt ordinez
hz ⁊ piodos vt supra. Signa cāꝝ si fuerint ꝑmitiue sicut medici
na cibus potus ⁊ aer ⁊ alia q̄ supueniūt sumpto cibo .s. exercitiū
⁊ silia sunt ꝑcessio ipsarum. Cāꝝ: ⁊ qn̄cūq̄z talis cā ꝑcessit vt qꝛ
talis sumptus ē cibus aut aliqua ex cāis iam dictis semp segtur
talis effectus .s. lyenteria ⁊ nulla tali cā precedente nō segtur ly-
enteria: ⁊ si est cā medicina solutiua interdū sentitur dolor ⁊ pun
ctio ⁊ sapor eius: ⁊ qꝛ est ex eis q̄ hoc facere ↄsueuerūt sic ē aga-
ricē aut colloquintida cum sumit in subā: nisi sit infusa sicut oxy-
melle. ⁊c. Signa male ↄplexionis frigide ⁊ hūide stōi sine mā
sunt albedo faciei ⁊ lingue: paucitas sitis tarda digō: frequens
corruptio cibi ad acetosū cuz oxiremia multitudo sputi: ⁊ nō est
grauitas stomachi neq̄z nausea. Sz si sit cū pn̄tia materie phl'a-
tice adsunt signa suprascripta ⁊ cū hoc grauitas: ⁊ frequēter stō
ieiuno adest nausea subuersio vomitus phl'atis: qd ēt frequent
secessu educit: ⁊ si in cā est ventositas sentitur motus vētositatis
ꝑ supius aut ꝑ iferius ⁊ rugitus ⁊ dolor nunc i vna pte nūc i al
tera. Et si in cā sit mala ↄ° calida ⁊ hūores calidi adsūt signa ↄ
ria suprascripta: ⁊ eoꝝ sapor in eructuatōe sentit: ⁊ frequēter vo-
mitu aut secessu emittent ⁊ cum hoc sūt signa generalia ex ↄpl'o
ne habitudine etate tpe regie precedēte ⁊ silibus que malē ↄpl'o
ni calide aut frigide attestant: ⁊ phl'a salsum cognoscitur ex sapo
re si euomit ⁊ ex subā sua subtili ⁊ acuitate ⁊ mordicatiōe tenas-
mone si per secessum emittit. Et signa vlceꝝ sūt vomitus saniei
⁊ eructatio redolens saniē ⁊ secessus saniei multū cōmiste feci-
bus ꝓpter longū cū chilo ⁊ fecibus incessū: ⁊ si vlcera sūt in ite-
stinis raro vel nūq̄z sanies euomit nz eructatio est redolēs odo
rem eius sz soluz ꝑ secessū emittit: ⁊ sūpta per os si acuta sint ar
dorem iferūt cū vlcera sit in stō sz in itestinis minime ⁊ apa co
gnoscit ex tumore duritie grauitate dolore ↄtinuo febre ↄtinua
⁊ bothor cognoscunt ex pūctōe ⁊ mordicatōe: ⁊ frequenter ap-
parent in ore propter ↄtinuationē pellicule oris cū pellicula sto-
machi: ⁊ facile possunt in causis cōicare: ⁊ si apata sint in intesti
nis adest cholica: ⁊ lyenteria ex debilitate retentiue distinguit a
lyenteria ex debilitate digestiue qꝛ in pria cū cibus assumptus ē
statim emittit: ⁊ ꝓprie cum homo sedet vel incedit: sed paulatim
existēte fere sp aliq̄ cōatu ad retinēduz ⁊ ꝓprie cū expulsiua nō
est valde fortis et apparet in cibo aliqua digestio ꝭm morā eius
in stomacho: sed in secunda ex debilitate digestiue cibus nota-
bili tempore retinetur postea tandē idigestus ꝑ superius aut in
ferius emittitur. Et frequenter apparent signa corrupta digōnis.

Pronosticum est aphorism⁹ qnte pticule scilicet
In diuturnis lyēterijs ꝙ oxiremia
supueniēs pri⁹ nō existēs bonū: ⁊ ē sensus ꝙ oxiremia .i. eructua
tio redolens acetū vel acrestā supueniēs prius non existēs bo-
nū est ꝑ viā signi: significat eni cibum imutari cū prius nō imu-
taret ⁊ sic bonū est: ⁊ ꝑcipue si redoleat odorē aceti cum magis
actionē caliditatis significet: Si aūt oxiremia ꝑcessisset lyenteriā
aut simul cū ea inchoasset siue diu durasset siue nō: non ē bonū
signū: significat .n. phl'atis acetosi aut mel'ie acris presentiā i stō
aut magnā distēperantiā stōi ad frigidū quoꝝ nullū est bonuz.
Dicunt etiam qdā eē bonū ꝑ viā cāe: quia res acetose phl'ata in
cidūt sed in hoc casu arbitrator hoc paruū iuuamētū. Secūdū
ꝓnosticū lyenteria succedēs fluxibus antiqs ⁊ ad cronicas egri
tudines mortalis. Tertiū lyenteriā sequēs malā ↄpl'onem frigi
dā ⁊ hūidā est sūme difficilis cum antiquat ⁊ tandē ducit ad hi
dropē: tū epar refrigendo tum male chilū preparādo. Quartū
pronosticum lyenteria sequens medicinas exoluentes: aliquan
do ducit ad dysenteriam ⁊ mala vlcera intestinorum. Quintū
vomitus in lyenteria est malus. Significat enim debilitatem to
ti stomacho communez aut multitudinē materie in toto stoma-
cho incitantem ad vomitū ⁊ ad secessum. ⁊ silr significat omnes
alias cās toti stomacho cōmunes. Sextū quādo apparet in lu
bricitate intestinorū super costis aliquid simile ciceri ⁊ prouoca
tur vrina ⁊ multiplicatur. moritur eger in hora illa.

Cura lyenterie si fuerit a medicina solutiua exigit quinq̄z
intentiones. Prima frangit audaciam medicine et
eam ⁊ corpore educit. Secunda humores diuertit. Tertia ↄfor
tat stomachum ⁊ intestina ne recipiant necnon cor et membra
nobilia. ⁊ cum hoc ductus ⁊ vias constringit ingrossat materiā
⁊ tandem cōpingit. Quarta accidentia corrigit. Quinta ordi
nat debitum regimen.

Prima ↄpletur exhibēdo aquā hordei aut aquā calibeatā i po
tu in notabili quātitate ēt pluribus vicib⁹: ⁊ si apparēt signa fri

gidistatis detur aq̃ passulaꝝ zuccari rubei vel mellis. Mucilago quoqꝫ seis psilij vel seis cydonioꝝ: ⁊ exhibitio olei omphancini vel sisamini ⁊ silium optie valet: tū ad deponēdū medicinā: tum ad frangendū eius acuitatē ⁊ maxie si sit venenosa: ⁊ debēt dari in notabile quātitate ⁊ multotiēs: ⁊ pn̄t mucilagines cū aq̃ hordei pmisceri: ⁊ silr butyꝝ cū aqua calida pmistū ē in hac re prestantis iuuamēti: ⁊ ex silibus rebus fiant clisteria ꝑm necessitatē. Cōiter tn̄ sufficit aqua hordei vel aqua cōis calida siue potata siue clisterizata: sꝫ in clisteribus aliqd vnctuosū sic̄ oleū vel butyrum ⁊ silr aliqđ abstersiuū sicut zuccaꝝ ru. pmisceaꝛ: ⁊ si p duas horas post hmōi lauatiua deną aliqua ꝯpressiua sicut succus cydonioꝝ vinū granatoꝝ sorbiū ⁊ similiū: ⁊ dectio myrobalanarū optime ꝯfert ad deponēdū medicinā. Secunda intentio ꝯpleꝛ cū diuersionibꝰ: ⁊ ppē si medicina fluxū hūoꝝū excitauerit ex q̄bus sunt ligature supra cubitos multotiēs reiterāde: necnon vētose spatulis applicite. Itē fricationes ⁊ lotiones brachioꝝ: sed ventosa magna stō applicita cibū in stō retinet. Tertia intētio cōpletur cum interius ⁊ exterius applicitis sicut cū vnguentis emplastris ceratis epithimatibus stō ⁊ intestinis applicitis: necnō sirupis electuarijs ⁊ ceteris de q̄bus sermo ꝓcessit in cura fluxꝰ in vniuersali. Cōfortetꝛ etiā coꝛ cuꝫ exterius applicitis: ⁊ oēs he medicine ꝯstrictiue interius sūpte sunt ēt pro parte cordis constrictiue ⁊ confortatiue, sicut rob de acetositate citri de ribes ⁊ similes: ⁊ epar ꝯfortetur cū stipticis claudentibꝰ vias ⁊ ductus eiꝰ per quos materia ad stomachuꝫ ⁊ intestina defertur. Recipiūt enim stomachus ⁊ intestina supfluitates fere a toto corpore mediante epē ⁊ tādem apđ magnā necessitatem ꝯpingēdū ⁊ stupefaciendū est iuxta doctrinā supꝛascriptoꝛum. Corrigāꝛ accidentia iuxta q̄rtā intētionē ⁊ similiter debitū regimen ordineꝛ iuxta q̄ntū sicut dictū est in capl̄o generali curatōis fluxus. Silr si lyenteria fuerit ex cibis aut a quacūqꝫ alia cā primitiua illa remoueaꝛ ⁊ inducatur regimen contrarium.

Cura lyenterie a phl̄ate existente in stō exigit sex intentiones curatiuas. Prima digerit icidēdo ⁊ abstergendo phl̄a existens in stō cum oximelle simplici oximelle cōposito ⁊ sq̄llitico apud maiorē necessitatē ⁊ melle ro. cum his misto ad aliqualē ꝯfortationeꝫ: ⁊ aque sint sicut aqua mente apsinthij aq̃ decoctionis cinamomi ⁊ silēs. Sed esto memor paucā aquam cū sirupo pmiscere vt puta tantūdē aque vt melius adherendo abstergat. Scđa intentio est eūo cum pilulis alefanginis de hiera simplici stomaticis ⁊ nō excedendum est in solutiuis fortibus que multū trahāt a longinquis ne stōm debilitent ⁊ ne amplius de mā trahatur ad stōm nisi illa materia a mēbris distantibus mitteretur: ⁊ tunc in eo casu possemus vti electuario elescof si mitteretur a membris nutritiuis: ⁊ pilulis cochijs si a capite mittereꝛ sint tn̄ in pua quātitate ⁊ cū q̄busdā stipticis pmista stōm cōfortantibus. Uomitus quoqꝫ ⁊ ꝓprie si ad ipsuꝫ eger inclineꝛ est ꝓstans in meˢ ⁊ ꝓprie ꝓcedentibꝰ incisiuis ⁊ subtiliatiuis ⁊ abstergentibus sicut sunt almuri ⁊ res salse ⁊ sinnapis ⁊ cepe decocte: aut raphanū: ⁊ his succedant inuiscantia sicut alagane in eadē mensa: ⁊ multū potet de vino satis potenti: ⁊ p horā post elaboret in vomendo iteratis vicibus imponēdo digitū in ore aut pēnam oleo intinctam donec ml̄tuꝫ de phl̄ate euomat. Tertia aūt intentio est diuersio que ꝑficitur ꝑm materieruꝫ fluentiū exigentiam ad stōm ⁊ membroꝝ a q̄bus fluunt ⁊ hec ꝑficiatur vt sepe dictum est. Quarta aūt intentio. s. ꝯfortatio ⁊ proprie retentiue eius completur cū vnguentis emplastris ceratis sacculis fomētis factis ex rebꝰ calidis ⁊ stipticis odoriferis per virtutē tertiaꝫ stōm ꝯfortantibꝰ sicut est mastix tus gallia muschata apsinthiū gariofili spica menta calamus aromaticus laudanū: ex quibus possūt fieri cōposita pmiscendo cū oleo de mastice de spica ⁊ similibus ⁊ succo mente vino odorifero ⁊ pauco aceti cera pice resina ꝑm exigentiam vnguenti aut cerati. Interius aūt sumpta sint sicut tus mastix diaolibanū mina aromatica: sirupus de mēta diacitoniten cum mastice. Sed nota q̄ inter herbas menta et prestantissima in stomachi confortatōe ⁊ maxime ortulana boni odoris: ⁊ castoreum plus confortat ipsum ceteris carnibus: mastix plus ceteris gummis: galanga plus ceteris aromatibus enula magis omnibus radicibus: capares conditi plus omnibus floribus ⁊ cytonia plus omnibus fructibus. Quinta intentio est cura accidentiū pro quibus etiaꝫ recurre ad ea que dicta sunt. Sexta intentio ordinat debitū regimen sex reruꝫ nō naturalium. Aer ergo declinet ad calidū ⁊ sic. naturaliter aut artificialiter. ⁊ cibi sui sint calidi ⁊ sicci incidentes abstergentes nō stiptici saltem in principio. sicut ex salatis cappares cū aceto cōditi ⁊ pauco mellis. Et cepe debite decoctū ⁊ similia cum aceto ⁊ melle ⁊ paucis aromatibus condita aut cū zuccaro rubeo rhaphanum ⁊ porrū concedi possunt in pauca q̄ꝫtitate. Ex ferculis brodium cicerum cū menta in eo minutim incisa. Item radices petrosilini debite cocte ⁊ preparate. Item brodiū caulium. ⁊ carnes ex auibus boni chimi ⁊ facilis digestionis. ⁊ ex saporibus sinapismū ⁊ piperata. ⁊ vinum antiq̄ū aromaticū vinosū aut mediocris potētie. In fine aūt ml̄ta materia phlegmatica educta magis stipticis vtendum est. Si fuerit mala complexio frigida ⁊ hūida sine materia: vnica intentione opus est. s. calefactione ⁊ exiccatione cum his que habent stōm confortare sua stipticitate temperata aromaticitate ⁊ ꝓprietate. Si vero ventositas fuerit in causa primo materia aqua eleuatur euacuetur iuxta modum precedentis doctrine. Secūdo ventositas carminetur cum his que etiā stōm confortant sicut est. ꝫꝫ. ⁊ ex maxime ꝓprijs est galanga ⁊ diagalanga. Item castoreum ⁊ diaciminuꝫ ⁊ bace lauri. ⁊ electuarium de bacis lauri. Et si in cā fuerint hūores calidi vomitu aut secessu educantur p eam. s. regionem quā magis natura tentaret. Et diuertatur iuxta modū generalem superius dictū postea mala ꝯº eius alteretur cum frigidis ⁊ stipticis interiꝰ ⁊ exterius applicitis stōm ꝯfortantibus quoꝝ copiā supius habuisti. ⁊ silr seruetur regimen in cibo ⁊ potu. Si vero lienteria pēdeat ab vlceribus, cura ex proprio capl̄o requratur. Ex marie āt conferentibus ē succus plantaginis cū bolo ar. ⁊ maxime si adsunt signa caliditatis his tamē posset aditus aut mastix existentibus signis frigiditatis. Cura vero apatum stōi ex ꝓprijs capitulis requiratur. Et ex ꝓprijs potest patere cura fluxus chilosi accidentis merito nocumentoꝝ stomachi ⁊ intestinoꝛū: Cause. v. intense de quibus supra que faciunt lienteriaꝫ remisse pn̄t facere chilosum quare cura erit ꝓportionalis supꝛascriptis.

Cura vero liēterie ex debilitate ꝯtētiue magis idiget siccis ⁊ stipticis q̄ꝫ q̄ est ex debilitate digestiue sꝫ in caliditate satis perficiaꝛ. Uinū eni potens antiquum stipticuꝫ magis subuenit debilitati ꝯtentiue ex cā frigida ⁊ hūida. Uinū autē potens minus siccū ⁊ minoris stipticitatis magis subuenit digestiue ex simili causa. Et diaolibanū ē sūme laudatū in defectu vtriusqꝫ a cā frigida ⁊ hu. cuius est descrip. ℞. olibani. ʒ. iiij. piperis ameos spice kreisꝫ. i. leuistici anisi nigelle an̄. ʒ. ij. balaustiarū. ʒ. iiij. mellis dispumati. q. sufficit misce deną de eo stō ieiuno. ʒ. ij. p vice ⁊ tardet prādiū p duas horas. Cura fluxus stōi sanguinei ꝯpletur cū his que diceꝛ in cura fluxus intestinalis sanguineꝛ ad qđ cap. recurre.

De fluxu intestinali. capl̄m tertium.

Fluxus intestinalis est quadruplex. s. diaricus lientericus sanguineus ⁊ disentericus. De diaria ⁊ liēteria satis actuꝫ est. fluxus sanguineꝰ ab intestinis de quo est hic ꝑmo est fluxus sanguineꝰ ab eisdē: ~~ab eisdē~~ in notabili q̄ꝫtitate. Spēs nō hꝫ nisi forte quosdā modos ꝑm magis ⁊ minus differentes. Cāe sunt solutio vnius aut pl̄m venaꝝ in itestinis aut ꝯpatio orificioꝝ ipaꝝ aut pp ml̄titudinē extendentē aut acuitatē corrodētē ⁊ q̄nꝫ excoriatio aut vlcꝰ itestinoꝝ paulati se dilatans et profūdās p eoꝝ sbam.

Signa distinctiua inter hūc fluxū sanguineū itestinalē ⁊ fluxum saguineū a toto ⁊ fluxū sanguineū epatis cū sūt māifesta ex dictis supius in fluxu sanguineo a toto. Et ex dicendis in fluxu epatico satis in principio capl̄i ibi. n. ponunꝛ sex signa distinctiua inter epaticū ⁊ intestinalē.

Pronostica hic fluxꝰ sequēs dilatationē orificiorū venaꝝ itestinoꝝ facile curatur: sequēs aūt fracturā absqꝫ corrosionē ⁊ vlcerationē difficulter: sꝫ sequēs vlcera ⁊ corrosiones difficillime ꝓcipue si fuerit i intestinis gracilibus. Dissenteria vero ē fluxus ventris cum excoriatione aut vlcere intestinorum a dis q̄ est diuisio: Et enterum intestinum quasi diuisio intestini. Isidorus. sexto ethimologiarum.

De fluxu intestinali.

Est autem excoriatio intestinoꝝ dolor abrasiõis siue abrasio dolorosa in superficie eoꝝ intrinseca. Ulcus aũt ẽ solutio ↄtinuitatis eoꝝ cum sanie. Et hec vlcera ⁊ excoriatões frequenter fiũt in intestinis in stõ rarissime. Species dysenterie sumũtur aut ab intestinis ipsis. Est eni quedã facta in duobus supiorib⁹ .s. duodeno ⁊ ieiuno: quedã in duobus medijs .s. ileon ⁊ sacculo. Quedam in duobus inferiorib⁹ .s. colon ⁊ recto: ⁊ qñz fit i extremitate intestini recti: ⁊ si est cũ punctõe grauamie ⁊ conamie ad egerendũ dr̃ tenasmõ de quo posterius agetur. Quãdoqz spẽs disenterie sumunt a solutõe ↄtinui ⁊ sunt tres. Prima in q̃ educit sanguis piguedo siue potius viscositas quedã ⁊ est phl'a stagnans itestina. Scd'a ẽ in qua cortex intestinoꝝ educitur ⁊ dr̃ alkurat vel allzurati. Tertia in qua frustũ seu ps intestini educit. Et quelibet istaꝝ aut est recẽs sine sanie aut antiqua cũ sanie. Et q̃to est maior ⁊ ꝓfũdior tãto plus de sanie educit. Et hec vlcera intestinoꝝ qñz sunt mũda a qbus sanies laudabilis emanat qñz sunt imũda .s. corrosiua a qbus cũ sanie ⁊ pp vlterioré corrosioné et sanguis emanat. et q̃dã sũt putrida a qbus vir⁹ fetés emittitur. Et q̃dã pp antiq̃tatẽ tandẽ ↄuertunt ad fistulas. ⁊ quedã adeo ꝓfũdant vt pforent intestina ⁊ fex in ventre colligit: qd' est deterius q̃ si simul venter ⁊ intestina pforent.

Cause ãt sũt primitiue sic medicina venenosa solutiua aut nõ solutiua necnõ cibi acuti. Corporee aũt sic humores sz frequẽtius colra cuiuscũqz generis. Ex qb⁹ valde mala est prassina pessima zinaria. ⁊ deĩn frequẽtius post chl'am est in cã phl'a salsũ aut viscosũ sua tenacitate cũ separat soluens cõtinuũ sz hoc magis in intestino recto. Tertio loco est melia adusta cuiuscũqz generis ⁊ sanguis acutus: ⁊ hi hũores excoriãtes qñz sũt paulatie in intestinis ↄgesti sz ẽm plm sũt aliũde deriuati. Et cholera trãsiens p intestina penes. Auic. ẽm plm excoriat infra .xv. dies hũor vero phl'aticus in vno mẽse Melicus i. 40 diebus lz frequẽter in pria aut ẽa die qlibet istoꝝ excoriet. Sanies quoqz catarri ⁊ qcũqz alter hũor acutus ad intestina deriuatus est in cã. Et qñz cã excoriatõis est fex dura ⁊ pprie i extremitate intestini recti: ⁊ cãt tenasmoné. Aliqñ cã vlceris est apã qd' i intestinis rumpitur.

Signa Pronostica disenterie ⁊ fluxus sanguis ex ventre sũt cũ pcesserit hyems sicca septẽtrionalis et succedit ver pluuiosũ ⁊ estas pluuiosa. Silr̃ qñ hyems ẽ austrina ⁊ ver boreale pauce pluuie succedũt eni; fluxus pp multiplicatioẽ catarroꝝ. Et multiplicant fluxus in regiõibus meridionalibus cũ exufflatiõibus austrinis multitudine pluuie.

Signum demõstratiuũ cõe oĩbus disenterijs ẽ q̃ sanguis pinguedo siue phl'a stagnãs sanies cortex aut frustũ intestini educit aut solũ aut cũ fecib⁹ ex alijs hũoribus pmista: ⁊ ẽ cũ pũctõe ⁊ dolore notabili in itestinis ⁊ p hoc sanies ⁊ sanguis ab intestinis distinguit a sanie ⁊ sanguie ꝓueniente a mẽbris supioribus cũ ille sit sine notabili dolore itestinorũ. Et in intestinali sanies ⁊ sanguis veniũt paulati: ⁊ ẽm ↄtinuatioẽ ⁊ pmisti cũ fecibus nisi vena soluat aut orificiũ eius aperiat aut apã in intestinis subito rũpat. In epatico aũt ⁊ cõiter in alijs fluxibus veniũt in q̃titate notabili ⁊ interpolate ⁊ nõ pmisti imo pmo fex emittitur ⁊ succedit sanguis aut sanies ⁊ sũt nocumẽta manifesta in epate ⁊ in alijs mẽbris q pcesserunt. Et in itestinis nõ est nocumẽtũ manifestũ. Et cũ exit sanguis ex excoriatõe intestinoꝝ paulati incipit ⁊ agendo pcedit nisi soluat vena ⁊ ẽ cũ febre ↄtinua. Cũ vero venit ex epate ⁊ mẽbris supioribus cõiter venire incipit i magna q̃titate cũ iterpolatiõib⁹ vt dictũ est. ⁊ cõiter ois paroxismus ẽ deterior ⁊ manifestior pcedente: nisi cũ ventũ est ad declinationẽ.

Signa cãꝝ primitiuaꝝ sunt ipemet cãe primitiue .s. meᵃ aut cibi mali q pcesserũt hũores cognoscunt p colores suos. Phl'a ei colorẽ h3 albũ ⁊ est ei⁹ euẽtus cũ rugitu ⁊ vẽtositate. sz mã salsa baurachia distiguit a grossa viscosa sua viscositate seperante pelliculas q2 phl'a salsũ est subtile: hoc vo grossũ ↄglobatũ. et hoc grossũ h3 allzait siue pelliculas sibi adherẽtes salsũ vero nõ. et cũ hoc grosso sentitur grauitas ⁊ dolor mansiuus aliquo tpe q nõ pmutatur. Cholera aũt cognoscit p colorẽ suũ citrinũ aut rubeũ aut viridẽ attestantẽ colorei prassij siue succi eius: aut colori succi foliorũ porri si fuerit prassina aut colorẽ viridem magis claꝝ attestantẽ erugini eris si fuerit zinaria: ⁊ est seuoꝝ accidẽtiũ ⁊ aliqñ cũ syncopi. Sz melia h3 colorẽ nigrũ ⁊ magis lucidũ q̃ genita ẽ p adustionẽ ⁊ magis nigrũ q̃ que ẽ genita p ↄgelationẽ. Sz melia nãlis h3 colorẽ fuscũ ⁊ h3 odorẽ ponticũ ⁊ acrẽ. et genita p adustionẽ melie nãlis h3 odorem acetosũ cũ põticitate. et genita p adustionẽ cholere h3 odorẽ acetosũ cũ amaritudie. et genita per adustionẽ phl'atis habz colorẽ mistũ cũ albo ⁊ nigro. et p adustionẽ sanguinis pmistuz ex rubeo ⁊ nigro ⁊ dolorẽ h3 dulcẽ tendentẽ in acetosũ. ⁊ genita p adustionẽ cholere ⁊ melie sũt cũ accidẽtib⁹ seuis ⁊ he due species ebullũt sup terraz sz magis genita ex melia ⁊ fugũt ab eis musce. Apostemata eoꝝ cognoscunt p tumorẽ duritiẽ grauitatẽ dolorẽ ↄtinuũ in ipsis intestinis ⁊ siĩa ⁊ cũ rũpunt: sanies subito ꝓfluit in magna q̃titate nec absoluit eger a febre ↄtinua. Et cũ excoriatio ex duritie fecis cognoscitur cũ aliqd sui egredit cũ absentia aliorũ signoꝝ: ⁊ sedatur dolor cũ lenitate ventris: ⁊ mł totiens egreditur succus fecis ex fece iã dura ⁊ estimat q̃ sit fluxus ventris ⁊ ↄstringitur ⁊ in hoc ẽ mors ⁊ pditio egri. ⁊ distinguitur ab alijs fluxibus p colorẽ ⁊ ex longa fecis retentiõe ⁊ ex ventris tumore cũ duritie. ⁊ cognoscit eẽ in duobus supioribus q2 dolor ẽ supra vmbilicũ ⁊ multũ fortis: ⁊ stõus mł'uz leditur vnde fit frequẽs vomitus nausea ⁊ subuersio ⁊ singult⁹. ⁊ ea ↄpatitur maxime si sit in ieiuno. ⁊ egestio nõ egredit post dolorẽ inchoatũ cũ oporteat eam trãsire p plures intestinoꝝ reuolutõnes añqz egrediat ⁊ est cũ notabili q̃titate sanguinis: ⁊ pelliculle inde egrediẽtes sũt miores ⁊ tenuiores. ⁊ hñt sanguis sanies ⁊ pellicule maiorẽ cũ fecibus pmistionẽ. et qd' egredit si saniosũ estẽ magis fetidũ. ⁊ chilũ h3 admistũ. Et frequenter assimilat aq carnis. Et cũ est in duob⁹ inferioribus oĩa sũt his ↄtraria. et dolor est infra vmbilicũ. Et multotiẽs sanguis ⁊ sanies egredit ante feces ⁊ ppe cum est in recto ⁊ in extremitate eius. Et cũ est in duobus medijs oĩa medio mõ se hñt ⁊ dolor est circa vmbilicũ. Spẽs disenterie ẽ3 maiorẽ ⁊ minorẽ ꝓfũditatẽ cognoscuntur p exeũtia. Nam in pria spẽ egredit sanguis ⁊ mucositas i secũda spẽ pellicule in tertia cortices intestioꝝ grossiores. Et hee maxime descẽdũt ⁊ manifestantur in clisteri lauatiuo. Sz vlcera p saniem cognoscuntur: ⁊ cum sanies ẽ laudabilis tũc vlcera sũt munda: cũ vero mali coloris fetens tũc vlcera sũt putrida: ⁊ cuz saniei sanguis associatur cũ dolore tunc sũt corrosiua. ⁊ cum vlcera sunt multe saniei ⁊ sine dolore tunc sunt sordida ⁊ distinguntur a putridis q2 putrida sunt cum dolore ⁊ fetore. ⁊ si ẽ vlcus cãcrosum virus suũ declinet ad nigredinem ⁊ precessit fluxus melancholicus. ⁊ si ẽ cancer sũt ꝑter signa apãtis. ⁊ si vlc⁹ fistulatorẽ sine dolore ⁊ egredit viruléntia subtilis cuius exitus iterpolatur.

Pronostica Ulcera et excoriationes que sunt in intestinis gracilibus sunt multum suspecta ad mortem. Et pprie ea que sunt in ieiuno intestino propter multitudinem venarum eius grossitiem eaꝝ ⁊ subtilitatem corporis sui. Et cursum colẽ pure ex felle ad ipsum ⁊ ppter ꝓpinquitatem eius membro regali .i. epati: est enim ceteris intestinis sibi ꝓpinquius. Et quia medicina non permanet super eo imo q̃ primuz propter cholere mordicationẽ lubricat ex eo. Que vero fiunt in intestinis grossis ẽm plurimuz salua sunt. Scd'm ꝓnosticũ fluxus a cholerica prassina malus ex eruginosa peior Sed qui ex humoribus minus malignis ẽm plurimũ salubris. Que vero ex melancholia adusta que sparsa sup terraz ebullit ⁊ habet odorẽ acetosũ mortalis scd'm plurimuz esto q̃ virtus sit potens ⁊ pprie cũ incipiens iuxta aphorismum. xxiiij. quarte particule Disenteria si ex felle nigro inchoauerit mortale. Significat enim cancrum vlceratiuum aut vlcus cancerosum. Et sequitur alter quibuscũqz in egretudinibus acutis aut multi temporis aut aliter extenuatis fel nigrũ sursum aut deorsum exierit sequenti die moriet .i. paꝝ post. hec oĩa itelligant scd'm plin esse vera quia si mutãtur in bonum ⁊ nãles superfluitates admixtas habuerint est bonũ vt vult Gal. Si vero melancholia nõ fuerit valde maligna potest esse crisis aut terminus alicuius egritudinis: due enim sũt species melie per adustionẽ genite valde maligne scilicet que fit per vdustionẽ cholẽ ⁊ est subtilis redolens

amaritudinē. Altera per adustionē melancholie ⁊ est grossior ⁊ redolet acetositatē siue acredinē: ⁊ ab vtraque fugiunt musce Et vtraqꝫ ipsa supra terrā ebullit ſ; magis ea q̄ redolet acetosū Tertium ꝓnosticū qn̄ perforant itestina ⁊ ꝓprie gracilia est mortale oīo. Si vero grossa perforent nō oīo mortale imo q̄dam viuūt in q̄bus post perforationē intestini apatur venter ⁊ rūpitur ⁊ feces ⁊ vermes ꝑ foramina egrediunt. Et sc̄d; ph̄m cū egreditur ex intestino aliquid saltē aliqua notabilis q̄ntitas morit̄ eger ēt si sit de grossis: q̄nto magis ex subtilibus ⁊ ꝓprie ex ieiuno: nā statim cōicat stōus ⁊ epar: nihil in stō retinetur ⁊ cadit virt⁹ ⁊ nō absoluitur a dolore ꝯtinuo vsqꝫ ad mortē. Quartū pronosticū fluxus sanguinis puri in q̄ntitate post disenteriā valde mal⁹ significat enim ꝓfūdationē excoriationis ita vt vene scindantur.

Quintū cū fit egestio similis aq̄ postea similis vnguento malū.

Sexto post hydropisim egestio sanguinolenta mortale ꝓprie perseuerans: nō eni educit mā hydropisis ſ; q̄ virtutē d̄bilitat.

Septimū ꝓnosticū. spasmus vomitus et singultus ꝯturbatio rōis post dysenteriā imo post oēm fluxū mortē significat.

Octauū est inuentū in libro secretoꝝ Ypo. si habēti dysenteriā appareat post aūt sinistrā res nigra similis horobo ⁊ cū hoc accidit sitis vehemēs moritur eger in sc̄do die. Nonum qn̄cūqꝫ ꝯgelat̄ aliq̄d sanguinis effusi in ventre ruptis intestinis significatur per frigus extremitatū subito inflationē ventris casū pulsus ⁊ sincopim. Si aūt hic sanguis ꝯgelet in intestinis accidunt hec accidentia ſ; remissiora. Decimū vlcera ⁊ intestinoꝝ excoriatio qn̄cūqꝫ ducūt ad hydropesiz. Undecimū qn̄ post allzurat. i. frusta subtilia intestinoꝝ egreditur sanguis plurim⁹ significat ꝙ vlcus profūdat̄ ⁊ egritudo fit fortis ⁊ finit id qd̄ est i superficie intestinorū ⁊ ꝑuenitur ad ꝓfunditatē subē eorum. ꝙ si ante allzuit ⁊ excoriationē fluxus sanguinis ꝑcedat difficile est cognoscere an sit ex intestinis an ex mēbris superiorib⁹: cum qn̄qꝫ ex intestinis egredit̄ sine punctōe ⁊ dolore notabili ⁊ ēt cū piodis. S; tn̄ discernitur q2 intestinalis est aut ꝑmistus cum fecib⁹ aut ꝑcedit eas. s. qn̄ est ab intestino recto ⁊ siteri. Epaticus aūt ⁊ q ē ab alijs mēbris sup̄ intestina cōiter subseq̄tur ⁊ hic est minus timēdus q̄z qn̄ ꝑcedit allzuit vl̄ excoriatō. Duodecimū. Si cā dysenterie simul expellitur cū allzuit tunc excoriatio est in via additōis pp inseꝑabilitatē cāe. Quod si abscindat̄ cā ⁊ solum allzurat expellitur res tutior est ⁊ melius de salute sperandū ē et soli excoriationi intendendū est cū in prīo casu simul excoriationi ⁊ cause sit intendendum.

Cura fluxus intestinalis q̄ dicit̄ diaria. s. alioꝝ humorum ꝑter q̄z sanguinis sufficienter supra posita est: ⁊ silr̄ fluxus cibalis que dicitur lyenteria: superest eni vt curemus fluxū sanguinis ab intestinis sine excoriatōe q ꝓuenit a dilatatione orificij alicuius vene: vt ph̄m aut ex ruptura eaꝝ ⁊ secūdo curem⁹ fluxū sanguinis ab excoriatōe ꝓuenientē: ⁊ tertio dysenteriam ⁊ vlcera intestinorum. Cura primi exigit q̄nqꝫ intentiōes Prima sanguinem diuertit. Sc̄da cāz fluxus remouet. Tertia ipsum sanguinē ꝯstringit. Quarta corrigit accidentia. Quinta ordinat debitū regimen sex rerum nō nālīū.

Pria itentio ꝑficit̄ cū ph̄omia basilice si epar fuerit in cā. Si āt in cā fuerit retentio mēstruorū aut hemorroidaꝝ ph̄oment̄ saphene: ⁊ si in cā sit repletio in toto ph̄ometur vena cōis.

Sc̄da intentio si cā fuerit cholerica ꝑmista cū sanguine ē ipsi⁹ eūo fienda cū his que sanguinē ꝯstringunt sic. ℥. ij. reubari aliq̄liter torrefacti cū aqua plantagis aut aqua calibeata sūpte: ⁊ myrobalani citrini sūt ad hanc intētionē: ⁊ si in cā fuerit aquositas sanguini ꝑmista sumātur myrabolani kebulicū virtute turbit.

Tertia intētio ꝯstringēs sanguinē fluentē perficit̄ cū bolo ar: lapide hematitis karabe acatia san. dra. Trociscis de karabe de terra sigillata exhibitis cū succo plātaginis aut sirupo de myrto si fuerit in intestinis supiorībus aut cū eisdem clisterizatis si fluxerit ab intestinis inferiorib⁹ aut cū vtriusqꝫ si fluxerit ex medijs Quarta intentio req̄rat̄ supius in cap̄lo generali. Et silr̄ q̄nta que est d̄bitū regimē. Si aūt fluxus sanguineus fuerit ab excoriatōe curet̄ vt supradictū est: ⁊ cum attendat̄ excoriatōi ⁊ vlceri cum his que stati dicentur. Nota. n. bonū est in singularib⁹ capitulis eadem ~~repletione~~.

Cura dysenterie que sc̄dm ph̄m pendet ex mā ab alijs mēbris ad intestina deriuata nouem exigit intētiones. Prima cā remouet. Sc̄da intestina ab hūoribus in ipsis dolorē generātibus mundificat. Tertia diuertit. Quarta regit mēbrū mittens. Quinta ꝯstringit ⁊ cū hoc intestina excoriata ꝯsolidat. Sexta si fuerit vlcera ipsa mūdificat. Septia ipsa ꝯsolidat Octaua corrigit accidentia. Nona ordinat debitū regimē: ꝓ q̄bus duabus vltimis recurrat̄ ad cap̄lm generale. Pria intētio ꝑficit̄ corrigēdo aerē ꝓhibendo cibus pot⁹ ⁊ medicinas ipsius factiuas ⁊ fotiuas: ⁊ corrigēdo quascūqꝫ causas ꝑmitiuas siue corporeas huius fluxus dysenterici. S; q2 multitudo aut malitia hūoꝝ s̄m ph̄m est in cā inchoādū est ab eoꝝ eūatione. Si g̃ fuerit sanguis in cā aut alij hūores cū sanguine peccauerint incipiēdū est a ph̄omia saphenaꝝ si in cā fuerit retentio sanguis hemorroidalis aut mēstrualis. Et si in cā fuerit epar ipsū multiplicans aut sua caliditate ipsū adurens ⁊ iflāmans ph̄ometur basilica aut saluatella dextre: ⁊ si in cā fuerit splen basilica aut saluatella sinistra. ⁊ si fuerit repletio i toto nō facta pp aliq̄d mēbꝝ de supradictis ph̄etur vena cōis ⁊ hauriat̄ quātitas sanguinis sc̄dm ꝙ exigit repletio virtus ⁊ cetera: a q̄b⁹ q̄ritur licētia i ph̄omia. Si vero alij hūores sanguie educto supfuerit aut forte ipi absqꝫ peccato sanguis fuerit in cā: educāt̄ etiā iteratis vicib⁹ cū his q̄ nō sūt exoluētia: imo aliq̄d vestigiū stipticitatis derelinquāt de q̄bus in cap̄lo gnāli curatiōis fluxus dictū est: ⁊ si ꝓ his eūonibus ꝯplendis opus eēt digōe digerant̄ hūores s̄m ph̄m cum his que ingrossant ⁊ inuiscāt ⁊ stipticant calidis aut frigidis secūdū ꝯplexiones ⁊ hūorū exigentiā ꝯfortantib⁹ mēbra nobilia ⁊ ꝓprie nutritiua ꝑ virtutē tertiā de quibus supra in cap̄lo generali dictū est. Sc̄da intētio. s. mūdificatio intestinoꝝ ⁊ doloris sedatio ꝯpletur cū his q̄ dicta sunt supra in sc̄da intētiōe regimis fluxus vniuersalis. ⁊ silr̄ ꝯpletur tertia q̄rta ⁊ q̄nta sic̄ supra dictū est in eodē cap̄lo gnāli. Sexta intētio. s. excoriatōis ⁊ vlceris mūdificatio ꝑficit̄ cū infrascriptis medicis. Siq̄dē excoriatio fuerit supficialis ⁊ cū signis caliditatis sufficit clistere ex aq̄ hordei. ℥. xv. olei. ro. ℥. iij. adipis renū capre. ℥. ij. ⁊ tepidū sic̄ lac nouit emulsū iponat̄. ſ; maiori existente caliditate his addant̄. ℥. ij succi plantaginis aut succi portulace. Si vero fuerit in intestinis supiorībus bibant̄ aque hordei medicialis. ℥. vj. aut circa debite calide stō ieiuno. ⁊ huic ꝓ stōi ꝯfortatōe posset addi iuleb ro. ꝑ tertia aut q̄rta pte. Si vero excoriatio ꝓfundior ⁊ cū paucior̄ caliditate cū apparētia alicui⁹ saniei aut ph̄atū viscosorū supra scriptoꝝ pn̄t addi due. ℥. mell̄. ro. ⁊ si vlcus esset ꝓfundius cum eductione ph̄atis viscosi acuti aut saniei grossioris fiat clistere ex aq̄ mellis. ℥. xv. melle. ro. ℥. iij. ⁊ dimittat̄ oleū ⁊ adeps. Si vero eēt vlcus putridū cū sanie fitēte clisterizetur cū. ℥. xij. aque salite aut aq̄ pisciū salitorū aut aque oliuaꝝ conditaꝝ ⁊ addi pn̄t ℥. iij. mellis ro. ſ; melius est oximel simplex melius tn̄ est vt pri⁹ tēptetur clisteri ex trib⁹ partibus aque hordei ⁊ vna parte aque salite ⁊ gradatim procedatur in acuitate: ⁊ clistere ex vrina fcā est ad hāc intentionē efficax. Trociscis autem de arsenico nō auderē vti nisi in modicissima quantitate ⁊ in forti ⁊ carnoso: ⁊ in intestinis grossis inferioribus ⁊ in eo q non est valde acuti sensus neqꝫ febriens faciendo clisteri paruum vt. ℞. aque hordei ℥. viij. trociscoꝝ de arsenico. ʒ. i. misce. Descriptio trociscoꝝ de arsinico ⁊ est viatici. ℞. arsenici sandrace ana. ℥. ß. calcis viue. ʒ. iij. charte bombacine combuste acatie ana. ʒ. i. fac puluerem ⁊ cū succo arnoglosse fac trociscos. ʒ. i. Trocisci Aui. Recipe sumach capitum granatorum ⁊ succi eoꝝ balaustiarum idest florū granatorum acrestium ſ; moderni balaustias pro caduco granatorum accipiunt ⁊ sunt capita granatorū granatoꝝ interiorū acrestium calanti colcotar ana. ʒ. i. ⁊ sunt due species vitrioli eris vsti antimonij floris eris ana. ʒ. ß. fiant trosci cū succo plantaginis et sunt valde fortes: ⁊ experiatur primo cū. ʒ. i. in aqua hordei vel lacte quidam tamen his trociscis addunt opium vt dolor consurgēs ex troc. mitiget̄ ſ; nō pōat̄ vltra duo grana aut tria ꝓ q̄z clisteri. Et q̄dā an̄ ipositionē clisteris suprascripti stupefaciūt cū lichinio aut clisteri opiato vt deiñ clistere corrosiuū sequens prio educto possit facilius tolerari sine dolore ⁊ est meli⁹. S; obs̄ua in ipositiōe huius clisteris conditiones suprascriptas

Si vero sit vlcus corrosiuũ qđ distinguit a putrido qꝛ procedit corrodendo subãm ipsoꝝ intestinoꝝ: ita vt post saniẽ aut simul cum sanie sanguis egrediať nõ aũt procedit putrefaciẽdo ⁊ nõ est cũ eo fetoꝛ sicut in putrido. Cureť tñ frigidis siccis stip. sicut cum succo plantaginis cerusa tutia ⁊ sĩlibus cũ clisteri iniectis: ⁊ si nõ sufficiat clisterizetur cũ aqua aut succo plantaginis. i. ℔. in qua etiã bullierit alumis de rocha. ℥. ſ. vſ ad ꝯsũptionez quarte ptis ⁊ tepidũ imponať. Et si doloꝛẽ fecerit sedetur cuz clisteri ex lacte ⁊ oleo ro. cui apđ necessitatẽ addať trociscoꝛuz de karabe opiatoꝝ. ʒ. i. Septima aũt intẽtio. s. vlceris ꝯsolidatio perficitur si vlcera fuerint cũ caliditate cum tutia cerusa lithargirio spodio bolo ar. san. dra. dragaganto gũbi arabico succo plantaginis et sĩlibus cuius pulueris accipiant. ʒ. iiĳ. ⁊ dissoluanť cũ succo plãtaginis aut aq̃ calibeata q̃ sit ℔. i. aut plus: aut accipiať aliq̃ decoctio ꝯstrictiua ex supradictis in caplo gnãli: sicut que fit ex rosꝫ myrto floribus tassi barbassi copulis gladiuz milio aut hordeo torrefactis: ⁊ sĩlibus neqꝫ in istis ponať adeps aut oleũ nisi quãtum eẽt necessarium pro mitigatõe doloris ⁊ sic esset vlcus cum signis frigiditatis pulueres positi in clisteri sint tus sed melioꝛ est coꝛtex turis mirra sandaraca litiuz: ⁊ decoctio sit facta ex ciperis nucibus cipressi myrto ⁊ sĩlibus in aqua ferrata. Si autẽ vlcus sit in intestinis supioꝛibus facta mũdificatõe non q̃dẽ cuz corrodẽtib⁹ ſꝫ cũ aq̃ hordei aut aqua melis de q̃b⁹ supra cõsolidetur. In cã calida cũ succo plãtaginis. ℥. i. bollarmeni. ʒ. i. que medicina bis in die exhibeať stõ ieiuno: ⁊ nõ fallit. Si vero fuerit cum signis frigiditatis accipiať succi plantaginis. ℥. i. bo. ar. turis masticis añ. ℈. i. aut huiusmõi pulueres sũanť cũ aqua calibeata aut vino ferrato: aut exhibeať vinũ ⁊ aqua calibeata ĩfusionis turis masticis dragaganti macis garifiloꝝ ⁊ sĩliũ: p reliq̃s duabus intẽtiõib⁹ recurrať ad capitulũ gnãle flux⁹ vt dcm̃ est supra. Et hec de cura dysenterie sufficiãt.

De tenasmone ⁊ est fluxus ab intestino recto Caplm̃ quartum.

Tenasmon imo potius stenasmon grece idẽ sonans qđ gemit⁹ latiẽ dictũ a stenazo v̓bo greco idẽ qđ gemo significante. Est descriptiue exp̃ssio intestini recti cũ gemitu ⁊ conamine ad egerẽdũ facta ab expulsiua stimulata a cã p̃ternãli ledente ipsũ aut extremitatẽ eius. Tenasmon est duplex verũ ⁊ nõ verũ. Veꝝ est a cã corporea affixa substantie intestini recti aut extremitatis eius: nõ veꝝ autẽ ẽ qđ fit a cã incorporea aut corporea nõ fixa in subã intestini recti aut extremitatis ei⁹ sicut a sessiõe sup lapide duro aut frigiditate extrinseca aut a fece dura aut a mã fluẽte p intestina ⁊ anũ que nõ figitur neqꝫ inuiscať in intestino recto aut extremitate eius.

Scđa distictio quoddã ẽ purũ ⁊ ẽ absqꝫ mã que sit cã ei⁹: quoddam impurũ ⁊ ẽ cũ mã que existit cã ei⁹: ⁊ manifestũ ẽ ꝙ hmõi distinctões nõ coincidũt.

Causa est duplex corporea ⁊ incorporea. Corpea est duplex aut ꝓpria in eo existẽs aut a supioꝛib⁹ effusa. ꝓpria est mã cholerica in eo ĩbibita pũgẽs ⁊ stimulãs aut phl̓atica adherẽs ⁊ inuiscata q̃ p putrefactionẽ aut pauce cholere admistionẽ acq̃siuit acuitatẽ salsedinẽ et baurachitatẽ sicut ẽ phl̓a putridũ aut salsũ que mã grauit aut pũgit aut melĩa adusta aut sanguis acutus: vel ẽ apa calidũ aut durũ grauãs qđ putredinẽ acq̃siuit aut sua virulentia resudante molestãs aut vlcera corrosiua fistule hemorroidis occulte ⁊ ragadie. ſꝫ a supioꝛib⁹ effusa est duplex aut mã acuta sicut hũoꝛes sanies ⁊ sĩlia fluentia p intestinũ rectũ sicut accidit in fluxib⁹ aut ẽ fex sicca dura exasperãs que in incessu suo pũgendo ⁊ grauãdo stimulat intestinũ ad expulsionẽ vnde vnq̃ꝫ vẽtositas est cã tenasmõis pũgẽdo ⁊ stimulando extremitatẽ recti. Incorporea ãt ẽ res extrinseca ĩfrigidãs intestinũ rectũ sicut aer frigidus obuiãs ano discopto aut aqua frigida cũ hõ stat in ea: aut sessio sup lapide duro frigido ledente cõtundendo ⁊ ĩfrigidando: ẽ aũt ꝯtusio spẽs solutõis ꝯtinuitatis. Sĩlr maia ꝯ⁰ calida siue mã multũ excedẽs ⁊ quecũqꝫ cã impressa sit p̃t esse in cã lꝫ de raro sit. Relique q̃ꝫ medicie remanentes circa siterim stimulãdo est cã tenasmõis: sĩlr clistere acutũ aut suppositoriuz ⁊ ĩtroitus cimicis in anũ ⁊ vermes ad ipm ꝑuenientes. Cibi quoqꝫ acuti ⁊ salsi marie viscosi p̃nt esse in cã aut ĩmediate si scđm aliquã eoꝝ p̃ticulã in ano retẽti sint aut mediante fece ex ipsis genita. Tenasmon autẽ frequentius euenit a frigiditate siue mã q̃ꝫ a caliditate tũ quia intestinũ rectũ facili⁹ alteratur a causis infrigidantib⁹ cõiter occurrẽtib⁹ q̃ꝫ a cãis calefaciẽtib⁹ qꝛ in hñtibus simbolũ facilioꝛ est trãsitus: Est aũt cõplexio intestini nãlr frigida tũ qꝛ frigiditas est magis sibi discõueniens sicut ⁊ ceteris mẽbris frigidis iux. xviĳ. aphorismũ q̇nte p̃ticule. frigidũ inimicũ neruis ⁊c. Moueť aũt nã ad hmõi frigiditatis ⁊ reliquoꝝ nocentiũ expulsionẽ cõtrahendo musculos ventris ꝯprimẽdo intestinũ rectũ ⁊ ipsũ extẽdẽdo ⁊ anũ dilatãdo vt huiusmõi nocitiua p anũ educanť: q̃ꝫuis non sit possibilis ipsius frigiditatis eductio cuz sit res immaterialis: in hoc eniz nã decipiť credẽs id nocitũ esse rem mãlem educibilem cũ non sit sic ẽt decipitur in tussi ⁊ nausea et sternutatiõe a cã ĩmãli pendentibus.

Signa cõia cuiuscunqꝫ tenasmõi sunt subitũ ꝯsideriũ ⁊ conatus ad egerendũ cũ exp̃ssione recti intestini extensiõe ⁊ ani apertiõe: ⁊ si q̇d egrediť in p̃ncipio ẽ modicũ pingue ⁊ viscosũ: deinde apparent pũcta sanguis parua: deinde plus de sanguie nõ valde p̃misto cũ reliq̃ qđ egrediť: est ei cõiter illud qđ etiã in ĩmãli egreditur mucositas q̃dã ⁊ phl̓a stagnãs intestinũ rectũ violenť pp multũ conatũ expressũ apparẽt aũt pũcta sanguinis parua pp seperationẽ phl̓atis stagnantis a fece intestini recti: deinde apparet plus đ sanguie illo phl̓ate p̃fũdius euulso cũ aliquali excoꝛiatõe hec aũt q̃ dicta sũt de eo ꝙ egeritur sũt ꝓpria signa tenasmõis veri. in non vero enim pendente a cã primitiua q̃ñꝫ nihil egrediť ⁊ in pẽdente a mã desup effusa ꝭm plm̃ mltũ egrediť sicut accidit ĩ fluxibus: distinguiť ẽt veꝝ a nõ vero ex pũctõe pruritu põdere fere ꝯtinuis in vero. In non vero aũt cũ maioꝛi interpollatõe distinguiť puꝝ siue ĩmateriale ab impuro siue mãli qꝛ in puro preter mãꝫ de qua supra fere cõem oĩ tenasmõi nihil egrediť ſꝫ in mãli p̃ter suprascripta secũdũ plm̃ egreditur aliq̇d de mã q̃ est in cã. Cognoscitur ãt materiã esse a supioꝛib⁹ ĩfluxã qꝛ prĩo p̃cessit flux⁹ illi⁹ mãe postea sequtũ ẽ tenasmõ: Et crescit tenasmõ cũ mã illa p intestina đscẽdit qua euãta cessat aut minuiť tenasmõ ⁊ nũq̃ꝫ redit aut crescit nisi noua mã descendente. Sꝫ vbi mã nõ sit influxu ĩmo sit solũ afixa aut inuiscata in intestino recto adsũt signa ꝯtraria ⁊ accidẽtia tenasmo sũt magis vniformiter ꝯtinua. Sꝫ mã cholerica cognosciť ex regie p̃cedẽte ml̓tiplicãte cholerã. ⁊ ex signis dominĳ chol̓e in corpore egri. Item ex pũctõe p̃cepta in recto ⁊ ano et exeũtia sunt citrina vel citrinitati admista. Et qꝛ a mũdificãtib⁹ chol̓am ⁊ alterantibus iuuať ⁊ multũ calidis manifeste leditur. ⁊ si phl̓a salsũ fuerit in cã cognosciť ex p̃cedente regimie ml̓tiplicãte phl̓a ⁊ cholerã subdominãter cũ circũstãtib⁹ sĩlib⁹: scđo ex signis dominĳ phl̓atis salsi. tertio ex pruritu p̃cepto in loco ⁊ exeuntibus phl̓aticis: quarto iuuať calidis anodinis ⁊ hũidis abstergentibus de q̃bus infra ⁊ a ꝯrĳs lediť manifeste. Et si melĩa sit in cã aut sanguis acutus adsũt signa sibi ꝓpoꝛtionalia que ex dictis facile ꝯprehẽdi p̃nt. Et si apa sit in cã sentitur grauedo et doloꝛ ꝯtinuus ⁊ magis apđ emissionẽ stercoris ⁊ nõ euãtur a febre ⁊ exeũtia difficile emittũť. Et q̃ñꝫ egrediť virulẽtia ẽt ab alĳs exeuntibus distincta ⁊ ĩpmista. Iuuatur mollificantib⁹ ⁊ anodinis ⁊ a ꝯrĳs lediť. Quod si pendeat ab vlcere corrosiõe: aut ragadĳs p̃cesserũt eẽ vlcerãtes ⁊ corrodentes. s. hũoꝛes acuti vel forte apa antea fuit ruptũ vel p̃cessit disenteria aut fluxus erugimosus prassinus niger felleus vel phl̓atis salsi aut medicia vlceratiua exhibita fuit sicut euforbiũ collognitida ⁊ sĩl̓es. Vel forte sumpsit aliquã rẽ durã acutã indigestibilẽ vt vitrũ ⁊ sĩlia. Vel p̃cessit ĩmissio clisteris cuius cãnula fuit acuta: vel ĩmissio collyrĳ acuti aut nimis grossi: ⁊ sentitur ardoꝛ in loco cõtinuus marie ĩ egestionibus: ⁊ sanies ⁊ putredo forte egrediunť iuuanť lauantibus ⁊ acutis mordenť. Qđ si pendeat ex hemorroidib⁹ occultis ⁊ intrinsecis sanguis niger apparebit a ceteris exeũtibus distinctus ⁊ reliqua signa hemorroidarũ de q̃bus infra. Qđ si pẽdeat a fece dura p̃cesserũt cãe vẽtrez ꝯstipantes. ⁊ paucitas egestionis exasperatio circa anũ precepta ⁊ hũidis ⁊ lubricis iuuatur lediť a ꝯtrarĳs: qđ si fuerit ex frigiditate p̃cesserunt cause infrigidantes sicut statio in aq̃s ⁊ discooptio ani aeri ⁊ vento frigido ⁊ sessio sup re frigida sicut marmoꝛ ⁊ ꝓpriẽ mẽsibus erra

tis siue tpe frõ sensus obtusus ⁊ frigus in loco pceptũ ⁊ a calidis iuuat: nocet a frigidis ⁊ signa sũt cõtraria si accidat a caliditate immãli: qδ si pẽdeat a vẽtositate adest psentia vẽtositatis in intestinis marie in recto qua pueniẽte ad extremitatẽ recti fit tenasmon: ⁊ exeũte remouet. Cãe võ pmitiue reliq sicut medicine reliq aut cibi acuti δclarant ex ipsarũ pcessiõe ⁊ tenasmonis subseqntia introit' ãt cimicis in anũ aut vermes in ipso existẽtes δclarantur ex titulatione ⁊ cõmotione in ano sensata.

Pronosticum: Tenasmon bẽ plurimũ curatur. Secũdũ tenasmon aliqñ puocat aborsũ. ¶ Cura tenasmonis mãlis absqz apate qnqz exigit intẽtiones. Pria phibet cãz antecedẽtẽ si q̃ sit ne trãseat in cõiunctaz. Scδa mãz cõiunctã resoluit ⁊ abstergit. Tertia malã cõplexionẽ in intestino derelictã alterat ipsũ cõfortãdo. Quarta corrigit accidẽtia. Quita ordinat δbitũ regimẽ. Pria intẽtio cõplet euacuãdo diuertẽdo sistẽdo mãz antecedẽtez cũ his que dicta sũt in cura fluxus in generali. Scδa võ .s. resolutio ⁊ mundificatio cãe ẽiũcte imbibite aut inuiscate in recto cõplet cũ clisteribus collirijs emplr̃is vnctionib' sacculis fomẽtis sessionibus diuersificãdis ẽm exigẽtiã mãe. Materia g̃ existẽte cholerica fiat clistere ex aq̃ hordei ℥ .x. olei vio. ℥ .iij. vitellis ouoꝝ duobus zuccari ru. ℥ .j. postea his addes ℥ .iij. mellis violati aut ℥ .j. ʃ. floris cassie: ⁊ si fuerit magna caliditas pone olea ifrigidantia sicut nenufaris mãdragore aut papaueris aut aquã aut succũ nenufaris solatri sempuiue. Sed in phl̃atica clisterizabis cũ aqua mellis ⁊ oleo sisamino aut δcoctiõe furfuris ⁊ hordei cui addes oleũ sisaminũ ⁊ mel ro. ⁊ si ppter maiorẽ inuiscationẽ opus fuerit magis abstergẽtib' clisterizabis cũ aq̃ mellis ⁊ aqua parũ salita añ. ℥ .iiij. aut loco aq̃ salite ponat aqua oliuarũ parũ salitarũ aut succus blitis: ⁊ cũ similib' curari põt sanguinea ⁊ melãcholia: hoc pmisso q si isti hũores sũt adusti aut acuti valde cũ mitiorib' pcedat. Et nota q clisteria cõiter δbẽt esse pauce q̃ztitatis ita vt sufficiãt .x. aut .xij. ℥ . nõ eñi op' ẽ vt trãseant vltra intestinũ rectũ: ⁊ cũ hoc melius retinent: ⁊ melãcholia adusta clisterizari põt cũ aq̃ decoctionis hor. ⁊ mellis añ. ℥ .vj. pñt addi olei vio. aut sisamini diu ducti in mortario plũbeo ℥ .iiij. ⁊ nota q sisaminũ ⁊ oleũ ei' cataplasmatũ ⁊ clisterizatũ ẽ in his dispositionib' ppriũ. Collyria ãt fiãt in cholerica ex litij croci añ. ʒ .j. ʃ. ceruse ʒ .iij. q̃ puluerizata misceant cũ .ij. ℥ . adipis renũ cap dissolute: ⁊ in melãcholica addat plũbũ vstũ ⁊ adeps cancroꝝ al' capre ⁊ fint collyria lõga vsqz ad .vij. digitos vl' sup ⁊ inticta i oleo vio. tepido cũ supponunt. Sed in phlegmatica fiant collyria ex bdelio croco añ. ʒ .ij. laudano ℥ .ʃ. adipe galline ⁊ cera añ. quantũ sufficit. hec .n. dolorẽ leniũt ⁊ dissoluũt ⁊ sũt expta. Fomẽta võ fiãt in cholerica ex δcoctiõe violarũ rosarũ myrti fenugreci se. lini maluarũ mellilotí radicis altee sisami camemille ⁊ similiũ mollificãtiũ ⁊ resoluẽtiũ ⁊ pti infrigidãtiũ. Sz i phl̃atica his addat fumus terre lapatiũ pitaria apsinthiũ ⁊ silr̃a ⁊ minuant fri. he ãt fomitatiões fiãt cũ spõgia filtro lana vl' cotto q̃ in his δcoctionibus infusa ⁊ expssa δbite calida sepe applicent ano ⁊ ptib' circũstãtib': ⁊ in melãcholica addat epithymum. Sessio q̃qz in huiusmodi δcoctionib' mirabiliter cõfert ad sedãdũ tenasmonẽ: ⁊ ex his possũt fieri saccili q in aq̃ calida infusi ⁊ expssi sepe applicentur ano ⁊ ptib' adiacẽtib': ⁊ sacculus ex furfure δbite calefactus est pprius in phl̃atica: ⁊ possent fieri vnguẽta in calida cũ oleo ro. loto cũ aq̃ nenufaris ⁊ adipe galline siue renũ cap lota cũ aq̃ frigida pluries: sed in frigida cũ oleo sisamino ⁊ adipib' pdictis ⁊ si fuerit supficialis excoriatio his adde cerusã lotã ⁊ vngat an' interi' q̃ztũ ẽ possibile. Qδ si tenasmon valde fuerit molestũ aliqñ supponant collyria siue lichinia δscriptiõe Almãsoris. ℞. turis litij croci gũmi arabici añ. ʒ .j. opij ʒ .ij. forment lichinia aliq lit lõga sbtilia incorporãdo pulueres pdictos cũ albumie oui ⁊ suspẽdant bñ vt possint ad libitũ exhi. nõ .n. dimittẽdi sũt nisi p horã. Et replicent bẽ oportunitatẽ. ⁊ si intẽtio eẽt ẽsolidare somnũ puocare fluxũ strigere põt vti lichinio ochel. ℞. san. dra. boli ar. ceruse ablute cũ aq̃ ro. an. ʒ .ij. masticis ℥ .ʃ. opij iusquiami croci añ. ℈ .j. corticũ granatoꝝ ℈ .j. ⁊ cũ vino stiptico fiant lichinia aut cũ albumie oui: ⁊ valet in cã calida: sz in frigida castoreũ tus crocus ⁊ litiũ cũ opio misceant ẽm exigẽtiã. ⁊ si vis lichinia nõ opiata. ℞. masticis myrre sandarace turis añ. ℈ .j. litij laudani añ. ℈ .ʃ. ceruse san. dra. añ. ℈ .j. pluerizent ⁊ cũ vino fiat lichinia: ⁊ hec eadẽ sine opio sufficiẽt ad cõplẽdũ tertiã intẽtionẽ si sibi addant aliq stiptica ca. aut fri. ẽm exigẽtiã discrasie corrigẽde.

¶ Pro cõplẽda ãt quarta intẽtiõe marie corrigẽde sũt vigilie ardor dolor ⁊ pũctio q̃ oia optime sedant cũ lichinijs .s. δscriptis ⁊ ceteris de qb' .s. p his ẽt accidẽtibus corrigẽdis recurrat ad caplĩum generale cure fluxus. Regimẽ võ sex rerũ iux̃ qntã intẽtionẽ δclinet in tenasmone cholerico ad frigidũ: ⁊ sit tẽperate stipticũ stõi ⁊ mẽbroꝝ nãliũ ẽfortatiuũ si p cõpassionẽ aliqδ eorũ δbilitatũ fuerit. in tenasmõe ãt phl̃atico δclinet parũp ad calidũ aut sit tẽperatũ in actiuis silr̃ moderate stipticũ ⁊ mẽbroꝝ nãliũ ẽfortatiuũ. Sz i melãcholico ad frigidũ ⁊ hu. i sanguineo ad fri. ⁊ sic. ¶ Si võ tenasmon pẽdeat ab apate facto p viã defluxus exigit triplex regimẽ. Primũ respicit cãm antecedẽtẽ cõplẽdã euacuatiõe diuersiõe ⁊ fluxus mãe phibitiõe. Si g̃ mã peccet cũ sanguine fiat phlebotomia basilice: imo fere nũqz a phlebotomia ẽ excusatio: ⁊ si repletio sit cõis in toto phlebotomet cõis ⁊ si retẽtio hemorroidarũ aut mẽstruoꝝ sit in cã phlebotoment saphene: ⁊ vomit' ẽ magis ẽueniẽs q̃z vẽtris solutio. q si solutio fuerit necessaria fiat cũ leniẽtib' sicut mãna casia: sed distẽperet cũ δcoctiõe myrobalanoꝝ bdelij ⁊ similiũ phibẽtiũ fluxũ hũoꝝ ad locũ apatũ: ⁊ δcoctio myrobalanoꝝ citr. in cholerica. Rebuloꝝ in phlegmatica: indoꝝ in melãcholica ⁊ reubarbarũ in mista ex cholera ⁊ phlegmate ẽ ẽueniẽs. Vẽtose quoqz apposite sup epate splene ⁊ spatulis ẽferũt diuertẽdo: ⁊ silr̃ vrine ⁊ sudoris puocatio. phibet aũt fluxus mãe ad locũ apatũ exhibẽdo ingrossãtia ⁊ frigida marie si fuerit calida sbtilis sicut succũ granatoꝝ cydonioꝝ ⁊ silr̃iũ. itẽ lac ⁊ sirupũ de papauere ⁊ oryzacarã sirupũ ro. violatũ iuiubinũ aquã lactuce cucurbite citruli hordei ⁊ silr̃iũ sed ingrossantia ⁊ vẽtrẽ leniẽtia sicut sirupus iuiubin' violat' sunt pstãtiora q̃z vẽtrẽ ẽstrigẽtia. sed i cã frigida eligant tẽperate ad calidũ δclinãtia aut parũ frigida: sicut sirupus myrtin' miua cydonioꝝ cũ vino ⁊ aromatib' ⁊ silr̃ia. ¶ Scδm ẽ regimẽ pticulare cõplẽdũ in pncipio cũ repcussiuis dolorẽ sedãtib' sicut ẽ oleũ ro. ⁊ myrtinũ clisterizatũ: ⁊ lichiniũ ex cotto molli in eis intictũ ⁊ tepidũ suppositũ si possit retineri absqz dolore ⁊ mã existẽte mltum calida: hec olea possent lauari aut cũ eis misceri succi infrigidãtes sicut lactuce solatri sempuiue plãtaginis ⁊ silr̃iũ. Sed in cã frigida his addat oleũ camemilinũ ⁊ sisaminũ. silr̃ exteri' vngat ⁊ epithimet fiteri pitoneũ renes pecten inguina cũ filtro in his oleis infuso ⁊ ptib' pdictis applicito: ⁊ silr̃ infuso in aq̃ δcoctionis rosarũ myrti ⁊ silr̃iũ quib' in cã frigida posset addi parum sgnãti ⁊ floꝝ camemille: ⁊ in his q̃ applicant exteri' posset admisceri parũ aceti ad repcutiẽdũ. in augmẽto võ supscriptis oleis frigidis cũ clisteri iponẽdis addẽda sũt calida resoluẽtia ⁊ mollificãtia sicut oleũ anetinũ lilioꝝ alboꝝ de spica butyrũ adeps renũ cap oleũ sisaminũ amigdalaꝝ dulciũ ⁊ silr̃ium ⁊ bdelium ẽ pprium. ⁊ pñt fieri δcoctiões ⁊ emplr̃a ex ros myrto radice maluauisci florib' camemille aneto semie lini fenugreco: ⁊ si maturet fiat clistere ex δcoctiõe maluauisci fenugreci se. lini. in qua bdeliũ sit dissolutũ ⁊ butyrũ ⁊ adeps renũ cap: ⁊ si humor sit mltũ frigid' addat hisop' humida cũ his δcoctionib' põt epithimari clisterizari. ⁊ in ipsis põt sedere: ⁊ cũ fece earũ potest emplr̃ari. Et i cã frigida cepe albũ assatũ cũ butyro ⁊ hisopo humida exteri' applicitũ ẽ optimũ maturatiuũ. in apate autẽ duro mollificãtia vincãt resoluẽtia: ⁊ medulle adipes oleũ sisaminũ amigdalinũ mucillagines maluauisci fenugreci se. lini sũt pprie ⁊ silr̃ butyrũ. Et si fuerit frigiditas notabilis hisopus hu. ⁊ si apa esset cancrosũ omne regimẽ δclinet ad frigidũ ⁊ hu. ⁊ clisterizet cũ oleo vio. aut ro. ℥ .vj. aut .vij. quib' pñt addi butyri recẽtis ℥ .iij. ⁊ oia diu ducta sint in mortario plũbeo: ⁊ p hui' cura q̃ debet esse blãditiua: cũ cura vera nõ sit possibilis: recurrat ad capitulũ de cancro: ⁊ in sũma in his apatib' pcedat ẽm suoꝝ tẽpoꝝ ⁊ materie exigẽtiã. Ultimũ ãt regimẽ cõprehẽdẽs correctionẽ accidẽtiũ ⁊ regimẽ sex rerũ nõ nãliũ qualiter δbeat cõpleri patere põt ex supscriptis. Dieta .n. δbet eẽ valde tenuis ⁊ ventris lenitiua nõ ẽstipatiua δclinans ad calidũ aut fri. hu. aut sic. ẽm mãe exigẽtiã ⁊ reliquoꝝ a quib' sumit indicatio: ⁊ quãto egritudo ẽ acu

tior dieta dz eē magis tenuis: qđ si apā rumpat curet cura vlcerū vt statim dicet. Si vo apā genitū sit p viā paulatine ꝯgōnis duo vltima regimina sunt necessaria sz pmum omittat qꝛ respicit cāz antecedentē trāseūtem in ꝯiūctam. ❡ Si vo tenasmō sit ab vlceribus ⁊ corrosione in itestino recto ⁊ extremitate ei⁹: pmo mūdificetur cū aqua aut vino decoctiōis mellis aut mellis ro. ⁊ si adsit putredo in loco qđ cognoscit ex egressione virus fetētis mali coloris suprascriptis addat oxymel simplex ita vt sit quarta ps aut addat aqua salita aut oliuarū salitarū p tertia aut qrta parte. ⁊ hec clisteria sint in pauca qztitate cū sunt acuta. s. iiij. aut. vj. ℥. iam itestinis a fecib⁹ mūdificatis: ⁊ vbi eēt maior putredo cū aqua mellis misceat aqua decoctionis aluminis: ⁊ qn̄ hec non sufficerēt cū. ℥. vj. aque hordei misceant a. ij. ʒ. vsqz. ℥. ß. vnguēti egyptiaci. Rasis tn̄ nono Almāsoris caplo de fluxu vētris: quādo tenasmon fuerit longi tpis in quo nō egerat sanguis sz rasura alba mucillagini silis docet admistrari medicamen qđ in cura gingiuarū putridaꝝ posuit qđ ē medicamē acutū valde: factū s. ex arsenico citrino ⁊ rubeo ⁊ calce ⁊c. sz ꝯsulo vt cū leuiorib⁹ pcedas: ⁊ si sequet mordicatio clisterizet imediate cū oleo ro. tepido. postea ꝯsolidet cū vnguēto de cerusa cū aqua calibeata aut succo plātaginis clisterizato aut iniJciant pulueres ꝯsolidatiui: sicut cerusa litargiriū plūbum vstum ⁊ lotū: tutia pparata climia antimoniū: ⁊ silia qbus pōt addi aloes lotū ⁊ sarcocolla nutrita. ⁊ in sūma curet cura vlcerū itestinoꝝ de q̄ supra. Et apud frāciscū de pedemontiū oleū vetus clisterizatū cū acresta ē ppriū: ⁊ pulueres supscripti pn̄t cū cannula in ano iposita isufflari: sed semp ante imissionē harū medicinarū mūdificantiū aut cōsolidantiū educant feces cū clisteri ex aq̄ mellis aut hordei possunt ēt fieri lichinia longa ex melle aut adipe renū capre ⁊ secū misceri hmōi mūdificantia aut ꝯsolidātia ⁊ sint longa vt attingant ad locū vlceratū: ⁊ vitent cibi acuti salsi amari acetosi valde q pn̄t facere feces acutas: ⁊ sint potius leniētes qz ꝯstipātes. Si vo sit excoriatio lenis sufficiat iniectio ceruse aut vnguēti de cerusa aut aliqd ex puluerib⁹ suprascriptis cū aq̄ hordei aut succo plātaginis ⁊ silibus aut ex silibus fiat lichinia lōga. Si vo pēdeat a ragadijs hemorroidib⁹ ⁊ fistulis ei⁹ cura iferi⁹ pprijs caplis pergretur. ❡ Si vo pēdeat a fecib⁹ siccis ei⁹ cura pergrat in caplo de cura cholice a fecib⁹ siccis: ⁊ in sūma feces cū clisterib⁹ ⁊ sūptis supius mollificent. deinde cū clisterib⁹ suprascriptis qbus acuta addant ⁊ ppriē mel in magna qztitate educat. Verū clisteria ⁊ sumpta p os declinēt ad calidū aut frigidū fz fecū maiorē acuitatē aut minorē ⁊ ceteris circūstātijs a qbus querit idicatio.

❡ Si vo pēdeat a frigiditate ano impssa oē regimē declinet ad calidū tam sex reꝝ nō nālium qz medicinale: ⁊ ppriē teneat anū ventrē ⁊ partes circūstātes ani calidas: ⁊ feces educant cū oleo anetino sisamino aut cōi qbus p eductione addat aliqd acutū si opus est sicut mel aut vrina: postea clisterizet cū oleo anetino rutaceo ⁊ silibus qbus vinū potēs dulce admisceat aut clisterizent decoctiones rerū calidarū mollificantiū aut leniētiū aut secum talia misceant sicut olea ⁊ adipes aut fiāt fomēta ⁊ sessiōes in hmōi aut sacculi ex reb⁹ calefaciētib⁹ ano applicent aut sedeatur sup assere calido aut vēter catuli ano applicet aut filū bulitū in aq̄ ano applicet aut vesica plena oleis aut decoctiōib⁹ calidis ano applicet. ❡ Si vo pēdeat a caliditate oē regimē declinet ad frigidū: ⁊ in h casu oleū ro. vio. succi ifrigidātes inuncti cataplasmati clisterizati sūt ꝯueniētes: clisterizata tn̄ dbēt eē actu tepida.

❡ Si vo tenasmō pēdeat a vētositate: fiāt clisteria carminātia vētositatē ex decoctione seminū aneti anisi karui dauci rute ameos ⁊ silium cui⁹. ℥. viij. addant olei anetini olei rutacei ana. ℥. ij. Et cū silibus decoctionib⁹ pōt locus fomētari: ⁊ in ipsis pōt sedere Rasis tn̄ nono Almāsoris pcipit duo opiata. s. trociscos ⁊ cōfectionē de storace quoꝝ descriptionē in textu exposui: simul. n. stupefaciūt ⁊ vētositatē resoluūt. Reliquū regimē pquirat ex caplo de cholica vētosa. Solutiua tn̄ minus hic cōueniūt qz ibi. Si vo tenasmon fuerit ex reliquijs medicine abstergat ⁊ lauet cū clisteri ex aqua hordei oleo vio. zuccaro ⁊ silibus: ⁊ si timueris excoriationē laua adipē renū capre cū aqua frigida: ⁊ suprascriptis adde: ⁊ si iceperit excoriatio adde cerusam lotā cū succo plātaginis ⁊ oleū ro. Et silr si fuerit ab acuitate clisteris laua ⁊ ifrigida ⁊ locum ꝯforta ne apostemet cū suprascriptis. ⁊ si fuerit a cimice ⁊ vermib⁹ iterficiant ⁊ educant cū his q̄ dicent in caplo pprio. ⁊ si fuerit a cibis acutis ⁊ salsis clisterizent cū aq̄ hordei ⁊ oleo vio. ⁊ si qd fuerit viscosum cū magis abstergētibus sicut cū aq̄ mellis: ⁊ si fuerit ex sessione sup re dura admistrent mollificātia ⁊ phibentia apā: sicut decoctio rosarū camemille ⁊ aneti debite calida approxiata cū filtro ⁊ vnctio ex oleo ro. camemille ⁊ adipe galline: ⁊ si timeret apā approximet oleum ro. solum.

❡ De fluxu epatico. Caplm qntum.

Fluxus epaticus q descriptione ē fluxus factus vicio epatis apud Aui. hz nouē spēs penes mām distictas. pma ē chilosa. scđa phlatica quā Aui. sub aquosa cōprehēdit. tertia cholerica. quarta melica: quā Aui. in nigrā subtilem felleā: in nigrā fecalē: ⁊ nigrā melicam subdistinxit. qnta sanguinea pura. sexta lotiua. septima fetida. octaua viruléta. nona ē res grossa nigra q̄ est sba carnis stōi aut epatis. Fluxus aūt diuersoꝝ coloꝝ lz possit ꝯtingere vicio epatis ⁊ sic dici epaticus: qꝛ magis in epate ꝯtinget ex diuersitate partiū chili ⁊ ꝯnter ex diuersitate cibi ⁊ potus qz ppter diuersam ⁊ difformē dispōnem partium epatis: ꝯgruētius iter qnqz fluxus a toto supius ꝯnumeratus ē: cū frequētius cōtingat mēbroꝝ toti⁹ corporis diuersam ⁊ difformē eē dispōnem qz solius epatis: sz de hoc ibi dcm̄ ē qztuz est opportunū. Sz nūc sigillatim spēs nouē suprascriptas absoluamus: posita tn̄ pus dr̄ia iter flxonem epaticam ⁊ itestinalem. scđo iter epaticam ⁊ stomaticam. tertio iter epaticā ⁊ meseraicalem cū he oēs cū epatica in aliqbus ꝯueniāt pcipue in exeūtib⁹

Differt epatica ab itestinali ⁊ ppriē q̄ est cū rasura aut vlcere itestinoꝝ: qꝛ epatica ē sine dolore itestinoꝝ: imo ēt frequēter sine dolore epatis. Sz itestinalis iā dicta ē cū dolore notabili intestinoꝝ. Scđo qꝛ epatica est multa ⁊ cū iterpollatione notabili fm plm: sed intestinalis ē paulatina ⁊ fere ꝯtinua. Tertia dr̄ia sumit a pmistione fecum cū flxone antepositiōe aut postpositiōe. Intestinalis. n. sanguis aut sanies ē semp fere pmista cū fecibus: ⁊ magis ea q̄ a supioribus venit itestinis qz que ab iferiorib⁹. Sz epatica aut descēdit sola si nō ueniat fecem in itestinis aptā descēdere aut descēdit post egestionē sibi ꝯtiguā: facit eniz egestionem descēdere cū applicat ad eam. ⁊ hoc maxime verū est si egestio sit ppe anum. Si. n. egestio siue fex eēt distās posset secum pmisceri in longo trāsitu: nunqz tn̄ solutio epatica pcedit fecez ita vt fex imediate subsequat: ⁊ in hoc differt a sanguine hemorroydali. ille enī freqnter imediate pcedit fecem: ⁊ certissimū signum sanguis hemorroydalis ē: si appeat egredi saltādo sicut ex phlebotomia. Quarta dr̄ia est qꝛ epaticam pcesserūt epatis nocumēta et ꝯcomitātur absqz nocumētis itestinoꝝ: sed cū itestinali adsunt ⁊ pcesserunt nocumēta intestinoꝝ absqz nocumētis epatis. Quinta dr̄ia qꝛ epatica ē fm plm cronica itestinalis aūt acutā. Sexta qꝛ epatica cū retinet cū oppilātibus ⁊ ꝯstringētibus sequit nocumētū fm plm: raro enim absoluit ab oppilatione: ⁊ ēt si non eēt oppilatio freqnter sequeret nocumentū vt pz discurrēdo p causas eius: sed itestinalis freqnter sine nocumēto retinet. Epatica aūt ⁊ stomaticha lz ꝯueniāt in exitu chili. Differunt tn̄ qꝛ in epatica chilus ē equalis pfecte digestus. Sed in stomaticha imperfecte: itē in stomaticha fz plm descēdit cibus cū chilo ⁊ adest lyēteria: sed in epatica minime. Tertio in stomaticha adsunt nocumēta stōi ⁊ nō epatis saltē manifesta: sed in epatica adsunt nocumēta epatis manifesta. Sed dr̄ia iter flxonem epaticam ⁊ meseraicalē lz ꝯueniāt in egressione chili ē qꝛ chilus in epatica ē tendens in sanguineū cū iam epar impsserit aliqd digōnis. Sed in meseraicali minime aut leuissime. scđo qꝛ in epatica adsunt manifesta nocumēta epatis q̄ ex vrina ⁊ fece ex grauitate ⁊ dolore ⁊ silibus circa regionē epatis compbēdunt: sed in meseraicali nō adsunt hec nocumenta: imo adsunt nocumēta mesenterij ex dolore ⁊ grauitate circa dorsum perceptis.

De fluxu epatico chiloso.

Fluxus epaticus chilosus est descriptiue fluxus chili q est sba subtilis alba in stō p pmam digōnem ex parte meliori cibi genita: deinde in itestinis pfecta. hic spēs non hz nisi modos quosdam fm magis ⁊ minus differētes. Quādoqz. n. totus chilus egredit quādoqz pars eius. hic autē

fluxus licet possit cõtingere vitio stõi solum: tamẽ de eo hic agemus qui prouenit vitio epatis: nã de stomacho superius dictuz est quãtum est oportunum. Hic autẽ qñq3 ex causis cõtingere potest: aut q2 chilus est pluris q̃ntitatis q̃3 sit expediẽs pro corpore nutriẽdo: vnde qd̃ superfluũ est ab epate renuitur: τ tanq̃3 superfluũ ab intestinis expellitur: generatur autẽ plus de eo q̃3 sit expediens propter superfluũ appetitũ stomachi cũ bona ei⁹ digestiõe: τ quia cibus assumptus est multus τ multi nutrimẽti τ paucarũ superfluitatũ facile in chilũ cõuertibilis, ideʒ etiã fluxus posset cõtigere si chilus genitus esset nimiũ grossus aut viscosus aut aliter male cõditionatus ob defectuʒ stomachi aut cibi. Scd̃a cã q2 epar fuit creatuʒ paruũ vnde nõ potuisset multũ chilum cõtinere. Tertia est apostema concaui epatis aut meseraicarũ quod licet possit pẽdere a quacũq3 materia est tamẽ b̃m plurimuʒ sanguineũ τ frequẽter permutãdo efficit̃ durũ. Quarta causa est oppilatio cõcaui epatis aut meseraicarũ attenuatoria aut coarctatoria aut carnosa. Si eni essent in gibbo fieret fluxus humoralis cũ humores in cõcauo generẽtur licet in gibbo perficiãtur. Quinta est debilitas attractiue epatis vel meseraicaruʒ licet maxime epati appropriet̃: nõ est eni attractiua meseraicarũ de qua sit curãduʒ: fit eniʒ attractio in virtute epatis. hec autẽ d̃bilitas licet possit a quacũq3 specie male cõplexionis cũ superfluit cõtingere b̃m plurimũ tamẽ pendet a superflua frigiditate: τ quãdoq3 a multitudine euacuationis taʒ per vomitum q̃3 per alias regiones.

Signa fluxus chilosi absolute manifesta sũt cognoscẽti chilũ q̃ est albus s̃btilis sicut ptisana hordeacea siue solus expellatur siue cũ alijs exeũtibus permistus. Sed q̃ proueniat ex chilo ampliori cognoscitur: quia patiẽs nõ macrescit τ comedit amplius cõsueto τ forte cibos pluris nutrimẽti. τ in sũma est cũ bona habitudine τ constãtia virtutũ naturalium. q̃ vero chilus sit grossus aut viscosus aut aliter male cõditionatus cognoscitur per visũ τ quia vtitur regimine malo: aut forte adest mala stomachi dispositio cũ carentia aliarũ causarũ. Qd̃ autẽ sit hic fluxus a paruitate epatis cognoscitur quia est a generatione cõtractus: τ q̃ cũ comedit parũ pro vice τ frequẽti⁹ melius se habet. Quod autẽ sit ab apostemate epatis aut meseraicarũ τ a qua specie apostematis cognoscitur per signa superius dicta in passionibus epatis ad quas recurrẽduʒ: τ similiter est illuc recurrẽduʒ pro cognoscẽdis oppilationibus epatis τ meseraicarũ inter quas τ apostema est, distinguẽduʒ τ maxime per febrem que necessario sequitur quodcũq3 apostema epatis τ meseraicarũ: l3 in apostemate meseraicaruʒ sit valde remissa: cũ oppilatione aũt b̃m plurimuʒ non est febris. Jtẽ quia ad apostemata vehemẽtiora sequũtur nocumẽta τ in breuiori tempore q̃3 ad oppilationes sicut deiectio appetitus singultus arefactio hidrops τ similia. Jn ceteris eniʒ signis cõmunibus multũ similantur. Et hic nota q̃ fluxũ esse periodicũ est signum fere cõmune omnibus fluxibus oppilatiuis b̃m aggregationẽ materie in determinato tẽpore: minus tamẽ fluxibus chilosis conuenit l3 sint cum oppilatione. De fluxu autẽ oppilatiuo inferius specialẽ faciam capitulũ ad quod recurre. Quod autẽ sit a debilitate attractiue cognoscitur per carẽtiam aliarum causarũ: τ per presentiaʒ male cõplexionis in epate verisimiliter ipsius factiue que b̃m plurimũ est frigida: pro cognitione autẽ specierũ male cõplexionis epatis in causa recurratur ad superius dicta in passionibus epatis.

Pronostica: Primũ hic fluxus b̃m plurimuʒ curatur nisi pẽdeat ex apostemate: exigit t̃n medicuʒ expertum τ diligentẽ. Secũdum hic fluxus est ex eis qui cum dimittũtur arefaciũt τ d̃bilitãt virtutẽ: τ q̃ñ retinent̃ τ p̃prie cũ oppilatiuis constringentibus inflantur in superioribus τ constringitur anhelitus.

Cura epatici chilosi. Si pẽdeat a nimia q̃ntitate chili minoret̃ cib⁹ qd̃ si p̃pter famẽ nõ posset abstinere dent̃ cibaria quoꝝ multa q̃ntitas parũ nutriat: sint t̃n boni nutrimẽti sic olera laudabilia paniũ τ similia: aut curet̃ cura appetit⁹ canini licet forte melius sit hũc fluxũ sinere. Si vero chilus esset nimiũ grossus aut viscosus dent̃ cibi p̃bẽtes nutrimẽtũ subtile sicut vinũ albuʒ carnes autẽ laudabiliũ vitelli ouoꝝ: τ si cũ h̃ sint apiti ui erit p̃ficuum sic brodiũ cicerum nõ obiecta p̃ma d̃coctiõe. itẽ decoctiões radicũ feniculi petroselini apij τ similiũ τ aromatizẽtur cũ cinamomo: τ panis suus sit cõi fermẽtatio: τ si chilus fuerit aliter male cõditionat⁹ incedat̃ in cõtrariũ regiminis p̃cedẽtis τ stõus si fuerit in cã corrigat̃. Quod si pẽdeat a paruitate epatis comedat freq̃nti⁹ τ parũ p̃ vice τ cibaria boni nutrimẽti s̃btilis τ mlt̃i τ paucarũ sup̃fluitatũ τ interius q̃3 exteri⁹ nõ vẽtrẽ lubricãtia. Quod si pẽdeat ab apate cõcaui epatis aut meseraicarũ phlebotomet̃ aut aliter euacuet̃ τ diuertat̃: τ q̃ntũ ad localia administrent̃ b̃m exigẽtiam suoꝝ tẽpoꝝ τ mãe. Et dieta sit tenuis c̃ria dyscrasie apatis ita vt in apate saltẽ calido p̃hibeant̃ panis carnes τ vinũ: p̃beat tamẽ nutrimẽtuʒ subtile facile penetrãs: τ p̃ cura hui⁹ recurrat̃ ad capitulũ de apate epatis. Et cauẽdũ ẽ ab administratiõe fortiter cõstringẽtiũ τ oppilãtiũ tã interius q̃3 exteri⁹: habeãt t̃n stipticitatẽ paucã cũ singl̃i p̃prietate q̃b⁹ sint epatis τ mẽbroꝝ naliũ cõfortãtia nec sint vẽtrẽ lubricãtia. Si v̄o pẽdeat ab oppilatiõe curetur cura fluxus oppilatiui de quo infra in cap̃lo p̃prio: τ si sit repletio sanguinea phlebotomet̃ basilica aut saluatella dextra b̃m exigẽtiã repletionis τ virtutis. Si v̄o mã oppilãs sit phlegmatica grossa aut viscosa h3 q̃ ẽ vt plurimũ digerat̃ cũ oximelle simplici τ aq̃ apsinthij: deinde euacuet̃ cũ pilulis de reubarbaro aut alefanginis cum tertia parte agarici p̃parati: τ pilule de Raued Mesue sũt fortiores. Tertio digerat̃ cũ oximelle cõposito aut sq̃llitico aut sirupo de eupatorio τ aq̃s apsinthij apij aut eupatorij. Quarto euacuet̃ cũ eisdẽ aucta dosi τ p̃prie cũ pilulis de raued de eupatorio aut de alkekẽgi. Mesue τ Aui. dicit clisteria fortis aptionis τ attractionis τ sl̃r vomitum esse ex reb⁹ magis iuuatiuis: si t̃n appeat dominiũ caliditatis dent̃ digerẽtia τ euacuãtia tẽperata aut ad frm̃ d̃clinãtia sic aq̃ cicoree aq̃ cuscute capilloruʒ ve. sirup⁹ bisantinus τ acetosus simplex τ cõpositus. Quinto aperiant̃ oppilatiões cũ tyriaca diacalamẽto diacinamomo que cũ vino subtili aut aq̃s apietib⁹ exhibeant̃. vinũ t̃n ẽ melius vt sit antiquũ τ sit. ij. vl. iij. ℥. Jtẽ passule cũ fisticis seminib⁹ cõibus frigidis anisis semi p̃fectis τ cinamomo s̃t p̃stãtes. Et passule sole optime p̃ferũt aut cũ diarodon admiste. Et si appareat dominiũ caliditatis det̃ diarodõ τ seia cõia frigida. Dieta ãt declinet ad calidũ aut frm̃ b3 exigẽtiã discrasie τ aliarũ circũstantiarũ. Et sint cibi τ potus apitiui nõ oppilãtes. Et vinũ sit albũ subtile nõ dulce bñ clarũ: magis aut minus vinosũ b3 q̃ oz. naz plurimus pot⁹ vini passi recẽtis facit cadere in solutionẽ epaticã p̃pter suã grossitiẽ τ dulcedinẽ. Et cũ apparẽt signa caliditatis ptisana hordeacea p̃fert. τ dimittat̃ panis vinum τ carnes p̃stãte virtute. τ cibus est parciẽdus vt parum p̃ vice comedat s3 frequẽtius. Dormiat sufficienter vt fiat bone digestio. fiãt fricationes toti corpori celebrata p̃ma τ secunda digestione: vt nutrimẽtum ad membra trahatur. τ summopere vitanda sunt oppilãtia τ constringentia interius aut exterius applicita τ valde dulcia. Et hec cura est cõis cuicũq3 fluxui oppilatiuo chiloso aut hũorali siue oppilatio sit in gibbo aut p̃cauo epatis siue inter epar τ intestina siue in mẽbris q̃ sunt vltra epar. Si v̄o fluxus chilosus pẽdeat ex debilitate attractiue sequente malam cõplxonem frigidã cũ materia: sicut accidit b̃m p̃lm̃ p̃cedat̃ eodem modo qui dictus ẽ in cura fluxus oppilatiui a materia frigida. Verũ cõiter nõ indiget ita fortibus icisiuis τ subtiliatiuis p̃ digestione: s3 bene fortibus aperitiuis: τ ẽt cõiter sufficiunt leniora solutiua cum qbusdam stipticis p̃fortata sicut pillule de reubarbaro additis myrobolanis kebulis p̃ quarta parte. Si v̄o sit mala complexio frigida sine materia nõ indiget euõne sed calefiat epar cũ oleo de spica: quod eẽt p̃stantius si bulliret cũ pauco vino vinoso s̃btili aromatico vsq3 ad vini p̃sumptionem: τ vngat̃ notabiliter fricando ipo oleo p̃us calefacto: τ panis sit cõmuni fermentatiõe p̃ditus cum aniso τ silibus: τ vinum sit antiquũ subtile τc. vt superius p̃ditionatum: s3 si in hoc casu attinet alicui dulcedini forte eẽt p̃stanti⁹ non sic in oppilatione: τ p̃histici τ passule pingues auelane depilate cũ cinamomo eẽnt p̃stantes: τ in reliquis fiat vt dcm̃ est in fluxu chiloso ab oppilatiõe: τ si appareat dñiũ caliditatis dent̃ apitiua fr̃a epatis t̃n p̃fortatiua sic diarodõ aut trisandali cũ passulis τ seminib⁹ cõib⁹ frigidis: τ vngat̃ cũ oleo ro.

ꝛ myrtino. ꝛ reliquū regimē ɔ̄clinet ad frigiduz. ꝛ sit epatis ꝛ mēbrorum naturalium confortatiuum tam stipticitate temperata q̄z singulꝫ ꝓprietate. ꝛ si fuerit debilitata pp lapsum ad humidū totum regimē declinet ad siccum. et ecōtra si fuerit debilitata ꝓpter lapsuz ad siccū ɔ̄clinet ad humidū. ꝛ si fuerit ɔ̄bilitata propter nimias euōnes sistant euōnes ille ꝛ totum regimen medicinale ꝛ in cibo ꝛ potu sit stipticū cuz tēperamēto actiuarum: ꝛ cū hoc sit apstiuū facile penetrās ad mēbra ꝛ sit multū resūptm̄ ita vt parū ipsius mīuz nutriat: ꝛ in hoc casu marie cib⁹ ē ꝓcēdus.

De fluxu epatico phlegmatico: sub q̄ aquosus continetur.

q Uid nominis ꝛ quid rei huius fluxus satis manifesta sunt. Est aūt hic fluxus duplex qdam aquosus: qdaz a phl'ate grossiori: causa aquosi ē corruptio digestiue epatis quā coadiuuat multus potus aque ꝛ vsus rerū aquosarum. Et potentia virtutis expellentis p meseraicas ad intestina que si deficeret eēt cā asclitis. Corrumpit aūt digestiua huiusmodi ꝓducens aquositatē ɓm pl'm a frigido: lz ēt caliditas epatis supfluus in gradu: diminuta tamē in q̄zto possit p corruptā digestionem aquositatē multiplicare sicut accidit in hn̄tibus epar superflue calidū ꝛ febrientib⁹ q efficiunt hidropici: potētia eniz rei insegtur multitudinē forme: item corrumpitur ab humido: a sicco aūt corrupta nō ꝓducit aquositatem aut rarissime. Apostemata quoqz epatis ꝛ oppilationes corrumpūt epatis digestiuā. Corrumpit etiā p cōitatem ꝛ a toto ꝛ a plurib⁹ mēbris. De his tn̄ q̄ztum ē expediens dcm̄ fuit supius in hidrope: ɔuersio quoqz aque hidropicoꝝ p meseraicas ad intestina est cā hmōi flux⁹ ꝛ p ipz soluit asclites sicut dicit Hip. vj. aphorismoꝝ aphorismo decimoquarto. ab hidrope habito ɓm venas in ventrem aqua fluēte solo fit. Cā aūt fluxus a phl'ate grossiori ē mala compl'o frigida epatis destruens digestiuā cū regimine ꝓportionali generationi huius phlegmatis ꝛ fortitudo expulsiue.

Signa sunt illud qd̄ egredit. s. phl'a ꝛ aquositas ꝛ regimen p̄cedēs. s. comestio fructuū aquosoꝝ ꝛ potus aque supfluus ꝛ ꝓprie tpe nō ɔgruo: item paucitas vrine ꝛ sudoris vel asclites p̄cedens cū ɔfortatione virtutis: ꝛ aq̄ tunc ē citrina sed ex p̄cedēti cā est alba: ꝛ ꝓprie si fuerit in cā mala cōplexio fria epatis. Signa autē male compl'onis epatis: apatis oppilationis ꝛ nocumēti ipsi⁹ epatis p cōitatem ab alijs mēbris sunt ex dictis superius manifesta.

Pronostica. Primum hic fluxus curat ɓm pl'm: nisi pēdeat ab apate. Scd̄m cū retinet hic fluxus aquosus errāte digestiua ipletur epar aquositate ꝛ rūpens in ventrē facit hidropē aquosam ɓm pl'm mortalez iuxta aphorismū gnquagesimū sextū septime particule. Si epar impletum aqua in omentū eruperit. i. in zirbum his vēter aqua impletur ꝛ moriuntur.

Cura. Si cā fluxus aquosi fuerit ɔuersio aque asclitici ad intestina sinat natura operari ꝛ medicus ad nihil aliud intēdat nisi ad ɔfortationē digestiue ꝛ expulsiue epatis cū ꝓprijs p virtutē tertiā ꝛ ɔtrarijs epatis dyscrasie ꝛ ceteris nocumētis ei⁹ ꝛ cū hoc moderata stipticitate participantib⁹. Si tn̄ nimis supflueret cohibeat cū magis stipticis ꝓprijs tn̄ in ɔfortatione epatis ꝛ ɔtrarijs ipsi⁹ dyscrasie vt supra. Si v̊o in cā fuerit regimē p̄cedēs malū: ordinet regimē ɔ̄triū tā regimini p̄cedēti q̄z dyscrasie iducte in epate p regimē illud. ꝛ dieta sit tenuis boni chimi ꝛ paucarū supfluitatū. Si vero in cā fuerit aliqd̄ epatis nocumētū p essentiā vel p cōitatem ex suprascriptis q̄ttuor ɔ̄bētur itētiōes. Prima ē remotio cāe siue nocumēti illi⁹. Scd̄a virtutū epatis ɔfortatio. Tertia correctio accn̄tiuz. 4ª regimē vite.

Pro p̄ma intētione. p̄mo mundificetur epar ab aquositate: nūc p eādem regionē. s. p itestina si natura p se nō fuerit sufficiens cū decoctiōe hyreos ꝛ myrobalanoꝝ kebuloꝝ ana. ʒ. ij. q̄ decoctio fiat in aq̄ mellis. ℥. vj. ad ɔsumptionē medietatis ꝛ colet ꝛ sufficiēter exp̄mat vel cū aq̄ mellis ɔ̄coctionis myrobalanoꝝ kebuloꝝ. ℥. j. misceat. ʒ. ß. succi hyreos aut q̄ztum videt sufficere vel si fluxus fuerit phl'aticus minoret cū his q̄ dicta sūt in cura gnāli fluxus: aliqn̄ vero mūdificet ꝛ diuertat aquositas illa per vrinā cū diacurcuma aut dialacca exhibita cū vino albo aut cū decoctione radicū ꝛ seminū ꝓuocantiū cū qua ēt trocisci ɔ̄ lacca possunt exhiberi. Si tn̄ eēt cum signis caliditatis aut febre dent diuretica frigida sicut ɔ̄coctio seminū cōium frigidoꝝ ꝛ radicuz sparagi pmista cū triasandalis aut diarodō abbatis. Sudor ēt si oportuerit ꝓuocet ponēdo ipm in stupha aut in furno a quo panis sit extractus ꝛ teneat caput ex: aut ponēdo ipm i thermis q̄ nō sint atramētales aut aluminose: aut alio mō stiptice: ꝛ si eēt debilis nō potēs hmōi tolerare dormiat: ꝛ in somno bn̄ pannis operiat aut anhelitū ɔtineat aut hora somni exhibeat potio sudoris ꝓuocatiua sicut tyriaca aut mythridatū cū vino subtili potēti. deide p cōplēda hac intētione alteret epatis dyscrasia: ꝛ corrigant cetera nocumēta ei⁹ siue sint p essentiā siue p cōitatem cū his q̄ dicta sunt in passionib⁹ epatis: ꝛ cū eisdē compleat itentio scd̄a q̄ ē digestiue epatis ɔfortatio. Et ex ꝓprijs sunt passule fistica auelane cinamomum epar adip ꝛ caro limatiarū cū ꝓprietate crocus vinū mediocris vinositatis odoriferū mediuz inter dulce ꝛ acre. Et ex frigidis sunt spēs endiuie ꝛ multa alia simplicia ꝛ cōposita de qbus supra in debilitate epatis. Tertio corrigant accn̄tia sicut dcm̄ fuit in cura gnāli fluxus. ꝛ regimē ɔ̄clinet ad calidū aut friū ɓm exigētiā dyscrasie: sz ɓm pl'm ad siccum ꝛ sit participans stipticitate temperata cum singulari proprietate in ɔfortatione epatis.

De fluxu epatico cholerico.

f Luxus epaticus cholericus q̄ztum ad qd nois ꝛ qd rei ē satis ex dictis manifestus. Spēs hz diuersas sūptas ɓm diuersas spēs cholere. Expellit. n. qn̄qz cholera nālis: qn̄qz nō nālis sicut citrina vitellina cholera minoris fame prassina eruginosa. cā ei⁹ ē multitudo cholere aut acuitas eius ꝓpter dyscrasiā epatis calidā cū regimine calido ꝓportiōali gnātioni ei⁹: sicut ē frequēs vsus ciboꝝ acutoꝝ amaroꝝ salsorum valde dulciū ꝛ vnctuosoꝝ: ꝛ mot⁹ fortes sub estu solis ꝛ in dieb⁹ canicularib⁹ ira ꝛ reliqua q̄ corpus iflamant. ꝛ silr̄ cause p̄ternāles sicut febres adurētes apata calida ꝛ oppilatiōes ꝛ ꝓprie oppilatio in poris kistis cū fortitudine expulsiue. huiusmodi enim cause inflāmantes cum excedunt adurunt sanguinem ꝛ humores ꝛ per adustionem inspissando sunt causa cholere ɔ̄tnarie: imo adustionis substantie epatis.

Signa. hic fluxus cholericus ɓm spēs suas cognoscit p colorē ꝛ sbam ei⁹ qd̄ expellit. Sz de signis fluxus cholerici sufficiēter actū est in capl'o de diaria. Sz eruginosus raro eueniēs est sicut erugo eris cū multa corpis ꝛ epatis iflamatiōe q̄ si pseueret adurit sba epatis. Signa aūt dyscrasie epatis apatum oppilationum eius ꝛ kistis fellis sunt ex precedentib⁹ manifesta.

Pronostica. p̄mū hic fluxus ꝓducit ad excoriationē ꝛ vlcera itestinoꝝ: ꝛ tāto citi⁹ q̄zto cholera ē acutior ꝛ maioris adustionis. Scd̄m hic fluxus ɓm pl'm curat nisi pēdeat ab apate aut sit cū adustione sbe epatis q̄ adustio cognoscit ex hypostasi orobina rubea tēdente in nigredinē: cui⁹ orobus ē frāgibilis ad differentiā orobine citrine non facile frangibilis que est ex rene: et ille orobus de quo supra nō est nisi de sba epatis adusta si tenacitatē aliquā habuerit ad differentiā sanguinis adusti.

Cura hui⁹ fluxus cholerici epatici: quattuor exigit itentiones p̄ma remouet cām fluxus. scd̄a epar ɔfortat. tertia corrigit accn̄tia. quarta ordinat debitū regimē. Si g̃ cā fluxus fuerit regimē p̄cedens remoueat ꝛ inducat regimē ɔ̄triū ifrigidans ꝛ humectans. Si vero in cā fuerit epatis supflua caliditas alteret cū infrigidātib⁹ magis aut min⁹ itensis ɓm dyscrasie exigētiā q̄ applicent int⁹ ꝛ ex: sed tn̄ extra nō applicent nisi p̄us facta sufficienti cholere euōne q̄ educat nisi natura p se ad h̄ sufficiat cum decoctione prunoꝝ tamarindoꝝ myrobalanoꝝ citrinoꝝ in q̄ infuse sint. ʒ. ij. reubarbari: ifrigidātia aūt iterius sūpta sūt sicut sirup⁹ de granatis cū aq̄ endiuie plātaginis aut solatri aut sempuiue: aut portulace ꝛ silium magis aut minus frigidoꝝ ɓm exigētiam in qbus pn̄t ifundi sandali aut spēs triasandaloꝝ cum canfora apud maiorē inflāmationē. Uinū quoqz granatoꝝ ꝛ berberis siue crispinū cū aqs suprascriptis ad hoc ɔueniūt. Exterius autē fiāt epithimata cū aqua endiuie plantaginis cū spodio spēbus triasandaloꝝ ꝛ silium qbus addat parū aceti. ꝛ si virtus eēt debilis parū vini aromatici aut spice. Apata vero ꝛ oppilationes siue epatis siue kistis manifesta sunt ex dictis in oppilationibus

epatis ⁊ icteritia. Sint tñ de oppilátia frigida aut téperata si cum
frigidis non posset fieri apertio sicut est aqua hordei seminum
cómunium frigidoꝝ cuscute capil. ve. ⁊ similiũ. Confortat aũt
epar cum eisdem de qbus statim dictũ est. Pro tertia intétio
ne. s. correctione accidétiuz frequentent clisteria mũdificátia p
hibétia excoriationé in quibus ponat aqua hordei adeps renũ
capre: albumen cũ vitello oui. oleũ vio. ⁊ similia. Reliqua accidé
tia sicut instátie vigiliarũ ⁊ similia curent vt dictũ est supra in ca
pitulo generali. Regimé autez sex rerũ nõ nãliuz iux quartaz
intétionem dclinet ad frigidũ ⁊ hu. cũ téperata stipticitate ⁊ sin
gulari proprietate epatis confortatiua.

De fluxu epatico nigro melancholico.

Quid nominis ⁊ quid rei huius fluxus epatici nigri me
lácholici satis sunt ex dictis manifesta. Est eni hic flu
xus dscriptiue fluxus humoris siue puris melácholi
ci vitio epatis: ex quo patet quomõ differat a fluxu nigro qui est
substátia epatis aut stomachi: ⁊ etiá a diaria melancholica. Jlla
eniz nõ est vitio ꝓprio epatis sed totius. Species ipsius famo
se sunt tres. s. fluxus niger sic sanguis niger aut vini nigri fex: flu
xus niger felleus ⁊ niger melácholicus. ꝑmus át duplex penes
Aui. est eniz quidá existés sicut sanguis subtilis niger nõ cóglo
batus: alter vero frequétius veniens qualis sanguis niger con
globatus. Similiter fluxus niger felleus é duplex: quidá est flu
xus melácholie genite per adustionez cholere rubee nãlis alter
per adustioné cholere nõ naturalis. Sz tertius fluxus. s. niger
melácholicus est iterũ duplex. s. melácholie naturalis cũ super
fluit: ⁊ melácholie pternaturá genite per adustioné melácholie
naturalis alter per adustioné subtilioris partis eius. Species
auté fluxus melácholici nõ famose sunt que fiũt per cógelatio
nez melácholie aut per adustionez phlegmatis aquosi aut gros
sioris aut ipsius cógelationez: que ideo sunt nõ famose quia ra
ro eueniétes. Ex melácholia eni genita per cógelationem melá
cholie nõ fit fluxus nisi raro ꝓpter sui grossitiem ⁊ paucá stimu
lationez: sed fit sephiros purũ. Melácholia át genita ex phleg
mate pauce attinet nigredini. Cause ꝑmi fluxus. s. meláchо
lici fecalis sunt sex. Pria é mala cóplexio epatis calida adurés
aut frigida cógelás: materia auté est massa sanguinea in hác me
lancholiá fecalé per adustioné aut congelationé versa ad quod
iuuat mistio multi humoris melácholici in massa sanguinea. Se
cunda causa est vlcus putridũ in substátia epatis emittés pus
nigrũ. Tertia cá est dubelati quod rũpitur in substátia epatis su
bito emittés magná quátitatez puris nigri quod p meseraicas
ad intestina defertur. Si eni solũ resudaret: ⁊ nõ rũperet manife
ste fieret fluxus virulétus subtilis de quo infra. Quarta cá é op
pilatio epatis que aperitur: vnde materie diu per oppilationem
retété ⁊ denigrate educũtur licet quádoqz per apertiõez huius
modi oppilationis fiat fluxus diuersorũ colorum. aperitur aũt
oppilatio aut a virtute forti sola aut cũ auxilio medicinaꝝ. Qui
ta cá est fortitudo virtutis aut sola aut auxilio medicinali adiu
ta digerés ⁊ separás nocituũ a iuuatiuo: ⁊ tádé nocituũ nigrũ
fecalé de quo supra expellés. Sexta cá est debilitas virtutis. s. re
tentiue aut digestiue epatis ⁊ hũc fluxũ fecalé antecedit fluxus
lotiuus ꝺm plurimuz de quo infra. Retétiua át ⁊ digestiua lz pos
sint debilitari ab oĩ genere egritudinis quátũ tamé pertinet huic
proposito dbilitátur a mala cóplexione calida aut frigida: calida
auté magis ledit retétiuaz: frigida vero magis digestiuá q̃ male
cóplexiones aucte aut diu inprimétes perducũt: tandé ad fluxũ
feculétuz adurédo aut cógeládo. propterea dicit Aui. ꝙ hec mu
tatio ex lotiuo ad feculétũ nõ fit subito. i. i modico tépore sz pau
latim. Citius tamé ad hũc perducit caliditas aduredo q̃z frigi
ditas cógeládo cũ ipsa sit magis actiua. Fluxus auté sanguinis
denigrati propter lógaz morá nõ reducitur ad hũc fecalé: sz ad
fluxuz sanguineũ de quo infra: qꝛ forte licet sit denigrat⁹ adhuc
tamen retinet foramé sanguinis aut salté magis sanguini assimi
latur q̃z huic melácholie feculéte. Eius auté mora denigrás ip
sum ꝺm plurimũ est in intestinis. Ab his tamé sex causis supra
scriptis licet vterqz fluxus fecalis pédere possit. s. subtilis ⁊ gros
sus: subtilis tamé penes Aui. frequétius fit a debilitate virtutis
digestiue: ⁊ cõsequenter a mala cóplexione frigida: ⁊ ideo fluxus
lotiuus frequéter antecedit ipsum: ⁊ sitis in principio sui est par
ua ⁊ appetitus cibi plurimus. q̃zuis ĩ fine rei perducat propter
sui putrediné ad febres ⁊ deiciat virtuté ⁊ perducat ad hidropi
sim: ⁊ ad vltimũ est lõgitudo cum extésione dispositionis. Cause
vero scdi fluxus melácholici. s. nigri fellei é caliditas epatis adu
rens cõuertens cholerá rubeaz naturalem aut nõ nãlem in me
lancholiá adustaz. Cause tertij fluxus melácholici q dicit niger
melicus est dbilitas attractiue splenis aut ei⁹ oppilatio siue sit in
poro attrahente siue in poro expellente meliaz ad os stõi. quare
melia ab epate nõ mũdificata tanq̃z supflua expelli ab ipso per
meseraicas ad intestina ad qd ꝯcurrit multitudo generationis
eius aut ꝓpter cibos ꝓportionales aut ꝓpter epatis dyscrasiaz
supflue calidá adurentez: ⁊ sic cõuertentez meliam nãlez vl' sub
tilem ꝑtem eius in meliam adustam nõ át ꝯuertentem masam
sanguineaz qꝛ esset fluxus fecalis ꝑtinens ad ꝑmá speciem de q̃
supra: neqz etiá cholerá qꝛ ꝑtinet ad scdm modũ de quo supra.
Species át nõ famose de qb⁹ supra fiũt aut ex frigiditate cógelá
te meliam aut phlegma aut ipsum adurente.

Signa: Fluxus fecalis niger est coloris nigri tendentis
in rubeũ: ⁊ si est grossus, est sic fex vini aut san
guis niger cõgelatus. Si vo subtilis é sicut sanguis niger subtil
non ꝯgelat⁹. Differt át q fit a mala cõplexione aduréte aut cóge
lante ab his q pédent ab alijs causis: qꝛ adsũt signa male cõple
xionis: nõ át apatis neqz vlceris aut oppilationis nec reliquaꝝ
causarũ de qb⁹ sup. Et q est a caliditate est magis niger ⁊ hz ni
gredinem magis lucentem: ⁊ est magis fetens ⁊ antecedũt eũ li
quefactio hũoꝝ ⁊ mébroꝝ ⁊ fluxus vẽtris virulent⁹ sitis pauci
tas appetit⁹ vehemétia rubedinis aq̃. Et plimũ sũt cũ eo febres
⁊ egestio ꝓcedés eũ est sic egestio febris pestilétie in vehemétia
fetoris grossitudine ⁊ tinctura coloris ⁊ tandez in fine egredit
sanguis niger. Sed qñ fit a frigiditate adsũt signa ꝯria. ⁊ qñ sic
citas est ꝯiũcta caliditati aut frigiditati est maior sitis ⁊ fluxus
magis ꝯglobat⁹: qñ át hũiditas est ipsis cõiũcta adsũt effect⁹ cõ
trarij. Si vo pédeat ab vlcere aut corrosiõe est cũ dolore ĩ ptib⁹
epatis ⁊ cũ paucitate ei⁹ qd egredit ⁊ remanet. s. in epate ⁊ ante
cessione cáruz facientiũ necessario vlcera ⁊ corrosiones: paulati
ne enim pus educitur sicut paulatine in vlcere aggregatur. ⁊ nõ
profluit magna q̃ztitas subito sicut in ruptura dubelati. Si vero
pendeat a ruptura apostematis adsunt ꝑmo signa apostematis
forte nondum colligentis sumpta ex grauedine grossitie dolore
⁊ febre ꝯtinuis: dinde signa dubelati siue collectionis ⁊ matura
tiõis ei⁹ sũpta ex augméto febris doloris ⁊ creméto reliquoꝝ ac
cidentiũ ⁊ febres ille sũt nõ ꝯuátes ordinez. ⁊ mltotiens incipi
unt cũ rigorib⁹. ⁊ duritíes pulsus est testimoniũ magnũ dubela
ti in viscerib⁹. ⁊ aliqñ paulatine resudat virus ⁊ ledit a resupina
tiõe nedũ a statiõe sup lat⁹. ⁊ cũ pfecta est maturatio qescũt fe
bris dolor ⁊ reliq̃ accidentia ⁊ crescit grauitas. ⁊ qñ redeũt dolo
res ⁊ pũctiões: ⁊ grauitas fit maior appropiquat eruptio. Cũ g̃
accidit rigor subito ⁊ sedat grauitas ⁊ dolor in loco apostema
to tũc iam eruptio facta é: ⁊ ꝓprie quádo descendit magna q̃zti
tas puris mordicans illud qd ptransit. ⁊ fortasse accidunt pul
sus cordis sincopis ⁊ mors ꝓpter virtutis resolonem. Et qñqz
nõ solũ egredit pus imo notabilis q̃ztitas sanguis aliqua vena
soluta. ⁊ qñ rumpit ad itestina egredit cũ egestione sed qñ ad re
nes egredit cũ vrina: sed qñ ad ventré p nullá regioné egredit:
sz detumescit epar ⁊ appet tumor circa iguina. Si vo pédeat ab
oppilatione aperta ꝓcesserũt signa oppilationis epatis q̃ multũ
apati similant absentia tamé febris facit ꝺm plim eas ab apati
bus differre lz in eis sit maior grauitas q̃z in apatibus scda pri
mi. Scdo hic fluxus accidit subito ⁊ est ꝺm plurimũ salubris.
Si vo pendeat a fortitudine virtutis appent signa digõnis cum
virtutis ꝯstátia. ⁊ fit fluxus cito cũ oib⁹ aut plurib⁹ cõditionibus
laudabilis crisis q ad salutez satis cito terminat. Si vo pende
at a dbilitate virtutis digestiue aut retentiue ꝓcesserũt cáe dbili
tatis ⁊ ꝓcedit hz plimũ fluxus lotiu⁹ q tádez ad feculétũ pducit.

Signa vero fluxus fellei sumunt ex colore ei⁹ qd egredi
tur nigro tendente in citrinũ ⁊ odore amaro ⁊ sb
tilitate sbe. ⁊ si é p adustioné cholere nãlis est subtilior ⁊ acuita
te ⁊ mordicatione eius. Et qꝛ in paruo tpe ducit ad dissenteriaz

⁊ ꝑcesserunt cause adurétes: ⁊ est, cũ reliquis accñtibus ꝓportio
nalibus ⁊ est cũ fetore notabili. Signa vero fluxus melẽici sb
tilis adusti sunt q: hꝫ odoré acrem sicut acetũ a quo fugiũt mu
sce ⁊ sparsa sup terram ebullit. ⁊ é acuta ⁊ velocis impͣssionis. et
est nigra relucens nõ tendés in citrinũ neqꝫ in rubeum neqꝫ in
albũ. Si vero sit fluxus meľie grosse genite p adustionem tũc é
grossa habés odoré acrem tédenté in ponticum nigra vt supra
cũ relucentia: sed é tardioris ipressionis ⁊ cũ hoc tardioris eũo
nis: ⁊ vtraqꝫ est cũ fetore notabili. meľia aũt naturalis fluens é
cũ paruo fetore pauce ipressionis nigra nõ multũ neqꝫ relucés
neqꝫ ꝑcesserunt cause adustionis ⁊ hꝫ odorem ponticũ. Quod
aũt in causa sint cibi melancholici significat ipoꝛum vsus. De
bilitas aũt attractiue splenis aut oppilationes ipsius cognoscũ
tur p signa ꝓpria supius posita in passionib⁹ ei⁹ ad quas recur
re: ⁊ inferius ponéda in fluxu oppilatiuo. Que vero est p cõge
lationem meľie est multũ grossa pauce impͣssionis pauci fetoris
difficilis cure habés nigrediné non relucenté ⁊ odoreꝫ ponticũ
tendenté in acré. Que ṽo é p adustioné phľatis aquosi hꝫ odo
rem salsum subtilis exñs substãtie: coloris parũ nigri tendentis
in album satis fortis ipressionis satis faciliter curabilis satis fe
tens. Que vero est p adustioneꝫ phľatis grossioris é grossa ha
bens odoré parũ acrem aut ponticum pauce impͣssionis diffi
culter curabilis parum nigra tédens in albũ satis fetens. Si
vero sit p ꝯgelationem phľatis hꝫ coloreꝫ parũ nigrũ cum albe
dine siue relucentia saporis pontici cũ acredine parũ fetés: pau
ce ipressionis difficulter curabilis. ⁊ signa frigiditatis ꝑcesserũt.

Pronostica. Primum Hyp. quarta aphorismo
rum aphorismo. xxj. egestiones nigre
qualis sanguis sponte veniétes. i. nõ apparétib⁹ signis digõnis
⁊ sine auxilio spãli ⁊ pseuerátes siue sequanť caliditatem aduré
tem aut frigiditaté ꝯgelãtem aut indebitã mũdificatiõem meľie
ꝓpter defectũ splenis sunt pessime ⁊ mortales ꝟm plurimũ. Sꝫ
cũ farmaco: aut apparentib⁹ signis digõnis minus malum.
Scđm huiusmodi egestiones sequétes vlcus aut rupturam
dubelati in epate ꝟm plĩm sũt mortales. Tertiũ sequétes aper
tionem oppilationis epatis: aut crisim ꝟm plĩm salubres sunt.
Quartũ sequentes debilitaté virtutis quas antecedit fluxus
lotiuus ꝟm plĩm mortales. Quintum Hyp. quarta aphoris
moꝝ aphorismo. xxij. egritudinib⁹ qbuscũqꝫ incipientibus: Si
fel nigrũ sursum aut deorsum exierit mortale ampliando apho
rismũ ad quácũqꝫ spém meľie genite p adustionem maxime p
adustioné cholere aut meľie: ⁊ supposito ꝙ fluxus talis melan
cholie sit pseuerás. Sextum Hyp. quarta aphorismoꝝ apho
rismo. xxiij. quibuscũqꝫ ex egritudinib⁹ acutis aut multi tempo
ris aut abortib⁹ aut aliter extenuatis fel nigrũ aut quasi sanguis
niger exierit sequẽti die moriť. i. p parũ tempus post. intelligédo
semp ꝙ corpora ista sint debilitata notabiliter, qđ dedit intelligi
p externutationé: ⁊ ꝙ egestiones iste sint pseuerantes ⁊ sponte
veniétes nõ preapparentib⁹ signis digõnis. Septimũ quar
ta aphorismoꝝ aphorismo. xxiiij. dyssenteria si a felle nigro in
choauerit mortale ampliãdo vt supra aphorismũ ad quácũqꝫ
spém meľie p adustioné genite maxime p adustioné cholere et
meľie nãlis. ⁊ intelligiť ꝙ hmõi meľia affixa sit ⁊ diuturnauerit i
ĩtestinis: nã excoriatio siue vlcus hmõi qđ dať intelligi p dyssen
teriã é cancer vlceratus siue vlcus cancrosum qđ est ex toto ge
nere mortale: ⁊ ex hoc tolliť ꝯtradictio aphorismi. xlviij. vj. parti
cule spleneticis dyssenteria superueniens soluit egritudinem.
Illa enim melancholia a splene ad intestina deriuata facit dys
senteriam transeundo ⁊ non figitur in intestinis.

Cura fluxus epatici feculenti nigri exigit quattuoꝛ ĩtentio
nes. Prima causam remouet. Secunda epar con
fortat. Tertia corrigit accidétia. Quarta ordinat debitũ regimé.
Si ergo iuxta ꝑmam intentioné cã huius fluxus fuerit regi
men ꝑcedens malum multiplicatiuũ meľie aut cholere aduste ⁊
sanguinis adustiuũ illud remoueať ⁊ inducať regimẽ ꝯ̃riũ. et
si in cã fuerint febres adurentes sanguiné. s. causon tertiana cõ
tinua: sinocha pestilẽtialis attendať eũoni cum phlebotomijs ⁊
solutiuis que sint tamen plurime ifrigidationis ⁊ humectatiõis
⁊ secũdo attendať extinctioni caumatis febrilis sex modis. ꝑm⁹
cũ infrigidatione aeris ⁊ ei⁹ humectatione q tñ stante fluxu non
dꝫ adeo infrigidari ne materia pellať a circũferentia ad centruꝫ.
Aer tñ inspiratus dꝫ eẽ notabiliter frigidus cui semp sint admi
sti vapores rerum frigidarũ redolentiũ qbus eger delectetur.
Scđs cum his que in ore retinenť ifrigidantibus ⁊ humectanti
bus guttur ⁊ linguá. Tertius é alteratio p clisteria sed stante flu
xu sint mũdificatiua. Quapropter aque hordei addanť succi i
frigidátes sicut portulace plátaginis solatri sempuiue ⁊ similiũ
oleũ vio. nenuf. ⁊ adeps renũ capre ad ꝓhibendum excoriatio
nem. Quartus é p cibos ⁊ potus: quapropter in cibis suis po
natur vinũ granatoꝝ de berberis aut acresta. Et in brodijs ex
qbus debét fieri fercula bulliat lactuca endiuia plantago portu
laca cucurbita ⁊ similia aut aliquod istoꝝ. Quintus p epithima
ta applicanda cordi epati renibus dorso capiti. Sed hic duo
obserua. Primũ vt hec non applicenť nisi ꝑcedente sufficienti
eũone. Scđm vt stante fluxu totũ corpus aut maioꝛ pars cũ his
frigidis nõ epithimeť ne materia amplius pellať a circũferétijs
ad centrũ sic eni fluxus nimis augereť. Sextus p ea q̃ sumunť
q̃ sint ifrigidantia ⁊ humectantia epar ⁊ mébra nobilia ꝯfortan
tia cũ singulari ꝓprietate cũ stipticitate temperata: ⁊ cũ hoc sint
ꝓpria humori peccanti. s. cholere aut meľie cũ sanguine miste q̃
p sui caliditatem aut putrefactioné sunt cã adustionis sanguis.
Potus tñ aque frigide q concediť in febrib⁹ vrentib⁹ státe fluxu
non é ꝯcedendus. facile enim pduceret ad lyenteriá aut ad flu
xum chilosum. Et si cã fluxus fuerit defectus splenis in mũ
dificando epar regať ꝟm ꝙ diceť in fluxu splenetico. Et si in cã
fuerit caliditas adurens epatis aut mébroꝝ que sunt vltra epar
alteretur cũ infrigidantibus fortibus que tamé nõ extinguát ca
lorem ĩnatum iterius sumptis ⁊ exterius applicitis epati ⁊ cor
di ⁊ dorso ꝟm situm vene chilis. Et sint ꝯfortãtia vt supra stipti
citate temperata ⁊ singuli ꝓprietate sed nõ approximenť exterius
nisi ꝑus debita mũdificatione ꝑcedéte. Si g̃ adsit multitudo sã
guinis preponať phľomia ex basilica aut ex cõi: aut ex saphenis
si in cã fuerit retétio menstruoꝝ aut hemorroidaꝝ: postea hũoꝛ
dominás in sanguine mũdificeť: cholera qdem cũ decoctione
fructuũ. s. prunoꝝ tamarindoꝝ ⁊ myrobalanoꝝ citrinoꝝ in aq̃
endiuie in cui⁹. ℥. iij. debite colatis ⁊ expͣssis infundanť reubar
bari. ʒ. ij. p. xij. horas cũ ebullitione parua ⁊ debita expͣssione et
colatione. Et si in cã fuerit humoꝛ meľicus educať: vt. ℞. epithy
mi myrobaľ. indoꝝ ana. ʒ. ij. sene. ʒ. j. bulliát in. vj. ℥. aque lactis
ad ꝯsumptioné medietatis ⁊ coleť expͥmendo: sꝫ epithymuꝫ po
natur ad bulliendũ in fine. Et si véter nõ eẽt facile obediés cum
hac decoctiõe distépereť. ʒ. j. aut q̃ꝫtum videť electuarij hamech.
Quod si nõ fuerit opus phľomia a mũdificatione iam dcã in
choandũ é. Deinde altereť epatis ⁊ cordis dyscrasia cũ frigidis
sepe dictis: ⁊ siľr dorsum siue regio vene chilis cum ifrigidante
Gaľ. aut siľibus sicut oleo ro. cũ quarta parte aceti. Siľr sumat
frigida de qbus supius in fluxu cholerico. Quod si nimia frigi
ditas epatis aut mébroꝝ q̃ sunt vltra epar fuerit in cã educatur
ꝑus meľia cũ decoctiõe stati posita. Sꝫ loco electuarij hamech
ponať diascene aut exhibeanť pilule ad hanc intétioné. In qb⁹
tñ ponanť myrob. nigri derelinquétes aliquod vestigiũ ꝯstrictõ
nis. Et regať splen si deficeret ab attrahédo meľiam: aut ꝓpter dͤ
bilitatem aut oppilationé vt ifra in fluxu splenetico. Postea ca
lefiat epar cũ iterius sumptis sicut sirupo de apsinthio de eupa
torio cũ sirupo de epithymo cũ aq̃s apsinthij buglosse ⁊ siľib⁹.
Et ex ꝯfectiõib⁹ ꝯueniũt diagalága diatriompipereõ diacalamẽ
tum diamuscũ. Ité tyriaca ⁊ mithridatũ. Et si opus eẽt calefacé
re ⁊ humectare ꝯueniũt zuccarũ buglossatũ zuccarũ boragina
tum cũ passulis auelanis parũ torrefactis ⁊ fisticis. Et exterius
applicenť oleũ de spica de apsinthio cũ tãtũdem vini potentis ⁊
pauco aceti ⁊ aromatizenť cũ gariofilis ⁊ spica ⁊ siľia modo tuo
elige. Et hec eadé q̃ dicta sunt optime valét ad cõplendũ scđam
intentioné q̃ é epatis ꝯfortatio modo habeát stipticitateꝫ mode
ratam ⁊ singularé ꝓprietaté ad epar. Si ṽo fluxus feculétus
pédeat ab vlcere remanéte post rupturá apͣatis aut pédente ab
alijs ꝑmo remoueať cã fluxus mũdificando ⁊ ꝯsolidãdo ptem
vlceratã. scđo epar ꝯforteť. tertio accñtia corriganť. q̃rto ordineť
regimé. Prio mũdificeť epar cũ aq̃ hordei aut zuccari aut melľ

permistis cũ melle ro. oxymelle simplici aut sirupo acetoso simplici ƀm exigẽtiã dyscrasie ⁊ putredinis vlceris qbus vtendũ est aliqbus dieb⁹ donec pus minoret postea ꝯsolidet cũ succi plãtaginis. ℥. ij. succi endiuie. ℥. ſ. boli ar. ʒ. j. ⁊ si opus erit minori ifrigidatione his addat aliqd thuris aut masticis. Jtẽ diarodõ abbatis ⁊ triasandali pmisti cũ his aut silibus ꝯfortãt ⁊ ꝯsolidãt. Et si opus eẽt calefacere eligat sirupus de apsin. diarodõ ꝺ succis herbarũ. Jtẽ trocisci diarodõ de reubarbaro ⁊ cũ his cõpleatur ꝑma ⁊ scđa intẽtio. Si vero fluxus feculẽt⁹ pẽdeat ab apertione oppilatiõis aut a virtute creticante sinat natura opari ⁊ adiuuet si defecerit. Ubi vero fluxus nimiũ excederet quẽ virt⁹ non bñ ferret sedet ƀm opportunitatẽ. Si vero fluxus feculẽtus pendeat a ꝺbilitate virtutis quẽ freqnter antecedit lotiuus remoueatur cã ei⁹ q̃ ƀm plĩm ẽ mala complo aut calida debilitãs ꝯtẽtiuã aut fria debilitãs digestiuã cũ his q̃ sepe supra dcã sũt. Et cũ eis dẽ epar ꝯfortet vt supra. ⁊ corrigant accñtia ƀm exigẽtiã ipoꝝ. ⁊ ordinet regimẽ ƀm cãe exigẽtiã. ¶ Cura vero nigri fellei ⁊ nigri melĩe exigũt intẽtiones quattuor suprascriptas. Sꝫ ꝑperãdũ est maxime in cura nigri fellei ⁊ nigri melĩci subtilis ꝑpter fortitudinem sue imp̃ssionis. Ergo q̃ꝫ primum potes eũa hmõi humores cum. ℥. iij. decoctionis prunoꝝ tamarindoꝝ mirobalanorũ indoꝝ. epithymi ⁊ scene in qua post debitam colationem ⁊ exp̃ssionem infunde reubarbari. ʒ. j. p. xij. horas deinde colet exprimatur ⁊ secum misceat. ʒ. j. ellectuarij hamech vel q̃ꝫtum videt. Et eadem medicina conuenit in melĩa facta p adustionez phlãtis: sed in melancholia naturali aut genita p ꝯgelationem detur diascene ab. ℥. ſ. vſqꝫ ad. ℥. j. cũ aqua apsinthij ifusionis epithymi ⁊ myrobalanoꝝ indoꝝ post eũonem alteret epatis dyscrasia ca. aut fri. ƀm exigentiam medicine aũt alteratiue tam interius sumende q̃ꝫ exterius applicande patere possunt ex supradictis: q̃ cum hoc ꝙ alterent sint etiam epatis confortatiue iuxta scđam intentionem. ¶ Sed ꝑ tertia intentione ꝑhibenda est excoriatio intestinoꝝ: dolor est sedandus cum clisteribus ⁊ reliquis ꝑprijs ad hoc que requirantur in cura dyssenterie ⁊ in cura generali fluxus. Tu tamen debes vti clisteribus magis aut minus ifrigidãtibus ⁊ magis ⁊ minus abstergentibus ⁊ aliquando stupefactiuis ƀm humoris diuersitatem ⁊ necessitatis exigentiam: quoruz copiam in cura dyssenterie ⁊ cura generali fluxus habuisti ⁊ reliqua accñtia corrigant ƀm ꝙ ibi dcm̃ ẽ ⁊c. ¶ Sꝫ ꝑ q̃rta ĩtẽtione regimẽ sex rerũ ꝺclinet ad frm̃ aut ad ca. ƀꝫ exigẽtiã dyscrasie: lꝫ ƀꝫ plĩm ꝺbeat ꝺclinare ad frm̃: imo aliq̃ ꝺꝫ eẽ notabilr frigidũ Silr q̃nqꝫ ꝺꝫ ꝺclinare ad hu. q̃nqꝫ ad sic. Et aliq̃ cũ tẽperamẽto actiuarũ aut passiuaꝝ aut vtrarũqꝫ. silr dieta ꝺꝫ eẽ aliq̃ tenuis aliq̃ grossa ƀm lõgitudinẽ aut breuitatẽ morbi ⁊ virtutis tolerãtiã. Que aũt sit hmõi regrat in cura generali fluxus.

¶ De fluxu epatico sanguineo.

b Hic fluxus quãtuz ad quid nominis ⁊ qd rei est satis ex dictis manifestus. Est ãt hic sanguis q̃nqꝫ rubeus viuidus q̃nqꝫ niger: ⁊ niger ẽ fetẽs aut nõ fetẽs. Et qcũqꝫ istoꝝ q̃nqꝫ ẽ mult⁹ q̃nqꝫ pauc⁹: q̃nqꝫ nou⁹ q̃nqꝫ antiquus: q̃nqꝫ ꝯtinu⁹ q̃nqꝫ iterpolat⁹ siue piodicus q̃nqꝫ creticus q̃nqꝫ sintomaticus. ¶ Causa rubei est scissura vene porte aut mesaraice absqꝫ scissura carnis aut panniculi tegẽtis ipsas fcã a cã primitiua aut a multitudine extẽdente aut ab acuitate corrodẽte. Si. n. simul cũ ipsis scinderet caro ⁊ pãnicls tegẽs ipsas sanguis exiẽs reperet ad cõcauũ vẽtris sicut scissura vene chilis aut emulgẽtis absqꝫ scissura rei tegẽtis ipsas ẽ cã mictus sanguinei. Scđa cã est multitudo eius supra illũ q necessarius est ꝑ corpore nutriẽdo aut acuitas eius stimulãs expulsiuã. Tertia cã est oppilatio ramoꝝ vene chilis aut porte quare sanguis in epate generatus ad mẽbra nutriẽda trãsire nõ valet: sꝫ tanq̃ꝫ supflu⁹ ab eo ad itestina expellit. Quarta cã tenẽs se ex pte corpis ẽ replo ei⁹ apa oppilatio ꝺbilitas attractiue ipsi⁹ quaꝝ cãs regre i ca. de fluxu. sanguis a toto. ¶ Cã ãt nigri nõ fetẽtis ẽ lõga mora ei⁹ in itestinis aut multa admistio hũoris melĩci: aut frigiditas cõgelans: sed causa nigri fetẽtis est mora adeo lõga vt fetat. Jtẽ caliditas putrefaciẽs.

Signa differt epaticus sanguineus a fluxu intestinali sanguineo per signa sex superius posita in principio huius ca. sed differt a sanguineo proueniẽte a toto q: cum hoc adsũt nocumẽta epatis cũ illo nõ: sed adsũt signa nocumẽti mẽbroꝝ vltra epar. s. oppilationis apostematis repletionis debilitatis attractiue ⁊ similib⁹ pro quibus recurre ad capitulũ de fluxu sanguineo a toto. ¶ Signa scissure vene porte sũt ipsa cã primitiua. s. casus offensio aut pcussio super epar si precesserint Et dolor quidã sensatus circa cõcauũ epatis: ⁊ ꝙ sanguis egreditur in magna q̃ꝫtitate ⁊ subito ⁊ nõ facile sistit neqꝫ cito: sꝫ ꝙ superfluit supra illũ q est necessarius pro corpore nutriẽdo cognoscit q: sumit cibũ maioris quãtitatis aut magis nutritiuum q̃ꝫ cõsueuerit. Sed qꝺ sit acutus cognoscitur ex precedẽti acuitate cibi ⁊ q: mordicat loca per q̃ fluit ⁊ forte tẽdit in citrinũ. Sꝫ quod sit oppilatio in venis epatis cognoscitur per signa superius posita ex grauedie tumore ⁊ silib⁹ q̃ meli⁹ in gibbo q̃ꝫ in ꝯcauo pcipiũtur. ⁊ q̃n sanguis venit a gibbo ẽ magis nitidus ⁊ ꝺpuratus. ⁊ oppilatio gibbi magis cõicat spũalibus sicut oppilatio ꝯcaui magis cõicat stõ. ⁊ q ẽ ex oppilatiõe cito abscindit ⁊ ẽ piodicus. Et differt a lotiuo q: hic ẽ purus. Jlle sicut lotura carnis. ¶ Pronostica. primũ hic fluxus ƀm plurimũ curatur sed non apud negligẽtes ⁊ iexpertos. Secũduz fluxus sanguinis nigri fetẽtis deterior est q̃ꝫ fluxus nigri nõ fetẽtis. Tertiũ fluxuz sanguinis rubei ꝺterior est q̃ꝫ fluxus nigri nõ fetẽtis cui cõcordat aphorismus. xxv. quarte pticule. Sanguis quidẽ sursũ qualiscũqꝫ fuerit per os maluz deorsuz vero bonum si niger fuerit.

Cura hui⁹ fluxus sanguinei epatici rubei q̃ꝫtũ ad oẽs cãs ei⁹ pterq̃ꝫ ab oppilatiõe patẽ põt ex cura flux⁹ sanguinei a toto ꝺ q̃ supi⁹ factũ ẽ spãle caplꝫ. Sꝫ ꝑ cura hui⁹ epatici sãguinei pẽdẽtis ab oppilatõe recurrat ad ca. de fluxu chiloso de q̃ supra: ⁊ ad capitulũ de fluxu oppilatiuo de quo infra. Sed cura sanguinei nigri fetẽtis aut nõ fetẽtis est vt prio procuret ipsius eductio cũ clisterib⁹ mũdificantibus aut solutiuis que vẽtrem lauant aut soluũt cõprimẽdo aut mistis ex his: ⁊ est prestãtius: deinde remoueatur cã nigredinis sanguinis ⁊ putroris eius: Si eniꝫ cã sit admistio humoris melãcholici educatur cũ his q̃ dicta sũt in fluxu melãcholico. Si eni cã sit admistio humoris melãcholici educatur cũ his q̃ dicta sũt in fluxu melĩco. Si vero in causa sit caliditas putredinalis aut frigiditas cõgelãs alteretur cũ his ẽt q̃ ibidẽ dicte sũt.

¶ De fluxu epatico lotiuo.

f Fluxus epaticus lotiuus est ꝺscriptiue fluxus rei que est sicut lotura carnis recẽtis. est eni aquositas tẽdens in rubedinẽ sanguineã. ¶ Causa eius imediata est duplex. s. ꝺfectus digestiue siue ex se pricipaliter ꝺficiat siue ex defectu cõtẽtiue que nõ tãto tẽpore retineat chilũ in epate donec digestiua cõplete ipsuz digerat. Hic autẽ ꝺfectus digestiue est dupliciter aut q: diminute ipsuz digerat in mutando ipsum ꝺbiliter versus naturã sanguinis aut q: corrupte ipsũ digerat corrũpẽdo ipsuz in aquositatẽ sicut in fluxu aquoso dictũ est. Sed in hoc lotiuo nõ est tãta corruptio quin appareat alicuius sanguinis vestigiuz. Scđa causa est ꝺbilitas sequestrationis aquositatis a sanguine ꝑpter debilitatẽ epatis ⁊ renũ. ¶ Causa autẽ harũ debilitatũ epatis licet possit esse omne gen⁹ male cõplexionis: cũ est imoderata scđo tegni. ƀm plurimũ tamẽ digestiua epatis ꝺbilitatur a frigido ⁊ retẽtiua a calido ⁊ humido cum superfluunt. Apostemata quoqꝫ ⁊ oppilationes sunt causa harũ ꝺbilitatum Et ꝺbilitatur etiã per cõmunitatẽ aut a toto aut a mẽbris particularibus sicut superius in fluxu aquoso ⁊ hidrope dictum fuit. ¶ Causa autẽ defectus attractiue renũ ƀm plurimuz est ipsorum frigiditas: aut oppilatio: aut apa. ¶ Cause autẽ ꝑmitiue sunt nimius potus aque ⁊ ꝑprie hora incõgrua. ⁊ similiter vsus fructuũ aquosorum ⁊ omnis superfluus potus ⁊ comestio.

¶ Signa. Differẽtia inter diminutionẽ digestiue: ⁊ ꝺbilitatez retentiue epatis haberi nõ possũt per egestionẽ lotiuam: vtriusqꝫ eniꝫ est chilus diminute digestus q cum sua albedine tendit in rubedinẽ. Sed differẽtia inter defectus ipsarũ habetur per causas: si enim adsit mala complexio frigida verisilr iudicandũ est esse ꝺbilitataz digestiuã. si vero adsit mala cõplexio calida: aut hu. iudicãdũ ẽ eẽ ꝺbilitatã retẽtiuã. ¶ Sed cõtra a caliditate superflua põt digestiua epatis diminui. Ergo signũ erit dubiũ. s. an sit diminuta digestiua aut lesa retentiua. ¶ Ad ƀ dicitur ꝙ digestiua a calĩtate supflua corrũpit ⁊ non diminuit nisi forte rarissime

Quapropter si erit corrupta digestiua exiens erit aquositas tendens in rubedinē sanguineā. Si aūt lesa retētiua erit chilus tendens in rubedinē sanguineā. facile aūt discernit inter chilum et aquositatē: forte aliq eēnt instātie: sed nolo vt tantū labores: naz quecūq ipsarum lesa sit eadē est cura. s. remotio cause ledentis. Si v̄o cā huius fluxus sit defectus sequestrationis aquositatis a sanguine, ppter defectum renū: egestio lotiua ħz plm̄ erit aquositas multa cum pauco sanguine pmista q sanguis forte residebit aquositati: non aūt erit aquositas cū sua albedine tendēs in rubedinē sanguineā: inter quas duas est differētia: qr in prima sanguis residet: in secūda nō. Et erit paucitas vrine nō solū cū fluxus adest: qr hoc est cōe oibus fluxibus: iuxta aphorismum vltimū quarte particule: vrina multa noctu facta modicum secessum significat: ⁊ econuerso sed etiā ante fluxum. Signa autē egritudinū epatis superius habuisti. Sed signa egritudinū renum inferius ponentur si deus voluerit.

Pronostica. Primum hic fluxus ꝯm plurimum curat nisi pendeat ab apostemate. Secūdum si non debite curatur ducit ad asclitem aut ad fluxum feculentū de quo supra.

Cura huius fluxus est ꝓportionalis cure fluxus aquosi de quo supra. ⁊ exigit quattuor intentiones. Prima cām remoueat. Secūda virtutem epatis. s. digestiuā ⁊ retentiuaz confortat. Tertia corrigit accidentia. Quarta ordinat regimen. Pro executione pme intentionis: si fuerit multiplicata aquositas educat vel per secessum vel p vrinam vel per sudorē. s. nūc per vnā: nunc p alteram: non aūt per omnes simul: sicut dictum est in cura fluxus aquosi. Deinde nocumenta epatis corrigant vt ibi. Si autem in cā fuerit solum diminutio digestiue ⁊ nō corruptio: ita vt solum sit chilus diminute digestus alteretur epatis dyscrasia que est in cā: ⁊ similiter cetera eius nocumenta corrigātur sicut dictum fuit in passionibus epatis. Tertio confortentur virtutes epatis cū his que simul epar ꝯfortent ⁊ corrigāt nocumenta ipsius: ⁊ ꝓpria in confortatione digestiue dicta sunt i fluxu aquoso. s. passule: fistica: auelane: crocus: cinamomum: epar adipis ⁊ caro limaciarum. Et in cā calida endiuia: ⁊ cōposita sunt sicut electuarium de passulis verificatum p Auic. in capitulo debilitatis epatis in cā frigida: sed in cā calida diarodon ⁊ triasandali: applicita etiam exterius ad hoc conferūt calida aut frigida ꝯm exigentiā: sed in ꝯfortatione retētiue sint magis stiptica q̄ habeāt ēt singularem ꝓprietatem ad epar ⁊ laudanū cū vino ⁊ potus succi ⁊ seminis lingue arietis habent singularē ꝓprietatez: ⁊ corrigant accidentia sicut dcm̄ fuit in cura generali fluxus: ⁊ regimen ordinetur in ꝯrium dyscrasie: ⁊ sit dieta tenuis aut grossa ꝯm longitudinē aut breuitatem egritudinis. Sit tamen ex his q̄ ꝓbent nutrimentū bonū paucarum superfluitatū: ⁊ facile digerantur: ⁊ est ꝯstantius vt cibus parcatur: sic enim chilus ide genitus melius retinebitur ⁊ digeretur.

De fluxu epatico fetido.

Hic fluxus descriptiue ē fluxus rei fetentis: siue sit hūor aut sanies: aut sb̄a epatis corrupta. Spēs non ħz nisi quosdam modos differentes ꝯm diuersitatē eius qđ egredit paucitatem aut multitudinē ei' ꝯtinuationē aut iterpollationem. Cause humoris fetentis sunt aliqñ longa mora humoris: ⁊ ꝓprie cū retinet in loco non nāli sicut in itestinis: lz tñ in hoc ⁊ in quocūq alio fetente sit necessarium ꝯcurrere calorē extraneum putredinalem. Silr̄ quandoq humor putrescit in ipo epate ⁊ tanq̄ superfluus expellit. Tertio in cā est aliquādo vlc' aut apostema epatis a qbus sanies fetens fluit. Quarto in cā est ipa epatis putrefactio p quam aliqđ de substantia epatis corrupta fluit per meseraicas ad intestina.

Signa sunt. ipe fetor rei que egredit: sed humor fetens ⁊ sanies ⁊ substantia epatis corrupta distinguūtur p colorem ⁊ sb̄am: ⁊ qr sanies descendit in aqua: humor ꝯm plurimum supernatat. Substantia aūt epatis est spissior neq facile diuisibilis.

Pronostica. Hic fluxus si pendeat ab humore ħz plurimū curatur. si ab vlcere aut apostemate epatis difficillime ⁊ raro: si a substantia epatis putrida nunq̄ curatur nisi sit res modicissima.

Cura. Hic fluxus exigit quattuor intētiones sepedictas. s. remotionem cause pficiendam. Primo cum mundificatione harum rerū fetentiū que nullo modo debent cōstringi si tamen fluxus sit excedens quem virt' nequeat tollerare aliqualiter cohibeatur: sed non restringat nisi perfecta mundificatione que mūdificatio fiat cum clisteribus mūdificantibus ⁊ cū solutiuis ꝯm exigentiā humoris si humor corruptus sit educibilis cum solutiuis ꝓpriis sicut cholera phlegma aut melācholia quoz solutiuoz copiam supius habuisti in cura generali flux'. Si v̄o sit sanguis educat cum lenitiuis abstergentibus: ⁊ secundo alteretur calor putredinalis cum frigidis interius ⁊ exterius applicitis. Si v̄o in causa sit vlcus mūdificetur: ⁊ silr̄ mundificetur substātia epatis corrupta, ꝓhibendo vlteriorem putredinem, ad quod valet aqua decoctionis hordei aut mellis cū oxymelle aut sirupo acetoso simplici ⁊ reliqs que dicta sunt superi' in cura fluxus feculenti ad quam recurre. Secūdo confortetur epar cum ꝓpriis contrariis tamen ipsius dyscrasie. Tertio corrigātur accidentia ꝯm q' opz. Quarto ordinetur debitum regimen in ꝯtrarium dyscrasie: sicut dictum fuit supra in fluxu feculento. Et hic fluxus fetidus pōt esse a toto cuius cause signa, ꝓnostica cura sūt ꝓportionales his q̄ dicta sūt in ħ fluxu epatico fetenti.

De fluxu epatico virulento.

Hic fluxus descriptiue ē fluxus rei subtilis tēdentis in citrinitatem aut rubedinem ad modum virulentie. Spēs non ħz nisi modos differentes ꝯm colores cū aliquādo ⁊ ꝓprie q venit a meseraica siue a mesenterio magis tēdat in citrinum: q v̄o ab epate magis in rubeum: distinguit etiā ꝯm q̄titatem maiorem aut minorem: ⁊ ꝯm ꝯtinuitatem aut iterpollationem. Cause sunt tres. Prima liquefactio sanguinis ⁊ humoꝝ a caliditate forti ⁊ tandem ipsius substantie epatis. Secunda est resudatio apostematis calidi nondum manifeste rupti in epate aut in meseraicis. Tertia causa ē virtus expellens huiusmodi humores cretice aut sintomatice.

Signa sunt inflāmatio epatis nō adustiua sed liquefactiua. item signa apatis calidi sub cute subtili celati non ꝓfundi: qr non resudaret: inter que duo distinguit quia frequenter est hmōi caliditas sine febre: sed apa nunq̄ absoluta febre. item cū apate adsunt signa apatis de qbus supra. Differt aūt virus proueniens ab apate meseraice siue mesenterii a proueniente ab apate epatis. pmo per signa ꝓpria distinguētia inter vtrūq apostema de qbus supra in passionibus epatis: inter que ē febris que fortis est in apate calido epatis: sed in apostemate meseraice leuis. Secūdo qr virus epaticum magis declinat ad rubedinem: sed virus meseraice cum albedie declinat ad citrinitatem. Cognoscitur aūt hūc fluxum eē creticum qr est cū omnibus aut pluribus cōditionibus laudabilis crisis: ⁊ cuz ipo sequr festina salus egritudis ꝓcedentis. Sintomaticus āt est cū nullis aut paucioribꝰ ꝯditionibus laudabilis crisis.

Pronostica. Primum hic fluxus si pēdeat a caliditate liquefaciente sanguinem ⁊ hūores curat ꝯm plurimū. Si vero liquefat substantia epatis aut pendeat ab apate difficillime curatur. Secūdum hic fluxus facile transit in feculentū cū per intensionem aut ex dispōne passi caliditas calefactiua efficit adustiua. Tertium ex hoc liquefactio qñq peruenit ad eductionē sb̄e epatis ⁊ ē mortale vt. ſ. Quartū fact' a virtute cretice aut sintomatice expellēte ħz plm̄ ē salubris.

Cura. Hic fluxus si pēdeat a caliditate liquefaciēte exigit quattuor intentiones suprascriptas. Prima remouet cām mūdificando virulentiam cū decoctione prunoꝝ tamarindoꝝ ⁊ myrobalanoꝝ citri. cum aqua distemperet. ℥. j. manne gut. ʒ. vj. casie aut in qua infuse sint. ʒ. ij. reubarbari ⁊ expresse. Deinde infrigidetur caliditas epatis liquefaciens cum exterius ⁊ interius applicitis: quorum copiam superius habuisti in fluxu feculento. Cura tamen liquefactionis substantie epatis pro magna parte pendet ex cura fluxus liquefactiui: de quo superius est factum speciale capitulum. Si vero pendeat ex resudatione apostematis epatis mundificetur cum aqua hordei sumpta cū triasandalis: ꝓus tamen premissa phlomia:

⁊ p̄misso reliquo regimine dicto in cura ap̄atum epatis calido-
rum. Deinde si ap̄a manifeste rumpat attendat mūdificationi
⁊ ꝓhibitioni putrefactionis sb̄e epatis ⁊ tandē vlcus ꝯsolidetur
cū his que dicta sunt in fluxu feculento ad quod recurre. Si vō
hic fluxus pendeat a virtute sintomatice aut cretice humores vi
rulentos expellēte sinatur si p se sufficiens fuerit. Si vō deficiat
adiuuet. Si vō fluxus supfluit aliqualiter cōpescendus ē: nō tñ
ex toto retinēdus nisi facta sufficienti mundificatione. Et scd̄o
in hoc fluxu quātuȝ ad oēs eius species attendat in toto cure
processu cōfortationi virtutū epatis cū his que sunt ꝯ̄ria ipsius
dyscrasie: ⁊ confortent ipsum stipticitate moderata ⁊ singulari
proprietate de quibus supra. Tertio corrigant accidētia ƀȝ op
portunitatē. Et quarto ordinet regimē in ꝯ̄riū dyscrasie epatis

De fluxu epatico q est substantia epatis aut sibi similatur.

E cōtingat error est sciendū ꝙ aliqñ in fluxu egredit
n res nigra nō facile diuisibilis que est substātia epatis
ab epate seperata per putrefactionē aut adustionē sub
stantie ipsius ⁊ cū huiusmōi epatis substātia descēdat per mese
raicas ad intestina opus est vt sit nō magne q̄ȝtitatis: sicut aliqñ
descēdit cū vrina ⁊ est sicut orobus differēs ab orobo a renib⁹
deciso per colorē tēdentē in rubeum. Orobus autē renalis ten-
dit in citrinū vt superius dictū fuit. itē per modū substātie: non
eniȝ est orobus renalis facile frāgibilis sicut epaticus. Aliquan
do vero egredit in fluxu nō ꝓprie substātia epatis: sed quodā si
milatū substātie epatis in sua nāli dispositiōe existentis in colo
re rubeo: in mō substātie eius: est tñ mollius: imo qđ plus est cū
diuidit in ptes apparēt sicut venule duriores reliqua substātia si
cut apparēt in vero epate cū in frusta secat: ⁊ persepe vidi egredi
huiusmōi substātiā in plrib⁹ frustis diuisiȝ vsqȝ ad q̄ȝtitatē. v.
℔. iter que reperiebat frustū. ſ. ℔. omnino epati simile.

Cause primi sunt putredines ⁊ adustiones substātie epa
tis: necnō vlcera putrida ⁊ corrosiua siue geita sint
ab ap̄atibus ruptis: siue a causis alijs. Cāe āt scd̄i. s. rei assimila
te substātie epatis est fluxus sanguinis ab epate ad itestina gra-
cilia qui sanguis est ꝓnus ad coagulationē ratione sue cōplexio
nis ⁊ modi substātie. Quapropter a virtute nāli intestinoꝝ dire
cta a virtute digestiua epatis coagulatur in rem similē substantie
epatis cum ꝓnitate sua ad hanc cōuersionem: nā vnūquodqȝ
agens intendit passi assimilationem.

Signa distinctiua inter substātiā epatis corruptā nigrā
fetētez ⁊ id quod assimilat substantie epatis sani
quod in rei veritate nō est nisi sanguis coagulatus sunt satis no
ta. sed distinguētia inter subāȝ epatis corruptā ⁊ sanguinē feculē
tum corruptū sᷓt qꝛ feculent⁹ corruptus est in magna q̄ȝtitate ⁊
habet frusta magna ⁊ parū dura ⁊ facile diuisibilia. Sed ecōtra
se habet epatis subā corrupta. Similiter sᷓt signa distinguētia in
ter frustū epatis veri ⁊ sanguinē coagulatū sibi assimilatuȝ: quia
veruȝ epar est durum nō facile diuisibile: neqȝ liq̄fit in aq̄ calida
sicut sanguis coagulatus. Signa āt causarū manifesta sᷓt ex
suprascriptis in fluxu feculento.

Pronostica Primum: fluxus sb̄e epatis corrupte
est mortalis ƀm plᷓȝ: nisi qđ egreditur
fuerit modicissimū: sicut eꝫ fluxus sanguinis coagulati similis
epati sano est ƀm plimuȝ salubris: significat eni fortitudinē epa
tis ⁊ satis bonā sanguinis dispositionē cū cōstātia virtutum in-
testinoꝝ graciliuȝ. Huius cura: cū est subā epatis corrupta exi
git q̄ttuor itētiones supscriptas. Pria cāȝ remouet. Scd̄a epar
ꝯfortat. Tertia corrigit accidētia. Quarta ordinat regimē. Que
oēs intētiones sᷓt cōplēde sic supius dictū fuit in fluxu feculēto
a putredine ⁊ corrosiōe siue vlcerib⁹ putridis ⁊ corrosiuis. Si ve
ro sit fluxus sanguinis coagulati: p̄mo sanguis ille educat cū cli
sterib⁹ mundificātib⁹ ⁊ potionib⁹ sic ē aq̄ hor. cum oximelle sim-
plici ⁊ apud maiorē necessitatē addant q̄ttuor grana coaguli le-
poris vl' edi: aut exhibeat casie. ℥. j. cū aq̄ ꝺcoctionis mellis: po
stea intēdat ad curā fluxus sanguinis ab epate ad intestina cū
his q̄ supius dicta sᷓt in cura fluxus epatici sanguinei ad quā re
curre: nō. n. ē bonū totiēs idē replicare: nā sic volumē nimis ex
cresceret. Et sic deo dāte sit fact⁹ finis huic fluxui epatico sup ce
teras mās difficillimo tā ad coḡscēduȝ q̄ȝ ad operandum pro
quo sibi gratias ago infinitas.

De fluxu splenetico capitulū sextum.

Ic ꝺscriptiue ē fluxus fact⁹ vitio splenis: ⁊ ē ƀȝ plimū
b melācholicus q ē aliqñ mltus: aliqñ paucus: qñqȝ cre
ticus: qñqȝ sinthomatic⁹: qñqȝ piodicus: qñqȝ sine p
iodis. Cā in genere ē triplex. Pria ē ꝺfectus mūdificatiōis me
lācholie ab epate quare supfluēs expellit p meseraicas ad inte
stina. hic āt ꝺfect⁹ mūdificatiōis ē aut ꝓpter oppil'. in poro siue
vena ortuȝ hñte a vēa porte ⁊ terminata ad splenē ad ꝉ p̄ncipa
liter ordiata vt deferat meliam supfluentē ab epate ad splenen:
hec āt oppilatio ē ƀȝ plimuȝ coarctatoria a melica grossa meatū
implēte. Et aliqñ hic ꝺfectus ē pp ꝺbilitatē attractiue splenis aut
a mala cōplexione q̄ ƀȝ plm ē frigida aut pp ap̄a ⁊ duritiē eius
aut solutā ꝯtinuitatē. Scd̄a cā p̄ncipalis ē ꝺfect⁹ expulsionis me
lācholie ad os stōi q̄ nālit dȝ ad ipm fluere ad famē excitādam
hic āt ꝺfectus ē aut pp oppilationē in vena p quā ꝺfert melia ad
os stōi q̄ ēt ƀȝ plimū ē coarctatoria ab hūore melico aut accidit
pp ꝺbilitatē expulsiue splenis q̄ freq̄nter ē a siccitate supflua licet
possit ab oi genere egritudinis ꝯtigere. Tertia cā p̄ncipalis flu
xus est mltitudo melie in splene cū ap̄ate aut sine ad cui⁹ expul
sionez nā irritata tādez mouet aut sola aut mediciali auxilio ad
iuta: ⁊ sic expellit ad epar ⁊ postea p meseraicas ad intestina. Si
vero expellet p venā terminatā ad os stōi faciet vomitum melā
cholicuȝ: ⁊ forte faciet fluxum melie expulse a stō ad intestina.
⁊ ideo cū expellit aliqñ p vtrāqȝ viā accidit simul vomitus ⁊ se
cessus melicus: lȝ ēt vterqȝ possit ꝯtingere ab epate simul expel
lēte p meseraicas terminatas ad stōm ⁊ intestina. Reliq̄ āt cāe. s.
defectus epatis in expellēdo meliam ad splenez aut supflua ge
neratio melie sup illā q̄ ē p splene necessaria ꝓuenit ex defectu
epatis aut ex regimine nō conuenieti: ⁊ nō ꝓpriant spleni.

Signa fluxus spleneticus coḡscit qꝛ qđ egredit ƀȝ plu
rimuȝ est melicum: ⁊ cognoscit defectus mundi
ficationis melie ab epate qꝛ ƀm plurimuȝ splen est extenuatus
qui defectus si ꝓueniat ex ꝺbilitate attractiue splenis ꝓpter ali
quā suā egritudinem coḡscit p signa egritudinuȝ eius de quib⁹
supra. Si vero ab oppilatiōe vene ꝺferentis melāncholiā ab epa
te ad splenez sentit grauitas inter epar ⁊ splenē cū carētia egritu
dinuȝ splenis. Si vero ꝓueniat ex defectu expulsionis melie ad
os stōi nō accidit fames ꝺbitis horis sicut cōsueuerat. ⁊ splē est
plenus ⁊ tumēs ƀm plurimū. cui⁹ defect⁹ si cā fuerit debilitas ex
pulsiue aderūt egritudines splenis de qb⁹ sup in ꝓprijs capitu
lis. Que si nō fuerit erit ex oppilatiōe pori siue vene deferētis
melia ad os stōi. Si vero in causa fuerit multitudo materie me
lancholice in splene ex tumore grauitate ⁊ tensione comprehen
ditur. Differt āt apostema splenis a duritie nō apostemosa per
febrez ⁊ dolorez ⁊ cetera signa de quib⁹ sup i ꝓprijs capitulis

Pronostica. hic fluxus a virtute factus cū omnibus aut plu
ribus conditionibus laudabilis crisis soluit egritudines melā
cholicas. s. duritiem splenis apostema eius. Quartanam melā
choliā mirachiā spleneticam ⁊ celebralem. Si vero sit sine his
ƀm plurimū mortalis. Reliqua ꝓnostica querant in capitulo ge
nerali fluxus ⁊ in fluxu epatico melancholico.

Cura hui⁹ fluxus exigit quattuor intentiones. p̄ma remouet
cām. secūda confortat splenē. tertia corrigit accidētia. quarta or
dinat regimen. Si ergo in cā fuerit oppilatio curetur perficiēdo
has intentiones sicut infra dicetur in fluxu oppilatiuo. Si vero
in causa fuerit debilitas attractiue splenis ꝓpter malam comple
xionem frigidam: Primo mundificetur melancholia cum ꝺco
ctione epithymi apud Mesue cuius potest exhiberi circa. ℥. j. et
diascene est ꝓprium: aut exhibeatur istud. ℞. scene myrobalano
rum indorum ana. ʒ. ſ. epithymi. ʒ. ij. ȝȝ. ℈. ſ. aque lactis caprini
℥. ij. aut exhibeant pilule iste. ℞. myrobalanoꝝ indoruȝ scene pi
lularum alefanginarū ana. ℈. j. ȝȝ. g. j. fiant pilule. vij. cum aqua
scolopendrie ⁊ fortiores istis eēnt pilule inde ⁊ de lapide lazuli.
Sed in fluxib⁹ cōmuniter leuia sufficiūt: ⁊ ab ipsis est inchoan-
dum: imo in multis si daretur medietas dosis istoꝝ solutiuorū
sufficeret: ⁊ nisi materia eēt plurima melius eēt abstinere. Deide
dent aperitiua sicut hoc. ℞. scolopēdrie tamarisci añ. ʒ. ij. corticū
radicis caparoꝝ. ℥. ſ. semis agni casti. ʒ. ij. ꝯtūdant grosso mō ⁊

bulliant in. ℔. ij. aque ad ꝯsumptioné medietatis ⁊ colleſ cū expressione cuius exhibeanſ. ℥. ij. cū. ℥. j. ſ. ſirupi acetoſi cōpoſiti: ⁊ ſup ſplene ponanſ ventoſe abſq3 ſcarificatione: ⁊ emplꝛa attrahētia: ⁊ ſi fluxus ſupfluerit reſtringaſ ⁊ ex ꝓprijs ſimplicibꝰ eſt xiloaloes ⁊ aqua myrti aut ſirupus eiꝰ ⁊ ex cōpoſitis micheleta. Si vo in cā fuerit ſupflua q̄ztitas meſie mundificeſ cū his q̄ dicta ſunt. Et ſi ſplen fuerit oppilatus aut apoſtematus ceteris coindicantibus fiat phlomia baſilice aut ſaluatelle ſiniſtre. Quod ſi cā fuerit debilitas expulſiue ſplenis ad os ſtōi facta mūdificatione vt ꝑus denſ apientia de qbus ſupra. Tertio corrigaſ mala complō ſpleniſ que ſm plm eſt ſicca: ⁊ quecūq3 alia egritudo fuerit in cā. Quarto ſup ore ſtōi ponanſ attractiua ſicut ventoſe ⁊ emplaſtra attrahētia. Si vo fluxus meſie ad os ſtomachi ſupflueret mundificeſ vt ꝑus cū his q̄ nullo mō ſint vomitiua. Sz in caſu imediate ꝑcedenti euacuatiua meſie debent eſſe ꝑ parte vomitiua. Scdo ꝯfortetur ſtōus ne recipiat cū ſirupo de menta de myrto miua cydonioꝝ ⁊ ſilibus: ⁊ ēt cum ceratis vnguentis emplis ⁊ epithimatibus ſtō applicitis. Tertio ponanſ ventoſe ſine ſcarificatione ꝑmo ſuper ſplene. deinde imediate ſup epate.

Et in oībus his caſibus: pacta ꝑma itentiōe expediaſ ſcda. ſ. ſplenis ꝯfortatio exhibēdo cappares ⁊ diamuſcū dulcē: aut zucarū boraginatū aut bugloſſatuz cū aq̄ endiuie ⁊ tamariſci: ⁊ in ſumma ea que confortant ſint propria per virtutem tertiam moderata ſtipticitate participantia ⁊ contraria dyſcraſie ſplenis.

Pro tertia itentione. ſ. correctione accidentiū ꝓhibeaſ excoriatio inteſtinoꝝ cum cliſteribus mūdificantibus in qbuſ ponatur adeps renum capre ⁊ ſubueniatur in dolore ipſorum ⁊ in reliquis accidentibus ſicut dictum fuit in generali cura fluxus.

Pro quarta intentione: ſit regimē declinans ad calidū aut ad frigidū ſm exigētiam dyſcraſie: ſed ſm plurimū ad humidū Et ſit dieta tenuis aut groſſa ſm tolerātiā virtutis ⁊ lōgitudinez aut breuitatē egritudis: ⁊ ſit gnātiua boni ſāguis nō meſici: ⁊ ſit ꝯſtrictiua aut apitiua ſm exigētiā itētionū quas itendiſ ꝑficere.

Et ſic cū auxilio dei cui grās ago imortales: ſunt expedite vndecim ſpēs fluxus penes cām mālem in qua: quarum ꝑme gnq3 ſe tenēt ex parte totius. Relique ſex ex parte membroꝝ particularium. Seqtur iam vt abſoluamus ſpēs fluxus ſe tenentes ex parte cauſe mālis obiectiue q̄ fluxu expelliſ: lz multe ex his iā abſolute ſint: imo maior pars in fluxibꝰ ꝑcedētibus. Relinquūtur eni ſolū tres ſpēs penes hanc cām: quas ſi deus voluerit expediemus. ſ. fluxus ſtercoroſus: fluxus vermiū ⁊ fluxuſ lapidū.

Tractatꝰ tertius de ſpēbus fluxus ſumptis a cā materiali obiectiua cōtinens tria capitula.

Caplm ꝑmum de fluxu ſtercoroſo.

Fluxus ſtercoroſus deſcriptiue ē fluxus ſtercoꝝ in q̄ztitate exuberāte ſupra id qđ ē ꝯueniens. Eſt autem ſtercus ſupfluitas ꝑme digōnis recipiēs formā ſbalem in ſtomacho lz in iteſtinis accn̄taliter ꝑficiatur. Modoſ hz differentes ſm magis ⁊ minus. Sūt. n. ſtercora aliqn̄ magis dura ⁊ cōpacta: aliquādo magis liqda ⁊ fluentia: item aliquādo cū multa miſtione humoꝝ. ſ. phlatis ⁊ vtriuſq3 cholere: aliquando ſine. item recipiūt differētias penes multitudinē eius qđ egeriſ tam ſm q̄ztitatē ꝯtinuā q̄z diſcretā. Cauſe eius ſunt multa q̄ztitas cibi. item qualitas eius: qr. ſ. parum eius trāſmuteſ in chiluz plurimū in ſupfluitates: ſicut ſunt fructus: olera ⁊ ſilia: quorum multū parum nutrit. itē paucitas eius qđ ad epar ⁊ mēbra attrahitur: ſiue ꝓueniat ex defectu ſtōi ⁊ inteſtinoꝝ nō debite imutantium aut non debito tpe retinentiū donec epar ⁊ meſeraice ſugāt qđ eis ptinet: aut ex defectu epatis ⁊ meſeraicarū ꝓpter debilitatem attractiue aut oppilationē: ⁊ cās ſupius dictas in fluxu chiloſo: aut ꝓpter defectū membroꝝ q̄ ſunt vltra epar: qr repleta nimis aut debiliter attrahētia aut oppilata ſicut ſupius dcm̄ fuit i fluxu ſanguineo. itē tertio multitudo eiꝰ qđ ex phlate aquoſitate ⁊ vtraq3 cholera redit ad iteſtina: ⁊ totū cū ſtercore ꝑmiſtuz: ſtercore domināte noīe ſtercoris appellaſ: ꝓpterea dicimꝰ aliquod ſtercus eē magis cholericuz: aliquod phlaticum aliqđ meſicuz: ⁊ forte hmōi humores ad iteſtina delati virtute inteſtinoꝝ ſtercorizanſ. Signa patent ex his que dicta ſunt in fluxu ſanguineo ⁊ chiloſo: ad quoꝝ capitula recurre.

Pronoſtica. Hic fluxus ſm plm curaſ ſi debite tractetur. Scdz difficile ē ⁊ nō bene tutū medicinaliter ꝑmutare naturas ⁊ hoīum ꝯſuetudines. Sūt eni qdam nāliter egerentes ſemel in die: qdam bis: qdaz ter quater aut pluries: Quādam de Cauaiono veronēſi vidi aſcellantem tm̄ ſemel oībus. xxij. diebus. ⁊ ſic ſe habuerat ꝑ totuz decurſum vite ſue. Tertium hoīes multū ꝑmutanſ ex decurſu etatiuo iuxta aphoriſmū. xx. ſcde particule. Quibuſcūq3 iuuenibꝰ exiſtentibuſ ventres humectantur his ſeneſcentibus exſiccantur ⁊ econtra. Qui aphoriſmus eſt ex contingentibus equaliter.

Huius cura exigit tres itentiones. Prima vt cauſe corporee ſi que ſint remoueanſ. ſ. oppilationes male complōnes ſtōi inteſtinoꝝ epatis ⁊ membroꝝ q̄ ſunt vltra epar: ⁊ ſic de ſingulis egritudinibus que poſſent eſſe cauſa huius fluxus: que qualiter remouende ſint ex ſupradictis patere poteſt. Et ſi corpus ſupflue plenum fuerit euacuetur ſm repletionis exigentiam.

Secūda itentio vt fiant fricationes toti corpori ⁊ balneatōeſ non qdem ſtiptice: ſed dilatantes poros ⁊ attrahentes nutrimētum ad membra que fiant completa ꝑma ⁊ ſecūda digeſtione.

Tertia intētio vt denſ cibi multi nutrimenti ⁊ paucarum ſuperfluitatum non lenientes: imo potius aperientes ⁊ ꝓuocantes: ⁊ ſint moderate q̄ztitatis ſufficiētis tn̄ ꝑ corpore nutriēdo: ſicut vinum ſubtile odoriferū carnes laudabiles vitelli ouoꝝ ſorbiles debite cocti teſticuli galloꝝ fiſtica auelane parū torrefacte: ⁊ ſilia que ꝑter ſupraſcriptas ꝯditiones ſtōm ⁊ epar ꝯfortent.

De fluxu vermium. Caplm ſcdm.

Hic fluxus deſcriptiue ē fluxus ipſoꝝ vermiū viuētium aut mortuoꝝ. Spēs huius fluxus ſumi poſſunt ſm differētes ipſoꝝ ſpēs q̄ ſūt tres. ſ. cucurbitini in modū ſeminis cucurbite q tn̄ aliquādo adiuicem cōnexi mediante humiditate phlatica nō animata ipos ꝯtinuante inueniunſ longi ſm hominis ſtaturaz: ſicut ꝑſepe vidi aſcarides ſubtiles parui: aliquādo rotūdi ⁊ oblongi ſicut ariſte: ⁊ lūbrici rubei tēdētes in albedinē longi ſm palmi lōgitudinē: imo aliqn̄ cubiti. Diſtiguūtur ēt ſpēs fluxꝰ ſz q̄ hmōi vermes expellūſ viuētes aut mortui.

Cauſa materialis vermiū eſt phla: locus ſunt inteſtina: ⁊ aliquādo ſtōus cā efficiens diſponens ē calor putredinalis: ꝑncipalius operās eſt calor nālis: ſaltez ſibi ſiue ſint duo numero diſtincti ſiue tm̄ vnus. ꝑficiens aūt eſt celeſtis influentia que ē cā ꝑmitiua aut ꝑncipalius ꝯcurrens.

Signa vermium reſeruentur ad capitulum proprium. Sed ſigna fluxus ipſorum: ipſorumq3 diſtinctio ſm ſpecies ſuas ſenſui manifeſta ſunt.

Pronoſtica. Fluxus vermium mortuoꝝ in egritudinibus acutis ē valde deteriꝰ q̄z fluxus viuentiū. ſignificaſ enim malitia egritudis ipſos interimēs ſed ſi viui deſcēdunt ſignificaſ aut expulſiue potentia aut non tāta egritudis malitia. Scdm ſi ſoli impermiſti fecibus egeranſ malū: ꝑmiſti vo bonum. Tertiū ſi ꝑmiſti ſanguini egerantur malum. Quartum vomitu expulſi malū. Sed in hac materia leuiter ptranſeo. Inferius enim in capitulo ꝓprio deo dante dicetur q̄ztum erit opportunum.

Cura. Si natura ꝑ ſe nō fuerit ſufficiens adiuueſ cū educentibus vermeſ ⁊ mūdificantibꝰ materiā eoꝝ: ⁊ ex ꝓprijs ē cliſtere factū ex. xv. ℥. lactis aut q̄ztum videaſ opportunuz iſpecta etate cū vna aut duabꝰ. ℥. zuccari rubei aut. ℥. ij. mellis ro. Et ſi fluxus aliarū materierū ꝑter vermes eēt nimis exuberans ſit lac calibeatū: aut cliſterizeſ cū aqua mellis facta ſm artē: aut cū aqua hordei cū melle ro. Et ſi fuerit aut timeaſ excoriatio addaſ adeps renū capre: ⁊ ſi vermibus aut materia eorū exiſtentibus in ſtomacho aut in inteſtinis ſuperioribus fuerit opus mūdificare per ea que ſumuntur detur mel ro. infuſionis ſemenzine: aut in quo ſit admiſta. ʒ. ſ. aut. ℈. j. ſemenzine cū pauco aque hordei aut mellis: ⁊ ita detur duabus aut tribus vicibꝰ: qm̄ educet vermes ⁊ eorum materiam: ⁊ ſi opus fuerit conſtringere fluxum ⁊ vermes educere detur micheleta cū pauco ſemenzine diſtemperata cum vino cydoniorum ⁊ ſimilibus: ⁊ in ſumma intendatur contra vermes ⁊ fluxū. ⁊ ꝑ ampliori notitia ſi eſt expediēs recurratur ſuperius ad caplm generalis cure fluxus:

⁊ ferius ad capl'm de vermibus: ⁊ curent accñtia ẜm ꝙ dictum fuit in cura generali fluxus: ⁊ dicetur in cura vermium: ⁊ sic or dinetur regimen sex rerum ẜm exigētiam fluxus ⁊ vermiū ⁊ dys crasie ⁊ reliquoꝝ a quibus sumenda est indicatio.

¶ De fluxu lapidū capitulū tertium.

Quid rei huius fluxus satis ē manifestū. hunc fluxum nunꝗ vidi: sed recitat Frāciscus de pedemōtiū ꝙ q dā clericus napolitanus cui nomē erat medicus: ꝑ mē sem emisit lapides ꝑ virgā ⁊ anū: ⁊ qui ꝑ virgā emittebant erant ad ꝗtitatē nucelle: q vo ꝑ anū ad ꝗtitatē oui q finalit' fuit libe ratus cū comestiōe melonū. hi lapides saltē grossi verisimiliter generant in sacculo aut colon. s. in cellulis ipsius in qbus sqba le figurant. Jn eis. n. mltū de phl'ate viscoso ꝯtinet qđ ē mā ip sor. Agēs āt ē calor intestinoꝝ adiut' a calore mēbroꝝ circūstā tiū: neqꝫ ē credēdū ꝙ māe tātoꝝ lapidū fuerīt vna vice cōgre gate q̄ in huiusmōi lapides cōdēsent: sed potius paulatī crescūt ꝑ paulatinā māe additionē: sicut etiā lapis crescit in vesica.

Pronosticum verisimile est hunc fluxum ẜm plu rimum esse salubrem.

Cura est eductio lapidū ⁊ phl'atis viscosi qđ ē mā eoꝝ cō bibitis: sicut aq̄ mellis cū oximelle sq̄llitico: qb' pos set addi ad magis lubricādū oleū cōe vl' amigdalarū dulcium nisi stomachus abhominaret: vel cū aq̄ mellis distēperent. ℥. x. floris casie aut ꝗtū videat sufficere: aut cū clisterizatis a qbus est inchoādū: sic ex oleo cōi aut sisamino cū oximelle squillitico aut cū tertia pte vrine ⁊ sīlib' ꝑus tñ oleū solū cū butyro ad mol lificādū clisterizel. Regimē āt nō nāliū sit cū eis q̄ vētrē lubricēt ⁊ nō sint generatiua huiusmōi phl'atis viscosi. imo ipsi' genera tionē ꝓhibeat. ¶ Et sic cū dei gratia sꝫ absolute oēs spēs flux' penes cāz māle ꝟbiectiuā ⁊ obiectiuā. Supest iā vt absoluam' spēs fluxus penes causam efficientem.

¶ Tractat' quart' de spēb' fluxus penes causam efficientē tria continens capitula.

¶ Capitulum primum de fluxu cretico ⁊ sintomatico.

Fluxus creticus est q ē terminus alicuius egritudinis mālis existēs cū oib': aut plib' cōditionib' laudabilis crisis: q sꝫ vt mā sit ꝓdigesta: sit indicatiua sit in die cre tica cū euōne q̄lis ⁊ ꝗti: oꝫ cū bona egri tolerātia ⁊ cōferētia: ⁊ in hoc fluxu ꝓmo fit digō: dinde nocitiui a innatiuo separatō tā dē nocitiui expulsio retēto innatiuo: ⁊ expulsiua ꝑus īcipit expel lere: ⁊ retētiua cedit sicut expulsiua expellit neqꝫ sibi aduersat cū vtraqꝫ suū finē ꝯsequat expulsiua nocitiuū expellēte: ⁊ retētina in natiuū retinēte. Sed in fluxu sintomatico: opposite sꝫ cōditiōes qui ꝓpterea sintomaticus. i. ruinosus appellat' ē. Jn h. n. fit in natiui ⁊ nocitiui expulsio: ꝓpterea retētiua ⁊ expulsiua sibi in suis opatiōib' aduersant ⁊ aliq̄n ꝑus retētiua cedit q̄ꝫ expulsiua ex pellat: imo q̄nq̄ꝫ fit fluxus ex solo ꝺfectu cōtētiue expulsiua nul lo mō ꝯcurrēte: sic accidit in ꝓpiquis morti in tisitib': ⁊ in fine ptisis: q̄ mō freq̄nter accidit oregmon ⁊ lachryme inuolūtarie ⁊ sudor diaforeticus. est itaqꝫ hic sinthomaticus duplex vn' fact' a virtute expulsiua stimulata: alter ex ꝺfectu ꝯtētiue nullo mō cō currēte expulsiua: ⁊ ꝓportionat illis motib' de qb' dicit Auerro is tertio colliget ꝙ nō hꝫ ꝓncipiū: neqꝫ cāz nꝫ finē: sed solū defe ctū: eius. n. cā ꝑ se nō ē aliq̄ virtus: sed sola grauitas: ⁊ ex his pa tet qd nominis ⁊ qd rei. Species. cause: ⁊ signa.

Pronostica. Sed ꝓnostica sꝫ hec. Primū oīs cri sis in oī egritudine māli: ēt pestilētiali existēs cū oib' ꝯditionib' sup̄scriptis ē euidēs signū salutis. Si vo ꝺficiāt aliq̄ ex ꝓncipalib' ꝯditionib' sup̄scriptis: nō ē efficax si gnū salutis ⁊ ꝓprie in pestilētialib'. Scđm. fluxus sintomaticus accidēs in ꝓncipijs egritudinū: lꝫ ꝯferat euacuādo nociuū ē ẜm plimū malus: significās mltitudinē māe aut maliciā. Tertiū flu xus vētris sintomaticus accidēs post egritudines vehementes aut post egritudines cronicas ē ꝫ plimū mortalis significās ve hemētē corruptionē aut ꝺfectū virtutis. Quartū. fluxus sintoma ticus ꝓueniēs ex solo ꝺfectu ꝯtētiue ē vniuersalit' mortalis.

Cura fluxus cretici ⁊ sintomatici. Cura si fluxus creti cus fuerit cū oib': aut plurib' ꝯditionibus laudabi lis crisis sinat nāꝫ opari iux aphorismū. xx. p' ꝑticule ꝓhibeant q̄ꝫ oīa q̄ crisiꝫ possent impedire: solū medicus intēdat regimini sex rerū nō nāliū ẜm exigētiā egritudinis ⁊ accidētiū. Quaꝓ o pter in egritudine acuta abstineat a vino ⁊ carnibus: ⁊ si crisis diu durāte opus fuerit aliq̄ cibo accipiat ptisanā ⁊ sīlia. sed i egri tudine cronica marie crisi diu durāte pōt vti vino ⁊ carnib' mo derate siue aq̄ carnis ⁊ sīlibus q̄ tñ nō crisiꝫ impediāt. Si vo flu xus fuerit diminutus adiuuet cū clisteribus calidis aut fri. ẜm exigētiā incipiēdo a leuibus ⁊ gradati ꝓcedēdo ad acutioꝛa: q̄ si nō sufficiāt aliqđ leue solutiuū exhiberi pōt sic infusio ꝓrunoꝝ tamaridoꝝ: māna casia: reubarbaꝝ polipodiū: cartamum ⁊ si milia: quoꝝ tñ virtus solutiua sit aliq̄ stiptico repssa aut ꝑ torre factionē. Si vo sup̄fluat cohibēdū ē cū his q̄ dicta sꝫ in caplo generali fluxus: ⁊ in caplis ꝓcedētibus. Ad qđ valet ptisana hor deacea ex hordeo torrefacto ⁊ similes cibi stiptici ⁊ ingrossantes calidi aut fri. ẜm q̄ oꝫ ꝯditi cū vino cydonioꝝ ⁊ sīlibus. item su machia mirtea ⁊ sīles: ⁊ obseruet reliquum regimē sup̄scriptum.

¶ Si vo fluxus fuerit sintomaticus factus a virtute expulsiua irri tata in principio egritudinis ⁊ fuerit ex genere humoris q facit egritudinē dimittēdus ē: nisi moduꝫ excedat. Jn fine vo egritu dinis moderādus. nā tunc ẜm plurimuꝫ timet de casu virtutis. Si vero fluxus ꝓueniat ex solo casu virtutis nō cōcurrēte expul siua cohibēdus ē ⁊ virtuti cadēti ꝟbueniēdū: ita vt dent ea q̄ sꝫ boni chimi facilis digōnis paucaꝝ sup̄fluitatum quoꝝ parū ml' tum nutrit cito in sanguinē ⁊ spūs ꝯuertēda. ⁊ cū h ꝯstrigētia a sua ꝓpetate. Et reliquum regimē ꝯstrictiuū obseruet ⁊ bōi odo res ꝯferunt ad virtutis ꝟbleuationē. sed forte potius sivis diuinū ⁊ nāle ꝓmitteret: ab hoꝝ cura fugiēdum eēt. Nō. n. hic aliud in tendere possumus nisi cuiusdam miserabilis vite aliquantulam productionem.

¶ Capitulum scđm de fluxu oppilatiuo.

Fluxus oppilatiuus ē q ꝓuenit ab oppilatiōe vel ex aptiōe oppilationis. ꝗuis huiusmōi cāe sint efficiētes mediate. Jmmediata. n. cā ē virtus expulsiua stimula ta a ꝓsentia māe: aut ꝺfectus ꝯtētiue cū grauitate māe. Speci es. Hic āt fluxus ē q̄ncupler ẜm q̄nqꝫ spēs siue mōs oppilatio num distictos ẜm mēbra q̄ ꝓht eē cā fluxus. Pria est oppilatio meseraicarū. Scđa epatis ⁊ poroꝝ eius. Tertia splenis ⁊ poro rum eius. Quarta venarū q̄ sꝫ vltra epar ortuꝫ habētium a chili ascēdēte aut ꝺscēdēte. Quīta ē oppilatio poroꝝ cutis. ⁊ aptio oium istarum pōt eē cā fluxus ꝑter q̄ꝫ oppilationis poroꝝ cu tis. hec. n. pōt esse cā sudoris cum ꝑus retētus esset. Est āt oppi latio horum mēbrorum morbus inuia ꝓhibēs trāsitum huidi tatis bone aut sup̄flue q̄ nāliter trāsire dꝫ ⁊ ē triplex: vna a qbus dā appllata coartatoria: ⁊ est illa cuius cā est in via ⁊ nō i instru mēto cuius cā ẜm plurimū est humoꝛ multus grossus viscosus aut cōgelatus. Huius āt cāe ꝓmitiue sꝫ cibi ⁊ potus ꝓbentes nutrimentum mltum grossum aut viscosū. Scđa vero dꝛ attenua toria. ⁊ est illa cuius causa est in instrumēto: ⁊ non in via: sicut apostema membri vicini coartans: aut ventositas aut alicuius membri dislocatio comprimēntis meatum: aut ligatura aut ma la complexio frigida ⁊ sicca viam constringens: aut calida ⁊ sic ca exsiccando contrahens. Tertia autem est dicta carnosa cu ius nocumentum est commune vie ⁊ instrumento: ⁊ eius causa est caro veruca pustula vel cicatrix. ⁊ omnes iste cause sunt perfi cientes. Causa autēꝫ disponens est strictura meatuū in crea tione sua. Causa oppilationis meseraicarum disponens est strictura ipsarum in creatione sua ⁊ perficiens ẜm plurimum est chilus ⁊ humoꝛ grossus ⁊ viscosus. sed cause primitiue sunt po tus aque frigide aque lutose aluminose ⁊ attramentales: item ca seus antiquus ⁊ carnes antique bouum bufalorum ⁊ similia. ⁊ hec ẜm plurimum sunt cause ceterarum oppilationum. Oppila tio autem epatis est duplex quedam in venis: quedam in poris eius: ⁊ vtraqꝫ est duplex: que enim est in venis: aut est in paruis aut in magnis: sed que in magnis aut accidit in porta ⁊ ramis eius grossis ⁊ est rāro: aut in chili ⁊ ramis eius grossis ⁊ est ra rius: sed in ramis paruis vtriusqꝫ frequenter accidit ⁊ ꝓpter i capitibus ipsorum sibi inuicem occurrentibus propter ipsorum vehementē stricturā: ⁊ hanc oppilationē frequenter sequitur flu xus ventris: que autem in poris est duplex: aut eniꝫ est in poris

purgationis sup̃fluitatũ ⁊ ẽ freq̃nter ⁊ sequit̃ eã p̃mo icteritia ci
trina si sit in poro felleo q̃ sub media penula epatis collocat̃ trã
siens vsq̃ ad gibbũ ei⁹: ⁊ aliq̃n lꝫ raro sequit̃ tãdẽ fluxus chole
ricus cholera regurgitãte p meseraicas ad íestina. Si aũt' sit in
alijs ramis kistis accidit icteritia ⁊ feces dealbant̃: ⁊ rarissime cõ
tingit fluxus cholericus: lꝫ dealbatio fecũ ⁊ tictura vrine sit fere
cõe signũ cuiuscũq̃ pori fellei oppilatiui: p̃terq̃ trãseuntes ad
fundũ stõi: ⁊ si sit in poro purgationis sup̃fluitãtis melice a sple
ne seq̃tur icteritia nigra: ⁊ tãdẽ lꝫ raro fluxus melicus: ⁊ si fuerit
oppilatio in vtrisq̃ poris accidit icteritia viridis siue mista vtra
q̃ cholera sparsa p cutis sup̃ficiem: ex colore.n. citrino ⁊ nigro
cũ p̃miscent̃ resultat color viridis. de his tñ in icteritia dcm̃ ẽ q̃
tum ẽ opportunũ: ⁊ ad has oppilatões si sequeret̃ fluxus qd ra
rissimũ ẽ eẽt mistus ex cholera ⁊ melĩa. Si ãt oppilatio sit in po
ris trãsitus nutrimẽti de pte in partẽ p sbam epatis q̃ ẽ raro nõ
sequit̃ flux⁹ neq̃ icteritia: sꝫ grossities epatis cũ duritie ⁊ corpis
extenuatio: qd ẽ cõe signũ oĩuz oppilationũ epatis: lꝫ p has alĩ
corpus p̃ternãliter tumeat, ⁊ p̃nt eã multe alie egritudines cõco
mitari cũ oppilatio epatis sit fere mr̃ oĩum egritudinum: ⁊ vna
quecq̃ istar̃ oppilationũ: aut ẽ noua: aut antiqua: simplex: aut cõ
posita ⁊ vnaqueq̃ istarũ põt eẽ coartatoria: attenuatoria ⁊ car
nosa: quarũ cause sunt ille de qb⁹ supra. Sꝫ freq̃nter oppilatões
epatis sunt coartatorie ab humore multo grosso ⁊ viscoso. Ra
ro attenuatorie ab ap̃ate coarctãte. Quarũ cãe p̃mitiue sunt ille
de qbus. s̃. Rarissime carnose. Oppilatio aũt splenis ẽ morbus
Oppilatio splenis
in vijs ⁊ ductib⁹ p quos hꝫ trahere fecem sanguis. s̃. meliam su
perfluã ab epate vt sanguis depuret̃: ⁊ sit p̃uenies membror̃ ali
mentũ: ⁊ ipam ad os stõi p fame excitãda delegare q̃ ẽ tripler.
Aut.n. est in poro q̃ ẽ iter ipm̃ ⁊ epar p quẽ trahit fecem sanguis
ab ipo: ⁊ hic ẽ vnus ex octo ramis vene porte egredietib⁹ epar
valde manifestus: aut ẽ in via q̃ est iter ipm̃ ⁊ stõm p quẽ dlega
tur melia ad os stõi: ⁊ ẽ ramus vene supradscripte: aut est in ipsa
splenis sba: ⁊ posset eẽ in aligbus: aut oibus his simul. ⁊ oppila
tio ei⁹ ẽ ꝺm plm̃ coartatoria pẽdẽs ab hũore melico feculẽto q
p̃pter multitudinẽ ⁊ grossitiẽ nõ potẽs trãsire p ductus ⁊ poros
remanet in eis obstruct⁹: ⁊ q̃nq̃ ẽ attenuatoria ex siccitate ⁊ pon
ticitate cholere nigre vel vẽtositate vicinor̃: aut ap̃ate cõprimẽte.
lꝫ in aliquo viderim ipam seq̃ cõpressionẽ costaruz sup splene:
cui⁹ cã erat gibbositas: ⁊ icurreret icteritiam nigrã sibi coeternã.
Rarissime ẽ carnosa. ad has aũt oppilatões p̃cipue ad eã q̃ est
in via p quã melia mittit̃ ab epate ad splenẽ sequit̃ icteritia nigra
⁊ q̃nq̃ fluxus melicus, melĩa regurgitãte ad portã: deinde p me
seraicas ad itestina. Silr̃ ex deoppilatione istarũ splene ante re
pleto seq̃tur fluxus melicus. Sꝫ si deoppilat̃ via iter ipm̃ ⁊ stõz
sequit̃ vomitus melicus ⁊ melia valde sup̃fluente fit vomitus ⁊
fluxus simul sicut vidi in dño Laurẽtio donato potestate vero
ne q vomitu ⁊ secessu expulit q̃ndecim. lb. melie in duob⁹ dieb⁹
⁊ q̃uis deuenerit ad frigiditatẽ extremor̃ ⁊ pulsuz vermicularẽ
cũ freq̃ntia sincopis: tñ sup̃uirit ꝯtra intẽtionez aphorismi. xxiij.
q̃rte particule: q̃buscũq̃ in egritudinib⁹ acutis ⁊c. erat.n. sum
me extenuatus cũ laborasset dolore stõi trib⁹ annis ꝯtinuis.
Oppilatio venarum
Oppilatio aũt venarũ q̃ sunt vltra epar q̃zuz ad qd noĩe: ⁊ qd
rei ex dictis ẽ manifesta. Modi aũt ei⁹ sunt duo. q̃nq̃.n. oppilã
tur vene ortũ hñtes a chili ascẽdẽte: q̃nq̃ ortũ hñtes a chili ꝺscẽ
dẽte. ⁊ p̃me sunt a gibbo epatis. s̃. ⁊ sc̃de a gibbo epatis infra.
Earũ aũt oppilatio ꝺm plm̃ ẽ coartatoria. Raro attenuatoria.
Rarissime carnosa. ⁊ cãe ipsarum sunt q̃ supius dicte sunt. Oppi
Oppilatio cutis
latio poror̃ cutis: q̃nq̃ ẽ coartatoria a sup̃fluitate mlĩa aut gros
sa ⁊ viscosa q̃ resecatur in quarta digõne p̃pter multiplicationez
cibor̃ grossor̃ viscosor̃ ⁊ omissionẽ fricationis ⁊ balnei: q̃nq̃ ẽ
attenuatoria p̃pter frigiditatẽ aeris: aut aque in q̃ balneat̃ cõdẽ
sãte: q̃nq̃ a caliditate solis aut ignis arefaciẽdo ꝯstringente: ⁊
q̃nq̃ balnea aluminosa aut attremẽtalia ⁊ silĩa ꝯstringẽdo sunt
in cã. q̃nq̃ ẽ carnosa ex cicatrice orta in corpis sup̃ficie: p hanc
n. poror̃ oppilationẽ p̃hibet̃ eũo isensibilis: ⁊ ẽt sensibilis sb for
ma sudoris: vñ mãe p hãc regionẽ solite euãri retinent̃: ⁊ retente
alias ificiũt: ⁊ tãdẽ cũ plurime aggregate sunt pellunt̃ de venis
paruis ad magnas ⁊ de magnis ad venã chilis ⁊ tãdẽ ad venã
porte: ⁊ postea p meseraicas ad itestina ⁊ fluxu vẽtris expellunt̃

⁊ iste oppilatões aliq̃n sũt cũ febre: aliq̃n sine ꝺm quã diuersitatẽ
opꝫ curã variari exhibẽdo min⁹ calida q̃n sũt febribus ꝯiuncte.

Signa cõia cuicũq̃ oppilationi sunt grauitas ⁊ extẽsio in pte oppilata q̃ tñ nõ ab oibus egris discernit. Scdo color a nãli notabilr̃ p̃mutatus. s̃. palidus vel citrinus in
toto corpe: q: sanguis laudabilis ⁊ copiosus nõ venit ad cutis
sup̃ficiem: sꝫ subtile ei⁹ solũ aquositati vel cholere mistũ attrahẽ
tibus mẽbris inanitis: ⁊ hꝫ marie verificat̃ in oppilatõib⁹ epatis
⁊ venarũ: nã si sit in meatib⁹ kistis aut splenis color fit ictericus
citrinus niger aut viridis: sꝫ in oppilationib⁹ poror̃ cutis nõ est
necessariũ colorẽ ita p̃mutari: ⁊ vrina in oppilationib⁹ epatis et
venarũ ẽ subtilis. Sꝫ in oppilatiõe poror̃ purgatõis sup̃fluita
tum ẽ grossa icterica. ⁊ in oppilationib⁹ cutis grossa nõ icterica.
Et tertio ẽ hõ in suis opationibus ipeditus ꝺm ea mẽbra in q̃
bus ẽ oppilatio ⁊ sibi cõmunicantibus. Et est signum efficac cũ
non visa fuerit alia egritudo q̃ possit verisimiliter illas operatio
nes impedire: ⁊ cum non adsunt signa repletiõis in toto corpe.
Signũ cõe fere cuicũq̃ fluxui oppilatiõ ẽ eẽ piodicum. fiunt
n. piodi ꝺm aggregationẽ mãe indeterminato tpe ⁊ ipsi⁹ expul
sionẽ ⁊ carẽtiã fluxus quousq̃ noua mã ad fluxum sufficiẽs sit
aggregata. Sꝫ signũ p̃prium fluxus oppilatiui meseraicalis est
fluxus kili p̃fecte digesti. i. sine notabili admistione lyẽterie non
tẽdentis aliq̃lr̃ in colorẽ rubeũ: festinus post cõplemẽtũ dige
stionis p̃me exñs cũ grauitate hypocõdrij dextri declinante ver
sus dorsum ⁊ p has circũstãtias differt hic fluxus a fluxu chilo
so seq̃ẽte nocumẽtũ stõi ⁊ intestinor̃: ⁊ p̃prie retentiue eor̃. Est
n. chilus nõ p̃fecte digest⁹: imo admistus lyenterie. Differt scdo
a fluxu seq̃nte oppilationẽ porte ⁊ ramor̃ ei⁹ nõ egrediẽtiũ epar
Ille.n. lꝫ sit chilosus tẽdit tñ in colorẽ sanguis aliq̃lr̃: cũ virt⁹
aliq̃lis sanguificatiua sit in meseraicis a virtute tñ epatis, itez
nõ ẽ festinus post cõplementũ p̃me digõnis: ⁊ in eo q̃ chilosus
differt a fluxu seq̃ẽte oppilatiõe chilis cũ ille sit humoral' chi
lo iam in sanguinẽ ⁊ in reliq̃os humores verso in vena porte.
Et p hoc ẽt differt a reliq̃s fluxib⁹ oppilatõis venarũ q̃ sũt vltra
epar. Sꝫ p hoc q ẽ cũ grauitate hypocũdrij dextri tẽdẽte versus
dorsum differt a fluxu seq̃ẽte debilitatẽ attractiue epatis: q̃ lꝫ sit
chilosus ẽ tñ sine grauitate. Differt ẽt a fluxu seq̃nte oppilatõez
partiũ epatis: q ẽ cũ grauitate hypocũdrij dextri q̃ tñ nõ tendit
versus dorsum. Differẽtia aũt iter ap̃a epatis ⁊ meseraicarũ et
oppilationẽ eor̃ ẽ: q febris cõcomitatur ap̃a ⁊ nõ oppilationẽ
lꝫ aliq̃n grauitas sit maior in oppilatiõe epatis q̃ in ap̃ate eius
iux Aui. sc̃a p̃mi de signis oppilationũ. ⁊ ẽ ap̃ata epatis maio
ra causant nocumẽta in breui tpe q̃ ipsi⁹ oppilatiões: sicut ẽ de
iectio appetit⁹ singultus arefactio hydrops ⁊ silia. Et ex his ma
nifesta sunt signa fluxus oppilatiui: siue oppilatio sit in meserai
cis: siue in vena porte: siue in vena chilis. Signa p̃terea distin
ctiua iter ptes epatis oppilatas ẽt distinguũt iter fluxus ide p
deũtes. nã oppilatio gibbi manifestior ẽ sensui: sentit̃ eni p tactũ
duricies ⁊ grossities: ⁊ ledit magis ptes sp̃uales: sꝫ oppilatio cõ
caui magis ledit stõm. ⁊ nõ ẽ ad tactũ manifesta. Sꝫ signa oppi
latiõis poror̃ kistis fellis sunt dealbatio fecũ vrina citrina gros
sa: icteritia citrina ⁊ tãdẽ lꝫ raro fluxus choleric⁹ cholera reuma
tizãte p meseraicas ad itestina: sꝫ ad apertionẽ oppilatõis hor̃
poror̃ sequit̃ aliq̃n fluxus cholericus: aliq̃n vomit⁹: si aperiatur
oppilatio pori fellei tẽdẽtis ad fundũ stõi. Que aũt sint signa di
stinctiua iter oppilatiões diuersor̃ poror̃ kistis sufficiẽter dcm̃
fuit in icteritia. Signa aũt oppilatõis poror̃ trãsit⁹ nutrimẽ
ti ex dictis in hꝫ capl'o manifesta sũt. nõ eni seq̃tur fluxus vẽtris
neq̃ icteritia: sꝫ grossities epatis cũ duritie ⁊ corpis extenuatio:
qd ẽ cõe signũ oĩum oppilationũ epatis. Signa vo oppilatio
nis splenis ex dictis supius sũt manifesta: siq̃dẽ fuerit in poro p
quẽ splẽ attrahit melĩam ab epate seq̃tur fluxus melicus ⁊ splẽ
ẽ extenuatus. Si vo fuerit in poro p quẽ melia delegatur ad os
stõi splen igrossat̃ ⁊ cadit appetit⁹ ad cui⁹ apertionẽ seq̃tur vomi
tus melicus: ⁊ iterdũ melia exuberãte vomit⁹ ⁊ fluxus simĩ. Si
vo sit in ip̃a sba splenis: adest grossities splenis absq̃ fluxu aut
vomitu: nisi modũ excederet q̃ grossities si solueret̃ posset eẽ cã
vomit⁹ aut secessus melici. De his tñ supius sufficiẽter dcm̃ est.
Signa vo oppilationis venaruz q̃ sunt vltra epar sunt signa

oppilationis generalia suprascripta. ⁊ cũ hoc nõ sunt signa speciàlia alicuius ex quattuor oppilationibus suprascriptis. Item fluxus inde seqͤ́s est humoralis cũ periodis. Signa vero oppilationis poroꝝ cutis sũt cause ipsius de qbus supra. ⁊ cuꝫ hoc prohibitio sudoris ꝯsueti: ⁊ nõ sũt signa alterius oppilationis ⁊ fluxus est humoralis periodicus.

Signa vero causarũ sũt huiusmodi. Siquidẽ oppilatio sit coartatoria ab humorũ multitudine adsũt signa plectorie p̃dictis generalib⁹ signis oppilationis addita. Si vͦ sit coartatoria ab humoꝝ grossitie ⁊ viscositate adsũt signa cacochimie: itẽ regimẽ precedẽs cũ malicia digõnis que si multiplicet vẽtositatẽ apparebit duricies ⁊ grossicies augeri ⁊ minui in breui tẽpore: si vero nõ permanebit semp equalis duricies vl' grossicies: si vero causa fuerit attenuatoria persiciẽs erũt signa ap̃atis epatis vel preassũptio alicuius ex prenarratis aggregãtibus ⁊ cõstringẽtibus eas. Si vero fuerit cõpressio costarũ aut ligatura ⁊ siĩa extrinseca omnia sũt sensui manifesta. Si vero fuerit carnosa: puta pustula aut bothor apparebũt signa ap̃atis ⁊ pustularuꝫ. Si vero carnis additio veruce oppilatio erit ptialis in aliqua via vel poro propter quod oppilatio nõ erit magna: ⁊ per cõseqͤ́s signa oppilationis d̾bilia ⁊ cũ hoc cura parũ proderit. Si vero causa fuerit disponẽs puta strictura viarũ i creatiõe sua: signũ erit diuturnitas passionis: q2 a pricipio generationis cõtracta cum fortitudine retentiue ⁊ debilitate expulsiue.

Signa vero fluxus seqͤ́tis d̾ oppilationẽ sũt ipsa oppilatio precedẽs de qua supra. Deinde fluxus humoralis seqͤ́s. Et tertio cura omniũ accidẽtiũ seqͤ́tiũ oppilationẽ illam.

Pronostica. Fluxus seqͤ́s oppilationẽ coartatoriam antiquatam difficulter curatur. Nouam vero facile curatur si debite tractetur. Secundum fluxus sequens oppilationem attenuatoriá ꝑpter ap̃a coartás: aut dislocationẽ mẽbri viciñi cõprimẽtis raro ⁊ difficult curat. Seqͤ́s vero malá cõplexionẽ sine mã: aut vẽtositatẽ vias attenuátem facile curat. Tertiũ flux⁹ seqͤ́s oppilationẽ carnosaꝫ non recipit curá. Quartũ. flux⁹ seqñs cõstrictionẽ meatuũ a generatione cõtractus est coeternus patiẽti. Quitũ. fluxus seqñs apertionẽ oppilationis est ꝭm plĩmũ salubris: Et terminus accidentium sequentium oppilationem.

Cura fluxus oppilatiui in generali.

Cura generalis fluxus seqñtis oppilationẽ exigit qnqꝫ intẽtiões. Pria aptio oppilationis si fieri põt. Scda mũdificatio humoꝝ qui ꝑpter oppilationẽ sũt retẽti. Tertia cõfortatio mẽbroruꝫ tá mittẽtium qꝫ suscipiẽtiũ. Quarta correctio accidẽtiũ. Quita d̾bitũ regimẽ sex rerũ nõ nãlium. Sed in oppilationib⁹ meseraicarum vene porte ramorum vene chilis ⁊ venarũ q̃ sũt vltra epar aptis oppilationib⁹: ⁊ facta mũdificatiõe supfluoꝝ q̃ per oppilationẽ erát retẽta d̾tur ea q̃ faciunt chilũ penetrare ad epar ⁊ hũores ad mẽbra cõfortãdo ipsoruꝫ attractiuá cum fricatiõe ⁊ reliquis ingenijs. Que intẽtio in reliquis oppilationib⁹ dictis nõ ẽ necessaria sicut in oppilationibus kistis splenis ⁊ poroꝝ cutis: q2 in istis nõ ꝓhibetur trásitus nutrimẽti ad mẽbra. Si vͦ fluxus sequatur aptionẽ oppilationis exigunt cetere intẽtiones p̃ter primaꝫ. Et ex his infert stiptica cõstringentia nõ cõuenire in cura fluxus oppilatiui nisi apta oppillatiõe fluxus modũ excederet: ⁊ hoc ẽ qd̾ dicit Aui. xvj. tertij tractatu scd̾o capl'o primo. ⁊ illud qd̾ cadit in hoc capitulo de errore est: vt d̾tur illi qui hꝫ fluxũ epaticuꝫ oppilatiuũ medicine cõstipatiue addẽtes in oppilatiõe cõfortátes eá vt cõstringát naturá: ⁊ perducit istud ad errorẽ maximũ. ⁊ multotiẽs qdeꝫ linit insipiẽs cũ inspissantib⁹ sanguinẽ ⁊ extiguentibus epar per hoc q͏̄ sunt frigida: ⁊ in hoc est mors: ⁊ successio putrefactionis: imo oportet cũ sciueris q͏̄ cá in ipso est oppilatio in epate ⁊ meseraica vt intẽdas cũ aptiõe oppilationis. ⁊ iá laudate fuerũt passule pingues in hoc capl'o: ita vt qdá existimauerũt q͏̄ ipse sanát fluxum difficilẽ. Et nos quidẽ experti sumus ⁊ fuit res nõ lõginq̃ ab eo q͏̄ dixerũt: ⁊ sicut est de epatico ita in ceteris fluxib⁹ oppilatiuis sentiendũ est nisi ꝭm modũ quẽ dixi. De fluxu tñ epatico chiloso ꝑpter oppilationẽ dixi quátuꝫ est oportunũ. quod si oppilatio fuerit coartatoria in meseraicis epate vel porus kistis ⁊ venis que sũt vltra epar pẽdens a multitudine humoꝝ ꝭm plurimuꝫ cõuenit phlebotomia: ⁊ si repletio fuerit vniuersalis in toto: fiat p̃mo ex cõi: d̾inde ex basilica dextra. Si vero repletio nõ excederet modũ sufficit phlebotomia basilice aut saluatelle dextre. Si tñ in causa esset retẽtio hemorroidarũ aut mẽstruoꝝ p̃mittatur phlebotomia saphene: d̾inde phlebotomet basilica dextra. Et ficus infuse in oleo amigdalino sunt fortes in prouocando mẽstrua. Quod si reliq̃ cõditiones a quib⁹ querit licẽtia in phlebotomãdo nõ cõsentirent vẽtosentur nates: aut sanguisuge applicentur. Si vero in causa fuerit humor grossus aut viscosus: primo digeratur: d̾inde euacuetur: postea dent aperitiua ꝭm exigentiá. Digerẽtia eniꝫ in pricipio nõ debẽt esse multuꝫ aperiẽtia aut prouocãtia: sed abstergẽtia ⁊ incidẽtia: sicut sirupus acetosus: aut oximel simplex. postea d̾tur magis aperiẽtia ⁊ prouocãtia sicut sirupus acetosus cõpositus oximel compositũ: oximel squilliticum: ⁊ possunt hi sirupi permisceri cũ aquis magis aut minus aperiẽtibus calidis aut frigidis ꝭm exigẽtiam. hic auteꝫ ponaꝫ q̃dam simplicia ⁊ cõposita: quibus ꝭm exigentiaꝫ vtẽdũ est. Frigida sunt sic endiuia ⁊ cicoria ⁊ aque ipsarum. Aqua plãtaginis ex folijs ⁊ radicib⁹ suis. Semina cõia frigida quib⁹ vtẽdum est in oppilatiõe cum caliditate. Calide vero sunt: feniculus petroselinũ apiuꝫ assarũ casia lignea rubea tinctoꝝ phistica squilla spica gẽtiana aqua cicerũ reubarbarũ absinthiuꝫ eupatorium cime squinanti amigdale amare camepitheos. ⁊ ꝓprie quãdo oppilatio esset in vijs strictis vinũ subtile est ꝓpriuꝫ cõfortás ⁊ aperiẽs: ⁊ in causa frigida possũt cũ eo distẽperari aliq̃ ex electuarijs infrascriptis. Equalitati ꝓpinqua sunt lupili cuscute lacca capilli ve. sparagi acetũ squilliticũ. sed cuscute est proprium in aptiõe meatuũ kistis fellis. Ex cõpositis auteꝫ sunt q̃ dicta sunt superius. itẽ sirupus acetosus ex melle vel zuccaro factus cũ rubea sirupus acetosus diarodon sirupus acetosus de succis herbarũ sirupus de calamẽto de eupatorio. itẽ diacalamentuꝫ diacurcuma dilacca thyriaca ⁊ siĩa. quoꝝ plurima sunt de scriptiõe Mesue. sunt etiá trocisci ad hoc ꝓprij: sicut de reubarbaro de absinthio de eupatorio de aniso de lacca: ⁊ similes. Frigida autẽ pauce apertionis sunt diarodon ⁊ trisandali. Tu vͦ vtere calidis vbi sunt signa frigiditatis. ⁊ ecõtra frigidis aut eq̃libus ꝭm exigẽtiá. Sed nota q͏̄ in cá calida si aperiẽtia frigida nõ sufficiũt ẽ vtẽdum tẽperatis aut calidis: aut calida cum frigidis sunt p̃miscẽda. ⁊ maius erit iuuamẽtuꝫ apertionis qꝫ nocumentũ inflãmationis qd̾ facile tollet post apertionẽ. eũo auteꝫ post digõneꝫ fiat cũ ꝓprijs sicut aloes lotus reubarbarũ agaricus p̃paratus eupatoriũ ⁊ similia. Ex cõposis sunt hiera pigra pilule de eupatorio maiores ⁊ minores pilule de reubarbaro pilule elefangine pilule alhechẽgi pilule de raued ⁊ similia. Sꝫ ꝓpter fluxũ sint in p̃ua dosi. Et qñqꝫ necessariũ est vt dicit Aui. in aperiẽdo oppilationes solutiuo fortiter attrahẽs mãs grossas faciẽtes oppilationẽ: ⁊ clisteria fortis attractionis ⁊ aptionis. sꝫ hec fortia stãte fluxu qꝫtuꝫ est possibile omittant. ⁊ vomit⁹ est ex reb⁹ magis iuuatiuis ad istud ⁊ ꝓprie cũ oppilatio est in porta aut in venis q̃ stomacho cõicant. Sed nota q͏̄ si oppilatio est in concauo epatis poris eius ⁊ meseraicis aperientia debent esse minus fortia: sed debent esse abstersiua ⁊ ventris solutiua. Si autem sit in gibbo ⁊ in venis que sunt vltra epar d̾bent eẽ aperientia fortiora ⁊ vriná ꝓuocãtia. Si vͦ oppilatio sit attenuatoria ꝑpter ap̃a ptis vicine: Curet cura ap̃atis de quo sup̃. Si vͦ ꝓueniat a vẽtositate coartãte p̃us educto hũore a quo vẽtositas eleuat. Carminet vẽtositas cũ sũptis interius: sicut ẽ diacalamentuꝫ. diatrompipeon. diaciminũ ꝯfectio de seminib⁹ ꝓprie. Diacurcuma quoqꝫ ad hoc ꝯfert. ⁊ si viderent nimis calida cũ diarodon abbatis triasandalis ⁊ similib⁹ tẽperent aut sumant cum aqua endiuie. Exteri⁹ quoqꝫ vngat cũ oleo de spica aut approximet sacculus ex milio ⁊ sale torrefactis. aut fomentet ꝑticula cũ filtro aut spõgia infusa in aliqua ex d̾coctionib⁹ carminãtib⁹. Si vͦ oppilatio pẽdeat a cá extriseca remoueat: ⁊ mala cõplexio inducta cũ ꝯtrarijs alteret calidis aut fri. ꝭꝫ exigẽtiá. sꝫ ꝭꝫ plurimũ sint hũida ⁊ sint apitiua ad dilatãdũ meat⁹. ⁊ qñ opus esset frigidis: sint remisse frigida: sicut aq̃ lactis caprini cũ d̾coctione apsinthij aut eupatorij. itẽ aq̃ cicerũ ⁊ d̾coctio radicũ cõiuꝫ cuꝫ

floꝛib⁹ boꝛaginis ⁊ buglosse lupuloꝝ cuscute ⁊ passularum. ⁊ si opus eét infrigidare fiat decoctio cũ seminibus cõibus frigidis seie endiuie lupulis cuscute passulis ⁊ siĺibus. Si v̊o oppilatio fuerit carnosa ex pustulis in vijs: cura ẽ resolutio si fieri potest: aut saniatio ⁊ eruptio. Jnqt enim Hypo. Quib⁹ in vrinali via pustule nascunt: sanie facta ⁊ erupta sol'o. similiter ⁊ in ꝓposito. Cũ qbus aũt he fiant in cura apatum epatis dictum fuit sup̄i⁹.

Scđa intentio. s. mũdificatio humoꝝ q ꝓpter oppilationem sunt retenti ab ip̄a natura pellente complet. ꝙ si deficeret aut ꝓpter debilitatẽ aut mãe inobedientiã adiuuet cũ aperientib⁹ abstergẽtibus ⁊ incidẽtib⁹ ꝑm exigentiã. Tertia aũt intẽtio. s. cõfoꝛtatio mẽbꝛoꝝ tã mittentiũ q̃ȝ suscipientiũ complet cũ aperiẽtibus iam dictis ꝯfoꝛtantib⁹ stipticitate tẽperata ⁊ pꝛopꝛietate. Eligant ergo ex supꝛascriptis q̃ videant magis ꝯuenire sicut endiuia cuscute passule epar adip ꝑparatum : Auelane toꝛrefacte phistica ⁊ siĺia. imo qꝛ fluxus ẽ: lȝ pendeat ab oppilatione vtendum ẽ semꝑ stipticis moderate: ẽt cũ volumus aperire ⁊ ꝑ tertiã virtutẽ mẽbꝛa lesa ꝯfoꝛtantibus. Quarta aũt itẽtio. s. accñtium coꝛrectio complet ꝑm ipsoꝝ exigẽtiã. ꝓ qua recurre ad curã gnãlem fluxus. Et si fluxus nimis supflueret apta oppilatiõe ꝯueniũt stiptica ꝯstringentia: quoꝝ copiã habes in cura generali fluxus. Et in ꝑcedẽtibus capl'is. ⁊ si febꝛis eẽt ꝯiuncta fluxui: totum regimẽ magis ad frigidũ declinet. Quinta intẽtio. s. đbitũ regimẽ sex rerũ complet ꝑm exigentiã cãe oppilatiõis ⁊ exigentiã intẽtionũ. Aer aũt ꝑm pl'm sit temperatus in actiuis đclinãs ad siccum somnus sit satis ꝓlixus. Procuret eũones a natura ĩstitutas. Quiescat animo ⁊ coꝛpe. Cibi sui ⁊ potus cũ op⁹ est aperire oppilationẽ sint aperitiui abstergẽtes ⁊ incidẽtes ꝑm exigentiã. ⁊ in sũma sint ꝑm exigẽtiã illarũ intẽtionũ quas cõplere intẽdimus. Sit dieta satis tenuis ĩspecta tñ virtute ne cadat. ⁊ rectius ẽ apud Aui. vt comedat cibũ suũ in plurib⁹ vicibus et partiat ip̄m. ⁊ ꝯsequi faciat cibũ suũ qđ adiuuet ad penetrandũ cũ velocitate ⁊ aperiat oppilationẽ: sicut exẽpli gratia. vinũ subtile. ⁊ det ei diacalamenti aureus vnus ante cibũ ꝑ mediã hoꝛaȝ cũ pauco vini subtilis potẽtis nõ dulcis. ⁊ cum digerit cibus detur de eo. ʒ. ſ. cuȝ vino supꝛascripto. s. qñ cibus dȝ penetrare ad epar. ⁊ tyriaca sumpta mane cũ vino debite calido iuuat vehemẽter. ⁊ balneatio cõpleta scđa digestione iuuat. siĺr fricatio ante cibum cõpleta scđa digõne est ꝯueniẽs ⁊ ꝓpꝛia: maxime qñ mẽbꝛa sunt debilia in attrahẽdo: ⁊ fiat foꝛtis fricatio cũ pãno aspero incipiẽdo a doꝛso ⁊ vẽtre ⁊ tẽdendo ad extrema ⁊ nõ absoluatur eger a fricatione: nã cũ fricaueris eũ ⁊ aperueris oppilationes ⁊ solueris humoꝛes oppilãtes penetrabit cibus ad coꝛpus eius ⁊ nõ accidet diaria post illud ⁊ ꝯfoꝛtabitur coꝛpus. ꝙ si aperta oppilatione fluxus supfluerit vtendũ ẽ stipticis ꝯfortantib⁹. Et nota ꝙ aqua calibeata fere ꝯfert in omni fluxu ⁊ in omni tp̄e: cũ hoc enim ꝙ ꝯfoꝛtãdo ꝯstringit non tñ addit in oppilatione. Si v̊o fluxus sequeret apertionẽ oppilationis exigunt ĩtẽtiones supꝛascriptas ꝑter ꝑmam que cõplende sunt sicut dictum fuit.

Cura fluxus splenetici oppilatiui. Cura fluxus splenetici oppilatiui exigit qnq; intẽtiones supꝛascriptas: ⁊ fere cũ eisdem cõplendis de qbus dcm̃ est in fluxu epatico oppilatiuo: Foꝛtioꝛa tñ ceteris parib⁹ exigunt apitiua in fluxu splenetico non ꝓpter densitatẽ sue sb̃e cũ sit rarioꝛ epate: sȝ ꝓpter humoꝛis melr̃ci grossitiẽ. Ergo iuxta doctrinã ꝑmam si fuerit peccatum in sanguine phl'ometur basilica aut saluatella sinistra. ⁊ ꝓuocetur sanguis hemoꝛꝛoydalis aut mẽstrualis si eoꝝ retentio fuerit in cã. Et foꝛte in his casibus melius ẽ incipere a phl'omia saphene sinistre: deinde phl'omare basilicam aut saluatellaȝ sinistram. deinde digerat humoꝛ oppilans ⁊ ꝑ oppilationẽ retẽtus cũ oxymelle simplici cõposito ⁊ sqllitico ⁊ sirupo đ epithymo cũ aqs scolopẽdrie tamarisci ⁊ siĺibus. Sed ex ꝓpꝛijs ẽ hmõi. ℞. coꝛticum radicum caparis. ℥. ſ. scolopẽdrie tamarisci se. agni casti se. endiuie se. poꝛtulace ana. ʒ. ij. aque. ℔. ij. mellis aceti añ. ℥. iij. buliant simul ad ꝯsumptionẽ medietatis ⁊ coletur ⁊ clarificetur. ⁊ facta digõne dent. ʒ. iij. epithymi. ⁊. ℈. ſ. ȝȝ. cũ. ℥. ij. decoctionis supꝛascripte. aut cũ tãtũdem seri capꝛini. itẽ decoctio epithymi descriptione Mesue ẽ ad hec ꝓpꝛia. itẽ diascene ẽ ꝯueniens. vel accipiat hmõi si eũando itendis derelinquere vestigiũ ꝯstrictionis. ℞. scene myrobalanoꝝ indoꝝ ana. ʒ. ſ. epithymi. ʒ. ij. ȝȝ. g. v. seri capꝛini. ℥. ij. misce. ⁊ si mallet pilulas exhibeantur hmõi. ℞. myrobalanoꝝ indoꝝ scene pilularũ alefanginaruȝ ana. ℈. j. ȝȝ. g. j. fiãt pilule. vij. cũ aqua scolopendrie ⁊ exhibeant aut exhibeatur q̃ȝtum de eis videat sufficere. in fluxu eni solutiua debẽt eẽ leuia. Si tñ eẽt cũ febꝛe aut cum signis caliditatis dentur frigida aut remisse calida: sicut trocisci de agno casto descriptione Rasis nono Almãsoꝛis in capl'o de doloꝛe splenis. ℞. seis agni casti se. tamarisci ana. ʒ. iiij. se. endiuie se. poꝛtulace ana. ʒ. ij. fiãt trocisci de qbus quottidie detur vnus cũ sirupo acetoso ⁊ sĩt trocisci. ʒ. ij. aut circa. ⁊ in his casibus vtẽdũ ẽ aquis frigidis: sicut endiuie cuscute tamarisci mediane fraxini aut salicis: ⁊ solutiua ẽt cum frigidis temperent. Si vero oppilatio eẽt attenuatoꝛia ꝓpter apostema curet cura ei⁹ de qua supꝛa. Si vero eẽt attenuatoꝛia ꝓpter ventositatẽ dent trocisci de caparib⁹ cũ apozimate đ radicibus. Et hoc emplastrũ ꝯfert ꝯ duritiẽ ⁊ ventositatẽ que est sub splene. ℞. folioꝝ rute. ʒ. x. baurach mẽtastri sicci añ. ʒ. iij. ammoniaci. ʒ. vij. ammoniacum in vino veteri dissoluat cũ quo cetera ꝯficiant ⁊ fiat empl'm. Quod si durities cũ oppilatione fuerit in sb̃a splenis: ꝑmo mollificet cum mucilagine maluauisci pinguedine anatis medulla vituli ⁊ oleo de capparib⁹. postea resoluatur: ad quod optime valet empl'm de fermẽto descriptõe Mesue. ⁊ quecũq; alia causa oppilatiõis remoueat ꝑm ꝙ opȝ sicut dcm̃ fuit in oppilatione epatis. Et nota ꝙ si exhibeat. ʒ. j. ammoniaci cũ. ℥. j. sirupi acetosi. ⁊. ℥. iij. decoctionis radicum caparis soluit oppilationẽ ⁊ mũdificat splenẽ. Cetere aũt itentiones cõpleãtur. s. mũdificatio splenis confoꝛtatio ⁊ accñtium coꝛrectio ꝑm ꝙ opȝ. Si tñ aperta oppilatione fluxus superflueret cõstringatur cum ĩterius ⁊ exterius applicitis: quoꝝ copiam supius habuisti in cura generali fluxus. ⁊ ex ꝓpꝛijs ꝯfoꝛtantibus splenẽ ⁊ ꝯstringẽtibus fluxum sunt vt exhibeat in potu sumach se. poꝛtulace ana. ʒ. ij. cũ aceto aut sirupo acetoso: ⁊ semẽ cuscute folia salicis ⁊ semẽ acetose sunt ad hoc ꝓpꝛia. Sed in cã frigida exhibeãtur cũ oxymelle simplici. Pro regimine aũt cibi exhibeant cibi leues ⁊ pingues ex iuribus ꝑparatis cũ subtiliantibus ⁊ tẽperate calefaciẽtibus. Et cappares cũ aceto sunt ꝓpꝛie: ⁊ aqua extinctionis calibis ⁊ vinum subtile. Declinet aũt magis aut minus ad calidũ ꝑm exigentiã cause accñtium tempoꝛis anni ⁊ hmõi.

Quod si fluxus sequat oppilationem poꝛoꝝ cutis ⁊ fuerit coartatoꝛia eũetur humoꝛ q est sub foꝛma cause antecedẽtis phlebotomia ⁊ farmacia ꝑm ipsius exigentiã. postea itendat ad eductionem humoꝝ q stant sub foꝛma cause ꝯiuncte in poꝛis cutis cũ balneis aereis aut aqueis sudare facientib⁹ in qbus sint cocta aperitiua: sicut anetũ floꝛes camemille ⁊ siĺia. ⁊ fricetur cutis cũ pãnis asperis donec rubeãt. Postea igrediat balneũ aqueũ aut aereum: ⁊ apud maioꝛẽ necessitatẽ fricentur cũ melle in quo mista sit farina hoꝛobi radicum lilij ⁊ aristologie rotũde: ⁊ si foꝛtis fuerit oppilatio ponat paruȝ salis nitri. deide igrediatur balneum ⁊ lauetur ⁊ abstergat. Frequentatio enim balnei aerei aut aquei poꝛos cutis aperit ⁊ sudoꝛem ꝓuocat. Sumpta etiã sicut ẽ vinum subtile aut tyriaca cum vino subtili ꝓuocando sudoꝛeȝ aperit poꝛos: ⁊ remouet oppilationẽ a quacũq; cã ꝓueniat nisi fuerit carnosa cuius cura nõ est possibilis. Postea perficiantur relique itentiones sicut humoꝝ mundificatio ꝑ secessum aut vrinam. Et tertio membꝛa cõfoꝛtentur: ⁊ coꝛrigant accidentia ꝑm ꝙ opȝ. que qualr̃ debeant compleri ex dictis potest esse manifestuȝ: ⁊ cauendum est a viscosis ⁊ stipticis tã cibalibus q̃ȝ medicinalibus: nisi aperta oppilatione fluxus superflueret. Precipue in his casibus exterius applicita nõ sint stiptica. Et sic cũ dei gratia finitum est capitulum de fluxu oppilatiuo.

Capl'm tertium de fluxu a reb⁹ non nãlibus ⁊ extraneis sicut moꝛsus venenosoꝝ ⁊ venenoꝝ sumptio.

h Jc fluxus q̃ȝtum ad qd nominis ⁊ qd rei est manifestus. Spẽs non hȝ nisi quosdam modos ꝑm causas eius differẽtes. Aer enim põt eẽ cã eius aut ꝓpter eius superfluũ lapsũs ꝑm qualitates manifestas: aut ꝓpter qualitatem malignã sibi ĩpressam a foꝛmis celestibus: aut qꝛ putridus. Uenti quoq; plerũq; sunt cã fluxus: aut coꝛpoꝛa replẽdo ⁊ humoꝛes liquefaciendo: sicut vẽti australes ⁊ subsolanus: aut exꝑ-

mēdo hūores a circunferētia ad centrū sicut boreales: imo cū accidit tanta copia fluxuū qui sūt cōmunes vni patrie: aut regioni sicut fuit ferrarie āno millio q̄tercētesimo q̄nq̄gesimo existimanduȝ hos est pēdere ab aliqua causa vniuersali: siue sit aer: siue fruges illius regionis taliter corrupte: aut forme celestes q̄ tamē impmūt in corpora nr̄a mediāte aere: aut mediantibus cibis ⁊ potibus per ipsas corruptis q̄bus vescunt. Effect⁹ nāqȝ vniuersales in causas vniuersales resolui d̄bent. Regimē quoqȝ maluȝ in cibo ⁊ potu est frequēter causa fluxus. quod esse potest multiplicit̄ aut propter quātitatē auctā: ⁊ est frequenter ⁊ fit ꝺm plurimū corruptio ad acetosuȝ: aut quātitatē diminutā ⁊ est raro ⁊ fit ꝺȝ plurimū corruptio ad fumosū ⁊ vtraqȝ disponit ad putredinē chili ⁊ chimi inde generādi: aut propter qualitates p̄imas inter quas maxime facit caliditas ⁊ humididitas: caliditas quidē pūgendo ⁊ excoriādo: humiditas autē leniēdo ⁊ lubricādo: aut ꝓpter qualitates secūdas sicut s̄btilitas substātie fluxibilitas lenitas abstersio incisio ⁊ similes: aut ꝓpter ꝓprietatem occultaȝ faciētem hoc a tota specie: sicut medicine solutiue aut propter ꝓprietatem indiuidualē inseq̄ntem materiā sicut cancri soluunt quosdā: aut ꝓpter malitiam ordinis sicut cū liquida p̄mittuntur stipticis cōpressiuis aut ponitur indigestū super indigestū: aut propter maliciā artificij que pōt esse multipliciter: aut propter ea q̄ comestioni superueniūt: sicut coitus motus fortes accidentia animi ⁊ similia. Accidētia quoqȝ animi sicut timor sūt cā fluxus trahēdo materias a circūferētia ad centruȝ ad quē fluxū sicut dictū fuit non semper cōcurrit expulsiua: sed aliquādo sola grauitas materie cum d̄bilitate cōtentiue. Morsus quoqȝ animaliuȝ venenosorū est aliquādo causa fluxus aut corrūpendo humores aut d̄bilitando cōtentiuā. Similiter casus ⁊ percussio soluēdo cōtinuum ⁊ frequenter sequitur fluxus sanguinis.

Signa sunt cause sue.

Pronostica. Hic fluxus ꝺm plurimū curatur: nisi sequatur corruptionē aeris ⁊ pestilentiam. Aliquādo eniȝ imo frequēter interficit a quarta vsqȝ ad septimā. Si vero sequatur morsū venenosoꝝ cura est difficilis: aut impossibilis ꝺm maliciaȝ ⁊ intēsionem venenositatis impresse.

Cura posita est superius in capitulo sc̄do vbi ponitur cura generalis cuiuscūqȝ fluxus: ⁊ est sermo de ea i p̄ncipio capituli. Verū si sit fluxus pestilētialis nō est restringēdus nisi timeatur casus virtutis. ⁊ intēdatur ꝯfortationi cordis ⁊ mēbroȝ nobiliuȝ: ⁊ ꝓhibeatur putredo quantuȝ est possibile: ⁊ p completa notitia huius recurre ad capitulū de febre pestilētiali: ⁊ inter cetera cogat ad cibū ⁊ ad potū qui partiēdus est propter virtutis d̄bilitatem. Si v̄o fluxus pēdeat a morsu animalis venenosi fricet locus morsus vt sanguis exeat: aut vētose cū scarificatione superponat: ⁊ emplastret cū attrahētib⁹ ⁊ ꝓprijs cōtra genus animalis quod momordit: ⁊ inter cetera applicatio animaliuȝ nouiter interfectoꝝ ⁊ apertoꝝ cū calore actuali cōfert trahēdo ad se venenū: imo etiā ipsa viua sicut galline cū ano applicite cōferunt. ⁊ locus superior ꝯ̄fendat cum aceto ⁊ forti strictura p magnaȝ partē eius. ⁊ mēbra principalia confortētur cū interius ⁊ exterius applicitis: ⁊ proprie cū thyriaca: ⁊ bezoartica propria contra illa venena exhibeant: nec in his casibus competunt solutiua saltem fortia neqȝ phlebotomia ⁊ prop̄e in principio ne venenuȝ trahatur a loco morso ad mēbra nobilia. Si vero sumpserint venenū aut medicinā venenosam ꝓcuretur ipsi⁹ vomit⁹ exquisitus: ⁊ si quid superest cū leniētibus educatur sicut cū multo oleo calido assumpto ⁊ casia ⁊ clisteribus. Tertio mēbra p̄ncipalia cōfortentur ⁊ dētur bezaartica cōtra ista venena: ⁊ in hoc casu ꝺm plurimuȝ nō competit phlebotomia. Si vero fluxus sequatur casum ⁊ percussionē phlebotometur sanguis fluēs constringatur ⁊ vena soluta cōsolidetur: ⁊ si quid sanguinis coagulatum fuerit educatur ꝺm q̄ est expediēs. Et sic auxilio dei absolute sunt species fluxus penes causam efficientem: ⁊ finitus est tractatus quartus.

Tractatus quintus de speciebus fluxus a causa formali capitulum vnum continens de fluxu suaui ⁊ insuaui.

Fluxus suauis est qui virtuti ⁊ repletioni proportionatus. Ecōtra insuauis qui est alteri harū improportionatus. Si eniȝ sit nimis velox est virtuti improportionatus. Si vero nimis tardus est improportionatus cacochimie. Cause suauis sunt dominiū virtutis supra materiā ⁊ ipsius digestio cū conueniēti viarū lattitudine ⁊ cōtrarie cause sunt insuauis.

Signa fluxus suauis sunt bona cōferentia ⁊ tolerātia: ⁊ signa digōnis materie. ⁊ de hoc genere ē fluxus creticus. itē fluxus p quē natura aliquādo expellit superflua nulla precedēte egritudine. Signa fluxus insuauis sunt hiscōtraria: ⁊ de hoc genere est fluxus sintomaticus ⁊ cholerica passio. Itē fluxus omnes cum quibus tarde superflua educuntur.

Pronostica fluxus suauis aut est terminus egritudinis aut ab egritudine preseruat. Insuauis autē est malus: aliquādo nimia velocitate: aut tarditate ducens ad interitum.

Cura si vero fuerit suauis sinatur natura operari sicut in fluxu cretico dictū fuit superius: nec in hoc aliquid est ordinādūȝ nisi regimē sex rerū ꝺm q̄ est expediens. Si vero fuerit insuauis nimia velocitate quā natura nō toleret retardet ingenijs oportunis de quibus sufficiēter dictū fuit in cap̄lo generali curationis fluxus. ⁊ etiā in particularib⁹. hic eniȝ necessario ad aliquē ex fluxibus particularib⁹ de quibus supra reducit. Si vero nimis tardus velocitet sicut in fluxu cretico diminuto ⁊ tardāte superius dictū fuit. Et sic finitum est hoc capitulum ⁊ cum eo tractatus quintus.

Tractatus sextus de speciebus fluxus a causa finali cap̄lm vnuȝ cōtinens de fluxu laudabili ⁊ illaudabili.

Fluxus laudabilis est per quē expellūtur nocitiua. Illaudabilis vero per quē iuuatiua. ex quib⁹ infertur q̄ aliquis fluxus pōt esse laudabilis qui tamē nō est suauis sicut fluxus p quē expellūtur nocitiua nimis velociter qualem motū virtus nō bene tolerat: quēadmodū etiā in alijs euacuationibus est manifestū sicut in empimate ⁊ hydropisi cū aperiunt. vñ sexta aphorismoꝝ aphorismo. xxvij. q̄cūqȝ empici aut hydropici vrunt aut icidunt his fluēte saniē: aut aqua m̄lta aut repēte oīno pereūt. In talibus eni melius ē ifra subsistere q̄ȝ exquisite subito eūare. Cause laudabilis sunt dñium virtutis supra mām digerētis separātis nocitiuū a iuuatiuo ⁊ expellētis nocitiuū retēto iuuatiuo: ⁊ debita ꝓportio virtutis retentiue ad expulsiuam ⁊ ecōtra. Signa huius sunt signa digestionis materie ⁊ bona conferētia ⁊ tolerantia nisi nimis velociter superflua educantur. Cause aūt ⁊ signa illaudabilis sunt his contraria.

Pronostica. fluxus laudabilis ꝺm pl̄m ē salubris ⁊ ē terminus alicui⁹ egritudinis aut ab aliqua egritudine preseruans. Econtra vero illaudabilis frequenter perniciosus.

Cura laudabilis est vt sinatur natura opari si tñ eēt nimis velox aut tardus adiuuet auxilijs opportunis. Sȝ cura illaudabilis pficienda est ꝺm q̄ dc̄m fuit in cap̄lo gn̄ali ⁊ in cap̄lis particularib⁹ p̄cedentibus: ad aliquē enim fluxuū particularium supraſcriptoꝝ reducēdus est. Et sic cū dei auxilio cui gr̄as semper ago imortales finitus ē tractatus iste difficilis de fluxu ventris cui⁹ eterne maiestati supplico vt me cūctasqȝ actiōes ⁊ gressus meos dirigat in sui ꝯtemplationē ⁊ viā salutis eterne Amē.

De difficultate vrine.

Cum vrina minuit. Quia hic agit de passionibus renū ⁊ vesice. est eoꝝ anathomia p̄mittēda. Renes descriptiue sunt mēbra instrumētalia parua figure oblonge ad rotūditatē tendētis numero duo iuxta spondiles alkatim ex vtroqȝ latere locata ex parte gibbosa ⁊ ꝯcaua ītegrata ex pānicu lo carne grossa ⁊ solida vena ⁊ arteria cōposita ad mūdificādū aquositatē sup̄fluam a sanguine finaliter ordinata. Sūt q̄dem istrumētalia cū sint cōposita ⁊ in operationē necessariā ad eē idiuidui ordinata. parua in cōparatione fere ad oia mēbra intrinseca sunt creati figure oblonge: q̄r sic duo foramina supius aut iferius melius sunt distincta: tendūt ad rotūditatē: q̄r hec figura magis ē capax aut a nocumētis magis tuta. Fuerūt aūt duo cū tñ cuiuslibet aliarū duarū sup̄fluitatum. s. cholere ⁊ mel̄ie receptaculū sit tm̄ vnū: q̄r hec aquositas est multo maioris q̄ȝtitatis q̄ȝ aliqua illarū sup̄fluitatum. Et sc̄do ne nocito vno huius aquositatis mūdificatio impediat. Tertio q̄r si fuisset tm̄ vnus

oportuisset ipm eē magnum: q nō potuisset debite locari nisi fu
isset facta eminētia in alkatim: qd fuisset satis turpe ꝛ indecorū.
Sūt aūt locati iuxta spondiles alkatim vnus in dextro latere: al
ter in sinistro: sȝ q in dextro latere ē magis eleuatus: tum qꝛ cali
dior: tum qꝛ epar minus descēdit q̄ȝ splen. ꝛ tertio vt cedat mo
noculo q̄ infra renē dextrū est locatus: habent aūt partē gibbo
sam ꝛ concauā ſm quā adhereēt dorso: cū hac eni forma melius
aquositas attrahit: ꝛ p poros ad vesicam expellit: ꝛ sanguis nu
triturus renes melius digerit: ꝛ ipsi melius dorso alligant: pāni
culus aūt inuoluens ꝛ suspendēs vnūquēq̄ eoꝝ p quē datur
sibi sensus cōponit ex neruo oriēte a media spondilū alkatim:
ꝛ ex ligamēto ortū habente ab ipsis spondilibus. Caro aūt fuit
solida ne facile excorient ab vrina acuta: ꝛ ab humorib⁹ acutis
q ei pmiscent aliquādo: sȝ fuit grossa vt in eis virtus attractiua
eēt fortior: cuius fortitudo insequtur multitudinē caliditatis ꝛ spi
rituū. Uene aūt venientes ad renes dicunt emulgentes: q̄ oriunt
a vena chili descendēte cū est ex directo renū. Orificia aūt istaꝝ
venarum nō sunt ex directo: sȝ vnū est altius ꝛ supius. s. quod ē
initium vene emulgētis venientis ad renē dextrum cuius causa ē
qꝛ ren dexter ē magis in alto situatus q̄ȝ sinister. ꝛ quelibet ista
rum emulgentiū venit ad renes ɔcauitate: ꝛ in ea dilatatur ꝛ ra
refit ꝛ ipa sic rarefacta ē colatorium: p quod colatur aquositas
a sanguine: nā renes p venas emulgētes attrahūt aquositatem
simul cum pauco sanguinis ipsos nutrituro: sȝ in renibus p co
latoriū colatur aquositas ꝛ descēdit ad orificium iferius ad qd
terminat porus vritides deferēs illā aquositatē ad vesicā. Sā
guis aūt qꝛ grossior nō potēs trāsire remanet q renes nutrit.
Quapropter aquositas optime colata ad vesicam defert: q̄ dei
de mingitur. Silr ad vtrūq̄ renē ab arteria adorti descendente
venit ramus arterie deferēs spūm vitalem. Nerui aūt sibi adue
niunt a nucha spondiliū alkatim: ex qbus vt dcm̄ est simul cū li
gamentis ab eisdē spondilibus ortum hn̄tibus texuntur panni
culi ipsos renes inuoluentes ꝛ suspendētes. Sunt aūt ordinati
ad mūdificandum aquositatē: qꝛ aquositas multa q̄ erat neces
saria vt simul cū ea sanguis penetraret p ramos subtilissimos
vene porte aut vene chilis sibi obuiātes: cū sanguis trāsiuit ad
chilim est superflua: ꝓpterea p venas emulgētes expellit ad renes
vt deinde tanq̄ȝ superflua expellat. Non. n. de ea remanet cū san
guine nisi q̄ȝtum sufficit ad faciendū sanguinē penetrare per ve
nas ad corpus nutriendū. ex qbus manifestū ē ipsos renes col
ligari cū cerebro mediātibus neruis a nucha orientib⁹ ꝛ cū corde
mediātibus arterijs oriētibus ab arteria adorti ꝛ cū epate p ve
nas emulgētes: ꝛ cū vesica p poros vritides: ꝛ sunt ꝯplonis
calide ꝛ humide: ꝛ possunt pati oē genus egritudinis. s. malam
ꝯplonem q̄ est ſm plm̄ calida malā cōpositionem. s. oppila
tionē ꝛ morbū in numero sicut lapidem arenulas ꝛ pilos q ſm
plm̄ ex eadem mā generant. s. grossa phlatica viscosa a calidita
te ipsoꝝ: ꝛ q̄nq̄ pili generant ad longitudinē palmi cū materia
illa trāsiens p aliquē porum strictū colatorij paulatim in pilum
ɔdensatur. ꝛ q̄nq̄ patiunt solonem ɔtinui ſm aliquā venā cola
torij: vnde fit mictus sanguinis: sȝ ēt possit esse mictus sanguis
ꝓpter colatorij dilatationē: sed hic paruus est: imo qd mingitur
est sicut lotura carnis: sȝ ēt ruptura emulgentis supius possit eē
cā mictus sanguis debilitādo colatoriū: sed hoc rarius. itē pñt
pati apata: post cuius rupturam sequit vlcus: sȝ vlcus in eis ex
pluribus alijs causis ɔtingere possit. item cā ipsoꝝ fit diabetes:
q̄n tota aquositas vel plus q̄ȝ debeat trahit ad renes: ꝛ attracta
fere subito expellit: ꝛ similatur lyenterie cum nullam digestionē
in renibus recipiat: sicut nec cibus in stomacho.

De anathomia vesice.

Vesica est membrū instrumētale magnā hn̄s ɔcauitatē
ifra renes dorso alligatum supius cū ipsis medianti
bus poris vritidibus anterius cū virga mediante col
lo eius colligatū: ex duabus tunicis q̄ȝtum ad fundū. ex carne ꝛ
musculis q̄ȝtum ad collum: ꝛ neruis venis ꝛ arterijs cōpositū:
ad attrahēdū aquositatem ipam quoq̄ debito tpe retinendum
ꝛ tādem expellendū finaliter ordinatū. Quod sit instrale pȝ ex
sepe dictis. Cōcauitatem aūt habuit magnā ꝓpter multitudinē
superfluitatis aquose quā habuit ɔtinere. Est aūt dorso alligata i
fra renes qꝛ renes alligant spondilibus alkatim: Ipsa vo spon
dilibus alanis ſm eius concauū. Est aūt supius ɔtinuata cum
renibus mediātibus poris vritidibus: quoꝝ dexter oritur a fo
ramine iferiori renis dextri: Sinister a foramine inferiori renis
sinistri q pori vritides sunt canales stricti rotūdi longi p quoꝝ
foramina defert aquositas vrinalis a renibus ad vesicam. Hi
aūt pueniunt ad vesicam circa mediū eius dexter ad dextruȝ: si
nister ad sinistrū eius: Et nō pforant vesicam directo vno fora
mine magno imo foraminib⁹ paruis ꝛ obliquis, pcedentib⁹ Jn
ter tunicam ꝛ tunicam p aliquātum spatium postea penetrantia
scđam tunicam. Quod factū fuit ne cū vesica impleretur vrina
posset vrina regredi: imo q̄ȝto magis ē plena tāto tunica iterior
magis cōprimit exteriorē nō sinens vrinā regredi. Et sunt ner
uosi ex duab⁹ tunicis cōpositi sicut ꝛ fundus vesice. ɔtinuat aūt
collum vesice cū virga in viris in quo collo simul ꝛ virga ē fora
men p quod mingitur: sȝ in mulierib⁹ extremitas colli vesice ter
minatur ad vuluā distāter ab orificio eius p duos digitos aut
circa: ꝛ collum vesice in viris ē longius q̄ȝ in mulierib⁹: ꝛ hȝ tres
anfractus in qbus aliqd vrine cū egredit retinetur q anfractus
iuuāt ad retentionē vrine ne facile inuolūtarie egrediat: sȝ collū
vesice in mulieribus nō hȝ nisi vnū anfractū: ꝛ est magis latum
q̄ȝ in viris. Est aūt fundus vesice cōpositus ex duab⁹ tunicis: q
rū itrinseca ē dupla ſm grossitiē ad extrinsecam cū obuiet aquo
sitati vrine acute: sed collū est carneū siue carnosum ꝛ grossum:
ꝓpterea facile ɔsolidabile cū soluitur: fundus vo nō. Ad vesice
aūt tam partem dextrā q̄ȝ sinistrā veniunt nerui vene ꝛ arterie a
nucha chili ꝛ arteria adorti descēdentib⁹ cū sunt ex directo spon
dilium alanis ꝛ alosos. in collo aūt eius est tm̄ vnus musculus
q ipm circūdat cuius iuuamētū est vrinā vsq̄ ad horā volūta
tis retinere: ꝛ cū voluntas fuerit expellēdi eius laxabit ɔstrictio
ꝛ ventris musculi vesicam vrgebūt: ꝛ vrinā expulsiua adiuuante
expellet. Finis aūt iseritur in fine. Nā iuxta Aui. xix. tertij caplo
pmo. Quēadmodū deus excelsus creauit feci vasa cōphen
dētia totū vsquequo aggregatur: deinde expellit totū simul p qd
fit excusatio ab ascelatione fere ɔtinua: Silr ꝓparauit superflui
ti aquose digne expelli capacitatē ꝛ sacculū comphendentē tota
litatē aut plm̄ eius: donec surgat ad expellendū simul: ꝛ non sit
necessariū expellere ipam ɔtinue sicut accidit patientibus distil
latione vrine: ꝛ capacitas illa ē vesica. Ex his manifesta est ana
thomia vesice: ꝛ cōplo eius q̄ ē frigida ꝛ sicca. Uesica aūt pōt
pati oē genus egritudinis. s. malā cōplonem cuiuscūq̄ gene
ris malā compositionē sicut oppilationē siue sit in meatu p quē
vrina attrahit ad vesicam siue in meatu p quē expellit. Jtē mor
bum in numero. s. lapidē q aliquādo crescit ad q̄ȝtitatem oui. itē
egritudinē in q̄ȝtitate aucta aut diminuta. item egritudinē in situ
ꝓpter dislocationem. itē solonem ꝛ apa: ꝛ q̄nq̄ ipsi cōicant mē
bra regalia ꝛ nobilia sicut cerebrū: nā fit dolorosum cū ea: ꝛ ad
uenit ei vertigo: ꝛ q̄nq̄ puenit ad sinsen cā cōitatis egritudinuȝ
calidarū vesice. itē epar: quare aliquādo accidit hydropisis pro
pter frigus vesice: ꝛ cōicat ei cor p arteriam ꝛ egritudines vesice
multiplicant in hyeme: ꝛ curant sicut egritudies renuȝ: sȝ cū me
dicinis fortioribus ꝛ magis remanētibus: ꝛ sunt potiones inie
ctiones vnctiones ꝛ emplastra qbus emplastrant duo emūcto
ria. i. pori vritides: ꝛ sub vmblico. s. vsq̄ ad pectē: ꝛ in duabus
cōmissuris singularib⁹. s. vbi pori vritides ad vesicam terminan
tur. ꝛ ēt in peritoneon. s. inter anū ꝛ testiculos: ꝛ curant cū sessio
nibus in tinis.

De difficultate vrine.

Cum vrina minuit. Pro notitia terminoꝝ ē sciēdū q
actio vrināi duplr̄ ipeditur: aut in emissione: aut i re
tentione: in emissione qdeȝ diminute ablate aut corru
pte: diminute qdem qñ hō tenuiter mingit: vñ magnū tps occu
pat in mingēdo: aut qꝛ vrina exñte in vesica nō pōt icipere min
gere: cū vult: aut forte postq̄ȝ icepit non pōt ɔtinuare: sȝ p nota
bile tps intercipit: ꝛ hec dr̄ actio emittēdi vrinā diminuta: ꝛ a q
busdā vocat dissuria. Ablate aūt leditur: qñ hō nullo pacto pōt
mingere: ꝛ hec ab eisdem vocat suria. Corrupte vo qñ guttatim
emittit: aut cū conamine. hec. n. actio corrupta eē dr̄ nō cōuenit
alicui idiuiduo de specie humana nāliter disposito: ꝛ dr̄ strangu
ria: ꝛ has dispōnes hoc versu pstrinxerūt. Strāgur guttatim sur

nil discurqȝ per horas. verū his terminis antiqui ⁊ moderni ab vtūtur: sed bm Simonē apud grecos stranguria que potius dici tur ⁊ scribit̄ straguria exponit̄ cōstrictio vrine: ⁊ est cuȝ guttatim mingitur: ⁊ est spēs dissurie: sed hāc ꝯtentionē de his nominib⁹ obmittamus. Actio ēt retinēdi vrinā tripliciter impedit̄ diminu te: qn̄ nō pōt eā debito tēpore cōtinere: sicut accidit inuoluntarie mingētib⁹ dū vigilāt: ⁊ ēt mingētib⁹ in somno. Ablate qn̄ nullo modo pōt cōtinere ⁊ dicit̄ distillatio. Corrupte vero qn̄ cū dolo re retinent̄. Utrū āt iste due actiōes. s. emissio ⁊ retētio vrine pos sint diminute ledi p intēsionē est ex dictis manifestū: Est. n. tenē da pars affirmatiua. Rasis āt in p̄senti caplo per difficultatem vrine intellexit emissionē vrine tripliciter impeditam. s. diminute ablate ⁊ corrupte: de impedimēto āt triplici retētionis vrine loq tur in quodā caplo sequente intitulato de fluxu vrine: ⁊ ex his manifesta est quiditas difficultatis vrine de qua intitulat̄ p̄sens capitulū. Est eni lesio emissionis vrine diminute ablate aut cor rupte: sicut ecōtra fluxus vrine de quo intitulat̄ quodā caplm se quēs: est lesio retētionis vrine diminute ablate: aut corrupte sūt etiā vtriusqȝ spēs manifeste ex dictis. Cause difficultatis siue impedimēti emissionis vrine sunt septē. Primū est nocumētuȝ vesice. Scd̄a est lesio in meatu vrine qui est collū vesice vl̄ virga Tertia est nocumētum in virtute. Quarta est nocumētū lacerti colli vesice. Quinta est dispositio vrine. Sexta ē dispositio renuȝ ⁊ poroꝝ vritidū. Septima est dispositio mēbroꝝ p̄ncipaliū: ⁊ si bi ꝯseruiētium. Nocumētum āt vesice est aut ꝓpter malā cōple xione sine materia que ħȝ plurimū est frigida: aut cū materia cu iuscūqȝ generis. Scd̄o ꝓpter apa ipsius calidū aut fri. frequen ter durū. Tertio ex retētione vrine lōgo tēpore: Nā vesica extēdi tur: ⁊ meatus vrine oppilat̄: ⁊ ēt ꝓpter extēsionē villi latitudina les facti ꝺbiles nō possūt se ꝯtrahere ⁊ ꝯstringere vesicaȝ ita vt vrina expellat̄. Scd̄a cā. s. lesio in meatu colli vesice aut virge. est aliqn̄ vlcus: aut scabies in meatu vrine exn̄s ex quib⁹ nā sentiēs mordicationē terret̄ ab expulsiōe vrine per meatū illū: Nā quo tiēs vl̄t mingere dolet: ideo nō exp̄mit mictor vesicā fugiēs a do lore: imo ꝯstringit meatū vrine: ⁊ fit oppilatio attenuatoria fit ēt eiusdē oppilatio attenuatoria ꝓpter cōp̄ressionē ab aliq̄ mēbro sicut an⁹ intestinū rectū collū mr̄icis: cū huiusmōi mēbra apan tur: aut ex aliqua cā tumēt ⁊ comprimūt collū vesice: aut sic apo stema factū in ptib⁹ inferiorib⁹ dorsi aut torsio: ⁊ sicut si accidat testiculo eleuari ad mirach q̄re cōprimat meatum: ⁊ qnqȝ exsic catio humiditatis fluētis ⁊ carne glādosa: q̄ est apud collū vesi ce est cā cōstrictionis meatus. Aliqn̄ v̄o meatus iste oppilat̄ co artatorie ꝓpter lapidē. sanguinē coagulatū. saniē humorē gros sum ⁊ viscosū vel ꝓpter vētositatē grossam. Ueruca āt ⁊ caro or ta in meatu facit oppilationē carnosaȝ. ⁊ oppilatio sequens apa eiusdē meat⁹ reducitur ad oppilationē carnosam. Tertia cā est nocumentū in virtute: q̄ est triplex. s. sensitiua motiua voluntarie ⁊ motiua nālis. Insensitiua q̄dē est nocumentū cum virtus sen sibilis nō p̄cipit mordicationē aut grauitatē vrine ꝓpter stupo rem eius: sed in motiua volūtaria est nocumentū cū in his lacer tis latitudinalib⁹ vētris est paralisis: vnde nō p̄nt se cōtrahere ꝑ vrina expellēda. Si āt in lacerto colli vesice esset paralisis: poti⁹ fieret distillatio vrine q̄ȝ difficultas: ⁊ ecōtra si spasmus esset in eo. in motiua āt nāli est nocumentū qn̄ villi latitudinales fundi vesice nō p̄nt se cōtrahere ꝑ expulsiōe vrine. Cause āt nocumēti harū virtutū sūt aut mala cōplexio: aut ꝺfectus spirituū: aut no cumentū in p̄ncipijs. Quinta cā est dispositio vrine aut ex parte quātitatis vt cū est pauca a cuius exp̄ssiōe ꝺficit virt⁹ nō stimu lata vl̄ est nimia supra quā virtus nō ħȝ ꝓportionē: aut ex parte qualitatis vt cū in ea fuerit calor faciēs mordicationē p poros vritides collū vesice ⁊ virgā ⁊ marie si loca ista fuerint vlcerata aut scabiosa. Sexta cā est dispositio renū cū fuerit ꝺbiles nō po tentes attrahere aquositatē ꝓpter maliciā cōplexionis ⁊ ꝓrie frigide aut nō potētes eaȝ expellere: aut fuerint oppilati: aut apo stemati. ⁊ sic cū pori vritides fuerint oppilati aut forte rupti ex qua ruptura aq̄ ingredit̄ ꝯcauū vētris iferioris. Septima cā est ex pte mēbroꝝ p̄ncipaliū sic epatis cū deficit a seq̄stratiōe aq̄ ⁊ eius expulsiōe ad venā cōcauā sicut in asclite de quo ꝺfectu ser mo pterijt in hidrope. Similit̄ cū cerebꝝ retrahit spiritū anima lem tēpore somni aut p verecūdiā aut aliquas occupationes cir ca pagenda ab instrumētis vrine quare remanēt villi latitudina les ꝺbiles ⁊ alia instrumēta ꝺbilia ꝓ cōtractiōe necessaria ad ex pulsionē vl̄ forte ꝓpter aliquas egritudines cerebri sicut litargi am ⁊ similes de quib⁹ ꝑmo p̄cessit. Et aliqn̄ ledunt̄ nucha ⁊ ner ui: vnde si fiat paralisis freq̄nter vrina emittit̄ inolūtarie. Si v̄o spasmus freq̄nter sequit̄ difficultas. Cause āt p̄mitiue q̄daȝ sunt extranee sicut casus pcussio offensio instrumētoꝝ vrine: vnde su bito aliq̄ fiūt impotētes ad emittendū vrinā: q̄ forte disrūpit̄ vesica aut porus vritides aut ren: vnde vrina ingredit̄ cōcauita tem vētris: aut forte vili latitudinales ꝺbilitant̄. aliq̄ v̄o inolūta rie vrinā emittūt nocito lacerto colli vesice. Quedā v̄o cāe p̄miti ue sunt nō extranee sūpte ex reb⁹ nō nālib⁹: ⁊ hoc ħȝ plimū non causant difficultatem vrine immediate.

Signa. Difficultas vrine ⁊ retentio eius est manifesta. Noticia v̄o causarū est occulta: sed in p̄mis bo num est q̄ cognoscas: an difficultas vrine sit ꝓpter nocumenta vesice ⁊ sibi vicinoꝝ: an ꝓpter nocumēta renū ⁊ poroꝝ vritiduȝ aut mēbroꝝ q̄ sunt supra renes: Cognoscit̄ āt q̄ difficultas sit ꝓ pter vesicā qn̄ vesica est plena vrina qd̄ cognoscit̄ p tumorē in fe more pceptū. Si v̄o vesica sit vacua ab vrina notabilis q̄ātitatis nō est tumor in femore quare difficultas vrine est ꝓpter mēbra que sunt sup̄ vesicā. Et si in cā sint renes aut pori vritides decla rat̄ p nocumēta eoꝝ. Si v̄o in cā sint mēbra supra renes. s. epar aut cerebꝝ aut nucha ⁊ nerui ꝺclarat̄ p nocumēta sua. Cū ergo per tumorē in vesica certificat⁹ es impedimentū vrinādi esse ꝓp vesicā tūc p signa distigue causas ipsi vesice p̄tinētes. Quod eni sit ꝓpter frigiditātē eius cognoscit̄ p albedinē vrine cū grossitu dine aut tenuitate. ⁊ multitudinē necessitatis surgēdi ad mingen dū ante illud. ⁊ sensibilitatē frigoris. ⁊ iuuari a calidis ⁊ p̄uatio nem signoꝝ reliquarū cāꝝum. Signū vero caliditatis ē acutas vrine ⁊ iflāmatio sensu pcepta. Et si cā ē ꝯstrictio a frigore signi ficatur p iuuamētū ꝓueniēs ex mollificatione. ⁊ si ē a febribus adurētib⁹ siccitate significat̄: q̄ iuuatur ab humectātib⁹ ⁊ frigi dis. ⁊ iterū de signis ei⁹ est q̄ parū nō egredit̄: ⁊ multū ē facilio ris exitus ꝓpterea q̄ humectat madefaciēdo meatū ⁊ dilatādo ipm. Signa aūt eius q̄ ē cā apatis in vesica aut mēbris sibi vicinis aut exiture scies ex caplo seq̄ete intitulato de apate qd̄ fit in renibus ⁊ vesica: ⁊ diā iter difficultatē factā ex apate et fa ctam ab alijs causis est q̄ apa nō accidit subito. ȝ paulatim ni si sit res magna valde: ⁊ cum ea adest febris. Sȝ difficultas ab alijs causis sicut ab oppilatione nō apostemosa freq̄nter fit su bito: ⁊ cū illa raro ē febris: ⁊ cognoscit̄ difficultas sequens oppi lationē ꝓpter cām in vesica ipsa aut ꝓpter coartationē a mēbro vicino ex inflamatione ⁊ tēsione eī ꝓpter multitudinē vrine extē dentis. Illa. n. que est cā mēbri mittentis nō est cū coartatiōe a membro vicino: neqȝ cū tumore ⁊ tēsione cū vrina nō descēdat ad eam ⁊ oēs spēs oppilationis q̄ accidunt in vesica ꝓpter cām in ipsa aut causa mēbri vicini coartātis sunt cū dolore: ⁊ q̄ fit a testiculo eleuato cōprimente meatū ipsa eleuatio ē signū: ⁊ q̄ fit ab exsiccatione carnis glandose p̄cessio cāꝝum exsiccantiū est si gnū. itē q̄ vrina multa meli⁹ mingitur q̄ȝ pauca. ⁊ cognoscit̄ apa oppilans p signa ꝓpria de q̄bus infra: ⁊ ēt p signa dicta cogno scitur aūt res oppilans absqȝ apate p siringam: ⁊ p illud quod ipa expellit de sanguine: aut alio humore: aut p id qd̄ stat i facie eius ex veruca: aut lapide: aut incarnatione ⁊ nō dimittit ipsam penetrare. Et lapis cognoscitur p signa ei⁹. ⁊ ꝓpterea q̄ siringa tāgit rem durā valde. ⁊ sanguis q̄dem ⁊ humor cognoscunt ite rum p vrinā: nam ꝑm plm aliq̄d egreditur cū vrina. ⁊ sanguis ēt cognoscitur p signa ꝯgelationis sanguinis in vesica ex citrini tate coloris aut paruitate pulsus ⁊ anhelitus ⁊ frequētia ambo rum ⁊ sudore frigido ⁊ rigore ⁊ nausea ⁊ est malus a quo parū fit euasio ⁊ humor q̄dem grossus cognoscit̄ ex grauitate sensata si sit notabilis q̄ātitatis. ⁊ iterū si egreditur in vrina. ⁊ illius q̄dē que est a frigore cōstringēte aut calore solidū faciēte cāe propin que ⁊ antecedēs sunt signa. ⁊ illius que ē a vētositate signū ē ten sio sine grauitate. ⁊ quandoqȝ est cū ꝑmutatione qnqȝ sine. ⁊ si gnū eius que ē ex debilitate sensus ē vt nō sentiat mordicatiōeȝ vrine: ⁊ signum eius q̄ est a debilitate expulsiue ē vt compressio

facliter educat eam. ⁊ signum mollificationis lacerti ventris est q: nõ põt ventrẽ ↄtrahere, p cõpressione faciẽda. ⁊ cõpressio facile eam educit. Signũ aũt mollificationis lacerti colli ẽ q: vrina egredit̃ iuolũtarie. ⁊ ecõtra ẽ de spasmo vtriusq: q: p spasmũ lacertoꝝ latitudinaliũ ventris vrina exp̃mitur: s3 p spasmũ lacerti vesice vrina retinetur nec põt educi nisi cũ forti cõpressione. ⁊ difficultas facta cã renum ⁊ poroꝝ vritidũ siue sequat̃ debilitatẽ attractiue vel ꝑpter aliquã spẽm male complõnis siue oppilationem siue ap̃a aut soloñem ↄtinui cognoscit̃ p' signa iferius ponẽda. ⁊ vt dcm̃ est vrina nõ ↄtinetur in vesica. ⁊ si sit magna grauitas circa renes ibidem vrina retinetur nõ potẽs ad vesica3 penetrare: ⁊ si grauitas sit mediocris tũc illic est mã cum ap̃ate aut sine. Si aũt nõ sit grauitas s3 dolor extẽsiuus tũc ẽ vẽtositas in renibus. ⁊ quãdo nõ ẽ nocumentum in vesica nec adsunt signa oppilationis renũ. ⁊ vẽter est lenis: tũc cã difficultatis vrine ẽ debilitas attractionis renum. ⁊ signũ facte cã doloris acc̃ntis ex vlcere aut ex acuitate vrine ẽ ꝙ tolerãtia doloꝝ educit eam. Itẽ adsunt signa vlceris sumpta a sanie. ⁊ signa facte ab exsiccatiõe humorositatis in mẽbris glandosis sunt antecessio cãrum exsiccãtium. ⁊ ꝙ humectatio facit fluere vrinã. ⁊ signa difficultatis vrine cã epatis cerebri nuche ⁊ neruoꝝ sunt egritudies sue de qb⁹ sermo p̃cessit: ⁊ ꝓp̃e cũ nõ apparẽt nocumẽta in instr̃is vrine.

Pronostica. Hec passio difficulter sanat̃ in senib⁹ ⁊ ꝓprie in decrepitis: ⁊ ad hoc ampliatur aphorism⁹ sextus sexte particule nefretici ⁊ circa vesicam dolores laboriose sanant̃ in senibus. Scd̃m Aui. exptum qdem ẽ in pluribus hoĩs ⁊ dictũ est q h3 difficultatẽ vrine ⁊ aduenit ei postea tenasmon morit̃ in septimo nisi accidat febris ⁊ ꝓuocationem plurimã faciat. Uerificat̃ aũt q: aliqñ accidit difficultas vrine ꝑpter spasmum lacerti colli vesice: ⁊ postea aduenit tenasmon ꝑpter fortẽ conatum ad mingẽdũ: vñ fit magna cõpressio ani: febris aũt supueniẽs resoluẽdo humiditatẽ spasmãtem curat difficultatẽ ex qua mortuus fuisset in septimo s3 ꝙ aliqñ moriunt̃ soluto aũt spasmo fit plurima vrine ꝓuocatio. Tertiũ qb⁹ mictus denegat⁹ fuerit si mingũt in septimo vel ante sufficienter ꝼm pl'm saluant̃. Si v̊o post septimũ ꝼm pl'm moriunt̃: Iã lesis notabiliter mẽbris nobilibus ex vrine retẽtione. Almãsor.

Cum vrina minuitur aut ex toto retinetur nec tũor apparet in femore nec grauitas nec dolor in renibus sentitur succurrendũ est ex medicaminibus vrine prouocatiuis que nominabimus. Quorũ vnius cõfectio ℞. se. apij nit. ru. tinctorũ se. olixatri assari se. iuniperi ameos se. feniculi spice amigdalarũ amararu3 ana. ʒ. xx. se. melonis. ʒ. x. cãtaridarũ quarum capita ⁊ ale abscissa fuerint. ʒ. j. ãmoniaci. ʒ. iij. ãmoniacũ in vino dissoluatur ⁊ alie species ex eo cõspergantur ex quibus fiant forme auelanis similes: ex qbus sumatur ab. j. ʒ. vsq3 ad. iij. hoc enim medicamen valde confert corpori cum dissolutionẽ ⁊ laxatione3 patit̃ ⁊ hiposarce ad expellenda oĩa accidentia cã quoꝝ corpus d̊sicca ri oportet. Io. ar.

Hoc capl'm diuiditur in q̃ttuor partes. in p̃ma curat difficultatem vrine ex debilitate attractiue renu3. in scd̃a parte curat difficultatẽ seq̃ntem ap̃a ꝑpter casum ⁊ pcussionem. in tertia parte curat difficultatẽ seq̃ntem oppilationẽ coartatoriã a trũbis sanguinis aut saniosis aut ab humore grosso ⁊ viscoso. in q̃rta parte curat difficultatẽ ꝑpter lapidem in vesica. scd̃a ibi Quod si pũgat. tertia ibi. Si aũt mingendi. quarta ibi. Si aũt mingendi difficultas. In p̃ma parte dicit. Cũ vrina minuit̃ nec in femore apparet tumor nec grauitas qd̊ significat in vesica nõ eẽ oppilationem nec dolor in renib⁹ sentitur qd̊ significat ibi non eẽ ap̃a aut lapidẽ neq3 vrinã ibi ↄgregatam: vñ est sola impotẽtia attrahẽdi aquositatẽ sequẽs malã complõnem ꝼm pl'm frigidã. Succurrẽdum est cũ vrine ꝓuocatiuis que noĩabimus quoꝝ vnum est hoc ℞. se. apij nitri rubee tinctoꝝ olixati. i. seminis macedonici al' semis alexandrini se. iuniperi. se. assari ameos se. feniculi spice amigdalarũ amararũ ana. ʒ. xx. se. melonis. ʒ. x. cantaridarum quarũ capita ⁊ ale abscissa fuerunt: sunt. n. nimis excoriatiua. ʒ. j. ãmoniaci. ʒ. iij. ãmoniacum in vino dissolnat̃ ⁊ alia secu3 misceant̃ ex qbus fiant forme similis auelanis de qbus sumat̃ a. ʒ. j. vsq3 ad. ʒ. iij. hoc enim medicamẽ valde ↄfert corpori: cũ dissolutionem. i. mollificationẽ patitur ab humiditate sup̃flua. ⁊ laxitatem. i. mollitiẽ hiposarce ꝑpter phl'a ⁊ aquositatem sup̃fluam. ⁊ in sũma vbi opus ẽ corpus exsiccare: sunt. n. hec oĩa fortiter ꝓuocantia notabiliter ca. ⁊ sic. p̃ter semina melonũ que sunt frigida ⁊ hu. ⁊ põt hoc medicamen exhiberi cum iure cicerũ aut alio ꝓuocante sicut aqua raphani. Almansor.

Quod si cõtingat mingendi difficultas ex casu vel percussione in femore vel in ano vel in coru3 circuitu eger ex basilica minuatur. deinde aqua calida sepe sup̃fũdat̃ ⁊ vsq3 ad spatiũ medij diei ex oleis fricet̃. egro quoq3 p̃cipiat̃ vt vrinã expellere nitatur. Io. ar.

Hic curat difficultatem vrine a casu aut pcussione: qbus accidit ap̃a in meatu colli vesice aut virge: aut in mẽbro vicino precipiens egrũ ex basilica minui ad ꝓhibendũ augmentum ap̃atis: postea aqua calida superfundat ad sedãdum dolorẽ ⁊ meatum dilatandum. ⁊ ex oleis fricetur ita vt virtus olei penetret in ꝓfundum: ⁊ sit oleũ doloris sedatiuũ sicut oleum viol'. sisaminum ⁊ p̃cipiatur vt eger conetur expellere vrinam: imo aliqua compressione adiuuetur eius expulsio. Sed vt credo melius eẽt in p̃ncipio epithimare locum cum oleo ro. rudi ad ꝓhibendum apostema. deinde venire ad mollificantia iam dicta premissa semper phl'omia copiosa ⁊ etiam iterata si fuerit expediens: ⁊ ventre cũ clisteribus linito. Signa aũt distinctiua inter apostema meatus vesice ⁊ membri vicini sunt q: in apostemate membri vicini vrina exprimitur sine dolore magno: sed in apostemate proprio meatui cum dolore magno. Item adsunt signa ꝓpria cuicunq3 membro apostemato. Almansor.

Si autẽ mingẽdi difficultas cõtingit vesica existẽte plena ⁊ extẽsa ⁊ sit hoc post sanguinis vl' puris mictu3 medicamina que trũbos sanguinis vel puris qd̊ in vesica generat̃ soluere cõsueuerunt ⁊ eliqua re danda sunt. Confectio medicaminis sanguinis vel puris trũbos quod in vesica fit dissoluentis. ℞. cordumeni myrrhe rubee de qua tingit̃: se. iuniperi ãmoniaci asse fetide oiu3 añ. partes equales ãmoniacũ dissoluat̃: ⁊ informent̃ pilule ex eis: vel his specieb⁹ cũ eo cõspersis de quib⁹ quater in die sumat̃ cũ apozimate de seminibus qd̊ nominauimus. Sirupus ẽt acetosus ex forti aceto fact⁹ multotiẽs det̃. Per siringã p̃terea imittat̃ aqua in vesicã in qua dissolut⁹ fuerit sal: aut aqua cineris: ⁊ ista est cõfectio aque que fit de cinere. ℞. cinerẽ de ilice cinerẽ de vitib⁹ cali. calcẽ. his oĩbus admisceat̃ tm̃ aque vt ex ea coopiri possint ⁊ dimittant̃ sic per tres dies. d̊inde colent̃ ⁊ p siringã iniciat̃. Herba quoq3 croci hortulani ⁊ sulla cocte supponãt̃. Tinam p̃terea ingrediat̃ in qua sit aqua cocta sit camemilla sticados ara. sansucus sisimbriu3: vel in qua extremitas cauliũ ⁊ sulla ⁊ fimus colũbinus cocta fuerint ⁊ sedeat in ea quãdiu poterit. Ex herbis istis sic coctis fiet empl'm siue epithima sup femur: ⁊ partes ei circũ adiacẽtes. Et dũ in tina morat̃ sumat ea in potu que vrinã ꝓuocãt. Et si hec oĩa nõ ꝓfuerint ad instrumẽtu3 quo vrina ꝓuocat̃ redeũdũ est.

Io. ar.

Hic curat difficultatem ꝓuenientem ex oppilatione coartatoria meatus. Et ponens signa dicit ꝙ vesica est plena ⁊ tensa qd̊ comp̃hendititur ex tumore in femore. Et q: precessit mictus san

guinis aut saniei. Et tu supple aut phlegmatis grossi tūc dentur ista que dissoluāt huiusmodi trumbos sicut istud. ℞. cordumeni.i.karui acrestis rubee myrrhe seminis iuniperi āmoniaci asse omnium partes equales āmoniacum dissoluatur exempli gratia cum oxymelle simplici vel composito vel squillitico ⁊ cum eo misceantur reliqua ⁊ reformentur pilule de quibus dentur quater in die cum apozimate de seminibus superius descripto: dos autem istarum pilularum est.ij.ʒ. Secundum remedium est vt sirupus acetosus ex forti aceto factus multotiens cum seringa īmittatur in vesicam cui sit admistum aliquid salis ad dissoluendum trumbos illos. Tertium vt aqua cineris etiam imittatur per seringam cuius est hec descriptio. ℞. cineris de ilice cineris de vitibꝰ cali.i.cineris qui fit de quadam herba salsa quo vtuntur tinctores calcis ana partes equales cum his misceatur tm̄ aque vt ex ea cooperiri possint: Et dimittantur sic per tres dies: deinde colentur ⁊ per siringam in vesicam inijciatur aliquid eius ⁊ est fortis: ⁊ non ponēda vbi timor sit de excoriatione aut vlcere. Quartum est herba croci hortulani.i. cartami ⁊ sulla i.herba artetica que regioni vesice superponatur postq̄ʒ est cocta prouocat enim. Quintum est vt ingrediatur tinam aque in qua cocta sint camemilla sticados ara. sansucus.i. maiorana sisimbrium aut in qua cocte sint extremitates caulium aut fimus columbinus ⁊ similia prouocantia. ⁊ eger in decoctione earum sedeat. ⁊ ex herbis istis sic coctis ⁊ debite calidis emplastruʒ super femur apponatur ⁊ partes vicinas. Sextum dum in tina moratur sumat in potu medicinas prouocantes. ⁊ vltimo his non sufficientibus ad curam ad instrumentum cum quo vrina prouocatur est recurrendum. ⁊ est siringa que debet poni per foramen virge vsqʒ ad concauum vesice: vt id quod est in meatu propellatur. ⁊ si aliquid sit in meatu siringe postq̄ʒ est imissa extrahatur. Et sequetur vrina ne detur vacuuʒ vel catatir ponatur cum extremitate sua in meatum siringe ⁊ extrahatur: ⁊ sequetur vrina ne detur vacuum: sed de his infra. Almansor.

Si autē mingēdi difficultas post lapidis signa affluerit eger supinus iaceat ⁊ pedes eiꝰ diu ⁊ diuersis modis ⁊ fortiter quaciēdi sunt. Et si vrina nō egressa fuerit oportebit vt cū instrumēto curet per qđ mēbro imissuʒ fit impulsio. Cauēdum tn̄ est ne virge imittat cū est ibi apa. Ad difficultatē vero vrine valde cōfert sepe ingredi tinā ⁊ vngere locū ex oleo ⁊ medicamina vrinā ꝓuocātia in potu sumere ⁊ abstinere a nutrientibus acetosis ⁊ pūcticis ⁊ grossis.

Jo. ar.

Hic curat difficultatē ꝓpter lapidē oppilantē meatuʒ vesice. Si ergo signa lapidis affuerint q̄ scient ex capl'o seq̄nti: Eger supinus iacēs ꝑ pedes captꝰ eleuet ⁊ fortit cōcutiat vt lapis fortit ab orificio remoueat: ⁊ si hoc nō sufficit oʒ vt instr̄ʒ aliqđ sicut siringa ꝑ virgā imittat ꝑ cuius imissionē lapis a meatu ꝓpellat. cauendū tn̄ est ne virge imittat cū est ibi apa: esset eni cā augmēti apatis dolorē intensū inferēdo: postea epilogans: dicit q̄ ad difficultatē vrine cōfert sepe ingredi tinā. Et inūgere loca ex oleis. Et tertio medicamina vrinā ꝓuocatiua sumere. et quarto abstinere a nutriētibꝰ acetosis ⁊ ponticis ⁊ grossis imo potius vti abstersiuis incidētibꝰ ⁊ ꝓuocantibus.

Vra difficultatis vrine exigit q̄ttuor intētiones. prima remouet cām. scđa educit vrinā. tertia corrigit accidentia. quarta ordinat debitū regimē sex rerū. Si ergo in cā fuerit caliditas fri. aut alia discrasia remoueat cū cōtrarijs applicitis ⁊ assumptis q̄ tn̄ sint ꝓpria in ꝓuocando vrinam de qbꝰ dicet. Si vero fuerit ꝓpter apa curetur cura apatis de quo infra in capl'o ꝓprio: Et admistrent illa que cū hoc q̄ sūt ꝓpria in curatione apatis ēt ꝓuocent vrinā. De qbus est phl'omia basilice in p̄mis: deinde phl'omia saphene: qn̄qʒ eni ꝓuocatur cū ea vrina. ⁊ applicetur femori paritaria caules semina lini altee mortificata in sartagine cū oleo camemillino anetino sisamino ⁊ similibus. Item fiant clisteria ex decoctione istoꝝ ⁊ sillum cū oleis dictis: nā cū est lenitas apatis descendit vrina cū expressione ⁊ cōpressione. ⁊ minoretur potus aque ⁊ ꝓhibeatur cibus duobꝰ diebus aut valde minoret. Et si in cā fuerit retentio vrine longo tp̄e curetur in sedendo in decoctione mollificante ⁊ fomētando femur cū ea facta. s. ex seie lini ⁊ sitibus. deinde vtere ruta ⁊ multum ꝓuocantibus. ⁊ oleū balsami ⁊ q̄ sunt ei cōparia sunt multi iuuamēti: ⁊ iuuatur ēt cū cōpressione. ⁊ si in cā fuerit humor aut sanies oppilās meatum: existimo tutius esse nō exhibere diuretica ⁊ maxie vesica existēte plena ne fiat maior oppilatio ⁊ maior ipsius vesice extēsio sed bonū femori applicare dissoluētia trumbos sanguinis saniei ⁊ humoris grossi: ⁊ ex eisdem clisterizare: ⁊ ponere egruʒ in tina siue in semicupio quibus nō sufficientibus trumbos a meatu cū siringa pellere ⁊ inicere in vesicaʒ ea que illos dissoluant: Et vrinam expellere cum siringa sicut dicetur: tandem his no sufficientibus exhibere diuretica ⁊ trumbos dissoluētia. Vltimo his non conferentibus cuʒ res iaʒ posita est in desperatione incidere in collo vesice ſm modum qui seruatur in incidendo collum vesice pro extractione lapidis: sʒ pro expellēda vrina multo minus sufficiat foramē. Medicine ergo femori superponēde clisterizande ⁊ in semicupio ponende sunt iste paritaria cretanus marinus herba croci hortulani extremitates cauliū camemilla sticados sansucꝰ folia ⁊ radices apij. Sed fortia sunt cordumeni rubea myrrha semen iuniperi sauia assaruʒ amomum folia raphani ⁊ semē pulegium daucus sinapis fimus columbinus. his ergo aut aliquibus earum pro libito vtaris. Medicine vero fortes sumende sunt diacurcuma dialacca ⁊ similes que sumi possunt cum aqua raphani aut aq̄ ciceris nigri. Fortissime vero sunt prima descripta a Rasi in hoc capitulo. Et apud Aui. confectio diuretica fortis circa principium capituli. in quibus ingrediūtur cantarides que sunt vltime in prouocando interius sumpte ⁊ exterius applicite: ⁊ ad dissoluendum trumbos saniei ⁊ sanguinis optimum est medicamen positum a Rasi: cuius littera medicamē quod trumbos sanguinis aut saniei. Et similiter inijciēdum per siringaʒ est aqua cineris quam describit: tu vero vtere magis aut minus fortibus ſʒ q̄ videbitur tibi expediens. caue tamen ne in puero valde fortibus vtaris: imo leuia ex his danda sunt cum lacte materno: aut his nutrix vtatur: remanebit enim virtus in lacte prouocatiua. Similiter vitāda sunt vbi adsit aut timeatur excoriatio aut vlcus.

Sed cura illius que est causa lapidis in renibus est vt primo leniatur vēter: Et fiat renum mundificatio cum.xij.ʒ. florum cassie dissolute cum aqua scolopendrie. ⁊ fiant clisteria lenitiua ⁊ ꝓuocantia ex decoctione paritarie oleo anetino liliorum alboruʒ cum benedicta simplici ⁊ similibus. Exterius apponatur paritaria mortificata cum oleo scorpionum: ⁊ sedeat in tinis prouocātibus ⁊ lenientibus. Et sumat iustinuʒ aut litrotipton cum aqua raphani ⁊ similibus. Si vero in causa fuerit lapis vesice eger eleuatus per pedes concutiatur: aut cum siringa imissa in vesicā lapis a meatu vesice āmoueatur: aut cum digitis in anum positis similiter āmoueatur donec vrinet: postea attendat vere cure ipsius lapidis. Si vero lapis fuerit in meatu virge retentus ponatur virga in aqua calida. Et cum oleis lenientibus ⁊ dilatantibus vngatur ⁊ versus extrema lapis exprimatur. Et in pellendo vrinam violenter temptet ipsius expulsionem.

His autē nō sufficiētibus cū stilo habente extremitatē aliqualiter curuam extrahatur: quod est simile instrumēto cum quo mūdificantur aures. ⁊ his non sufficiētibus incidatur meatus virge in quo continuetur ⁊ extrahatur. Modus autem incidendi collum vesice pro extrahendo lapidem est satis notus.

Si autem difficultatis causa fuerit veruca aut caro cum mollificantibus procedatur ⁊ modo Aui. fortasse proderit fortasse non. facta autem causa ventositatis curetur cura vētositatis de qua timpanite. facta vero propter dolorem ex lesione in meatu curat cū admistratione stupefacientium ⁊ iniectione deinde precipiat vt se exp̄mat. ⁊ ēt cōprimendo femur adiuuet. ⁊ post istud admistret cura vlceris: aut cura eq̄tionis vrine acute cū cibis ⁊ potibꝰ īfrigidātibꝰ. ⁊ qn̄qʒ inijciant faciētia ꝯglutinationē separantia int̄ acuitatē vrine ⁊ nocumētū eiꝰ l meatu sensibili sic aq̄ albuminis oui. difficultas āt sequēs apa mēbri vicini curat cū phl'omia ⁊ reliq̄ cura apatū: ⁊ maxie cū mollificātibꝰ ⁊ ꝯpssiōe vesice.

Testiculus aũt eleuatus ad mirach trahit deorsum cũ molli
ficantibus que applicant ꝛ in qbus sedet. Exsiccatio vͦo carnis
glandose silr curatur cũ humectantibus. Si vero in cã fuerit
defectus virtutis sensitiue aut motiue: ꝛ sequat nocumentũ pn
cipioꝝ curat cura paralisis spasmi aut stuporis. si vͦo nocumen
tuȝ fuerit in vesica ꝛ lacerto exhibeat tyriaca ꝛ mithrydatũ: ꝛ vn
gatur cũ oleo sambacino ꝛ oleo de lilio ꝛ de narciso aut de cro
co aut ꝺ balsamo. Et administret emplm de folijs arboꝝ ꝛ oleo
rum dilectoꝝ spũum aialium sicut folia maloꝝ mẽta ruta. Et mi
sceant cũ eis medicine expgefaciẽtes sicut semẽ harmel ꝛ semẽ
rute mõtane: ꝛ empletur cũ eis pecten. ꝛ si sequit ꝺbilitatẽ expul
siue remoue discrasiã eius que est cã eius: ꝛ est ꝭm plimuȝ frigi
da ꝛ curatur cũ calidis moderate stipticis. Si vero difficultas
vrine sequat nocumenta renum itendat cure dyscrasie apatis ꝛ
oppilationis renũ. ꝛ cũ hoc est necessariũ admistrare mollificã
tia exterius ꝛ reliqs applicitis. necessaria est admistratio ꝓuocã
tium vrinã nisi timeat ꝙ faciant descendere materiã plurimam.
Si vero difficultas sequat nocumẽta membroꝝ nobilium sicut
epatis ꝛ cerebri itendat cure suarũ dispõnum ꝭm ꝙ dcm̃ fuit in
suis caplis. Et cũ hoc temptetur vrine ꝓuocatio oibus igenijs
Cura vero difficultatis sequẽtis ꝑcussionẽ aut casum patuit
in expositione textus. Et ex his pȝ pͥma itentio hñda in cura dif
ficultatis vrine q̃ est remotio cause. Scda vero. s. eductio vri
ne pficit modis ifrascriptis. Primus cõprimẽdo vesicam ꝛ ħ
maxime valet vbi ẽ debilitas virtutis sensitiue motiue aut nãlis:
ꝛ nõ ẽ fortis oppilatio ſȝ fiat equalr aut cũ gradatione icipiẽdo
ex leui ꝛ ꝓcedendo ad fortẽ cõpressionẽ. Scds modus ẽ cũ im
missione pediculi aut cimicis in foramine virge. Et hoc maxie
valet vbi ẽ sopita virtus sensitiua. Tertius modus iponendo in
ano aliquod suppositoriũ sicut apud Aui. suppositoriũ de sale
taberzet. ꝛ vt credo ẽ zuccarũ candi. ꝓuocabit eni vrinã ꝛ soluet
ventrẽ. hoc. n. stimulãdo excitat virtutẽ expulsiuã: sed nõ video
cur ẽt ex melle supposito aut aliquo ꝓportionali nõ debeat seq
idẽ effectus. Colligãtiã nãqȝ hñt magnã nerui veniẽtes ad ꝯsti
tuendũ musculos ani cũ neruo veniẽte ad ꝯstõneȝ musculi col
li vesice: quare excitatio vni9 ẽ cã excitationis alteri9. Quart9 aũt
modus ẽ cũ siringis quarũ quedã sũt ad inijciẽdũ aliqd in ve
sicam: quedã ad exhendum q̃ in vesica ꝯtinent: quedã ad vtrũ
qȝ simul deseruiũt. Siringa aũt dȝ eẽ ad longitudinẽ palmi sbti
lis ꝯcaua in ei9 extremitate rotũda. In qua extremitate sit fora
mẽ oĩno absqȝ asperitate ꝛ silr in laterib9 sint plura foramina vt
si vnũ oppilet alterũ suppleat ad inijciendũ ꝛ ad attrahendum
ꝭm necessitatẽ: Extremitas aũt remanẽs exterius dȝ eẽ latior et
amplior cũ rotũditate vt p illã facile possint inici q̃ iniciẽda sũt.
cũ ergo volum9 mittere aliqd extremitati exteriori appẽdimus
aliqd sicut vesicam aut vaginã quã iplemus liquore ipam com
pͥmẽdo sicut cũ cõprimit clistere inicit ꝯtentũ in illa ad ꝯcauum
vesice. Et hec ẽ ad iniciẽdũ lȝ p foramẽ ei9 possit egredi vrina i
vesica ꝯtẽta. Quedã vͦo ẽ ad exhendũ ꝛ ẽ vt in ꝯcauitate eius sit
aliqs globus rotũdus ex spongia filtro vel aliquo his ꝓportio
nali pfecte obturãs meatũ in ea parte in qua ꝯtinet. ꝛ sit suspen
sus cũ filtro ferreo vel eneo vt ad libitũ possit p foramẽ int9 pel
li ꝛ exhi. hic g̃ si trahit versus partẽ exteriorẽ ne det vacuũ edu
cit q̃ in vesica ꝯtinent: lȝ ea q̃ in vesica ꝯtinent possint suggendo
exhi. Aliq vero silr ẽ ad inijciẽdũ ꝛ ad ipellendũ: Et ẽ vt habeat
catatir cui9 extremitas acuta ꝛ ꝯcaua adequet extremitati seringe
remanẽti ex. ꝛ pͥus ipleatur catatir liquore iniciẽdo in vesica: Et
extremitate sua acuta ponat in ꝯcauũ seringe iam exñtis in vesi
ca ꝛ impellat liquor ad vesicam ne det penetratio corpoꝝ. ꝛ ecõ
tra cũ eodẽ põt extrahi qꝺ in vesica ꝯtinet ne detur vacuũ. sirin
ge aũt pñt ex multis fieri. s. ex ere argẽto stagno ligno corio ꝺbi
te pͥparato sicut charta sup qua scribit. Et qȝto ex mã magis le
ui aut flexibili cũ debita firmitudie sunt pͥstãtiores. Est g̃ bonũ
vt diuerse sint apud te qbus possis vti ꝭm exigentiã. ꝛ silr diuer
sa catatir. Modus aũt iponẽdi siringã sine dolore aut cũ mio
ri dolore qȝ ẽ possibile ẽ vt eger sedeat sup extremitate caude sue
retro substẽtatus: ꝛ eleuet genua aliquãtulũ sup iguina: q̃ genua
sint satis distãtia iter se: deinde opator vel eger ipse iponat sirin
gam pͥus mollificata virga ꝛ vesica in una vel cũ fomẽtis vnctio
nibus aut emplis: Et iponat extremitatẽ siringe iam inunctã cũ
oleo aut vnguẽto leni qꝺ fortasse ẽ meli9 paulatim quousqȝ ꝑue
nerit ad obstaculũ. ꝛ tũc eleuet aut depͥmat siringã donec ptran
seat illud cũ oĩ facilitate ne excoriet quousqȝ ꝑueniat ad ꝯcauũ:
ꝛ tũc põt aliquẽ liquorẽ inicere in vesicam aut exhere ꝯtẽta in ea
ꝭm exigẽtiã modis iam dictis aut vtrũqȝ facere. His aũt nõ suf
ficientib9 ad ꝓuocandũ vrinã opus ẽ deuenire ad sectionẽ. In
collo vesice sicut fit in extractione lapidis ſȝ foramẽ sufficit par
uum p exhenda vrina. Tertia aũt itentio. s. correctio accñtiuȝ
pficitur ꝭm ipsoꝝ exigentiã. Quarta vero. s. regimẽ sex rerum
pficitur ꝭm exigentiã cause difficultatis vrine ꝛ accñtium. sit tñ
dieta tenuis ita vt abstineat qȝtuȝ ẽ possibile a cibo ꝛ potu: ꝛ ma
xime a potu. ꝛ oĩno caueat a stipticis viscosis ſȝ poti9 cibi sui sint
subtiliãtes icidentes abstergẽtes. Et caueat a potu aque imo si
bi sufficiat collutio oris cum ea.

De lapide.

Cum eger virgam sepe fricat. Quãuis lapis in multis
partib9 corporis humani possit generari. s. in itestinis
grossis ifra ꝯtentis marie in colon vt vidi ferrarie an
no. M. ccccLvij: Et erãt qȝtitatis auelane magne ꝛ multuȝ duri
emissi p anũ a quadaȝ muliere in multis vicib9 numero circa. l.
cuius rei testis ẽ excellẽs medicus Bertolameus falconetus. ꝛ
in pulmone vt dicit Gal. ꝛ vt vidi verone: ꝛ sub lingua vt habeo
a zoar. ꝛ in poro fellis a Gentili: ꝛ in paucib9 iũcturis ꝛ stõ vt di
cit Gilbertus. Et in iguinib9 vt vidi verone vna cũ eximio medi
co magistro benedicto de leonib9 vt plm tñ generant in renib9 ꝛ
vesica. Et noiatur hec passio ab Hip. litiasis q̃rta aphorismoꝝ ab
haliebate calculus a qbusdã pͭta: ab Aui. ꝛ Rasi lapis. q lapis i
renib9 vel vesica ꝺ quo ẽ hic sermo ẽ egritudo in numero: si inqȝ
tum qd additũ vltra ptes mẽbri in quo ꝯtinet imediate ꝛ sensi
biliter ledat opationes ei9: ꝛ ẽ multotiẽs cã oppilatiõis q̃ ẽ mor
bus in via ipediẽdo trãsituȝ vrine ꝛ alioꝝ q̃ p meatus vrinales
trãsire ꝯsueuerũt. Spẽs lapidis sumunt hoc mõ. qdã. n. sũt
renales qdã vesicales. ꝛ distinguũtur iter se magnitudine duri
tie aspitate colore. nã geniti in vesica sũt maiores duriores aspe
riores tẽdentes in colorẽ albũ vel fuscũ: ſȝ renales tẽdũt in co
lorẽ rubeũ. Hoꝝ aũt diuersitates sumunt ex mã agente ꝛ loco ꝛ
tpe sicut dicet. qȝuis in vesica reperiat aliqñ lapis facile ꝯminui
bilis. Cause ꝺ ꝯsideratione medicoꝝ sunt duplices mãlis et
efficiẽs. formalẽ ꝛ finalẽ phisicis relinquo q̃ tñ sunt satis note:
formalis. n. ẽ forma lapidis finalis vero vt habeat eẽ lȝ inqȝtuȝ
morbus finis sit nocere opationib9. mã vero lapidis. q̃ est ei9 cã
ꝯiũcta ẽ humiditas grossa ꝛ viscosa ꝺ genere phlatis sanguinis
aut saniei in ħ differẽs a mã arenularũ q̃ lȝ sit grossa nõ tñ ẽ vi
scosa: Jõ facile cõminuit: mã aũt remotior ẽ cibi ꝛ potus. huius
mãe gñationi ꝓportionales sicut lac caseus ꝛ ꝓpe humidus. itẽ
carnes grosse sic auiũ paludestriũ ꝛ magni corpis. Et caro ca
melina hircina ꝛ caro vaccina: ꝛ q̃ ꝺ siluestrib9 igressant: ꝛ pisces
grossi ꝛ cibi frixi panis viscosus crudus ꝛ azimus silr vinũ gros
sũ ꝛ aq̃ grosse ꝛ q̃cũqȝ merito sui aut malitia artificij aut ordis
aut mltitudis ꝛ siliuȝ sr apta gñationi chimoꝝ grossoꝝ ꝛ visco
soꝝ. Cã ãt retẽtionis hmõi mãe lapidis i renib9 vl vesica ẽ ꝺbili
tas expulsiue ipoꝝ sequẽs malã ꝯplonem aut apa aut vlc9 aut
oppilatio ꝓhibẽs exitũ mãe ab hmõi mẽbris: ꝛ retinent supflui
tates grosse residẽtes ex oĩ aquositate ꝑueniẽte ad hec mẽbra: ꝛ
he cãe retẽtionis mãe tenẽt se ex pte cãe mãlis: ꝛ fortasse fortitu
do attractõis renũ sequẽs caliditatẽ supfluã facit vt cũ aq̃sitate
alie attrahant mãe grosse q̃ postea nõ expulse dẽsant in lapidẽ
anteqȝ expellant: ꝛ hec caltas respectu lapidis sic se tȝ ex pte agẽ
tis ꝛ mãe. Oppilatio ãt de q̃ ẽ aliqñ ẽ coartatoria a supfluitate
grossa retẽta aliqñ attenuatoria a supflua frigiditate aut a cõps
sione mẽbri vicini sic itestini aut carnosa ab apate. Caltas aũt
actiue ꝯcurrẽs ad gñationeȝ lapidis qñqȝ ẽ isepabilis: qr forte
nãlis aliqñ sepabil qr forte accit pp dolorẽ aut pp acceptõeȝ rei
calefaciẽtis: ſȝ qũocũqȝ sit videt. A. ꝙ caltas factiua lapidis sit
egressa ab eq̃litate p itẽsionẽ: qꝺ apud Serapionẽ nõ ẽ veꝝ vlr
imo qñqȝ ẽ caltas illa tẽperata aliqñ remissior tẽperata vt mãi
festat generatio lapidis in phlegmaticis melãcholicis ꝛ seniori
bus. Quapropter in generatiõe lapidis plus operatur grossiti

es ⁊ viscositas materie q̄z caliditatis intensio. Et hoc affirmat Rasis in cōtinente dicēs ꝙ ille in quo generatur lapis non pōt esse frigidoꝝ renū nisi raro. ꝓterea lapis vesice in qua est pauca caliditas est grossior ⁊ durior q̄z lapis renū: q̄zuis materia sit similis. ex quib⁹ infertur ꝙ caliditas valde supflua est causa cur aliqñ lapis sit minor ⁊ facili⁹ cōminuibilis supflue exsiccādo humidum cōtinuatiuū ptium. ⁊ forte cā magnitudinis lapidis in vesica est loci amplitudo. Et ecōtra angustia loci est causa puitatis eius in renibus. ⁊ silr causa duritiei i vesica pōt esse lōga mora cum calore moderato sicut ecōtra paucitas more lapidis in renib⁹ cum calore supfluo pōt esse cā cur lapis renū sit melior ⁊ facilius cōminuibilis. ⁊ oēs iste cause lapidis reperiūtur in vesica licet tamē vt dictū est sint valde differētes in magnitudine duritie asperitate ꝓpter causas dictas: causa āt cur lapis renum sit rubeus est rubedo renū: ⁊ forte ꝺcoctio violenta ⁊ festina. ⁊ ille cui plz accidit lapis renū est pinguis: ⁊ ille cui plz accidit lapis vesice est extenuat⁹. ꝓmi forte cā ē oppilatio attenuatoria seq̄ns piguedinē. scōi vero cā est ꝺbilitas expulsiue inextenuato seq̄ns paucitatē caloris inati. ⁊ senibus frequētius accidit lapis renuz q̄z vesice sed in infantibus aut sibi ꝓximis est ecōtra: ⁊ plm huiusmodi est inter infantiā ⁊ pubertatis initiū. ⁊ illud ideo q̄m virtus expulsiua in infantib⁹ ⁊ adolescētibus est fortis quare expellit a superiorib⁹ mēbris ad inferiora: In senibus vero virtutes renū ipsoruz sunt ꝺbiles. Et iterū q̄m infantū ⁊ adolescētuz humores sunt subtiliores ꝓpterea penetrāt in renibus ipsorū. ⁊ senum humores sunt grossiores quare nō penetrāt in renibus ipsoruz. ⁊ ꝙ plm generatur lapis in infantibus est ꝓpter appetitū eoruz ⁊ motum ipsoꝝ super repletionē ⁊ q₂ potāt lac: ⁊ ꝓpter cōstrictionez meatus vesice ipsoꝝ. Et in senibus propter ꝺbilitatē digestionis eoꝝ: ⁊ ꝓpter hoc iudicauit Hip. ꝙ lapis in senibus non sanatur. ⁊ oīs vrina in qua est humor plurimus est dignior vt ex ea generet̄ lapis: ⁊ est illa in qua cū ꝺscēdit ad fundū generatur sal: ⁊ est eius sal plimus. Sal nāq̄z generat̄ ab aquositate in qua est terreitas plurima quā adusit caliditas. Et vrina q̄dez infantū plus hz salis q̄z senū: nō q̄m eius terreitas est plurima immo q̄m caliditas in eis est plus: ⁊ terreitas eius est ꝓfundius adusta. Et ꝓpter hoc vrine eorū sunt turbide ꝓpter multitudinē permistionis ipsorū. Et propter raritatez corporū eorū quare resoluerit̄ ab eis plz aquositatis cū resolutione occulta. ⁊ dignior puerorū vt in eo generetur lapis est ille qui est sicce nature hz plurimū ⁊ calidi ꝯtōi: ⁊ nō siccat̄ natura ſm plurimū nisi ꝓpter attractionē humiditatū ad epar eius ꝺinde ad mēbra vrine ipsius. ⁊ quādo est illic caliditas est cā efficiēs presens: ⁊ ad sūmuz siccitas vētris facit vrinā grossiorē ⁊ plimaz. ⁊ in illo in quo est sedimē arenosū nō aggregatur lapis in vesica q̄m materia non est coartata. ⁊ puellis ⁊ mulierib⁹ raro accidit lapis in vesica q̄m meatus vesice earū est breuior ⁊ latior q̄z meatus viroꝝ ⁊ paucoruz anfractuū. ⁊ in breui facilior est expulsio q̄z in lōgo. in ipsis ēt raro accidit lapis renū vl q₂ meat⁹ renū sūt latiores vel q₂ nō habēt caliditatē satis potentē ad cōdensandū humiditatē in lapidē vl q₂ plurimū suarū superfluitatuz per matricem purgant.

Signa lapidis renum.

PRimo ponētur signa generationis lapidis renū. scōo signa lapidis geniti. tertio signa eius cū mouet̄. Primum signū generationis lapidis renū ē ꝙ vrina post grossitiē cōuertitur ad tenuitatē ꝓpter retentionē turbidi: ⁊ quanto vrina post grossitiē ⁊ cū multo sedimine fit vehemētius clara ⁊ paucioris sediminis: significat ꝙ lapis ē durior. Similiter retentio arene cōsuete egredi cū vrina significat lapidis generationem. Signū autē ipsius iaz geniti est dolor ⁊ grauitas in allratiz ⁊ forte difficultas vrine: ⁊ ꝓpe si lapis sit in ambob⁹ renibus.

Signa vero motus eius est vehemētia doloris ⁊ descēsio eius doloris ex allratiz vsq̄z ad inguina ⁊ ad emūctoria cū iā ꝑuenit lapis ad vesicā: ⁊ q̄nq̄z cōicat dolor didimis ⁊ testiculis: oz eniz ꝙ dolor sit vehemēs ꝓpter trāsitū eius per loca angusta sensibilia. Cū autē cecidit in vesicā sedatur dolor: ⁊ tandez postea mingit̄ ⁊ forte sanguis cum eo.

Signa autē distinguētia inter dolorē colicū ⁊ renalē posita sunt superius in colica, ⁊ inter cetera colicus crescit imediate post sumptū cibū q₂ colon cōprimitur sed renalis forte alleuiat̄ ꝓpter humectationē renū a vaporib⁹ cibi: aut si forte ambo imediate post sumptū cibū crescūt magis excrescit colicus q̄z renalis lz in ꝓcessu chilo cū fecib⁹ ꝺscēdēte magis excrescat renalis. ⁊ ex his pz cōcordia interdicta auctoꝝ que vidētur cōtraria in hoc signo: ⁊ tu attēde reliqua signa distinctiua superi⁹ posita in colica cū in multis accidētib⁹ he due egritudines cōueniāt. s. in vomitu vētris cōstrictiōe ⁊ reliquis ⁊ plerūq̄z faciunt medicum dubium. ¶ Signa vero lapidis i vesica sunt hec. Primū ꝙ laborans ex lapide in vesica frequēter fricat vel scalpit virgā suam ⁊ eaz manu ꝑtractat ꝓpter pruritū ⁊ dolorem existentez in ea ex cōitate virge ad vesicam. ⁊ nō soluz in virga sed in radice eius ⁊ pectine fit pruritus ⁊ dolor aliquis assiduus ex cōitate virge ad illas partes. Et quādoq̄z propter dictā fricationez ⁊ manu pertractionē erigitur virga: Deinde arescit. i. deficit ab erectione: ⁊ fit eius mollificatio ꝓpter hec verificātur in puero nō sic in iuuene ⁊ min⁹ in sene. Scōm egressio vrine cum difficultate ⁊ conamine: ⁊ hoc q₂ lapis oppilat foramē nō cōplete: nā si oppilaret cōplete tūc eēt retētio vrine. ⁊ est talis egressio vrine cū dolore: cū vesica sit mēbrū sensibile facile patiens ex lapide. Tertiū signū ē exit⁹ longaonis siue ani q̄nq̄z cui⁹ cā ē duplex: vna ē vehemēs conat⁹ ad mingēdū ⁊ fortis exꝓssio facta ꝑ lacertos vētris ad quā seq̄tur exitus ani. Scōa cā pōt eē q₂ lapis exn̄s in vesica cū magn⁹ ē ꝓpter ꝓpinq̄tatem colli vesice ad anū cōprimit anū: vn̄ anus egredit̄ nō tn̄ hec vlr vera sūt: iō ꝺr fortasse. i. aliqñ. Qui aūt volunt certificari an lapis sit in vesica ponāt digitū vel duos digitos longiores in anū ꝑus vētre a fecibus mūdato ⁊ coxis sursum eleuatis. ⁊ si aderit lapis ipz manifeste sentiēt ⁊ q̄ztitatē ei⁹ discernēt. Signa ꝟo futuri lapidis in renib⁹ vel vesica sunt: q₂ si arenule q̄ ꝓcesserūt postea retēte fuerūt rubee vel citrine significant lapidē futuꝝ in renib⁹. si aūt fuerint albe significant ipm futurū in vesica: lz q̄nq̄z vrina arenosa significet lapidē in vesica. nā si fuerint arenule rubee vel citrine significant ipm ex renib⁹ descēdisse. si ꝟo albe vel cineritie significant ipm in vesica ꝯgestū cū alijs signis de q̄bus supra. vnde Hyp. q̄bus arena ⁊ alba sedimina substāt his vesica litiasim hz.

Pronostica. De hn̄tibus lapidē sunt q̄dā q̄b⁹ sūt paratissimi generādi lapidē ⁊ mingendi eū. ⁊ q̄n aggregat̄ ⁊ mingit̄ cū vrina aduenit sicut colica. Et spatiū hoc ē iter mēsem: vsq̄z ad annū. ⁊ hoc marie verificat̄ de lapide renū. Scōz lapis renū ⁊ vesice sunt de his q̄ hereditant̄. Tertiū valde difficilior ad curādū ē ſm plm lapis vesice q̄z renum: lz lapis renū q̄nq̄z ducit ad mortē tū ꝓhibēdo vrinā tum ꝯpando. Quartū nefrenci ⁊ circa vesicam dolores laboriose sanant̄ in senib⁹ sexta aphorismoꝝ. Quintū lapis vesice cū ꝓficit̄ ſm plm nō sanat̄ nisi cū sectiōe in q̄ tn̄ ē timor.

Almāsor.

Cū eger virgā sepe fricat: ⁊ manu tractat ipsa quoq̄z frequēter erigitur ⁊ subtiliatur ⁊ vrina difficulter ⁊ cū dolore egredit̄: in qua egritudine fortasse ⁊ longaon exit: lapis in vesica esse significatur. Si āt eger cū difficultate mingēd i sentit vehemētez dolorē in renibus emunctorijs ⁊ nauseā ⁊ vētris constrictionem in renibus lapis esse monstratur. Jo. Ar.

Hoc capitulū duas habet partes ꝓcipales. In ꝓma docet cognoscere an lapis sit in renib⁹ vl vesica. In scōa ponit curam scōa ibi. lapidi vero qui. Pria iterū i duas. In ꝓma ponit signa lapidis in vesica. In scōa lapidis renū. scōa ibi. Si autem eger. In ꝓma ponit tria signa lapidis in vesica supius posita ⁊ declarata. Si āt in hac pte. Ponit signa lapidis renū. ꝓmū ꝙ si eger cum difficultate mingēdi. i. aliquali impedimēto imo aliqñ tāto vt nullo pacto possit mingere habuerit vehementez dolorem in renib⁹ ⁊ in emūctorijs. i. vbi pori vritides terminant̄ ad vesicaz ⁊ habuerit nauseā ⁊ vētris cōstrictionē in renib⁹ lapis esse monstrat̄. hec āt signa ⁊ alia supius sufficient̄ fuerūt ꝺclarata. Al.

Lapidi ꝟo qui est in vesica confectio hec vtilis existit ⁊ ē optima ad frangendū lapidē ēt cū fuerit vetu-

stus. Ego quoqꝫ iam fregi cū eo magnum lapidez in minori spatio q̄ꝫ.xl.dierum. Quod. ℞.carpobalsami se.raphani dauci olixatri.se.cortic. radicis oppoponaci corticum radicis capparis amigdalarū amararꝫ dāpnocochie sqnanti ciperi spice inde casie lignee sacolocondrion harmel gentiane aristol.ro.assari cordumeni āmoniaci serapini bdelij pipis acori oium ana partes equales gūme dissoluta sufficiēti balsamo malaxent̄: ⁊ ex eis alie spēs conspergantur ex qbus informētur pilule ⁊ sumant̄ ex eis in die.ʒ.j. cum apozimate de seminibus. Quādoqꝫ septima pars.j.ʒ.de cinere scorpionū cum eis datur. Cinis v̄o de scorpionibus hoc modo fit: scorpiones sumant̄ ⁊ in ollam nouam positi os habentem oppilatum super laterculuz in furno mittantur in quo nō sit nimius calor neqꝫ vehemens ⁊ sint in vj.horarum spatio; deinde extracti puluerizentur ⁊ reponantur. Jo.ar.

Jn parte p̄senti curat lapidem. Et p̄mo q est in vesica. secundo q est in renibus. tertio q est in virga. scd̄a ibi. Cum aūt in renibus lapis fuerit. tertia ibi. Si aūt lapis ceciderit. Jn p̄ma parte dicit ꝙ lapidi existenti in vesica curatio ista vtilis ⁊ optima existit frangit eni lapidem Jn spatio minori.xl.dierum. Cuius cōfectio ē ista. ℞.carpobalsami.i.fructus balsami se.raphani dauci olixati.i.semis macedonici corticum radicum oppoponacis corticum radicum capparis amigdalarū amararū dānocochie i.saxifragie sqnanti ciperi spice inde casie lignee sacculocōdrion i.scolopēdrie gentiane aristol.ro.assari cordumeni.i.karui acrestis āmoniaci serapini bdelij piperis acori oiuz partes equales gūme in sufficienti balsamo.i.oleo balsami dissolute malaxent̄: ⁊ ex eis alie spēs conficiantur ex qbus informent̄ pilule ⁊ sumatur ex eis in die.ʒ.j.cū apozimate de seminibus de quo supra. Et quādoqꝫ sexta pars.ʒ.j.de cinere scorpionuz cum his addatur. cinis v̄o de scorpionibus fit hoc modo scorpiones mittant̄ in ollam nouā que bene oppilata ponatur in furno super latere: in quo nō sit vehemēs calor p spatium sex horarū: deinde extracti puluerizentur ⁊ reponant̄.s.in vase vitreo in quo bene reseruentur. he enim medicine oēs sunt calide ⁊ sicce p̄ter scorpiōes qui sunt frigidi ꝑm p̄lm: ⁊ habent omnes singularem ꝓprietatē in cōminuendo lapidem. Almansor.

Eger v̄o nutriatur ex aqua ciceris ⁊ calagie ⁊ mutagenat ⁊ abstineat a lacte ⁊ caseo ⁊ ab alijs nutrientibus grossis. ⁊ ingrediat̄ tinā vbi sit aqua in qua cocta sint folia caulium ⁊ sula ⁊ berēgesif. ⁊ mētastrū ⁊ fim⁹ colūbinus ⁊ medulla croci hortulani. Jo.ar.

Hic ponit dietam ꝯuenientem cōtra lapidem: est eni subtiliatiua ⁊ abstersiua ⁊ incisiua ⁊ ꝓuocatiua sicut aqua decoctiōis ciceris calagie ⁊ mutagenat de qbus supra abstineat a lacte ⁊ caseo ⁊ ab alijs cibis grossis. Jngrediat̄ tinam. Hic ponit tertium remediū dicens ꝙ eger igrediatur tinam.i.semicupium: in qua sit aqua decoctionis folioꝝ caulium sulle.i.yue siue artetice. Beregesif.i.abrotāi: sed ꝓ eo pōt accipi serapinum mentastrum ⁊ fimus colūbinus medulla seminis croci hortulani.i.cartami hoc semicupium est ad cōminuendum lapidem. ~~Femur etiam sepe inungatur.~~ Almansor.

Femur ēt sepe inungatur ex oleo scorpionis ⁊ immittat̄ virge: quod. ℞.aristo.ro.gentiane ciperi cort. radic.capparis ana.℥.j.hec oīa in.℔.j.olei d̄ amigdalis amaris posita ad solem p hebdomodā vna dimittantur ⁊ colentur. ⁊ p vnaquaqꝫ.℔.de eo adiungātur ei scorpiones.x. ⁊ totum in vas cuius os oppilatum fuerit missum a d solem per duas septimanas moret̄: deinde colatum reponatur. est enim optimum ⁊ mirabile de quo guttatim quottidie in virga mittendum ē postq̄ꝫ eger egredit̄ de tina ꝙ si lapis magnus fuerit: non inuenitur aliud remedium nisi vt cum icisione extrahatur. de hoc tamen loqui huius nostri libri modum excedit. Jo.ar.

Hoc est quartum remediū ⁊ est ꝙ post exituz a balneo vngat̄ femur cū oleo de scorpionibus. ⁊ ex eo ēt in virga distilletur cuius olei ē hec descriptio. ℞.aristo.ro.gentiane ciperi corticuz radicum capparis ana.℥.j.hec oīa in.℔.j.olei de amigdalis amaris posita ad solem p hebdomodam vnaz dimittant̄ ⁊ colent̄ ⁊ exp̄mantur. Et ꝑ vnaquaqꝫ.℔.ex eo adiungant̄ scorpiones.x. ⁊ totum in vas cuius os sit oppilatum missum ad solem p duas hebdomodas moret̄: deinde coletur ⁊ reponat̄. Est enim optimū ⁊ mirabile de quo quottidie p virgā guttatim fundēdum est postq̄ꝫ eger de tina egredit̄: sic enim p̄cedēte mollificatione per balneū meli⁹ cōminuetur. Ultimū remediū si lapis fuerit ingēs his remedijs nō sufficiētib⁹ fiat sectio in collo vesice ꝑm ꝙ dicet ⁊ extrahat̄ loq tn̄ de mō sectiōis metas hui⁹ libri trāscēdit. Al.

Cum aūt in renibus fuerit lapis eger frequenter ingrediatur balneum ⁊ renes ⁊ ylia ex oleis inungātur ⁊ ea que calefaciunt locum desuper cum pāno ponātur vt sunt ea que nominauim⁹. Jn potu quoqꝫ sumātur ea que lapidem frangunt. Jo.ar.

Hic curat lapidē renum trib⁹ auxilijs. Primū ꝙ frequenter tinā ingrediat̄ de qua supra: ⁊ si cū ea ponent̄ aliqua mollificantia eēt p̄stātior. Scd̄m ꝙ renes ⁊ ilia ex oleis vngant̄ ⁊ desup ponent̄ ea q̄ locū calefaciūt vt sūt ea q̄ dicta sunt in lapide vesice: ⁊ tertio sumat ea q̄ lapidē frangūt de qbus supra. Almāsor.

Si aūt lapis ceciderit ⁊ in virga obstaculum fecerit aqua calida ab alto distilando ei supfundat̄ donec rubere videat̄: deinde oleū tepidū guttatiz sup iniciat̄ ⁊ fricetur: ⁊ si necesse fuerit sugatur ⁊ ex hoc mouebit̄ lapis ⁊ exibit. Sꝫ si magn⁹ ⁊ angulosus fuerit necesse est vt virga iferius incidat̄ ⁊ extrahatur. Jo.ar.

Hic curat lapidē in virga retentū duobus auxilijs. Primum est casus aque calide ex alto ⁊ postea inūctio cū oleo tepido exprimēdo lapidē versus ex̄. Scd̄m auxilium ē ꝙ his nō sufficientibus virga iferius scindatur ⁊ extrahatur lapis.

Cura lapidis renū ⁊ vesice hꝫ duplex regimē. Primū est preseruatiuū reliqum curatiuū. Regimē p̄seruatiuū duas hꝫ ītentiones. Prima est ꝓhibitio generationis materie lapidis maxime cōplenda regimine sex rerū non nālium. Scd̄a est ipsius materie iam genite euō. Regimē aūt sex rerū nō nālium ꝓhibēs gnātionem māe lapidis ē vt panis sit ex optima farina frumēti nō oino a furfure d̄purata ꝯueniēter salitus ⁊ coct⁹ ⁊ vinū sit albū aut medij coloris clarū s̄btilis s̄be pauciferū aut mediocris vinositatis limphādū ꝑm exigentiā cōplōnis tpis ⁊ ꝯsuetudis. ⁊ aq̄ sit subtilis lenis clara hñs.18.ꝯditiōes laudabiles de qb⁹ 2ª p̄mi ⁊ carnes sint gnātiue sanguis s̄btilis: sic̄ aues bñ ꝯditionate edi vituli lactētis castrati ānualis agni grossi vitētur pisces nisi qdā sic̄ temali lutij parui. Jtē pisces parui petrosi ⁊ sil̄es ex maritimis aurate rūbi ⁊ sil̄es vitent̄ lac ⁊ caseus ⁊ lacticinia oīa ius cicerū ꝯuenit ⁊ ius cauliū ⁊ rape d̄bite cocte. Et ex herbis baucie recētes apiū feniculū petroselinū endiuia cicorea sparagi ⁊ leguminib⁹ kisch hordei ⁊ ius cicerū. Ex fructib⁹ ficus humide ⁊ sicce amigdale vua alba oua ꝯueniūt mō sint mollia nō p decoctionē idurata: ⁊ vtat̄ ferculis ⁊ brodijs: ⁊ oib⁹ his q̄ vētrē leniūt: ꝓpterea magis ꝯueniunt elixa q̄ꝫ axa aut frixa: vitet̄ tn̄ in regie p̄seruatiuo nimi⁹ vsus diureticoꝝ: p̄cipitāt eniꝫ māas ad instr̄a vrine: vitent̄ fercula ex pasta ⁊ sal imūdū ⁊ in sūma sit intētio ad generādū sanguinē subtilē nō āt hūores grossos aut viscosos: ⁊ ad leniēdū vētrē ⁊ nō multū ad ꝓuocandū ⁊ ꝓcuret̄ vt fiāt bone digōes ⁊ vt supflua p regiōes ꝓp̄as euēnt̄ ꝓpterea sit aliq̄l̄r parc⁹ i cibo ⁊ potu: ⁊ surgat a mēsa cū reliquijs famis ⁊ nō ml̄tiplicet cibaria i mēsa vna ⁊ nō cōedat nisi digōe celebrata ⁊ pot⁹ sit cibo ꝓportionat⁹ nec gerat vestimēta stricta circa dorsū. Et exercitet̄ aio ⁊ corpe tpe d̄bito: ⁊ nō coeat nisi natura exigēte.

Sub scđa intẽtiõe q̃ est mãe iá genite eũo cõprehẽdiť ꝓhi-
bitio generationis lapidis: Et ꝓhibitio augmẽti ipsius iá geni
ti necnõ ipsius iá geniti eductio anteq̃ȝ magnificeť: ⁊ ad cõplẽ-
dũ oĩa hec sũt due medicie laudate ab auctorib⁹ ⁊ mihi expte. ꝓ
ma ẽ. ℞. floꝝ casie. ʒ. x. Cũ aq̃ scolopẽdrie. s. distillationis aut đ
coctionis trahať casia ⁊ fiat potio quá accipiat semel i mẽse aut
etiá pluries si expedierit. scđa medicina ẽ aq̃ mellis ẽȝ đscriptio
neȝ Mesue de q̃ đbite calida accipiat q̃ttuoꝛ dieb⁹ ꝯtinuis. iiij.
ʒ. p vice in auroꝛa iaȝ ꝓcedẽtis cene digõne celebꝛata. eger pót
vná istarũ medicinarũ accipere in ꝓncipio mẽsis reliquá in me-
dio mẽsis. ⁊ si ante potũ aq̃ mellis acciperet. x. amigdalas ama
ras singula die quas bñ masticet: ⁊ post eas immediate biberet
aquá iá dictá res eẽt efficacioꝛ. Et si patiẽs esset renũ calidoꝝ su
mat casiá ꝓdictá cũ đcoctiõe seminũ cõiũ frigidoꝝ ligritie ⁊ gra
noꝝ alkekẽgi ⁊ ꝓpꝛie tẽpoꝛe calido. Jtẽ cũ aq̃ mellis q̃ñ đcoq̃-
tur bulliát grana alkekẽgi: Et postea cũ ipsa colata trahať lac. ʒ.
j. seminũ cõiuȝ frigidoꝝ. ⁊ hec sufficiát ꝑ cõplẽda hac intẽtiõe.
si tñ patiẽs esset sicci vẽtris pót sup̃scripte casie addi. ʒ. j. bñdicte
simplicis aut tátundẽ electuarij indi. Regimẽ v̓o curatiuum
tres hȝ intẽtiões. Pꝛia lapidẽ cõminuit ⁊ ipsũ educit cõminutũ
aut nõ cõminutũ. Scđa coꝛrigit accidẽtia. Tertia oꝛdinat đbitũ
regimẽ sex rerũ. Medicinarũ át ꝓficiẽtiũ ꝓmá intẽtionẽ: q̃dá
sunt simplices q̃dá cõposite. ⁊ simplices sunt triplices q̃dá com
minuunt a cõplexiõe q̃dá a ꝓpꝛietate: q̃dá vtroq̃ȝ mõ. Cõminu
entiuȝ át a cõplexiõe q̃daȝ sunt đbiles tñ in lapidẽ renuȝ impꝛi
mẽtes. q̃les sunt medicie amare abstersiue aut foꝛtis incisionis
sic oxymel aut acetũ betonica pẽtafilon capillus ve. grana solis
saxifragia folia fraxini radix scolopẽdrie. quarũ imꝓssio nõ ẽ ni
si in lapide renuȝ: ꝓtrásẽũtia át vsq̃ȝ ad lapidẽ vesice sunt cicer ni
grũ aq̃ eius radix costi bdeliũ radix sicle alea tribuli apiuȝ mon
tanum kalamẽtuȝ pulegiuȝ cucumer asininus radix balsami ⁊
partes eius semen raphani ⁊ aq̃ radicũ ei⁹ scoꝛdeon ꝓputia vi-
tis alba ruta agrestis baurach pip pulueriȝatũ ex q̊ fact⁹ ẽ troci-
scus daucus cũ aq̃ fistici facit đscẽdere lapidẽ vitrũ adustuȝ. Et
sanguis hirci ẽȝ artẽ collect⁹ ⁊ reseruat⁹ in trociscis de q̃b⁹ in ho
ra doloris deť vnus cũ vini aceto aut aq̃ apij mõtani. a ꝓpꝛieta
te át cõminuẽtia sunt puluis scoꝛpionũ ⁊ oleuȝ ei⁹ ⁊ solatrũ hoꝛ
tulanum: ⁊ lapis spõgie ⁊ iudaicus ⁊ cinis lepoꝛis đcolati lõbri
ci terestres exsiccati cinis epatis asini ⁊ lapide renũ ⁊ gramẽ q̃-
daȝ cõminuunt vtroq̃ȝ mõ sicut vitrum album ⁊ clarũ pulueri
ȝatum cinis coꝛticuȝ ouoꝝ scarabei. Et semẽ genestre q̃đ frágit
⁊ educit ⁊ ꝓhibet generari. ⁊ auis ꝑua vocata cauda tremula ⁊
grece yragolidiatos in cui⁹ alis sunt pẽne auree: ⁊ sup cauda sũt
puncta alba ⁊ fráci gene vocát fasunegi: hec adusta ⁊ cinis eius
cũ aq̃ mellis extrahit lapidẽ. itẽ fimus colũbinus. Modus át
cõponẽdi has medicinas vt fiat vna medicina cõposita habẽs
cõditiões oppoꝛtunas in hac intẽtiõe ẽ vt misceanť adinuicẽ me
dicine habẽtes virtutẽ cõminuẽdi ex dictis: ⁊ q̃dá iuuantes ad
penetrádũ q̃ ẽt cõminuát sic pip cinamomuȝ kalamẽtuȝ: ⁊ q̃dá
ꝓuocátes extrahẽtes supfluitates grossas sic radix rubee fenu
grecũ daucus fu meu assarũ ameos keysiȝ siseleos semen agni
casti squinátuȝ ⁊ coꝛdumeni. ⁊ cátarides in h̓ sunt potissime im
primẽtes ẽt in lapidẽ sȝ administrenť cũ cautela vt nõ vlcerẽt vir
gam vnde in vna potiõe nõ sit ad plus nisi vna cui⁹ caput ⁊ ale
sint abscisse. Quedá sint alteratiue frágẽtes caliditatẽ aliarũ sic
solatrũ. Alie sunt retardátes ⁊ ꝯtinẽtes medicinas in loco donec
cõpleát suas oꝑatiões: ⁊ hoc faciũt cũ viscositate q̃daȝ sicut spe
cies gũmi. Alie sunt ꝯfoꝛtátes sua aromaticitate sicut spica casia
lignea. alia cõfoꝛtát stipticitate moderata vt radix rubi virga pa-
stoꝛis: alie sunt sedátes doloꝛẽ cũ ꝓpꝛietate sicut nuces ⁊ auela
ne q̃ ẽt retardát medicinas in loco. ⁊ q̃daȝ anodinitate sicut ha
bẽtes caliditatẽ ꝓmi gradus ⁊ ꝓpꝛie cũ hũiditate. ⁊ q̃dá stupefa
ciẽdo: ⁊ ex his ita artificialiter mistis fiet vna medicina cõposita
hñs virtutes oppoꝛtunas in hac intẽtiõe: ⁊ nã sagax discernet in
ter eas: Et eas ad diuersas operatiões ꝓut expediet oꝛdiabit sȝ
oȝ vt hec medicina cõposita nõ sit fermẽtata. Et si volueris veri
ficare receptas inuenies iustinũ lítõtriton ⁊ reliq̃ ab auctoꝛibus
cõposita habere plures ex his virtutib⁹ hic numeratis. Nullum
eniȝ simplex đȝ poni in aliq̃ medicina cõposita q̃đ nõ habeat ali
quá specialẽ vtilitatẽ ꝯ dispositionẽ ꝯtra quá oꝛdinata ẽ cõposi
ta. Et iste medicine q̃ñq̃ȝ sumunť q̃ñq̃ȝ applicanť i vnctionibus
emplr̓is fomẽtis semicupijs. q̃ñq̃ȝ in vesicá inijciať ⁊ valet h̓ mo
dus in vtroq̃ȝ lapide. Secũdus modus ẽ cũ incisiõe ⁊ extractio
ne lapidis si ꝓmus nõ suffecerit: q in lapide renũ ẽ incõueniẽs
⁊ moꝛtalis: sed in lapide vesice possibilis lȝ timoꝛosus ꝓpter mẽ
bri nobilitatẽ ex cuius sectiõe sequiť aliq̃ñ doloꝛ foꝛtis spasmus
syncopis apa ⁊ aliq̃ñ moꝛs: Et q̃ñq̃ȝ vulnus illud vertiť in fistu
laȝ ex q̊ vrina ꝯtinue fluit. Caueát g̊ vt nõ nisi magna necessitate
cogẽte secẽt: Sicut q̃ñ adessȝ doloꝛ foꝛtis aut retẽtio vrine aut si
milia accidẽtia suspitionẽ moꝛtis faciẽtia. ⁊ nõ secent nisi in foꝛ
ti ⁊ ꝯstáte ⁊ ꝓeũato. ⁊ cũ cautela ab erroꝛe: ⁊ si tales nõ sint dimit
tát sectionẽ. ⁊ ꝓperẽt ad tolẽdũ accidẽtia cũ ꝓsentia melioꝛi mõ
possibili: tráspono̓át g̊ lapidẽ ⁊ silr̓ sanguineȝ ex pũctura lapidis
defluxũ ad oꝛificiũ colli vesice: vt vrina libeř effundať fit át hec
tráspositio triplr̓ sicut dictũ fuit in capr̓o ꝓcedẽte. Trásponiť át
lapis renũ ꝓmo mouẽdo ipm inferi⁹ motu foꝛti saltádo de gra
du in gradũ ꝑ aliquá scalá. Jtẽ anhelit⁹ retẽtiõe ac cõpꝛessiõe ⁊
fricatiõe renũ ⁊ alioꝝ trahẽdo inferi⁹. Jtẽ cũ vẽtosa paulati mu
tata a renib⁹ ad inferioꝛa. ⁊ ex illis sunt clamoꝛes ⁊ clisteria cale
faciẽtia ⁊ humectátia. ⁊ inferioꝝ calefactio cũ fomẽtis ⁊ emplr̓is
hec. n. trahũt lapidẽ renũ vsq̃ȝ ad vesicá paulati. ⁊ q̃ñq̃ȝ extra de
vesica ꝑ virgá expelliť aut ꝑ vuluá mulieris. ꝙ si foꝛte nõ posset
trahi inferi⁹ ⁊ retẽtus vriná impediret aut aliter multũ noceret tra
hať supius aut vomitu violẽto aut cũ vẽtosa sup̃ renes posita.
Jncisionis át modus cũ đliberata fuerit fit obseruatis cañ. ifra
scriptis. ꝓmus ꝙ incidẽdus sit puer ꝯstátis virtutis bone cõple
xionis ⁊ habitudinis. ⁊ sit ꝓeũatus ⁊ intestina lenita: cui oꝛdine
tur dieta tenuis sine vino carnib⁹ ⁊ ouis cũ pauco potu q̃ sic ob
serueť vsq̃ȝ ad quartũ dieȝ: ⁊ eligať tẽpus tẽperatum dies clara ⁊
locus cõueniẽs. Secũdus ꝙ instr̓a sint parata. s. pilũ istrumẽta
curua ad extrahẽduȝ lapideȝ post sectionem fasie medicine ap
ꝓpꝛiate in ꝯstrictiõe sanguinis. Tertius cañ. ꝙ eger iaceat supi
nus crurib⁹ retractis ⁊ dilatatis: ⁊ đtent⁹ sit a circũstátib⁹ firmiteř
⁊ chirugicus imponat indiceȝ in anũ pueri vel puelle virginis:
vl̓ in vuluá đuirginate donec ꝑueniat ad lapidẽ. Et cum ꝑuene
rit ipm ad collũ vesice trahat ⁊ teneat firmiť ipellẽdo semp ver
sus collũ. ⁊ tũc signet attramẽto vbi incisionem facturus est fiat
q̃ȝ in collo vesice inter anuȝ ⁊ bursam testiculoꝝ: ⁊ nõ in fũdo ve
sice. ⁊ fiat sectio sup lapide: ita vt acuties pili veniat ad lapidem
⁊ sit táta vt lapis possit extrahi: ná q̃ȝto minoꝛ est sectio mõ lapis
possit extrahi táto est melioꝛ: đinde extrahat illuȝ cum instrumẽ
to curuo cũ q̃ȝta facilitate ⁊ velocitate pót. Deinde ponat stupá
vl̓ cottũ infusuȝ in albumie oui cũ vitello mistis cũ puluere con
strigente sanguineȝ. ⁊ nõ moueat ipsuȝ vsq̃ȝ in tertiũ dieȝ: nisi ali
quod accidens cogat ad mutationeȝ. ⁊ tádem cura ꝓpꝛia vulne
ri ꝯsolideť: ⁊ succurrať accidentib⁹ supuenientibus. s. doloꝛi apo
stemati sanguinis congelationi ⁊ reliquis ẽm ꝙ opȝ. Si autem
lapis peruenerit ad cannale virge succurratur: ẽm ꝙ dictuȝ fuit
in expositione textus. Et quottidie anteq̃ȝ muteť mingat vt vri-
na egrediatur per foꝛamen naturale ⁊ non ꝑ sectionem.

Secunda autem itentio. s. coꝛrectio accidentium perficiatur
ẽm ipoꝛum exigentiam. doloꝛ ergo si foꝛtis est opoꝛtet sedare
ante sectionem cum epithimatibus emplastris vnctionibus et
semicupijs: ⁊ cum clisteribus ex anodinis: ⁊ si expediat cum stu
pefacientibus bibitis sicut filonio tyriaca noua: que cum hoc q̃đ
stupefaciunt etiam ventositatem resoluunt: que aliquando est
causa doloꝛis ⁊ prouocant vrinam. ⁊ sunt qui ante incisionem
stupefaciunt locum cum opiatis sumptis cum vino: Et quan-
doq̃ȝ cum vnctionibus applicitis parti incidende ⁊ circunstan
tibus: Sedatio náq̃ȝ doloꝛis a futuro apostemate liberat: ⁊ foꝛ
te a moꝛte: ⁊ ad pꝛohibendum apostema bonum est vt partes
circunstantes liniantur cum aliquo repercussiuo: ⁊ phlebotho
mia ⁊ dieta tenuis ab hoc pꝛeseruant. Si vero ex lapide retinea
tur vrina pꝛopter oppilationeȝ in renibus poꝛis vritidibus aut
collo vesice aut meatu virge tempteť eius eductio aut tráspositio
q̃ȝ citius est possibile que res qualr̓ debeat ꝓfici pȝ ex supꝛascri
ptis. Si vero sequať excoꝛiatio aut vlcus in istrumẽtis vrine suc
curratur ẽm ꝙ dicetur in sequentibus capitulis.

Regimen aut sex reru iuxta tertiá intentioné ordinetur sicut dcm fuit in regimine pseruatiuo. sed i hoc regimine curatiuo opus é cibis magis abstergétib⁹ incidétibus ꝛ subtiliantibus ꝛ puocantibus. Et tpe operationu fortiu sicut é sectio: dieta dz eé tenuis sine vino sine carnib⁹ ꝛ ouis vsqꝫ ad quartuz dié vel quousqꝫ sumus securi ab apostemate ꝛ alijs seuis accidentibus.

Sequuntur medicine cóposite. Medicamé sublime ꝛ expertu ad lapidé renu fm Serapioné. ℞. seis batece excorticati milij solis vitri adusti dauci ana terant ꝛ cribellent: ꝛ dent de eo. ʒ. iij. cu aqua decoctionis ciceris nigri. Aliud fm eum ad lapidé vesice. ℞. ꝯdisi. ʒ. j. fimi columbini. ʒ. j. ß. terant ꝛ det oi mane cu aqua raphani. Aliud cóstátini. ℞. seis batecaru citrulli cucumeris excorticatoꝝ ana. ʒ. v. se. raphani ꝛ apij ꝛ rape siluestris ꝛ dauci ꝛ petroselini ana. ʒ. ij. se. feniculi. ʒ. iij. granoꝝ nere. i. ceresoꝝ siluestriu. ʒ. iiij. stercoris vacce pascentis iuoluti cu oleo sambacino. ʒ. v. terant ꝛ cribellent: ꝛ dentur de eo pondus. ʒ. iij. cu aqua apij ꝛ raphani. Ad lapidez vo pueroꝝ sufficit balneu ex rebus mollificantib⁹ ꝛ frangentib⁹ lapidé cu sumptione reru frangentiu lapidem magis facilium. Ruffus inqt plurima balneatio in termis sulfureis frangit lapidem. silr si infundat in eis pánus ꝛ calidus applicet loco lapidis operat ad exitu eius. Gal. aut testificat ꝙ puluis leporis cóbusti exhibitus aliquot dieb⁹ qꝫtitate. ij. ʒ. cu aqua calida frágit lapidé renum ꝛ vesice. ꝛ sanguis hircinus pparatus fm arté exhibitus qꝫtitate duoꝝ aureoꝝ é fortis in hoc caplo. ꝛ modus pparationis est vt eligat hircus quattuor annoꝝ aut circa rubeus: ꝛ nutriat p mésem herbis ꝛ granis pprijs in hoc caplo: ꝛ iugületur de mése augusti ꝛ extrahat sanguis cuius pmus abijciatur ꝛ postremus medius reseruet: ꝛ exsiccetur ad solé diuisus in frusta qꝫtitate duoꝝ aur: ꝛ exhibeant cu vino potenti aliqualiter acetoso aut cu aqua ciceris aut raphani duo aur. p vice aliqb⁹ diebus: vocat enim manus dei ob excellenté eius virtuté. ꝛ apd Aui. nigella aliquot diebus admistrata cu aqua mellis frangit vtruqꝫ. Sz gerardus. ℞. crete marine milij solis ana. ʒ. j. ß. sanguinis hircini pparati fm artem. ʒ. ij. lapidis spongie lapidis iudaici ana. ʒ. ß. se. melonis. ℥. j. aque saxifragie. ℥. ß. panis zuccari. ℔. j. fiat electuariu. Aliud eiusdé. ℞. corigiole. ℥. ß. ciceꝝ ru. qr. ß. seia melonis. ℥. ß. buliát i trib⁹. ℔. aq ad ꝯsúptioné tertie ptis colet ꝛ cu modico zuccari admistret mirabilr valz ꝛ expellit arenulas. Ité valet succus limonu ꝛ quasdá alias medicinas describit quas lege ab eo. ꝛ dicit ꝙ p frangédo lapidé bonu é pmittere mollificatiua sicut semicupia ꝛ empla mollificátia mista tñ cu aliqbus fortibus in hoc caplo: deinde exhibere fortia ex iaz dictis. ꝛ ex fortibus est iustinu litotripon electuariu ducis ꝛ silia. ꝛ frangut vtruqꝫ lapidé. difficilius enim é frangere lapidé vesice qꝫ renu. qd. n. frágit lapidé vesice frágit lapidé renu sz ñ ecótra.

De apate qd fit in renibus vel vesica.

Quid sit apa renum ꝛ vesice ex sepe dictis pót eé manifestum. Apostemata renuz ꝛ vesice diuersificant: aut ex parte materie apatis. ꝛ fm hoc quedá fiunt ex má calida essentialiter sanguinea vel colerica magis tñ fiut ex sanguie grosso vel subtili cholerico qꝫ ex cholera quedam ex má frigida phlatica vel melica fm plm tñ ex má mista. ꝛ q sunt melica quádoqꝫ sunt talia incipiédo: qñqꝫ pmutando siue sint melica adusta siue nó adusta. scdo diuersificant ex parte locoꝝ in qbus fit apa. nam aliqñ fit in vtroqꝫ renu: qñqꝫ in vno eoꝝ dextro vel sinistro. ꝛ qñqꝫ sunt magna occupátia totum corpus renis: qñqꝫ parua ꝛ tuc vel sunt in latere ꝯcauitatis in qua colat vrina vel in latere gibbositatis apud pániculum vel in pániculo veláte eos: vel sunt in parte terminata ad dorsum vel sunt in parte terminata ad emuctoriu. i. poru vritidé vel in parte meatus supioris versus venas emulgentes. Silr apata vesice diuersificant ex parte materie aut ex parte locoꝝ. Sz ex parte materie é ꝯtrarietas iter Aui. ꝛ Rasim in libro diuisionu. vult enim Aui. raro fieri apa calidu in vesica qm apa calidu é morbus dissimilis complóni vesice q é frigida: vñ si fiat in ea apa calidu nó erit nisi a forti causa. Rasis vo in libro diuisionu in hoc caplo dicit ꝙ plm apatis quod accidit in vesica est apa calidu. ꝛ eius ró est qr vesica é membrum densum: in cui⁹ sbam difficulter penetrat humor frigidus. dicendu vt tolatur contrarietas ꝙ apa in vesica qñqꝫ generat p viam paulatine ꝯgestionis qñqꝫ p viam defluxus. Si pmo modo tunc apa vesice semp est frm: qr nutrimentu eius ꝛ ét superfluitas nutrimenti ex qbus apa paulatine ꝯgeritur sunt frigide. Si vo apostema fiat p viam defluxus aut cá defluxus é intrinseca corporea. ꝛ tunc apa fm plm é frm: lz aliquádo sit calidu qa in cá est dñium humoꝝ calidoꝝ aut forte lapis nocens vesice. Si vo cá dfluxus fuerit pmitiua sicut pcussio casus aut offensio vesice: tunc apa fm plm est calidu: cu cá attractióis materie ad vesicam sit dolor sequés cám pmitiua q fm plm é cá attractióis humoꝝ ca. ꝛ pprie sanguis: ꝛ hoc é ꝙ voluit dicere Aui. cu dixit in vesica nó fieri apa calidum plm: nó enim fit nisi a forti causa. Rasis vo voluit apa ex causis fortib⁹ iá dictis eé fz plm calidu. Quapropter sunt ꝯcordes. Aliqñ apa diuersificat fm locu: ná quádoqꝫ apa est in parte vesice terminata ad collu vel in collo ipo: qñqꝫ est in parte vesice terminata ad poros vritides: qñqꝫ est in parte supiori versus ventré: qñqꝫ in parte iferiori versus dorsum: qñqꝫ in tota vesica vel plurimo eius. Cause apatuz renum ꝛ vesice sunt humores de qbus supra actu igressi hoꝝ mébrorum sbam lz nó sit longinquu a vero ꝙ aqua aut vétositas aut alius humor existens in ꝯcauitate renis aut vesice extédens latera faciet apa absqꝫ ꝙ ingrediat mébri sbaz vt bñ sensit Aui. tertia quarti caplo de apatibus vétosis: ꝛ humiditates scde ꝛ superflua resecata in tertia aut quarta digóne sunt aliqñ cá ꝯiucta apatis paulatine ꝯgesti. cause antecedétes sunt humores superflui in qꝫto aut in quali exñtes in venis. Ité mala complo toti⁹ aut partis his mébris cóicantis. tertio debilitas renu ꝛ vesice ꝛ eoꝝ dolor cá ꝛ oppilatio. quarto latitudo viarum p quas defluit materia ad hec mébra apostemáda. ité retétio vrine extédens renes aut vesicam cause pmitiue sunt indebitu regimé sex rerum. ité cause extranee sicut casus pcussio offensio balneum strictura lúbaris ꝛ silia: apata renum ꝛ vesice terminant tribus modis. qñqꝫ enim resoluútur ꝛ é optima terminatio qñqꝫ indurant resolutis partibus subtilibus qñqꝫ suppurant: Et post suppurationem rumpunt ꝛ sanies expellitur p vesicaz ꝛ virgam: qñqꝫ expellitur ad itestina p vias ocultas aut p venas emulgétes ad chilum: ꝛ ex chili ad epar ꝛ tádem ad itestina p venas meseraicas: Et hec é deterior terminatio qꝫ p vias vrine. tertio aliquádo fit ruptio ad ventré: Et má colligitur in ꝯcauitate ventris iferioris ꝛ idiget pforatione: Et hec é pessima oium nisi forte illa cu qua fieret hoꝝ membroꝝ putrefactio. Aliquádo non erumpunt imo remanét in eis ꝛ hec ét curant cum apertione.

Signa. Primo ponent signa apatis renum. Scdo vesice. Signa apatis renum sunt dolor ꝛ grauitas in alchatim: ꝛ maxime cu iacet eger cum vétre deorsum: ꝛ fit frequés mictus ppter debilitaté renis ꝛ stimulationé a materia apostemáte: sz hoc accidens magis est in apate vesice nisi ppter apa vrina retineat. Et si est in rene dextro maxime sentitur dolor ꝛ grauitas qñ iacet sup latere sinistro. ꝛ ecótra si é in sinistro qñ iacet sup latere dextro. Et si é in vtroqꝫ fm vtruqꝫ situm magnificatur dolor ꝛ grauitas renis oppositi. Item si apa est in rene dextro dolor ascendit maxime quádo é in parte supiori vsqꝫ ad epar. Et si in sinistro dolor descédit vsqꝫ ad vesicam ꝛ virgá: immo ét in vtroqꝫ qñ é in parte iferiori renis. Et cu dolor é apud pániculum ꝛ suspésorium magnificatur dolor ꝛ fit fortis: ꝛ phibet erectioné tussim ꝛ sternutationé: ꝛ difficile é sibi inuenire situ in quo qescat nisi forte qñ apa eét ꝯfirmatu puans membrum sensu. Et qñ resupinatur dolor é leuior qꝫ in alio situ. Quando aut apa est in carnositate dolor é leuis vt vix sentiat ét fm oém situm. Cognoscit aut ꝙ sit calidu ex febre ꝯtinua q hz remissiones ꝛ excrescentias inordinatas. Quasi sint pncipia quartane i. sicut accidit febribus cómistis inordinate vagantibus que in quartaná pficiunt: ꝛ hoc é ppter diuersas materias ꝛ difformes adustiones q sunt in má apostemáte renes. ꝛ apparet in principijs suaru exacerbationu coartatio pulsus sicut in reliqs febribus ꝛ incipiut cu frigore extremitatu. Et fit oripilatio cómiscens inflámationé. i. postqꝫ icipit oripilatio sequit inflámatio: ꝛ iteruz post inflámationem sequtur oripilatio alia lra hz ppter materieꝝ

diuersitatē. Et hec verificant͛ siue febris sit iseparabilis siue nō: non eni est impossibile q̄ in ɔtinua sint hmōi oripilationes ⁊ ti pi. febris āt seq̄ēs apa frigidū est remissioꝛ ⁊ forte in ɔtinua lȝ āt febris seq̄ēs apa calidū non sit multū intensa ꝑpter distantiam a corde. Et aliquando iste febres sūt putride aliqñ effimere. Item nocet ab oī diuretico acuto salso ⁊ valde acetoso sȝ magis ⁊ minus ꝟm diuersitatē mãe. Nā in apate calido magis ledit q̄ȝ in frigido ⁊ ꝑꝑe ab acuto ⁊ salso. Et qñ apa ē calidū ⁊ magnum ꝑducit ad ɔmistionē sensus pp cōitatē diaphragmatis cū renibus ⁊ cū cerebro. Et ad vomitū cholere pp cōitatē stōi ad epar ⁊ epatis ad renē. Et qñȝ cōicatur doloꝛ faciei ⁊ oculis. Et retinetur venter qꝛ apa coartat intestina vrina vō est alba in principio mã ad renē ꝑmutata deiñ fit citrina. Ignea nō ꝑmista qñ apostema calidū ē in statu ⁊ colera que ɔsueuit deriuari ad renē iam expellitur cū vrina. Deiñ fit rubea circa declinationē qñ aliquid de mã apante expellit͛ cū vrina. Et qñ vrina ꝑseuerat alba indicat duritiē futurā aut ɔuersionē. Ad dubelati. i. maturationem: nihil eni de mã cū vrina expellitur. Et ad vltimū vrina ꝑseuerans viscosa ⁊ alba ē significatio mala: ⁊ qñ rubet aqua ⁊ ꝑseuerat in ea sedimē laudabile tūc obedit apa digōnis absq̄ȝ cōuersione ad duritiē aut ad supuratōem. Et qñ in primis diebus remãet vrina clara ⁊ tenuis tūc apa ē in via maturatōis aut idurātōis. ⁊ qñ apa maturat͛ magnificat͛ grauitas valde: et sentitur grauitas quasi spera grauatiua in ventre: ⁊ accidit inflatio in locis vacuis qꝛ ꝑtes circūstantes tumefiūt extractōe mãe ad illas ⁊ accidentia fiūt fortia: ⁊ sentitur pūctura vehemēs in virga. Et qñ apa est maturū alleuiat͛ febris: ⁊ augmētatur oripilatio vaporibus acutis cōicantis mēbris sensibilibus ⁊ ingrossat͛ vrīa mã cum ipsa expulsa: ⁊ multiplicatur in ea sedimē bonū. et qñ rūptū est apa remouet͛ febris ⁊ rigoꝛ. ⁊ si sanies alba lenis non fetida egreditur cū vrina tūc adeo est bonū vt nihil melius. et silr si ē sanguis ⁊ pus albū ⁊ qd̄ est diuersū ab hoc est deterius secūdū q̄ magis elongat͛ a cōditōibus bone saniei. Signa aūt distinguentia inter spēs apatū penes mãe sumunt͛ a febre et reliq̄s accidētibus homogeneis mãe apati. ⁊ itē a ɔplx̄one etate tpe anni regimine ꝑcedente ⁊ silibus. Signa q̄ apa maturent͛ posita sūt superius sȝ signa eruptōis ē egressio saniei cū vrina aut cuȝ egestōe. Si aūt rūpit͛ ad ɔcauitatē vētris inferioꝛis segtur subita aleuiatio doloris ⁊ grauitatis post precessionē signoꝝ maturatōis nō apparet exitus saniei ꝑ aliquā regionē. Signa resolutōis sūt q̄ oīa accidentia remittunt͛ cū bona ɔualescentia.

Signa duritiei sūt q̄ oīa accidentia remittunt͛ preter grauitatem.

Signa putrefactōis renis sūt ɔtinuatio seuoꝝ accidentiū vsq̄ȝ ad mortē. ⁊ q̄ aliqñ egreditur sanies mala fetentissima cū vrina aut fecibus. Signa apatis vesice sūt doloꝛ ɔtinu⁹ in femore ⁊ illis cū duritie ⁊ tensiōe febre cōtinua. Itē retētio vrine difficultas aut distillatio. ⁊ frequēter nō ꝑnt mingē nisi stātes: nā si apa est in ꝑte versus ventrē facile subiacet tactui. Si vō in ꝑte v͛sus dorsū nō occurrit tactui nisi cū forte ɔp̄ssiōe. Si vō sit in ꝑte terminata ad poros vritides fit retentio vrine: ⁊ cū hoc vesica sentitur vacua ab vrina. Si vero sit in ꝑte terminate ad collū: ⁊ collo ipso adest silr retentio aut magna difficultas: ⁊ cū hoc vesica est plena vrina qd̄ ex magno tumore in femore ɔp̄hendit͛. si vō sit in alijs partibus ē frequens mictus ⁊ distillatio. ⁊ qñȝ ē retētio stercoris propter ɔp̄ssionē intestini recti a vesica apata. Nō aūt apa sit calidū cognoscit͛ ex febre forti ⁊ caliditate in loco sensata. Itē ex dolore pungitiuo si sit coficuȝ aut extensiuo grauatiuo ⁊ pulsatiuo si sit sanguineū: ⁊ qñȝ apparet rubedo exterius. Item cognoscitur ex siti vehemēti vomitu cholere pure ⁊ asmate frigore extremitatū q̄ fortasse nō calefiūt. iteȝ ex alienatōe nigredine ligue: ⁊ qꝛ nō nocet͛ ab oī acuto ⁊ diuretico: ⁊ significat ipsȝ ɔplx̄o etas cāe ꝑcedentes. ⁊ signa maturatōis sūt oripilatiōes diuerse ⁊ febres ꝑmiste sicut dictū fuit i dubelati renū: ⁊ significāt maturitatē eius mollities sensata. ⁊ vrina cū sedimine laudabili significat digōnem. eruptionē aūt significat vrina hñs pus admistū. Si aūt signa maturitatis nō apparuerit nō rūpit͛ vsq̄ȝ ad hebdōam: ⁊ plurime vesice fiunt versus collū eius ⁊ qñȝ in ꝑtib⁹ alijs ⁊ qñȝ aperiunt͛ ad interiorem ꝑtē vesice: ⁊ tunc sanies mingit͛ ⁊ qñȝ aperiunt͛ ad ꝑtē exteriorē ⁊ sanies egredit͛ colligit͛ in vētre. Signa apatis frigidi in renibus sūt signa cōia apatū ex duritie tumore ⁊ grauitate retentōe vrine difficultate ⁊ distillatiōe: sed ē pauca febris paruus doloꝛ ⁊ grauatiuus absq̄ȝ siti ⁊ alijs q̄ attestant͛ apati calido: ⁊ si est apa durū sentit͛ durities cū grauitate notabili. et fortasse ꝑcessit apa calidū ⁊ ꝑꝑe sanguinē qd̄ terminatū est ad duritiē. Sic eniȝ fit apa duꝝ in renib⁹ et vesica ꝟm plm̄ ꝑmutādo ex apate sanguineo: qñȝ associat͛ stupoꝛ i cruribus: ⁊ dispositio ad hidropesim: sȝ apa phl'aticū in his oībus assimilatur apati duro ꝑterq̄ȝ in duritie est ei mollitie. ⁊ ꝟȝ plm̄ fit incipiendo nec fit tāta ad hidropem dispositō neq̄ȝ tanta sentitur grauitas. Pronostica. priuȝ apa renū ꝟm plm̄ salubre: ⁊ apa vesice ꝟm plm̄ mortale. Scōm vtrunq̄ȝ ꝑlongat͛ ⁊ iduratur disponit ad hidropē. Tertiū apa vesice ceteris parib⁹ citius interficit q̄ȝ apa renū. Quartū Aui. oīa renū apa velocia sunt ad hoc vt in lapidē. i. duritiē ɔuertant͛: et quō nō cū ipsa sint cā lapidis. Quintū cū apa calidū ē in rene cū febre notabili: ⁊ inde accidat cōmistio rōnis: tūc illd̄ ē cā cōitatis velaminū. i. panniculorum cerebri magnitudinē apatis: ⁊ est mortale: et proprie qñ est significatio mala: nā illud pp cōitatē malam: q̄ si accidat cōicatio mala: tūc expectatur ruptura ad saluteȝ: et fortasse egredit͛ in hac ruptura de pinguedine renis aliq̄d. et fortasse egredit͛ sicut pilus rubeus in lōgitudine vnius palmi ⁊ plus. Sextū deterius apa vesice est illud cū quo ɔtinuat͛ caliditas febris acute: et vehemens fit retentio vrine ⁊ stercoris ⁊ fortis doloꝛ ⁊ i vrina nō est digō. est eniȝ mortale. Et plus mortalē cū maturat͛. Cū autē appet in vrīa hipostasis ⁊ fex subsidēs lenis tūc ē maioris spēi.

Almansor.

Apostema qd̄ fit in renibus ⁊ vesica coītatur febris permista que vehemens caloris cum qua est horipilatio ⁊ rigoꝛ ⁊ frequens mictus ⁊ doloris in inferioribus dorsi ⁊ grauitas ⁊ cuȝ impellitur videtur egro q̄ aliquid ibi sit suspensum. Jo. ar.

b Hoc caplm̄ hȝ tres ꝑtes ꝑncipales. In prima ponit signa ⁊ curā apatis renū. In ꝟa signa ⁊ curaȝ apatis vesice. In tertia ꝑte ponit signa ⁊ curā apatis renū cū induratur. ꝟa ibi. Apa vero qd̄ fit in vesica. tertia ibi Est āt qñ apa renū. primā in duas. in prīa ꝑte pōit signa apatis renū que ēt ꝑ ꝑte sunt cōia apati vesice. in ꝟa curam ꝟa ibi. Cū his itaq̄ȝ. in prima ꝑte dicit q̄ signa apatis qd̄ fit in renib⁹ ⁊ vesica sunt febris ꝑmista pp diuersitatem mãeꝝ ⁊ diuersas adustiones in eis. Que tñ febris nō est vehementis caloris: qꝛ mã putrens notabiliter distat a corde. cū aqua febre est oripilatio ⁊ rigoꝛ freq̄ēs siue sit interpolata siue ɔtinua pp diuersas excrescētias ⁊ diuersos paroxismos: imo inordinatos sequentes diuersitates mãeꝝ ex duabus suprascriptis. est aūt oripilatio prīa q̄rti caplo ꝑꝑo dispositio in qua inuenit corpus diuersitatē i frigore ⁊ pūctōem in cute ⁊ in lacertis. Rigoꝛ aūt est vt non possit cōtinere mēbra sua ex ɔmotione ⁊ tremore eueniēte in eis ⁊ motibus inuoluntarijs. Scōm signū est frequens mictus sequens debilitatem renū ⁊ vesice necnon ad stimulationē a ꝑntia mãe apatis. Tertium est doloꝛ in inferioribus dorsi. s. ab allꝛatiȝ vsq̄ȝ ad caudā: ibi eni est situs renū ⁊ vesice. Quartū signū cū impellitur. i. cū hō se cōmouet aut conquassando se aut reuoluendo de latere ad latus aut voluendo se cū facie deorsū videt͛ sibi q̄ aliquid sit suspensum: sentit eni pondus ⁊ dolorē rōne mēbri apostemati ponderātis: minus eni molestus situs eius ē cū iaceat supinus. Almansor.

Cuȝ itaq̄ȝ hec signa visa fuerint eger ex basilica minuatur eius partis in qua grauedinem ⁊ dolorem sentit.

Jo. Ar.

In hac parte curat apa renū. et prīo ꝑ euōnē que marie respicit cām antecedētē. Scōa ꝑ auxilia applicita que marie respicit cām cōiunctā. ꝟa ibi. Loco quoq̄ȝ emplastra. in prīa ꝑte cū dicit cum hec signa uisa fuerint que significant apostema renum: eger phlebotomet͛ ex basilica eius ꝑtis in qua sentit dolorē ⁊ grauedinem ad minorādū mãm ⁊ diuertēdū. Almansor.

Loco quoq̄ȝ emplastra infrigidantia superponant͛ et si egritudo sic dissoluta fuerit bonum erit.

Hic curat p auxilia applicita que sup loco que marie respiciunt
causam ꝯiunctā ⁊ hȝ tres ptes: in pma pte curat apa terminan
dū p respirationé aut ét p resolutōeȝ. in scda curat ipm qñ termi
natur p suppuratōeȝ. in tertia pte curat ipsū postq̄ȝ suppuratū ē
⁊ eruptū. i. postq̄ȝ factuȝ est vlcus. scda ibi. Si āt febris tertia ibi
Si aūt eger minxerit pus. Jn pma pte dicit ꝙ sup regiōe renuȝ
.s. super allratim ponaꝶ empl'a infrigidātia. Et si cū his egritudo
dissoluta fuerit bonū erit. dissoluiꝶ aūt apa cū his q̄ꝛ pars māe
retrocedit ⁊ venas reingrediꝶ. pars aūt aliqua ex calore nāli cō
fortato p applicita resoluiꝶ: que aūt sint hmōi frigida diceꝶ iferi⁹
Si autem febris. Almansor.

Si aūt febris ⁊ dolor ⁊ grauitas perseuerauerit ⁊ vri
na minuiꝶ ⁊ frequenter egrediaꝶ significaꝶ ibi pus colli
gi. Emplastrū igitur est tūc super dorsū ponendū ex
camemilla se. lini oleo sisamino furfure ꝯspsis: ⁊ egro
percipiendū vt in tina sedeat.

Jn pte p̄senti curat apa cū supporatur dicēs. si āt febris ⁊ do
lor ⁊ grauitas pseuerauerint quoꝝ pseuerentia ⁊ augmētū signi
ficat augmentū suppuratioñe iuxta aphorismū. Circa gn̄atioñe
saniei fiūt dolores ⁊ febres. Et tūc crescit grauitas q̄ꝛ mā i vno
loco colligiꝶ. Et vrina minuti ⁊ frequēter egreditur sic̄ in strāgu
ria virtute debilitata ⁊ stimulata significaꝶ pus colligi. Est igitur
tunc sup dorsum ponēdū empl'm. ℞. camemille seminis lini fur
furis añ. ℳ. i. ꝯtūdanꝶ ꝯtūdenda mediocriter ⁊ cū oleo sisami
no. q. fiat empl'm hoc eni ptim resoluit partim maturat ⁊ dolorē
mitigat. Est eni semē lini calidū ⁊ hūidū reliqua calida ⁊ sic. i p̄
mo gradu. scdo sedeat in tina eiusdē inētōis. Si āt eger. Almā.

Si āt eger minxerit pus seia que noiabim⁹ in. c. de ar
dore vrine sunt danda donec pus minuaꝶ deide troci
sci denꝶ quos i. c. de mictu sanguis ⁊ puris noiabim⁹.

Jo. ar.

Jn parte p̄senti curat vlcus remanens post apatis rupturā di
cens ꝙ si eger minxerit pus seia que noiabim⁹ in capl'o de ardo
re vrine danda sūt ad mūdificationeȝ ⁊ doloris mitigationē de
inde dētur trocisci qui diceꝶ i capl'o de micto sanguinis ⁊ saniei
ad mundificandū ⁊ ꝯsolidandū necnō ad dolorē mitigandum
vide hoꝝ descriptionē in duobus capl'is sequentibus. Et hi tro
cisci sunt vltimi q ponūꝶ in capl'o de mictu saniei ⁊ sanguinis.

Almansor.

Apostema vero qď fit in vesica dȝ cōmitari fe. ꝯclu
sa est difficultas mingendi ⁊ dissuria ⁊ femoris ⁊ vir
ge dolor ⁊ tunc eger ex basilica minuendus est ⁊ fiat
hui⁹ egritudinis cura queādmodū p̄diximus. Jo. ar.

Jn hac parte primo ponit signa apatis vesice. Scdo curā. scda
ibi. et tunc eger de basilica phl'omandus Jn pria pte ponit tria
signa. Primū est febris ꝯclusio qď verū est si apa fuerit sangui
neū Si vero colricum febris est acuta cōtinua hñs ꝓportioneȝ
ad tertiū dem manifestā vel occultā. Si vero apa fuerit frigidū
febris non est fortis nisi forte fieret suppoꝛatio. secūdū signuȝ
est difficultas mingendi que est vl' retētio vrie vel maria difficul
tas emittendi aliqd eius qď marie verificaꝶ si apa fuerit in pte
terminata ad collū vel ad poros vritides. Et dissuria. i. emissio
vrine guttatiȝ vel p interualla cū apa ē in aliis ptib⁹ vesice. Ter
tium ē dolor femoris ⁊ virge. nā si apa ē in pte terminata ad col
lū dolor notabilis est in femore q̄ꝛ ibi ē collū vesice cui virga cō
tinuaꝶ. et si est in aliis ptibus distātib⁹ a collo vesice forte aliqs
dolor lȝ leuis pōt femori ⁊ virge cōicari. Tunc ergo. Hic p cura
phl'omaꝶ ex basilica. ⁊ dicit reliquā curā eē obseruādā stati posi
tā i cura apatis renū ꝙ si aliq̄ sit dr̄a dī cū ordinabo curā. Al.

Est aūt qñ renū apa nō puenit ad saniē imo transit in
duritiem cuius grauitas in renib⁹ sine febre pseuerat.
Est ergo clisterizandus ex mucilagine fenugreci et se
mis lini ⁊ apozimate camemille ⁊ cauliū ⁊ meliloti et
maluauisci ⁊ furfuris. ⁊ vomat frequenter. Renibus
quoqȝ superponaꝶ emplastrū ex his que noiauimus
⁊ si vrina minui videꝶ vrinā ꝓuocantia denꝶ. hoc quo
qȝ ꝓ puo nō ē habēdū q̄ꝛ ex eo pueniꝶ ad hidropisim.

Jo. ar.

Hic curat apa renū qñ induraꝶ: dicens ꝙ hmōi signū est gra
uitas notabilis absq̄ȝ febre: resolutis ei hūorib⁹ calidiorib⁹ ⁊ sub
tilioribus facientibus apa cessat febris. et ꝓ cura p̄cepit egrum
eē clisterizandū hoc clisteri. ℞. camemille. meliloti cauliū furfu
ris añ. ℳ. i. radicū maluauisci ꝯtusaꝝ aut incisaꝝ. ℥. ij. buliant i
v. ℔. aque vel plurib⁹ ad sufficientē coctionē de qua decoctōe ac
cipiaꝶ. ℔. i. mucilaginis fenugreci ⁊ seis lini añ. ℥. i. fiat clisteȝ qď
debite calidū imponaꝶ huic posset addi olei sisamini medule vi
tule pinguedinis galline añ. ℥. i. scdo vomat frequēter ad diuer
tendū: est eni melior eūo q̄ȝ p resolutiuam q̄ꝛ solutiua p̄cipitant
mām ad locū apatum nisi sint leuia. tertio regioni renū. s. allrati
superponaꝶ empl'm ex his que noiauimus que. s. ponūꝶ in cli
steri statim descripto: quarto si vrina minuiꝶ denꝶ cū illo clisteri
⁊ emplastro ꝓuocantia vrinā. i. secum misceanꝶ aliqua cū illo q̄
ꝓuocēt sicut paritaria creta maria ⁊ silia: vl' aliter denꝶ cū illo. i.
dūm fiunt remedia suprascripta sumat ét ea que ꝓuocant vrinā
nō tñ fortia sed leuia de quibus supra in ꝓprio capl'o. Hoc q̄ȝ.
Ultimo hic admonet medicū: vt sit diligens in cura huius apa
tis duri qm̄ perducit ad hydropesiȝ. debilitaꝶ eni virtus attracti
ua renum q̄ propter aquositate remanente in epate ⁊ membris
supra renes fit transitus in hidropem. et cū hoc fit oppilatio ꝓ
hibens descensū vrine ad vesicā hic etiam canon obſuandus
est in apate vesice cū induretur: ⁊ remedia eadē vl' similia appli
centur clisteria tñ in apostemate vesice sint minoris quantitatis
vt melius retineanꝶ ⁊ cū hoc pauca quantitas sufficit pp ꝓping
tatē: nō sic in apate renū. et casia posita in his clisterib⁹ ē p̄stās.

Cura Apostematū renū ⁊ vesice exigit triplex regimē. Pri
mum debeꝶ cause añcedenti ꝯplēdū eūone ⁊ diuer
sione. Scdm cāe coniuncte diuersimode cōplendū s̄m varios
modos terminationis eius. Tertiū ē cōe vtriq̄ȝ curans acciden
tia ⁊ ordinans debitum regimē sex rerum. Pro euacuatione
s̄m plurimū necessaria est phl'omia in apostematibus renū aut
vesice que repletione existente multa ⁊ sanguine dominante dȝ
esse copiosa: ⁊ similiter ipso cum aliis humoribus equato. si ve
ro alii dominenꝶ phl'omia sit min⁹ copiosa ⁊ fiat ex basilica eius
dem lateris. ⁊ postea apud Aui. phl'ometur vena curuature po
plitis: ⁊ hoc maxime ꝯuenit si retentio menstruoꝝ aut sanguis
hemorroidalis fuerit in cā: ⁊ si nō apparet phl'ometur saphena
eiusdem lateris. Prima eni est ad euacuandū ⁊ diuertenduȝ
secunda vō fit ad eradicandū causam ꝯiūctam aut ꝓrimā con
iuncte: et existimo secūdam esse tardandā vsq̄ȝ ad diem tertiam
Ante tamen has si expedierit p̄mittatur ventris lenitio cum cli
steri facto ex qua decoctionis hordei maluaꝝ. ⁊ silium lenientiū
magis aut minus frigidorum secundū exigentiā materie. sed se
cūda die facta pria phl'omia soluaꝶ venꝶ aut cū clisteri leniente
in quo sūt mucilagines seminis maluaꝝ maluauisci seis lini fe
nugreci ⁊ similium. ⁊ ex oleis ponatur violis amigdalinū sisami
num ⁊ ex medullis medulla vituli cerui ⁊ similes. ⁊ ex pinguedi
nibus pinguedo galine anatis anseris butyrū ⁊ similia ⁊ eligā
tur magis calida aut minus secūdū diuersitatē materie. ⁊ si op⁹
fuerit medicia solutiua sit lenitiua non attrahēs a longinqs sic̄
casia aut māna: sȝ prestātior est casia que misceaꝶ cū sero capri
no: sunt eni ābo p̄stantia in his casibus. ⁊ aqua hordei i calido
⁊ aqua mellis in frigido. ⁊ aqua zuccari in misto sūt prestantes:
cum quibus ét potest casia distēperari. et oīno caueanꝶ solutiua
fortia ⁊ si p̄mittatur digō solutōi est prestantius. et oīo cauean
tur diuretica añ maturationē: sed post maturationē ꝯueniunt. et
q̄ȝuis aq̄ iuuet in eo ꝙ infrigidat ⁊ hūectat in apostemate cali
do tñ nocet in eo ꝙ facit vrinare. Caueatur itaq̄ȝ multitudo ei⁹:
⁊ proprie cum impedita est vrina: ⁊ sit aqua dulcis clara suggē
do sumpta nō multū frigida ne incrudet hūorem neq̄ȝ notabi
liter calida immo caueaꝶ omne multū calidum in actu ⁊ potētia
in apostemate calido renū aut vesice. et similiꝶ caueaꝶ omne val
de frigidum actu ⁊ po^s in quocunq̄ȝ apate renū ⁊ vesice sȝ maxi
me in frigido. Digestiua autem sunt sicut sirupus viol'. in calido

sumptus cũ tantundẽ aque hordei sed in phl'atico mel ro. cum tantundem aque mellis: in melácholico vero sirupus de pomis dulcibus cũ aqua passulaꝝ: solutiuũ aũt sit casia a. ℥. viij. vsqꝫ ad x. sumpta cũ aqs dictis aut cũ aqua casei in adusto ꝛ salso. Et si clisteria sufficiũt forte melius ẽ omittere quodcũqꝫ solutiuũ bibitũ ne ꝑcipitet materias ad locũ apatũ. In ꝓcessu vero cũ mã amplius nõ est in fluxu siue terminet̃ ꝑ maturationẽ siue per resolutionẽ possum⁹ vti diureticis sicut ẽ lac seminũ cõium frigidorum in calido. ꝛ in frigido decoctõis radicũ ꝛ seminũ ꝓuocãtium ꝛ aqua ciceris nigri. Et in misto mista ex his que ꝓuocantia etiã possunt exterius applicari. Scđa intentio. s. diuersio cõpletur cũ clisterib⁹ iam dictis in qbus ponat̃ casia. Et si opus ẽ fortioribus in mã frigida addatur bñdicta. Item appositiõe ventosarũ in spatulis cũ sacrificatõe ꝛ sine in apate renũ. ꝛ cũ appositione earũ in natibus in apate vesice. itẽ cũ ꝓuocantibus sudorem. Scđm regimẽ respiciẽs causã ꝯiunctã si terminet̃ ꝑ viã resolutõis exigit in principio repercussiua. Unde in apate calido ℞. olei ros. aut aque ro. succi folioꝝ salicis ana ptẽ vnã aceti ꝑtẽ mediã misce: ꝛ cũ eis regio mẽbri apati epithimetur. ꝛ si caliditas fuerit vehemẽs his adde succum plantaginis semperuiue solatri ꝛ silĩa. et hoc tpe ad mistra clisteria ex aq̃ hordei oleo violis ꝛ silib⁹ aut ex lacte. ꝛ post admistra emplastra ex farina hordei fabaꝝ cũ oleo ro. ꝛ pauco aceti: postea i statu minor a fria ꝛ adde fenugrecũ camemillã anetũ semẽ lini ꝛ oleũ sisaminum ꝛ silĩa. Et clisteria ẽt sint eiusdẽ intentõis facta ex decoctõe hordei ꝛ maluaꝝ: ꝛ sint in eis mucilago maluauisci fenugreci semis lini oleum sisaminũ ꝛ silĩa. Si vero apa sit frigidũ phl'aticũ in principio: incipe cũ oleo rosaceo de spica ꝛ aceto: postea adde folia lauri grana eius ꝛ oleũ ipsius. in lauro enĩ est plurima fiducia silr in ruta. Si vero apata ista maturent̃ qđ raro ꝯtigit de phl'atico ꝛ mel'olico ꝛ cholerico sꝫ frequẽter de sanguineo post principiũ in quo ꝓcedendũ ẽ vt dictũ fuit in resolutõe ꝓcedatur cũ minus calidis ꝛ magis hũidis hñtibus viscositatẽ. Est enim scđo cañ. medicamẽ resolutiuũ de cuius ꝓprietate ẽ vt fortitudine siue caliditatis ꝯuertendo hũorẽ in vaporẽ finiat ipsũ. Medicamẽ ṽo maturatiuũ ẽ cui⁹ ꝓprietas ẽ vt acqrat hũori digõnẽ qm̃ calefacit cũ eq̃litate ⁊c. Mollificatiuũ ṽo est q̃ sua caliditate ꝛ humiditate poros mẽbri dilatat: ꝛ ꝑparat hũorẽ ad facilẽ expulsionẽ. Unde resolutiuũ hꝫ caliditatẽ cum siccitate notabili absqꝫ viscositate: sꝫ maturatiuũ hꝫ caliditatẽ moderatã cũ hũiditate ꝛ viscositate. mollificatiuũ vero moderatã cũ multa hũiditate. Maturatiua vero i calido sũt malua maluisc⁹ fenugrecum semen lini oleũ sisaminũ ꝛ silĩa quib⁹ vtere scđm exigentiã ꝛ in valde calido potes his addere mucilaginẽ psilij. sed apate maturato erũpendum est cũ motibus sic sternutando: et velociter se mutando de latere ad latus et similib⁹: et scđo cũ applicitis ꝛ etiam sedendo in tinis siue semicupijs in qbus sit fim⁹ colũbinus ꝛ cepe narcisi. ꝛ tertio cũ sumptis in quib⁹ sit fermentum ꝛ silĩa. ꝛ quarto si appareat tumor in alhati aut in regiõe colli vesice inter bursam testiculoꝝ ꝛ anũ cum incisiõe. Qđ si apa fuerit durum post vniuersalia ex phl'omia ꝛ ventris lenitione due sũt intentiones: vna est mollificatio a qua inchoandũ est altera resolutio ꝛ materie eductio ꝑ mollificatõe vtere mucilaginibus dictis. Item oleo sisamino oleo amigdalaꝝ dulciũ. Itẽ medullis ꝛ pinguedinibus ꝛ silĩbus. ex quibus fiant vnctiões empl'a epithimata: itẽ clisteria. ꝛ sumat ẽt ea que sunt ad hãc intentionẽ postea vtatur magis resolutiuis ꝛ ẽt ꝓuocatiuis in qbus nõ sit superfluitas vt resolutis partibus subtilibus remaneat grossũ et ꝯuertatur in lapidem imo ꝯsidera vrinã: ꝛ quotiẽs ingrossat̃ ꝓuoca cũ equalitate: ꝛ quotiens stat absqꝫ ingrossatõe mollifica. ꝛ de signis maturitatis ꝛ obedientie mãe ẽ multiplicatio vrine. ꝛ ad resoluendũ conferunt vnctões ꝛ vaporatões cũ oleo camemilino nardino sambacino costino laurio. et ꝯferunt emplastra ex meliloto camemilla semie lini. Et qñ sunt necessaria ea que sunt sicut bdeliũ amoniacũ serapinũ adeps vrsi medulla vaccina ꝛ ceruina. ꝛ quãdoqꝫ ẽ necessariũ vt bdelium ãmoniacũ Et silr camemilla tribuli ꝛ mellilotũ dissoluãtur in decoctõe diureticoꝝ ꝛ dentur ex eis in potu. Quandoqꝫ vero in apanb⁹ duris duas intentões simul ꝑficimus miscendo mollificantia cũ resolutiuis in applicitis sumptis ꝛ clisterizatis. item in tinis siue semicupijs quibus mltotiens oportet vti iaꝫ ꝑcedentib⁹ vnctionibus: tum ad sedandũ dolorẽ tum ad ꝓuocandũ vrinã ꝛ maxime in apostemate duro ꝛ phl'atico: Et etiam in apostemate calido cum est facta maturatio ad rumpendũ ipsũ. et nota q̃ cura apostematũ renum ꝛ vesice cum pendet a mã eadẽ vel simili est eadem exigens easdem vel similes ĩtentiões: et cum eisdem ꝑficiendas. ꝛ non est differentia nisi in quattuor. Primũ qr minori tempore debemus ꝯtinuari frigida repercussiua in apate vesice q̃ꝫ renũ. et scđo debemus esse magis in eo soliciti de sedatõne doloris ẽt cum stupefacientib⁹ sũptis iniectis ꝛ applicitis: qr est membrũ magis neruosũ. Et tertio magis sollicitĩ vt vrina educatur cum in apostemate vesice frequẽtius retineatur: ꝛ q̃rto q̃ aliquando vtimur siringis ꝛ catatir tum ad inci[illegible]endas medicinas ad extrahendũ vrinam ꝛ que in vesica ꝯtinentur: Quib⁹ non possumus vti in apostematib⁹ renuꝫ. q̃ pp mihi placuit horum curationes in eodem capl'o ꝯcludere. Sed pro tertio regie primo curentur accidentia ꝭm q̃ oꝫ dolor qdem cum anodinis applicitis sicut fomẽtando cũ spongijs de filtro ĩfusis in decoctionibus seminis lini aneti fenugreci paritarie florũ camemille meliloti ꝛ similiũ. Item cũ vesicis plenis his decoctõib⁹ ꝛ oleis ad hanc intentionẽ. itẽ cũ semicupijs eiusdeꝫ intẽtõis: ꝛ his nõ sufficientibus stupefaciendum est dando requiem in cã calida ꝛ frigida filonium. itẽ applicandũ iusquiamũ opiũ ꝛ huiusmõi cũ ãdinis. Si vero vrina retineatur recurre ad capl'm precedẽs de difficultate vrine: ꝛ reliqs succuratur ꝭm eoꝝ exigentiã. Secunda vero intentio huius regiminis. s. regie sex rerum ẽ vt dieta in apatibus calidis sit tenuis frigida: vnde vtat̃ ptisana hordeacea pane loto spinachijs blite ꝛ similibus: omittendo vinũ carnes ꝛ oua vsqꝫ ad statũ inclusiue. ꝛ bibat aquã ordei aut zuccari non multum frigidam neqꝫ calidã paulatim suggendo eaꝫ sed postea ingrossetur dieta paulatim vtendo carnibus vino et ouis. Sed in apostematibus frigidis vtat̃ in principio in potu aque mellis iure cauliũ ꝛ etiam ferculis suprascriptis: sꝫ possunt esse fercula sua cocta in iure laudabiliũ carniũ ꝛ cũ zuccaro cõdita postea dieta magis ingrossetur vtendo vino carnib⁹ ꝛ ouis: Grossior enim ꝯuenit dieta in frigidis q̃ꝫ in calidis. ꝛ in principijs non vtatur cibis aut potibus diureticis sed in ꝓcessu sic: ꝛ ꝓprie cum ventum est ad statum ꝛ adhuc magis in declinatiõe sicut ferculis in quibus sunt semina cõia frigida in apostematibus calidis: sed in frigidis iure ciceruꝫ ꝛ decoctionibus radicũ ꝓuocantiuꝫ: ꝛ in quocunqꝫ tempore vitetur potus superfluus: immo sit parcus ꝛ proprie cum retinetur vrina: dormiat multuꝫ. ꝓuocurẽtur eũones solite siue naturales siue non naturales. Quiescat animo ꝛ corpore nisi cum instaret tempus eruptõis apostematis: nã motus iuuat ad erumpendum vt dictum fuit.

De ardore vrine.

Ardor vrine est dolor mordicatiuus in meatu colli vesice aut virge causa vrine qui aliquando est intensus aliquando remissus: aliquãdo nouus: aliquando antiqus: quandoqꝫ frequens: aliqñ rarus. Cause eius sunt acuitas vrine pp ꝑmistionem alicuius acuti cum ea sicut ẽ cholera phl'a salsũ aut alius hũor notabiliter acutus. item sicut sanies arenule: frusta lapidis ꝛ similia cum vrina mista. Scđa causa est excoriatio superficialis aut vlcus in vesica aut in meatu colli eius aut virge. itẽ scabies adustionem faciens. Cã vero excoriationis ꝛ vlceris est aliqñ lapis: aliqñ hũor choleric⁹: aut baurachius ꝛ similes hũiditates acute: tertio aliqñ in causa est apostema: aut pustula que rumpit̃. quarto aliquando in ea ẽ percussio aut casus. causa vero scabiei scđm pl'm sunt hũores adusti. Tertia causa est defectus hũiditatis in carnibus glandosis que sunt in collo vesice cuius finis est duplex vnus est tẽperare acuitatem vrine cui ꝑmiscetur. ꝛ secunda vt ipsa sparsa sup meatum vrine faciat ipsum glutinosum: Qua propter ipsa deficiẽte vrina fit acutior magis imprimens: Et scđo tollitur resistẽtia vesice ꝛ meatus vrine imprimenti: hic aũt defectus humiditatis ẽ aliquando ꝓpter frequentem coituꝫ. nam ille humiditates

egrediũtur cũ spermate ꝓpter vicinitatẽ ipsarũ ad ipsũ cum exi tu plurimi spermatis. Jtẽ deficiũt pp egritudines ⁊ cãs extrinse cas eliquantes corpus. Cãe ãt primitiue sunt res acute sũpte ſi cut cantarides cibi ⁊ medicine acute.

Signa ardoris vrine sũt punctio aut mordicatio sensa ta in capite virge aut in peritoneon qñ mingit̃ ⁊ ẽt post mictũ ſ3 ꝙ fit ab acuitatẽ vrine cognoscit̃ ex ↄ̃fectu aliaꝝ cãꝝ quaꝝ signa ponet̃. ⁊ ſi vrina ſit citrina indicat̃ ꝙ ei ſit admi ſta cholera. Si vero alba ꝙ ei ſit admiſtio phlatis baurachij. et quodcũꝗ ei admiſtũ potens facere ipsã acutã facile cognoscit̃ poſt eius reſidentiã ſiue ſit ſanies ſiue lapis ⁊ quodcũꝗ hmõi. S3 ꝙ ſit ab excoriatõe vel vlcere in locis iã dictis cognoscit̃ per exitũ ſanguinis aut ſaniei aut vtriuſꝗ cũ punctõe ⁊ mordicatõe in locis dictis: hoc addito ꝙ in membro ſupiori nõ ꝓceſſerit ſo luta ↄ̃tinuitas a qua tal' ſanguis aut ſanies poſſit emanare: nec ẽt ſanies illa deſcendat a ↄ̃cauitate venaꝝ abſ3 vlcere ſicut ple rũꝗ accidit ſanis nõ exercitatis ſcða primi capitulo de ſignis ſubẽ vrine: hoc aũt certificat̃ q̃r ſi ardor ꝓceſſit exitũ ſanguis aut ſanie ſignificat̃ ſolutionẽ ↄ̃tinuĩ eẽ in locis iam dictis. Si vero exi tus ſanguinis aut ſaniei ꝓcedat ardorẽ: verificat̃ a mẽbris ſupio ribus ↄ̃ungit̃. Et diſcernit̃ an mẽbra ſuperiora ſint vlcerata vel nõ vlcerata ex bona valitudine aut aduerſa necnon ex ſignis vl cerũ cuiuſcũꝗ membri aut priuatõe ipſoꝝ. Quod vero ſit a ſca bie cognoſcit̃ ex vſtiõe vrie fetore eius ⁊ dolore vehementi cum pruritu ⁊ ſedimie furfureo. Et cũ ↄ̃diuturnat̃ qñꝗ erit hũiditas ⁊ qñ3 aliqđ ſanguinis ſicͭ accidit in ſcabie mẽbroꝝ extrinſecoꝝ. Signa vero cãꝝ vlceris ⁊ ſcabiei ſũt nota ex capitulis ꝓcedenti bus ⁊ ex dictis in hoc caplo. Quod vero ardor vrine ſit ex defe ctu hũiditatis in carnibus glãdoſis cognoſcit̃ ex carentia aliaꝝ cauſaꝝ: Jtẽ ex cãis defectus huius hũiditatis quaꝝ ſermo ꝓceſ ſit. Signa autem cauſaꝝ primitiuarũ ſũt ipſaꝝ ꝓceſſio cũ ſubſe cutõe ardoris.

Pronoſtica primũ ẽ Hip. ſexta aphoriſmoꝝ nefre tici ⁊ circa veſicã dolores laborioſe ſa nant̃ in ſenibus. Scðm Raſis ⁊ Aui. ardor vrine cũ ꝑſeuerat ꝑ ducit ad vlcera in inſtr̃is vrine. Tertiũ ardor vrine in nõ ſenibꝰ aut nõ habentibꝰ ſolutã ↄ̃tinuitatẽ in inſtr̃is vrine facile curat̃ ni ſi ſequatur extremã ↄ̃ſũptionẽ hũiditatis carnis glandoſe qđ ãt futurũ ſit in ardore ſequẽte vlcera inſtroꝝ vrine videbit̃ i ſequẽ ti capitulo. Almanſor.

Cuz eger dũ mingit ſentit ardorẽ ⁊ punctionẽ in vir ga, a ſalſis ⁊ acetoſis ⁊ acutis abſtinẽdus eſt ⁊ nutriẽ dus eſt ex tapeis lenibus ⁊ zibrebegi ⁊ eoꝝ ſimilibus hec quoqꝫ medicina dãda eſt ei. re. ſeminis melonis excorticati. ℨ. xxx. citrulli cucurbite portulace papa ueris al. ſeminũ ãn. ℨ. iij. ſe. iuſqami al. ℨ. ij. zuccari albiſ ſimi ad põdꝰ oiũz pulueris hoꝝ quotidie. ℨ. iij. i mane ⁊ alie. iij. circa nocte cum vnce. i. ſirupi viol. aut iulep ſumantur. Jo. ar.

Hoc caplm diuidit in tres ptes. Jn pria notificat ar dorẽ vrine abſolute. Jn ſcða ponit eius curationem. ſcð3 vnã cauſaz tantũ. Jn tertio admonet medicũ vt ſit diligens in curãdo ardorẽ vrine. ſcða ibi. A ſalſis ⁊ acetoſis. tertia ibi. Hec quoqꝫ egritudo. q̃ dicit in pria pte no ta ſũt. Jn ſcða dicit ꝙ abſtinere d3 a ſalſis ⁊ acetoſis ⁊ cũtis q̃r augent mordicationẽ: ⁊ nutriendus ẽ ex tapheis lenibus. i. que habẽt lenire humectãdo. ẽ ãt taphea duplex: quedã alba ⁊ fit ex carne ⁊ iure: quedam viridis: ⁊ fit ex ſupraſcriptis cũ aliq̃ herba dante colorẽ viridẽ: ⁊ zebengi: vel zibrebegi. Et eſt taphea mi ſta cũ ouis ⁊ ſiſibus. ſ. hũectantibꝰ: hoc quoqꝫ medicamẽ dan dũ ẽ. ℞. ſeis melonis excorticati. ℨ. xxx. ſe. citrulli ſe. cucurbite ſe. portulace ſe. papaueris albi oium ãn. ℨ. iij. ſe. iuſqami albi. ℨ. ij. zuccari albiſſimi ad pondꝰ oiũz de pulue eoꝝ quottidie in potu ℨ. iij. in mãe dande ſunt ⁊ totidem circa noctem. i. p duas horas aut tres ante cenã cũ. ℨ. i. ſirupi vio. ⁊ aliq̃ aq̃ ↄ̃ueniente ſicͭ deco ctio hordei ligritie ⁊ ſebeſten aut cum. ℨ. i. iulep. i. aque zuccari. ~~hec quoqꝫ.~~ Almanſor.

Hec ergo egritudo nõ ẽ ꝑuipendenda: q̃r cũ ſit man ſiua ⁊ perſeuerans, ꝑueniunt ex ea in veſica et inſtr̃is vrinalibus vlcera. Almanſor.

Hic admonet medicũ vt ſit diligẽs ĩ cura huiꝰ egritudis ⁊ patz

Cura Hic tantũmõ ordiabo curã ardoris ab acuitate vri ne: Et pp defectũ hũiditatis glutinoſe: Et tertio pen dentis a cauſis primitiuis. Reliquarũ cauſaꝝ cura ꝑtinet ad ſe quens capitulum.

Cura ergo ardoris ab acuitate vrine exigit duplicẽ inten tionẽ. Pria eũat hũorẽ acuentẽ vrinã ⁊ ipſũ diuer tit ad regionẽ aliã. Secũda alterat diſcraſiaz calidã ⁊ ſiccaz mẽ broꝝ hũidoꝝ ⁊ aquoſitas. Pria aũt intentio cõpletur exhibẽ do. ℨ. i. florũ caſie aut. ℨ. i. ⁊. ſ. manne cũ ſero caprino aut aq̃ ðco ctionis ſebeſten ⁊ prunoꝝ. Et poteſt cũ his miſceri ſirupus aut iulep vio. Et apud me nihil ponat̃ qđ ſit diureticũ ne hũores ð riuent̃ ad vias vrine. Et potio hec põt aliqñ replicari. Diuertun tur ẽt ⁊ eũantur hũores cũ vomitu ſm ipſoꝝ exigẽtiã: ⁊ ẽ ꝑſtans medicia marie egro nauſeante: et ꝓpe cũ eſt facilis ad vomitũ: ſint tñ vomitiua nõ acuta ſicͭ oximel cũ aq̃ hordei. Jtẽ conferũt cliſteria alterãtia ⁊ diuertẽtia facta. ſ. ex lacte cũ oleo vio. ⁊ caſia ⁊ ſiſibus eiuſdẽ intentõis. et ſanguie ðñante aut ẽt ſubdominã te ſi alij hũores ſint ſibi admiſti apti cũ ipſo eũari fiat phlomia cõiter ex baſilica: aut ex ſaphenis mã exiſtente plurima: ⁊ marie cũ mouet̃ ad ſuperiora: aut ſi in cauſa fuerit retento ſanguis mẽ ſtrualis aut hemorroidalis. Prouocatio ẽt ſudoris optie ꝓfert eũando ⁊ diuertẽdo. S3 hic dubitat̃ vtrũ diuretica ſiue eũantia p vrinã ↄ̃ueniant. Et videtur ꝙ ſic ex Raſi ⁊ ceteris q admiſtrant ſemia cõia ⁊ alia diuretica vt dicit Aui. in caplo de ardore vrine et ſi nõ fuerint vlcera nec ſanies tũc melior cura eius erit ex vbe ratio vrine ↄ̃ſequẽter exhibendo ſupfluitates cũ ſolutiõe ſubtili. i. poſtꝗ extraxeris ſupfluitates cũ ſolutione ⁊c. Tertio aliqñ oꝫ educẽ ſuperfluitates que ſũt in mẽbris vrinalibꝰ q̃ melius edu cunt̃ cũ diureticis. Quarto quãto vrina ẽ maioris quãtitatis mi norẽ facit ardorẽ vt docet experientia q̃re multiplicãtia eſt. ⁊ cõ firmatur q̃r quãto magis mĺtiplicatur eſt minoris acuitatis vt de clarat ſenſus ⁊ ratio. Jn oppoſitũ q̃r diuretica ducũt hũores ad inſtr̃a vrine ⁊ cogũt frequẽter migere: mingere ħ tñ eſt veheme ter nociuũ. Amplius Aui. de caplo de cura vlcera in renibꝰ ⁊ ve ſica dicit. et minoratio potus aq̃ vt minoret̃ neceſſitas mingẽdi. ⁊ minoret̃ motus renũ ab eo qđ ꝑuenit ad eos: ⁊ eoꝝ ratio p iſtõ canon eni curatõis vlceꝝ ẽ q̃es. Credo in hoc dubio tenẽdum eſſe tam in ardore vrine q̃3 in vlceribus mẽbroꝝ vrinaliũ aliqñ cõpetere diuretica tũ ad ducẽdũ virtutes medicinarũ ad loca il la tum ad eũandũ ſupflua ↄ̃tenta in meatibus ipſoꝝ que aptiſſi me p eandẽ regionẽ eũantur. Tenendũ ſcðo de intẽtione. Aui. ꝙ leuiora debent admiſtrari in vlcere veſice q̃3 ardore eiꝰ ſequẽ te acuitatẽ vrine: nã diuretica ingetant mẽbra vlcerata: et canon curatõis vlceꝝ ẽ quies. Tertio tenẽdũ ꝙ in ardore vrine ſequẽ te paucitatẽ hũiditatis glutinoſe nõ ↄ̃petũt diuretica. Quarto te nẽdũ ꝙ exuberatio vrine in ardore eius ẽ melior cura eius: nõ qdem facta p diuretica ſ3 potius p cibos ⁊ potus mĺtiplicãtes aquoſitatẽ vrinalẽ ſicut cucurbite ⁊ ſiſia. et ↄ̃ſequẽter potũ aque frigide i eo ↄ̃uenire niſi aliqđ groſſũ cũ vrina miſtũ ipediat: nõ ſic in vlceribus mẽbroꝝ vrinaliũ cũ ois potus ſuperfluus vini ⁊ reliquoꝝ in vlceribus hoꝝ mẽbroꝝ vitandus eſt. Cõtraria ãt huius determinatõis facile ſoluunt̃. Scða aũt intentio. ſ. altera tio dyſcraſie ꝑficitur regie medicinali ⁊ ſex rerũ. et ex medicinis ꝑficientibꝰ hanc itentionẽ ẽ puluis Raſis. ſ3 preter hũc quedaz alia ſubiungẽt. ſ. trociſci ſirupi ⁊ aque. deſcriptio trociſci ad anti quos ardores vrine cũ patientes cogunt̃ frequẽter mingere cũ multo dolore. ℞. medulle ſe. citrulli ⁊ cucurbite ãn. ℨ. iiij. ſeis la ctuce ⁊ portulace ãn. ℨ. ij. ſucci liqritie glandiũ ana. ℨ. i. roſarũ. ℨ. ſ. violaꝝ lentiũ excorticataꝝ ãn. ℈. i. terant̃ ⁊ cũ ſucco portulace ⁊ mucilagine pſilij fiant trociſci quoꝝ quilibet ponderet. ℨ. i. ⁊. ſ. exhibeat̃ cũ lacte aut decoctiõe hordei ſebeſten ⁊ ſiſiuz. et ſi vis magis ↄ̃ſtrigere ↄ̃pone cũ ſucco hipoqſtidos. Sirupꝰ. ℞. ſucci endiuie lactuce caude equine ana ptẽ. i. bulliant ↄ̃tinue diſpumã do q̃bus diſpumatis adde ſucci cucumeris ⁊ lactis ſeminũ cõ

muniũ frigidorũ ꝛ aque violate ana ptē.ſ.buliant lento igne. et cum zuccaro albo fiat sirupus longꝰ de quo denſ mane ꝛ veſpe re.ʒ.iiij.p vice. Sȝ nota ꝙ ex pſtantibus sirupis est sirupus de pauere cuius.ʒ.ij.ſumanſ cũ aqua ꝯcoctōis hordei mũdi ſebeſten ꝛ ligritie i māe ꝛ medietas i veſpi aut ſumāſ cũ ſucco cucurbite bulito ad ꝯſũptionē tertie partis. Et aqua facta ex decotione ſebeſten ꝛ q̃tuor ſeminũ cōium frigidoꝝ papauere albo ꝛ ligritia est pſtans.ꝛ ſi ardor eēt ex hũore groſſo vrie pmiſto tũc valde ꝯuenit aq̃ ſublimatōis acori ꝛ floꝝ malue bibita oi die cuius doſis ſit.ʒ.iij.que exhibeanſ bis in die in ieiuno. Et ſi ardor eſſet vehemēs eēt neceſſariũ admiſtrare aliqd de ſtupefacientibus fortibꝰ ſic de trociſcis alkekengi priꝰ tñ tēptatis leuioribꝰ.ſ. papauere exhibēdo oia pmiſta cũ aqua aut ſirupo eiꝰ:hec etiaȝ intentio pficiſ cũ iniectiſ ꝛ applicitiſ. Simplicia ſũt ſeia quattuor albumē oui ſiue aqua eiꝰ poſt fortē eius ꝯquaſſationē lac mulieris aſine aut capre mucilago pſilij ꝛ ſeis cydonioꝝ oleũ nenufarinũ. Sed cōpoſitũ auxiliũ optimũ ſic fit ℞.ſeis pſilij ꝛ cydoniorum integroꝝ ana ptes equales ꝛ pone ea i ſucco cucurbite calido ꝛ ſtent in iſuſiōe quoqȝ poſſint extrahi mucilagines que extracte buliant cũ oleo vio:mandragorato papauerio nenufarino.deinde ponātur in eis lac mulieris lactantis puellā quā peperit ꝛ albumē oui recentis:ꝛ fiat hoꝝ agitatio ꝛ ꝯquaſſatio: Et vltimo addaſ canfore paꝝ.ꝛ fiat hoꝝ ſimpliciũ ſiue cōpoſitum frequens iniectio in virgam ꝛ veſicā caue tñ ne iniciant cũ dolore. Nam forte ſequereſ maius nocumentũ q̃ȝ vtilitas: Qua pp ſiringa ſit ſubtilis ꝛ aptiſſima quā eger ſibi imponat aut iponaſ ab artifice bene experto ꝛ opante cũ leuitate. Sed ab extra epithimentur aut vngant renes femur ꝛ peritoneō. ℞.oleorum violacei naufarini lotoꝝ cum ſuccis endiuie plantaginis ꝛ ſem peruiue aŭ.ʒ.i.lactis mulieris.ʒ.ſ.mucilaginis pſilij.ʒ.i.ſ. cāfore.℈.i.cere albe.q.ſ.fiat vnctio q̃ eſt ꝯferens valde qñ ardor vrine eſt cũ difficultate mingendi. Itē cũ impedireſ vria emplaſtretur femur aut peritoneon cũ vmbilico veneris decocto.item valet fomētatio cũ ſapa in qua decocta ſint vrtica paritaria ꝛ malua et in vehementia ardoris initianſ in virgā narcotica.ſ.aliqd de ſeie iuſquiami albi aut opij.ꝛ pone in capite virge de aqua roſa.in qua diſſolutũ ſit opiũ cuius aliqd per foramē ingrediatur Agentia aut a ꝓprietate ſũt veſica tauri ꝛ veſica capre pulueriȝate ꝛ puluis miſceaſ cũ his que iniciunſ in veſicā. Cura vero ardoris ſequentis defectũ hũiditatis glutinoſe pficitur ꝓhibēdo coitum ꝛ remouēdo oēs cauſas corpus exiccantes:ꝛ admiſtrādo oia hũectantia qualitatiue ꝛ ſubſtātifice interius ꝛ exterius. Sȝ cura ardoris vrine ſequentis lapidē aut arenulas māifeſta eſt ex cura lapidis de qua ſcḋo pceſſerit. Cura aũt ardoris vrie ſequentis ſolutionē ꝯtinui poneſ in caplo ſequenti.

Regimen aũt ſex rerũ ꝯplens hanc intētionē ſecũdā ē infra ſcriptũ:aer declinet ad frigidũ ꝛ humiduȝ nec ſit multũ optus pannis ſcḋm renes aut regionē veſice non tñ multũ frigeat ſcḋm veſicā. Cibi eius declinet ad frigidũ ꝛ hũidũ.ꝛ ſint inſipidi aut pauce dulcedinis:ꝛ viteſ acuta amara ſalſa acetoſa ꝛ multũ dulcia. Iteȝ multũ ſtiptica aut viſcoſa ꝓ pꝛie qñ vrine eēt admiſtũ aliquid groſſũ de genere hũoris lapidis ꝛ ſimiliũ. Et vitentur multũ aperientia ꝛ ꝓuocātia:panis eiꝰ ſit ex optia farina frumenti paꝝ fermentatus non ſalitus vinuȝ eius ſit pauciferũ mediocris ſubē bñ clarum vnius anni tantũ ꝛ limphetur cũ aqua bñ ꝯditionata aut aqua decoctōis hordei ꝛ ſebeſten ꝛ ſimiliũ aut bibat aquā ſolam ſimplicē aut decoctōiſ rerũ dictaruȝ.ꝛ potus lactis eēt preſtās niſi adeſſet febris putrida. Fercula ex ouis ꝛ lacte ꝯueniunt aut ex pane loto ꝛ ouis ſecũdũ cōem vſum.ex granis ꝯuenit hordeũ ptiſana hordeacea robile aut hoꝝ kiſt.ex herbis ꝯuenit lactuca ſpinachia blitis endiuia malua borago. Iteȝ ꝯuenit cucurbita pepon melō indus cucumer citrulus.ex fructibus ꝯueniũt pruna perſica poma pinee preparate vitentur ficus ſicce ꝛ hũide.itē vue recentes ſȝ ſicce ꝯueniunt. Qua ꝯueniũt lac butyrũ recens capita lactis caſeus recens nō ſalitus nouiter factus.et conueniēs ſũt pulli ꝛ cetere aues bñ ꝯditionate ex quadrupedibus vituli lactātes agni edi ꝛ ſilẽs:ꝛ cōiter comedanſ elixe. Oleũ amigdalinũ ē ceteris oleis melius. Notabiliter dormiat.pcuret euōnes nāles fugiat coitũ ſit quietus animo ꝛ corpore.

De amictu ſanguinis ꝛ ſaniei.

PRimo agetur de mictu ſanguiſ:poſtea de mictu ſaniei Pro notitia primi ē ſciendu ȝ ꝙ ſanguis vel ſilẽ ſanguini quod mingiſ ē quadruplex.aliqñ migiſ ſanguis verus ꝛ ꝯpletus ſolus ſic in ruptura aut apertōe vene emulgentiſ aut vene in veſica pp pcuſſionē equitatōeȝ fortē aut alias cās corporeas aut primitiuas.ꝛ hī aliqñ lȝ raro pcedit ex membris que ſũt ſupra renes ꝛ veſicam ſic ē epar aliqñ ex corpore toto pp repletionē multā ſanguineaȝ quare ſeparaſ ꝯtinuitas venaꝝ aut aperiunſ.et aliqñ ſequitur corroſionē ventoſitatē tetanũ aut ſpaſmũ fortē.et cauſas primitiuas ſicut ꝛ ille q̃ migitur a mēbris vrinalibꝰ:ꝛ fit mictus ſanguinis aliquādo pp ſubtilitatē eius vñ currit qꝛ ſupfluus ꝛ qꝛ nō eſt ei eſſentia. Scḋo mingitur ſanguis pmiſtus aquoſitati vrinali pp debilitatē virtutis epatiſ vel renũ non ſperātis veꝝ ꝛ ꝯpletũ ſanguinē ab aquoſitate vñ taliter miſtus deſcendit ad veſicā ꝛ mingiſ. Mictus āt ſanguinis pmiſti hũoribus groſſis plꝰm fit pp debiliatē renum. Tertio mingiſ aliqd ſilẽ ſanguini.ſ.qñ caro epatis aut renum liqueſit que rediēs in liquorē ſilẽm ſanguini mingitur. Quarto eſt mictus rei deficientis a cōplemēto ſanguis.eſt eni chilus diminute ſanguificatus aut ſanguis diminute digeſtus:ꝛ hoc accidit ex debilitate virtutis digeſtiue epatis ꝛ talis in colore ꝛ ſubſtantia aſſimilaſ loture carnis recentis: Scḋo ſciendũ ꝙ aliqñ eſt mictus ſanguinis ſcḋm viam mundificatiōis ſuperfluitatũ ēt in corpore ſano qui ē qñȝ hñs periodos ꝛ circuitus in quibꝰ redit:ꝛ aliqñ nō redit:ꝛ aliqñ fit mictus ſanguis vȝ ſinthomaticꝰ ꝛ aliquādo ē creticus exiſtens terminus alicuius egritudinis. Mictus autē rei ſimilis capilis plꝰm fit cā debilitatis digeſtōis venaꝝ:ꝛ qñȝ eſt valde longa quaſi duobus palmis:ꝛ qñȝ eſt decliuis ad albedinē qñȝ ad rubedinē.et nō ꝓlōgaſ niſi cā ſue gnātionis in iuolutōibꝰ venaꝝ reꝝ aut alioꝝ:ꝛ ex cibis groſſis ꝛ generibus lactis ꝛ granis ſic fabis ꝛ ſilibus:ꝛ nō eſt in mictu eius de timore ſcḋm ꝙ terretur cor ex aſpectu. Vrine aũt groſſe migũtur aut cā mundificatōis ꝛ criſis quā ſequiſ aleuiatio.ꝛ qñȝ fiũt pp multitudinē hũorũ groſſiorũ pp debilitatē digōnis. Vrie vō pingues facilis exitus ſignificat liquefactionē adipiſ.mictus vero puris aut ſanguinis pmiſti puri qñȝ fit pp ruptioneȝ adubelet in mēbris ſupioribꝰ pulmōis ꝛ pectoris:ꝛ epatis aut pp apoſtema ruptum i mēbris vrine aut pp vlcera in eis:et qñȝ fit in ſanis non exercitatis abſȝ vlcere ſicut dictũ fuit ſuperius.et ex hiſ iam manifeſte ſũt ſpēs et cāe mictꝰ ſanguis ꝛ ſaniei: quid nois āt et quid rei ſatis nota ſũt.

Signa. mictus ſanguis pueri veri cognoſciſ ex colore ꝛ mō ſubſtantie:ꝛ qꝛ nō ē ei pmiſtio aquoſitatis aut alioꝝ hũoꝝ. Qō vero fit ex veſica cognoſciſ p nocumenta veſice ex dolore ꝛ ſilibus.ꝛ quia ſanguis veniēs ex veſica eſt paucus hȝ eni veſica venas puas in qbus paucus ſanguis cōtineſ ſolũ ſufficiens ad nutrimētũ eius.mictus vero ſanguis ex renibus cognoſciſ qꝛ ē multus maxie qñ vena rũpitur. Sũt eni vene veniētes ad reneſ magne multũ ſanguinē deferentes non ſolũ ſufficientē ꝓ nutrimento ipſoꝝ ſȝ alioꝝ mēbroꝝ.et ſũt magiſ parate eruptōi qꝛ nō ſũt boni ſitus equalis:imo eleuate ſupra ptes i qbus ꝯtinenſ. Sȝ vene veſice ſũt ꝯſuate aſ ꝯtente nō expoſite ſciſſioni ꝛ eruptōe cũ ſitu ſuo. Qō vero mictus ſanguis veniat ex epate ꝛ mēbris alijs ſupra renes ꝛ veſicā cognoſciſ ex carentia nocumentorũ renũ ꝛ veſice. ex pſentia cārũ potentiũ facere in eis rupturā aut aptionē vene ex qua ſeq̃tur mictꝰ ſanguinis ſicut eſt repletio ꝛ ſilẽs ſtati dicte.ꝛ ille q eſt ꝓpter apertionē venarũ fit ſine dolore.ꝛ eſt paucuſ in pncipio lȝ forte poſtea augeaſ:ꝛ eſt mũdus ꝛ ſincerus. Saguis vero eruptiōis ꝛ ſciſſiōis eſt multus in pncipio:ꝛ poſtea aliqñ minoraſ ꝛ aliqñ nō eſt mũdus aut ſincerꝰ cuȝ ſeq̃ſ vlcere aut coroſionē:imo ſi eſt corroſio eſt paulati ꝛ ad nigredinē declinis.et qñȝ ē cũ eo fetor:ꝛ ſeq̃tur alias egritudines:ꝛ multotiēs ſũt cũ eo cortices:ꝛ ſanies ꝛ pus ꝙ ſi eſt cum vlcere abſqȝ coroſiōe ſaltē eſt cũ eo ſanies aut pus. mictus āt ſanguis permiſti aquoſitati cognoſciſ:qꝛ apet aquoſitas ſibi permiſta:ꝛ aliqñ ſanguis reſidet i fũdo vrinalis:aut ſaltem ſi coletur per petiā deſcendit aquoſitas ꝛ remāet ſanguis ꝛ

per hoc distinguit a mictu sanguinis diminute decocti q neq; residet neq; colari potest ab aquositate lz ambo ꝯueniãt in hoc ꝙ sunt sicut lotura carnis: distinguit aũt an veniat ex epate vel renibus qꝛ veniẽs ex renibus magis tendit in albedinẽ ⁊ est magis grossa: veniẽs ãt ex epate magis trahit ad rubedinẽ: ⁊ ẽ subtilior ⁊ similior sanguini: mictus aũt rei similis sanguini q̃ est ex subã epatis aut renis liquefacta cognoscit ex causis ꝑcedentibꝫ. s. febribus coliquantibus. itẽ ex causis primitiuis multũ calefacientibꝫ. itẽ qd mingitur ẽ tenue sicut adustũ: ⁊ qꝛ est ex liquefactiõe epatis magis tendit in rubedinẽ: ⁊ eꝫ qꝛ est ex liquefactiõe renũ magis in albedinẽ cũ minori rubedine. Mictus aũt sanguinis ꝓpter tenuitatẽ eius significatur qꝛ sanguis q egredit mingendo ⁊ p phlomiaꝫ est valde tenuis. ⁊ nõ sũt signa aliaꝝ cãꝝ: locus ãt saniei ⁊ vlceris cognoscit p dolorẽ si fuerit mẽbrũ dolorosũ. ⁊ cognoscitur p signa egritudinũ in qbuscũq; mẽbris existãt sicut p signa apãtis aut dubelati aut vlceris aut repletionis: ⁊ cognoscitur ex via ꝯmistionis naꝫ quãto locus vlceratus magis est alteratus est sanies aut sanguis inde egrediens maioris cõmistionis ⁊ quanto iferior minoris ⁊ maioris separatõis ab alijs que secũ aliqñ miscent sicut est vrina: ⁊ si ambo egrediant ex eodẽ vlcere in loco inferiori magis sũt adinuicẽ separata. Si ṽo ex loco alto magis sũt adinuicẽ ꝑmista. Ille ãt q ẽ ꝓp causas vicinas virge aut in virga antecedit vrinã ⁊ elongatus a virga postponitur ab vrina aut ꝑmiscetur ei vehement. Apãta aũt et vlcera cuiuscũq; mẽbri cognoscunt p signa ⁊ accidentia ꝓpria: sꝫ distinguit an sanies q̃ mingitur sit ex vlcere aut apãte: nã q̃ est ex apãte mingitur subito in magna quãtitate. q̃ vero ex vlcere paulatĩ: ⁊ multotiens ex longo ꝓcessu ꝑducit ad excoriationẽ ⁊ ardorẽ ptes p q̃s trãsit. Expulsio aũt cretica cognoscit qꝛ ẽ subita. ⁊ cũ allenia tione ⁊ fortitudine sinthomathica vero sine his. Signa ṽo mictꝫ rei sit capillis ⁊ pinguedis ⁊ reꝝ grossaꝝ sũt ipse res q̃ migũtur.

Pronostica Primũ Auic. auctoritate hyp. Cũ mingit sanguis sine dolore: aut est paucus In horis qbusdã nõ est malũ. Cũ aũt ꝑseuerat fortasse accidet febris ⁊ mictus puris. Scdꝫ mictus puris ex vlcere epatis aut fundi vesice ẜm plm mortalis. Ex vlcere vero renis aut colli vesice frequent salubris. Tertiũ cuius ren porus v ridis aut vesica disrũpit morit. Quartũ mictus rei sitis capillis pinguedinis aut rerũ grossaꝝ ẜm plm sanat. Cum aliqs. Almansor.

Cum aliqs ꝓp casũ vel ꝑcussionẽ sanguinez mixerit ex basilica minuat. Et trocisci q̃ dicũtur trocisci ꝺ karabe tribuat. ꝙ re. karabe gũmi tremule arboris an. ʒ. v. balaustiaꝝ bypoqstidos añ. ʒ. ij. ⁊ ʒ. olibãi. ʒ. ij. se. apij opij an. ʒ. i. formẽtur trocisci põdere aure. i. ex qbus vnus in die cũ apozimate sumach tribuat. Ad comedẽdũ vero tribuant carnes cocte cũ sumach ⁊ carnes cocte cũ succo vue acerbe. abstineat a nutriẽtibꝫ acutis ⁊ sallis. Loco vero ꝑcussiõis superponat emplm ex bolo ar. ⁊ accatia ⁊ aloe et litio ꝯfectis cũ aceto ⁊ aqua. Jo. ar.

Hic Ras prio agit de mictu sanguis. Scdo de mictu saniei. ꝑa ibi. Pus vero si minxerit. Primã in duas. in pria curat mictuꝫ sanguis sequẽtis casũ aut ꝑcussionẽ. in scda curat mictũ sanguinis sequẽtẽ cibos ⁊ potus acutos: scda ibi. Si ãt sanguis mictꝫ euenerit. In ꝑma pte dicit. cũ aliqs ꝓp casũ aut ꝑcussionẽ mixerit sanguinẽ phlometur ex basilica. etate. s. ⁊ reliqs ꝯsentiẽtibus de hac tñ vberius dicet cum ordinabo curã deiñ dent trocisci de karabe ad ꝯstringendũ: ꝑcedẽte tñ aliq mũdificatõe si fuerit expediẽs de q̃ dr. ℞. karabe gũmi tremule arboris. i. granati siluestris añ. ʒ. i. balaustiaꝝ hipoqstidos añ. ʒ. ij. ʒ. olibani. ʒ. ij. semis apij opij añ. ʒ. i. Ex istis pulverizatis formẽtur trocisci cũ succo ozimi: quoꝝ qlibet sit aure vniꝫ: ex qbus oi die vnꝫ exhibeat dissolutꝫ cũ decoctõe sumach in ieiuno: hec eni sũt ꝯstringẽtia ptiꝫ stipticitate: partĩ viscositate: opiũ ãt ꝯpingendo: sꝫ semẽ apij põitur vt ducat virtutes medicinaꝝ ad locũ: sꝫ ad cõmedendũ tribuatur caro cocta cũ sumach: ⁊ caro cocta cũ succo vue acerbe: hec eni ꝯstringũt frigiditate siccitate ⁊ stipticitate. Abstineãt a cibis acutis ⁊ sallis: sup loco ṽo ꝑcussiõis ponat Emplm ex bolo ar. ⁊ acatia p qua sumit succus prunelloꝝ aloe ⁊ litio qd ẽ succus arboris q̃ hꝫ folia sitia busso: Et fructus eius ẽ sitis piperi hec ãt sũpta i eqli dosi ⁊ mista cũ aq̃ ⁊ aceto: Et supposita loco ꝑcusso optie sanguinẽ ꝯstringũt. Et si vis magis ifrigidare auge frigida. s. bolum ⁊ acatiam. Almansor.

Si aũt sanguinis mictus euenerit post cõmistionẽ ciborũ acutoꝝ: aut potũ vini acuti phlomet eger ⁊ trociscos de karabe in potu sumat: ⁊ eodẽ quo diximus gubernetur regimẽ. Jo. ar.

Hic curat mictũ sanguinis ex sũptõe reꝝ acutaꝝ sicut aleoꝝ sinapi ⁊ vini potentis ⁊c. dicẽs egrũ eẽ phlomandũ: ⁊ sibi eẽ tribuẽdum de trociscis de karabe ꝑdictis. Et reliquo regie suprascripto esse regendum. Almansor.

Pus vero si minxerit egro trocisci isti dandi st. re. seminis melonis citrulli cucurbite absq; corticibꝫ oiuꝫ añ. ʒ. xx. boli ar. gũmi arabici turis piguis sanguis draconis oiuꝫ añ. ʒ. x. opij. ʒ. iij. seis apij. ʒ. ij. iformẽt trocisci põdẽ. ʒ. ij. ex qbus oi die vnus cũ sirupo de papauere tribuat vnca. i. in potu. Virge quoq; ex isto collirio imittat. Colliriũ de cerusa. re. cerusa sarcacole olibani gũmi arabici opij sanguis draconis oiuꝫ ptes eqles fiant ex eis collirią ⁊ p sirigã ꝑus fiat iniectio ex bidromelle ⁊ migat eger ⁊ post eiꝫ egressionẽ fiat iterũ iniectio istiꝫ colirij dissoluti i lacte asine. Jo. ar.

Hic curat mictũ puris ex vlceribus maxie renũ ⁊ vesice dicens esse egro tribuẽdũ de his trociscis. ℞. seis melõis citruli cucurbite absq; corticibus añ. ʒ. xx. boli ar. gũmi arabici turis sanguinis dracõis añ. ʒ. x. opij. ʒ. iij. seis apij. ʒ. ij. forment trocisci duarũ dragmaꝝ: ex qbus oi die vnus cũ sirupo de papauere. ℥. i. in potu tribuat. virge quoq; ex isto collirio imittant. ℞. ceruse sarcacolibani gũmi. ara. opij san. dra. ana ptes eqles fiãt ex eis colliria. i. sief. quibꝫ hꝫ mõ vtẽdũ est. Prio eni fit iniectio ex hydromelle ad mũdificãdũ: ⁊ mingat eger: ⁊ post eius egressionẽ fiat iniectio istius colirij dissoluti cũ lacte asine ad ꝯsolidandũ ⁊ dolorẽ mitigandum.

Hoc diuinũ opus iperfectũ nobis reliqt clarissimus phisicus Jo. Arcula. q dũ in florentissimo ferrariensi gymnasio publice medicinã legeret ac in dies hoc ipsũ opus studeret absqluẽ: dira atq; acerba morte interceptꝫ ẽ. cũ tñ iam pridẽ de mola matricis ac hernia: deq; iuncturaꝝ doloribus maꝫ plene absoluisset. Cuius qdẽ admirandi viri sepulchro huiuscemõi inscriptũ est epigramma.

Qui iuste vite meritis: ⁊ philosophie
Summa arte ac studio gloria summa fuit.
Ipsam qui vere medicinã nouit, ⁊ egris
Si qua fuit: solus, speq; salusq; fuit.
Reges ⁊ populos deflenda morte Joannes
Orbatos linquens ꝯditur hoc titulo.

De mola.

Mola dcã a molin ꝑsice idem significãte ꝙ pturitio carnis: latine ẽ ꝑgnatio mẽdosa in q̃ nõ fetus: sꝫ frustũ carnis vẽtositas aut aquositas aut hũores diuersi in mrice ꝯtinẽt: ex qbꝫ ifert qd mola ẽ q̃druplex. s. carnosa: ventosa: aquosa: ⁊ hũoralis: ẽ aũt carnosa morbꝫ i nũero. Reliq ãt reducant ad morbũ in ꝯplone ꝯpositõe. Cãe carnose q̃ ꝓpe ẽ mola ẽ duplex mãlis ⁊ efficiẽs: omitto finalẽ ⁊ formalẽ q̃rũ ꝯsideratio ad philosophos ptinet. cã mãlis carnose ẽ sanguis mẽstruꝫ in ꝯcauo mricis ꝯtẽtꝫ. cã efficiẽs est virtꝫ augmẽtatiua ꝯcurrẽte caliditate ⁊ siccitate mricis ꝯuertẽs hũc sanguinẽ i carnẽ que caro nullius aialis formã aut situdinẽ gerit ⁊ hꝫ soluꝫ aiaꝫ vegetatiuã. Scda cã ẽ sperma muliebre qd aliqñ in somnis inicit in cõcauũ mricis: aut alijs mõis mulieribꝫ notis qd ꝑmiscet cũ sanguie mẽstruo ipm extendẽs ⁊ i carnẽ ꝯuertẽs. Sꝫ ꝓp

ꝯfectū virtutis iformatiue nō acqrūt formā hoīs nec alteri⁹ aīa lis ⁊ sic remanet informe nullā gerēs silitudinē alicuius aīalis. Tertia cā est aliqñ sperma virile nō habēs sufficiētē virtutē ifor matiuā qḋ pmistū cū sanguīe mēstruo lz dilatet ⁊ extendat: non tñ lineat ipz ⁊ figurat ꝫ hūane aīe exigētiā. cāe ṽo mole vētose mālis ē phlā: aut ali⁹ hūoꝝ vētosabilis existēs in mrice. cā ṽo ef ficiēs ē caliditas mricis ipsū potēs vētosare nō āt vētositatē in de genitā resoluere. Scḋo posset hec vētositas genita ex errore digestiue epatis: sicut in tipanite deferri ad ꝯcauū mricis sic i timpanite ōferr aliqñ in vētre ꝯtētiuū mēbroꝝ nālīū. Tertia cā pōt eē vēt⁹ veniēs deforis igrediēs mricē p vias manifestas vl' oc cultas. Cāe ṽo mole aquose sūt aliqñ aquositas gēita ex errore digestiue epatis que cū sanguīe trāsmittik ad mricē. Sz sanguis cedit in nutrimētū ei⁹. Aquositas vero effusa ad cōcauū eius et ibidē retēta pp ꝯclusionē colli mricis sicut fit in pgnatōe ṽa ē cā mole aquose q̄ idies ex eadē cā augēdo pcedit. Scḋo mltiplicak aquositas i mrice p viā paulatie cōgestōis ex supfluitate nutri/ mēti ei⁹ nō expulsa. cā vero hūoralis ē mltitudo hūoꝝ ꝫm plm pmistoꝝ cū sanguīe q ad mricē delati effūdunk ad ꝯcauū eius p orificia venaꝝ mēstrualiū ⁊ ibidē retenti ⁊ in dies aucti faciūt molā. Uidi tñ semel molā ab hūore phlatico grosso ad silitudi/ nē pultis facte p supfluā milȝ decoctionē in aq̄ q̄ tm̄ excreuit vt post mortē patiētis facta anathomia esset maioris quātitatis ⁊ ponderis q̄z residuuz corpis ipsi⁹. Sz pter hec supflua aliqñ in mrice ꝯtenta q̄ sk cā mole vt supra repiunk vermes in mrice i no tabili q̄ntitate geniti ⁊ phkate putrido q tñ nō debēt dici mola cū ex ipsis nō sit aptus tātus tumoꝝ pueniēt vt assimilek pgnatōi Si tñ ad aliquā spēm mole eēnt ꝯducēdi ad specīē mole carnee reducerenk. Repiunt q̄z qñz in mrice sīk cū fetu aīalia diuersaꝝ spēꝝ sicut bufones ⁊ siliā: ⁊ ppe i regiōib⁹ australib⁹ ⁊ occidēta libus q̄ sūt genita ex ꝯcursu spermatis viri post verā pgnationē pmisti cū sanguīe mēstruo ꝯcurrēte in fluxu supcelesti ad hoꝝ aīaliū gnātōeȝ q̄ cū sint venenosa: si mordeāt fetū sicut aliqñ ac cidit in partu morik fetus.

Nunc ut supest ponantur signa. ſz prio ponantur signa distinguētia iter pgnatōez verā ⁊ spēs mole. secun do distinguētia signa vnā spēm ab altera. Tertio signa distingnē tia ink spēm mole ⁊ spēz hidropisis. ex qbus appebit ōia ink ve rā pgnationē ⁊ spēs hidropisis: hec ei magna iuestigatōe digna sk cuz plerunq ex eoꝝ ignorātia accidāt errores male corrigibi les ⁊ vituperia nō pauca medicis: ⁊ nō miꝝ. Nā mltuz assimilāk vere pgnātes molaticis in retētōe menstruoꝝ: alteratōe coloris nocumētis stōi ꝯclusiōe oris mricis: iflatōe mamillarū tumore vētris q augek quotidie ad tēpus nālis ptus. ſz in ptu error ōte gik cuz molatice nō fetuz ſz frustū carnis aquositatē vētositatē aut hūores diuersos emittūt. Sig⁹ g̃ distictiua ink verā impgna tōez ⁊ molā carneā sk qnqz. Primū q: fetus p⁹ tertiū mēsez vſz ad tpus pt⁹ mouet ex se ⁊ ad diuersas: imo ad oppositas ṽfas: mola ṽo carnea minime: imo nō mouek nisi post ꝯpssionē fortē Scḋ q: maior durities ē in mola carnea: q̄z in pgnatōe ṽa cuz frustū carnis sit aliqñ: ita durū vt vir scindi possit. Tertiuz q: ex tremitates. s. man⁹ ⁊ pedes patiētis molā carneā sunt moles sīc vndimiati pp errorez distingue q̄ magis accidit in extremis q̄z in aliis ptibus ⁊ nō ita ē in pgnāte cū virt⁹ digestiua sit fortior. Quartū in mola carnea totū corpus extenuak ex debilitate dige stiue nō sic in pgnatōe. ṽa. Quītū patiēs molā ē ꝫm plm debili or in oīb⁹ opatōib⁹ q̄z vere pgnans. Distinguik āt ink molā car/ neā ⁊ fetuz mortuuz q: in reuolutōe de latere ad latus fet⁹ mor/ tu⁹ cadit ad latus ad qḋ vēter inclinak. ſz mola carnea nō moue tur a suo loco. Sūt ⁊ alia signa fetus mortui sicut frigiditas seis ⁊ reliq̄ vidēda caplo ꝓpo. Sig⁹ ṽo distinctiua ink verā ipgna tionē ⁊ molā vētosaz sūt qnqz. Primū q: in pgnāte tūoꝝ ⁊ duri ties sk magis in vna pte determinata: ⁊ si duo fetus i duob⁹ late rib⁹ matricis ꝯtineank appet i illis durities ⁊ tumor. In medio ṽo appet mollicies p quā distinguit iter duos fet⁹. ſz in mola vē tosa: fere equalis appet tūoꝝ ⁊ vniformis in oīb⁹ ptib⁹ eius. Se cūdū q: in mola vētosa ē levitas cū dolore extēsiuo ⁊ iterdū pfo ratiuo q̄ nō sūt in vera pgnāte. Tertiū mola vētosa cū tūore no tabili accidit i puo tpe nō sic in pgnante. Quartū tumoꝝ ille ali qñ notabilik crescit: aliqñ decrescit i paruo tpe: nō sic in pgnāte Quītū cū pcutik vēter sonat vt tipanū in mola vētosa: nō sic in pregnāte. Signa distictiua ṽo ink verā pgnationē ⁊ molā aquo saz: sūt qnqz. Primū q: in vera pgnatōe sk tumoꝝ ⁊ durities in vna pte determiata. s. vbi ē fetus: ⁊ si sūt duo fetus appent i ven tre duo tūores ⁊ due durities disticte ꝫ locū. Sz in mola aquo sa ē mollities ⁊ tumoꝝ vniformis p totū. Scḋz q: vere pgnās nō ē mltū discolorata: ſz hñs molā aquosaz ē valde palida cū moli tie quadā. Tertiū q: in mola aquosa i motu ⁊ corpis reuolutōe audik sonit⁹ aq̄ mote: nō āt sic in pgnāte. Quartū q: i hñte molā aquosā ē sumē ⁊ pectē vndimiatū cū magna molitie qḋ nō ē in vere pgnāte. Quītū q: i hñte molā aquosā aliqñ egredik hūidi tas aquosa p vuluā: nō sic in pgnāte. Signa ṽo distictiua iter ve rā pgnationē ⁊ molā hūoralē sūt duo. Primū q: i vera pgna tiōe sūt tumoꝝ ⁊ durities in vna pte determinata vbi ē fetus: aut i pluribus si plꝫs sint fet⁹. Sz in hñte molā hūoralē ē tumoꝝ cum molitie vniformis p totā regionē mricis. Scōm q: in mola hu morali egrediunk p vuluā hūores diuersi qñz misti cuz sanguīe nō sic i pgnāte nisi cū velet abortire. Signa ṽo distictiua iter spe cies mole sunt ifrascripta. Distiguik g̃ mola carnea a vētosa p si gna qnqz. Primū q: i mola carnea ē durities fortis ⁊ tumoꝝ in vna pte determiata: vbi ē frustuz carnis. ſz in mola ventosa ē tu moꝝ ⁊ tēsio vniformis p totā regionē mricis absqz duritie in ali qua pte ōtermiata. Scḋz q: tumoꝝ i mola carnea vniformiter au gēdo pcedit. ſz i mala vētosa tūc tumoꝝ subito decrescit nunc au gek notabilr. tertiuz q: vētosa sonat vēter sic tipanuz cuz pcutik: nō sic i carnea. Quartuz q: accidit frequēter doloꝝ extēsiu⁹ ⁊ ali qñ pforatiu⁹ in vētosa nō sic in carnea. quītum q: adest lenitas in vētosa grauitas notabilis in carnea. ſz distiguik carnea ab aq̄sa p qnqz supius posita p q̄ distiguik vera pgnatio a mola aquosa silr distiguik mola carnea ab hūorali p duo signa supscripta p q̄ distiguik vera pgnatio a mola hūorali. Signa vero distictiua in ter molā aquosā ⁊ vētosaz sunt qnqz. Primuz q: i mola vētosa ē tumoꝝ notabil' ⁊ tēsio q̄ facile nō cedit ꝯpmēti: nō sic i aquosa. Scōm q: a vtraqz iacēte supina in ventosa ē vniformis tēsio p to tū. ſz i aquosa depmūt ptes suminis. ſz iflank illa ⁊ latera. tertiū q: vētosa aliqñ notabilr crescit subito aquosa vero pcedit augē do vniformik. Quartū q: in vētosa cū pcutik vēter audik son⁹ sicut tipani. Sz in aquosa audik sonitus aq̄ in motu ⁊ reuolutō ne de latē ad lat⁹. Quītū q: in aquosa appet sumē ⁊ pectē vndi miatū cū mollitie: ⁊ ē hūiditates aquose egrediūtur p vuluā nō sic in ventosa. Signa ṽo distinctiua iter molā aquosaz ⁊ hūora lē sūt difficilia cū mltū assimilētur hoc tñ interest q: in aquosa appet vndimia cū mollitie circa sumē ⁊ pectē: nō sic in hūorali. Scōm q: in aquosa iterdū egredik aquositas p vuluā: in hūora li ṽo hūores frequēter sanguini pmisti. Tertiū maioꝝ ē paledo in aquosa q̄z in hūorali ⁊ pedes ⁊ crura magis vndimiata. Si gna vero distictiua iter spēs mole ⁊ spēs hydropisis sk difficilia cū mola aquosa multū assimilek asclti: ⁊ mola vētosa timpaniti. Sig⁹ tñ distinctiua sūt tria. Primū q: in spēbus hydropisis ꝓ cesserūt nocumēta epatis de qb⁹ actū ē supius. ſz in mola pces serūt nocumēta mricis. Scōm q: tā in mola aquosa q̄z vētosa: ⁊ ēt in hūorali nō est tumoꝝ nisi in sumine vel ab vmblico infra s. vbi ꝯtinek regio mricis: ſz in duab⁹ spēb⁹ hydropisis iā dictis s. asclite ⁊ tipanite appet tumoꝝ p totuz ventrē a pectine vsqz ad diaphragma. Tertiū signū q: in mola aquosa egredik frequenk aquositas p vuluā: nō sic in asclite: ⁊ ex his pñt sumi signa distin guentia inter verā pregnatiōnē ⁊ spēs hydropisis.

Pronostica. Primū lz mole ꝫm plm emittank aū nouū mensem. aliqñdo tamen plon gantur vsqz ad tres vl' quatuoꝝ annos: aliqñ vsqz ad extremum vite qḋ marie verificak de carnea ⁊ ventosa. Secūdum ꝫm plm cū species mole plongantur vltra nonū mēsez sūt insanabiles ⁊ frequēter interimūt.

Almansoꝝ.

Mulierib⁹ plerūqz accidit passio ex q̄ pgnātiū dispositiōis silitudinem icurrunt. Uenter nāqz crescit ⁊ discolorate fiūt. ⁊ retinēt mēstrua

motus tñ qui ē in hac egritudine nō est vt motus ifan
tis:imo qñꝫ de suo mouet̃ loco cū duriter tangit̃. Ad
vltimū verū cū angustia ꝛ dolore frustū carnis infor
me,ac si pareret emittit. Plurimū vero solū mō vēto
sitas ꝛ hūorū multitudo emittunt̃:ꝛ deinde minuitur
venter ꝛ remouent̃ accidentia. Post quā vero tp̄us
preterierit i qȝ scitur puerū debere moueri si adesset:
trocisci de mirrha dādi sūt ꝛ opozima de semibus et
oleū de resina ad bibendū et pessariū ex ruta ꝛ menta
stro ꝛ alia pessaria p̄dicta in.c. ꝺ alleuiatōe ptus sꝫ im
mittenda doses qꝫ de pilulis fetidis frequenter tribuē
de sunt.cū hoc eniꝫ cito euadēt. Jo.ar.

Mulieribus plerūqꝫ accidit passio. Hoc capl'ꝫ diuidit̃ in tres p
tes In p̄ria ponit signa mole. In ꝭa modū terminatōis. In ter
tia tp̄is inchoādi curā ꝛ auxilia opportuna. ꝭa ibi Ad vltimū ve
ro tertia ibi. Postqꝫ ꝟo tp̄us p̄terierit. In p̄ria pōit q̄tuor signa
dicēs:ꝙ mulierib⁹.aliqñ accidit passio dicta mola i q̄ patiētes as
similant̃ p̄gnantib⁹ p̄mo crescit vēter sicut in pregnātib⁹ cū res i
vtero ꝯtenta paulati augēdo ꝑcedat. Scd̄o fiūt discolorate no
cumēto cōicato stō ꝛ epati marie ꝑpt̃ retētionē mēstruorū. Ter
tio retinēt̃ mēstrua ꝑpter clausionē oris matricis:sicut in p̄gnati
one q̄ clausio fit a virtute ꝛ ē oppilatio attenuatoria. Quarto qꝛ
ꝯtentū i mr̄ice mouet̃:sꝫ nō ex se imo p ꝯp̄ssionē ꝛ i hoc differt a
vera p̄gnatōe i qua fetus ex se mouet̃:ēt ad oppositas differen
tias. In scd̄a pte ponēs modū terminatōis:dicit ꝙ ad vltimuꝫ
.i.transactis quibusdā mēsib⁹ cū dolore ꝛ angustia ac si pareret
emittit frustū carnis pluries:tñ emittit̃ solā ventositatē aut hūo
rū mltitudinē p⁹ quoꝝ emissionē vent̃ minuit̃ ꝛ sedant̃ accidētia
Sꝫ i tertia pte oñdit tp̄s ichoādi curā ꝛ ponit.remedia oportu
na. Tp̄s āt inchoādi curā ē a q̄rto vl' q̄nto mēse supra.s.in eo tē
pore in quo fetus ꝺberet se mouere ꝛ nō adest mot⁹ eius. Reme
dia aūt sꝫ q̄nqꝫ. Primū trocisci de mirrha sūt dādi sicut dictum
fuit in capl'o ꝺ ꝓuocatōe mēstruoꝝ ad mouendū sanguinē ad
orificia venaꝝ menstrualiū ꝛ ad stimulādū expulsiuā mr̄icis:vt
apiat̃ collū ei⁹. Scd̄m ē apozima.i.decoctio de seib⁹ de qua sup̄
capl'o de colica ꝛ ē ad eandē itentionē ꝛ ad dissoluēdas ventosi
tates existētes i mr̄ice. Tertiū ē oleū de keisin.i.de pētadactilo q̄
aliter ꝺr̃ kerua catapucia maior solseqa ℔ ei in potu sūptū a tri
bus.ʒ.vsqꝫ ad quatuor valde potēs est ad extenuādū pbl'a ꝛ ad
carminādū vētositatē. Quartū ē pessariū ex ruta ꝛ mētastro po
tēs ad carminādū vētositatē ꝛ alia pessaria aq̄ sūt imittēda que
pessaria p̄gre q̄rto huius capl'o ꝺ facilitādo ptū. Quintū ꝛ vlti
mū auxiliū sūt pilule fetide frequēter exhibēde cū hoc eni ꝙ ꝓ
uocant educūt causam antecedentem.

Cura mole exigit sex intētōes. P̄ria eūat cām mātē eius.
Scd̄a p̄parat ad ipsi⁹ mole eductionē. Tertiā ipsaꝫ
educit. Quarta alterat dyscrasiā mr̄icis q̄ ē cā regnātiōis eius.
Quinta corrigit accidentia. Sexta ordinat regimen sex rerum.
Prima intētio p̄ficit̃ digerēdo ꝛ eūando digestiuū āt sit i mola
carnea ꝛ vētosa ꝛ hūorali pēdēte ab hūoribus grossis incisiuū
abstersiuū subtiliatiuū ꝛ p virtutē tertiā petens mr̄icē: sicut oxi
mel simplex ꝯpositū ꝛ sq̄liticū cuꝫ aq̄ artemisie ꝛ sil'ib⁹ ꝛ ex ꝑp̄is
est hmōi. ℞ betonice mr̄icarie artemisie camedreos camepiteos
calamēti mētastri pulegij origani a. ℳ.i.sauine fu.i. valeriane
meū leuistici ciperi calami aromatici.a.℥.i.buliāt in.℔.v.aq̄ ad
ꝯsūptionē medietatis ꝛ colet̃ q̄ colatura sirupizet̃ cū mellis.℔.
ij.aceti.℔.ſ.ꝛ fiat sirup⁹ lōgus ꝑ duab⁹ potiōib⁹ reliqū abreuiet̃
qȝ deiñ sumat̃ cū aqua artemisie aut mr̄icarie.eūatiuū ꝟo sit ele
ctuariū induꝫ bñdicta simplex theodoricon hieralogōdion pi
lule ꝛ fetide ꝛ sil'ia. Si ꝟo mā fuerit aquosa educat̃ cū succo hire
os ꝛ his q̄ ꝯueniūt in asclite de qua supra. Digestiua ēt sūt illa q̄
supius posita sꝫ in asclite.pl'omia ꝯuenit si in cā fuerit sanguis ꝛ
fiat ex basilica aut ex saphenis si in cā fuerit retētio mēstruoꝝ.
Preparet̃ āt et mole aductioneꝫ iuxta scd̄am itentionē cū his q̄
mollificant ꝛ collū mr̄icis dilatant ex qb⁹ sūt fomēta vnctiōes se
micupia pessaria suffumigia ꝛ ea q̄ sumūtur.mollificātia i qb⁹ ē
sedēdū ꝛ cū qb⁹ ē fomētādū sꝫ decoctio ex altea fenugreco sem̄

lini aneto sisamo malua brāca vrsina ꝛ sil'ib⁹ ꝛ cū eisdē ē suffumi
gandū:his pñt addi i ꝺcoctōe aliq̄ ꝓuocantia sicut sauina semē
iuniperi.ꝛ similia et pessarium fiat ex cotto qȝ infūdant̃ i vnctio
ne facta ex pinguedie galline oleo lilioꝝ alboꝝ sisamino cui paꝝ
musci addi potest ꝛ hec marie in carnea sꝫ necessaria. Sꝫ in vē
tosa cū suprascriptis ponātur ad buliēdū aliqua carminātia vē
tositateꝫ sicut aristrologia ro.ꝛ sil'ia.et in aquosa aliqua educen
tia aquositatē sicut hireos.et sumat decoctionē leniētē ꝛ lubricā
tem factā ex capillis veneris passulis sebesten dactilis ficub⁹ se
mine altee ꝛ artemisie. Eductio aūt mole iuxta tertiā itentionem
fiat cū his q̄ stimulāt expulsiuā ꝛ faciunt collū mr̄icis apiri sicut
trocisci de mirrha exhibiti cū aqua ꝺcoctōis iuniperi.itē suffumi
giū infrascriptū sūptū a Ras quarto Almāsoris. ℞.mirrherina
.i.galbāi gensu.i.appoponacis sulfuris añ.ʒ.i.puluerizent̃ ꝛ mi
sce cū felle vaccino ꝛ fiāt pilule quaꝝ vna post aliā super prunis
mittat̃ ꝛ recipiat̃ fum⁹ ad mr̄iceꝫ cū emboto.et suffumigatio cuꝫ
eleboro ꝛ colloq̄ntida ē prestās ꝛ q̄cūqꝫ facilitāt ptū ꝛ educunt
fetū ꝛ secundinā sꝫ ad hāc intētionē ꝛ ex p̄stantib⁹ q̄ nō fallūt ē
ꝯfectio hmōi ℞.mirrhe castorei storacis añ.ʒ.i.cinamomi sauie
añ.ʒ.ſ.ꝯficiantur cuꝫ melle cui⁹ dosis sint aurei duo cū vino:ꝙ
si mola fuerit aquosa eūetur ꝺū diureticis sic diacurcuma diala
ca. Et dent̃ medicine soluētes aquositatē ꝛ in sūma regat̃ regie
asclitis de qua supra. Si tñ p̄t educi aquositas p collū matricis
illȝ ē p̄stantius:ꝑpterea illa via tentāda est ꝛ efficax ad illud est
pessariū factū ex farina git ꝛ ex mercuriali ꝯtrita. Si ꝟo fuerit vē
tosa regat̃ cū carminantib⁹ vētositatē ex ꝑp̄ijs matrici sic aristo.
ro.potata ꝛ pessazarizata. Et sicut pessariū Ras in lr̄a ꝛ oleū de
kerua de quo supra potatū est efficax.et in sūma rigat̃ cura timi
panitis. Si vero sit hūoralis p̄missis vniuersalib⁹ eūonib⁹ de q̄
bus supra tēptet̃ eductio eius p collū matricis cū his q̄ dicta sūt
et phl'omia saphanarū. Quarta intētio alterat dyscrasiā mr̄icis
que ꝭm pl'm ē calida ꝛ sicca cū ꝯrijs bibitis epithimizatis ꝛ pes
sarizatis.ꝛ ex ꝑp̄ijs frigidis est oleū de alkekengi. Quinta in
tentio corrigit accidentia ꝭm ipsoꝝ exigētiā. Sexta intētio ordi
nat regimē sex reꝝ in ꝯriū dyscrasie ꝛ ēt ꝭꝫ exigētiā intētionū q̄s
intendim⁹ p̄ficere.

De ruptura siphac ꝛ didimi.

Cum aliq̄s in mirach habuerit eminētiā qꝛ hic agitur
de egritudinib⁹ mirach ei⁹ anathomia ē p̄mittenda cū
tres sint vētres i hūano corpe: Supior ꝯtētiuus mē
broꝝ aīaliū ꝛ est caput medius ꝯtētiu⁹ mēbroꝝ spūa
liū et est pectus:inferiūs ꝯtētiu⁹ mēbroꝝ nāliū de cuius anatho
mia agēdū ē:q̄ descriptiue ē vas supius ad diafragma iferi⁹ ad
pectē terminatū posterius hñs dorsū:āterius mirach ad ꝯtinē
dū mēbra nālia finaliter ordinatū. Superi⁹ eni terminat̃ ad dia
fragma qȝ diuidit nālia a spūalib⁹. Inferi⁹ terminat̃ ad pecten
qȝ ꝯtinet mēbra gnātōis:q̄ tñ iter mēbra nālia ꝯputant̃: hꝫ po
sterius dorsū.s.a.xix.spondiliū eius infra. Anterius āt ē mirach
mēbra āt nālia q̄ ꝯtinent̃ in hoc vase sūt.x.s.zirbus:stōus:itesti
na mesenteriū:epar splen:renes:matrix vesica:testiculi cū vasis
sperāticis i mulierib⁹ qꝛ i viris ꝑcedūt ex̄. Hic āt venter hꝫ ptes
anteriores ꝛ laterales ꝛ posteriores. Anteriores sūt q̄nqꝫ: Pri
ma ē ps q̄ coopit malū granatū ꝛ os stōi. Est aūt malū grana
tū os cartilaginosum figurā hñs figurā scutele ꝯtinuatū iferiori
ex ossibus thoracis q̄ sūt sēptē ordinatuꝫ ad iutādū os stōi ꝛ vt
sit mediū inter thoracē ꝛ mēbra leuia ꝛ ꝺr̃ epiglotis apȝ Aui.eo
ꝙ epigloti assimilet̃. Scd̄a ps cooperit fūdū stōi durās ꝑpe vm
blicū p duos aut tres digitos. Tertia ē vmblic⁹ cuꝫ quo fetus al
ligat̃ matrici in quo ē vna vena q̄ trāsit p gibbū epatis ad venā
kilim ꝛ ꝯtinuat̃ cū orificio vnius ex venis mr̄icis mediāte secū
dina ꝛ p hāc fetus nutrit̃ ex sanguie attracto a mr̄ice ad gibbuꝫ
epatis eius. Non eni in eo ex kilo generat̃ sanguis nꝫ celebrat̃ i
eo p̄ma digō q̄ fit in stō: ꝑpterea nō sūt in eo feces q̄ sꝫ supflui
tates p̄me digōnis. Sꝫ fit in gibbo epatis eius scd̄a digestio:
non quidem dans formam sanguini sed soluꝫ perficiens ꝛ se
parans quedam superflua. Est etiam in vmbilico arteria vna
que ascendit ab arteria adorti cū est in principio spondiliuꝫ ala
nis que continuatur cum orificio vnius arterie terminate ad cō
cauum matricis: Per quam defertur aer a concauo matricis
ad cor fet⁹ ad ipsius euētationē. Non enim fetus euentatur in

vtero p aerem inspiratum ad pulmonem: ꝓpterea pulmo fetus est rube⁹ ſʒ albificatur cum exiuit ab vtero per respirationem. Quarta est ps que vocaꝛ sumē infra vmbilicū p q̄tuoꝛ digitos ꝛ est pars in q̄ vene quatuoꝛ terminanꝛ ad cutē p quas fetus existentes in matrice emittūt aquositatē. Jdeo apud Aui. he vene notioꝛes sūt in nō natis q̄ʒ in pfectis in qb⁹ frustranꝛ a tali opatōe. Quinta ē ps que vocaꝛ pectē in qua sūt mēbra genitalia. ptes vō laterales sūt hipocondria ꝛ ilia. in hipocōdrio dextro cōtineꝛ epar. in sinistro vō splen ꝛ sub eis sūt iliū dextrū ꝛ sinistrū ꝛ quibus reliq̄ mēbra nālia ꝯtineꝛ. ptes vero ꝯponētes mirach sunt qnqʒ. s. cutis: pinguedo: panniculus carnosus octo lacerti vētris cū cordis eoꝝ ꝛ pāniculus neruosus dictus siphac ꝛ ab Auic. vocaꝛ benteron. Aui. tñ p mirach aliq̄ñ intelligit aggregatū ex oīb⁹ his qnqʒ pticulis. Cutis facta ē ad ꝯtinēdū ꝛ sentiendū q̄cūq̄ʒ occurrentia. postea seqꝛ pinguedo maioꝛ tñ in porco q̄ʒ in hoīe ordiata ad reflectēdū calorē vt vigoreꝛ digestio. ꝛ ad remoliendū feces vt faciliꝰ expellaꝛ. postea est panniculus carnosus qui nō ē neruus ꝛ vt aliȷ̄ neqʒ carnosus vt musculi. Musculi aūt sunt octo: primo sūt duo longitudinales ꝓcedentes a clipeo oris stōi vsqʒ ad ossa pectinis ꝫm lōgū ventris: iō appellati sꝫ lōgitudinales ꝛ iuuāt ad attrahēdū cū villis se elongādo: ꝛ postea se ꝯhēdo. deiñ sūt duo transuersales supioꝛes vnus a dextris alter a sinistris ꝛ ambo oriunꝛ a supioꝛibus iuxta costas mendosas ꝛ desinunt in cordas iuxta ossa pectinis sic q̄ dextri corda tendit in sinistrū inferius: ꝛ sinistri ad dextꝝ ꝛ per oppositū sunt ꝓcedentes inferioꝛes ad supioꝛa quoꝝ ortꝰ est ab ossibus pectis ꝛ anche ꝛ desinētia in cordas est ad locū vbi finiunt coste: ꝛ ita q̄ se cruciāt ꝫm angulos obliquos ad modū istiꝰ figure ꝛ sūt ordinati ad retinendū. Altio sūt latitudinales quoꝝ fila ꝓcedūt per latū vnus dexter alter sinister ꝛ ortus ꝛ aperientia eoꝝ est magis iuxta dorsū versus superius ꝛ isti cū lōgitudinalibus se intersecāt ad angulos rectos ꝛ sunt ordinati ad expellendū: q̄ ꝓpter eius situs ē magis supiꝰ q̄ʒ inferius cū magis ordinenꝛ ad expulsionē p inferioꝛa q̄ʒ p superioꝛa: ꝛ pp eādem causā transuersales supioꝛes sūt foꝛtioꝛes ꝛ grossioꝛes q̄ʒ inferioꝛes cū magis sunt ordinati ad retinēdū ne qd egrediaꝛ p iferi⁹. Ultimo seqtur siphac panniculus durissimus ꝛ subtilissim⁹ hic factus fuit vt ꝓhiberet ne musculi ꝯprimerēt mēbra intrinseca ꝛ vt ea ꝯtineret pp qd factus fuit nerueus ꝛ nō osseus vt possꝫ cōstringi ꝛ dilatari ꝫm exigentiā ꝛ fuit subtilis ne aggrauaret ꝛ durus ne faciliter rūpereꝛ. Nā ex eius fractura accidit passio q̄ dꝛ crepatura siue hernia de qua Rasis in caplo: Intumescit enim mirach cū rūpiꝛ hoc siphac: sūt etiā eiꝰ alia duo iuuamēta apd Aui. iꝟ. de anathomia stōi vt p curationē ei⁹ cū adiutorio diaphragmatis cum quo alligaꝛ expellat qd in stō intestinis ꝛ in matrice ꝯtinetur. Aliud iuuamētū est vt alliget itestinā dorso mediātib⁹ panniculis mesenterȷ̄ ab ipso ortū habētibus: ꝛ vt ab ipso oriantur oēs panniculi mēbroꝝ in ipso ꝯtentoꝝ. et qnta vtilitas apud Gal. qnto de iuuamentis mēbroꝝ est q̄ ꝓhibet intestina a ruptura quādo inflantur potest aūt venter pati oē genus egritudinis. Sʒ nihil hʒ ꝓpꝛiū ex anathomia depēdeat nisi solutionem ꝯtinui ꝛ tumoꝛē preter nām: Cum eni soluitur vēter solutōne penetrante vtrū q̄ʒ aliq̄ñ egredirꝛ zirbus ꝛ opus ē vt qcqd ab aere alteratū ē ligetur ꝓpe vulnus ligatura forti ꝛ supra ligaturā scindaꝛ ꝛ abiciaꝛ ꝛ retromittaꝛ ꝛ fila ligature exteriꝰ dimittāt vt facta ꝯsolidatōe post. ix. dies vel. x. possit filū extrahi. Si āt egredit intestinū retromittaꝛ q̄ʒ citius fieri potest. Qd si tūoꝛ ingressū impediret fomenteꝛ de aq̄ decoctōis rerū carminātiū vētositatē donec detumescat ꝛ retromittaꝛ. Et si medicine nō sufficiūt ad detumefaciendū ipsū paulati stringaꝛ iuxta foramē vt aliqd vnctositatis ingrediaꝛ p partē post ptē cū nō possit totū simꝉ ingredi his aūt nō sufficientib⁹ vulnus dilatetur cū istrō aliqualiter curuo ex vna tantū pte incidēte ꝛ intromittaꝛ. Qd si intestinū eēt incisū ꝛ sit de grossis suatur sutura pelli parioꝝ. Si vō de subtilib⁹ suaꝛ silꝛ: sʒ postea inuoluaꝛ cum intestino alicuius aīalis circū consuto vt suitionē intestini debite ꝯseruet cuius quātitas sit adequata quātitati primi intestini postea itromittaꝛ dimissis ex filoꝝ capitibus cū qbꝰ suitio facta est vt post ꝯsolidationē possint extrahi ꝛ vulnus extrinsecū suaꝛ mō Aui. prio apprehēdēdo cū acu totū mirach ex vna pte ex altera pte totū mirach pter siphac. et in scdo punctio ecōuerso apprehēdatur totū mirach ex altero latere prio totū mirach preter siphac: et fiāt puncta stricta distantia p mediū digitū postea cū puncta sunt fcā oīa strigantur: sic eni ꝯiungeꝛ siphac neruosū cum mirach carnoso ꝛ fiet ꝯsolidatio: i tumoꝛe autē asclitico dictū fuit superius qualiter debeat fieri sectio in caplo de hidropisi: sʒ in tūoꝛe apostemoso caueaꝛ ne aq̄ rūpaꝛ interius: q̄ pp aq̄te exeūte ꝓfūdo scindaꝛ ante maturationē. Didimi aūt sūt panniculi neruosi oriētes ex siphac iuxta vtrunqʒ inguen stricti superi⁹ sʒ inferius dilatanꝛ circūdantes testiculos ꝛ per vtrūq̄ʒ didimū ingrediuntur vasa spermatica de qbus supra: deferentia spm̄ aīalē vitalē ꝛ nālē ꝛ sanguinē ꝯuertendū in sperma. finis itaqʒ didimoꝝ est suspendere testiculos: testiculos ꝯtinere atq̄ʒ custodire sīꝉ cū vasis spermaticis: ꝛ pñt pati oē genus egritudis p̄cipue patiuntur dilatationē aut rupturā egritudinē sibi ꝓpam p aquā ea que in ventrē ꝯtineꝛ descendūt in oseū que passio dꝛ hernia de q̄ Rasis facit hoc caplm. lʒ in h̄ ēt agat de eminētia siue augmēto mirach: qd ab Aui. appellaꝛ augmentū vmbilici.

De eminentia ꝛ ruptura.

Pro noticia huius dispositōis ē sciēdū q̄ augmentum vmbilici apud Aui. ē tumoꝛ siue eminentia accidens vmbilico aut ptib⁹ adiacentib⁹. s. sumini pectini iliȷ̄s aut hipocondrȷ̄s pp aliqd pter nālr ꝯtentū inter ptes mirach: dꝛ aūt augmentū vmbilici eo q̄ frequentiꝰ accidat vmbilico pp foramē nāle ibidem existens de quo supra in anathomia. Augmētū aūt inguinis ē tumoꝛ silr accidēs inguini: si non cōicatus fuerit burse testiculoꝝ. Si vero cōicatus fuerit dꝛ ramex siue hernia. Sʒ rasis has dispositōes sub eminētia ꝛ ruptura ꝯprehēdit. Sic eni intitulauit hoc caplm. Sʒ agamus primo de augnēto vmbilici ꝛ inguinis: deiñ de ramice siue hernia. Est ergo eminētia vmbilici ꝛ silr inguis septiplex. s. apostemosa carnosa. ventosa: aquosa: sanguinea: zirbalis. ꝛ itestinalis. Apostemosa ē pp aq̄ calidū vel frigidū durū aut molle. carnosa pēdet a carne nata inter ptes mirach sicut aliquando in vlcerib⁹ ibidē factis ex qb⁹ excrescit caro Uentosa pendet a vētositate ꝯtenta iter ptes mirach siue sit ibidē genita siue illuc derivata ab epate vel a cōcauitate ventris sicut aliq̄ñ accidit in timpanite aut ꝓpꝛ rupturā siphac aut sine ruptura. Aquosa vō pendet ab aq̄ ad ptes mirach ꝫm pꝉm deriuata. Sanguineā vō pēdet ab emposimate iter ptes mirach facto pp rupturā vene aut arterie et sanguis egrediens ibidē retētus facit illas ptes intūere. zirbalis fit a zirbo ibi ꝯtento: sicut intestinalis ab intestino ibidē inter ptes mirach ꝯtēto q̄ due eminētie si fiant ex directo vmbilici aut suminis aut i inguīe pñt fieri p rupturā siphac ꝛ p dilatationē ei⁹ absq̄ʒ ruptura cū i his trib⁹ locis sint meat⁹ nāles ut patuit ex anathomia in reliq̄s āt ptibus nō credo has duas posse fieri absqʒ ruptura. Reliq̄s āt qnqʒ spēs credo i qbuscūq̄ʒ ptib⁹ posse fieri absʒ ruptura siphac. Harꝫ āt eminētiaꝝ q̄dā sꝫ noue: q̄dā antiq̄: q̄dā magne q̄dā pue: q̄dā in pueritia: q̄dā in aliȷ̄s etatib⁹: q̄dā i habēte ꝯplōnē bonā cū bonitate hūoꝝ: q̄dam eꝯ. Spēs āt herniaꝝ que aliter dicūtur ramices sūt octo. s. ventosa: aquosa: saniosa: carnosa: varicosa: zirbalis: ꝛ intestinalis: ꝛ aq̄sa vētosa aquosa ꝛ saniosa fiunt ex vento ꝓhrate aqua aut sanie p didimū ad testiculos delata cū ruptura aut sine ruptura: sʒ carnosa ex carne aut adipe intra didimū genita siue sit adherens ꝛ inuiscata cū testiculo: siue cū didimo aut cū vtroq̄ʒ Uaricosa āt fit ex dilatatione venaꝝ ꝛ ingrossatōe que descēdūt ad testiculos: aliq̄ñ ex ingrassatōe venaꝝ ipsius osei. zirbalis vero fit ex descēsu zirbi per didimū sicut intestinalis fit ex descensu itestinorum quod ꝫm plurimum est monoculus: quoniā est minus ceteris mensenterio aligatus. Et hec est quandoq̄ʒ cum ruptura didimi: quandoqʒ ex sola aperitione absqʒ ruptura ꝛ frequenti⁹ accidit i viris q̄ʒ in mulieribus maxie ex hac causā quia mulieres non habent didimos ordinatos ad continendū ꝛ suspēdendū testiculos: cum testiculi sui non procedant extra sicut in viris et ex his infertur q̄ hernia accidens mulieribus zirbalis aut intestinalis est semper ex ruptura siphac cū non fit ibi meatus nālis per cuius apertionem possint descendere. ꝛ species herniarum

similiter distingui possunt, penes quātitatem tēpus etatem ⁊ cō/plexionem sicut statim dictū fuit de eminentijs mirach ⁊ inguinis. Cause coniuncte eminētiaꝝ ⁊ herniarū ex iam dictis sunt manifeste. Cause autem primitiue sunt casus pcussio: offensio: saltus cantus: risus: tussis: sternutatio. ⁊ ois fortis motus conatus: et expressio ⁊ multotiēs secuntur pregnatōēs molā ⁊ hidropisiꝫ ꝓpter fortem extensionem mirach ⁊ aliqñ accidit qui fune tormētant aut super quoꝝ vētrē cadit equs aut alia res grauis.

Cause vero antecedentes corporee ex sepe dictis possunt esse manifeste. Signa apo[s]a cognoscitur p signa cōia apatū .s. tumorem duritiēꝫ grauitatē dolorē ⁊ qꝫ paulatine augendo ꝓcedit. sed a quo hūore pēdeat cognoscitur ex colore spē doloris velocitate aut tarditate augmenti ⁊ ceteris que consignāt .s. complexōe habitudīe etate tpe anni regimine ꝓcedente ⁊ silibus que sepe dicta sunt. carnosa vero cognoscit̄ ex tumore cū duritie sine dolore qui tumor nō auget̄ neqꝫ minuitur. Sed ventosa cognoscitur ex leuitate cum tēsione equali ⁊ qꝫ subito facta est ⁊ sonat cū pcutitur ⁊ est cum claritate quadam ⁊ aliqñ cū dolore sed aquosa cognoscit̄ ex mollitie cum grauitate ⁊ fit paulatine. Sanguinea vero siue emborisma cognoscit̄ qꝫ subito vel in paruo tēpore facta est ⁊ est mollities cū caliditate quadā ⁊ aliqñ ꝓpter multitudinem sanguis extendentis apparet durities potius sequens tēsionē qꝫ nāꝫ hūoris. Et qñꝫ sentitur pulsatio sicut arterie ⁊ color tendit in fuscuꝫ. et pmēdo retrocedit aliqñ ⁊ non pmendo reuertitur sicut ruptura. Sꝫ zirbalis ⁊ intestinalis cognoscuntur qꝫ hoīe iacente supino per cōpssionē recedūt zirbo ⁊ intestino interius redeunte. Sꝫ cum hō erigitur iterū redeūt. Differt tñ zirbalis ab intestinali: qꝫ zirbalis est mollior et sine rugitu intromittit̄ ⁊ est fm plm minor. Intestinalis aūt in his tribus se habet econtra.

Hernie vero distinguunt̄ ab eminentijs inguinis. qꝫ sꝫ cuꝫ tumore osei eminentie vero nō. Sꝫ signa aquose ⁊ ventose sunt similia his q̄ in eminentia aquosa ⁊ ventosa dicta sūt. Saniosa vero lꝫ sit similis aquose dͣt tamē ab ea p opacitatem quādā que non est in aquosa: ⁊ quia saniosa pcesserunt vlcera aut ruptura apostematis. Carnosa cognoscitur per tactū carnis dure adherentis in testiculo: aut burse: aut vtriꝗꝫ lꝫ aliqñ sit mollior sicut adiposa ⁊ nō pōt intromitti sicut zirbus aut intestinū de qbꝰ statī. Uaricosa vero cognoscitur qꝫ sentiuntur vene grosse tortuose ab inguie vsqꝫ ad testiculū: lꝫ aliqñ sentiatur in oseo. et in his duabus testiculus eiusdē ptis magis pēdet qꝫ testiculus partis opposite. zirbalis aūt ⁊ intestinalis cognoscunt̄ qꝫ delitescūt p ꝯpressionē zirbo ⁊ intestino in ventreꝫ redeūte: sꝫ zirbus facilius ⁊ sine rugitu itromittit̄ intestinalis difficilius ⁊ cū rugitu: imo aliqñ non pt intromitti cū est intestinuꝫ plenum stercoribus duris. ⁊ aliqñ difficilius intromittit̄ qꝫ iestinū vacuū a stercoribus. ⁊ tūc seqt̄ur colica ⁊ vomitus stercoꝝ ⁊ mors. item zirbalis est minor ⁊ mollior ⁊ cū nullo ⁊ puo dolore. ꝙ aūt ꝓueniat ex scissura siphac cognoscit̄: qꝫ subito accidūt et sūt cū dolore ⁊ precesserūt cāe pmitiue aut corporee violēter exprimentes q̄ in ventre ꝯtinentur ⁊ regimē pcēdēs ⁊ tēpus anni fuit exiccatiuū. sꝫ eꝫ oino nō sūt signa dilatatōis absqꝫ scissura

Pronostica Primū eminentie ⁊ hernie vētose aq̄se ⁊ saniose facile curant̄ lꝫ post curationem qñꝫ redeūt. Scōm eminētie ⁊ hernie zirbales ⁊ intestinales qñ sꝫ ex dilatatiōe absqꝫ ruptura valde facilꝰ curātur qꝫ qñ sūt cū fractura: ita ꝙ aliqñ magne ⁊ in etate adulta ⁊ antiq̄ curāt̄. sed que sunt cū scissura minime: imo nō curant̄ cū medicis nisi pue[ri] antiquate ⁊ in etate pueritie. Relique vō p curatōe exigūt opationē manualē. Tertiū eminētia que ē emporisma difficilime sanat̄ ⁊ exigit medicū exptū. Quartū cura hernie carnose ⁊ varicose difficilima est aut impossibilis. Quintū hernie cū ꝓlongāt̄ nocēt testiculis iterdū ipsos corrūpentes. Almansor

Cum aliquis i mirach ventris habuerit eminētiā: que cū supinꝰ iacuerit ⁊ cū leuiter digitis locꝰ ꝯpressus fuerit remouet̄: ⁊ cum sederit redibit passio adest que ruptura dicitur. Jo. ar.

Diuiditur hoc caplm in ptes duas. in pria agit de eminētia mirach ⁊ inguinis zirbali ⁊ intestinali: qꝫ solū de his duābꝰ determinat. in scda agit de hernia quā appellat rupturā. Secūda ibi Ruptura aūt. prımā in duas. in pria ponit signa. in scda curam scda ibi. Qui hoc itaqꝫ patitur. Jn pria dicit qñ aliqs in mirach ventris eminētiā habuerit que cū supinus iacuerit ⁊ locus eminēs digito ꝯpssus fuerit remouet̄ ⁊ cū sedet redibit passio adest que ruptura dicitur. eminentiā eni huiusmōi rupturā appellat eo ꝙ frequenter sequitur ruptura siue scissurā siphac. Almā.

Qui hoc itaqꝫ patitur sibi cauere dꝫ ne pt cōmestōēꝫ moueat̄: neqꝫ comedat fabas ⁊ hoc pcipue: neqꝫ faseolus: neqꝫ lentes: neqꝫ olera: neqꝫ aliquē cibū iflatiuum. Studere et dꝫ vt eius vēter sp sit mollis: hoc nāqꝫ regie possibile ē ipsū euadere dolorē. Loco ꝑterea aliqō sp ponēdū est obstaculū: ⁊ strigēdū ⁊ ꝓpe cū se mouere voluerit. Grossus qꝫ si fuerit ⁊ vētrē habuerit grauē nō dꝫ vti motu: nisi vent̄ prius sub vmbilicū ampla cingat̄ fascia. emplastrū ad rupturā. re. gallaꝝ cipressi ptes .ij. mirre ciperi sansuci gallaꝝ acatie olibani gūmi ara. oium añ. pte vnā gūme priꝰ in vino soluantur: ⁊ aggregent̄ cū eis reliqua: ⁊ super rupturam egro supino iacēte pōatur: ⁊ strigat̄ locus: et nō soluatur vsqꝫ ad tres vel septē dies: postea egro supino iacēte soluat̄: ⁊ illo eiecto de eodē empto supponat̄: ex hoc eni ꝓhibet̄ ampliari. Jo. ar.

Hic curat hāc eminētiā qnqꝫ auxilijs. Primū ē regimē sex rerū quo cauetur ne post cibum moueat̄: motus eni simul cū cibo cōprimente facit intestina ⁊ zirbū egredi: vitet etiā ventosa sic ꝓpe sunt fabe Jtē reliq̄ difficilis digōnis ⁊ hn̄tia hūidū ventosabile sicut reliq̄ legumina herbe ⁊ silia. Scdꝫ est ꝙ teneat ventrē lenē ne ventositates ⁊ stercora retenta rupturā augeant: hoc nāqꝫ regimie possibile est euadere dolorē q̄ seqtur rupturā ⁊ extensionē ab intestinis et zirbo egredietibus. Tertiū rupture supponatur aliqō obstaculū sic plumaceolus q̄ cū ligatura debite stringatur ⁊ marie hoc necessariū cū se mouē voluerit. Quartū si grossus fuerit fm ꝯpositionē: ⁊ ventrē habuerit graue pp itestina grossa ⁊ plena stercoribꝰ: nullo pacto moueat̄: nisi venter sub vmbilico vsqꝫ ad pectinē ampla stringat̄ fascia ad sustentādu ventrē: ne rupturā faciat aut augeat. Quintū emplastrū hoc supponatur eminētie zirbo ⁊ intestinis intus repositis. Rꝫ. nucū cipressi partes duas que sūt calide ⁊ sicce ⁊ stiptice mirre ciperi sansuci calidoꝝ ⁊ siccoꝝ gallaꝝ acatie: que sūt frigida ⁊ sicca stiptica olibani gūmi arabici añ. pte .i. gūme .s. mirra tus gūmi arabicū priꝰ in vino .s. stiptico dissoluant̄ ⁊ cuꝫ eis reliq̄ misceat̄ ⁊ fiat vnguētum tenax ⁊ sup loco ponat̄ egro iacente supino. ⁊ remouet̄ de tertio in tertiū: vel si vnguētū bñ adheat. Si eger bñ se haberit expectet̄ vsqꝫ ad septem: ois eni motus est aptus nocē. ⁊ qñ remouet̄ fiat cū oi modestia ne ptes semiincarnate discontinuētur. ⁊ aliud supponat̄ de eodē augūēto: ⁊ sic ois mutatio fiat cū oi modestia possibili. Ruptura āt. Jn pte psenti agit de hernia. ⁊ prio enūerat spēs hernie de qbꝰ acturus ē. Scdō de ipsis ꝓseqtur. scda ibi. Si vō pp intestini descēsū. Jn pria pte dicit ꝙ pellis testiculoꝝ augmentat̄ ruptura .i. pp rupturā factā p ventositatē: aut pp aquā que in oseo siue pelle testiculoꝝ ꝯgregat̄: aut qꝫ intestina descēdūt ad bursā testiculoꝝ: ⁊ sic tm̄ modo agit de tribꝰ speciebus hernie. Almansor.

Ruptura āt testiculoꝝ pelliculā osei augmētat̄ qō fit aut pp vētositatē: aut pp aquā que ibi ꝯgregat̄: aut qꝫ intestina descēdēt ad locū illū. Si vero pp intestinoꝝ descensū ꝯtigat erit grauis ⁊ dolorosus ⁊ sentit dolorē cū tāget̄. Taliter itaqꝫ patiēs sic pdiximꝰ regendꝰ ē: ⁊ emplm predictuꝫ superponēdū ē: ⁊ locus ligatura assidue stringēdus est. Ruptura eni cū nō strigitur dilatatur ⁊ augmentatur semp. Si autē causa aque fiat locꝰ appet lucidꝰ ⁊ tensus: huic itaqꝫ ꝯfert epithimari

funde. Tertiũ est tumor burse testiculoꝝ interdũ apostemosus
cui subueniat cura apatũ. ⁊ si sanaretur secet inferius: silr si sa
nies cõtineret in oseo fiat sectio parua in parte inferiori.

De dolore iuncturarum.

Dolor iuncturarũ est earũ tristis sensatio rei subito ꝫ
plurimũ nãliter impmẽtis. Gutta autẽ est dolor iũctu
rarũ a cã corporea: quapropter sub dolore iũcturaruꝫ
gutta cõtinetur tanq̃ inferius sub suo superiori. Est ãt iunctura
ossiũ mẽbroꝝ adinuicẽ cõiunctio p ligamẽta ⁊ cordas musculo
rum cũ venis arterijs ⁊ cutte dsuper existẽtib⁹ ad mẽbroꝝ flexio
nem ⁊ eoꝝ mẽbrorum ꝫm suarum operationũ exigentiã ordina
ta. Dolor iuncturarũ dupliciter distiguit: aut ex parte iũcturaruꝫ
patientiũ aut ꝫm sui essentiã. pmo mõ dicimus q aliquis est do
lor cõis oib⁹ vl fere omnib⁹ iuncturis ⁊ hic artetica vocat. Artus
enim siue articuli iuncture dicunt. Aliqñ tñ artetica dicit ⁊ sumit
p cuiuscũq; artus dolore a cã corporea ⁊ ħ modo gutta ⁊ arte
tica erũt termini synonimi: lꝫ Ras intitulãs hoc capitulũ videa
tur p arteticam ĩtelligere dolorẽ iuncturarũ q̃ sũt supra pedes mã
gnos. Aliquis ãt est pprius aliquib⁹ iuncturis. ⁊ hic aut est p
prius iuncturis cõib⁹ toti corpori q̃ sũt iuncture spõdiliũ dorsi
q: sup ipsis totũ corpus fabricat: Sicut nauis sup carina: ⁊ hic
vocat dolor iuncturarũ dorsi: aut est pprius iũcture dseruienti
mẽbro pticulari ⁊ hic recipit variã dnominationẽ ꝫ mẽbroruꝫ
diuersitatẽ. Si eniꝫ sit in iunctura mãdibule vocatur dolor man
dibule. Si vo in iũctura humeri vocat dolor humeri. Et si in iũc
tura cubiti vocat dolor cubiti. Et si in iũctura rasete vocat do
lor rasete. ⁊ quecũq; est in iunctura manus magne vocat chira
gra a chiros qd est manus. Sicut exñs in aliqua iũctura pedis
magni vocatur podagra: lꝫ postea recipiat variã denoiationem
ꝫm diuersitatẽ iuncturarũ pedis. Nã existẽs in scia dr sciaticus
si descẽdit p coxam aut crus. Si vo nõ descẽdat dr dolor anche:
⁊ existens in genu dr dolor genu: eodẽ modo in reliqs. Distin
guitur quoq; dolor ꝫm ei⁹ essentiã: est. n. aliqs extẽsiuus: aliquis
pũgitiuus: aliqs pulsatiuus. ⁊ sic de alijs spẽbus doloris.

Causa imediata cuiuscũq; doloris ẽ aut mala complo: aut
solutio cõtinui: aut vtrũq; simul sicut in apate. Sed mala cõple
xio est qñq; siue mã existẽs calida frigida aut sicca: lꝫ ꝫm pluri
muꝫ frigida: q: in genere pportionali facilior est trãsitus. Sed
ꝫm plurimũ cũ mã: aut mista ex cholera ⁊ phlegmate ⁊ est ꝫm
plurimuꝫ. Scdo in causa est sanguis mistus cũ cholera phleg
mate aut melãcholia. Tertio in cã est phlegma purũ: dulce: aut
crudum aut mucilaginosũ: aut alterius speciei. Quarto sanguis
purus raro cholera rarissime melãcholia. Uetositas quoq; ali
qñ ẽ in cã ⁊ supfluitates multiplicate in digestiõe tertia aut
quarta: ⁊ qñq; hi hũores sũt apantes ⁊ qñq; nõ ⁊ ꝫm plurimũ
non apostemãt apostemate vo ⁊ hi hũores siue apostemẽt siue
non cõtinent in cõcauitate iuncturarũ: ⁊ sunt imbibiti in carne
⁊ ligamẽtis nõ cordis ⁊ neruis: Sic eniꝫ in dolore iuncturaruꝫ
frequẽter accideret spasmus cuius oppositũ videmus. Hi autẽ
humores in iuncturis paulatine cõgerũtur: ⁊ pprie phlegma
ppter debilitatẽ digestiue ⁊ expulsiue seqntem aliquod gen⁹ egri
tudinis in ipsis. Sed ꝫm plm deriuãtur ⁊ aggregãtur in eis p
viam defluxus. Cuius defluxus cã est quadruplex. Dispositio
membroꝝ mittentiũ: dispositio mẽbroꝝ recipientiũ: psentia ma
terie: latitudo viarũ. Mittẽtia aũt sunt aut totum corpus p cui⁹
repletionẽ aut cacochimiã generatur artetica materia nõ expul
sa p puenientes regiones. Si enim aliquãdo restricto fluxu dia
rico generatur artetica aut aliq dolores particulares iuncturaꝝ
materia ad ipsas puersa: aliqñ mittẽtia sunt mẽbra particularia
⁊ frequẽtius oibus epar: scdo cerebrũ: tertio matrix: deinde inte
stina: sicut cũ colica pmutatur ad iũcturas: silr splen ⁊ membra
spũalia: ⁊ quecũq; possunt mãm iuncturis cõicare ppter aliquã
illoꝝ mẽbroꝝ egritudinẽ particularẽ debilitatẽ digestiuã aut eoꝝ
expulsiuã: vnde neq; eoꝝ nutrimentũ debite puertitur: neq; sup
fluitates p puenientes regiones expellunt: sed potius pellunt ad
iũcturas facile recipiẽtes quattuor ex causis. Primo q: multis
alijs mẽbris supposite. Scdo q: sunt pcaue in qbus ppter va
cuitatem mãe facile recipiunt: ⁊ recepte ppter earum ꝫbam durã
⁊ densam nõ facile expellunt. Tertio q: dolorose eo q neruee: ⁊
dolor est cã attractionis materierũ ad eas: Quarto q: debiles
eo q nãliter create sunt frigide. Sic. n. fuit necessariũ ne fortib⁹
motib⁹ in quos sint ordinate pter modũ calefierẽt: ⁊ ppter eã
dem cãm natura istituit humiditates quasdã ad eas deriuari ne
fortibus motib⁹ exsiccent. Sꝫ in qbusdã sũt debiles a gnãtione
eo q parẽtes sui fuerũt debiliũ iuncturarũ: quapropter ex dispõ
ne pncipioꝝ gnãtionis silẽs dispõnes in genitis impsserũt: ⁊ in
qbusdã fiũt debile accñtaliter ppter malum regimẽ sex rerũ nõ
nãlium de quo infra: ⁊ rerũ accñtaliter occurrentiũ: sicut ẽ pcus
sio casus ⁊ silia. Tertio in cã est psentia mãe peccantis multitu
dine aut malitia multiplicate ppter malũ regimẽ sex rerũ. pcipue
in cibo ⁊ potu. Quarto latitudo viarũ p quas mã a mẽbris mit
tentibus ad iũcturas recipiẽtes facile effundit: hmõi aũt vie ꝫ
plm sunt vene: ⁊ aliqñ pcauitates neruoꝝ ⁊ porositates ipsoꝝ
membroꝝ. Cause vo extrinsece sunt aeris frigiditas pgelans et
siccitas indurãs puando eas hũiditate nãliter ordinata similit
eius caliditas ⁊ humiditas dissoluens ⁊ hũores ad iuncturas
fluere faciẽs. Somnus quoq; supfluus pter modũ humectãs
⁊ superfluitatũ dissolutionẽ phibens ⁊ vigilia supflua digõnem
corrũpens. itez retẽtio euacuationũ psuetaruꝫ: coitus supfluus
⁊ tẽpore nõ cõgruo. Unde apud Hyp. sexta afforismoꝝ afforis
mo. xxviij. Eunuchi nõ podagrizãt nimia quies exercitiũ super
fluum tẽpore nõ cõgruo. accidẽtia animi digõnem corrũpentia
sicut tristitia timor despatio ⁊ similia cibi ⁊ potus mali ⁊ supflui
de quib⁹ suo loco aget. Cãe vero extranee sunt casus pcussio iũ
cturarũ dislocatio ⁊ similes. Corpora vo magis parata ad do
lores iuncturarũ merito cõplexionis sunt frigida ⁊ sic. lꝫ calida
⁊ hu. merito repletionis ⁊ frigida ⁊ hu. merito cacochimie sint
paratiora ⁊ merito etatis senes sunt paratiores q̃ iuuenes ⁊ iu
uenes q̃ pueri: q: pueri nõ podagrizãt ante aphrodisiã. i. ante
coitũ. vj. aphorismoꝝ aphorismo. xxx. ⁊ merito sexus magis ma
sculi q̃ femelle siue q: habeãt vias latiores siue forte id non sit
merito sexus: sed ppter inordinatũ regimẽ libidinis merito se
xus sibi cocessũ. Nã mulier nõ podagrizat nisi mẽstrua dfecerit
vj. afforismoꝝ afforismo. xxviij. Tẽpora magis pportionata do
loribus iuncturarũ sunt ver ⁊ autũnus tertia particula apho
rismoꝝ aphorismo. ⁊. vj. aphorismoꝝ aphorismo. lv. ⁊ meri
to artis ille in qbus opꝫ pedibus ⁊ manib⁹ laborare sicut viato
res ⁊ portãtes onera. Et apud Aui. humores crudi cũ retinent
in corpore ⁊ nõ euacuant p naturã in egestione ⁊ vrina nec per
artem nõ est longinquum qn euenire faciant dolores iũcturarũ
si expellant ad eas aut febres si putrefiant. Cum aũt natura ex
pellit eos in egestione aut vrina tu iuuenies vrinã in eis grossam
semp nõ subtilẽ crudã quare finaliter fit securitas ab eoꝝ mali
tia. Quod si ita non fuerit erit vnum eoꝝ que diximus. ⁊ ppter
hanc cãm videmus hoies violentos ⁊ in omni re inordinatissi
mos nunq̃ icurrere hos dolores neq; aliã egritudinẽ: quotti
die enim sua supflua expellunt: ⁊ patiẽtes egritudines cronicas
⁊ pualescentes sunt parati ad dolores iũcturarũ: ⁊ pprie cũ non
euacuant ꝫm q opꝫ neq; eoꝝ virtutes fortificant. Dolores iũ
cturarũ hñt quattuor tẽpora: pncipium augmẽtũ statum ⁊ decli
nationem: lꝫ qñq; in eis tẽpora pfundant cum post statũ ⁊ aug
mentũ qñq; redeat pncipium noua materia ad iũcturas deflu
xa ⁊ qñq; respectu diuersarũ materierũ sunt in pncipio augmẽ
to statu ⁊ declinatione: ppterea difficile est in ipsis metiri medici
nas. Dolores isti terminant quadrupl'r: aut eni resoluũtur: ⁊ ħ
est ꝫm plm: aut maturant: sed hoc ẽ raro eo q ppter vacuitates
iuncturarũ nõ suffocant materie neq; phibetur exalatio: ⁊ q: ꝫ
plm sunt ex phlate quod difficulter maturat ⁊ ex cholera q̃ faci
le resoluit: aut indurat qñq; ppter nãm humoris: q: phla gros
sum aut mucilaginosum aut melia: aut q: idocte tractant. s. cum
nimis resoluẽtib⁹. aut pter modũ ifrigidãtib⁹: quapropter fit re
solutio aut expulsio partiũ subtiliũ remanẽtib⁹ partib⁹ terreis.
Quarto qñq; pmutant ad mẽbra nobilia: sicut dolorẽ spondili
um ⁊ humeri ad cerebrũ nucham aut cor. qñq; ad mẽbra igno
bilia sicut ad varices. ⁊ qñq; sic pmanẽt. i. vsq; ad finẽ vite sue.
⁊ quandoq; virtute paulatim deficiente ppter febres ⁊ dolores
sequentes materiam a regimine nature destitutam moriuntur
consumpti ⁊ marasmati.

Signa doloris iuncturarū cognoscunt̄ ex relatu egri ⁊ impedimento opationis iuncture dolētis ⁊ ꝙ sit a mala complx̄one sine mā cognoscit̄: qꝛ nō est grauitas neqꝫ tumor neqꝫ color mutatus a nāli ⁊ in calida sentit̄ caliditas p egrū aut tāgenté ṕcesserūt cause calefaciētes. iuuatur a frigidis nocetur a calidis. Et ex oppositis cognoscit̄ cā frigida. Mala aūt cōplexio sicca cognoscit̄ ex asperitate ⁊ arefactione sensata p egrū: ⁊ ṕcesserunt cause exsiccantes iuuat̄ ab humidis: nocet̄ a siccis. Et quelibet harū cognoscitur qꝛ ꝫm plm̄ facile curant̄. ꝙ autem dolor sit mālis sicut est ꝫm plm̄ cognoscitur ex grauitate sensata: ⁊ qꝛ vtplurimū adest tumor ⁊ color ē mutatus a nāli: nisi iūcture sint ꝓfunde sicut iūctura humeri ⁊ scie. ꝙ aūt sit a mā calida ṕter grauitaté oib⁹ dolorib⁹ mālibus cōem cognoscit̄ ex caliditate sensata ⁊ rubedine ⁊ veloci augmēto ⁊ dolore pūgitiuo pulsatiuo: aut extēsiuo magisqꝫ grauatiuo: ⁊ ex ꝯsuetudīe qꝛ dolores ꝯsueuerūt eē a mā ca. ⁊ ex augm̄to eoꝝ tpe vacuitatis: ⁊ sedatiōe post comestioné. ité ex iflātiōe ⁊ febre seq̄nte dolorē: ⁊ qꝛ magis affligit̄ in die ⁊ ex vrina ⁊ egestionib⁹ attestātib⁹ hūiditatib⁹ calis aut fri. ité ex reliquis cōsignificātib⁹ sicut ex cōplexiōe calida etate regimine ṕcedéte tépore arte ⁊ similib⁹ attestātibus caliditati. Et inter alia qꝛ iuuatur a frigidis: ⁊ nocet̄ a calidis ⁊ ex signis cōtrarijs cognoscit̄ mā frigida. hoc tn̄ signū sumptū ex iuuantibus ⁊ nocētib⁹ qn̄qꝫ facit errare qui error ꝓuenit tā ex parte doloris q̄ꝫ ex parte medicine applicite. Ex pte quidē doloris: quia dolor aliqn̄ iflāmat ⁊ nō resoluit: aliqn̄ inflāmat ⁊ resoluit. in ṕmo casu medicina frigida applicata iuuabit in pédente a mā calida ⁊ fria sedādo inflāmationē ⁊ calida nocebit. in scdo casu eꝯ calida iuuabit resoluēdo mām p cuius resolutioné maxie sedatur dolor ⁊ frigida nocebit ꝓhibēdo resolutioné. Sed ex parte medicine applicite pōt eē error aut merito ꝓprietatis aut merito cōplexionis. ṕmo qꝛ q̄ꝫtuncūqꝫ medicina ꝯberet merito cōplexionis sue cōtrarie cāe doloris iuuare tn̄ nocebit merito proprietatis: inest eniꝫ apud Aui. vnicuiqꝫ corpori ⁊ mēbro: vt ab vna medicina patiatur ⁊ non ab alia: sed merito complexionis medicine quia si est calida attrahendo materiam augebit dolorem ēt pendenté a materia frigida: vel resoluēdo minuit dolorē etiā pédenté a mā calida. Si vero frigida aut stupefacit ⁊ sic minuit dolorē ēt si ex cā frigida accidat: aut claudendo poros retinet materiā maxie si stiptica fuerit: ⁊ sic doloreꝫ auget etiā in mā calida ⁊ hoc mō cā calida existimabitur frigida ⁊ frigida calida. Sed ꝓ euitādo hunc errorē duo attēdenda sunt. Primū est vt attendat̄ effectus seq̄ns ṕmam impressionē medicine ⁊ ꝓprie agentis p qualitatē actualē: si eniꝫ calida sit ⁊ ꝓprie actualiter ⁊ iuuet ṕmo occursu notabili iuuamēto dolor pēdeat a cā frigida ⁊ ecōtra. Scdo obseruare oꝫ reliqua signa suprascripta ⁊ ipsa cum hoc signo conferre ⁊ omnib⁹ equilibratis videre q̄ sint potiora ⁊ iudicia huiusmodi exigūt medicū prudēté ⁊ exercitatum. Quod si cā fuerit phlegmatica dolor erit puus grauatiuus locus albus tumor magnus ⁊ mollis tactus frigidus absqꝫ pulsatione ⁊ pūctione. Si vero fuerit cholerica econtra se habebit: licet tumor in ea quandoqꝫ sit maior atqꝫ grauedo eo ꝙ de mā plurimū effundit̄ ad iūcturam vice vna ⁊ modico tépore ꝓpter subtilitatē ⁊ caliditatē māe ⁊ rubedo loci magis clara cū pauca tensione: ⁊ albescit locus per cōpressionē. Si vero fuerit sanguinea color erit rubeus tēdens in opacū qui nō albescit p cōpressioné. ⁊ dolor erit pulsatiuus ⁊ caliditas sensata. Si vero fuerit melācholica dolor erit minor ⁊ ꝓfundus: ⁊ tumor cū duritie ⁊ liuiditate. Si vero fuerit vētosa tensio erit absqꝫ grauedine ⁊ dolor qn̄qꝫ mutabit̄ ⁊ iuuabit̄ cōpressiōe. ⁊ si mista fuerit ꝫm ꝙ est ꝫm plurimū signa erūt cōfusa ⁊ est de illis que non iuuat̄ a calidis neqꝫ frigidis ⁊ interdū iuuat̄ calidis ⁊ interdū frigidis. Et ꝓ hoꝝ noticia cōsidera cōplexionē habitudinē regimē ṕcedēs ⁊ reliqua cō significātia: ⁊ si fuerit mā paulati aggregata: dolor erit minor: Nam incipit ⁊ paulatim auget̄. Si vero subito influsa dolor erit maior ⁊ repētinus: ⁊ hoc ꝫm plm̄ arguit latitudinē viarū ⁊ subtilitatem māe maxime cū multitudine. Et si a materia a toto sit influsa dolor erit pluribus membris cōis: ⁊ erit artetica ꝫm plm̄. Si ṽo a cerebro passio ip̄arum ꝓcedens hoc indicabit vt catarrus ⁊ materia ꝫm plm̄ frigida phl'atica: lꝫ aliqn̄ calida si in ea sit salsedo que aliquando p gustum percipietur ⁊ incipit a spondilibus colli ⁊ ꝓcedit p collū: Et ad humeros ad iūcturas pedū. Si vero ab epate eius ṕcessit egritudo cū signis repletōis ipsius ⁊ venarum ⁊ mā est calida ꝫm plm̄. Silr̄ si fuerit a stomacho ⁊ itestinis ⁊ reliq̄s membris passio ipsoꝝ ṕcedens hoc idicabit ⁊ mā effusa nature membroꝝ mittentiū ꝓportionalis fortitudo mēbroꝝ mittentiū cognoscit̄ ex ip̄orum bonis opationib⁹ bona complx̄one ⁊ cōpositione ⁊ ipsoꝝ alleuiatione cū transmittunt supflua: ⁊ ex ꝯtrarijs ip̄oꝝ debilitas cognoscitur. Debilitas vero iuncturaruꝫ recipiētium si nālis est cognoscit̄ ex mala figura ⁊ reliquis spēbus male cōpositionis que seq̄tur ip̄am malaꝫ complx̄onem. Et ex parte parentum qꝛ similiter passi fuerunt. Si vero accn̄talis cognoscitur ex casu ꝑcussione aut alia egritudie q̄ ṕcessit. Multitudo māe aut malitia cognoscit̄ ex signis repletionis aut cacochimie ꝑquirendi scda ṕmi. Latitudo viaruꝫ cognoscitur ex amplitudine venaꝝ grossitie ⁊ ip̄arum inflatione si manifeste sint. Si vero occulte ex frequēti ip̄arum iuncturarum passione. Cause ṕmitiue seipsas ostēdunt. Tempora doloꝝ iūcturarum si ab vna pédeat mām nō habente nouas effusiones facile cognoscunt̄. Si vero materie sint diuerse nouas recipiētes effusiones ꝯfundunt̄ neqꝫ ip̄orum pōt eē certa cognitio. Dolores iuncturarū si p resolx̄onem terminent̄ dolor paulatim decrescendo ꝓcedit: neqꝫ remanet durities aut callositas in iuncturis neqꝫ impedimentū in opationibus. Oppositū ṽo ꝯtingit si terminentur ad duritiē. Maturatio ṽo significatur ex multitudine humoꝝ q̄bus sanguis ē admistus ⁊ ex augmento febris ⁊ doloris ꝑseuerantis cū duritie tensiua ꝓlongata ⁊ cremēto oīum accidentiū que sedant̄ ꝑfecta maturatione ⁊ locus apparet mollis cū inundatiōe. Cūqꝫ redeūt dolores ⁊ pūctiones apā vult erūpi. Si vero permutetur cognoscitur ex sedatione doloris iūcture ⁊ ex nocumēto mēbri ad qꝺ ꝑmutatur non tn̄ decrescit febris ⁊ ingetudo nisi permutetur ad mēbra ignobilia ⁊c.

Pronostica. Primū Aui. multotiēs inuiscant̄ materie iter iūcturas ⁊ fiūt sicut gipsum ⁊ ꝓprie q̄ crude sunt. Scdm̄ ⁊ multotiēs oritur sup iuncturas eoꝝ caro: ⁊ ꝓprie inter digitos: qꝛ torquent̄ digiti ⁊ fit dolor fortis quādoqꝫ: lꝫ qn̄qꝫ sedetur ⁊ fiunt hec in habentibus complexiones calidas: ⁊ ꝫm plm̄ non oritur caro dicta: nisi cū materia est sanguinea que ē materia illius carnis. Reliq̄ enim humores nō sunt apti in sanguinē ꝯuerti. Et in his duob⁹ casibus non est spes cure sicut nec quādo iūcture indurant̄ vt flecti nō possint: non q̄dem ꝓpter multitudinem humoris extēdentis: sed ꝓpter exsiccationē ip̄aruꝫ aut putrefactionē materie iux̄ illud Ouidij Soluere nodosam nescit medicina podagrā. Tertiū [illegible]r runt dolores iūcturarum ꝫm plurimū incipiūt a podagr[illegible] pollicis pedis. Quartū dolor iūcturarum ē morbus hereditari⁹. Quintum curatio doloꝝ iuncturarū quandoqꝫ ducit ad perniciem ⁊ ꝓprie cū antiq̄ sunt: qm̄ materia solita fluere ad iuncturas ꝯuertit̄ ad mēbra nobilia. Sextū succurritur dolorib⁹ iuncturarū: in ṕmis cum apparēt ē cura facilis ꝙ si cōfirment̄ ⁊ cōsenescant ⁊ ꝓprie illi q̄ generati sunt ex humorib⁹ diuersis nō recipiūt curationē. Septimū qn̄ apparēt varices in doloribus ⁊ podagra ē eoꝝ sanatio p eas. Octauū dolores iuncturarū aliqn̄ cōmouēt febres: aliqn̄ secuntur eas. Nonū artetica cū curat̄ ꝫm plm̄ nō reddit oppositū ē de alijs dolorib⁹ iūcturarū: Nam lꝫ curent̄ redeūt ⁊ ꝓprie podagre. Decimū dolores iūcturarū qn̄qꝫ ducunt ad mortē: ⁊ ꝓprie cū antiquantur ⁊ fiūt cōtinui qm̄ excitant febres continuas ex q̄bus simul cum dolorib⁹ corpus exsiccatur: ⁊ tabesit. Undecimum hn̄tibus dolores iūcturaruꝫ ꝓlongantur ossea testiculoꝝ. Duodecimū podagra cholerica quandoqꝫ attrahit mortem subitam: ⁊ ꝓprie apud regimen plurimum. i. sollicitudinem in repcutiendo ⁊ infrigidādo ꝓpter conuersioneꝫ materie ad membra nobilia. Decimum tertium tabescit membrū illud in cuius iunctura dolor multum prolongatur ⁊ ꝓprie quando dislocatur: tum ꝓpter ꝓhibitioneꝫ a motu. scdo qꝛ debilitatur ex dolore. tertio qꝛ mucillagines obtūdunt calorem. ⁊ quarto ꝓpter dolorem ⁊ dislocationē claudit̄ via transitus nutrimenti ad membra ⁊c.

De podagra. Almansor.

Cum in iuncturis fuerit dolor ⁊ apostema: ⁊ locus cuz tangitur fuerit tactu sentitur calidus: ⁊ color rubeus: eger si dolet in dextro pede ex dextra manu: ⁊ in sinistro ex sinistra est phlebotomãdus: ⁊ locus ex hoc medicamine ẽ leniẽdus: epithyma. ℞. ro. ru. sandali: faufel sief memithe bo. ar. opij omniuz partes equales ex istis in aqua ⁊ aceto dissolutis fiat epithyma: psiliuz quoqz aceto infusum in charta missuz de pãno superponatur ⁊ cuz tepuerit mutetur: ⁊ loco eius aliud superponatur. Ueter pterea ex apozimate mirobal. ⁊ hermodactil. soluat. Apozima mirobal. cũ hermodactil. ℞. mirobalanoꝝ citri. ʒ. xv. pl'ueris turbith fricati polipodij amborum añ. ʒ. iij. sene se. fumiter. añ. ʒ. iij. hermodactili albi seminis endiuie seminis apij ro. omnium añ. ʒ. ij. coquãtur in tribus libris aque donec ad vnã redeant: deinde manibus fricẽtur ⁊ colentur ⁊ bibatur cuz zuccari taberzet. ʒ. x. Si quis autem apozima fastidiuerit pilulas istas sumat que in lecto iacentes surgere ⁊ incidere faciunt ⁊ pedibus ambulare. Pilule que nõ valentes incedere faciũt surgere. ℞. aloes. ʒ. j. scamonee quartam. ℈. j. roſ. ru. tritarũ sextam. ʒ. j. hermodactilis albi. ʒ. s. informentur ex eis pilule que erunt dosis. i. eger vero nutriatur ex cibis frigidis ⁊ stipticis: ⁊ abstineat a vino ⁊ cõfectionibus que ex melle fiunt: ⁊ carne. Cum autẽ apostematis calor quieuerit: ⁊ eius inflãmatio ex his que caloꝝ apostematũ resoluũt reliquias curetur. Quorum vnum. ℞. cerã in oleo de lilio resolutam cui admisceatur mucillago fenugreci ⁊ seminis lini deinde terantur simul donec vniantur ⁊ fiat ex eis epithyma. Jo. ar.

Hoc capitulum Rasis intitulatuz de podagra artetica ⁊ sciatica diuiditur in duas partes. in pria ponit curã artetice ⁊ podagre. in scda curã sciatice. scda ibi. Dolor vero q. Pria in duas: nam in pria curat arteticã calidam in scda frigidaz. scda ibi. Cũ autem cum dolore. prima iterũ in duas: nam in prima docet curare arteticã calidam. in scda docet ab ipsa preseruare. scda ibi. In tempore autẽ. Prima iterũ in sex. nam in pma ponit signa artetice. in scda curat per phlebotomiã. in 3ª curat per repercussiua ⁊ doloris sedatiua. in quarta per solutiua. in quinta per dietam. in sexta ponit localia cõueniẽtia post sedationez doloris ⁊ inflãmationis siue cõueniẽtia a medio stat' vltra. scda ibi. Eger si in dextro. tertia ibi. Et locus ex hoc. quarta ibi. Ueter vero. quinta ibi. Eger vero nutriatur. sexta ibi. Cũ apostematis calor. que dicit in omnib' hijs partibus nota sunt ⁊ ex dictis ⁊ dicẽdis notificabunt magis Faufel. i. auelana ida frigida ⁊ sicca. Sief memite fiunt ex succo memite inspissato. est ãt memite herba frigide nature dicta glauciũ apud Dyascoridẽ. Circa quartã partez nota illius ɔcoctionis eẽ dosim magnã ⁊ nõ conuenire hominibus tẽporis nostri: est ẽt ratione sue quãtitatis multũ abhominabilis: sufficeret eni medietas. s. sex. ʒ. scdo nota vt patet ex simplicibus ipsaz cõuenire in gutta mista. Similiter pilularũ quas ibi ɔscribit sufficeret medietas aut due tertie. Reliqua nota sunt Almansor.

In tempore autẽ sue incolumitatis ⁊ proprie circa tempus in quo eum egritudo euadere cõsueuit: ⁊ quã maxime in vere assuescat phlebotomia vti ⁊ ventris solutiõe. ⁊ ex his que cholerã expellũt ru. ⁊ a potu vini abstineat: ⁊ a comestione eoꝝ que ex melle cõficiuntur ⁊ a carne: ⁊ sint eius cibaria acetosa ⁊ stiptica ⁊ his similia ex his que infrigidant. Mẽbra autem que hanc cõsueuerunt incurrere passionẽ minus solito laborez pati assuescãt ⁊ precipue cũ tẽpus inuasionis timetur ⁊ cũ corpus fuerit plenum ⁊ vene plene ⁊ fuerit diu ex quo neqz minut' neqz solut' fuerit. Jo.

Hic docet pseruare a gutta calida: ⁊ que dicit sũt nota. Et nota acetosa sibi cõuenire sicut acetositas citri citrãguli acresta ⁊ similia pter acetũ. est eni maxie neruis ⁊ iũcturis inimicũ. Al.

Cum autẽ cũ dolore iuncturaruz neqz dolor neqz rubor in colore fuerit. fueritqz eger frigide cõplexionis ⁊ locus tactu sentitur frigidus in principio curationis eius Pilule maiores de hermodactilis dãde sunt. que. ℞. hermodactil. satirion meizachara omnium añ. ʒ. v. hierepigra. ʒ. x. coloquintide cẽtauree minoris amboꝝ añ. ʒ. v. euforbij. ʒ. ij. turbith. ʒ. x. setaragi indi zinzibe. sinapi piperis castorei omniũ an. ʒ. j. informẽtur ex eis pilule ex quib' a duabus. ʒ. ⁊ s. ad tres sumantur. he nãqz pilule valde cõferunt: quia nõ valentes surgere incedere faciunt. Epithyma ad podagrã frigidã. ℞. castorei storacis liquide euforbij mirrhe aloes acatie oium partes equales ex his oib' vino veteri admistis fiat epithima. Cũ itaqz dolor qeuerit succurratur patiẽti ex distillatione multe aq̃ calide ab alto: ⁊ iñũctio fiat ex oleo de lilio. ⁊ emplastruz de bdelio molli ⁊ storace ac fenugreco ⁊ semine lini ⁊ ãmoniaco superponat quod hoc modo cõficiatur ammoniacũ ⁊ bdeliũ in vino veteri resoluant ⁊ alia omnia eis admisceãtur: quibus fiat emplastrũ ⁊ supponatur. Hec nãqz egritudinis est species que in lapidis duritiẽ transit: ⁊ redit mẽbra ⁊ iuncturas fungis similia: quapropter hanc habẽs passionez a fastidio ⁊ ab aqua frigida ⁊ a cibis grossis abstineat ⁊ a freq̃nti ebrietate custodiatur eiqz precipiẽduz vt dũ sanus est motu vtatur: ⁊ a coitu abstineat precipue cũ satur fuerit: neqz balneũ ingrediatur: neqz exercitetur post comestionẽ vinũ pterea vet' ⁊ purũ bibat: eis quoqz dũ sanus ẽ vtat que vrinã puocare cõsueuerũt. Jo.

In hac parte curat dolorẽ iuncturarũ frigidũ ⁊ hz duas partes. In prima ponit regimẽ curatiuũ: in scda regimen pseruatiuum. scda ibi. Eiqz dũ est sanus. prima pars posset diuidi in quinqz partes fm q quinqz intẽdit. prio ponit signa doloris iuncturarũ frigidi. scdo ɔscribit pilulas solutiuas: tertio ɔscribit q̃dã applicãda exterius. quarto ponit quoddã accidẽs ad quod puenĩũt patiẽtes hũc dolorẽ frigidũ. quito ponit dietã cõuenientem que dicit in his partib' satis nota sunt: Et q̃zuis dicat in principio curationis dãdas esse pilulas de hermodactilis intelligẽdum est pcedẽte digestione vt ɔclarabit inferius: ⁊ qr in pilulis ponit satirion: est sciendũ quattuor esse species satirionis: vna geminas hñs radices vt testiculos vna semp pinguior est altera: sz scda singularẽ tm̃ hz radicẽ similẽ pdictis: nisi qr grossior est: tertia vnã radicẽ hz similẽ modo dicto sup qua veluti filum orit: cui radicula alia parua suspẽdit subterqz grossiorẽ dicta in terra morat. quarta vero species cui ob similitudinẽ manuum duarũ nomẽ a modernis datũ est palma christi, dicta est: cui' interdũ folia maculis violaceis notata apparẽt. Orchis ẽt videt esse species satirionis maxie q̃ cinosorchis dicit: cuius expositõ est canis testiculus. Oẽs species satirionis calide sũt cũ multo hũido vẽtosabili: ppterea excitãt coitũ: Radices eni eoꝝ confecte cũ melle mirabilit valẽt ad coitũ. ⁊ valde psunt arteticis precipue succus eorũ cũ melle exhibit' mechezera. i. scene setaragi idi. i. capsia. Emplastrũ vltimũ sic ɔscribit. ℞. ãmoniaci bdelij ana q̃ztuz vis: dissoluant cũ vino veteri ⁊ cũ mollificata fuerũt secum misceant storacis farine fenugreci se. lini ana q̃ztum sufficit ad inspissandũ. In quarta parte dicit q hec egritudo redit

mēbra ⁊ iuncturas fungis similes: apparēt eniz in iūcturis tumores quidaz pleni phlegmate gipseo. cetera que dicit nota sunt ⁊ magis notificabuntur ex dicendis. Almansor.

Dolor vero qui sciaticus vocatur ē qui ab ancha per coxā totam vsqz ad genu in lōgitudine protenditur: quādoqz etiā in lōgitudine ad virge similitudinē extēsus per crus vsqz ad pedes dscēdit: ⁊ tunc si in cōplexione dominatus fuerit calor ⁊ in vrina tinctura ex basilica manus eiusdē partis prius minutio facienda est. deinde ex sciatica. Si autē egri cōplexio frigida fuerit: ⁊ color fuscus sepe prouocandus est vomitus ex apozimate rafani cū sirupo acetoso. Coxa quoqz ac pedes ⁊ crus ex oleo in quo castoreū ⁊ euforbium ⁊ storax sint resoluta inūgatur assidue. Quod si dolor in coxa mansiuus fiat eger ex almuri nabati ⁊ baurach clisterizetur: ⁊ ex enemate acuto quod in capitulo de apoplexia nominauimus. Colliriū quoqz ex cyclamine ⁊ colognti da factū supponatur: qd eo vsqz fieri ꝯuenit donec eger excoriationē īcurrat: ex ea enī dum accidit plurimū cōsequitur sanitas. Si autē passio inueterauerit sinapi sumatur ⁊ cuz fimo colūbino eiusdem quātitatis teratur: ⁊ ex apozimate ficuū conficiatur: ex quibꝰ coxe emplastrū superponatur: quod tam diu dimittatur donec in loco vesice plene aqua fiant ⁊ scindant: ⁊ cū fluat aqua que in eis est euaporet locus cum aqua calida. deinde eger per aliquot dies quiescere dimittat: ⁊ si nūdū sanitati restitutꝰ fuerit ad hanc eandez curam redeundū est. Quod si egritudo valde mansiua fuerit ⁊ longi temporis ⁊ timet ne vertebruz resiliet: aut egressuz fuerit locus ex instrumēto quod rote assimilatur cauterizandus est: ⁊ intēdatur cum cotura: aut super caput anche: aut coxe pricipiū ponatur: huius tamen rei sermocinatio istius nostri operis metas transcēdit. Taliter preterea patiētes tēpore sospitatis vomere consueuerint: ⁊ soluere vētrē ⁊ regimen subtiliare: ⁊ a cibis grossis ⁊ frequēti ebrietate abstinere. Jo. Ar.

In hac parte agēs de dolore sciatico. pmo ponit regimē curatiuū. scdo pseruatiuū scda ibi. Patiēs in tempore sanitatis. Pria in duas. nā in pma curat dolorē sciaticū in parte aut totaliter pendentē a sanguine. in scda parte curat ipm a phlate ⁊ humoribꝰ frigidis pēdentē. scda ibi. Si aūt eger. q dicit in pma parte nota sunt. Fit. n. pma phlomia ad euandum ⁊ diuertēdū. secūda vo ad eradicandū. Silr q dicit in scda parte satis nota sunt. Pmo. n. puocat vomitū cū decoctione raphani q dz esse circa. ℥. iiij. cū. ℥. ij. sirupi acetosi mellini ad euandum ⁊ digerēduz. scdo vngit totā partē dolentez cū vnctione calida ⁊ sicca fere vsqz ad quartū gradū notabiliter resoluēte: tertio clisterizat dolore existēte fixo in ancha ex enemate posito in caplo de appoplexia cui admiscet almuri. i. salsamentū nabati. i. illius regionis ⁊ baurach. i. spēm salis quā nō habemus: sz loco eius vtimur sale nitro aut salgēma. quarto facit suppositoriū ex cyclamite. i. pane porcino ⁊ collognti da ⁊ pōt fieri ſm hūc modū fiat suppositorium ex cyclamine in forma cōi ⁊ inuolua cū collognti da puluerizata ⁊ suspensum cū filo supponat qd multotiens iterādū est. ⁊ aliquando clistere dictū statim: donec fiat excoriatio in extremitate itestini recti. hoc. n. modo aliquādo mā ex iūctura anche eradicatur. gnto his nō sufficiētibus ponit sup iūcturā anche vesicatoriuz factū ex sinapi ⁊ fimo colūbino ana adiuicem icorporatis cum decoctione ficuū: quod dz sup loco dimitti tāto tpe qp locus vesicetur vt puta. xij. horis ⁊ postea vesice rumpant ⁊ si ꝯsolidētur iterū vesicatio replicet: donec mā ex pfunditate iūcture eradicet. ad ꝯseruandū aūt locum ita excoriatū supponimus caulem ad ignē mortificatū butyro aut axūgia inunctū. his aūt nō sufficiētibus locus ē cauterizādus caput anche. i. sup iūctura vertebri coxe cū pixide anche: q vertebrū ingredit q apparet in parte siluestri cū instrumēto rote simili. i. figure sperice: cuius formā hic vides. aliquando facimus cum cauterio triangulato huius figure. Cetera que dicit nota sunt.

Regimen doloris iuncturarū ē triplex pseruatiuū qd debet his q parati sunt ad ipm. Curatiuuz qd debetur patiētibꝰ ipz. Tertiū est resumptiuū qd debet neutris ꝯualescentie ex ipsis doloribus iuncturarū. Primū regimē. s. pseruatiuū tres hz itentiones. pma vt mā nō generet. scda vt gnāta educātur. tertia vt mēbra tam mittētia qz recipiētia rectificent.

Prima complet cū debito regimine sex rerum nō nālium et annexoꝝ. Aer declinet ad siccum temperie actiuarū aut ppetem periē: verū in paratis ad dolores frigidos parū declinet ad calidum. sz in paratis ad calidos sit tēperatꝰ aut leuissime declinās ad frm. sunt. n. ceteris paribus magis apti ledi ab aere frigidiori qz opz qz a calidiori qz opz. Uitetur excessus aeris tam in caliditate qz in frigiditate: sz maxie in hūiditate: quapropter habitēt in solari nō in loco terreno humido: ⁊ vitēt aerē ventosum ⁊ pluuiosum: sint taliter iduti ⁊ calceati vt neqz estuēt neqz frigeāt magis tn caleant qp frigeāt vitent calciamēta stricta dolorē iferētia: nec vtat kalopodijs nec alijs hmōi qbus pedes sui multuz laborēt aut ꝯtorqueant. Somnꝰ sit sex horis vsqz ad octo et nocturnus: meridianus vitādus ē: nisi somnū nocturnū omiserit: ⁊ si nō pōt abstinē dormiat p mediā horā a medio maij vsqz ad mediū augusti. Et iuxta posse dormiat super parte opposita parti q pati ꝯsueuit: quapropter si dolores ꝯsueuerūt in iūcturis lateris dextri dormiat sup sinistro ⁊ ecōtra. Si vero in iūcturis vtriusqz lateris dormiat supinus. Si vo in iūcturis dorsi dormiat resupinus. i. cū facie deorsum: aut sup altero laterū. Procurētur euōnes oēs a natura istitute: imo ēt non nāles si fuerint diu ꝯsuete: iter cetera lenitas vētris ⁊ mictus plurimus ⁊ ppzie vrine grosse turbide pseruat a doloribꝰ iuncturaruz. Uitet coitus nisi natura multū stimulāte. Nimia deambulatio statio ⁊ pedum suspēsio ledit iūcturas. sicut ecōtra: nimia qes parat dolores iuncturarū. Accñtia animi passiones animi excessiue corrūpentes digōnem vitāde sunt: sicut tristitia timor despatio ira longuz studium ⁊ silia. Spes vo moderatū gaudiū ꝯuenit. panis sit dbite ꝯditionatus. Potus sit vinū nigrū stipticum aliquatr acre aut saporis medij p torcular expssum bene clarū pauciferū aut medie vinositatis vniꝰ anni tantū debite lymphatū cū aqua bn ꝯditionata: dz aūt magis lymphari in paratis ad guttam calidā minus in paratis ad guttā frigidā medio mō in paratis ad mistā. Rasis tn in gutta frigida ꝯcedit vinū vetus purū: sz in gutta notabiliter calida existimo pstantiorē potū eē aquaz ⁊ ppzie zuccaratā: nisi timeatur lesio stōi ⁊ mēbroꝝ nālium in quo casu paruz vini cū aqua misceat. Sz in mista aq zuccarata lifusionis folioꝝ saluie aut vinū suprascriptū bene lymphatū cū aq suprascripta. Sz in frigida aqua paucioris aut pluris mellis ſm exigentiā tēporis ⁊ complonis ⁊ ꝯsuetudinis. Sallata bis in ebdomada pōt vti accipiēdo ex ea duos aut tres bolos: in gutta ⁊ tpe frigidis Saluia cū boragine modico rosmarini ⁊ modico mente sil mistis. itē capparibꝰ: sed tpe medio cicorea cū modico mente et saluie. Sz tpe calido endiuia cicorea lactuca q ꝯdiantur cū acresta aut vino granatoꝝ aut aceto modice acuitatis ⁊ cū zuccaro pnt dulcorari. vtat tn calidis aut frigidis ſm exigētiā tpis ⁊ gutte ⁊ aliarū circūstātiarū. Fercula in gutta calida sint paniciuz ⁊ miliū: itē fercula ex ouis ⁊ acresta ⁊ ex herbis endiuia portulaca spinachia acetosa cucurbita ⁊ ppzie cū acresta ꝯdita. Sz in frigida rizum far. itē fercula q fiūt ex ouis aut pane ſm cōem vsum ius cicerū ⁊ cicera ipa fracta ⁊ optime cocta aliqn ꝯueniūt. item saluiata radix enule triturata cū vitellis ouoꝝ cocta. In frigida cauēda sunt brodialia in freqnti vsu: ⁊ in mista ꝯueniūt amigdalata blites cū boragine. Carnes ꝯueniētes sunt pulli cuiuscūqz generis nō supflue ipinguati. itē colūbi volare icipiētes ⁊ ppzie siluestres turtures turdi ficedule aues parue degētes i arboribꝰ ⁊ in pratis pter passeres perdices fasiani franquellini: sed aues aquatice oino vitent ⁊ ex quadrupedibꝰ ꝯueniunt hedi capreoli

cuniculi lepores iuuenes vituli castrati annuales carnes erită
porcini sunt ,ppꝛie: ⁊ pedes hoꝝ aialium ꝯueniunt cū ,ppꝛietate
sua: sed sint optime cocti: in gutta tñ calida vitāde sunt carnes in
supfluo vsu: ⁊ he carnes in prandio comedant̃ elixe: in cenis as
sate: vitāde sunt carnes antique salite: lʒ in gutta frigida aliquid
carniū salitarū cōcedi possit. Pisces vitādi sūt: sʒ ex minus no
ciuis sūt pisces pui petrosi lutij strilei cauedani sardene temali.
Et ex marinis sardelle anguisugule aurate passeres ⁊ similes fa
cilis digestionis ⁊ boni chimi paucarū supfluitatū. Oua cōue
niunt ƀm omnē modū administrationis dūmodo sint mollia
non per ꝺcoctionē indurata. Lac ⁊ lacticinia vitāda sūt. Oleum
⁊ butyrū sint in raro vsu. Ex saporib⁹ cōueniunt vinū granatoꝝ
acresta vinū crispinū ⁊ similia vitet̃ acetum. sapor ex amigdalis
cum passulis optime cōuenit. itē ex amigdalis cū acresta pipata
in gutta frigida ⁊ tēpore frigido similiter sapor ex sinapi. Ex fru
ctibus cōueniūt passule auelane ficus sicce: fistica in cā frigida:
Sed in calida granata pira citonia ⁊ ,ppꝛie cocta ⁊ pinee ꝑpara
te cōueniunt in mista. Canones obseruādi in cibādo vt nō co-
medat nisi ꝑcedētis cibi digestiōe celebrata. Surgat a mēsa cū
reliquis famis nō multiplicet cibaria in mēsa vna: ieiunet bis in
ebdomada ⁊ oib⁹ dieb⁹ ƀm legē ꝑceptis ⁊ ,ppꝛie parati ad guttā
frigidā aut mistā ⁊ notabiliter comedat anteqʒ bibat. Scđa in
tentio. s. euacuatio mãe iaʒ genite cōplet̃ cū phlebotomia: si san
guis solus peccauerit aut alij humores cuʒ sanguine sanguine
dominante aut ēt si eque ,pportionabiliter peccauerint ⁊ hauriat̃
quātitas sanguinis ƀm exigētiā virtutis ⁊ repletionis ⁊ phlebo
tomet̃ in vere aut ante tēpus in quo gutta accidere consueuit. ꝙ
si cōsueuerit accidere in aliqua iūctura pedū sic est ƀm plurimū
phlebotoment̃ basilice ambe si in ambob⁹ pedib⁹ accidere con-
sueuit aut si tantū in vno basilica eiusdeʒ lateris: ⁊ ,ppꝛie si epar
aut splen miserit mãʒ: ꝙ si cerebrū mitteret mãm ꝑstantius esset
phlebotomare cōmunē: vt simul ꝺseruiret mēbro mittēti ⁊ reci-
piēti. ꝙ si accidere cōsueuit in ābab⁹ manib⁹ phlebotomet̃ vtra-
qʒ saphena: ⁊ si in vna manu tantū phlebotomet̃ saphena eius-
dem lateris aut basilica lateris cōtrarij: ⁊ si mittēs esset cerebrū
cōmunis manus cōtrarie ⁊ multo plus ꝺbemus eē audaciores
⁊ ꝓmptiores ad phlebotomandū in regimie ꝑseruatiuo qʒ cu-
ratiuo. Si vͦ alij hūores fuerīt in cā absqʒ peccato sanguinis
aut sanguine multū subdomināte euacuent̃ ƀm ipsoꝝ exigentiā
Cholera quidē cū casia tracta cū ꝺcoctione mirobalanoꝝ citri-
noꝝ prunoꝝ ⁊ tamarindoꝝ: Cū qua si vēter fuerit stipticus: mi
sceat̃. ʒ. j. aut quantū tibi videt̃ electuarij succi rosarū aut exhibe
atur solū electuariū succi ro. a. ʒ. ij. vsqʒ ad tres cū ꝺcoctiōe sup
scripta ꝙ si maluerit pilulas exhibeant̃ pilule de hermodactilis
minores circa. ʒ. j. ꝑstātius tñ est vt solutiuis exoluētib⁹ ꝑmittā-
tur digestiua ,ppterea añ digestionē sufficeret aloes loti. ʒ. ſ. mi-
robala. citrinoꝝ. ℈. j. pilularū minoꝝ de hermodal'. ℈. ſ. cum aq̃
endiuie aut succo ro. forment̃ pilule septeʒ. Si vero in cā fuerit
phl'a exhibeant̃ pilule de hermodactilis maiores circa. ʒ. j. aut
℈. iiij. ⁊ si maluerit medicinā liquidā exhibeat̃ electuariū indum
circa. ʒ. iiij. ꝑcedētib⁹ tñ ꝺbitis digestionib⁹ ƀʒ mãe exigentiam ⁊
mēbroꝝ tā mittētiū qʒ recipiētiū. euacuant̃ āqʒ huiusmōi mãe
⁊ ,ppꝛie phl'atice cū durēticis ⁊ ,ꝓuocātib⁹ sudorē: electuariū bo
ni saporis soluens phl'a ex iūcturis. ℞. hermodactiloꝝ. ʒ. j. mi-
robalanoꝝ citrinoꝝ. ʒʒ. ana. ℈. j. miue cydonioꝝ q̃ʒtū sufficit fi-
at electuariū est dosis vna. Si āt volueris soluere phl'a ⁊ chole
rā his adde dyagridij grana. xij. ē ,p duab⁹ vicib⁹. Si āt opus sit
soluere phlegma cholerā ⁊ melancholiā his adde scene polipo
dij añ. ℈. ij. ⁊ sūt tres doses ⁊ adde supscriptis. ℈. ſ. ʒʒ. ⁊ erit ꝯue
niēs in ꝑseruādo ⁊ curādo: bonū tñ est vt ,p ꝯseruatiōe fiāt hu-
iusmōi euacuatiōes integrate ex suis digestiuis solutiuis ƀʒ exi
gētiā mãe. Tertia intētio. s. mēbroꝝ rectificatio cōplet̃ vt infra
Mēbra nāqʒ mittētia ꝺbēt regi ꝑmo euacuādo ab eis supflua
,ppterea eūones de qb⁹ sup ꝺbēt respicere tā mēbra mittētia qʒ
recipiētia. scđo ꝺbēt eoꝝ dyscrasie corrigi cum interi⁹ ⁊ exteri⁹ ap
plicitis ƀm exigētiā. Et tertio virtutes eoꝝ roborari cum ,ppꝛijs
moderate stipticis. Uerū he due vltime intētiōes cū eisdē pficiē
de sūt q̃ simul alterāt mēbroꝝ dyscrasiā ⁊ ꝯfortāt. Mēbra āt re
cipiētia ꝯfortant̃ cū exteri⁹ applicitis: ex quib⁹ sūt therme allumi
nose: ⁊ si fuerīt simul alluminose ferree salse multū ,ꝓderūt. Se
cūdū est lotio eoꝝ cū aq̃ salsa: neqʒ frigida: neqʒ multū calida.
Tertiū ē calcare vuas ⁊ ,ppꝛie nigras: aut ī ipsis calcatis dū bu-
liūt freq̃nter tenere pedes. Quartū flores amigdalarū mirti ca
memille mellilotí rose ⁊ ,ppꝛie eoꝝ ꝺcoctio confortat iuncturas.
Et si fuerit parat⁹ ad guttas frigidas ponat̃ cū eis aliq̃d salis aut
alluminis: aut vtriusqʒ. Ex sūptis est saluia parū cocta. itē nux in
dica. itē acorus. itē edera terrestris. ⁊ dicit̃ ꝙ berbena portata ꝑ
seruat iūcturas pedū a dolorib⁹. Scđm regimē. s. curatiuū tri
partit̃. Primū ꝺbet̃ cāe añcedēti. Scđm cāe ꝯiūcte. Tertiū ē cō-
mune vtriqʒ curās accidētia ⁊ ordinās ꝺbitū regimē ƀm exigē-
tiā intētionū ꝑcedētiū. Primū regimē hʒ tres intētiones. Pri-
ma est eūo. Scđa diuersio. Tertia fluxus intercep⁰. Pria āt in-
tētio. s. eūo cōplet̃ cū phlebotomia a q̃ inchoādū est si solus san
guis fuerit in cā aut alij hūores peccēt cū sanguine sanguine do
minānte. Deīde tertio si eq̃ ,pportionabiliter creuerit q̃ phlebo to
mia fiat ex pte ꝯria: sic dictū fuit in regimine ꝑseruatiuo ad qđ
recurre. Si vͦ alij hūores peccēt cū sanguine sbdominānte: fiat
ꝑmo hūoꝝ dominātiū eūo. ꝺinde sedata agitatiōe ⁊ fluxu fiat
phlebotomia ex pte cōtraria p vnā diametrū hauriēdo tñ min⁹
ex sanguine qʒ in casib⁹ ꝑcedētib⁹: ⁊ hāc credo fuisse opinionē
Aui. q in phlebotomia videt̃ ambiguus. Si vͦ alij hūores pec
cauerint absqʒ sanguine soli euacuent̃. Sed est notādū ꝙ si nau
seauerit vomit⁹ a ꝑncipio pōt cōcedi cū facilib⁹. Solutio āt ven
tris minime: nisi cū clisterib⁹ lenitiuis. Timor. n. est in admini-
stratiōe lenitiuoꝝ solutiuoꝝ ne mãe q̃ iā sūt ī motu ad iūcturas
cōmote a medicina soluēte amplius ꝑcipitent̃ ad iūcturas ⁊ ,p-
,ppꝛie ad iūcturas pedū: ,ppterea ꝑmittant̃ digestiua ƀm exigētiā
mãe sic mã existente phl'atica mel ro. cū aq̃ saluie aut hidromel
cū saluia bulitū: ⁊ mã existēte cholerica iulep ro. cū aq̃ endiuie. ⁊
in melīca sirupus de epithymo cum aq̃ buglose imista hec mi
sceant̃ ƀm exigētiā. postea mãe digeste euacuent̃ cū solutiuis su-
peri⁹ ꝺscriptis in regimine ꝑseruatiuo. Diuertat̃ āt mã iux̃ scđaʒ
intētionē huius ꝑmi regiminis curatiui cū clisterib⁹ in quib⁹ hie
ra pigra bñdicta: electuariū indum electuariū de succo ro. diase
ne: cōfectio hamech ⁊ sil'ia. itē diuertat̃ mã cū vomitiuis ⁊ ,ppꝛie
in cōsuetis ⁊ facile vomētib⁹. Eligant̃ āt vomitiua ex supius de-
scriptis inde egritudinib⁹ stōi ⁊ de his stati dicet̃ in cura sciatice.
leue vomitiuū est aq̃ tepida ꝺcoctionis raphani ⁊ seminū aneti
℥. iiij. olei acuti odoris ⁊ gustus. ℥. ij. aceti. ℥. j. ⁊ tertio diuertatur
cū ,ꝓuocātib⁹ vrinā ⁊ sudorē. Sed hec nō fiāt nisi mã notabilit̃
minorata. leue ,ꝓuocatiuū vrine est aq̃ ꝺcoctionis sparagi cice-
rū rubeoꝝ ⁊ sil'ium. Sudorē āt ,ꝓuocāt potus aq̃ calide cū pau
co vino sbtili ⁊ cooptura sufficiēti. Retētio ēt anhelit⁹ ⁊ balneū
aereū. Intercipit̃ āt fluxus mãe iux̃ tertiā intētionē hui⁹ ꝑmi re-
giminis dupliciter. Prio cū repcussiuis applicitis nō solū in lo
co dolēte: sed ēt supra cū ꝺbita ligatura q̃ tñ nō sit mltū stricta sʒ
sit tāte stricture vt ꝯfortet ⁊ repcutiat: ⁊ ,ppterea sit magis stricta
in iūctura: ita tñ vt dolorē nō inferat ⁊ q̃ʒto magis recedit a iun-
ctura vͦsus supius magis relaxet̃. Repcussiua in mã calida leuia
sūt oleū ro. onfancinū. i. factū ex oliuis imaturis ⁊ roꝫ imaturis
itē oleū ro. bulitū cū quarta pte aceti ad aceti ꝯsūptionē ⁊ forti⁹
est absqʒ consūptione aceti bñ cū eo incorporati: ⁊ fortius est vt
cū aqs aut succis ēdiuie plātaginis solatri rosarū ⁊ similib⁹ mi-
sceat̃ q̃rta pars aceti ⁊ modicū sandaloꝝ aut fiat ꝺfensiuum in
forma cōi ex oleo ro. aceto ⁊ bolo ar. ꝙ si mucillago psilij albu
men oui oleū ro. lotū cū aq̃ plātaginis ⁊ aliq̃d sandaloꝝ adin
uicē misceant̃ erit efficax in mã cholerica. itē sandali ru. bolū ar.
sief memite psidie feruginis opij ana cōfice cū aq̃ ro. aut succo
coriādri ⁊ pauco aceti ⁊ repcutiēdo sedant dolorē. Et in forma
empl'm est huiusmodi. ℞. rosarum. ℥. j. farine hordei. ℥. j. ſ. fari
ne fabarū. ℥. iij. misceant̃ cum olei ro. partibus trib⁹ ⁊ aceti parte
vna. Sed in materia frigida. ℞. olei de spica. ℥. ij. buliat cum. ℥.
ij. ꝺcoctionis gallarum ad eius cōsumptionē: postea misceatur
cum eo storacis mirre aloes accatie ana. ʒ. j. cere modicum ace
ti quātum sufficit: fiat vnctio mollis ⁊ tu vtere ex his que tuo ,p
posito magis ꝺseruiunt: hec tamē simul cōplent hanc intentionē
⁊ ꝑmam scđi regiminis curatiui. Memorādum tamē ꝙ alique
sunt iuncture in q̄bus leuia aut nulla cōpetunt repcussiua sicut

iūcture humeri: iūcture mādibule ⁊ spōdiliū ne mā repat ad pn
cipalia aut mēbra nobilia qb⁹ appropiquāt ⁊ iūctura anche ne
mā in pfūdo retineat: in reliqs audacius possumus repcutere.
Intercipit scđo mā cū vsicatorijs ⁊ causticis. Pro quo est sciē
dum φ vesicatoria ⁊ caustica aliqñ ponunt ratiōe māe fluentis
ad intercipiēdū eius fluxū: aliqñ ratiōe māe iā fluxe ad eradicā
dum ipam ex iūctura: si pmo mō đbet fieri supra iuncturā maxi
me in ea pte p quā mā fluit ad iuncturā. Si vo fiat ratione māe
iam fluxe ⁊ in iunctura collecte fiat infra iuncturā aut supra iun
cturā: exēpli grā in dolore humeri ratione māe fluētis si mā a ce
rebro cōicet aut epate ⁊ mēbris inferiorib⁹ p venā spatularum:
cuius signū est pter alia signa: q2 dolor incipit ⁊ est magis in pte
supiori humeri vesicet aut cauterizet locus q videt magis con
ueniēs in spatula distāte ab hūerop tres. ℥. ⁊ eligat maxie locus
p quē credit trāsire mā. Si vo mā cōicet humero p venā assella
rē qđ raro accidit cauterizet in pte siluestri ppe assellā distāte a
iunctura p. ℥. iij. Sed ratiōe māe iā fluxe fiat in adiutorio distan
te a iūctura p tres. ℥. aut circa. Si vo adesset dislocatio ppter hu
miditatē lubricātē: reducta pus iūctura ad statū suū modo pos
sibili: fiat cauterizatio cū instrumēto triāgulato: cui⁹ hec est figu
ra: in iūctura humeri penetrando solā cuti. Si vo fiat cauteriza
tio aut vesicatio rōne materie fluētis ⁊ fluxe: fiat in vtrisqꝫ locis:
⁊ eodē modo in ceteris iūcturis. Silr fiat in dolore cubiti rōne
materie fluētis in parte supiori: ⁊ rōne materie fluxe in parte infe
riori. Eodem modo in dolore rasete. Et in oībus his sola cutis
penetrāda ē: cauēdo ne lesio neruis aut cordis cōicetur: ppterea
tutius ē cauteriū actuale aut vesicatio. Si vo dolor sit in iunctu
ra mandibule fiat post aurē eiusdē lateris rōne materie fluētis:
aut sub mento rōne māe fluxe. Si vo in iūcturis colli rōne fluē
tis fiat in occipitio: sꝫ rōne fluxe in pncipio dorsi ⁊ fine colli di
stāter a spondilibus vtraqꝫ p duas. ℥. Silr fiat in reliquis dolo
ribus dorsi ⁊ lumboꝝ. Sꝫ in dolore sciatico tam rōne māe fluē
tis qꝫ fluxe fiat vesicatio ⁊ cauterizatio sup iunctura in parte sil
uestri cū cauterio triāgulato aut circulari penetrādo totā cutim.
materia eni fluit ad hāc iuncturā ppter venas itrinsecas ramifi
catas a vena chili: nec ppter carnositatē multā est dubium de no
cumēto neruoꝝ aut cordarū. Sꝫ in dolore genu rōne māe fluē
tis cauterizet sup genu alterius partis qꝫ p. iij. ℥. vt vitetur cau
terizatio sup extremitatibus lacertoꝝ. Sꝫ rōne māe fluxe fiat in
fra genu in fontanella distante a cordis ⁊ lacertis. Sꝫ in dolore
iūcture pedis: fiat supra pedē i parte siluestri aut domestica vbi
apparet magnus dolor. Sed ꝫm plurimum in parte siluestri rō
ne materie fluētis: sꝫ rōne fluxe sub clauicula pedis. In dolore
vo digitoꝝ pedis fiat cauterizatio aut vesicatio in collo pedis.

Forme aūt cauterioꝝ tales sunt in iūctura humeri eligat cau
terium oliuale siue fiat rōne materie fluētis siue fluxe ⁊ fiat in ea
parte q̄ supius memorata ē. Et quādoqꝫ rōne materie fluētis fa
cimus supra iuncturā in duob⁹ locis si mā fluat p duas vias su
prascriptas: silr rōne fluxe facimus post infra iūcturā in duob⁹
locis. s. in parte domestica ⁊ siluestri cū ē difficilis eradicationis.
Si vo adsit dislocatio ppter humiditatē lubricantē eligat triāgu
latū oliuale ⁊ ponat sup iunctura in parte siluestri sicut dcm̄ fuit.
silr in cubito eligat oliuale ⁊ fiat vt dcm̄ est rōne materie fluētis
sup iūcturā p tres. ℥. sed rōne fluxe parū infra iuncturā. ⁊ apud
quosdā rōne materie fluētis fiat supra iūcturā in duob⁹ locis. s.
in parte domestica ⁊ siluestri: quādo mā flueret p vtrāqꝫ partem.
Silr rōne fluxe: fiat parū infra iuncturā in duob⁹ locis quando
mā ē difficilis eradicationis. Sꝫ in iunctura manus eligat cau
teriū punctuale ꝫm Albucasim ⁊ fiat in iūctura manus in quat
tuor locis. sed si volueris solū facere in vno loco aut duobus su
pra iuncturā rōne fluētis aut parū infra in vno aut in duob⁹ rō
ne fluxe eligatur oliuale. sed in dolore digitoꝝ eligat pūctuale in
parte pectinis correspondēte digito illi: aut in raseta rōne fluētis
si fuerit in police: sed rōne fluxe parū infra iuncturam. in dolore
mādibule eligat oliuale ⁊ fiat rōne fluētis ⁊ fluxe: sicut dcm̄ fuit
supius: lꝫ forte rōne fluxe melius eēt facere infra iuncturā. in do
lore spondiliū eligat oliuale ⁊ fiat vt dcm̄ est: lꝫ apud Albucasim
debeat eligi punctuale ⁊ debēt fieri tres linee ꝫm latum vbi ē do
lor ⁊ in qualibet linea facere qnqꝫ cauteria aut plura ꝫm magni
tudinē doloris ⁊ tolerātiā virtutis. sed pus signent linee ⁊ pun
cta vbi debēt fieri. In iūctura anche vtant triplici cauterio: vnuꝫ
est habēs figurā spericam: cuius diameter ē medietas palmi: ⁊
nō hꝫ alias eminētias. scđm ē simile huic ⁊ hꝫ qnqꝫ eminentias
oliuales aut ad modū ossium dactiloꝝ. tertiū hꝫ solū tres ⁊ ho
mine iacēte sup latere opposito taliter vt bene appareat acumen
anche cauterizetur ⁊ p medietatē palmi intelligo medietatē pal
me manus. Et apud quosdā sunt quattuor cauteria: tria in late
ribus eque distātia: tria ꝫm formā triāguli quartū in medio: qui
dam aūt cauterizāt in sciatica nō solū anchā: sed ēt loca distātia
ad que descendit dolor. Credo solā cauterizationē anche suffi
cere cū ibi sit doloris radix. in dolore genu eligat oliuale ⁊ fiat vt
dcm̄ est supius: neqꝫ laudo φ sup iunctura genu ponat: nisi val
de supficialiter ⁊ fiat quādo mā nō posset aliter eradicari in plu
ribus locis ꝫm exigētiam. sed in iunctura pedis eligatur oliuale
⁊ fiat vt dictum est. sed in iuncturis digitoꝝ pedis fiat vt dictum
est in digitis manus.

Canones obseruādi in cauterizatione sunt vt nō fiat
nisi cū alia remedia nō ꝯtulerint ppter đbi
litatē iuncture latitudinē viarū aut ꝯtinuū fluxū materie aut mul
tam mām exn̄tem in iunctura. Scđs vt fiat poti⁹ cū cauterio
actuali qꝫ potētiali q2 magis ꝯfortat nec cōicat nocumētū parti
bus vicinis. Tertius vt eligant cauteria idonea ⁊ diuersa ꝫm
exigētiā locoꝝ. Quartus nō penetret vltra cutim. Quint⁹
vt tpe cauterizationis tueant partes circūstantes cum succis et
aqs frigidis ⁊ silibus. Sextus vt eligat iuxta posse tempus ⁊
hora tēperatior nō supflue calida aut frigida. Septimus vt i
firmus tēpore opationis statuatur ⁊ qescat in situ magis cōue
niēte. Octauus φ pcedat loci stupefactio in valde sensitiuis.
Nonus vt locus ꝯseruet vlceratus p longum tp̄s puta p. xl.
dies aut cū spera cerea imissa in vulnere aut sili aut cū folio ede
re aut folio caulis ad ignem aliqualr calefacto ⁊ postea asūgia
inuncto aut cū sepe trito cū melle. Decimus vt clauso forami
ne postea p interualla fiant eūones ⁊ phlomie ꝫm materie exi
gētiam: ne materia solita fluere ad iūcturas: postea retēta in mē
bris supioribus nobilib⁹ faciat apa aut febres ⁊ erit nouissim⁹
error peior priore. Undecimus vt fiat in cā frigida aut mista:
nō aūt in calida. Duodecimus nō fiat cauteriū cū materia ē
indurata aut gipseata in iūctura nec quādo ē exsiccata ⁊ maras
mata: sꝫ fiat quando adest multitudo materie aut mollities liga
mētoꝝ. Decimustertius pus signetur locus: postea cauteriū
supponat. Scđm regimē curatiuū quod debet cause ꝯiuncte
exigit in pncipio repcussiua in augmēto vsqꝫ ad mediū stat⁹ re
percussiua mista cū resolutiuis. sed deinceps resolutiua pura.
Que aūt sint repcussiua ꝯueniētia in pncipio possunt patere ex
regimine pcedente: sed resolutiua ꝯueniētia in mā frigida sūt hu
iusmodi. Primum. ℞. stercoris bouini calidi sicut egerit ⁊ dolē
ti loco supponat ⁊ ē melius plurib⁹ alijs. Aliabas aūt addit cuꝫ
isto de stercore capno aliqd cineris caulium ad maiorē resolō
nem ⁊ ꝯsulit ante emplastrationē lauari locū cū aqua đcoctiōis
camemille melliloti aneti maiorane centauree ⁊ silīuꝫ. aliud. ℞.
āmoniaci bdelij storacis ana partē vnā farine fenugreci se. lini
ana partē mediā dissoluat āmoniacuꝫ bdeliū storax cū vino ve
teri ⁊ cū farinis misceat icorporādo ⁊ ipinguādo cū oleo costi
no ⁊ fiat emplꝫ. Aliud Rasis in Almasore in caplo pprio valēs
ad mām multā frigidā ⁊ in corpore ⁊ tpe frigido. ℞. storacis li
qde castorei euforbij myrrhe aloes accatie ana ptes eqles: Ex
his cū vino veteri mistis fiat epithyma. Aliud Dini. ℞. aloes. ℥.
j. myrrhe. ℥. ß. salis. ʒ. ij. croci. ʒ. j. farine lupinoꝝ furfuris subtilis
ana. ℥. ij. aque cineris qꝫtum sufficit fiat emplm: ⁊ in resolutione
māe frigide valet aqua ardēs oleū benedictū ⁊ silia. sed cū mā
grossa resoluit cauēdū ē a petrificatione ppterea cū resolutiuis
miscēda sunt mollificantia sicut mucillagines maluauisci fenu
greci se. lini oleū sisaminū amigdalarū dulciū pinguedines me
dulle ⁊ silia: q̄ vident magis opportuna. Sꝫ resolutiuū in mate
ria calida ē hmōi. ℞. mucilaginis fenugreci mucilaginis se. lini
ana. ℥. ß. olei liliorum alboꝝ. ℥. j. cere qꝫtum sufficit fiat vnctio.
Et ex his possūt elici ꝯueniētia in augmēto: opꝫ eni repcussiua
misceri cū resolutiuis. Si vo apostema iūcturale tēderet in viaꝫ

maturationis quod rarissime accidit adiuuet eum his q̄ ꝯsueue runt reliqua apostemata maturare. ꝛ si apostema eēt difficilis su purationis aperiat ante ꝑfectam maturationē ne putrefiant iun cture. Sꝫ in materia mista ad resoluēdū. ℞. farine fenugreci se. lini aneti camemille ana. ℥. x. bdelij storacis liquide amoniaci gal bani ana. ℥. v. olei lilioꝝ q̄ꝫtum sufficit: dissolutis gūmis fiat em plastrū. itē vrina cocta cū sale. item succus ebuli īspissatus cum oleo ro. itē ex multis fiūt vnguēta ꝓpria in his casibus sicut de limacys de scorpionib⁹ de ranis de vulpe de vespertilionibus ꝛ silibus: coquēdo ea cum aqua salita ꝛ pinguedo supnatans re seruet: ꝛ cum hoꝝ decoctione pōt locus epithymari. ꝛ postq̄ꝫ epi thymatū est ꝛ exsiccatum cū pinguedine vngat: aut hoꝝ carnes salite ponant in olla pforata bene desup obturata ꝛ alia integra sub ea ꝛ sepeliat in fimo ꝛ distiletur ꝛ reseruet. Tertia autem pars huius regiminis curatiui habēs duas intentiones. s. cura tionē accñtium ꝛ regimē sex rerū pficitur vt infra. Duo eni sunt accñtia corrigenda. s. doloris tensio ꝛ durities remanēs in iun cturis dolor sedat tripl'r: Primo remouēdo cām ꝛ de h̄ sermo pcessit. Scdo cū anodinis fomētādo locū dolētē cū oleo came mellino anetino aut cū ꝯoctione ex florib⁹ camemille melliloti seie lini maluauisci paritaria ꝛ silib⁹. ꝛ iunctio cū casia tracta cū aq̄ ro. in pncipio ꝛ cū aqua apij in pcessu ē ꝓpria. s. conueniens Et tertio cū stupefaciētib⁹ mistis cū anodinis: de qb⁹ supra vt. ℞. micā panis albissimi ꝛ misce eā cū lacte ꝛ oleo ro. aut came millino aut ambob⁹ simul qb⁹ adde. xx. partē opij ꝛ croci quartā ptē ipsius opij ꝛ fiat emplastrū. Ad idē. ℞. olei ro. ℥. vj. opij. ℥. ij. croci ℥. j. cere. q. s. ꝛ fiat vnctio. Ad idē. ℞. capitū papaueris al bi cū seminib⁹ ꝛ corticib⁹ suis hordei mūdati an̄. ℥. j. ꝛ buliāt in vna ℔. aq̄ ad ꝯsūptionē medietatis ꝛ colent: cui colature adda tur mucilaginis psilij fenugreci se. lini ex̄cte cū aceto q̄ꝫtum est colatura olei ro. misti cū albumie oui q̄ꝫtum est medietas fiat li nimentū in q̄ infūdat pānus lineus ꝛ frigidus applicet ꝛ q̄ꝫ ci to calefit remoueat. Itē gnto aphorismoꝝ aq̄ mltū frigida infu sa sup articulos dolorē ipsoꝝ sedat sensū obtūdēdo. Pro scdo accidēte curādo est sciēdū q̄ durities iuncturarū est duplex: est eniꝫ q̄dā in q̄ iunctura est marasmata ꝛ desiccata absq̄ꝫ ꝑsentia mātie saltē de q̄ sit curādū. Altera est cū ꝑsentia huōris mucilagi nosi grossi ꝛ aliqñ gipsei vtraq̄ꝫ difficilis ꝛ aliqñ impossibilis cu rationis iuxta illud Ouidij versus. Soluere nodosam nescit medicina podagrā. Et marie difficilis curationis est qñ adeo ꝺsiccata ꝛ marasmata ē q̄ p fricationē nō rubet: ꝛ adhuc in qua nullus aut puus ē sensus magis difficilis ē. Utraq̄ꝫ ꝑ curatiōe si possibilis ē aut melioratiōe tēpus reqrit lōgū. Pria āt exist ēs absq̄ꝫ ꝑsentia mātie de q̄ sit curādum vnicā exigit intētionē pfici endā cū notabilit' humectātib⁹ tā q̄litatiue q̄ꝫ ꝺstātifice ꝛ tēpera tis in actiuis. Unde embrocet pticula patiēs aut stet ifusa in aq̄ mucillaginosa ꝺcoctionis radicū altee vlmi camemille melliloti fenugreci se. lini ꝛ similiū aut in aq̄ ꝺcoctionis capitū castratoꝝ cui si esset admistus sanguis calidus alicui⁹ animalis eēt ꝯuenie tior: ꝛ tēpore balneationis huiusmōi pticula patiēs fricet vt nu trimētum attrahat ad ipsam: ppterea qñ fiunt huiusmōi ꝺbēt eē pfecta pma ꝛ scda digōꝛ ꝛ iā sit tēpus penetrationis nutrimēti ad mēbra: ꝛ cū h̄ tunc ꝺs flecti ꝛ reflecti ad oēs differētias marime ad eas q̄ sunt sibi difficiles: ꝛ fiat huiusmōi bis in die: ꝛ post hu iusmōi balneationē vngat ꝓpe ignē moderatū aliq̄ vnctiōe mol lificante. vt. ℞. piguedinis vulpis aut lupi olei sisamini ana. ℥. j. medulle cruris bouini mucillagnū maluauisci fenugreci se. lini an̄. ℥. ij. cere q̄ꝫtum sufficit. Et ad h̄ valēt spēs diaglonis. Si vo fit cū ꝑsentia mātie indurate exigit duas intētiōes. Pria est mol lificatio. Scda resolutio. Pria cōplet cū iā dictis. Scda cū hiso pi cerοto ꝺscriptiōe philagrij apud Mesue. aliud magis resolu tiuū. ℞. dialtee. ℥. iij. olei masticini olei lilio olei nucis indice an̄. ℥. j. arūgie strutij agle marōtane anatis gallie asini medule cru ris vitelli cerui an̄. ℥. ß. bdelij hisopi humide storacis liqde an̄. ℥. ij. piguedinis testiculoꝝ castorei. ℥. j. cere. q. s. fiat vnguētum. pōt etiā fieri emplastra miscēdo cū suprascriptis aut alijs q̄ videbū tur magis oportuna farinā fenugreci ꝛ se. lini fiat ēt resoluto cū marchisita ignita extīcta cum aceto ꝛ silr cū lapide molēdini si milia ignito ꝛ extīcto. Gal. vo testat q̄ caseus antiquus coct⁹ cū

iure tibie salite porci rumpēdo cuti cū violētia exhit lapides gip seos ꝛ mollificat duritiē qð dicit se in mltis pbasse. Ras vero h̄ recitādo addit nasturtium. Scda intētio vltimi regiminis cura tiui. s. ꝺbitū regimē sex rerū pōt elici ex dictis in de regimine ꝑ seruatiuo: oꝫ tñ dietā magis esse tenuē: q̄propter oꝫ in gutta cali da aut a vino abstineat: bibat aquā coctā cū qnta aut sexta pte iulep ro. Si tñ nō posset abstinere sit pauciferū stipticum saltē in pncipio ꝛ mltum lymphatū. In pcessu tñ digesta mā ꝛ nota bilit' minorata pōt ꝺbilius: sꝫ optime lymphatū. Abstineat a carnib⁹ saltē in pncipio: vtat auēata hordeacea pauco milio ꝛ cō diant sua cibaria cum reb⁹ stipticis acrib⁹: sic acrestapino grana toꝝ succo limonum arāncioꝝ citri mirtiloꝝ ꝛ silium. Caueat ab aceto: sꝫ in gutta fria apud Rasim caueat a fastidio ꝛ aq̄ frigida ꝛ cibis grossis: ꝛ a freqnti ebrietate: eiq̄ꝫ pcipiēdum dum sanus est vt motu vtat ꝛ a coitu abstineat ꝛ pcipue cum satur fuerit: nec balneum ingrediat nec exercitet post comestionē: vinum ꝑterea vetus ꝛ puruꝫ bibat eis q̄q̄ꝫ vtat dum sanus ē: q̄ vrinā ꝓuocare ꝯsueuerunt ꝛ silr gutta ꝺclināte. Credo tñ pl'atius eē vt saltē in pncipio vtat in potu aq̄ mellis cum saluia: ꝛ carnes sue sint aui um ꝛ ꝓprie siluestriū sicut pdices ꝛ silium. Regimē āt residuum ptinū tres hꝫ intētiōes. Pria ē regimē sex rerū ꝛ ē q̄ paulati re ducat ad regimē sanoꝝ igrossando dietā: ꝛ exerciciū paulati cre scat ꝛ ꝓprie ꝭm iuncturas: q̄ ex gutta fuerāt impedite. Scda ē q̄ si aliqd de mā fuerit ꝺrelictum cū diureticis ꝛ tiriaca finiat: ꝛ aliqñ cū solutiuis bñdictis ꝓprijs ꝛ ꝯfortātib⁹ aut saltē nō ꝺbili tātib⁹ mēbra mittētia neq̄ꝫ recipiētia. Tertia q̄ iuncture cū balne is ꝓprijs ꝯfortātib⁹ ꝛ resoluētib⁹: ꝛ cū vnctiōe ex oleo vulpino ꝛ silibus ꝯfortet. p q̄ intētiōe recurrēdū ē ad eā q̄ dicta sūt in re gimine ꝑseruatiuo intētiōe 3ª. Silr mēbra nobilia ꝛ ꝓprie mit tētia ꝯfortent corrigēdo ipsoꝝ ꝺpscrasiā sicut cū diarodon abba tis: aromatico ro. diamusco dulci trociscis de absinthio de reue barbaro de capparib⁹ tiriaca mirobalanis kebulis cōditis aco ris cōditis diacori saluia pineis ꝑparatis fisticis passulis ꝛ simi lib⁹ ꝭm exigētiā ꝯfortātib⁹ tā mēbra mittētia q̄ꝫ recipientia: q̄ tñ mēbroꝝ ꝯfortatio iux̄ posse eē attēdēdā in toto cure pcessu.

De dolore anche.

Dolor anche ꝛ sciaticus in qbusdā ꝯueniūt ꝛ ꝓprie in essentialib⁹. s. in mēbro pncipal'r patiēte qð ē iunctura anche ꝛ in cāis tā intrinsecis q̄ꝫ extrisecis ꝺfnt tñ in q busdā accñtalib⁹: vtpnta in doloris extensione. Est n. dolor an che dolor fixus ꝛ in ei⁹ iūctura circūscriptus: sꝫ sciaticus descen dit ꝛ extēdit versus pedē iūctura anche nō dimissa. Hoꝝ spēs nō sunt nisi q̄dā modi ꝭm magis ꝛ min⁹ differētes. Est. n. q̄daꝫ fortis clamosus q̄dā remissus: q̄dā nouus: q̄dā antiquus: q̄daꝫ ꝯtinuus: q̄dā interpolatus: q̄dā cū dislocatione: q̄dam sine. Et dolor sciaticus qñq̄ꝫ descendit vsq̄ꝫ ad coram: qñq̄ꝫ descendit vsq̄ꝫ ad genu ꝛ iuncture ipsius motū: ꝛ quādoq̄ꝫ extendit vsq̄ꝫ ad pedē ꝛ digitos eius ipediēs fixionē ꝛ firmitatē. Descēdit au tem qñq̄ꝫ p partē domesticam dolore lacertis ꝛ neruis illi⁹ par tis cōicato p mām exītem in vena saphena ad musculuꝫ illius partis resudātē ꝛ qñq̄ꝫ p siluestrē mā resudāte ad lacertos ꝛ ner uos illius partis a vena sciatica. Et si materia continetur in cō cauitate iuncture: sicut est ꝭm plurimum descendit per siluestrē cōmunicando materiam neruo lato: propterea dolor sciaticus frequentius descendit per siluestrem partem q̄ꝫ domesticam: et causa descensus ꝛ extensionis doloris non est nisi multitudo materie vbicunq̄ꝫ contenta. Cause autem sunt duplices: cor poree: ꝛ primitiue: sed corporee duplices: per communitatem: ꝛ ꝓprie. Proprie q̄dem sūt ꝭm plurimū materiales alterantes ꝛ extēdētes ipsius iūcture ptes ꝛ sūt ꝭm plurimū phlegmatice cru de ꝛ vētose: ꝺinde miste: ꝺinde sanguinee: raro melācholice: ꝛ ra rius cholerice. Sed ex cōitate ꝭm plurimū a matrice: ꝛ ex pmuta tiōe materie ipsi⁹ ad anchas qbus alligat ꝛ adheret iuxta Hypo. quinta particula aphorismorum aphorismo. xxxvj. Si matrix in vertebro posita saniem fecerit necesse est commotum fieri: ꝛ apud Auic. multotiens permutatur a doloribus matricis croni cis ꝛ remanentibus longo tempore ita vt fiue decem mensee.

Cause primitiue sunt casus pcussio sessio super re dura: egtatio longa insueta saltus ⁊ fortis ambulatio.

Signa causarū m̄atium ppriarū ex gnālibus signis superius positis cōphēdi pñt: Sunt tñ difficilioris īuestigationis q̄ȝ signa cārum ppriarū doloꝝ aliarū iuncturarū ppter m̄ae pfunditatē: ⁊ maiorē distantiā a sensu: piectura ri tñ possunt a specie ⁊ q̄ȝtitate doloris ab exeūtibus a iuuātibꝰ ⁊ nocētibꝰ: ⁊ a qbuscūqȝ circūstātijs: sicut cōplōne etate sexu tēpore anni regimine p̄cedēte ⁊ silib'. Signa qꝫ sit p cōitatem ⁊ marie a matrice ē qꝛ adest ipsiꝰ matricis egritudo ⁊ qꝛ si pmutatur deficit egritudo matricis ⁊ succedit ipse dolor. Cause primitiue seipsas ostendunt.

Pronostica. Primū ē aphorismus .lx. sexte particule. Quibuscunqȝ a sciatica molestatis vertebrū resilit foras: his tabescit crus: ⁊ claudicant si nō vrātur. hmōi. n. cā est phl'a mucillaginosum remolliens ligamēta faciēs facilē dislocationē ⁊ facilē reigressum vertebri in pixidem.

Scd̄m dolor iūcture scie ē de vehemētioribꝰ doloribꝰ iūcturarū ⁊ difficilioris curationis q̄ȝ dolores aliarū iūcturaruȝ ppter loci pfunditatē ⁊ m̄ae multitudinē q̄ attrahit ad ip̄aȝ a toto corpore: lȝ dolores humeri ⁊ spondiliū sint piculosiores ppter propinqtatem ad mēbra nobilia. Tertiū dolor sciaticus ⁊ vl'r oīs dolor podagricus: lȝ curet ⁊ m̄ae eradicent facile reddit ppter situm mēbri ⁊ distātiā a mēbris nobilibus. Ecōtra ē in doloribꝰ cyragricis ⁊ iuncturarū supioꝝ. Quartū cū dolor sciaticus plongatur extenuat coxa ⁊ tibia. Quintuȝ: cū ap̄a anche exituratur ppter sui pfunditatē: q̄nqȝ ducit ad mortē. Sextū: si habēti dolorē anche appareat rubedo vehemēs q̄ȝtitate triū digitoꝝ nō faciēs ei dolorē ⁊ accidit ei pruritus vehemēs: ⁊ desiderat olera: morietur in .xxv. diebꝰ. Rubedo nāqȝ vehemēs nō faciēs dolorē significat cholerā sinthomatice ⁊ diminute expulsam ad mēbri dolētis supficiem: ppterea facit quēdā pruritū sui acuitate ⁊ desiderat olera frigida. s. dispōni sue preternāli contraria. Morietur aūt in .xxv. q est fere medius terminus tropicaruȝ m̄a ꝯuersa ad mēbra nobilia. Septimū iunctura scie rarissime lapidescit aut idurat ppter amplitudinē vacuitatis iūcture ⁊ situȝ pfundū ⁊ multitudinē humiditatis eiꝰ in cōparatione ad alias iūcturas.

Cura doloris sciatici sil'is ē cure doloris aliarū iūcturarū q̄ȝtum ad p̄seruationē curationē ⁊ resumptionem: differens tñ a cura alioꝝ in duobꝰ. s. in admīstratione repcussiuoꝝ q̄ debēt eē leuia aut nulla: ne m̄am in pfundo iūcture detineāt aut coartent: ⁊ sic dolorē augeāt ⁊ m̄am ineptam resol'oni faciāt aut forte ēt ad mēbra nobilia repellāt. sȝ si ea approximare decreueris qꝛ forte m̄a videtur subtilis aut calida aut saltē calide admista sint talia vt ꝯfortēt locum ⁊ m̄am veniētē refrenēt: sȝ nō repellāt: neqȝ in mēbro coartēt. Sil'r resolutiua ⁊ attractiua d̄ pfundo ad cutis supficiem opȝ eē fortiora ⁊ leptomeris s̄be ppter pfunditatē m̄ae. Regimē quoqȝ p̄seruatiuū colligatur ex his q̄ dicta sūt in regimine p̄seruatiuo doloꝝ aliarū iuncturarū: ⁊ sil'r regimē resumptiuū. Sȝ regimē curatiuū q̄ȝtum ad p̄mam intētionē q̄ est eūo cōpletur cū phl'omia ex basilica eiusdē lateris si sanguis fuit in cā aut alij humores peccauerint cū sanguine: postea alij humores eūentur s̄m exigētiā eūonibus ītegratis ex digestiuis et eradicatiuis ēt iteratis. Si tñ nausearet aut facile vomeret vomitiua saltē i p̄ncipio eēnt ꝯueniētiora q̄ȝ solutiua diuertēdo ⁊ euacuādo ⁊ ante digōnem leuiora cōpeterēt post digōnem fortiora. Ex leuioribꝰ ē decoctio raphani. ℥. iiij. cū. ℥. ij. oxymellis. ⁊ fortiꝰ ē in loco decoctionis accipiatur succus eiꝰ. Sil'r aque tepide. ℥. iiij cū flore ⁊ semine genestre. ʒ. ij. Et fortiꝰ his ē succus raphani in quo fustes elebori steterint īfusi p diē ⁊ noctē. Et fortius oībus ē si ponatur. ℈. ſ. elebori cū. ℥. ij. oxymellis ⁊ cū. ℥. iiij. aque tepide. Digestiua sunt hec. ℞. mellis ro. sirupi de eupatorio añ. ʒ. vj. aq̄ saluie. ℥. ij. aq̄ iuniperi. ℥. j. misce. Et fortius ē hoc. ℞. siru. de calamēto siru. de sticados mellis ro. ana. ℥. ſ. aq̄ saluie. ℥. ij. aq̄ iuniperi. ℥. j. misce. Et fortiꝰ ē si suprascriptis addatur aristolo. ro. se. rute sicce ana. ℈. j. Si tñ humores calidi cū frigidis peccarēt tēperētur hmōi calida cū sirupo aut aqua endiuie: aut cum iulepro. Solutiua aūt sunt pilule iuuamēti Aui. qnto cañ. itē pilule d̄ hermodactilis maiores. itē pilule fetide. itē electuariū indū hiera rufini hiera hermetis: ⁊ si materie calide fuerint in cā: pilule d̄ hermodactilis minores. electuariū de succo ro. Medicina optima ad dolorē anche. ℞. pulpe collogntide. ʒ. v. passularum sine granis pugillū vnū. buliāt in tribus. ℔. aque donec remaneat tertia pars da tertiam partē: educit ex phl'ate ⁊ humore crudo.

Intētio scd̄a. s. diuersio pficitur cū diareticis. i. vrinā puocantibus. itē cū clisteribus. In p̄mis minus acutis. deinde fortioribus ⁊ sanguinē educentibꝰ. In p̄mis assarū s̄m oēm modū administrationis: sȝ maxime eius īfusio bibita ꝯfert. Decoctio hipericon cū vino bibita quadraginta diebus sanat dolorē anche et sciaticum. itē decoctio radicū sparagi nasturciū cōfert bibitū clisterizatū ⁊ emplastratū cū aceto ⁊ sauich hordei. ⁊ cū vngitur locꝰ cū melle ⁊ supaspergitur puluis eius sedat dolorē. Ex cōpositis ē medicamē hermetis digerēs m̄am frigidā ⁊ vrinā puocans ⁊ ē mirabile. ℞. camedreos gētiane ana. ʒ. viiij. aristol'. ro. ʒ. ij. se. rute sicce. ʒ. xij. terātur ⁊ cribellentur cribello subtili dosis eiꝰ est coclear vnū cum aqua mellis: Est aūt coclear diuersum pondus apud auctores: sȝ sufficiūt. ʒ. ij. aut circa: post cuius exhibitionē aliqbus diebꝰ succedāt vomitiua aut solutiua aut vtraqȝ si oportuerit. Sȝ in calida ꝯfert d̄coctio radicum papaueris campestris data in potu. Cum his tñ si vis magis puocare potes decoquere radices sparagi: aut rubeā tinctoꝝ: imo rubea ip̄a data in potu cū mellicrato puocando optime ꝯfert in frigida ⁊ mista. Est aūt mellicratum vinū ex melle ⁊ aqua factū: loco tñ ipsius possumus hidromel accipere. Ex clisteribus ē decoctio hireos ⁊ corticum radicum capparis. Et fortior ē aqua oliuarū salitarum ⁊ similiter aqua piscium salitorum. Clistere ex centaurea confert sciaticis educens phlegma ex anchis. Similiter succus ⁊ decoctio cucumeris asinini clisterizata educit phl'a ⁊ sanguinem ⁊ radix cucumeris asinini clisterizata emplastrata ⁊ epithimata optime cōfert. sed humore existente calido aut misto huiusmodi cū frigidis temperentur. Est tamē aduertendū qꝫ in vsu medicinarū sunt interpolationes faciēde sicut in ceteris egritudinibꝰ cronicis: in quo tpe ē vacandū debito regimini sex reruȝ ⁊ virtutis restaurationi. Scd̄m regimē. s. locale: aut nō idiget repcussiuis in p̄ncipio: aut si indiget sint leuia: ⁊ materie fluenti pportionata que eligantur ex dictis supius in cura alioꝝ doloꝝ iuncturarū. Resolutiua aūt in p̄ncipio sint leuiora ⁊ gradatim augēdo pcedatur: ⁊ cū eis intēdatur sedationi doloris: que resolutiua possunt applicari tam interius sub forma clisteris q̄ȝ exteriꝰ sub forma vnctionis emplastri cerati aut epithymatis. ℞. olei silioꝝ alboꝝ. ℥. viij. olei alcheiri olei spice olei camemille ana. ℥. ij. pinguedinis anatis. ℥. j. vitellos oui numero. ij. casie tracte bn̄dicte simplicis spice zuccari rubei ana. ℥. ſ. croci. ʒ. ſ. salis cōis. ʒ. ij. misce ⁊ fiat clistere qd̄ debite calidū imponatur alternis diebus stomacho ieiuno. Aliud efficacius floꝝ camemille aneti melliloti ana. M. ſ. saturegie sauie ana. m. j. camedreos. m. ſ. radicum aristol'. ro. cartami nucleoꝝ psicorum ana. ℥. ſ. vitelluȝ oui numero. j. croci ʒ. ſ. pinguedinis anatis. ℥. j. olei silioꝝ alboꝝ. ℥. iij. olei spice olei de keiri ana. ℥. j. zuccari. ℥. ſ. salis cōis. ʒ. ij. flores radices herbe semina nuclei buliant in sufficienti q̄ȝtitate ad consumptionem medietatis. deinde exprimātur ⁊ colētur vltimo. xij. ℥. ipsiꝰ addātur reliqua: ⁊ fiat clistere. Exterius ēt fieri possunt fomentatiōes cum spongijs infusis in decoctione alicuius aut plurimū infra scriptoꝝ. s. floruȝ camemille melliloti aneti saturegie camedreos camepitheos pulegij folij assari hipericon hiue saluie nasturcij rute sicce sauine radicum vtriusqȝ aristo. hisopi sicce calamenti que possunt bulire in sufficienti q̄ȝtitate aque: aut aque ⁊ vini simul ⁊ modico aceti acuti que spongie infuse in hac decoctione applicentur loco dolenti: nunc vna: nunc altera post sufficienteȝ eius expressionem donec locus notabiliter rubere ceperit: ⁊ hec fiant stomacho ieiuno bis aut semel in die: ⁊ post earū remotionem ⁊ debitam exsiccationem vngatur cum aliqua vnctione resolutiua ⁊ confortatiua iuncture sua proprietate: sicut est oleum de costo vulpinum de croco de terebentina de piperibus de euforbio ⁊ similia: quibus possunt addi serapinum āmoniacum oppoponacum. item pinguedines ⁊ similia. Et his nō sufficientibus materie cōiuncte sunt eradicande ⁊ extrahende de centro ad circūferentiam. Eradicantur aūt cū phl'omia vene sciatice: aut

saluatelle pedis dolore desćendēte p̄ partem siluestrē aut saphene vel eius q̄ est in pollice pedis: dolore descendēte p̄ partez domesticam aut curuature poplitis p̄ quācunq̧ viam descenderit. itē eradicanē trahēdo ipsas a centro ad circunferentiā cū rubificantibus vesicatorijs. ⁊ tādem cauterijs. vt. ℞. sinapis fimi colūbini ana. ℥. j. teranē ⁊ cū ficubus siccis icorporenē: q̄ p̄us sint infuse in aceto acutissimo. Aliud est empl'm de sinapi descriptione Mesue in suo antidotario: ⁊ hec posita sup̄ locum dolentem debēt dimitti cū bona ꝯtritione p̄. xij. horas aut circa: ⁊ si hec nō suffecerint spargatur sup̄ emplastro facto ex his parū cantaridarum: nisi timeaē ardor vrine ⁊ nimia ꝓuocatio. ⁊ locus vesicatus q̄ztum fieri pōt conseruetē apertus: ⁊ post ꝯsolidationez replicetē ᵭm exigentiā. Sz hys nō sufficiētibus fiāt cauteria actualia aut cū instrumēto quod rote assimilaē: cuius figura ē hic descripta: in parte siluestri circa iuncturā anche ⁊ penetret totā cutim verā vtputa fere p̄ medietatem digiti parui ᵭm latitudinē: aut fiat circa eādem iuncturā cū instrumento triāgulato faciente simul tria cauteria eq̄distantia. cuius hec ē figura. ⁊ teneantur aperta p̄. xl. vsq̧ ad. lx. dies. Ultimū regimē est curare accn̄tia de q̄bus p̄ maxime ē dolor: cui intēdēdū est in toto cure ꝓcessu: ⁊ si fiat valde intensus ordinē cure regularis p̄uaricat: ita vt nō sufficientibus anodinis ⁊ euaporantibus ad stupefacientia ēt ab ipso initio deueniendū est ⁊ exterius applicita ⁊ interius sumpta: sicut est filonium romanū in cā frigida: ⁊ reges in cā calida. Exteriꝰ aūt applicita regrantur in cura doloꝝ aliarū iūcturarū: opus ē enim cū anodinis ⁊ euaporantibꝰ exterius applicitis opiuz aut aliud stupefaciens p̄miscere: hec tn̄ omittanē q̄ztum ē possibile.

Scd̄m accidēs est dislocatio iuncture ꝓpter mucillagines in ipsa ꝯtentas: in cuius cura ꝯferunt rubificantia vesicatoria cauteria ⁊ oia multum resoluentia ⁊ reductio vertebri in piscidē q̄ztum ē possibile: cui semp̄ inijciēdum ē: ⁊ eius in ea cū ligatura cōseruatio. Possumus enim audacius resoluere ⁊ exsiccare i hac iūctura q̄z in ceteris: cū minus timeamus indurationē ⁊ petrificationē ex causis supius dictis. Regimē aūt sex rerum nō nālium eliciendū ex regimine supius posito in cura doloꝝ aliaruz iuncturarū: Est. n. oīno simile locus tamē iūcture ⁊ partes circūstātes vsq̧ ad genu: imo vsq̧ ad pedē si ad ip̄m dolor descēderit teneaē calidus: ⁊ ꝓprie cū caliga facta ex pelle vulpina. hz enī singularem ꝓprietatē in ꝯfortatione iūcturarum. Sz in tempore calido opus est caliga minus calefaciendo que ᵭm exigentiam ordinetur. Et sic est finis de doloribus iūcturarum.

In fine huius diuini operis imprimentur cap̄l'a Rasis: q̄ clarissimus iste interpres nō exposuit: vt saltē totius textus Raē noui videlz. Almansoris complementū habeatur.

De fluxu vrine. Almansor

Um eger multū vrine emittit ⁊ in emissione ardorē nō sentit: aut mingit in somno suo: nec patiē sitim: nec corporis extenuationē incurrit: ea q̄ vrinam ꝯstringūt dāda sunt. Medicamen retinēs vrinā. ℞. glādium. ʒ. j. olibani. ʒ. xxx. se. coriandri sicci. boli ar. gūmi arabici ana. ʒ. x. fiat ex eis puluis de q̄ in mane. ʒ. iij. ⁊ circa noctē totidē ad trāsglutiendū dentur. Quod si cū egritudine sitis fuerit validissima clamosa ⁊ aq̄ que bibiē cito egrediaē aq̄ hordei. cū psilio deē: ⁊ nutriaē cū succo vue acerbe ⁊ sumach ⁊ silibꝰ hoꝝ nutrientiū: ⁊ cū cibo qui fit de simila hordei: ⁊ masal: ⁊ rob acetosū da ei in potu: ⁊ ꝓhibeaē a labore ⁊ cū meliore cōcūbere. Isti quoq̧ trocisci in potu sumanē. ℞. spodij. ʒ. x. lactuce seminis portulace an̄. ʒ. xv. coriādri sicci. ʒ. j. se. roē. ru. boli ar. an̄. ʒ. v. balaustie. ʒ. ij. cāphore. ʒ. s. sumanē in potu cū succo granati acetosi: Herbe ēt frigide teranē ⁊ sup̄ renes ponanē. ⁊ caueat sibi a cibis calidis ⁊ vino ⁊ ab oibꝰ que vrinā ꝓuocāt. Illud āt q̄ð ex nimio stolidoꝝ errore ꝓuenit est: q̄r dant in hac egritudine medicinas calidas: vnde illico ducunt ipsum ad ptisim.

De vermibus q̄ generantur in ventre.

Ui h̄ nocumēto solitꝰ ē ledit: a cibis grossis ⁊ vnctuosis sibi cauere dz. quottidie anteq̄z comedat sumat bucellas aliq̄s cū sinapi ⁊ almuri: h̄ enī ipsos generari p̄hibet. Si v̄o eos generari ꝯtingat nō ꝯuenit nisi vt expellantur. Medicamē Ascarides expellēs: burūgi excorticati cū valde famelicus est eger. ʒ. vij. sumanē. Medicamē magnū expellēs lūbricos. ℞. burūgi excorticati turbit se. nil. oīuz p̄tes equales lupinoꝝ nasturtij cābil ana. p̄tez mediā sumanē ex eo i potu. ʒ. vij. p̄us tn̄ bibat eger lac mox vt mulctuz fuerit p̄ tres dies ⁊ deinde die q̄rta dietet se ⁊ de p̄dicto medicaīe in lacte adhuc calido vt ē multū dissoluto. Et acetū dū est valde famelicus bibat. Uermes vero minuti q̄ in ano fiūt ꝓ q̄bꝰ gnātur pruritꝰ in eo: ⁊ ideo ꝯfricaē anus: expellunē cū cottū ex oleo abluto inuolutū imittaē: aut imittaē inuolutū oleo de grisomil': aut succo mētastri: aut inuoluaē ex p̄ua q̄ztitate aloes ⁊ felle vacino ⁊ superponatur.

De hemorroydis fistulis ⁊ ragadijs que in ano fiunt.

Um sanguis recēs sine dolore p̄ inferiorē fluit regionē interpollate tn̄ nō est ꝯstringēdus nisi patiēs ex eo ð̄bilitetē a mltis. n. passionibꝰ exinde liberaē. Si āt ex eo ð̄bilitetē ⁊ idiget ꝯstrictiōe trocisci ð̄ karabe cū succo sumach denē: in comestiōe quoq̧ sumat sumachiā ⁊ cibū q̄ cū succo vue acerbe fit ⁊ his silīa de illis q̄ nutriēda sūt. Si v̄o mltū debilitetē nutriaē cū succo carnis cui plurimū admisceē succus cydonioꝝ ⁊ vinū quoq̧ bibat stipticū. ⁊ sup̄ epar ponaē emplastrū ð̄ spica q̄ð in cap̄l'o de epate nominauimus. Et si ista nō suffecerit: cōfectio de scoria ferri deē. cp̄. ℞. mirobalanoꝝ indoꝝ bel. em. oīum ana. ʒ. v. spice squināti ciperi. ʒʒ. pipis olibani ameos oīuz. ana ʒ. ij. scorie infuse in aceto p̄ ebdomadā vnā ⁊ postea torefacte. ʒ. xv. ꝯficianē oīa cū melle dispumato q̄ð fuerit coctū cū apozimate emblic. sič in cap̄l'o de mel'ia nioauimus: de quo quottidie ad nucis magnitudinē sumaē: h̄ nāq̧ emorroydarū ⁊ mēstruoruz sanguinē ꝯstringit: fluxui quoq̧ vētris lōgi tēporis remediū affert. Si āt in ano oriē aliq̄d ꝓminēs ex̄ ex quo magnus ꝓuenit dolor nec ab eo fluit aliq̄d: succus cepe cū pauca lana: aut fel vacinū supponaē. Suppositoriū quoq̧ lōgū de ciclamie subijciaē q̄ð patiēs p̄ totā teneat noctē. ⁊ si ꝯtingat egredi remittaē donec infrigideē. ⁊ egrediaē sanguis. Cū āt dolor vehemētissimus fuerit ⁊ ap̄a magnū in ano phlebotomeē eger. Et empl'm postea supponaē sedat. n. hemorroidarū dolorē cū adest ap̄a cū eis. q̄ð ℞. mellilotū camemillā q̄ tā diu in aq̄ coquanē donec dissoluanē ð̄inde sumaē ex aq̄ ð̄coctionis earū q̄ztū vna manu capi pōt. vitellus oui assati vniꝰ croci. ʒ. j. opij. ʒ. ij. se. lini triti fenugreci maluauisci oīuz. an̄. M. j. ꝯficianē oia ex rob in quo bdelij. ʒ. iij. fuerint dissolute ⁊ folio supposita. postq̧ eoꝝ supficies ex oleo sisamino in quo adeps gallinaceus fuerit dissolutꝰ: aut anatis inūcta fuerit more empl'i supponaē dū adhuc sit tepida. Alia confectio dolorē ⁊ ap̄a sedās. Cepe albū optime coctū teraē ⁊ cū butyro vacino misceaē vt molle fiat ⁊ tepefactū ano in q̄ est ap̄a supponaē. hec. n. dolorē sedat vehementē. Cū v̄o in ano ragadias habuerit patiēs q̄ eū ledūt cū ipsiꝰ vēter siccus ē pill'is ð̄ bdelio vtaē. q̄. ℞. myrab. ni. kebul'. amboꝝ an̄. ʒ. x. serapini. ʒ. iij. nasturcij albi. ʒ. ij. bdelij al. moll' ⁊ pinguis. ʒ. xv. dissoluaē bdeliū i succo porroꝝ ⁊ ex eo ꝯficianē alia ⁊ iformenē ex eis pill'e ⁊ sumaē ex eis freq̄nter a. ʒ. j. vsq̧ ad. ʒ. iiij. locus v̄o si adustionē patiaē ex vnguēto de cerusa iungaē. Si āt nō sentiē in eo adustio vngaē ex vnguēto q̄ fit ex adipe q̄ī gibbo camelli iuenitē ⁊ bdelio q̄ð sic fit videlz vnguētū ð̄ senē. ℞. cere citrine olei sisamini adipis anatis medulle cruris vaccine adip. q̄ ē in gibbo cameli bdelij oium p̄tes eq̄les bdelliū p̄us mucillagie se. lini dissoluaē. ð̄inde oia misceanē. h̄. n. optimū existit. Si aūt eger ragadias in ano habuerit ꝓfundas a q̄bꝰ fetēs virus fluxerit medicamē acutū q̄ð i. c. ð̄ vlceribꝰ ocl'oꝝ ð̄scripsimꝰ ei supponaē q̄ð eger p̄ duos dies patiaē. Et si in eis aliq̄d remaneat q̄ð resudet medicinā iterū apponaē q̄ð eo vsq̧ fiat donec lotꝰ siccetē ⁊ nō resudet si fuerit ꝓfūdꝰ. q̄ð si ea q̄ ibi fiūt eminētia ex̄ pēdētia fuerit. in tn̄ vt arescāt ⁊ nigrescāt butyrū tepidū multotiēs supfūdaē donec nigredo ab eo remoueaē. Si āt resudatio reuersa fuerit acutū medicamē iteꝝ ibi apponaē. Et si nō resudauerit ex vnguēto de cerusa cureē. Et ēt q̄n̄ eminētes hemorroides ex̄ curamꝰ cū ferro cauterizādo loq̄ tn̄ de h̄ plus ē quā huiꝰ nr̄i libri modꝰ regrat. Fistule v̄o gnānt̄ in ano velociē: q̄m figura eiꝰ facit eē illð necessariū. Que aut penetrātes: aut non penetrantes vtriq̧. Cum autem pforate sunt vtriq̧ stercus egreditur ex eis ⁊ ventositas. Si autem non egreditur stercus neq̧ ventositas non est penetrans ab vtraq̧ parte. loq̄ vero de eiꝰ cura pfecte plus est q̄z hic noster liber expetaē

Sꝫ qr oēs fere hoīes semp maximū incurrūt errorē in cura eiꝰ: vnde ⁊ maximū incurrūt nocumentū. nos excitabimus eos ad hoc ꝙ huic egritudini congruū erit. ⁊ ostēdemus qualr a predicto errore se custodiāt. Et dicemus ꝙ si fistula vtrinqꝫ pforata: cū ab ano remota fuerit nullo mō ferro tāgenda est. In icisione eni ferri ꝯtingit stercus inuolūtarie egredi. Est ēt aliud quare fistula ab vtraqꝫ parte pforata ferro tangi non ꝺꝫ qr toto tpe vite egri sic pmanere poterit nō magnū faciēs nocumētū neqꝫ pueniet ex ea aliud nisi resudatio ⁊ fluxus. Si aūt illud qđ ab ea fluxerit acutū fuerit ⁊ mordicatiuū ⁊ fetidū habuerit odorē cuiꝰ ēt q̄ztitas quottidie augeaᵹ erit fistula putrida ⁊ cum hoc herpete ⁊ estiomeno cui ex medicamine acuto ⁊ ex eo qđ cōplet oīa succurrendū ē anteq̄ꝫ dilateᵹ ⁊ magnificetur. Cū aūt non resudauerit nisi parū neqꝫ eius q̄ztitas quottidie augeaᵹ neqꝫ magnificeᵹ neqꝫ odor ibi augmētatus fuerit nō ē in ea aliqđ qđ sit timēduꝫ nisi resudatio ⁊ fluxus. que medicari pōt donec siccetur ⁊ ꝯtumescat ⁊ nō resudet p longū tp̄s. Si aūt resudatio redierit medicamen pdictum adhibeaᵹ. ⁊ hoc modo poterit blādiri p totuꝫ tp̄s vite egri ⁊ nō nocebit. Modus adhibēdi huic egritudini medicamē ex collyrio qđ in. c. de fistula oculi noīauimus sumatur et optime teratur ⁊ fistula premaᵹ donec quicqđ in ea ꝯtineᵹ egrediatur ⁊ si radius eam īgredi poterit inuoluaᵹ cotto. deinde ex pdicto medicamine postq̄ꝫ mollificatū fuerit itinctus in fistulam īmittatur. Si vō in ea minime radius īgredi poterit dissoluatur medicamē in aqua ⁊ subleueᵹ coxa egri supposito puluinari ⁊ eo supino iacente pdictum medicamē distilādo sup fistulā fundaᵹ ⁊ fiat hoc in mane ⁊ circa noctem per tres dies ⁊ sedeat in aqua de curcuma ⁊ lauetur ex ea.

De egressione ani ⁊ matricis.

Um anus extra egrediᵹ carens apate ⁊ ita disponiᵹ ꝙ c si impellaᵹ īgreditur ceruse balaustie galarū aluminis antimonij oīum partes sumanᵹ equales ⁊ in puluerē redigantᵹ ⁊ sup anum ex oleo rosᵹ. calefacto inunctū puluerizeᵹ ⁊ anus itromittaᵹ ⁊ ꝯstringaᵹ: qđ tn̄ fieri ꝯuenit postq̄ꝫ eger a sella reuersus fuerit ne eum cito ad sellā surgere sit necesse sumanᵹ ēt gale balaustie cupule grandiū folia mirti ⁊ coquanᵹ in aqua donec rubea fiat ⁊ sedeat in ea ⁊ laueᵹ ex ea. Quod si anus q̄ apostemosus ē īgredi minime pōt eger aquā calidā frequēter ingrediatur ⁊ in ea sedeat vngaᵹ anū ex cera ⁊ oleo camemillino: aut anetino donec īgrediaᵹ. Cūqꝫ itromissus fuerit ex his q̄. noīauimus cureᵹ. Uulua pterea si egressa fuerit sitr erit medicanda. est tamen necesse vt fortiter ligetur ⁊ vt egra semper supina iaceat ⁊ coxa superius eleuetur.

De supfluitate mēstruoꝝ ꝯstringenda.

Ro supfluis mēstruis ꝯstringēdis: trocisci de karabe p p ebdomadā vnam sunt dādi. Quod si nō ꝯtulerint confectio de scoria detur. ⁊ fiat minutio ex basilica. Uētose quoqꝫ ad māmillas apponanᵹ. ⁊ in comestione cibis vtaᵹ stipticis. ⁊ hoc medicamē eger sibi subijciat. Quod. ℞. olibani balaustiarū gallarū antimonij achacie aluminis oīum partes equales. pulu̾is hoꝝ optime tritoꝝ cū pauca lana subijciaᵹ. Femur vō ⁊ dorsum ex epithimatibus q̄ in. c. de fluxu vētris noīauimus epithimeᵹ. ⁊ sedeat in aqua de curcuma. qđ si ista nō cōtulerint ex alio pessario acuto fiat imissio ⁊ maneat in vulua.

De puocatione menstruoꝝ.

Um ex retentione mēstruoꝝ magna sequᵹ passio tro c cisci de myrrha denᵹ. quod. ℞. myrrhe. ʒ. iij. lupinoꝝ optime tritoꝝ. ʒ. v. folioꝝ rute mētastri pulegij cimini rubee de q̄ tingiᵹ asse serapini oppoponacis oīum ana. ʒ. ij. formentur trocisci ponderātes. ʒ. ij. ex qbus detur in die vnus cum aqua in qua semē iuniperi coctū fuerit: hoc namqꝫ medicamen adeo vehemēs existit in puocandis mēstruis: vt ēt fetū excutiat si qua eo sepe vtaᵹ. Uētose quoqꝫ sub curuatura poplitis sūt ponēde: ⁊ phlomia ex saphena faciēda ē. postremo quoqꝫ vētose femori sunt superponēde.

De ragadijs vulue.

E curande sunt ex medicamine de ragadijs anī. Pes b sarium quoqꝫ ex adipe anatis ⁊ ysopo ⁊ cerato ⁊ medulla cruris ceruini mistis cū cera dissoluta in oleo de lilio: aut narciscino subijciatur: si neqꝫ febris neqꝫ acuitas affuerint. Quod si illud fuerit cū calore ⁊ acuitate oleū rosᵹ. adhibeatur. Ex vnguento quoqꝫ de cerusa similiter fiat pessarium. Si āt calor fuerit vehemētior sumatur succus portulace: aut lactuce: aut mucillago psilij ⁊ fiat tabula de plūbo similis marmori in q̄ terunᵹ colores habens in circuitu labium paruū: ⁊ ponaᵹ in ea aliqđ de pdictis succis ⁊ cū pistello plūbeo adeo sup ipam moueatur: vt de plūbo pdicto liquori multum misceatur: ⁊ inspisseᵹ succus ex quo fiat pessarium postq̄ꝫ oleū rosᵹ. ei admistum fuerit ⁊ superponaᵹ: hoc enim medicamē cancro vulnerato q̄ est in matrice optimum existit: ⁊ alijs ei similibus.

De apostemate quod fit in matrice.

I cum apatibus istis adest calor ⁊ febris phlomia s ex basilica fiat: ⁊ patiēs aqua hordei nutriaᵹ: ⁊ linianᵹ renes: ⁊ femur ⁊ hilia: ⁊ sumen ex epithymate apatis calidi: ⁊ īfrigidetur locus q̄ztum possibile ē. Si vō postq̄ꝫ febris ⁊ acuitas qeuerit ⁊ remanserit ex apate aliqđ erit vnctionibꝰ liqdis curetur: ⁊ mulier in huius liqdis sedeat donec mollescat et maturetur. Pessarium mollificans dura apata matricis ⁊ conferens doloribꝰ in ea factis ⁊ paulatim ea qescere faciēs. ℞. adipis anatis medulle cruris ceruini medulle cruris vaccini bdelij mollis croci vitelli oui assati fecis olei de seminibꝰ: fecis olei de lilio oīum ana partes equales dissoluanᵹ in vino: aut rob ⁊ fiat ex eis pessarium. Est. n. optimū ad sedandū dolorem ⁊ mollificandū duritiem matricis. Patiens pterea sedeat in aqua i qua coquanᵹ fenugrecum ⁊ camemilla ⁊ mellilotum ⁊ caulium extremitates sigillatim aut omnia simul.

De vlceribus que fiunt in matrice ⁊ eius cancro.

Um a vulua fluxerit sanies spissa: aut virus tenue si ex c propinquo manat loco. neqꝫ fuerit ibi pfunditas fetida: neqꝫ putrida sumēda sunt aloes ⁊ myrrha ⁊ sanguis draconis ⁊ sarcocolla atqꝫ olibanū ⁊ loco superponenda donec ꝯsolidentur. Si aūt ex loco manauerit remoto ex pessario qđ noīauimus in caplo de sanguine ⁊ sanie fiat prodisnia. Si aūt quod fluxerit est fetidū odorem habēs malū ex pessario scđo acuto: fiat iniectio postq̄ꝫ locus mūdificatꝰ fuerit ex aqua ⁊ melle iniectis p instrm̄ eneum. Si vō cū hoc quod fluit fuerit pūctio ⁊ dolor ⁊ apa durum quod tactu discernitur: sūmopere cauendū est ne ex alio acuto medicamine tangaᵹ: sꝫ fiat iniectio ex ꝯfricatione plūbi quam diximus: aut ex vnguēto de cerusa. et phlometur ex basilica: ⁊ custodiaᵹ ab oibus q̄ cholerā nigrā gignunt: ⁊ seminibꝰ ⁊ spēbus q̄ p ꝯdimēto admiscenᵹ cibis.

De prefocatione matricis.

Um mēstrua p longū spaciuꝫ tpis retenta fuerint: aut c mulier a cōmistione viri diu abstinuerit: lꝫ valde affectauerit ⁊ euenerit grauitas ⁊ dolor in inferioribꝰ partibus femoris ⁊ senserit quasi aliquod sursum trahi a parte suminis. fortasse post ista supueniet ei sincopis ⁊ quasi mortua cadet perpēdi quoqꝫ vix poterit ꝙ ipa attrahat aerem vel habeat pulsum. Et forsitā prefocabiᵹ ⁊ morieᵹ ⁊ forsitā sanabiᵹ laboriose tn̄ Hec itaqꝫ passio illico vt euenerit curāda est ex huius curatione vt pedes fortiter fricentur: ⁊ ligenᵹ ⁊ vētosa magna suminis superponaᵹ ⁊ obstetrici quoqꝫ pcipiatur: vt digitū oleo bene redolēte inungat ⁊ in circuitu oris vulue dum ē intus bn̄ cōmoueat.

Naribus pterea condisi insuffletur ⁊ circa aures ipsiꝰ voces clamando pferanᵹ: ⁊ nihil qđ bene redoleat olfaciat: imo bn̄ redolentia: ⁊ algalia remoueanᵹ: ⁊ pectē ⁊ eius iferiora ex eis epithymenᵹ: ⁊ naribus malum redentia odorem applicenᵹ: vt stercus castoreū ⁊ sulfur. Cum aūt sanitati restituta fuerit ex hꝫ medicamine cureᵹ ne egritudo redeat. ꝙ si hec egritudo post menstruoꝝ venerit restrictionē: ea dentur q̄ mēstrua puocant: ⁊ in pedibus fiat minutio: ⁊ ventose in eis apponanᵹ. Si aūt post longam viri disiūctionem ꝯtingat ex quo ēt sepe accidit icipiat viri ꝯsuetudinē habere: aut obstetrix iteret illud qđ sepe diximus in omni pauco tpe: aut medicamina q̄ minuūt sperma dentur que pdiximus ⁊ dentur trocisci de myrrha quos in capitulo de menstruis prouocandis nominauimus.

De gibbositate.

Um gibbositas fieri incipit pilule maiores de hermo c dactilis dande sunt: ⁊ oleū de resin cū apozimate de

seminibus sepe sumendū. Locus quoqz ex oleo sambacino in quo storax liqda ꝛ castoreū ꝛ euforbium resoluta sint freqnter inungēdus: ꝛ a frigidis cibis grossis abstinendū. Aqua ēt calida in qua cocta sint mentastrū ꝛ sansucus ꝛ sticados arabicus ab alto sup locū distillanda est: deinde freqūs fricatio ꝛ iunctio ex oleis calidis faciēda est. Quod si is q hāc patitur egritudinē puer fuerit balneū solūmodo ꝛ inunctiones sufficiunt ex his q̄ diximus. Si aūt cū gibbositas incipit affuerit febris a predicto regimine oīno abstinendū est. Sz apozima ex herbis factū cū casia fi. in potu est tribuendū. Phlomia quoqz ex basilica faciēda est: ꝛ emplastra vehemētia loco superponenda.

De varicibus.

C Um vene grosse ꝛ plene ꝛ diuerso modo curuate ꝛ viri des in crure apparuerint egritudo q̄ vius vocat adesse significatur. hec aūt egritudo frequētius accidit his q multum pedibus laborare ꝯsueuerunt. ꝛ q cibaria choleram nigrā generantia frequenter sumunt. In ꝑncipio itaqz curationis huius passionis basilicam minuere ꝯuenit ꝛ ventrem ex his que cholerā ducunt nigram soluere: quoꝝ mentionē fecim⁹ in caplo de melācholia. hec autē sepe faciēda sūt ꝛ ab omnib⁹ quibus melācholiā patiētes custodiunt in hac egritudine abstinendū. Postq̄z vero hoc regimen diu adhibitū fuerit ex venis quas in crure apparuisse diximus minutio fiat: a quib⁹ sanguis tā diu fluere dimittat donec quicqd in eis ē euacuet. Deinde huiusmōi patiēs cholerā nigrā expellētib⁹ vtat: ꝛ ex basilica minuat ꝛ caueat sibi ab oībus que choleram generant nigram.

De elefancia.

H Ec passio postq̄z māsiua fuerit icurabilis est. cū autē incipit si ei ꝯueniat: ꝛ vt ꝺbet medicata fuerit: aut sanatur: aut manet sic nihil addēs. Cum ergo pedis grossities augeri videt ꝛ color offuscari. vene quoqz q̄ vites vocātur apparere ceperit. eger quottidie cogēdus est vomere ꝛ custodiēdus ab ambulatiōe nimia ꝛ statiōe ꝛ vēter vomitu ꝑcedēte ex pilulis maiorib⁹ de hermodactilis soluēdus. Deinde ad vomitum redeundū post illud hoc quoqz multotiēs fieri oportet. Eger preterea a cibis grossis est abstinēdus. ꝛ tibia a calcaneo incipiēdo sursū vsqz ad genu stringēda. ante tamē cōstrictionē epithymāda ē ex oleo ꝛ myrrha ꝛ accatia ꝛ hipoqstidos ꝛ aluie cum aceto forti dissolutis. Ex basilica quoqz manus ꝯtrarie partis minutio faciēda est: neqz erectus stet nisi pes strictus ligatus fuerit: neqz epithyma nullo modo dimittat: vomitu quoqz frequēter vtat. ꝙ si paruū itercesserit spatiū a ꝑcedēti vomitu ꝛ appetit quiescere vapora ipsū cū seminibus cauliū ꝛ sticados arabico cinere de vitibus ꝛ lupinis ꝛ nitro ꝛ stercore caprino ꝛ farina fenugreci: ꝛ liniat etiā ex aq̄ cineris p spatiuz vnius diei: aut duorū. Ipsa enim huius egritudinis maximam resoluit partē: aut leuiorem reddit.

De vlceratione renum que exterius fit in cute.

C Um aliquis lōgo tēpore supinus sup dorsum iacet: loca renū plurimūqz rubēt: ꝛ mala ibi fiunt vlcera. Cū ergo loca ista rubere cū augmēto visa fuerint milium siue paniciū: aut folia salicis sub eo sternenda sunt: ꝛ ipse in die multotiēs est eleuādus. Loca quoqz que rubēt aqua ros. super niuē infrigidata rorāda sūt: ꝛ phlabellāda ipsa. ꝙ si calor ꝑseuerauerit imponat epithyma de alubrā quod in caplo de apostemātibus nominauimus: ꝛ vesice ꝛ vlcera ibi exorta fuerint ex vnguento de cerusa curentur.

De dolore q fit in membris manifestis ꝛc.

C Um dolor in manu: aut in pede fit eger interrogādus est si ex ꝑcussione hoc ei accidit: aut si super ipam diu iacuit: aut si contingit ex causa extrinseca. Si autem ab exteriori cā nō contingerit locus dolēs cōsiderandus est an sit magis rubeus q̄z reliquū corpus aut nō: si enim toto corpore rubicūdior fuerit ex cali apostematis medicamine curandus erit. Et si mēbrum neqz fuerit calidū: neqz rubeū: sed iā quottidie offuscat ꝛ siccat aqua calida ab alto super ipsū distillāda est ꝛ ex oleo et cera resoluta inūgēdus: ꝛ dimittēdus sic donec dolor sedetur. Quod si locus grossior videat ꝛ tactu ēt frigidior sentiat frequēter erit fricādus: ꝛ aqua calida in qua sansucus ꝛ camemilla ꝛ sticados arabicus cocta fuerint ab alto vt dixim⁹ super ipsū erit distillāda ꝛ ex oleo keiri citrino inūgendus. Regimen quoqz subtiliandū erit. Ipse vero vtat exercitio ꝛ in balneo sudet. Si āt ista nō suffecerint: vēter ex his saluat que humiditates educunt. Mēbrū ꝑterea si tactu sentit frigidū fricetur prius ꝛ deinde inūgatur ex oleo costino ꝛ sambacino ꝛ oleo de been tepidis ꝛ his similib⁹. Quod si ista nō suffecerint ex vnguētis q̄ in caplo de paralisi nominauimus inungēdus erit donec sanet.

Finis.

Noni Al. libri finem: Cū quo ꝛ Joānis Arculani Veronensis expositiones vtilime in eundem: paucis ad modum exceptis capl'is ab eo morte preueniente non explanatis felicissime adepti: deo optimo maximo gratias agamus: atqz oībus medicis p̄ntibus futurisqz congratulemur: q nō modicum ꝛ honoris ꝛ vtilitatis ex tali opere expectāt: qbus nō graue sit tantū pecunie exponere: q̄ztum ꝛ assiduis in iprimendo libro laboribus ꝛ necessarijs impēsis debite libratis ꝛ iustum ꝛ honestum videtur: ac id sciant ꝙ centuplum ex huius libri fructu lucrabuntur.

Correxit aūt hoc opus Cla. ar. ꝛ medi. doc. dn̄s. M. Hie. Tur. Vero. atqz id saltē effecit: vt ex ꝑoribus satis inemēdatis hoc impressum: q̄ztum barbaroꝝ impressoꝝ ineptie patiunt: emēdatius fieret. Et nūc iterum Excel. ar. ꝛ me. doc. dn̄s Ma. Elyanorus sanseuerinus cum ꝓprio exēplario. Eximij ar. ꝛ me. doc. domini Ma. Jo. Arculani diligentissime castigauit. Impressum Venetijs p Magistrū Bernardinū stagninū de Tridino de mōteferrato sumptib⁹ suis. Anno. M. cccclxxxiij. pridie idus Nouēb.

Laus deo.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z ꝛ ꝯ ꝝ A.

Oēs sunt q̄terni ꝑter a ꝛ b q sunt qnterni ꝛ e q ē tern⁹.

P... g° a uno et 5 Tornissi

